Απόσπασμα Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

GRVER-01287
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ
000
6υρ
Αριθ. εἰσ 1998
Ἐξ ἀγορᾶς Δωρεά
Χ.Τσούπλη
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΕΘΝΙΣΜΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23 εκ 1871

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εῖσαν ὁδόν, ἀκροαζόμενος τοῦ ἐπὶ τῶν λίθων κρότου τῆς
ῆς.
ηκόνει τὴν κεφαλήν του καὶ παρατηρεῖ τὴν μακρὰν καὶ πλη-
ήν ὁδόν. Ἐνθυμεῖται ὅτι ἄνθρωποι ἔρημοι καὶ ἀνέστιοι ὡς
ς, καταδικασμένοι νὰ περιπλανῶνται, πολλάκις κατήντησαν
χειρες ἕνεκα τῆς ἀπομονώσεώς των. Ἐνθυμεῖται πρὸς τού-
, ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνέστιός τις δυστυχὴς εὑρέθη εἰς
κεντρον γωνίαν ἀκονίζων σκωριασμένην μάχαιραν διὰ νὰ τὴν
ση εἰς τὸ στῆθός του, προτιμῶν τὸν θάνατον παρὰ τὴν ἀτε-
ητον καὶ μαρτυρικὴν ζωὴν τοῦ νὰ πλανᾶται αἰωνίως ἔνθεν
εῖθεν. Πάρυτα ἀποφασίζει, ἐγείρεται, τὰ μέλη του ἀναλαμβά-
ι νέας δυνάμεις, τρέχει ταχέως, καὶ παίρνει τὴν ἀναπνοήν
εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Ἐκεῖ καταβαίνει ἡσύχως τὴν
νην· κλίμακα τὴν φέρουσαν ἀπὸ τὴν γέφυραν τοῦ Watterloo
τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος.
Ἦτο παλίρροια κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, τὰ δὲ ὕδατα ἐπάφλα-
παρὰ τοὺς πόδας τῆς γεφύρας. Ἡ βροχὴ εἶχε παύσει καὶ τὰ
τα πρὸς στιγμὴν γαλήνην ἐδείκνυον. Ἀποσύρεται τότε ὀλίγα
ατα . . . . τρέχει . . . . ἀλλ' αἴφνης ἵσταται!!! . . νέα ἀπό-
ις . . αἱ κατάραι τοῦ υἱοῦ, ὡς καὶ τὸ φάσμα του καὶ τὸ τῆς
ύγου του καὶ τοῦ ἑτέρου υἱοῦ του, ζωηρὰ παριστάνοντο ἐνώ-
ν του!! . . Νέον θάρρος . . . . καὶ πίπτει, φεῦ! ἀπελπιστι-
ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, ὅπου καταβυθίζεται εἰς τὰ ὕδατα... Ἀλ-
ὖτε πέντε δευτερόλεπτα δὲν παρέρχονται καὶ ἰδοὺ αὐτὸς πάλιν
τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος· ἀλλ' ὁποία μεγάλη μεταβολή.
ή!! . . Ζωή!! καὶ ὅ,τι εἶδος ζωῆς θέλει ἂς εἶνε· πτωχείαν,
ουχίας, τὰ πάντα ἐπροτίμα ἀπέναντι τοῦ θανάτου . . . ὀλίγον
μη . . . . μία παλάμη, μία σπιθαμὴ—καὶ ἐσώζετο . . . ἀλλὰ
! τὸ ρεῦμα τὸν ἔφερεν ἐμπρὸς κάτωθι τοῦ σκοτεινοῦ θόλου
γεφύρας, ὁπόθεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν μόνον ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὰ
τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ κτίρια καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
ὕδατος ἀνταν‹κλώμενα φῶτα τῆς γεφύρας καὶ τὰ ταχέως
χόμενα σύννεφα, ἀλλ' ἐδυθίσθη ἔτι ἅπαξ καὶ δὲν ἀνεφάνη
ον.
Μετὰ μίαν ἑβδομάδα τὸ πτῶμά του εὑρέθη ἐρριμμένον εἰς τὴν
ν μιλιὰ τινα κάτω τοῦ ποταμοῦ ἐξωγκωμένον καὶ δύσμορφον.
ἰς δὲ νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπό τινος καὶ θρηνηθῇ, τὸ ἔφεραν εἰς
τάφον ὅπου πρὸ πολλοῦ μετεβλήθη εἰς χοῦν. (1)
οιαύτη ἡ ἐξευτελιστικὴ καὶ κινδυνώδης ἐνταῦτῷ κατάστασις εἰς
κατανῶσιν οἱ ποιοῦντες κατάχρησιν τοῦ οἴνου. Ὁ μέθυσος ὁ μὴ
μενος νὰ κατανικήσῃ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην νόσον, διότι τῷ
νόσος εἶνε ἡ μέθη, ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ τὴν ἀποστροφὴν
περιφρόνησιν τῆς κοινωνίας· καθιστάμενος δὲ κατώτερος καὶ
τοῦ ἀλόγου ζώου, παρασκευάζει εἰς ἑαυτὸν ζωὴν ἀθλίαν
πλήρη πολυαρίθμων ἀσθενειῶν. Ἵνα δὲ λάβωμεν μικρὰν
τῶν δυστυχημάτων τῶν ἐκ τῆς μέθης προερχομένων, λέγω
Ἀγγλίᾳ ὑπολογίζονται κατά τινα στατιστικὴν εἰς 50,000
τ' ἔτος ἐκ μέθης ἀποθνήσκοντες· ὅτι τὸ ἥμισυ τοῦ ἀριθ
τῶν φρενοβλαβῶν, τὰ 2)3 τῶν πενήτων καὶ τὰ 3)4 τῶν ἐγκλη-
ματιῶν τοῦ τόπου ἐκείνου ἐκ τῆς μέθης προέρχονται. Ἀλλ' ἐν
Ἑλλάδι ἢ ἐν Ἀθήναις τοὐλάχιστον, ὅπου γνωρίζομεν ἀκριβῶς
ὁπόσα τὰ θύματα ταῦτα ἀναβαίνουσιν, ἀναλόγως, πιστεύω, δεκα-
πλάσια θὰ ἀνέφερε στατιστικὴ τις περὶ τούτου, ἂν ἐγίνετο· ἀλλὰ
σπάνιαι περὶ τούτων αἱ στατιστικαὶ ἐν Ἑλλάδι. Ὡραιότατα λοι-
πὸν ὁ ἐν πᾶσι σοφώτατος παροιμιαστὴς περιγράφει τὴν κατά-
στασιν τοῦ μεθύσου ἐν τῷ κγ'. κεφ. 29—35 λέγων «Εἰς
τίνα εἶνε οὐαί; εἰς τίνα στεναγμοί; εἰς τίνα ἔριδες; εἰς τίνα
ματαιολογίαι; εἰς τίνα κτυπήματα ἄνευ αἰτίας; εἰς τίνα φλόγω-
σις ὀφθαλμῶν; Οὐχὶ εἰς τοὺς ἐγχρονίζοντας ἐν τῷ οἴνῳ; οὐχὶ
εἰς τὸν ἀνιχνεύοντα οἰνοποσίαν;» Ἀλλ' ἴσως τινὲς θεωροῦν-
τες τὸ μέγεθος τοῦ σκοποῦ τοῦ ἡμετέρου συλλόγου—διότι τῷ
ὄντι μέγας ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ἔργον τοῦ συλλόγου τούτου καὶ ἔτι
μεγαλειτέρα ἡ δύναμις, ἣν πρέπει νὰ ἀντιτάξῃ οὗτος ἐναν-
τίον τῶν 180 περίπου οἰνοπωλείων τῶν Ἀθηνῶν, ἅπινα ὁ-
σημέραι αὐξάνουσι—τινὲς λοιπόν, λέγω. βλέποντες τὸ μέγεθος
τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τοῦ συλλόγου τούτου, ἀποθαρρύνονται, λέγον-
τες: ἆρά γε θὰ δυνηθῇ ὁ ἀρτισύστατος οὗτος καὶ ἀφανὴς σύλ-
λογος νὰ ἀνθέξῃ ἐναντίον τοιούτου ἐχθροῦ; ὁποῖος μέγιστος καὶ
ἄνισος ὁ ἀγών! πρὸς τίνα ἔχει νῦν ν' ἀντιπαλαίσῃ ὁ σύλλογος
οὗτος; πρὸς ἐχθρὸν δεκάκις μειζονα, πρὸς διακόσια περίπου
οἰνοπωλεῖα· καὶ ὅμως, κύριοι, πιστεύομεν ὅτι ὁ μικρὸς καὶ
ἀφανὴς σύλλογος θὰ δυνηθῇ νὰ ἀνθέξῃ, διότι ἅγιος καὶ ἱερὸς
ὁ σκοπός του καὶ ὡς τοιοῦτος εὐλογεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου.
Ἡ ἀκρασία εἶνε νόσος ἐνταῦτῷ καὶ ἔγκλημα· πρέπει νὰ ἀπο-
φεύγεται παρὰ παντὸς ἔχοντος σῶας τὰς φρένας· ἐὰν νόσος τις
κολλητική, οἷα ἡ νῦν ὀττρακιά, ἐμπέσῃ, ὃ μὴ γένοιτο, εἰς πό-
λιν τινὰ ἢ χώραν ὁρμεῖα, δὲν θὰ νομίσωμεν ἀνόητον τὸν μὴ
προφυλαττόμενον ἀπὸ ταύτην, ὅταν βλέπωμεν τοὺς ἄλλους τρέ-
χοντας ἄνω καὶ κάτω πρὸς σωτηρίαν· ἀλλ' ἤδη ἡ νόσος ἐντὸς
τῶν σπλάγχνων τῆς ἡμετέρας πατρίδος ὑπάρχει. Ἀντὶ νόσου ὁμοίς
ἀνδραγάθημα θεωρεῖται τὸ νὰ μεθύσῃ τις, τὸ νὰ καταντήσῃ ἀπὸ
λογικὸν ὂν ὡς ὁ χοῖρος νὰ κυλίεται εἰς τὴν λάσπην, δίχως νὰ
συλλογίζεται ὁ ἄθλιος οὗτος, ὅτι, μετ' οὐ πολὺ συνειθίσας εἰς τὸ
ὀλέθριον τοῦτο ποτὸν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὸ ἀποφύγῃ, χάνει
ἁπάντας τοὺς τε διανοητικοὺς καὶ σωματικοὺς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ
καταστρέφεται εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀσωτίας καὶ τῆς ἀκρασίας·
μετ' οὐ πολὺ δὲ καθίσταται ἀνίκανος εἰς παντὸς εἴδους ἐργασίαν.
Ἀλλά, θὰ εἴπῃ τις, ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀκρασής· μόνον πεντήκοντα
δράμια πίνω διὰ τὴν ὄρεξιν. Καὶ μήπως οἱ μέθυσοι εἶνε ἰδι-
αιτέρα φυλή, ἴδιον τῆς ὁποίας τὸ μεθύειν;— ὄχι βέβαια· πεντή-
κοντα δράμια ἔπινεν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ πεντήκοντα
ἔγιναν μία καὶ κατόπιν δύο ὀκάδες, μέχρις οὗ κατήντησαν νὰ μὴ
δύνανται νὰ ἀνακύψωσιν ἐκ τῆς μέθης.
Οὐδεμία λοιπὸν ἄλλη θεραπεία τῆς ἀκρασίας, κύριοι, ἢ ἡ
παῦσις τοῦ πίνειν. Ἡ φύσις πρέπει νὰ ἀπαλλαχθῇ τοῦ παρὰ φύ-
σιν πολεμίου, τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἐνεργοῦντος καὶ νὰ ἀρεθῇ εἰς ἡσυχίαν.
Ἀλλὰ μήπως ἔχεις ὡρισμένους καιροὺς καὶ ὥρας καὶ ἡμέ-
ρας καὶ τόπους, ὅπου ἔχεις κατὰ νοῦν νὰ ἐκχαρατῇς [illegible] εἰς
τὴν ὄρεξιν, πίνων μεθυστικὰ ποτά; Μένεις πολλάκις, διὰ νὰ

(1) Τὸ δυήγημα τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τινος τῆς κοῦ Δίκενς μετα-
ως συντομευθέν.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχ. ΑΖ'.)

λάθης κάτι τι ἐκ τοῦ καπηλείου, ὅταν ὁδοιπορῇς, καὶ πάντοτε ὁσάκις φθάνῃς εἰς τὸ χωρίον ἢ εἰς τὴν πόλιν; Ἡ συχνότης αὕτη τοῦ πίνειν θέλει ἐμφυτεύσει ἐν σοί, πρὶν τὸ αἰσθανθῇς, τὰ σπέρματα τῆς ὀρικώδους ταύτης νόσου, ἥτις θέλει σὲ καταθλίβει αἰωνίως.

Ἔχεις φίλους ἢ συντρόφους, τῶν ὁποίων ἡ παρουσία, ὅταν τοὺς ἀπαντήσῃς, διεγείρει ἐν σοὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πίνειν; Ἐνθυμοῦ, ὅτι καὶ σὺ καὶ ἐκεῖνος βαδίζετε ὁδόν, ἐν ᾗ δὲν ὑπάρχει εὔτε ἀσφάλεια εὔτε ἐλπίς, παρ' ἐὰν ἐπιστρέψητε ἀμέσως.

Ἀγαπᾷ τις ἐξ ὑμῶν νὰ βράττεται τῆς παραμικροτάτης εὐκαιρίας καὶ περιστάσεως μεταξὺ τῶν συντρόφων του, διὰ νὰ πρατεύσῃ φίλους; «Ὄμοι, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, θάνατος ἐν τῷ λέβητι (Β'. Βασιλ. δ'. 40).

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ καπνὸς ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, διὰ τοῦτο δύο μόνον λέξεις θὰ προσθέσω καὶ περὶ τούτου, μὴ θεωρῶν αὐτὸ σπουδαῖον.

Οὗτος, ὃν φυτὸν ἐγχώριον τοῦ Μεξικοῦ, εὑρέθη, ὡς κοινῶς πιστεύεται, ὑπὸ τῶν Ἱσπανῶν εἰς τὴν νῆσον Ταμπάκον, ἐξ ἧς τὸ ὄνομα δι' οὗ καλεῖται καθ' ἅπασαν τὴν ἑσπερίαν Εὐρώπην. Τῷ 1518 ὁ Κορτὲς ἔπεμψε σπόρους τοῦ φυτοῦ τούτου εἰς Κάρολον τὸν Ε'., τῷ δὲ 1560 ὁ Νικὸτ (ἐξ οὗ τὸ ὄνομα νικοτιανὴ), πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἐν Ἀμερικῇ, εἰσήγαγεν αὐτὸ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐν ᾗ ἐτέθη εἰς χρῆσιν ὑπὸ Φραγκίσκου τοῦ ἐκ Λορραίνης καὶ ὑπὸ Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων. Οἱ κατὰ πρῶτον καπνίσαντες τὴν νικοτιανὴν ἐχλευάσθησαν ἢ καὶ κατεδιώχθησαν. Οὕτως ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, Ἰάκωβος ὁ Ἁος, ἀπηγόρευσε τῷ 1604 τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ· ἐντὸς τοῦ βασιλείου του· ὁ Πάπας Οὐρβανὸς ὁ Α'. ἀνεθεμάτισε τοὺς καπνίζοντας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Μουράτης ὁ Δ'. ἀπηγόρευσε τὴν χρῆσιν τῆς νικοτιανῆς ἐπὶ ποινῇ ἀποτομῆς τῶν χειλέων καὶ τῆς ρινός· ἀλλά, μ' ὅλας τὰς αὐστηρὰς ἀπαγορεύσεις, ἡ χρῆσις τοῦ φυτοῦ τούτου κατέστη παγκόσμιος. Δὲν θεωρῶ δὲ ἢ ἀνοήτους, ὡς καὶ ἄλλος τις προεῖπε, τοὺς ἀναρροῶντας τοῦτον καὶ ποιοῦντας τὴν ρῖνα αὐτῶν καπνοδόχον, διότι τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ ἐπιφέρῃ δυσάρεστα φαινόμενα.

Ἐκ τούτων λοιπὸν δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ εὐκόλως τὸν σκοπὸν τοῦ συλλόγου τούτου καὶ τίς ἡ ἐκ τούτου ὠφέλεια, διότι ἀποτρέπει τοὺς εἰς αὐτὸν προσκεκλημένους ὡς καὶ τοὺς ἔξω, διὰ συμβουλῶν, τῆς χρήσεως καὶ τῶν δύο τούτων ὀλεθρίων, τῆς τε μέθης καὶ τοῦ καπνοῦ.

Ἀλλά, κύριοι, εἰς τὴν τοῦ Βάκχου καὶ τοῦ καπνοῦ λατρείαν προσετέθη ἤδη καὶ τρίτη, ἡ τῆς Ἀφροδίτης, εἰς τὰ ᾠδικὰ καρρενεῖα (1), ἅτινα ὁσημέραι, ὡς καλλιτεχνική τις ἀσθένεια, αὐξάνουσι. Συμβουλεύω λοιπὸν ὑμᾶς καὶ ταῦτα νὰ ἀποφεύγετε, ὡς ὀλεθριώτατα καὶ αἰσχρότατα καὶ μάλιστα εἰς τὴν νεολαίαν.

Ἂς ἐγχαραχθῇ λοιπὸν εἰς τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρώπου ὅτι ἡ χρῆσις τῶν καυστικῶν ποτῶν καθ' οἱονδήποτε σχῆμα καὶ καθ' οἱονδήποτε βαθμὸν εἶνε ἀκρασία καὶ ὡς τοιαύτη πρέπει νὰ ἀποφεύγεται.

(1) (Cafés chantants).

ΠΕΡΙ ΔΟΞΗΣ.

Πολλοὶ τὸν πλοῦτον ἐμίσησαν, τὴν δοξαν δὲ οὐδείς.

Οὐδεὶς οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῷ κόσμῳ περιφρονῶν τὴν δ[όξαν]. Ὁ διάπυρος αὐτῆς πόθος, θιγνεκῶς ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν ἐνυπ[άρ]χων, οὐδαμῶς ἀναχαιτίζεται ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀναγκῶν καὶ [πα]θῶν τοῦ ἡμετέρου βίου. Οὐδεὶς ἀμεριμνεῖ ἵνα καταστα[θῇ] αὐτῆς τε καὶ τῆς κοινῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιδοκιμασίας. Ἡ κ[ατ]φαινόμενη περιφρόνησις τῆς δόξης καὶ ἡ προτίμησις τῶν [ὑ]ἀγαθῶν καὶ δωρημάτων τῆς τύχης προέρχεται ἁπλῶς ὑπὸ [τῆ]ς ἡμετέρας ἀδυναμίας τοῦ νὰ φανῶμέν ποτε ἔνδοξοι. Νὰ μετ[ρή]νωμεν βαθμηδόν, εἰς ἡλικίαν προχωροῦντες, ἀπὸ δυνάμεως [εἰς] δύναμιν, ἀπὸ ἀρχῆς εἰς ἀρχήν, ἀπὸ μαθήσεως εἰς μάθησιν, [ὃ]περ ἅπαντες ἐπιποθοῦμεν. Ὑπάρχει τι θαυμαστῶς εὐάρ[μο]στον πρὸς τοῦτο προτρέπον τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων. Ὑπ[άρ]χει ἐν ἡμῖν αὐτοῖς γενική τις ἐπιθυμία τοῦ νὰ καθιερώσωμεν [καὶ] διαιωνίσωμεν τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ὀνόματα ἡμῶν ἐν τοῖς [ἐπ]ιτίοις τῆς ἀθανάτου μνήμης. Ἀνεγέρσεις ἀνδριάντων, ἐκτυπ[ώ]σεις μεταλλοσήμων, μαυσωλείων οἰκοδομαὶ καὶ λαμπρῶν ἐξεδ[ό]σεων θριαμβευτικῶν ἀϋΐδων ἀνυψώσεις, ἐπενοήθησαν ὑπὸ τῶν [ἀ]λλων ἀνδρῶν πρὸς διαιωνισμὸν καὶ ἀπαθανατισμὸν τῆς ἰδίας [τ]ῶν δόξης.

Τὸ σφοδρὸν πάθος τῆς δόξης ἐστὶ τὸ πρώτιστον ἢ μ[ᾶλ]λον εἰπεῖν τὸ μόνον ἐλατήριον τὸ ὠθοῦν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸ [ν]α λαμβάνειν μεγάλας ἰδέας καὶ ἐκτελεῖν ἡρωϊκὰς πράξεις, ἃς [ἀ]ρούσας θαυμασμὸν ἀπάντων τῶν αἰώνων καὶ ἁπασῶν τῶν [γ]ενεῶν. Ὑπ' αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι περιπλέουσιν ἀπεράντους ὠκεα[νο]ὺς ἰσοπεδόνουσιν ὄρη, πληροῦσι κοιλάδας καὶ βράχους διορύττ[ου]σι. Ὑπ' αὐτοῦ αἱ πυραμίδες τῆς Μέμφιδος ἀνηγέρθησαν, ἡ τοῦ [Πει]ραιῶς λίμνη ἀνεσκάφη καὶ ἐστήθη τῆς Ρόδου ὁ κολοσσὸς [ὃν] αὐτοῦ οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι κτίσαντες τὴν *ἀΐδιον* αὐτῶν [πό]λιν προσηύξησαν αὐτὴν εἰς περιφέρειαν πεντήκοντα μιλίων μέχρι [τῆ]ς ἐποχῆς τοῦ Ἀδριανοῦ. Εἰς τὴν δόξαν ὀφείλεται ἡ ἐφεύρεσις [τῶ]ν τεχνῶν καὶ τὰ θαύματα τῶν ἐπιστημῶν. Ὑπ' αὐτῆς ὁ ἀστρ[ο]νόμος τοποθετεῖ τὸ ἀστεροσκοπεῖόν του ἐπὶ τῶν χιονοβλήτων [ὀ]ρειῶν καὶ ὁ βοτανικὸς ἀναρριχᾶται ἐπὶ τῶν δυσβάτων ὀρέων [πρ]ὸς ἀναζήτησιν φυτῶν. Ὁπόσον προθύμως ὑπὸ τὴν κραταιὰν τ[αύ]την ὁρμὴν τοῦτον ἐπιρροὴν ἅπαντες οἱ ῥήτορες καὶ ποιηταί, ἅπ[α]σαι οἱ μεγαλοφυεῖς καὶ σοφοὶ ἄνδρες ἐπασκοῦσι τὰς διανοίας [τ]ῶν! Θεωρήσατε τὸν Δημοσθένην δημηγοροῦντα ἀπέναντι τῶν [ἀ]κλυζόντων κυμάτων τῆς πολυρλαίσσου θαλάσσης, ἵνα συν[ή]θῃ πρὸς τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. Θεωρήσατε τοὺς μαθητ[ὰς] Πυθαγοριστὰς εἰς τριετῆ σιωπὴν καθυποβαλλομένους ἵνα [οὕ]τω λάβωσι τὴν ἕξιν τῆς μελέτης καὶ τῶν ὀρθῶν συλλογισμῶν. [Τὴ]ν ἰσχυρὰν καὶ ἀκατάσχετον τῆς δόξης ἐπενέργειαν τοὺς [ὑ]πομένομεν, τοὺς κινδύνους περιφρονοῦμεν καὶ ἐνθουσιωδῶς [τρ]έχομεν πρὸς τὸν θάνατον.

Ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν καρδίαν ἅπα[ξ] ἐπεκράτησε μία τῆς δόξης ἰδέα καὶ τῆς ἀθανασίας ἡ ἐλπὶς [ἐ]μεθύσθη καὶ ὀφείλομεν νὰ περιμένωμεν μεγάλα κατορθώματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

λόνοντες οὗτοι, οὓς καὶ δικαίῳ τῷ λόγῳ ἀποκαλοῦμεν ἥρωας, τὴν προσοχὴν των πρὸς τὸ ἀντικείμενον ἀποκλειστικῶς τῶν ἐπιθυμιῶν των, καὶ ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις καὶ μορφὰς ὅλως ἀγνώστους τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις θεωροῦντες αὐτό, συλλαμβάνουσι, σχεδιάζουσι καὶ ἐκτελοῦσι τὰς δυσχερεστέρας καὶ ἐνδοξοτέρας πράξεις, αἵτινες, πρὶν ἡ ἐπιτυχία ἐπιστέψῃ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς προσπαθείας αὐτῶν καὶ διαδηλώσῃ τὸ δυνατὸν τῆς ἐκτελέσεώς των, ἐφαίνοντο εἰς τὸν λαὸν γελοῖαι, μωρώδεις, χιμαιρικαὶ καὶ ἀκατόρθωτοι.

Εἷς τοὺς μεγάλους λοιπὸν ἄνδρας τὰ πάντα δυνατά. — Ὅτε ὁ Ταμερλάνος ἢ Τεμίρης τὸ 1402 μ. Χ. ἔστησε τὰς πολιορκητικάς του μηχανὰς ἀπέναντι τῶν ὀχυρωμάτων τῆς πόλεως ἡμῶν Σμύρνης καὶ ἠνάγκασε τοὺς στρατοὺς τῶν πολεμίων ν' ἀποχωρήσωσι μὲ μεγίστην αὐτῶν φθοράν, δὲν ἠγνόει τὸ δυσχερὲς τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὅτι προσέβαλλε φρούριον εἰς ὃ αἱ χριστιανικαὶ Δυνάμεις ἠδύναντο βεβαίως ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν νὰ πέμψωσι ταχέως ἐπικουρίαν καὶ πολεμεφόδια. Τὸ πάθος ὅμως τῆς δόξης ὠθοῦν αὐτὸν πρὸς τὸ ἔργον τῷ ὑπηγόρευσε συγχρόνως καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως. Πληροῖ τὸν λιμένα διὰ προχωμάτων, κωλύει τὴν εἴσροὴν τῶν ὑδάτων καὶ ἀναστέλλει πᾶσαν βοήθειαν ἀπὸ μέρους τῶν Εὐρωπαϊκῶν στόλων, ἡ δὲ θριαμβευτικὴ αὐτοῦ σημαία, ἀναπετασθεῖσα ἐπὶ τῶν κατεθαφισθέντων καὶ κατακτηθέντων τειχῶν τῆς πόλεως, ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἐκπλαγέντας λαοὺς ὅτι οὐδὲν ἀδύνατον εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας.

Ὅτε ὁ Λυκοῦργος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ καταστήσῃ τὴν Λακεδαίμονα δημοκρατίαν ἡρώων, ἐδήλωσε καὶ οὗτος ἐπίσης τὸ αὐτό. Πρὸ τοῦ νομοθέτου τούτου στάσεις καὶ ἐμφύλιοι ἔριδες ἦσαν αἱ φυσικαὶ συνέπειαι προγενεστέρων ἐπιβρομῶν καὶ κατακτήσεων διαφθειρουσῶν τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν. Ἀλλ' ὁ νομοθέτης ἠθέλησεν ὥστε ἡ κυβέρνησις τῆς Σπάρτης καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ λαοῦ ν' ἀναμορφωθῶσιν οὐχὶ βαθμηδόν, ἀνεπαισθήτως καὶ βραδέως, ἀλλ' ὅσον οἷόν τε ταχέως καὶ διὰ μιᾶς. Τὸ τοιοῦτον ἐφαίνετο βεβαίως τοῖς πᾶσι δυσκατόρθωτον. Ἀλλ' ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ θραξάμενος τῆς πρώτης στιγμῆς καθ' ἣν ὁ λαὸς ἔκλινε πρὸς τὴν ἀρετήν, ἐν μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης ἐν Σπάρτῃ γενικῆς καὶ διηνεκοῦς ἀταξίας, ἐνέσπειρεν εἰς τοὺς συμπολίτας του τὰ αὐτὰ ἐνάρετα αἰσθήματα ἅτινα ἔφλεγον τὴν καρδίαν του, ἀνακηρύξας τὰς ᾠδὰς μετὰ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος συνεντεύξεις του, ὡς ἀναφέρει καὶ ὁ Ἡρόδοτος (Βιβλ, Α. 65) «Οἱ μὲν δή τινες πρὸς τούτοισι λέγουσι καὶ φράσαι αὐτῷ τὴν *Πυθίην* τὸν νῦν κατεστεῶτα κόσμον Σπαρτιήτῃσι . . . ὡς γὰρ ἐπετρόπευσε τάχιστα,» μετέστησε τὰ νόμιμα πάντα, καὶ ἐφύλαξε ταῦτα μὴ παραβαίνειν.» Ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ ἀναβρασμὸς τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ὁμοιάζει τὰς ἐκρήξεις μεγάλων ἡφαιστείων, ὑφ' ὧν πολλάκις παρεκτρέπονται αἱ συνήθεις ροαὶ τῶν ποταμῶν. τοῦθ' ὅπερ εἰς μάτην διὰ τῆς τέχνης ἤθελε κατορθωθῇ. Ὁ Λυκοῦργος λοιπὸν ἐπέτυχε. Τὸ σχέδιόν του ὑπῆρξεν ἴσως τὸ τολμηρότατον καὶ δυσχερέστατον ἁπάντων, κατορθωτὸν ὅμως παρὰ ἀνδρὶ ὠθουμένῳ ὑπὸ ἰσχυρῶν παθῶν καὶ ἱκανῷ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτὰ μεταδοῦναι.

Ἐκ τῶν εἰρημένων προσέτι καταδείκνυται καὶ ἡ μεταξὺ νουνεχοῦς καὶ μεγαλοφυοῦς διαφορά. Ὁ νουνεχὴς εἰσάγει νέαν μέθοδον εἰς πρᾶξιν, ἧς ἐφαρμογὴ ἐγένετο ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας. Ὁ μεγαλοφυὴς ποιεῖται χρῆσιν τῶν παθῶν, τῶν ὁποίων ἐκ πείρας γινώσκει τὴν ἰσχύν, καὶ σχηματίζει ἴδιον τρόπον ἐκτελέσεως πράξεων ἡρωϊκῶν. Οἱ νουνεχεῖς βαδίζουσι τὴν τετριμμένην ὁδόν, οἱ μεγαλοφυεῖς ἐγκαταλείπουσιν αὐτήν. Ὁ νουνεχὴς σπείρει παλαιὸν σπόρον διὰ νέον ἀμητόν, ὁ μεγαλοφυὴς ἐφευρίσκει νέον ἐλατήριον πρὸς κίνησιν παλαιοῦ κόσμου. Πρὸς τὸν νουνεχῆ τὸ βιβλίον τῶν μελλόντων ἀπόκειται κεκλεισμένον, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν μεγαλοφυῆ τὸ ὀξυδερκὲς ὄμμα του πάθους αὐτοῦ εἰσδύει εἰς τὴν ζοφώδη ἄβυσσον αὐτῶν.

Ἂν ὅμως αἱ ἰδέαι καὶ αἱ πράξεις ἀνδρός τινος δὲν προέρχωνται ἐκ τοῦ πάθους τῆς δόξης, ἀλλ' ἐκ τοῦ τῆς φιλαργυρίας ἢ τοῦ ἔρωτος, τότε ἐν γένει ὀλίγην ἀξίαν ἀποδίδει εἰς αὐτὰ τὸ δημόσιον. Οὐχὶ διότι αἱ ἰδέαι καὶ αἱ πράξεις αὗται δὲν ἀπαιτοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεγάλην περίνοιαν καὶ πληθὺν συνδυασμῶν, ἀλλὰ διότι εἶσι μικροῦ λόγου ἄξιαι ἢ καὶ ἐπιβλαβεῖς πρὸς τὴν κοινωνίαν. Οἱ τοιοῦτοι σοφῶς ἀξιοῦνται ὅπως λογίζωνται ἔνδοξοι καὶ ἐπιφανεῖς.

Ὅθεν διὰ νὰ ᾖ νέος τις μέγας καὶ ἥρως ἐναὐτῷ, ὀφείλει ν' ἀναδέχηται ἐπιχειρήσεις πράξεων ἐναρέτων. Αἱ δυσχερεῖς καὶ ἐπιζήμιοι δὲν θεωροῦνται ἐπίσης μεγάλαι καὶ ἡρωϊκαί. Τοῦτο δὲ γίνεται καταφανὲς ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας. Ἂς θεωρήσωμεν μετὰ προσοχῆς οἱονδήποτε μέγαν ἄνδρα χαίροντα ὑπερβαλλόντως τὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ καὶ θὰ εὕρωμεν ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ καὶ τὸ μεγαλεῖον δὲν προσελήφθησαν ἀναλόγως τῆς σωματικῆς του δυνάμεως ἢ τῆς γενναιότητος, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἀξιολογότητος καὶ τῆς δημοσίας αὐτῶν ὠφελείας. Εἷς Ρωμαῖος ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἀντέστη μαχόμενος ἐναντίον τριῶν. Ἡ πρᾶξις αὕτη ἀναμφιβόλως ἦτο γενναία, ἀλλὰ πλεῖστοι ἁπλοῖ στρατιῶται δύνανται νὰ ἐκτελέσωσι τοιαύτην. Πλεῖστοι κατώρθωσαν μάλιστα νὰ φονεύσωσιν ἓξ ἢ καὶ ἑπτὰ συνάμα δυνατοὺς ἀντιπάλους, καὶ ὅμως ἡ ἱστορία οὐδέποτε ἀνέφερε τὸ κατόρθωμα. Ἀλλ' ἡ σωτηρία ὁλοκλήρου κράτους, ὅπερ μετὰ ταῦτα ἠδυνήθη νὰ κατακτήσῃ τὸν κόσμον, ὀφείλεται εἰς τὴν καλὴν ἔκβασιν τῆς εἰρημένης μάχης. Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἐγένετο ἥρως. Ναί, ὁ Ὁράτιος, ὁ νικητὴς τῶν τριῶν Κουριατίων εἶνε ἥρως. Προσηρτήσατο τὸν θαυμασμὸν τῶν συμπολιτῶν του, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξυμνούμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ μετεδόθη καὶ εἰς τὰς μεταγενεστέρας ἐποχάς. Δύο τινὲς πνίγονται εἰκεῖα βουλήσει, ἡ Σαπφὼ καὶ ὁ Κούρτιος· ἡ μὲν ἵνα σβέσῃ τὰς ὀδυνηρὰς φλόγας τοῦ ἔρωτος, ὁ δὲ ἵνα λυτρώσῃ τὴν Ρώμην. Ἡ Σαπφὼ ἦτο ἐρωτοδληπτος, ὁ Κούρτιος ἦτο ἥρως. Ὅταν τὰ ἔθνη ἀνήγειραν ἀνδριάντας εἰς τοὺς πρώτους ἐφευρετὰς διαφόρων μυστηρίων, δὲν ἐτίμων βεβαίως αὐτοὺς διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν των, αἰτίαν οὖσαν τῆς ἐφευρέσεως, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸ ἔθνος προκύψασαν πρακτικὴν ὠφέλειαν.

Ἐκ τούτων δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ὅτι ὁ πράττων πράξεις ἀνωφελεῖς τῇ τε πατρίδι καὶ τοῖς ὁμοίοις αὐτοῦ εἶνε μικρὸς ἀνήρ. Ἀλλ' ὁ ἐμπνεόμενος ἀληθῶς ὑπὸ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀρετῆς δύναται νὰ κατάσχῃ τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ νὰ πράξῃ τὸ ἀγαθόν. Ἴδετε τὸν Κρομουέλλον. Καὶ τοι διὰ ῥαδιουργιῶν κατέσχε τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας, τὸ πρακτικὸν πνεῦ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λεῖον, ἡ λάμψις τοῦ στέμματος, ὁ τρόπος δι' οὗ ἐκυβέρνησε τὸν λαὸν καὶ ἡ νέα δύναμις δι' ἧς περιέλαβε τὴν Ἀγγλίαν, ἐξαλείψαντα τὰς προτέρας αὐτοῦ δολοπλοκίας καὶ τὰ ἐγκλήματα, ἐξηυγένισαν αὐτόν. Κατατάσσεται ὅθεν ὁ Λόρδος οὗτος προστάτης ἐν τῇ πρώτῃ βαθμίδι τῶν μεγάλων ἀνδρῶν.

Ἴσως ἤθελέ τις νομίσει ἐν τούτοις, ὅτι ἅπαντες οἱ μεγάλοι καὶ ἔνδοξοι ἄνδρες, πρὸς οὓς ὀφείλομεν τὰ ἐπωφελέστερα καὶ λαμπρὰ κατορθώματα καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, παρίστανται ἡμῖν ὡς τύποι καὶ ὑπογραμμὸς τοῦ ὕψους εἰς ὃ δύναται νὰ φθάσῃ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, ἵνα μεταδώσωσι καὶ πρὸς ἡμᾶς μικράν τινα μερίδα τοῦ οὐρανίου ἐκείνου πυρός, δι' οὗ ζωοποιοῦσι τὸν ἠθικὸν κόσμον. Ἀλλὰ δυστυχῶς, ἀκαταλόγιστοι ἀδυναμίαι ἀναφαινόμεναι ἐνίοτε παρὰ τοῖς μεγάλοις τούτοις, τοῖς ἐνδόξοις καὶ σοφοῖς ἀνδράσιν, ἐμβάλλουσιν ἡμᾶς εἰς μεγίστην ἀπορίαν. Τίς ἤθελέ ποτε νομίσει ὅτι αἱ ἀκόλουθοι ψυχικαὶ ἀδυναμίαι περιεγράφησαν ὑπὸ τῆς γραφίδος τῆς ἀληθείας καὶ οὐχὶ μᾶλλον ὑπὸ φθόνου καὶ κακοβουλίας; Τίς ἠδύνατό ποτε νὰ στοχασθῇ ὅτι ὁ Λώκιος ἠγάπα περιπαθῶς τοὺς μύθους; ὅτι ὁ Νεύτων ἔβλεπε τυφλὴν πίστιν εἰς τοὺς λήρους τῆς ἀστρολογίας; Ὅτι ὁ Δόκτωρ Κλάρκ ἐνεκαυχᾶτο πλειότερον εἰς τὴν σωματικὴν αὐτοῦ εὐκινησίαν ἢ εἰς τὴν ἐπιστήμην του; Καὶ ὅτι ὁ Πὼπ ἦτο τρυφηλὸς καὶ ἐπικούρειος καὶ πολλάκις δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης, μεχρισοῦ ὁ ὑπηρέτης ἀνήγγελλεν αὐτῷ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος; Καὶ ὅμως ταῦτα εἰσὶν ἀληθῆ. Δυνάμεθα ἔτι νὰ παρατείνωμεν τὴν περιγραφὴν τῶν τοιούτων ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ διὰ πλείστων ἄλλων παραδειγμάτων, ἀλλ' ἀρκούμεθα εἰς μόνα τὰ ἐξῆς. Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ ἦτο φιλάρεσκος. Ὁ Βάκων ἠγάπα τὴν δωρεοδοκίαν. Ὁ Λευθῆρος ἦτο τοσοῦτον ὀργίλος ὥστε πολλάκις ἐγρονθοκόπησε τὸν Μελάγχθωνα. Ὁ Μελάγχθων ἐπίστευε τοὺς ὀνειροκρίτας. Ὁ Ρισσελιεὺς καὶ ὁ Μαζαρῖνος ἦσαν τοσοῦτον δεισιδαίμονες ὥστε ἐπλήρωνον σύνταξιν εἰς τὸν ἀστρολόγον Μορὲν διὰ νὰ τοὺς ὑπηρετῇ διὰ τῆς ἐπιστήμης του. Ὁ Τάκιτος εἶχε πολλὰς προλήψεις καὶ ὁ Σακισπῆρος ἐπίστευε τοὺς γήτας.

Ὑπὸ δὲ ἑτέραν ἔποψιν τοῦ πράγματος θεωρουμένου, πολλοὶ σοφοί, μεγάλοι καὶ ἀξιοσέβαστοι ἄνδρες, οἱ τὴν δόξαν πρότερον περιβεβλημένοι, περιῆλθον εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ν' ἀναξιοπαθῶσιν ὑπὸ τὴν κατάθλιψιν τῶν ἀνθρωπίνων συμφορῶν, νὰ ζήσωσιν ἐν ταλαιπωρίᾳ καὶ ν' ἀποθάνωσιν ἐν ἐνδείᾳ καὶ πενιχρότητι, ἐνῷ εὐήθεις τινὲς σύγχρονοι αὐτῶν θνηταὶ σκώληκες καὶ βλάκες τῆς κοινωνίας ἐπαίνοντο ὑπὸ τοῦ μυελοῦ τῆς εὐπαθείας καὶ τῶν εὐτυχημάτων.

Ερ. Γιαννακόπουλος.

ΕΛΛ. ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ.

Τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο τῆς πόλεως ἡμῶν ἵδρυμα, οὗτινος τὴν ὑποστήριξιν καὶ περίθαλψιν οὐδεὶς ἀμφιβάλλει ὅτι πάντες ὀφείλομεν καὶ ὡς Χριστιανοὶ καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐλικρινῶς νὰ ἐπιθυμῶμεν, βαίνει λίαν ἠρέμα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πόρους αὐτῶν ἐν τούτοις ἔχει ἀπόλυτον τὴν ἀνάγκην.

Ἡ ἀξιέπαινος αὐτοῦ Ἐφορία οὐδόλως ἀποφεύγει ἵνα παντὸς κινῇ λίθον, ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς τιμιότητος πάντοτε ἐνεργοῦσα, ὅπως δύναται οὐχὶ μόνον νὰ καλύπτῃ τὰ πρὸς ἀξιοπρεπῆ διατήρησίν του γινόμενα ἔξοδα, ἀλλὰ καὶ νὰ περισσεύσῃ εἰ δυνατὸν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ποσά τινα ἔστω καὶ γλίσχρα δι' ὧν ποτε ἴσως κατορθωθῇ ν' ἀνεγερθῇ ἰδία τοῦ ὀρφανοτροφείου οἰκοδομή.

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον πρόκειται, ὡς καὶ ὁ ἐγχώριος τύπος ἐδηλοποίησε, νὰ γίνῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκκύβευσις λαχείου, ἀφ' ὅμως μικρὰ σχετικῶς ἡ τῷ ἱδρύματι τούτῳ προσγενησομένη ὠφέλεια.

Ὁ ὁμογενὴς καὶ γνωστὸς τῷ ἐμπορικῷ κόσμῳ ἀξιότιμος κ. Φωκᾶς Βουτσινᾶς, ὁπαδὸς οὐχ ἧττον τοῦ λογίου ὅσον καὶ τοῦ ἐμπόλου Ἑρμοῦ, εὑηρεστήθη ἵνα καὶ ἄλλως συνδράμῃ τὸ Ἑλλ. Ὀρφανοτροφεῖον τῆς Σμύρνης. Μεταφράσας δηλαδὴ ἐν γλώσσῃ ἡμῶν θαρευούσῃ καὶ ἐμμέτρως ἓν τῶν τοῦ ἐξαιρέτου τῆς Γαλλίας ἱδοῦ Βίκτωρος Οὐγὼ ἀριστουργημάτων, οὗ ὁ τίτλος «Le R s' amuse» "ὁ *βασιλεὺς εὐθυμεῖ*„ προσφέρει εὐγενῶς πάνυ πόνημά του αὐτὸ εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον· ἡ δ' Ἐφορία, ἀναγγέλλουσα τὴν ἔκδοσίν του, ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τῶν φιλορφάνων.

Ὅτι οὐδεὶς τῶν φίλων τοῦ Μέντορος ἀναγνωστῶν δέον λείψῃ ἀσμενέστατα νὰ συνδράμῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ἄριστα πεπεισμένοι περὶ τῶν εὐγενῶν καὶ Χριστιανικωτάτων αὐτῶν αἰσθημάτων. Διὰ τοῦτο προλαμβάνομεν σήμερον ἵνα εἴπωμεν χάριν αὐτῶν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ Γάλλου συγγραφέως πρῶτον καὶ περὶ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ Roi s' amuse δεύτερον.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΩ.

Τοῦ Βίκτορος Οὐγὼ ἡ βιογραφία εἶνε ἡ βιογραφία τῆς νεωτέρας Γαλλικῆς ποιήσεως, πρὸ πάντων τῆς δραματικῆς. Γεννηθεὶς συγχρόνως σχεδὸν μετὰ τοῦ αἰῶνος τὸν ὁποῖον ἐλάμπρυνεν, ἦν εἰκοσαετὴς περίπου τὴν ἡλικίαν εἰς Παρισίους, ὅπου τότε, καὶ μέχρι τοῦ 1845 σχεδόν, ὡς ῥεῖθρα εἰς μέγαν ποταμὸν χυνόμενα διευθύνοντο οἱ ἀνθηροὶ καὶ ἔξοχοι νόες, ὅσοι ἦσαν προωρισμένοι ποτίσωσι τὸν ἰδέας καὶ γνώσεις θψῶντα κόσμον. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦτον ἐποχὴ ἀκμῆς φιλολογικῆς, νοερᾶς, ἠθικῆς, τὴν ὁποίαν νῦν ἔτι οἱ γνησιώτεροι τῶν Γάλλων πατριωτῶν στενάζοντες μνεύουσιν..

Ὁ Β. Οὐγὼ συνέστησεν ἰδίαν ἐν Παρισίοις δραματικὴν λὴν καὶ ἀνέπλασεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν. δωκε πρὸ πάντων εἰς τὸ δραματικόν, ὅπου, μετὰ τὸν Σακισπῆρον, εἶνε ἀπαράμιλλος, καὶ ἠκολούθησε τὸ ὕφος τοῦ Βιργιλίου τὸν ὁποῖον, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, πολλαχοῦ ἀντέγρα σχεδόν. Σύγχρονος τοῦ Λαμαρτίνου (1), εἶνε, οὕτως εἰπεῖν,

(1) Οὗ τὴν βιογραφίαν καὶ τὴν εἰκόνα ἴδε σελ. 38 Γ τοῦ Μέντορος.

Ψηφιοποίηση: Ελληνική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀντίθετος αὐτοῦ πόλος.—Βίκτωρ Οὐγὼ καὶ Λαμαρτῖνος, δυὰς ἀστέρων οἵτινες συγχρόνως ἐφώτισαν τὸ αὐτὸ στερέωμα, εἰσὶν οἱ δύο βραχίονες τῆς Γαλ. Μούσης τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος. Πλὴν ὁποία μεταξὺ τῶν δύο διάστασις! Ὁ Λαμαρτῖνος, ἡ ἁρμονία, ἡ ἡδύτης,— ὁ Οὐγώ, ἡ ἔκφρασις, ἡ ζωή· ὁ μὲν μεθύσκει, ὁ δὲ ἐξυπνᾷ· ὁ πρῶτος ἀφελής, φυσικώτατος, ὁ ἕτερος παραδοξολόγος, τερατολόγος πολλάκις καίπερ τῶν ἰδεῶν πρωτοτύπων καὶ ἀντιφατικῶν πρὸς ἀλλήλας. Τοῦτο, ἡ τερατολογία, εἶνε ἡ βάσις τῆς φιλολογικῆς ἀξίας του.

Ὡς πολιτικὸς ὁ Οὐγὼ ἔσχεν ὅτι πᾶς ὁ ἀπεκδυόμενος εἰς τῆς πολιτικῆς τὸ πέλαγος, τὰς εὐδίας ἡμέρας καὶ τὰς τρικυμίας του. Ἀλλ' ἔμεινεν ἀείποτε ἀνήρ σαθερῶν ἀρχῶν, ὅπερ ἔξιν ἀρετὴ σπανία δι' ἕναν Γαλάτην Ὡς πρὸς τοῦτο, ἐφάνη ἀνώτερος τοῦ Λαμαρτίνου, ἐπιδοκιμάζοντος πολλάκις σήμερον ὅ,τι ἀπεδοκίμαζε χθές, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Δημοκράτης, πλὴν οὐχὶ τοσοῦτον ἀπόλυτος ὅσον τινὲς τὸν παρέσχησαν, διότι πολλαχοῦ ἐστιγμάτισε τῶν τοιούτων δημοκρατῶν τὰς ἀσχημίας, καὶ (ὅπερ ἰδίως ἄξιον σημειώσεως) προεῖπέ που τὰς μεταγενεστέρας παρὰ τῆς Κοινότητος διαπραγείσας καταστροφάς· δημοκράτης ὑπὲρ πάντα ἄλλον πιστὸς εἰς τὰς ἀρχάς του, κατέδειξε τὰ αἴσχη τοῦ πεπτωκότος συστήματος καὶ ἐμαστίγωσε τὸν Ναπολέοντα Γ'., ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Ὑξορισθεὶς ὡς ἦν ἐπόμενον, ἔζησε μακρὰν τῆς Γαλλίας ἐφ' ὅσον ἐβάρυνεν ὁ Βοναπαρτικὸς ζυγὸς τὴν πατρίδα του. Καίτοι δὲ τῷ προσερέρθη ἀμνηστεία, τὸ σύνηθες τοῦτο τῶν ἡγεμόνων δέλεαρ, δὲν ἐπανῆλθεν εἰμὴ ὅτε εἶδεν αὐτὴν ἀπηλλαγμένην τοῦ δυνάστου της, πιστῶς τηρήσας καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ὅ,τι εἰς ἐξορίαν ἀπερχόμενος δημοσίᾳ ἐκήρυττε.

Βίκτωρ Οὐγώ.

Τὰς πολιτικὰς ἀρχάς του στέφει καὶ ἄλλη ἔξοχος ἀρετή, σπανία δυστυχῶς μεταξὺ τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου τῆς χώρας ἐκείνης, — φιλελληνισμὸς διάπυρος. Ἠγάπησε πάντοτε τὴν Ἑλλάδα, ὅσον ξένοι ὀλίγοι τὴν ἠγάπησαν, ἡ δὲ Μοῦσα αὐτὴ, ἡ προθύμως πάντοτε ὑπηρετήσασα πᾶν ὅ τι εὐγενὲς πλὴν πάσχον καὶ διψῶν μέλλοντος καλλιτέρου, ἐξακολουθεῖ καὶ νῦν ἀκμὴ νὰ στέλλῃ ἐνίοτε μακρόθεν γλυκεῖς τινας φθόγγους εἰς τὴν γῆν τῆς ἰδέας ταυτέστι τῆς ποιήσεως.

Πλὴν τοῦ ποιητοῦ, ὁ Β. Οὐγὼ εἶνε καὶ μυθιστοριογράφος· ἀλλὰ πρὸς τὸν ποιητὴν μετρώμενος ὁ μυθιστοριογράφος εἶνε ἀναντιρρήτως ὑποδεέστερος. Καὶ ὡς τοιοῦτος μᾶλλον ταῦτα σχετικῶς ἐπέδωκε διότι ὅταν τῶν δαιμονίων αὐτῶν ἀνδρῶν ἡ χεὶρ λάβῃ τὸν κάλαμον, πεζῶς ἢ ἐμμέτρως, πάντοτε μίαν ἔξοχον ἰδέαν θέλει ἐκφράσει. — Ἡ Notre Dame de Paris καὶ οἱ Misérables εἶνε τὰ ἄριστα τῶν μυθιστορικῶν ἔργων του. Ποιήσεις δὲ καὶ δραματικὰ ἔργα ἔγραψε πολλά,— τὰ Orientales μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ τὰ Feuilles d'Automne θεωροῦνται τὰ καλλίτερα ἐκ τῶν δραματικῶν δὲ ποιημάτων τὸ Hernani, Marion Delorme, Ruy Blas καὶ le Roi s' amuse— περὶ τοῦ ὁποίου ἐνταῦθα ἰδίως πρόκειται.

Σκοπὸς τοῦ ποιητοῦ ἐν τῷ δράματι Le Roi s' amuse εἶνε νὰ καταδείξῃ τὰ αἴσχη τῆς αὐλῆς τοῦ Φραγκίσκου Πρώτου, κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος βασιλεύσαντος τῆς Γαλλίας. Νέος, μὴ στερημένος τινῶν ἀρετῶν, διότι καὶ εὐφυὴς ἦτο καὶ τὰ γράμματα κάπως ὑπερασπίζετο, ὁ Φραγκίσκος Α'. ἦτο ἡγεμὼν εἰς ἄκρον φιλήδονος, καὶ ὑπασσώτης τοῦ Βάκχου ἐν μέσῃ

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ ποιητὴς παρεισάγει τινὰ Τριπουλέ, γελωτοποιὸν τοῦ βασιλέως, πρόσωπον ἱστορικόν, ὅπερ ὑπῆρξε τῳόντι γελωτοποιός, ἄνθρωπον δύσμορφον, χωρόν, ὡς τρελλὸν θεωρούμενον, καὶ ὅμως εὐφυέστατον καὶ μὲ ἰδέας ἀπὸ κύκλου ἔξω τοῦ κοινοῦ ἀρυομένας. Ὁ Τριπουλὲ οὗτος, τύπος ἀληθής, (ὅπως ἄλλως τε εἰς πᾶν ἔργον τοῦ ποιητοῦ θὰ εὕρῃ τις ἕνα τοιοῦτον — τὸν Quasimodo εἰς τὴν Notre-Dame de Paris, τὸν Javert εἰς τοὺς Misérables, τὸν Don César εἰς τὸν Ruy Blas καὶ καθεξῆς),—ἀρχῶν ὅλως δημοκρατικῶν καὶ ἀντιθέτων πρὸς τὰς τοῦ ἄνακτος, τὸν ὁποῖον ὑπηρέτει, εἶνε τὸ κύριον τοῦ δράματος πρόσωπον. Δυήλθομεν τὸ ἔργον αὐτὸ ὁλόκληρον, μεταφρασμένον, καὶ ἀνεύρομεν πολλαχοῦ σκηνὰς δραματικὰς ἀμιμήτου καλλονῆς καὶ χάριτος. Ἐν γένει δέ, ὑπὸ τὸ παραδοξολόγον πολλάκις, ἰδέας ὑψηλὰς καὶ ὑγιεῖς συγχρόνως. Τῇ ἀδείᾳ τοῦ μεταφραστοῦ καὶ ὡς δείγματα, ἀσθενῆ μολαταῦτα, τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου, μεταφέρομεν ἐνταῦθα ἀ.) μονόλογον, ἐν ᾧ ὁ Τριπουλὲ παριστᾷ τὴν θέσιν του, ὡς γελωτοποιοῦ τοῦ βασιλέως, ἀνθρώπου ὑποχρεωμένου, ἀνεξαρτήτως τῆς ψυχικῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται, νὰ γελᾷ ὅπως εὐχαριστῇ τὸν ἡγεμόνα του, μᾶλλον δὲ ὅπως ἐκπληροῖ τὸ χρέος του. Ἵνα ὁ ἀναγνώστης ἀντιληφθῇ ὁπωσοῦν τοῦ μέρους τούτου τοῦ δράματος, σημειωτέον ὅτι προηγήθη σκηνὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τριπουλέ, ὅπως εὐχαριστήσῃ τὸν βασιλέα, ἐμυκτήρισε γέροντα πολίτην, τὸν Σαὶν Βαλλιέ, ἐλθόντα νὰ ἐπιτημήσῃ τὸν Φραγκίσκον Α'. διὰ πρᾶξιν ἀξιόμεμπτον, διὰ τοῦτο δὲ κατηράσθη ὑπὸ τοῦ γέροντος. Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀρᾶς ταύτης, ἥτις εἶνε καὶ τοῦ δράματος ἡ βάσις, καὶ πρὸ τῆς θύρας, ὅπου ὑπῆγαινε νὰ ἴδῃ τὴν θυγατέρα του Λευκήν, ὁ Τριπουλὲ λέγει:

Μὲ κατηράσθη . . . ἐνῶ δὲ μ' ὡμίλει τεθλιμμένος
καί, δοῦλε, μοῦ ἐφώναζε, ἔσο κατηραμένος!
ἐγέλων τὴν ὀδύνην του. Τέρας, τοὺς θρόνους λεῖχον!
Ἐγέλων, πλὴν τὸν Τάρταρον ἐντός μου ὅλον εἶχον.

Κάθηται ἐπὶ τοῦ ἑδωλίου πλησίον τῆς ἐκ λίθου τραπέζης.

Κατηραμένος!

Βαθέως ῥεμβάζων καὶ τὴν χεῖρα φέρων ἐπὶ τοῦ μετώπου.

Κόσμε, γῆ, μ' ἐκάματε ἀχρεῖον!
Κακόν, σκληρόν, οὐτιδανόν, ἓν ἄνανδρον θηρίον!
Ὦ λύσσα! γελωτοποιός! στρεβλῶς σχηματισμένος!
Αὖτε ἡ ἰδέα πάντοτε! ἔξυπνος, κοιμισμένος.
Ὄνειρ, τὸν κόσμον διυλθών, νὰ καταλήγῃς μόνος
εἰς τοῦτο: γελωτοποιὸς ἁπλοῦς τοῦ ἡγεμόνος!
Μὴ θέλων, μὴ δυνάμενος, τρελλὸς ἐκ τῆς ὀδύνης,
εἰμὴ νὰ κάμνῃς νὰ γελοῦν! ὦ μέγεθος αἰσχύνης!
Ὅ,τι λοιπὸν καὶ οἱ στρατοί, ἐνῷ περικυκλοῦσι
ἀθρόοι ῥάκος, ποῦ αὐτοὶ σημαίαν των καλοῦσι·
τὸ τελευταῖον ποῦ κι' αὐτὸς ὁ ἐπαιτῶν κατέχει·
ἐν φυλακῇ ὁ δέσμιος, Τύνιδος δοῦλος ἔχει·
ὅ,τι 'ς τὸν κόσμον χαίρονται πᾶς ὅστις ἀναπνέει,
τουτέστι, τὸ νὰ μὴ γελᾷς, ἂν θέλῃ δέ, νὰ κλαίῃ,
νὰ μὴ τὸ ἔχω, ὦ Θεέ!—Λύσθυμος, τεθλιμμένος,
ἄτερος δυσμόρφου σώματος, ὡς τέρας, τυλιγμένος,
ἀηδιάζων ἐμαυτόν, κακόσχημον, πυγμαῖον,
ζηλεύων πᾶσαν καλλονήν, πάντ' ἄνθρωπον ἀκμαῖον·
ἐν μέσῳ ὅλβου στίλβοντος ἐμπρός μου καὶ ὀπίσω,
τὴν λύπην μου αὐξάνοντος, ἐὰν ποτὲ ζητήσω,
μόνος καὶ ἄγριος σκιάν, ὑφ' ἣν πικρῶς νὰ κλαύσω,
ἢ τὴν ψυχήν μου, κλαίουσαν, πρὸς ὥραν ἀναπαύσω·
ἐμβαίνει αἴφνης εὔθυμος ἐκεῖνος ὅστις ἔχει,
πανίσχυρος, ἐρώμενος, ἀγάλλων ὅτ' ὑπάρχει·
τάφον μὴ ἐνθυμούμενος ἐκ μέθης εὐτυχίας,
νέος, ὡραῖος, ὑγιής, μονάρχης τῆς Γαλλίας,
μ' ὠθεῖ χασμώμενος, ἐνῶ ἦλθα νὰ ἡσυχάσω,
καὶ λέγει: ἔλα Τριπουλέ, ἀνάγκη νὰ γελάσω!
—Πτωχὲ τρελλὲ τοῦ ἄνακτος! Σύ, πλάσμα τοῦ ὑψίζου
Τὸ πάθος ὅπερ νήχεται 'ς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του,
θυμόν, ὑπερηφάνειαν, μῖσος, χολήν, κακίαν,
φθόνον, — τὸ στῆθος ἅπαντα πλῆρ οὖντα, —μοχθηρίαν
τὴν αἰωνίαν συλλογὴν σχεδίου ἀπανθρώπου,
δαίμονας καταρώγοντας τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀνθρώπου·
μ' ἓν νεῦμα τοῦ αὐθέντου του ἐντός του κοπανίζει,
πρὸς πάντα δὲ βουλόμενον, τὸν γέλωτα κομίζει!
—Χαμέρπεια!—Περιπατεῖ;—Ὄρθιος;—Καθισμένος;
Τὸν σύρει ἡ κλωστή, πρὸς ἣν ὑπάρχει δεδεμένος.
Κόσμου περίτριμμα ἁπλοῦν! ἢ τὸ πολύ, καμμία
ἡγεμονίς, ἁπλῆ γυνή, ὡραία, ἐρασμία,
ἡμίγυμνος, 'ποῦ ἤθελε κι' αὐτὸς ἐπιθυμήσει,
ὡς σκύλον εἰς τὴν κλίνην της νὰ παίξῃ θὰ ἀφίσῃ!
Κ' ἐκεῖνος ὅμως, εὐγενεῖς καὶ σκῶπται κύριοί μου,
πῶς σᾶς μισεῖ ἀπὸ ψυχῆς, αἰώνιοι ἐχθροί μου!
Πῶς κάμνει νὰ πληρώνετε ἀδρὰς τὰς ἀτιμώσεις!
Πῶς σᾶς δροσίζει δι' αὐτὰς μὲ γλῶσσαν μαύρης γλώσ-
(σης.
Εἶνε ὁ δαίμων τοῦ κακοῦ, καὶ Μέντωρ βασιλέων.
Αἱ τύχαι σας δὲν ἔχουσι πολλὴν ἀξίαν πλέον.
Ἅμα δὲ ἅπαξ δυνηθῇ 'ς τοὺς ὄνυχας ν' ἁρπάσῃ
ἓν θάλλον πλάσμα. τὸ μαθῇ ὡσάτου τὸ χορτάσῃ!
—Ἄ! τὸν ἐκάματε κακόν!—Θεέ! ζωὴ εἶν' αὕτη;
Στὸν βίον. νέκταρ εὐτυχῶν, σταγὼν χολῆς τοσαύτη!
Ἂν δὲ βλαστήσῃ ἔνστικτον καλόν,—νὰ μὴ βλαστήσῃ
Πνεῦμ' ἀνθηρὸν ἡ τιραχὴ κωδώνων νὰ ζαλίσῃ!
Καὶ, δαίμων, νὰ διέρχεται, κακοῦ, τὰς ἑορτάς σας.
—τὴν εἰρωνείαν σας αὐτήν,—εἰς δὲ τὰ μέγαρά σας
τῶν εὐτυχούντων θέλγητρα κρημνίζων ἐξ ἀνίας,
τὴν εὐτυχίαν του ν' ἀντλῇ εἰς ἄλλων δυστυχίας!
Καὶ κατὰ πάντων καὶ ἐνῷ τὸν βίον διανύει,
νὰ φέρῃ πάντοτ' ἐν αὐτῷ, εἰς πᾶν ν' ἀναμιγνύῃ,
νὰ κρύπτῃ, νὰ διατηρῇ ὑπὸ τὴν εἰρωνείαν,
ἀρχαῖον μῖσος ἐχειλοῦν εἰς μελανὴν καρδίαν!
Ἄ! δυστυχῆ!

Ἐγείρεται τοῦ ἑδωλίου.

Ἀλλὰ ἐλῶ, δὲν ἔχω ἄλλην μοῖραν:
δὲν εἶμαι ἄλλος ἄνθρωπος, πικρῶν αὐτὴν τὴν ὥραν

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βόλου

Τὸν κόσμον ὅθεν ἔρχομαι, καιρὸς νὰ λησμονήσω.
μήτε ὀφείλω ἔξωθεν ἐδῶ τι νὰ κομίσω.

ε'.) ἕτερον τῶν ἀξιολογωτέρων χωρίων, ἔνθα ὁ ἴδιος Τριπολέ, συμβουλεύων τὴν κόρην του νὰ μὴ ἐξέρχηται τῆς οἰκίας ὑπὸ τρόμου, μὴ πάθῃ τὸ ἠθικὸν μέρος αὐτῆς, τῇ λαλεῖ ὅσσαν φίλτρου τοιαύτην ὁποίαν πατὴρ ἴσως δὲν ἔλαλησε πρὸς θυγατέρα.

Ὁ Τριπουλέ, σφίγγων τὴν Λευκὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του, λέγει

..... Ποῖος ἄλλως τε μὲ ἐγγυᾶτ' ἀνίσως;....
Ὦ! σ' ἀγαπῶ δι' ὅλον μου τὸ πρὸς τὸν κόσμον μῖσος!
Κάθησ' ἐδῶ πλησίον μου.—Ἐδῶ 'στὰ γόνατά μου.
Τώρα εἰπέ μου: μ' ἀγαπᾷς;—Ἀφοῦ εἶσαι σιμά μου,
Ἀφοῦ τὴν χεῖρα σου κρατεῖ ἡ χεὶρ ἡ ἰδική μου,
τί ἄλλο νὰ 'μιλήσωμεν καλλίτερον, παιδί μου;
Λευκὴ, πλὴν σοῦ ἐν γῇ χαρὰ δὲν μ' ἔμεινεν ἑτέρα!
Ἄλλοι 'στὸν κόσμον ἔχουσι πατέρα ἢ μητέρα,
ἢ ἀδελφὸν ἢ σύζυγον ἢ φίλους ἢ οἰκείους,
προπάτορας, προμήτορας, τέκνα, δεσμοὺς μυρίους·
ἐγὼ δὲν ἔχω παρὰ σέ.—Σὲ μόνην!—Ἄλλοι πλοῦτον
ἐγὼ σὲ μόνον πλοῦτον μου 'στὸν κόσμον ἔχω τοῦτον.
Ἄλλοι πιστεύουν εἰς Θεόν, Ἐγὼ εἰς τὴν ψυχήν σου.
Ἄλλοι κανχῶντ' εἰς καλλονὴν· ἐγὼ, τὴν καλλονήν σου
ἀρκοῦσαν ἔχω καλλονήν. Ἄλλ' εἰς χαρὰν, ὑγείαν,
ζωὴν, ὑπερηφάνειαν, ἀγάπης φλόγα θείαν
σὺ, ὅλα ταῦτα δι' ἐμέ.—Σὺ, μήτηρ, σύζυγός μου,
σὺ, ἀδελφὴ, θυγάτηρ μου, σὺ, νόμος μου, θεός μου!
Σὺ, πλοῦτος, οἰκογένεια, πατρίς μου, εὐτυχία·
σύ, πόλις μου, σύ, σύμπαν μου, σύ, μόνη μου θρησκεία!
Σὺ αἰωνίως!—Μόνη, σύ!—Πλὴν σοῦ, ἐν τῇ ζωῇ μου,
ὅπου τὸ βλέμμα μου στραφῇ, πληγόνετ' ἡ ψυχή μου.
—Ἂν σ' ἔχανα!....Ὦ! εἶν' ἁπλῆ, ἀφόρητος ἰδέα!
—Γέλασ' ὀλίγον νὰ ἰδῶ!— Ναὶ, μειδιᾷς ὡραία!
Ὁλόκληρος ἡ μήτηρ σου! ὡραία, ναί, ἐπίσης,
φέρεις καὶ σὺ 'στὸ μέτωπον, ὡς ἵνα τὸ σφογγίσῃς,
συχνὰ τὴν χεῖρα· πρὸς ἀγνὴν καρδίαν, ἀθῳώτης.
πρέπει μετώπου κ' ὀφθαλμῶν οὐράνιος γλαυκότης.
Μ' ἀγγέλων φλόγας δι' ἐμὲ ἀστραπτεις!—Τὴν ψυχήν σου
ἡ ἰδική μου διορᾷ ὑπὸ τὴν καλλονήν σου.
Καὶ μὲ κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμούς, σὲ βλέπω ὅλην πάλιν!
Στὴν γῆν ἀκτῖνα ἐκτὸς σοῦ, Λευκή, δὲν ἔχω ἄλλην.
Κἄποτε λέγω μάλιστα: τυφλὸς νὰ ἐγεννώμην!
Τυφλὸς! ἵνα ἡλίου φῶς ἄλλου μὴ ἐγευόμην!

Ἰδοὺ δύο, πλὴν τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἀσθενῆ δείγματα τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου. Πλεῖστα ἄλλα ἐπίσης συγκινητικὰ χωρία ποικίλλουσιν αὐτό· ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἀναγνώσῃ τις ὁλόκληρον—τοῦτο δὲ συνιστῶμεν στενῶς τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Μέντορος—ὅπως λάβῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς ἀξίας του.

ΟΙ ΙΟΥΔΑΙΟΙ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ.

Ἡ νέα ἐπιστήμη ἐφεῦρεν ἀπὸ ὀρθὰς παρατηρήσεις καὶ ἀπὸ ὑπολογισμοὺς σχεδὸν θετικοὺς τὸ ἀκριβὲς μέρος, ἔνθα εὑρίσκετο ἡ περίφημος πόλις Βαβυλών, πλήρης ἐρειπίων σήμερον, ἂν καὶ παρέστησε τόσον μέγα πρόσωπον εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Ἐπὶ τοῦ νοτίου μέρους τῆς ἀρχαίας πόλεως εὑρίσκεται μία πόλις ἐκ δέκα πέντε χιλιάδων ψυχῶν, ἡ Χίλλα ἢ Χιλλάχ, οἰκοδομηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀράβων Καλιφῶν. Οἱ Ἰουδαῖοι σχηματίζουσι τὸ τρίτον τούτου τοῦ πληθυσμοῦ. Οὗτοι οἱ Ἰουδαῖοι, ὕστερον ἀπὸ ὅλας τὰς παραδόσεις, εἶνε οἱ κυρίως ἀπόγονοι τῶν ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἐκεῖ ἐξορισθέντων καὶ ἐπειδὴ, ἐναντίον τοῦ χρόνου, τίποτε δὲν μεταβάλλεται εἰς τὴν ἀκίνητον ἀνατολὴν, εἶνε δυνατὸν νὰ ἀνεύρῃ τις μεταξὺ αὐτῶν τὸν τόπον σχεδὸν τῶν συγχρόνων τοῦ Δανιὴλ καὶ τοῦ Ἱερεμίου. Τὰ μνημεῖα τοῦ Ἔσδρα καὶ τοῦ Ἱερεμίου ἀποτελοῦσαν εἰς τὴν Χαλδαίαν ἁγίαν τινὰ γῆν δι' αὐτούς.

Ἡ Χίλλα εὕρηται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Εὐφράτου μὲ μίαν μεγάλην ἐπὶ πλοίων στηριζομένην γέφυραν καὶ ἕως 7000 κατοίκους· ὅσον δὲ διὰ τὴν ἀρχαίαν Βαβυλῶνα λέγουσιν ὅτι εἶχε περίμετρον 12 περίπου μιλ. γεωγραφικῶν καὶ ὅτι λογίζεται ὡς ἡ μεγίστη σχεδὸν τῶν πόλεων τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς ὡς ἀξιοθέατον μάλιστα ἀναφέρεται ὑπὸ πολλῶν περιηγητῶν ὁ εἰσέτι σωζόμενος Βαβυλώνιος πύργος, ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων *Birs-Nemrúd* λεγόμενος, ὅμοιος μὲ μεγάλην πυραμίδα, τῆς ὁποίας ἡ περὶ τὴν βάσιν περίμετρος εὕρηται 2286 ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος περὶ τοὺς 200 πόδας.

ὑπὸ Γ. Ι. Δημητρίου.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑ.

Ἡ κυβέρνησις ἐξέδωκε διάταγμα ἐπιτρέπον εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ ἐσθίωσιν οἱανδήποτε ἐρέγονται τροφὴν, νὰ νυμφεύωνται καὶ νὰ ἐνδύωνται κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς.

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ πρώην Ταϊκοὺν ἠνεῴχθη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ, περιέχουσα 100 χιλιάδων τόμων

Φαίνεται ὅτι ἐν πολλοῖς ἡ Ἰαπωνία θέλει πρωτοπορεῖ θῇ ἄλλων τινῶν χωρῶν κατὰ τὸν πολιτισμὸν ὅστις μεγάλως θέλει προοδεύσει ἀναντιῤῥήτως, ἂν πειθαναγκασθῶσιν οἱ κληρικοὶ ὅλων τῶν θρησκειῶν νὰ λάβωσι σύζυγον καὶ νὰ μεταλάβωσι τῶν ὀδυνῶν καὶ τῶν τέρψεων τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Ἡ πληθὺς τῶν βιβλίων τῶν πρώην τῆς Ἰαπωνίας αὐτοκρατόρων δεικνύει ὅτι οἱ ἡγεμόνες τῆς μεμακρυσμένης ἐκείνης χώρας εἶνε τοὐλάχιστον φιλομαθέστεροι ἡγεμόνων τινῶν τῆς Εὐρώπης

(ἐκ τοῦ Θεάτρου)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Η ΕΚ ΣΜΥΡΝΗΣ

εἰς τὸ Καϋστρινὸν καὶ τὸ Μαιάνδριον πεδίον ἐκδρομή.

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 371 Γ'. τόμου).

Ἀϊδίνιον ἢ Γκιουζὲλ Χισάρ.

Ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης ὠνομάσθη κατὰ τὴν νέαν διοικητικὴν διαίρεσιν τῆς Τουρκίας μέγας νομὸς ἢ τοπαρχία (βιλαέτ) αὐτῆς, ἐπεκτεινόμενος ἀπὸ τῆς περὶ τὴν Σμύρνην παραλίας μέχρι τῶν μεθορίων τῆς Καππαδοκίας, οὗ ὁ νομάρχης ἐδρεύει ἐν Σμύρνῃ.

Ἵνα φθάσῃ τις εἰς τὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων Τραλλέων, ἀνέρχεται διὰ τῶν τουρκικῶν συνοικιῶν ἱκανὴν ἀνωφέρειαν καὶ φθάνει εἰς αὐτά, κείμενα ἐπὶ τοῦ τραπεζοειδοῦς ὀροπεδίου, ὅπερ ὑπάρχει κατάφυτον ἐξ ἐλαιῶν καὶ δι' οὗ καταβαίνει ποταμίου δίκην τὸ ἄφθονον ὕδωρ τῶν ἀρχαίων Τραλλέων ἵνα θεραπεύῃ τὰς πολυειδεῖς χρείας τῶν σημερινῶν κατοίκων τοῦ Ἀϊδινίου

Μεταξὺ τῶν ἐλαιοδένδρων ἀνευρίσκει τις πρῶτον τὰ ἐρείπια ἑνὸς εὐρυτάτου θεάτρου, συνιστάμενα ἀπὸ τρεῖς ἀλλεπαλλήλους μεγάλας ἀψῖδας, τηρούσας εἰσέτι ὑπὸ τὸ ὕθλωμα τὸ κονίαμα καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐν μέρει τὴν βαφὴν· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θεάτρου βλέπει τις κιονόκρανα ρυθμοῦ κορινθιακοῦ καὶ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος ἀνάγλυφα ὅλως συντετριμμένα.

Ἅπας ὁ εὐρύτατος χῶρος τῶν περιωνύμων Τραλλέων εἶνε πλήρης ἀπὸ συντρίμματα στηλῶν καὶ λοιπῶν θαυμασίων ἔργων. Ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ἢ ἐν τῇ νεκροπόλει ταύτῃ ἀνορύσσονται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν σαρκοφάγοι, στῆλαι, ἀνδριάντες βάθρα στήλης ἢ κιονόκρανα πλατύφυλλα καὶ μὲ κληματίδας ἢ μὲ πρόσωπον καὶ κεφαλὰς ζώων κεκοσμημένα, πάντα καλλιτεχνικὰ ἔργα θαυμάσια, τὰ ὁποῖα ὅμως ἕνεκα τῆς ἀπειροκαλίας τῶν ἐκεῖ ξένων εἰκτρῶς καταστρέφονται καὶ ἀπ' αὐτῶν κατασκευάζονται πράγματα μηδαμινὰ,ὡς λ. χ. ἰγδία,ἐν οἷς κοπανίζεται ἢ τὸ βαλανίδιον τῶν βυρσοδεψῶν ἢ ὁ καφὲς τῶν καφεφῶν πολλάκις καὶ τὸ κορασάνιον !!!

Δι' ἀνασκαφῶν ἀνευρέθη τὸ ἔδαφος σχεδὸν μεγάλης τινὸς οἰκοδομῆς, ἣν τινα πρὸ πολλοῦ ἐθεώρουν ὡς ναὸν τῆς Παναγίας καὶ κατὰ πᾶσαν διακαινήσιμον ἑβδομάδα ἐτέλουν πανήγυριν πολυάνθρωπον. Τὴν καλὴν ταύτην συνήθειαν, δι' ἧς καὶ μόνης ἐλάμβανον ἀφορμὴν ν' ἀνέρχωνται οἱ ὁμογενεῖς κάτοικοι τοῦ Ἀϊδινίου καὶ νὰ διβάσκωνται τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους μας καὶ τῆς πατρίδος των, κατέπαυσεν ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ διὰ λόγους ὅμως οὐχὶ ἱκανῶς καὶ λογικῶς δεδικαιολογημένους. Ἡ μεγάλη αὕτη οἰκοδομὴ (κατ' ἐμὲ) ἦτο πράγματι ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου, ἐξ οὗ μάλιστα καὶ ὁ χῶρος ἐκεῖνος ἅπας τῶν ἐρειπίων ὀνομάζεται Παναγία, καὶ οὐχί, ὡς εἶπον τινὲς κακόβουλοι ἵνα ψυχράνωσι τὸ αἴσθημα τῆς θρησκείας, λουτρόν, τεκμαιρόμενοι τοῦτο ἀπὸ τὰ πολλὰ (λέγουσιν) ὑδροφόρα δοχεῖα, ἅπερ εὑρίσκονται ἐκτισμένα εἰς τοὺς τοίχους, ὡς νὰ μὴ συνειθίζεται τοῦτο καὶ μέχρις ἡμῶν, ν' ἀνατίθενται δηλ. τοιαῦτα εἰς τοὺς ναοὺς καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἀχηβάδας τοῦ ἱεροῦ βήματος, ὅπως ἀντιχῶσι. Πᾶν, ὅ τι εἶπον περὶ τῆς θέσεως ταύτης εἰς τοὺς ἐχέφρονας ὁμογενεῖς τοῦ Ἀϊδινίου, ἐπεθύμουν νὰ πραγματοποιηθῇ, ὅπως ἐννοήσωσι νὰ ἔχωσι τὰ ἐκπαιδευτικὰ αὐτῶν ἱδρύματα καὶ τὸ νεκροταφεῖον κοσμικώτερον καὶ διαφωτιστικώτερον τὴν ζωὴν καὶ ἀνετώτερον.

Τοῦ ναοῦ τούτου τὰ ἐρείπια εἶσι μεγάλης ἐκτάσεως καὶ εἰς δύο μέρη ἀνεῦρον Μωσαϊκὰ ἀπαράλλακτα πρὸς ἐκεῖνα, ἅπερ εἶχον ἀνεύρει παρὰ τὴν παραθαλασσίαν τὸν παρελθόντα Νοέμβριον εἰς μίαν τῶν νήσων τῶν Κλαζομενῶν (*) (Ἅγιον Ἰωάννην), ὅτε τὰς μονήρεις καὶ θυσαρέστους ἡμέρας τῆς καθάρσεως ἐκεῖ διηρχόμην, ἐκ Κῶς)πόλεως προσερχόμενος, καὶ ἐπὶ τῶν ἐπίσης ἐκεῖ σημαντικῶν ἐρειπίων καὶ ὑπογείων τὸ τρισένδοξον παρελθὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀνεγίνωσκον.

Εἰς διάστημα ὥρας ἐκεῖθεν, μ' εἶπον οἱ συνοδεύοντές με φιλόξενοι καὶ εὐγενεῖς ξεναγοί μου, ὅτι εἰς βάσιν τοῦ βουνοῦ ὑπάρχει σπήλαιον, ἐξ οὗ ἐξέρχεται τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ποταμάκιον, ὅπερ ποτίζει ἀρδόνως τὴν πόλιν τοῦ *Ἀϊδινίου*, στρέφει τοὺς ἀλευρομύλους καὶ ἀρδεύει τοὺς κήπους του.

Αἱ Τράλλεις αὗται ἐκαλοῦντο πρότερον Ἄνθεια, καὶ ἐκ τῶν Τραλλέων τούτων τῆς Λυδίας ἦτο ὁ περιώνυμος μαθηματικὸς καὶ ἀρχιτέκτων Ἀνθέμιος ὁ ἀκμάσας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τῷ 550 μ.Χ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος συνειργάσθη μετὰ Ἰσιδώρου τοῦ Μιλησίου καὶ τοῦ Ἰγνατίου εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, θέσας τὰς βάσεις αὐτοῦ· ἐγνώρισε τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθη πῶς νὰ χρησιμοποιήσῃ αὐτὴν· ἐφεῦρε μέσα πρὸς ἀπομίμησιν σεισμῶν, βροντῶν κτλ. Σώζεται αὐτοῦ μόνον ἀπόσπασμα περὶ τῶν καυστικῶν κατόπτρων τοῦ Ἀρχιμήδους. Τινὲς φρονοῦσιν ὅτι πρῶτος ὁ Ἀνθέμιος ἐπενόησε τὸ πυρίτιδα· ἀλλ' ἡ δόξα αὕτη εἶνε ἀβέβαιος.

Σπεύδοντες τὴν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν Τραλλέων κατάβασίν μας διήλθομεν ἔμπροσθεν εὐρυτάτου κήπου καὶ οἰκοδομῆς ὅλως ἀρρύθμου καὶ ἀτημελήτου, εἰς ἣν παραμένει πρὸ χρόνων ἱκανῶν εὐγενής τις Γάλλος κεκλεισμένος καὶ μοναζῶν ἐκεῖ μετὰ τῆς παρούσης καὶ ὅμως σοφῆς (ὡς μ' εἶπον) καὶ συγγραφέως κυρίας του. Ὁ Γάλλος, ὃν δὲν εὐτύχησα νὰ ἴδω, λέγεται ὅτι ὑπῆρξε φίλος φίλος τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου, ὅτι εἰσέτι διατηρεῖ καὶ ἐν τῇ ἐξορίᾳ τοὺς τίτλους του καὶ ὅτι διαχειρίζεται τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του συγγενής των τις, ὅστις τοῦ ἐμβάζει τὸ εἰσόδημα καὶ τοὺς τόκους των.

Μ' εἶπον ὅτι ἐπεθύμει πολὺ νὰ κτισθῇ μικρὸν ἐκκλησίδιον ἐπὶ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα ἐρείπια καὶ ὅτι ὑπέσχετο νὰ βωρίσῃ τὸ κτίσμα αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων καταστημάτων· ἄλλα ἤδη ἀμφιβάλλω ἂν θὰ πραγματοποιήσῃ ταύτην του τὴν ὑπόσχεσιν, ἀφ' οὗ καὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφαὶ τοῦ ἐλέους ἐν Ἀϊδινίῳ ἐγκατέστησαν καὶ ἀφοῦ πρὸς αὐτὰς καὶ μόνας ἡ μελαγχολικὴ εὐγενὴς πολὺ ἀρέσκεται.

Προχωρησάσης τῆς ὥρας, ἐσπεύσαμεν διὰ τῆς κατωφερείας (Ἰουν. 29 ὥρα 7η ἑσπερινὴ) ἐκείνης, ἥτις φέρει πρὸς τὸ φημιζόμενον Μπουνάρι, ὅπερ εἶνε ἱκανή τις ἐξοχικὴ ἔκτασις, ἐχουσα πλατάνους, πτελέας καὶ διαρρεομένη διὰ τοῦ ἀσθενοῦς μὲν καὶ θέρους Εὔδωνος, ὁρμητικοῦ δὲ καὶ πολυρρευμάτου κατὰ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὴν σκηνογραφικὴν ταύτην θέσιν εὑρίσκονται καφενεῖα, ἐν ἐπὶ ἀθροίσματος πετρῶν προσωρινὸν μαγειρεῖον πᾶσα ἄλλη ἐξοχῆς περιποίησις.

Παρὰ τὰς Ἀνατολικὰς εἰσόδους τοῦ Ἀϊδινίου εἰς ἀπόστ

(*) Νῆσοι τῶν Κλαζομενῶν εἶσιν αἱ λεγόμεναι σήμερον Ἰγκλέζες

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ένὸς τετάρτου σχεδὸν ὑπάρχουσι θερμὰ ἰαματικὰ ὕδατα ῥέοντα ἀσκόπως καὶ ἀχρήστως. Νέος τις ἀπεφάσισεν ἐφέτος νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἐσχημάτισε ξύλινόν τι παράπηγμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔθηκε σκάφην εὐρεῖαν πρὸς χρῆσιν τῶν λουτρευομένων, οἵτινες εἶσιν οὐκ ὀλίγοι. Μικρά τις καλαισθησία τῆς ἐκεῖ Δημαρχίας καὶ προνόησις κυβερνητικὴ ἠδύναντο νὰ οἰκοδομήσωσι δεξαμενήν τινα εὐρύχωρον καὶ θολοσκέπαστον, ὅπως ἀπολαμβάνωσιν οἱ προσερχόμενοι πρὸς αὐτὰ πάσχοντες ἐντελεστέραν τὴν θεραπείαν καὶ ἀναπαυτικώτερον ἐκεῖ διαμένωσι.

Τὸ Ἀϊδίνιον εἶνε ἡ καθέδρα τοῦ εὐπαιδεύτου καὶ γεραροῦ ἐπισκόπου Ἁγ. Ἡλιουπόλεως· ἔχει ναοὺς δύω: τὸν τῆς Μητροπόλεως καὶ τὸν τοῦ Νοσοκομείου νεόδμητον καὶ περικαλλέστατον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁ. Χαραλάμπους. Τὸ ὡραῖον καὶ κομψὸν τοῦ ὑψιτενοῦς καὶ θολοσκεπάστου τούτου ναοῦ ἀσχημίζουσι δυστυχῶς! (καὶ ἐξῶ) χεῖρες ἀδέξιαι ἀδεξίου καὶ ἀτέχνου ζωγράφου καὶ ἀποροῦμεν πῶς οἱ φίλοι ὁμογενεῖς τῆς Ἀνατολῆς δὲν ἐμιμήθησαν τοὺς ἐν Νασλίῳ ν' ἀναθέτωσι τὰ Ἁγιογραφικὰ ἔργα τῶν ἐκλησιῶν των εἰς τὸν ἐξαίρετον καὶ εὐμαθέστατον Ἁγιογράφον Ι. Εὐς. τὸν Λέσβιον, ἕνα τῶν ἀρίστων μαθητῶν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πολυτεχνείου τὸν πρὸ 10ετίας πολλοὺς ἱεροὺς ναοὺς ζωγραφήσαντα. Τὸ μικρὸν Νοσοκομεῖον τῆς ὁμογενοῦς ταύτης κοινότητος περιποιεῖ πολλὴν τὴν τιμὴν εἰς τοὺς φιλανθρώπους κατοίκους τοῦ Ἀϊδινίου καὶ παρέχει οὐχὶ μικρὰν τὴν ἀνακούφισιν εἰς τὸ τῆς Σμύρνης, ὡς μὴ ἀφίνον τοὺς πολλοὺς τῶν ἀσθενῶν ὅλως ἀπροστατεύτους καὶ βιαζομένους νὰ κατέρχωνται εἰς ἐκεῖνο.

Ὄπισθεν τοῦ νεοδμήτου τούτου ἱεροῦ Ἱδρύματος ὑπάρχει τὸ εὐάερον καὶ ἱκανῶς εὐρὺ Παρθεναγωγεῖον, ὅπερ φοιτῶσι ἀπὸ 70—80 μαθητρίαι καὶ εἰς ὃ διδάσκει μία μόνη διδάσκαλος μετὰ τῆς βοηθοῦ της. Ἰουλ. 2, 1872, ἐγίνοντο αἱ ἐξετάσεις τοῦ Παρθεναγωγείου τούτου, εἰς ἃς προσεκλήθημεν νὰ παρευρεθῶμεν. Συνοδευθεὶς ἀπὸ κυρίους τινὰς προσῆλθον, παρέμεινα μέχρι τῆς ἑσπέρας, ἐδευτέρωσα τὴν αὔριον καὶ δὲν ἠδυνήθην παρὰ νὰ ὁμολογήσω χάριτας εἴς τε τὴν εὐμέθοδον καὶ ἄοκνον διδάσκαλον, εἴς τε τὴν φροντίζουσαν ἐφορίαν τῆς ἐκεῖ φιλογραμμάτου Ἀδελφότητος καὶ εἰς τὴν μεριμνῶσαν καὶ προαγομένην Κοινότητα τοῦ Ἀϊδινίου, ἥτις προνοεῖ νὰ ἀνευρίσκῃ τοὺς δυναμένους νὰ τὴν ὠφελήσωσιν.

Αἱ μαθήτριαι τῆς πρώτης τάξεως ἐξετάσθησαν εἰς τὸ ἱερὸν μάθημα τῆς Κατηχήσεως, τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας, εἰς τὰ Ἑλληνικά, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν, Γεωγραφ., Ἀριθ. κτλ.

Τὴν Δευτέραν καὶ Τρίτην ἐξετάσθησαν αἱ ἄλλαι τάξεις εὐστόχως εἰς ἅπαντα καὶ οἱ παρευρεθέντες ἔμειναν εὐχαριστημένοι λίαν. Ἕλληνες ὄντες καὶ ἡμεῖς καὶ κατὰ βάθος συγκινηθέντες ἐκ τῶν εὐστόχων ἀποκρίσεων καὶ ἐκ τῆς ἐφαρμοστικῆς καταγνώσεως τῶν κανόνων τῆς γραμματικῆς, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ συγχαιρῶμεν τὸ Ἐθνικὸν Παρθεναγωγεῖον τῆς ἁγίας Φωτεινῆς, ὅπερ μορφόνει τοὺς τοιούτους ἐργατικοὺς καὶ εὐμεθέβους πνευματικοὺς γεωργοὺς καὶ ἀποστέλλει αὐτοὺς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἵνα καλλιεργῶσι πνευματικῶς καὶ ἑλληνικῶς τὰς εὐγεωργήτους καὶ εὐφυεστάτας ψυχὰς τῆς ὁμογενοῦς κορασιακῆς νεολαίας.

Ἐν Ἀϊδινίῳ Σύλλογος ἐκ ἐλλογενῶν πατριωτῶν συσταθέντος συνέδη αὐτοῖς τὸ ἐξῆς περίεργον συμβάν, τὸ ὁποῖον ἐν παρελήλυθε διηγώμεθα, ὅπως τὸ ἠκούσαμεν παρ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν.

Ἐπεστεύει καὶ συντηρεῖ τὰ τρία Σχολεῖα, τὸ Ἑλληνικόν, τὸ ἀλλη-

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχος ΑΖ'.).

λοδιδακτικὸν καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον διὰ γενναίων συνεισφορῶν. Τὸ ἐθνωφελὲς καὶ ἀγαθὸν παράδειγμα τῶν ἐν Ἀϊδινίῳ ὁμογενῶν εὐχόμεθα νὰ ἐμιμῶντο ἅπασαι αἱ εὐποροῦσαι ὁμογενεῖς Κοινότητες τῆς Ἀνατολῆς, αἱ εἰς τὰ «ἐρ' ἃ μὴ δεῖ» μικροφιλοτίμως δαπανώμεναι ἵνα ὦσιν ὀλίγισται καὶ ὀπισθοδρομημέναι εἰς τὰ «ἐρ' ἃ δεῖ», ὡς μὴ συναισθανόμεναι τὸν προορισμὸν αὐτῶν καὶ τὸ ὑπὸ τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ ἐπιβαλλόμενον αὐταῖς καθῆκον.

Ἐν Ἀϊδινίῳ γίνεται (ὡς καὶ εἰς τὰς ἄλλας Κοινότητας τῆς Ἀνατολῆς) κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ἡ ἀγορὰ (παζάρ), ἧς ἀγορᾶς τὸ ἄτοπον συναισθανθέντες οἱ ἀξιότιμοι ὁμογενεῖς κατέβαλον ἄλλοτε πολλὰς ματαιωθείσας προσπαθείας ὑπὲρ τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ· τὰς αὐτὰς δὲ καὶ ἐντονωτέρας καταβάλλουσι καὶ ἤδη τῇ προστασίᾳ καὶ ὁμοθύμῳ συνεργείᾳ τοῦ ἐνδοξ. Διοικητοῦ τοῦ Ἀϊδινίου δ' ἐπίτηδες εἰς Κων)λιν ἀπεσταλμένου, ὅπως μετατεθῇ τὸ προσβάλλον τὴν ἁγίαν Κυριακὴν παζὰρ εἰς ἄλλην τινὰ ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος.

Σουλτὰν—Χισάρ.

Ἡ μικρὰ αὕτη κωμόπολις ἀπαντᾶται τέσσαρας ὥρας ἐσωτερικώτερον τοῦ Ἀϊδινίου. Ἔχει νεωτέρας ἐποχῆς φρούριον καὶ κεῖται εἰς τὴν κατωφέρειαν βουνοῦ ὀλίγον τι πρὸς Ἀνατολὰς αὐτῆς ἐκτείνονται τὰ ὀλίγον σημαντικὰ ἐρείπια τῆς παλαιᾶς πόλεως Νίσσης, εἰς τῆς ὁποίας τὴν θέσιν δὲν ἀνευρίσκει τις εἰμὴ τὰ ἐρείπια ἑνὸς θεάτρου, ἑνὸς ἀμφιθεάτρου καὶ μιᾶς γεφύρας ἐπὶ μικροῦ τινος ῥύακος. Κάτωθεν τοῦ Σουλτὰν-Χισὰρ παρὰ θερινόν τι καφενεῖον ὑπάρχει κρήνη ξηρά, εἰς ἣν ὑπάρχει ἐκτισμένος ὅλος ἀνδριὰς, κεφαλῆς στερημένος· ἔσωθεν δὲ φραγμοῦ τινος εἰς ἡμικρήμνιον οἴκημα ὑπάρχουσι στήθος καὶ συντρίμματα ἄλλου τινὸς ἐπίσης ὡραίου καὶ καλλιμαρμάρου σώματος.

Τὸ μεταξὺ Σουλτὰν-Χισὰρ καὶ Νασλίου διάστημα εἶνε ὅλως κατάφυτον ἀπὸ ἐλαίας, συκᾶς, ἀμπελῶνας καὶ ἀπὸ ἄλλα διάφορα δένδρα καρποφόρα· τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ εἶσι πλήρεις ἀπὸ βαλανιδέας, αἵτινες ἀπαντῶνται καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς πεδιάδος, εἰς ἣν εὐθυκινεῖ τὸ σήσαμον, τὸ κανάβι, ὁ βάμβαξ καὶ ἅπαντες οἱ ἄλλοι δημητριακοὶ καρποί, βόσκουσι πρόβατα, ποίμνια, καὶ τρέφονται ἀγέλαι ὅλαι κεραφόρων ζώων καὶ ἱπποφορβείων.

(ἀκολουθεῖ).

Διον. Α. Μ. Χαρικλῆς.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΠΕΡΟΥΒΙΑΝ

Τέσσαρες ἄνθρωποι πολιορκηθέντες ὑπὸ δέκα τίγρεων.

Τρεῖς μηχανικοὶ Ἄγγλοι καλούμενοι Λῆ, Δάβιδσων καὶ Οὐαὶτ εἶχον μεταβῆ εἰς Περουβίαν, παρεμβάντες ὑπὸ ἑταιρίας Ἀγγλικῆς, ἵνα διευθύνωσιν ἐκεῖ μεγάλην τινὰ ἐκμετάλλευσιν. Ἐνῶ κατεγίνοντο εἰς τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας, ἀπεφάσισαν νὰ κάμωσιν ἐκδρομάς τινας εἰς τὰ πέριξ· εἶχον δὲ μεθ' ἑαυτῶν τὸν ὑπηρέτην των Οὐίλιαμ καὶ δύο Ἰνδοὺς ὁδηγούς. Ἡμέραν τινὰ

Δημοτικὴ Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Ἐρμούπολις

Οἱ ἐκδρομεῖς μας, ἀπειλούμενοι ὑπὸ μιᾶς τῶν τρικυμιῶν ἐκείνων τῶν τοσοῦτον ἐπικινδύνων μεταξὺ τῶν Ὀρεγωνείων ὀρέων καὶ τῆς θαλάσσης, κατέφυγον εἰς σπήλαιόν τι, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῶσιν ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῶν στοιχείων. Ἀφοῦ δὲ ταῦτα σχεδὸν καθησύχασαν, οἱ ὁδηγοὶ ἐξῆλθον ὅπως ἴδωσιν ἂν ὑπῆρχε τρόπος νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν πρὸς τὰ μεταλλεῖα ὁδόν. Τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ εἶχον ζητήσει καταφύγιον, ἦτο τόσον σκοτεινόν, ὥστε ὀλίγον μακρὰν τῆς εἰσόδου μόλις ἠδύναντο νὰ διακρίνωσιν ἀλλήλους. Ἐνῷ δὲ συνδιελέγοντο περὶ τῆς δυσκόλου θέσεώς των, κραυγαὶ καὶ γογγυσμοὶ θρηνώδεις ἐξερχόμεναι τοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου προσείλκυσαν πάραυτα τὴν προσοχήν των. Ἤκουσαν τὰς ἀπαισίας ταύτας κραυγὰς μεθ' ὑπερβολικοῦ τρόμου. Ὁ Οὐάϊτ, ὁ νεώτερος τῶν τριῶν, πεσὼν πρηνὴς εὑρέθη μετὰ τοῦ ὑπηρέτου Οὐίλλιαμ κατὰ τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου, ὅπως ἐννοήσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου τούτου. Μόλις εἶχον κάμει βήματά τινα, ἐξέβαλον κραυγὴν ἐκπλήξεως καὶ παρευθὺς ἀνεφάνησαν φέροντες ἕκαστος ὑπὸ μάλης ζῶον κατάστικτον ἔχον μέγεθος μικρᾶς γαλῆς, τὰς σιαγόνας ὡπλισμένας μὲ στερεοὺς ὀδόντας, μὲ μακροὺς ὄνυχας καὶ ὀρθαλμοὺς ὑπογλαύκους· γλῶσσα δὲ ἐρυθρὰ ὡς τὸ αἷμα ἐκρέματο ἔξω τοῦ στόματός των.

Ἅμα ὁ Λῆ καὶ ὁ Δάβιδσων παρετήρησαν τὰ ζῶα ταῦτα, ἐκραξαν: Ὕψιστε Θεέ! Εἴμεθα ἐντὸς σπηλαίου τίγρεως!

Καὶ πρὸς ἔπακρον τοῦ τρόμου αὐτῶν οἱ ὁδηγοὶ ἐπανῆλθον δρομαίως προφέροντες λόγους συγκεχυμένους, ἐν οἷς διεκρίνοντο αἱ λέξεις: τίγρις! τίγρις!

Παρελθούσης ὀπωσοῦν τῆς ὑπερβολικῆς ἐκπλήξεως καὶ τοῦ τρόμου, οἱ ὁδοιπόροι μας ἥρπασαν τὰ ὅπλα καὶ προσεπάθουν ἔνδοθεν νὰ κλείσωσι τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου διά τινος ὑπερμεγέθους ὀλοτρόχου λίθου, ὅστις εὐτυχῶς εὑρέθη ἐκεῖ πλησίον.

Ἡ αἴσθησις τοῦ προσεγγίζοντος κινδύνου ἠξύνησε τὴν δραστηριότητά των, διότι ἤρχιζον ν' ἀκούωσι διακεκριμένως τοὺς βρυχηθμοὺς τοῦ τέρατος καὶ ἦσαν χαμένοι, ἂν τοῦτο ἔφθανεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, πρὶν συνηθίσωσι νὰ κλείσωσιν αὐτήν.

Πρὶν ἀποτελειώσωσι τὸ ἔργον των, εἶδον τὸ τέρας νὰ προσέρχηται σκιρτῶν.

Κατὰ τὴν τρομερὰν ταύτην στιγμὴν ἐδιπλασίασαν τὰς προσπαθείας των, καὶ ὁ μέγας λίθος παρενετέθη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἐπερχομένου ἐχθροῦ.

Ἐν τούτοις ἔμεινεν εἰς τὸ ὕψος τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου κενόν τι διάστημα, διὰ τοῦ ὁποίου ἠδύναντο νὰ βλέπωσι τὴν κεφαλὴν τῆς τίγρεως καὶ τὰ μανιώδη βλέμματά της, τὰ ὁποῖα ἐξεσφενδόνιζε πρὸς αὐτούς. Καὶ αὐτὰ τὰ βάθη τοῦ σπηλαίου ἐκλονίζοντο ὑπὸ τῶν βρυχηθμῶν της, πρὸς οὓς τὰ μικρὰ ἀνταπεκρίνοντο διὰ γογγυσμῶν ἐξέων καὶ ἀπεπελεῖτο οὕτως εἰπεῖν συνομιλία τρόμου καταχθόνιος.

Τὸ τρομερὸν ζῶον ἐδοκίμασε κατὰ πρῶτον νὰ ἀνασηκώσῃ τὸν λίθον μὲ τοὺς γαμψοὺς ὄνυχάς του καὶ ἀκολούθως νὰ ἀνατρέψῃ αὐτὸν διὰ τῆς κεφαλῆς του· ἀλλὰ τὸ πρὸς τοῦτο ἀνεπαρκὲς τῶν δυνάμεών του ἐπηύξησε τὴν λύσσαν του. Αἱ κραυγαί του κατέστησαν διαπεραστικώτεραι καὶ οἱ διαφανεῖς ὀφθαλμοί του ἔρχονται φωτίζοντες τὰς πυκνὰς σκιὰς τοῦ σπηλαίου.

Τόσον συγκινητικὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς εἶνε ὁ θυμὸς ὁ προκαλούμενος ὑπὸ τῆς μητρικῆς στοργῆς.

—Πρέπει νὰ πυροβολήσητε κατ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Δάβιδσων, ὁ μόνος ὅστις δὲν εἶχεν ὅπλον· σκοπεύσατε τοὺς ὀφθαλμούς του· ἡ σφαῖρα θὰ διέλθῃ τὸν μυελὸν καὶ ὁ θάνατος θὰ ἐπέλθῃ βέβαιος καὶ ταχύς.

Ὁ Λῆ ἔλαβε τὸ δίκανον πυροβόλον του καὶ ὁ Οὐάϊτ τὰ πιστόλια του

Ὁ πρῶτος ἐτοποθέτησε τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου του ὀλίγον τι μακρὰν τῆς τίγρεως, ὁ δεύτερος ἔκαμε τὸ αὐτό. Κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Δάβιδσων ἀμφότεροι ἐπίεσαν τὰ σκανδαλια, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Τὸ σαρκοβόρον θηρίον ἐνόησεν ἀναμφιβόλως ἐκ τοῦ θορύβου ὅτι ἡ προσβολὴ διηυθύνετο κατ' αὐτοῦ, διότι ἔκαμεν ἓν ἅλμα ὅπως ὁρμήσῃ πλαγίως· βλέπον ὅμως, ὅτι δὲν ἐπληγώθη, ἐπανέλαβε τὴν πρώτην θέσιν του μετὰ διπλασίας μανίας. Νέα καψύλια ἀνατέστησαν εὐθὺς τὰ μηδὲν ἀποτέλεσμα προξενήσαντα, πλὴν καὶ ταῦτα σὐδέλως ὠφέλησαν, ἂν καὶ ἐφαίνοντο καλῆς ποιότητος· θεν ἐνόησαν ὅτι εἶχον μεταχειρισθῆ πυρίτιδα ληφθεῖσαν ἐξ ὑγρᾶς θήκης.

Ἑτέρα τις θήκη εἶχε τεθῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετά τινων φορμάτων. Ὁ Δάβιδσων ὑπῆγε πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς, ἀλλὰ τι εἶδε τὰ μικρὰ τῆς τίγρεως ἤρχισαν νὰ παίζωσι μὲ αὐτὴν καὶ ἁρπάσαντα τὸ πῶμα διὰ τῶν ὀνύχων διεσκόρπισαν τὸ ἐμπεριεχόμενον ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους. Ἐματαιώθη λοιπὸν καὶ αὕτη ἡ ἐλπὶς ἥτις ἐφαίνετο ἡ μόνη εἰς τοὺς δυστυχεῖς πολιορκουμένους.

— Σταθῆτε, ἔκραξεν ὁ ὑπηρέτης Οὐίλλιαμ· μοὶ ἐπέρχεται ἰδέα ἥτις ἴσως μᾶς σώσῃ.

Ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ θυλακίου του τεμάχιον σχοινίου καί, χωρὶς νὰ εἴπῃ ἄλλο τι, διηυθύνθη πρὸς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἠκούσθη συριγμὸς πεπνιγμένος, ὅστις πάντων ἐφάνη ἐνεργήσας ἐπὶ τῆς τίγρεως· ἐκ τοῦ λάρυγγός της ἐξῆλθον κατὰ συνέχειαν τρομεροὶ ὠρυγμοὶ καὶ κατέσπευσε ἀγριώτερα καὶ ὀργιλωτέρα παρά ποτε.

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἀπεμακρύνθη. Οἱ δὲ δύο ὁδηγοὶ Ἰνδοὶ ἀνηλθέντες ἐκ τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ἐτόξευσαν βέλη κατ' αὐτῆς ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου ὅπου ἦσαν κεκρυμμένοι. Πολλὰ βέλη ὠλίσθησαν ἐπὶ τοῦ δέρματός της, ἀλλ' ἓν ἐπλήγωσεν αὐτὴν πλησίον τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἔμεινε προσηλωμένον ἐντὸς τῆς πληγῆς.

Τότε ἐν τῷ παροξυσμῷ τῆς μανίας τὸ θηρίον ὥρμησε πρὸς τὸ δένδρον, ἥρπασεν αὐτὸ διὰ τῶν ὀνύχων του καὶ ἐφάνη πρὸς στιγμὴν παθοῦν νὰ τὸ ἀνατρέψῃ. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἀγωνίας του τὸ βέλος ἔπεσε καὶ ἡ τίγρις ἐλθοῦσα ἐτοποθετήθη πάλιν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου.

Τί εἶχε κάμει ἄρα ὁ Οὐίλλιαμ; εἶχε πνίξει τὰ μικρὰ τῆς τίγρεως καί, χωρὶς νὰ γνωστοποιήσῃ τὸν σκοπόν του εἰς τοὺς συντρόφους του, ἔρριψεν αὐτὰ πρὸς τὴν μητέρα ἀπὸ τῆς ὀπῆς τοῦ ὀλοτρόχου θυρίδος.

Τὸ ζῶον ἅμα ἰδὸν τὰ μικρά του ἤρχισε νὰ ἐρευνᾷ αὐτὰ μὲ προσοχῆς καὶ σιωπηλῶς, ἔπειτα τὰ ἀνεκίνησεν εὐλαβῶς. Βεβαιωθὲν ὅτι ἦσαν νεκρά, ἐξέβαλε κραυγὴν ἀπελπισίας αὐτήν, τῆς ὁποίας εἶνε ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ τις ἰδέαν.

ανέβαινον ταῦτα, ἡ καταιγὶς εἶχεν ἐντελῶς παύσει· τὰ
ον ἐπαναρχίσει τὰ ᾄσματά των καὶ ὁ ἥλιος ἠκτινο-
λην του τὴν λάμψιν.
κάλωτοι ἔβλεπον διὰ τῆς θυρίδος τοῦ ἄντρου των τὴν
δεχθεῖσαν τὴν σύγκρουσιν τῶν στοιχείων· ἡ δὲ ὑπάρ-
ίθεσις μεταξὺ τοῦ λαμπροῦ τούτου θεάματος καὶ τῆς θέ-
καθίστα ταύτην ἔτι τρομερωτέραν.
ντο ἐντὸς τάφου, ἐκ τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἐφαίνετο δυνάμε-
κγάγῃ αὐτούς, διότι ἡ εἴσοδός του ἐφυλάττετο ὑπὸ τέ-
ρωτέρου τοῦ μυθολογουμένου Κερβέρου, ὅπερ εἶχε κα-
ἐκεῖ πλησίον τῶν μικρῶν του, λείχων καὶ θεωρῶν αὐτὰ
φερότητος καὶ γογγύζον ὑποκώφως. Μακρὰν ἠκούσθη
μακρὺς βρυχηθμὸς ὡσεὶ πρόσκλησις. Ἡ τίγρις ἀπε-
ὸς τοῦτον διὰ κραυγῆς σχεδὸν ὁμοίας καὶ οἱ Ἰνδοὶ
«Ὁ ἄρρην! ὁ ἄρρην φθάνει!»
τινας στιγμὰς τίγρις ἰσχυροτέρα τῆς πρώτης συνήν-
ὴν πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου· ἀμφότεραι ἀντήλλα-
ἀλλήλας θωπείας, ὡς εἶδος τι μυστηριώδους γλώσσης.
ντι ὁ πατὴρ τῶν μικρῶν, τῶν ὁποίων τὰ πτώματα ἔκειντο
ὅτι μόλις ἐξετάσας αὐτά, παρέσχεν ὅλα τὰ σημεῖα ζω-
λύπης καὶ ἐξέβαλε κραυγὰς θρηνώδεις, μὲ τὰς ὁποίας
ἀνέμιξε τὰς ἰδικάς της. Ἀπαίσιος γογγυσμὸς διεδέχθη
καὶ ὁ νέηλυς ὁρμήσας πρὸς τὸ σπήλαιον εἰσήγαγε κατὰ
τὴν κεφαλήν του εἰς τὴν θυρίδα καὶ ἐθεώρησε πανταχ
ἴδῃ τοὺς φονεῖς τῶν μικρῶν του. Ἰδὼν δὲ τοὺς ἐν
ισκομένους, κατέβαλεν ἀνηκούστους προσπαθείας ὅπως
ς τὸν λίθον εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, καὶ ἤθελεν
κατορθώσει, ἂν οἱ τέσσαρες ἄνδρες συνηνωμένοι δὲν τὸν
ζον.
σων, ὁ πρεσβύτερος τῶν ἄλλων, ὁ ὁποῖος μέχρι τοῦδε
ει τὴν μεγαλειτέραν ἀταραξίαν, ἔχασε τέλος πάντων τὴν
τά του.
λοι μου, εἶπεν, ἂς μὴν ἀπατώμεθα πλέον· ἐχάθημεν...
α ταῦτα σκοπεύουσι νὰ μείνωσιν ἐδῶ διαρκῶς, Κύριος
πόσον καιρόν, καὶ θὰ ἴδητε ὅτι θὰ μεταλλαχθῶσι.
αὶ λοιπόν! ἠρώτησεν ὁ νέος Οὐάϊτ, τί θὰ κάμωμεν τότε;
θὰ κάμωμεν; θὰ ἴδωμεν τί εἶνε καλλίτερον, ἢ νὰ ἀπο-
ἐδῶ ὑπὸ τῆς πείνης, ἢ νὰ ἀφήσωμεν νὰ εἰσέλθωσιν αἱ
ις καὶ νὰ δώσωσιν οὕτω τέλος εἰς τὰ δεινά μας.
καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς ἐπροφέροντο οἱ λόγοι οὗτοι,
ἤρξεν ἡ ἔκπληξις τῶν τεσσάρων τούτων δυστυχῶν, ὅτε
δύο ζῶα ἀφοῦ συνενοήθησαν ἐπί τινα δευτερόλεπτα νὰ
νθῶσι ταχέως καὶ νὰ γίνωσιν ἅφαντα ἐντὸς τῆς λόχ-
βάσους, ἐκβάλλοντα γογγυσμόν, ὁ ὁποῖος μετ' ὀλίγον
ετο πλέον. Οἱ δύο Ἰνδοὶ ἐφάνησαν τότε εἰς τὴν εἴσοδον
αίου.
ύγετε, εἶπον οὗτοι, μὴ χάνετε οὔτε μίαν στιγμήν· τὰ θη-
ν νὰ ζητήσωσιν ἄλλην εἴσοδον εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος
τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως γνωρίζουσι καὶ μετ' ὀλίγον
ητε νὰ ὁρμήσωσι καθ' ὑμῶν ὄπισθεν. Οἱ αἰχμάλωτοι
μενον δευτέραν συμβουλήν· ἀνέτρεψαν τὸν λίθον ὅστις
ἔκλεισε τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, τὸ ὁποῖον εἶχον νομίσει ὅτι ἐπέ-
πρωτο νὰ γείνῃ τάφος των, καὶ ἅμα ἐξῆλθον ἐφρόντισαν νὰ θέσωσι
πάλιν αὐτὸν πρὸ τῆς εἰσόδου, ἵνα τοὺς προφυλάξῃ ἐν περιπτώσει
καθ' ἣν αἱ εἰκασίαι τῶν ὁδηγῶν των ἤθελον πραγματοποιηθῇ.

Μετ' ὀλίγον ἠκούσαν πάλιν τοὺς βρυχηθμοὺς τῶν τίγρεων,
ἀλλ' ὀλίγον μακράν. Ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη τῶν δύο Ἰνδῶν,
εἰσῆλθον εἰς ἄτραπόν, τὴν ὁποίαν ἡ θύελλα εἶχεν ἐπιστρώσει μὲ
κλάδους καὶ λίθους κρημνισθέντας· τοῦτο καθίστα τὴν πορείαν των
δυσκολωτάτην. Ἐπὶ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἐβάδιζον οὕτω, ὅτε ὁ
εἷς τῶν ὁδηγῶν σταματήσας ἠκροάσθη.

— Ἀκολουθοῦσι τὰ ἴχνη μας, εἶπε μετὰ φωνῆς σχεδὸν ἐκλειποψυχούσης ὑπὸ τοῦ τρόμου· δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλωμεν περὶ τούτου.

— Καὶ πόσον μακρὰν ἀρά γε δύνανται νὰ ἦνε; ἠρώτησεν ὁ Οὐάϊτ.

— Δὲν εἶνε μακράν, ἀλλ' ἴδου ἴσως ἐν μέσον σωτηρίας. Καὶ ἔδειξε καλαμίνην γέφυραν ἐνόουσαν τὰς δύο ὄχθας χειμάρρου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὀργυιαί τινες μόνον τοὺς ἀπεχώριζον.

Αἱ τοιαῦται γέφυραι, αἵτινες εἰς ἕκαστον βῆμα ταλαντεύονται εἶνε διαβαταὶ σχεδὸν μόνον ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν, ἀλλ' εἰς τοὺς Εὐρωπαίους εἶνε λίαν ἐπικίνδυνοι.

Ὁ χείμαρρος ἔρρεε παταγωδῶς ἐν τῷ μέσῳ δύο ὀχθῶν ἀποτόμων καὶ βραχωδῶν καὶ ἦτο βαθέως περικεχωσμένος· ἡ ἄβυσσος παρεῖχέ τι τρομακτικόν. Ἐν τούτοις ὁ Λῆ, ὁ Οὐάϊτ καὶ ὁ Οὐίλλιαμ, διῆλθον ἀβλαβῶς τὴν γέφυραν· ἀλλ' ὁ Δάβιδσων ἦτον ἀκόμη εἰς τὸ μέσον, προσπαθῶν νὰ φυλάξῃ τὴν ἰσορροπίαν του, ὅτε αἱ δύο τίγρεις ἐφάνησαν ἐξερχόμεναι ἐκ τοῦ γειτονικοῦ βάσσου.

Ἅμα παρετήρησαν τοὺς ὁδοιπόρους ἐπήδησαν πρὸς αὐτοὺς ἐκβάλλουσαι τρομεροὺς ὠρυγμούς.

Ὁ Δάβιδσων τὴν στιγμὴν ταύτην ἔφθανεν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην τοῦ χειμάρρου, ἐνῷ οἱ σύντροφοί του ἀνέβαινον τοὺς βράχους τοὺς ὑψωμένους πρὸ αὐτῶν.

Τὰ ἄγρια ζῶα ἐπλησίαζον τὴν καλαμίνην γέφυραν.

Ὁ Δάβιδσων μετὰ σπανίας ἑτοιμότητος πνεύματος εἵλκυσε τὴν μάχαιραν καὶ ἤρχισε νὰ κόπτῃ τοὺς δεσμοὺς τοὺς συνδέοντας τὴν γέφυραν μετὰ τῆς ὄχθης, ἐπὶ τῆς ὁποίας κύριζετο.

Τὸ μέσον τοῦτο ἐπέτυχεν· ἐνόμισε δὲ ὅτι παρενέβαλεν ἀνυπέρβλητον πρόσκομμα εἰς τὴν κατ' αὐτῶν καταδίωξιν τῶν ἐχθρῶν των.

Ἀλλὰ τί εἶδον; ἡ θήλεια τίγρις ἀφοῦ κατεμέτρησε τὴν ἄβυσσον διὰ τοῦ βλέμματος, ὥρμησεν ἵνα ὑπερπηδήσῃ αὐτήν.

Ὁποῖον πνεῦμα ἐκδικήσεως ἔπρεπε νὰ ἐμπνέῃ αὐτὴν κατὰ τῶν φονέων τῶν μικρῶν της!

Ἐφεύσθη ὅμως τῶν ἐλπίδων της, διότι ἐκυλίσθη εἰς τὸν χείμαρρον καὶ κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν αἰχμῶν τῶν βράχων τῶν ἐσπαρμένων ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ.

Ἀδύνατον εἶνε νὰ δώσωμεν ἰδέαν τῶν κραυγῶν, τὰς ὁποίας ἐξέβαλε κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ἐκείνην στιγμήν. Αἱ κραυγαὶ αὐταὶ παρῴδυναν ἀναμφιβόλως τὸν ἄρρενα, διότι, ἂν καὶ ὑπῆρξε μάρτυς αὐτόπτης τῆς πρὸ μικροῦ καταστροφῆς, κατωρθώσαμεν [illegible]

Δημόσιο Κεντρικό Βιβλιοπωλείο Αθηνών

στον ἀγῶνα νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀντίθετον ὄχθην, τὴν ὁποίαν μόλις ἔψαυσε μὲ τοὺς ἐμπροσθίους ὄνυχάς του. Αἰωρούμενος τοιουτοτρόπως ἐπὶ τῆς ἀβύσσου κατέβαλε γιγαντιαίας προσπαθείας, ὅπως ἐξέλθῃ αὐτῆς.

Οἱ ὁδηγοὶ ἀνήγγειλαν ἀρκούντως διὰ τοῦ τρόμου τον ὁποῖον ἐδείκνυον, ὅτι ἐθεώρουν ὡς ἀπολεσθεῖσαν πᾶσαν ἐλπίδα.

Ὁ ἀτρόμητος Δάβιδσων εἶχε μείνει ἔμπροσθεν τοῦ τέρατος καὶ πορευθεὶς κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτὸ ἐβύθισε τὴν κυνηγετικὴν μάχαιράν του ἐντὸς τοῦ στήθους.

Τὸ θηρίον αἰσθανθὲν ἑαυτὸ σκληρῶς πληγωθέν, συνήνωσεν ἁπάσας τὰς δυνάμεις του, ἐστηρίχθη ἐπὶ βράχου διὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ κατώρθωσε νὰ ἐμπήξῃ τοὺς ὄνυχάς του ἐντὸς τοῦ σκέλους τοῦ ἀντιπάλου του. Ἐνόμισαν ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὅτι οὗτος ἔμελλε νὰ πέσῃ ἐντὸς τοῦ χειμάρρου, ἀλλ' ἥρπασε κορμὸν δένδρου μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ ἐξηκολούθησε νὰ παίζῃ τὴν μάχαιραν.

Ὅλα ταῦτα συνέβησαν ἐν ἀκαρεῖ· οἱ φίλοι του καὶ οἱ ὁδηγοὶ μόλις ἔλαβον καιρὸν νὰ τὸν πλησιάσωσιν· ὁ Οὐάϊτ κατέφερε διὰ τῆς προσωμίδος (κοντακίου) τοῦ πυροβόλου κτύπημα τόσον δυνατὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς τίγρεως, ὥστε ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ παραιτήσῃ τὴν ὄχθην καὶ νὰ κυλισθῇ ἐντὸς τῆς ἀβύσσου.

Κραυγὴ ἀπελευθερώσεως διέφυγεν ὅλων τὰ στήθη. Ἀλλ' ὁ δυστυχὴς νέος, ὅστις πρὸ μικροῦ ἐπεράτωσε τὸ συγκινητικὸν τοῦτο δρᾶμα, δὲν ὑπελόγισε τὴν δύναμιν τοῦ κτυπήματός του· ἔκλινε πολὺ ἐμπρός, οἱ πόδες του ὠλίσθησαν, καὶ μὴ εὑρίσκων ν' ἀρπάσῃ τι διὰ τῶν χειρῶν του ἐκυλίσθη ἐντὸς τοῦ χειμάρρου, ὅπου ἔγεινεν ἀφανὴς ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν συντρόφων του ὠχρῶν καὶ ἀφώνων ἐκ τοῦ τρόμου.

Οὗτοι ἐθεώρησαν ἀλλήλους ἐπί τινα καιρὸν χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἐν ᾧ μεταξὺ οἱ δύο Ἰνδοὶ κατέβησαν εἰς τὸ ρεῖθρον τοῦ χειμάρρου ὁ Δάβιδσων καὶ ὁ Λῆ ἀπεκόλμησαν τότε νὰ ρίψωσιν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ βλέμματά των.

Οἱ ὁδηγοὶ τοῖς ἔδειξαν τὸ σῶμα τοῦ νέου Οὐαίτ ριφθὲν ἐπὶ τῆς ὄχθης πλησίον τῶν σωμάτων τῶν δύο τίγρεων, καὶ ἡ λέξις Θάνατος προφερθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν ἀνέβη πενθίμως μέχρις αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ ΕΥΓΑΩΤΤΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑ

ἐκ τῆς Revue d' Orient ὑπὸ Δ. Ζαχαρίου.

Ὄρη καὶ κεντρικὸν ὀροπέδιον.—Ἀκρωτήρια—Ποταμοί.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μικρασίας, ὡς καὶ τῆς μεγάλης Ἀσίας, κατέχεται ὑπὸ μεγάλου τινὸς ὀροπεδίου, κεκαλυμμένου ὑπὸ λειμώνων καὶ στεππῶν. Βαθμηδὸν κλίνον ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς τὸ κεντρικὸν τοῦτο ὀροπέδιον ταπεινοῦται πρὸς τὰς τρεῖς θαλάσσας, ποικίλον κατὰ τὴν κλίσιν, οὖσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπότομον, αἴφνης εἰς μέρη τινὰ τοσοῦτον ὑψοῦται ὥστε σχηματίζει σειρὰς μεγάλων ὀρέων, οἷα ἡ τοῦ Ταύρου.

Ὀροπέδιον λοιπὸν κεντρικὸν περικυκλωμένον ὑπὸ ὀρέων, τὰ ὁποῖα τὸ χωρίζουσιν ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μεσογείου, ἀποτελεῖ τὴν Μικρασίαν χώραν ἐν μέρει ἐσωτερικῷ τραχεῖαν καὶ ἀγρίαν, ἐν δὲ τοῖς παραλίοις καρποφόρον καὶ ἀνθηράν.

Μετὰ τὴν σειρὰν τοῦ Ταύρου—ὅστις σχηματίζει τὴν νότειον ὑπερφέρειαν τῆς Χερσονήσου, καὶ οὗτινος αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ κεκαλυμμέναι πάντοτε ὑπὸ χιόνος, φθάνουσι μέχρι 2500 ἕως 3000 μέτρων—τὰ κυριώτερα ὄρη, ἅτινα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς διακλαδώσεις τῆς σειρᾶς ταύτης, εἶνε πρὸς μὲν νότον ὁ Ἀμανὸν ὄρος (ὅπερ, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Κιλικίας ἐκεῖθεν τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου, μόνον δύο ἀφίνει στενὰς διόδους πρὸς τὴν Συρίαν τὰς Συριακὰς καὶ Ἀμανίδας πύλας· ἐκτείνεται πρὸς βορρᾶν μέχρις Εὐφράτου καὶ ἑνοῦται μὲ τὸν Ἀντίταυρον), πρὸς βορρᾶν δὲ ὁ Αντίταυρος, ὑψηλότερος, ὅστις ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ὄρους Καβωτοῦ ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Ἀρμενίας, καὶ ὁ Παρυάδρης, ὅστις ἀνήκει εἰς τὰ Καυκάσια, ὄρη κρημνώδη καὶ γυμνὰ καὶ κεκαλυμμένα ὑπὸ χιόνος καὶ κατ' αὐτοὺς ἔτι τοὺς θερινοὺς μῆνας.

Ἐκ τῶν ὀρέων τῶν ἧττον ὑψηλῶν ἢ τῶν μεμονωμένων ἀξιοσημείωτα εἶνε ἡ Ἴδα ἐν τῇ Τρωϊκῇ χώρᾳ· οἱ δύο Ὄλυμποι, ὁ ἐν Βιθυνίᾳ παρὰ τὴν Προῦσσαν καὶ ἕτερος ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Γαλατῶν, οὐ μακρὰν τῆς Ἀγκύρας· ἡ Μεσογίς, ὁ Τμῶλος, ὁ Σίπυλος καὶ ὁ Μίμας ἐν Λυδίᾳ· ὁ Λάτμος καὶ ὁ Φοίνικας ἐν Καρίᾳ· τὰ Δαίδαλα, ὁ Κράγος καὶ ὁ Κλίμαξ ἐν Λυκίᾳ· ὁ Σαγγάριος ἐν Πισιδίᾳ, ὁ Δίνδυμος καὶ ὁ Κάδμος ἐν Φρυγίᾳ· ὁ Ὀλυμπος, ὁ Ἄδορκος καὶ τὰ Μέγαβα ἐν Γαλατίᾳ· ὁ Ἀργανθώνιος ἐν Βιθυνίᾳ· ὁ Κύτορος ἐν Παφλαγονίᾳ· ἐν Πόντῳ ὁ Τέχνης καὶ ὁ Παρνασσὸς ἐν Καππαδοκίᾳ τὸ Ἀργαῖον ὄρος, ὁ γίγας τῆς Μικρασίας, ἐσβεσμένον ἡφαίστειον, οὗ ἡ κορυφὴ ἀνέρχεται ὑπὲρ τὰς 4000 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Πλῆθος ἄλλων ἐσβεσμένων ἡφαιστίων, ἀλλὰ μικροτέρων κεῖνται κύκλῳ τοῦ κεντρικοῦ ὀροπεδίου, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε περιεκυκλοῦτο ὑπὸ ζώνης πυρός.

Γενικῶς ἡ Χερσόνησος διασχίζεται καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον ὑπὸ πολλῶν σειρῶν ὀρέων ὄντων ποῦ μὲν χαμηλῶν ποῦ δὲ ὑψηλῶν, ἀλλὰ πάντοτε ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς διευθυνομένων, ἐκ τοῦ ὁποίου ἕπεται ὅτι ἡ χώρα κατεχομένη ἅπασα ὑπὸ σειρῶν ὀρέων καὶ κοιλάδων καὶ ὑψηλοῦ τινος ὀροπεδίου, ἐξ οὗ πολλοὶ ποταμοὶ ῥέουσι πρὸς τὴν θάλασσαν, παρέχει ὄψιν ποικιλοτάτην ἀλλὰ πολιτικῶς ἀκαταλλήλων, ἕνεκα ἐλλείψεως ἑνότητος, ἐν ᾗ ἀναπτυχθῇ ἐπ' αὐτῆς μέγα τι ἔθνος. Ἐνταῦθα οἱ ἄνθρωποι οὐδέποτε κατίσχυσαν τῆς φύσεως, καθότι πάντοτε ἡ Μικρασία ὑπῆρξε διῃρημένη εἰς πλῆθυν μικρῶν ἀντιζήλων κρατῶν, ἂν οὐδὲν ἐπρόφθασε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πυρήν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νὰ σχηματισθῇ ἕν ἔθνος δυνάμενον νὰ ἀντικρούσῃ τοὺς κατακτητὰς ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τὴν κατάκτησιν. Ἐν ἄλλοις λόγοις ἡ Μικρασία ἡ χώρα, ἧς οἱ κάτοικοι οὐδέποτε ὑπῆρξαν εἷς λαός, διὰ τοῦτο οὐδὲν πλέον ἀνεδείχθη ἢ γεωγραφικόν τι ὄνομα.

Εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρασίας εὑρίσκονται πολλὰ ἀκρωτήρια, ὧν τὰ ὀνόματα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἶνε συνδεδεμένα μετὰ μεγάλων ἱστορικῶν γεγονότων. Τὰ κυριώτερα εἶνε

Κατὰ τὸν Εὔξεινον: τὸ Ἱερὸν ὄρος ἢ Ἱερὸν ἀκρωτήριον, τὸ Ἰασόνιον καὶ τὸ Ἡράκλειον ἐν Πόντῳ· ὁ Συρίας ἢ ἡ Λεπτὴ ἄκρα, τὸ Ζεφύριον καὶ ἡ Καράμβις ἐν Παφλαγονίᾳ.—Κατὰ τὴν Προποντίδα: ὁ Ἀκρίτας ἐπίσης ἐν Βιθυνίᾳ.—Κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον: ἡ Ἄβαρνος, ἡ Δαρδανὶς ἢ τὸ Δαρδάνιον καὶ τὸ Ροίτειον ἐν Μυσίᾳ.—Κατὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος: τὸ Σίγειον, τὸ Λέκτον (Μπαμπά) καὶ ἡ Κάνη ἐπίσης ἐν Μυσίᾳ· ἡ Μέλαινα ἄκρα (Καρὰ-μπουρούν), τὸ Ἄργεννον, ἡ Κώρυκος, ἡ Μυόννησος καὶ ἡ Μυκάλη ἢ τὸ Τρωγίλιον ἐν Λυδίᾳ· τὸ Ποσείδιον καὶ τὸ Τρόπιον ἐν Καρίᾳ.—Κατὰ τὴν Μεσόγειον: τὸ Κυνὸς σῆμα ἐπίσης ἐν Καρίᾳ· τὸ Ἱερὸν καὶ ἡ Χελιδονία ἄκρα ἐν Λυκίᾳ· τὸ Ἀνεμούριον τὸ Σαρπηδόνιον χῶμα καὶ τὸ Ζεφύριον ἢ Κώρυκος ἐν Κιλικίᾳ.

Ἡ μεγάλη ἔκτασις τῶν παραλίων τῆς Μικρασίας, καὶ οἱ κόλποι αὐτῆς, ὧν πολλοί, ὡς ὁ τῆς Ἰασσοῦ, ἐμπεριέχουσι πολλοὺς λιμένας καὶ ὅρμους παρέχοντας ἀσφάλειαν εἰς στόλους ὁλοκλήρους, εἶχον καταστήσει αὐτὴν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις χώραν τὰ μάλιστα ναυτικήν.

Ὁ Ἅλυς εἶνε ὁ μέγιστος τῆς Χερσονήσου ποταμός, πηγάζων ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ ὄρη τοῦ Γεμὶ μεταξὺ Σεβαστείας καὶ Ἐρζερουμίου καὶ κατ' ἀρχὰς διευθυνόμενος πρὸς τὸ δυτικὸν νοτειοδυτικὸν τοῦ ὁρίζοντος σημεῖον. Διατρέξας τὴν διεύθυνσιν ταύτην σχεδὸν μέχρι Καισαρείας στρέφεται πρὸς τὰ βορειοδυτικὸν ἀκολούθως πρὸς τὸ βόρειον καὶ τέλος πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπου καὶ χύνεται διὰ δύο στομίων, ὄχι πολὺ ἀπεχόντων ἀλλήλων, διατρέχων οὕτω διὰ τοῦ πλείστου τῆς πορείας του χώρας ὑψηλὰς ἀνηκούσας ποτὲ εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Εἰς τὸν Εὔξεινον χύνεται πρασέτι ὁ Θερμώδων, ὅστις διασχίζει τὴν ἄλλοτε χώραν τῶν Ἀμαζόνων· ὁ Ἶρις, ὁ Παρθένιος, ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς ὅριον μεταξὺ Παφλαγονίας καὶ Βιθυνίας· ὁ Σαγγάριος ὅστις πηγάζει εἰς τὰ ὑψώματα τῆς Φρυγίας, ὅπου ῥέων καμπυλωδῶς περιζώνει τὴν ἀρχαίαν Πεσσινοῦντα. Ἀφοῦ δεχθῇ τὰ ὕδατα πολλῶν ἄλλων ποταμῶν ὁ Σαγγάριος λαμβάνει τὴν πρὸς δυσμὰς διεύθυνσιν· ἀπαντῶν ὅμως τὰ ὑψώματα τοῦ Ὀλύμπου ἐρέφεται ἀποτόμως πρὸς τὸ βορειοανατολ. καὶ ἀκολούθως πρὸς βορρᾶν καὶ χύνεται εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον.

Οἱ εἰς τὴν Προποντίδα χυνόμενοι ποταμοὶ εἶνε μὲν τῶν προμνημονευθέντων μικρότεροι ἀλλὰ τὰ ὀνόματά των φέρουσι κλασικὰς ἀναμνήσεις. Τοιοῦτοι δὲ εἶνε ὁ Ρύνδακος καὶ ὁ Μάκιστος, οἵτινες, ἀφοῦ ποτίσωσι τὰς κοιλάδας τῆς Μυσίας καὶ Βιθυνίας, ἑνούμενοι χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν· ὁ Αἴσηπος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Γρανικὸς φέρων ἀχώριστον ἀπὸ τὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὄνομα.

Εἰς τὸ Αἰγαῖον χύνονται ὁ Σιμόεις καὶ ὁ Σκάμανδρος ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ ἀπαθανατισθέντες· ὁ Κάϊκος ὁ Ἕρμος ὁ Κάϋστρος καὶ ὁ Μαίανδρος. Τὰ ῥεύματα τῶν ποταμῶν τούτων μὴ ὄντα τόσον ὁρμητικὰ ὅσον τὰ τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν προμνημονευθέντων σχηματίζουσι κατὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτῶν προσχώσεις, αἵτινες ἀδιακόπως αὐξάνουσιν. Ἡ ὑπὸ τοῦ Σιμόεντος καταβιβαζομένη ὕλυς εἶνε ἀξιοσημείωτος ἐν Τρῳάδι, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ Ἕρμου ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σμύρνης ὡς καὶ αἱ τοῦ Καΰστρου ὑπὲρ τὴν ἀρχαίαν Ἔφεσον καὶ προπάντων αἱ κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μαιάνδρου προχώσεις εἰσὶ πολὺ μεγαλείτεραι.

Ἐντὸς τῆς κυρίως Μεσογείου χύνονται ὁ Ξάνθος ποταμὸς διασχίζων τὴν Λυκίαν· ὁ Καταρράκτης, ὁ Κέστρος, ὁ Εὐρυμέδων καὶ ὁ Μέλας, αἱ κυριώτεραι τῆς Παμφυλίας ἀρτηρίαι· ἀκολούθως ὁ Καλύκαδνος καὶ ἀνατολικώτερον ὁ Κύδνος ἢ ποταμὸς τῆς Ταρσοῦ.

Τὸ πρὸς τὸν Εὐφράτην τῆς Μικρασίας μέρος διασχίζεται ὑπὸ ὀλιγίστων ποταμῶν ἀξιοσημειώτων, ἐκτὸς ἂν δυνάμεθα νὰ θῶσωμεν τοῦτο τὸ ὄνομα εἰς τὸ Κιουμὲρ-Σοῦ, τὸ ὁποῖον χύνεται ἐντὸς τοῦ Εὐφράτου ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ Κεμὰλ καὶ εἰς τὸ Τοκμὰ Σοῦ, τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ χύνεται ὄχι μακρὰν τοῦ Μαλατιέ.

Εἶνε ἀξιοπαρατήρητον ὅτι ἐκτὸς τοῦ Εὐφράτου, ὅστις δεικνύει τὸ ὅριον τῆς Μικρασίας, οὐδεὶς ποταμὸς ἄξιος λόγου ῥέει πρὸς ἀνατολάς, ἐνῷ ἐκ τῶν ὑψωμάτων τοῦ κεντρικοῦ ὁροπεδίου καὶ τῶν περικυκλούντων αὐτὸ ὀρέων πολλοὶ ποταμοὶ λαμβάνοντες ἀρχὴν κατέρχονται καὶ πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον διευθυνόμενοι εἰς τὰς τρεῖς θαλάσσας. Τοῦτο δύναται νὰ καταστήσῃ εὐκρινεστέραν τὴν περὶ τῆς Χερσονήσου ἰδέαν, καθότι ἀποδεικνύει δύο τινά· πρῶτον ὅτι τὸ ὕδατος ἀπὸ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Μεσογείου καθ' ὅσον τις προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ὑψοῦται, ἕνεκα τοῦ ὁποίου καὶ οἱ ποταμοὶ ῥέουσι καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον, καὶ δεύτερον ὅτι ἐκ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου μέχρι τοῦ Εὐφράτου, τουτέστιν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς χώρας, τὸ ἔδαφος ἀκολουθεῖ βαθμιαίαν τινὰ ὕψωσιν καὶ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ κεντρικὸν ὁροπέδιον εἶνε κεκλιμένον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Οὕτω κεκλιμένη πρὸς τὴν Εὐρώπην, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα ἀπὸ τριῶν μερῶν τὴν περιβάλλουσιν, ἡ Μικρασία, στρέφει οὕτως εἰπεῖν τὰ νῶτα πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ἤπειρον, ὡς εἰ ἤρνεῖτο ν' ἀποτελῇ αὐτῆς μέρος. Ὥστε ἐὰν θεωρῆται ὡς παράρτημα τῆς δύσεως, ὡς φυσικὸν συμπλήρωμα κράτους γειτονικοῦ, τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦτο δὲν γίνεται ἄνευ λόγου. Εἶνε δὲ καὶ τόσον ἀληθὲς ὥστε, μολονότι πολλάκις κατεκτήθη ὑπὸ Ἀσιανῶν, οὐδέποτε διέμεινεν ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν, ἂν ἡ κυριαρχία αὕτη, ὡς ἡ ἐπὶ τέσσαρας ἤδη αἰῶνας τῶν Τούρκων, δὲν ἐξετείνετο καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος.

Β'. Κλίμα, φύσις τοῦ ἐδάφους καὶ προϊόντα.

Ἐκ τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους τῆς Μικρασίας εὐκόλως ἐννοεῖ ἕκαστος καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ κλίματος ἢ μᾶλλον τῶν κλιμάτων αὐτῆς, ἐπειδὴ ἕκαστον διαμέρισμα ἔχει καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ κλίμα, πολλάκις δὲ ὡρῶν τινων ὁρόμος ἀρκεῖ ὅπως μεταβῇ ὁ ὁδοιπόρος ἐκ θερμοῦ εἰς ψυχρὸν τόπον καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὸν περῶντα τὸ μεταξὺ τῶν παγωμένων πεδιάδων τῆς Καππαδοκίας καὶ τῶν διακεκαυμένων μερῶν τῆς παραλίας τῆς γειτναζούσης τὴν Συρίαν διάστημα.

Κοινοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς τὸ ὑψηλότατον καὶ ἐπομένως ψυχρότατον μέρος τῆς Χερσονήσου, οὐ μακρὰν τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου, οἱ χειμῶνες διαρκοῦσιν ὀκτὼ μῆνας, ἡ δὲ χιὼν διακόπτει πᾶσαν συγκοινωνίαν ἐπὶ μακρὸν τοῦ ἔτους διάστημα. Καὶ ὅμως ἀρκεῖ ὅπως κατέλθῃ τις εἰς τὰ παράλια ἵνα εὕρῃ εἰς τὰ περίχωρα τῆς Τραπεζοῦντος θερμοκρασίαν κατάλληλον πρὸς καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου καὶ τῆς ἐλαίας.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅσα οἱ ἀρχαῖοι εἶπον περὶ τῆς μαγευτικῆς γλυκύτητος τοῦ οὐρανοῦ τῆς Ἰωνίας, τοῦ ἐπιγείου τούτου παραδείσου, ὅπου τὰ ψύχη τοῦ χειμῶνος εἶνε ἄγνωστα καὶ ὅπου ἡ τοῦ θέρους θερμότης συγκιρνᾶται ὑπὸ δροσεροῦ ζεφύρου. Οἱ νότιοι ἄνεμοι, οἱ πνέοντες κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους τοῦ ἔτους μῆνας, φέρουσιν ἀφθόνους βροχάς, αἱ ὁποῖαι, ἀναζωογονοῦσαι τα φυτά, διατηροῦσιν εἶδος ἀνοίξεως μέχρι τέλους Δεκεμβρίου. Ἐν Σμύρνῃ κατὰ τὰ ὀριμύτερα ψύχη τὸ ἑκατοβάθμιον θερμόμετρον δεικνύει 10 βαθμοὺς ὑπὲρ τὸ μηδενικόν, συμβαίνει δὲ ἐνίοτε καὶ ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τῶν 26. Ἀπὸ τὰς πρώτας τοῦ φευρουαρίου ἡμέρας αἱ ἀμυγδαλαῖαι ἀνθοῦσι, τὰ δὲ ῥόδα διαχύνουσι τὴν εὐωδίαν των.

Ἀλλὰ μόλις μεταβῇ τις ἀπὸ τὰς ἄνω τοῦ Ἕρμου καὶ τοῦ Μαιάνδρου κοιλάδας εἰς τὰς πρώτας πεδιάδας τοῦ φρυγίου ὀροπεδίου, τὸ κλίμα ἀμέσως μεταβάλλεται. Καθόσον προχωρεῖ τις πρὸς ἀνατολάς, τὰ θέρη καθίστανται βραχύτερα καὶ ἡ θερμοκρασία ψυχροτέρα. Ἓν μόνον παράδειγμα ἀρκεῖ ὅπως καταδείξῃ τὴν διαφορὰν τῶν ὡρῶν εἰς τὸ δύο τῆς Χερσονήσου ἄκρα ὑπὸ τὸ αὐτὸ πλάτος. Ἐν Ἰωνίᾳ τὰ σπαρτὰ θερίζονται τὸν Μάϊον, εἰς δὲ τὰς μᾶλλον θερμὰς τοῦ Εὐφράτου κοιλάδας τοῦτο γίνεται κατὰ τὸν Ἰούλιον.

Τὸ τῆς Μικρασίας ἔδαφος, πρὸ πάντων κατὰ τὰ βόρεια αὐτῆς μέρη, εἶνε καθ' ὑπερβολὴν πλούσιον εἰς ὀρυκτά. Ἀρχαῖα μεταλλεῖα ἀργύρου, σήμερον ἐγκαταλελειμμένα, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος, ἀνεγνωρίσθησαν ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἅλυος, καὶ οὐ μακρὰν τῆς Τριπόλεως. Σήμερον εἰσέτι, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ὀθωμανῶν, τὰ περίφημα μεταλλεῖα τοῦ Γκιομμοὺς-Χανέ, πρὸς νότον τῆς Τραπεζοῦντος, παρέχουσι μεγάλας ποσότητας ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ μολύβδου. Τὸ ἅλας, τὸ ὁποῖον ἡ φύσις ἀφειδῶς ἐπὶ τῆς χώρας ἔθεσεν, ἐξάγεται μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας. Ἀλλ' ἡ Χερσόνησος κλείει εἰς τὰ σπλάγχνα της ἄπειρα εἰσέτι μεταλλικὰ πλούτη, τὰ ὁποῖα αἱ χεῖρες τῶν κατοίκων ἀγνοοῦσι νὰ ἐκμεταλλεύωνται. Ὁλόκληρος, λόγου χάριν, ἡ σειρὰ τοῦ Ταύρου ἕνα μόνον, οὕτως εἰπεῖν, ἀποτελεῖ ὄγκον μαρμάρου, ἄλλοτε ἐξαγομένου ὑπὸ τῶν Ρωμαίων διὰ τῶν πλουσίων λατομείων τῆς Συνναδας. Τὸ κινάβαρι τῆς Παφλαγονίας, ἡ στυπτηρία τῶν ἐσωτερικῶν ἐπαρχιῶν δὲν παρημελοῦντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

Ἄλλη πηγὴ πλούτου, καὶ αὕτη εἶνε ἡ μεγίστη πασῶν, εἶνε ἡ θαυμαστὴ εὐφορία τοῦ ἐδάφους, τὸ ὁποῖον, διὰ νὰ παράξῃ, μόλις ἀπαιτεῖ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀρότρου. Ἐξαιρουμένων τῶν ὑψηλοτέρων πεδιάδων τοῦ κεντρικοῦ ὀροπεδίου, αἵτινες συνίστανται ἀπὸ γαίας ξηρὰς ἢ ἀποτελοῦσι βοσκὰς πλουσιωτάτας, ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη περιέχουσι πολλὰς καλλιεργησίμους γαίας· βάσει δὲ πυκνὰ καλύπτουσι τὰς πλευρὰς τῶν μᾶλλον ὑψηλῶν ὀρέων καὶ αὐ εἰσέτι τῶν τοῦ κεντρικοῦ ὀροπεδίου. Ὡς πρὸς τὰς κοιλάδας, τινες καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις παρεντίθενται μεταξὺ τῶν ὀρ καὶ τῶν θαλασσῶν, ἂὐται εἶνε τόσοι κῆποι τοὺς ὁποίους οἱ χαῖοι δὲν παρημέλουν, ὅπως τοῦτο σήμερον γίνεται.

Οὐδεμία ἐπὶ τῆς γῆς χώρα εἶνε τόσον εὔφορος ὅσον τὰ λιεργούμενα τῆς Βιθυνίας καὶ Ἰωνίας μέρη, ὅσον αἱ πρὸς πεδιάδες, αἱ μεταξὺ τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ πελάγους τῆς Κύ κείμεναι, ἢ καὶ αὐτὴ ἡ ζώνη ἡ ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου χομένη. Αἱ ὀπωσοῦν ὑψηλαὶ τῆς Φρυγίας πεδιάδες, αἱ μετ τῶν ὡραίων κοιλάδων τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ τῶν ψυχρῶν Καππαδοκίας μερῶν κείμεναι, εἶνε ἐπίσης πλουσίως πεπροικισ ναι. Ἡ περὶξ τοῦ Κοτιαείου χώρα, οὖσα ἐκ τῶν ὡραιοτάτων Χερσονήσου, παράγει ἀφθόνως σῖτον, κριθάς, ὀπώρας καὶ λ νικά· τὴν πορτοκαλέαν, ἐλαίαν καὶ συκῆν, ἡ ψυχρότης τοῦ ματος δὲν ἐπιτρέπει, ἀλλ' ἡ σταφυλή, οἱ πέπονες καὶ αἱ λο τῶν εὐκράτων ζωνῶν ὁπῶραι γίνονται ἐξαίρετοι. Ἡ Μικρ ὡς γνωστὸν εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν τῶν ὁπωρῶν χώρα. Αἱ νῆσοι τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας παράγουσι συλλήβδην τὰς χρυσᾶς εὐώδεις ὁπώρας τῶν θερμῶν κλιμάτων· τὰς δὲ τῶν εὐκρ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀρθονίας τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ὄλη ἡ βόρειος ζώ Εἰς οὐδεμίαν χώραν ἡ ἄμπελος παράγει τόσον καλὰς στα Ὅθεν πάντα τὰ παράλια τῆς Χερσονήσου τὰ ἐφάμιλλα τῶν Σ ναϊκῶν εἶνε κεκαλυμμένα ἀπὸ ἀμπελῶνας. Ἐν ταῖς ὀχθαι Πόντου ὡς καὶ ἐν Ἰωνίᾳ τὸ κλίμα περιτυλισσόμενον εἰς τὰ ὄρα σχηματίζει ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ περιηγητοῦ θελκ σκιάδας ἐνθυμιζούσας τὴν Ἰταλίαν καὶ τινας τῶν νοτίων Γαλλίας ἐπαρχιῶν.

Τὸ ὄπιον, τὸ τόσον ἀπὸ τοὺς Ἀσιανοὺς περιζήτητον, κα ἐργεῖται καθ' ὅλας τὰς παρὰ τὸ Αἰγαῖον κοιλάδας. Ἂν δὲ δὲν ἐκτιμᾶται ὅσον τὸ τῆς Περσίας ἢ Ἰνδικῆς, οὐχ ἧττον οἱ ποροι ζητοῦσιν αὐτό, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἔχει ἐξ αὐτοῦ ὄχι εἰσοδήματα. Ἡ Βιθυνία εἶνε ὀνομαστὴ διὰ τὰς συκαμίνους τ δὲ Προῦσσα εἶνε κέντρον τῶν ἀρίστων τεχνουργείων τῆς με Ἡ ἐλαία, ἥτις ἐν ταῖς κοιλάσι ταῖς παρὰ τὸ Αἰγαῖον οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ πατρίδι της, αὔξει ἐπίσης καὶ παρὰ τὴν Π ποντίδα ὡς καὶ εἰς τινα μέρη τοῦ Εὐξείνου ἀπὸ Σινώπης Τραπεζοῦντος· εἰς τὰς κοιλάδας τῆς Κιλικίας εὑρέθη ἀ Ὅπως εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Βιργιλίου οὕτω καὶ σήμερον ὁ κ (ζαφορὰ) εὐωδιάζει παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τμώλου. (1). Β θαξ φύεται εἰς τὰ περίχωρα τῆς Σμύρνης, ἀπαντᾶται δὲ καὶ τὴν Τρωάδα. Τέλος καὶ ὁ φοίνιξ ἄλλοτε ἐν Ἰωνίᾳ ἐκαλλιερ ὡς τὸ μαρτυρεῖ ὁ Παυσανίας. (2). Εἷς τινα μέρη, ἀλλὰ σπ τῆς νοτίου παραλίας φαίνονται εἰσέτι φοίνικες.

Δυστυχῶς οἱ κάτοικοι δὲν ἠξεύρουσι νὰ ἐπωφελῶνται τῶν ρων τῆς φύσεως καί, ἔσον τὸ ἔδαφος τῆς Μικρασίας εἶνε ρον, κατὰ τοσοῦτον ἡ γεωργία παραμελεῖται. Οἱ Ὀθωμανοί

(1) Nonne vides, croceos ut Tmolus odores India mittebat. Βιργ. Γεωργ. I, 56.

(2) Φοίνικες παρέχονται καρπὸν τοῦ ἐν Ἰωνίᾳ τῶν φοι καρποῦ πεπανώτερον Παυσ. Βοιωτ. XIX, 5.

Λονδίνον, 3 76ρίου 1872. 8 High S. Shadwell.

κακούργημα ὅπερ μετ' ὀλίγον πράττω καὶ δι' ὅπερ θέλω ἐν τῇ αἰωνιότητι, ἐλαφρύνεται ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς μου. Μόνη ἐν Λονδίνῳ, μὴ ἔχουσα ἕνα ὀβολόν, ἕνα τις νὰ μὲ βοηθήσῃ διὰ τῶν συμβουλῶν του ἢ νὰ μοί ειρα βοηθείας, ἀπέκαμα ἀνωφελῶς ζητοῦσα ἐργασίαν ανδήποτε· μ' ἐλλείπουν τὰ πάντα, ἔχω τὰς κνήμας κα ένας ἐπίσης ὅπως τὴν καρδίαν. Προτιμῶ τὸν θάνατον

Η ΜΑΓΙΣΣΑ ΚΙΡΚΗ.

καὶ ἄλλην οὕτω ἀνα- Εὑρίσκο- Ἀγγλίᾳ πρὸ ἀδων. Ἀ- ἐξ Ἀμε- παιδαγω- τινος Κυ- τὸ Wick υτίας, ἀπε- μόλις φθά- ρνήθησαν δὲ πληρώσωσι ναῦλον, ὅ- πανέλθω εἰς ατρίδα μου. μὲ 3 1]2 προϊὸν τοῦ μου. οῦ ἐπλήρωσα ρι Λονδίνου μου, μοὶ ἔ- 5 σελήνια. μως ἐπώλη- ολόγιόν μου. τὸ εὐτελὲς ὅπερ ἔλαβον ου, ἐξηντλή- ιστα. ερπε νὰ πλη- τὸ ἐνοίκιον τοῦ ου μου καὶ μικρὰ ἔξοδα, ὡς τρέχουσα ρεσιν θέσεως. δὲν μοὶ μένει τίποτε. Ἐκά- μέρα χειροτε- τὴν θέσιν μου. ν ἔχω ἕνα φι- Νὰ μὴν ἔχω μίαν ἐλπίδα, ἓν ν! — Ὕψιστε Θεέ! Συγχώρησον πτωχὴν ἁμαρτωλήν, δὲν πλέον ἐλπίζουσαν. Γνώσεις πόσον ἐπάλαισα κατὰ ραμοῦ τούτου, ἀλλ' ἡ εἱμαρμένη μὲ κατέβαλε. Δὲν δύνα καταφύγω εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς ἀπωλείας· ἡ τα ρος μήτηρ μου μὲ βλέπει ἐκ τοῦ ὕψους τῶν οὐρανῶν. Ἀ τρός, ἄνευ μητρός, ἄνευ φίλου, ἄνευ μιᾶς χριστιανικῆς ς, ἤτις νὰ μ' ἐννοῇ. Ἔχω πλήρη τὰ λογικά μου, πρὸ βλέπω τὸ τέλος αὐτό. Παρακαλῶ ὅλους καὶ τὸν Θεόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου μετ' ὀλίγον θὰ παρουσιασθῶ, νὰ μὲ συγχωρήσωσι. Χαῖρε κόσμε τόσον ὡραῖε καὶ ὅμως τόσον σκληρέ!

Alice—Blanche Oswald.

Υ. Γ. Εἶμαι εἰκοσαετής.»

ΚΙΡΚΗ.

Περίφημος μάγισσα, θυγάτηρ, κατ' ἄλλους μέν, τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Ὠκεανίδος Περσείδος, κατ' ἄλλους δέ, τοῦ Ὑπερίωνος καὶ τῆς Ἀστερόπης. Κατὰ τὴν μυθολογίαν διέμενεν ἐν κοιλάδι νήσου κειμένης παρὰ τὰ δυτικὰ παράλια οὐ μακρὰν τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου νῦν Κιρκέλλου ὄρους (monte Circello)· ἡ οἰκία της ἦτο ἐκτισμένη ἐκ τιμαλφῶν λίθων· ἐφρουρεῖτο δὲ ὑπὸ λεόντων καὶ λύκων ἐξημερωμένων· αὐτὴ δὲ ἡ Κίρκη κατεγίνετο ὑφαίνουσα καὶ τὴν ἐργασίαν της συνώδευε δι' ἀσμάτων, ὑπηρετεῖτο δὲ ὑπὸ Ὀρεάδων καὶ Ναϊάδων.

Ὅτε ὁ περιπλανώμενος Ὀδυσσεὺς προσεπέλασε καὶ εἰς τὴν νῆσόν της, ἔσπειλε τοὺς Εὐρύλοχον μετὰ τινων ναυτῶν νὰ κατασκοπεύσωσι τὸν ἀγνώστων τούτων εἰς αὐτοὺς τόπον. Οἱ ἀπεσταλμένοι οὗτοι ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κίρκης, ἐφιλοξενήθησαν παρ' αὐτῆς λίαν φιλοφρόνως, ἔφαγον καὶ ἔπιον· μετὰ ταῦτα ὅμως ἡ τέσον εὐγενὴς καὶ περιποιητικὴ αὐτὴ κυρία τοὺς ἤγγισε μὲ τὴν μαγικὴν ῥάβδον της καὶ ἀμέσως τοὺς μετεμόρφωσεν εἰς χοίρους. Μόνος ὁ Εὐρύλοχος διέφυγε τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην καὶ εἰδοποίησε τὸν Ὀδυσσέα περὶ τῶν γενομένων.

Ὁ ἥρως ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν ξηρὰν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἑταίρους του, καθ' ὁδὸν ἀπήντησε τὸν Ἑρμῆν, ἐβιβάχθη παρ' αὐτοῦ εἰς πόαν νὰ ἀμύνῃ τὴν γοητείαν καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χόρτον τι καλούμενον μῶλυ, προφυλακτικὸν κατὰ τῆς μαγείας

ὡς ἐκ νομάδων καταγόμενοι καὶ ὡς κατακτηταὶ τρέφουσιν εἰδός τι περιφρονήσεως πρὸς τὴν γεωργίαν. Καθόσον ἀφορᾷ τοὺς Ἕλληνας χωρικούς, ὧν αἱ γαῖαι εὑρίσκονται εἰς ἧττον χειροτέραν ἢ αἱ τῶν Ὀθωμανῶν κατάστασιν, ὁ τίτλος αὐτῶν *ραγιὰ* καὶ τὰ τούτου παρεπόμενα ἐβίασαν αὐτοὺς μέχρι τοῦ δε νὰ μὴ ἐξέλθωσι τοῦ κύκλου τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου.

Τὰ ἀκόλουθα ἐρανιζόμενα ἐκ τῆς Correspondance d' Orient τῶν K. K. Miehaud καὶ Poujoulat, παρέχουσιν ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῆς γεωργίας ἐν Μικρασίᾳ. Πρόκειται περὶ τουρκικῆς τινος ἐπαύλεως, κειμένης παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐν χώρᾳ εὐφόρῳ κατὰ παράθεσιν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν.

« Τὸ τσιφλίκιον ἢ ἡ τουρκικὴ ἔπαυλις γενικῶς παριστᾷ θέαμα οἰκτρόν, ἂν δὲ καὶ εἶνε κατοικημένον ποιεῖ ἐντύπωσιν γῆς ἐρήμου. Ἐν αὐτῷ βλέπει τις μόνον κύριόν τινα διατάττοντα καὶ δούλους ὑπακούοντας σιωπηλῶς. Τὸ κυρίως ἐλλεῖπον ἀπὸ τὰς ἐπαύλεις ταύτας τῆς Ἀνατολῆς εἶνε ἡ γυνὴ ἥτις νὰ ἐπαγρυπνῇ τὴν περιποίησιν τοῦ κτηνοτροφείου καὶ τοῦ σταύλου, ἡ γυνή, ἡ ἀλλαχοῦ οὖσα ὡς ἡ πρόνοια τοῦ οἴκου καὶ ἡ ποιοῦσα νὰ βασιλεύῃ περὶ αὐτὴν τάξις, καθαριότης, οἰκονομία. Ἡ γεωργία καὶ ἡ ἀγροτικὴ ζωὴ ἀπαιτοῦσι φροντίδας καὶ ἐργασίας οὔσας φυσικὴν τῶν γυναικῶν μερίδα· αἱ δὲ φροντίδες αὗται καὶ ἀγροτικαὶ ἐργασίαι δὲν συμβιβάζονται πάντοτε μετὰ τῆς μονήρους καὶ περιωρισμένης τῶν χαρεμίων ζωῆς. Αἱ ὀθωμανίδες ἀποσυρόμεναι εἰς γωνίαν τινὰ τῆς ἐπαύλεως περὶ οὐδενὸς φροντίζουσι, κάθηνται δὲ ὡς φυλακισμέναι ἢ ὡς ξέναι, ἡ παρουσία τῶν ὁποίων οὐδόλως συμβάλλει εἰς τὴν μετὰ δραστηριότητος ἐκτέλεσιν τῶν γεωργικῶν ἔργων Οἱ ἰδιοκτῆται βιάζονται νὰ πέμπωσιν εἰς τὰς ἐπαύλεις των γυναῖκας μισθωτὰς Ἑλληνίδας, αἱ ὁποῖαι ὡς μισθωταὶ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον πᾶσα οἰκοδέσποινα ἔχει. Ὅ,τι εἶδον ἐν τῇ ἐπαύλει Βέργαι ἐνίσχυσε τὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε εἶχον σχηματίσει, ὅτι δηλαδὴ ἡ θρησκεία τῶν ὀθωμανῶν δὲν εἶνε ἐνθαρρυντικὴ τῆς γεωργίας.

« Ἀφ' ὅτου εὑρισκόμεθα εἰς Ἀσίαν, ἀνὰ πᾶν βῆμα καταλαμβανόμεθα ὑπὸ θαυμασμοῦ θεωροῦντες ὅσα ἡ φύσις πρὸς εὐτυχίαν τῆς χώρας ἐποίησε καὶ οἰκτείρομεν ὅσα ἐξ ἄλλου ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀνικανότης διαπράττουσιν ὅπως ἐκμηδενίσωσι τὰ δῶρα τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ Τσιφλίκιον, τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπεδέχθη ἐμπερικλείει πολλὴν ἔκτασιν γαιῶν· οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ ἐξαρτήματά του, μεμιῶς καλλιεργούμενα, ἠδύναντο νὰ διαθρέψωσι πόλιν ὁλόκληρον· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῶν γαιῶν εἶνε χέρσος, τὸ δὲ λοιπὸν παρημελημένον ἢ κακῶς γεωργημένον. Λαὸς δραστήριος καὶ ἔξυπνος λείπει ἀπὸ τὴν εὔφορον ταύτην γῆν. Οἱ Τοῦρκοι περιφρονοῦσι πᾶν εἶδος ἐργασίας καὶ μάλιστα τὴν γεωργικήν. Ἐν τούτοις ἐκ τῶν λαῶν τῶν κατοικούντων τὴν χώραν εὑρίσκονται δύο πρὸς οὓς αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι καὶ τὰ ἤθη τὰ ἀγριωτικὰ εἶνε μᾶλλον ξένα ἢ πρὸς τοὺς Μουσουλμάνους. Πιστεύω ὅτι οὐδὲ εἷς κἂν Ἰσραηλίτης μετεχειρίσθη σκαπάνην ἢ ὡδήγησεν ἄροτρον, ἀφ' ὅτου ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἔχασε τὰς πλουσίας κοιλάδας τοῦ Ἐφραὶμ καὶ τοῦ Σαρὼν τὰς εὐφόρους πεδιάδας. Ἐξ ἄλλου οἱ Ἀρμένιοι, οἵτινες καταγίνονται εἰς πᾶν εἶδος ἔργου ἐντὸς τῶν πόλεων, εὐθύλως ἀναμιγνύονται εἰς ἔργα γεωργικά· ὥστε ὑπὸ μόνων τῶν Ἑλλήνων ἡ γῆ μετακινουμένη καθίσταται καρποφόρος. Πᾶσα ἡ χώρα παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον κυρίως, καλλιεργεῖται ὑπὸ μόνων Ἑλλήνων.

Ὅθεν ἐκ τῶν τεσσάρων πεπολιτισμένων ἐθνῶν, τῶν κατοικούντων τὴν Μικρασίαν, ἓν καὶ μόνον καλλιεργεῖ τὴν γῆν, τὸ ἑλληνικόν.

Ἡ Μικρασία ἂν καὶ ἔχῃ ἔκτασιν ὅσην καὶ ἡ Γαλλία μόλις κατοικεῖται ὑπὸ ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ψυχῶν. Λέγομεν μόλις διότι ἐν Τουρκίᾳ πίνακες στατιστικοί, τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὸ πλεῖστον, εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξωσιν. Ἐν τούτοις κατὰ τὰς μᾶλλον πιθανὰς ἰκασίας, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀκτὼ ἑκατομμυρίων δυνατὸν νὰ γίνῃ παραδεκτός, ἂν καὶ δὲν ἦνε οὔτε τὸ τέταρτον τῶν κατοίκων, τοὺς ὁποίους δύναται νὰ διαθρέψῃ ἡ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους διέτρεφε.

Ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς ἐπαρχίαις οἱ Τοῦρκοι εἶνε ὀλιγαριθμότεροι τῶν χριστιανῶν· ἐνταῦθα ἀπ' ἐναντίας οἱ Ἕλληνες, Ἀρμένιοι καὶ Ἰουδαῖοι μόλις ἀπαρτίζουσιν ὁμοῦ τρία ἑκατομμύρια, οἱ δὲ Μουσουλμάνοι μόνοι συμπληροῦσι τὰ ἐπίλοιπα πέντε. Τῷ ἀριθμῷ τούτῳ ὅμως ἐμπεριέχονται καὶ οἱ νομάδες Τουρκμάνοι καὶ Κοῦρδοι, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν κυρίως Τούρκων, οἵτινες ἴσως δὲν ὑπερβαίνουσι τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια.»

Ἐν τοῖς μετέπειτα θέλομεν ἐπανέλθει ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ἐκτεινόμενοι ἔτι μᾶλλον ἐν τῇ εἰσαγωγῇ ταύτῃ ἠθέλομεν ὑπερβῆ τὴν τάξιν τὴν χρονολογικήν. Ὅθεν ἤδη ὅτε ὁ ἀναγνώστης ἔρεψε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς γεωγραφίας τῆς Ἀσιατικῆς χερσονήσου μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν γεγονότων ὧν ὑπῆρξε θέατρον.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΡΟΣΦΑΤΟΝ ΔΡΑΜΑ.

Τὸ Λονδῖνον εἶνε παρὰ πᾶσαν ἄλλην Εὐρωπαϊκὴν πρωτεύουσαν ἡ πόλις τοῦ μεγάλου πλούτου καὶ τῆς ἐσχάτης ἀθλιότητος.

Καὶ μυθιστοριογράφοι καὶ ποιηταὶ καὶ ἄλλοι δημοσιογράφοι πολλάκις ἐξεικόνισαν ποίαν ἀντίθεσιν παρουσιάζουν τὰ δύο ἄκρα ταῦτα ἐν τῇ μεγαλουπόλει ἐκείνῃ. Ὁ περὶ τούτου ἀμφιβάλλων ἂς ἀναγνώσῃ τὸ ἀκόλουθον. ὅπερ ἀποσπῶμεν ἐκ τῶν τελευταίων ἀγγλικῶν ἐφημερίδων. Νεαρὰ γυνή, κοσμίως ἐνδεδυμένη, ἐρρίφθη τὴν τελευταίαν πέμπτην (5 Ἑβρίου) ἐκ τοῦ ὕψους τῆς γέφυρας Βατερλὼ εἰς τὸν Τάμεσιν, μ' ὅλας δὲ τὰς προσπαθείας γενναίων τινῶν ἀτόμων, θραμόντων ὅπως τὴν σώσωσιν, ἧττο νεκρὰ ὅτε τὴν ἐξήγαγον τοῦ ὕδατος. Ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος, ὁ ἐπιφορτισθεὶς τὴν αὐτοψίαν τοῦ σώματος, εὗρεν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀκόλουθον ἰδιόχειρον σημείωσιν:

βιασμένος δὲ διὰ τοῦ πολυτίμου τούτου φυλακτηρίου ἦλθεν τὸ μέγαρον τῆς Κίρκης, ἐπέπεσε κατ' αὐτῆς ξιφήρης καὶ παρ' ἐαυτῇ ἔτος ὁλόκληρον καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔτεκε δύο υἱούς, τὸν Ἄξριον ἢ Ἄγριον καὶ τὸν Λατῖνον. Ἐπὶ τέλους δὲ μὴ δυνηθεῖσα κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸν πείσῃ νὰ μείνῃ διὰ παντὸς παρ' αὐτῇ, τὸν ἐσυμβούλευσεν ὅτι, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἐπανέλθῃ αἰσίως εἰς τὴν πατρίδα του, ἔπρεπε πρῶτον νὰ κατανοήσῃ εἰς τὸν ᾅδην καὶ νὰ λάβῃ τὰς θεούσας ὁδηγίας παρὰ τοῦ μάντεως Τειρεσίου.

ΤΙΣΙΑΝΟΣ.

Ο ΤΙΣΙΑΝΟΣ
εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 99,

Τελασσώνης, ὁς- καὶ ἦτο ζωγράφος ἀκόλουθος ἔγραψεν καλλίστην περὶ ικῆς πραγματεί- καὶ χρησιμωτάτην άντα ἐραστὴν τῆς ταύτης τέχνης, ρει τὴν ἀκολου- εὐφυᾶ καὶ δικαίαν τήρησιν· «Σημειων, λέγει, ὅτι εἰς τὰς ἀνθρωπίνους σεις ἢ πρόοδος τινὸς σημείου λίαν βραδεῖα, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκου μέχρι τοῦ ὑπερτοῦ αὐτῶν ὕψους ἡ ασις εἶνε ἀείποτε ὀρμητική.» Καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ Ἰνου Βελλίνη μέτοῦ μαθητοῦ του ωργιώνη ὁπόση ὑρχει ἄπειρος ἀπόστις! Ἀλλ' ὁ Τεσσώνης ἐδύνατο νὰ σθέσῃ ὅτι, ὅταν ἡ ινωνία γεννήσῃ ἐνόημά τι, πάραυτα ννῶνται καὶ οἱ καλργήσοντες αὐτὸ ἄνρες, οἵτινες ἔχουσιν στικὰ προτερήματα σῳ εἰδικά, ὥστε φαίται ὅτι ἐγεννήθη- ἐπὶ τούτῳ. Βεβαίως τοῦτο εἶνε ἀξιοθαύμαστον ἢ μᾶλλον εἶνε ταρὸν ἀντικείμενον τῆς ἡμετέρας παρατηρήσεως, ἐκτὸς ἂν πιεύσωμεν, ὡς αἱ γυναῖκες, ὅτι ἀεννάως ἡ θεία πρόνοια ἀναμιύεται εἰς τὰς ὑποθέσεις μας.

Μόλις ὁ Γεωργιώνης εἶχεν ἀνακαλύψει τὰ θαυμάσια τοῦ ρωματισμοῦ του, καὶ παρ' αὐτὸν ἐμορφοῦτο ἕτερός τις ἀνὴρ καχων, οὕτως εἰπεῖν, τὰς αὐτὰς ἀρετὰς ἐκείνου, ὅστις ἔμελλε νὰ ᾖ ἱκανὸν χρόνον ὅπως φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας ὅ, τι ἐκείνος εἰ-

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχος ΑΖ').

χε μόνον ἀρχίσει. Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνὴρ ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1447 ἔτος εἰς μίαν τῶν περιφανεστέρων πόλεων τῆς ἐπαρχίας τοῦ Καδώρ τὴν Πιέβην, κειμένην εἰς τὰ μεθόρια τῆς Φριουλίης, καὶ ἐξαρτημα οὖσαν τῆς Γαληνοτάτης ἐνετικῆς Δημοκρατίας. Ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀνδρὸς τούτου διέπρεψαν πλεῖστοι, ἀπὸ τοῦ 1-200 ἔτους, ὡς σύνδικοι, συμβολαιογράφοι, διοικηταὶ καὶ νομολόγοι ἀξιοθαυμάστου ἀκεραιότητος· ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ ἡ οἰκογένεια αὕτη ἐθεωρεῖτο προσέτι ὅτι ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ ἡμερολόγιον τῶν ἁγίων Τιτιανὸν, καὶ εἰς αὐτὴν ὅτι ἐδόθη ὑπὸ τῆς μοίρας νὰ ἀναδείξῃ εἰς τὸν κόσμον τὸν Τιτιανὸν Βεκέλλιον, μίαν τῶν ὡραιοτέρων τῆς γραφικῆς μεγαλοφυΐας· ὡραιοτέρα ταύτης εὐγένεια δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ ἱστορίᾳ.

Ὡς πάντων τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν, οὕτω καὶ τοῦ Τιτιανοῦ ἡ κλίσις ἀνεκαλύφθη ἀπὸ νεαρωτάτης αὐτοῦ ἡλικίας. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι, δεκαετὴς ὤν, ἔγραψεν ἐπὶ μιᾶς στήλης μίαν κεφαλὴν παρθένου, εἰς ἣν, δι' ἐλλείψιν χρωμάτων, μετεχειρίσθη τὸν ζωμὸν διαφόρων ἀνθέων. Ἰδόντες τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ τὸν ἔπεμψαν εἰς Βενετίαν παρά τινι θείῳ του, Ἀντωνίῳ καλουμένῳ· οὗτος παρέδωκεν αὐτὸν τῷ Γεντίλῳ Βελλίνῃ, οὗτινος ἦτο ἔτι σοφωτέρα ἡ παράδοσις. Ἐνταῦθα ἔμεινε πλεῖστον χρόνον ἐργαζόμενος κατὰ τὸν περιωρισμένον τοῦ Ἰωάννου τρόπον, καὶ ἀντιγράφων δουλικῶς τὴν φύσιν. Ἐπὶ τῶν ζωγρα-

φημάτων αὐτοῦ ἐδύνατό τις ν' ἀπαριθμήσῃ καὶ αὐτὰς τὰς τρίχας τῶν χειρῶν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐμφανισθέντος τοῦ Γεωργιώνη, ἐνάησεν ἅπασαν τὴν ἀξίαν τῆς ἐφευρέσεως τοῦ ἀρχαίου του συμμαθητοῦ καὶ προσῆλθεν ὅπως τεθῇ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐκείνου. Εἶχε δὲ τόσῳ ζωηρὰν νοημοσύνην καὶ τοσοῦτον γεγυμνασμένην τὴν γραφίδα, ὥστε, ἐντὸς μηνῶν τινων πολλαὶ γραφαί, ἔργον ἴδιον αὐτοῦ, ἐθεωρήθησαν ὡς ἔργα τοῦ νέου διδασκάλου. Ὁ Γεωργιώνης τότε παρέλαβεν αὐτὸν συμβοηθὸν εἰς τὴν γραφὴν τὴν παριστάνουσαν τὴν *ἀγορὰν τῶν Γερμανῶν*, ἐν ᾗ ὁ μαθητὴς ἐπὶ τοσοῦτον διεκρίθη, ὥστε ὁμοφώνως οἱ συγγραφεῖς ὁμολογοῦσιν ὅτι ὑπερέβη τὸν Βαρβαρέλλην. Σήμερον καθίσταται ἀδύνατον νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς διαφορᾶς τρεῖς αἰῶνες, διαβάντες ἀπὸ τῶν εἰς τὰς προσβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας ἐκτεθειμένων ἐκείνων τοιχογραφιῶν, κατέστρεψαν αὐτάς. Ὁπωσδήποτε ὅμως τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἀκριβῶς μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα προσεκάλεσαν αὐτὸν ἀπὸ Παδούης εἰς Βενετίαν, ὅπου εἶχον ἀνάγκην γραφῶν τινων. Μετὰ δύο ἔτη, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς Βενετίαν καὶ ἡ ὑπόληψίς του εἶχεν ἤδη στερεωθῇ, ἐπεφορτίσθη παρὰ τῆς Γερουσίας νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν αἴθουσαν τοῦ βουλευτηρίου, ἣν ὁ Ἰωάννης Βελλίνης δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποπερατώσῃ. Ἐπανέθιξε πρὸς τούτοις τὴν μεγάλην ἐκείνην γραφήν, ἐν ᾗ παρίσταται ὁ αὐτοκράτωρ Φριδερῖκος Βαρβαρόσσης προσπίπτων εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἀλεξάνδρου Πάπα Γ'. καὶ ζητῶν ἔντιμον παρ' αὐτοῦ συγχώρησιν. Ἐν ταῖς γραφαῖς ταύταις ἀνῆλθεν ὁ Τισιανὸς εἰς μέγα ὕψος· μὴ ὑπάρχοντος δὲ τοῦ Γεωργιώνη ἐν τῇ ζωῇ, ἔδωκαν εἰς αὐτὸν, ὡς πρὸς τὸν ἐξοχώτερον τῆς πόλεως καλλιτέχνην, τὸ ἀξίωμα τῆς Sensaria, ὅπερ ἦτο φόρος τις εἰσπραττόμενος ἐκ τῶν πρὸς διαμετακόμισιν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων, καὶ ἀποτελῶν χρονικὴν πρόσοδον τριακοσίων μέχρι τετρακοσίων περίπου σκούδων.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν τοιαῦτα ἀξιώματα ἐδίδοντο εἰς τοὺς καλλιτέχνας ἀντὶ συντάξεως. Εἰς ὁμοίαν κατηγορίαν ὑπάγεται καὶ τὸ ἐν Ρώμῃ καλούμενον ὑπούργημα τοῦ μολυβδοῦ, συνιστάμενον εἰς τὸ σφραγίζειν διὰ μολυβδίνης σφραγῖδος ἕνια τῶν τοῦ Πάπα διαταγμάτων. Τὴν θέσιν ταύτην ἐζήτει καὶ ὁ Βελλίνης, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων του, ἐπὶ Παύλου Γ', ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν μὴ πληρωθέντων ἔργων του. Τὸ ὑπούργημα τῆς Sensaria ἐν Βενετίᾳ ἦτο εἶδος διπλώματος Ζωγράφου τῆς Γερουσίας, συνεπάγοντος τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ζωγραφεῖν εἰς ἑκάστην ἐκλογὴν τὴν εἰκόνα τοῦ νέου Δόγη. Ἡ πρὸς τοὺς τίτλους μανία εἶνε ἀρχαία ὡς ἡ κοινωνία αὐτή, ἑπομένως καὶ αὐτὴ ἡ ἱκανότης, ἥτις εἶνε τὸ ἧττον ἀντιληπτὸν ἐκ τῶν ἐγκωμίων, μετεσχηματίσθη εἰς θετικὸν ἀξίωμα· ὅθεν εἰς τὰς καλῶς ὠργανισμένας μοναρχίας ἔχομεν πρῶτον ζωγράφον τοῦ Βασιλέως, ὡς καὶ πρῶτον θαλαμηπόλον, ὅστις ὅμως ἐξοφλεῖ τὸ χρέος του ζῶν μέχρι τέλους ἀντικείμενον γέλωτος, ἂν δὲν ἀποβῇ ἐπίσης καὶ πρῶτος ζωγράφος τοῦ ἔθνους.

Εἶνε ἀδύνατον ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ νὰ γράψωμεν ὡς ἔδει τὰ περὶ Τισιανοῦ. Ἐννενήκοντα ἔτη ἀδιαλείπτου ἐργασίας, πολυκρότου βίου ὑψηλοτάτων κοινωνικῶν σχέσεων καὶ ἀπείρου φήμης, ἀπαιτοῦσιν ἐκτεταμένην διήγησιν, ἀλλ' ἡμεῖς θέλομεν ἀρχιγρηθῆ τὰ περὶ τοῦ καλλιτέχνου τούτου ἐν συντομίᾳ.

Τοῦ Τισιανοῦ τὸ στάδιον ἔμελλε νὰ ἦνε μακρὸν στάδιον ξης καὶ εὐδαιμονίας, καὶ αἱ περιστάσεις παρουσιάσθησαν ἀεὶ εὐνοϊκαὶ πρὸς τὴν μεγαλοφυΐαν αὐτοῦ. Κατὰ τὸ 1512, ὅτε δὴ δὴ ὁ Γεωργιώνης ἀπέθνησκε, ὁ δὲ Σεβαστιανὸς, ὁ ἐπικλη μετὰ ταῦτα *Πάμπος*, μετέβαινεν εἰς Ρώμην, ἔμεινεν εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἐνετικοῦ ἐργαστηρίου, ὅπερ ἐ στασε μετὰ μετριότητος καὶ ἄνευ ἀλαζονείας, οὐδὲ ἐφάνη κατ' χὰς ὁ πολυτελὴς ἀνὴρ ὃν ἡμεῖς γινώσκομεν. Ἐν αὐτῇ τῇ μῇ τῆς ἡλικίας του διῆγε βίον ἁπλούστατον καὶ κατεγίνετο ἐκνως ἐργαζόμενος. Πρᾶος, σοβαρὸς καὶ συνετὸς ὤν, ἀπέκτησε σιγῇ οὕτως εἰπεῖν, δόξαν, ῥώμην καὶ ὑγείαν, ὡς νὰ προέβλε ὅτι τὸ στάδιόν του ἔμελλε νὰ ἦνε μακρὸν, καὶ ὅτι περὶ τὸ λος τοῦ βίου του ἔμελλε νὰ ὑποφέρῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν μά λον ἐκνευριζουσῶν ἡδονῶν. Κατ' ἀρχὰς κατεγίνετο πρὸ πάντ ὁ Τισιανὸς εἰς ὁμοιογραφίας, καὶ τὰς ὁποίας ἐξετέλει κατὰ τὸν ραῖον τύπον ὃν ἔδωσεν ὁ Γεωργιώνης· κατεῖχε δὲ κυρίως σ νίαν ἱκανότητα τοῦ νὰ δίδῃ ὑψηλότατον χαρακτῆρα εἰς τὰ πρ σωπά του, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ζημιόνηται. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτ Τισιανὸς οὐδένα ἔχει ἐφάμιλλον· ἐν αὐτῷ ἐπησχόλει ἁπάσας δυνάμεις τῆς νοημοσύνης αὐτοῦ, καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ἐχρημάτισεν ὁ κατ' ἐξοχὴν ὁμοιογράφος.

Τῷ 1514 παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς Φερράραν Δοὺξ Ἀλφόνσος, ὅστις ἤθελε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐπικοσμήσε τοῦ ἀνακτόρου του· καὶ κατὰ πρῶτον ἐπεραίωσε τὴν *Βακχείαν* τ Ἰωάννου Βελλίνη· εἶτα τὸν *θρίαμβον τοῦ Βάκχου* καὶ τὸν θρ *αμβον τοῦ ἔρωτος*, πίνακας οἵτινες θεωροῦνται ὡς τὰ ὡραιό τερα τῆς γραφίδος του ἔργα. Ὁ Ἀλφόνσος, ὅστις εἶχεν ἤδη μα θ' ἑαυτοῦ τὸν Ἀριόστον, ἐπεθύμει νὰ τηρήσῃ πλησίον του καὶ τ Τισιανόν, ἀλλὰ μολονότι ἔδειξε πρὸς αὐτὸν πλείστην φιλοφρο σύνην καὶ πολλὰς τῷ ἔκαμε προσφοράς, ὑπεχρεώθη ἐπὶ τέλους νὰ τὸν ἀφήσῃ ν' ἀναχωρήσῃ. Ἐπιστρέψας εἰς Βενετίαν ὁ Τισια νὸς ἀπέρριψεν ἐπίσης καὶ τὰς παρακλήσεις τοῦ Πάππα, θέλοντο νὰ τὸν φέρῃ εἰς Ρώμην, καὶ τὰς ἐντόνους προτροπὰς τοῦ Φραγ κίσκου Α'., ὡς ὁμοίως καὶ ὅλας σχεδὸν τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐ ρώπης. Οἱ Βενετοὶ καλλιτέχναι εἶνε ὀλιγώτερον τῶν λοιπῶν νομάδες, διὸ βλέπομεν αὐτοὺς σπανίως καταλείποντας τὴν πα τρίδα των, ἥτις ἔχει τοιαύτας καλλονάς, ὥστε ἀείποτε ἐπανέρ χονται εἰς αὐτὴν, οὐδὲ δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολὺν χρόνο μακρὰν αὐτῆς. Καὶ ὁ Τισιανὸς ἄρα προὐτίμα τὴν ἐν τῇ προσφιλε του Βενετίᾳ διατριβὴν πασῶν τῶν λοιπῶν βασιλικῶν προτάσεων καὶ μόναν ἀνὰ πᾶν ἔτος μετέβαινεν εἰς τὸ Καδώρ, ὅπου προσε κάλουν αὐτὸν ὁ ἔρως τῶν συγγενῶν του καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ἀναζωπυρώσῃ τὸ πνεῦμα του, θεώμενος τὰς ὡραίας τῆς ἐξοχῆς εἰκόνας. Κατὰ τὸ 1524 εἰργάσθη ἓν τῶν μεγάλων τῆς τέχνης ἔργων, τὸ *μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πέτρου*, καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διετήρει, καθ' ἕξιν μᾶλλον ἢ φιλαργυρίας ἕνεκα τὰ ἁπλοϊκὰ ἤθη καὶ τὴν λιτότητα τῶν προγόνων του, ὅτε περὶ τὸ 1527, ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωάννου Μεδίκου ἀποσυρθεὶς ἐν Βενετίᾳ Ἀρετῖνος καὶ ὁ γλύπτης Σανσοβῖνος, μετὰ τῶν ὁποίων συνέδεσε μεγάλην φιλίαν, μετέβωκαν αὐτῷ τὴν πρὸς τὴν πο λυτέλειαν καὶ τὰς ἀνηθίκους ἡδονὰς κλίσιν, ὁ Τισιανὸς ἤρχισε

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

να συνευθυμῇ μετὰ τῶν φίλων του ἐκείνων, καὶ περὶ τὸ πεντηκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος εἰσῆλθεν εἰς ἄσωτον ὅλως βίον, βίον ἀγενῶν ἐρώτων καὶ γαστριμαργίας, ὃν ἡ ἱστορία εἶχεν ἀφιερώσει διὰ μόνον τὸν Ἀρετῖνον. Ἀλλ' ἂς μὴ ἐπιμείνωμεν πολὺ εἰς τὴν ἀτιμάζουσαν τὸν Τισιανὸν ταύτην φιλίαν, καὶ ἂς παρακολουθήσωμεν αὐτὸν ἐν Βολωνίᾳ, ὅπου ὁ Κάρολος Ε' καὶ ὁ Κλήμης Ζ'. εἶχον μεταβῇ πρὸς συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πρώτην ἤδη φορὰν ἔγραψεν ὁ Τισιανὸς τὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ἐπιθυμῶν νὰ λησμονηθῶσιν αἱ θηριωδίαι τῶν αὐτοκρατορικῶν στρατιωτῶν καὶ ἡ λεηλασία τῆς Ρώμης, ἔδειξε πλείστην φιλοφροσύνην καὶ ἄκραν γενναιότητα. Ὁ μέγας ζωγράφος ἐπανῆλθεν ὅθεν εἰς Βενετίαν φέρων πλούσια δῶρα, ἀλλὰ μετὰ μεγίστης τοῦ λύπης εὗρε τὸν Παρδενώνην, ὅστις, βοηθούμενος ὑπὸ πολλῶν εὐγενῶν, εἶχεν ἀναδειχθῆ ἐξαπιναίως καὶ εἰργάζετο πίνακά τινα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ῥιάλτου. Ὁ Τισιανός, εἰ καὶ μεγαλοψυής, ὑπέπιπτεν ὅμως εἰς τὸ κοινὸν τοῦ φθόνου ἐλάττωμα· ἦτο δὲ τοσοῦτῳ φρικωδῶς ζηλότυπος, ὥστε μολονότι ἦτο ἀνὴρ πράου καὶ μειλιχείου χαρακτῆρος, ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐπιβουλευθῇ καὶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξιν τῶν ἀντιζήλων αὐτοῦ. Ὅτε λοιπὸν ὁ Τισιανὸς ἐνόησεν ὅτι ἐπρόβαλλεν αὐτῷ ὡς ἀνταγωνιστὴν τὸν Παρδενώνην, τοσοῦτον κατεπτόησεν αὐτόν, ὥστε ὁ Παρδενώνης, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν τοιχογραφίαν του, ἠναγκάσθη νὰ φέρῃ ἀείποτε τὴν σπάθην εἰς τὴν πλευρὰν καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος. Τὰ ἤθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὡς ἤδη γινώσκομεν, δικαιολογοῦσιν ἱκανῶς ταύτην τὴν πολεμικὴν ἑτοιμασίαν, ἀλλ' ὁ πτωχὸς ζωγράφος δὲν ἠδυνήθη τρία ἔτη βραδύτερον νὰ σωθῇ ἀπὸ τῶν χειρῶν ἑτέρου τινὸς φθονεροῦ δηλητηριάσαντος αὐτόν.

Τῷ 1532, ὅτε συνηντήθησαν ὁ πάπας καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἐκ νέου εἰς Βολωνίαν, προσεκαλέσθη ἐκεῖ πάλιν καὶ ὁ Τισιανός, ἵνα γράψῃ καὶ δεύτερον τὴν εἰκόνα Καρόλου τοῦ Ε'. Ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἠγάπησε πλεῖστον τὸν Τισιανόν, ὥπλισεν αὐτὸν ἰδίαις χερσὶν ἱππότην τοῦ χρυσοῦ πτερνιστῆρος, ὠνόμασεν αὐτὸν ὑπασπιστὴν αὐτοῦ καὶ ἐκτὸς χιλίων σκούδων, ἅτινα τῷ ἔδιδε δι' ἑκάστην εἰκόνα, ἀποπέμπων αὐτὸν τῷ ἐχορήγησε σύνταξιν διακοσίων ἔτι σκούδων, πληρωτέων παρὰ τῆς βουλῆς Μεδιολάνων. Βραδύτερον δὲ τῷ ἀπένειμε δίπλωμα Παλατίνου κόμητος, ἐπαυξήσας εἰς αὐτὸ καὶ ἁπάσας τὰς εἰς τὴν ἀξίαν ταύτην παρεπομένας προνομίας, δικαιοδοσίας καὶ ἄλλα παρόμοια πλεονεκτήματα, καὶ διακηρύξας τοὺς ἀπογόνους του κληρονόμους τῶν δικαιωμάτων του. Αἱ ὑψηλαὶ τοῦ Τισιανοῦ ἰδέαι, ἡ ἐλκυστικὴ συνομιλία του, ἡ μεγάλη καὶ ἐλευθέρα καλλιτεχνικὴ συμπεριφορά του, κατεγοήτευον τοὺς πάντας. Ὁ Δοὺξ τῆς Μαντούης, Φριδερῖκος Γονζάγος, ὅστις πρὸς τιμὴν Καρόλου τοῦ Ε'. εἶχε μεταβῇ τότε εἰς Βολωνίαν, καθικέτευσεν αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν αὐλήν του, ὅπου, ἐκτὸς τῶν εἰκόνων τοῦ δουκὸς καὶ τοῦ καρδηναλίου ἀδελφοῦ του, ἔγραψε προσέτι ὁ Βεκέλλιος τοὺς δώδεκα Καίσαρας ἐντὸς δώδεκα μεγάλων μεταλλίων, ὧν ἡ καλλονὴ διέμεινεν ἐσαεὶ περίφημος· μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀθετήσας ὑπόσχεσίν τινα, ἣν εἶχε δώσει πρὸς τὸν Πάπαν τοῦ νὰ μεταβῇ εἰς Ρώμην. Ὁ Τισιανὸς οὐδέποτε κατέλιπε τὴν Βενετίαν, εἰμὴ μετὰ μεγίστης τοῦ θυσαρεσκείας· ἐπανήρχετο ὅθεν ἅμα ἠδύνατο, ὡς ἡγεμών τις ἐπανέρχεται εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ προτιμώμενον μέγαρον. Ἀληθῶς δὲ διῆγεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ βίον ἔνδοξον, τόσῳ μεστὸν ἡδονῶν καὶ τιμῶν, ὥστε καὶ ὁ ψυχρότερος ἐγκέφαλος, ἀναπολῶν αὐτόν, κινδυνεύει νὰ περιπλανηθῇ εἰς φαντασιώδη ὄνειρα. Ἡ μεγαλοψυΐα αὐτοῦ ἦτο εἶδός τι βασιλείας ἀνεγνωρισμένης, ἥτις εἶλκυε πρὸς αὐτὸν τὸν γενικὸν σεβασμόν, πᾶς τις δὲ καταλαμβάνεται ὑπὸ σκοτοδίνης, πληροφορούμενος λόγου χάριν τὴν ἔνδειξιν τιμῆς, ἣν ἔλαβε τῷ 1445 παρὰ τῆς γαληνοτάτης ἑνετικῆς κυβερνήσεως. Ὁ ἀδάμαστος μεταξὺ Φραγκίσκου τοῦ Α'. καὶ Καρόλου τοῦ Ε'. ἀνταγωνισμὸς εἶχεν ἀναγκάσει τὴν ἐν μέσῳ τῶν δύω τρομερῶν ἐκείνων φιλοδοξιῶν ἐκτεθειμένην ἑνετικὴν κυβέρνησιν, νὰ ἑτοιμάζηται κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως. Ἐπῄξησεν ὅθεν τὸν στόλον της, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν στρατόν της, καὶ ἐπλήρου πολεμοφοδίων τοὺς λιμένας της· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ταμεῖον δὲν ἐπήρκει εἰς τοσαῦτα ἀναλώματα, ἐπέβαλεν ἔκτακτον φόρον εἰς πάντας τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως, *ἐξαιρέσει μόνου τοῦ Τισιανοῦ, διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὑπεροχήν*, τοῦ ὄντος ἴσου κατὰ τὰ πλούτη πρὸς πάντας τοὺς μᾶλλον πλουσίους!

Ὁ Τισιανός, ἐν τῷ ἑβδομηκοστῷ τῆς ἡλικίας του ἔτει, ἐπεραίωσε τὸν ὡραῖον τῆς κατακλινομένης Ἀφροδίτης πίνακα, ὃν ἅπαντες γινώσκουσιν ἐκ τῆς χαλκογραφίας, καὶ τρία μετὰ ταῦτα ἔτη ἡ ἑβδομηκονταέτις γραφὶς του ἔμελλε νὰ φέρῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν *ἐκάνθινον στέψιν* τοῦ Μουσείου, τὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐνεργείας τοῦτο ἀριστούργημα.' Ἀείποτε δὲ ὢν πλήρης σωματικῆς τε καὶ διανοητικῆς ἰσχύος καὶ εὐρωστίας, ἀπεράσισε νὰ τελείῃ τὴν πρὸς τὸν Παῦλον Γ'. δοθεῖσαν ὑπόσχεσίν του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Ῥώμην· ἀνεχώρησεν ὅθεν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Ὁρατίου, τοῦ ἀνεψιοῦ του Μάρκου, καὶ ὑπὸ πολυαρίθμου συνοδίας ὑπηρετῶν, ἥτις συνήθως παρηκολούθει αὐτὸν εἰς τὰς ἐκδρομάς του. Ὁ Πάπας προσδιώρισεν αὐτῷ οἴκημα ἐν τῷ Βελβεδέρῳ μεγάρῳ, καὶ διέταξεν εἰδικοὺς ἄνδρας νὰ ἐπιδείξωσιν αὐτῷ πᾶν ὅ,τι σπάνιον ηὑρίσκετο ἐν τῇ μητροπόλει τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ἡ θέσις, ἣν διὰ τῆς μεγαλοψυΐας καὶ τοῦ ἀποκτηθέντος πλούτου του κατεῖχεν ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐν τῇ τάξει τῶν μεγαλειτέρων ἡγεμόνων, εἶνε ἀξία προσοχῆς, ἐν ἐποχῇ μάλιστα καθ' ἣν οἱ μικροὶ ἄνθρωποι ἔξων περιφρονημένοι, οἱ δὲ μεγάλοι ἐφέροντο λίαν ὑπερροπτικῶς!

Τῷ 1547 καὶ 1550 ἔτει δὶς ἔτι ὁ Τισιανὸς μετέβη εἰς Ἀουγσβοῦργον, ὅπου προσεκάλει αὐτὸν ὁ φίλος του Κάρολος Πέμπτος· μετὰ ταῦτα ἀποκατεστάθη ὁριστικῶς ἐν Βενετίᾳ, ἔνθα ἔζησεν ἀείποτε μετὰ ζήλου ἐργαζόμενος, διάγων σχεδὸν βασιλικῶς, καὶ σεβαζόμενος παρὰ πάντων μ' ὅλας τὰς μετὰ τοῦ Ἀρετίνου παρεκτροπάς του.

Ὁ Τισιανὸς εἶχε προορισθῇ νὰ ζήσῃ πολλῶν χρόνων ἐν πλήρει ἀκμῇ τῶν νοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων· ὁ ἀνὴρ οὗτος διετέλεσεν ἀείποτε ἔνδοξος καὶ εὐδαίμων, ἦτο δὲ πλεῖστον ἐγωϊστὴς καὶ πρᾶος συνάμα, καὶ ἦτο προσκεκολλημένος, πρὸ παντὸς ἄλλου εἰς τὸν χρωματισμόν, οὐδ' ἐλάμβανε ποτὲ τὸν κόπον τοῦ νὰ ἐπινοῇ τὰς συνθέσεις του, ἀλλὰ μετὰ πλείστης μάλιστα εὐκολίας ἐδανείζετο αὐτὰς παρὰ τῶν ὁμοτέχνων του· οὐδόλως ἐρθετρεπτὴ

θέρμη τῆς ἰδέας τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ἀλλὰ τὰ πάντα τελευτῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· ἐπεμένως καὶ ὁ Τιτιανὸς αὐτὸς, εἰ καὶ ἀγέρωχος ἔφερε τὰ 99 ἔτη του, ἔμελλεν ἐπίσης νὰ τελευτήσῃ, μόνη ὅμως ἡ πανώλης ἥρπασεν αὐτὸν τῷ 1576, ὡς ὁ χρόνος καὶ ὁ θάνατος νὰ μὴ ἐτόλμων νὰ ἐγγίσωσι τὸν εὐδαίμονα τοῦτον ἄνδρα, μόνη δὲ ἡ μᾶλλον ἀμείλικτος καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου πανώλη ἐδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦ νὰ φονεύσῃ τὸν μέγαν ἐκεῖνον γέροντα.

Τὸ πλεονέκτημα τοῦ Τιτιανοῦ συνίστατο εἰς τὸ νὰ μεταγράφῃ ἀκριβέστατα τὴν φύσιν, προσθέτων ἐπὶ πλέον καὶ τὰς γραφικὰς ἐκείνας ἀρετὰς, ὅσας προσφάτως εἶχον ἄλλοι ἐπινοήσει· τοιοῦτον ἦν τὸ ἔργον, ὅπερ ὁ ζωγράφος οὗτος ἐξετέλεσεν ἐν τῇ τέχνῃ, ἔργον ἐκλεκτικὸν μέν, ἀλλὰ θαυμαστὸν κατασταθὲν ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν περιωπὴν εἰς ἣν ἀνύψωσεν αὐτό. Τὸν καλλιτέχνην τοῦτον ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ὁμοιογράφον μᾶλλον ἢ ὡς ἱστοριογράφον, διότι αἱ συνθέσεις αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ ἀθροίσματα μεγαλοπρεπῶν ὁμοιογραφιῶν, αἵτινες δὲν ἔχουσι τὸ ἐπαγωγὸν καὶ τὴν καταθέλγουσαν ὄψιν τῶν συνθέσεων τῶν εἰς τὴν ἀληθῆ ἀρετὴν τῆς δημιουργίας ἀφοσιωμένων καλλιτεχνῶν, οἷον τοῦ Βερωναίου, Τιντορέτου, Ἀννίβα Καράκκη, Ραφαήλου, Ρουβηνσίου, καὶ ἄλλων τινῶν· εἰς τοῦ Τιτιανοῦ τὰς συνθέσεις ἐπιραίνεται, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἡ ἀτομικὴ ζωὴ οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ γενικὴ. Ἐκ τούτου, τὰ ἔργα του, ἂν ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτῶν τὸν χρωματισμόν, εἶνε μετρίας ἀξίας ἔργα. Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν προτιθέμεθα νὰ γίνωμεν ἐπικριταὶ τοῦ Βεκελλίου· ἴσως τὰ προτερήματά του δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀνωτάτην τάξιν, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ ὀλιγώτερον πολύτιμα οὔτε ὀλιγώτερον σπάνια ἐκείνων, εἰς τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἀπονέμομεν ἰδιαιτέραν τιμήν. Τὰ ὑπερέχοντα ἀρρῶντα ζητήματα μένουσι πολλάκις ἄλυτα, καὶ μᾶς εἶνε ἀδύνατον, λόγου χάριν, ν' ἀποφανθῶμεν μεταξὺ τῆς φύσεως τοῦ Τιτιανοῦ, φύσεως μεγαλοπρεποῦς μὲν ἀλλ' ὡρισμένης, καὶ τῆς τοῦ Ρουβηνσίου, ἐπίσης μεγαλοπρεποῦς ἰδανικοποιημένης ὅμως. Νομίζομεν ὅθεν ὅτι τὸ νὰ ἐννοήσῃ τις ἀμφοτέρας τὰς φύσεις ταύτας, νὰ τὰς παραδεχθῇ, καὶ νὰ τὰς θαυμάζῃ ἐπίσης, εἶνε δεῖγμα ἰσχυρᾶς, καλλιτεχνικῆς, καὶ τελείας νοημοσύνης.

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Ἐκ τοῦ Ἀστ. τῆς Ἀνατολῆς).

(Βλ. σελ. 235 Γ'. Τόμου)

Ἡ Βίβλος λαλοῦσα περὶ τῆς δημιουργίας λέγει, «ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ τοῦ Θεοῦ ἐφέρετο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων.» (1). «Διὰ τοῦ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ αὐτοῦ ἐκόσμησε τοὺς οὐρανούς.» (2). Καὶ πάλιν «ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ τοῦ Θεοῦ με ἔκαμε. (3). Λ[αλεῖ] πρὸς τούτοις εἰς πολλὰ μέρη περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χ[ριστ]οῦ ὡς Δημιουργοῦ, ὥστε νὰ «τιμῶσι πάντες τὸν Υἱόν, καθ[ὼς] τιμῶσι τὸν Πατέρα.» (4). Ῥητῶς δὲ λέγει· «Ὁ Λόγος ἦτο Θε[ὸς]· Πάντα δι' αὐτοῦ ἔγειναν, καὶ χωρὶς αὐτοῦ δὲν ἔγειν[εν] οὐδὲ ἓν τὸ ὁποῖον ἔγεινεν. Ὁ λόγος ἔγεινε σάρξ, καὶ κατῴκη[σε] μεταξὺ ἡμῶν. Ἦτον ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὁ κόσμος ἔγεινε δι' α[ὐ]τοῦ· καὶ ὁ κόσμος δὲν ἐγνώρισεν αὐτόν.» (5). «Εἷς Κύριος Ἰ[η]σοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.» (6). «Ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ ἐκτίσθησαν τὰ πάντα, τὰ [ἐ]ν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, [εἴ]τε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί· εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα [δι'] αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν ἐκτίσθησαν καὶ αὐτὸς ε[ἶν]αι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα συντηροῦνται δι' α[ὐ]τοῦ.» (7).

Ὁ Δημιουργὸς ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν ἀμέσως εἰς τὸν ἄνθρωπ[ον] μετὰ τὴν δημιουργίαν του, γνωστοποιῶν εἰς αὐτὸν τὴν θέλη[σιν] του καὶ δεικνύων εἰς αὐτὸν τὴν ὁδὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐ[τυ]χίας (8). Ἔκτοτε δ' ὁ Κύριος, ὡς πατὴρ πρὸς τὰ τέκνα τ[ου] ἔσχε συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ του, προστατεύων [καὶ] διδάσκων καὶ ὁδηγῶν αὐτοὺς εἰς τὴν δόξαν, οὐχὶ μόνον ἀνέδειξ[ε] ἐμφαντικῶς τὴν παρουσίαν του, ἀλλ' ἐπανειλημμένως ἐφάνη [εἰς] αὐτούς, ἄλλοτε μὲν ἐν ὁράμασιν (1), ἄλλοτε δὲ κατ' ὄναρ (2), ἄλλοτε δὲ διαθηλῶν τὴν παρουσίαν του διὰ πυρὸς (3), διὰ φων[ῆς] ἀκουομένης (4) ἢ διὰ σημείου, ὡς εἰς τὴν καισμένην βάτον [ἐν] τὸν Μωϋσῆν (5), εἰς τὰς βροντὰς καὶ ἀστραπὰς ἐπὶ τοῦ ὄρ[ους] Σινᾶ (6), καὶ τὴν νεφέλην ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ ναοῦ (7). Πρὸς τούτους ἐφάνη ὡς ἄνθρωπος, ὡς εἰς τὸν Ἀβραὰμ συνδ[ε]λεγόμενος ἐλευθέρως μετ' αὐτοῦ, ὑποσχόμενος εὐλογίας εἰς [αὐ]τὸν καὶ γνωστοποιῶν εἰς αὐτὸν τοὺς στοχασμούς του (8). Ἔ[τι] καὶ ἀπέθανεν ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τῷ προσώπῳ [τοῦ] Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο «Θεὸς ὅστις ἐφανερώθη [ἐν] σαρκὶ καὶ ἐφάνη εἰς ἀγγέλους, ὅστις ἔκαμε τοὺς αἰῶνας [καὶ] ὅστις, ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ χαρακτὴρ τ[ῆς] ὑποστάσεως αὐτοῦ, ἀφοῦ δι' ἑαυτοῦ ἔκαμε καθαρισμὸν τῶν ἁμ[αρ]τιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖ[ς] (9). Ἐκεῖ δέ, ἂν εὑρεθῶμεν λαός του, θέλομεν ἰδεῖ αὐτὸν ὅπως ε[ἶν]αι καὶ θέλομεν εἶσθαι ὅμοιοι μὲ αὐτόν (10).

Ἅπασαι αὗται αἱ διαθηλώσεις τοῦ Θεοῦ ἐγένοντο διὰ τ[οῦ] Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Μεσίτου μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπ[ων]. Οὗτος ἦτο μετὰ τῶν τέκνων τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὴν ἔρημον (11). «Οὐδεὶς ποτε εἶδε τὸν Θεόν· ὁ μονογενὴς Υἱός, ὁ ὢν εἰς τ[ὸν] κόλπον τοῦ Πατρός, ἐκεῖνος ἐφανέρωσεν αὐτόν.» (12). «Ὅστ[ις] εἶδεν ἐμέ, εἶδε τὸν Πατέρα.» (13).

(1) Γέν. ἀ. 2

(2) Ἰώβ κστ'. 13.—(3) Ἰώβ λγ'. 4.—(4) Ἰωάν. ἀ. 23.—(5) Ἰωάν. ἀ. 3, 10. 14.—(6) Α'. Κορ. η'. 6.—(7) Κολ. ἀ. 16—18.—(8) Γεν. β'. 16—[19].

(1) Γέν. μστ'. 2 Ἔξοδ. 1. (2) Γέν. κ'. 3 λέ. 24. Α'. Βασ. γ'. 5. [Δευτ. δ'. 24. ι'. 2.—Α'. Βασ. τ'. 38 — (4) Ἔξ. ιθ'. 19. Α'. Βασ. ιθ'. 12 Α'. Σαμ. γ'. 4.—(5) Ἔξ. γ'. 4.—(6) Ἔξ. ιθ'. 18.—(7) Ἔξ. μ'. 34. Λευϊτ. ιστ'. 2. Α'. Βασ. ἡ. 10, 11.—(8) Γέν. ιζ'. 1, 2, ιη'. 1 κατ', κβ'. [9] Ἔβρ. ἀ. 2, 3. — (10) Α'. Ἰωάν. γ'. 2 — (11) Α'. Κορ. ι'. 4. 9. [12] Ἰωάν. ἀ. 18.—(13) Ἰωάν. ιδ'. 9.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ ὅτε ἀνέβη ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὸν οὐρανὸν ἵνα καθέξῃ τὸν θρόνον του, ὡς Ἄρχων καὶ Σωτήρ, ὁ Θεὸς διεδήλωσεν ἑαυτὸν εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Κατὰ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν (14), κατέβη τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς (15). Ἔκτοτε δ' ἡ ἐκκλησία ἔλαβε τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.» (16). Πᾶς δ' ὁ δεχθεὶς αὐτὸ ἔγεινε τέκνον τοῦ Θεοῦ, διότι «ἐγεννήθη ἐκ Πνεύματος.» (17). Καί, ὡς θέλομεν ἰδεῖ παρακατιόντες, νῦν αὐτοπροσώπως παρίσταται οἰκοδομῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου.

ΚΕΦ. Ε'.

ΔΙΑΤΙ ΕΚΤΙΣΘΗ Ο ΚΟΣΜΟΣ.

Οὐδέποτε ἠθέλομεν γνωρίσει ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ διατὶ ὁ κόσμος ἔγεινεν, ἂν ὁ Θεὸς δὲν μᾶς τὸ ἀπεκάλυπτεν. Εἰς πάντας τοὺς τόπους οἱ ἄνθρωποι, ὅπου ἡ ἀποκάλυψις αὕτη δὲν ἐσταλη, ὁμοιάζουσι χοίρους σκαλίζοντας διὰ βαλάνους. Ἂν οἱ χοῖροι ἠδύναντο νὰ λαλήσωσι, καὶ ἡμεῖς ἠθέλαμεν τοὺς ἐρωτήσει διατὶ ἔγειναν αἱ βάλανοι; ἤθελον ἀπαντήσει ἀμέσως, Διὰ τοὺς χοίρους διὰ νὰ τοὺς τρώγωσιν. Ἂν δὲ πάλιν ἠθέλομεν τοὺς ἐρωτήσει διατὶ οἱ χοῖροι ἔγειναν; ἤθελον ἀποκριθῆ, Διὰ νὰ τρώγωσι τὰς βαλάνους. Οὕτως ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων λέγει, Ὁ κόσμος ἔγεινε δι' ἐμὲ, καὶ ἐγὼ ἔγεινα διὰ νὰ μεταχειρίζωμαι τὸν κόσμον, καὶ οὕτω νὰ τέρπωμαι. Ἀλλ' ὅμως ὁ Θεὸς, ὁ Δημιουργός του ἀντιτείνει εἰς ταῦτα. Ἐνῷ ὁ ἄνθρωπος λέγει, «ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ ἐναποταμιευμένα δι' ἔτη πολλὰ· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου,» ὁ Θεὸς λέγει εἰς αὐτόν· « Ἄφρων, ταύτην τὴν νύκτα τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ὅσα δὲ ἡτοίμασας, τίνος ἔσονται εἴπωσι;» (1)

Στρέφομεν λοιπὸν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐρωτῶμεν τὸν Θεὸν, διατὶ ὁ κόσμος ἐκτίσθη, καὶ διατὶ μὲ ὅπασαν αὐτοῦ τὴν κακίαν ἀρκεῖ ἀκόμη; Ἀκούομεν δὲ ἐξ οὐρανοῦ τὴν φωνὴν ἐκείνων οἵτινες βάλλουσι τοὺς στεφάνους των ἐνώπιον τοῦ θρόνου λέγοντες, «Ἄξιος εἶσαι, Κύριε, νὰ λάβῃς τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· διότι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ὑπάρχουσι, καὶ ἐκτίσθησαν.» (2) Ἀκούομεν τὴν παραίνεσιν τῶν τῆς γῆς οἰκούντων, « Εἴτε λοιπὸν τρώγετε, εἴτε πίνετε, εἴτε πράττετέ τι, ὅλα πράττετε εἰς δοξαν Θεοῦ.» (3) Ὁ Θεὸς μᾶς λέγει ὅτι ἀποκαλύπτει ἑαυτὸν ἔν τε τῇ δημιουργίᾳ καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, « Ἐπειδὴ τὰ ἀόρατα αὐτοῦ βλέπονται φανερὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, νοούμενα διὰ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ ἡ θειότης.» (4) Ἐπρόκειτο δὲ πρὸς τούτοις νὰ δείξῃ τὴν σοφίαν καὶ δύναμιν αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλους κόσμους, ὅτι διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐννοοῦμεν «τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἐξ αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, ὅστις ἔκτισε τὰ πάντα διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διὰ νὰ γνωρισθῇ τώρα διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὰς ἐπουρανίους ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ.» (5).

Ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου λοιπὸν δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν σκοπῶν τοῦ Θεοῦ· εἰς ὃ καὶ οἱ κακοὶ ἐνίοτε συμπράττουσιν ὡς ὄργανα. Τοῦτο δὲ καταφαίνεται εἰς διαφόρους περιπτώσεις, ὡς ὅταν ἐπετράπη νὰ πωληθῇ ὁ Ἰωσὴφ εἰς δουλείαν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του, καὶ ὅτε ἀπεστάλη ὁ Ἀσσύριος βασιλεὺς νὰ παιδεύσῃ τοὺς Ἰουδαίους. (6) Ἡ σωτηρία δὲ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἦτο πρὸς τούτοις ἀξιοθαύμαστον τούτου δεῖγμα. « Τοῦτον λαβόντες παραδεδομένον κατὰ τὴν ὡρισμένην βουλὴν καὶ πρόγνωσιν τοῦ Θεοῦ, διὰ χειρῶν ἀνόμων σταυρώσαντες ἀνελατώσατε.» (7).

Πρὸ παντὸς λοιπὸν ἄλλου ὡς ἐφόδιον τῆς ὁδοιπορίας ἡμῶν διὰ τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου ἔχομεν χρείαν τῆς ἀποκαλύψεως, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς διά τε τὸν ἑαυτόν του καὶ διὰ τοὺς σκοπούς του· ὀφείλομεν δὲ νὰ φέρωμεν μεθ' ἡμῶν τὰς ὑποσχέσεις του, τὰς ἀπειλάς του καὶ τὰς προφητείας του, αἵτινες μᾶς ἀποκαλύπτουσιν ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἡ πολυποίκιλος σοφία του χρεπει νὰ γνωρισθῇ διὰ τῆς ἐκκλησίας, ὀφείλομεν νὰ ρίπτωμεν προσεκτικὸν βλέμμα εἰς τὰς πράξεις τῆς ἐκκλησίας καὶ φροντίζωμεν νὰ μὴ ἀποχωρίζωμεν ὅ, τι ὁ Θεὸς συνήνωσεν ὁμοῦ — τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἔλευσιν τῆς βασιλείας τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς ἐκκλησίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ—ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

Ἡ Ἱστορία τῆς Βίβλου ἄρχεται ἀποκαλύπτουσα μεγάλα τινὰ γεγονότα καὶ μεγάλας ἀληθείας, αἵτινες ὡς μεγάλοι θεμελιώδεις λίθοι καθυποβάλλονται καὶ συνδέονται μετὰ θαυμασίων γεγονότων, ἅτινα ἄνευ βοηθείας τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ ἀνεύρῃ. καὶ ἅτινα διὰ τῆς πίστεως μόνον δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, δι' ἧς καὶ γίνονται ἁπλᾶ καὶ σαφῆ, « Διὰ πίστεως ἐννοοῦμεν ὅτι οἱ αἰῶνες ἐκτίσθησαν μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὥστε τὰ βλεπόμενα δὲν ἔγειναν ἐκ προϋπαρχόντων» (8).

Τὸ δόγμα ὅτι ὅλα τὰ πράγματα ἐποιήθησαν ὑφ' ἑνὸς Αἰωνίου Θεοῦ ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν Βίβλον, οὐδ' εὑρίσκεται ἀλλαχοῦ. Τοῦτο θέτει τὸν Θεὸν ὡς τὸν μόνον Παντοδύναμον Δημιουργόν, εἰς ὕψος ἀπειράκις ἀνώτερον παντὸς ἄλλου ὄντος· μᾶς δεικνύει ὅτι ὅλως διόλου ἐξαρτώμεθα παρ' αὐτοῦ, ὅτι εἴμεθα προσδιωρισμένοι νὰ ζῶμεν πρὸς δόξαν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὀφείλομεν νὰ ζητῶμεν τὴν εὐνοιάν του. Ἂς μελετήσωμεν μετὰ προσοχῆς τινὰ ἐκ τῶν μεγάλων θεμελιωδῶν γεγονότων καὶ ἀληθειῶν τῶν ἐν τοῖς πρώτοις κεφαλαίοις τῆς Βίβλου εὑρισκομένων, ἅτινα καταδεικνύουσι τὴν αἰτίαν πάντων τῶν ἐγκλημάτων, τῶν πολέμων καὶ πάσης τῆς ἐπιπολαζούσης εἰς τὸν κόσμον δυστυχίας ἀφ' ὅτου οὗτος ἐκτίσθη, καὶ πρὸς τούτοις τὴν πηγὴν πάσης εὐτυχίας, ἂν καὶ ἐλαχίστη, τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος ἀπήλαυσεν ἄχρι τοῦδε. Ταῦτα πρὸς τούτοις μᾶς δεικνύουσι τὴν Γένεσιν, ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς γε-

14) Ἰωάν. ιδ'., 16, 26 (15) Πραξ. β'. 4. — (16) Ἰωάν. ιδ' 17. Ρωμ. 9. Β'. Κορ. ιγ'. 14. — (17) Ἰωάν. α. γ'. 8.

1) Λουκ. ιβ' 19. — (2). Ἀποκάλ. δ'. 2. — (3) Α'. Κορ. ι'. 31. — Ρωμ. α. 20.

(5—Ἐφεσ. Γ'. 9.—(6) Ἡσ. ι. 7. — (7) Πράξ 6, 23.—(8). Ἑβρ. ια. 3.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νεᾶς τοῦ ἀνθρώπου, τῶν νόμων, τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς θρησκείας.

Οὕτω δὲ σαφῶς ἀποδεικνυομένης τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου, βλέπομεν ἤδη ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ γνωμῶν μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων ὡς πρὸς τὸν ἀκριβῆ χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖον αὕτη ἐγένετο. Τοῦτο δὲ δυνάμεθα μόνον νὰ εὐκρινήσωμεν συνάπτοντες ὁμοῦ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς τῶν πατριαρχῶν ὡς ἀναφέρονται ἐν τῇ Ἱερᾷ Γραφῇ. Τὸ Ἑβραϊκὸν ἀρχέτυπον διαφέρει κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως ἢ τοῦ κειμένου τῶν Ἑβδομήκοντα, ὅταν λαλῇ περὶ τῆς γεννήσεως ἢ τοῦ θανάτου πατριαρχῶν τινων ἀπὸ τῆς δημιουργίας μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰακώβ Τὸ κείμενον τῶν Ἑβδομήκοντα, ὅπερ ἐγένετο 280 περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἦτον ἐν μεγάλῃ χρήσει κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ πολλάκις, ἂν οὐχὶ πάντοτε, ἀνέφερε καὶ οὗτος καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Πάντοτε δὲ τὸ κείμενον τῶν Ἑβδομήκοντα ἦτον ἐν μεγίστῃ ὑπολήψει, ὅθεν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες τὰς διαδομένας ἐν αὐτῷ χρονολογίας δίδουσιν εἰς τὸν κόσμον ἡλικίαν 5 500 περίπου ἐτῶν πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ νεώτεροι γενικῶς παρεδέχθησαν κατὰ τοὺς ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Αὐσχέρου γενομένους ὑπολογισμοὺς κατὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμην ἑκατονταετηρίδα, ὅτι ὁ κόσμος ἐκτίσθη 4004 ἔτη πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς.

Εἰς τὴν περὶ δημιουργίας ἀφήγησιν ἀναφέρεται σαφέστατα, ὅτι «εἰς ἓξ ἡμέρας ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν,» οὐχὶ εἰς ἀπεριορίστους ἐποχὰς ἢ περιόδους καιροῦ, ἀλλ' ἁπλῶς ἡμέρας, πρωΐαν δηλαδὴ καὶ ἑσπέραν. Διὰ σοφοὺς δὲ λόγους ὁ Δημιουργὸς μετεχειρίσθη τὸν χρόνον τοῦτον, οὐδ' ἀναφέρεται ὅτι ὅλα τὰ πράγματα ἐγένοντο ἐν μιᾷ στιγμῇ, ὅπερ εὐκολώτατα ἠδύνατο νὰ πράξῃ. Τὸ μέγα τοῦτο ἀντικείμενον μᾶς ἀναπολεῖ ἡ τετάρτη ἐντολὴ καὶ πᾶν ἐπανερχόμενον σάββατον. Ἂς μὴ λησμονῶμεν δὲ τοῦτο, « ἀποστρεφόμενοι τὰς βεβήλους ματαιολογίας καὶ τὰς ἀντιλογίας τῆς ψευδωνύμου γνώσεως· » Ὀφείλομεν δὲ πρὸς τούτοις νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι πᾶν δημιουργηθὲν πρᾶγμα ἦτον ἀμέσως πλῆρες ἐν ἑαυτῷ· δένδρα, ζῶα καὶ ἄνθρωπος εἶχον ἅπαν τὸ μέγεθος αὐτῶν καὶ τὴν ἐντέλειαν. Ἕκαστος τούτων πρὸς τούτοις εἶχε τὴν ἀξιοθαύμαστον τελειότητα νὰ διαιωνίζῃ τὸ εἶδος του. (1)

Τὸ ἱερὸν ὑπόμνημα περιγράφον τὴν πρόοδον τῆς δημιουργίας ἀναφέρει πάλιν καὶ πάλιν, « Ὁ Θεὸς εἶδεν ὅτι ἦτο καλόν. » « Ὁ Θεὸς εἶδεν ὅλον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔκαμε· καὶ ἰδοὺ ἦτο καλὸν λίαν. » (2) Οὐδόλως δὲ θαυμαστὸν ὅτι, βλέποντες τοιοῦτον ἔργον, « οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ἠλάλαξαν ἐκ τῆς χαρᾶς· » (3)

(ἀκολουθεῖ.)

(1) Α'. Τιμ. στ'. 20— (2) Γεν. α'. 10, 12, 18, 24, 25—31.— (3) Ἰωβ λη'. 7.

Τ' ΟΡΦΑΝΟΝ

ΤΟΙΣ ΙΔΡΥΤΑΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΑΙΣ

ΤΟΥ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ.

. . . . . .

. . . . . .

Καὶ μ' ἔρριψεν ἓν φίλημα δολόφρονος καρδίας
ἐπὶ τοῦ κόσμου ὀρφανόν.
Εἶχες ἓν ὄνειρον τερπνόν,
Ὦ νύξ, ἥτις μ' ἐγέννησες, ἀλλὰ δὲν ἐμειδίας

—

Τὸ μητρικὸν μειδίαμα. Πρωΐα, ἐς τὸ πλευρόν μου
ἔφερα στίγμα τρομερὸν
καὶ τῶν ἀτίμων ἡμερῶν
κρινόσημον εἰς τὸ λευκὸν ἀκόμη μέτωπόν μου!

—

Ὦ χείλη τῆς κολάσεως, μ' ἓν φίλημα ὁπότε
μικρὰν μητέρα κ' ὀρφανὴν
ἐθυσιάζατε ἀγνὴν
Εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἔρωτος, τῆς πίστεως προδόται!
Ὦ χείλη, ἄτινα πνοὴν διατηρεῖτ' ἀκόμα,
ἐν ᾧ παρθένου στεναγμὸς
νὰ γίνῃ ἔπρεπε σεισμὸς
Καὶ τῶν ὀργίων τὸ βαρὺ νὰ σᾶς πλακώσῃ χῶμα!

—

Ὦ χείλη, ἄτινα ποτὲ τοὺς ὅρκους τῆς ἀπάτης
ἐψιθυρίσατε θερμῶς,
δολοφονοῦντα ἰταμῶς
Τὴν ὕπαρξιν τὴν ἀσθενῆ 'ς τὰ πρῶτα ᾄσματά της!

—

Ὦ χείλη ἀποτρόπαια, πατρὸς ἀγνώστου χείλη,
πρὶν τοῦ θανάτου ἡ σφραγὶς
ὠχρὰ σᾶς κλείσῃ ἐπὶ γῆς,
'Σ τὸ σκότος ὅπου κρύπτεσθε Φωστὴρ πρὶν ἀνατείλῃ

—

Ἀποκριθῆτ' εἰς τὴν φωνὴν ποῦ τώρα κλαυθμυρίζει
κ' εἰπῆτε εἰς τὸ ὀρφανόν,
ὅτ' ἔχει ὄνομα τερπνὸν
ὁ κόσμος, ὅστις φεύγοντας Πατέρας σᾶς γνωρίζει

—

Ἀνοίξατε τὴν πατρικὴν εἰς τ' ὀρφανὸν ἀγκάλην
κ' εἰπῆτε εἰς τὴν ἀτυχῆ,
Εἰς ἧς τὰ σπλάγχνα ἀντηχεῖ
ὁ θρῆνος τῆς ὀδύνης του ἀτίμωσιν μεγάλην:

—

« Ὁ δήμιός σου τὴν ζωήν, ὦ θῦμα, σοὶ χαρίζει.
Εἶναι ἡ μήτηρ τ' ὀρφανοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡ σύζυγος λοιπὸν γενοῦ
Ἐκείνου, ὅστις ἔντρομος τὰ ὕψη ἀτενίζει. »

—

Εἰπῆτε... ἀλλ', ὠχροθαφεῖς προδόται, σιωπᾶτε,
τὸ βῆμα στρέφοντες ἀλλοῦ·
Σ' τὴν ἄκρην τοῦ αἰγιαλοῦ.
μ' αἱματωμένα σπάργανα ἓν νήπιον κοιμᾶται!

—

Κοιμᾶται κ' ἴσως τῆς μητρὸς γλυκεῖα ὀπτασία
προσμειδιᾷ τὸ ὀρφανόν,
πλὴν ἐξυπνᾷ 'ς τὸν κεραυνὸν
κ' ἀντὶ μητρὸς τριγύρω του μυκᾶται τρικυμία.

—

Ἀνοίγει τὰς ἀγκάλας του μὲ βλέφαρον θρηνῶδες,
ζητεῖ νὰ ψαύσῃ τὸ κενὸν
κ' εὑρίσκει τὸν Ὠκεανὸν
Ἐκτείνοντα τὸ κῦμα του ὀργίλον καὶ ἀφρῶδες.

—

Ζητοῦν τὰ χείλη του μαστὸν λευκοῦ κ' εὐώδους κόλπου,
πλὴν χάλαζα, χιὼν τὰ κλεῖ,
Σ' τοὺς οὐρανοὺς ἀντιλαλεῖ
Βαρύγδουπος ὁ κεραυνὸς ἀντ' ᾄσματος εὐμόλπου.

—

Κ' εἰς τὴν βοὴν τῆς λαίλαπος βροντῶν ἠκούσθη κρότος.
ἠκούσθη γέλως Σατανᾶ:
« ἀφήσατε τὰ ὀρφανὰ
Εἰς τοῦ χειμῶνος τὴν πνοήν, εἰς τῆς νυκτὸς τὸ σκότος!

—

Ἀφήσατε τὸ ὄνειδος αὐτὸ τῆς κοινωνίας
εἰς τῶν κυμάτων τὸν ἀφρὸν
κ' ἀποκηρύξατε ἐχθρὸν
Τὸν ἄθλιον αὐτὸν υἱὸν τῆς τόσης ἀτιμίας! »

—

Τὸ ἤκουσεν ὁ θάνατος κ' ἰδοὺ μὲ πλησιάζει·
Εἶμ' ὁ πατὴρ τῶν ὀρφανῶν,
Τὸ ἄσυλον τῶν ὀδυνῶν,
Μοὶ λέγει, κ' εἰς τοὺς κόλπους μου τὸ πᾶν καθησυχάζει.

—

Ἐλθὲ καὶ σύ, ἀφοῦ στοργὴ μητρὸς δὲν σ' ἀναμένει,
οὐδ' ἕνα φίλημα γλυκύ,
ἀφοῦ καρδία πατρικὴ
παλμοὺς δὲν ἔχει διὰ σὲ κ' εἶν' ἄγνωστος καὶ ξένη.

—

Σ' τὸ μέτωπόν μου τὸ πικρὸν ἠσθάνθην φίλημά του,
μένουν αἱ χεῖρες μου ψυχραί,
βάφουν αἱ παρειαὶ ὠχραὶ
Κ' οἱ ὀφθαλμοί μου κλείονται 'ς τὰ μαῦρα ὄνειρά του.

. . . . . .
. . . . . .

Ὦ! κ' ἐὰν ἦτο ὄνειρον τοῦ ὀρφανοῦ νηπίου,
μοὶ ἦτο προτιμότερον τοῦ ἀληθοῦς μας βίου!

Δὲν ἤθελον τὰς ἡδονὰς ἀλλ' οὔτε τὰς πικρίας
τῆς ἐφημέρου μας αὐτῆς γηΐνης κατοικίας.
Εἴθε ποτὲ τὸ ὄμμα μου μὴ ἤθελεν ἀνοίξει
τὸν κόσμον τῶν ἀπατηλῶν ὀνείρων νὰ μοὶ δείξῃ!
Εἴθε ποτὲ μὴ ἤθελον τῆς γῆς τὸ χῶμα ψαύσει,
Κ' εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Πατρὸς τῶν ὅλων ἀναπαύσει
ψυχὴν παρθένου στεναγμῶν καὶ πνεῦμα πονηρίας,
ἄνευ ἐλπίδων ἀμοιβῆς καὶ φόβων τιμωρίας.
Ἀλλ' ὄχι! εἶδον ὑψηλὰ περίβολον ὡραῖον
κ' ἐν μέσῳ μύρτων καὶ δαφνῶν περιπατοῦντα νέον·
ἡ κόμη του ἀπήστραπτε 'ς τοὺς ὤμους λελυμένη
καὶ ἡ ἁγία του πλευρὰ εἰς αἵματα βαμμένη,
Τῆς λόγχης ἔτι ἔφερε τὸ ζωηφόρον τραῦμα·
Ἦτο τὸ βλέμμα του ζωή, τὸ βάδισμά του θαῦμα.
Λευκοχιτόνων δὲ χορὸς τριγύρω του παιδίων
Ἐσκίρτα εἰς τὸ βλέμμα του ἀπὸ χαρὰν μεθύων·
Κ' ἐκεῖνος τότε μειδιῶν εἰς τὸ μειδίαμά των
μ' ἀνθούσας μύρτους ἔστεφε τ' ἀθῶα μέτωπά των.
Κ' ἐγώ, κ' ἐγὼ κρινόσημον καὶ στίγμα ἀτιμίας
'ς τὸ μέτωπόν μου ἔφερα γηΐνης κοινωνίας,
καὶ μὴ τολμῶν ν' ἀναμιχθῶ ὁ ξένος παῖς μ' ἐκείνους
μακρὰν ἱστάμην κ' ἤρχισα τοὺς ὀδυρμοὺς καὶ θρήνους.
Ὁποῖον βλέμμα καὶ φωνὴ καὶ φίλημα κ' ἀγκάλη!
Μὲ εἶδε καὶ μ' ὡμίλησε, θερμῶς μὲ περιβάλλει,
χωρὶς αὐτὸς τὸ ὄνειδος νὰ αἰσχυνθῇ τοῦ κόσμου,
Κ' ἠσθάνθην τὸν Παράδεισον καὶ τὸν Θεὸν ἐντός μου!
—Εἶμαι, τῷ λέγω, ὀρφανὸν κ' ἐξόριστον! μὴ ψαύῃς
τὸ μέτωπον τῆς συμφορᾶς, τὸ ὄνειδος μὴ λάβῃς!
Μὴ θίγῃς, μὴ τὸ μέτωπον αὐτὸ τῆς ἀτιμίας,
διότι τὸ κρινόσημον φιλεῖς τῆς ἁμαρτίας.
—Ἐκεῖνος ὅμως μὲ στοργὴν 'ς τὰ στήθη του μὲ θλίβει
καὶ τῆς ζωῆς τὸ φίλημα μετὰ χαρᾶς μοὶ δίδει.
Τὸ μέτωπόν μου ἔλαμψε κ' ἡ τρομερὰ κηλὶς του
δραπέτις εὐθὺς ἔγεινε 'ς τὸ μῦρον τῆς πνοῆς του.
Ὕπαγε, λέγει, κ' ὀρφανὸς καὶ ξένος εἶνε μόνον
ὁ ἀπιστῶν 'ς τὸν εὔσπλαγχνον Πατέρα τῶν αἰώνων.
Ὕπαγε τέκνον, ὕπαγε κ' ἔχεις μητέρα ὅλην
Τῆς Σμύρνης τὴν φιλάνθρωπον τῶν ὀρθοδόξων πόλιν!

. . . . . .
. . . . . .

Καὶ μ' ἔφερεν ἓν φίλημα εὐσπλαγχνικῆς καρδίας
ἐπὶ τοῦ κόσμου μὲ γονεῖς,
μὲ φίλους καὶ μὲ συγγενεῖς.
Ὦ Νύξ, ἥτις μ ἐγέννησας, ἀδίκως ἐφριξίας.

—

Εὗρον μειδίαμα μητρός, Πρωΐα, 'ς τὸ πλευρόν μου,
δὲν εἶχον στίγμα τρομερὸν
καὶ τῶν ἀτίμων ἡμερῶν
κρινόσημον εἰς τὸ λευκὸν ἀκόμη μέτωπόν μου.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὦ Παραδείσου λογισμὲ καὶ χεὶρ φιλανθρωπίας,
ἥτις ἀθῶον κ' ὀρφανὸν
μ' ἐπαρουσίασες ἀγνὸν
καὶ τέκνον ἐκ τῶν τέκνων σου ἐν μέσῳ κοινωνίας.

—

Ὦ χείλη, ἅτινα φωνὴν ἀφήκατε γλυκεῖαν
κ' ἀνύψωσ' εἰς τὸν οὐρανὸν
τὰς χεῖράς του τὸ ὀρφανόν,
διότι εὗρε μητρικὴν στοργὴν καὶ προστασίαν.

—

Ὦ εὐγενὴς καὶ ἀγαθὴ ἑλληνικὴ καρδία,
ἥτις ἠσθάνθης τὸν παλμὸν
εἰς τῆς ἀγάπης τὸν βωμόν,
ὁπόταν μία ὕπαρξις σὲ εἶδε κ' ἐμειδία

—

αὐγήν τινα χειμερινὴν γοργῶς νὰ διαθαίνῃς,
κ' ἐστάθης κ' εἶπας: «ὀρφανόν,
Εἶσ' ἐγκαταλειφθὲν πτηνόν,
τὴν κεφαλήν σου πτέρυγας δὲν ἔχεις νὰ θερμαίνῃς.

—

Λάβε τὰ στήθη φωλεάν, τὰς χεῖράς μου ὡς κλώνους·
ζῆσον κ' ἀπόκτησον πτερά.»
Ἄσματα θά 'χῃς ἱερὰ
εὐγνωμοσύνης, βέβαια, 'ς τοῦ Ἔαρος τοὺς χρόνους,

—

ἐάν ποτε τὰς πτέρυγας εἰς τὸ κενὸν ἐκτείνω
καὶ ὑψωθῶ 'ς τὸν οὐρανόν,
εἰς τὸν Θεὸν τῶν ὀρφανῶν,
ἠν προσευχήν μου ὑπὲρ Σοῦ τὴν πρώτην θ' ἀπευθύνω.

—

Καὶ ἂν εἰς τὸ κελάδημα, 'ς τοὺς ἤχους τῆς φωνῆς μου
ὑπάρξῃ ἦχος μουσικῆς,
ὡς ἄγγελος θὰ κατοικῇς,
μοσχολιβάνου σύννεφα θερμὰ τῆς προσευχῆς μου.

—

Τὸ δένδρον μου θὰ ἦσαι σὺ κ' ἐκεῖθεν τ' ἄσματά μου
τὴν ἄνοιξιν θὰ κελαδοῦν
κ' ὅλοι θὰ στρέφουν νὰ ἰδοῦν
Ἐκεῖνον, ποῦ ἀπέμαξε τὰ πρῶτα δάκρυά μου.

—

Καὶ ὅταν πάγοι καὶ χιὼν τὰ ὄρη θὰ καλύπτουν
καὶ θὰ ἀστράπτ' ὁ οὐρανὸς
καὶ θὰ βροντᾷ ὁ κεραυνὸς
καὶ τρίμοντες οἱ κλῶνοί σου τὰ φύλλα των θὰ ρίπτουν,

—

μὲ στεναγμοὺς θὲ νὰ πετῶ,
τὴν ἀστραπὴν νὰ ἐρωτῶ,
Ἂν βλέπει τῆς Ἀνοίξεως ἐρχόμενον τὸν χρόνον.

—

Κ' ὅταν ὁ χρόνος τῆς ζωῆς, ὁ φίλος τοῦ θανάτου
ρίψῃ τοὺς κλώνους κατὰ γῆς
καὶ σοὶ στερήσῃ τῆς αὐγῆς
τὴν δρόσον εἰς τὸ ἄπονον καὶ μέγα κτύπημά του,

—

καὶ μείνῃς σπιθαμῆς κορμός, ξηρὸς καὶ κουφωμέν
μὲ ρίζας εἰς τὴν γῆν νεκράς
συνεσταλμένας καὶ ὠχράς,
πικρὰ ἀνάμνησις, ἐφ ἧς θ' ἀναπαυθῇ ὁ ξένος,

—

ὅστις διέβη ἄλλοτε βραδέως τὴν ὁδόν σου
καὶ ὑπὸ φύλλωμα πυκνὸν
εὑρῆκεν ἄσυλον τερπνὸν
κ' ἀπηυδισμένος στήριγμα τὸν εὐτραφῆ κορμόν σ

—

ἴσως χωρὶς τὰ χείλη του ν' ἀνοίξῃ τεθλιμμένος
καὶ νὰ εἰπῇ «ποτὲ κορμὸν
εἶχε το ξύλον τὸ γυμνόν,
ἔνθα καὶ δρόσον καὶ σκιὰν ἐζήτησεν ὁ ξένος,»

—

ἐγὼ καὶ μόνον Ἄγγελος θὰ ἦμαι τῆς ὀδύνης,
τὸν θάνατόν σου νὰ θρηνῶ,
πτηνὸν τοῦ τάφου θὰ γενῶ,
νὰ ψάλλω τὴν ἀνάμνησιν θερμῆς εὐγνωμοσύνης.

—

Καὶ ξύων μὲ τὸ ράμφος μου τὸ λείψανον τοῦ ξύ
θὰ δείξω ὄνομα γλυκὺ
εἰς ὄμμα ἔνθα κατοικεῖ
καρδιοφύλακτος εἰκὼν τοῦ συγγενοῦς ἢ φίλου.

Ἐν Β* Σμύρνης τὴν 2αν Σεπτεμβρίου 1872.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ Δ. ΣΕΙΖΑΝΗΣ.

ΛΥΣΕΙΣ.

Τοῦ διὰ τῆς Β'. κλειδὸς αἰνίγματος
Νόμος.

Τοῦ ἐν τέλει τοῦ Γ'. τόμου προβλήματος

Τὰ 4 ἄνισα μέρη, εἰς ἃ διεῖλεν ὁ σιδηρουργὸς τὸ 40 ὀ
ρους τεμάχιον σιδήρου, εἰσὶ 1. 3. 9. 27.

Ἀμφότεραι αἱ ἄνωθι λύσεις ἐγένοντο παρὰ τοῦ ἐνταῦθα
ρίου Α. Κουκουλᾶ.

Τοῦ 11 λογογρίφου

Ἡ χρηστότης εἶνε ἵππος, ἐφ' οὗ ἐπιθέτουσιν ἕνίοτε δυσ
κτον φορτίον. ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθακ. Κ. Α. Ζ

Τοῦ 12 αἰνίγματος
πνεῦμα — νεῦμα

Τοῦ 12 γρίφου
Μὴ λάλει πολλὰ (=Μῆλα λ' ὑπὸ λά)

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1872. = ΤΕΥΧΟΣ ΛΗ'.

Αρ. Εισ 1998

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ
Κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ἐν Εὐρώπῃ.

Μέρος Α'.

Ὡς γινώσκομεν, ἡ Ἁγία Γραφὴ ἦτο μὲν μεταπεφρασμένη
τε τὴν Ἑλληνικὴν, τὴν Λατινικὴν καὶ τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσ-
ν· ἀλλ' ὅμως δὲν ἤρκει νὰ ἔχῃ τις τότε ἓν τῶν σπανίων ἐκεί-
καὶ ἑαυτίμων χειρογράφων, ἀλλ' ὠφειλε νὰ ἦνε εἰδήμων
λάχιστον τῆς μιᾶς τῶν διαλέκτων τούτων.

Δύσκολον τὸ νὰ ὁρισθῇ μετ' ἀκριβείας κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἡ
ῶσσα τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας εἶχε παύσει οὖσα ἡ πάν-
ος γλῶσσα τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Εὐρώπης, καθότι ἀνε-
σθήτως οὕτως εἰπεῖν καὶ βαθμηδὸν εἶχεν αὕτη ἤδη παραμορ-
θῇ διὰ τῆς ἐπιμιξίας αὐτῆς μετὰ τῶν διαλέκτων τῶν τε χωρῶν,
αἷς εἶχεν ἀποικισθῇ, καὶ τῶν ἀγρίων κατακτητῶν, οἵτινες δίκην
μάρρου κατήρχοντο ἐξ Ἄρκτου καὶ Μεσημβρίας· τοῦτο μόνον
εἶ βέβαιον, ὅτι κατὰ τὸν ὄγδοον καὶ ἔνατον αἰῶνα, ἵνα μὴ
χαιότερον ἀνέλθωμεν, οἱ πλεῖστοι τῶν Εὐρωπαίων οὐδόλως ἠδύ-
ντο ν' ἀναγνώσωσιν οὐδὲ νὰ ἐννοήσωσι λατινικόν τι βιβλίον,
χ. τὴν λατινικὴν ἱερὰν Γραφήν. Ἔτι δυσχερέστερον συνέβαινεν
τοῖς ὡς πρὸς τὴν ἑλληνικήν.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχ. ΑΗ'.)

Ἡ σπουδὴ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἤρξατο πρῶτον ἓν τε τῇ
δυτικῇ καὶ τῇ ἀρκτῴᾳ Εὐρώπῃ περὶ τὸν δέκατον πέμπτον αἰ-
ῶνα. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ καὶ μίαν μόνην ἑλληνικὴν λέξιν
γνώσκων θαυμάσιος ἀνὴρ ἐνομίζετο. Εὕρισκέ τις, ἀναγινώσκων,
παρατιθεμένην τινὰ ῥῆσιν ἑλληνικήν; ἀπέφευγεν αὐτὴν ὡς ὁ
ὁδοιπόρος τὸ ἀπαντώμενον πρόσκομμα, λέγων: «Ἑλληνικὸν τὸ
χωρίον τόδε, οὐκ ἀναγινώσκεται.» Ἡ πρώτη δ' ἀπόπειρα τοῦ
μανθάνειν τὴν Ἑλληνικὴν ἀναφαίνεται περὶ τὰ μέσα τοῦ 15ου
αἰῶνος, ὅτε μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας οἱ
ἐκ τῆς πατρίδος ἀποδημήσαντες Γραικοὶ ἐν μὲν τῇ Ἰταλίᾳ ὑπὸ
τῶν Μεδίκων ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ ὑπὸ τῶν Ἀσυβεβίκων τὴν ἀρί-
στην προσέλαβον ὑποδοχὴν καὶ περίθαλψιν. Ἀναφέρεται προσέτι,
ὅτι τὸ 1,508 ἐκ Γερμανίας εἰς Παρισίους μετέβαινον, ὅπως ἀκρο-
ασθῶσι τῶν μαθημάτων τοῦ γαλλοῦ Ἑλληνοδιδασκάλου Ἱερω-
νύμου Ἀλεξάνδρου.

Ἄλλως τε ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἦτο γενικὴ ἡ ἀμάθεια
τοῦ Κλήρου τῆς Εὐρώπης. Ἱερομόναχός τις ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ
ἀνεφώνησεν ἀπ' ἄμβωνος τάδε: «Νέα τις γλῶσσα ἀνεκαλύφθη,
» ἥτις καλεῖται Ἑλληνική. Ἕκαστος ἂς προσέχῃ. Ἡ γλῶσσα
» αὕτη ἔστιν ἡ πηγὴ ἁπασῶν τῶν αἱρέσεων. Εἰς χεῖρας πλείστων
» ἀνθρώπων βλέπει τις βιβλίον ἐν ταύτῃ τῇ γλώσσῃ συγγεγραμ-
» μένον. Νέα Διαθήκη καλουμένη. Τὸ βιβλίον τοῦτο φέρει ἐλα-

Δημοκρατική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» σημειῶν καὶ παγίδων. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Ἑβραϊκήν, προ-
» σέθηκεν ὁ σοφὸς ἱεροκήρυξ, οἱ μανθάνοντες αὐτὴν οὐδόλως τῶν
» Ἰουδαίων διαφέρουσι.» (Σισμόνδης, Ἱστορ: τῶν Γάλλων, Βιβλ. 17. Σελ. 364.)

Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων λέξεων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ ἦτο ἐπίσης ὥσπερ ἡ Ἑλληνικὴ νεοφανής, καὶ ὅτι ἕκαστος, ὑπὸ ἄκρας εὐλαβείας ἐμφορούμενος, ἀπέφευγε παντάπασι τὴν σπουδὴν αὐτῆς.

Γενική τις σύνοδος τοῦ τάγματος τῶν Βενεδικτίνων, περὶ τὸν 12ον αἰῶνα συγκροτηθεῖσα, καθυπέβαλεν εἰς τιμωρίαν μοναχόν τινα, ὡς διδαχθέντα ὑπὸ Ἰουδαίου τὸ ἀναγινώσκειν τὴν Ἑβραϊκήν· οὐχ ἧττον δὲ καὶ οἱ ὁπωσοῦν εἰδήμονες αὐτῆς ἄτιμοι ἐθεωροῦντο. Οἱ ζωγράφοι, ἰχνογράφοι καὶ ἀντιγραφεῖς μοναχοί, ἐζωγράφουν ἢ ἰχνογράφουν μετ' ἀκαμάτου ἐπιμονῆς τοὺς ἑβραϊκοὺς χαρακτῆρας, ἀντέγραφον δὲ καὶ τὰ ἑβραϊκὰ χειρόγραφα, ὡς καὶ τὰ ἑλληνικὰ καὶ συνεχέστερον τὰ λατινικά, οὐδέν τι ἄλλο ἐν αὐτοῖς θεωροῦντες ἢ ἁπλᾶ σημεῖα.

Καὶ ἡ Ἀραβικὴ δ' ὡς εἰκὸς εἰς τὴν αὐτὴν διετέλει περιρρέ-
νηστν. Ὁ Ἀββᾶς Πέτρος ὁ Σεβάσμιος ὁ καὶ Δεκλεούνης ἐπονο-
μαζόμενος, θεῖος θεολόγος, ἠθέλησέ ποτε (περὶ τὸν 13ον αἰῶ-
να) νὰ ἐξελέγξῃ τὸ Ἀλκοράνιον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ τινὰ
ἱκανὸν ὅπως μεταφράσῃ αὐτό.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΔ'. αἰῶνος ἐζήτησέ τις ν' ἀποδείξῃ ὁπόσον ἡ ἐκμάθησις τῶν γλωσσῶν συντελεῖ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν θρησκευτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἰδεῶν· οὗτος δ' ἦν ὁ θαυμάσιος ἀνὴρ Ραϋμόνδος Λούλης, μάγος κατὰ τοὺς μέν, αἱρεσιάρχης κατὰ τοὺς δέ, καὶ μάρτυς θεόπνευστος κατὰ τοὺς ὁμοπατρίδας αὐτοῦ, ὃς καὶ συνέγραψεν, ὡς βεβαιοῦσι, περὶ τὰ χίλια συγγράμ-
ματα. Ἐγνωστοποίησε δὲ τὸ σχέδιόν του τῷ ἔκτιλεῖ τῆς Γαλλίας Φιλίππῳ τῷ Ὡραίῳ, καὶ τῇ συμπράξει αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Πάπα Κλήμεντος τοῦ Ε'. προσέλαβε τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς ἐν Δελφινάτῳ τῆς Βιέννης συγκροτηθείσης ἐκκλησιαστικῆς συνόδου (1311—1312) ἵνα συστήσῃ διδασκαλικὰς ἕδρας τῶν ἀνατολικῶν γλωσ-
σῶν ἐν Βολωνίᾳ, Παρισίοις, Σαλαμάγκῃ, Ὀξφόρδῃ καὶ Ῥώμῃ. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον τοῦτο δὲν ἐτελεσφόρησεν. Ἀληθῶς ἐν ἐπιστολῇ τινι τοῦ Πάπα Ἰωάννου ΚΔ'. ἀναγινώσκομεν ὅτι τὸ 1325, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων παρεδίδετο ἡ Ἑλληνική, Ἀρα-
βική, Χαλδαϊκὴ καὶ Ἑβραϊκή· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτων εἰσὶ λέξεις κεναί, ἃς δυνάμεθα ν' ἀρμοσώσωμεν πρὸς τὰς ἐπὶ κενῶν δο-
χείων προσκειμένας ἐπιγραφάς. Τὴν δὲ πρώτην Ἑβραϊκὴν γραμ-
ματικὴν ἀνευρίσκομεν ἐν Γαλλίᾳ περὶ τὰ διακόσια ἔτη ὀψιαίτερον, ἣν ὁ ἐκδότης αὐτῆς Φραγκίσκος Τισσὰρ, ὁ καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ἀφιέρωσε τῷ δουκὶ Δε Βολὰ (ἀκολούθως Φρα-
γκίσκῳ Α'.)

Ὀφείλομεν ἔδεν ν' ἀναμολογήσωμεν ὅτι καὶ αὐτοῖς τοῖς μᾶλλον πεπαιδευμένοις καὶ λογίοις ἀνδράσιν, οἵτινες ἤκμασαν κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ἡ Ἑβραϊκή, ὡς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Βίβλος, οὐδόλως ἦν προσιτή.

Ἅπαντες ἐκεῖνοι οἱ βαθύνοες, οἱ πολυμαθεῖς καὶ θαυμάσιοι ἄνδρες, οἱ ἄγγελοι τῶν γραμμάτων, οἱ ἀεσὶ τῆς θεολογίας (ὡς σὺν ἀλλήλοις ἀπεκαλοῦντο) μεθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἐξυδέρκειαν καὶ ἀγχίνοιαν, ουδόλως ἠδύναντό νὰ πριοθῶσιν ἢ νὰ μεθ
νεύσωσιν ἑλληνικὴν ἢ ἑβραϊκὴν γραμματικήν, ἑλληνικὸν ἢ ε
ϊκὸν λεξικόν. Τῶν ἀποκρύφων τούτων γραφῶν, ὧν περ ἐλάχ
δεῖγμα ὁ πολύμοχθος κάλαμος τῶν μοναχῶν παρεῖχεν ἑκ
αὐτοῖς, οὐδόλως τὴν κλεῖδα κατεῖχον. Ἂν λοιπὸν οὕτω συνα
τοῖς ἀρίστοις τῆς ἐποχῆς, οἱ λοιποὶ οἱ πρὸς τὰ ἴχνη αὐτῶν
μίλλως βαδίζοντες πῶς ἆρά γε τότε διέκειντο;...

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν Λατινικὴν Βίβλον, οὐ μόνον τοῖς
οις, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς λογίοις ἀνδράσι καὶ τοῖς διδασκάρ
δλως ἀπρόσιτος. Ἀληθῶς δ' εἰπεῖν, οὐδεπώποτε τὴν ἐλ
εἰς χεῖρας.

« Ἐπὶ Ἀποκρατίας (ὡς καλοῦσιν οἱ διαμαρτυρόμενοι
» τῆς θρησκευτικῆς αὐτῶν μεταρρυθμίσεως ἐποχήν,) οὐδεὶς
» νωσκε τὴν Ἱερὰν Γραφήν, οὐδ' αὐταὶ οἱ θεολόγοι ἀνεγ
» αὐτήν. Πολλάκις ἤκουσα τὸν Λούθηρον νὰ λέγῃ (ταῦτα δ'
» ται ὁ ἐκδότης τῶν τοῦ Λουθήρου Συμποσιακῶν λόγων, «
» gespräche Luthers » ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ βιβλίου)
» πολυμαθὴς Ἀνδρέας Carlestad διετέλει ὡς διδάκτωρ τῆ
» λογίας ἐπὶ ὀκταετίαν, πρὶν ἢ κατὰ πρῶτον ἀναγνώσῃ τ
» ἕλον. Κἀγὼ αὐτός, λέγει ὁ Λούθηρος, ἤμην ἤδη τὴν ἡλικί
» σαετὴς χωρὶς ἀκόμη νὰ ἴδω Βίβλον. Ἐρρόνουν δ' ὅτι δὲν
» χον ἄλλα Εὐαγγέλια καὶ Ἐπιστολαί, πλὴν τῶν ἐν τοῖς
» χολογίοις ἐμπεριεχομένων. Ἐπὶ τέλους ἀνεῦρον μίαν Β
» τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἐρφουρδίας καὶ τεμάχια πολλάκις ἐξ
» ἀνεγίνωσκον τῷ Δόκτορι Staupitz μετὰ μεγίστου θαυμασ
Ἰδοὺ αἱ αὐταὶ λέξις τοῦ Λουθήρου γερμανιστί.

" Ich selbst, sagt Luther, war bereits zwanzig Jahre
„ worden ohne noch eine Bibel gesehen zu haben. I
„ der Meinung es gäbe Keine andere Evangelien und E
„ als jene des Predigt bücher. Endlich fand ich eine
„ der Erfurter Bibliothek, und ich las aus desselben
„ Doctor Staupitz mit grosser Verwunderung vor.„

Ἐν τῇ ἐν Αὐγουσβούργῃ Συνόδῳ (1530), ἔνθα ἀνεγινώσθη
λογία τῆς Λουθηρανῆς πίστεως ἡ ὑπὸ τοῦ Μελάγχθωνο
ταχθεῖσα, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μογάγου ἐθεώρει ἀτενῶς
ἐκεῖσε που κειμένην· εἷς δὲ τῶν τῆς Συνόδου, παρατηρήσ
το, προσελθὼν τὸν ἠρώτησεν· «ἵνα τί, τοσοῦτον περιέρ
ωρεῖ ἡ Γ. Πανιερότης τὸ βιβλίον τοῦτο;»— «Ἀγνοῶ
βιβλίον τοῦτό ἐστιν» ἀπήντησεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. (Ich
nicht was diess für ein Buchist).

Ὁ πολυμαθὴς Usingen, μοναχὸς ἐκ τοῦ τάγματος τ
γουστίνων καὶ διδάσκαλος τοῦ M. Λουθήρου ἐν τῷ μον
τῆς Ἐρφουρδίας, ἰδὼν αὐτὸν ἀναγινώσκοντα μετὰ πολλ
τὴν Βίβλον, τῷ εἶπεν « Ἀ! Ἀδελφὲ Μαρτῖνε, τί ἔχετε
μητε μὲ τὴν Βίβλον; — ὀφείλομεν μᾶλλον ν' ἀναγιν
τοὺς ἀρχαίους εἰδήμονας αὐτῆς, τοὺς ἐξ αὐτῆς ἀπαντλή
τὸ τε μέλι καὶ τὴν ἀλήθειαν.» Καὶ τῷ ὄντι τὴν ἐποχὴν
ἀνεγίνωσκον τὴν Βίβλον διὰ μέσου τῶν ἐκκλησιαστικῶν
ρων· ἂν δέ τις τυχὸν ποτε ἤνοιγεν αὐτὴν ὁ ἴδιος, τοῦτο
οὐχὶ ἵνα ἰδίοις ὄμμασι ἀναγνώσῃ αὐτήν, ἀλλὰ διὰ τῶν ὀφ
τῶν Πατέρων. Ἐν ἀνάγκαις ταῖς ἥκιστα οὕτω ἀποκλει
ἀνεγίνωσκον καὶ ἐταρήγευον αὐτήν, ὁ δὲ λαὸς ὑπήκουε.

ς δὲ τότε, πρὸς στιγμὴν τοὐλάχιστον, ἤθελεν ἄραγε ὀλιγω-
πᾶν ὅ,τι σχετικῶς πρὸς τὴν Βίβλον ἐκ πατροπαραδόσεως
λαβε; Τίς ἤθελε παραγκωνίσει τὰς περὶ αὐτῆς διδασκαλίας
Ἐκκλησίας ἢ παραβλέψει ἀποστόλους, ἐκκλησιαστικοὺς πα-
, πάπας καὶ συνόδους, ἵνα αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν Βίβλον ἐρευ-
; Τίς ἤθελε συλλάβει τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ οἰκειοποιηθῇ τὴν
ον, ὥστε διβλίον κατὰ πρώτην φορὰν εἰς φῶς ἀναβεικνύμε-
καὶ τέως ὑπ' οὐδενὸς μεθερμηνευθέν, καὶ ἀναλάβει αὐτὴν εἰς
ας, ὡς τι διβλίον νεοφανὲς καὶ ἄγνωστον, ὅπως ἐπ' αὐτοῦ
ήσηται τὰς δεούσας ἐρεύνας αὐτοῦ καὶ ἐξηγήσεις; Τὸ ἀποτέ-
μα τοιαύτης παρατόλμου ἐπιχειρήσεως ἤθελεν ἀναγκαίως
ναι ἢ τὸ αὐτό, ὅπερ ἤδη οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ πατέρες παρήγα-
ν ἢ πᾶν ἄλλο ἀντίθετον καὶ ἐκ διαμέτρου ἀντιδαῖνον πρὸς
ἶνο.

Ἂν τὸ πρῶτον: τοὺς κόπους τῶν Ἐκκλ. πατέρων ὁ τοιοῦτος
νέου πάλιν ἀνελάμβανε καὶ ἐπὶ ματαίῳ τὸ ἔργον ἐκείνων ἀνε-
χείρει καὶ ἀνωφελεῖς μόχθους καὶ χρόνον κατεδαπάνα, ἵνα
κίρως καὶ πάλιν ἀναβείξῃ τοῖς ἀνθρώποις, ὅτι τὰ ἐξῆς τρία
σίθηλα ἤδη πορίσματα συνενοῦνται ἐν τῇ σπουδαιότητι τῆς ἐπι-
ρήσεώς του.

1. Ἡ πίστις καὶ πεποίθησις πρὸς τὴν τελείαν καὶ ἄδολον
δέρκειαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων.

2. Ἡ πίστις καὶ πεποίθησις πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλη-
ς, ἥτις δι' αὐτῶν ἐγγυᾶται περὶ τῆς ὀξυδερκείας τῶν ἁγίων
τέρων, διασαλπίζουσα οὕτω τὰς γνώμας αὐτῶν.

3. Ἡ πίστις καὶ πεποίθησις πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὅστις
δαίως οὐδόλως ἤθελεν εὐδοκήσει ὥστε μαρτυρίαι, ἐν τῷ ὀνό-
τι καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἀπὸ τοσούτων αἰώνων καὶ ἐν
σῳ τοσούτων ἑκατομμυρίων ψυχῶν διασπαρεῖσαι, νὰ ὦσι μετὰ
λου καὶ ἀπάτης ἀναμεμιγμέναι

Ἂν τὸ δεύτερον: τίς ἤθελε τολμήσει ν' ἀμφιβάλῃ περὶ τοῦ ὅτι
ἐπὶ τῶν Γραφῶν ἔρευνά του ὤφειλε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα νὰ παρά-
ῃ εἰς αὐτὸν ἐφ' ὃ καὶ οἱ Πατέρες ἀφίκοντος Ἢ ἂν τυχὸν ποτέ τις
άγματι τοιαύτην ἀμφιβολίαν πρὸς στιγμὴν ἤθελε συλλάβει,
ελεν ἄρά γε ὁ τοιοῦτος τολμήσει ποτὲ νὰ διαλογλώσῃ αὐτήν;
μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀναζητήσεων καὶ ἐρευνῶν αὐτοῦ, ν' ἀντι-
τωπισθῇ ἀναφανδὸν κατὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Πατέρων καὶ
ρρούντως καὶ εὐτόλμως ν' ἀποφανθῇ ὅτι ὁ Κλῆρος ἐξηπάτησε
πληθη, ὅτι αὐτὰ οἴκοθεν ἀρέθησαν νὰ ἐξαπατηθῶσιν, ὅτι αἱ ἀπο-
σεις τῆς Ἐκκλησίας, ἅπερ ἡ ἰδία μετὰ τοσαύτης ἀσφαλείας
αὶ πεποιθήσεως ἐξέδωκεν, εἰσὶ ψευδεῖς, ὅτι αὐτὴ, ἣ μᾶλλον οἱ
περὶ αὐτῆς διαπεπιστευμένοι, ἐν τῇ Βίβλῳ οὐδόλως εἶδον
εῖνο ὅπερ ἔνεστιν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ὅτι εἶδον ἢ ἐνόμισαν ἰδόντες
ερ οὐδόλως ἐν αὐτῇ ἐμπεριέχονται;— Ὁ τοιοῦτος ἀνήρ, ἐὰν
ὢν ἤθελε φανῇ, καλῶς ἤθελε πράξει σιωπῶν καὶ τὸ μωρικὸν
τοῦ μηδόλως ἐκ στόματος προφέρων. Ἄλλως μεγάλας καὶ
υπολογίστους δασάνους ἤθελεν ὑποστῇ, καὶ ἐπὶ τέλους καὶ τὴν
ὴν ἀπολέσει· τὸ δ' ὄνομα αὐτοῦ μετὰ φρίκης καὶ βδελυγμίας
αφερόμενον ἤθελε πάντως ἀποτρέπει τοὺς τυχὸν ὁμοφρονοῦντας
τῷ τοῦ ν' ἀνακηρύξωσι τὴν γνώμην αὐτῶν.

Σπάνις λοιπὸν καὶ ὑπερτίμησις τῶν χειρογράφων, κατὰ ἄγνοια τῶν γλωσσῶν Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἑβραϊκῆς ἦσαν τὰ πρώτιστα κωλύματα τὰ ἀπὸ τοῦ 6ου μέχρι τοῦ 15ου αἰῶνος ἤτοι κατὰ τὸ μεσαιῶνα ἐν Εὐρώπῃ, μεταξὺ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν ἀπειραρίθμων λατρευτῶν αὐτῆς παρουσιαζόμενα. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς κεκτημένους ἀντίτυπόν τι αὐτῆς καὶ εἰδήμονας τῶν γλωσσῶν, οὗτοι τὴν Βίβλον ἀναγινώσκοντες, τοὺς Πατέρας ἐν αὐτῇ ἀνεγίνωσκον· διότι ἄλλως, εἰς τοὺς τυχὸν βουλομένους τὰ ὑπὸ ἐκείνων τεθέντα ὅρια νὰ ὑπερπηδήσωσιν, ἐπεφυλάττοντο αὐτοῖς, ὡς εἴρηται, τὰ ἐξῆς, ἀρκούντως ἱκανὰ ὥστε ν' ἀναχαιτίσωσι τὴν ἀσέβειαν καὶ τολμηρίαν αὐτῶν: Ἡ ἀρὰ τῶν τε ζώντων καὶ τεθνεώτων, ἡ ἀπέχθεια τῶν εὖ φρονούντων, ἡ περιφρόνησις τοῦ λαοῦ, ἡ καταδίκη, ἡ εἰρκτή, ἡ ἀτίμωσις, καὶ ἐν συνόλῳ εἰπεῖν, ἅπαντα τὰ βασανιστήρια τῆς κολάσεως ἐν τῷ παρόντι βίῳ προεπιβαλλόμενα αὐτοῖς.

Ἐν τούτοις, περαίνοντες τὸ Α'. μέρος τῆς παρούσης πραγματείας προσεπιλέγομεν ὅτι κατὰ τὸν μεσαιῶνα τοῦτον ἀνεφάνη καὶ ἡ λεγομένη Σχολαστικὴ ἢ σχολαστικὴ Φιλοσοφία, ἀρχὴν λαβοῦσα ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ Καρόλου Μάγνου ἱδρυθείσαις ἐκκλησιαστικαῖς σχολαῖς. Ὁ οὐσιώδης αὐτῆς χαρακτὴρ ἦτο ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον στενὴ συνάφεια τῆς φιλοσοφίας καὶ ἰδίως τῆς διαλεκτικῆς μετὰ τῆς θεολογίας. Ἡ σπουδὴ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν συνένωσιν ταύτην δύο στοιχείων ἑτερογενῶν. Καὶ οὕτως οἱ φιλόσοφοι τῆς ἐποχῆς, τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Βίβλου ὅλως παριδόντες, δι' ἀνθρωπίνης ὁδοῦ καὶ οὐχὶ τῆς ἐξ Ἀποκαλύψεως προτεπάθουν ἵνα φθάσωσιν εἰς τὴν λύσιν τῶν κυριωτέρων θεολογικῶν ζητημάτων, μεχρισοῦ κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ἡ σχολαστικὴ αὕτη ὁλοσχερῶς ἐξέλιπεν ἀπέναντι τῆς ἐμβριθεστέρας γνώσεως τῶν ἀρχαίων φιλοσοφικῶν συστημάτων καὶ τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βάκωνος καὶ Καρτεσίου· ἡ δὲ φιλοσοφία ἀπαλλαχθεῖσα τοῦ ἑτέρου στοιχείου ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὴν προσήκουσαν αὐτῇ θέσιν ἣν μέχρι τοῦδε διατελεῖ κατέχουσα.

Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

Η ΤΡΟΜΕΡΑ ΛΑΥΣΟΣ.

Γάλλος τις συγγραφεὺς διηγεῖται, ὅτι πλοίαρχός τις περιεπάτει ἡμέραν τινὰ ἀπροσέκτως παρὰ τὰς ὄχθας ποταμοῦ τινος οὐχὶ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν του, ἐνῷ τὰ ὕδατα αὐτοῦ ἦσαν εἰσέτι ῥηχά. Κυττάζων δὲ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ χωρὶς νὰ προσέχῃ εἰς τὰ βήματά του δὲν παρετήρησε τὴν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξηπλωμένην χονδρὴν ἄλυσον, τῆς ὁποίας τὸ μὲν ἓν ἄκρον ἦτο προσηρτημένον εἰς μέγαν σιδηροῦν κρίκον, στερεωμένον εἰς ἕνα ἐπὶ τῆς ὄχθης βράχον, τὸ δὲ ἕτερον εἰς ἄγκυραν βυθισμένην εἰς τὸν ποταμόν. Μὴ ἰδὼν λοιπὸν αὐτὴν, ἐσκόνταψεν, ὁ δὲ πούς αὐτοῦ εἰσῆλθεν εἰς ἕνα τῶν κρίκων της καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐξαγάγῃ· ἠγωνίζετο μετὰ μεγάλης βίας καὶ δυνάμεως νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ· ἔστρεφε τὸν πόδα του πρῶτον ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, ἔπειτα ἐκ τοῦ ἑτέρου, ἀλλ' εἰς ματαίων· ἄνθρωποι δέ τινες διαβαίνοντες ἐκεῖθεν καὶ ἀκούσαντες αὐτὸν ἐπιστρέψαντα εἰς τὰ βήματα τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οὗτοι προσεπάθησαν παντὶ σθένει νὰ ἐκβάλωσι τὸν πόδα του ἐκ τῆς ἀλύσου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἤρχισε νὰ πρήσκηται, ὅλαι αἱ προσπάθειαί των ἀπέβησαν μάταιαι. Τί ἔπρεπε τότε νὰ κάμωσι; Νὰ λύσωσιν ἢ νὰ ἄρωσιν ἐκεῖθεν τὴν ἄλυσον ἦτον ἀδύνατον. Αὐτὴ ἦτον ὄγκος τις σιδηροῦς, ὅστις μόνον διὰ ναυτικῆς μηχανῆς ἠδύνατο νὰ κινηθῇ, καὶ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ χάνωσι, διότι ἡ παλίρροια ἤρχιζε καὶ τὰ ὕδατα ὑψοῦντο πᾶσαν στιγμήν. «Ἂς καλέσωμεν ἕνα σιδηρουργόν, ἵνα κόψῃ τὴν ἄλυσον, εἶπον οἱ ἄνθρωποι ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον· καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν ἔδραμε πρὸς ἀναζήτησιν τοιούτου εἰς πλησιέστερον χωρίον, τὸ ὁποῖον ἀπεῖχε δύο ἢ τρία μίλλια ἐκεῖθεν. Ὁ σιδηρουργὸς ἦλθεν, ἀλλὰ παρετήρησεν, ὅτι τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ, δὲν ἦσαν ἀρκετὰ ἰσχυρά, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ χωρίον ἵνα πάρῃ ἄλλα. Ἐπὶ τέλους ἐπέστρεψεν, ἀλλ' ἡ παλίρροια κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἶχεν ὑψωθῇ, τὰ μεγάλα κύματα ἐκυλινδοῦντο καὶ ἐπροχώρουν, καὶ τὰ ὕδατα, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὰς μόλις ἔβρεχον τοὺς πόδας του, ἔφθανον τώρα ἕως εἰς τὴν μέσην τοῦ δυστυχοῦς πλοιάρχου· οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἐλθόντες εἰς βοήθειάν του, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐμβώσιν εἰς πλοιάριον, καὶ ὁ σιδηρουργὸς ἔβλεπεν, ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὑπὲρ αὐτοῦ. Τί ἔπρεπε τότε νὰ γίνῃ; Ὢ! Ὁποία ἀγωνία ἐν ταύτῃ τῇ στιγμῇ. Ἓν μόνον τελευταῖον καταφύγιον ὑπῆρχεν, ἓν καὶ μόνον, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο τρομερόν. Ὁ πλοίαρχος ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀνήμην του, ἵνα σώσῃ τὴν ζωήν. Θὰ τὸ κάμῃ; ναί, αὐτὸς εἶνε ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὸ πᾶν, ἵνα ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Χειροῦργος ἐζητήθη ἄνευ οὐδεμιᾶς στιγμῆς ἀναβολῆς. Οὗτος ἔρχεται κατεσπευσμένως, κομίζων κιβώτιον ἐργαλείων καὶ πᾶν ὅτι ἄλλο ἦτο ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἐγχείρισιν. Ὁ ἀτυχὴς ἄνθρωπος τὸν βλέπει πλησιάζοντα. Ὢ! μὴ χάνῃς οὐδεμίαν στιγμήν, ἀνακράζει· ἀπόκοψον τὴν κνήμην μου, ἰατρέ, καὶ σῶσον τὴν ζωήν μου. Ἀλλ' ὅταν ὁ χειροῦργος ἔρθασεν εἰς τὸν τόπον, ἠναγκάσθη νὰ ἔμβῃ εἰς πλοιάριον, καὶ μόλις δι' ἰσχυρᾶς κωπηλασίας ἠδυνήθη νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον· δυστυχῶς δὲ ὅταν ἔρθασεν ἐκεῖ, τὰ ὕδατα εἶχον ἀναβῇ μέχρι τοῦ λαιμοῦ του, καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἐκρατεῖτο ἡ κεφαλή του ὑπεράνω αὐτῶν. Εἶνε πολὺ ἀργά— εἶπεν ὁ ἰατρὸς —καὶ μετά τινας στιγμὰς τὰ κύματα κατέκλυσαν τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου ἀνθρώπου, καὶ οὕτως ἀπώλετο! Ναί, ἀπώλετο! Ἀναγνῶστα, τοῦτο τὸ τρομερὸν διήγημα δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς σὲ ὡς μεταφορὰ ἢ ἀλληγορία. Σύ, ὡς ὁ πλοίαρχος ἐκεῖνος, ἐξέρχεσαι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιωτικοῦ σου σταδίου ἀμέριμνος, εὔθυμος καὶ εὐτυχής. Ἡ ἄλυσος, τὴν ὁποίαν ἐξ ἀπροσεξίας ἐκεῖνος δὲν εἶδε, εἶνε ἡ παγίς, τὴν ὁποίαν ὁ Σατανᾶς στήνει κατὰ σοῦ· ὁ κρίκος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πούς αὐτοῦ ἐπιάσθη, εἶνε ἡ ἁμαρτία σου. Πιστεύεις, ὅτι θέλεις εὐκόλως ἐλευθερωθῇ ἀπ' αὐτῆς· ἀλλ ἀπατᾶσαι. Ἡ παλίρροια εἶνε ὁ θάνατος, ὅστις πλησιάζει· δὲν ἔχεις οὐδεμίαν στιγμὴν νὰ χάνῃς· πᾶσα προερχομένη στιγμὴ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἄλυσον τῆς ἁμαρτίας ἰσχυροτέραν, τὴν σωτηρίαν ἀδεβαιοτέραν. Τί θὰ γίνῃς; οὐδὲν πλοιάριον ἐν τῷ κόσμῳ δύναται νὰ σὲ σώσῃ, οὐδεὶς σιδηρουργὸς ἔχει δύναμιν νὰ κόψῃ ταύτην τὴν ἄλυσον, οὐδεὶς χειροῦργος εἶνε ἀρκετὸς νὰ διαχωρίσῃ ἐκεῖνο ὅπερ σὲ δένει εἰς τὴν ἁμαρτίαν.

Τί θέλεις γίνει; Ὑπάρχει εἷς σωτὴρ, καὶ εἷς μόνος— εἶνε τὸ ὄνομά του. Αὐτὸς δύναται νὰ σὲ σώσῃ, νὰ σὲ λυτρώσῃ σὲ ἐλευθερώσῃ· στρέψον πρὸς αὐτόν. Ἐπικαλέσθητι αὐτὸν ἠθειαν, μὴ βραδύνῃς, διότι ὁ χρόνος παρέρχεται, καὶ τώρ ἡ ἡμέρα τῆς σωτηρίας· ρίψον πρὸς αὐτὸν ἓν μόνον βλέμ στεως. Αὐτὸς εἶνε ἄξιος πάσης τῆς ἐμπιστοσύνης σου κ τῆς ἀγάπης σου. « Αὐτὸς ἐγένενο ὑπήκοος μέχρι θανάτου του δὲ σταυροῦ,» ἵνα ζήσῃς αἰωνίως. Μὴ βραδύνῃς νὰ ἔλθ Αὐτόν. Ὅστις πιστεύει εις Αὐτόν, δὲν θέλει κατσισχυνθῆ· σοῦς θέλει εἶσθαι μετὰ σοῦ κατὰ τὴν ὥραν τῆς θλίψεως κινδύνου καὶ αὐτὸς θέλει σὲ ἐλευθερόνει ἀπὸ τούτων Ἐλθὲ πρὸς Αὐτὸν λοιπὸν εὐθὺς, διότι « τώρα εἶνε καιρὸς δεκτος, ἡμέρα σωτηρίας.»

Ἀναγνῶστα, δὲν δύνασαι νὰ ἀμφιβάλλῃς περὶ τῆς θελήσ εἰς τὸ νὰ σὲ σώσῃ, διότι εἶνε γεγραμμένον, Αὐτὸς θέλει νται νὰ σώζῃ εἰς τὸ παντελὲς πάντα ἐρχόμενον πρὸς δι' Αὐτοῦ· Αὐτὸς ὡσαύτως εἶπεν, ὅτι Αὐτὸς θέλει νὰ πάντες, καὶ ὅτι πᾶς ὅστις ἔρχεται πρὸς Αὐτὸν δὲν θέλει δένα τρόπον ἀπορριφθῇ. Δὲν δύνασαι λοιπὸν νὰ ἀμφιβάλ τῆς καλῆς θελήσεώς Του.

(Ἐκ τοῦ Ἀστ. τῆς Ἀνατολῆς

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΟΥ.

I.

ΤΑ ΠΤΗΝΑ.

Κύτταξέ τα.— Ὡς ὀνείρων σμήνη φεύγουν 'στοὺς ἀέρ
Ἀιχοτόμοι κωπηλάται τῶν ἀνέμων τῆς ἡμέρας.
Ποῦ πηγαίνουν ; πρὸς τὸ χάος, πρὸς βασίλεια Ἀΐδ
Πρὸς τὰ νέφη, πρὸς τὰ ἄστρα, πρὸς τὰ σύνορ' ἄλλων

Τὰ ἀκάματα πτερά των τοὺς ἀέρας σκανδαλίζουν
Τοὺς χαδεύουν καὶ τοὺς πλήττουν τὸ ἀχώριστον χορ
Μὲ τρελλὸν παιδί, τὴν Φύσιν, τὰ τρελλὰ διασκεδάζ
Τὸ φιλοῦν, τὸ γαργαλίζουν καὶ πολλάκις τὸ χλευάζ

Τὸ χλευάζει ἡ φωνή των ἡ δὲ ρὶν των τὸ πληγώνει·
Καὶ τὴν πτέρναν του ἂν θίξῃ, ἀπηνὴς τὸ θανατόνει.
Εἶνε κλέπται καὶ ἐπαῖταν πλὴν τί κλέπτουν ; κάκκο
Ἐπαιτοῦν, τί; ἄρτου κλάσμα ἢ περίσσευμα ψυχίου.

Πρὸς τὸν Πλάστην διευθύνουν τὰς κινήσεις των ἀπάσ
Πρὸς τὸν Πλάστην, ὅστις, ἄκραν τοῦ Ἀγγέλου ἀποσπ
Ἓν πτερὸν ἔθισε τύπον ζωντανὸν τῶν ἰδικῶν των·
Τὴν πνοήν του ἐμφυσήσας εἰς τὰ νεῦρα τῶν πτερ

Ζωὴ των αἰωνία ἡδονὴ ἢ μέθη μᾶλλον·
Καὶ ἡ πτῆσις των ἓν θαῦμα, ἢ μυστήριον μεγάλον.
Εἰς αὐτήν, ἀγαλλιῶσα, μειδιᾷ ἡ φύσις ὅλη,
Τοῦ πτεροῦ των μέγας πῆχυς, οὐρανῶν ἀπείρων θόλοι.

Καὶ πετῶνται ἐνθυμοῦνται τὰ τρελλὰ τὰς φωλεάς των·
Ἐπανέρχονται καὶ ψάλλουν ὑπ' αὐτὰς τοὺς ἔρωτάς των.
Πρὸς αὐτάς, νοὸς ἐρώτων, ἓν γλυκὺ φιλὶ θὰ στείλῃ,
Πρὸ τοῦ ἄλλου κόσμου ὅλου, ἡ αὐγή, ἅμ' ἀνατείλῃ.

Σμύρνη Φ. Α. Β.

Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη. Εἶνε δὲ θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, διότι αἱ μαθήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀλληγοροῦνται, εἶνε ἀποτελέσματα τοῦ νοὸς καὶ τῆς μνήμης.

Παρ' Ὁμήρῳ εἶνε μόνον θεαὶ τῆς ᾠδῆς « αἳ ἄειδον ἀμειβόμεναι ὁπὶ καλῇ » ἐν Ὀλύμπῳ εἰς τὰ συμπόσια τῶν θεῶν (Ἰλ. Α'. 604), ἐδωροῦτο τοῖς ἀοιδοῖς τὸ ᾄδειν καὶ ἐνέπνεον εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν τὴν ὕλην τῶν ᾀσμάτων. Ἐντεῦθεν ἐπεκράτησε τὸ ἔθος νὰ προσφωνῶσιν αὐτὰς οἱ ἀοιδοὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ᾀσμάτων, οἵτινες εἶνε υἱοὶ καὶ φίλοι αὐτῶν. Ὅτε δὲ ὁ *Θάμυρις* τόλμησε νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ νικήσῃ αὐτὰς κατὰ τὴν ᾠδήν, ἀφῆ-

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ, ΕΡΑΤΩ, ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ.

Κατ' ἀρχὰς αἱ Μοῦσαι ἦσαν τρεῖς μόνον, Μελέτη, Μνήμη καὶ Ἀοιδὴ ὀνομαζόμεναι, αἵτινες, ὡς λέγει ὁ Παυσανίας, ἐλατρεύοντο ἐν Βοιωτίᾳ ἐξ ἀρχαίων ἤδη χρόνων, καὶ πρῶτοι ἔθυσαν αὐταῖς ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος οἱ παῖδες τοῦ Ἀλωέως Ὦτος καὶ Ἐφιάλτης (Παυσ. Βοιωτ. κθ'. 1). Αἱ ἐγνέα δὲ Μοῦσαι μετὰ τῶν διαφόρων αὐτῶν ὀνομάτων εὑρίσκονται κατὰ πρῶτον παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογ. 77), ὀνομαζόμεναι οὕτω, *Κλειώ, Εὐτέρπη, Θάλεια, Μελπομένη,*

ρεσαν αὐτοῦ τὴν *θεσπεσίην ἀοιδὴν* καὶ κατέστησαν αὐτὸν πήρον (Ἰλ. Β'. 594).

Αἱ Μοῦσαι ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἐπιπνευστικαὶ πηγαῖαι νύμφαι, εἰς τὰς ὁποίας ἦσαν ἀφιερωμέναι πηγαί, ἄντρα καὶ δάση (ἄλση). Ἀνέκαθεν ἐλάτρευσεν αὐτὰς ἡ φυλὴ τῶν Θρᾳκῶν, οἵτινες ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Πιερίας κατῆλθον εἰς τὸν Ἑλικῶνα τῆς Βοιωτίας, ἔνθα αἱ πηγαὶ *Ἀγανίππη* καὶ *Ἱπποκρήνη* ἦσαν ἱεραὶ τῶν Μουσῶν. Ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος ἐξεπλώθη ἡ λατρεία αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους τόπους καὶ βαθμηδὸν καθ' ὅπασαν

τὴν Ἑλλάδα. Διέμενον ὅμως ἀσμένως εἰς τὰ παρὰ τὸν Ἑλικῶνα κείμενα ὄρη *Λείβηθρον* καὶ *Παρνασσόν*, εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου ἐγγὺς τῶν Δελφῶν ἦτο ἡ πηγὴ *Κασταλία*. Ἐκ τῶν κυριωτέρων τόπων τῆς λατρείας αὐτῶν ὀνομάζονται *Πιερίδες*, *Ολυμπιάδες*, *Πιμπληίδες*, *Ἑλικωνιάδες*, *Θεσπιάδες*, *Παρνασσίδες*, *Κασταλίδες*. Αἱ Μοῦσαι ἅπασαι ἐλατρεύοντο ὡς θεαὶ καὶ ἔφοροι τῶν ὡραίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, καί, ἁπλῶς εἰπεῖν, πάσης παιδείας. Μετὰ ταῦτα παρέλαβον καὶ διάφορα προσόντα, καὶ οὕτως ἡ μὲν *Καλλιόπη* γίνεται θεὰ τοῦ ἔπους καθ' ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ· ἡ δὲ *Εὐτέρπη* θεὰ τῆς λυρικῆς ποιήσεως, κρατοῦσα αὐλόν· ἡ *Μελπομένη* μοῦσα τῆς τραγῳδίας, κρατοῦσα τραγικὴν προσωπίδα εἰς τὴν χεῖρα καὶ φέρουσα κισσὸν περὶ τὴν κεφαλήν· ἡ *Ἐρατὼ* μοῦσα τῆς ἐρωτικῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς· ἡ *Πολύμνια* μοῦσα τῶν ὕμνων· ἡ *Θάλεια* μοῦσα τῆς γλυκυθύμου ἐπιτοπίου ποιήσεως, δηλ. τῆς κωμῳδίας, κρατοῦσα τὴν κωμικὴν προσωπίδα, τὴν ποιμενικὴν ῥάβδον καὶ τὸν ἐκ κισσοῦ στέφανον· ἡ *Τερψιχόρη* μοῦσα τοῦ χοροῦ καὶ τῆς λύρας· ἡ *Κλειὼ* μοῦσα τῆς ἱστορίας, κρατοῦσα χάρτινον κύλινδρον· ἡ *Οὐρανία* μοῦσα τῆς ἀστρονομίας, κρατοῦσα σφαῖραν.

Αἱ Μοῦσαι πολλάκις εὑρίσκονται ἐν συναφείᾳ μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις εἶνε καὶ θεὸς τῆς μουσικῆς καὶ ἔφορος τῶν ἀοιδῶν· ὅθεν λέγεται καὶ *Μουσηγέτης*. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ προσέτι ἕνεκα τῆς ἐπιπνευστικῆς αὐτῶν φύσεως εἶνε καὶ μαντικαὶ θεότητες, συνδεόμεναι πάλαι ποτὲ ἐν Πιερίᾳ καὶ μετὰ τοῦ Διονύσου. Βραδύτερον δὲ ἀνεζωπύρωσε τὴν σχέσιν ταύτην ἡ δραματικὴ ποίησις, ἥτις ἐξαιρέτως ἐρριζώθη εἰς τὴν τοῦ Διονύσου λατρείαν.

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ.

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (βιβλιοθ. ἱστορ. δ'. 7) λέγει· «Μελπομένην δὲ ἀπὸ τῆς μελῳδίας, δι' ἧς τοὺς ἀκούοντας ψυχαγωγεῖσθαι.» Ἐνομίζετο εὑρέτις καὶ ἔφορος τῆς τραγῳδίας καὶ ἁπλῶς τῆς μελῳδίας. Τὴν ἐζωγράφουν δὲ σεμνὴν καὶ λαμπρὰ ἐνδεδυμένην, ἔχουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐκ δάφνης ἢ ἐξ ἀνθέων καὶ κρατοῦσαν εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα σκῆπτρον, εἰς δὲ τὴν ἄλλην ξιφίδιον· ἐνίοτε δὲ καὶ διάδημα φέρουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ προσωπίδα τραγικήν, καὶ ἐπιγραφὴν τοιαύτην· *Μελπομένη τραγῳδίαν*.

ΕΡΑΤΩ.

Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος, διηγούμενος τὰ κατὰ Ἰάσονα καὶ Μήδειαν, τὴν Ἐρατὼ ἐπικαλεῖται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ τρίτου βιβλίου. «Εἰ δ' ἄγε νῦν, Ἐρατώ, παρὰ θ' ἵστασο καί μοι ἔνισπε, ἔνθα »ὅπως ἐς Ἰωλκὸν ἀνήγαγε Κῶας Ἰήσων Μηδείης ὑπ' ἔρωτι σὺ »γὰρ καὶ Κύπριδος αἶσαν ἔμμορες, ἀλλήτας δὲ τεοῖς μελεδήμασι θέλγεις παρθενικὰς· τῷ καίτοι ἐπήρατον οὔνομα ἄνῆπται.»

Τὴν ἐζωγράφουν δὲ νέαν κεχαριτωμένην, καθημένην καὶ ἔχουσαν ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐκ ῥόδων καὶ μυρσίνης, εἰς δὲ τὰς χεῖρας λύραν καὶ πλῆκτρον. Εὑρέθη προσέτι ἐζωγραφημένη καὶ κιθάραν καὶ πλῆκτρον κρατοῦσα· ἐπὶ δὲ νομισμάτων εὑρέθη ἔχουσα φόρτμα μακρὸν καὶ τὴν κόμην ἄπλεκτον καὶ κυματιζομένην καὶ τὸ στόμα ἀνεικτόν· ὡς τραγῳδοῦσα, καὶ ἐπιγραφὴ ὑπ' αὐτὴν ἀναγινωσκομένη· *Ἐρατὼ Ψάλτρια*. «Ἐρατὼ δέ, φησὶ Διόδωρος, ἀπὸ τοῦ τοὺς παιδευθέντας ποθεινοὺς καὶ ἐπέρ ἀποτελεῖν.»

ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

«Πολύμνιαν δέ, λέγει ὁ Διόδωρος, ἀπὸ τοῦ διὰ πολλῆς σεως ἐπιφανεῖς κατασκευάζειν τοὺς διὰ τῶν ποιημάτων ἀ νατιζομένους τῇ δόξῃ.» (αὐτόθι). Αὕτη κατά τινας μὲν τοὺς ὕμνους, κατ' ἄλλους δὲ τὴν γεωμετρίαν, ἰσοριαν καὶ ματικήν. Ἐζωγραφεῖτο δὲ ἔχουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφ μαργάρων καὶ λευχειμονοῦσα, κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἄνω εἰς τὸν οὐρανὸν βλέπουσα. Εὑρέθη προσέτι ἔχου χελώνην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ εἰς τὰς χεῖρας πλῆκτρον ραν κρατοῦσα, καὶ ἐπιγραφὴν φέρουσα τοιαύτην· *Πολύ μύθους*.

Η ΑΙΔΙΝΙΟΣ ΑΥΡΑ.

«Πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύω ὑμῶν συ »σωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰ »ται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου »τοῖς οὐρανοῖς. Οὗ γάρ εἰσι δύω ἢ τρεῖς συν »εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.» (Ματθ. Κεφ. ΙΗ'. 19—20)

Ζωογόνε τερπνὴ αὔρα, ζέφυρε Αἰδινίου,
Ἥτις πνέουσα παρέχεις τοῖς θνητοῖς ἀναψυχὴν
Καὶ τὸν καύσωνα πραΰνεις τὴν ἡμέραν τοῦ ἡλίου,
Καὶ χαρίζεις εἰς τὸν κόσμον καὶ ὑγείαν καὶ ζωήν,

—

Ἔλα, ἔλα εἰς Αἰδίνι, ξένην οὖσαν ξένισέ με,
Ἔλα φύσα, ἀεράκι, φύσα φέτημα τερπνόν.
Ἀεράκι μὴ φρονήσῃς ... φύσησε καὶ ὄρόσισέ με!·
Πόσον μεταξὺ ὡραίων κήπων πορτοκαλεῶν·

—

Ἀναμνήσεις μοι ἐμπνέεις! Ζέφυρέ μου ζωογόνε
Κ' εἰς Ἀνατολὴν Ἑλλάδος φύσα, φέρε με καιρούς.
Ποῦ ν' ὁ Ἄτταλος κ' ἐκεῖν' οἱ τῆς Τρωάδος κλεινοὶ
Ποῦ αἱ Τράλλεις; (*) Ἐρεσπίων βλέπεις τώρα τοὺς σ

—

(*) Ἡ ἀρχαία πόλις Τράλλεις, ἐρείπια τῆς ὁποίας σώζονται σ ὑπῆρξε μία τῶν περιφημοτέρων πόλεων τῆς Λυδίας, πρὸς ἀριστ ἔχουσα τὴν Μεσογίδα, πρὸς δεξιὰν δὲ τὸν Μαίανδρον ποτα τὸ καλούμενον Μαιάνδριον πεδίον. Ἔκειτο δὲ ἐπὶ τραπεζίου, ὡ ὁ Στράβων, καὶ ἔκραν ἔχουσα ἐρυμνὴν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἰσχ ριτετειχισμένα. Ἐκτίσθη δ' ὑπὸ Ἀττάλου τινὸς συμμάχ Τρώων. Ἀλωθείσης τῆς Τροάδος, ὁ Ἄτταλος οὗτος κατὰ τ αὐτοῦ καί τινας τῶν μισθοφόρων Ἀργείων ἔκτισε τὴν πόλ ὀνομάσας αὐτὴν Τράλλεις, ἤγουν Τροίας Ἄλλη. Καταστραφεῖσα

Ποῦ οἱ Θρᾷκες οἱ ἐλθόντες μετὰ πλήθους στρατευμάτων ;
Ποῦ οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰς τὴν φωνὴν
Ὑπακούοντες τῶν νόμων ἔδαινον τὰ βήματά των
Ἔτρεχον διὰ Ἑλένης συμμαχοῦντες τὴν τιμήν ;

—

Ποῦ τὸ θάρρος των ἐκεῖνο ; Ποῦ αἱ ἐποχαὶ ἐκεῖναι ;
Ἐνθα τόσοι ἡγεμόνες πάντες ὁμοθυμαδὸν
Ἔτρεχον εἰς τὴν Τρῳάδα ;—Οἱ ἀγῶνες γνωστοὶ εἶνε
Καὶ οἱ ἥρωες ἐπίσης εἶν' πασίδηλοι σχεδόν ...

—

Τώρα γύπες 'ς τὸν ἀέρα κ' εἰς τὸν οὐρανὸν πετῶσι·
Ὥρα σιωπὴ κατέχει κ' κατήφεια τὸ πᾶν.
Ἔπαυσαν θούριοι ὕμνοι ν' αἰθέρα ν' ἀντηχῶσιν
Ἔργον μακρὰν κι' ὁ Ἄρης, σάλπιγγές τε καὶ παιάν.

—

Πλὴν τί λέγω ;—Ὄχι πάλιν, Ἕλληνες, Γραικοί, θαρσεῖτε.
Νέα ἤδη ἀνατέλλει ἡ ἡμέρα καὶ ἀγὼν
Ἀναφαίνετ' ἐν τῷ μέσῳ . . . Ἰδού, φίλοι, θεωρεῖτε·
Εὔχαρις ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀναφαίνεται αἰών.

—

Κι' ὡς ὁ ἥλιος, πανταχόσε τὰς ἀκτῖνάς του ἐκτείνει,
Κ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν προβαίνει ζωηρὰ φωτὸς ἀκτίς·
Τὴν Ἀνατολὴν περῶσα, νέαν λάμψιν διαχύνει
Κ' ἐπιχέει τοῖς φιλτάτοις καὶ τοῖς παθητοῖς αὐτῆς!

—

Ὦ σὺ, μῆτερ διδασκάλων νεωτέρων καὶ ἀρχαίων,
Γεννηθεῖσα νὰ διδάξῃς, νὰ φωτίσῃς τοὺς λαούς,
Ἔγειρε καὶ βλέμμα ρίψον ἐπὶ τέκνων νεωτέρων
Κ' ἴδε τοὺς πυρσοὺς σημένους καὶ περικαλλεῖς νασούς.

—

Φύσα, φύσα, ἀεράκι! Ἰδού νέα ἐδῶ πάλη
Ἰδού νέος ἀνατέλλει εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀγών·

—

Ἴδ, Ἑλληνικαὶ αἱ Τράλλεις ! Ὄντως εἶνε Τροία ἄλλη,
Ὄντως εἶνε τῆς Ἑλλάδος ὁ νεώτατος αἰών.

—

Κι' ἂν οἱ τότε πρόγονοί μας ἔτρεχον εἰς τὴν Τρῳάδα
Μιᾶς Ἑλένης διὰ δόξαν πολεμοῦντες καὶ τιμήν,
Κ' οἱ νῦν Ἕλληνες ἂς τρέξουν, τοῦ φωτὸς αὐτῶν τὴν ἀχτὶδα
Εἰς Ἀνατολὴν νὰ φέρουν ! Τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν

—

Λέγω, φίλοι τοῦ ἔθνους, ἂν τὴν εὔκλειαν ποθῆτε,
Τῆς φιλτάτης μας Ἑλλάδος καὶ γλυκείας μας μητρός,
Διαβάσατ' εἰς τὰ ἔθνη. Τρέξατε, ἀγωνισθῆτε
Μετὰ πάσης προθυμίας. Ἰδού ἦλθεν ὁ καιρός!

—

Αἰδίνιον, σὺ πρῶτον πρόσφερε τὸν ἔρανόν σου.
Ἰδού ἦλθεν ἡ λαμπρά σου καὶ γενναία ἐποχή,
Ἵνα γείνῃς σὺ τὸ κέντρον! Ἄνοιξε τὸ στάδιόν σου,
Καὶ ἐκ σοῦ καὶ εἰς τὰ πέριξ θὲ νὰ γείνῃ ἡ ἀρχή.

—

Φύσα, φύσα ἀεράκι! Σὺ θὰ γείνῃς ἡ ἑστία
Καὶ ἐκ σοῦ θὲ νὰ προκύψῃ πᾶσα ἡ Ἀνατολή.
Ἀπὸ σοῦ θὰ λάβῃ τάσιν, κ' εἰς τὰ πέριξ ἡ παιδεία
Κ' εἰς τὰ Θῆρα, Παϊνδῆρι, Ὀδεμῆσι καὶ Νασλί. (*)

—

Καιρὸς εἶνε τοῦ ληθάργου, ὃν κοιμῶνται, νὰ ξυπνήσουν
Καὶ γυμνάσια μεγάλα ἐν αὐτοῖς νὰ συστηθοῦν·
Φθάν' οἱ κάτοικοι νὰ θέλουν, καὶ εὐθὺς θὲ νὰ ποιήσουν
Καὶ Συλλόγους καὶ Μουσεῖα κι' ὅτι ἂν ἐπιποθοῦν.

—

Κ' ἡνωμένα μεταξύ των ἅπαντα μιᾷ καρδίᾳ
Νὰ συνδέσουν ὁλοψύχως τὸν ἀδελφικὸν δεσμόν.
Σύνθημα τοῖς πᾶσιν ἔστω ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Παιδεία·
Νὰ ἐκτείνουν εἰς τὰ ἔθνη γλῶσσαν καὶ Ἑλληνισμόν.

(*) Εἶνε καιρὸς ἤδη ἡ Ἀνατολὴ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἑαυτόν της διὰ τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ τὸ Αἰδίνιον θὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ κέντρον καὶ ἡ ἑστία διὰ τολῆς. Καὶ τὸ Αἰδίνιον θὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ κέντρον καὶ ἡ ἑστία διὰ τὰς πλησιοχώρους χώρας, τὰ Θῆρα, τὸ Ὀδεμήσιον, τὸ Παϊνδήριον, τὸ Νασλίον κτλ., οἱ δὲ διδάσκαλοι τῶν χωρίων τούτων νὰ συνεννῶνται μεταξύ των καὶ νὰ συνέρχωνται τοὐλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ. Εὐχῆς ἔργον ἦθελεν εἶσθαι ἂν οἱ κατὰ καιροὺς Ἀρχιερεῖς συγκατήρχοντο δ' ἔργον ἦθελεν εἶσθαι ἂν οἱ κατὰ καιροὺς Ἀρχιερεῖς συγκατήρχοντο εἰς τὸ στάδιον καὶ ἔστηνον βραβεῖα ἀμοιβῆς εἰς τὸν ἀριστεύσαντα μαθητὴν ἢ τὴν ἀριστεύσασαν μαθήτριαν. Οἱ ἄνθρωποι παρέρχονται, αἱ δὲ ἀγαθοεργίαι καὶ ἐνάρετοι αὐτῶν πράξεις διαμένουσιν ἐς ἀεὶ ὑμνούμεναι καὶ ἐπαινούμεναι παρὰ πάντων. Καὶ ὁ τοιοῦτος Ἀρχιερεὺς ἦθελε προσαποκτήσει τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας πάντων, ἐκθειαζόμενος καὶ θαυμαζόμενος παρ' αὐτῶν. Εὐχῆς ἔργον ἦθελεν εἶσθαι ἂν ἑκάστη πόλις ἦθελε μορφώσει καὶ ἰδίαν διὰ τὸ Σχολεῖον βιβλιοθήκην. Πόση αἰδὼς ἦθελεν εἶσθαι ἂν εἰσερχόμενός τις ξένος εἰς τὴν Σχολὴν τοῦ Αἰδινίου ἢ τοῦ Βαϊνδήριον ἐζήτει ὁποιονδήποτε βιβλίον παρὰ τοῦ διδασκάλου καὶ ἐλάμβανεν ἀπάντησιν « δὲν ἔχομεν, κύριε, βιβλιοθήκην, οὔτε μικρὰν οὔτε μεγάλην » ὡς ἂν ἐζήτει τις ἀπὸ τὸν ράπτην νὰ τῷ δώσῃ ψαλίδιον ἢ βελόνην καὶ αὐτὸς ἄπρακτος. Δὲν ἔχω, κύριε—Καὶ πῶς ράπτας λοιπόν;

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ σὺ δ' Ὅμηρε (1) τῆς Σμύρνης, εἰς τὰς νέας ταύτας Τράλλεις
Τεῖνε χεῖρα βοηθείας. Κι' ἂν τὴν εὔκλειαν ζητῇς,
Λάβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀρχῆς σου τῆς μεγάλης...
Κι' ἔρρωσο σπουδαίως βαίνων, ὡς ὁ πρῶτος ἀθλητής.
Ἀθήνιον. Αὔγουστος 1872 ΣΟΦΙΑ θυγάτηρ ΛΑΜΠΙΣΗ τοῦ Ἰατροῦ (2).

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΘΝΗΚΟΤΟΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 382 Γ'. Τόμου καὶ τέλος.)

Τὴν ἐπαύριον ἡ δεσποσύνη Ῥογήρου δὲν ἐψεύσθη τῶν ἐλπίδων της. Ὁ Γουστάβος Βουρὲλ ἔφθασεν εἰς Auteuil λίαν ἐνωρίς· εὐκόλως δὲ ἐνόησεν ὅτι ἀνεμένετο καὶ ὅτι ἡ μήτηρ, ὡς καὶ ἡ θυγάτηρ, ἦσαν εὐχαριστημέναι διότι τὸν ἐπανέβλεπον.

Ὁ Ἀνατόλιος Δουβουχέτης ἦλθεν ἐπίσης, ἀλλ' ὀλίγον ἀργότερα. Ἡ κυρία Ῥογήρου τὸν ἐπέπληξε κατά τι, διότι δὲν ἦλθε τὴν παρελθοῦσαν· οὗτος δὲ προσεπάθησε ν' ἀπολογηθῇ ἐνώπιον τῆς ἐξαδέλφης του, ἥτις τῷ ἀπεκρίθη γελῶσα καὶ μὲ ὕφος εἰρωνικόν.

Τὸ ἑσπέρας, ἐν' ᾧ ἡ δεσποσύνη Ῥογήρου κατεγίνετο κυμβαλίζουσα τεμάχιόν τι μουσικῆς, ἡ δὲ κυρία Ῥογήρου καὶ ὁ Ἀνατόλιος συνωμίλουν εἴς τινα γωνίαν τῆς αἰθούσης, ὁ Γουστάβος, ἐν' ᾧ ἐξηκολούθει νὰ στρέφῃ τὰς σελίδας τῆς μουσικῆς, εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὴν νέαν.

— Ἐφάνην βεβαίως ἀδιάκριτος ἐπανελθὼν τόσῳ ταχέως....

— Οὐχί, κύριε, ἡ μήτηρ μου ἔχει πολλὴν συμπάθειαν πρὸς ὑμᾶς· εὐχαρίστως πάντοτε θὰ σᾶς ὑποδέχεται.

— Καί..... ὑμεῖς, δεσποσύνη;

— Ἐγώ, κύριε; Πλὴν ὅ,τι ἀρέσκῃ εἰς τὴν μητέρα μου δὲν δύναται νὰ μὴ ἀρέσκῃ καὶ εἰς ἐμέ.

— Φιλτάτη Μελανία, εἶπεν ἡ κυρία Ῥογήρου, μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ κλειδοκύμβαλόν σου πρὸ πολλοῦ δὲν ἠρμόσθη.

— Καὶ ἐγὼ τὸ αὐτὸ νομίζω, ἀπεκρίθη ἡ νέα ὀλίγον τεταραγμένη, ἐπειδὴ ἡ χεὶρ της, ἥτις ἔτρεμεν ὀλίγον, συχνάκις παραπατοῦσα ἐξῆγε ψευδεῖς φθόγγους.

— Αὔριον στέλλομεν καὶ προσκαλοῦμεν τὸν ἁρμοστήν, προσέθηκεν ἡ μήτηρ.

— Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀπάντησίν σας, δεσποσύνη, ἐπανέλαβεν ὁ Γουστάβος διὰ τοῦ αὐτοῦ ὕφους· θὰ μεταμεληθῆτε ἴσως διὰ τοῦτο, διότι εἶμαι ἱκανὸς νὰ ἔρχωμαι καθ' ἑκάστην.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, μᾶς ἀπειλεῖτε ὅτι θὰ ἔλθητε αὔριον, εἶπεν ἡ Μελανία μειδιῶσα.

— Πολὺ πιθανὸν ναί.

Μετὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἐπίσκεψιν, ὁ Γουστάβος εἶπε καθ' ἑαυτόν.

— Νομίζω ὅτι δὲν ἀπατῶμαι λέγων ὅτι ὁ Ἀνατόλιος δουχέτης δὲν εὑρίσκεται τόσον πλησίον τῶν γάμων του ἐκεῖνος νομίζει.

Εἷς μὴν παρῆλθεν ἤδη, καθ' ὃν ὁ Γουστάβος Βουρὲλ συχνὰς ἐπισκέψεις εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Auteuil· ἀλλὰ ἐφέρετο μὲ προφύλαξιν πρὸς τὴν δεσποσύνην Ῥογήρου. Ἡ νία μὴ δυναμένη νὰ ἐξηγήσῃ τὴν σιωπήν του, σιωπὴν τόσ τιαν πρὸς τὴν πολυθρύλητον ἐπιστολήν, ἧς τὸν ἐνόμιζε θημ ἡ Μελανία, λέγομεν, ἤρχισε νὰ εὑρίσκῃ τὴν διαγωγὴν τ γον παράδοξον.

Ἀλλ' ἡ τοιαύτη διαγωγὴ τοῦ Γουστάβου προήρχετο ἀ συχίαν τῆς συνειδήσεως, τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τῆς εὐγενοῦς τ τροφῆς ἠσθάνετο, ἀναλογιζόμενος ὅτι ἡ καρδία του ἔκλ νεάνιδα μετ' ἄλλου μεμνηστευμένην. Εἰς συνδιάλεξίν τιν τῆς κυρίας Ῥογήρου ἔμαθε περὶ τοῦ προσεχοῦς γάμου τῆ τρός της μετὰ τοῦ Ἀνατολίου. Κατὰ τὴν ἰδέαν τῆς κυρία γήρου τὸ συνοικέσιον τοῦτο, ὅπερ ἐπεθύμει πρὸ πολλοῦ ὠφελε νὰ προξενήσῃ τὴν εὐτυχίαν τῆς θυγατρός της, ἐξ ζον αὐτῇ λαμπρὸν μέλλον.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπλήγωσαν καιρίως τὸν Γουστάβον. Τὸ κόν του τοῦ λοιποῦ ἦτο ἴσως νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς Auteuil δὲν ἔσχε ταύτην τὴν γενναιότητα. Ἐξηκολούθει νὰ ἀγ Μελανίαν ἐν σιωπῇ, χωρὶς νὰ σκεφθῇ ποῦ τὸ ἀνόητ πάθος θὰ τὸν ἔφερε.

Ἐν τούτοις ὁ πατὴρ κ. Δουβουχέτης ἐνθυμήθη ἡμέραν συμφωνηθὲν σχέδιον, καὶ ἀπεφάσισε τέλος τὴν ἐκτέλε Ὅθεν ἐξελθὼν τῆς συνήθους ἀπαθείας του, ἐνεδύθη κατ ἐνδύματα καὶ ἀναβαλόμενος λευκὸν περιλαίμιον ἐπορεύ τῇ κυρίᾳ Ῥογήρου, τῇ ἐξαδέλφῃ του. Ἐπιστρέψας οἴκαδε γειλεν εἰς τὸν υἱόν του ὅτι οἱ γάμοι του ἔμελλον νὰ γίν τὸς τριῶν ἑβδομάδων.

Ὁ Ἀνατόλιος ἔσπευσε πρὸς συνάντησιν τινῶν φίλων τ τοῖς ἀναγγείλῃ τὴν μεγάλην ταύτην εἴδησιν, εἰς τὴν ὁπο οὗτοι ἐπέμενον ἀμφιβάλλοντες.

Ὁ Γουστάβος Βουρὲλ ἦτο ἐξ ἐκείνων, πρὸς οὓς ἐπρο ἤθη ν' ἀναγγείλῃ τοῦτο.

— Φίλτατε, τῷ εἶπε, ἠθέλησα εἰς ὑμᾶς πρῶτον ν' ἀν τὴν εὐτυχίαν μου· οἱ γάμοι μου μετὰ τῆς ἐξαδέλφης μου σίσθησαν ὁριστικῶς. Εἴξεύρετε ὅτι πολὺ ἐπιθυμοῦμεν νὰ σ μεν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

— Σᾶς συγχαίρω, ἀπεκρίθη ὁ Γουστάβος μὲ ὕφος ψυχ

— Ἀναχωρῶ εἰς Auteuil σήμερον· θὰ μὲ συνοδεύσητε

— Οὐχί.

— Τότε ἄλλοτε ἐπαναβλέπομεν ἀλλήλους.

— Ἐνόμισα, ὅτι εἶδον παρ' ἐμοὶ τὸν θήμιόν μου· ἐφώνη ἑαυτὸν ὁ Γουστάβος. Εἰσέτι μίαν στιγμὴν καὶ ἔχανον τὴν μου. Θὰ τὸν ἔπνιγον.... Οὕτω λοιπὸν ἐκείνη νυμφεύετ ὑπάρχει πλέον ἐλπίς. Χαίρετε ὡραῖά μου ἐνείρατα! Δά ρευσαν ἐκτῶν ὀφθαλμῶν του.

— Πάσχω τρομερά, ἐψιθύρισε.

Καὶ μετὰ τινα στιγμὴν ἔπεσε.

(1) Ὁ σύλλογος τῆς Σμύρνης, ἀρκούσης τυχὸν προκοπῆς, μετωνομάσθη Ὅμηρος.

(2) Ἡ κυρία Σοφία Ζ. Λαμπίση διατελεῖ ἤδη, ὡς μανθάνομεν, βοηθὸς τῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις παρθεναγωγείου διδασκάλου, ἥτις οὐχὶ μόνον τοῦ ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς παρθεναγωγείου, ὡς ἐρρέθη ἐν σελ. 17, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείου πλειόριστος εἶνε, διδάσκουσα ἐπιτυχῶς οὐχὶ 80 ἀλλὰ 217 μαθητρίας. Δ. Α. Μ. Ν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ε σφάλμα μου! Διατί εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας
α ὅτι ἦτο ἀπερισκεψία μου; εἶπεν. Εἶδον τὸν κίνδυνον
ἠθέλησα νὰ φύγω, ἀπέναντίας ἐπροχώρησα· εἶνε
ου· τί πρέπει νὰ πράξω τώρα; Νὰ ἐγκαταλείψω τοὺς
καὶ νὰ φύγω εἰς Μασσαλίαν μοὶ φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ
ν φάρμακον. Εἶνε καιρὸς ἀκόμη σήμερον. Τοῦτο ὤφειλον
πρὸ ἑνὸς μηνός.

καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν τῷ κοιτῶνί του, παραδεδο-
πὰν εἴδος παραδόξων σκέψεων. Προσεβλήθη ἐλαφρῶς
ὸν καὶ κατεκλίνθη. Τὴν ἐπαύριον ἦτο ὀλίγον ἀσθενής·
οσεκλήθη ὁ ἰατρός.

ρήτωμεν τοῦτον μετά τινος νοσοκόμου πλησίον τοῦ προσ-
του καὶ ἂς ἴδωμεν τί συνέβαινεν εἰς Auteuil.

ἡ μήτηρ της ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Μελανίαν τὴν ἀπό-
αὕτη δὲν ἀπεκρίθη ποσῶς· εἶπε μόνον καθ' ἑαυτήν.
ενον ταύτην τὴν συμφοράν». Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης
Ρογήρου δὲν εἶχεν ἴδει τὸ ἐλάχιστον μειδίαμα ἐπὶ τῶν
ῆς θυγατρός της· ὥστε βλέπουσα ταύτην κατηφῆ καὶ
, ἠρώτα ἑαυτήν.

;.... Ἀλλοίμονον! δὲν ἤμην ποσῶς εὐθυμοτέρα εἰς
μονὴν τῶν γάμων μου.

ἡ νέα διετέλει ἄφωνος καὶ ἡ μήτηρ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ

λανία ἀνέμενε τὸν Γουστάβον Βουρέλ, ἀπόφασιν ἔχουσα,
λοῦθει νὰ σιωπᾷ, ὅπως τὸν ἀναγκάσῃ νὰ ἐξηγηθῇ περὶ
λῆς. Ἀλλὰ τέσσαρες ἡμέραι παρῆλθον χωρὶς νὰ γίνῃ
γος περὶ αὐτοῦ. Ὁ Ἀνατόλιος ἤρχετο καθ' ἑκάστην·
ελανία δὲν κατεδέχθη νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, διατί δὲν ἔφερε
ἑαυτοῦ τὸν φίλον του εἰς Auteuil· ἄλλως ἐφέρετο
μετὰ μεγάλης ψυχρότητος. Ὁ Ἀνατόλιος, κατ' εὐτυ-
καταιότητός του, δὲν παρετήρει τοῦτο ποσῶς. Ἀλλ'
ευγε τὸ διαπεραστικὸν ὄμμα τῆς κυρίας Ῥογήρου, ἥτις
σθη, ὅτι ἡ θυγάτηρ της ἔπασχε πραγματικῶς καὶ ὅτι
τε μυστικόν τι.

πητόν μοι τέκνον,» τῇ εἶπε πρωΐαν τινά, ἅμα ἐκάθι-
σαι ὑπὸ δενδροστοιχίαν τοῦ κήπου,
εις πρὸς τὴν μητέρα σου πλήρη ἐμπιστοσύνην· πά-
δυστυχής, τὸ βλέπω. τὸ αἰσθάνομαι· ἐπεθύμουν νὰ σὲ
, νὰ σὲ θεραπεύσω· ἀλλὰ δὲν μοὶ λέγεις οὐδέν.»
ης ἀποκρίσεως ἡ Μελανία ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της
τῆς μητρός της καὶ ἐτάκη εἰς δάκρυα· ἡ δυστυχὴς
ψε διὰ φιλημάτων τὴν θελκτικὴν ταύτην κεφαλήν,

ου! πάσχει καὶ κλαίει, ἐν ᾧ εἶνε εἰς πολὺ τρυφερὰν
ῶ, θέλω σὲ βοηθήσει· εἰπέ μοι, μήπως ἡ προσέγ-
λων σου σὲ τρομάζει;

ρώνησεν ἡ νέα ὑψοῦσα τὴν κεφαλήν, δὲν θὰ γίνω
τοῦ ἐξαδέλφου μου.

Ῥογήρου ἀνεσκίρτησε καὶ ἐγένετο κατωχρός. Ἐνε-
ν ἀπὸ τῆς καρδίας ἐξελθοῦσαν ταύτην κραυγὴν τῆς
εἶχεν ἐκβάλει ἐπίσης καὶ αὐτὴ πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν

εἰς παρομοίαν σχεδὸν περίστασιν. Ἀλλ' ἡ κραυγὴ ἐκείνη δὲν ὠφέλησεν, ἐπειδὴ ὤφειλε νὰ νυμφευθῇ τὸν ὁποῖον τῇ ἐπέβαλλον ἄνθρωπον. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦτο ἐπίσης ἐξάδελφός της καὶ τὸ συνοικέσιον ἐκεῖνο ἐπροξένησε τὴν ἐπὶ ζωῆς δυστυχίαν της. Ἐνηγκαλίσθη θᾶττον τὴν θυγατέρα της καὶ θλίβουσα αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στήθους:

— Ἰδοὺ τέλος πάντων τὸ μυστικόν, τῇ εἶπεν. Ἆ! ἀγαπητή μου κόρη, διατί μοὶ τὸ ἔκρυψες τόσον πολὺν καιρόν; Βεβαιώθητι, ὅτι δὲν θὰ νυμφευθῇς τὸν Ἀνατόλιον.

— Εὐχαριστῶ, μῆτερ, εὐχαριστῶ· ἀλλὰ δὲν σᾶς εἶπον τὰ πάντα εἰσέτι.

— Θεέ μου! τί τρέχει λοιπόν;

Ἡ Μελανία ἐδυσηγήθη πρὸς τὴν μητέρα της, πῶς εἶχε λάβει ἐπιστολήν τινα τοῦ Γουστάβου Βουρέλ πρὶν εἰσέτι τὸν γνωρίσῃ, τῇ ἐφανέρωσε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἡ ἐπιστολὴ εἶχε κάμει εἰς αὐτὴν καὶ ὡμολόγησε τὸ πρὸς αὐτὸν αἴσθημά της.

— Ἀφ' οὗ σὲ ἀγαπᾷ, διατί δὲν τὸ εἶπεν εἰς ἐμέ; εἶπεν ἡ κυρία Ῥογήρου.

— Τὸ ἀγνοῶ, μῆτερ. Ἄλλως οὔτε εἰς ἐμὲ εἶπε τίποτε περισσότερον. Ἡ ἐπιστολή του μόνη.....

— Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τὴν ἐφύλαξας;

— Μάλιστα.

— Ἄλλα διατί ἔπαυσεν αἴφνης νὰ ἔρχηται εἰς Auteuil; Ποῖος λοιπὸν ἦτο ὁ σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ νέου; Ἠπατήθην περὶ αὐτοῦ; Τόσον ἀπετυφλώθην ὥστε ἐδέχθην εἰς τὸν οἶκόν μου..... ἕνα ἄθλιον;

— Ὦ! μὴ τὸν κατηγορῆτε, μῆτερ!

— Οὐχί, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῆς εὐτυχίας σου, τὴν ὁποίαν ἀντὶ πάσης θυσίας ἐπιθυμῶ. Ἐν τούτοις ἡσύχασον. Εἶμαι ἠναγκασμένη νὰ σὲ ἀφήσω μόνην ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ὥρας. Πρέπει νὰ ὑπάγω σήμερον εἰς Παρισίους.

— Εἰς Παρισίους;

— Μάλιστα, κατεπείγουσα ὑπόθεσις μὲ προσκαλεῖ.

Μετὰ μίαν ὥραν ἡ κυρία Ῥογήρου ἦτο ἕτοιμος πρὸς ἀναχώρησιν.

— Ἐν τούτοις, προσέθηκε, δὲν μοὶ ἀνέγνωσες τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Γουστάβος Βουρέλ ἐτόλμησε νὰ σοὶ ἀπευθύνῃ κρυφίως.

— Εἰς τὴν ἐπιστροφήν σας, μῆτερ.

— Οὐχί, δός μοι ταύτην ἀμέσως.

Ἡ νέα ἐπορεύθη πρὸς ἀναζήτησίν της. Ἡ κυρία Ῥογήρου τὴν ἔλαβε καὶ τὴν ἔθηκεν ἐν τῷ θυλακίῳ της λέγουσα·

— Θὰ τὴν ἀναγνώσω ἀργότερα, ὅταν μείνω μόνη. Ἐνηγκαλίσθη τὴν θυγατέρα της καὶ ἐξῆλθεν.

Μετὰ δύο ὥρας ἡ κ. Ῥογήρου ἔκρουε τὴν θύραν τοῦ Γουστάβου Βουρέλ. Ὑπηρέτης τοῦ ξενοδοχείου, ὅστις κατεγίνετο νὰ κλείσῃ τὰ κιβώτια τοῦ νέου, τῇ ἠνέῳξεν. Ὁ Γουστάβος, εἰ καὶ ἀδύνατος καὶ πάσχων εἰσέτι, ἔγραφεν ἐπὶ μικρᾶς τινος τραπέζης. Ἅμα ἰδὼν τὴν κυρίαν Ῥογήρου, ἄφησε τὸν κάλαμον νὰ πέσῃ τῶν χειρῶν του καὶ ἠθέλησε νὰ ἐγερθῇ, ἀλλὰ μὴ ἰσχύσας ἐκ νέου ἐπὶ τῆς καθέδρας του.

Αμυδρά Κεντρική Βιβλιοθήκη Πειραιώς

Ἐνδύματα, χιτῶνες ἐρριμένοι ἐπὶ τῶν ἐπίπλων, μιβώτια ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, τὰ πάντα ἐσήμαινον προσεχῆ ἀναχώρησιν.

— Μέλλετε ν' ἀναχωρήσητε ἐκ Παρισίων; ἠρώτησεν ἡ κ. Ῥογήρου.

— Ἀναχωρῶ τὴν ἑσπέραν ταύτην, κυρία.

— Δὲν μᾶς εἴχετε εἰπεῖ, κύριε, ὅτι ἐσκοπεύετε ν' ἀναχωρήσητε τόσον ταχέως.

— Εἶνε ἀληθές, κυρία, ἐψιθύρισεν ὁ νέος λίαν τεταραγμένος· δὲν ἐγνώριζον, ἠγνόουν . . . . . .

— Κύριε Βουρέλ, ἐπανέλαβεν ἡ κ. Ῥογήρου μὲ ὕφος αὐστηρόν, μαντεύετε ἀναμφιβόλως τὴν αἰτίαν τῆς παρουσίας μου;

— Οὐχί, κυρία.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ σᾶς τὴν εἴπω. Εἰς διάστημα ἑνὸς μηνὸς καὶ πλειότερον ἐξηκολουθεῖτε νὰ συχνάζητε ἀκαταπαύστως εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ποῖος ἦτο, σᾶς παρακαλῶ, ὁ σκοπός σας;

— Ὅπως διέλθω εὐχαρίστως ὥρας τινὰς εἰς τὴν συναναστροφήν σας, κυρία.

— Αὐτὸς μόνον ἦτο ὁ σκοπός σας;

— Μάλιστα, κυρία· ἀλλὰ νομίζω ὅτι παρομοιάζω ἔνοχον, ὑπὸ ἀνάκρισιν εὑρισκόμενον.

— Ἀ! τὸ βλέπετε! ἔκραξεν ἡ κυρία Ῥογήρου· ἡ ἰδία συνείδησίς σας σᾶς τύπτει.

— Ἡ συνείδησίς μου οὐδόλως μὲ τύπτει, κυρία.

— Δὲν μοὶ κάμνετε ποσῶς λόγον περὶ τινος ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ἐγράψατε πρὸς τὴν θυγατέρα μου.

— Περὶ τινος ἐπιστολῆς! ἀνέκραξεν ὁ Γουστάβος, ὅστις τὴν ἐγνώρισε ταύτην ἠγέρθη ὅτ' ἐνὸς πληθήματος.

— Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή, εἶπεν ἡ κυρία Ῥογήρου, θέτουσα ταύτην πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ νέου.

Ὁ Γουστάβος εὐκόλως ἀνεγνώρισε τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα τοῦ θείου του.

— Ἐγὼ οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπον εἰς ἐμαυτὸν νὰ γράψω πρὸς τὴν δεσποσύνην Μελανίαν, εἶπε τεθλιμμένος· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ, κυρία.

— Πῶς! τολμᾶτε ν' ἀρνηθῆτε; ἀλλ' εἶσθε ὑμεῖς ὅστις τὴν ἐκομίσατε εἰς Auteuil· τὸ ὄνομα ὅπερ φέρει κάτωθεν εἶνε τὸ ὑμέτερον.

— Εἶνε ἀληθές, κυρία· ἀλλ' αὐτὸ τὸ ὄνομα ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς τὸν θεῖόν μου, τὸν ἀνάδοχόν μου.

— Εἰς τὸν θεῖόν σας;

— Μάλιστα, κυρία, ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐγράφη ὑπ' ἐκείνου.

— Ὑπ' ἐκείνου! ἔκραξεν ἡ κυρία Ῥογήρου. Ἀ! δυστυχὴς ἐγώ!

— Μὲ προξενεῖτε φρίκην, κυρία! Τί περιέχει λοιπὸν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη;

— Ἀναγνώσατε, κύριε . . . . . .

— Ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον! ἐφώνησεν ὁ Γουστάβος, ἀφ' οὗ τὴν ἀνέγνωσεν.

— Μία μόνη λέξις θὰ σᾶς κάμῃ νὰ ἐννοήσητε, κύριε. Ἐπειδὴ ἐνυμφεύθην τὸν ἐξάδελφόν μου, δὲν ἔπαυσα νὰ ὀνομάζωμαι Μελανία Ῥογήρου, ὡς ἡ θυγάτηρ μου, καί, διατί νὰ τὸ κρύψω; ἠγάπων τὸν θεῖόν σας. Φαίνεται ὅτι ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὀλίγον πρὸν τῆς ἐποχῆς τῶν γάμων μου· τὸ εἰκάζω ἐκ τῆς ἐννοίας τὴν ὁποίαν περιέχει, ἐπειδὴ δὲν φέρει ἡμ[ερομηνίαν] ἂν· καὶ ἀκολούθως δὲν μοὶ τὴν ἀπέστειλεν, ἐπειδὴ δὲν [ἐγνώριζε] πῶς δύναται αὕτη νὰ φθάσῃ ἀσφαλῶς.

— Τὴν εὗρον τῷ ὄντι μεταξὺ τῶν ἐγγράφων του κ[αὶ] ρησα καθῆκόν μου . . . . . .

— Ἀ! Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἐπιστολὴ θὰ γίνῃ αἰτία κακοῦ!

— Τί θέλετε νὰ εἰπῆτε, κυρία! Περὶ τίνος κακοῦ ὁμ[ιλεῖτε];

— Λαμβάνουσα τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἡ θυγάτηρ μισεν . . . . . Ἀ! εἶμαι εἰς ἀπελπισίαν! . . . . . .

— Τελειώσατε, δι' ἀγάπην Θεοῦ, κυρία!

— Ἐ! λοιπόν, κύριε, ἀπατηθεῖσα ἡ θυγάτηρ μου [ἐκ] τῆς ἐπιστολῆς, ἣν ἀπέδιδεν εἰς ὑμᾶς, καὶ βλέπουσα ὑμ[ᾶς] ζοντα σχεδὸν καθ' ἑκάστην . . . . Ναί! ὤφειλον νὰ [τὸ] Οἴμοι! ἐγενόμην παραίτιος τῆς δυστυχίας τοῦ τέκνου μ[ου] Σᾶς ἀγαπᾷ, κύριε!

— Μὲ ἀγαπᾷ! ἐφώνησεν ὁ νέος πίπτων γονυπετὴς κ. Ῥογήρου· καὶ εἶσθε ὑμεῖς ἦτις μοὶ φανερόνετε τοῦτο, λογημένη, κυρία! μοὶ φέρετε τὴν εὐτυχίαν, μοὶ ἀπ[ο]ζωήν! . . . . . .

— Τί λέγετε!

— Λέγω ὅτι θὰ ἀπέθνησκον ἐξ ἀπελπισίας, μανθ[άνων] γάμους τῆς δεσποσύνης Μελανίας. Ὦ! δὲν ἀναχωρῶ [πλέον].

Τὸ πρόσωπον τῆς κ. Ῥογήρου ἔλαμψεν ἀπὸ χαρά[ν]. εἶπεν, ἑνόνουσα τὰς χεῖράς της, ἡ ζωή μου ἐχρημ[άτισε] δεινῶν· ἀλλὰ σήμερον δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τὰ δεινὰ ὅτι ἀνταμείβομαι.

Ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Γουστάβου καὶ σύρουσα α[ὐτὸν] ἔθηκεν.

— Ἔλθετε, ἔλθετε.

— Ποῦ μὲ ὁδηγεῖτε;

— Εἰς Auteuil.

Καθὼς οἱ φίλοι τοῦ κ. Ἀνατολίου τὸ εἶχον προ[φητεύσει], ἔμεινε μόνον μὲ τὰς διὰ τὸν γάμον του προπαρασκευάς· εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ τοῖς προσφέρῃ μεγαλοπρεπὲς γεῦμ[α] γάμου του, οὗτοι ἀπῄτησαν τοῦτο οὐχὶ πλέον ὅπως ἀπ[ο]ἀλλ' ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὸν ἄγαμον βίον. Ὁ ξ[ε]ἐκυριεύθη πάλιν ὑπὸ τῆς πρώτης του ἀπαθείας, οὐδαμῶ[ς] διὰ τὸν ἀκόλαστον βίον τοῦ υἱοῦ του.

Μετά τινα καιρὸν ὁ κ. Ἀρνώλδος, συμβολαιογράφ[ος] σαλία, ἔλαβε τοιαύτην ἐπιστολήν: «Ἀγαπητὲ κύριε, [ἐκ]τὴν συμβουλήν σας καὶ νυμφεύομαι. Καθὼς τὸ ἔ[θος] ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά μου.

Ὅλος ὑμέτερος,

ΓΟΥΣΤΑΒΟΣ ΒΟ[ΥΡΕΛ].

ΟΤΙ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΔΥΣΤΥΧΕΙΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλ. ὑπὸ Γ. Φραντζῆ).

Γ'.

Ι Β. ΡΟΥΣΣΩ.

(Ἴδε τὸ ΙΒ'. ἐν σελ. 307 τοῦ Γ'. τόμου).

Ἐν Γαλλίᾳ τὰ γράμματα ἤρχισαν νὰ ἀκμάζωσι πολὺ ἀργά. Ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα ἦν εἰσέτι βάρβαρος, ὅτε ἡ Ἰταλία κατεῖχεν ἤδη τὰ δοξάζοντα αὐτὴν φιλολογικὰ μνημεῖα. Ἡ Πορτογαλλία ἐθαύμαζε τὸν Καμοένδν αὐτῆς, ὁ Μίλτων ἐγενναῖος· ὁ δὲ Σακσπὴρ, ὁ Δάντης καὶ ἀλλόκοτος, προσέφερεν ἐνίοτε εἰς τὴν Ἀγγλικὴν ἀνθηρὰν μεταξὺ τῶν ἀκαλλιεργήτων αὐτοῦ ἀνομοιοτήτων καὶ τὴν ἀνομοιότητα ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ μεγαλειότητι. Ταῦτα πάντα ἦσαν ἀγνωστότατα ἀκτῖνές τινες, ἐνῷ τὸ γαλλικὸν θέατρον ἐκαλύπτετο ἀπὸ πυκνοτεινοτάτης νυκτός. Πρὸ τοῦ Μαλέρβου (1) εἴχομεν μόνον τὰς ποιήσεις τοῦ Μαρότου (Marot), ὅστις ἐπειδὴ ἔθραξε τὸν κύριον ἀκρωτῆρα τῆς εἰς τὰ σπάργανα ἔτι εὑρισκομένης Γαλλικῆς γλώσσης, τὴν ἀρέλειαν δηλονότι, ἀπέκτησεν ὑπόληψιν διαρκῆ καὶ ἀντοτε ἀνεγινώσκετο, καὶ τοῦ Ῥονσάρδου (2) (Ronsard), ὅστις μετ' αὐτὸν ἐδοκίμασε νὰ δώσῃ εἰς τὴν γλῶσσαν δύναμιν μείζονα, οὗτινος ἐστερεῖτο, παραγνωρίσας βεβαίως τὴν μεγαλοφυΐαν, ἣν ἠθέλησε νὰ ὑποδουλώσῃ εἰς τρόπους Ἑλληνικοὺς καὶ λατινικούς, καὶ τοιουτοτρόπως ἐσχημάτισεν ἀκατανόητον διάλεκτον (jargon intelligible.)

„ Enfin Malherbe vint; et le premier en France
„ Fit sentir, dans les vers, une juste cadence;
„ D'un mot mis à sa place enseigna le pouvoir;
„ Et reduisit la muse aux règles du devoir.„

Ἦλθε τέλος ὁ Μαλέρβης, ὅστις πρῶτος ἐν Γαλλίᾳ ἔκαμεν αἰσθητὸν τὸν ἁρμόζοντα ρυθμὸν εἰς τοὺς στίχους· ἐδίδαξε τὴν δύναμιν λέξεώς τινος, ὅταν αὕτη τίθεται εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν, καὶ περιώρισε τὴν Μοῦσαν εἰς τοὺς κανόνας τοῦ καθήκοντος.»

Ἔργα καὶ αἰδιπιτυχίαι αὐτοῦ προητοίμασαν τὰ θαυμάσια τοῦ αἰῶνος τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. τοῦ ἐνδόξου ἐκείνου αἰῶνος, ὅστις θὰ θεωρῆται πάντοτε ὡς μία τῶν ὡραιοτέρων ἐποχῶν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Κατὰ τοὺς λαμπροὺς ἐκείνους καὶ εὐτυχεῖς χρόνους, ἐπειδὴ νόμιμος ἡγεμών, ἰσχυρὸς καὶ γενναιόφρων, ἐτίμα καὶ ἐπροστάτευε τὰς τέχνας, θεωρῶν αὐτὰς ὡς μέρος τῆς δόξης αὐτοῦ, ἡ μεγαλοφυΐα εὑρισκεν εἰς τὴν σκιὰν τοῦ θρόνου του ἀμοιβὰς ὀφειλομένας καὶ ἀνάπαυσιν ἀναγκαίαν. Ἦν δὲ πραγματικῶς ὁ χρυσοῦς τῆς φιλολογίας αἰὼν ἡ ἐποχὴ ἐκείνη.

Ἐὰν δὲ οἱ τελευταῖοι χρόνοι τοῦ Κορνηλίου ἠμαύρωσαν τὴν λάμψιν τῶν προτέρων· ἐὰν ὁ Λαφονταίνος οὐδὲν ζητῶν, οὐδενὸς ἀνάγκην ἔχων, ἱκανῶς ὠλιγωρήθη· ἐὰν ὁ Μολλιέρος καὶ ὁ Ῥακίνας ἐδοκίμασαν ἢ λύπας οἰκιακὰς ἢ δέλη τοῦ φθόνου καὶ τινας μικρὰς καταθλίψεις, αἱ πρόσκαιροι αὐτῶν ἀτυχίαι δὲν δύνανται νὰ συναριθμηθῶσι μετὰ τῶν μεγάλων δυστυχιῶν, διότι ταῦτα ἀποδεικνύουσιν ἁπλῶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, εἰς ὁποιανδήποτε κατάστασιν καὶ ἂν εὑρίσκεται, δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἐλπίζῃ εὐτυχίαν κακοῦ τινος ἄμικτον.

Ὁ αἰὼν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. ἔχει πλείστας σχέσεις πρὸς τὸν τοῦ Αὐγούστου· μία ἐξ αὐτῶν, ἥτις, ὡς μοὶ φαίνεται, διέφυγε τοὺς Γάλλους μέχρι σήμερον, εἶνε ὅτι, ἂν ὁ αἰὼν οὗτος ἔσχε τοὺς Βιργιλίους αὐτοῦ καὶ τοὺς Ὁρατίους προστατευομένους ὑπὸ τῶν κηδεμόνων αὐτῶν, προσφέρει εἰς ἡμᾶς ἐπίσης ἕνα μέγαν ποιητήν, ἐξωραϊσμένον, δυστυχῆ, ὡς τὸν Ὀβίδιον, μὲ ταύτην ὅμως τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ μὲν Λατῖνος ποιητὴς ἦν ἀθῷος, οὗτος δέ, θῦμα ὧν ὁρμητικῶν καὶ μνησικάκων παθῶν, ἐγένετο αὐτουργὸς τῶν δεινῶν αὐτοῦ αὐτὸς ὁ ἴδιος.

Ἐννοεῖται ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἐνδόξου Ρουσσώ, ὅστις τῷ ὄντι εἶνε ὁ μόνος δυστυχὴς ποιητής, ὃν παρουσιάζουσιν εἰς ἡμᾶς αἱ ὡραῖαι ἐκεῖναι χρόνοι τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας.

Ἰωάννης Βαπτιστὴς Ρουσσώ, υἱὸς Παριζιανοῦ τινος ὑποδηματοποιοῦ, ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1669. Ὁ πατὴρ τῷ ἔδωκεν ἀνατροφὴν περφουνισμένην, ἐκπαιδεύσας αὐτὸν εἰς τὰ καλλίτερα σχολεῖα τῆς πρωτευούσης. Τὸ ποιητικὸν προτέρημα τοῦ Ρουσσὼ ἀνεπτύχθη ἐνωρίς, καὶ αἱ πρῶται αὐτοῦ ποιήσεις, πλήρεις φαντασίας καὶ πνεύματος οὖσαι, κατέστησαν αὐτὸν περιζήτητον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τάξεως ὑψηλοτέρας καὶ φιλοκαλίας λίαν εὐαισθήτου.

Κατὰ τὸ 1688 ὁ Βονρεπὼ (Bonrepeaux), πρέσβυς τῆς Γαλλίας ἐν Δανιμαρκίᾳ, παρέλαβεν αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ, ὡς εὐγενόπαιδα (en qualité de page). Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν παρέλαβεν ὡς γραμματέα ὁ στρατάρχης Ταλλάρδ, μεταβαίνων εἰς Ἀγγλίαν. Ἐπειτα ἦλθε πλησίον τοῦ Ῥουϊλλέ, διευθυντοῦ προσόδων, οὗτινος τοσοῦτον εἶχε κυριεύσει τὸ πνεῦμα, ὥστε ἐκεῖνος δὲν ἠδύνατο νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτοῦ. Ἀκολούθει λοιπὸν αὐτὸν ὁ Ρουσσώ, ἀτάραχος καὶ ἄφροντις, περιδεβλημένος τὸ μεγαλεῖον καὶ μηδὲν ἕτερον θηρεύων παρὰ τὴν ἡσυχίαν, προσφιλῆ θεότητα τῶν ποιητῶν· οὕτω δὲ καλλιεργῶν τὰς Μούσας καὶ περιφρονῶν τὸν πλοῦτον, τοσαύτην ἀποστροφὴν καὶ ἀδιαφορίαν ἀπέκτησεν ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις, ὥστε καὶ θέσιν ἐπικερδεστάτην αὐτῷ προσφερθεῖσαν εἰς τινα ἐπαρχίαν ἠρνήθη ῥητῶς. Ἀλλ' ὑπάθεσίς τις λίαν ἁπλῆ, ὑπόθεσις οὐχὶ οὐσιωδῶς σπουδαία (ἂν ὁ φιλεκδικος καὶ

(1) Malherbe (François de) Γάλλος λυρικὸς ποιητής, γεν. τὸ 1556 ἀπεθαν. τὸ 1628, ἔζησε καὶ ἀπέθανε δυστυχής. Ἔχασεν ὅλα αὐτοῦ τὰ ἐξ τὰ ζῶν. Οὗτος ἐπεχείρησε τὴν μεταρρύθμισιν τῆς στιχουργίας τῆς γλώσσης ἐνταυτῷ, ἐξακολουθήσας αὐτὴν μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀγάλης ἐπιμονῆς, διὸ καὶ ἐκλήθη ὁ τύραννος τῶν λέξεων καὶ τῶν στίχων. Καθαρίσας δὲ τὴν γλῶσσαν καὶ τελειοποιήσας τὴν ποίησιν ἔφαγε (ὡς λέγει ὁ Βοαλὼ) τὴν Μοῦσαν εἰς τοὺς κανόνας τοῦ καθήκοντος ἀνέμιξε τὴν ρητορικὴν μετὰ τῆς ποιήσεως. Σ. Μ.

(2) Ronsard (Pierre de) ποιητὴς καὶ οὗτος περίφημος, γεν. τὸ 1524 ἐκ πενείας εὐγενοῦς, καταγομένης ἐκ τῆς Οὐγγαρίας, καὶ ἀπεθ. τὸ 1585. ἔμεινε τρία ἔτη παρὰ τῷ Ἰακώβῳ Ε'. βασιλεῖ τῆς Σκωτίας, ἐπέστρεψεν εἰς Γαλλίαν. Συνέλαβε μετά τινων φίλων αὐτοῦ τὴν ἰδέαν νὰ μεταρρυθμίσῃ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν, ἠμελημένην οὖσαν ἕως ἐκείνου, καὶ τοιουτοτρόπως ἐσχημάτισεν ἀκατανόητον διάλεκτον κυρίως εἰς τὰ εἴδη ἅτινα ἀπεστρέφετο. Σ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

κακὸς αὐτοῦ χαρακτὴρ δὲν ἔδιδεν εἰς αὐτὴν τοσοῦτο μισητὴν τροπὴν καὶ ἐνοχοποιητικὴν), ἀπέσπασεν αὐτὸν τῶν ἡδονικῶν αὐτοῦ φαντασιῶν καὶ ἐπλήρωσε τὸν λοιπὸν αὐτοῦ βίον πικρίας καὶ δυστυχίας. Πρόκειται δηλονότι περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν ᾀσμάτων (Couplets) περὶ ὧν ἀναφέρομεν ἐνταῦθα λεπτομερῶς.

Το καφενεῖον Λωράντη (Laurent) ἦν τότε ὁ μόνος τόπος, ἐν ᾧ οἱ περὶ φιλολογίας καὶ πολιτικῆς συνδιαλεγόμενοι ὀκνηροὶ Παρισιανοὶ συνεδρίαζον· ἐκεῖ ἐγίνετο καὶ συνέντευξις ποιητῶν· ἀρχηγὸς δὲ τοῦ Παρνασσοῦ τούτου ἦν ὁ Λαμότιος (La Motte) μετὰ τοῦ Ρουσσώ.

Ὅτε λοιπὸν ἀνεφάνη τὸ μελόδραμα τῆς Ἰπιόνης (1) τὸ 1708, ὁ Ρουσσὼ συνέθεσεν ἐπί τινος ᾠχρου τοῦ προλόγου τοῦ μελοδράματος τούτου πέντε ᾄσματα σατυρικὰ ἐναντίον τοῦ συγγραφέως τῶν λόγων, τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ χοροῦ. Τὰ πρῶτα ταῦτα ᾄσματα, ἅτινα ὡμολόγει ὅτι συνετέθησαν ὑπ' αὐτοῦ, διεδέχθησαν πλῆθος ἄλλων, ἐν οἷς ὑπάρχει πᾶν ὅ,τι τερατωδέστατον δύνανται νὰ γεννήσωσι τὸ μῖσος, ἡ ἐκδίκησις καὶ ἡ ἀκολασία. Αἱ Βερσαλίαι καὶ οἱ Παρίσιοι ἐπλημμύρισαν ἐκ τῶν ἀηδιῶν τούτων.

Ὅτε δὲ τὸ δικαστήρια, βαρυθέντα νὰ ἀκούωσι τὰ παράπονα τῶν προσβαλλομένων προσώπων, ἀνεζήτησαν τὸν συγγραφέα τῶν τοιούτων αἰσχροτήτων, πάντες ὠνομάτιζον τὸν Ρουσσώ, νομίζοντες ὅτι ἀνεγνώρισαν ἐν αὐτοῖς τὸν ποιητικὸν αὐτοῦ ζῆστρον καὶ τὴν παραφοράν. Τὰ ἄτιμα αὐτοῦ ἐπιγράμματα, ἅτινα ὠνόμαζε Gloria à patri τῶν ψαλμῶν αὐτοῦ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ μικραὶ ποιήσεις κάκιστα καὶ σατυρικώτατα ἐφαίνοντο ἐπιμαρτυροῦσαι κατ' αὐτοῦ. Ὁμολογήσαντος μάλιστα τοῦ Ρουσσὼ ὅτι τὰ πρῶτα ᾄσματα ἦσαν ἔργον του, τὰ λοιπὰ ἐφαίνοντο ὅτι μόνον ἐκ τῆς αὐτῆς γραφίδος ἠδύναντο νὰ παραχθῶσιν, ὡς ἔχοντα τὴν αὐτὴν τάσιν τῆς λύσσης, τὸν αὐτὸν καταχθόνιον ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν αὐτὴν πλουσιότητα τῆς ὁμοιοκαταληξίας.

Ἐξετάσαντες λοιπὸν τὰς περιστάσεις καὶ ἀναμνησθέντες τῶν ὅσα παρ' αὐτοῦ ἤκουσαν, παρετήρησαν ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν ᾀσμάτων τούτων θυσιασθέντα πρόσωπα ἦσαν τῷ ὄντι οἱ σφέδρα ὑπ' αὐτοῦ μισούμενοι. Ἀλλὰ καίτοι συνέλαβον τοιαύτας ἰδέας καὶ ἐνδείξεις, δὲν ἠδύναντο ὅμως νὰ ἀποφασίσωσι καὶ νὰ ἐπιφέρωσι κρίσιν βεβαίαν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὡς μὴ ἔχοντες οὐδὲν περὶ τούτου τεκμήριον. Ἐπομένως οὐδὲ ὁ Ρουσσὼ ἔμελλε νὰ καταδικασθῇ, ἐὰν περιωρίζετο εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς συνθέσεως τοιούτων ᾀσμάτων. Ἀλλ' ἡ ὑπερβολικὴ πεποίθησις, ἣν εἶχεν εἰς ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἀψηφήσῃ τὴν δημόσιον φωνὴν καὶ νὰ ράξῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, ἡ φανερὰ πρὸς αὐτὸν προστ ὑπουργῶν (2), πρὸ πάντων ὅμως τὸ πρὸς τὸν γεωμέτρην νον (3) μῖσός του κατέπεισαν αὐτὸν νὰ συλλάβῃ τὸν σκ νὰ θυσιάσῃ τὸν Σωρῖνον τοῦτον διὰ πράξεως τοσοῦτον ἧς ἡ τιμωρία ἦν ἀναγκαιοτάτη διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν

Ἀποτυρλωθεὶς δηλ. ὁ Ρουσσὼ ἐκ τῆς ἐκδικήσεως κατ τὸν Σωρῖνον ὡς συγγραφέα τῶν ἐν λόγῳ ᾀσμάτων· ἔρ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ μετεχειρίσθη νέον τινὰ σκυτέα, τος ἀσθενοῦς Γουλιέλμον Ἀρνούλδ καλούμενον. Ὁ ἄθῶ ἐμαρτύρησε κατὰ τοῦ Σωρίνου, ὁμολογῶν ὅτι ἔλαβε τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ᾄσματα καὶ ὅτι ἔδωκεν αὐτὰ εἰς τινὰ ματοσμήκτην (decrotteur) (4), ὅπως οὕτω διαβοθῶσιν εἰς χεῖρα καὶ πλημμυρίσωσιν ἅπασαν τῶν Παρισίων τὴν

Ἡ δίκη μετέβη ἐκ τοῦ Δικαστηρίου εἰς τὴν Βουλήν δὲ οἱ τοῦ Σωρίνου φίλοι ἐτρόμαζον τότε φοβηθέντες Μόνος ὁ Σωρῖνος δὲν ἀπώλεσε τὴν γαλήνην τῆς ἀθῳ τοῦ, ἀλλὰ μάλιστα κατορθώσας νὰ τύχῃ τῆς εὐνοίας ἐχθρικῶς πρότερον πρὸς αὐτὸν διακειμένων, ἀπέδειξε γάλης ἰσχύος τὴν διαφορὰν τῶν ἑαυτοῦ ἠθῶν, παραβληθέν τὰ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ὑπερασπίσθη τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ ὁμ πάσης δυναπῆς τέχνης καὶ σφοδρότητος περὶ πάντων τῶν ζ Ὁ Ρουσσὼ ὑπεστήριξε τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ πνεύματος ἄνευ ζέσεως· ὁ μὲν λοιπὸν Γεωμέτρης συνέγραψε τὸ αὐτοῦ ὡς ποιητής, ὁ δὲ Ποιητὴς ὡς γεωμέτρης.

Τέλος πάντων ὁ πέλεκυς, δι' οὗ ἔμελλεν ὁ Ρου ταβάλῃ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὁ Σωρῖνος προσέβαλεν αὐτὸν ὡς ἐξαπατήσαντα μάρτυ ταχειρισθέντα τὴν πνευματικὴν ἀδυναμίαν τοῦ Γουλιέ νούλδ, διαφθείρας αὐτὸν διὰ χρημάτων. Ἐπειδὴ δ' αἱ τῆς ἐξαπάτης ταύτης ἐφάνησαν ἀποχρῶσαι, ὁ Ρουσσὼ σθη καὶ δι' ὁριστικῆς ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐξωρίσ Βασιλείου εἰς ἀειφυγίαν. Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἰσοποιηθ Ἀπριλίου 1712 ἐτοιχοκολλήθη εἰς τὴν πλατεῖαν τ (Place de Grève).

Ὁ Ρουσσὼ εὗρεν ἄσυλον παρὰ τῷ κόμητι Δουλο τότε τῆς Γαλλίας ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐν καὶ ἠκολούθη σθέντα πληρεξούσιον τῆς εἰς τὸ Βάδεν συνομολογηθεί

(1) Ἰπιόνη ἐκαλεῖτο ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀσκληπιάδου, Βασιλίσσης τῆς Τροίας, ἣν ὁ πατὴρ αὐτῆς κατὰ προσταγὴν τοῦ μαντείου ἀφῆκε διδομένην πρός τινα παραλιακὸν θρόχον, διὰ νὰ καταφάγῃ αὐτὴν τὸ φοβερὸν τέρας, ὅπερ ἔπεμψεν ὁ Ποσειδῶν εἰς τὴν χώραν τῆς Τροίας πρὸς τιμωρίαν τοῦ Βασιλέως διὰ τὴν ἀπάτην, ἣν ἔδειξε πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς ἐπιστρέφων τότε ἐκ τῆς κατὰ τῶν Ἀμαζόνων ἐκστρατείας καὶ εὑρὼν αὐτὴν αὐτοὺς ἐκπεπεμμένην ἠλευθέρωσε, φονεύσας τὸ τέρας. Ἐπειδὴ δ' ὁ Λαομέδων ἠρνήθη νὰ ἀποδώσῃ αὐτῷ ἣν ὑπεσχέθη ἀμοιβήν, ὁ Ἡρακλῆς ἐλθὼν μετὰ ταῦτα κατὰ τῆς Τροίας μετὰ στόλου καὶ πορθήσας αὐτὴν ᾐχμαλώτισε τὴν Ἰπιόνην, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς σύζυγον τῷ ῥίλῳ αὐτοῦ Τελαμῶνι, ὅστις ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐντεῦθεν τοῦτο διετάχθη ὁ Πάρις νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἁρπάσῃ τὴν Ἑλένην καὶ νέος οὗτος Ἰρίχαψ φθάσας ἐκεῖ καὶ ἰδὼν τὴν Ἑλένην ἐκλεψεν αὐτήν. Σ. Μ.

(2) Pontchartrain et Voisin.

(3) Saurin (Joseph) οὗτος διεκρίθη κατ' ἀρχὰς ὡς κήρ τεστανταισμοῦ, ἔπειτα δ' ἱσταμένη πρόσωπον ἐν Ἑλβετίᾳ. Μετὰ εἰς Γαλλίαν, ὅπου ὁ Βισσουέτος κατήχησεν αὐτὸν καὶ ἐπεσ δόγματα τῆς ἐκκλησίας του. Ἐτιμήθη διὰ συντάξεως, χορηγ ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. Ἔκτοτε ἐνησχολήθη εἰς τὰ μαθήμ σθη καὶ εἰς τὴν ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ τῶν ΣΟΦΩΝ· εἰσῆλθεν εἰς μίαν τῶν ἐπιστημῶν, ἐν ᾗ ἀφῆκε πλεῖστα ἀπομνημονεύματα περὶ καμπύλης γραμμῆς καὶ περὶ βαρύτητος. Ἔπειτα κατ συγγραμμὰς τῶν σατυρικῶν τούτων ᾀσμάτων ἐρυλαπίσθη

(4) Ὑποδηματοσμήκτης ὁ καθαρίζων τὰ ὑποδήματα. Σ. Μ.

Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Βερροίας

κτορος τὸ 1714. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Δοὺξ Εὐγέ-
κριστήθη, ὥστε παρέλαβεν αὐτὸν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ
Βιέννην.

ον ἔτη ἀπήλαυσεν ὁ ποιητὴς τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ
ο σατυρικὸν αὐτοῦ πνεῦμα ἔγεινε καὶ πάλιν αἰ-
τὴ καὶ ταύτην τὴν εὔνοιαν. Ὁ κόμης Βοννεβὰλ
κότροπά τινα ἄσματα περί τινος μοιχαλίδος τοῦ
ε. Ταῦτα διώρθωσε προθύμως ὁ Ρουσσὼ·
ύσας τοῦτο, ἠρκέσθη εἰς μόνην τὴν ἐκδι-
αποστεῖλαι αὐτὸν μετὰ περιφρονήσεως εἰς τας
χεθείς νὰ τῷ ἀναθέσῃ ἐκεῖ τὴν διεκπεραίωσίν
ἥνπερ ὅμως ὑπόσχεσιν οὐδέποτε ἐξετέλεσεν.
ὅλει ἤρχισε νὰ συγχύζεται μετὰ τοῦ Βολταίρου.
δυνάμενοι πλέον νὰ σέβωνται ὁ εἷς τὸν ἄλλον,
ἀλλήλους μῖσος ἀνοικονόμητον, ὅπερ ἔφθασε, καὶ
ς τοῦ Βολταίρου, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν δυσμενείας
οὐδόλως περιποιεῖ εἰς αὐτὸν τιμήν.

καίτοι ἀπελάμβανεν ὑπολήψεως εἰς τὰς Βρυξέλ-
μως δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τους Παρισίους.
παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ μεγάλου prieur de Ven-
ειλεν εἰς αὐτὸν ἀνακλητηρίους ἐπιστολάς· ἀλλ'
αρεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην, διότι ἀπῄτει νὰ
ίκη αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀθωότης του
δήμου. Ἀπορριφθείσης δὲ τῆς ἀπαιτήσεως αὐτοῦ
πικρότατα καὶ πρὸς διασκέδασιν τῆς λύπης του,
νδίνον, ὅπου ἐκδοὺς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀπέκτησεν
ἄτινα καταθέσας εἰς τὴν ἑταιρίαν Ὀστανδ (Osten-
Ἀπώλεσε δὲ συγχρόνως καὶ τὰς ἀγαθὰς διαθέ-
ς Ἀρεμβέργης, τοῦ παντοτε προστατεύοντος αὐτόν.
ῆς οὗτος ἔνδοξος, φθάσας εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν
ύχης εἶνε ἀναγκαιότατα, ἔζησε μόνον ἐκ τῆς
φίλων αὐτοῦ. Καὶ ἂν δὲν ἐπρόφθανεν αὐτὸν ἡ
ένὸς (2) ἐκ τῶν φίλων του, ἤθελεν ἐκτεθῇ πολ-
χάτην ἔνδειαν. Αἱ Βρυξέλλαι, ὅπου εἶχεν ἐπα-
ο εἰς αὐτὸν ἀνυπόφορος διαμονή. Ὁ Κόμης Δου-
μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένος, μαθὼν τὰς δυστυχίας
α ἐπαναφέρῃ αὐτὸν κρυφίως εἰς Παρισίους, ὅπου
ας διατρίψας (μὴ δυνηθέντων τῶν προστατῶν
διαβατηρίου ἑνος ἔτους,) ἐπέστρεψεν αὖθις εἰς
740, ὅπου καὶ ἀπεβίωσε τὸ ἑπόμενον ἔτος, πλή-
ησκευτικῶν αἰσθημάτων. Διεμαρτυρήθη δ' ἀπο-
ῆτον ὁ συγγραφεὺς τῶν ἀσμάτων ἐκείνων, ἅτινα
ὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ἡ ὁμολογία αὕτη, ὡς πολλαὶ
πλήρης ἀπόδειξις τῆς ἀθωότητός του, διότι κατὰ
νας στιγμὰς τοῦ θανατου τὰς χωριζούσας τὴν
ωνιότητος, ὅτε ἀκαταμάχητος τρόμος ἀποσπᾷ
ἀπ' αὐτῶν ἔτι τῶν ἐναχωτέρων, οὐδὲν συμφέρον
ὰ ἐξαπατᾷ τις τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ ὑπὸ τοῦ Πιρὼν (3) ἐπιτάφιον αὐτοῦ ἐννεῖ πολλὰ ἐν ὀλί-
γαις λέξεσι.

„ Ci-gît l'illustre et malheureux Rousseau ;
„ Le Brabant fut sa tombe et Paris son berceau
„ Voici l'abregé de sa vie
„ Qui fut trop longue de moitié
„ Il fut trente ans digne d'envie
„ Et trente ans digne de pitié. (4)

Δύσκολον φαίνεται νὰ ὑπερασπίσῃ τις τὸν Ρουσσὼ ἀπέ-
ναντι τῶν κακιῶν καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ [illegible] κατηγορήθη.
Ὀλίγοι ἴσως ἄνθρωποι ἠσθάνθησαν τόσον τὰς δ[illegible]ους τοῦ μίσους,
ὅσον αὐτός. Ὁ Ρουσσὼ φύσει ἀνήσυχος, ἰδιότροπος καὶ φιλέκδι-
κος, ἄφινεν ἑαυτὸν νὰ διοικῆται ὑπὸ πνεύματος ταραχοποιοῦ καὶ
κακοῦ, ὅπερ εἶνε ἡ μάστιξ τῶν κοινωνιῶν. Ὅπλον δ' εὐσεβούμενον
αὐτοῦ ἦν τὸ ἐπίγραμμα. Καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι του δὲν ἀπέφυγον τὰ
φαρμακερά αὐτοῦ βέλη. Κατηγοροῦσιν αὐτὸν ὅτι ἔφθασεν εἰς τοσοῦ-
τον βαθμὸν ἀχαριστίας καὶ χαμερπείας, ὥστε καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ
πατέρα δημοσίως νὰ ἀρνηθῇ, ἐρυθριῶν διὰ τὴν ἀθλιότητα τῆς
καταστάσεώς του.

Ἐὰν ὁ τελευταῖος οὗτος χαρακτὴρ ἦνε ἀληθής, ἀρκεῖ βεβαίως
διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἀσυμφορωτάτην περὶ τοῦ Ρουσσὼ ἰδέαν· καὶ
τότε πᾶν ὅ,τι προσῆψαν εἰς αὐτὸν φαίνεται πιθανόν.

Ἀλλ' ἐὰν δυνάμεθα μόνον τὸν ἐν τῷ Ρουσσῷ ἄνθρωπον νὰ
μεμῴθωμεν, ὁποῖα ἐγκώμια ὀφείλονται πρὸς αὐτὸν ὡς ποιητήν!
Τίς μᾶλλον αὐτοῦ ὑπῆρξέ ποτε ποιητής, ἐὰν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο
ἐννοῶμεν μεγαλοφυΐαν διὰ μεγάλης τέχνης πεπροικισμένην καὶ
τὰ πάντα δυναμένην νὰ εἰκονίσῃ καὶ νὰ ἑνώσῃ εἰς μίαν ἁρμονι-
κὴν καὶ ζωγραφικὴν στιχουργίαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ζωγραφίας
μετὰ τοῦ θελγήτρου τῆς μουσικῆς; Αὐτὸς ἤνωσε τὰ πάντα· μίμη-
σιν εὐτυχῆ τῶν ἀρχαίων· πίστιν εἰς τὰ καλὰ ἀξιώματα, καθαρό-
τητα γλώσσης καὶ φιλοκαλίαν, ὀργασμόν, δύναμιν καὶ ἁρμονίαν.
Ὁποῖος ἐνθουσιασμός! ὁποῖος πλοῦτος ὁμοιοκαταληξίας καὶ ἐκφρά-
σεων! Εἰς τοὺς ψαλμοὺς αὐτοῦ εὑρίσκει τις ὅλην τὴν μεγαλοπρέ-
πειαν, τὴν εἰκονικὴν ποίησιν καὶ τὸ ψυχαγωγὸν τῶν προφητῶν.
Πολλοὶ θεωροῦσιν αὐτοὺς ὡς τὸ ἐντελέστερον προϊὸν τοῦ πνεύμα-
τός του. Φαίνεται τοὐλάχιστον ὅτι εἰργάσθη εἰς αὐτοὺς μετὰ
πλείονος προνοίας, διὸ καὶ ὀλιγωτεραι ἀνωμαλίαι ἀπαντῶνται
εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῶν ἔργων του. Ἀλλ' ἔτι ὑψηλοτέρα φαίνεται
ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ εἰς τὰς ᾠδάς του, καὶ ποικιλωτέρα εἰς τὰ λυρικὰ
μέλη του (Cantates.)

Εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα ὑπερέβη αὐτὸς ἑαυτόν, διότι εἶνε ἔργα
τελειότατα· εἶνε εἶδός τι ποιήσεως θωρηθὲν εἰς τὴν γαλλικὴν
γλῶσσαν ὑπ' αὐτοῦ, οὔτινος οὔτε παράδειγμα ἔχομεν οὔτε μιμη-

οῦ Λατιν. Prior) τίτλος διδόμενος εἰς κληρικοὺς τε
ων ἀρχῶν. Σημαίνει δὲ Πρῶτος. Σ. Μ.
βολαισγράφου εἰς Παρισίους.

(3) Piron (Alexis) δραματικὸς ποιητὴς γεν. τὸ 1689 καὶ ἀπεθ. τὸ 1773. Οὗτος ἐνησχολήθη εἰς ὅλα τὰ εἴδη τῆς ποιήσεως, ἀλλ' εἰς οὐδὲν εὐδοκίμησε. Πολλάκις ἐποίει καὶ κατὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας καὶ ποτε διαβαίνων ἐκ τοῦ Λούβρου, δείξας τὸν τόπον τῆς συνεδριάσεως αὐτῆς ἐπρόφερε τὸ ἑξῆς παράγραμμα (Calembourg) " ils sont là quarante qui ont de l' esprit comme quatre „ Σ. Μ.

(4) Ἐνταῦθα κεῖται ὁ ἔνδοξος καὶ δυστυχὴς Ρουσσώ. Τὸ βραβεῖον ὑπῆρξεν ὁ τάφος του, οἱ δὲ Παρίσιοι ἡ κοιτὶς του. Ἴδού ἐν συντόμῳ ἡ ζωὴ αὐτοῦ, μακροτάτη ἐξ ἡμιφείας γενομένη. Τριάκοντα ἔτη ἦν ἄξιος φθόνου, καὶ ἄλλα τοσαῦτα ἄξιος οἴκτου. Σ. Μ.

Δημόσια Κοινοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τήν. Ἐνταῦθα φαίνεται ὅτι ἔχει πολὺ περισσότερον τὸ εὔκαμπτον καὶ τὸ εὐλύγιστον. Γινώσκει νὰ συλλαμβάνῃ τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ, νὰ ποικίλλῃ καὶ νὰ τελειοποιῇ αὐτάς. Ταῦτα εἶνε μικραὶ μὲν ποιήσεις, ἀλλὰ τελειόταται.

Τὸ ᾠδάριον τῆς Κίρκης (1) πρὸ πάντων εἶνε ἓν ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γαλλικῆς ποιήσεως, ὃν πλουσιώτατον, μεγαλοπρεπέστερον ὅλων τῶν ὡραιοτέρων ᾠδῶν καὶ ποικιλώτερον. Ἐνταῦθα τὸ σταδιον τοῦ ποιητοῦ δὲν εἶνε ἐπίμηκες, προμηθεύεται ὅμως τοιαύτην ὁρμὴν, ἥτις ἀναμιμνήσκει τὴν ὁρμὴν τῶν ἵππων τοῦ Ποσειδῶνος, δι' ὧν, ὡς λέγει ὁ Ὅμηρος, ἔρθανεν εἰς τὰ ὄρια τοῦ κόσμου διὰ τριῶν μόνων βημάτων.

Πάντες γινώσκουσι πόσον διέπρεψεν ὁ Ρουσσὼ εἰς τὸ ἐπίγραμμα, ἔχων τὴν ἁπλότητα, τὴν βραχύτητα καὶ τὴν ζωηρότητα, ἅτινα ἁρμόζουσιν εἰς τοῦτο τὸ εἶδος. Κατὰ τοῦτο μάλιστα ὑπερέβη πολὺ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Μαρότον. Τὰ δὲ κατώτερα εὐάριθμα ὄντα, ἔχουσιν ὑποθέσεις εὐτραπέλους. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα τὰ ἐπιγράμματα, ἄλλως σατυρικὰ καὶ ἄσεμνα, εἶνε ἐντελῆ. Εὔκολον εἶνε ἀναμφιβόλως νὰ ἐπιτύχῃ τις εἰς τὸ εἶδος τοῦτο, εἶνε ὅμως σπάνιον νὰ φθάσῃ τὴν τελειότητα ὁποιουδήποτε εἴδους τῆς ποιήσεως· ὁ Ρουσσὼ οὐδένα εἰσέτι ἔχει ἐφάμιλλον κατὰ τὸ ἐπίγραμμα.

Καὶ ταῦτα εἶνε αἱ ἀθάνατοι τίτλοι τῆς δόξης αὐτοῦ. Αἱ δ' ἐπιστολαὶ καὶ ἀλληγορίαι του, τυχοῦσαι, ὅτε ἀνεφάνησαν, μεγάλης ὑποδοχῆς μεθ' ὑπερβολικῶν ἐπαίνων, ἕνεκα κομματικοῦ σκοποῦ, κατήντησαν ἤδη εἰς τὴν πραγματικὴν αὐτῶν ἀξίαν διὰ τῶν φιλοκάλων ἀνδρῶν.

Ἐὰν δὲ ἀφαιρέσωμεν στίχους τινὰς ζωηροὺς καὶ τινα μέρη, οἵστρον ποιητικὸν δεικνύοντα, οὐδὲν ἕτερον ἀπαντῶμεν εἰς τὰς τοσοῦτον ἐγκωμιασθείσας ταύτας ἐπιστολάς, νῦν δὲ συγκαταριθμουμένας μετὰ τῶν ἀχρειοτέρων συγγραμμάτων τῶν ὑπὸ τῆς ποιήσεως παραχθέντων, εἰμὴ τὴν κατάχρηστον τοῦ Μαροτισμοῦ, τὴν ἀκυρολεξίαν, τὴν βάρβαρον λέξιν, τὴν ἐπιτήδευσιν τῆς ὁμοιοκαταληξίας καὶ τὰς χαμερπεῖς ἰδέας.

Αἱ δὲ ἀλ[illegible]ρίαι αὐτοῦ ἔχουσιν ὕφος ὀλιγώτερον ἀνώμαλον καὶ ἐσφαλμέν[illegible]ν, Ἔχουσιν ὅμως τὸ μεγαλείτερον τῶν ἐλαττωμάτων, οὖσαι λιαν ἀνυπόφορει καὶ ἐνοχλητικαί. Ἡ μυθοπλαστία αὐτοῦ εἶνε πάντοτε σχεδὸν κοινή, καὶ ἐνίοτε θεϊασμένη καὶ ἀπίθανος, ἡ στιχουργία του εἶνε μονότονος καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ ὅλαι αὗται αἱ ποιήσεις εἶνε ἀ[illegible]ιοι τοῦ Ρουσσώ.

Τοῦτο πρέπει νὰ ὁ[illegible]γῇ τις θαρραλέως· διότι ὀφείλομεν μὲν νὰ σεβώμεθα τοὺς μεγα[illegible]ους ἄνδρας, πρὸ πάντων ὅμως πρέπει νὰ σεβώμεθα τὰς καλὰς γνώμας καὶ τὴν φιλοκαλίαν· ἡ δὲ δόξα τοῦ Ρουσσὼ ὑπάρχει καὶ παρὰ τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰς ἀλληγορίας αὐτοῦ.

Σενέθετε καί τινος κωμῳδίας, ἀλλ' ὅλας ταπεινάς, ἐκτὸς τοῦ Κόλακος, οὗτινος ὁ χαρακτὴρ φαίνεται καλῶς ἐσχεδιασμένος.

(1) Ἴδε περὶ τῆς Κίρκης σελ. 24.

ΦΥΤΟΝ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ.

Μεταξὺ τῶν ἀπείρων φυτῶν, τὰ ὁποῖα ὁ Πανάγ[illegible] ἐδημιούργησεν, ὑπάρχει καὶ μικρόν τι καλούμενον Ε[illegible] τον ἢ φυτὸν τῆς Εὐαισθησίας. Εἶνε δὲ ὡραῖον, καὶ ὡς ἀθῶα κόρη πολὺ αἴδημον (ἐντροπαλόν).

Ἐὰν τὸ ἐγγίξῃς, δὲν σὲ κεντρόνει ὅπως τὸ ῥόδον φαρμακύνει ὅπως ἡ τζουκνίδα, ἀλλὰ μόνον ἀποσύρεται ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μὴ τὸ βλάψῃς. Τὰ μικρὰ καὶ λεπτά [illegible] ἐναγκαλίζονται μεταξύ των καὶ κύπτουσι πρὸς τὴν γ[illegible] ἔλεγον, «Παρακαλοῦμεν μὴ μᾶς κακοποιήσετε.»

Τὸ περίεργον καὶ μοναδικὸν τοῦτο φυτὸν ὅμως, ἐ[illegible] λουθῇ τις νὰ τὸ ἐγγίζῃ συχνά, χάνει κατὰ μικρὸν τὴ[illegible] σίαν του καὶ γίνεται καθὼς τὰ ἄλλα φυτά, μὴ φροντ[illegible] τὸ ἐγγίζει καὶ ποῖος οὐχί.

Ὁ Θεὸς τῷ ἐπροίκισε μὲ τὴν εὐαισθησίαν ταύτην, [illegible] προφυλάττῃ ἀπὸ κινδύνους. Ὅθεν ὅταν τὴν χάσῃ, χά[illegible] νον προφυλακτικὸν μέσον, τὸ ὁποῖον εἶχε κατὰ τῶν ἐχθ[illegible]

Τώρα, ἀγαπητά μου τέκνα, δὲν σᾶς ὑπενθυμίζει τὸ φ[illegible] κάτι τι ἄλλο; Δὲν σᾶς ὑπενθυμίζει τὸ ὡραῖον, τὸ τ[illegible] εὐαίσθητον φυτόν, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔχει φυτεύσει εἰ[illegible] δίαν ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν; Ἠξεύρετε τὸ ὄνομά του. Δ[illegible] ζεται Συνείδησις; Πόσον ζαρώνει φυσικὰ εἰς τὸ π[illegible] γγιγμα τῆς κακίας! Πόσον μᾶς προειδοποιεῖ νὰ κλείσ[illegible] ἐναντίον ἐκείνων, οἵτινες ζητοῦν νὰ ἀστειευθοῦν μὲ τ[illegible] μούς μας, νὰ παίξουν μὲ τὰς ἀρετάς μας!

Φυλάττετε, λοιπόν, μικροί μου φίλοι, τὸ φυτὸν τοῦ[illegible] σαν προσέγγισιν, ἡ ὁποία δύναται νὰ τὸ κάμῃ ἀνεπ[illegible] ἐπομένως ἀνίκανον νὰ σᾶς προειδοποιῇ περὶ τοῦ ἐπικ[illegible] θύνου.

Ἐὰν ὁ Θεὸς ἀπὸ εὐσπλαχνίαν πρὸς ἡμᾶς ἔθεσε [illegible] τοῦτον εἰς τὰς καρδίας μας, ἡμεῖς ἀπὸ εὐγνωμοσύνην [illegible] καὶ πρὸς ἴδιον ἡμῶν συμφέρον πρέπει νὰ τὸ περιποι[illegible] τὸ καλλιεργῶμεν. Ἐὰν δὲ πράττωμεν οὕτω, θὰ εὑρωμ[illegible] λους, ὅτι πάντα τὰ περὶ ἡμῶν θὰ κατασταθῶσι γλυκ[illegible] λίτερα καὶ καρποφορώτερα.

(Ἐφημ. τῶν παιδ[illegible]

Ὁ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ.

Elève-toi au-dessus des cieux, et des cieux des cieux et de tous les esprits célestes, âme raisonnable, puisque Dieu t'apprend que, pour te former, il ne s'est pas proposé un autre modèle que lui même. Ce n'est pas aux cieux, ni aux astres, ni au soleil, ni aux anges mêmes, ni aux archanges, ni aux séraphins qu'il te veut rendre semblable. Faisons, dit-il, à notre image ; faisons à notre ressemblance.

BOSSUET.

Ὑψώθητι ἄνωθεν τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν οὐρανῶν τῶν οὐρανῶν καὶ ὅλων τῶν οὐρανίων πνευμάτων, ψυχὴ λογική, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς σὲ διδάσκει ὅτι, διὰ νὰ σὲ πλάσῃ, δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν ἄλλο ὑπόδειγμα εἰμὴ ἑαυτόν. Οὔτε πρὸς τοὺς οὐρανούς, οὔτε πρὸς τὰ ἄστρα, οὔτε πρὸς τὸν ἥλιον, οὔτε πρὸς τοὺς ἀγγέλους αὐτούς, οὔτε πρὸς τοὺς ἀρχαγγέλους, οὔτε πρὸς τὰ σεραφεὶμ ὁμοίαν θέλει νὰ σὲ κατασκέψῃ Ποιήσωμεν, λέγει, κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, ποιήσωμεν καθ' ὁμοίωσιν ἡμετέραν.

ΒΟΣΣΟΥΕΤΟΣ.

[illegible]τε ὁ Ὕψιστος ἔθεσεν ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον ἄοπλον [illegible]υμνόν, τὸ τέκνον τοῦτο τῆς δημιουργίας ὅπερ ἔμελλεν ἡμέ[illegible] νὰ ἄρξῃ ἐπ' αὐτῆς, δὲν διεκρίνετο τῶν λοιπῶν ζώντων [illegible]άτων δι' οὐδενὸς σημείου τῆς προσεχοῦς δόξης καὶ τοῦ [illegible]είου αὐτοῦ, ἴσως δὲ καὶ περισσοτέραν ἀδυναμίαν καὶ ἀθλι[illegible] εἶχεν ἐκείνων. Μὴ δυνάμενος μήτε εἰς τὰ βάθη νὰ δυθι[illegible] τῶν ὑδάτων, μήτε τοὺς ἀνέμους ταχέως νὰ διατρέξῃ, δὲν [illegible]το ἐπιπλέον νὰ διαφύγῃ, ὡς τὸ ἄκαρι διὰ τῆς μικρότητός του, [illegible]ῶν ἀγριμαίων θηρῶν προσβολάς, νὰ ἁρπάξῃ ὁράν τινα ὡς [illegible]πηξ, νὰ μάχηται ὡς ὁ λέων, νὰ φεύγῃ ὡς ἡ δορκάς, καὶ [illegible]ερπηδᾷ, δίκην σκιούρου, τοὺς βάλτους καὶ τὰς ἀποκρήμνους [illegible]ρας, τρέχων ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον, ἀπὸ θάσους εἰς θάσους, [illegible]πό μιᾶς ἄκρας τῶν ἠπείρων εἰς τὴν ἄλλην. Ἄνευ μέσων [illegible]ς κατὰ τοῦ καύσωνος τῆς Μεσημβρίας καὶ τοῦ ψύχους τοῦ [illegible], ἐκτεθειμένη εἰς πάντας τοὺς κινδύνους καὶ εἰς πάσας ἐν [illegible]τὰς θανάσιμους ἡ ἀνθρωπίνη φυλή, ἐφαίνετο ἐπὶ γῆς ἐρριμ[illegible] ἐκ τινος σκληρᾶς ἰδιοτροπίας τῆς Εἱμαρμένης, μόνον ὅπως [illegible]αθῇ τάχιστα καταβρωθεῖσα ὑπὸ τῆς μάστιγος, ὑφ' ἧς ἔβλε[illegible] αὐτὴν προσβαλλομένην.

[illegible]ὸ ἂν πάντα τὰ λοιπὰ τέκνα τῆς δημιουργίας ὡμίλουν, ἤθε[illegible]πει.

Ὁποῖον ἄρα τὸ ἀσθενὲς τοῦτο πλάσμα, οὗ τὸ ἄχνουν θέρμα [illegible]σήσεται ὑπὸ τῶν πρώτων ἡλιακῶν ἀκτίνων, διαπερασθή[illegible] ὑπὸ τῆς πρώτης νυκτίας δρόσου καὶ διασχισθήσεται ὑπὸ [illegible]αχίστης πάχνης; Τὸ στόμα του ἐπιτήδειον μόνον εἶνε τὸ [illegible] πρὸς καταβρόχθισιν τῶν ἤδη καταβεβλημένων καὶ κατε[illegible]γμένων μελῶν τῶν ἐχθρῶν του. Ἡ χεὶρ του ἄοπλος πάντῃ [illegible]δὲν δύναται νὰ ἁρπάσῃ αὐτὰ ζῶντα καὶ τὰ καταπαράξῃ. [illegible]ς του γυμνὸς ὡς καὶ τὸ ἐπίλοιπόν του σῶμα δὲν δύναται [illegible]ὑπερασπισθῇ οὔτε σχεδὸν νὰ τὸν ὑποβαστάξῃ. Εἰς χάλιξ, [illegible]ονθὸς ἀρκοῦσι νὰ τὸν καθαιμάξωσιν. Ὁ ὀφθαλμός του ἐλέ[illegible] πει ἴσως εἰς ἐκτεταμένας ἀποστάσεις, ἀλλὰ μόνον διὰ μεγάλου ἀγῶνος ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας του φεῦγον ἔδαφος, ἄλλως τε τὸ ὄμμα του λυχνία τις μόνον ἐστὶν ἀτελής, ἀναπτομένη σὺν τῷ φωτὶ τοῦ ἡλίου καὶ συσβεννῦσα αὐτῷ. Ἀπόλλυσιν ὅθεν πάντα τὰ φῶτα, ὁπόταν μάλιστα τῷ εἶνε ἀναγκαῖα ἐν τῇ σκοτίᾳ. Ἡ μακρά του κόμη οὐδὲ ὡς ἔνδυμα χρησιμεύει αὐτῷ οὐδὲ ὡς ἄμυνα. Ὁ ὀλέθριος οὗτος στολισμὸς τίνι ἄλλῳ ὁμοιάζει ἢ περιπλοκῇ καὶ παγίδι, ἣν μεθ' ἑαυτοῦ πάντοτε φέρει καὶ εἰς ἣν ἐμπεσεῖται ἀποπειραθεὶς νὰ καταφύγῃ ὑπὸ τὴν σκιὰν πλατυφύλλων δασῶν;

Πιεζόμενος ὑπὸ πείνης, ὑπὸ τῆς βροχῆς καὶ ὑπό τινος ἐξ ἡμῶν τῶν λοιπῶν ζώων, πῶς θὰ συντηρηθῇ; Ποῦ θὰ ζητήσῃ ἄσυλον; Θὰ προσπαθήσῃ ἆρά γε νὰ συλλέξῃ καρπόν τινα ἢ νὰ εὕρῃ ἄσυλον ὑπὸ τοὺς κλάδους ἀμυντικοῦ δένδρου; Ἀλλὰ πίνι τρόπῳ τὰ τόσον λεπτοφυῆ μέλη αὐτοῦ θὰ δυνηθῶσι νὰ προσκολληθῶσιν εἰς τὸν τόσον τραχὺν καὶ ὀγκώδη κορμὸν ἐκείνου; Τὸ σῶμά του περιβραχήσεται πάραυτα ἱδρῶτι καὶ αἵματι ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ τῷ τόσον εὐκόλῳ δι' ἡμᾶς! Οἱ πόδες αὐτοῦ δὲν δύνανται νὰ προσφυῶσιν, ὡς οἱ τοῦ στρουθίου, ἐπὶ τοῦ ὑπὸ θυέλλης καταβληθέντος κλωνός. Δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ παραδοθῇ εἰς ἀνάπαυσιν, καὶ ὁ ὑπὸ τὸ φύλλωμα διακρίνας αὐτὸν ἀετὸς κατασπαράξει πάραυτα αὐτὸν τοῖς ἀσπλάγχνοις αὐτοῦ ὄνυξιν. Ἡ ἄρκτος θ' ἀναβῇ μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ δένδρου, ὅπως ἁρπάξασα καταβροχθίσῃ αὐτόν. Ὁ ἐλέφας θὰ τὸν καταλάβῃ διὰ τῆς προβοσκίδος του εἰς τὸ ἀνίσχυρον σῶμά του καταφύγιον. Ὁ δὲ ὄφις, οὗ ἤθελε ταράξει τὴν φωλεάν, θὰ περιβάλῃ αὐτὸν διὰ τῶν συσπειρωμάτων του καὶ θὰ κατασυντρίψῃ αὐτὸν καὶ τὴν σύντροφόν του κατὰ τοῦ φιλοξενοῦντος κορμοῦ. Θὰ θελήσῃ ἆρά γε νὰ καταφύγῃ ὑπὸ τὰ ὕδατα; Οὐδόλως δύναται νὰ ζήσῃ ἐν αὐτοῖς. Νὰ τὰ διαπεράσῃ, ὅπως ζητήσῃ ἄσυλον εἰς ἕτερα παράλια; Ἡ χελιδὼν ὑπερπηδᾷ τὸν Ὠκεανόν, ἡ ἀλκυὼν κατοικεῖ ἐπὶ μιᾶς πτυχῆς τοῦ κύματος, ἄπειρα ἔντομα τρέχουσι διὰ μέσου τῶν κυμάτων, ἀλλ' αὐτὸς ἀπολεσθήσεται δαγυιάς τινας πέρρω τῆς ὄχθης, καὶ ἐὰν μάλιστα τὰ πόντια τ[illegible]κτα ἤρινον αὐτὸν ἀτιμωρητεὶ νὰ ἐπιβράμῃ τὴν ἐπικράτειάν Τὸ κράτος λοιπὸν τῶν ὑδάτων ὡς καὶ τὸ τῶν ἀνέμων τῷ εἶνε ἀπρόσιτα. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιφανείας τῆς μητρὸς γῆς, ἀνίσχυρος πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ ἐπίθεσιν, ἀνίσχυρος πρὸς ἀπόκτησιν τροφῆς καὶ πρὸς ἐκδίκησιν ἑαυτοῦ, ἀσθενέστατον παίγνιον καὶ τοῦ ἀσθενεστέρου ἡμῶν εἶδε καὶ ὄψεται τὸ φῶς μόνον ὅπως διαφέρῃ, τρέμῃ, καὶ ἀποθάνῃ.»

Ἀλλ' ὁ Ὑπέρτατος Ἄναξ τοῦ Παντὸς δημιουργῶν τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ μετ' εὐλογιῶν:

« Αὐξάνου καὶ πληθύνου. Πλήρωσον τὴν γῆν. Καθυπόταξον αὐτήν. Βασίλευσον ἐπὶ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης, τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐφ' ὅλων τῶν ἐπὶ γῆς κινουμένων ζώντων. »

Τοιαῦτα εἶπεν. Ὀλίγιστος παρῆλθεν ἔκτοτε καιρός, καὶ τὰ ἰσχυρὰ καὶ ὡπλισμένα καὶ τρομερὰ ἐκεῖνα ὄντα ἔφευγον ἀπανταχόθεν. Τὸ δὲ ἀσθενὲς καὶ γυμνὸν ἐκεῖνο πλάσμα κατώρθωσε νὰ καταδιώκῃ, νὰ φθάνῃ καὶ νὰ δαμάζῃ καὶ αὐτὰ τὰ ἐναέρια κ[illegible]

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

Ὑπερωκεάνεια τέρατα. Τὸ πτηνὸν καταβαλλόμενον, ὁ ἰχθὺς καταβροχθιζόμενος τῷ ἐχορήγουν τὰ μέσα, δι' ὧν καθυπέτατε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ βραχίονος αὐτοῦ τοὺς ταχυτέρους κατοίκους τῶν δασῶν. Ὡς στενότατος δ' ἑταῖρος καὶ εὐπειθὴς φρουρὸς ὁ κύων, ἐφρούρει πλησίον αὐτοῦ, θυσιάζων τὴν αὐτοῦ ζωὴν ὑπὲρ τῆς ζωῆς ἐκείνου. Ἡ τίγρις τὸν ἐνέδυε μὲ τὸ δέρμα της, ἡ βοῦς τὸν ἔτρεφε μὲ τὸ γάλα της καὶ μὲ τὸ κρέας της. Ὁ ταῦρος, ὁ ὄνος, ὁ ἐλέφας, ἡ δρομάς, καταδαμαζόμενοι, ἐσχημάτιζον πέριξ αὐτοῦ οἱονεὶ οἰκογένειάν τινα αἰχμαλώτων, τῶν ὁποίων ἡ σωματικὴ ἰσχὺς ἐχρησίμευον ἀποκλειστικῶς πρὸς ὑπηρεσίαν αὐτοῦ. Πᾶσα ἡ ζῶσα φύσις ὡμοίαζεν ἀθροίσματι εὐπειθεσάτων τεχνιτῶν, προσπαθούντων μόνον ὅπως ἐξομαλύνωσι τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ἀνθρώπου τυγχάνοντα προσκόμματα, προσεγγίζωσι τὰς ἀποστάσεις καὶ ἀνακαλύπτωσι πρὸς ὄφελος αὐτοῦ ἐπί τε τῆς ἐπιφανείας καὶ ἐν τοῖς κευθμῶσι τῆς γῆς θησαυρούς καὶ ἀπολαύσεις πάντοτε νέας. Ἡ κάμηλος, ἡ ἱππέλαρος, ὁ ἵππος, ἡ εὐγενὴς ὄντως αὕτη κατάκτησις, μετέφερον κατὰ τὸν πόθον καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ τὰ βαρύτερα ἄχθη, τὴν χρησιμωτέραν ὕλην, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐκ τῆς μιᾶς ἄκρας τῶν ἠπείρων εἰς τὴν ἄλλην. Ἤδη ὁ χάλιξ τῷ ἐχρησίμευε τὸν σπινθῆρα ὡς ὅπλον κατὰ τοῦ δρυός, διαλύοντα τὸν ζόφον τῆς νυκτός, μετατρέποντα εἰς γονίμους κοιλάδας τὰ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους ἄπειρα δάση, λεπτύνοντα τὸν χρυσὸν καὶ τὸν σίδηρον, καὶ μεταποιοῦντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαχθέντα τῶν κόλπων τῆς γῆς ἀκατέργαστα καὶ ἀνωφελῆ μέταλλα εἰς πελέκεις, σπάθας, ἄροτρα, βραδύτερον δὲ καὶ εἰς πολύτιμα νομίσματα. Ἡ [πεύκη καταβᾶσα εἰς τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἐκ τῶν δρυοκαρυΐνων ὀρέων μέχρι τῶν κόλπων τοῦ ἀρρέντος πόντου, ἐλάμβανεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς τὸν κύριον τῶν θαλασσῶν, καὶ σχηματίζουσα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν κινητὰς γεφύρας καὶ πετρωτοὺς ἐμπορικοὺς οἴκους, καθίστα προσιτὸν πᾶν ὅπερ ὁ Θεὸς εἶχε κατ' ἀρχὰς χωρίσει, τὰς γαίας, τὰς φυλὰς [illegible] διαφόρους θησαυρούς. Μία κώπη, ἓν πηδάλιον, [illegible] κοινὰ καταστήσωσι πάντα τὰ πλούτη καὶ πάσας τὰς ἐπι[illegible] τῆς ὑφηλίου.

Ἐδέησε δὲ ὅπως μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ὁλοκλήρων, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐκτελεσθῇ ἡ ὄντως μεγαλ[illegible] αὕτη μεταβολή. Περὶ τὸ τέρμα τοῦ χρόνου τούτου τὰ ἔθνη σχηματισθῇ. Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρικὴ, ἠρίθμη[illegible] ἐπὶ τῶν κοινῶν αὐτῶν μεθορίων ἀχανῆ καὶ ἀκμάζοντα κ[illegible] δ' ἀνθρωπίνη[illegible] τέως ἀγρία κ[illegible] νωμένη, ἤγε[illegible] κατοικίαν καὶ [illegible] θάνατον λειψ[illegible] πυραμίδας, ἐξ[illegible] Ἰλιάδας καὶ [illegible] εἰς τὸν Θεὸν, [illegible] ὑπέρτατον Κ[illegible] Παντός.

(Ἐκ τοῦ Γ[illegible] ὑπὸ Θ. Μ. K[illegible]

ΚΟΚΑΚΤΟΥ.

Μεταξὺ τ[illegible] νῶν τὸ γενος [illegible] (παπ[illegible] περιέχει περ[illegible] εἰδὴ καὶ παρ[illegible] περισσοτέρας [illegible] λαγὰς παρ' [illegible] τε ἄλλαι ὡς [illegible] μέγεθος εἰ[illegible] ψιττακείμικρ[illegible] αὐτοῦ τοῦ κα[illegible] καὶ ἄλλοι με[illegible] τῶν κα[illegible] ὀρνίθων.

Ὡς πρὸς τ[illegible] τινὲς εἶνε κα[illegible] ἄλλοι κατά[illegible] λοι χρυσοειδ[illegible] λοι ὡραιότερ[illegible] τοῦ τοῦ ταυ[illegible] ου) κατὰ τὴν [illegible] τοῦ χρώματ[illegible]

Κοκακτοῦ.

Ἡ παροῦσα εἰκονογραφία παριστᾷ ψιττακὸν τῆς Νέας [illegible] λίας. Ὅστις ζῇ κατ' ἀγέλας. Τὰ πτερά του εἶνε ὡραιότατ[illegible] τὸ ράμφος του πολὺ γαμψόν. Ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου μέρους [illegible] φαλῆς του ἔχει περικεφαλαίαν κιτρινοπράσινον, τὴν ὁποί[illegible] βούλησιν ἁπλόνει ὡς ὁ ταὼς τὴν οὐρὰν του ἐν εἴδει ρ[illegible]

Ὅταν ἐξημερωθῇ, ἀφοσιοῦται πολὺ εἰς τοὺς κυρίους [illegible] θάνει νὰ ὁμιλῇ καὶ λέγει πολὺ ἀστεῖα πράγματα· γελᾷ [illegible] καλά, ὅσον ἂν μικρὸν παιδίον. Ὁ Θεὸς ἔκαμεν ἀπειρ[illegible] πτηνῶν καὶ ὅλα ταῦτα ψάλλουν τοὺς ἐπαίνους του.

(Ἐκ τῶν [illegible]

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΑΡΤ ΒΛΑΚΗΣ.

Ὁ Ἑλληνιστὴς Βλάκης, οὗτινος τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀκραιῆ αἰσθήματα διαλάμπουσιν ἐν ἑκάστῃ σελίδι τῶν σοφῶν αὐτοῦ [illegible] γραμμάτων, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἐσαεὶ ἔσεται ἐντετυπω[illegible] νον ἐν ἑκάστῃ Ἑλληνικῇ καρδίᾳ διὰ τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν [illegible] οϊκὰς ἐκφράσεις του, ἐγεννήθη ἐν Γλασκώβῃ τῆς Σκωτίας τὴν [illegible] Ἰουλ. τοῦ 1809, καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἀβερδίνῃ καὶ Ἐδιμ[illegible] βργῃ. Κατ' ἀρχὰς ὁ καθηγητὴς Βλάκης ἦτο προωρισμένος διὰ [illegible] θεολογικὸν στάδιον· [illegible] λθε τακτικῶς τὰς [illegible] καταρκτικὰς αὐτοῦ [illegible] ουδὰς καὶ ἀκολού[illegible] ς ἐσπούδασεν ἐπὶ [illegible] α ὁλόκληρα ἔτη τὴν [illegible] λογίαν, ἀκούσας τῶν [illegible] οιφήμων θεολόγων [illegible] ερνς (Mearns) καὶ [illegible] άουν (Brown) ἐν [illegible] ς ἐν Ἀβερδίνῃ πα[illegible] ιστημίοις τοῦ Κὶγγ [illegible] ng) καὶ Μάρισελ [illegible] arischel). Πρὶν δὲ [illegible] οπερατώσῃ τὰς θεο[illegible] γικὰς αὐτοῦ σπουδάς, [illegible] εσκέφθη τὴν Γερ[illegible] νίαν καὶ Ἰταλίαν, [illegible] ια διέμεινε δύω ἔτη [illegible] ουδάσας τὴν Γερματ[illegible] ην καὶ Ἰταλικὴν [illegible] ολογίαν, τὴν τε θε[illegible] εἰδὴ καὶ παρ[illegible] γίαν καὶ ἀρχαιολο[illegible] περισσοτέρας [illegible] ν. Ἐν Ῥώμῃ ἔτι [illegible] μένων ὁ καθ. Βλά[illegible] τε ἄλλαι ὡς [illegible] ἐδημοσίευσεν ἐν [illegible] μέγεθος εἰ[illegible] οῖς Χρονικοῖς τῆς [illegible] ψιττακείμικρ[illegible] χαιολογικῆς Ἑται[illegible] αὐτοῦ τοῦ κα[illegible] » διατριβὴν γε[illegible] καὶ ἄλλοι με[illegible] μμένην Ἰταλιστὶ ἐπί[illegible] τῶν κα[illegible] ς ἀρχαίου ἀναγλύ[illegible] ὀρνίθων. [illegible] τὰ δὲ μέλη αὐτῆς

Ὡς πρὸς τ[illegible] γνωρίσαντες τὴν τινὲς εἶνε κα[illegible] τὰ ἀρχαιολογικὰ ἄλλοι κατά[illegible] ότητά του ἐξελέ[illegible] λοι χρυσοειδ[illegible] το αὐτὸν ἐπίτιμον [illegible] λοι ὡραιότερ[illegible] ος.

[illegible] ουδάζων ἐν Ῥώμῃ τὴν ἀρχαιολογίαν, πρὸς ἣν ὁ καθ. Β. εἶχεν [illegible] ου) κατὰ τὴν [illegible] τέραν κλίσιν, ὠφελήθη μεγάλως ὑπὸ τῶν περιφήμων ἀρχαι[illegible] τοῦ χρώματ[illegible] γων Βαρώνου Βανσέν, καθ. Ἐδουάρδου Γεράρδ, καὶ ἄλλων [illegible] ῶν Γερμανῶν διαμενόντων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκεῖ. [illegible] τὰ τὴν ἐκ Γερμανίας καὶ Ἰταλίας ἐπάνοδόν του ὁ καθ. Β. [illegible] ρης ποιητικῆς φαντασίας ἐποιήσατο μετάφρασιν τοῦ ἀριστουρ[illegible] γήματος «ὁ Φάουστ» τοῦ Γόεθ, ἥτις ἐδημοσιεύθη τῷ 1834. [illegible] κωρ. Λοὺϊς ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τῆς Γερ[illegible] ίας πλείστους ἐπαίνους ἐπιδαψιλεύει εἰς τὴν μετάφρασιν [illegible] ης· ἀλλ' ὁ καθ. Β. ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ μετριοφροσύνῃ [illegible]

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχ. ΑΗ'.).

Ἰωάννης Στουάρτ Βλάκης.

οὐδεμίαν σημασίαν ἔδωκεν εἰς τὸ ἔργον του τοῦτο, θεωρήσας αὐτὸ ἓν τῶν νεανικῶν προϊόντων τοῦ καλάμου του ἀνάξιον νὰ καθέξῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην θέσιν ἐν τῇ Ἀγγλικῇ φιλολογίᾳ. Δευτέραν δὲ ἔκδοσιν, ἣν προὐτίθετο νὰ ποιήσῃ, ὅπως ἐπιθεωρήσῃ καὶ ἐπιδιορθώσῃ τὴν μετάφρασίν του, «ἵνα», κατὰ τὸ λέγειν του, «πλησιάσῃ τοὐλάχιστον τὸ πρωτότυπον», φαίνεται ὅτι ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν δὲν ἠδυνήθη εἰσέτι νὰ φέρῃ εἰς τέλος.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπεβλήθη εἰς ἁπαντας τοὺς Ἱερεῖς τῆς Σκωτικῆς Ἐκκλησίας νὰ προσυπογράψωσιν ὁμολογίαν πίστεως, ὁ καθ. Βλάκης ἕνεκα λόγων συνειδήσεως ἐγκατέλειψε τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς καὶ κατέγινεν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς νομικῆς. Ἀλλὰ τοῦ ζωηροῦ καὶ εὐερεθίστου αὐτοῦ μὴ συνάδοντος οὐδόλως μὲ τὰς νομικὰς σπουδάς, καὶ προβλέπων ὅτι ἐκ τῆς ἐπιστήμης ταύτης οὐδὲν αἴσιον μέλλον παρουσιάζετο ἐνώπιόν του, ἐδόθη εἰς τὴν φιλολογίαν, συγγράφων ἄρθρα καὶ πραγματείας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ Γερμανικῆς φιλολογίας, καταχωριζομένας ἐν τοῖς περιοδικοῖς, Blackwood, Tait καὶ Foreign Quarterly Review.

Τὸ 1841 ὁ Βλάκης διωρίσθη παρὰ τῇ δημοτικῇ Ἀρχῇ καθηγητὴς τῆς Λατινικῆς φιλολογίας ἐν τῷ ἐν Μάρισελ (Marischel) πανεπιστημίῳ τῆς Ἀβερδίνης. Τὴν ὑψηλὴν ταύτην θέσιν κατεῖχεν ἐπὶ ἕνδεκα ὁλόκληρα ἔτη, διακριθεὶς διὰ τὸ εὐμέθοδον τῆς διδασκαλίας, τὴν εὐγενῆ συμπεριφορὰν του καὶ διὰ τὰς μεγάλας καὶ οὐσιώδεις ὑπηρεσίας, ἃστινας προσήνεγκε πρὸς παγίωσιν τοῦ Σκωτικοῦ ἐκείνου φυτωρίου.

Ἅμα ὁ καθ. Βλάκης κατέλαβε τὴν ἕδραν τῆς λατινικῆς φιλολογίας, παραχρῆμα κατενόησε τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν, ἐν ᾗ διετέλουν τὰ Σκωτικὰ πανεπιστήμια ὡς πρὸς τὴν φιλολογίαν ἐν γένει ἕνεκα τῆς ὀλιγωρίας τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως· ὅθεν ὁρμώμενος ἐκ τῆς ἀξιεπαίνου ἰδέας τοῦ νὰ βελτιώσῃ τὰ πολλῶν χρῄζοντα βελτιώσεων Σκωτικὰ πανεπιστήμια, εἰργάσθη μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας ὑπὲρ τῆς ἀναμορφώσεως αὐτῶν, οἱ δὲ κόποι του πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ κοινωφελεστάτου τούτου ἔργου δὲν ἐματαιώ-

θησαν, διότι κατὰ τὸ 1858 διωρίσθη Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπή, ἥτις ἐπιληφθεῖσα τοῦ ἀντικειμένου τούτου, εἰσήγαγε μὲν ἐπωφελεῖς τινας μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ παιδείᾳ, ἀλλ' οὐχὶ τὴν ριζικὴν ἐκείνην μεταρρύθμισιν, ἣν ὁ καθ. Βλάκης μετὰ τοῦ Δ. Τζαλίμερ καὶ ἄλλων διακεκριμένων Σκώτων προσεδόκων καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἰργάσθησαν μετ' ἀπαραδειγματίστου αὐταπαρνήσεως. Κατὰ τὴν ἐν Ἀδερδίνῃ διαμονήν του ὁ καθ. Β. συνέγραψε πολλὰ ἄρθρα μεγίστης φιλολογικῆς ἀξίας ἐν «τῷ Κλασικῷ Μουσείῳ» ἐκδιδομένῳ παρὰ τοῦ Δρ. Λεονάρδου Schmitz, μαθητοῦ τοῦ εὐπαιδεύτου Niebohr καὶ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἐδιμβούργῃ γυμνασίου. Ἀλλ' ὁ καθ. Β. καίτοι κατεγίνετο εἰς πολλὰς ἄλλας διανοητικὰς ἐργασίας καὶ διῆγε βίον ἐπίπονον, δὲν ἐγένετο ἐπιλήσμων τῆς σπουδῆς τῆς γλώσσης τοῦ Ὁμήρου καὶ Πλάτωνος· ὅθεν ἤρξατο νὰ σπουδάζῃ τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, διότι ἔλεγεν ὁ σοφὸς Βλάκης, ὅτι ἡ Λατινικὴ φιλολογία γενικῶς θεωρουμένη δὲν εἶνε εἰμὴ ἁπλῆ ἠχὼ τῆς Ἑλληνικῆς. Ἐν διαστήματι δὲ ὀλίγων ἐτῶν ἐνεβάθυνε τοσοῦτον εἰς μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν τῆς Ἑλλάδος, ὥστε ἐν βραχεῖ διαστήματι ἐξέδωκεν ἔμμετρον μετάφρασιν τοῦ ἐξόχου τραγῳδοποιοῦ Αἰσχύλου, ἥτις ἐπῃνέθη μεγάλως παρὰ πάντων τῶν Ἄγγλων καὶ Ἀμερικανῶν λογίων, ὁ δὲ ἑλληνιστὴς Φέλτων ἀποκαλεῖ αὐτὴν «τὴν ὡραιοτέραν καὶ πιστοτέραν ἁπασῶν.» Τῷ 1852 ἕνεκα τῆς μεταφράσεως ταύτης ὁ καθ. Βλάκης διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ ἀρχαίῳ καὶ διακεκριμένῳ πανεπιστημίῳ τῆς Ἐδιμβούργης· καὶ εἶνε ἴσως ὁ μόνος καθηγητ. Βρεττανικοῦ πανεπιστημίου, ὅστις ἐπιμένει ὅπως οἱ Ἄγγλοι προφέρωσι τὴν Ἑλληνικὴν συμφώνως μὲ τὸν ὀρθὸν τονισμὸν τὸν παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν Ἀλεξανδρινῶν καὶ Βυζαντινῶν Γραμματικῶν, καὶ ὄστις προσπαθεῖ πανταχόθεν νὰ ἀποσοβήσῃ τοὺς ἀρχαίους τύπους τῆς Ἐρασμίου προφορᾶς, ἣν μέχρι σήμερον διετήρησαν μετὰ θρησκευτικῆς αὐστηρότητος εἰπεῖν ἀκριβείας τὰ Ἀγγλικὰ πανεπιστήμια. Ὅπως δὲ διαφωτίσῃ ἔτι μᾶλλον τοὺς ἐπιμένοντας εἰς τὴν Ἐρασμίειον προφορὰν καὶ διαρρήξῃ τὸ μεσότειχον ὅπερ τὰ ἐν Βρεττανίᾳ ἐκπαιδευτήρια ἀνήγειρον μεταξὺ τῆς Ἀρχαίας καὶ Νεοελληνικῆς, ὁ καθ. Βλάκης ἀμέσως μετὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς Ἀκαδημαϊκῆς αὐτοῦ διδασκαλίας, περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως τοῦ 1853, ἐπεσκέφθη τὴν Ἑλλάδα, ἔνθα ἐξετάσας μετὰ περισσοτέρας ἐπιστασίας τὸ σπουδαῖον ζήτημα τῆς προφορᾶς ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πατρίδα του ἔτι μᾶλλον πεπεισμένος ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ πρέπει νὰ διδάσκηται ὡς γλῶσσα ζῶσα, κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς Γραμματικούς, καὶ ὅτι ἡ μέθοδος τῆς διδασκαλίας, ἣν μετεχειρίζοντο ἐν τοῖς ἀνωτέροις ἐκπαιδευτηρίοις τῆς Ἀγγλίας, ἦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρὰ φύσιν ὀχληρά, ἀντεπιστημονικὴ καὶ ἀνωφελής. Τὰς ἰδέας ταύτας ὁ καθ. Βλάκης ἐξεφράσατο ἐπ' εὐφραδεστάτου λόγου «Περὶ Νεοελληνικῆς» ἐνώπιον τῶν φοιτητῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ἐδιμβούργης.

Ὁ λόγος οὗτος ἀκολούθως ἐδημοσιεύθη καὶ μεγάλως ἐπῃνέθη παρὰ πολλῶν Ἑλληνιστῶν Ἄγγλων τε καὶ Ἀμερικανῶν. Τῷ 1857 ἐξέδωκε τομίδιον ποιημάτων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ἀντικειμένων τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας, ὅπερ ἔτυχεν ἀρίστης ὑποδοχῆς, ἡ δὲ ἔκδοσις αὐτοῦ ἦδη ἐξηντλήθη. Τὰ ποιήματα ταῦτα εἰσὶ γεγραμμένα εἰς ὕφος λίαν ἔξοχον, ἡ δὲ ὑψηλὴ αὐτοῦ φαν[τα]σία διαλάμπει παντοῦ. Μετὰ ἓν ἔτος ἐξέδωκε πραγματείαν «Π[ερὶ] τοῦ κατὰ Πλάτωνα κάλλους,» ἥτις θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστ[ούρ]γημα τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ προϊόντων, καὶ ὄντως εἶνε ὡς [ἐκ] τὰς ἰδέας ἓν ἐκ τῶν πρωτοτύπων αὐτοῦ ἔργων. Ἐν τῇ πραγ[μα]τείᾳ ταύτῃ ὁ καθ. Βλάκης ἀνασκευάζει μετὰ πλείστης [δε]ξιότητος ἀκριβείας καὶ φιλοσοφικῶν ἐπιχειρημάτων τὰς περὶ ὡραίων [τέ]χνῶν θεωρίας τοῦ Ἄλισον καὶ Ζεήλερεῖ, αἵτινες ἀνεπτύχθ[ησαν] ἐν Ἐδιμβούργῃ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος· κύριαι οὗτοι προσεπάθησαν διὰ παντὸς μέσου ν' ἀποδείξωσιν τὸ κάλλος τῶν ὡραίων τεχνῶν δὲν βασίζεται ἐπὶ αἰωνίων πραγματικῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἐπὶ αὐθαιρέτων καὶ δεσποτικῶν μ[ε]νήσεων χρόνου τε καὶ τόπου.

Ἐν ἔτει 1860 ἐξέδωκε τομίδιον Ἀγγλικῶν καὶ Δατ[ι]νοποιημάτων, ὅπερ δὲν ἔλαβε τὴν εὐμενῆ ὑποδοχὴν τοῦ πρ[οη]γουμένου. Τὰ ποιήματα ταῦτα φαίνεται ὅτι ὁ καθ. Βλάκης συνέγραψε μ[ό]ριν παιδιᾶς καὶ ποικιλίας. Συνάμα δὲ ὁ καθ. Β. ἐνησχολεῖτο [ἐ]τὸ πλεῖστον λόγου ἄξιον αὐτοῦ σύγγραμμα «Περὶ Ὁμήρ[ου]» ἐκδοθὲν ἐν Ἐδιμβούργῃ τῷ 1866, ἐκ τεσσάρων τόμων συ[γκ]ειμένον. Διὰ τὸ ἔργον τοῦτο ὁ συγγραφεὺς κατεδαπάνησε δ[έκ]α ὁλοκλήρων ἐτῶν ἀνέσεως ὥρας, διαιρεῖται δὲ εἰς τρία μέρη· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ διαπραγματεύεται μετὰ μεγίστης ἱστορικῆς [ἀ]λήθειας τὸ πολύπλοκον ζήτημα, τὸ ἀφορῶν τὴν ἀρχήν, τὸν χ[α]ρακτῆρα καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Ὁμηρικῶν ποιημάτων, ὅπερ ἐκ[τὸς] ἐποχῆς τοῦ μεγάλου φιλολόγου Wolf διῄρεσε τοὺς πεπαι[δ]ευμένους εἰς δύο μεγάλα στρατόπεδα· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἐμπερι[έ]χεται ἔμμετρος μετάφρασις τῆς Ἰλιάδος, καὶ ἐν τῷ τρίτῳ φιλ[ο]λογικαὶ καὶ ἀρχαιολογικαὶ σημειώσεις, ἐν αἷς τὰ μᾶλλον ἐνδι[α]φέροντα ζητήματα τῆς Ὁμηρικῆς ἀρχαιότητος σαφηνίζονται· [τὰ] σημασία τῶν ἀμφιβόλων λέξεων ἀκριβῶς ἐξετάζεται. Ἡ κ[υ]ριωτέρα ὅμως ἰδέα, ἣν ὁ σοφὸς συγγραφεὺς προτίθεται νὰ ὑποστ[ή]ριξῃ διὰ τοῦ ἐμβριθεστάτου τούτου ἔργου, εἶνε ὅτι ὑπάρχει μεγίστη δ[ια]φορὰ μεταξὺ τῶν ποιημάτων ἑνὸς ἀοιδοῦ ἄνευ διβλίων ἀδ[ο]ῦς ὅπως τὸν ἀκροάζωνται ἄλλοι, καὶ ἑνὸς ποιητοῦ ζῶντος ἐν [τ]ῷ λογικῷ αἰῶνι καὶ γράφοντος ὅπως ἀναγινώσκηται· καὶ ὅτι [ἡ] τῆς παραδοχῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐπικρίν[ῃ] σοφῶς τὴν Ἰλιάδα ἢ ὀρθῶς καὶ ἀκριβῶς νὰ μεταφράσῃ σ[ω]στά. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Οὐόλφιον θεωρίαν, ὁ καθ. Βλάκης κατέ[χ]ει διάμεσον, ὅπερ θεωρεῖ ὀρθότερον καὶ λογικώτερον, δηλαδὴ μ[ε]τῆς ἄκρας θεωρίας τῆς μὴ ἑνότητος τῶν Ὁμηρικῶν ποιημ[ά]των ἣν πολλοὶ τῶν διακεκριμένων φιλολόγων Γερμανῶν ὑποστηρ[ί]ζουσι καὶ τῆς ὑπερτάτης ἱστορικῆς ἑνότητος ὑποστηριζομένης ὑπ[ὸ] Γλάδστωνος καὶ τῆς ἀρχαίας Ἀγγλικῆς σχολῆς. Ἡσον [δὲ] Βλάκης ἐπέτυχεν ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἀρχῶν του καὶ τῆς ἐφ[αρ]γῆς αὐτῶν ἐπὶ τῆς μεταφράσεώς του οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ λόγιοι [οὐ]δὲν ἀπεφάνθησαν· τοῦτο ἐγένετο οὐχὶ ἕνεκα ἀδιαφορίας ἢ [ἀ]λείας ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐμμέτρου μεταφράσεως τῆς Ἰλιάδος [τοῦ] Λόρδου Δέρβυ, ἐκδοθείσης ὀλίγους μῆνας πρὶν τῆς τοῦ [κ.] Βλάκη καὶ ἥτις μεγάλως ἀπησχόλησε τὸ δημόσιον. Ἐν τ[ῷ] ὁ καθ. Βλάκης πολλάκις ἐξέρρασε τὴν λύπην του, ὅτι οἱ [Ἄ]του ἀπετάθησαν εἰς κωφὰ ὦτα, καὶ ὅτι εἷς γνήσιος Σκ[ώ]

καθηγητὴς οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ περιμείνῃ ἀνεξάρτητον καὶ δικαίαν κρίσιν ἀπέναντι ἑνὸς Ἄγγλου Λόρδου. Ἡμεῖς δὲν ηὐτυχήσαμεν ν' ἀναγνώσωμεν οὔτε τὴν μετάφρασιν τοῦ καθ. Βλάκη οὔτε τὴν τοῦ λόρδου Δέρβυ· ὅθεν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκφέρωμεν τὴν ἀσθενῆ ἡμῶν γνώμην.

Ἀκολούθως ἐξέδωκε συλλογὴν ᾀσμάτων διὰ τοὺς φοιτητὰς ὑπὸ τὸν τίτλον «Musa Banchikosa» ἐν Ἐδιμβούργῃ, 1871. Διὰ τῆς συλλογῆς ταύτης ὁ καθ. Βλάκης προτίθεται νὰ διεγείρῃ τοὺς σοβαροὺς καὶ σεμνοὺς νέους τῆς πατρίδος του πρὸς μίμησιν τῆς λυρικῆς ἰλαρότητος τῶν Γερμανῶν. Μετὰ ἓν ἔτος ἐδημοσίευσε συλλογὴν «Θουρίων γερμανικῶν ᾀσμάτων» μεταφρασθέντων Ἀγγλιστὶ μετὰ ἐκτεταμένης προεισαγωγῆς καὶ σημειώσεων. Ἐν τῷ διβλίῳ τούτῳ ὁ καθ. Βλάκης ὑπερασπίζεται μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου ὡς ὁ συμπατριώτης του Κάρλαϊλ τὸ δίκαιον τῶν Γερμανῶν ὡς πρὸς τὸν Γαλλο-Πρωσσικὸν πόλεμον καὶ τὴν πολιτικὴν τοῦ Βίσμαρκ. Τῷ 1872 ἐδημοσίευσε «Τὰς Τέσσαρας φάσεις τῆς ἠθικῆς» ἤτοι περίληψιν τεσσάρων ἐσπερινῶν παραδόσεων ἐκφωνηθεισῶν ἐν τῷ Βασιλικῷ Ἱνστιτούτῳ τοῦ Λονδίνου κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1870. Ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ συγγράμματι ὁ καθηγητὴς ἀντικρούει μετὰ μεγίστης λογικότητος καὶ πολυμαθείας τὰς ψευδεῖς καὶ ἐσφαλμένας ἀρχὰς τοῦ Paley, Benthan, Mill καὶ Bain, καὶ ὑποστηρίζει μετὰ Χριστιανικοῦ θάρρους τὴν ἠθικὴν τοῦ λογικοῦ καὶ τὴν παρὰ τῆς θείας προνοίας ὑποκινουμένην ψυχικὴν συγκίνησιν—ἀρχαὶ διδαχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Σωκράτους καὶ Ἀριστοτέλους καὶ κηρυχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου καὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο μετετυπώθη καὶ ἐν Ἀμερικῇ καὶ θεωρεῖται παρὰ τῶν λογίων ὡς ἓν τῶν ἀρίστων ἔργων τοῦ ἑλληνιστοῦ Βλάκη. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξέδωκε μικρὸν διβλίον Ἑλληνο-Ἀγγλικῶν διαλόγων, ὅπως ἀναζωπυρώσῃ τὸν διὰ ζώσης φωνῆς ἀρχαῖον τρόπον τοῦ διδάσκειν τὰς κλασικὰς γλώσσας.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1872 ὁ καθ. Βλάκης ἤρξατο τὰ νεανικά του παίγνια μὲ τὰς Μούσας, ἐδημοσίευσε συλλογὴν ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον «Lays of the Highlands and Islands.» Ἐν αὐτοῖς περιγράφει διὰ τῆς ὑψηλοτέρας φαντασίας καὶ τῶν ζωηροτέρων χρωμάτων τὴν φυσικὴν καλλονὴν καὶ τὰς ἀρχαίας παραδόσεις τῶν ὀρεινῶν χωρῶν τῆς Σκωτίας.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων φιλολογικῶν ἔργων ὁ ἑλληνιστὴς Βλάκης ἔγραψε πλεῖστα ὅσα ἄρθρα ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς καὶ πραγματείας καταχωρισθείσας ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν διαφόρων εὐρωπαϊκῶν φιλολογικῶν συλλόγων, τὰς ὁποίας ἐάν τις συνέλεγεν, ἤθελεν ἀποτελέσει πολλοὺς ὀγκώδεις τόμους. Ἁπασαι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος πραγματεῖαι εἰσὶ φιλολογικοῦ καὶ ἱστορικοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἰδίως ἐν ταῖς τελευταίαις τρισὶ διῃρᾶται ἡ ἱστορικὴ πολυμάθειά καὶ αἱ ἐγκυκλοπαιδικαὶ γνώσεις τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἀνασκευάζει δι' ἀκαταμαχήτων ἐπιχειρημάτων τὰς διαφόρους μονομερεῖς καὶ ἀδασίμους ἰδέας τοῦ περιφήμου ἱστορικοῦ Γροτίου καὶ Μαξ Μίλλερ τοῦ διακεκριμένου Σανσκριτικοῦ φιλολόγου· ἐν τῇ δευτέρᾳ περιγράφει ἐφ' ὅλοκλήρων τὴν Ἱστορίαν «Περὶ τονισμοῦ τῆς Ἑλλ. Γλώσσης,» ἐξ ἧς σκοπῶν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν προφορὰν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἐν δὲ τῇ τρίτῃ, ἣν πρό τινων μηνῶν ἀπήγγειλεν ἐνώπιον τοῦ βασιλικοῦ Ἱνστιτούτου τοῦ Λονδίνου, ἀναλύει τὸν χαρακτῆρα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Νεοελληνικῆς. Κατὰ τὸν Σκῶτον λόγιον, ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα εἶνε ἡ μόνη ζῶσα γέφυρα μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου κόσμου, διότι διετήρησε μόνη τὴν ζωτικότητα αὐτῆς· ἐνῷ ἡ Ἑβραϊκή, ἡ Λατινικὴ καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ γλῶσσαι, αἵτινες ἐχρησίμευσαν ὡς ἔκφρασις τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, ἀπέθανον. «Ὁ ἀπόλυτος καὶ ἀναλλοίωτος ὅρισμὸς ζώσης τινὸς γλώσσης,» λέγει ὁ καθ. Βλάκης, «εἶνε ἀδύνατος, διότι ἡ μεταβολὴ εἶνε ἀναγκαίως ἡ ἀληθὴς πηγὴ τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν πάσῃ γλώσσῃ στοιχεῖα ἀλλοιώσεως περιορίζονται ὑπὸ δύο διαφόρων συνεχητικῶν δυνάμεων, ἐσωτερικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν. Καὶ ἐσωτερικὴ μὲν δύναμις εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῶν ἐξόχων διανοιῶν, τῶν δημιουργικῶν πνευμάτων, εἰς ἃ τὸ πολὺ πλῆθος παρέχει ὡς ἐξ ἐνστίκτου ἀπόλυτον κῦρος ἕνεκα τοῦ ὕφους των· ἐξωτερικὴ δὲ δύναμις οἱ δύο μεγάλοι θεσμοὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας. Τὰς δυνάμεις ταύτας κέκτηται εἰς ἔξοχον βαθμὸν ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀποκτήσασα μακρὰν σειρὰν ποιητῶν, φιλοτέχνων καὶ ἐπιστημόνων, ἐξασκησάντων διδακτορικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ὕφους. Προσθετέον ἐνταῦθα καὶ τὴν ἐπίδρασιν τῆς συγκεντρωτικῆς κυβερνήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, φύσης δημοτικῆς ὡς πρὸς τὰ δόγματα καὶ ἀριστοκρατικῆς ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα. Τὰ προσόντα ταῦτα ἐπέτρεψαν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ν' ἀντιστῇ κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν τῆς ζωδαίας διαλέκτου, ἧς ἴχνη ἀνευρίσκομεν εἰς ποιήματα νῦν λίαν δυσνόητα ἔτι, καίτοι ἐσχολιασμένα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Σταυροφοριῶν ὑπῆρχον ἐν Βυζαντίῳ δύο διακεκριμένοι κλάδοι τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ κλασικὸν ὕφος, ᾧ ἐχρῶντο οἱ πεπαιδευμένοι, καὶ ἡ ζωδαία διάλεκτος, ὄργανον τοῦ ἀπαιδεύτου πλήθους. Ἡ κατάστασις αὕτη ἐξηκολούθησεν ἄχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἀλλὰ τότε ἀντὶ νὰ παύσῃ ὁ ἀρχαῖος κλασικὸς τύπος καὶ νὰ πλασθῇ νέα γλῶσσα, ἔχουσα πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ὃν λόγον ἔχει ἡ Ἰταλικὴ πρὸς τὴν Λατινικήν, τὸ κῦρος τῆς ἀρχαίας φιλολογίας καὶ ἐκκλησίας καὶ ὁ χαρακτὴρ τῆς ὀθωμανικῆς πολιτικῆς καὶ θρησκείας κατέστησαν πᾶσαν συγχώνευσιν ἀδύνατον. Οὕτως ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διετηρήθη ἄχρι τοῦ 1821, παρηλλαγμένη καὶ ἀναμεμιγμένη μετὰ βαρβαρισμῶν καὶ νοθεύσεων ἀλλὰ διατηροῦσα ὑγιᾶ πυρῆνα καὶ γνησίαν ἑλληνικὴν ζωτικότητα καὶ δυναμένη ν' ἀποδέλῃ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸν παρεισάκτον ῥύπον. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὗρεν αὐτὴν ὁ μέγας πατρώτης καὶ λόγιος Κοραῆς, ὁ μεταρρυθμιστὴς τῆς γλώσσης, ὅστις διετήρησε τὰς βάσεις τοῦ ρωμαϊκοῦ ἰδιώματος καὶ ἀπέβαλε τὰ πρόσθετα στοιχεῖα, κατανοήσας ὅτι, ὅπως ἡ γλῶσσα χρησιμεύσῃ εἰς τοὺς Ἕλληνας λογίους πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ, ἔπρεπε νὰ μείνῃ καταληπτὴ καὶ νὰ διατηρήσῃ δημοτικὸν χαρακτῆρα. Οὕτως ὁ Κοραῆς ἐτράπη συνετῶς τὴν μέσην ὁδόν. Τῆς ἐνεστώσης νεοελληνικῆς γλώσσης ἄριστον κριτήριον εἶνε ἀναντιρρήτως αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες. Ἀλλ' ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἐκδηλοῦται νῦν ἰσχυρὰ ροπὴ πρὸς ἀναβίωσιν καὶ καθαρισμὸν τῆς γλώσσης, ἡ ὁποία πρότινα ἔτη

Δημοσιεύτηκε στην ψηφιακή βιβλιοθήκη Βικιθέκη

μαϊκῆς διαλέκτου πρὸς φιλολογικὸν σκοπὸν ὀφείλει νὰ ἐκλέξῃ δημοτικόν τι σύγγραμμα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐκ τῶν δημοσιευομένων ἐν Βιέννῃ καὶ Ἐνετίᾳ, πρὶν γίνῃ ἐπαισθητὴ ἡ ἐπίδρασις τοῦ Κοραῆ.»

Ὅτι ἀφορᾷ τὸν φιλοσοφικὸν χαρακτῆρα τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, ὁ καθηγητὴς Βλάκης ἀπέδειξεν ὅτι ἐνίοτε μὲν διὰ συντομεύσεων, ἐνίοτε δὲ διὰ προσθηκῶν ὁ ἀρχικὸς τύπος τῶν λέξεων μετεβλήθη ἐπαισθητῶς· ἀλλ' ὅτι ἡ πλουσία αὐτῆς ζωτικότης ἐκδηλοῦται διὰ πολλῶν νέων καταλήξεων καὶ σχηματισμῶν. Τὰ ξένα στοιχεῖα, ἅτινα εἶχον προσκολληθῇ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν διὰ τῶν αἰώνων, ἀπεβλήθησαν αὖθις ὡς τὰ στίγματα τῆς νόσου, ἅμα ὡς κυκλοφορήσῃ εἰς τὸν ὀργανισμὸν νέον αἷμα. Οἱ Ἕλληνες διετήρησαν τὸν ἀληθῆ τονισμὸν τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν, ἐνῷ οἱ Ἄγγλοι λόγιοι ἐγκατέλιπον συστηματικῶς τὴν ἀρχαίαν ὀρθοέπειαν καὶ παρεδέχθησαν μίγμα τι λατινικοῦ τονισμοῦ καὶ ἀγγλικῆς προφορᾶς. Ὡμίλησας ἐν τέλει περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὁ καθηγ. Βλάκης ἐξέφρασε τὴν γνώμην, ὅτι γλῶσσα ἀντιστᾶσα εἰς τοσαύτας πολιτικὰς μεταβολὰς καὶ περιπετείας δὲν δύναται ν' ἀποθάνῃ, καὶ ἂν ἔτι τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον ἀπορροφηθῇ ὑπὸ μεγάλης τινὸς αὐτοκρατορίας, οἵα ἡ Ρωσσία, καὶ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται ν' ἀντικατασταθῇ τὴν λατινικὴν καὶ νὰ καταστῇ παγκόσμιον ὄργανον διανοητικῆς κοινωνίας μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν παντὸς ἔθνους.

Καίτοι ὁ καθ. Βλάκης ἀπὸ πρωΐας μέχρι βαθείας νυκτὸς ἐνησχολεῖτο μὲ τὸν κάλαμον ἀνὰ χεῖρας, ἵνα διὰ τῶν προϊόντων τῆς εὐφυΐας του πλουτίσῃ τὴν φιλολογίαν τοῦ ἔθνους του, δὲν ἐπελάθετο καὶ τῆς κατωτέρας τάξεως τῶν συμπατριωτῶν του, ἄνευ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ὁποίων ἀδύνατον ἔν ἔθνος νὰ φθάσῃ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του· ἐντεῦθεν οὐ μικρὰς προσπαθείας κατέβαλεν ἵνα προεκτείνῃ τὸ σύστημα τῶν δημοτικῶν ἑσπερινῶν ἀναγνωσμάτων, ἀπαγγέλλων αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐτησίως εἰς διάφορα μέρη τῆς Βρεττανίας ἀπὸ 6 — 12 ἑσπερινὰ ἀναγνώσματα, ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων, ἰδίως δὲ περὶ παιδείας, φιλολογίας, φιλοσοφίας, ἱστορίας καὶ πολιτικῆς. Ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων τούτων εἶδον τὸ φῶς, ὡς προείπομεν, τὰ «Περὶ Ἠθικῆς» καὶ «Περὶ Δημοκρατίας,» τῶν ὁποίων ἐν μιᾷ δεκαπενθημερίᾳ ἐξ ἐκδόσεις ἐξηντλήθησαν. Τὸ ἀνάγνωσμα τοῦτο, ἀπαγγελθὲν πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ τοῦ Ἔρνεστ Ζὸνς «Ὑπὲρ Δημοκρατίας», ἔφερε τὸν καθηγητὴν εἰς στενοτέραν συναφειαν μὲ τὸν πολιτικὸν κόσμον· τοῦτο ὅμως δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Αὐτὸς οὐδόλως προὐτίθετο ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὰ πολιτικά, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀναγνώσματος τούτου ἠθέλησεν ἁπλῶς νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἀρχὰς τῆς ἰσορροπίας καὶ μετριότητος, ἐφ' ὧν τὸ Βρεττανικ. σύνταγμα ςηρίζεται.

Ὁ καθ. Βλάκης διεπρεψεν ὡς εἷς τῶν θερμοτέρων συνηγόρων τῆς Σκωτικῆς ἐθνικότητος, θαρσαλέως καταπολεμήσας τὴν μητροπολιτικὴν συγκέντρωσιν ὡς παραβλάπτουσαν τὰ συμφέροντα τῶν ἀγγλικῶν ἐπαρχιῶν καὶ τείνουσαν νὰ ἐξασθενίσῃ τὴν ζωτικότητά των. Τὸ ὄνομά του πρὸς τούτοις εἶνε στενῶς συνδεδεμένον μὲ τὸ ἀξιομνημόνευτον ἐκεῖνο κίνημα, οὗτινος τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ κατάργησις τοῦ Jest Act, ὅπερ ἀπῄτει ἵνα οἱ καθηγηταὶ τῶν Σκωτικῶν πανεπιστημίων ὦσι μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κράτους. Καίτοι ὁ ἑλληνιστὴς Βλάκης ἦτον ἰσχυρὸς καὶ θερμὸς ὑπέρμαχος ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης, οὐχ ἧττον ὑπερησπίσθη μετ' ἴσης αὐταπαρνήσεως καὶ ζήλου τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς διανοητικῆς ἐξαρτησίας.

Γ. Δ. Κ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΕΙΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

1. *Τὸν ἀράπη κι' ἂν λευκάνῃς, ἄδικα τὸν κόπον χάνεις.*

Οὔποτε ποιήσεις τὸν καρκίνον ὀρθὰ βαδίζειν.
Βλ. Ἀριστοφ. Εἰρην. 1084.

Οὐδέποτ' ἂν θείης λεῖον τὸν τραχὺν ἐχῖνον.
Αὐτόθ. 1087.

Τὸ γὰρ ἀποστῆναι χαλεπὸν
φύσεος, ἣν ἔχει τις ἀεί.
Ἀριστοφ. Σφῆκ. 1457.

Βλ. καὶ Ἀριστοτ. Μεγαλ. Ἠθικ. Βιβλ. Β'. κεφ. Στ'. Τὸ ἄλλῳ ἔθει ἐκκρούεται, ἡ δὲ φύσις οὐδενὶ ἐκκρούεται. καὶ Εὐρ. . . . . Τὸν τῇ φύσει οἰκεῖον οὐδεὶς καιρὸς ἀλλότριον π καὶ Παλλαδ. Τί μάτην νίπτεις θέρμα Ἰνδικόν; ἴσχεο τ. Οὐ δύνασαι ὀνοφερὰν νύκτα καθηλιάσαι. καὶ Ἱππον. Νομ. Φύσεως ἀντιπραττούσης, κενεὰ πάντα. καὶ σώφ. Μυθ. 75. (ἔκδ. Κοραῆ) ἐπιμυθ. Μένουσιν αἱ φύσεις προῆλθον τὸ πρότερον. καὶ Μυθ. 169 Ἐπιμυθ. Τὸ ἐκ φύσεως οὐ μετατρέπεται.

2. *Τὸ πολὺ φαγὶ σπληνιάζει καὶ τὸ λίγο μαραζιάζει.*

μέτρον ἄριστον. Βλ. Ἀριστ. Νικομ. Β'. Τά τε γὰρ ὑπερβάλλ γυμνάσια καὶ τὰ ἐλλείποντα φθείρει τὴν ἰσχύν· ὁμοίως δὲ κ σιτία, πλείω καὶ ἐλάττω γινόμενα, φθείρει τὴν ὑγείαν· σύμμετρα καὶ ποιεῖ καὶ αὔξει καὶ σώζει. καὶ Ἱπποκρ. Στοβαίῳ. Σιτία, ποτά. ὕπνοι, πάντα μέτρια. καὶ Φωκυλίδ.

Μέτρῳ μὲν φαγέειν, πίνειν καὶ μυθολογεύειν
Πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίαι δὲ ἀλεειναί.

καὶ Ἱπποκρ. Ἀφορ. Ε'. 2. Πᾶν τὸ πολὺ τῇ φύσει πολέμιον. Πυθαγόρ. Χρυσ. Ἔπη. 33.

Ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον καὶ σίτου γυμνασίων τε
Ποιεῖσθαι. μέτρον δὲ λέγω τόδ' ὃ μὴ ἀνιήσει.

καὶ Σολωμ. παροιμ. ΚΕ' 16. Μέλι εὑρὼν φάγε τὸ ἱκανόν, ποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς. καὶ Φωκυλίδ.

Τὸ γὰρ μέτριόν ἐστιν ἄριστον.

3 *Ὅποιος πολὺ ὑψώνεται γλήγορα ταπεινόνεται.*

Πρβλ. Λουκ. ΙΕ'. 11 καὶ Ματθ. ΙΓ'. 12. Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. καὶ Διόδ. Σ Βιβλιοθ. Ἱστορ. Βιβλ. ΙΓ'. Εἰς καιρὸς καὶ ὀραχεῖα ραπ ταπεινοῖ πολλάκις τοὺς ὑπερηφάνους· καὶ Χρυσοστ. Μὴ ἐπαρ

ἵνα μὴ μεῖζον κατενεχθῇς καὶ Σολωμ. Παρ. ΚΘ'. 23. ἄνδρα ταπεινοῖ, τοὺς δὲ ταπεινόφρονας ἐρείδει δόξῃ Κύριος. ιχυλ. Περσ. 827.

Ζεύς τοι κολαστὴς τῶν ὑπερκόμπων ἄγαν. καὶ Σοφοκλ 127.

. . . . . Ὑπέρκοπον
μηδέν ποτ' εἴπῃς αὐτὸς εἰς Θεοὺς ἔπος,
μηδ' ὄγκον ἄρῃ μηδέν, εἴτινος πλέον
ἢ χειρὶ βρίθοις ἢ μακροῦ πλούτου βάθει,
ὡς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν
ἅπαντα τἀνθρώπεια· καὶ Ἰακώβου Δ'. 6. καὶ Σλμ. Παρ
· καὶ Πέτρ. Α'. Ε'. 5. Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται,
τοῖς δὲ δίδωσι χάριν καὶ Σλμ. Παρ. ΙΕ'. 25. Οἴκους ὑβρι-
ιατασπᾷ Κύριος. καὶ Εὐριπίδ.
Ὅταν ἴδῃς πρὸς ὕψος ἠρμένον τινά
Λαμπρῷ τε πλούτῳ καὶ γένει γαυρούμενον,
Ὀφρύν τε μείζω καὶ τύχην ἐπηρκότα,
Τούτου ταχεῖαν νέμεσιν εὐθὺς προσδόκα·
Ἐπαίρεται γὰρ μεῖζον, ἵνα μεῖζον πέσῃ.
ψ. Παρ. ΙΣΤ'. 15. Πρὸ συντριβῆς ἡγεῖται ὕβρις.
Δὸς κρασὶ νὰ "βγ' ἡ ἀλήθεια. Βλ. Θεοκριτ. Εἰδύλλ. ΚΘ'. 1
Οἶνος, ὦ φίλε παῖ, λέγεται καὶ ἀλάθεα.
Ἀπ' τὸ φόβο του τὰ χάνει κάνείς. Πρβλ. Αἰσχυλ. Προ-
λεσμωτ. 880.
Κραδία δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει.
ενοφ. Κυρ. Παιδ. Βιβλ. Γ'. Κεφ. Α'. Πάντων τῶν δεινῶν
ς μάλιστα καταπλήττει τὰς ψυχάς. καὶ Θουκυδιδ. Ξυγγρ.
7. Φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει.
Δάσκαλε ποῦ δίδασκες καὶ νόμο δὲν ἐκράτεις. Βλ. Παυλ.
Β'. 21. Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σαυτὸν οὐ διδάσκεις; καὶ
στομ. Οὐδὲν διδασκάλου ψυχρότερον ἐν λόγοις φιλοσοφοῦν-
νον· τούτου γὰρ οὐ διδασκάλου, ἀλλ' ὑποκριτοῦ. καὶ Εὐάγρ.
μὲν τὴν ἀρετὴν δίδασκε, ἔργῳ δὲ ταύτην κήρυσσε· καὶ Δη-
Τότε ἀνύει διδάσκαλος καὶ πιστεύεται λέγων, ὅταν ἀφ' ὧν
ἡ παιδεύῃ. καὶ Αἰσωπ. Μύθ. 300. (Βάτραχος Ἰατρὸς) καὶ
135. (Σκώληξ καὶ Ἀλώπηξ) καὶ αὐτοθ. Παράλλ. Μῦθος
Βάτραχος καὶ Ἀλώπηξ.)
Τὰ παθήματα μαθήματα. Βλ. Ἡσιοδ. Ἔργ. καὶ Ἡμερ.

. . . . . Παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.
σώπ. Μῦθ. 49. (Ποιμὴν καὶ Θάλασσα.) Ἐπιμυθ. Τὰ παθή-
τοῖς ἀνθρώποις μαθήματα γίγνεται. καὶ 38 (Λέων Ὄνος
λώπηξ.) ἐπιμυθ. Σωφρονισμοὶ γίνονται τοῖς ἀνθρώποις τὰ
λας δυστυχήματα.
Κάθε πρᾶγμα μὲ τὴν ὥραν του. Παροιμία ἀντίστοιχος
ὁ Καιρὸς παντὶ πράγματι τῶν ἀρχαίων· ὁ δ' Ἐκκλησιαστ.
. λέγει: Τοῖς πᾶσιν ὁ χρόνος, καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πρά-
ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθα-
αιρὸς τοῦ φυτεῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτίλαι τὸ πεφυτευμένον
τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι· καιρὸς τοῦ καθε-
αὶ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι· καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι· καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ὀρχήσασθαι κλ.

9. Παππᾶς παππᾶ καλὸ δὲν θέλει. Βλ. Ἡσιοδ. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. 23.

. . . . . Ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
καὶ αὐτοθ. 25.

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων
καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.

10. Ὅποιος διάζεται σκοντάφτει. Σπεῦδε βραδέως, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Βλ. Εὐριπιδ. Ἑλέν.

Μισεῖ ὁ θεὸς τὴν βίαν.

καὶ Θουκυδ. Ξυγγραφ. Γ'. Κεφ. 48. Νομίζω δύο τὰ ἐναντιώτατα εὐβουλίᾳ εἶναι ὀργὴ καὶ τάχος.

11. Τὴν ἀποβραδυνὴ δουλειὰ μὴν τὴν φυλᾷς. Παροιμία ἀντίστοιχος πρὸς τὴν *Τὸ σημερινὸν ἔργον μὴ τὸ ἀφίνῃς δι' αὔριον.* Βλ. Ἡσιοδ. Ἔργ. καὶ Ἡμερ. 408.

Μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἐς τ' αὔριον ἐς τ' ἔννηφιν.
Οὐ γὰρ ἐτωσιεργὸς ἀνὴρ πίμπλησι καλιήν,
Οὐδ' ἀναβαλλόμενος· μελέτα δέ τοι ἔργον ὀφέλλειν
Αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει.

καὶ Θουκυδ. λέγει κάπου: Ὅ,τι δὲ μέλλετε πράττειν μὴ εἰς ἀναβολὰς πράττετε.

12. Ὅμοιος τὸν ὅμοιον ἀγαπᾷ. Ὁμοία τῇ Ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. Βλ. Ἀριστοτ. Ῥητορ. Βιβλ. Α'. Κεφ. ΙΑ'. Ἥλιξ ἥλικα τέρπει· ἔγνω θὴρ θῆρα· καὶ κολοιὸς παρὰ κολοιόν· καὶ Εὐθημ. Ἠθικ. Βιβλ. Ζ'. Κεφ. Α'. Ἔγνω φώρ τε φῶρα καὶ λύκος λύκον· καὶ Ὁμηρ. Ὀδυσσ. Ρ. 218.

Ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς εἰς τὸν ὁμοῖον. καὶ Ἀριστοτ. Μεγαλ. Ἠθικ. Βιβλ. Β'. Κεφ. ΙΑ'. Αἰεὶ τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς εἰς τὸν ὅμοιον, καὶ Σειραχ. Π'. 15. Πᾶν ζῷον ἀγαπᾷ τὸ ὅμοιον αὐτῷ.

Γ. Κ. Γ.

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Ἐκ τοῦ Ἂς. τῆς Ἀνατολῆς)

(Ἴδε σελ. 30)

ΚΕΦ. Δ'.

ΑΓΓΕΛΟΙ.

Παρεκτὸς τῶν ὁρατῶν πραγμάτων ἡ Γραφὴ μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ Θεὸς ἔκτισε στρατιὰν ἀοράτων ὄντων. Πνεύματα ἐνεργά, νοήμονα καὶ ἅγια· πρὸς τούτοις δ' ὅτι μεταχειρίζεται ἀδιακόπως τὰ Πνεύματα ταῦτα, ἢ, ὡς καλοῦνται, τοὺς ἀγγέλους, εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κόσμου. Συχνάκις δὲ τὰ θαυμάσια ταῦτα ὄντα ἐφάνησαν ἐνεργὸν λαμβάνοντα μέρος εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, καὶ ῥητῶς ἀναφέρεται ὅτι θέλουσιν ἐξακολουθεῖ οὕτως ἐνεργοῦντα μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου. Μεγάλη στρατιὰ

αὐτῶν ἐδημιουργήθη. «Μυριάδες ἀγγέλων!» (1) Ὅτε ὁ ἄγγελος εὐηγγελίσατο εἰς τοὺς ποιμένας ὅτι Σωτὴρ ἐγεννήθη, αἴφνης ὁμοῦ μὲ αὐτὸν ἐφάνη πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου ὑμνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.» (2) Ὁ δὲ Ἰωάννης ἐν τῇ Ἀποκαλύψει αὐτοῦ λέγει: «Καὶ εἶδον καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κυκλόθεν τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦτο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων» (3).

Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἀφέθησαν νὰ ἁμαρτήσωσι καὶ οὕτω νὰ πέσωσιν «ἐκ τῆς προτέρας αὐτῶν καταστάσεως.» (4) Ἐπειδὴ δὲ καὶ οὗτοι ἐπίσημον κατέχουσι μέρος ἐν τῇ ἱστορίᾳ, θέλομεν λαλήσει καὶ περὶ αὐτῶν ἀκολούθως. Οἱ διατηρηθέντες ἅγιοι διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ καλοῦνται «ἐκλεκτοὶ ἄγγελοι.» (5).

Ὑπάρχουσι δὲ διάφοροι τάξεις ἢ βαθμοὶ ἀγγέλων, καὶ διὰ διαφόρων καλοῦνται ὀνομάτων, ὡς Γαβριὴλ, Μιχαὴλ, κτλ., καὶ διαφόρους ἔχουσι τίτλους ἢ ἐπαγγελίας, ὡς Ἄγγελος, Ἀρχάγγελος Χερουβεὶμ, Σεραφεὶμ, θρόνοι, κυριότητες, ἀρχαί, ἐξουσίαι κτλ.(6).

«Μιχαὴλ, ὁ ἄρχων ὁ μέγας, ὁ ἱστάμενος ὑπὲρ τῶν υἱῶν τοῦ Λαοῦ σου,» (7) φαίνεται ὅτι παριστᾷ τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ Σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις εἶνε ὁ ἄγγελος τῆς διαθήκης. Ὁ «Ἄγγελος τοῦ Κυρίου» ἢ ὁ ἄγγελος Ἰεχωβὰχ θεωρεῖται ἀκόμη ὅτι εἶνε τὸ αὐτὸ Τρισένδοξον Ὄν, ὅπερ ἀνέλαβε τὴν μορφὴν δούλου, ὅστις δὲν ἦλθε νὰ διακονηθῇ, ἀλλὰ νὰ διακονήσῃ.

Οἱ ἄγγελοι εἶνε κήρυκες ἢ μηνυταὶ τοῦ Θεοῦ. Πόσον δ' ἐξόχως ποιητής τις παριστᾷ τὸ ἔργον τῆς ὑπηρεσίας των. Πρὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ αἱ στρατιαὶ τῶν ἀγγέλων ἵστανται, κινοῦνται δὲ ταχύτερον τῶν φλογῶν τοῦ πυρός, ὅταν πρόκηται νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ὑπηρεσίαν, εἴτε πρὸς τιμωρίαν, εἴτε πρὸς ἔνδειξιν ἀγάπης ἀποβλέπουσαν.»

Οἱ ἄγγελοι εἶνε πρὸς τούτοις «λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς ὑπηρεσίαν ἀποστελλόμενα, διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ κληρονομήσωσι σωτηρίαν.» (1) Καὶ ὡς τοιοῦτοι συχνάκις φαίνονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ὁ Ἀβραὰμ πέμπων τὸν δοῦλόν του διὰ νὰ πάρῃ γυναῖκα διὰ τὸν Ἰσαὰκ, τῷ λέγει: «Κύριος ὁ Θεὸς θέλει στείλει τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου.» (2) Δύο ἄγγελοι ἐστάλησαν διὰ νὰ ἐκβάλωσι τὸν Λὼτ ἀπὸ τὰ Σόδομα. (3) Ὁ Δανιὴλ εἶπεν: «Ὁ Θεός μου ἀπέστειλε τὸν ἄγγελόν του καὶ ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων καὶ δὲν με ἔβλαψαν.» (4) Ἄγγελοι ὑπηρέτουν τὸν Ἰησοῦν μετὰ τὴν νηστείαν καὶ τὸν πειρασμόν του (5) καὶ ἄγγελος τὸν ἐνίσχυσε κατὰ τὴν ἀγωνίαν του ἐν τῷ κήπῳ. Ἄγγελος εἶπεν εἰς τὸν Κορνήλιον, ὅτι αἱ δεήσεις αὐτοῦ εἰσηκούσθησαν καὶ αἱ ἐλεημοσύναι του ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν παρώτρυνε νὰ προσκαλέσῃ τὸν Σίμωνα Πέτρον ἵνα μάθῃ παρ' αὐτοῦ τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας διὰ τῆς εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν πίστεως. (7) Ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξέβαλε τοὺς ἀποστόλους, ὅτε ἐκλείσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ (1), καὶ μετὰ ταῦτα ἠλευθέρωσε τὸν Πέτρον ἐκ τῆς φυλακῆς, καὶ ἐν τῷ ἅμα πεσον αἱ ἁλύσεις αὐτοῦ ἐκ τῶν χειρῶν του καὶ ἡ σιδηρᾶ θύρα ἠνοίχθη ἀφ' ἑαυτῆς (2). Ἄγγελοι ἔφερον παρηγορίαν πρὸς τὰς γυναῖκας εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀποστόλους, ὅτε Ἰησοῦς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν (3).

Περὶ τῶν ἀγγέλων λέγεται «ὅτι εἶνε μεγαλείτεροι εἰς ἰσχὺν καὶ δύναμιν» (4) παρὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ κινοῦνται μετ' ἀθαυμάστου ταχύτητος. Ἐν τῇ ἀρχῇ μιᾶς τῶν ἱκεσιῶν τοῦ Δανιὴλ ἡ προσταγὴ ἐξῆλθε, καὶ ὁ Γαβριὴλ πετῶν ταχέως ἤγγιζε τὸν Δανιὴλ, ἐνῷ εἰσέτι ἐξηκολούθει προσευχόμενος» (5).

Ἂν εἴμεθα τέκνα Θεοῦ, οἱ ἄγγελοι ἀδιαλείπτως εἶνε περὶ ἡμᾶς, διότι εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἔχει τὸν Κύριον καταφύγιόν του, ὑπόσχεσις εἶνε, «Θέλει προστάξει εἰς τοὺς ἀγγέλους του περὶ σοῦ διὰ νὰ σὲ διαφυλάττωσιν ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου» (6). Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς λέγει: «Οἱ ἄγγελοι τῶν μικρῶν τούτων, τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (7) καὶ, ὅτι, ὅτε ὁ Λάζαρος ἀπέθανεν, ἐφέρθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραὰμ (8). Ὁ Κύριος Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τούτοις: «Ὅταν ἔλθῃ τὸ τέλος τοῦ κόσμου μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς, θέλει ἀποστείλει τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ θέλουσι συνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ» (9).

Οἱ ἄγγελοι ἀναφέρεται ὅτι ἐνδιαφέρονται μεγάλως εἰς τὰ τοῦ κόσμου συμβαίνοντα, ἐπιθυμοῦντες νὰ παρακύψωσιν» (10) τὴν ἀποκάλυψιν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς περὶ ἑαυτοῦ ἔκαμεν τῷ Χριστῷ, καὶ εἰς τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας. «Γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ δι' ἕνα ἁμαρτωλὸν μετανοοῦντα»(1) Ὁ Παῦλος λέγει: «Ἐγείναμεν θέατρον καὶ εἰς ἀγγέλους καὶ ἀνθρώπους.» (12) Ὅταν «ὁ Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ἐφάνη εἰς ἀγγέλους» (13). Ὅταν πάλιν εἰσάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει: «Καὶ ἂς προσκυνήσωσιν εἰς αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ» (1). Οἱ ἄγγελοι ἀναφέρονται ὅτι μάχονται κατὰ τῶν πεπτωκότων πνευμάτων. Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ἀγωνιζόμενος κατὰ τοῦ διαβόλου, ἐρίλονείκει περὶ τοῦ σώματος τοῦ Μωϋσέως» (2). Εἰς τὴν ἀποκάλυψιν ἀναγνώσκομεν ὅτι, «ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ»(3).

Συχνάκις οἱ ἄγγελοι ἀναφέρονται ὅτι γίνονται ὁρατοί, καὶ ἄλλοτε μὲν φαίνονται ὡς ἄνθρωποι, ἄλλοτε δὲ ὡς ἔνδοξα ὄντα περιβεβλημένα δύναμιν. Γενικῶς δ' ἐφάνησαν ὡς διάκονοι τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐλέους διακονοῦντες τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, ἄλλοτε πάλιν ἐνεργοῦσιν ὡς ὑπηρέται τῆς θείας ἐκδικήσεως, ὡς ὅτε κατέστρεψαν τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα διὰ πυρὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (1).

(1) Ἔξ. ιδ'. 22. (2) Λευϊτ. ε' 13. (3) Ἀπαν. ε. 11. (4) Ἰούδ. 6. (5) Τιτ. ἀ. 21. (6) Κολοσ. ἀ. 16. (7) Δανιὴλ ιβ'. 1.

(1) Ἔξ. ἀ. 14. (2) Γέν. κδ'. 7.
(3) Γέν. ιθ'. ιστ'. (4) Δαν. στ. 22. (5) Ματθ. δ'. 1.
(6) Λευϊτ. κδ'. 43 (7) Πράξ. ἀ. 3.

(1) Πράξ. ἀ. 19. (2) Πράξ. ιδ'. 7. (3) Πράξ. ἀ. 10. (4) Β'. Πέτρ. β'. 11. (5) Δαν. θ'. 21, 23,
(6) Ψαλμ. μά. 11.
(7) Ματθ. ιή. 6. 10. (8) Λευϊτ. ιστ'. 22. (9) Ματθ. ιδ'. 31. Μάρκ. η'. 27. (10) Α'. Πέτρ. ά. 12. (11) Λευϊτ. ιά. 10. (12) Α'. Κορ. δ'. 9, (13) Τιμ. γ'. 16.
(1) Α'. Τιμ. γ'. 16 (2) Ἰούδα. — 9.
(3) Ἀποκ. ιδ'. 7, 8. (4) Γέν. ιθ'. 13

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

καὶ ὡς ὅτε «τὴν νύκτα ἐξῆλθεν ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου καὶ ἐπάταξεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας, καὶ τὸ πρωΐ, ἰδοὺ ἦσαν πάντες σώματα νεκρά» (1). Πρὸς τούτοις δ' ὅτε «ὁ Θεὸς ἀπέστειλεν ἄγγελον εἰς Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτήν» (2). «Καὶ ὁ Δαβὶδ εἶδε τὸν ἄγγελον τοῦ Κυρίου ἱστάμενον ἀνὰ μέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὴν ρομφαίαν αὐτοῦ γεγυμνωμένην, ἐκτεταμένην ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.»

Ἂν εἴμεθα κληρονόμοι τῆς σωτηρίας, ἡ διακονία τῶν ἀγγέλων θέλει ἀποτελέσει μέρος τῆς ἱστορίας μας.

ΚΕΦ. Ε'.

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΕΔΕΜ Η ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΤΟΙΚΗΤΗΡΙΟΝ.

Τίνος ἡ φαντασία δὲν ἀναπτεροῦται, ὅταν συλλογίζηται καὶ ἀναπολῇ τὸν κῆπον τῆς Ἐδέμ; Ἐκ πρώτης ἀφετηρίας συνδυάζομεν μετ' αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι τέρπει τὸ ὄμμα, τὸ οὖς καὶ τὴν γεῦσιν. Λυπούμεθα, δ' ἀναλογιζόμενοι καὶ συναισθανόμενοι σχεδὸν ὅτι ἄλλοτε ἀπηλαύομεν τὰς τέρψεις αὐτοῦ. Ἡ λέξις Ἐδὲμ Ἑβραϊστὶ σημαίνει «*τέρψιν, ἀγαλλίασιν, εὐφροσύνην.*» «Καὶ ἐφύτευσε Κύριος ὁ Θεὸς παράδεισον· καὶ ἐκ τῆς γῆς Κύριος ὁ Θεὸς ἔκαμε νὰ βλαστήσῃ πᾶν δένδρον ὡραῖον εἰς τὴν ὅρασιν καὶ καλὸν εἰς τὴν γεῦσιν.» Παράδεισος τέρψεων ἡτοιμάσθη διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅτε ἐδημιουργήθη ἅγιος.

Ἡ θέσις τοῦ κήπου τῆς Ἐδὲμ καταλεπτῶς περιγράφεται ἐν τῇ Βίβλῳ. Ποταμοί τινες ἀναφερόμενοι ὅτι ἐξήρχοντο ἐξ αὐτῆς, ὁ Χιδδεκὲλ ἢ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης φέρουσιν ἔτι τὰ αὐτὰ ὄνομα. Γενικῶς ὑποτίθεται ὅτι ἔκειτο πλησίον τῆς πηγῆς τῶν ποταμῶν τούτων κατὰ τὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Ἀρμενίας, ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἡ ἀθετῆσα κατάρα εἰς τὴν γῆν ταύτην διὰ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἧς ἕνεκα ἐγεννήθησαν ἄκανθαι καὶ τρίβολοι, μετὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ κατακλυσμοῦ συνενωθεῖσα ἴσως, ἐξῆλειψέ πάντα τὰ ἀκριβῆ ἴχνη τῆς γῆς ταύτης. Μέρη τινὰ ὅμως αὐτῆς εἶνε ἔτι καὶ νῦν περίφημα διὰ τὴν εὐφορίαν καὶ τὴν ὡραιότητά των. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἐζεκίου ὑπῆρχε τόπος τις καλούμενος Ἐδὲμ (3).

Τινὲς ὑποπίπτουσιν εἰς τὸ αὐτὸ λάθος ὡς πρὸς τὸν κῆπον τῆς Ἐδέμ, τὰς αὐτὰς τρέφοντες δι' αὐτὸν ἰδέας, ὡς καὶ διὰ τὸν οὐρανόν. Ἡ φυσικὴ τοῦ ἀνθρώπου καρδία συλλογιζομένη μόνον νὰ εὐαρεστῇ τὰς αἰσθήσεις, εἰκονίζει καθ' ἑαυτὴν τόπον, ἔνθα δύναται νὰ ἐπαναπαύηται ἐπὶ ταπήτων ἀνθέων, ἀπολαύουσα ἅπασαν αὐτῶν τὴν εὐωδίαν, μηδόλως φοβουμένη ἀκάνθας ἢ ἐνοχλητικὰ ζωύφια, ἀκούουσα δὲ τὰς τερπνὰς μελῳδίας τῶν πτηνῶν, βλέπουσα τὸν λύκον συνδιαιτώμενον μετὰ τοῦ ἀρνίου καὶ τὴν λεοπάρδαλιν συγκαθημένην μετὰ τοῦ ἐριφίου, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου φόβου ἢ τῆς ἐλαχίστης ἐπηρείας, καὶ ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔχει τις νὰ πράξῃ ἐκεῖ εἰμὴ νὰ ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα καὶ νὰ δράττηται τοὺς ὡραίους καρπούς. Λεκτέον δ' ὅτι ἐν Ἐδὲμ ὑπῆρχε νόμος, τὸν ὁποῖον ὤφειλαν νὰ ὑπακούσωσιν· ὑπῆρχεν ἔργον τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῇ, καὶ ὅτι σταθερὰ ἀγάπης συγκοινωνία ὑπῆρχε μετὰ τοῦ Θεοῦ. Πρόσθες ταῦτα, καὶ εἰς τὴν φυσικὴν καρδίαν ἡ Ἐδὲμ δὲν εἶνε πλέον Παράδεισος, ὁ δ' οὐρανὸς παύει πλέον νὰ ἦνε ἐπιθυμητός.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου ἐβλάστανε τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ (1). Ποῖον εἶδος καρποῦ ἔφερεν ἀγνοοῦμεν, τοῦτο μόνον γνωρίζομεν ὅτι «τὸ δένδρον ἦτο καλὸν εἰς βρῶσιν, καὶ ὅτι ἦτο ἀρεστὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς» (2). Ἡ ἀθετῆσα διαταγὴ τὸ κατέστησεν ἀντικείμενον ὑπακοῆς, εἰς τὴν παράβασιν τῆς ὁποίας προσηρτᾶτο τρομερὰ ποινή. Τὸ ὄνομά του πιθανῶς ἐδόθη εἰς τὸ δένδρον ἕνεκα συνεπειῶν, αἵτινες παρείποντο εἰς τὴν βρῶσιν τοῦ καρποῦ, διότι ἡ ἁμαρτία γεννᾷ ἄμεσον καὶ τρομερὰν γνῶσιν τοῦ κακοῦ. Ὅτε ὁ Κύριος ἐξεδίωξε τὸν Ἀδάμ, «ἔθεσε κατ' ἀνατολὰς τοῦ παραδείσου τῆς Ἐδὲμ τὰ χερουβεὶμ καὶ τὴν ρομφαίαν τὴν φλογίνην, τὴν περιστρεφομένην, διὰ νὰ φυλάττωσι τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς» (3).

Ἐν τῇ Ἐδὲμ ὑπῆρχεν ἐλευθέρα συγκοινωνία μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Δημιουργοῦ του, καὶ συνωμίλουν κατὰ πρόσωπον, οὕτως εἰπεῖν, «Ἤκουσαν τὴν φωνὴν Κυρίου τοῦ Θεοῦ, περιπατοῦντος ἐν τῷ Παραδείσῳ πρὸς τὸ δειλινόν» (4).

Ἕτερος Παράδεισος, ἔνθα ὑπάρχει πλήρωμα χαρᾶς καὶ αἰωνίου ἡδονῆς, ἡτοιμάσθη διὰ τοὺς ἡγιασμένους διὰ τῆς εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν πίστεως. Εἶπεν οὗτος εἰς τὸν θνήσκοντα λῃστήν: «Σήμερον θέλεις εἶσθαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ.» Μεταξὺ τῶν δύο τούτων κήπων, τῶν στενῶς μετ' ἀλλήλων συσχετιζομένων, ἕτερος, πολὺ ἐνδιαφέρων ἡμᾶς, φαίνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ· εἶνε δὲ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Κῆπος τῆς Γεθσημανῆ.

ΚΕΦ. ΣΤ'.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ—Η ΠΡΩΤΗ ΓΥΝΗ.

Τὸ ἔργον τῆς δημιουργίας ἐγένετο κατὰ συνέχειαν, εἰς ἑκάστην δηλαδὴ τῶν πρώτων πέντε ἡμερῶν ὑψηλοτέρα τάξις ὄντων ἐδημιουργήθη. Κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν ἀνηγέρθη τὸ ἰσχυρὸν βάθρον διὰ τὴν μεγάλην «εἰκόνα», ἥτις ἔμελλε νὰ στηθῇ ἐπ' αὐτοῦ· τὸ λαμπρὸν οἴκημα τὸ περιμένον τοὺς οἰκήτοράς του, ἡτοιμάσθη ἤδη διὰ τὸ εὐγενὲς ὂν τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ καθέξῃ αὐτό. Τὴν ἕκτην καὶ τελευταίαν ἡμέραν ἐφάνη τὸ μεγαλείτερον θαῦμα, ὅπου τὰ πάντα ἦσαν θαυμάσια. Ὁ Θεὸς ἔκαμε τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἡ δημιουργία ἦτο πλήρης. Καὶ ἡ ἱστορία τῆς δημιουργίας ταύτης εἶνε θαυμασία. Ἐλάλησεν ὁ Θεὸς καὶ ἡ ἄψυχος ὕλη μετεμορφώθη εἰς ἔμψυχον. Εἶπεν: «Ἂς γεννήσωσι τὰ ὕδατα ἐν ἀφθονίᾳ νηκτὰ ἔμψυχα καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπάνωθεν τῆς γῆς, καὶ τὰ ὕδατα ἐγέννησαν αὐτά.» Καὶ πάλιν. «Ἂς γεννήσῃ ἡ γῆ ζῶα ἔμψυχα κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν, κτήνη καὶ ἑρπετά, καὶ ζῶα τῆς γῆς κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν, καὶ ἔγεινεν οὕτω. (5). Ἀλλ' ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἔμελλε νὰ δημιουργηθῇ, ἡ Τριὰς ἐλάλησεν ὡσανεὶ κάμνουσα συμβούλιον καθ' ἑαυτήν. «Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς Ἃς κάμωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμῶν (6). «Καὶ ἔπλασε Κύριος

(1) Β'. Βασιλ. ιθ'. 35. (2) Α'. Χρον. κά. 15.
(3) Β'. Βασ. ιθ'. 12.

(1) Γέν. β'. 9. (2) Γέν. γ'. 6. (3) Γέν. γ'. 24. (4) Γέν. γ'. 8. (5) Γέν. α'. 20—24 (6) Γέν. α'. 26.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ χώματος τῆς γῆς καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἔγινεν ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.» Καὶ ἐκ πλευρᾶς ληφθείσης ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ κατεσκευάσθη, ὡς λέγει ἡ ἱστορία, ἡ γυνή. Οὕτως ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ.» Ἀλλ' οἴμοι! ἦτο μόνον κατ' εἰκόνα, ἥτις εὐθὺς ἀπωλέσθη καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔγεινε πάλιν χῶμα!

Ἡ λέξις, *ἐποίησε, κατεσκεύασε*, τὰς ὁποίας μεταχειρίζεται ὁ μέγας Δημιουργός, παρέχουσιν ἰδέαν τινὰ περὶ τοῦ θαυμασίου ὄντος, τὸ ὁποῖον καλεῖται ἄνθρωπος· «Ἡ ἀποτομὴ τοῦ ἀνθρώπου, λέγει ὁ Γαληνός, ἀνακαλύπτει ἑξακοσίους περίπου μῦς, καὶ ὁ ἁπλῶς μόνον παρατηρῶν αὐτοὺς βλέπει ὅτι ἡ φύσις μετεχειρισθὴ δέκα τοὐλάχιστον διαφόρους περιστάσεις, ἵνα φθάσῃ εἰς τὸ προτιθέμενον αὐτὸ τέλος· ὥστε εἰς μόνον τοὺς μῦς ἓξ χιλιάδες περίπου ἰδέαι καὶ σκοποὶ ἐμορφώθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν. Ἠρίθμησε δὲ ὅτι ὑπάρχουσι διακόσια τεσσαράκοντα τέσσαρα ὀστᾶ, καὶ ὅτι οἱ διάφοροι σκοποί, εἰς οὓς ταῦτα ἀπέβλεπον κατὰ τὴν κατασκευήν των ἦσαν δώδεκα χιλιάδες. Παρατήρησον ἀκολούθως τὰς αἰσθήσεις τῆς ἀφῆς, τῆς ὁράσεως κτλ., καὶ εἶτα τὴν κατασκευὴν τοῦ νοὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εἶναι ἱκανὸς νὰ διευθύνῃ καὶ νὰ κυβερνᾷ ἅπαντα τὸν μηχανισμὸν τοῦτον, καὶ μετ' ἀπεριορίστων σχεδὸν δυνάμεων, ἁρμοδίων νὰ καθυποβάλλῃ τὸν κόσμον εἰς ἑαυτόν. Συλλογίσθητι πρὸς τούτοις τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις εἶνε νὰ ἀγαπᾷ, νὰ ὑπηρετῇ καὶ νὰ ἀγάλληται εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἱκανή, κατὰ δυστυχίαν, νὰ μισῇ αὐτόν. Παρατήρησον τὸν ἄνθρωπον ἔχοντα ἐνώπιόν του τὴν μοῖραν νὰ ζήσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν! ἢ νὰ ἀποθάνῃ αἰώνιον θάνατον! Εἶνε τοσοῦτον ἀσθενής, ὥστε ἁπλοῦν τι ἄτομον δύναται νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἀγωνίαν, καὶ ἡ ἀναπνοή του κεῖται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς αἰωνίου καταστάσεως τῆς εὐδαιμονίας ἢ τῆς δυστυχίας! Ἂς ἀνακράξωμεν δὲ προσηκόντως μετὰ τοῦ ψαλμῳδοῦ. «Φοβερῶς καὶ θαυμασίως ἐπλάσθησαν.» (ἀκολουθεῖ.)

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ.

Ἐκ τοῦ Ἀπανθίσματος Ἐπιστολῶν Α. Κοραῆ, ἐκδοθέντος ὑπὸ Ι. Ρώτα, ἀπανθίζει ὁ Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς τὸ ἐφεξῆς ἀστειότατον καὶ διδακτικώτατον ὄνειρον, ἐπισταλὲν πρὸς τὸν Σμύρνης Πρωτοψάλτην Δημήτριον Λῶτον.

«Πολλάκις, ἀδελφέ μου, εἰς τὰς ἀνιαράς μου ἀγρυπνίας, (καὶ αὐταὶ αἱ ἀγρυπνίαι μὲ συμβαίνουσι πολλάκις, μάλιστα τὸν χειμῶνα, ὅταν αἱ νύκτες ἦναι μακραί) ἀναλίσκω τὸν καιρόν, συλλογιζόμενος τὰ πάθη μου. Ἀφοῦ τὰ ἀπαριθμήσω ὅλα ἐνπρὸς ἐν, ἀρχόμενος ἀπὸ τὰ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, ὁποῖα ἦσαν αἱ πατρικαὶ παιδεύσεις διὰ τὰς ἐν οἴκῳ ἀταξίας μου, καὶ οἱ ραβδισμοὶ τοῦ φροντιστηρίου διὰ τὰ γραμματικά, καὶ διαβαίνων ἔπειτα εἰς τὰ πλέον ἀνιαρά, τὴν μετὰ τοῦ Εὐσταθίου συντροφίαν, τὴν εἰς Ὀλλανδίαν ἀποδημίαν, τὰς περιηγήσεις ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, τὴν ἀπώλειαν τῶν ὑπαρχόντων, τὴν δευτέραν ἐκδημίαν εἰς Γαλλίαν, ἀφοῦ, λέγω, τὸ ἀπαριθμήσω ὅλα, ἢ κἂν ὅσα ἐνθυμοῦμαι, μοὶ φαίνεται νὰ ἀκούω μίαν φωνὴν ἀοράτως, «Ἀχάριστε ἂν ἡ Πρόνοια σὲ ἐπαίδευσε πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, σὲ ἐμέν ὅμως καὶ μεγάλας εὐεργεσίας.» Καὶ τότε ἄρχομαι ἐκ ἐναντίου νὰ ἀριθμῶ τὰ τῆς Προνοίας δωρήματα, καὶ σὲ βεβαιῶ φίλε μου, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν ὑπολογισμὸν εὕρηκα πάντοτε τὸν ἀριθμὸν τῶν καλῶν ἀνώτερον ἀπὸ τὰ κακά. Οὕτω παρηγορούμενος μὲ τοιαύτους λογισμούς, ἀπεκοιμήθην μίαν νύκτα πρὸς τὸ ἕξ ρωμα· καὶ εἶδον καθ' ὕπνους θέαμα περίεργον καὶ ἄξιον νὰ ρηγορήσῃ ὄχι μόνον ἐμέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς κακῶς πα τας.

Ἄγγελος, ἐξ οὐρανοῦ καταβαίνων, παρεστάθη εἰς τὴν κ μου, κολοσσαῖος τὸ μέγεθος· ἐκράτει τρυτάνην εἰς χεῖράς του ἐκείνην, μὲ τὴν ὁποίαν ζυγίζουσι κἀμμίαν φορὰν τὰ ξύλα ἐμ σθεν εἰς τὸ Κουμέρκιον. «Παραπονεῖσαι,» μὲ λέγει, «ὡς κημένος ὑπὸ τῆς Προνοίας. Ἀλλ' ἰδοὺ τῆς δικαιοσύνης ἡ τάνη! Βάλε εἰς τὸ ἓν μέρος ὅσα κακὰ ἐδοκίμασας ἐν τῷ καὶ πρόσεχε μὴ λησμονήσῃς τίποτε.» Ἐγώ, τρέμων ἀπὸ μέρος ὡς βλάσφημος, καὶ ἐπιθυμῶν ἀπὸ τὸ ἄλλο νὰ δι λογηθῶ, ἄρχισα μὲ μεγάλην προθυμίαν νὰ ἐπιφορτίζω τὴν πλάστιγγα τῆς τρυτάνης μὲ ὅσα κακὰ ἐδυνήθην νὰ συλλο καὶ, φοβούμενος μὴ νικηθῶ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, συνεφόρουν καὶ πολλὰ ἄλλα εὐτελῆ καὶ ἀνάξια λόγου· ὁποῖα, παραδέ τος χάριν, ἦσαν, νὰ ὑπάγω κἀμμίαν φορὰν εἰς τὸν Κουκλ περιπατῶν, νὰ κρημνισθῶ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὴν κλίμακα τ κου, τρεῖς μόνον ἢ τέσσαρας βαθμοὺς (ἂν ἐνθυμῶμαι καλά ρὶς ἄλλην βλάβην παρὰ τὴν συντριβὴν ἑνὸς ποτηρίου, τὸ ἐκράτουν εἰς χεῖρας. Εἰς ὀλίγα λόγια, ἐφόρτισα τὴν πλάστ ὅσον ἦτο δυνατόν, καὶ ἀπὸ τὰ ὄντα καὶ ἀπὸ τὰ δοκοῦντα Τί θαυμαστὸν ἦτον ὅτι ὁ ἄγγελος δὲν ἔλεγε τίποτε πρὸς ἀλλ' ἐπροσποιεῖτο νὰ μὴ καταλαμβάνῃ τὴν ἀπάτην! Ἀφοῦ λείωσα τὴν συγκρισιν ὅλων μου τῶν κακῶν, «Ἔχεις περισσότερον;» μὲ λέγει ὁ ἄγγελος. «Ὄχι.» ἀπεκρίθην μος. «Σὺ μέν,» λέγει, «ἐπεφόρτισας τὴν πλάστιγγα μ ἤθελες, καὶ δὲν σὲ ἐκώλυσα κατ' οὐδέν· ἐγὼ δὲ θέλω βάλ τὴν ἄλλην πλάστιγγα τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν καταθεσίν σου· σὲ βίζω τὴν ἄδειαν νὰ μὲ ἐναντιωθῇς εἰς ὅτ νεις ἢ κατὰ πολλὰ βαρύ, ἢ ἀνοίκειον νὰ συγκαταριθμηθῇ τῶν καλῶν.» Ἤρχισε λοιπὸν, ἀδελφέ μου, νὰ στοιβάζῃ κα τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρήματα. Καὶ ποῖα δωρήματα; ὁποῖα δὲν συλλογιζόμεθα· τόσον ἐτυφλώθημεν ἀπὸ τὴν φιλαυτίαν! ρυψεν εἰς τὴν πλάστιγγα τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὕπαρξιν καὶ μὴν ἀποθάνω μέχρι τοῦ νῦν, μολονότι πολλάκις γοσήσας, ρημα τοῦ Θεοῦ. Εἰς αὐτὸ βλέπων με ἀποροῦντα, Δὲν ἀνέ ποτέ,» μὲ λέγει τὴν Γραφήν;» «Ναί,» τὸν ἀπεκρίθην· « μετέφρασα μίαν Κατήχησιν, εἰς τὴν ὁποίαν συνήθροισα τὰ ότερα ῥητὰ τῆς Γραφῆς.» «Μεταξὺ αὐτῶν,» μὲ λέγει, νὰ εὕρηκας καὶ τὸ «Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα ἐσμέν.» Ἀλλὰ τί κακὸν μου καιρὸν ἤθελα, προτωψάλτα,

θυμίσω τὴν Κατήχησιν; Ἁρπάζει ἓν ἀντίτυπον (δὲν ἐξεύρω
οῦ τὸ ηὗρεν εὐθύς) καὶ τὸ ρίπτει εἰς τὴν πλάστιγγα, ὡς δῶ-
ημα Θεοῦ καὶ αὐτό. Ἐζήτησα νὰ ἐναντιωθῶ, προφασιζόμενος
ὺς μόχθους τῆς μεταφράσεως καὶ σπουδάζων νὰ δείξω ἀλη-
ῶς ὅτι εἶνε πόνημα ἰδικόν μου καὶ ὄχι δώρημα ἄλλου· ἀλ-
αὐτὸς μὲ ἀπεστόμωσε μὲ τὸ «Χωρὶς αὐτοῦ οὐ δυνάμεθα ποιεῖν
ὐδὲν» καὶ μὲ τὸ «Πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαί-
ον» καὶ μὲ τὸ «Τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι»
αὶ μὲ ἄλλους μυρίους τόπους τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης.
Θαύμασα, φίλε μου, πόσον ἦτο δυνατὸς ἐν ταῖς Γραφαῖς ὁ ἄγ-
ελος καὶ ποῦ ἀνέγνωσε τὴν Γραφήν, μὴ ὄντων (καθὼς ἐξεύ-
εις) ἐν οὐρανοῖς μήτε βιβλίων μήτε τυπογράφων. Ἀνέβασεν
πειτα εἰς τὴν πλάστιγγα τοὺς μακαρίτας γονεῖς μου μὲ πᾶσαν
ὐτῶν τὴν προθυμίαν νὰ μὲ προμηθεύσωσιν ὅλα τὰ μέσα τῆς
πουδῆς· ἀνέβασε τοὺς καλούς μου συγγενεῖς καὶ τοὺς εὐεργέ-
ας μου, ὡς τοσαῦτα τοῦ Θεοῦ δωρήματα· ἡ σάλπιγξ ἤρχισε νὰ
ινῆται· ἐγὼ ἔτρεμον ὅλος, ἐνθυμούμενος τὸ «Οὐ δικαιωθήσεται
ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν·» ἀναβιβάζει, τέλος, τὸν Δόμινον Keun.
Εἰς αὐτὰ ὅλα δὲν εἶχόν τι νὰ ἐναντιωθῶ· ἔπειτα βλέπω τὴν λο-
γιότητά σου πλησίον τοῦ ἀγγέλου, ἕτοιμον νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν
πλάστιγγα. Τότε ἀληθινὰ ἤρχισα νὰ φοβῶμαι, ὅτι ἔχω νὰ μείνω
ἀναπολόγητος, μάλιστα βλέπων ὅτι διὰ τὸ ψῦχος (ἐπειδὴ ἦτο
χειμών) ἦσουν ἐνδεδυμένος ἢ μᾶλλον εἰπεῖν καταπεφορτισμένος
μὲ δύο βαρυτάτας γούνας καὶ εἶχες ἐπὶ κεφαλῆς σου καλυπτά-
ιον, ὄχι ὡς τὰ σημερινὰ τῶν Χίων, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνα τὰ παλαιά,
ὡς ἐφόρει ὁ μακαρίτης Θεόδωρος ὁ Λακκάνας, ὁ Χατζῆ Παντε-
λῆς, καὶ ἄλλοι πρὸ τούτων. «Οὐαί, ἔλεγον εἰς ἐμέ! Ἂν ἀναβῇ
ὁ πρωτοψάλτης μὲ τοιαύτην σκευήν, ἡ πλάστιγξ ἔχει νὰ κλίνῃ
ξάπαντος.» Μὴ ἔχων τί ποιήσω, εἶπον τὸν ἄγγελον ὅτι δὲν
στέργω νὰ σὲ ἀναβάσῃ οὕτως ἔχοντα ἐπὶ τῆς πλάστιγγος· καὶ
ὐτός, αὐθέντα μου, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρόν, ἤρχισε νὰ σὲ ἐκδύνῃ
ν πρὸς ἓν τῶν ἐνδυμάτων σου, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ μπινισίου
αὶ καταντῶν εἰς τὸν χιτῶνα, εἰς τρόπον ὥστε σὲ ἀφῆκε γυμνόν,
παντάγυμνον ὡς ἐξῆλθες ἐκ κοιλίας μητρός σου καὶ ὡς ἀπε-
λεύσῃ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα τὴν γῆν. Μὲ ὅλην τὴν ἀπο-
ρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμην, μὲ ἦτον ἀδύνατον νὰ κρατήσω
ὸν γέλωτα ὄχι μόνον διὰ τὴν γυμνότητα, εἰς τὴν ὁποίαν σὲ
ρόλεπον, ἀλλὰ προσέτι καὶ διὰ τὴν ἀγανάκτησιν τὴν ὁποίαν εἶ-
χες, καὶ τὰς ἀρὰς τὰς ὁποίας ἐξέχεες κατ' ἐμοῦ ἐξ αἰτίας τοῦ
ψύχους. Τέλος πάντων, σὲ ἀνεβίβασε, τζίπ τζιμπλάκην, εἰς τὴν
πλάστιγγα, κατὰ τὴν θέλησίν μου, ἀλλὰ τί τὸ ὄρελος; μ' ὅλον
οῦτο ἡ τρυτάνη ἔκλινε πρὸς τὸ ἔδαφος. Καὶ ὁ ἄγγελος, θέλων
ὰ μὲ καταισχύνῃ περισσότερον, «Αὐτὰ» μὲ λέγει, «ὅσα συνε-
ώρησα εἰς τὴν πλάστιγγα, δὲν εἶνε οὔτε τὸ ἑκατοστημόριον ἐκ
άντων, ὅσα σὲ εὐηργέτησεν ἡ Πρόνοια, καὶ ὅμως ὑπερβαίνουσιν
ὅσα κακὰ ἐδοκίμασας. Γενοῦ λοιπὸν εὐγνωμονέστερος καὶ ἐν-
υμοῦ πάντοτε τό, «Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν
δωκέ μοι;» Καὶ ταῦτα τὰ λόγια ἦσαν τοῦ ἐνυπνίου τὸ ἐπιμύ-
ιον. Ἔπειτα ἀνέπτη πάλιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ τοσαύτην τα-
χύτητα, ὥστε, ἂν δὲν σὲ ἥρπαζον ἀπὸ τὸν τόπον, διὰ νὰ σὲ ἐκ-
βάλω ἀπὸ τὴν πλάστιγγα, ἤθελε βέβαια σὲ συναναβιβάσει μαζῆ

του, καὶ Κύριος οἶδεν, ἂν ἐκατέβαινες πλέον. Αὐτὸ τὸ ἔκαμά ὄχι φθονήσας τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδόν σου, ἡ ὁποία ἤθελε βέβαια σὲ ἀξιώσει μὲ τὸν Ἐνὼχ καὶ τὸν Ἠλίαν, μὲ προσθήκην νέας ἑρτῆς εἰς τὸ μηνολόγιον· ἀλλ' ἀπορῶν τί ἔμελλα νὰ γενῶ χωρὶς τῆς λογιότητός σου. Ζῆθι λοιπὸν εὐδαιμόνως καὶ μένε ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διὰ τὴν οἰκογένειάν σου καὶ διὰ τὸν φίλον σου.

Η ΕΚ ΣΜΥΡΝΗΣ

εἰς τὸ Καϊστρινὸν καὶ τὸ Ματιάνδριον πεδίον ἐκδρομή.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 17).

Νασλί.

Νασλὶ ἄνω καὶ Νασλὶ κάτω εἰσὶ δύο κοινότητες χωρισταί, ἅτινες διαχωρίζει ἑνὸς τετάρτου ἴσως ἀπόστασις.

Τὸ ἄνω Νασλὶ συνῳκίσθη οὐχὶ πρὸ πολλοῦ καί, ὡς μοὶ εἶπαν, μόλις πρὸ 60—70 ἐτῶν, διότι οἱ Ὀθωμανοὶ δὲν ἐπέτρεπον εἰς τοὺς Χριστιανοὺς νὰ συνοικήσωσι μετ' αὐτῶν.

Τὸ ἄνω καὶ νέον Νασλὶ κεῖται βορειοανατολικῶς τοῦ Αἰδινίου καὶ ἀπέχει αὐτοῦ 9—10 ὥρας. Εἶνε πόλις μικρά, ὡς ἡ τοῦ Ὀδεμησίου, ἔχει ἱκανὰς ὡραίας οἰκίας, δρόμους εὐθυγράμμους καὶ ἐσχάτως λιθοστρωθέντας. Ἔχει ξενῶνας (χάνια) ἱκανούς (α), ἐν οἷς πρωτεύει τὸ τοῦ Χ. Μιχαὴλ Δ. Σερεμὲ τοῦ Λεσβίου, καὶ ἀριθμεῖ (ὡς μ' εἶπον) 250 οἰκογενείας ὁμογενῶν, τῶν πάντων ὅμως ἀποίκων ἐκ Φιλαδελφείας καὶ ἰδίως ἐκ τῶν νήσων. Ἐν τοῖς νησιώταις τούτοις πλεονάζουσιν οἱ ἐκ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Λέσβου, ἧς τινος τὰ ἐσπαρμένα τέκνα ἀπηντήσαμεν καὶ εἰς Θῆρα, εἰς Ὀδεμήσιον, εἰς Αἰδίνιον (ἐπίσης πλεονάζοντας· ὡς δ' ἐβεβαιώθην, καὶ ἐσωτερικώτερον ἔτι, εἰς Σαράκιοϊ, εἰς Καράσου καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἐσωτερικώτερα μέρη τῆς Ἀνατολῆς ἀποκατέστησαν καὶ ζῶσιν οἱ τῆς πολλαχῶς παρημελημένης καὶ ἠδικημένης δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Λέσβου κάτοικοι, ἐνῷ ἐρρονεύμεν (ὡς ἐν τῇ φίλῃ Πρόοδῳ πρὸ καιροῦ ἐγράφομεν) ὅτι μόνον εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρασίας εἰσὶν ἐσπαρμένοι.

Τὸ Νασλίον οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπέκτησεν ἐκ βάθρων ἀνεγερθέντα ναὸν περικαλλέστατον, μὲ διακόσμησιν ἐσωτερικὴν ἱκανὴν καὶ ἰδίως μὲ ὡραῖα ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου ζωγραφήματα. Ὁ ἱερὸς ναὸς τοῦ Νασλίου ἔχει περίβολον εὐρύτατον, πρὸς τὴν βόρειον ἄκραν τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι τὸ νεόδμητον καὶ κομψὸν δημοτικὸν σχολεῖον, τὰ διαμέρισματα τῶν ἱερέων καὶ τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων. Ἐπειδὴ δ' ὑπάρχει ἐν αὐτῷ ὕδωρ ἄφθονον, φρονεῖς καταβάλλεται ἵνα δενδροφυτευθῇ ἔτι μᾶλλον καὶ ἀποκατασταθῇ ἔτι τερπνότερος. Ἅπαντες οἱ ἐν Νασλίῳ ὁμογενεῖς εἰσὶν εὔποροι καὶ πνευματώδεις λίαν, ἀλλ' ἀτυχῶς στερροῦνται καὶ οὗτοι τοῦ προσδευτικοῦ συναισισμοῦ τῆς Χριστιανικῆς ἀρετῆς τῆς ἐθνο-

(α) Κατὰ τὰς 3—5 ὥρας τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο ἐκ τῶν ἐν λόγῳ κοινοτήτων συναντῶνται πανδοκεῖα παρκαλὰ ἀπτέρρυστα τρία τριάντα. Ἡ χάνια καὶ 400 ἐργαστήρια ἐν τῇ ἀγορᾷ

σώου ὁμονοίας, δι' ἧς καὶ μόνης θὰ ἠδύναντο νὰ προοδεύσωσι περὶ πολλῶν κοινωφελῶν συμφερόντων, περὶ παρθεναγωγείου π. χ., περὶ ἑλληνικοῦ σχολείου κτλ.

Ἐν Νασλίῳ ὑπάρχουσι δύω ἀξιότιμοι κύριοι, πρὸς οὓς μεγίστη χάρις ὀφείλεται δι' ὅσας καταβάλλουσι φροντίδας πρὸς διάσωσιν ἀρχαιοτάτων νομισμάτων καὶ ἄλλων τοιούτων. Ἀμφότεροι οὗτοι εἶσι καλοθελητὰι καὶ φιλογενεῖς, ἀλλ' ἀτυχῶς! οὐδεμιᾶς αἰτίας ἄνευ, μικροφιλοτιμιῶν ἕνεκα (ὑπ' ἄλλων ἴσως ἐρεθιζόμενοι) οἱ δύο οὗτοι ἀξιότιμοι κύριοι εὑρίσκονται εἰς διάστασιν, ἥτις συντελεῖ ἵνα παρεμποδίζῃ πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ προοδευτικὸν διὰ τὸ Νασλίον. Ἐνταῦθα οἱ ἀδελφοὶ Ἀρμένιοι εἰσὶν ὀλίγοι, συζῶσι μετὰ τῶν ἡμετέρων φιλικῶς, ἔχουσι μικρὰν ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον μικρότερον, ἅπερ ἐπισκεφθέντες μετὰ τῶν φίλων Ν. Ἀβράμογλου καὶ Κ. Νικολαΐδου ἐμείναμεν ὑπερευχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ἀδελφικὴν συμπεριφορὰν τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ ἐθνάρχου των.

Τρεῖς ὥρας μακρὰν τοῦ Νασλίου ὑπάρχουσι τὰ ἀρχαῖα Μάσταυρα, ἅπερ συνεισέφεραν ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτῶν μέγα μέρος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Νασλίου.

Ἀφροδισιάς, σήμερον Γκέρου.

Ἡ ποτὲ ἐπίσημος αὕτη πόλις ἀπέχει τοῦ Νασλίου 12 ἕως 13 ὥρας καὶ καλύπτεται ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ πλούσια αὐτῆς ἐρείπια. Ὁ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, ὃς εἶχε μεταποιηθῆ εἰς Χριστιανικὸν ναόν, ἀνήκει (μοὶ φαίνεται) εἰς τὴν ὡραιοτέραν ἐποχὴν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Σήμερον σῴζονται μόνον 18 στῆλαι αὐτοῦ, σχηματίζουσαι δύο παραλλήλους σειρὰς καὶ ἀπέχουσαι ἀλλήλων 18 μέτρα. Αἱ 16 τῶν στηλῶν τούτων εἰσὶν ὅλως σῶαι καὶ εἰς τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ (τοῦ νάρθηκος οὕτως εἰπεῖν) ὑπάρχει ἄλλη σειρὰ μικρῶν κορινθιακῶν στηλῶν, εἰς τὰς βάσεις τῶν ὁποίων εἰσὶ τοποθετημένοι μικροὶ καὶ κομψότατοι στηλοβάται.

Πρὸς τ' ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ μέρη αὐτοῦ βλέπει τις δύο μεγάλας δεξαμενὰς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, 4 μέτρων διαμέτρων ἐχούσας, καὶ ὀλίγον ἔμπροσθεν λέοντα κοιμώμενον. Συντρίμματα παντοειδῆ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου εἰσὶν ἐσπαρμένα πέριξ τῆς οἰκοδομῆς ταύτης.

Ἐκεῖ που πλησίον ὑψοῦται μνημεῖον κορινθιακῆς τέχνης, συνιστάμενον ἐκ 4 στηλῶν, αἵτινες ὑποβαστάζουσι τὸ ἄετωμα τῆς οἰκοδομῆς· τὸ διάζωμα αὐτῆς εἶνε περιτριγυρισμένον ἀπὸ στήλας Ἰωνικοῦ ρυθμοῦ καὶ ἡ θέσις αὕτη σήμερον διαχωρίζεται ἀπὸ τέσσαρας φράκτας.

Ἅπαν τὸ περισωθὲν τοῦτο περίστηλον ἀπαρτίζεται ἀπὸ 41 στήλας. Πρὸς τὸ Β. Α. μέρος τῆς πόλεως ὑπάρχει τὸ στάδιον, ὅπερ συντηρεῖται εἰσέτι ἐν καλῇ καταστάσει· ἔχει μάκρος 22 μέτρων, καὶ 26 διακοσθεῖσαι σειραὶ βαθμίδων περικλείουσι τὸ ἐμβαδὸν αὐτοῦ.

Νέα Ἔφεσος.

Ἡ Νέα Ἔφεσος ἀπέχει τοῦ σταθμοῦ Ἀζιζιὲ 2 ὥρας. Τὰ ἐν τῷ μεταξὺ εἶσιν ὅλως ἀκαλλιέργητα καὶ μόνον περὶ τὰ πέριξ καὶ τὰ πλησίον αὐτῆς ἄπαντα τὰ ἀμπελῶνάς τινας. Ἡ νέα αὕτη πόλις (Nova scala) ἦτο ἄλλοτε ἡ πλησιεστέρα καὶ κυριωτέρα ἀποθήκη τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς, ὅπερ ἀφῄρεσεν ἤδη ἡ Σμύρνη διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Ἡ πρὸς τὸ πόριον κατάλληλος θέσις της συνέτεινε ν' ἀποκτήσῃ (πρὶν ἐπαναστάσεως) τὰ εὐρύχωρα καὶ ὡραῖα λιθόκτιστα καὶ ὄ σκεπῇ παρακμάσαντα ἤδη χάνια. Τὰς τουρκικὰς συνοικίας τὴν παλαιὰν ἀγορὰν περιβάλλει τεῖχος, ὅπερ εἶχεν ἐπισκευ δι' ἀγγαριῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν ἑλληνικήν.

Πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως (λέγεται) ὑπῆρχον ἐν Ν. Ἔφ. 1 οἰκογένειαι χριστιανικαί, εὐποροῦσαι καὶ ἀκμάζουσαι, ἐν ᾧ μέρον μόλις ἔχει τὰς πάσας 800.

Ἐκτὸς τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ περιφήμου αὐτῆς χαλβᾶ, τῆς ρίβος καὶ τῶν κρασίων, οὐδὲν ἄλλο ὡς ἴδιον προϊὸν ἐξάγει.

Οἱ ἡμέτεροι κατῴκουν καὶ κατοικοῦσιν ἔξωθεν τοῦ τείχου τὰ πρανῆ μέρη βουνοῦ καὶ αἱ οἰκίαι φαίνονται ὡς νὰ κείντα μὲν ἐπὶ τῶν δέ, ἀποβλέπουσαι αἱ πᾶσαι σχεδὸν πρὸς βο ἔχουσαι ὑπ' αὐτὰς τὴν καθαρὰν θάλασσαν τοῦ Ἐφεσίου κ καὶ ποιοῦσαι νὰ ὁμοιάζῃ ἡ νέα αὕτη πόλις πρὸς τὴν δευτερ σαν πόλιν τῆς Λέσβου, τὴν ἀρχαίαν Μήθυμναν τὴν ἤδη Μ δον καλουμένην. Οἱ ὁμογενεῖς τῆς Ν. Ἔφ. ἔχουσι ναὸν εὐρ τον περικαλλέστατον καὶ συντριβήν τινα χριστιανικὴν εἰς τὸν ἐρχόμενον ἐπιβάλλοντα· λέγουσιν ὅτι ἐκτίσθη ἐντὸς 90 ἡμ (ὅπερ μαρτυρεῖ τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν ὕπαρξιν τῶν ὑλικῶν μ καὶ ὅτι ἐσυλήθη κατόπιν πολλάκις ὑπὸ τῶν κρατούντων. Σ ρον πάντα τὰ συληθέντα ἀντικατεστάθησαν φιλοτίμως πάνυ, ὑπάρχει καὶ ἀνάγκη ἐπισκευῆς περὶ τὰ στεγάσματα, τὰ κα ματα καὶ εἰς ἅπαντα τὸν ἐσωτερικὸν χῶρον.

Ἡ ἀρχαία καὶ μεγάλη Ἔφεσος συνεισέφερεν εἰς τὴν ἀνέ σιν τοῦ ναοῦ τῆς Ν. Ἐφ. ἱκανὰ ἐκ τῶν ἐρειπίων της. Τρεῖς καὶ εἷς ἱεροδιάκονος ὑπηρετοῦσιν ἐν αὐτῷ, ἔχοντες καὶ τὴν τῶν θρησκευτικῶν πρόνοιαν τοῦ παρακειμένου τῇ ἐκκλησίᾳ μέτου μικροῦ ἀλλ ὡραίου καὶ εὐαέρου νοσοκομείου, ὅπερ λίαν τὴν μικρὰν ταύτην ὁμογενῆ καὶ διαβοχον τῆς μεγάλη φέσου κοινότητα.

Ἔχουσιν οἱ Ἐφέσιοι σχολεῖον Ἑλληνικόν, ὅπερ διευθύνε ἐν ᾧ διδάσκει πρὸ 7 ἐτῶν διδάσκ. ἱκανός, ὁ φιλογενὴς κ. Γκράτσου, σχολεῖον δημοτικὸν ὑπὲρ τοὺς 130 μαθητὰς γρα τίζον, καὶ παρθεναγωγεῖον κομψόν, εἰς ὅπερ διδάσκει μία σκαλος καὶ μαθητεύουσι μαθήτριαι 70.

Ἔμπροσθεν τῆς Ν. Ἐφ. καὶ εἰς ὅλως μικρὰν ἀπόστασιν τῆς ξηρᾶς ὑπάρχει μικρὰ νῆσος ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἥτις περιβάλλεται ἀπὸ τεῖχος ἱκανῶς ἰσχυρὸν καὶ εἰς τὸ μέσον πύργον διώροφον, πρὸς τοὺς βενετικοὺς ὁμοιάζοντα. Οὔτε γραφὴ οὔτε ἄλλο τι ἐπίσημον ἀπαντᾶται, ἐκτὸς μιᾶς ἐπιγ ἀρμενικῆς ἐπί τινος τῶν Δ. Μ. προμαχώνων εὑρισκομένης τῶν τάφων ἀφαιρεθείσης καὶ δηλούσης τὸ ἐσπευσμένον κα τειχίσεως.

Πρὸς τὴν βόρειον πλευρὰν ὑπάρχει μέγας φανὸς ἀναπτὸ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ παραμένοντος ἀποστ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνδεχομένων θαλασσίων κινδύνων.

Ἡ νῆσος αὕτη καὶ τὰ τείχη της, εἶπον μοί οἱ συνοδ μα, ὅτι πωλοῦνται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ 300 μόνας

Ἂν ἡ Νέα Ἔφεσος εἶχε τὴν πρώτην κίνησιν τοῦ ἐμπορίου της, σως θὰ ἠγόραζε τὴν ὅλως στρογγύλην περιφέρειαν ἔχουσαν περιτειχισμένην ταύτην νῆσον καὶ θὰ μετέφερεν εἰς τὸ εὐαερώτατον ἐκεῖνο μέρος τὸ νοσοκομεῖον της ἢ θὰ ἐστύτηνεν ἐκεῖ τι λιατροφεῖον.

Ἡ νῆσος αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν σεβ. Κυβέρνησιν ὡς πυριταποθήκη, ὡς σχολὴ στρατιωτικὴ ἢ ναυτικὴ κτλ.

Ἡ κοινότης τῆς Ν. Ἔφ. (ἔλεγόν μοι) ἦτο εὐτυχεστέρα καὶ εὐδαιμονεστέρα ἄλλοτε, οὐχὶ μόνον διὰ τὴν ἀκμαίαν κίνησιν τοῦ ἐμπορίου της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὸ ζωηρότερον αἴσθημα τοῦ συναισπισμοῦ, δι' οὗ κατώρθουν τὰ πολλὰ καὶ δύσκολα ὑπὲρ τῶν κοινῶν των.

Τὸ αἴσθημα τοῦτο δυστυχῶς! τοσοῦτον ἐσχάτως ἐψυχράνθη, ὥστε κατήντησαν, περὶ μηδενὸς σπουδαίου προκειμένου, οἱ πάντες νὰ διχασθῶσιν εἰς δύο ἐθνοφθόρους μερίδας, ἀντιπραττούσας ἀλλήλαις καὶ ἑπομένως ὀπισθοδρόμησιν ἀντὶ προόδου εἰς τὴν κοινότητα ἐπιφερούσας. Τὰ τοιαῦτα εἰσὶ λυπηρά· ἀλλ' ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων κατάστασις δὲν θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολύ.

Ἐν Ν. Ἔφ. ἅπασαι αἱ Κυβερνήσεις ἔχουσι τοὺς πράκτοράς των, οἵτινες προστατεύουσι τὰς ὑποθέσεις τῶν ὑπηκόων των.

(ἀκολουθεῖ). Δ. Α. Μ. Χαρικλῆς.

Η ΝΕΚΡΟΚΕΦΑΛΗ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Ἐφημερίς τις ἠσχολεῖτο περὶ τὴν ταφὴν ἑνὸς τῶν ἐνοριτῶν του. Τὸ σῶμα τοῦ μακαρίτου ἦτο ἤδη ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ τάφου. Βλέπει τις φύβδην μίγδην τὰς νεκροκεφαλὰς καὶ τὰ ὀστᾶ, τὰ ὁποῖα ὁ νεκροθάπτης εἶχεν ἐκβάλει ἐκ τῆς γῆς διὰ νὰ θέσῃ τοὺς ἀποθνῄσκοντας ἐρχομένους· διότι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τάφον πρέπει νὰ παραχωρῇ τις τὴν θέσιν εἰς ἄλλους. Πάντες οἱ περιεστῶτες περιμένοντες νὰ τελειώσῃ ὁ νεκρώσιμος ὕμνος συνηθροίσθησαν καὶ ἐθεώρουν τὰ ἀνθρώπινα ἐκεῖνα κρανία, τὰ ὁποῖα πίπτοντα ἐντὸς ὀλίγου τὰ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ ἔμελλον νὰ γίνωσιν ἁρπὴ ἀπὸ τοὺς ζῶντας. Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! αἴφνης ἓν τῶν κρανίων ἐκείνων φαίνεται κινούμενον. Ἡ συνάθροισις ὁλόλληρος κυριεύεται ὑπὸ φρίκης· τὰ βλέμματα ἀνταλλασσόμενα ταχέως ἐπαναπέρονται ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῦ προξενήσαντος ἐντύπωσιν εἰς αὐτά. Ἐν τούτοις ἡ νεκροκεφαλὴ κινεῖται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ φαίνεται προφερομένη ἀπειλητικῶς πρὸς τοὺς θρασεῖς, τοὺς τολμήσαντας νὰ ταράξωσι τὴν ἡσυχίαν της. Μάλιστα προχωρεῖ μετ' ὀλίγον ὡς νὰ ζητήσῃ λόγον διὰ τὴν προσγενομένην εἰς αὐτὴν ὕβριν. Οἱ περιεστῶτες δὲν δύνανται νὰ κατισχύσωσι τοῦ τρόμου, ὅστις τοὺς κατέλαβε· οἱ μὲν φεύγουσιν ἀφίνοντες ὀξείας κραυγάς, οἱ δὲ προσπίπτουσιν ἐπικαλούμενοι τὸν Θεῖον ἔλεον δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὴν νεκρόν, οὗτινος ἡ κεφαλὴ προχωρεῖ πάντοτε. Τότε ὁ ἱερεὺς ἁμνων τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἀνακράζει «Κεφαλή, ἐξορκίζω σε ἵνα σταθῇς». Ἡ κεφαλὴ ὑπακούει καὶ στρέφεται πρὸς τὸ ἄλλο μέρος πάραυτα..... Εἶδον ἐξερχόμενον τότε ἐξ αὐτῆς πνεῦμα, ὅστις προμάξας ἀπὸ τὴν φωνὴν τοῦ ἱερέως ἐχάθη εἴς τινα ἐκεῖ πλησίον ὀπήν.

Ι. ΙΩΣΙΦΙΔΗΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΟΥΘ.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Γεδεών, καθ' οὓς οἱ Μαδιανῖται ἥρπαζον ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας βοσκήματα καὶ γεννήματα ἀδιακρίτως, συνέβη μεγάλη σιτοδεία εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Ἕνεκα δὲ ταύτης ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν γῆν Μωὰβ ἀνήρ τις ἐκ τῆς μικρᾶς πόλεως Βηθλεέμ, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τήν τε γυναῖκα καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ υἱούς. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ ὠνομάζετο Ἐλιμέλεχ, ἡ δὲ γυνὴ Νοεμμείν. Οὗτοι διέτριψαν τόσον καιρὸν εἰς τὴν χώραν ταύτην, ὥστε τέλος πάντων ἀπέθανεν ὁ Ἐλιμέλεχ. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο του υἱοί, οἵτινες εἶχον νυμφευθῆ Μωαβίτιδας γυναῖκας, ἀπέθανον καὶ αὐτοὶ μετὰ δέκα ἔτη. Ἔμεινε λοιπὸν μόνη ἡ καλὴ μήτηρ Νοεμμείν, ἀλλ' ἄνευ ἀνδρὸς καὶ παιδίων. Ἀκούσασα δέ, ὅτι ὁ Θεὸς εὐσπλαχνίσθη πάλιν τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἄρτον εἰς βρῶσιν, ἀμέσως ἡτοιμάσθη ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα της Χαναάν. Ἠθέλησαν δὲ νὰ τὴν συνοδεύσωσι καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς, Ὀρφὰ καὶ Ρούθ καλούμεναι.

Ἀφοῦ δὲ αὗται ἐπορεύθησαν μετ' αὐτῆς ἱκανὸν διάστημα βρόμου, τότε εἶπεν ἡ Νοεμμείν πρὸς αὐτάς: «Ἐπιστρέψατε πλέον εἰς τὰς οἰκίας πρὸς τὰς μητέρας σας, καὶ ὁ Κύριος νὰ σᾶς ἐλεήσῃ, ὅπως καὶ σεῖς ἠλεήσατε ἐμὲ καὶ τοὺς τεθνηκότας ἄνδρας σας. Εἴθε νὰ δώσῃ ὁ Κύριος, ὥστε νὰ εὕρητε ἀνάπαυσιν εἰς τοὺς οἴκους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους θέλετε λάβει. Ταῦτα δὲ εἰποῦσα κατεφίλησεν αὐτάς. Ἀλλ' ἐκεῖναι ἤρχισαν νὰ κλαίωσι μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ νὰ λέγωσι: «Θέλομεν νὰ ἔλθωμεν μετὰ σοῦ εἰς τὴν πατρίδα σου.» Ἡ δὲ Νοεμμείν εἶπεν: «ἐπιστρέψατε, θυγατέρες μου· διατί θέλετε νὰ ἔλθητε μετ' ἐμοῦ; Ἐγὼ δὲν δύναμαι πλέον νὰ σᾶς βοηθήσω. Τὰ ἰδικά σας δεινὰ θέλουσι μεγαλύνει μόνον τὰ ἰδικά μου. Ὁ Κύριος ἐπεσώρευσεν ἐπ' ἐμοῦ πικρίας μεγάλας. Πλουσία καὶ εὐδαίμων ἦλθον πρὸς σᾶς, πτωχὴ καὶ ἐγκαταλελειμμένην με ἐπανάγει ὁ Κύριος εἰς τὰ ἴδια.» Τότε, ἀφοῦ ἔκλαυσαν καὶ αἱ τρεῖς γερώτερον, ἡ Ὀρφά, καταβλήσασα τελευταίον τὴν πενθεράν της ἀπεχαιρέτισεν αὐτὴν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια. Ἡ δὲ Ρούθ ἔμεινεν ἄκαμπτος εἰς τὴν ἀπόφασιν της.

Μετὰ ταῦτα εἶπεν ἡ Νοεμμείν πρὸς τὴν Ρούθ: «Ἰδού, ἡ σύννυμφός σου ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν της· ὕπαγε καὶ σὺ μετ' αὐτῆς.» Ἡ δὲ Ρούθ εἶπε: «Μὴ μὲ ὁμιλῇς πλέον περὶ ἐπιστροφῆς, διότι ὅπου ὑπάγεις σύ, ἐκεῖ ἔρχομαι καὶ ἐγώ. Τὸ ἔθνος σου εἶνε ἔθνος μου καὶ ὁ Θεός σου Θεός μου. Ὅπου σὺ ἀποθάνῃς, ἐκεῖ θέλω νὰ ἐνταφιασθῶ καὶ ἐγώ. Οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ μᾶς ἀποχωρίσῃ εἰμὴ ὁ θάνατος.» Ἀφοῦ λοιπὸν εἶδεν ἡ Νοεμμείν, ὅτι ἡ Ρούθ εἶχε στερεὰν ἀπόφασιν νὰ μὴ χωρήσῃ ἀπὸ πλησίον της, ἔπαυσε καὶ δὲν ἐλάλησε πλέον οὐδὲ λέξιν περὶ ἐπιστροφῆς. Πε-

Ἐκεῖναι δὲ ὕψωσαν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἔκλαυσαν πάλιν καὶ κατεφίλησεν ἡ Ὀρφὰ τὴν πενθερὰν αὐτῆς· ἡ δὲ Ρουθ προσεκολλήθη εἰς αὐτήν. Καὶ εἶπεν ἡ Νοεμμείν· Ἰδοὺ ἡ σύννυμφός σου ἐπέστρεψε πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῆς· ἐπίστρεψον καὶ σὺ κατόπιν τῆς συννύμφου σου. (*Ρουθ. Α΄. 14. 15.*)

σον ἀξιομίμητος εἶνε ἡ εἰλικρινὴς καὶ ἄδολος ἀγάπη τῆς Ρούθ πρὸς τὴν πενθερά της! καὶ τίς δὲν πρέπει νὰ ὑπερτιμᾷ τοιαύτην πιστήν, φιλάνθρωπον, τιμίαν καὶ ἀκεραίαν ψυχήν;

Ἡ Νοεμμείν καὶ ἡ Ρούθ ἔφθασαν ὁμοῦ εὐτυχῶς εἰς τὴν Βηθλεέμ. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο καιρὸς θερισμοῦ, εἶπεν ἡ Ρούθ πρὸς τὴν Νοεμμείν: «Ἐάν σοι ἦνε ἀρεστόν, ἐπίτρεψόν μοι νὰ ἐξέλθω εἰς τοὺς ἀγρούς, διὰ νὰ συνάξω στάχυα, ὅσα μένουσι διεσκορπισμένα κατόπιν τῶν θεριστῶν. Ἴσως δὲ εὑρεθῇ καὶ φιλάνθρωπός τις οἰκογενειάρχης καὶ μοὶ δώσῃ τὴν εἰς τοῦτο ἄδειαν.» Νοεμμείν εἶπε: «Ναί, θυγάτηρ μου, ὕπαγε.» Ἡ δὲ Ρούθ θεν ἀμέσως καὶ ὑπῆγε νὰ σταχυολογῇ κατόπιν θεριστῶν. Ἀλλ' εὐδοκίᾳ Θεοῦ βέβαια ἡ Ρούθ κατ' εὐθεῖαν ἦλθε χυολογήσῃ εἰς ἀγρὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν Βοόζ, ἄνδρα κ βολὴν ἀγαθὸν καὶ μυριόπλουτον, ὅστις εἶχεν ἐξέλθει ἐκείνην ἐκ τῆς Βηθλεέμ πρὸς τοὺς θεριστάς του, τοὺς ἰδὼν εἶπεν: «Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν!» Καὶ οἱ θερισταὶ

σαν: «ὁ Κύριος νὰ σὲ εὐλογήσῃ.» Ἔπειτα ἠρώτησε τὸν ἐπι-
άτην τῶν θεριστῶν, λέγων: «Τίς εἶνε ἡ συλλέγουσα ἐκεῖ στά-
ας;» ὁ δὲ ἀπεκρίθη: «Εἶνε ἡ Μωαβίτις ἡ μετὰ τῆς Νοεμ-
ὴν ἐλθοῦσα, ἡ ὁποία παρεκάλεσε νὰ τῇ δοθῇ ἄδεια, διὰ νὰ
λλέγῃ τοὺς ἐναπολειπομένους στάχυας κατόπιν τῶν θερι-
ῶν. Ἐξ ὄρθρου βαθέος περιφέρεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν ἀγρὸν
συνάγει ἀδιακόπως ὅ,τι εὑρίσκει χωρὶς σύτε στιγμὴν νὰ ὑπάγῃ
τὴν οἰκίαν.»

Τότε ὁ Βοὸζ καλέσας αὐτὴν εἶπεν· «Ἄκουσον, κόρη μου. Μὴ
άγῃς εἰς κανένα ἄλλον ἀγρόν, διὰ νὰ συνάξῃς στάχυας ἐκτὸς
ῦ ἰδικοῦ μου. Ἀκολούθει τὰς παιδίσκας μου καὶ ὕπαγε κατό-
ν αὐτῶν πανταχοῦ, ὅπου θερίζουσι. Τοὺς δὲ δούλους μου θέλω
οστάξει νὰ μὴ σὲ ἐνοχλήσωσιν εἰς τὸ παραμικρόν. Καὶ ὅταν
ιψᾷς, πίνε ἀπὸ τὰ ἀγγεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων πίνουσι καὶ οἱ ἄνθρω-
ί μου.» Ἡ δὲ Ρούθ, πεσοῦσα ἐνώπιον αὐτοῦ εἶπε: «Πῶς ἠξι-
θην νὰ εὕρω τοσαύτην χάριν ἐνώπιόν σου, Κύριε, ἐνῶ εἶμαι
ένη;» Ὁ δὲ Βοὸζ εἶπεν: «Ἔμαθον ὅλα, ὅσα μετὰ τὸν θάνα-
ν τοῦ ἀνδρός σου ἔκαμες εἰς τὴν πενθεράν σου. Εἶθε αὐτὸς ὁ
εὸς τοῦ Ἰσραήλ, πρὸς ὃν κατέφυγες, νὰ σὲ ἀνταμείψῃ κατὰ τὰ
ργα σου.» Καὶ ἡ Ρούθ εἶπε: «Δι' ἐμὲ εἶνε ἱκανὸς μισθός, ὅτι
ρον χάριν ἐνώπιόν σου. Μὲ ἐπαρηγόρησας καθ' ὑπερβολήν, λα-
ήσας τοσοῦτον φιλοφρόνως πρὸς ἐμὲ τὴν ἐλαχίστην τῶν ὑπηρε-
ιῶν σου.»

Ἐπιστάσης δὲ τῆς ὥρας τοῦ γεύματος, εἶπεν ὁ Βοὸζ πρὸς
ὐτήν: «Ἐλθὲ καὶ φάγε μεθ' ἡμῶν καὶ βούτησον τὸν ἄρτον σου
ἰς τὸ ὄξος.» (Τὸ ὁποῖον εἰς τὰς θερμὰς τοῦ καλοκαιρίου
μέρας εἶνε ἐξαιρέτως ὑγιεινόν.) Ἐκάθησε λοιπὸν ἡ Ροὺθ πλη-
ίον τῶν θεριστῶν, ὁ δὲ Βοὸζ τῇ παρέθηκε τὴν τροφήν, ἐκ τῆς
ποίας φαγοῦσα, ἐκράτησε καὶ διὰ τὴν πενθεράν της. Ἔπειτα
άλιν ἐγερθεῖσα, ἐσύναζε στάχυα, καθὼς καὶ τὸ πρότερον. Τότε
Βοὸζ προσέταξεν ἐκ νέου τοὺς δούλους του καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
ούς: «Ἀφίνετε ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐξεπίτηδες στάχυα ἀπὸ τὰ δράγ-
ατα, διὰ νὰ ἠμπορῇ ἀσυστόλως νὰ τὰ συνάζῃ χωρὶς νὰ ἐρυθριᾷ·
εῖς δὲ μὴ τὴν μέμψεσθε διὰ τοῦτο.» Τοιαυτοτρόπως ἡ Ροὺθ ἐξη-
ολούθησε συνάζουσα μέχρις ἑσπέρας. Ἔπειτα δὲ τινάξασα τὰ
στάχυα μὲ τὸ ραβδίον, ἔλαβε τρία μέτρα κριθῆς τὴν ἡμέραν
κείνην.

Ὁ Βοὸζ, φίλοι ἀναγνῶσται, ἦτον εὐεργετικὸς ἄνθρωπος. Διότι,
καθὼς βλέπομεν ἐκ τῆς ὡραίας ταύτης ἱστορίας, ἐλάλει φιλο-
όνως μὲ τοὺς πλέον ἐλαχίστους ἀνθρώπους, ἐψώμιζε τοὺς πει-
ῶντας, ἐπότιζε τοὺς διψῶντας, καὶ ταῦτα ἔπραττε μὲ τόσην κο-
μιότητα, ὥστε οὐδ' αὐτοὶ οἱ εὐεργετούμενοι τὸ ἐνόουν. Ἀλλὰ
αὶ ἡ Ροὺθ παρίσταται ἐνταῦθα λαμπρότατον παράδειγμα τῶν
αμπροτέρων ἀρετῶν, διότι εἶνε τόσον εὐπειθής, τόσον σεμνή,
όσον κοσμία καὶ τόσον εὐγνώμων, ὥστε σπανίως ἀπαντῶνται
οσαῦται ἀρεταὶ εἰς ἓν ὑποκείμενον ἡνωμέναι!

Ἡ Ροὺθ ἔφερεν ἤδη τὸ συναχθὲν κριθάριον εἰς τὴν οἰκίαν
ης καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὴν πενθεράν της, ἅμα δὲ καὶ ὅ,τι ἐκρά-
ησεν ἀπὸ τὸ γεῦμα. Τότε εἶπεν ἡ Νοεμμεί: «Καὶ ποῦ ἐσύνα-
ες σήμερον τόσα στάχυα; Εὐλογημένος νὰ ἦνε ἐκεῖνος, ὅστις
ὸν κατέγνω κώμῃ. Νεανίας τις ἠράσθη τῆς μονογενοῦς θυγα-
τρὸς τοῦ δημάρχου καί, γνωρίζων ὅτι καὶ ἡ νεᾶνις ἠγάπα αὐτὸν

τὸν ἀγρὸν ἐσταχυολόγησα, ὀνομάζεται Βοὸζ.» «Συγγενής μας
εἶνε, εἶπεν ἡ Νοεμμεί. Ὁ Κύριος νὰ τὸν εὐλογήσῃ διὰ τὴν κα-
λοσύνην του. Ἦτο πάντοτε συμπαθὴς πρὸς τοὺς ἰδικούς μας, ἐν
ὅσῳ ἔζων, ἀλλὰ καὶ τώρα μετὰ τὸν θάνατόν των δεικνύει καὶ
πάλιν πρὸς ἡμᾶς τόσα καλά. Ὦ κόρη μου! πάντοτε μὲ τὰς βού-
λας του νὰ ὑπάγῃς εἰς σταχυαλογίαν· διότι ἂν εἰς ξένον τινὰ
ἀγρὸν ὑπάγῃς, εἶνε πολὺ πιθανὸν νὰ σοὶ συμβῇ τι δυσάρεστον.»
Καὶ ἡ Ροὺθ ἀπεκρίθη: «Πάντα ὅσα μὲ προστάξῃς, θέλω τὰ φυ-
λάξει.»

Ὑπήγαινε λοιπὸν ἡ Ροὺθ καθ' ἡμέραν μὲ τὰς ὑπηρετρίας τοῦ
Βοὸζ καὶ συνέλεγε στάχυας, ἕως οὗ τὰ κριθάρια καὶ σιτάρια συ-
νήχθησαν εἰς τὰς ἀποθήκας. Παρελθόντος δὲ τοῦ θερισμοῦ, εἶπεν
ὁ Βοὸζ πρὸς αὐτήν: «Θύγατερ, εὐλογημένη εἶσαι παρὰ τοῦ Κυ-
ρίου. Ὅλη σου ἡ διαγωγὴ ὑπερτερεῖ πολὺ τὴν ἀγάπην, τὴν
ὁποίαν δεικνύεις πρὸς τὴν πενθεράν σου. Δὲν ἠκολούθησας οὔτε
πτωχοὺς οὔτε πλουσίους νεανίας· ἡ πόλις ἅπασα ὁμολογεῖ, ὅτι
εἶσαι γυνὴ ἐνάρετος καὶ τιμία. Τῇ ἀληθείᾳ, ἂν δὲν ὑπάρχῃ κα-
νὲν ἐμπόδιον, χωρὶς νὰ συλλογισθῶ, σὲ λαμβάνω εἰς γυναῖκά
μου.» Τοῦτο ἐκοινοποίησεν ὁ Βοὸζ καὶ εἰς τοὺς πρεσβυτέρους
τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ ηὐχήθηκαν αὐτῷ
πᾶσαν εὐτυχίαν εἰπόντες: «Ὁ Κύριος ἂς εὐλογήσῃ τὴν γυ-
ναῖκα τὴν εἰσερχομένην εἰς τὸν οἶκόν σου, ὡς ηὐλόγησε τὴν
Ραχὴλ καὶ τὴν Λείαν, τὰς μητέρας τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ἔστω ἡ
καλὴ Ροὺθ πασῶν τῶν ἀρετῶν πρωτότυπον καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς
δοξασθήτω ἐν Βηθλεέμ.»

Τοιουτοτρόπως ὁ Βοὸζ ἐνυμφεύθη τὴν Ρούθ. Ὁ δὲ Θεὸς ἔδω-
κεν αὐτῇ ταχέως υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασεν Ὠβήδ. Αἱ γυναῖκες
τῆς Βηθλεέμ ἔφερον τὸ παιδίον εἰς τὴν Νοεμμεὶν καὶ τὴν ηὐ-
χήθησαν εὐτυχίαν, εἰποῦσαι: «Ἰδοὺ ὁ υἱὸς τῆς νύμφης σου, ἥτις
τόσον σὲ ἀγαπᾷ καὶ σὲ χαροποιεῖ περισσότερον παρ' ἂν εἶχες
ἑπτὰ υἱούς. Εὐλογητὸς ὁ Κύριος, ὅτι ἔχεις τώρα ἄνθρωπον, ὅστις
θέλει σὲ βοηθήσει καὶ θέλει φροντίσει περὶ σοῦ εἰς τὸ γῆρας
σου.» Ἡ δὲ Νοεμμείν, πλήρης χαρᾶς λαβοῦσα τὸ παιδίον εἰς
τὰς ἀγκάλας της, ἐγένετο τροφὸς αὐτοῦ.

Ἰδού, προσφιλεῖς ἀναγνῶσται, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀρνεῖ ποτὲ
ἀδράδευτον τὴν τιμιότητα καὶ τὴν εἰλικρίνειαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ
τὴν χρηστοήθειαν. Ὡσαύτως βλέπομεν, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶνε ἡ καλ-
λίστη φερνὴ καὶ προικοδότησις. Λύτη καθιστᾷ καὶ τὸ πτωχότε-
ρον παιδίον πλέον ἀξιαγάπητον ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων,
παρὰ ἂν ἦτο κεκοσμημένον μὲ χρυσίον καὶ τοὺς πολυτιμοτέρους
ἀδάμαντας.

(Ἀπάνθισμα τῶν Ἱερῶν Γραφῶν.)

ΓΑΜΟΣ ΕΝ ΒΥΘΩ ΦΡΕΑΤΟΣ

Παραδοξώς τις γάμος ἐτελέσθη ἐσχάτως ἔν τινι παρὰ τὸ Βέλ-
γιον κειμένῃ κώμῃ. Νεανίας τις ἠράσθη τῆς μονογενοῦς θυγα-
τρὸς τοῦ δημάρχου καί, γνωρίζων ὅτι καὶ ἡ νεᾶνις ἠγάπα αὐτὸν

περιπαθῶς, ἐζήτησεν αὐτὴν παρὰ τῶν γονέων εἰς γάμον. Ἀλλ' οὗτοι δὲν κατένευσαν, λόγῳ μὲν προφασισάμενοι τὴν νεότητα τῆς νεάνιδος, ἔργῳ δέ, διότι ὁ νέος, εἰ καὶ ἦτο χρηστός, δὲν εἶχεν ἴσην αὐτῇ περιουσίαν.

Μάτην ἡ νέα ἐπεχείρησεν ἐπὶ δύο ἔτη ἵνα πείσῃ τοὺς γονεῖς· μάτην παρεκάλεσεν, ἐδεήθη... ἔκλαυσεν... ἐνήστευσεν,.. ἠσθένησε... τὰ πάντα εἰς μάτην. Διότι οὗτοι ἔμειναν ἄκαμπτοι πρὸς πάντα αὐτῆς τὰ τεχνάσματα καὶ τὰς δεήσεις.

Τέλος ἡ νεᾶνις ἀπελπίσασα, προφασιζομένη ὅτι ἐπορεύετο εἰς ἐπίσκεψιν ἀσθενούσης τινὸς θείας, ἐξῆλθε μόνη τοῦ πατρικοῦ οἴκου. Ἀλλὰ μετὰ μίαν ὥραν νέος τις, φίλος τοῦ ἐραστοῦ τῆς νεάνιδος, παρίσταται ἔντρομος καὶ ἀγγέλλει τοῖς γονεῦσι ταύτης, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, ὅτι οἱ δύο ἐρασταί, ἀπελπίσαντες ἔρριψαν ἑαυτοὺς ἀμφότεροι εἰς τὸ παρὰ τὴν κώμην γνωστὸν βαθύτατον ῥέαρ καὶ προσέθηκεν ὅτι εἶδε μὲν αὐτοὺς μακρόθεν πίπτοντας εἰς τὸ ῥέαρ, ἀλλὰ προσδραμὼν δὲν ἔφθασεν ἵνα ἐμποδίσῃ αὐτούς. Ἤλπιζε δὲ ὅτι ἔζων καὶ ἤρχετο ζητήσων βοήθειαν.

Ἕκαστος λαμβάνει κλίμακας καὶ σχοινία, καὶ πάντες σπεύδουσιν ἀγωνιῶντες πρὸς τὸν τόπον τοῦ ἀτυχήματος. Εὐτυχῶς οἱ δύο ἐρασταί, εἰ καὶ ἦσαν πως πληγωμένοι, ἔζων ἔτι· διότι πίπτοντες εἰς τὸ ῥέαρ κατεσχέθησαν ὑπό τινος σανιδώματος, καὶ ἐκραύγαζον πρὸς τοὺς προσδραμόντας, ὅτι, ἐὰν οἱ γονεῖς μὴ κατανεύσωσιν εὐθὺς τὸν γάμον, ἔκριναν ἵν' ἀποθάνωσι, πίπτοντες εἰς τὸ πρὸ αὐτῶν ὕδωρ.

Οἱ συγγενεῖς ἠναγκάσθησαν νὰ ἔλθωσι μετ' αὐτῶν εἰς λόγους, καὶ ὑπέσχοντο ἵνα συγκατανέσωσι τὸν γάμον, ἐπικαλούμενοι μάρτυρας ἅπαντας τοὺς περιεστῶτας κατοίκους τῆς κώμης. Ἀλλ' οἱ δύο ἐρασταί, φοβούμενοι μὴ, ἐξελθόντες τοῦ ῥέατος, φενακισθῶσιν, ἠξίουν ἵνα ὁ γάμος τελεσθῇ ἐν τῷ ῥέατι καὶ ἐζήτουν ἵνα ὁ ἱερεὺς καταβῇ διὰ σχοινίου εἰς αὐτούς. Ἄλλως...

Οἱ γονεῖς ἰδόντες τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν ἔδραμον εἰς τὴν κώμην, παρέλαβον τὸν ἱερέα, καὶ τὸ μὲν πεισθέντες διὰ χρημάτων, τὸ δὲ βιαζόμενοι κατεβίβασαν αὐτὸν «ἄρον, ἄρον» παρὰ τοὺς δύο ἐραστάς, οἵτινες ἐκάθηντο ἀναμένοντες τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ ἐπὶ τινος σανιδώματος. (Ἐκ τῆς Ἐθν. Ἐπιθεωρήσεως).

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΟ «ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ.»

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πατέρα λέγεις ἄνθρωπε τὸν Θεόν; Καλῶς λέγεις. Ἔστι γὰρ Πατὴρ πάντων. Ἀλλὰ σπεῦδε ἐργάζεσθαι ἔργα ἀρέσκοντα τῷ Πατρί σου. Εἰ δὲ κακὰ ποιεῖς ἔργα, πρόβλεπε ὅτι τὸν διάβολον ἐπικαλῇ πατέρα· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ ἔρρων τῶν κακῶν. Διὸ σπεῦδε ἐνεργεῖν τοῦτον, ἀρέσαι δὲ τῷ ἀγαθῷ Πατρὶ καὶ ποιητῇ σου. *Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.* Καὶ τί γάρ; οὐκ ἔστιν ἅγιος ὁ Θεός; Ναί, ἅγιος· ἀλλὰ τοῦτο λέγεις, Ἐν ἐμοὶ ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ὅπως ἴδωσιν οἱ ἄνθρωποι τὰ καλὰ ἔργα μου καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα καὶ ποιητήν μου. *Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.* Τί γάρ; οὐκ ἔστι βασιλεὺς ὁ Θεός, ὅτι μέλλει ἔρχεσθαι ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Ναί, βασιλεύς ἐστι πάντων, ἀλλ' ὥσπερ πόλις κυκλωθεῖσα ὑπὸ ἐχθρῶν ζητεῖ ἐλθεῖν τὴν δύναμιν τοῦ βασιλέως καὶ ἐξελέσθαι αὐτούς, οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς, κυκλωθέντες ὑπὸ τῶν ἐναντίων δαιμόνων καὶ ὑπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν καὶ πονηρῶν λογισμῶν, ζητοῦμεν ἐλθεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐξελέσθαι ἡμᾶς. Ἢ κατὰ ἄλλον τρόπον· ἐπειδὴ ὁ προφήτης λέγει, *Ἐβασίλευσεν ὁ Θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη,* τῷ παρελθόντι χρόνῳ ὡς μέλλοντι χρησόμενος, χάριν τούτου κράζομεν. *Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου,* Κύριε, τουτέστιν, ἐλθέτω ἐφ' ἡμᾶς τὰ ἐλέη σου. *Γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.* Λέγει γὰρ οὕτω. Καθὼς ὥσπερ ἐγένετο τὸ θέλημά σου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ εἰσὶν ἄγγελοι ἅπαντες ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ὁ ὠθῶν καὶ ἀντιθούμενος, οὔτε τύπτων καὶ τυπτόμενος, ἀλλὰ πάντες ἐν εἰρήνῃ βαθείᾳ· οὕτω καὶ ἐν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς ἀνθρώποις γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, ἵνα πάντα τὰ ἔθνη ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δοξάσωμεν τὸν ποιητὴν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν.

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Ἐπιούσιον ἄρτον λαβεῖν αἰτοῦμεν. Ἄρτος δὲ ψυχῆς λόγος Θεοῦ, καθὼς ἔφη τις τῶν ἁγίων. Ἄνοιγε, τέκνον, *σὸν στόμα λόγῳ Θεοῦ.* Καὶ διὰ τοῦτο συχνοτέρως μνημονεύειν Θεοῦ καλὸν ἢ ἀναπνεῖν. *Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.* Λέγει δὲ οὕτω. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ χρέη ἡμῶν, τουτέστι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰ πταίσματα, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν πᾶσι τοῖς πταίουσι καὶ ἁμαρτάνουσιν εἰς ἡμᾶς ἀδελφοῖς ἡμῶν, ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπ' ἐμὲ χειρίοις ἡμῶν. Ταῦτα λέγων, ἄνθρωπε, ἐὰν οὐ ποιῇς οὕτως, ἐνόησον ὅτι φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν ἡμᾶς εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος καὶ διαρθωσάμενος ἐπίστρεψον πρὸς τὸν ποιητὴν καὶ Κύριον.

Ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἐὰν ζητήσῃ ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς συντάξαι, ὡς τὸν Ἰῶβ, ὥσπερ καὶ τοὺς ἀποστόλους ἐζήτησε, καὶ ὡς δὲν ἀπέτυχεν καὶ ὡς τὸ πάλαι Ἰωΐ, μὴ ἐπιτρέψῃ αὐτῷ ἐξουσίαν κατ' ἡμῶν· ἀλλ' εἰ καὶ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐπιτρέψῃ πειρᾶσαι ἡμᾶς ἢ ἀδικῆσαι, μὴ δῷς ἡμᾶς εἰς τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀλλὰ σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου. *Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις.* Κύριε, ἐπεὶ σή ἐστιν ἡ βασιλεία, μὴ ἐάσῃς ἡμᾶς φοβηθῆναι ἑτέραν βασιλείαν, εἴτε σποτείαν ἄλλην, εἰ καὶ ἀξιοι ἐσμεν κολάσεως διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Σὺ ἡμᾶς, σῶ θέλεις τρόπῳ τιμώρησον, καὶ μὴ παραδῷς ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἀνθρώπων· ἀλλ' ἐμπεσώμεθα εἰς χεῖρας σάς, ὅτι ὡς ἡ μεγαλωσύνη σου, οὕτω καὶ τὸ ἔλεος σου, Πάτερ παντοκράτορ, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOM. LIX. Σελ. 62[illegible]

ΤΟ ΕΛΛΗΝ. ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ
ΚΑΙ Ο ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΟΜΗΡΟΣ»

Δύο εἰσὶν ἐν Σμύρνῃ νέα ἱδρύματα προσφάτως ἱδρυθέντα τὴν συμπάθειαν τῶν ὁμογενῶν ἐφελκύοντα: τὸ Ἑλλ. Ὀρφ[illegible]

Αρμεσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη

προφείον καὶ ὁ Φιλεκταιδευτικὸς Σύλλογος «Ὅμηρος.» Ἀμφότερα ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπιδιώκουσιν εὐνωφελῆ σκοπόν, τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς ἐκείνης, ἐφ' ᾗς οἱ προφῆται ἅπαντες κρέμανται καὶ οἱ νόμοι, τῆς ἐντολῆς τοῦ «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.»

Τὸ Ὀρφανοτροφεῖον προτίθεται νὰ καθαρίζῃ τὰς ἀγυιὰς ἀπὸ τοῦ συρφετοῦ τῶν ἀπροστατεύτων ὀρφανῶν παιδαρίων καὶ ἀπὸ τούτων κατεργάζηται μέλη τῆς πολιτείας χρηστά· ὁ δὲ Σύλλογος ἀ.) νὰ συναθροίζῃ τὰ τῶν παμπτώχων πατέρων τέκνα καὶ νὰ διδάσκῃ αὐτὰ ἰδίᾳ δαπάνῃ, ὅπως, ἠθικῶς τε μορφούμενα καὶ διανοητικῶς, ἀποβαίνωσι καὶ Χριστιανοὶ ἀληθέστεροι καὶ πολῖται καλλίτεροι· β'.) νὰ παρασκευάζῃ μαθήματα ὡρισμένα διὰ τὸν σκοπὸν· γ'.) νὰ ἐκλέξῃ περιοδικόν, ἐπὶ πρακτικῷ σκοπῷ καὶ δ'.) νὰ τηρήσῃ τὰς μέχρι τοῦδε ἀγορεύσεις ἐν τῷ καταστήματι.

Τὸ ἄλλοτε Ἀναγνωστήριον ἡ Σμύρνη, περὶ οὗ ἐν σελ. 515 Α'. τόμ. —99, 125 καὶ 148 Β'.—250 Γ'. τόμου ἄλλοτε εἴχομεν γράψει, ἀνθρωθὲν ἤδη ἐγένετο Σύλλογος καὶ ὠνομάσθη τῷ ἑλληνοφιλεστάτῳ ὀνόματι «Ὅμηρος.» Ὥστε ἡ πόλις Σμύρνη ἀντὶ τοῦ τέως ἁπλοῦ Ἀναγνωστηρίου κέκτηται τὸν Σύλλογον «Ὅμηρον,» ὅστις διακηρύξας δι' ἐγκυκλίου, δημοσιευθείσης ἐν τῷ ἐγχωρίῳ τύπῳ, τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν του, ἐτέλεσε τὸ πρῶτον τὴν ἑορτὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθ τοῦ μηνὸς τούτου τὰ μάλιστα ἱεροπρεπῶς καὶ ἑλληνικῶς, ὑφ' ἁπαγγελθέντων λόγων — τοῦ μὲν παρὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ ἱεροκήρυκος κ. Π. Δανιηλίδου ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἁγ. Φωτεινῆς, ἔνθα καὶ ἀρχιερατικὴ ἐγένετο λειτουργία ὑπὲρ ὑγείας τῶν ζώντων καὶ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων μελῶν τοῦ Συλλόγου, τοῦ δὲ ἐν τῷ καταστήματι παρὰ τοῦ Γεν. Γραμμ. κ. Ι. Πρωτοδίκου—καὶ μιᾶς ᾠδῆς παρὰ τῆς Διευθυντρίας τοῦ Μεγ. τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς παρθεναγωγείου κυρίας Σαπφοῦς Λεοντιάδος.

Ἀμφότερα τὰ ἐν τῷ καταστήματι ἀπαγγελθέντα ἐνθουσιωδῶς παρὰ τοῦ πολυπληθοῦς καὶ ἐκλεκτοῦ συνάμα ἀκροατηρίου ἐχειροκροτήθησαν. Ἀλλὰ μετὰ θλίψεως παρατηροῦμεν ὅτι ἐνῷ ἡ ἀπαγγελθεῖσα ᾠδὴ ἠκτινοβόλει ἐν μέσῳ τῷ τε χριστιανισμῷ καὶ Ἑλληνισμῷ, ἀπ' ἐναντίας ὁ πρὸ αὐτῆς ἀπαγγελθεὶς λόγος ἦτο αὐτόχρημα μονώτατα ἑλληνικός. Τὸν ἀγορεύσαντα καὶ ἀγαπῶμεν καὶ ὑπολληπτόμεθα διά τε τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐν τούτοις θλιβόμεθα κλαίοντας βλέποντες πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐπ' ἀκριβὲς ἐκείνους, παρ' ὧν οἱ πολλοὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀληθείας καραδοκοῦσιν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τῷ σκότει περιεύρισκον ἀνέμενον παρὰ τῶν Ὁμήρων καὶ τῶν Πλατώνων τὸ φῶς, ἀλλ' ἡμεῖς — οἱ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἴδοντες καὶ τὸ ἐπουράνιον πνεῦμα λαβόντες καὶ οἱ τὴν ἀληθῆ πίστιν εὑρόντες καὶ οἱ τὴν ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες — μόνον ὡς ἔργα καλὰ τῶν προγόνων ἡμῶν τὰ συγγράμματα ταῦτα δυνάμεθα νὰ θαυμάζωμεν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ παρ' αὐτῶν τὴν μόρφωσιν ἡμῶν, ἀλλ' οὔτε τὴν ἠθικοποίησιν ν' ἀναμένωμεν, οὐχί! διότι ὁ Κύριος ἡμῶν, τὸν ὁποῖον τὸ θῦμα τοῦ Γολγοθᾶ διὰ τοῦ θείου του αἵματος ἐπεστράγισεν, ἵστατο ὡς γίγας ἀπέναντι ὡς ναΐσκου ὅλης ταύτης θύραθεν λεγομένης σοφίας. Ἂν ὁ φίλος Πρωτοδίκου ἐλάμβανε τοσαύτην πρὸν τὴν Γραφὴν ἀγάπην ὅσην πρὸς τὰ ποιήματα τοῦ Ὁμήρου ὁ Ἀλέξανδρος, βέβαια δὲν θὰ ὡμίλει μὲν μετὰ τοσούτου ὑπὲρ τοῦ Ὁμήρου ἐνθουσιασμοῦ, ἐτήρει δὲ τοσαύτην νεκρικὴν ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας τοῦ λόγου του λέξεως σιωπήν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ῥιζικὸν ἀναμορφωτὴν ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Δὲν θέλομεν ἐνταῦθα οὔτε ἀνάλυσιν τοῦ λόγου ἐκείνου νὰ κάμωμεν ἀλλ' οὔτε τὰ χωρία του ἐκεῖνα ν' ἀναφέρωμεν, ἅτινα τὴν θλῖψιν ἡμῶν προὐκάλεσαν, καθότι ὁ λόγος οὗτος ἐτυπώθη ἐν τῇ «Προόδῳ» τῆς 17ης τοῦ μηνὸς τούτου. Μόνον ἐπὶ παραδείγματι δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τὸ «Ἡ ποίησις διὰ τοῦ θείου αὐτῆς στόματος διδάσκει τὴν αὐτοπάρνησιν — προτρέπει ἡμᾶς νὰ ἔχωμεν πεποίθησιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τότε εὐκόλως εἰσακουόμεθα ὑπ' αὐτοῦ— μᾶς νουθετεῖ νὰ ἤμεθα συμπαθεῖς πρὸς τοὺς δυστυχεῖς κτλ.» Παραδεχόμενοι ταῦτα ὅλα ὡς ἀληθέστατα, ἐκλιπαροῦμεν καὶ καθικετεύομεν τὸν φίλον κύριον Πρωτόδικον ἵνα θυσιάσῃ ὀλιγίστας ὥρας καὶ, λαβὼν ἀνὰ χεῖρας τὸν Α'. τόμον τοῦ συγγράμματος «Φιλοσοφικαὶ μελέται περὶ χριστιανισμοῦ.» ἀναγνώσῃ ἐπισταμένως τὸ Δ'. κεφαλ. τοῦ Β'. βιβλίου, τὸ ἐπιγεγραμμένον «Καθολικαὶ παραδόσεις» ὡς καὶ τὴν 7908 σελ. τῆς ἐφημ. «Ὁ Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς.» Μήπως ἐν τῇ Γραφῇ δὲν ἀναγνώσκομεν «ἔστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν (=γενέσθαι τέλειος, εὐδαίμων), ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μοι; — ἔλπιζε ἐπὶ Κύριον καὶ αὐτὸς σὲ διαθρέψει· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται, ὅ ἂν ποιήσητε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε;» Καὶ πλεῖστα τοιαῦτα, ὧν βρίθει ἥτε Παλ. καὶ Κ. Διαθήκη. Τελειώνομεν μόνον τὰς ὀλίγας ἡμῶν ταύτας παρατηρήσεις, λέγοντες ὅτι ὁ χρυσοῦς τὴν γλῶτταν Ἰωάννης ἀποκαλεῖ τὴν Γραφὴν «πάντος ἀγαθοῦ ταμεῖον» — ὅτι ὁ διάσημος Ἄγγλος φιλόσοφος Ἰωάννης Λόκκιος, ὁ καὶ εἰς πολλὰ πολιτικὰ ἀξιώματα ὑψωθείς, λέγει «αὐτουργὸς τῆς Βίβλου εἶνε ὁ Θεός, *σωτηρία* τὸ τέλος της καὶ ἀλήθεια *ἄμικτος* μὲ σφάλμα τὰ περιεχόμενά της»— ὅτι πολλοὶ κατὰ τὰς τελευταίας τῆς ζωῆς των στιγμὰς ἐξέφρασαν τὴν λύπην των ὅτι ἠμέλησαν τὸ βιβλίον τοῦτο, οὐδεὶς ὅμως μετενόησε ποτὲ τὴν ὥραν αὐτὴν ὅτι τὸ ἐσπούδασεν — ὅτι ὁ Ρουσσὼ ἔλεγε «Δὲν ἠξεύρω διατί θέλουν νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τὴν πρόοδον τῆς φιλοσοφίας τὴν ὡραίαν ἠθικὴν τῶν βιβλίων μας· ἡ ἠθικὴ αὕτη, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ἐξαχθεῖσα, ἦτο χριστιανικὴ πρὸ τοῦ νὰ ἦνε φιλοσοφική» (Ἐπιστολαὶ ἐκ τοῦ ὄρους 3)—ὅτι ὁ αὐτὸς Ρουσσὼ ἀλλαχοῦ λέγει «*Μόνον* τὸ Εὐαγγέλιον εἶνε ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν *πάντοτε* βέβαιον, *πάντοτε* ἀληθές, μοναδικὸν *πάντοτε* καὶ *πάντοτε* ὅμοιον ἑαυτῷ.. Ἡ διάνοια μᾶς λέγει ὅτι ἀρμόζει εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀκολουθῶσι τὰ ἐντάλματα αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι ἡ εὕρεσις αὐτῶν ἦτο *ἀνώτερα* τῶν δυνάμεών των» (ἐπιστ. ἐκ τοῦ ὄρους σελ. 39, 86, 87 Παρισ. 1793). Καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἠδυνάμεθα ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρωμεν, ἀλλ' ἃς μεταδῶμεν εἰς τὸ Ἑλλ. Ὀρφανοτροφεῖον.

Τὸ φιλανθρωπικὸν ταῦτο ἵδρυμα, ὃ δικαιοῦται πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐρεθίσῃ τὴν συμπάθειαν τῶν ὁμογενῶν, ὡς καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἔπραξε, καὶ ὡς τὰ σημάντα αὐτὰ διατρυσίας κηρύττουσιν, ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς γράμματα λαχτίστα, ἐν ὧν ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τῶν φιλορφάνων.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Οἱ ἀγορασταὶ τῶν λαχείων τούτων οὐδὲν θυσιάζουσιν εἰμὴ τὸ εὐτελέστατον ποσὸν τοῦ ἑνὸς γρ. καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα· ἀλλ' ἀπέναντι τῆς ἐλαχίστης ταύτης θυσίας ἐκτὸς τῆς βεβαιοτάτης ἠθικῆς ὠφελείας τοῦ ὅτι συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ ἐβραιωθῇ ἀξιόλογος ὑπὲρ τοῦ Ὀρφανοτροφείου πόρος ἔχουσι νὰ ἐλπίζωσι πάντοτε καὶ τὴν ὑλικὴν ὠφέλειαν οὐχὶ μικροῦ λόγου ἀξίων ποσοτήτων, διότι κατὰ τὴν ἐκκύβευσιν, ἥτις ἀνυπερθέτως γενήσεται τὴν 31 Μαρτίου προσεχοῦς ἔτους 1873, θὰ κερδήσωσιν ὀκτὼ ἀριθμοὶ

Ο	Α'.	γρ.	15,000
Ο	Β'.	»	8,000
Ο	Γ'.	»	5,000
Ο	Δ'.	»	4,000
Ο	Ε'.	»	3,000
Ο	ΣΤ'.	»	2,000
Ο	Ζ'.	»	2,000
Ο	Η'.	»	1,000

Ἡ τιμὴ ἑκάστου γραμματίου εἶνε μόνον γρ. 26, τὰ ὁποῖα δύναται ὁ ἀγοραστὴς ἢ ἅπαξ νὰ δώσῃ ἢ ἐκ διαλειμμάτων, ἀνὰ ἓν γρ. καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

Τὸ πρᾶγμα οὔτε ἐπαίνων χρῄζει οὔτε προτροπῆς. Ἀναγγέλλομεν μόνον τοῖς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φίλοις τοῦ Μέντορος συνδρομηταῖς ὅτι δύνανται διὰ τῶν κατὰ τόπους ἀξιοτίμων αὐτοῦ ἐπιστασιῶν ν' ἀποταθῶσι πρὸς τὸ Γραφεῖον τοῦ περιοδικοῦ τούτου καὶ ἀγοράσωσι ὅσα θέλωσι τοιαῦτα γραμμάτια.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ.

Ἡ νέα Βενδέρη ἦτον εὐσεβὴς ἀλλὰ πάμπτωχος γυνή. Ἐν τῷ μέσῳ ὅμως καὶ τῆς μεγίστης αὐτῆς ἀνεχείας εἶχε πάντοτε ἐλπίδας καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Θεόν. Νύκτα τινὰ ψυχρὰν τοῦ φθινοπώρου, ὅτε ἡ ὥρα ἦτον ἀρκετὰ προχειρημένη, δύο ἀγροῖκοι νέοι διήρχοντο παρὰ τὴν καλύβην αὐτῆς, διευθυνόμενοι εἰς τὴν κατοικίαν των. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἐκράτει ὑπὸ τὴν μασχάλην ψωμία τινὰ τὰ ὁποῖα ἀπὸ τὸ ἀρτοπωλεῖον τοῦ χωρίου εἶχεν ἀγοράσει. Φῶς ἀμυδρὸν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς μητρὸς Βενδέρης. Ὁ εἷς τῶν νέων, ὁ κρατῶν τὰ ψωμία, εἶπε πρὸς τὸν σύντροφον αὐτοῦ. « Ἂς ἀστειευθῶμεν μὲ τὴν γραῖαν. » « Ἂς ἀστειευθῶμεν » εἶπε καὶ ὁ ἄλλος. Ἐπλησίασαν λοιπὸν εἰς τὴν καλύβην καί, κυττάξαντες διὰ τοῦ παραθύρου, εἶδον τὴν γραῖαν γονατισμένην πλησίον τοῦ μέρους, ὅπου ὀλίγοι ἄνθρακες ἔκαιον ἐντὸς τῆς στάκτης. Ἡ γραῖα προσηύχετο. Προσηλώσαντες τὴν προσοχήν των ἤκουσαν αὐτὴν θερμῶς παρακαλοῦσαν δι' ἄρτον. Ἡ τροφὴ ἦλως διόλου ἀπ' αὐτῆς ἔλειπε. Πρὸς ἐπίμετρον τοῦ ἀστεϊσμοῦ των εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ ἔχων τὰ ψωμία, ἀνέβη σιγαλὰ ἐπὶ τῆς χαμηλῆς στέγης τῆς καλύβης καὶ διὰ τοῦ καπνοδόχου ἄφῆκε τὰ ψωμία, τὰ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, νὰ πέσωσιν. Ἅμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκύλισαν, προσείλκυσαν τὰ βλέμματα τῆς γραίας, ἥτις ἐξ ὅλης καρδίας ἀνέκραξεν « Εὐχαριστῶ τὸν Κύριον, εὐλογῶ τὸν Κύριον διὰ τὴν ἀγαθότητά του. » « Ἀλλ' ὁ Κύριος δὲν τὰ ἔστειλεν » εἶπε φωνή τις κατερχομένη ἐκ τοῦ καπνοδόχου. « Ναί, » εἶπεν ἡ γραῖα ἀφόβως, « ὁ Κύριος τὰ ἔπεμψεν, ἀλλ' ὁ διάβολος τὰ ἔφερε. »

Συμπέρασμα. Ὁ Κύριος καὶ τοὺς κακοὺς μεταχειρίζεται πρὸς ἐκτέλεσιν σκοπῶν ἀγαθῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΗΣ
ΚΥΡΙΑΣ ΔΟΡΑΣ ΙΣΤΡΙΑΔΟΣ
πρὸς
ΤΟΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ.

Κυρίαι,

Ἀσμενέστατα παραδέχομαι τὸν τίτλον τῆς ἐπιτίμου ἀντ... ὅρου, τὸν ὁποῖον εὐηρεστήθητε νὰ μοὶ ἀπονείμητε.

Θὰ ἦμαι εὐτυχὴς τῷ ὄντι συντελοῦσα πρὸς τὴν ἐπιτυχί... γου, τοῦ ὁποίου συναισθάνομαι ὅλην τὴν σπουδαιότητα. Ἐν... κατὰ βάθος ὅτι ὁ πολιτισμὸς κοινωνίας τινὸς εἶνε στενότατα δεδεμένος μὲ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ φύλου ἡμῶν ταῖς μακραῖς μου περιηγήσεσι μυριάκις ἔλαβον ἀφορμὴν ν... μειώσω τὴν ἀληθῶς οἰκτρὰν κατάστασιν τῶν χωρῶν, ἔνθα ... ναῖκες διατελοῦσιν εἰσέτι ἐν τῇ ἀμαθείᾳ καὶ ἐν ἀλλοκότῳ ... θείᾳ, εἰς ἑώλους ὑπείκουσαι παραδόσεις, ἐνῷ τὰ μάλιστα ... πλάγην διὰ τὴν μεγίστην ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ἐξασκεῖ ἡ ... δευσις τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῶν κρατῶν, τῶν ὁποίων τὸ μεγ... καὶ ἡ εὐδαιμονία ὁσημέραι αὐξάνουσιν.

Εἴσθε εὐτυχεῖς, κυρίαι, μὴ δειλιῶσαι ἀπέναντι τῶν προλ... αἰτινες ἀλλαχοῦ φαίνονται καταδικάζουσαι τὴν γυναῖκα εἰ... νίαν νηπιότητα. Τὰ ἀρχαιότερα μνημεῖα τοῦ μεγάλου ... Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις ἐπλήρωσε διὰ τῆς δόξης αὐτοῦ τοὺ... αἰῶνας τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δεικνύουσιν ... εὐφυΐα τῆς γυναικὸς ἐξεδηλώθη ἀπ' ἀρχῆς μετὰ τοσαύτης ... ψέως, ὥστε οὐδαμοῦ ἄλλοθι αὕτη κατέσχε θέσιν τ... ὑψηλήν. Ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν τὰς Σαπφούς, τὰς Ἠρίν... Λέσβου, τὰς Τελεσίλλας τοῦ Ἄργους, τὰς Κορίννας τῆς ... γρας, τὰς Μύρτιας τῆς Βοιωτίας, τὰς Πραξίλλας τῆς Σικ... τὰς Ἀνύτας τῆς Τεγέας, τὰς Νοσσίδας τῶν Λοκρῶν, τὰ... ρους τοῦ Βυζαντίου, τὰς Ὑπατίας τῆς Ἀλεξανδρείας. Δ... σεμνυνόμεναι ἐπὶ τῷ ἀληθῶς ἐξαιρετικῷ τούτῳ παρ... δύνασθε θαρραλέως ν' ἀτενίσητε πρὸς τὸ μέλλον μετὰ τ... πεποιθήσεως.

Συγχαίρω ὑμῖν εἰλικρινῶς, κυρίαι, διότι προϋτιμήσατ... πρακτικὴν βελτίωσιν ἢ τοὺς ματαίους λόγους, ἐν οἷς τ... ἐντέρπονται ἀλλαχοῦ. Μεταξὺ τῶν τοσούτων εἰδῶν τῆς δ... δι' ἣν τοσοῦτον παραπονοῦνται οἱ ἄνθρωποι, ἐν γένει ἐλήγ... ὅτι ὁ μᾶλλον βαρὺς καὶ ὁ μᾶλλον αἰσχρὸς ζυγὸς εἶνε ... ἀμαθείας καὶ ὀκνηρίας. Ὅταν τις ἠξεύρῃ νὰ διδάσκηται ... ἐργάζηται, λαμβάνει θᾶττον ἢ βράδιον τὸν βαθμόν, τὸν ὁπ... δεμία κοινωνία θὰ ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ ν' ἀρνηθῇ εἰς τὴ... γητικότητα καὶ τὴν ἀξίαν.

ΔΟΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1872. = ΤΕΥΧΟΣ ΑΘ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

Μέρος Β'. (α).

Ἀρχῦ ἐν τῷ Α'. μέρει ἀπεδείξαμεν ὅτι ἡ Γραφὴ ἐκτὸς τινων ἐξαιρέσεων ἦτο τοῖς πᾶσιν ἄγνωστος, ὀφείλομεν ἐνταῦθα νὰ προσείπωμεν ὅτι καὶ οἱ γινώσκοντες ἐγίνωσκον αὐτὴν οὐχὶ βεβαίως δι' ἀμέσου, ἀλλὰ δι' ἐμμέσου τινὸς τρόπου, ἤτοι διὰ παραπαραδότων ἀφηγήσεων—αἵτινες διὰ τοῦ λόγου ἐν ταῖς οἰκογενείαις εἶχον ἐγκατασταθῆ καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀνάμνησις διὰ διδαγμάτων, ὕμνων, ἱερῶν ᾀσμάτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν ἀκραιφνῶς διεσώζετο ἀνανεουμένη διηνεκῶς — ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τῶν συντόμων περὶ αὐτῆς δημοτικῶν ἀπανθισμάτων ἅτινα, μεθ' ὅλην τὴν σπανιότητα καὶ ὑπερτίμησιν τῶν βιβλίων, ἀνευρίσκοντο ἐν ταῖς ὀλίγαις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης βιβλιοθήκαις, καὶ τέλος διὰ ἀγαλμάτων, ἀναγλύφων, εἰκόνων, πρὸς δὲ καὶ διὰ ζωηροτέρων παραστάσεων, ἤτοι ἱερῶν κωμῳδιῶν καὶ τραγῳδιῶν.

Μεταξὺ τῶν μέσων, ἅτινα μετήρχοντο ὅπως διαδιδάσωσι τῷ λαῷ ἐπιπόλαιον καὶ ἀμυδράν τινα γνῶσιν τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, ἀνευρίσκομέν τινα περὶ τὰ τέλη τῆς ἐποχῆς περὶ ἧς πραγματευόμεθα, ἅπερ ἀρκούντως συντελοῦσιν ὅπως συλλάβωμεν ἀκριβῆ ἰδέαν καὶ περὶ τῶν ἐπιλοίπων. Ταῦτα δ' εἰσὶ τὰ ξυλογραφήματα ἐκεῖνα, ἅτινα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15ου αἰῶνος ἀναφαίνονται συνήθως ἐπὶ τοῦ χάρτου ἐκτετυπωμένα, ὥσπερ τὰ ἀτελῆ εἰκονογραφήματα τὰ μέχρι τῆς σήμερον ἐκτιθέμενα πρὸς πώλησιν ἐν ταῖς ὁδοῖς. Μεταξὺ τῶν εἰκονογραφημάτων τούτων ἡ σπανιωτέρα συλλογὴ εἶνε ἡ καλουμένη Biblia pauperum ἤτοι: «Βίβλος τῶν πτωχῶν» αὕτη δ' ἀνευρίσκεται μόνον ἐν τοῖς μουσείοις ἐκείνοις, ἔνθα ἐναποταμιεύονται τὰ μᾶλλον περίεργα καὶ ἀξιοθέατα κειμήλια, καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἦτοι, ὥσανεὶ φωνὴν ἀφιεῖσα, ἀναδεικνύει μεθ' ὁπόσου ζήλου ἐγένετο ἑκάστοτε ἡ χρῆσις αὐτῆς. Ἡ βασιλικὴ βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων κέκτηται ἓν ἀντίτυπον. Ἡ δὲ περιγραφὴ μιᾶς τῶν εἰκονογραφιῶν αὐτῆς παρέχει ἡμῖν σαφεστάτην ἰδέαν τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ ἡ ἀνάγνωσις τῶν γραφῶν ἐμμέσως πως ἐγίνετο.

Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἡ τεσσαρακοστὴ καὶ τελευταία τῆς εἰρημένης συλλογῆς. Πρὸς τὸ ἄνωθι μέρος παρουσιάζεται ἡ μορφὴ τοῦ Δαβὶδ καὶ τοῦ Ἡσαΐου, πρὸς δὲ τὸ κάτωθι ἡ τῶν δύο προφητῶν Ἰεζεκιὴλ καὶ Ὡσηέ· πρὸς δὲ τὸ μέσον ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου Ἰησοῦς στεφανῶν τὰς ψυχὰς τῶν δικαίων. Θεξιόθεν δὲ αὐτοῦ ἡ θυγάτηρ τῆς Σιὼν ὑπὸ τοῦ νυμφίου αὐτῆς στεφανουμένη· ἐξ ἀριστερῶν ἄγγελος λαλῶν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ. Μανθάνομεν δὲ ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ κάτωθεν τῆς εἰκόνος περιθωρίου λατινικῶν λέξεων ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ ἀνταμοιβῆς καὶ ἀνταποδόσεως τῶν δικαίων ἐκλεκτῶν, διότι ἀναγινώσκομεν τάδε: «Tunc gaudent animae sibi quum bonum datur omne» ἤτοι: «Χαίρουσιν αἱ ψυχαὶ

(α) Ἴδε τὸ Α'. ἐν σελ. 33, ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου κατὰ παραδρομὴν τεθὲν ἡ λ. μεταπεφραγμένη ἀντὶ γεγραμμένη.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ὅτι αὐταῖς πᾶν ἀγαθὸν δωρηθήσεται.» Ὑπὸ δὲ τὴν θυγατέρα τῆς Σιών, δεξιόθεν τοῦ Δαυίδ τάδε ὡσαύτως λατινιστί: «Legitur in Cantico Canticorum, quarto capite, quod sponsus alloquitur sponsam et eam sumendo dicit:

«Tota pulchra es amica mea et macula non est in te. Veni, amica mea, veni coronabere.»

«Sponsus verus iste est Christus; qui assumendo eam sponsam (quae est anima sine macula omnis pecati) introducit eam in requiem aeternam et coronat eam corona immortalitatis.»

ἤτοι: «Ἀναγινώσκομεν ἐν τῷ Ἄσματι τῶν Ἀσμάτων τοῦ Σολομῶντος, Κεφ: Δ'. ὅτι ὁ νυμφίος ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν νύμφην καὶ ὑποδεχόμενος αὐτὴν λέγει: «Ὅλη καλὴ εἶ πλησίον μου καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί. Δεῦρο ἀπὸ Λιβάνου νύμφη κτλ.»

Ὁ ἀληθὴς οὗτος νυμφίος εἶνε ὁ Χριστὸς ὅστις, ἐνῷ τὴν νύμφην (ἥτις ἔστιν ἡ ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀκηλίδωτος ψυχὴ) ὑποδέχεται, εἰσάγει αὐτὴν εἰς αἰώνιον εἰρήνην καὶ στέφει αὐτὴν διὰ τοῦ στέμματος τῆς ἀθανασίας.»

Ὑπὸ δὲ τὸν ἄγγελον δεξιόθεν τοῦ Ἡσαΐου τάδε:

"Legitur in Apocalypsi XXI. capite, quod angelus Dei apprehendit Johannem Evangelistam cum esset in spiritu et volens sibi ostendere arcana Dei dixit ad eum: Veni et ostendam tibi sponsam, uxorem Agni. Angelus loquitur ad omnes in generali ut veniant ad auscultandum in spiritu Agnum innocentem Christum, animam innocentem coronantem."

ἤτοι: «Ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Ἀποκαλύψει Ἰωάννου, Κεφ. 21 ὅτι ἄγγελος Θεοῦ ἐντυχὼν ἐν πνεύματι Ἰωάννῃ τῷ Εὐαγγελιστῇ καὶ θέλων ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰ τοῦ Θεοῦ μυστήρια εἶπε πρὸς αὐτὸν: Δεῦρο δείξω σοι τὴν νύμφην, τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα. Ὁ ἄγγελος ὁμιλεῖ πρὸς πάντας ἐν γένει, ὅπως δυνηθῶσιν ἐν πνεύματι ν' ἀκούσωσι τοῦ ἀθώου ἀμνοῦ Χριστοῦ, τοῦ στεφανοῦντος τὰς ἀθώας ψυχάς.»

Ὑπὸ τὴν θυγατέρα τῆς Σιὼν τάδε:

"Laus animae verae: sponsum bene sensit habere."

ἤτοι: «Αἶνος τῇ ἀληθινῇ ψυχῇ: καλῶς ἔπραξε νυμφίον λαβοῦσα.»

Ὑπὸ δὲ τὸν ἄγγελον:

"Sponsus amat sponsam Christus nimis et speciosam."

ἤτοι: «Χριστὸς ὁ νυμφίος λίαν ὑπεραγαπᾷ τὴν εὐειδῆ αὐτοῦ νύμφην.»

Αἱ δὲ περὶ τὸν Δαβὶδ καὶ Ἡσαΐαν ἐπιγραφαὶ εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι:

"Tanquam sponsus Dominus procedens de thalamo Suo."

ἤτοι: «Καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ Αὐτοῦ.» (Ψαλμὸς 18ος.)

"Tanquam sponsus decoravit me corona."

ἤτοι: «ὡς νυμφίῳ περιέθηκέ μοι μίτραν.» (Ἡσαΐας Κεφ: LXI, 10)

Καὶ κατωτέρω αὖται:

"Sponsabo te mihi in sempiternum."

ἤτοι: «Καὶ μνηστεύσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα.» (Ὡσηὲ Κεφ. β.)

"Corona tua circumligata sit et calciamenta in pedibus."

ἤτοι: «Καὶ αἱ κόμαι ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν.» (Ἰεζεκιὴλ Κεφ: ΚΔ'.

Αἱ εἰκόνες λοιπὸν αὗται καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν ἐπιγραφαί εἰσὶ τως εἰπεῖν ὡρισμέναι ὅπως καταστήσωσι περιττὴν τὴν ἀνά τῆς Βίβλου· ὅθεν εὐχερῶς ἐντεῦθεν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμ τί συνίσταντο αἱ βιβλικαὶ γνώσεις τῆς ἐποχῆς. Καὶ ἐπ ἐμφάνισις αὐτῶν χρονολογεῖται κατὰ τὸ 1425 ἢ 1435. λοῦσιν οὕτως αὗται τὸ ὅριον τοῦ Μεσαιῶνος ἐν Εὐρώπῃ, ἐνταῦθα πραγματευόμεθα. Εἰς μάτην δ' ἠθέλαμεν ἀναζητήρομοίας ἔστω καὶ ἀτελεῖς δημοσιεύσεις ἐν τοῖς πρὸ αὐτοῦ

Λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ὄου μέχρι τοῦ 15ου αἰῶνος οἱ λατρευτ Ἁγίας Γραφῆς σὐδόλως ἀνεγίνωσκον αὐτὴν καὶ ὅμως ἐγ αὐτήν· ἀληθῶς δ' εἰπεῖν, ἕκαστος αὐτῶν ἐγίνωσκεν αὐ ἐδίδαξαν αὐτῷ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, οὗτοι δὲ πάλιν ὥσπερ ἡ περὶ διήγησις ἢ οἰκογενειακὴ ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν ἐκληροδοτ τοῖς ἢ ὡς αἱ μικραὶ συλλογαὶ προσέφεραν αὐτήν, αἱ παρισ ναι, ὡς εἴρηται, διὰ τῶν λιθογραφιῶν, ζωγραφιῶν καὶ διὰ τῶν ἱερῶν κωμῳδιῶν καὶ τραγῳδιῶν ἐν ταῖς θεατρικαῖ Εὐρώπης σκηναῖς, καὶ διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ᾀσμάτων, τ καὶ διδασκαλιῶν πρὸς ἀνάμνησιν καὶ διαιώνισιν αὐτῆς. Ἔ ὅθεν πανταχόσε διά τε τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς προσελά ἀρκούντως τὴν ἐπίγνωσιν τῆς Γραφῆς, χωρὶς ὅπως αὐτὸς ἀρ ν' ἀποτολμήσῃ ὅπως ἐρευνήσῃ τὰ περὶ αὐτῆς, καθόσον τὸ τοῦτο ἐναπέκειτο τοῖς ἐν Εὐρώπῃ μετὰ τὸν μεσαιῶνα ἀναμ ταῖς ἄνευ εὐθύνης, ἄνευ φόβου, ἄνευ βασάνων.

Περαίνοντες καὶ τὸ Β'. μέρος τῆς παρούσης πραγματεί θεωροῦμεν ἀπὸ σκοποῦ, χάριν τῶν τοῦ Μέντορος φιλομούσων γνωστῶν, ἵνα μεταφράσωμεν ἐνταῦθα, προκειμένου περὶ τ γίας Γραφῆς, καὶ τὸ ἑπόμενον ὑπὲρ τοῦ Εὐαγγελίου χωρί εὐρραδεστάτου Γάλλου φιλοσόφου τῆς Γενεύης, ὅπερ, ὡς λ μὲν κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἐπιχείρημα, τῶν δὲ φιλοχρίστων πρὸ τὴν καὶ εὐσέβειαν τὰ μάλιστα προτρεπτικόν, καὶ αὐτοὶ οἱ κ μᾶς θεολόγοι σὐδόλως ἀπηξίωσαν λίαν εὐγλώττως ἔστ καὶ ἀπ' ἀμβωνος ἀπαγγείλαι:

«Ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἁγιότης τοῦ Εὐαγγελίου εἶνε ἐπιχείρ » τὴν καρδίαν μου λαλοῦν καὶ μηδὲ τὴν ἐλαχίστην ἄνευ » τάτης πρὸς αὐτὴν θλίψεως ἐπιδεχόμενον ἐξέλεγξιν. Ἴδ » βιβλία τῶν φιλοσόφων μεθ' ὅλης αὐτῶν τῆς πομπῆς κ » γαληγορίας, ὁπόσον μικρὰ εἰσὶν ἀπέναντι αὐτοῦ! Εἶνε » ὥστε βιβλίον συνάμα τοσοῦτῳ ἔξοχον καὶ τοσοῦτον » νὰ ἦνε ἔργον ἀνθρώπων; Εἶνε δυνατὸν ὥστε ὁ ἐν αὐτ » στορούμενος νὰ ἦνε ἄνθρωπος καὶ αὐτός; Τοιοῦτον ἔστιν » τὸ ὕφος τοῦ ἐνθουσιαστοῦ ἢ τοῦ φιλοδόξου αἱρεσιάρχου; » ναντίας, ὁποία γλυκύτης, ὁποία καθαρότης ἀναβείκν » τοῖς ἤθεσιν αὐτοῦ! Ὁποία θελκτικὴ χάρις ἐν ταῖς διδ » αις, ὁποῖον ὕψος ἐν τοῖς ἀποφθέγμασιν, ὁποῖον βάθος » ἐν τοῖς λόγοις, ὁποία παρουσία νοός, ὁποία λεπτότης κ » ὀρθότης ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι, καὶ ὁποῖον καὶ ὅπόσον » ἐπὶ τῶν παθῶν αὐτοῦ!.. Δείξατέ μοι τὸν ἄνθρωπον, » ἐκ τοσούτων τὸν συγγράψαντα νὰ ἐνάρξῃ, νὰ παύῃ κα » θάνῃ ἄνευ ἀδυναμίας καὶ ἄνευ ἐπιδείξεως. Ὅτε ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

περιγράφει τὸν φανταστικὸν αὐτοῦ δίκαιον κεκαλυμμένον μεθ' ὅλης τῆς ἀτιμίας τοῦ ἐγκλήματος, καίτοι ἄξιον ὄντα ἁπάντων τῶν θραβείων τῆς ἀρετῆς, ζωγραφίζει ἀκριβῶς καὶ πιστῶς καθ' ὅλα τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· ἡ ἀρμοίωσις δ' αὕτη ἐστὶ τοσοῦτῳ ἐναργὴς ὥστε ἅπαντες οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἠσθάνθησαν αὐτήν, οὐδόλως περὶ τούτου ἀμφιβάλλοντες.» (Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι τὸ χωρίον τοῦ Πλάτωνος ὅπερ ὁ Γάλλος ἢ μᾶλλον ὁ λίαν εὐσεβὴς φιλόσοφος ὑπονοεῖ εἶνε βεβαίως τὸ ἑπόμενον ὅπερ ἀναγινώσκομεν ἐν Βιβλ. Β'. V. τῆς πολιτείας τοῦ Πλάτωνος: «... ἐρεῖ δὲ τάδε, ὅτι οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τῷ ὀφθαλμῷ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασχινδυλευθήσεται καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν.»

Ἤτοι »... θὰ εἴπωσι δὲ καὶ τάδε, ὅτι ὁ δίκαιος, οὕτω διακείμενος, θέλει μαστιγωθῆ, βασανισθῆ, δεθῆ, τοὺς ὀφθαλμοὺς κατακαυθῆ καὶ τέλος πάντα τὰ κακὰ παθὼν θέλει ἐπικρεμασθῆ (ἀνασκολοπισθῆναι θὰ εἴπωμεν ἡμεῖς) καὶ θέλει καταλάβει ὅτι δὲν πρέπει τις νὰ ἐπιθυμῇ νὰ ἦνε ἀληθῶς δίκαιος, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον νὰ φαίνεται ὅτι εἶνε τοιοῦτος.»

«Ὁποίαν πρόληψιν, ὁποίαν τυφλότητα καὶ ὁποίαν βλιότητα ἀφείλει τις νὰ ἔχῃ ἵνα τολμήσῃ νὰ συγκρίνῃ τὸν υἱὸν τοῦ Σωφρονίσκου πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Μαρίας! Ὁπόση διάστασις μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο! Ὁ Σωκράτης ἀποθνήσκων ἄνευ πόνου, ἄνευ ἀτιμώσεως, διετήρησεν εὐκόλως μέχρι τέλους τὴν φιλοσοφικὴν αὐτοῦ ἀξιοπρέπειαν· καὶ ἐὰν ὁ εὔκολος οὗτος θάνατος δὲν ἐτίμα τὸν βίον αὐτοῦ, ἠθέλαμεν ἀμφιβάλλει ἂν ὁ Σωκράτης ἦτο πᾶν ἄλλο τι ἢ σοφιστής. Ἀλλ' ἐρεῦρε, λέγουσι, τὴν ἠθικήν. Οὐχί· ἕτεροι πρὸ αὐτοῦ εἶχον βάλει εἰς πρᾶξιν αὐτήν, αὐτὸς δ' ἁπλῶς ἐκήρυξεν ὅπερ ἐκεῖνοι εἶχον ἤδη πράξει, καὶ ἐν εἴδει μαθημάτων ἀπήγγειλε τὰ παραδείγματα αὐτῶν. Ὁ Ἀριστείδης ἐγένετο δίκαιος πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης εἴπῃ τί ἦτο δικαιοσύνη· ὁ Λεωνίδας εἶχεν ἀποθάνει ὑπὲρ πατρίδος πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης ἐπαινέσῃ τὴν ὀλιγάρκειαν καὶ, πρὶν ἢ οὗτος δώσῃ τὸν ὁρισμὸν τῆς ἀρετῆς, ἡ Ἑλλὰς ἐπλούτει ἐναρέτων ἀνδρῶν. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς πόθεν ἔλαβε παρὰ τοῖς μετ' αὐτοῦ τὴν ἔξοχον ἐκείνην ἠθικήν, ἧς αὐτὸς μόνος παρέβωκε τήν τε θεωρίαν καὶ τὴν πρᾶξιν, τά τε μαθήματα καὶ τὸ παράδειγμα; Ἐκ τοῦ βάθους τοῦ μανιωδεστέρου φανατισμοῦ ἡ ὑψηλοτέρα σοφία ἠκούσθη καὶ ἡ ἁπλοῦστης τῶν μᾶλλον ἡρωϊκῶν ἀρετῶν ἐτίμησε τὸν χαμερπέστατον ἁπάντων τῶν λαῶν. Ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους φιλοσοφοῦντος ἡσύχως μετὰ τῶν φίλων αὐτοῦ εἶνε ὁ γλυκύτερος τῶν ὁποίων δύναταί τις νὰ ἐπιθυμήσῃ· ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ ἐκπνέοντος ἐν ταῖς βασάνοις, ὑβριζομένου, ἐμπαιζομένου καὶ καταρωμένου ὑπ' ὁλοκλήρου λαοῦ, εἶνε ὁ φρικωδέστερος τῶν ὁποίων δύναταί τις νὰ φοβηθῇ. Ὁ Σωκράτης λαμβάνων τὸ δηλητηριῶδες ποτήριον εὐχαριστεῖ τὸν μετὰ δακρύων προσφέροντα αὐτὸ εἰς αὐτόν. Ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ μέσῳ τῶν βασάνων τῆς ἐσχάτης καταδίκης δέεται ὑπὲρ τῶν μανιωδῶν δημίων αὐτοῦ.

Ναί, ἂν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους εἶσι ζωὴ καὶ θάνατος ἀνδρὸς σοφοῦ, ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ εἶσι ζωὴ καὶ θάνατος Θεοῦ.»

Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΣΤΙΓΜΑΙ ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΙΕ'.

Ἐκ τινος Σουηδικῆς ἐφημερίδος ἀρυόμεθα τὴν ἑξῆς παθητικωτάτην περιγραφὴν τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ πρὸ ἡμερῶν ἀποθανόντος βασιλέως τῆς Σουηδονορβηγίας Καρόλου τοῦ ΙΕ'.

Τὴν πρωΐαν τῆς δευτέρας, 19 Σεπτεμβρίου, τὸ βασιλικὸν ἀτμόπλοιον Βαναδὶς ἔφθασεν ἐκ Κιέλου εἰς Μαλμοέ. Ἐπειδὴ τὸ πλοῖον ἦτο μέγιστον καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν λιμένα, ἐδέησε νὰ ἐξέλθῃ εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ λέμβος τις ἀτμήρης, ὅπως παραλάβῃ τὸν σεβαστὸν ἀσθενῆ. Ὁ βασιλεὺς ἐφαίνετο λίαν ἀδυνατισμένος, ἀλλ' ἐπέμεινε θέλων νὰ ὁδεύσῃ πεζῇ ἐπὶ τῆς γερύρας τῆς ἀποβάθρας, βασταζόμενος ἀμφοτέρωθεν ὑπὸ δύο ἀξιωματικῶν τῆς αὐλῆς.

Πλῆθος σύμπυκνον συνωθεῖτο ἐπὶ τῆς προκυμαίας, ὅπως χαιρετίσῃ τὸν μονάρχην ἐν τῇ εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδῳ αὐτοῦ, καὶ ἤδη ἐξέπεμψε βροντώδη ζητωκραυγήν· ἀλλ' εἰς τὴν θέαν τῆς ἄκρας ἀδυναμίας καὶ τῆς πασχούσης ὄψεως τοῦ βασιλέως αἱ ζητωκραυγαὶ ἔπαυσαν, πᾶσαι αἱ κεφαλαὶ ἀπεκαλύφθησαν καὶ τότε ἐγένετο εἰς τὴν πλατεῖαν στιγὴ νεκρική, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἠκούετο ἢ τὸ σφαλερὸν βάδισμα τοῦ βασιλέως. Ἡ συμπάθεια αὕτη, ἧς ἡ ἐκδήλωσις ἦν τοσοῦτον αὐθόρμητος, ἐπροξένησεν εἰς τὸν βασιλέα βαθεῖαν ἐντύπωσιν καὶ εἶπεν εἰς τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτόν: «Σήμερον ἠσθάνθην ὅτι ἀγαπῶμαι. Βλέπω ὅτι θέλουσι μὲ λυπηθῶ!» Ἦν ἐνδεκάτη ὥρα, ὁ δὲ βασιλεὺς κατεκλίθη μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐν τῇ ἀναπαύσει καὶ τῷ ὕπνῳ θὰ ἀνελάμβανεν ἱκανὰς δυνάμεις, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδόν του· εἶχε διατάξει νὰ παρασκευασθῇ εἰδικὴ ἁμαξοστοιχία διὰ τὴν ἐπισύσαν εἰς τὰς 9 ὥρας· ἡ ἀναπομονησία αὐτοῦ ἵνα ἴδῃ τὴν Στοκόλμην καὶ τὸ Οὐλρικστάδ, τὸ ἀγαπητὸν θερινὸν αὐτοῦ ἀνάκτορον, ἔστω καὶ διὰ νὰ ἀποθάνῃ ἐν αὐτῷ, ἐξεδηλοῦτο ἀδιαλείπτως. Μετὰ μεσημβρίαν ὁ βασιλικὸς πρίγκηψ τῆς Δανίας, γαμβρὸς τοῦ Καρόλου ΙΕ'., ἔφθασε μετὰ τῆς πριγκηπέσσης συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ της, θελκτικοῦ παιδίου δι[illegible]τοῦς, λατρευομένου ὑπὸ τοῦ πρωμήτορος αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ μικροῦ πρίγκηπος καὶ εἶπεν αὐτῷ: «Σὺ θὰ γείνῃς ἀνδρεῖος καὶ θὰ τιμήσῃς τὴν πατρίδα σου.»

Κατόπιν ὁ βασιλεὺς συνδιελέχθη διὰ μακρῶν κατ' ἰδίαν μετὰ τῆς μονογενοῦς αὐτοῦ θυγατρὸς, βασιλικῆς πριγκηπέσσης τῆς Δανίας.

Ἄλλως δὲ καίτοι ἡ κατάστασις αὐτοῦ ἐνέπνεε σπουδαίους φόβους, ἀλλ' εἰσέτι δὲν προσεδοκᾶτο τοσοῦτον ταχὺ τὸ τέλος αὐτοῦ. Κατωρθώθη μόλις νὰ γευθῇ ὁ βασιλεὺς ὀλίγον ζωμὸν μετὰ ὠῶν καὶ τινων φιαλῶν γάλακτος, τὸ δ' ἑσπέρας τὸ βασιλικὸν ζεῦγος,

Αρμόδιο Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σχολής

ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, συνεμορφώθησαν πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐκφρασθεῖσαν εὐχὴν τοῦ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Κοπεγχάγην, ἐπιφυλαττόμενοι ὅμως νὰ ἐπιχειρήσωσι καὶ αὖθις μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸν μικρὸν τοῦ Σούνδου διάπλουν.

Ὁ ἀσθενὴς ἐκοιμήθη ὕπνον ἥσυχον καθ' ὅλην τὴν νύκτα, καίτοι δὲ δὲν εἶχε τὰς ἀναγκαιούσας δυνάμεις, ὅπως ἀναλάβῃ τὸ μελετηθὲν ταξείδιον, οὐχ ἧττον ἧττον εἰς καλὴν κατάστασιν νὰ ἐγερθῇ.

Κατὰ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν νέα κρίσις τῆς ἐπικινδύνου ἀσθενείας, ἥτις ἐπ' ἐσχάτων εἶχεν ἐξαντλήσει τοσοῦτον τὰς δυνάμεις τοῦ βασιλέως, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ κατακλιθῇ ἐκ νέου. Καὶ αὕτη ἦν ἡ τελευταία κατάκλισίς του. Ἦτον ἐξηντλημένος εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν, ἐσκοτοδινία καὶ ἠσθάνετο τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ψυχραινομένους. Τὴν ἑπομένην ἐκοιμήθη ἡσυχώτερον ἐπί τινας ὥρας, καὶ εἶχον ἤδη ἐνθαρρυνθῇ ὀλίγον ἐκ τῆς καταστάσεως ταύτης, ὅτε νέα κρίσις βιαιοτέρα τῶν πρώτων ἀφῆρεσεν ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον αἵματος καὶ ζωτικῆς δυνάμεως. Ὁ θάνατος ἦν ἤδη ἐπὶ θύραις.

Ὁ βασιλεὺς εἶχε τηρήσει πλήρη τὴν συναίσθησιν αὐτοῦ καὶ δὲν ἔτρεφε ματαίας τὰς ἐλπίδας. Μὲ τὴν ἄδειαν αὐτοῦ ἐτηλεγραφήσησαν τε τὸν βασιλικὸν πρίγκηπα τῆς Δανίας καὶ εἰς τὸν πρίγκηπα Ὀσκὰρ γενόμενον ἀνθηγεμόνα κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως. Αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλέως ἐξηκολούθουν μειούμεναι ἐπαισθητῶς.

«Πιστεύεις ὅτι καὶ ἡ νὺξ αὕτη θὰ ἦνε ἰδική μου;» ἠρώτησε τὸν ἀρχιατρὸν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἐδίσταζε νὰ ἀπαντήσῃ, ὁ βασιλεὺς ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησιν αὐτοῦ ἐπιμένων νὰ λάβῃ ἀπάντησιν εἰλικρινῆ. «Ἐπειδὴ ἡ Ὑμ. Μεγαλειότης θέλει νὰ τῇ ὁμιλήσω εἰλικρινῶς, ἀπήντησε τότε ὁ ἰατρός, ὀφείλω νὰ εἴπω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἐπιζήσητε ταύτην τὴν νύκτα. Αἱ δυνάμεις ἐξαντλοῦνται λίαν ταχέως, καὶ νέα τις προσβολὴ θὰ ἐπιφέρῃ ἀμέσως τὸν θάνατον». —Καὶ οἱ πόνοι θὰ ἦνε μεγάλοι; ἠρώτησεν ὁ βασιλεύς.—Οἴμοι! τὸ φοβοῦμαι. Ἀλλ' ἴσως ἡ Ὑμ. Μεγαλειότης ἀπαλλαγῇ τῆς δοκιμασίας ταύτης, ἐπειδὴ ὁ θάνατος ἔπραξε τὸ ἔργον αὐτοῦ κατὰ τὸ ἥμισυ.

Ὁ βασιλεὺς ἐδέξατο τὴν ἀπάντησιν ταύτην μετὰ γενναιότητος καὶ σταθερότητος. προσεκάλεσε τότε παρὰ τὴν κλίνην του τοὺς ἐκ τῆς συνοδείας αὐτοῦ καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς αὐλῆς, ὅπως δῷ αὐτοῖς καὶ τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν. Ὁ βασιλεὺς ἔτεινεν εἰς πάντας τὴν χεῖρα, ἀπεχαιρέτισεν αὐτοὺς διὰ φωνῆς ἀσθενεστάτης, ἀλλ' εὐκρινοῦς, ἀπηύθυνε τοὺς τελευταίους αὐτοῦ ἀσπασμοὺς πρὸς τὴν θυγατέρα του, τὴν γηραιὰν του μητέρα, τὴν ἐπίκληρον βασίλισσαν Ἰωαννίνην, τοὺς ἀδελφοὺς καὶ πρὸς πάντας τοὺς οἰκείους καὶ φίλους αὐτοῦ. Ἡ σκηνὴ ἦτο συγκινητικωτάτη. Οὐδὲν ἄλλο ἠκούετο ἢ λυγμοί· πάντες οἱ παριστάμενοι ἐγονυπέτησαν παρὰ τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην. Ὁ ἐπίσκοπος Ὀλίν, εἷς τῶν πνευματικῶν τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθε καὶ ἀπήγγειλε δραχεῖαν εὐχὴν καὶ τελευταῖον ηὐλόγησεν. Ὁ βασιλεὺς ἦτο ὅλως ἐξηντλημένος ἀλλ' ἐκ τοῦ βλέμματός του ἐφαίνετο ὅτι παρηκολούθει ἐν τῷ νῷ τὰς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως ἀπαγγελλομένας εὐχάς.

Μετ' ὀλίγον στραφεὶς πρὸς τὸν ἰατρόν του «Ἰδού, εἶπεν, αἱ χεῖρές μου ἐλευκάνθησαν»—Παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ μὴ προλαμβάνῃ τὰ πράγματα· ἴσως ἔχει νὰ ὑποφέρῃ ἔτι πικροτέρους πόνους».

Ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν ἔχων τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς χειρὸς καὶ βραχίονος, ὡσεὶ ἤθελε νὰ ἀκολουθήσῃ δι' αὐτοῦ τὴν πορείαν τοῦ θανάτου. «Πόσοι εἶνε οἱ κτύποι τοῦ σφυγμοῦ, Ἀνδδέρ»;—Τεσσεράκοντα, Μεγαλειότατε.

—Ἀκόμη τόσοι! εἶπε. Ἀλλ' ἡ φωνή του ἐξησθένησε καὶ τ' ὀλίγον δὲν ἠκούετο πλέον ἢ βραγχώδης ἀναπνοή. Εἷς τῶν τρῶν λαβὼν μανδήλιον ἐβύθισεν αὐτὸ εἰς ὕδωρ Κολωνίας, ἔβρεξε δι' αὐτοῦ τὸ μέτωπον τοῦ θνήσκοντος. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὁ βασιλεὺς ἤγειρε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε «Δὲν αἰσθάνομαι ἔτι ψῦχος ἐδῶ». Αὗται ἦσαν αἱ τελευταῖαι λέξεις του. Ἠκούετο ἡ κανονικὴ ἀναπνοή, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐμειοῦτο. Ἐπεκράτει βαθεῖα σιγή. Τέλος ὁ ἀρχιατρός, ὅστις ἐφύλαξε διὰ τὸν ἀσθενῆ, ἐγερθεὶς εἶπεν: «Ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ἀπέθανε!» ἐδοκίμασεν ἀγωνίας ἀνεπαύθη χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ λίαν.

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ νεκρὸς τοῦ βασιλέως μετηνέχθη εἰς Στοκόλμην, τὴν δὲ ἄφιξιν τῆς νεκρικῆς πομπῆς ἀνήγγειλαν κανονισμοί. Τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας μέχρι τῶν ἀνακτόρου μετεκομίσθη ὑπὸ ἀξιωματικῶν τοῦ οἴκου τοῦ τελευταίου βασιλέως, κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν. Πολλοὶ τες οἱ πολῖται τῆς Στοκόλμης ἐξῆλθον τεθλιμμένοι εἰς τὰς ὁδούς. Ὁ νέος βασιλεὺς Ὀσκὰρ συνώδευσε τὴν κηδείαν πεζῇ μετὰ πολλῆς τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Τὸ σῶμα ἐξετέθη ἐπί τινας ἡμέρας ἐν τῷ ναΐσκῳ τῶν ἀνακτόρων.

Ὁ στρατηγὸς Βίλγ ἔμελλε ν' ἀποσταλῇ εἰς Βερολῖνον, ὁ στρατηγὸς εἰς Πετρούπολιν καὶ τρίτος ὁ Κόμης Ρόζεν εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ὁλλανδίαν, ὅπως ἀγγείλωσι τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως.

Νεολόγος.

Η ΕΚ ΣΜΥΡΝΗΣ

εἰς τὸ Καϋστρινὸν καὶ τὸ Μαιάνδριον πεδίον ἐκδρομή.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 59).

Ἔφεσος.

Κατὰ τὴν 18ην Ἰουλίου ὑπὸ τὸ γλυκὺ φῶς τῆς ἐν λατρευομένης ἐλαφηβόλου καὶ σεμνοπήμονος Ἀρτέμιδος, παρ' ἣν ἡ ροδοδάκτυλος Ἠὼς ἐπιδαίνουσα τοῦ τεθρίππου σπείρει, ὡς ἡ νύμφη ἐκ τοῦ παστοῦ αὐτῆς τὰς νυμφικὰς λαμπάδας, τὴν ζωογόνον αὔραν τῆς πρωΐας κ' ἐξεγείρει τοὺς γεωργοὺς εἰς τὰς ἐργασίας των, ἱππεύσα καὶ προϊοῦσα πρὸς τὸν ποταμὸν τοῦ Ἀγιὰ-Σουλοὺκ, προτιθέμενος νὰ ἴδω τὰ πλούσια παρὰ τῶν ἀπίστων ἡμιῳκοδομένα ἐρείπια τῆς κλεινῆς Ἐφέσου.

Περὶ τὰς 6 τῆς πρωΐας ἤμην ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς

κείνης, ἧς τινος φθονῶν τὸ μεγαλεῖον ὁ ἀσεβέστατος ἐκεῖνος Ἡρόστρατος, ἔκαυσε τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων, τὸν καλλιμάρμαρον κὶ μοναδικὸν ναὸν τῆς πολιοῦχου Ἀρτέμιδος κατὰ τὴν ἑσπέ-ν ἐκείνην ἐκ τυχαίας συμπτώσεως, καθ' ἣν ἐγεννᾶτο ὁ μέγας ἧς Ἀσίας δορικτήτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου.

Ἡ περίφημος αὕτη πόλις ἀπέχει τῆς Ν. Ἐφέσου (Κουσ-Ἀ-σί) 3 ὥρας. Ἡ συνδέουσα τὸ ὄνομα αὐτῆς στενῶς μετὰ τοῦ ληνικοῦ καὶ χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ αὕτη πόλις κατεστράφη αἱ ἀνῳκοδομήθη πολλάκις καὶ εἰς διαφόρους θέσεις. Ἡ πρώτη Ἔφεσος, ἥτις ὠνομάζετο Σμύρνη, ἦτο τοποθετημένη εἰς τὴν κλι-ν τοῦ ὄρους Πριών. Ἡ δευτέρα Ἔφεσος ἐκτίσθη εἰς ἄλλον νὰ χῶρον ὀνομαζόμενον Τραχεῖα πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς αἱ τῆς κρήνης τοῦ Ὑπελνέου ὑπὸ τοῦ Ἀνδρόκλου.

Ἡ τρίτη πόλις συνῳκίσθη πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος εἰς τὴν πεδιάδα καὶ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Καΰστρου ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ῶν Λυδῶν βασιλέων. Ἔκτοτε ἡ πόλις τετράκις μετέβαλε θέσιν αἱ ἡ ἐποχὴ τῆς μεγαλειτέρας αὐτῆς δόξης ὑπῆρξεν ἡ βασιλεία οῦ Λυσιμάχου στρατηγοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις οὐχὶ μόνον περμέτρως ἐκαλλώπισεν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὴν περιέβαλε μὲ τείχη σχυρὰ καὶ ἀπόρθητα.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως ἡ Ἔφεσος ἦτο πρὸ χρόνων περίφημος αθ' ὅλον τὸν ἀρχαῖον κόσμον διὰ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸν πλοῦτον ῶν κτιρίων της, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνετο ὁ ναὸς τῆς εᾶς Ἀρτέμιδος, ὡς θεωρούμενος ἓν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ όσμου καὶ ὅστις, ὡς ἐξεύρει ἕκαστος, ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ Ἡ-ροστράτου. Ἡ Ἔφεσος ὑπῆρξε πολλάκις τὸ συνεντευκτήριον τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Κύρου καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ Λυσάνδρου Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Χῖοι καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι συλλεγέντες ἰς Ἔφεσον ἐβουλεύσαντο περὶ τῶν ἐνεστηκότων πραγμάτων έμπειν εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις ταῦτά τε ἐροῦντας καὶ Λύ-ανδρον αἰτήσοντας ἐπὶ τὰς ναῦς, οὗ φερόμενον παρὰ τοῖς ξυμ-άχοις κατὰ τὴν προτέραν ναυαρχίαν, ὅτε καὶ τὴν ἐν Νοτίῳ ἐνί-ησε ναυμαχίαν.» Ξεν. Ἑλλ. βιβλ. 2 Κ. ά. εὐ. 6. Ἐν τῇ Ἐφέσῳ αὐτῇ ἐλθὼν ὁ Λύσανδρος μετεκαλέσατο τὸν Ἐτεόνικον ἐκ τῆς Χίου μὲ τὰ πλοῖα καὶ ἐπεσκεύαζεν αὐτὰ καὶ ἄλλα ἐν Ἀντάν-δρῳ νέα ἐναυπηγεῖτο· ἐξ Ἐφέσου ἐλθὼν πρὸς τὸν Κῦρον ἐζήτει χρήματα κτλ. «Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει..... Λύσανδρος ἀφι-όμενος εἰς Ἔφεσον μετεπέμψατο Ἐτεόνικον ἐκ Χίου ξὺν ταῖς αυσί... Ἐλθὼν δὲ παρὰ Κύρου χρήματα ἤτει...» βιβλ. 2. Κ. 1. εὐ. 10 — 11.

Ἐνταῦθα, ἐν τοῖς ἱπποδρομίοις αὐτῆς, ὁ Ἀγησίλαος τὰ στρα-εύματα αὐτοῦ ἤθροιζε καὶ ἐν αὐτῇ ἅπαντα τὰ στρατιωτικὰ γυ-νάσια ἐξήσκει· «ἐκ τούτου, ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε, ξυνήγαγε μὲν πάν τὸ στράτευμα εἰς Ἔφεσον· ἀσκῆσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος, ὅπλα προὔθηκε ταῖς τε ὁπλιτικαῖς τάξεσιν, ἥτις ἄριστα σωμάτων χοι, καὶ ταῖς ἱππικαῖς, ἥτις κράτιστα ἱππεύει· καὶ πελτασταῖς δὲ αὶ τοξόταις ἆθλα προὔθηκεν, ὅστις κράτιστος πρὸς τὰ προσήκοντα ργα φανείη. Ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὁρᾶν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα εστὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τοὺς δ' ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς οξότας μελετῶντας. Ἄξιαν δὲ καὶ ἔλεγεν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἠμύθεας ποίησεν· ἥτε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἱππων καὶ ὅπλων ὠνίων· οἵτε χαλκοτύποι καὶ οἱ τέκτονες καὶ οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ σκυτοτόμοι καὶ οἱ ζωγράφοι πάντες πολεμικὰ ὅπλα κατε-σκεύαζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως οἴεσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι. Ἐπερρώσθη δ' ἄν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδών, Ἀγησίλαον μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμένους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι. Ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοιντο, τὰ δὲ πο-λεμικὰ ἀσκοῖεν, πειθαρχεῖν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι;» κτλ. (Ξεν. Ἑλλ. βιβλ. 3. κεφ. 4 σελ. 90 ἐδ. 16—19). Ἐν τῇ Ἐφέσῳ ταύτῃ ἐδίδα-ξεν ὁ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ ἀναβὰς θεοκήρυξ ἀπόστολος Παῦλος τὸν Χριστιανισμὸν καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔγραφεν ἐκ Ρώμης διὰ τοῦ Τυχικοῦ τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν του, ἧς ἡ ἀρχὴ τοιαύτη: «Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

«Εὐλογητὸς ὁ Θεός, λέγει ὁ Παῦλος πρὸς τοὺς Ἐφεσίους, καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ . . . . . ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ.» Ὑπὲρ τῶν Ἐφεσίων θεόμενος ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸν πατέρα τῆς δόξης προσθέτει «δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· πεφωτι-σμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν κτλ.» Πρὸς τοὺς ἐκδότους ἄλ-λοτε εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῆς γαστρὸς Ἐφεσίους ἔλεγεν ὁ στοργι-κώτατος ἐκεῖνος πνευματικὸς πατήρ, ὅτι χάριτι ἦσαν σεσωσμένοι· «ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυ-μίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεν τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί! ὁ δὲ θεὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει . . . . . χάριτί ἐστε σεσωσμένοι.» (Πρὸς Ἐφεσ. σελ. 414 κεφ. Β'. ἐδ. 3—6). Τοὺς Ἐφεσίους τού-τους παρακαλῶν ὁ Παῦλος ἐκ Ρώμης γράφει «παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τη-ρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν. Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ» κτλ. (Κεφ. 4. ἐδαφ. 1—8). Τοὺς Ἐφεσί-ους τούτους ἠθικοπεποιῶν γράφει «μακαρίσαι (Ἐφεσίους) ἐν Κυ-ρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπα-

τεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ· ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ· ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφήν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. Ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· Ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν, μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ· ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴτις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι· καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν. Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά· καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε, ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις» κτλ. (Κεφ. 4, 5. σελ. 418—419). Εἰς τὸ ἕκτον καὶ τελευταῖον μέρος τῆς ἐπιστολῆς του ὁ Θεηγόρος Ἀπόστολος παραγγέλλει πρὸς τοὺς Ἐφεσίους ἵνα ἀγαπῶσι τὰ τέκνα καὶ προνοῶσι περὶ αὐτῶν χριστιανικῶς, τὰ δὲ τέκνα, ἵνα ὑπακούωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των καὶ εἶτα τελευτῶν τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ἡ θεσχάριτος καὶ εὔλαλος γλῶσσα τοῦ πνεύματος ἐπιλέγει «τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου· ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας .... διὰ τοῦτο ἀναλάβετε (λέγει) τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι· στῆτε οὖν περιεζωσμένοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης κτλ.

Ἡ Ἔφεσος αὕτη πρὸς ἣν ἔγραφε μετὰ τοσαύτης οὐρανίου στοργῆς ὁ Παῦλος καὶ ἥτις τοσάκις μετετέθη καὶ ἀνεκαινίσθη, καλύπτει σήμερον διὰ τῶν ἐρειπίων της μεγίστας ἐκτάσεις, ἃς περ ἵνα περιέλθῃ τις οὐχὶ ἐπισταμένως καὶ πολὺ προσεκτικῶς, ἀπαιτοῦνται τοὐλάχιστον 4 ὧραι. Ὁ ἐκτεταμένος οὗτος σωρὸς τῶν ἀπείρων καὶ πολλὰς τὰς διαφόρους ἐντυπώσεις προξενούντων ἐρειπίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶνε, δύσκολον νὰ ὁδηγηθῇ καὶ νὰ διαβίβῃ τις, εἶνε διεσκορπισμένος εἰς πεδιάδα, περιορίζεται ἀπὸ δορρᾶν ὑπὸ τοῦ ὄρους Ἰαλέσου, πρὸς μεσημ. ὑπὸ τοῦ Κορέσου, πρὸς δυσμ. ἔχει τὴν θάλασσαν καὶ διαιρεῖ εἰς δύο ὑπὸ τοῦ Καύστρου.

Ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Καύστρου ἐκτείνονται ἔλη· ἡ στερὰ ὄχθη εἶνε κεκαλυμμένη ὑπὸ ἐρειπίων, δύω δ' ὄρη μνωμένα ὑψοῦνται εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην καὶ πρὸς τὸ Βορμέρος εἶνε τὸ ὄρος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶνε ἐκτισμένον τὸ ἐπίσημον Ἁγιὰ Σουλούκ.

Πρὸς Δυσμὰς τοῦ ὄρους Πριών, ὅπερ κατέχει τὸ κέντρον πόλεως, ὑπάρχει θέσις, ἀφ' ἧς δύναται ὁ φιλάρχαιος ξένος λάβῃ ἰδέαν τῆς τοποθεσίας καὶ τῆς ἀρχαίας διαρρυθμίσεως Ἐφέσου.

Ἔτι σαφεστέραν ἰδέαν λαμβάνει, ἂν ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ Κορ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἐκτείνονται ἐπὶ μάκρος πλέον 1200 μέτρων τὰ τείχη τοῦ Λυσιμάχου ὠχυρωμένα κατὰ δι σεις διὰ πύργων τετραγώνων καὶ διὰ θυρῶν κρυπτῶν, ἐκτισ διὰ λίθων ἐπεξειργασμένων καὶ ποτε δι' ἀκατεργάστων ὀγκωδεστάτων.

Εἷς δρόμος περιφερὴς καὶ ἐπὶ τοῦ θράχου ἐσκαλισμένος ἐκτείνεται μεταξὺ τῶν ἀπειραρίθμων μνημείων καὶ περιέ τὰς βάσεις τῶν τειχῶν τοῦ Λυσιμάχου· ἐκ τοῦ μέρους τοῦ περιηγητὴς βλέπει πρὸς τὸ Μεσημβρ-δυτικὸν μέρος τῆς π τὸ ὀνομαζόμενον φυλακὴ τοῦ Ἁγίου Παύλου. Εἶνε πραγμα μία προφυλακὴ τῶν Λελέγων ἢ μία ἐκ τῶν σκοπιῶν ἐκείνω περ συνειθίζον νὰ ἀνεγείρωσιν οἱ Πέρσαι ἐπὶ τῶν ὀρέων.

Εἰς τὸ κέντρον τῶν ἐρειπίων, ὡς ἐρρέθη, ὑψοῦται τὸ ὄρος Π εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ ὁποίου εἶνε ἐσκαλισμένον τὸ θέατρον, ἱκανῶς συντηρηθὲν εἰσέτι, καὶ εἰς τὰ πλάγια αὐτοῦ ἐκτείνετ στάδιον ὅπερ ἐξ ἀριστερᾶς πλευρᾶς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ὄρους δὲ δεξιὰ αὐτοῦ στηρίζονται ἐπὶ οἰκοδομῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν παρουσιάζει οὐδὲν περίεργον· τὸ στάδιον καὶ τὸ θέατρον περιτριγυρισμένα ἀπὸ στοᾶς αἵπερ ἔφερον εἰς τὴν ἀγοράν. νος ἀγορᾶς τὰ ἐρείπια εἰσέτι σώζονται. Ἐκ τῆς ἀγορᾶς δὲν πέμενεν εἰμὴ ἓν μέγα ἄετωμα κατερειπωμένον, ὅπερ, σ θέν, ἐδημοσιεύθη διὰ τῆς ἰχνογραφίας καὶ τὸ ὁποῖον ἀνήκε ναόν τινα περίστυλον ὄντα ἐν τῇ ἀγορᾷ· Ἄρθρα ἄλλα ἐ οὐδὲν σώζοντα οὐδ' ἔχοντα τὸ σχῆμα ὑπάρχουσι πανταχοῦ μένα, ἐν οἷς αἴθουσαι μεγάλαι καὶ ἄνευ στέγης.

Ὁ κατακαὴς ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ὑπὸ τοῦ Ἡροστράτου ἀνεγερθεὶς μὲ μεγαλειτέρας διαστάσεις, εἰς οὗτινος τὴν ἀνέ ἐδαπανήθησαν 220 ἔτη, τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο ἱστορικὸν δόμημα, τὸ συχνάκις ἀναφερόμενον εἰς τὰς πράξεις τῶν στόλων «..... τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν, Ἰου τε καὶ Ἕλλησι, τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον..... Δημ γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρ θος..... οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς λεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδ ρον εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μ λειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβασ καύσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγ

γάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων (Πράξ. κεφ. 19. ἐδ. 17—29)» εστράφη δευτέραν φορὰν ὑπὸ τῶν κατεδαφιζόντων τοὺς ναοὺς ειδώλων χριστιανῶν αὐτοκρατόρων.

Τὰ ἴχνη τοῦ δευτέρου τούτου ναοῦ, ἅπερ ἐκαλύφθησαν ἀπὸ ἐναποθέσεις τοῦ Καΰστρου, ἀνεῦρεν ἐσχάτως ὁ ἀνασκάπτων τὰ πολύτιμα λείψανα αὐτοῦ εἰς Λονδῖνον μεταφέρων, ἐν οἷς ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος, (ὡς ἐπληροφόρησέ με ὁ ἐπιστατῶν ν ἐξύπνος Ἀλβανός, ὃς 15ετίαν ὅλην ὑπηρετεῖ παρὰ τῷ Ἀγ- ἀρχαιολόγῳ κ. Wood).

Ο κ. Wood εὑρίσκεται ἤδη εἰς Ἀγγλίαν· ἀλλ' ὁ Ἀλβανὸς άττει τὰ ἀνασκαπτόμενα ἐρείπια τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ὡς ως τις Κέρβερος.

Τὰ ἐρείπια τῆς Ἐφέσου ἢ μᾶλλον τὴν μεγάλην ταύτην νε- πολιν πρέπει νὰ ἐπισκέπτηταί τις τὴν ἄνοιξιν· διότι κατὰ τὴν χὴν ταύτην τὰ ὕδατα ἐκεῖ εἶσιν ἄφθονα καὶ τὰ κλιματοειδῆ ἃ δὲν καλύπτουσι τὰ θέας ἄξια ἐρείπια.

Ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἐφέσου φθάνει τις εἰς τὸ σημερινὸν τὰ-Σουλοὺκ ὅπου μεταξὺ τῶν ἀμόρφων ἐρειπίων παρουσιάζε- ἓν ὡραῖον τζαμίον οἰκοδομηθὲν ἢ ἀπὸ ναοῦ χριστιανικοῦ εἰς μίον μεταβληθὲν περὶ τὸ τέλη ἴσως τοῦ δεκάτου πέμ- ου αἰῶνος. Ὁ ναὸς οὗτος (ἢ τὸ τζαμί) εἶνε μέγα ὀρθογώνιον ημένον εἰς δύο ἴσα μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν εἶνε ἡ αὐλὴ, τὸ δὲ μέρος τῆς προσευχῆς· τὸ πρόσωπον τοῦ τεμένους τούτου εἶνε λευκοῦ μαρμάρου· δύο θύραι εἰσάγουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἐν ᾧ ρχουσιν ὑπερμεγέθεις μονόλιθοι κίονες ἐκ γρανίτου καὶ κοκ- οῦ λίθου καὶ ἐν ᾧ τὰ φυτρώσαντα καὶ αὐξηθέντα δένδρα ῦνται ἵνα φθάσουν τὸ ὕψος τῶν ἐπισωζομένων εἰσέτι δύο ων, οἵπερ φυλάττουσιν εἰσέτι τὸ χρίσμα, τὰς δαφὰς καὶ κεχρυσωμένα μονογράμματα, τὰ μετὰ τοσαύτης φιλοκαλίας αμμένα. Πρὸ τῆς μεσημβρ. θύρας ὑπάρχει ἀναβάθρα δέκα μίβων καὶ εἶνε ἐστολισμένη ἀπὸ θαυμάσια ἀραβουργήματα, ραφὰς καὶ ἀπὸ ἐπάλξεις ψαλιδοειδεῖς ὡς αἱ εὑρισκόμεναι εἰς ημασίους οἰκοδομὰς τοῦ Καΐρου, ἅσπερ ἐπεσκέφθην κατὰ 10έριον τοῦ 1866.

Οἱ ἐξ ὑπτῶν πλήθων δύο μιναρέδες αὐτοῦ εὑρίσκονται εἰς τὰ ἄκρα τῆς προσώψεώς του.

Ἡ βόρειος θύρα δὲν προσφέρει οὐδὲν τὸ σημασίας ἄξιον. Ἡ ή, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας εὑρίσκεται ἡ καθαρτήριος δρύσις, ἦτο οτε περιτριγυρισμένη ἐκ κιόνων γρανίτου. Εἰς τὸ βάθος τῆς ης ταύτης ὑπάρχει ἡ θύρα τοῦ προνάου. Παράθυρα τετρά- α καὶ θαυμασίως δι' ἀραβουργημάτων κεκοσμημένα εἰσῆγον στε τὸ φῶς, ὅπερ ἐρώτιζε τὰ πρόσωπα τῶν ἐν αὐτῷ ἀλληλο- όχως εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὸν Μωάμεθ προσευχομένων, καὶ ον τὸ φῶς τῶν καιομένων ἀπείρων λαμπάδων εἰς συγκοινω- μετὰ τοῦ φωτὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ.

αὶ ἄνωθεν τῶν παραθύρων ὑπέρκεινται ἐπιγραφαὶ καὶ ἄφθονα ήματα θαυμασίας καλλονῆς καὶ ἐπεξεργασίας, ὡς εἰσὶ καὶ ντα τὰ λοιπὰ τοῦ ναοῦ. Παρὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην ὑπάρ- ι μικρότεροι ἄλλοι ναοί, ἐπὶ τῶν θόλων τῶν ὁποίων ζῶσι ρα καὶ τῶν ὑποίων ἡ εἴσοδος καὶ τὰ παράθυρα εἶσι πρὸς εκτισμένα ὅπως μὴ εἰσέρχωνται τὰ ζῶα ἐν αὐτοῖς. Λουτρὰ σῶα, ἡμικρημνισμένα καὶ κατεστραμμένα ἀναγνωρίζονται εἰσέτι πολλά.

Ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος, ὅπου καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου, ἄρχονται τὰ μεγάλα λείψανα ἑνὸς ὑδραγωγείου, ὅπερ ἐκτείνεται πρὸς δυσμὰς καὶ οὗτινος αἱ βάσεις καὶ τὸ ὅλον εἶσὶν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου μετ' ἐπιγραφῶν ἐξ Ἐφέσου μεταφερθέντος.

Τοιαῦτα τὰ ἐρείπια τῆς Ἐφέσου, ἃ ἀναγνῶστα, ἐν ᾗ διατρίβων ὁ Μ. Ἀλέξανδρος θυσίαν εἰς τὴν πολιοῦχον αὐτῆς Ἀρτέμιδα ἔθυε καὶ πομπὰς καὶ παρατάξεις ἐσύστηνεν «Αὐτὸς δὲ ἐπιμείνας ἐν Ἐφέσῳ, θυσίαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι καὶ πομπὴν ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὡπλισμένῃ τε καὶ ὡς εἰς μάχην ξυντεταγμένῃ» (Ἀριανοῦ περὶ ἀναβάσεως Ἀλεξ. βιβλ. Α'. σελ. 98 ἐδ. 14). Εἰς τὴν μηλόβοτον ἤδη Ἔφεσον παραμένων ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ τὰς φατρίας αὐτῆς διαλύων τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἀπεσταλμένων ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐδέχετο «Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ Μαγνησίας τε καὶ Τραλλέων παρ' αὐτὸν ἦκον ἐνδιδόντες τὰς πόλεις κτλ.» (Ἀριανοῦ περὶ ἀναδ. Ἀλεξ. βιβλ. Α'. σελ. 98 ἐδ. 1—5).

Τὴν γεωργουμένην ἤδη ταύτην Ἔφεσον ὁ υἱὸς τῆς βροντῆς, ὁ ἠγαπημένος Ἰωάννης, ἠγάπα καὶ τὰς διατριβὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῇ ἐποιεῖτο. Ἐν τῇ ἀποκαλύψει του προλέγει «Τῷ ἀγγέλῳ τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν· Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, καὶ ἐβάστασας καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας. Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας· μνημόνευε οὖν πόθεν ἐκπέπτωκας καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰδὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ.» Ἀποκαλυψ. Ἰωάν. κεφ. Β'. σελ. 530. Τῆς ὑπὸ θώων, ἑρπετῶν, καὶ ἀγρίων πτηνῶν κατοικουμένης καὶ βοσκομένης σήμερον Ἐφέσου ἦτον ἄλλοτε ἐπίσκοπος Μάρκος ὁ ἀκαταμάχητος, Μάρκος ὁ Ἐφέσου, τὸ φρόνημα τοῦ Εὐγενίου Πάπα καὶ τῶν θεοφόβων αὐτοῦ! τῆς Ἐφέσου ταύτης μητροπολίτης ἦτον ὁ Μάρκος, οὗτινος τὸ σταθερὸν καὶ τὸ ἀκλόνητον θαυμάσας ὁ πάπας Εὐγένιος εἶπε «καὶ λοιπὸν ἐπείσαμεν οὐδέν!» καὶ οὐδὲν ἐποίησαν οἱ τὰς περιστάσεις τῆς Ἀν. Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἀδυναμίας τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου ἐκμεταλλευθέντες πάπαι! ἐποίησαν οὐδὲν πραγματικῶς! διότι προσέκρουσαν εἰς τὸν ἀκλόνητον βράχον, εἰς τὸν τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως περιβεβλημένον Ἐπίσκοπον τῆς Ἐφέσου Μάρκον ἐκεῖνον τὸν μέγαν!! ὅστις ὡς ἱστοῦς ἀράχνης τὰς πλεκτάνας τῶν ἐν Φερράρᾳ (1439) καὶ ἐν Φλωρεντίᾳ (1440) συνελθόντων νὰ καταπείσωσι τὸν ἑλληνισμὸν καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν διέλυσε.

Τοιοῦτοι, ὦ ἀναγνῶστα, ἡ σημερινὴ θλιβερὰ ἔρημος τῆς ἀρ-

Ψηφιοποίηση: Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χαιοτάτης πόλεως Ἐφέσου! ἥτις κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς κατεστράφη καὶ ἀνεκτίσθη πολλάκις, ἀλλ' οὐδέποτε ἴσως εἰς τὸ ἐξῆς. Τοιαύτη ἡ θλιβερὰ εἰκὼν τοῦ πεπρωμένου αὐτῆς! ἧς ὁ βίος τῶν ἐρειπίων ὑπάρχει μακρότερος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς δόξης της!!!....

Βεβαρυμένος ἀπὸ σκέψεις καὶ ἐπὶ τοῦ παρελθόντος μεγαλείου αὐτῆς ἀνατρέχων, διῆλθον τὰ καλύπτοντα ὁλοκλήρους ἐκτά μεγαλουργὰ λείψανα τῶν ἐκπληκτικῶν ἐρειπίων τῆς τοσα δόξης καὶ ἀκμῆς τῆς Ἐφέσου καὶ ἐπιβιβασθεὶς τοῦ σιδηροδρο ἐπανηρχόμην εἰς Σμύρνην μετ' ἑκατομμὴν ἡμερῶν 28.

(ἀκολουθεῖ)

Δ. Α. Μ. Χαρικλῆς.

Ο ΚΟΜΗΣ ΣΙΛΟΠΗΣ ΔΕ ΛΑΒΡΟΝΟ (SILOPIS DE LABRONO)

Πρόεδρος τοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ἀλαδάμας Διαιτητικοῦ δικαστηρίου—Μέλος ἐπίτιμον τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἑλλ. Φιλο λόγου, Πρόεδρος τῆς ἐν Τουρίνῳ Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, συγγραφεὺς «τῆς Ἱστορίας τῆς Ἰταλικῆς νομοθεσίας»

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ ΧΟΠΙΝΟΣ (Chopin Frédéric)

Πολωνὸς κλειδοκυμβαλιστής, γεννηθεὶς τῷ 1810 πλησίον τῆς Βαρσοβίας καὶ ἀποθανὼν ἐν Παρισίοις τῷ 1849. Περιῆλθε τὴν λωνίαν, τὴν Ρωσσίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ πανταχοῦ ἐθαυμάσθη διὰ τὰ πρωτότυπα ἔργα του, ἐν οἷς συνήνωνε τὸ κλασικὸν ὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς.

Τὰ τελευταῖα αὐτοῦ ἔτη διῆλθεν ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα εἰσήγαγε τὸν χορὸν τῆς μαζούρκας· ἐγκατέλιπε δὲ πλείστας ὅσας μελοποιίας.

Σ. Δ. Τὴν εἰκόνα ταύτην κατεχωρίσαμεν χάριν τῶν κλειδοκυμβαλιζουσῶν τοῦ Μέντορος συνδρομητριῶν. Ὁκ. Γ. Καρύδης ἐνόμισεν ὅτι ὅσοι γινώσκουσι τὸν Μέντορα πρέπει νὰ γίνωσι ρασοφόροι πατέρες· δὲν ὠκνησεν ὅθεν ἔν τινι Σαββατιαίῳ του ἀκόμη καὶ ἀγύρτην ν' ἀποκαλέσῃ αὐτὸν ; διότι ἠθέλησε νὰ χορηγῇ τοῖς βουλομένοις τῶν συνδρομητῶν μαθήματα, ἐφ' ὧν ν' ἀσκῶνται οἱ σπουδάσται εἴτε τοῦ κλειδοκυμβάλου εἴτε φωνητικῆς μουσικῆς. Ὑπομονή· οἱ μικροὶ χρεωστοῦν νὰ ὑποφέρουν τὰ ραπίσματα τῶν ΜΕΓΑΛΩΝ καὶ οἱ ἀδύνατοι τοὺς κολάφους τῶν ΙΣΧΥΡΩΝ καὶ οἱ μαθηταὶ τὰς ἐπιπλήξεις τῶν ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΟΓΟΣ

ἐκφωνηθεὶς εἰς τὰς ἐξετάσεις τοῦ ἐν Μαγνησίᾳ παρθεναγωγείου ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. Σωφρονίου.

Σεβαστὴ ἐφημέριος!

Καὶ πάλιν συνήλθομεν σήμερον εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο κατάστημα τῶν Μουσῶν, ἵνα θρέψωμεν τοὺς πνευματικοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Συνήλθομεν, καὶ οἱ πάντες μετ' ὀφθαλμοῦ ἐταστικοῦ ἀποβλέπομεν πρὸς τὰς νεαρὰς ταύτας παρθένους, προωρισμένας μίαν ἡμέραν ν' ἀποβῶσιν ὄχι μόνον σύζυγοι σεβασταί, ἀλλὰ καὶ μητέρες φιλόστοργοι καὶ οἰκοδέσποιναι ἄριστα. Ἂν ὁ σκοπός, κύριοι, παντὸς ἐκπαιδευτηρίου ὑπάρχει ὑψηλός, ἀποβλέπων τὴν ἐκμάθησιν τῶν τριπλῶν χρεῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τὸν πλησίον, καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, ὁ σκοπὸς ὅμως τῶν παρθεναγωγείων δύναται νὰ τεθῇ εἰς ἔτι ὑψηλοτέραν σκοπιάν, ἐξ ἧς νὰ κηρυχθῶσι τὰ ἐπίσης τριπλᾶ καθήκοντα συζύγου, μητρὸς καὶ οἰκοδεσποίνης πρὸς τὴν ἐνταῦθα μετὰ ἀθωότητος σπουδάζουσαν τρυφερὰν ταύτην ἡλικίαν τῶν παρθένων. Ἂν παραδεχθῶμεν, κύριοι, τὴν γυναῖκα ὡς τὸν μόνον παρήγορον ἄγγελον τῶν δυστυχημάτων τοῦ ἀνδρός, ὡς τὴν μόνην δυναμένην διὰ τῆς καλῆς ἢ μὴ ἀνατροφῆς νὰ ὠφελήσῃ καὶ ἠθικοποιήσῃ τὴν κοινωνίαν, καὶ τέκνα εὐσεβῆ καὶ Θεοῦ φόβον ἔχοντα καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώποις εὐαρεστήσοντα νὰ ἀποδώσῃ τῇ κοινωνίᾳ, ὀφείλομεν λίαν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος μετ' αὐταπαρνήσεως ἐθνικῆς, μετ' ἀγάπης χριστιανικῆς, ὅπως φανῶμεν ὄχι μόνον ἄξιοι ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων πατέρων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ πιστοὶ ὀπαδοὶ καὶ ἐκπληρωταὶ τῶν ἱερῶν λόγων ἐκείνων, δι' ὧν ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ κέκληνται πρὸς ὑψηλὸν σκοπόν, ἤτοι κατὰ τὸν Ἀπόστολον πρὸς τὴν εὐλογημένην ἐκείνην τεκνογονίαν, δι' ἧς καὶ μόνης ἡ οἰκογένεια σώζεται, καὶ διαιωνίζουσι τὸ εἶδος αὐτῶν ὅτε ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή.

Ἀλλὰ τίς καὶ ὁποῖος ὁ προορισμὸς τῆς γυναικὸς ὡς συζύγου καὶ βοηθοῦ τοῦ ἀνδρός; Ἐάν τις, κύριοι, παρατηρήσῃ μετ' ἐπιστασίας τάς τε σωματικὰς καὶ πνευματικὰς ἰδιότητας τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, θέλει εὕρει ὅτι ἀληθῶς ὁ εἷς ἐπλάσθη διὰ τὸν ἕτερον, καὶ ἀμφότεροι δι' ἄλλον τρίτον. Ὁ Θεὸς δοὺς εἰς τὸν ἕνα χαρίσματα, ὧνπερ ἐστέρησε τὸν ἕτερον, κατέστησεν ἀμφοτέρους λίαν ἀναγκαίους πρὸς ἀλλήλους καὶ δεομένους τῆς ἀμοιβαίας βοηθείας. Ἐὰν ἐξετάσωμεν ἀμφότερα τὰ γένη τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶς τε καὶ ψυχικῶς, παρατηροῦμεν ὅτι παρὰ μὲν τῷ ἀνδρὶ ὑπερέχει ἡ παχύτης, παρὰ δὲ τῇ γυναικὶ ἡ ἐλαττικότης· παρὰ τῷ ἀνδρὶ τὸ γενναῖον, παρὰ τῇ γυναικὶ ἡ δειλία· παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ τραχύτης, παρὰ τῇ γυναικὶ ἡ ἁβρότης· παρὰ τῷ ἀνδρὶ ὁ ἐγκέφαλος, παρὰ τῇ γυναικὶ ἡ καρδία· ὡσαύτως παρὰ μὲν τῷ ἀνδρὶ ἐπικρατεῖ ὁ νοῦς, παρὰ δὲ τῇ γυναικὶ τὸ αἴσθημα· παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ ἐνέργεια, παρὰ τῇ γυναικὶ τὸ πάθος· παρὰ τῷ ἀνδρὶ ἡ αὐστηρότης καὶ δικαιοσύνη, παρὰ τῇ γυναικὶ ἡ ἐπιείκεια καὶ ἡ εὐσπλαγχνία. Ἀλλ' ὅμως αἱ ἀντιθέσεις αὗται συνδυαζόμεναι ἀποτελοῦσι τὸν τέλειον ἄνθρωπον, ὅστις διὰ τῆς γάμου ἕνοῦται εἰς τὸ ἀνδρόγυνον.

Τὰ πλεονεκτήματα τῆς γυναικείας φύσεως, συμπληροῦντα μειονεκτήματα τῆς ἀνδρικῆς, καὶ τἀνάπαλιν ἀποδεικνύουσιν ἀμφότεροι προωρίσθησαν, ὅπως διὰ τοῦ συζυγικοῦ βίου βοηθῶσιν ἀλλήλους καὶ συνέλκωσι ἀληθῶς τὸν τοῦ βίου ζυγόν.

Ὁ πρῶτος ἄρα τῆς γυναικὸς προορισμὸς ὡς συζύγου καὶ βοηθοῦ τοῦ ἀνδρὸς καταφαίνεται ἐναργῶς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ, ἣν ἀναγινώσκομεν, ὅτι ὁ Θεὸς πλάσας πρῶτον τὸν ἄνδρα ἰδὼν ὅτι ἔλειπεν εἰς αὐτὸν βοηθός, εἶπεν, ὅτι δὲν εἶνε καλὸν μόνη ὁ ἄνθρωπος μόνος, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ βοηθόν τινα· οὗτον δὲ βοηθὸν τοῦ πρώτου ἀνδρός, τουτέστι τοῦ Ἀδάμ, ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὴν πρώτην γυναῖκα, τουτέστι τὴν Εὔαν, ἣν ἔβ... ἐξούργησεν ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ εἰς ἔνδειξιν τοῦ ὅτι ἡ γυνὴ ὡρίσται ἵνα χρησιμεύῃ ὡς βοηθὸς καὶ παραστάτης τοῦ ἀ... συνυπηρετοῦσα μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ μέγα μυστήριον τῆς διαιω... τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὅτι ἡ γυνὴ χρησιμεύει ὡς βοηθὸς ἀνδρὸς ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ καθημερινοῦ βίου· ὅταν ὁ ἀνὴρ κεκμηκὼς καὶ πεινάλεος ἐπιστρέφῃ ἐκ τοῦ βιωστικοῦ αὐτοῦ ἔργου, τότε τίς ἀναψύχει καὶ καταπαύει τὴν αὐτοῦ, παραθέτουσα ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν ἤδη προπαρασκευασ... τροφὴν ἢ ἡ γυνή;— ὅταν ὁ ἀνὴρ δεδυθισμένος εἰς τὸν ... καὶ ἀφηρημένον κόσμον κινδυνεύῃ ἐξ ἀπροσεξίας νὰ πρ... καὶ πέσῃ εἰς τοὺς βόθρους τοῦ ἐπιγείου καὶ πραγματικοῦ, τίς ἔρχεται πρὸς διαφύλαξιν καὶ διάσωσιν αὐτοῦ καὶ ἀπαλ... αὐτὸν ἀπὸ τοῦ γέλωτος καὶ τῶν σκωμμάτων τῶν θεωμένων ἡ γυνή;— Ὅταν ὁ ἀνὴρ ριψοκινδύνως σπεύδῃ πρὸς ἐπ... μενόν τινα σκοπόν, τίς δεικνύει εἰς αὐτὸν τὰς παγίδας καὶ κρημνούς, εἰς οὓς κινδυνεύει νὰ πέσῃ, παρὰ ἡ γυνή;— Ὁ ἀνήρ, καταπονηθεὶς καὶ καταβληθεὶς ὑπὸ τῶν περιπετειῶν τοῦ μελαγχολῇ καὶ θεωρῇ πάντα τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον σκ... καὶ ἀμαυρόν, τίς διασκεδάζει τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὴν ... καὶ ἀποσοβεῖ τὸ καλύπτον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σκοτεινὸν ... παρὰ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ φαιδροῦ αὐτῆς βλέμματος καὶ τοῦ τοῦ προσώπου αὐτῆς φωτός;— Ὅταν ὁ ἀνὴρ ἀσθενῶν κῆ... τῇ κλίνῃ αὐτοῦ καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἡσυχάζῃ ἕνεκα τῶν ... καὶ ἀλγηδόνων στενάζῃ καὶ ἀγωνιᾷ, τότε ἡ γυνὴ παρ... ἐνώπιον τῆς κλίνης αὐτοῦ ὡς ἄγγελος καὶ ἰατρὸς θαυμα... ἐπιχέει ἰαματικὸν εἰς τὰ τραύματα καὶ εἰς τὰς πληγὰς βά... καὶ διὰ τῆς εἰλικρινοῦς αὐτῆς ἀγάπης μετριάζει καὶ κατ... τοὺς πόνους, συμπάσχουσα καὶ συναλγοῦσα μετ' αὐτοῦ.

Ἀλλ' ὁ προορισμὸς τῆς γυναικός, κύριοι, ὡς μητ... σπουδαιότερος τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς ὡς συζύγου καὶ βοη... ἀνδρός. Ἡ γυνὴ ἡ ἀξιωθεῖσα νὰ γίνῃ μήτηρ, ἀνέλαβε τὸ ... τερον καὶ σπουδαιότερον τῶν καθηκόντων, τουτέστι τὸ κ... τῆς τοῦ τέκνου ἀγωγῆς, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλείτερον καὶ ... δαιότερον μέρος ἀνήκει εἰς μόνην τὴν μητέρα. Ὁ πατ... μὲν τὴν ὑπαρτάτην ἐπὶ τῆς οἰκίας πρόνοιαν καὶ δίδει τὰ... καίας ὁδηγίας περὶ τῆς συντηρήσεως καὶ βελτιώσεώς ... ἀναγκάζεται ὅμως νὰ διατρίβῃ τὸν πλεῖστον χρόνον ἐκ... οἰκίας μακρὰν τῶν τέκνων του, καὶ ν' ἀσχολῆται εἰς τὸ β... τικὸν αὐτοῦ ἔργον. Ἀλλὰ καὶ ὅσάκις μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ, ... ζεται μᾶλλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πνευματικῆς τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

καταστάσεως, ἢ εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ διάπλασιν τῆς τούτου καρδίας. Ἡ δὲ μήτηρ εἶνε ἡ κυρίως μορφοῦσα καὶ παιδεύουσα τὰ τέκνα. Αὕτη διαμένουσα τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἔχει τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον πρὸς διαπαιδαγώγησιν τῶν τέκνων της· ἔχουσα δὲ βλέμμα διορατικώτερον τοῦ ἀνδρὸς καὶ αἴσθησιν λεπτοτέραν, οὐ μόνον κάλλιον τοῦ ἀνδρὸς διαβλέπει τὰ τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων της ἀρρῶντα, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεσματικώτερον, ἐπιταχύτερον παιδαγωγεῖ, ἔχουσα ὄργανον παιδαγωγικὸν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν καρδίαν, ἄτινα ἐν τῇ τῶν παίδων ἀγωγῇ εἶνε ἀσυγκρίτως τῷ λόγῳ ὠφελιμώτερα καὶ ἐνεργητικώτερα τοῦ ψυχροῦ λόγου καὶ τῆς μάστιγος, τὰ ὁποῖα πρὸς διαπαιδαγώγησιν μεταχειρίζεται συνήθως ὁ ἀνήρ.

Γνωστὸν ὑπάρχει, κύριοι, ὅτι αἱ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν γινόμεναι ἐντυπώσεως εἶνε πολὺ ἰσχυρότεραι καὶ ζωηρότεραι τῶν γιγνομένων κατὰ τὴν μετὰ ταῦτα ἡλικίαν καὶ ὅτι ὅσω ἀρχαιότεραι εἶνε αἱ ἐντυπώσεις αὗται, τοσούτῳ ζωηρότερον ἀναπαρίστανται εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοσούτῳ εὐκολώτερον καὶ καλλίτερον αὐτὰς ἐνθυμεῖται. Τούτου ἕνεκα ἡ πατρίς, ἐν τῇ ἀποικίᾳ κατὰ πρῶτον εἶδεν ὁ ἄνθρωπος τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ἀποικίας αἱ ἐντυπώσεις δικαίως δύνανται νὰ συναριθμηθῶσι μεταξὺ τῶν πρώτων καὶ ἀρχαιοτάτων ἐντυπώσεων· ἐπίσης ὁ πατρικὸς οἶκος καὶ οἱ τόποι, ἐν οἷς ὁ ἄνθρωπος παῖς ἔτι ὢν συνείθιζε νὰ παίζῃ μετὰ τῶν ὁμηλίκων αὐτοῦ, εἰς μὲν τὴν φαντασίαν αὐτοῦ παρίστανται ζωηρότερα καὶ πιστότερα, εἰς δὲ τὴν καρδίαν αὐτοῦ τερπνότερα καὶ καθαρώτερα. Ἀλλὰ τίς ἄλλος δύναται νὰ κάμῃ ἐπιτηδείαν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν πρώτων ἐντυπώσεων καὶ ν' ἀποσοβήσῃ μὲν τὰς κακὰς καὶ ἐπιβλαβεῖς, νὰ καταστήσῃ δὲ ἐνεργοὺς τὰς καλὰς καὶ ἐπωφελεῖς, ἢ ἡ μήτηρ, ἥτις πάντοτε εὑρίσκεται μετὰ τοῦ παιδὸς καὶ πάντοτε διαθερμαίνει αὐτὸ ἐν τῇ τρυφερᾷ αὐτῆς ἀγκάλῃ; Τίς ἕτερος δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν παῖδα ἀποστροφὴν μὲν πρὸς τὸ κακόν, ἀγάπην δὲ πρὸς τὸ καλόν, ἢ ἡ μήτηρ, ἥτις ἔχει μόνη μέσα νὰ διαθέσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου; Ἡ καρδία τοῦ παιδός, ἀβρὰ καὶ ἁπαλὴ ὑπάρχουσα, ὑπὸ μὲν τῆς πατρικῆς τρυφερότητος καὶ αὐστηρότητος πιεζομένη μαραίνεται καὶ φθείρεται· ὑπὸ δὲ τῆς μητρικῆς τρυφερότητος ὀιγομένη διαμορφοῦται καὶ διασώζεται. Ὁ πατὴρ παραλαμβάνων ἀκολούθως παρὰ τῆς μητρὸς τὸν παῖδα μεμορφωμένον ἤδη, δύναται μὲν νὰ καθαρίσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἠθικῶν ἐλλείψεων, οὐδεμίαν ὅμως οὐσιώδη μεταβολὴν δύναται νὰ ἐπενέγκῃ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Ἡ μήτηρ προσέτι ἐν τῇ ἀγωγῇ τῶν παίδων ὑπερτερεῖ τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπενέργειαν τοῦ παραδείγματος. Ὁ παῖς μιμεῖται καλλίτερον καὶ ἀκολουθεῖ προθυμότερον τὸ παράδειγμα τῆς μητρός, ἣν συχνότερον βλέπει καὶ περισσότερον ἀγαπᾷ, ἢ τοῦ πατρός, τὸν ὁποῖον σπανιώτερον βλέπει καὶ περισσότερον φοβεῖται. Πᾶν νεῦμα, πᾶσα λέξις, πᾶσα ἔκρασις, πᾶν κίνημα καὶ πᾶσα πρᾶξις τῆς μητρὸς γίνεται νεῦμα, λέξις, ἔκρασις, κίνημα καὶ πρᾶξις τοῦ παιδός· ἡ μήτηρ ὡς ἔχουσα πάντα τὰ καταλληλα μέσα εἶνε ἡ μόνη, ἥτις δύναται νὰ καλλιτεργήσῃ ἐν τῇ παιδικῇ καρδίᾳ τὰ σπέρματα πασῶν τῶν ἀρετῶν καὶ νὰ ἀρδεύσῃ, αὐτὰ θεόντως καὶ νὰ τὰ περιαγάγῃ εἰς βλάστησιν ἀγλαόκαρπον. Ἡ μήτηρ δι' ἑνὸς βλέμματος, δι' ἑνὸς χαμόγελου, διὰ τῆς μειλιχίου αὐτῆς φωνῆς καὶ τῶν ἀέρων αὐτῆς θωπευμάτων δύναται νὰ διεγείρῃ ἀμέσως εἰς τὴν καρδίαν τοῦ παιδὸς τὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ροπὴν καὶ κλίσιν· ὁμοίως ἡ αὐτὴ δι' ἑνὸς δυσμενοῦς βλέμματος, δι' ἑνὸς δακρύου ῥεύσαντος ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της ἢ δι' ἑνὸς ἀναστεναγμοῦ ἐξελθόντος ἐκ τοῦ στήθους αὐτῆς, δύναται ν' ἀπομακρύνῃ τὸν παῖδα ἀπὸ τοῦ ὀλεθριωτάτου τῆς κακίας κινδύνου. Ὁ παῖς ὁ ἐν τῷ μητρικῷ κόλπῳ ἀνατρεφόμενος καὶ ἐν τῇ μητρικῇ ἀγκάλῃ θερμαινόμενος ἀρχίζει ν' ἀγαπᾷ πρὶν καταμάθῃ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀγάπης, καὶ ἀρχίζει νὰ ὑποτάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ θέλησιν εἰς τὸν ἠθικὸν νόμον, πρὶν ἢ καταμάθῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Εὐτυχῆ λοιπὸν καὶ εὐδαίμονα τὰ τέκνα ἐκεῖνα, ἅτινα ἔτυχον μητέρων καλῶν καὶ ἀγαθῶν. Λίαν εὐτυχῆ καὶ εὐδαίμονα καὶ τὰ θυγάτρια ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα λαβόντα τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς βάσεις τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν ὑπὸ τοιούτων μητέρων θέλουσιν ἀποθῆ ὁμοίως μητέρες καλαὶ χρηστῶν καὶ ἀγαθῶν τέκνων, καθὸ λαβοῦσαι ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα σπέρματα, ἅτινα πεσόντα εἰς τὴν ἀγαθὴν καὶ εὔπλαστον αὐτῶν καρδίαν, καρποφορήσουσι κατὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἓν τριάκοντα καὶ ἓν ἑξήκοντα καὶ ἓν ἑκατόν.

Μὴ λοιπόν, κύριοι, λησμονήσωμεν καὶ τὸ τρίτον καὶ σπουδαιότατον καθῆκον τῆς γυναικός, λέγω, τὸ καθῆκον αὐτῆς ὡς οἰκοδεσποίνης. Ἐκ τῆς καθημερινῆς πείρας μανθάνομεν, ὅτι οὐδεμία γυνὴ δύναται ν' ἀποθῆ καλὴ σύζυγος καὶ καλὴ μήτηρ, ἂν δὲν ἦνε καὶ καλὴ οἰκοδέσποινα. Ἄνευ καλῆς τοῦ οἴκου διοικήσεως οὐδεὶς οἶκος δύναται νὰ διατηρηθῇ, καὶ ἄνευ οἴκου οὐδεὶς συζυγικὸς καὶ μητρικὸς προορισμὸς δύναται νὰ ἐκπληρωθῇ. Ὁ οἶκος πρὸς διατήρησιν καὶ προαγωγὴν ἀπαιτεῖ καθαριότητα, ἀπαιτεῖ τάξιν, ἀπαιτεῖ οἰκονομίαν. Ὁ δὲ ἀνώτερος ἐπόπτης τῆς καθαριότητος, τῆς τάξεως καὶ τῆς οἰκονομίας οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ ἦνε πλὴν τῆς οἰκοδεσποίνης.

Ἡ γυνή, ἥτις διαφυλάττει τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς παρεξόμενα καὶ εἰς αὐτὴν παραδιδόμενα ἀγαθά, ἐπιβλέπει δὲ ἐπὶ τῆς ὑπηρεσίας τῶν θεραπόντων καὶ ἐπιμελεῖται τῆς τοῦ οἴκου καθαριότητος, ἡ τοιαύτη γυνὴ οὐ μόνον διατηρεῖ καὶ προάγει τὸν οἶκον, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύει ἔτι μᾶλλον τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀνδρός, καὶ γίνεται ἀξιέλογον μιμήτεως παράδειγμα εἰς τὰ τέκνα· αὕτη ἐπὶ κατὰ τὸν σοφώτατον καὶ ἐνδοξότατον βασιλέα Σολομῶντα ἡ ζητουμένη γυνή. « Γυναῖκα, ἔλεγεν, ἀνδρείαν τίς εὑρήσει; πολυτιμοτέρα ἐστὶ λίθων πολυτελῶν καὶ στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· αὕτη γίνεται ὥσπερ ναῦς ἐμπορευομένη μακρόθεν ἐκ πλούτου καὶ δόξαν. (Παροιμ. κεφ. ιδ'. ιβ'. καὶ λα'.) Ἐὰν δὲ ἐξ ἐναντίας ἡ γυνὴ σκορπίζῃ ἀσώτως ὅσα συναθροίζει ὁ ἀνὴρ καὶ ἀδιαφορῇ ὡς πρὸς τὴν τῶν θεραπόντων ὑπηρεσίαν καὶ μηδεμίαν λαμβάνῃ πρόνοιαν περὶ τῆς τοῦ οἴκου εὐταξίας καὶ καθαριότητος, συντελεῖ οὐ μόνον εἰς παράλυσιν καὶ καταστροφὴν τοῦ οἴκου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς τε πρὸς αὐτὴν ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης τοῦ συζύγου καὶ εἰς τὴν διάλυσιν καὶ ἐκμηδένισιν τοῦ τιμίου Γάμου, καὶ εἰς τὴν διαφθορὰν τῶν ἑαυτῆς τέκνων, τῶν ἀθώων τούτων τῆς κοινωνίας μελῶν. Ἐντεῦθεν, κύριοι, ἡ σημερινὴ χαλαρὰ καὶ ὄλως χριστιανικὴ μὴ ἐμπεφυσα χωλότης τῶν ἠθῶν. Ἐντεῦθεν ἡ σημερινὴ διαφθορὰ καὶ πανω-

ΑΠΟΘΗΚΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

φρόνησις τῶν σεμνῶν ἠθῶν τῶν πατέρων μας, ἄτινα μετὰ κακατωδύνου καὶ τεθλιμμένης καρδίας ἀναπολοῦμεν.

Πολλάκις ἀπολογούμενοι δῆθεν λέγομεν ὅτι οἱ καιροὶ ἤλλαξαν· ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡμεῖς παρεξετράπημεν, ἀπομακρυνθέντες τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπολέσαντες κατὰ συνέπειαν πᾶσαν χρηστὴν διαγωγήν. Ἀπομακρυνθέντες δὲ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς πίστεως καὶ ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τοῦ Χριστιανικοῦ γάμου, ἀπεπτύσαμεν καὶ τὰ Ἱερὰ ἐκεῖνα λόγια, τὰ ὁποῖα πολὺ καλῶς διατυποῦσι καὶ διαχαράττουσι τὸν δρόμον τῆς γυναικὸς ἀπέναντι τοῦ ἀνδρός. «Αἱ γυναῖκες, λέγει ἡ πέτρα τῆς πίστεως, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴτινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς, ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν· ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.» (Πέτρου Α'. γ'. 1—4.)

Δι' ὃ ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς γυναικὸς ὡς οἰκοδεσποίνης ἐξαρτᾶται ἡ τοιαύτη καλὴ ἢ κακὴ τῶν παίδων κατάστασις, ὡς καὶ ἡ τύχη αὐτῆς ταύτης τῆς κοινωνίας, ἐν ᾗ ζῶμεν. Ὅτι δὲ ἐκ τῆς γυναικὸς ἐξαρτᾶται κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἡ ψυχικὴ διάθεσις, ὁ τρόπος τῆς διαίτης καὶ καθόλου ὁ πᾶς βίος τοῦ ἀνδρός, τοῦτο ἀποδεικνύει καὶ ἡ σπουδαιότης τοῦ γυναικείου προορισμοῦ, τὴν ὁποίαν κατανοήσαντες οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ τόσον ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὅσον καὶ ἐν τῇ Δύσει ἀνενδότως καταγίνονται εἰς τὴν ἀνέγερσιν καὶ συντήρησιν ἐκπαιδευτικῶν καταγμάτων καὶ σεμνῶν παρθεναγωγείων, προσπαθοῦντες καθ' ἑκάστην, ὅπως ἐπὶ τὰ κρείττω ταῦτα προαγάγωσι καὶ τελειότερα ὅσῳ τὸ δυνατὸν καταστήσωσι. Διότι ὁμολογητέον ὅτι ἡ γυνὴ ἐξασκεῖ μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ ἀνδρός. Ὁ ἀνὴρ ὁ ἔχων γυναῖκα ἀγαθὴν οἰκονόμον καὶ σώφρονα γίνεται πολλάκις καὶ αὐτὸς ἀγαθὸς οἰκονόμος καὶ σώφρων· καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὁ ἔχων γυναῖκα πονηρὰν ἄσωτον καὶ ἄτιμον γίνεται καὶ αὐτὸς πολλάκις πονηρός, ἄσωτος καὶ ἄτιμος. Ὅταν ἡ γυνὴ δὲν γνωρίζῃ ἢ δὲν θέλῃ νὰ καταστήσῃ εἰς τὸν ἄνδρα τερπνὴν καὶ εὐχάριστον τὴν μετ' ἀλλήλων συμβίωσιν καὶ ἀναστροφήν, σὺδὲλως περιποιουμένη αὐτὸν ἐρχόμενον οἴκαδε ἐκ τῆς ἐπιπόνου ἐργασίας του, τότε ὁ ἀνὴρ ἢ ἔξωθεν τῆς οἰκίας αὐτοῦ θέλει ζητήσει τὴν ἐκ τῶν πόνων ἀνακούφισιν, ἢ μετ' ἀνίας θέλει κατακλεισθῇ ἔνδον τοῦ δωματίου του μακρὰν τῆς γυναικὸς καὶ τῶν φιλτάτων τέκνων του. Τοὐναντίον δὲ ὅταν ἡ γυνὴ γνωρίζῃ καὶ θέλῃ νὰ καταστήσῃ εἰς τὸν ἄνδρα τερπνὴν μὲν τὴν οἰκίαν, εὐχάριστον δὲ καὶ φαιδρὰν τὴν ἀναστροφήν, τότε ὁ ἀνὴρ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ θέλει εὑρίσκει περισσοτέραν εὐχαρίστησιν καὶ ἡδονὴν ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, συνδιατρίβων μετὰ τῆς φίλης συζύγου καὶ τῶν τέκνων του.

Ἀλλ' ἆρά γε πόσαι σύζυγοι δὲν παραγνωρίζουσι τὴν σπουδαιότητα τοῦ τριπλοῦ αὐτῶν προορισμοῦ; Πόσαι ἆρά γε συναισθάνονται, ὅτι ὡς σύζυγοι μὲν προωρίσθησαν νὰ βοηθῶσι τὸν ἄνδρα, ὡς μητέρες δὲ ν' ἀνατρέφωσι τὰ τέκνα, ὡς οἰκοδέσποιναι δὲ νὰ ἐπιμελῶνται τοῦ οἴκου; Ἡ καθημερινὴ πεῖρα ὅλως ἐμφανῶς πληροφορεῖ ἡμᾶς, ὅτι πλεῖσται τῶν παρ' ἡμῖν γυναικῶν ὡς σύζυγοι μὲν ἀντὶ βοηθείας βάρη, καὶ ἀντὶ τέρψεων πα- παρέχουσιν εἰς τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας, ὡς μητέρες δὲ περὶ πα- ἄλλου φροντίζουσιν ἢ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των, οἰκοδέσποιναι δὲ ἀντὶ τῆς οἰκονομίας τὴν σπατάλην καὶ τῆς φειδοῦς τὴν ἀσωτίαν ἀσπάζονται. Καὶ τί ἄλλο μαρτυρεῖ ἢ τὴν λυπηρὰν ἀλήθειαν τῶν λεχθέντων τὰ παρ' ἡμῖν λαμ- νοντα χώραν συχνὰ διαζύγια, ἡ τῶν τέκνων διαφθορὰ καὶ ἕνεκα τῆς τῶν γυναικῶν πελυτελείας καὶ σπαταλης καταζή- μενοι καὶ καταστρεφόμενοι οἶκοι;

Ταῦτα λοιπὸν τὰ ἐκ τῆς πολυτελείας καὶ σπαταλης τῶν γυναικῶν λυπηρὰ ἀποτελέσματα ἔχων ὑπ' ὄψιν καὶ ὁ θεῖος Πέ- τριος ἐδείκνυεν ἑαυτὸν πανταχοῦ, εἴς τε τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα του, μέγαν διορθωτὴν καὶ αὐστηρὸν ἐπικριτὴν τῶν ἠθῶν καὶ ἐλαττωμάτων τῶν τοιούτων γυναικῶν· ἐδείκνυεν ὅμως καὶ ἐπαινέτην καὶ ἐγκωμιαστὴν τοῦ παρθενικοῦ βίου, τὸ ἐπὶ κομψὸν ἐγκώμιον πλέκων εἰς τὴν σεμνὴν τῆς Παρθε- κορυφῆς.

«Παρθενίην στεφάνοις ἀναδήσωμεν ἡμετέροισιν,
«Ἐκ καθαρᾶς καρδίας καθαροῖς μέλποντες ἐν ὕμνοις·
«Τοῦτο γὰρ ἡμετέρου βίου ξεινήϊον ἐσθλόν,
«Χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου φαέντερον ἢ δ' ἐλέφαντος,
«Οἷς ζωὴν χθονίην χαμάδις βάλε παρθένου οἶστρος
«Πρὸς Θεὸν Ὑψιμέδοντα νόου πτερὸν ἔνθεν ἀείρων·
«Παρθενίη, μέγα χαῖρε,

(τόμ. 3 Σελ. 52)

Χαίρετε! προσφωνῶ ὑμῖν καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ θείου πατρός, νεάνιδες, αἵτινες φοιτᾶτε εἰς τὸ Ἱερὸν τοῦτο τῆς παιδείας τέ- ὅπου διδάσκεσθε οὐ μόνον τὰ ἱερὰ γράμματα τὰ δυνάμενα σαι πάντα ἄνθρωπον πρὸς σωτηρίαν, οὐ μόνον τὰ ἀναγκαῖ τὴν κατασκευὴν καὶ περιβολὴν ἐνδυμάτων, ἀλλὰ θέλετε διδαχθῆ καὶ τὸν θεῖον προορισμὸν ὑμῶν, καθ' ὃν πολιτευ- εὐαρεστήσετε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Προβαίνετε ἤδη στερ- ποδὶ εἰς τὸν θεῖον προορισμόν σας, ἔχουσαι ἤδη καὶ ποιμ- φιλόμουσον καὶ ἐλλόγιμον, τὸν σεβασμιώτατον ἄγιον Ἐφέσ- ριον κυρ. Ἀγαθάγγελον, ἄνδρα ἀρίστας διαθέσεις ὑπὲρ τῆ- τιώσεως καὶ προαγωγῆς τῶν ἡμετέρων σχολείων ἔχον- ἤδη σήμερον μακρόθεν εὐλογοῦντα ὑμᾶς· πρὸς δὲ ἔχετε καὶ μετὰ πολλῆς συνέσεως καὶ αὐταπαρνήσεως ἐργαζομέν- κοπιῶσαν ὑπὲρ ὑμῶν διευθύντριαν. Ἔχετε πρόθυμον κα- σαν πρὸς τὰ καλὰ τὴν σεβαστὴν ἡμῶν ἐφορίαν. Μὴ π- ἀλλὰ μετὰ θάρρους ἀποδείξατε, ὁποίους ἀγλαοὺς καρπ- νατα νὰ προσφέρῃ ἡ ἀκάματος καὶ ἐνδελεχὴς φρον- προσπάθεια φιλοπόνου γεωργοῦ. Χαίρετε, θυγατέρες σεμν- γνήτων, καὶ προβαίνετε γενναίως, καθ' ὅσον κατὰ τὸν Ἀπ- «πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν σ- σέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλ- ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς· δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν κ- ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θεί- νωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμί- καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχ- σητε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴ-

ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. Καὶ ταῦτα ποιοῦσαι οὐ μὴ πταίσητε ποτέ.» Γένοιτο! Γένοιτο! Ἀμήν.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΝΑ **Τ.**

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 179 φύλλῳ τῆς Σμύρνης ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ αὐτῆς συντάκτου λίβελλός τις κατὰ τοῦ Μέντορος γραφεὶς ὑπό τινος Τ. Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Μέντορος ἀναγνώσασα αὐτόν, περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ταλανίσῃ καθ' ἑαυτὴν τὸν Τ., ἀποφασίσασα νὰ μὴ ἀπαντήσῃ διόλου εἰς τὰς ὕβρεις αὐτοῦ, καθόσον οὗτος ἐκ τῶν γραφομένων του φαίνεται ὅτι οὐδέποτε ἔμαθε τὴν τέχνην τοῦ συζητεῖν λογικῶς, ἀλλὰ τὴν τοῦ ὑβρίζειν. Ἐν τούτοις χάριν πολλῶν φίλων τοῦ Μέντορος, οἵτινες ἐν τῇ δικαίᾳ αὐτῶν ἀγανακτήσει σχεδὸν ἀπῄτησαν τοῦτο παρ' ἡμῶν πρὸς ἰκανοποίησιν τοῦ ἀδίκως καὶ δωρεὰν ἐξυβρισθέντος, ἀποφασίζομεν ν' ἀπαντήσωμεν ἐν ὀλίγοις.

Ὁ κ. Ι. Πρωτόδικος ὡς ἐπιστήθιος μὲν μαθητὴς τοῦ Ὁμήρου ὡμίλησεν ἐξαίρετα, ὡς μαθητὴς δὲ τοῦ Χριστοῦ ψυχρότατα. Διατί; Διότι παραστήσας τὸν Ὅμηρον ὡς μέγιστον διδάσκαλον τῆς ἠθικῆς τελειώσεως καὶ συστήσας αὐτὸν ὡς τὸν μόνον, τὸν ἁπλοῦν ἡ χριστιανικὴ γεολαία ὀφείλει νὰ σπουδάζῃ πρὸς ἠθικοποίησίν της, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην πλαγίως προσέβαλε τὸν ὑψηλότατον καὶ μοναδικὸν τῆς ἠθικῆς διδάσκαλον Ἰησοῦν. Διότι ἀφοῦ τὰ ποιήματα τοῦ Ὁμήρου αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δύνανται νὰ ὑψώσωσιν ἡμᾶς εἰς τὸ ὑπέρτατον σημεῖον τῆς ἠθικῆς, τίνα ἀνάγκην ἔχομεν τοῦ Εὐαγγελίου πλέον;

Ὁ κ. Πρωτόδικος ἔκαμε τοῦτο τυχαίως ἢ ἐκ προμελέτης; Ἡμεῖς πιστεύομεν τὸ πρῶτον, καὶ ὅτι ἡ ἀπροσεξία του μόνη τὸν ἔρριψεν εἰς τοῦτο τὸ λάθος. Αἰσθανθέντες δὲ καιρίαν θλῖψιν διὰ τοῦτο, δὲν ἠδυνήθημεν ἢ νὰ ἐκφράσωμεν τὸ παράπονον ἡμῶν, καθότι τὰ μάλιστα θὰ μᾶς ἤλεγχεν ἡ συνείδησις ἡμῶν, ἂν ἐσιωπῶμεν.

Πλὴν οὐδὲν κοινὸν ὑπάρχει μεταξὺ Γραφῆς καὶ Ὁμήρου, λέγει ὁ φίλος ἡμῶν Τ., καὶ παραδοξολογεῖτε τοιαῦτα λέγοντες.

Ἀλλὰ καὶ σύ, ὦ καλέ, τοιαῦτα λέγων φαίνεσαι ἡμῖν ἢ λίαν παραδοξολόγος ἢ μὴ Χριστιανός. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι εἶσαι Χριστιανός, σὲ ἐρωτῶμεν πρῶτον: Εἶνε ὁ Ὅμηρος μέγιστος τῆς ἠθικῆς διδάσκαλος; Βεβαίως θὰ ἀπαντήσῃς ναί, διότι ὡς τοιοῦτον τὸν παρέστησεν ὁ τὸν ὁποῖον ἐτρόμαξες μὴ ἐξυβρίσωμεν φίλος Πρωτόδικος. Σὲ ἐρωτῶμεν δεύτερον: Εἶνε ὁ Χριστὸς ὁ ἀνώτατος τῆς ἠθικῆς διδάσκαλος; Ναί, θ' ἀπαντήσῃς βέβαια, διότι εἶσαι Χριστιανός. Ἰδοὺ λοιπόν, φίλε, τὸ κοινόν, ὅπερ ὑπάρχει μεταξὺ Γραφῆς καὶ Ὁμήρου, τὸ ὅτι ἀμφότεροι οἱ διδάσκαλοι οὗτοι διδάσκουσιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μάθημα. Ἀλλὰ διατί συνίστασαι ὁ εἷς καὶ ἀποκωπτάσαι ὁ ἕτερος; Ἡ παντελὴς αὐτὴ τοῦ ὀνόματος των ἀποσιώπησις τί ἄλλο σημαίνει εἰμὴ ὅτι αὐτὸς ἐνώπιον τοῦ ἐκθειασθέντος Ὁμήρου δὲν ἀξίζει τίποτε; Ἀ! φίλε Τ., ἐπιτρέψατε ἡμῖν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ ἐπιπόλαιος εἶσθε ἢ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἰσχυρῶν πνευμάτων ἀνήκετε. Ἤτοι ἐκείνων οἵτινες ὀνομάζονται μὲν Χριστιανοί, μανθάνουσι δὲ (ὡς μὴ ὤφειλε!) τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὸν θεῖον τῆς σωτηρίου ταύτης θρησκείας θεμελιωτήν. Ἀλλ' ἄφες! μᾶλλον μᾶς ἀφήνεις νὰ παραδεχθῶμεν τὸ πρῶτον.

Ἄλλως τε, φίλε Τ., ὑπάρχει καὶ ἕτερον κοινόν, πολὺ φιλαρεσκητότερον ἴσως, μεταξὺ Γραφῆς καὶ Ὁμήρου, τὸ ὁποῖον σὺ ὁ τοῦ Ὁμήρου, ὡς φαίνεται, πολλάκις καταβροχθίσας, ὁ καὶ γλυκασμοῦ θὴς πιθανόν, ὤφειλες νὰ γινώσκῃς. Ἀγνοεῖς ὅτι ὁ ραψῳδὸς Ἄγγλος μεταφραστὴς τοῦ Ὁμήρου Πὼπ λέγει, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ὁμήρου ἔχει μεγαλειτέραν ὁμοιότητα πρὸς τοὺς ἱεροὺς συγγραφεῖς παρὰ πάντας τοὺς ἄλλους, καὶ ὅτι τὰ συγγράμματά του ὁμοιάζουσι πολὺ πρὸς τὴν Ἱερὰν Γραφήν; οὐ ἕνεκα ὑποθέτει ὅτι ὁ Ὅμηρος ἀνέγνωσε πάντα τὰ βιβλία τοῦ Μωϋσέως καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἐδανείσθη χωρίς; Ἀγνοεῖς, ὦ Τ., ὅτι τὰ πρῶτα ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως ἀναφερόμενα γεγονότα ἀναφαίνονται εἰς τὰ συγγράμματα καὶ τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου;

Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλά, τὰ ὁποῖα παραλείπομεν, ἦσαν ἀφορμαὶ οὐχὶ μικροῦ λόγου ἄξιαι, ἐξ ὧν ὁρμώμενος ὁ φίλος Πρωτόδικος ἠδύνατο, χωρὶς νὰ κατηγορηθῇ ἐπὶ ἀμαθείᾳ, ὡς λίαν ἐρρωμένος κ. Τ., ν' ἀναφέρῃ τι καὶ περὶ τοῦ ἑτέρου τῆς ἠθικῆς διδασκάλου, τῆς διδασκαλίας τοῦ ὁποίου τὸ φῶς λάμπον καὶ ἀκτινοβολοῦν ἀμαυρόνει τὴν διδασκαλίαν καὶ τοῦ Ὁμήρου καὶ πάντων τῶν ἠθικολόγων τῆς ἀρχαιότητος.

Σὲ προτρέπομεν λοιπὸν χριστιανικῶς ν' ἀφίσῃς ἐπ' ὀλίγον τὸν Ὅμηρον καὶ ν' ἀναγνώσῃς τὸ περισπούδαστον τρίτομον σύγγραμμα τὸ ὑπὸ τοῦ περιπύστου ὁμογενοῦς κυρίου Βράϊλα Ἀρμένη μεταφρασθὲν καὶ ἐπαξιώτατα Φιλοσοφικαὶ μελέται περὶ Χριστιανισμοῦ ὀνομαζόμενον. Σπουδάσας τὸ σύγγραμμα τοῦτο καλῶς καὶ θέλεις ἀναγνῷ. Ἐν αὐτῷ θὰ θαυμάσῃς πράγματι τοὺς τῆς ἀρχαιότητος ποιητάς. Μὴ διστάσῃς δὲ ν' ἀναγνώσῃς ἐπισταμένως καὶ Τὸ θαῦμα τῆς ἱστορίας, τὸ ὑπὸ Schaff συγγραφὲν καὶ ὑπὸ Γρ. Ι. Γώγου μεταφρασθέν, ἀλλὰ ἐπισταμένως καὶ μετὰ καλῆς θελήσεως. Τότε ἐλπίζομεν ὅτι καὶ σὺ θὰ θαυμάσῃς, ὅταν ἀκούσῃς ἐξυμνουμένους ὡς μέγαν διδάσκαλον ἡμῶν τῶν χριστιανῶν Ἑλλήνων ἕτερον ἢ τὸν μοναδικὸν διδάσκαλον ἡμῶν, τὸν Χριστόν.

Φίλε Τ., τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ὁσάκις ἢ ὁ ἴδιος ἐπρόφερεν ἢ ἤκουε προφερόμενον ὁ πολὺς Νεύτων, ὑπὸ σεβασμοῦ ἀπεκαλύπτετο. Διατί σὺ ἔλως ἄνευ αἰτίας λαμβάνεις αὐτὸ ἐπὶ ματαίῳ; Τίς ὑπῆρχεν ἡ ἀνάγκη τοῦ φρικτοῦ σου ἐκείνου ὅρκου; Εἶσαι Χριστιανός; Διατί ἐλησμόνησες τὸ «ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως» (Ματθ. Ε. 34);

Πρὸς τούτοις διατί ὑβρίζεις μόνον τὸν Μέντορα, λέγοντα ὅτι τὰ συγγράμματα τῶν ἀρχαίων εἶσι κατώτερα (ὑπὸ ἠθικὴν ἔποψιν βέβαια) τῶν τῆς Ἁγ. Γραφῆς, καὶ δὲν ὑβρίζεις καὶ τὸν Ρουσσὼ (ἴδε σελ. 65 ἐν τῷδε τῷ τεύχει) μετὰ καὶ πλείστων ἄλλων τὰ αὐτὰ λεγόντων διαφόρων ἀνδρῶν, ὧν καὶ σὺ καὶ ἡμεῖς οὔτε τὸν ἑκατοστὸν τῶν ὑποσημάτων τῶν ποδῶν νὰ λύσωμεν ἴσως ἄξιοι,

Ἀπορρήτου Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βόλου

Διατί δὲν ἀναγινώσκεις τὸν ὡραιότατον ἐκεῖνον λόγον τοῦ Μ. Βασιλείου, τὸν συμβουλεύοντα καὶ ὁδηγοῦντα τοὺς νέους πῶς ν' ἀναγινώσκωσι τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς ἵνα ἐξ αὐτῶν ὠφελῶνται, ὅπου θὰ ἴδῃς ὅτι ἡ μὲν θύραθεν παιδεία ἅπασα παρομοιάζεται μὲ τὰ φύλλα, τὰ τὸν καρπὸν περικοσμοῦντα, ἡ δὲ Ἁγ. Γραφὴ μὲ αὐτὸν τὸν καρπὸν τῶν δένδρων; Ὁ δὲ Νικηφόρος Θεοτόκης, τὸ κλέος τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ἐκκλησίας φωστὴρ φαεινός, ἔν τινι προσιμίῳ ἴδου τί λέγει.

« Μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ τῆς σοφίας τῶν θείων Γραφῶν καὶ » τῆς σοφίας τῶν βιβλίων τῶν ἀνθρώπων. Ἐὰν ἀναγνώσῃς τὸν » περὶ ψυχῆς, τὸν περὶ ἀρετῆς, τὸν περὶ σωφροσύνης καὶ τοὺς » περὶ τοῦ δικαίου λόγους τοῦ Πλάτωνος, πᾶσαν τὴν ἠθικὴν » διδασκαλίαν τοῦ Ἀριστοτέλους, τὰ χρυσᾶ ἔπη τοῦ Πυθαγό- » ρου, τὰ ἠθικὰ συγγράμματα τοῦ Πλουτάρχου καὶ ἄλλα τοι- » αῦτα τῶν σοφῶν τοῦ κόσμου βιβλία, βλέπεις ναὶ εὕρεσιν » νοημάτων πλουσίαν, διάθεσιν τῶν εὑρεθέντων εὔτακτον, εὖ- » ρoιαν λόγου ἡδονικήν, κάλλος συντάξεως τεχνικὸν καὶ τὰ » λοιπὰ ὅσα ἡ κοσμικὴ διδάσκει φιλοσοφία· πλήν, ἐν ὅσῳ » μὲν ἀναγινώσκεις αὐτά, καὶ θαυμάζεις καὶ ἡδύνεσαι καὶ στεί- » νεσαι· ἔπειτα ὅμως κλείσας τὸ βιβλίον, μένεις γυμνὸς » τοῦ πνευματικοῦ καρποῦ (ἀκούεις κύριε Τ. τί λέγει ὁ » Θεοτόκης;) ὡς καὶ τὸ πρότερον. Ὅταν ὅμως ἀναγινώσκῃς τὰ » λόγια τὰ περιεχόμενα εἰς τὰ βιβλία τῶν θείων Γραφῶν, τότε » ἡ θεία ἁπλότης ἡ ἐν αὐτοῖς λάμπουσα καὶ ἡ ἁπλῆ τῶν πραγ- » μάτων ἀλήθεια καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς ἐπουράνιος σοφία καὶ ἡ χάρις » τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δύναμις οὐ μόνον καθηδύνει τὴν σωματικὴν » αἴσθησιν, ἀλλ' ἐξεγείρει καὶ τῆς ψυχῆς σου τὸν πόθον καὶ » οὐ μόνον πείθει τὸν νοῦν, ἀλλὰ νικᾷ καὶ τὴν καρδίαν σου.» (Ἐρ- » μηνεία εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον τῆς Η'. Κυριακῆς).

Βλέπεις λοιπόν, κύριε Τ, ὅτι ὑπέρτατος τῆς ἠθικῆς διδάσκαλος οὐδεὶς ἄλλος εἰμὴ ἡ Ἁγία Γραφή; Εἰπόντος δὲ ὅλως τὸ ἐναντίον τοῦ φίλου Πρωτοδίκου, ἐπαίσαμεν ἡμεῖς ἂν τῷ ἐκάμαμεν ταύτην τὴν παρατήρησιν; Ἀλλὰ θὰ εἴπῃς ἴσως: ὁ Θεοτόκης εἶνε καλόγηρος, εἶνε μεσαιωνιστής! καὶ ἡμεῖς λέγομεν: εἶνε ἐκεῖνος, διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν συγγραμμάτων τοῦ ὁποίου ἀφειδῶς ἐξώδευσον οἱ φιλογενεῖς Ζωσιμάδαι· εἶνε ἐκεῖνος, τὰ συγγράμματα τοῦ ὁποίου ἐπαιδαγώγησαν τὴν ἀθάνατον γενεὰν τῶν πατέρων ἡμῶν, εἰς οὓς ὀφείλει τὸ πᾶν ἡ πατρίς. Ἡμεῖς σήμερον, οἱ περιφρονοῦντες τὸ ὅπερ ἐκεῖνοι (οἱ μακάριοι!) εἶχον ἐν μεγίστῃ μοίρᾳ, τουτέστι τὴν θρησκείαν, βλέπετε πόσον ὡραῖα πηγαίνομεν τόσον οἱ ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι ὅσον καὶ οἱ ἐν τῇ μὴ οἰκοῦντες. Ἂς παύσωσι πλέον αἱ φωνασκίαι, ὅτι δῆθεν τιμῶμεν καὶ λατρεύομεν τοὺς παλαιοὺς ἡμῶν προγόνους καὶ τὰ συγγράμματά των, καὶ ἂς ἀγαπήσωμεν αὐτοὺς πράγματι· θ' ἀγαπήσωμεν δὲ αὐτοὺς πράγματι, ἂν προσπαθήσωμεν νὰ γίνωμεν ἄξιοι υἱοὶ τοιούτων λαμπρῶν πατέρων, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιτύχωμεν ἡμεῖς διὰ μόνου τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ, διότι διὰ μόνου τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ θὰ ὁμονοήσωμεν, διὰ δὲ τῆς ὁμονοίας θὰ μεγαλυνθῶμεν καὶ ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς! Ναί! ἐπαναλαμβάνομεν μετὰ θάρρους ὅτι Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος οὐδέποτε ἔσται μέγα, ἐὰν μὴ κατὰ Χριστὸν ἀναγεννηθῇ, ἔστω καὶ ὅτι ὁ κ. Καρύδης καὶ οἱ ὁμόφρονές του θὰ σύρουσι τὴν ῥήτραν ταύτην, ἐν ᾗ καὶ μόνῃ καθ' ἡμᾶς ἔγκειται ἄγκυρα τῆς σωτηρίας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Φίλε Τ. καὶ εἴπομεν καὶ λέγομεν καὶ θὰ λέγωμεν ὡς Χριστιανοὶ Ἕλληνες, ὅτι ὁ ἀληθὴς καὶ κατ' ἐπίγνωσιν Χριστιανισμὸς εἶνε ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος θὰ μᾶς σώσῃ καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀπολύτως οὐδέν. Ἀλλ' ὁ φίλος Πρωτόδικος διόλου δὲν συμφωνεῖ μὲ ἡμᾶς λέγων αὐτολεξεί. « Πρὸς ῥύθμισιν τῶν ἠθῶν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν νὰ πράξωμεν παρ' ὅ,τι ἔπραξαν καὶ αὐτοὶ οἱ παλαιοί» δηλ. ν' ἀποσκορακίσωμεν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ νὰ ἐγκολπωθῶμεν τὸν Ὅμηρον!! « Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, εἶπε τὸ στόμα τῆς ἀληθείας καὶ τὰ ἄλλα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.» Ὁ τῷ ὄντι ἀληθὴς Χριστιανισμὸς καὶ τὸν ἐθνισμὸν ἡμῶν σεβαστὸν θὰ καταστήσῃ παρὰ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι καὶ πλουτισμὸν θὰ χορηγήσῃ ἡμῖν καὶ πάντα τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπίγεια καὶ οὐράνια.

Καταστρέφοντες τὴν ἀπάντησιν ἡμῶν, εὐχαριστοῦμεν τῷ Συντάκτῃ τῆς Σμύρνης, ὅστις, εὐαρεστηθεὶς νὰ φιλοξενήσῃ ταῖς στήλαις αὐτῆς τὸν λίβελλον τοῦ κ. Τ., ἔδωκεν ἡμῖν ἀφορμὴν νὰ ἐξηγηθῶμεν σαφέστερα. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως προτρέπομεν τὸν κ. Τ. νὰ γράφῃ ἀνθρωπινώτερα καὶ τὸν κ. Καρύδην νὰ σανίζῃ τὰ αὐτῷ προσφερόμενα πρὸς δημοσίευσιν ὀλίγον τι περισσότερον· διότι ἂν ὁ ὑβριστὴς ἦτο ἄλλος καὶ οὐχὶ ὁ Μέντωρ ἀφεύκτως ὁ αὔξων ἀριθμὸς τῶν κατὰ τοῦ συντάκτου τῆς Σμύρνης ἀγωγῶν θὰ ηὔξανε κατὰ μίαν μονάδα.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Μάρκου Γ. Παλαμᾶρη.)

Κεφάλαιον. Α'.

Μαῦρόν τι σημεῖον καὶ ἐνέργεια τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῶν κλάδων.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο κυανώτατος· ἡ γῆ κατελάμπετο ὑπὸ τῶν πύρων ἡλιακῶν ἀκτίνων· ἡ τῶν δροσερῶν ἀνθέων εὐωδία, τὰ πτηνῶν πρῶτα κελαδήματα, ὁ ἐλαφρὸς τῶν ἐντόμων βόμβος, τῶν ῥυάκων ψιθυρισμὸς ῥεόντων ὑπὸ τοὺς θάμνους, τὰ πάντα ἐφαίνοντο ὑμνοῦντα χαριμοσύνως τὸ ῥθινόπωρον, ἀναπνέοντα εἰρήνην καὶ εὐτυχίαν.

Ἐν τούτοις ῥίπτων τις προσεκτικὸν ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος βλέμμα θὰ παρετήρει μικρὸν νέφος μέλαν, ὑψούμενον καὶ αὐξανόμενον κατ' ὀλίγον ὑπεράνω τῶν πρὸς τὰ Ἀπέννινα ὀρέων, ἀναγγέλλον δὲ καταιγίδα.

Ἀλλ' οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς τοῦτο.

Δὲν ἔχει οὕτω καὶ ἐν τῇ ζωῇ; Κατὰ τὰς μᾶλλον φαιδρὰς ἡμῶν ἡμέρας τίς ὁ ἀνησυχῶν διὰ τὸ ἀμυδρὸν ἐκεῖνο σημεῖον ὅπερ μέλλει μετ' οὐ πολὺ νὰ αὐξήσῃ καὶ νὰ ἐπενέγκῃ τὴν δυστυχίαν ἡμῶν;

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, 30 Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1572, ἐπὶ ἐρήμου ἀτραποῦ ποῦ μὲν σκιερᾶς, ποῦ δὲ ἡλιοφωτίστου, νεᾶνίς τις μετὰ μικροῦ κορασίου σιωπηλῶς ἐβραδυπόρουν, ἡ μὲν σκεπτομένη ἡ δὲ θεωροῦσα τὰς ἐπὶ τῶν φύλλων ἱπταμένας χρυσαλλίδας. Ἡ ἀτραπὸς αὕτη διερχομένη διὰ δάσους ὀρυῶν ἦγε πρὸς τὸ Βουονκονδέντον.

Αἴφνης τὸ μικρὸν κοράσιον σταματᾷ τὰ βήματά του.

— Τί! ἀπηύδησας ἤδη, Νίνα; τῇ λέγει ἡ μεγαλειτέρα, δὲν θέλεις νὰ προχωρήσωμεν πλέον;

— Ὄχι, θέλω Ραφαήλλα, ἀλλὰ παρατήρησον . . .

— Τί λοιπόν;

— Δὲν ἠξεύρω· μοὶ ἐφάνη ὅτι εἶδον μαῦρόν τι νὰ κινῆται ὄπισθεν τῶν δένδρων ἐκείνων· ἰδὲ ἐκεῖ.

Καὶ ἡ μικρὰ ἔδειξε συγχρόνως πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους, τὸ ὁποῖον εἶχον διέλθει.

Ἡ Ραφαήλλα ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς μικρᾶς δεικνυόμενον μέρος.

Τὸ δάσος ἦτο σκιερὸν καὶ πυκνόν· τὸ χρυσόνωτα δένδρα φῶς, εἰσδύον διὰ τοῦ φυλλώματος, διεσκορπίζετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς βροχὴ σπινθήρων· ἄδενδρα μέρη τῆδε κἀκεῖσε διεχώριζον διαστήματα φωτεινά, παρὰ τὰ ὁποῖα ἡ σκιὰ ἐξηπλοῦτο καὶ ἐφαίνετο ἔτι μᾶλλον πυκνοτέρα καὶ σκοτεινοτέρα. Ἐντὸς τοῦ δάσους οὔτε κινηγοὶ οὔτε ζῶα ὑπῆρχον οὔτε διαβάται, ἀλλὰ μόνον τὸ κελάδημα τῶν ἐντὸς τῶν κλάδων κρυπτομένων πτηνῶν ἠκούετο.

Οὐδὲν ἐφαίνετο δυνάμενον νὰ διεγείρῃ ἄλλο αἴσθημα ἢ τὴν ἡσυχίαν.

Ἡ Ραφαήλλα παρετήρησεν ἐπί τινα καιρόν, ἀλλ' ἐπιπολαίως καὶ μᾶλλον κυριευμένη ἀγναῶ ὑπό τίνων ρεμβασμῶν ἢ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ θεωρήσῃ τὰς λόχμας τοῦ δάσους.

— Διατί τρομάζεις τόσον εὐκόλως; λέγει εἰς τὴν σύντροφόν της· βλέπεις ὅτι δὲν εἶνε τίποτε. Ἴσως πτηνόν τι διῆλθεν ἢ ὁ ἄνεμος ἀνασηκώσας κλάδον τινὰ ἀπεκάλυψε τὸν κορμὸν δένδρου, καὶ σὺ κατετρόμαξες.

— Ἔχεις δίκαιον, Ραφαήλλα, ἀλλὰ θεωροῦσα τὰ ὡραῖα μέρη ἐνόμισα ὅτι βλέπω μαῦρόν τι πρόσωπον διὰ μέσου τῶν κλάδων καὶ ἐφοβήθην· τώρα ὅμως βλέπω ὅτι ἠπατήθην.

Μετὰ ταῦτα, τῶν φόβων τῆς Νίνας διασκεδασθέντων, ἠκολούθησαν ἡσύχως τὴν πορείαν των.

Κεφάλαιον Β'.

Ἐπανάκαμψις εἰς τὸ παρελθόν.

Ἡ Ραφαήλλα ἦγε τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας της. Ὁ Ὀκτάβιος Φρέδης καὶ ἡ Θηρεσία, οἱ γονεῖς της, ἦσαν ἁπλοῖ ἐργάται ἐν Βουονκονδέντου, ἔνθα διαρκῶς εἶχον κατοικήσει. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὀκταβίου ἡ Θηρεσία ἔμεινε μόνη, ἐπιφορτισθεῖσα τὴν ἀγωγὴν τῆς θυγατρός της, ὅπερ δὲν εἶνε ἠκολουθηκὸς διὰ τὸν ἐννοοῦντα τὴν σοβαρότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ καθήκοντος τούτου. Πᾶς τις ἐπιθυμεῖ ν' ἀφιερώσῃ εἰς τοῦτο ὁλόκληρον τὸν καιρόν του, ἀλλ' αἱ μοῖραι καθημεριναὶ τῆς ζωῆς ἀνάγκαι καταναλίσκουσιν αὐτὸν ἀδιαλείπτως.

Πλὴν ἡ Θηρεσία ἦτο Χριστιανὴ ἔργῳ καὶ οὐχὶ λόγῳ, ὥστε ἡ προθυμία της δὲν κατεβάλλετο ὑπὸ τοῦ βάρους τοῦ ὅπερ ἔφερε φορτίου· εὗρε δ' ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν τῇ πίστει αὐτῆς πηγὴν ἀνεξάντλητον δυνάμεως κατὰ τῶν ἀπαντωμένων δυσχερειῶν.

Εἴτε ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς οἰκίᾳ εἴτε παρ' ἄλλοις ἐργαζομένη, ὡδήγει πάντοτε μεθ' ἑαυτῆς τὴν Ραφαήλλαν, ἐπαγρυπνοῦσα ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρός της καὶ τρέπουσα αὐτὸν πρὸς τὴν ἀρετὴν διὰ παραδειγμάτων, παραινέσεων καὶ ἐπιμόνου προσοχῆς.

Αἱ προσπάθειαι τῆς μητρὸς ηὐλογήθησαν καὶ ἀντημείφθησαν ἐπαξίως, διότι καθόσον ἡ θυγάτηρ ηὔξανε κατὰ τὴν ἡλικίαν, ηὔξανεν ὡσαύτως καὶ κατὰ τὰς ἀρετάς.

Ἡ Θηρεσία τῇ ἐδίδασκε συγχρόνως τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν φιλεργὸν ζωήν. Μετ' ὀλίγον ἡ Ραφαήλλα ἔφθασεν εἰς κατάστασιν νὰ τὴν βοηθῇ καὶ νὰ ἐκπληροῖ εὐχαρίστως διαφόρους ἐργασίας ἐμπιστευομένης εἰς αὐτὴν· ἦτο δὲ εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος, ὁσάκις ἐθεώρει ἑαυτὴν ὠφέλιμον εἴς τι.

Ἓξ ἔτη παρῆλθον τοιουτοτρόπως. Ἡ Θηρεσία ἦτο χήρα πρὸ ἓξ ἐτῶν, ἡ δὲ Ραφαήλλα ἦτο τότε ἕνδεκα ἐτῶν.

Ἡ ζωὴ διήρχετο δι' αὐτὰς εὐτυχὴς καὶ ἥρεμος, ὡς ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἀρκοῦμενοι εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα, ἐπίστανται μὲ ὀλίγα πράγματα νὰ εὐχαριστῶσι τας ἐπιθυμίας αὐτῶν.

Ἀπροσδόκητον ὅμως γεγονὸς προσέφερεν αἴφνης εἰς τὴν ζωὴν ταύτην νέον τι στοιχεῖον, νέαν τινὰ μεταβολήν, χωρὶς νὰ ταράξῃ αὐτὴν παντελῶς.

Τοῦτο συνέβη πέντε ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀπηντήσαμεν τὴν Ραφαήλλαν μετὰ τῆς Ἰωάννας ἐντὸς τοῦ δάσους. Ἐσπέραν τινὰ ἡ μήτηρ ἦτο μόνη μετὰ τῆς θυγατρός της ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῶν, κειμένῃ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου. Ἡ νὺξ ἦτο προχωρημένη· ἡ ἡμέρα εἶχεν ὑπάρξει ἀρκούντως ψυχρά· ὁ ἀὴρ ἦτο καθαρός, ὁ οὐρανὸς λαμπρὸς καὶ κατάστερος. Ἦτον ἡ νὺξ τῶν Χριστουγέννων, καὶ ἡ Ραφαήλλα ἡτοιμάζετο νὰ συνοδεύσῃ τὴν μητέρα της εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς νυκτός, ὅτε ἐλαφρὰ κραυγή, κραυγὴ ἀγωνίας ἡμιπνιγμένη ὑπὸ ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων ἠκούσθη ἔξωθεν τῆς οἰκίας.

Αἱ δύο γυναῖκες ἀνεπήδησαν.

Ἡ ἐλαφρὰ καὶ ὀρνιθώδης αὕτη κραυγὴ ἠκούσθη ἐκ νέου, ταράττουσα τὴν ἐπικρατοῦσαν μεγίστην τῆς νυκτὸς ἠρεμίαν.

— Παναγία μου! τί εἶνε λοιπόν; ἀνέκραξεν ἡ Ραφαήλλα· ἴσως εἶνε ἀθῶα τις ψυχή, πάσχουσα καὶ αἰτοῦσα βοήθειαν.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως ἡ Θηρεσία ἤνοιξε τὴν θύραν.

Ἡ οἰκία αὐτῶν ἦτον ἀπομεμονωμένη· ἡ νὺξ προχωρημένη· κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ νυκτοκλέπται ἦσαν πολυάριθμοι καὶ ἐπικίνδυνοι. Ἀλλ' ἡ Θηρεσία εἶχε τὴν γενναιότητα, ἣν ἔχουσιν οἱ πλούσιοι τῶν τοῦ Θεοῦ χαρίτων καὶ πτωχοὶ τῶν τοῦ κόσμου τούτου· ἀναλογιζομένη ὅτι δυστυχής τις εὑρίσκετο εἰς τοιαύτην κατάστασιν, καὶ ὅτι εἶχεν ἀνάγκην βοηθείας, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ παρετήρησεν.

Ὄγκος δυσδιακρίτου καὶ σκοτεινὸς ἐπαρουσιάσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἰς μικρὰν ἀπόστασιν.

Ἂν καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτο καθαρώτατος, τὸ σκότος ἦτο μέγα

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μάλιστα δι' ἐκεῖνον, ὅστις ἐξήρχετο ἐκ φωτισμένου μέρους, διότι ἡ σελήνη δὲν ἔφεγγε τότε. Ἡ Θηρεσία κατ' ἀρχὰς οὐδὲν διέκρινε καθαρῶς, ἀλλὰ μετά τινας στιγμὰς εἰς τὸν ὄγκον ἐκεῖνον ἐδάθη μορφή τις, καὶ ἡ Θηρεσία ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο μικρὸν παιδίον.

Καὶ τῳόντι βήματά τινα μακρὰν τῆς οἰκίας ρακένδυτος, ὠχρά, ἀπηυδηκυῖα καὶ σχεδὸν ἀναίσθητος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μικρὰ κόρη, πιθανῶς πενταετής.

Παρ' αὐτῇ οὐδείς· ὅσον μακρὰν ἠδύνατο ἡ ὄρασις νὰ ἐκτανθῇ οὐδείς.

Τὸ παιδίον τοῦτο ἦτο μόνον, περικυκλωμένον ὑπὸ τοῦ σιγηλοῦ διαστήματος καὶ τῶν τοῦ σκότους ἀπειλῶν· τοῦτο ἦτο θλιβερώτατον.

Ἡ Θηρεσία ἅμα ἰδοῦσα τὸ κοράσιον, ἔδραμε πρὸς αὐτό, τὸ ἀνήγειρε, τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ τῆς Ραφαήλλας. Ἀποθέσασα δὲ αὐτὸ πλησίον τῆς ἑστίας θερμῆς ἔτι, ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ λαβοῦσα τὰς μικρὰς αὐτοῦ χεῖρας ἐπροσπάθει νὰ τὰς θερμάνῃ.

—Δυστυχὲς τεκνίον! ἔλεγεν ἡ Θηρεσία περιθάλπουσα αὐτό, εἶνε κατάκοπον! Ὀλίγον ἀκόμη, καὶ ἤθελε τελειώσει...Ραφαήλλα, θέρμανον ὀλίγον ὕδωρ διὰ νὰ νίψωμεν τοὺς καταπληγωμένους αὐτοῦ πόδας. Ὦ θεία ἀγαθότης! νὰ συλλογισθῇ τις, ὅτι γονεῖς ἀφίνουσιν οὕτω τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν!... Δὲν εἶνε τοῦτο ἀξιολύπητον!... Ἔρχεται μακρόθεν ἀναμφιβόλως...

Καὶ θὰ πεινᾷ ὡσαύτως, εἶπεν ἡ Ραφαήλλα· ὑπάγω νὰ τῷ ἑτοιμάσω ὀλίγον ζωμόν.

Ἡ μικρὰ ἀναλαβοῦσα τὰς αἰσθήσεις αὐτῆς, ηὐχαριστεῖτο περιθαλπομένη. Ἤνοιγεν ἐκπεπληγμένη τοὺς μεγάλους της ὀφθαλμοὺς καὶ βλέπουσα τας δύο γυναῖκας, αἵτινες τὴν ἐπεριποιοῦντο, ἔτι δὲ καὶ τὸ μέρος, ἔνθα εὑρίσκετο, ὑπεμειδία.

Τὰ παιδία παραδίδονται πολὺ ταχέως εἰς τὸν ἐπιμελούμενον αὐτά. Ἡ ἀθωότης αὐτῶν συνεπάγεται καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην· αἱ δὲ ὑπόνοιαι ἐπέρχονται βραδύτερον. Ἡ μικρὰ λοιπὸν ἐμειδία πρὸς τὰς δύο γυναῖκας.

Μετ' ἀλλεπαλλήλους πρὸς αὐτὴν ἐρωτήσεις μόλις ἐδυνήθη ν' ἀποκριθῇ καὶ νὰ εἴπῃ ὅτι :

Ὠνομάζετο Νίνα· ἤρχετο μακρόθεν, πολὺ μακρόθεν, ὄπισθεν τῶν ἀπέναντι ὀρέων· ἐκρύωνεν, ἐπείνα· δὲν εἶχε γνωρίσει τὴν μητέρα της, μόλις δὲ τὸν πατέρα της· διότι ἡμέραν τινὰ παίζουσα παρὰ τῇ πατρικῇ αὐτῆς οἰκίᾳ εἶδε θίασον ἀθιγγάνων διαβαίνοντα, οἵτινες τὴν ἥρπασαν. Πάντοτε ἦτο μελαγχολικὴ καὶ τεθλιμμένη πλησίον των, διότι τὴν ἔδερεν· τὴν προτεραίαν δὲ τὴν ἐγκατέλειψαν μόνην, καὶ ἔκτοτε ἐχάθη, ἀγνοοῦσα ποῦ διηυθύνετο.

Ταῦτα τὸ παιδίον δὲν ἐδιηγήθη οὕτως, οὔτε συνεχῶς, ἀλλ' αὐτὰ ἠδυνήθησαν νὰ ἐννοήσωσιν ἐξ ὅλων αὐτῆς τῶν ἀποκρίσεων ἡ Θηρεσία καὶ ἡ Ραφαήλλα, αἵτινες ἄπληστοι νὰ μάθωσι τὰ περ αὐτῆς, ἐδάκρυον ἐρωτῶσαι αὐτὴν καὶ τὴν ἐνηγγαλίζοντο. Ἡ Νίνα ἢ μᾶλλον ἡ Ἰωάννα (τὸ ἕτερον ὄνομα ἦτον ὑποκοριστικὸν) ἀπεκοιμήθη.

—Μῆτερ, λέγει τότε ἡ Ραφαήλλα, τί θὰ κάμωμεν αὐτὴν τὴν μικρὰν;

—Τί θέλεις νὰ κάμωμεν, κόρη μου; δὲν εἴμεθα πλούσιοι νάμεθα νὰ τρέφωμεν;...

—Ὦ! μῆτερ, εἶνε τόσον μικρά!... Μὴ λέγῃς τοῦτο! σήμερον εἶνε ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ εὕρομεν αὐτὸν τὸν μικρὸν ἄγγελον, ὡς οἱ βοσκοὶ εὗρηκαν τὸν Μεσσίαν. Ὁ ἅγιος Θεὸς δὲν μᾶς τὴν ἔπεμψε σήμερον ἄνευ σκοποῦ. Ἄ! μῆτερ, σοῦ παρακαλῶ πολύ· ἂς τὴν κρατήσωμεν μεθ' ἡμῶν· τόρα ἡ μικρὰ θὰ ἦνε δι' ἡμᾶς μία τέρψις, αὐξηνθεῖσα δὲ καὶ ἐνδυναμωθεῖσα θὰ κατασταθῇ ἡμῖν ὠφέλιμος. Ἐὰν τὴν ἐγκαταλείψωμεν ποῦ θὰ ὑπάγῃ; Τίς θὰ οἰκτείρῃ αὐτὴν πλειότερον ἡμῶν;...

Καὶ ἡ Ραφαήλλα παρεκάλεσε τόσον θερμῶς, ἐνέβαλε τοσαύτην ζέσιν εἰς τὰς δεήσεις της, τοσαύτην δύναμιν εἰς τὰς φράσεις της, ὥστε δὲν ἐβράδυνε ν' ἀπολαύσῃ παρὰ τῆς μητρὸς ποθούμενον.

Οὐχ ἧττον ὅμως πιστεύομεν ὅτι καὶ ἡ Θηρεσία αὐτὴ τὸ ἐπεθύμει, ἀλλ' ἁπλῶς ἐβούλετο νὰ δοκιμάσῃ τὴν κόρην αὐτῆς. Συνεφώνησαν λοιπὸν νὰ κρατήσωσι τὸ ἀπεσταλμένον ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας τέκνον, νὰ λογίζηται δὲ ὡς ἀδελφὴ τῆς Ραφαήλλας καὶ ὡς δευτέρα θυγάτηρ τῆς Θηρεσίας.

Καὶ πραγματικῶς αὕτη κατέβαλε τὴν αὐτὴν φροντίδα καὶ μέλειαν δι' αὐτὴν καὶ τὴν ἀνατροφήν της, οἵαν καὶ διὰ τὴν θυγατρός της.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Νίνα ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰς προσπαθείας αὐτῶν. Ὡς ἀγρός, ὃν οὐδεὶς ποτε ἐφρόντισε νὰ καλλιεργήσῃ, ἀλλ' ὅστις φύσει ἀράσιμος καὶ γόνιμος περικλείει ἐν ἑαυτῷ θησαυροὺς ἀφανεῖς τὸν γεωργήσοντα αὐτόν, οὕτω καὶ ἡ μικρὰ τῆς Νίνας καρδία ἐφάνη ὡχθη πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, τὴν ἀρετὴν καὶ πρὸς τὴν γλυκεῖαν φιλοστοργίαν. Τὸ ἐγκαταλελειμμένον αὐτὸ παιδίον εὗρεν εἰς τὴν Θηρεσίαν μητέρα, ἣν ἠγάπησεν ὡς θυγάτηρ, καὶ ὑπὸ τῆς δὲ ἀμοιβαίως ἠγαπήθη ὡς ἴδιον τέκνον· ἐθεώρει τὴν Ραφαήλλαν ὡς ἰδίαν αὐτῆς ἀδελφὴν καὶ οὐδέποτε ἀπεμακρύνετο ἀπ' αὐτῶν. Οὐδὲν ἦτο θελκτικώτερον τοῦ νὰ βλέπῃ τις πλησίον τῆς ξανθῆς μορφῆς τῆς Ραφαήλλας, τῶν μεγάλων μαύρων ὀφθαλμῶν της καὶ τῶν μακρῶν καὶ μαύρων αὐτῆς βοστρύχων, τὴν ζανθὴν καὶ μὲ κυανοῦς ὀφθαλμοὺς κεφαλὴν τῆς Νίνας.

Ἡ σοβαρὰ τῆς Ραφαήλλας ἱλαρότης ἐφαιδρύνετο ὑπὸ τῆς εὐθύμου φυσιογνωμίας τῆς Νίνας. Ἡ μὲν ἦτο τὸ γαλάζιον τοῦ οὐρανοῦ τὸ προτρέπον εἰς ὀνειροπολήματα, ἡ δὲ ἡ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἡ χρωματίζουσα καὶ τέρπουσα.

Ἐντούτοις καὶ ἡ Νίνα αὐτὴ εἶχεν ἐνίοτε στιγμὰς ἀλλοφροσύνης καὶ ρεμβασμοῦ· οἱ ὀφθαλμοί της διέχεον ἐνίοτε αἰφνίδιον πῦρ· τὰ χείλη της ἠλοῦντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μετ' ἐκφράσεως λυπηρᾶς καὶ ἀπηλπισμένης δόξου, αὐτὴ δὲ ἐστώπα ἀκίνητος. Τί τότε ἐσκέπτετο; τὸν θάνατον; τὸν πατέρα της; τοὺς ἀθιγγάνους; Καὶ τίς δύναται νὰ τὸ εἴπῃ;

Τὰ δύσμοιρα ἐκεῖνα πτηνὰ τὰ ὑπὸ τῆς λαίλαπος ἀποσπασθέντα ἐκ τῆς φωλεᾶς των καὶ μακροχρονίως ὑπ' αὐτῆς ριπταζόμενα πρὶν εὕρωσιν ἄσυλον βέβαιον, φέρονται ἐνίοτε πρός τι μέρος καὶ ἔπειτα ἀφανισθὲν ἤδη.

Αἴφνης τὸ μειδίαμα καὶ ἡ εὐθυμία ἐπανήρχοντο, ὡς ἡ αἰθρία μετὰ τὴν συννεφίαν, καὶ ἡ Νίνα ἐψάλλε, οὐδὲν πλέον σκεπτομένη.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ παιδίον αὐτὸ κατέστη ἡ ἀγάπη τοῦ χωρίου, ὡς ἡ Ραφαήλλα ἦτο τὸ καύχημα αὐτοῦ. Ὅτε ἐξήρχοντο ὁμοῦ ἐκ τῆς ἐκκλησίας μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐν μέσῳ τῶν λοιπῶν νεανίδων καὶ ἐπροχώρουν, ἡ μὲν μετὰ συστολῆς καὶ αἰδημοσύνης, ἡ δὲ κυνηγῶσα εἰς τὰ πλάγια τῆς μεγάλης της ἀδελφῆς καὶ κρατοῦσα αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος, ὅλαι αἱ σύντροφοί των τὰς ἐθεώρουν μετ' ἀθῴας ζηλοτυπίας, ψιθυρισμὸς δὲ θαυμασμοῦ ἠγείρετο μετ' αὐτῶν.

Ἡ εὐδαιμονία αὕτη ἔμελλεν ἄρα νὰ διαρκέσῃ ἔτι ἐπὶ πολύ; Ἀλλὰ δέον νῦν νὰ ἐπανεύρωμεν ἀμφοτέρας εἰς τὸν περίπατον, τὸν ὁποῖον, ἵνα τὰς ἀναγκαίας ταύτας δώσωμεν ἐξηγήσεις, ἠρξάμεθα ἐπὶ μακρόν.

Κεφάλαιον Γ'.

Ἔνθα γίνεται δῆλον ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε ὁ ἄνεμος, ὅστις σείει τοὺς κλάδους τῶν δένδρων.

Ἡ Ραφαήλλα καὶ ἡ Ἰωάννα ἐβάδιζον λοιπὸν ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ πλησίον τοῦ δάσους, καὶ οὐδετέρα αὐτῶν ἐσυλλογίζετο πλέον ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποίου ἡ μικρὰ εἶχε νομίσει ὅτι εἶδεν. Αὕτη ἔψαλλεν εὐθύμως, καὶ ἡ Ραφαήλλα θελχθεῖσα ὑπὸ τῆς εὐθυμίας συνήνωσε τὴν φωνήν της. Ἐπροχώρουν δὲ ψάλλουσαι τὸ ἀκόλουθον ᾄσμάτιον τῶν Τοσκανῶν παιδίων.

Τρεῖς ποτ' ἦσαν χελιδόνες, τρεῖς ποτ' ἦσαν χελιδόνες.
Ἀπ' τὴν θάλασσαν περνοῦσαν, ἀπ' τὴν θάλασσαν περνοῦσαν.
Εἰς τὸ ὕδωρ καταβαίνουν, εἰς τὸ ὕδωρ νὰ λουσθῶσιν·]
Εἰς τὸ χόρτον δὲ καθίζουν, τὰ πτερά των νὰ στεγνώσουν.
Κυνηγὸς ἕνας τὰς βλέπει καὶ τὸ ὅπλον ἑτοιμάζει,
Σημαδεύει, τὸ κενόνει καὶ πληγόνει τὴν ὡραίαν.
Τσίου, τσίου... νὰ φωνάξῃ ἤχησε' ἡ δυστυχισμένη.
Τῷ καλῇ μου, ὦ ὡραία, μὴ φωνάξῃς, μὴ κραυγάξῃς,
Μὴ λυπᾶσαι, ὡς ἀδελφή σου τὴν πληγήν σου θὰ ἰατρεύσω.
Ἀπ' τὰς δύο μας ἡ μία τὸ κρεββάτι θὰ σοῦ στρώσῃ
Καὶ ἡ ἄλλη μὲ κορδέλας τὴν πληγήν σου θὰ ἀλλάξῃ·
Θὰ ἰατρεύσω τὴν ὡραίαν, ἰατρεῖ χωρὶς ἀνάγκην,
Θὰ ἰατρεύσω τὴν ὡραίαν χωρὶς θόρυβον μεγάλον.
Κυνηγός τις ἂν δὲ πάλιν 'στὸ ἐξῆς ποτὲ μᾶς τύχῃ,
Παρευθὺς μακρὰν του πρέπει νὰ ἀπέλθωμεν ἀμέσως.

Ἐτελείωνον τὸ ᾄσμάτιον τοῦτο, ὅτε ἔφθασαν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δάσους.

Ἐνταῦθα ἡ ἀτραπὸς ἔκλινε πρὸς ἀριστερά, οἱονεὶ μὴ δυναμένη ἀποσπασθῇ ἐκ τῆς δρυστερᾶς τῶν δένδρων σειᾶς, τὴν ὁποίαν παρακολούθει πλαγίως, ἔπειτα δὲ πορρωτέρω ἐστρέφετο ἀποτόμως πρὸς δεξιάν — κατὰ τὴν ὁποίαν διεύθυνσιν διήρχετο πρὸ τῆς οἰκίας τῆς Θηρεσίας, ἧς τινος ἡ οἰκία μακρόθεν ἐφαίνετο — καὶ, ἐρχομένη ἐλικοειδῶς διὰ τινων ἀγρῶν, κατέληγεν εἰς τὸ μέσον τοῦ χωρίου.

Καθ' ἣν στιγμὴν αἱ δύο νέαι ἐξήρχοντο τοῦ δάσους, εἶδον ἔρχεται πρὸς αὐτὰς ἔξω εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ, αἴφνης ἐστάθησαν.

Ὄχι μακρὰν αὐτῶν ἠκούσθη θόρυβος ὅμοιος μὲ βήματα ἀνθρώπου βαίνοντος ἐπὶ ξηρῶν φύλλων, τριβομένων ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

Ἡ Ραφαήλλα πάραυτα ἐγένετο κάτωχρος, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὴν αἰτίαν.

Συγχρόνως λαγωός τις, ἐξελθὼν ἔκ τινος λόχμης, κατέφυγεν ἐντὸς τῶν ἀγρῶν.

Ἡ ἡσυχία ἀποκατέστη παρευθύς. Οὐδὲν ἐτάραττε πλέον τὴν ἠρεμίαν τοῦ δάσους.

— Πόσον εἶμαι δειλή, εἶπεν ἡ Ραφαήλλα μειδιῶσα, ἀλλὰ μὲ φωνὴν ὀπωσοῦν τεταραγμένην· ὑπέλαβα τὸν θόρυβον τοῦ λαγωοῦ ὡς ἀνθρώπινα βήματα! αὐτὸς βέβαια δὲν αἰσθάνεται τὸν τρόμον, τὸν ὁποῖον μᾶς ἐπροξένησεν!

— Ὦ! ναί, εἶπεν ἡ Ἰωάννα· ἂν ὅμως δὲν ἔτρεχε τόσον ταχέως!...

— Ἀλλ' ἡ ὥρα προχωρεῖ. Δός μοι, Νίνα, τὴν χεῖρά σου, εἶπεν ἡ Ραφαήλλα, καὶ ἂς ταχύνωμεν τὰ βήματά μας· διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν ἐνωρὶς εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ μήτηρ μας θὰ ἀνησυχῇ ἴσως διὰ τὴν ἀργοπορίαν μας.

Ἀνησυχία τις ἐκρύπτετο εἰς τοὺς λόγους τούτους τῆς Ραφαήλλας καί, ταχύνουσαι τὰ βήματά των, ἔφθασαν ταχέως εἰς τὸ ἀδένδρον μέρος τῆς ἀτραποῦ, τὸ ὁποῖον ἔφερε μέχρι τῆς κατοικίας των.

Εἰς τὴν καμπὴν τῆς ἀτραποῦ ἔρριψεν αὕτη τελευταῖον περίεργον βλέμμα ἐντὸς τοῦ δάσους, ἔνθα ὅμως οὐδὲν ὑποπτον ἐφάνη.

Ἀλλ' ἂν ἐστρεφε μετὰ μικρὸν ἔτι τοὺς ὀφθαλμούς της, θὰ ἔβλεπε τοὺς κλάδους τῶν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ἀτραποῦ δένδρων νὰ παραμερίζωνται ἐλαφρῶς, τὸ πρόσωπον δὲ ἑνὸς ἀνθρώπου νὰ φανῇ διὰ τοῦ φυλλώματος καὶ μετ' ὀλίγον οὐχὶ πλέον μόνον τὸ πρόσωπον, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁλόκληρος.

Οὗτος εἶχε γενειάδα λευκόφαιον καὶ ἐφαίνετο ὑπόπτου χαρακτῆρος. Ἠκολούθει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ δύο κοράσια, τὰ ὁποῖα ἀπεμακρύνοντο βαθμηδὸν ἀπ' αὐτοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἵστατο ἤδη ὄρθιος ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀτραποῦ· ἔλαβεν ὅμως τὴν πρόνοιαν νὰ στηριχθῇ ἐπὶ δένδρου τινὸς τοῦ δάσους.

Κεφάλαιον Δ'.

Διακοπὴ τῆς διηγήσεως καὶ παρέκβασις τοῦ συγγραφέως φαινομένη οὐχὶ τόσον ἀναγκαία.

Τὸ χωρίον Βυονακονβέντον κεῖται ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Ἀρβίσιου καὶ τοῦ Οὔμβρονος, ποταμῶν διαρρεόντων τὴν ἐπικράτειαν τῆς Σιένης καὶ ἐν μέρει τῆς Τοσκάνης. Ἡ χώρα εἶνε ὀρεινὴ καὶ ἀρκετὰ ἔρημος. Ἐπὶ γηλόφου, ὅστις ὑπέρκειται τοῦ χωρίου, φαίνονται ἔτι καὶ σήμερον τὰ ἐρείπια ἀρχαίου φρουρίου τοῦ 13ου αἰῶνος, ἔνθα ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Ἑρρῖκος ὁ Ζ'. ἀπέθανε δηλητηριασθείς, ὡς λέγεται, τὸ ἔτος 1313. Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεραιώθη ἡ ἱστορία, τὸ φρούριον ἦτον ἤδη ἠρειπωμένον καὶ σχεδὸν τοιοῦτον, ὁποῖον φαίνεται καὶ σήμερον.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχ. ΔΘ'.).

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βερόπουλος

Πρό τινων τωόντι ετών, θηλ. το έτος 1555, ο μέγας Δούξ της Τοσκάνης Κοσμάς ο εκ Μεδίκων είχε κυριεύσει την πόλιν Σιένην μετά μακράν και πεισματώδη πολιορκίαν και είχε διατάξει να κρημνισθή εν μέρει το φρούριον του Βουονκονβέντου, καθώ χρησιμεύσαν ώς προπύργιον των εχθρών του και ώς προφυλακή τών ύπερμάχων της Σιένης, της πόλεως ταύτης κειμένης πέντε ή εξ λεύγας μακράν του Βουονκονβέντου.

Εκ της ύλης του κατεδαφισθέντος φρουρίου κατεσκευάσθησαν πολλαί άθλιαι οικίαι, εν βία κτισθείσαι και μέ ευτελή δαπάνην, μεταξύ των ερειπίων και εις πους πρόποδας του λόφου.

Μετά της ύλικής του φρουρίου λαμπρότητος συνεξέλιπε και ή του τόπου ευημερία. Όπως συνέβαινε κατά τους θυελλώδεις εκείνους καιρούς, πολλοί μεν κάτοικοι είχον απολεσθή μαχόμενοι, έτεροι δε είχον γίνει άφαντοι. Αί δε εκ των εμφυλίων πολέμων προκύψασαι αταξίαι και αναρχία παρέσχον εις την λησταν νέαν ισχύν, και προς θεραπείαν του κακού οι της εποχής νόμοι, αυστηροί και αυθαίρετοι όντες, εφηρμόζοντο ήδη μετά πλείονος ενεργητικότητος, υπερβαινούσης παν νόμιμον. Διά ταύτα δε πολλαί οικογένειαι απώλεσαν την περιουσίαν των, απολέσασαι τον αρχηγόν ή το έρεισμα αυτών.

Ίνα αναφέρωμεν εν μεταξύ πολλών, ή οικογένεια του συζύγου της Θηρεσίας έσχε το δυστύχημα να κλαύση τον θάνατον ή την φυγήν ενός αυτής μέλους, του Δομηνίκου, γενομένου άφανούς, ότε οι Φλωρεντινοί εκυρίευσαν την επικράτειαν της Σιένης.

Έκτακτοι περιστάσεις είχον συνδεύσει τον αφανισμόν αυτού. Ξένος τις, ούτινος τα πολυτελή ενδύματα και το έξοχον εξωτερικόν ήγγελλον την υψηλήν αυτού θέσιν, εύρέθη νεκρός εν τινι χαράδρα· δήλον δε ότι ή λησταί υπήρξε το αίτιον του φόνου τούτου. Την επαύριον ένεκα σφοδράς διενέξεως μεταξύ του Δομηνίκου και του υπό των Φλωρεντινών αναγορευθέντος νέου άρχοντος (Podestat), αλλά της οποίας το αντικείμενον ήτον άγνωστον, ένταλμα συλλήψεως εξεδόθη κατά του Δομηνίκου, ως εχθρού της εξουσίας του εξοχωτάτου και ισχυροτάτου πρίγκιπος Κοσμά Α'. Μεγάλου Δουκός της Τοσκάνης και Σιένης, ως κλέπτου ενόπλου, ως δολοφόνου κτλ. κτλ. Η σύλληψις τότε ήτο σχεδόν αυτή ή καταδίκη· αλλά των χωροφυλάκων ελθόντων την αυτήν εσπέραν με το ένταλμα προς σύλληψιν του Δομηνίκου, αυτός είχε γίνει άφαντος. Ενδύματά τινα αναγνωρισθέντα ως ανήκοντα εις αυτόν εύρέθησαν την επαύριον φερόμενα υπό των κυμάτων του Ομβρονος· δι' ό οί κάτοικοι υπέθεσαν ότι είχε πνιγή εν αυτώ· αλλά του σώματός του μη ανευρεθέντος, τινές επίστευσαν ότι είχε δραπετεύσει και φθάσει εις τα σύνορα, το οποίον τους ευχαρίστησε, του Δομηνίκου υπό πάντων αγαπωμένου. Όπως και αν έχη, ουδείς πλέον λόγος εγένετο περί αυτού.

Τοιαύτη ήτο τότε ή κατάστασις των πραγμάτων. Το έξης δε μόνον αρκεί προς έτι πλείονα σαφήνειαν, ότι δηλ. κατά το έτος 1555 πρό της πολιορκίας ή πόλις της Σιένης ήρίθμει 40,000 κατοίκων· μετά τινα δε έτη δεν περιελάμβανε παρά 6,000. Τούτων γνωστών γενομένων, δεν θ' απορήση τις δι' όσα εύθυς μέλλομεν να διηγηθώμεν. Εις χώραν ούτως ερημωθείσαν υπό πολέμου λίαν προσφάτου πολλά ίχνη αταξίας υπήρχον ακόμη. Και το ενομίζετο ότι ή ησυχία αποκατέστη, οί νυκτοκλέπται, οί γανοι και οί μπράβοι, είδος φονέων εξ επαγγέλματος μεγ καυχωμένων επί φόνοις, εύρισκον έτι αρκετά εύκόλως το του εξασκείν την έντιμον αυτών βιομηχανίαν.

Οί αναγνώσται μας ενόησαν ταύτα καλώς; νομίζομεν Αοιπόν ας ευαρεστηθώσι να επαναλάβωσι μεθ' ημών την πόν του δάσους, και ή όδός αύτη θα μας φέρη εις ταχυτέρ μέχρι τούδε διεξόδου της ιστορίας μας.

(Έπεται συνέχεια).

ΠΕΡΙ ΜΟΣΧΟΥ.

Ο μόσχος, του οποίου πάντες μεν γνωρίζουσι την οσμήν λ' ολίγιστοι την αρχήν, είνε προϊόν της εκκρίσεως ζώου τινός ύπό των φυσιολόγων καλείται δορκάς μοσχοφόρος (moschiferas.)

Η δορκάς αύτη, θεωρουμένη υπό τινων φυσιολόγων ώς γένους των κεμάδων, είνε κατά το μέγεθος ίση με μικρόν δέα· έχει εις την άνω σιαγόνα δύο μεγάλους λευκούς κυνόβλέποντας προς τα κάτω και προς τα όπισθεν κυρτούς μοιάζοντας ελεφαντόδοντας· ώτα δε έχει μακρά και ένδοθεν τριχωτά, χρώματος λευκοφαίου· πόδας δε μικρούς.

Το ζώον τούτο είνε ήμερον, αλλά συγχρόνως θεϊλον φοδεές· είνε δε ζωηρόν, ελαφρόν εις το τρέξιμον και εις νήσεις αυτού, πηδών μετά μεγάλης ευκολίας.

Το μαστοφόρον τούτο κατοικεί την Κίναν, την μεγάλην ταρίαν και την Σιβηρίαν.

Άλλ' ό,τι διακρίνει αυτό των άλλων ζώων, είνε ειδός κρας κύστεως, ευρισκομένης πλησίον του ομφαλού και πέσης την ουσίαν την καλουμένην μόσχος.

Η κύστις αύτη, έχουσα διάμετρον 2 ή 3 δακτύλων, μεύει εις το να δέχηται το προϊόν της εκκρίσεως, δηλαδή ύγρον του μόσχου.

Η εν αυτώ γινομένη έκκρισις έχει πολλήν την οσμήν των ζώων των κατοικούντων την Κίναν και την Θιβετίαν δε την αρωματικήν αυτής δύναμιν εις τα προς άρκτον κατα. Ο μάλλον εν υπολήψει παρά τοίς Κινέζοις μόσχος κείνος, τον οποίον χύνει το ζώον υπό μορφήν πηκτήν επί τριών ή των στελεχών των δένδρων, επί των οποίων τρίβεται ή ύλη αύτη ερεθίζηται και αρθονή εις την κύστιν, εν ή σχηματίζεται.

Η ουσία αύτη εύρίσκεται εις το εμπόριον κεχωρισμένη περικαλυμμά της ή κεκλεισμένη εν αυτώ.

Η άνευ περικαλύμματος πρέπει να ήνε ξηρά, οσμής της και την γεύσιν πικρά.

Ο ημίρρευσος μόσχος και κατά το μάλλον και ήττον μετά τον θάνατον του ζώου έρχεται ημίν νεναθευμένος δι

Τίμων ο Μισάνθρωπος.

μαγνύουσιν εις αυτόν κόκκους, ρητίνην, άμμον, μόλυβδον, σίδηρον.

Οί κάτοικοι της Ανατολής γνωρίζουσι να διακρίνωσι τας νοθεύσεις αυτάς χωρίς να ανοίξωσι την κύστιν, διότι γνωρίζουσι το βάρος αυτού, όταν δεν ήνε νενοθευμένος. Τον δοκιμάζουσιν έπειτα διά της γεύσεως, ή δε τελευταία δοκιμή των είνε να βάλωσι κλωστήν βρεγμένην εις χυμόν σκορδόου και να την περάσωσι διά μέσου της κύστεως διά βελόνης. Εάν ή οσμή του σκορόδου χάνηται, ο μόσχος είνε καλός· εάν δε τουναντίον, είνε νοθευμένος.

Ο μόσχος, οίος εύρίσκεται εις το εμπόριον, είνε εις κόκκους ανωμάλους. Χρώματος βαθέος καστανέρυθρου, γλυκείς και μαλακούς εις την αφήν, ανακαμιγμένους με θρόμβους μαύρους ολίγον μαλακωτέρους, αρκετά όμοιάζοντας με το αίμα, συχνάκις δε έχοντας ανά μέσον τρίχας και μεμαραμμένα λείψανα.

Η διαιρεσιμότης του μόσχου είνε ανυπολόγιστος. Άνοιξον φιάλιον περιέχον μόσχον· πληροί παραυτά με την ευωδίαν του ολόκληρον αίθουσαν, όσον ευρεία και αν ήθελεν αύτη υποτεθή. Εάν εξατμίσης το βάρος της ύλης του φιαλίου εξελθούσης, θέλεις την ευρεί ανεπαίσθητον.

Η χρήσις του μόσχου περιορίζεται εις τας αρχας της ιατρικής των μυρεψών, των σιροπιών και ζαχαροπλαστών. Είνε ιατρικόν δραστικώτατον.

Εις την ιατρικήν το μεταχειρίζονται εν περιπτώσει, καθ' ην θεις δε ημέραν τινά, διατί έκαμνε την μοναδικήν ταύτην εξαίρεσιν, «Διότι προβλέπω, απεκρίθη, ότι ο παις ούτος θα γίνη αίτιος μεγάλων κακών εις τους Αθηναίους.» Επανορθώσας δστερον, λέγουσι, την περιουσίαν του διά του εμπορίου, απέκτησεν φειδωλός, όσον άλλοτε δαψιλής· κτίσας δε πύργον, και έ-

Τον μεταχειρίζονται δε εις δόσιν ένός δεκάτου του γραμμαρίου μέχρι 4 γραμμαρίων.

25—30 εκατόγραμμα επέτυχον, λέγουσι, να καταπραύνωσι τους παροξυσμούς του βηχός, οίτινες ηπείλουν να προκαλέσωσι τον πνιγμόν.

Τον εξύμνησαν ώς το καλλίτερον μέσον του να θεραπεύη την τραυματικήν τέτανον, αλλά τότε ή δόσις πρέπει να ήνε μεγάλη.

Τέλος τον έδωκαν υπό μορφήν διαλελυμένην εις την τρίτην περίοδον της υμενοκυναγχης. (Εκ του Χρόνου).

ΤΙΜΩΝ

Ο ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ.

Ήτον εκ Κολυττού, κώμης της Αττικής, υιός του Εχεκρατίδου, γεννηθείς ολίγον τι πρό του Πελοποννησιακού πολέμου. Εκ του Πλάτωνος μανθάνομεν, ότι, έχων μεγάλην περιουσίαν, κατεδαπάνησεν αυτήν εις ευεργεσίας· περιπεσών δε εις ένδειαν και βλέπων αυτούς εκείνους τους φίλους, τους οποίους είχε πολλάκις ευεργετήσει, παρορώντας αυτόν πενόμενον και αποφεύγοντας, έμίσησεν αυτούς δικαίως· αδίκως όμως και αλόγως εξέτεινε το μίσος του καθ' όλης της ανθρωπότητος. Μόνον τον Αλκιβιάδην, μειράκιον έτι όντα, εξήρεσε του κανόνος του, προβλέπων, το μέλλον αυτού εκ της χαρακτήρος του· ερωτη-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πατρών

κλεισεν ἐν αὐτῷ τοὺς θησαυρούς του καὶ ἀπεδίωκεν ἀκάμπτως πάντα, ὅστις ἤθελε καταφύγει πρὸς αὐτὸν ζητῶν βοήθειαν. Ὁ θάνατός του ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον χαρακτηριστικὸν τῆς μισανθρωπίας του· πεσὼν καὶ θραύσας τὴν κνήμην, μὴ θελήσας νὰ δεχθῇ οὐδενὸς ἰατρικὴν θεραπείαν, ἀπέθανεν ἐκ γαγγραίνης. Τὸ μισος, ὅπερ ὁ μονομανὴς οὗτος ἄνθρωπος εἶχε πρὸς τοὺς συμπολίτας του, ἀνταπέδωκαν καὶ οὗτοι εἰς αὐτὸν μετὰ τοῦ τόκου, καὶ ἐνόσῳ ἔζη καὶ ἀφοῦ ἀπέθανεν. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀνθολογία διετήρησεν ἡμῖν πλῆθος ἐπιγραμμάτων γραφέντων κατ' αὐτοῦ, ὁ δὲ κωμικὸς Ἀριστοφάνης τὸν ἐζωγράφησε μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα (Ὄρνιθ. 1546). Πιστὴν εἰκόνα τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ἔχομεν τὸν διάλογον τοῦ Λουκιανοῦ τὸν ἐπιγραφόμενον Τίμων ἢ μισάνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἀπεμιμήθησαν πολλοὶ τῶν μεταγενεστέρων Εὐρωπαίων συγγραφέων.

ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

(Ἐκ τοῦ Ἀς. τῆς Ἀνατολῆς)

(Ἴδε σελ. 36).

Ὁ ἄνθρωπος ἐκαλέσθη Ἀδάμ, ἤτοι ἐρυθρὰ γῆ, εἴτε ἐκ τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπλάσθη, εἴτε ἐκ τῆς τραχείας μορφῆς του καὶ τῆς σαρκὸς. «Ὁ Ἀδὰμ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Εὔαν, ἤτοι ζωήν· διότι αὐτὴ ἦτο μήτηρ πάντων τῶν ζώντων» (1). Ἀξιοσημείωτον δ' ἐνταῦθα, πόσον ρέπομεν νὰ λησμονῶμεν ἐκ τε τῆς ἀλαζονείας καὶ τῆς διαφορᾶς, τὴν ὁποίαν ἡ ἁμαρτία, ἡ τροφὴ καὶ τὸ κλῖμα προήγαγον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν, ὅτι «ἐξ Ἑνὸς ἐκτίσμεν ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, διὰ νὰ κατοικῶσιν εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς» (2).

Οἱ ἄπιστοι, ἀρνούμενοι τὴν ἱστορίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πτώσεως καὶ ἀπορρίπτοντες τὸ σχέδιον τῆς σωτηρίας, ἐπιχειρίζονται νὰ παραδήσωσιν, ὅτι οἱ πρῶτοι γονεῖς ἡμῶν ἦσαν νήπιοι, ἁπλῶς μόνον αὐξηθέντες κατὰ τὴν ἡλικίαν· πρὸς ἐπικύρωσιν δὲ τῆς ἰδέας των, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ὁ ἴδιος αὐτοῦ σωτήρ, διδάσκουσιν ὅτι οἱ ἄγριοι τῆς γῆς ἦσαν καὶ εἶνε ἀκόμη εἰς κατάστασιν προσεγγίζουσαν τὰ μέγιστα τὴν φυσικὴν καὶ πρωτότυπον θέσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τούτοις ὅτι πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη ἔχειναν τοιαῦτα ἐξ ἰδίας αὐτῶν δυνάμεως καὶ βελτιώσεως. Ἂν οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὁ ἄνθρωπος ἤθελεν εἶσθαι κατώτερος τῶν ζώων, ἂν οἱ ἔμφυτοι ἔρμαι καὶ διαθέσεις ἤθελον εἶσθαι τέλειαι ἐξ ἀρχῆς. Ἡ ἱστορία ἀπ' ἐναντίας, ὡς καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ θεωρία αὕτη τοῦ ἀπίστου εἶνε ψευδής. Οὐδεὶς, εἴτε ἄνθρωπος εἴτε λαός, ὃν ποτὲ εἰς ἀγρίαν κατάστασιν, ἀνυψώθη ἐφ' ἑαυτοῦ εἰς πεπολιτισμένην κατάστασιν, ἂν ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἦτο πρότερον εἰς αὐτόν.

Ὁ περίφημος ἱστορικὸς Νιεβοὺρ διηγεῖται ὅτι εἶνε λίαν πεπεισμένος, «ὅτι πάντες οἱ ἄγριοι εἶνε τὰ ἐκπεπτωκότα λείψανα τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων φυλῶν, αἵτινες, ἡττηθέντες ὑπὸ ἰσχυροτέρων ἐχθρῶν καὶ ἀναγκασθέντες νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ δάση, πρὸ ἐπλανήθησαν ἐκεῖ, ζητοῦντες προσωρινὴν ὕπαρξιν, ὥστε ἐλησμόνησαν πολλὰς τῶν τεχνῶν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ ἐβυθίσθησαν εἰς ἀγρίαν κατάστασιν. » Ἐγκληματίαι δραπετεύσαντες ἐκ τῶν πόλεων, διὰ νὰ φύγωσι τὴν ποινήν των, καὶ κυνηγοὶ εἰς ἀγρίους ἐνδιαιτώμενοι χώρας, κατήντησαν νὰ ἀπολέσωσι μετὰ τῶν ἀπογόνων των τὴν ἐλευθερίαν τῆς πεπολιτισμένης ζωῆς καὶ τέλους νὰ γείνωσιν ἄγριοι.

Ὡς δὲ διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν ὁ ἄνθρωπος ἀπολαύει ἀγρίαν κατάστασιν, τὴν καθαρὰν ἁπλότητα, τὴν μεγαλοψυχίαν τὴν γενναιότητα τοῦ χαρακτῆρος, τὴν ὁποίαν ἐν αὐτῇ δεικνύει, τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς μυθιστοριογράφους, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χ τελεῖος κάμνει τὴν ἐφεξῆς ἀξιόλογον παρατήρησιν· « Ἡ ἐλευθερία, ἣν ὁ ἄγριος ἀπολαύει, συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἦνε ἐλεύθ νὰ καταπίεζῃ καὶ νὰ λῃστεύῃ πάντα ὅστις εἶνε ἀσθενέστερος καὶ νὰ πάσχῃ τὰ αὐτὰ ἀπὸ τοὺς ὄντας ἰσχυροτέρους αὐτοῦ περφυσιωμένη ἁπλότης του συνίσταται μόνον εἰς παχυλὴν σθησίαν, ἀπρονοησίαν καὶ ἄγνοιαν. Ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ συνίστ μόνον εἰς τὸ ὅτι, καίτοι ἐξίσου πλεονέκτης φθονερὸς καὶ ποιός, ὡς καὶ ὁ πεπολιτισμένος ἄνθρωπος, δὲν ἔχει τὸ ἔ νὰ ἦνε τοσοῦτον ἐπικίνδυνος ὡς ὁ ἐξ ἴσου διεφθαρμένος χαρακτῆρα, πλὴν διανοητικῶς καλλίτερον μεμορφωμένος». οὗτος βεβαίως δὲν ἦτον ὁ ἄνθρωπος, ὅτε ἐξῆλθε τέλειος ἐκ χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὀλίγον τι κ τερος τῶν ἀγγέλων.

Οὐδὲν ἀναφέρεται περὶ τοῦ προσωπικοῦ φαινομένου τῶν πρεψάντων κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου, εἰκάζομεν μετὰ πεποιθήσεως ὅτι, ὅτε ὁ Ἀδὰμ ἐδημιουργήθ πρῶτον μεμορφωμένος κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν γνώσ τὴν ἁγιότητα, μετὰ ἐλευθέρας θελήσεως καὶ μετὰ κυρι ἐπὶ τῶν πλασμάτων, ἦτο διὰ μιᾶς τέλειος, ἔχων ἁπάσας τὰ νάμεις αὐτοῦ, μὲ σῶμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ἐξασθενήσει ἀσχημίσει διὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τὸ ὁποῖον εἶχε τὴν δύναμιν, ὑπὸ τὴν καταδίκην διατελοῦν « νὰ ἀποθάνῃ ἐξ ἅπαντος, » λέγω, τὴν δύναμιν νὰ ζήσῃ χίλια περίπου ἔτη. Οὐδὲν ἄλλο ζομεν ὅθεν εἰμὴ ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐδημιουργήθη τέλειον ἔργ τὸ ὁποῖον ὁ Μέγας Δημιουργός του ἐξεφώνησε « λίαν κα καὶ ὅτι ὁ Ἀδὰμ εἶχε τὸ εὐγενέστατον παραστατικὸν ἀν ὅστις ἐβάδισέ ποτε ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ διὰ τὴν Εὔαν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ αὕτη κέντρονεν εἰς ἑαυτὴν πᾶν ὅ,τι ὁ κόσμος θεωρεῖ ὡς ὡραῖ ἐράσμιον. Ἀνθρωπίνως εἰπεῖν, πρέπει νὰ σεμνυνώμεθα προπάτορας ἡμῶν καὶ νὰ ἐναβρυνώμεθα ἀσμένως ὅτι εἶ τοιοῦτον ἀντιπρόσωπον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐμέλλομεν νὰ στα νὰ πέσωμεν, ὅπως τῷ ὄντι ἐπέσομεν διὰ τῆς παρακοῆς ἀνέστημεν δὲ διὰ τοῦ νέου Ἀδάμ, ὁ ὁποῖος «εἶνε ἡ εἰκὼ ἀ ράτου Θεοῦ (1), ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴ ὑποστάσεως αὐτοῦ» (2), εἰς ὃν κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρω Θεότητος σωματικῶς» (3). Οὗτος δὲ πρὸς τούτοις εἶνε

(1) Γέν. γ'. 20. (2) Πράξ. ιζ'. 26.

(1) Κολ. Α'. 15.— (2) Ἑβρ. Α'. 3.—(3) Κολ. Β'. 9.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καλὴ καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος λαοῦ, ὅστις οὐδέποτε θέλει πέσει, διότι ἔλεει εἶσθαι διὰ παντὸς τέλειος ἐν Αὐτῷ, ὅστις εἶνε ἡ κεφαλή του (1). Παριστᾶται εἰς ἡμᾶς ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο τόσον ξόξον, ὅσον οὐδενὸς ἄλλου ἀνθρώπου· ἄνθρωπος θλίψεων καὶ δόκιμος ἀσθενείας· δὲν εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος· καὶ ὅταν εἴδομεν αὐτόν, δὲν εἶχεν ὡραιότητα ὥστε νὰ ἐπιθυμῶμεν αὐτόν.» (2).

Ὁ Ἀδὰμ δημιουργηθεὶς διὰ μιᾶς τέλειος ἀνὴρ ἔζησεν ἐννεακόσια τριάκοντα ἔτη, καί, κατὰ τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον, ἦτο σύγχρονος μὲ ὅλους τοὺς πατριάρχας μέχρι τοῦ Λάμεχ, τοῦ πατρὸς τοῦ Νῶε. Ὁ Λάμεχ ἦτο πεντήκοντα ἓξ ἐτῶν, ὅτε ὁ Ἀδὰμ ἀπέθανεν. Οὕτως ὁ Νῶε ἤκουσε βεβαίως παρὰ τοῦ πατρός του τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τῆς δημιουργίας, τὴν ὁποίαν καὶ αὐτὸς παρέλαβε παρὰ τοῦ Ἀδάμ.

Πόσον χρόνον ἔζησεν ἡ Εὔα δὲν ἀναφέρεται. Περίεργον δ' ὅτι ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἱστορίᾳ περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ θανάτου καὶ τῆς ταφῆς μιᾶς μόνον γυναικός, τῆς Σάρρας, συζύγου τοῦ Ἀβραάμ, γίνεται μνεία. Ἔκτοτε ἡ ἡλικία τῆς γυναικὸς φαίνεται ὅτι δὲν ἦτον ἀντικείμενον ἱστορίας ἢ συζητήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΓΑΜΟΥ.

Ὁ Ἀδὰμ δὲν ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἄγαμος. Καὶ ἐν τῷ Παραδείσῳ ἔβλεπεν ὅτι τῷ ἔλειπέ τι. «Εἰς τὸν Ἀδὰμ δὲν εὑρίσκετο βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ» (1). «Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός, Δὲν εἶνε καλὸν νὰ ἦνε ὁ ἄνθρωπος μόνος» (2) Σύζυγος λοιπὸν ἐπρομηθεύθη εἰς αὐτὸν καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας του, τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ζωῆς του, ὁ Ἀδὰμ συνεζεύχθη (3). Πάμπολλα περιστατικὰ στενῶς συνδεόμενα μετὰ τοῦ πρώτου τούτου γάμου χρήζουσι προσοχῆς, διότι ὁ γάμος οὗτος ἦτο τὸ μέγα θεμέλιον τῆς κοινωνικῆς σχέσεως καὶ συγκοινωνίας ὅλων τῶν προσφιλῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν καὶ εὐτυχιῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἔπειτα πρὸς τούτοις τὸ θεμέλιον πάσης κυβερνήσεως. Καὶ ἡ ἱστορία καὶ ἡ παροῦσα πεῖρα τοῦ κόσμου δεικνύουσιν, ὅτι καθόσον οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐν γένει οἱ λαοί, ἠκολούθησαν τὸ σχέδιον τοῦ πρώτου γάμου ἢ ἀπεμακρύνθησαν αὐτοῦ, κατὰ τοσοῦτον ἐπῆλθεν εὐτυχία ἢ δυστυχία εἰς αὐτούς.

Ὑπάρχει ἀλήθειά τις ἔν τινι ἀρχαίᾳ παροιμίᾳ ὅτι «γάμοι γίνονται εἰς τὸν οὐρανόν.» Οὕτως ἱερόν τι ἔχει τὸ πρᾶγμα διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως εἶχε καὶ διὰ τὸν πρῶτον γάμον. Ὁ Κύριος ἐξελέξατο τὴν γυναῖκα διὰ τὸν Ἀδὰμ καὶ προητοίμασεν αὐτὴν κυρίως δι' αὐτόν, οὐδ' ἠρωτήθη περὶ τούτου ὁ Ἀδάμ. Συμφώνως δὲ πρὸς τοῦτο βλέπομεν ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀκολούθως ἐξέλεγον τὰς γυναῖκας διὰ τὰ τέκνα των. Ὁ Ἀβραὰμ ἐξέλεξε γυναῖκα διὰ τὸν Ἰσαάκ, καὶ ἔστειλε τὸν δοῦλόν του νὰ λάβῃ αὐτήν, λέγων «Κύριος ὁ Θεὸς θέλει ἀποστείλει τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου καὶ θέλεις λάβει γυναῖκα εἰς τὸν υἱόν μου ἐκεῖθεν.» (4) Ὁ Ἰσαὰκ παρήγγειλε τὸν Ἰακὼβ νὰ μὴ λάβῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Χανσάν, ἀλλὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς Παδὰν-Ἀράμ, καὶ νὰ λάβῃ γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων Λάβαν. (1) Ἡ συνήθεια τῶν Ἰουδαίων ἦτον οἱ γονεῖς νὰ μνηστεύωσι τὰ τέκνα των εἰς μικρὰν ἡλικίαν. Ἀληθῶς «Ἡ φρόνιμος γυνὴ εἶνε παρὰ Κυρίου.» (2)

Ὁ Κύριος εἶπε· «Θέλω κάμει εἰς αὐτὸν βοηθὸν ὅμοιον μὲ αὐτόν.» (3) Ἀνησμονήσαντες οἱ ἄνθρωποι τὴν πρώτην ταύτην ἀρχὴν τοῦ γάμου «βοηθόν,» ἐπήγαγον ἀνέκφραστον δυστυχίαν εἰς τὸν κόσμον. Τοῦτο ἐπροξένησε τὴν μεγάλην κακίαν τῶν πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἔκαμε τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἐξοντωθῇ σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τῆς γῆς καὶ οὕτως ἐπῆλθεν ὁ κατακλυσμὸς ἐπ' αὐτῆς. «Ἰδόντες οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἦσαν ὡραῖαι, ἔλαβον εἰς ἑαυτοὺς γυναῖκας ἐκ πασῶν ὅσας ἐξέλεξαν.» (4) Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου καλεῖται κατὰ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν, συνεζεύχθησαν μὲ τὰ τέκνα τοῦ κόσμου. Ἀντὶ δὲ νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτὰς εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, τὸ πρᾶγμα ἀπέβη ὡς ὁ Θεὸς παραγγέλλει τὸν λαόν του, λέγων ὅτι οὕτω θέλει ἀποβῇ. Ἡ παραγγελία αὐτοῦ εἶνε, «Τὴν θυγατέρα σου δὲν θέλεις δώσει εἰς τὸν υἱόν του οὐδὲ τὴν θυγατέρα του θέλεις λάβει εἰς τὸν υἱόν σου. Διότι θέλουσιν ἀποπλανήσει τοὺς υἱούς σου ἀπ' ἐμοῦ καὶ θέλουσι λατρεύει ἄλλους θεούς· καὶ θέλει ἐξαφθῇ ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου ἐναντίον σας καὶ πάραυτα θέλει σὲ ἐξολοθρεύσει.» (5)

Δὲν ὑπάρχουσι μεγαλείτεροι ἁμαρτωλοὶ παρὰ τοὺς ὅσοι ἁμαρτάνουσι κατὰ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς γνώσεως. Δὲν εἶνε λοιπὸν παράδοξον ὅτι ἡ ἱερὰ Γραφὴ λέγει· «Ἦσαν γίγαντες ἐπὶ τῆς γῆς κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας,» ἤτοι τέρατα ἀνομίας. Τὰ τέκνα τῶν μικτῶν γάμων ἔγειναν δυνατοί, ἄνδρες ὀνομαστοί. Καὶ εἶδεν ὁ Κύριος ὅτι ἐπληθύνετο ἡ κακία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς.» (6) Ὅθεν καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ἔλαβον ἄλλην νευθεσίαν· «Μὴ ὁμοζυγεῖτε μὲ τοὺς ἀπίστους,» (7) καὶ ὅταν νυμφεύησθε, νυμφεύεσθε «μόνον ἐν Κυρίῳ.» (8)

Ἕτερον ἀξιοσημείωτον ἀντικείμενον εἰς τὸν πρῶτον γάμον ἦτον ὅτι ὁ Κύριος ἔδωκεν εἰς τὸν Ἀδὰμ, τὸν ἀρχηγὸν τῆς γενεᾶς, μίαν μόνην γυναῖκα. Ἡ ἱστορία δεικνύει ὅτι οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ, ἀνησμονήσαντες τὸν Θεόν, ἐλησμόνησαν καὶ τὸ ἐν γάμῳ ἀντικείμενον τοῦτο ὅπως διωρίσθη κατ' ἀρχάς. Δεικνύει πρὸς τούτοις ὅτι εἰς τὴν μεταβολὴν ταύτην ἀφεύκτως παρηκολούθησε ποινὴ ἢ κατάρα. Ἡ πολυγαμία κατ' ἀρχὰς γίνεται λόγος ὅτι ἔλαβε χώραν εἰς τὰ τέκνα τοῦ Κάϊν· «Καὶ ὁ Λάμεχ ἔλαβεν εἰς ἑαυτὸν δύο γυναῖκας» (9). Ἔκτοτε δέ, εἰσαχθείσης τῆς πολυγαμίας, ὡς διὰ γενικοῦ κανόνος, ἡ γυνὴ ἔγεινε μόνον ὄργανον ἢ δούλη εἰς ὅλους τοὺς τόπους, ὅπου δὲν ἀναγνωρίζετο ὁ Θεός. Διὰ τεχνουργήματος τοῦ Λάβαν ὁ Ἰακὼβ ἐπείσθη νὰ νυμφευθῇ δύο γυναῖκας. Ἡ δὲ συνέπεια τούτου ἦτον ἀδιάκοπον μεταξὺ τῶν τέκνων του μῖσος καὶ ζηλοτυπία, καταντήσασα σχεδὸν εἰς φόνον, ἀδιάλειπτοι ἔρι-

(1) Ἐφ. Α' 23. Δ'. 16. Ε' 30. Ἰωάν. Ιᾶ'. 19. (2) Ἡσ. νέ. 14 νγ'. 2.
(1) Γέν. Β'24.—(2) Γέν. Δ'. 18.—(3) Ματθ. 19'. 4. 6. Γέν. Β'. 25.
(4) Γέν. Κᾶ'. 4. 7.

(1) Γέν. ΙΙΒ'. 1.— (2) Παροιμ. 18'. 14.—(3) Γέν. Β'. 18. — (4) Γέν. ΚΒ'. 1.— (5) Δευτ. Ζ'. 3—4.— (6) Γέν. ΣΤ'. 4. 5.— (7) Β' Κορ. Ϛ'. 14.— (8) Α'. Κορ. Ζ'. 39.— (9) Γέν. Δ'. 19.

δες καὶ ταραχαί, αἵτινες καὶ ἔφεραν ἐπὶ τέλους θλιβερὸν θάνατον εἰς τὸν γέροντα. Ὁ Δαβὶδ ηὔξησε τὰς γυναῖκάς του, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα μεταξὺ τῶν τέκνων του ἦτον ἁρπαγὴ καὶ αἱμομιξία παρὰ τοῦ ἑνός, φόνος τοῦ ἀδελφοῦ ὑπὸ τοῦ ἄλλου, ὁ τρίτος ἐπεχείρησε νὰ κυριεύσῃ τὸ βασίλειον, καὶ ὁ τέταρτος ἠθέλησε νὰ θανατώσῃ τὸν ἀδελφόν του ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι. Καὶ ταῦταπάντα προέρχονται ἐκ τῆς πολυγαμίας.

Εἰς τὸν πρῶτον γάμον ἀναφέρεται ὅτι « θέλουσιν εἶσθαι οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· » (1) ἀκολούθως ὀλέπομεν ὅτι ὁ δεσμὸς τοῦ γάμου τοσοῦτον παρέλυσε καὶ μεταξὺ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀκόμη, ὥστε ὁ Μωϋσῆς ἔκαμεν ἀκολούθως αὐστηροὺς κανονισμοὺς περὶ τούτου.Οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἀνέφεραν τὰς διαταγὰς ταύτας τοῦ Μωϋσέως. Ἀξιοσημείωτος δὲ εἶνε ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ· « Δὲν ἀνεγνώσατε ὅτι ὁ πλάσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔπλασεν αὐτούς, καὶ εἶπεν, ἕνεκα τούτου θέλει ἀφήσει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ θέλει προσκολληθῆ εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ θέλουσιν εἶσθαι οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; Ὁ Μωϋσῆς διὰ τὴν σκληροκαρδίαν σας ἐσυγχώρησεν εἰς σᾶς νὰ χωρίζεσθε τὰς γυναῖκάς σας· ἀπ' ἀρχῆς ὅμως δὲν ἔγεινεν οὕτω. Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος ἂς μὴ χωρίζῃ. » (2) Ἀκολούθως λέγει ὅτι διὰ μίαν μόνον αἰτίαν δύναται νὰ ἀποπεμφθῇ ἡ γυνή, καὶ ὅτι ἄνευ τῆς αἰτίας ταύτης, « ὅστις χωρισθῇ τὴν γυναῖκά του, καὶ λαβῃ ἄλλην, γίνεται μοιχός. » Οὐδέποτε νόμος ἀνθρώπινος δύναται νὰ ἀκυρώσῃ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ.

Οὕτως ἐτελέσθη ὁ πρῶτος γάμος. Ὁ δὲ συζεύξας αὐτοὺς εἰς ἓν ἐπεσφράγισε τὸν γάμον διὰ τῆς εὐλογίας του· « Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός· καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Θεός, Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ γεμίσατε τὴν γῆν, καὶ κυριεύσατε αὐτήν, καὶ ἐξουσιάζετε ἐπὶ παντὸς ζώου κινουμένου ἐπὶ τῆς γῆς. » Ὡραῖον κατοικητήριον ἡτοιμάσθη δι' αὐτούς, καὶ ὁ Ἀδὰμ παρέλαβε τὴν νύμφην του κεκοσμημένην μὲ τὸ φόρεμα τῆς ὡραιότητος, τῆς καθαρότητος, καὶ τῆς ἀθωότητος, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Δημιουργός της τὴν ἐστόλισεν. « Ἦσαν καὶ οἱ δύο γυμνοί, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, καὶ δὲν ἠσχύνοντο. » (3) Εὐτυχὲς ζεῦγος! Νέφη δὲν ἐκάλυπτον τὴν εὐτυχίαν των, καὶ ὅμως πόσον βραχεῖαι ἦσαν αἱ ἡμέραι τῆς εὐτυχίας των!

Καλὸν εἶνε νὰ ἀναπολήσωμεν ἐνταῦθα τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν. « Εἰς τὴν ἀνάστασιν οὔτε νυμφεύονται, οὔτε νυμφεύουσιν, ἀλλ' εἶνε ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ. » (4)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ.

Η ΠΡΩΤΗ ΓΛΩΣΣΑ.

Φαίνεται ὅτι ἅμα ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα ἐπλάσθησαν, ἠδύναντο νὰ λαλῶσιν. Οὐχὶ δὲ μόνον ἦσαν ἱκανοὶ διὰ νὰ λαλῶσιν, ἀλλὰ μετὰ τῆς δυνάμεως τοῦ λαλεῖν προσεκτήσαντο καὶ γλῶσσαν. Ἡ γλῶσσα αὕτη ἦτο δῶρον κατ' εὐθείαν παρὰ τοῦ Θεοῦ δοθέν, ὅλλως δ' οὐδέποτε ἤθελεν ἀποκαλυφθῆ. Διαδίδεται δὲ νῦν καὶ νοποιεῖται ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον καὶ ἀποκτᾶται μόνον τῆς μιμήσεως καὶ μετὰ μακρὰν πεῖραν.

Ἀξιοπερίεργον εἶνε νὰ ανιχνεύσωμεν τί ἦτον ἡ πρώτη γλῶσ τὴν ὁποίαν ὁ Μέγας Δημιουργὸς ἔδωκεν εἰς τὰ τέκνα του καὶ ὁποίαν μετεχειρίζετο συλλαλῶν μετ' αὐτῶν, καὶ νὰ ἀκούσω τοὺς ἤχους, τοὺς ὁποίους οἱ πρῶτοι ἡμῶν γονεῖς μετεχειρίζοντ τὰς προσευχὰς καὶ τοὺς αἴνους των εἰς τὸν Πατέρα καὶ Θεόν καὶ δι' ὧν ἐξέφραζον τὰς χαρὰς καὶ τὰς θλίψεις των ὁ εἷς εἰς ἄλλον. Ἡ γλῶσσα αὕτη ἦτον ἀναμφιβόλως ἡ εὐγενεστάτη τῶν οἱ ἄνθρωποι ἐλάλησάν ποτε· διαδοθεῖσα δὲ εἰς ἡμᾶς διὰ πε κότος ἀνθρώπου, ἐξέπεσε φυσικῷ τῷ λόγῳ καὶ αὕτη, ἀπολέ κατὰ μέγαν ἴσως βαθμὸν τὴν πρωτότυπον καθαριότητά της.

Αἱ νῦν ἐν χρήσει ἐν τῷ κόσμῳ γλῶσσαι, ὅπως αἱ παραδ τῶν ἐθνῶν αἵτινες διαιωνίσθησαν διὰ τῆς γλώσσης, εὐκόλως γονται εἰς ἀρχαίαν τινὰ πηγήν. Αἱ γλῶσσαι τοῦ Χριστιανικοῦ ρους προέρχονται ἐκ τῆς Λατινικῆς καὶ Ἑλληνικῆς, αὗται δὲ ρήχθησαν ἐκ τῆς Φοινικικῆς καὶ Ἑβραϊκῆς, ὡς ὅλον μ ἐκ τῶν ἀλφαβήτων καὶ γραμμάτων αὐτῶν. Ἡ Χαλδαϊκή, ἡ ριακὴ καὶ Σαμαρειτικὴ ἦσαν διάλεκτοι τῆς Ἑβραϊκῆς. Αἱ κ τεραι γλῶσσαι τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου, ἡ Ἀραβική, ἡ Περσικ ἡ Σανσκριτικὴ δεικνύουσι συγγένειαν πρὸς τὴν αὐτὴν πηγή τὴν γλῶσσαν ταύτην (τὴν Ἑβραϊκὴν) ἐγράφη τὸ ἀρχαι βιβλίον (ἡ Γραφὴ) πρὸ πολλῶν ἐτῶν.

Ἡ πρώτη διαφορὰ κατὰ τὴν γλῶσσαν ἐγένετο, ὅτε οἱ ἀπ τοῦ Νῶε ἐπεχείρησαν νὰ κτίσωσι τὸν πύργον τῆς Βαβέλ δ'· « ὅλη ἡ γῆ εἶχεν ἕνα λαὸν καὶ μίαν γλῶσσαν. » Ὁ Κ θέλων νὰ ἐμποδίσῃ αὐτοὺς νὰ κατασκευάσωσι τὸν πύργον κάμωσι ὅτι ἐσκόπευον, εἶπεν « Ἔλθετε, ἂς καταβῶμεν, συγχύσωμεν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν διὰ νὰ μὴ ἐννοῇ τοῦ ἄλλου τὴν γλῶσσαν. » (1)

Ἡ σύγχυσις αὕτη τῶν γλωσσῶν συνέβη μεταξὺ ἐκείνων νες ἐλησμόνησαν τὸν Θεόν, ὥστε ἡ πρωτότυπος γλῶσσα εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ, εἰς ἐκείνους οἵτινες διετήρησαν τὸν λό τὴν λατρείαν του. Δὲν ἠδύναντο βεβαίως οὗτοι νὰ ἐγκατα τὴν γλῶσσαν, ἥτις περιελάμβανε τὰ προσφιλέστατα εἰς ἀντικείμενα, τας διδασκαλίας καὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θε πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὰ ὀνόματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐγνώσθη τούς, καὶ τὰ ὁποῖα πάντοτε μετεχειρίζοντο ἀπευθυνόμενοι τὸν· οὐδ' ὑπῆρχεν ἐλαχίστη ἀφορμὴ ἢ λόγος νὰ μεταβ γλῶσσά των ὡς ἐγένετο εἰς τὸν πύργον τῆς Βαβέλ. Καὶ ὅ λιστα ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ διατηρεῖται ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ διατηρεῖσθαι βεβαίως μέχρι τῆς συντελείας αὐτοῦ, ἡ γλῶσσα θέλει θεωρεῖσθαι ὡς ἡ πρώτη τοῦ Θεοῦ ἀποκαλ τὸν κόσμον. Δι' αὐτῆς μόνον ἐλάλησεν εἰς τὸν ἄνθρω τετρακισχίλια ἔτη, δι' αὐτῆς ἔδωκε τὸν διὰ τοῦ ἰδίου του δ λου γεγραμμένον νόμον, καὶ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὴν γλῶσσαν τὴν ἐλάλησεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰπὼν τοὺς ἀξιομνημονεύτους

(1) Γέν. β'. 24. — (2) Ματθ. ιθ'. 3—9. — (3) Γέν. β'. 25. — (4) Ματ κβ'. 30.

(1) Γέν. ιβ'. 5

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νους λόγους. » Ἠλί, Ἠλί, λαμὰ σαβαχθανί, »— Θεέ μου, Θεέ μου, διατί μὲ ἐγκατέλιπες; »

Τὰ πρῶτα ἐν τῷ κόσμῳ ὀνόματα, ἅτινα ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τόπους, τὸ Σάββατον ἢ τὰς θρησκευτικὰς τελετάς, εἶχον σημασίαν τινὰ ὡς πρὸς τὸ ἀναφερόμενον πρᾶγμα, καὶ εἰς πολλὰ χωρία τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας ἀναφέρεται ὁ λόγος δι' ὃν πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα ἐκλήθη οὕτω. Τὰ πρῶτα ταῦτα ὀνόματα εἶνε ὅλα Ἑβραϊκά, καὶ ἡ ἐξήγησις ἢ ἡ σημασία αὐτῶν εἶνε εἰς τὸ Ἑβραϊκόν, ἐξ οὗ καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι αὐτὴ ἦτον ἡ γλῶσσα, ἣν τότε μετεχειρίζοντο ὅταν ἐδόθησαν τὰ ὀνόματα ταῦτα εἰς αὐτά. Τὰ ὀνόματα Ἀδάμ, Εὔα, Σήθ, Νῶε, κτλ., ἔχουσιν ἰδίαν σημασίαν. Τὰ θαυμάσια ὀνόματα, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Θεὸς ἠὐδόκησε νὰ ἀποκαλυφθῇ εἰς τὸν κόσμον, τὰ ὀνόματα Ἰεχωβὰχ καὶ Ἰησοῦς εἶνε Ἑβραϊκά, ἰδίαν ἔχοντα σημασίαν.

Ἀξιοσημείωτον ὅτι ὡς ἡ πρώτη σύγχυσις τῶν γλωσσῶν συνέβη διὰ τοὺς κακοὺς σκοποὺς τῶν ἀνθρώπων, οὕτω καὶ τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτε κατέβη τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦτο τὸ θῶρον τῶν γλωσσῶν, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἄνθρωποι ἐπανεφέροντο εἰς τὸν Θεόν. Ἀναφέρεται ὅτι ἐν τῷ οὐρανῷ ἤχος πολύς, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἀριθμήσῃ ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἵσταντο ἐνώπιον τοῦ θρόνου, κράζοντες μὲ μεγάλην φωνήν, « Ἡ σωτηρία εἶνε τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρνίου » (1).

Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον παράδοσιν ὅτι πρὸ τῆς πτώσεως τοῦ Ἀδὰμ τὰ ζῶα ἐλάλουν. Ὁ Ἰώσηπος ἐν τῇ ἱστορίᾳ του, λαλῶν περὶ τοῦ πειρασμοῦ, λέγει « Πάντα τὰ ζῶντα δημιουργήματα ἐλάλουν. » Τινὰ τούτων μάλιστα φαίνονται ὅτι ἔχουσι τὰ ὄργανα τοῦ λαλεῖν, καὶ τινα πτηνὰ δύνανται νὰ διδαχθῶσι νὰ λαλῶσι. Καί τοι δὲ μὴ ἔχοντες θετικὴν γνῶσιν περὶ τοῦ πράγματος, γινώσκομεν ὅμως ὅτι καὶ τὰ ζῶα μετὰ τῆς λοιπῆς δημιουργίας ἔπαθον μεταβολήν τινα ἀπὸ τῆς πτώσεως. Οὐδὲ φαίνεται ὅτι ἡ Εὔα ἐξεπλάγη ὅτι ὁ ὄφις ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ, ἀλλὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκπλαγῇ διὰ πᾶν πρᾶγμα, διότι ὅπου πᾶν πρᾶγμα ἦτο νέον, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ᾖνε εἰδικῶς παράξενον.

Ἀξιοπερίεργον εἶνε ἐνταῦτα δὲ καὶ εὐάρεστον νὰ ἀνιχνεύσωμεν λέξεις ἀπὸ γλώσσης εἰς γλῶσσαν μέχρι τῆς πηγῆς των, καὶ θαυμάσωμεν πῶς λέξεις ἀρχικαὶ διὰ τοῦ χρόνου καὶ τόπου ἐκτείνονται καὶ αὐξάνουν. Ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς λέξεως, παραδείγματος χάριν, κ ἀ φ ἢ κ ἀ π, ἥτις σημαίνει τὴν ὀράκα ἢ τὸ κοῖλον τῆς χειρός, παράγεται ἡ Λατινικὴ λέξις **captivus**, σημαίνουσα τὸν ἐν τῇ χειρὸς συλλαμβανόμενον— τὸν αἰχμάλωτον. Τὰ βρέφη, ὅταν τὸ πρῶτον ἀρχίζωσι νὰ λαλῶσι, προφέρουσι τὰς λέξεις αἐ, αἐ, ἢ εμ, μεμ, εμ. Τὰς λέξεις ταύτας μετεχειρίσθησαν καὶ τὰ πρῶτα τέκνα ἐν τῷ κόσμῳ προφέροντα τὰ προσφιλέστερα αὐτῶν ἀντικείμενα. Α δ Α ε ὲ ἐβραϊστὶ σημαίνει πατήρ, καὶ Ε μ σημαίνει μήτηρ.

(1) Ἀποκάλ. ζ. 9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΠΡΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ—ΠΡΩΤΟΝ ΣΑΒΒΑΤΟΝ—ΠΡΩΤΗ ΤΡΟΦΗ.

Ἡ ἰδέα, τὴν ὁποίαν οὐκ ὀλίγοι ἔχουσιν ὅτι ἡ ἐργασία προέρχεται ἐκ τῆς δοθείσης ἕνεκα τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς πτώσεως κατάρας, εἶνε λίαν ἐσφαλμένη. Ἡ Ἱστορία μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ὅλα τὰ ἅγια ὄντα ἐργάζονται. Ὁ πρῶτος στίχος τῆς Ἱστορίας, ἡ πρώτη ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ μᾶς τὸν παριστᾷ ὅτι ἐργάζεται. «Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.» Καὶ πάλιν λέγει· « Τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ εἶχεν ὁ Θεὸς συντετελεσμένα τὰ ἔργα αὐτοῦ.» (1). Ὁ Κύριος ἡμῶν μετεχειρίσθη τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν, λαλῶν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· «Ὁ πατήρ μου ἐργάζεται ἕως τώρα, καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι » (2). Εἴδομεν δ' ἤδη ὅτι οἱ ἄγγελοι εἶνε « διακονοῦντα πνεύματα.» Οὐδόλως λοιπὸν παράδοξον, ἂν ἅμα ὅτε ὁ Ἀδὰμ ἐδημιουργήθη, ἐργασία εὑρέθη δι' αὐτὸν εἰς τὴν Ἐδέμ. Ἡ Ἱερὰ Γραφὴ λέγει· « Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἔθεσεν αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς Ἐδὲμ διὰ νὰ ἐργάζηται αὐτόν, καὶ νὰ φυλάττῃ αὐτόν » (3). Ὁ Ἀδὰμ ἦτο πεπροικισμένος μὲ ἔξοχον νοῦν καὶ ἀπεριόριστον σχεδὸν ἱκανότητα καὶ μὲ σῶμα προητοιμασμένον διὰ ἐργασίαν, εἶχε δ' ἐνώπιόν του γῆν γέμουσαν θησαυρῶν πρὸς χρῆσιν καὶ διατήρησίν του. Μέρος λοιπὸν τῆς δοθείσης εἰς αὐτὸν εὐλογίας ἦτο· « Γεμίσατε τὴν γῆν καὶ κυριεύσατε αὐτήν.» (4). Βλέπομεν πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ Θεὸς πλάσας πάντα τὰ ἔμψυχα ὄντα ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὸν Ἀδάμ, καὶ οὗτος ἔδωκεν ὄνομα εἰς ἕναστον αὐτῶν (5). Οὕτω δ' ἡ ἐργασία εὑρέθη καὶ διά τε τὴν χεῖρα καὶ τὴν γλῶσσαν, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν.

Ἡ ἐντολὴ « Ἓξ ἡμέρας ἐργάζου,» ἐδόθη οὕτω κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Ἀδὰμ ἐν τῷ Παραδείσῳ, ἥτις καθὼς καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε κατάρα, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εὐλογία. Διότι ἅπασαι αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ ἐδόθησαν ἐν ἀγάπῃ. Αἱ εἰς τὴν ἐπιμελῆ καὶ καθολικὴν πεῖραν ἑπόμεναι ὑποσχέσεις δεικνύουσιν ὅτι ἡ εὐδαιμονία καὶ εὐτυχία ἡμῶν συνδέονται μετὰ τῆς ἐργασίας. Καίτοι δὲ σωζόμεθα διὰ πίστεως, ὁ Ἀπόστολος μᾶς λέγει ὅτι « Ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων εἶνε νεκρά » (6).

Καὶ νῦν φαίνεται ἕτερος μέγας θεμέλιος λίθος τῆς ἱστορίας, λίθος, τὸν ὁποῖον ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου καὶ ἡ ποικίλη κατάστασις τῶν νῦν ἐπὶ γῆς ἠθῶν τρανῶς δεικνύουσιν ὅτι συνδέεται μετὰ τῶν ὑψίστων συμφερόντων τοῦ ἀνθρώπου. Μετὰ τῆς ἐντολῆς τῆς ἐργασίας συνδέεται ἑτέρα ἐντολή, « Ἐνθυμοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου διὰ νὰ ἁγιάζῃς αὐτήν. »

Πολλοὶ ὑπολαμβάνουσιν ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη ἐδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ Σινᾶ ὄρους, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα. Τὸ Σάββατον συνεστήθη κατὰ τὴν δημιουργίαν καὶ ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ κήπῳ τῆς Ἐδέμ. « Καὶ εἶχεν ὁ Θεὸς συντετελεσμένα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα

(1) Γεν. Β'. 2.—(2) Ἰωάν. Ε'. 17.—(3) Γεν. Β'. 15.—(4) Γεν. Α'. 28.—(5) Γεν. Β'. 20.—(6) Ἰάκ. Β'. 26.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔκαμε, καὶ ἀνεπαύθη τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἔκτισε καὶ ἔκαμεν ὁ Θεός.» (1).

Ἡ λέξις Σάββατον σημαίνει ἀνάπαυσιν. Ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις, ἡ μεταφραζομένη «ἀνεπαύθη,» σημαίνει μᾶλλον ἔπαυσεν· οὐδ' ἀντιπαρατίθεται εἰς τὸν κόπον, ἤτοι τὴν κούρασιν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐνέργειαν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς οὔτε γινώσκει τὸν κόπον, οὔτε ἔχει χρείαν ἀναπαύσεως. Οὕτως ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὴν «πρώτην ἡμέραν,» ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ δημιουργία, καὶ «ἡγίασεν αὐτήν.» Ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἦτο τὸ Σάββατον. Ἡ τετάρτη ἐντολὴ δὲν φαίνεται συνιστῶσα τὸ Σάββατον, ἀλλὰ μᾶς ἐνθυμίζει αὐτὸ καὶ μᾶς λέγει: «Ἐνθυμοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, διὰ νὰ ἁγιάζῃς αὐτήν»· μεταχειρίζεται δὲ ὁ Θεὸς τὰς αὐτὰς λέξεις πρὸς ἀνάμνησιν αὐτῆς, οἵας μετεχειρίσθη καὶ ὅτε τὴν συνέστησεν. Οὕτω δ' ὁ ἄνθρωπος, τὸ δημιούργημα, ἀδιακόπως ὤφειλε νὰ ἐνθυμῆται τὸν Δημιουργόν του.

Τὸ Σάββατον, ὡς σημεῖον μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ του, ἔχει νῦν καὶ ἄλλας ἀπαιτήσεις· ἕτερα δύο οὐσιώδη ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀντικείμενα, ὧν ἑκάτερον ἐπήγαγε μεταλλαγὴν τῆς ἡμέρας, συνεδέθησαν μετ' αὐτοῦ. Τώρα θεωρεῖται ὡς σημεῖον δημιουργίας, σωτηρίας καὶ ἁγιασμοῦ. «Καὶ τὰ Σάββατά μου ἔδωκα ἔτι εἰς αὐτούς, διὰ νὰ ἦνε μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτῶν σημεῖον, ὥστε νὰ γνωρίζωσιν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς.» (2). Ἑκάστης ἑβδομάδος ἡμέρα μετὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, οὖσα εἰς αὐτὸν ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος, ἐξηκολούθει νὰ ἦνε οὕτω καθιερωμένη μέχρι τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ὅτε, μεταλλαχθείσης τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους, μετηλλάγη καὶ τὸ Σάββατον εἰς τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, τὴν ἡμέραν τῆς Ἐξόδου, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ περιστατικοῦ τούτου. «Ἐνθυμοῦ ὅτι ἦσο δοῦλος ἐν τῇ γῇ τῆς Αἰγύπτου· καὶ Κύριος ὁ Θεός σου σὲ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ἐξηπλωμένῳ· διὰ τοῦτο Κύριος ὁ Θεός σου προσέταξεν εἰς σὲ νὰ φυλάττῃς τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου.» (3). Ἡ ἡμέρα δ' αὕτη παρῆλθε μετὰ τῶν ἄλλων τύπων τῆς Ἰουδαϊκῆς οἰκονομίας, ὅτε ὁ Δημιουργὸς ἐξεπλήρωσε τὴν μεγάλην ἀπολύτρωσιν τοῦ λαοῦ του διὰ τῆς θυσίας τοῦ ἑαυτοῦ του. Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας ἐξεπληρώθη. Τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ Κύριος ἀνεστήθη ἐκ νεκρῶν, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐπανειλημμένως ἐφάνη εἰς τοὺς μαθητάς του οἵτινες ἦσαν ὁμοῦ συνηγμένοι. (4) Τὴν ἡμέραν ταύτην, ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατέβη, ἐπομένως δὲ μετηλλαγὴ τοῦ Σαββάτου παρηκολούθησε, καὶ ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος, ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐν Χριστῷ τῷ ἀρχηγῷ αὐτῆς, ἐγένετο πάλιν ἡμέρα τοῦ Κυρίου καὶ αὐτερώθη ὡς καὶ τὸ Σάββατον. Τὴν πρώτην λοιπὸν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος οἱ μαθηταὶ συνήχθησαν διὰ νὰ μνημονεύσωσι τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου εἰς τὴν τράπεζάν του καὶ νὰ ἀκούσωσι τὸ κήρυγμα, (5) καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην ἔκαστος διετάχθη «νὰ ἐναποθέτῃ παρ' ἑαυτῷ συνεισφορὰν εἰς τὸν Κύριον καθὼς εὐπορεῖ.» (6)

Βλέπομεν δ' ὅτι ὁ Θεὸς ἡγίασεν οὐχὶ μόνον τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Χριστῷ ἐγερθείσης ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀκόμη ἐζήτησε παρὰ τοῦ λαοῦ του τοὺς πρώτους καρποὺς τῶν ἀγρῶν των, τὰ πρωτότοκα τῶν ζώων των καὶ τὸν πρωτότοκον υἱόν των. (1)

Ἡ διαίρεσις τοῦ καιροῦ εἰς ἑβδομάδας ἐξηκολούθει καὶ εἰς πολλοὺς τόπους ἀκόμη ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἔπαυσαν νὰ γνωρίζωσιν Ἐκεῖνον ὅστις ἡγίασε τὴν ἑβδόμην ἡμέραν καὶ ὁ ἀριθμὸς μάλιστα ἐπὶ τοσοῦτον ἐθεωρεῖτο ὡς ἱερὸς καὶ μυστηριώδης ἀριθμός. Ὁ Λάβαν λαλεῖ περὶ ἑβδομάδων. (2) Οἱ ἀρχαῖοι Ἀσσύριοι, ἀπόγονοι τοῦ Σήμ, οἱ Αἰγύπτιοι, ἀπόγονοι τοῦ Χάμ, οἱ Ἄραβες, ἀπόγονοι τοῦ Ἰσμαήλ, οἱ Φοίνικες καὶ ἄλλα ἔθνη εἰδωλολατρῶν διετήρουν τὴν ἑβδομάδα· καὶ νῦν μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐθνῶν τῆς γῆς, πᾶσα σχεδὸν ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος διατηρεῖται ὑπὸ τούτου ἢ ἐκείνου ὡς ἁγία, ὡς ἁγία ἡμέρα, ὡς ἑβδόμη ἡμέρα τοῦ Σαββάτου, καὶ οἱ Χριστιανοὶ φυλάττουσι τὴν Κυριακήν, οἱ δ' Ἰουδαῖοι τὸ Σάββατον καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ τὴν Παρασκευήν κτλ.

Τὸ Σάββατον εἶνε μία τῶν μεγαλειτέρων εὐλογιῶν, αἵτινες ἐδόθησάν ποτε εἰς τὸν ἄνθρωπον· εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεώς του, τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦσι τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχή. Καὶ τὰ δημιουργικὰ κτήνη ἔχουσι χρείαν αὐτῆς καὶ θέλουσιν εἶσθαι ἱκανῶς τρεφόμενα νὰ πράττωσι πλειοτέραν ἐργασίαν ἀναπαυόμενα μίαν ἡμέραν ἐν τὰς ἑπτά. Ὁ Κύριος λέγει «Τὸ Σάββατον ἔγεινε διὰ τὸν ἄνθρωπον.» (3)

(ἀκολουθεῖ).

ΜΙΑ ΠΡΟΤΡΟΠΗ

πρὸς τὰς τοῦ Καϋστρινοῦ καὶ Μαιανδρίου πεδίου Κοινότητας.

«Τίς ἀγορεύειν βούλεται»

Ὅπόταν εἰς τὰς συνελεύσεις τῶν ἀρχαίων προγόνων μας Ἑλλήνων τοῦ Καϋστρινοῦ καὶ τοῦ Μαιανδρίου Κοινότητες, τῶν θαυμασίων καὶ δαιμονίων ἐκείνων Ἑλλήνων, ὧν ἡ δόξα καὶ τὸ ὄνομα ἀγήρως! ἦτο λόγος περὶ σωτηρίας, εὐτυχίας καὶ εἰρηνικῆς ἡσυχίας τῆς πατρίδος, ἀφ' οὗ ἀπέδιδον τὰ νεναμισμένα ὅσια καὶ ἐποιοῦντο εὐχὰς τῶν εἰς τοὺς θεούς, ἀνίστατο ὁ κήρυξ καὶ ἔλεγε μεγαλοφώνως «Τίς ἀγορεύειν βούλεται;»

Τὴν φωνὴν ταύτην σήμερον, ὦ φίλοι τῆς Μικρασίας καὶ Ἕλληνες, οὐχὶ κήρυξ πλέον, ἀλλ' αὐτὴ ἡ πατρίς μας παραπονουμένη λέγει «τίς ἀγορεύειν βούλεται,» τέκνα μου; τίς ἀπὸ σᾶς πρός με στοργήν, ἀγάπην καὶ εἰλικρίνειαν, διὰ νὰ ἀγορεύσῃ κοινῶς πρὸς τὰ ἄπαντα τέκνα μου συμφέροντα;

Αἱ ἄλλως πλούσιαι τῶν δύο πεδίων Κοινότητες (ἰδίως ἡ Ἔφεσος), ὡς καὶ ἡ Σμυρναϊκὴ δημοσιογραφία πιστοποιοῦσι, πλουσίως καὶ ἐλευθερίως καὶ ὑπερόχως συναρπάσονται καὶ εἰς ἀντιλήψεις

(1) Γεν. Β'. 2. —(2) Ἐξ. κ'. 12. ἐξοδ. λά. 13.— (3) Δευτ. ἑ. 15 — (3) Ἰωάν. κ'. 19, 26. —(5) Πραξ. κ. 7. — (6) Α'. Κορ. ιστ'. 2.

(1) Ἔξοδ. ιγ. 12 Λευϊτ. κγ'. 10.—(2) Γεν. κθ'. 27. — (3) Μαρκ.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εὐαγγελικὴν πολιτείαν σας. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀγαπητοὶ Πατέρες, ὁπόταν μετὰ λύπης λέγῃ « Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς ;» ἐννοεῖ ὅτι θὰ ἔλθῃ καιρός, ὅτε πλέον ὁ λαὸς δὲν θὰ ἀκούῃ παρὰ τῶν Ἱερέων, (ὡς γίνεται σήμερον) ὅτι ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον στηρίζονται εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὁμόνοιαν, καὶ δὴ εἰς τὴν ἰσόνομον δικαιοσύνην, ἀλλ' ὅτι θὰ ἔχῃ Ἱερεῖς, οἵτινες θὰ νομίζωσι καὶ θὰ διδάσκωσιν ὅτι ἀρκεῖ μόνον ν' ἀκούῃ τις τὸ Εὐαγγέλιον ἢ νὰ ἀναγινώσκῃ κἀνὲν ρητὸν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἢ νὰ φέρῃ φυλακτήριόν τι εἰς τὸν κόλπον του, καὶ τοῦτο φθάνει ὅπως ἰατρεύσῃ τὰς σωματικὰς καὶ τὰς ψυχικὰς ἀσθενείας του!!

Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, ὦ Ἱερεῖς, ὁ Χριστιανισμὸς δὲν διδάσκεται οὕτω, ἀλλ' οὔτε καρποφορεῖ ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ, ὅταν ὁ ἀναγινώσκων ἀναγινώσκῃ ὡς χαλκὸς ἠχῶν, καὶ ὁ ἀκροατὴς ἀκούῃ τὰ ἀναγινωσκόμενα ὡς ἠχήματα χαλκοῦ κσὶ ὡς ἐπῳδὰς μαγευτικάς! Ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ διδάσκεται συνοδευομένη μὲ τὴν ἀγάπην, ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην. Ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου μὴ πλανώμεθα! « Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἂν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει » ὁποΐά τις σπέρματα χώσῃ εἰς τὴν γῆν, τοιούτους καὶ καρποὺς θὰ θερίσῃ. Ἂν δὲν παύσωμεν ζῶντες ἀντιχριστιανικῶς καὶ ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὰς καλὰς ἀναγνώσεις, πρὸς τὰ γράμματα, πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἱερῶν καθηκόντων μας, καὶ ἂν δὲν ἐμπνεύσωμεν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τὴν θείαν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, θὰ μᾶς τιμωρήσῃ ἀφεύκτως ὁ Θεός! καὶ θὰ ἐπαληθεύσῃ ἡ προφητικὴ κατάρα « ἐπάξει ἐπὶ σὲ Κύριος ἔθνος μακρόθεν ἀπ' ἐσχάτων τῆς γῆς, ὡσεὶ ὁρμημα ἀετοῦ, ἔθνος οὗ οὐκ ἀκούσῃ τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ἔθνος ἀναιδὲς προσώπῳ, ὅπερ οὐ θαυμάσει πρόσωπον πρεσβύτου καὶ νέον οὐκ ἐλεήσει.» « Τίς ἀγορεύειν βούλεται ;»

Βλέπετε ἀπὸ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν πνευματικῶν ποιμένων πόσα κακὰ εἰς τὰς Κοινότητας ἐπισυμβαίνουσιν; ἀκούετε τί ὁ Πλάτων λέγει περὶ τῆς ἀξιοκατακρίτου ἀναιδείας καὶ ἀσέμνου διαγωγῆς τῶν προϊσταμένων ἑκάστης Κοινότητος; «ὅπου, λέγει, ἀναισχυντοῦσι, ἐφέρουσι ἀνάγκη καὶ νέους ἀναιδεστάτους εἶναι.» χρέος ὄθεν ἐστὶ τῶν προϊσχόντων καὶ προϊσταμένων εἶνε νὰ θέλητε τὰ καλά, τὸ δὲ χρέος τῶν ἱερέων εἶνε νὰ τὰ θέλωσι νὰ τὰ διδάσκωσι καὶ νὰ τὰ ἐπιβάλλωσι. Χρέος ἀρχόντων καὶ Κληρικῶν εἶνε νὰ ἀφομοιωθῶσιν εἰς τὰς Κοινότητάς των ὡς τὸ ἅλας εἰς τὴν τροφήν, διότι ἂν τὸ ἅλας τοῦτο διὰ τῆς ἀδιαφορίας, τῆς ἐπακτοῦ βιχανοΐας καὶ τοῦ κατακρίτου διχασμοῦ μολυνθῇ, αἱ Κοινότητες πῶς θὰ ἀρτισθῶσι, πῶς θὰ εὐθαιμονήσωσι; πῶς θὰ διαχθῶσι, θὰ γραμματισθῶσι καὶ τὴν ἀμάθειαν θὰ ἀποταξώσιν; Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, ἡ εἰρηνοποιὸς δύναμις, ἡ ὅλως ἀγάπη, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ Πατρός, ἡ θεοδώρητος σύνδεσμος εἰρήνη, νεῦσον, ῥώτισον ἡμᾶς μὲ τας φωταγωγὸς εἰρηνικάς σου ἀκτῖνας! τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν διάνοιξον καὶ κατάρτισον ἡμᾶς τῷ ἔρωτι τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης καὶ ὁμονοίας! Παντοδύναμε Θεὲ τοὺς συνταραττομένους κλυδωνίοις τῶν Κοινοτήτων εἰρήνευσον! τὴν ἀγάπην καὶ τὴν μεταξὺ αὐτῶν ὁμόνοιαν βέβαιον· τὰ ἔργα ἡμῶν καὶ τοὺς διαλογισμοὺς πρὸς τὸ καλὸν συμφόρησον εἰς γνῶσιν τῶν Θείων σου ἐντολῶν καὶ τῆς Θείας ἀγάπης σου· τὰς φρένας ἡμῶν ἐδήγησον, ἵνα δοξάζωμεν τὸ πανένδοξον ὄνομά σου ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ εὐγνωμοσύνῃ καρδίᾳ. Γένοιτο!

Δ. Α. Μ. ΧΑΡΙΚΛΗΣ,

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΤΡΙΧΩΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ.

Ἡ λευκότης τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς δὲν εἶνε πάντοτε ἀποτέλεσμα τοῦ προβεβηκότος τῆς ἡλικίας. Ἡ λευκότης αὕτη παρατηρεῖται καὶ εἰς κεφαλὰς νέων δεκαοκτὼ καὶ εἴκοσιν ἐτῶν, καὶ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, κατὰ τὴν Ἀφρικὴν ἰδίως ἀπαντώμενοι, οἱ καλούμενοι Λευκῖται ἢ Ἀλβῖνοι, οἵτινες γεννῶνται ἔχοντες τὰς τρίχας λευκάς. Ἡ λευκότης τῆς κόμης ἐπέρχεται πολλάκις διὰ μιᾶς. Αἱ τρίχες τοῦ διασήμου Θωμᾶ Μόρ καὶ τοῦ Ἱσπανοῦ Διέγου Ὀσσαρίου ἐλευκάνθησαν ἐν μιᾷ νυκτί, ὅτε οὗτοι ἔμαθον τὴν εἰς θάνατον καταδίκην αὐτῶν. Λέγουσι δὲ ὅτι συνέβη αὐτὸ καὶ εἰς τὴν ὡραίαν ἀλλ' ἀτυχῆ βασίλισσαν τῆς Γαλλίας Μαρίαν Ἀντωνιέτταν, ὅτε καὶ αὕτη εἶχε καταδικασθῇ εἰς θάνατον. Νέος τις ζωγράφος, τοῦ ὁποίου ἡ κόμη ἦτο μέλαινα, κρυβεὶς ἐν ὑπογείῳ ἐπὶ τῆς γαλλικῆς τρομοκρατίας τοῦ 1793, ἐξῆλθε μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἔχων τὴν κόμην λευκοτάτην. Δὲν εἶνε δὲ πολὺς καιρὸς ὅτε νέοι τινές, διατρέξαντες πάντας τοὺς κινδύνους φοβεροῦ ναυαγίου, ἔφθασαν εἰς τὴν ξηρὰν μὲ καταλευκα μαλλία.

Ἀλλὰ τὸ ἐκπληκτικώτερον εἶνε, ὅτι συμβαίνει πολλάκις κόμη λευκὴ νὰ γίνηται πάλιν μέλαινα χωρὶς νὰ μεταχειρισθῶσιν, ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, τὰ τοῦ κόρακος ὠά, τὰ ὁποῖα συνιστᾷ ὁ σοφὸς πλὴν εὔπιστος Πλίνιος. Ἡ Σωσάνα Ἐδμόνδου, Ἀγγλὶς τὸ γένος, εἶδε κατὰ τὸ ἐννενηκοστὸν πέμπτον τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτος, τὴν τέως κατάλευκον κόμην αὐτῆς νὰ γείνῃ μέλαινα καὶ νὰ μείνῃ τοιαύτη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῆς συμβάντος μετὰ τριάκοντα ἔτη. Ὁ ἰατρὸς Σλάδης, εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα ἐτῶν, ἐδοκίμασε τὴν αὐτὴν εὐχαρίστησιν, ὅτε εἶδε τὴν μεταμόρφωσιν ταύτην. Ἡ κόμη αὐτοῦ ἔλαβε βαθὺ ῥαϊὸν χρῶμα καὶ ἔμεινε τοιαύτη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, συμβάντος τὸ ἑκατοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος. Γέρων τις ἑκατοντούτης ἐκ Βιέννης εἶδε μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως τὴν καταλευκον αὐτοῦ κόμην νὰ γείνῃ ἐντελῶς μέλαινα. Ἀναφέρεται ἐπίσης Σκώτος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκ τῆς ἡλικίας καταλευκανθεῖσα κόμη ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ξανθή, ὡς ὅτε ἦτο νέος.

Ἄλλο σὺχ ἧττον ἄξιον περιεργείας φαινόμενον, ἐπιβεβαιούμενον δὲ ὑπὸ πολλῶν συγγραφέων, εἶνε ὅτι αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἐξακολουθοῦσιν αὐξάνουσαι καὶ μετὰ θάνατον ἀκόμη, ὡς συγγραφεύς τις ποιεῖται μνείαν στόματός τινος, τοῦ ὁποίου τὴν κόμην καὶ τὸν πώγωνα ἐφαλίδισαν πολλάκις. Ἡ «Ἐφημερὶς τῶν σοφῶν» ἀνέφερεν ἄλλοτε περὶ νεαρᾶς γυναικός, τῆς ὁποίας μετὰ τὰ μαλλία ἐξῆλθον ἀπὸ τὰς ῥωγμὰς τοῦ τεφροῦ της. Μετὰ

τεσσαράκοντα τρία ἔτη ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τὸ πτῶμα ἐφάνη ἀκέραιον καὶ φυλάττον σχεδὸν τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν, καί τοι μετὰ ταῦτα εἶχον θάψει δύο ἄλλους νεκρούς, ἐντελῶς διαλυθέντας. Κόμη βοστρυχώδης καὶ πυκνοτάτη ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ σῶμα. Ἦτο χρώματος ἐρυθροῦ, ὀλίγον σγουρή, ἀλλὰ σεσηπυῖα καὶ θραυομένη εὐκόλως. Ἕτεροι εἶδον ἔν τινι ἀγροτικῷ νεκροταφείῳ, ὅπου ἀπὸ ἡμίσεος αἰῶνος δὲν ἔθαπτον πλέον, εἶδον, λέγομεν, κρανίον φέρον φενάκην, τῆς ὁποίας αἱ τρίχες εἶχον κάλλιστα διατηρηθῆ.

ΘΕΙΑ ΛΥΡΑ.

Στὴν ἄμμον, ποῦ μὲ στεναγμοὺς ἐρωτικοὺς τὸ κῦμα
τρέχει καὶ κύπτει καὶ φιλεῖ,
χθὲς νύκτα μὲ φιλέρημον περιεπάτουν βῆμα,
ὅταν τὸ κῦμα ἤκουσα νὰ ψιθυρίζῃ, νὰ λαλῇ.

Ἁπλοῦς δὲν ἦτο στεναγμὸς οὐδὲ φωνὴ ὀδύνης,
δὲν ἦτο λαλιὰ πτηνοῦ,
δὲν ἦτο, ναῦτα, ἡ ἀρὰ ἣν ἄπελπις ἀφίνεις
ὠχρός, κυματοσύντριπτος, ἐν μέσῳ τοῦ ὠκεανοῦ,

Ἀλλ' ἦτο ᾄσμα ἱλαρόν, ἦτο φωνὴ γλυκεῖα,
σεμνὴ καὶ θεία μουσική·
Δὲν ἦτο γλῶσσ' ἀνθρώπινος, πλὴν λύρα οὐρανία,
ἥτις 'ς τὸ δένδρον τῆς ψυχῆς ἠχεῖ ἁρμονική.

Ἄλησον, λύρα, λάλησον· κ' ἂν μόνος σὲ ἀκούω,
τοὺς στεναγμούς σου ἐννοῶ·
τῶν ἰδικῶν μου πικρῶν κ' ἐγὼ τὴν λύραν κρούω,
αὐτὴν ὡς λύραν ἔκλεξα, πλὴν δὲν μετανοῶ.

Οὐχί· διότι ἔχουσιν οἱ στεναγμοί της μῦρον,
οἱ θρῆνοί της χαράν,
τὸ πῦρ της δρύσον πρωϊνῶν, ἐαρινῶν ζεφύρων·
διότι παρακολουθεῖ ἐλπὶς τὴν συμφοράν.

Τα χείλη ὅσα ἔμαθον νὰ μειδιῶσι μόνον
συχνὰ μετανοοῦν·
Ἡ τέρψις ἔχει σύζυγον ζηλότυπον τὸν πόνον,
ἡ δὲ ζωὴ κ' ὁ θάνατος 'ς τὴν γῆν συγκοινωνοῦν.

Θρήνησον, λύρα, θρήνησον εἰς τὴν σιγὴν τοῦ κόσμου,
ὁ θρῆνός σου ἠχεῖ
ὡς ψαλμῳδία ἱερὰ καὶ μυστικὴ ἐντός μου·
τὸ ὄνειρον τοῦ βίου μας εἶν' ἐπὶ γῆς βραχύ.

Εἶνε βραχὺ τὸ ὄνειρον, πλὴν ἡ πραγματικότης
ἀθάνατος, μακρά·
σ' τοῦ χρόνου τὰ ἐρείπια σεμνὴ αἰωνιότης
τὸν θρόνον της ἐγείρουσα, τὸ παρελθὸν μετρᾷ.

Ἄλησον, λύρα, λάλησον, τοῦ μέλλοντος προφῆτ
« Θὰ ζήσῃ ἡ ψυχή· »
θὰ γίνουν ἀγαλλίασις ποτὲ οἱ στεναγμοί της,
τῆς ἀρετῆς δὲν χάνεται ποτὲ ἡ προσευχή.

Δὲν χάνεται ὁ στεναγμὸς ψυχῆς ἠδικημένης
οὐδ' ἄδικος χαρά,
ἀλλ' εἰς τὴν στήλην γράφεται τῆς θείας Εἱμαρμέν
ὡς ἱερὸν μνημόσυνον κ' ἡ πρώτη της ἀρά.

Εἶνε βραχὺ τὸ ὄνειρον, πλὴν ἡ πραγματικότης
τοῦ βίου μας μακρά.
Στοῦ χρόνου τὰ ἐρείπια σεμνὴ αἰωνιότης
τὸν θρόνον της ἐγείρουσα τὸ παρελθὸν μετρᾷ.

Περᾶτε λοιπόν, φάσματα, ἐνώπιόν της τώρα,
χαραὶ καὶ στεναγμοί,
περᾶτε, κρῦα κόκκαλα, ὠχρά, σινδονοφόρα
καὶ σᾶς ἀναγνωρίζουσιν οἱ Θεῖοι ὀφθαλμοί.

Περᾶτε, χρυσοΰφαντα τῆς ἀδικίας ράκη,
βασιλικαὶ στολαί·
ἡ δύναμίς σας ὑπ' αὐτὰς ὡς ὁ κηρὸς ἐτάκη,
σκιαὶ ὡς χθὲς ἀγέρωχοι, πλὴν σήμερον δειλαί.

Καὶ σύ, νεότης, πάρελθε καὶ κάλλος τοῦ σαρκίο
καὶ βλέμμα πονηρόν,
στολαὶ ὀνείρων καὶ σκιαὶ τοῦ ἐφημέρου βίου,
κελύφη εὐκολόθρυπτα ἀσέμνων ἡμερῶν.

Περᾶτε, ὦ ἐξόριστοι, γυμνοὶ καὶ πεινα λέοι,
περᾶτε, ἐν σορῷ·
τῆς ἀναμνήσεως ὑμῶν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν κλαίει,
ἡ μνήμη σας ἀπώλετο εὐθύμως ἐν χορῷ.

Ἀπώλετο πᾶν θέλγητρον καὶ μετ' αὐτὸ ἡ λήθη
ἐπῆλθε φοβερά·
ἡ ὕπαρξίς σας ἐπὶ Γῆς εὐθὺς ἐλησμονήθη,
ὡς ἔαρ ποῦ ἐδίωξε τὸ πνεῦμα τοῦ βορρᾶ.

Ἐλησμονήθη, πλὴν ἐδῶ οὐδὲν ἐλησμονήθη!
Ἡ μνήμη τῶν νεκρῶν
ἀνέζησεν ἀθάνατος κ' ἰδοὺ διετρήθη
τὸ κάλυμμ' ἀποβάλλουσα τοῦ τάφου τὸ ψυχρόν

Θρήνησον, λύρα, θρήνησον· εἰς τὴν σιγὴν τοῦ
ὁ θρῆνός σου ἠχεῖ
ὡς τοῦ προφήτου ὁ ψαλμὸς ὁ ἱερὸς ἐντός μου·
τὸ ὄνειρον τοῦ βίου μας εἶν' ἐπὶ γῆς βραχύ.

Εἶνε βραχὺ τὸ ὄνειρον, πλὴν ἡ πραγματικότης
ἀθάνατος, μακρά,
στοῦ χρόνου τὰ ἐρείπια σεμνὴ αἰωνιότης
τὸν θρόνον της ἀνήγειρε καὶ μᾶς ἀναμετρᾷ.

Ἐν Σ. Σμύρνῃ τὴν 2 Ὀκτωβρίου 1872.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ Δ.

Δημοσία Βιβλιοθήκη Βέροιας

γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
(Ἰωάν. η'. 32).

Ταῦτα διδάσκει μὰς τὸ ὕψιστον τῆς οἰκοπονήσεως τοῦ θρώπου βιβλίον· ἡ προκειμένη εἰκὼν μορφὴν γυναικὸς παριστᾷ τὴν ὑρτάτην τῶν ἀρετῶν, τὴν ἱερὰν Ἀθειαν, ἐν τῇ χειμὲν κρατοῦσαν ν ἁγίαν Γραφήν, δὲ τοὺς πόδας τῆς πατοῦσαν τὸν ναστισμόν, τὴν δουλείαν καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν. Ὁπόὡραίαν καὶ γλυτὸ πρόσωπον τῆς ληθείας, ἀπτινοβούσης πρὸς τὸν νὸν ἐχούσης ἐμένους τοὺς δμοὺς καὶ τὴν λιψιν τοῦ σωτῆρος Πατρὸς ἐπικαμένης ὑπὲρ τῶν ωρωμένων καὶ τοῦ ψεύδους πεμένων Αὐτοῦ μάτων!

λλὰ τί ἐστι ναστισμός, δουλεία δεισιδαιμονία; ναστισμὸς ἐνε κατ' ἀρχὰς περὶ τὰ ἱερὰ ἐνώδη ζῆλον, ἐκ ατικοῦ fanum μένος, ἱερόν), καὶ φανατιὸν διετήρησεν ἐπὶ πολὺ ταύτην τὴν καλὴν αὐτοῦ σημασίαν ἕνεκα τε τῇ λατρείᾳ καὶ τῷ λοιπῷ βίῳ θεσμανίας τῶν ἐθνικῶν ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς κλασικοῖς συγγραφεῦσι ωμαίων φανατισμὸς δηλοῖ τὸν τυφλὸν καὶ ἄλογον ζῆλον, ικὸς δὲ τὸν θεσμανῆ. Οἱ δὲ πρῶτοι ἐκ Ρωμαίων Χριστιατικοὺς ἐκάλουν τοὺς εἰδωλολάτρας, φανατισμὸν δὲ τὸν πιφάνειαν εὐσεβῆ, κατ' οὐσίαν δὲ στρεβλόν, ἄλογον καὶ στιανικὸν ζῆλον, προερχόμενον ἐκ σφαλερῶν δοξασιῶν καὶ χυμένων ἰδεῶν· καὶ ἔκτοτε ἡ σημασία αὕτη ἐπεκράτησεν

Η ΑΛΗΘΕΙΑ.

ἐν γένει παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς.

Καὶ ὁ μὲν ζῆλος τοῦ φανατικοῦ εἶνε ἄλογος ὁρμή, ἥτις οὔτε ὑπὸ τῶν ἱλαρῶν καὶ μακαρίων αἰσθημάτων τῆς καθαρᾶς εὐσεβείας ἐξευγενίζεται, οὔτε ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν διδασκαλιῶν τῆς Θείας Πίστεως καθοδηγεῖται· εἶνε ζῆλος μέν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν· τοὐναντίον ἡ ζέσις τοῦ εὐσεβοῦς καὶ ἀληθοῦς ζηλωτοῦ εἶνε ζῶσα καὶ ζωοποιός, ἀσυγκρίτως διάφορος τοῦ πυρώδους ἐκείνου καύσωνος τῶν ἀντιχριστιανικῶν καὶ χαμερπῶν παθῶν, ἐξ οὗ αἰωνίως τήκεται ὁ φανατικός. Ὁ μὲν εὐσεβὴς καὶ ἀληθῶς ζηλωτὴς Χριστιανὸς ἐμπνέεται ὑπὸ τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἔχει ἀνώτατον νόμον, καὶ διακρίνεται διὰ τῆς ἀληθοῦς ἀνοχῆς καὶ τῆς διηνεκοῦς ἐπιθυμίας τοῦ ὠφελεῖν τὸν πλησίον· ὁ δὲ φανατικὸς εἶνε ἐπιρρεπὴς πρὸς καταδιωγμοὺς καὶ πρόθυμος ἀεὶ εἰς βλάβην καὶ καταστροφὴν τῶν τὰναντία φρονούντων. Ὁ φανατισμὸς εἶνε ὡς ἡ παρὰ φύσιν θέρμη τοῦ πυρέσσοντος, δι' ἣν ὁ φανατικὸς «ὕπτιος ἐλευθέραν ἠξίωσεν συνείδησιν τῶν πράξεων αὐτοῦ οὔτε ἀληθῶς δύναται ἔχειν· εἶνε αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἐμμανεία, ἣν ἐζηλωσεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰπὼν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· *ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ* (Ἰωάνν. ιϛ' 2). Φέρουσι δὲ εἰς αὐτὴν εὐκόλως Ἑλληνίδες θρησκευτικῶν γνώσεων, ἀπειρίς καὶ σκοτειναὶ ἰδέαι, προληφθεῖσι βαθέως ἐρριζωμέναι, πλάνη ἀμετάπιστος περὶ θρησκευτικῶν ζητημάτων, καὶ πλεῖστα ἄλλα χαμερπῆ καὶ οὐτιδανὰ πάθη ἐπιμένοντα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλ' ὅπου θρησκευτικὸς φανατισμὸς ὑπάρχει ἐκεῖ μένει, ἐνῷ ἐπιφανειακῶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στρεβλὰ θρησκευτικὰ συμφέροντα. Τοὐναντίον ἔνθα διασώζεται ἀγνὸν τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα καὶ βασιλεύει ἀληθὴς πίστις πρὸς τὸν Θεόν, ἐκεῖ οὐδεὶς φανατισμὸς δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ, διότι ἡ θεία διδασκαλία τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἐπενεργοῦσα ἐπὶ τῆς ἀκεραιότητος τῶν ἠθῶν καὶ τῆς πίστεως, ἐξαγνίζει καὶ ἐξωτερικῶς τὸν θρησκευτικὸν ζῆλον καὶ διατηρεῖ αὐτὸν ἀμίαντον παντὸς ρύπου φανατισμοῦ.

Ὁ φανατισμὸς εἶνε ἀρχαιότατος, ὅσον καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν. Παραδείγματα δὲ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἄπειρα οὐ μόνον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους (οὗ ὁ φανατισμὸς ὁ τόσῳ πικρῶς κατακριθεὶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐκορυφώθη εἰς ἔπακρον διὰ τῆς σταυρώσεως αὐτοῦ τοῦ Θεανθρώπου), ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, ἔνθα βλέπομεν τοὺς Δονατιστάς, Μοντανιστάς, Ἀρειανοὺς κλπ. κατεχομένους ὑπὸ μανιωδεστάτου φανατισμοῦ οὗ θύματα ἔγιναν οἱ Χριστομίμητοι ἐκεῖνοι ποιμένες Ἀθανάσιος ὁ μέγας, ὁ Χρυσόστομος Ἰωάννης καὶ πολλοὶ ἄλλοι Πατέρες τῆς ἐκκλησίας. Ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἀνατολικὴ ἐκκλησία ἀνέκαθεν διεκρίθη διὰ τὸ ἀνεξίθρησκον καὶ ἀνεκτικὸν φρόνημα τῶν πνευματικῶν τέκνων αὐτῆς καὶ διὰ τὴν πρὸς πάντας ὁμοδόξους τε καὶ ἀλλοδόξους ἀδελφικὴν αὐτῆς ἀγάπην, ἐνθυμουμένη τὸ: *ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.* (Ἰωάν. ιγ'. 35). »

(Εὐαγγελ. Κήρυκος τόμ. Β'. σελ. 131).

Δουλεία λέγεται ἡ κατάστασις τοῦ δούλου. Ἡ αἰσχροτέρα δουλεία εἶνε τὸ δουλεύειν εἰς τὰς ὁρμὰς καὶ τὰ πάθη τοῦ σώματος· πρὸς ταύτην δ' ἀντίκειται ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία, τὴν ὁποίαν χορηγεῖ ἡ ἀλήθεια, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἐγένετο λόγος ἐν ταῖς σελ. 25 καὶ 82 Β'. τομ. καὶ 176 καὶ 236 Γ'. τομ. τοῦ Μέντορος.

Δεισιδαιμονία λέγεται ἡ ἐξ ἀμαθείας διαφθορὰ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας. Ὁ δεισιδαίμων ἔχει πίστιν τυφλὴν καὶ ἄλογον καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει τοῦ ἀπίστου, οὐδόλως ἔχοντος πίστιν· μεταξὺ δὲ δεισιδαίμονος καὶ ἀπίστου ἵσταται ὁ κατ' ἐπίγνωσιν εὐσεβὴς τὴν μέσην ὁδεύων, διότι αἱ μεσότητές εἰσιν ἀρεταί, τὰ δὲ ἄκρα κακίαι, καθ' ἃ ρήσιν ὁ Ἀριστοτέλης «Διὸ κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν καὶ τὸν λόγον τὸν τί ἦν εἶναι λέγοντα, μεσότης ἐστὶν ἡ ἀρετὴ » (Ἠθικ. Νικομ. βιβλ. Β'. κεφ. ΣΤ'.) ἀλλαχοῦ δὲ « Πάντα πέφυκεν ὑπὸ ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς φθείρεσθαι » (αὐτόθι κεφ. Β'.) « Ἡ δεισιδαιμονέκ ἔχει πρὸς τὸν φανατισμόν, ὅπως ἡ ὀργὴ πρὸς τὴν λύσσαν » λέγει τις ἄλλος, « ἢ ὅπως ὁ πυρετὸς πρὸς τὴν παραφοράν.»

Ὁ θέλων ν' ἀναγνώσῃ ἐν ἐκτάσει περὶ δεισιδαιμονίας ἂς προμηθευθῇ τὸν ἐκδεδομένον ἤδη Α'. τόμον τοῦ συγγράμματος. « Δεισιδαιμονίας δοκίμιον » ὑπὸ Α. Καραγιάννη, καθηγητοῦ ἐν τῇ Εὐαγγ. Σχολῇ, περὶ οὗ ἐν σελ. 170 τοῦ Γ'. τόμου ἐγράφομεν.

Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. Ἐὰν λοιπὸν γίνωμεν πιστοὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁπαδοί— διότι αὐτός ἐστιν ἡ ἀλήθεια « Ἐγώ εἰμι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ » (Ἰωαν. ιδ'. 6.)— ἐὰν γνῶμεν καλῶς τὴν ἀλήθειαν, τότε καὶ μόνον ἀπαλλαγησόμεθα τοῦ φανατισμοῦ, τῆς δουλείας καὶ τῆς δεισιδαιμονίας, ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς ἀσεβείας καὶ παντελοῦς ἀπιστίας, νες οὐχ ἧττον λυμαίνονται τὴν δυστυχῆ ἀνθρωπότητα ἐπ στῳ ψυχικῷ ὀλέθρῳ αὐτῆς.

ΟΔΥΝΗΡΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΘΑΝΑΤΟΣ.

Ἦτο τριάντα τοῦ μηνὸς πρὸς τὴν δεκάτην ὥραν,
Ποῦ διεδόθ' ἡ εἴδησις εἰς ἅπασαν τὴν χώραν.
Μὰ 'γὼ "μουν τὸ ταλαίπωρον πλέον τελειωμένο!..
Κ' ὡσὰν πουλάκι ἀπ' τὸν λαιμὸν ἤμουνε κρεμασμ
Στὴν τύχην μου δὲν 'βρέθηκε οὐδεὶς νὰ μὲ λυτρώσῃ
Νὰ ἔλθῃ στὸ παράθυρον τὸ τζάμι νὰ σηκώσῃ.
Ποῦ μ' ἐκρατοῦσε κ' ἔτρεμα σὰν ψάρι τὸ καϋμένο.
Καὶ δὲν μὲ ἔβλεπε κανεὶς ὡς ὀρφανὸ καὶ ξένο.
Καὶ σὺ γλυκιὰ μητέρα μου, ποῦ τό "ξερες νὰ τρ
Ἀπὸ τοῦ Χάρου τὸ σχοινὶ νὰ λθῇς νὰ μὲ ξεπλέξῃ
Μήπως καὶ δὲν σ' ἐφώναζα; μὰ ποιὸς νὰ μοῦ μι
Τὸν "Ηλιον ἔχω μάρτυρα, κ' ἂς σοῦ τ' ὁμολογήσῃ·
Ἐπάσχισα νὰ λυτρωθω ὅσον κ' ἂν ἠμποροῦσα
Κ' ὡσὰν τ' ἀρνὶ ποῦ σπαρταρᾷ τὸν τοῖχον ἐκτυπ
Εἰς μάτην ἐκοπίαζα! ἀδίκως προσπαθοῦσα!,
Τὸν Χάρον ἐπὶ κεφαλῆς ἔβλεπα κ' ἐθρηνοῦσα....
Δὲν εἶχα θέσιν νὰ σταθῶ, κλίμακα νὰ πατήσω,
Κ' ἐκτὸς αὐτὰ δὲν μοῦ "μεινε ἰσχὺς νὰ πολεμήσω.
Θεέ μου! εἶπα δυὸ φοραῖς κ' ἐπιάσθη ἡ φωνή μο
Ἐθώλωσαν τὰ μάτια μου, ἐκόπη ἡ πνοή μου.
Ἦλθαν γιατροί, ἀλλ' ἦτονε ἡ ὥρα περασμένη...
Τί νὰ σοῦ κάνουν καὶ αὐτοὶ εἰς μιᾶ ψυχὴ βγαλμέ
"Ολοι προθύμως ἔδραμον! ἀλλ' ἄχρηστοι γιὰ μέ
Εἶχα τὸ στόμα μ' ἀνοικτὸ τὰ 'μάτια μου κλεισμ
Προτοῦ μιᾷ ὥρᾳ ἂν μ' ἔβλεπαν, 'μποροῦσε τί νὰ
Τώρα ποῦ ἐτελείωσα τί μ' ὠφελοῦν οἱ θρῆνοι;..
Πάρετε τὸ κορμάκι μου καὶ εἰς τὴν Γῆ ξαπλῶστε
Καὶ δράμετε στὸν οἶκόν μου παρηγοριὰ νὰ δῶσ
Συδράμετε, παρακαλῶ, ὀλίγη καλοσύνη,
Στὴν δυστυχῆ μανούλα μου, γιατὶ νεκρὴ θὰ μείν
Δὲν εἶνε ὥρα ποῦ 'παιζα μὲ τὰ λευκὰ μαλλιά τ
Καὶ τώρα πῶς θὰ μὲ δεχθῇ νεκρὸν στὴν ἀγκαλι
"Ενα μὲ εἶχ' ἀρσενικὸν ἡ μικροχηρεμένη,
Κ' ὡς ἄλλην κόρην ὀφθαλμοῦ μ' ἐπρόσεχ' ἡ κα
Δὲν ἐνθυμῆσθε σήμερον; ἦτον στὰς ἐξετάσεις;
Κ' ἐχάρη! πῶς ἐφάνηκα ἄξιος στὰς προτάσεις·
Κ' ἐν ᾧ ἀπόνε ἐμέλλα νὰ λάβω τὸ βραβεῖον,
Βλέπετε... τώρα κεῖτομαι εἰς τὸ νεκροταφεῖον!

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1872. = ΤΕΥΧΟΣ Μ΄.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου

τινες βιογραφικαὶ σημειώσεις τῶν Ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς.

νῆσος Κύπρος ἦτο ἔκπαλαι καθιερωμένη εἰς τὴν δεισιδαί-
λατρείαν τῶν πάλαι ψευδῶν θεῶν καὶ μάλιστα τῆς Ἀφρο-
μετὰ ταῦτα ὅμως ἐπλημμύρησεν ὑπὸ πλείστων Ἰουδαϊκῶν
ωγῶν. Ὅθεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσι
Ἀποστόλων (ιά. 19.) μαρτυρεῖ ὅτι τινὲς τῶν μαθητῶν τοῦ
ου «διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στε-
διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μη-
λαλοῦντες τὸν λόγον εἰμὴ μόνον Ἰουδαίοις.» Μετὰ ταῦτα
προστίθησιν· «ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ
ρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς
Ἕλληνιστὰς εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.» Καὶ πά-
ΙΔ΄. 4). διηγεῖται ὅτι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, ὅστις τὸ
ος καὶ τὴν πατρίδα Κύπριος ἦν, ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος
ντες Ἀπόστολοι τῶν ἐθνικῶν καὶ ὑπὸ τῶν θεοπνεύστων
τέρων τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας χειροτονηθέντες, κα-
ντες εἰς Σελεύκειαν τῆς Συρίας, ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον.
ὲν Σαλαμῖνι μιᾷ τῶν πρώτων πόλεων τῆς νήσου ἤρχισαν
ρύττωσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς τῶν Ἰου-
Διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον καὶ καταντήσαντες εἰς Πάφον,
(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ΄. Τεύχ. Μ΄.).

ἀπήντησαν ψευδοπροφήτην τινὰ Ἰουδαῖον, ἄνδρα μάγον, ὅστις ἦν μετὰ τοῦ ἀνθυπάτου Σεργίου Παύλου, ἀνδρὸς συνετοῦ, καὶ ἀνθίστατο αὐτοῖς ζητῶν νὰ διαστρέψῃ τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως· ἀλλά, τυφλωθέντος ἐκείνου ὑπὸ τῆς ἀρᾶς τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὁ ἀνθύπατος ἰδὼν τὸ θαῦμα αὐθορμήτως ἐπίστευσεν. Ἔκτοτε ἡ Χριστιανικὴ πίστις βαθέως ἐρριζώθη παρὰ τοῖς Κυπρίοις.

Ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας μετὰ τοῦ Παύλου ἐκ τῆς Κύπρου νεύματι τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπῆλθον ἵνα μαθητεύσωσι καὶ ἄλλα ἔθνη· κηρύξαντες δὲ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς πολλὰς πόλεις, ἐπέστρεψαν εἰς Ἱεροσόλυμα· ἐκεῖθεν δὲ ἀποσταλέντες ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων εἰς Ἀντιόχειαν, μετά τινας ἡμέρας, ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ ἐπισκεφθῶσιν αὖθις τὰς πόλεις, ἐν αἷς κατήγγειλαν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, παροξυθέντες ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὁ μὲν Παῦλος διήρχετο τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ὁ δὲ Βαρνάβας ἐξέπλευσε πάλιν εἰς Κύπρον μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου Μάρκου, ὡς ὁ Λουκᾶς διηγεῖται. (ιέ. 37).

Ἐν ταῖς πράξεσι τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, αἵτινες φέρουσι μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννου Μάρκου ὡς συγγραφέως αὐτῶν, πιθανὸν ὅμως συνεγράφησαν μεταγενεστέρως ἐξ ὑπομνημάτων τῆς τῶν Κυπρίων ἐκκλησίας ἢ ἐκ προφορικῆς παραδόσεως, λέγεται ὅτι ἐπιστρέφοντες ἐκ Πάφου οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, ἐν τόπῳ λεγομένῳ Κορυμακίτῃ, ὅπου ἀναντιρρήτως κεῖται τὸ ἀκρωτήριον Κρόμμυον, εὗρον τὸν Τίμωνα καὶ Ἀρίστωνα ἢ Ἀριστίωνα, ἄνδρας Ἱεροσολύμους, οἵτινες μαθητευθέντες ἦλθον εἰς Χριστὸν καὶ τὸν πλησίον ἐκολούθησαν αὐτοῖς· ἐπειτα ἐν

παδοῦ ἢ Λαμπαδιστοῦ εὗρον τὸν Ἡρακλέωνα, τὸν ὁποῖον ὁ Παῦλος μετωνόμασεν Ἡρακλείδην, ἀμφότεροι δὲ οἱ ἀπόστολοι πρῶτον ἐπίσκοπον ἐν τῇ νήσῳ κατέστησαν καὶ συγχρόνως προσδιώρισαν αὐτῷ τὴν ἐκκλησίαν ἥτις ἔμελλε νὰ συνέρχεται ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ παρὰ τὴν πόλιν Ταμασόν, δι' ὃ καὶ ἀρχιεπίσκοπος Ταμασοῦ ὀνομάζεται. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἔλευσιν ὁ Βαρνάβας ἐνῷ περιήρχετο τὴν νῆσον μετὰ τοῦ συνεκδήμου Μάρκου, ἐλθὼν εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἀπαντήσας ἐκεῖ τὸν Ἡρακλείδην, προέτρεψεν αὐτὸν ἵνα μετὰ ζήλου κηρύττῃ τὸν Χριστὸν καὶ πολλαχοῦ συστήσῃ ἐκκλησίας καὶ διορίσῃ λειτουργοὺς ἐν αὐταῖς. Τότε, τούτους καὶ ἄλλους χειροτονήσας ὁ ἀπόστολος, ὀλίγον μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων τῆς Σαλαμῖνος συλληφθεὶς καὶ ἑλκυσθεὶς εἰς ἀγρόν, ἀρ' οὗ ἐδεσμεύθη τὸν τράχηλον, ἐμαρτύρησεν ὑποστὰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον· ἡ διὰ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ κόνις, ἣν οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ βόλων μολυβδίνων περιτυλίξαντες ἐν σινδόνι ἀπεφάσισαν νὰ ῥίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπὸ τῶν δύο μαθητῶν Τίμωνος καὶ Ἀρίστωνος διὰ νυκτὸς ἁρπασθεῖσα ἔν τινι σπηλαίῳ ἐνεταφιάσθη.

Ταῦτα μὲν ἀναφέρονται ἐν ἐκείναις ταῖς πράξεσι τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, αἵτινες εἰ καὶ μὴ αὐθεντικαί, ἀλλ' ὅμως λίαν ἀρχαῖαι φαίνονται διὰ τοῦτο, ὅτι διάφορον εἶδος μαρτυρίου τοῦ ἀποστόλου μνημονεύουσιν ἐκείνου ὅπερ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μοναχὸς ἐν τῷ ἐγκωμίῳ αὐτοῦ εἰς τὸν ἀπόστολον Βαρνάβαν ἀναφέρει· οὗτος δηλαδὴ βεβαιοῖ ὅτι ἀπεδίωσε λιθοβοληθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ οὐχὶ κατακαείς· πρὸς δὲ ὅτι καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀκέραιον ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σαλαμῖνος Ἀνθεμίου εὑρέθη μὲ τὴν βίβλον τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου ἐπὶ τοῦ στήθους κατὰ τὴν μαρτυρίαν Θεοδώρου τοῦ Ἀναγνώστου ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἱστορίας βιβλ. Β'.

Ἡ Σαλαμὶς δέ, ἥτις ἐν τῇ ἀνατολικῇ παραλίᾳ τῆς νήσου ὑπὸ Τεύκρου υἱοῦ τροῦ Τελαμῶνος πάλαι ποτὲ κτισθεῖσα ἦν ἐκ τῶν πρώτων τῆς νήσου πόλεων καὶ ἐλέγετο ἀξιοθέατος διὰ τὸν κλειστὸν καὶ ἀσφαλῆ αὐτῆς λιμένα, κατὰ τὸν δεύτερον αἰῶνα ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ ἔπαθε μεγάλην καταστροφὴν ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, περὶ τῆς ὁποίας λέγει ὁ Ξιφιλῖνος « Πολλὰ ἔδρασαν (οἱ Ἰουδαῖοι) ὅμοια καὶ ἐν Κύπρῳ, ἡγουμένου σφίσιν Ἀρτεμίωνος, καὶ ἀπώλοντο καὶ ἐκεῖ μυριάδες τέσσαρες καὶ εἴκοσι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδενὶ Ἰουδαίῳ ἐπιβῆναι αὐτῆς ἔξεστιν· » ἐπίσης καὶ ὁ Εὐσέβιος « τοὺς ἐν Σαλαμῖνι τῆς Κύπρου Ἕλληνας Ἰουδαῖοι ἀνελόντες τὴν πόλιν κατέσκαψαν. » Καὶ ὁ Βέδας Salamis civitas in Cypro insula, nunc Constantia dicta, quam Trajani principiis tempore judaei, interfectis omnibus accolis deleverunt. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ὑπὸ τοσούτων ἀξιοπίστων συγγραφέων μαρτυρούμενον εἶνε ἀναμφισβήτητον, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευθέντων εἶνε ὅλως ἀπίστευτος ὅσον πολυάνθρωπος καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἦτο τότε ἡ Σαλαμίς.

Ἔτι δεινοτέραν καταστροφὴν ὑπέστη ἡ Σαλαμὶς ὑπὸ σεισμοῦ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα, ὅτε ὅλη κατέπεσε καὶ πολὺ μέρος αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν ἐβυθίσθη· ἀνηγέρθη δὲ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἢ ὀρθότερον ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίου, ὅστις ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς ἐβασίλευσεν ὅλης τῆς Ἀνατολῆς, καὶ μετωνομάσθη ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Κωνσταντία. Τῶν τι ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἥτις κροτήθη, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, ἐπὶ τοῦ μεγάλου Κωνστ γράφεται Γελάσιος Σαλαμῖνος καὶ οὐχὶ Κωνσταντίας, ὡς ταῦτα οἱ διάδοχοι ἐκείνου ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν μετὰ συνόδων· ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἡ Σαλαμὶς μέχρι τῆς ἐν Νικαίᾳ ἐφύλαττε τοῦτο τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα· λανθάνεται ἑπομ Μαλάλας λέγων ἐν τῷ χρονικῷ αὐτοῦ ὅτι ἐπὶ τοῦ πατ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἤτοι Κωνσταντίου τοῦ χλωροῦ, σ σεισμὸς καὶ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἐπὶ τρία ἔτη τοὺ ἐχαρίσατο τοῖς κατοίκοις καὶ τὴν πόλιν δι' ὡραίων ἀνήγ κοδομημάτων· διότι ἐκτὸς τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς ἐπο γνωστὸν ὅτι ὁ Κωνστάντιος ὁ Χλωρὸς οὐδαμοῦ τῆς Ἀ ἐβασίλευσεν. Ὡσαύτως δὲ μῦθος ἐλέγχεται καὶ ὅπερ φέρ τῇ ἱστορίᾳ τῆς Κύπρου ὑπὸ Κυπριανοῦ· ὅτι δηλαδὴ ἡ μετωνομάσθη Κωνσταντία ὑπὸ Κώνσταντος τοῦ πατρὸς τ Αἰκατερίνης, ὅστις περὶ τὸ ἔτος 290 ἐβασίλευεν ἐν Κύπ κείμενος τοῖς Ρωμαίοις. Ἀνηγέρθη δὲ οὐχὶ ἀκριβῶς ἐπὶ τ χαίων ἐρειπίων, ἀλλὰ ἐξετάθη μᾶλλον πρὸς τὸν παρα ποταμὸν Πεδιαῖον ἢ κοινότερον Πηδιᾶν.

Ἡ νῆσος Κύπρος, ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τ μαϊκοῦ κράτους, πρῶτον ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ δὲ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου καὶ τῶν διαδόχων αὐ τριῳμήθη ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους, γετο πολιτικῶς εἰς τὸν ἔπαρχον τῆς Ἀντιοχείας, ὅστις ἐν Κύπρῳ διοικητήν. Ὅθεν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ ἐπισκ Ἀντιοχείας κατὰ τὸν ε. αἰῶνα κατέβαλον πολλὰς προ ἵνα τὴν μητρόπολιν Σαλαμῖνα εἴτε Κωνσταντίαν καὶ ἀπὸ νῆσον ὑποταξωσι τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν δικαιοδοσίᾳ· καὶ διὰ τ δύο ἀρχιεπίσκοποι Κωνσταντίας, Τρωΐλος καὶ Θεόδωρ τινων ὑποθέσεων ἀπῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, ὁ Κλῆρος Ἀ μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου αὐτῶν μ.ταχειρισθέντες πολλ ἠνάγκαζον αὐτούς, ἵνα ἐμολογήσωσιν ὑποταγὴν εἰς τ αὐτῶν. Ἀποθανόντος δὲ μετὰ ταῦτα τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κ τίας Θεοδώρου, διενήργησαν παρὰ Διονυσίῳ τῷ ἡγεμόνι τ τολῆς, ὅστις ἐκυβέρνα τὰ τῆς Συρίας, ἵνα ἐνεργήσῃ τὸ ν τὸν, ὅπως ἡ νῆσος ὑποταχθῇ αὐτοῖς. Τότε κελεύσ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ νεωτέρου συνεκροτήθη ἡ κουμενικὴ σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ. Ὅθεν ὁ Διονύσιος πέμψ ματα πρὸς τὸν ἔπαρχον τῆς Κύπρου Θεόδωρον ὅστις παντὶ σθένει παρεμποδίσῃ τὴν ἐκλογὴν καὶ ἀποκατάστ ἐπισκόπου εἰς τὸν χηρεύοντα θρόνον τῆς Κωνσταντίας, βῆθεν ἡ περὶ ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων προῦ ὑπόθεσις θέλει κριθῇ καὶ ἀποφασισθῇ ὑπὸ τῶν πα ἐν Ἐφέσῳ συνόδου· ἐὰν δὲ πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν αὐτοῦ ἤθελε λάβει χώραν ἡ ἐκλογή, διέταττε νὰ φροντίσ χος ὅπως ὁ ἐκλεχθεὶς ἐπίσκοπος μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς νήσου ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Ἔφεσον καὶ ἀπολογηθ πιον τῶν πατέρων. Τὰ αὐτὰ ἔγραφε συγχρόνως καὶ Κλήρῳ τῆς Κωνσταντίας.

Ἐν τοσούτῳ εἶχεν ἐκλεχθῇ Κωνσταντίας ἐπίσκοπος ὅστις παραλαβὼν καὶ δύο ἄλλους ἐπισκόπους, τὸν Ἐλ λων καὶ τὸν Κυρίου Ζήνωνα ἔπλευσεν εἰς Ἔφεσον καὶ πα

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βιβλιοθήκης

τὴν σύνοδον· ἀλλ' οὐδεὶς ἐν τούτοις παρευρίσκεται ὅστις νὰ στηρίξῃ τὰς ἀδίκους τῶν Ἀντιοχέων ἀξιώσεις· διότι Ἰωάννης ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας μετὰ τῶν ἀνατολικῶν αὐτοῦ χάριν Νεστορίου ἐλοσχερῶς ἐχωρίσθη τῆς συνόδου· ὁ δὲ Ρηγῖνος ἔκρινε πασῶς νὰ ἀναβάλῃ τὴν δίκην, ἀλλ', ὡς ἐν τῇ ἑβδόμῃ [illegible] τῆς αὐτῆς συνόδου φαίνεται, μετὰ τοῦ Σολων Εὐαγρίου τοῦ Κυρίου Ζήνωνος παρουσίασε τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἐπάρχου [illegible] εἰς τὴν σύνοδον καὶ ἐζήτησεν ἵνα, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ [illegible] ἀποστολικῶν χρόνων καὶ κατὰ τὰς διατάξεις καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἁγιωτάτης καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ [illegible] καὶ ἀνεπιβούλευτος καὶ ἀνωτέρα πάσης καταδυναστείας [illegible] μένῃ ἡ τῶν Κυπρίων σύνοδος, οὕτω καὶ νῦν ἀποδοθῇ αὐτῇ [illegible] διὰ τῆς ἀδεκάστου καὶ δικαιοτάτης ψήφου τῶν πατέ[illegible] (α)· διότι, ὡς εἶπε Ζήνων ὁ Κυρίου, «οὔτε ἀπὸ τῶν ἁγίων [illegible] βύνανται νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ Ἀντιοχείας παρεγένετο [illegible] εἴτε μετέβωκε τὴν χάριν τῆς χειροτονίας τῇ νήσῳ, οὔτε [illegible] ἄλλος οὔτε ἐν τῇ μητροπόλει οὔτε ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀλλ' ἡ [illegible] τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας καθίστα συγκροτουμένη τὸν μη[illegible] πολίτην.» Ὅθεν παρεκάλουν ἵνα ἡ ἁγία σύνοδος συγκατα[illegible] ἅπασα ὁρίσῃ ἵνα τὸ παλαιὸν ἔθος καθὼς μέχρι τοῦδε ἴσχυσεν [illegible] καὶ νῦν ἰσχύῃ καὶ μηδεμίαν καινοτομίαν ἐπιτρέψῃ ἐν τῇ [illegible] ἐπαρχίᾳ. Ταῦτα ἡ ἁγία σύνοδος ἀκούσασα ἐζήτησε νὰ [illegible] παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἐπισκόπων ἐὰν ὁ Τρώϊλος ἐκεῖνος [illegible] μενηρίας μνήμης ἐπίσκοπος εἴτε ὁ προκάτοχος αὐτοῦ ὁ μα[illegible] ρίας μνήμης Σαβῖνος εἴτε ὁ πρὸ αὐτῶν κυβερνήσας ὁ σεβα[illegible] ὁ Ἐπιφάνιος παρ' ἄλλης τινὸς συνόδου ἐχειροτονήθησαν· ἀφ' οὗ [illegible] Ζήνων εἶπεν ὅτι οὗτοι καθὼς καὶ οἱ πρὸ τούτων ἐπισκο[illegible] ἅπαντες, πάντες ὀρθόδοξοι, ὑπὸ τῆς ἐν Κύπρῳ συνόδου ἐχειρο[illegible] θήσαν καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντιοχείας ἢ ἄλλου τινός, ἡ ἁγία [illegible] ἐξήνεγκε ταύτην τὴν ψῆφον «Πρᾶγμα παρὰ τοὺς ἐκκλη[illegible] σιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κατ[illegible] κρατούμενον καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἀπτόμενον προσήγγειλε [illegible] ὁ θεοφιλέστατος συνεπίσκοπος Ρηγῖνος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ θεο[illegible] φιλέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας Ζήνων καὶ Εὐά[illegible]. Ὅθεν ἐπειδὴ τὰ καινὰ πάθη μείζονος δεῖται τῆς θερα[illegible] πείας ὡς καὶ μείζονα τὴν βλάβην φέροντα, καὶ μάλιστα εἰ μηδὲ [illegible] ἀρχαίων παρηκολούθησεν ὥστε τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ἀντιο[illegible] πόλεως τὰς ἐν Κύπρῳ ποιεῖσθαι χειροτονίας, καθ' ἃ διὰ [illegible] πλειόνων καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐλαβέστατοι [illegible] οἱ τὴν πρόσοδον τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ποιησάμενοι, ἔδοξε τὸ [illegible] πρέπον καὶ ἀδίκητον οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ [illegible] Κύπρον πρωτεύοντες, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ὁσίων πατέρων [illegible] τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, δι' ἐκτῶν τὰς χειροτονίας τῶν εὐ[illegible] ταίων ἐπισκόπων ποιούμενοι κτλ.» (κανὼν Η'. τῆς τρίτης [illegible] ταύτης συνόδου).

Διὰ τούτου τοῦ κανόνος ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἔμεινεν ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης ἄλλης ἐξουσίας, μὴ ὑπαγομένη εἰμὴ εἰς τὸν Κωνσταντίας εἴτε Σαλαμῖνος ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς. Ἐκείνη δὲ ἡ ἔρις, διὰ τῆς ὁποίας ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας ἐμηχανᾶτο νὰ ὑποτάξῃ αὐτὴν ἑαυτῷ, δὲν ἐλύθη ὁλοσχερῶς εἰμὴ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος· διότι ὅταν ὁ Πέτρος ὁ Κναφεὺς ἐπέβη τὸ δεύτερον εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχείας, πάλιν ἐπεχείρησε νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι ᾔθεν ὑπὸ τῶν Ἀντιοχέων ἐμαθητεύθησαν τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν οἱ Κύπριοι, ἐναντισύμενος αὐθαδῶς καὶ τῇ ἀποφάσει τῆς τρίτης οἰκουμενικῆς συνόδου· ἀλλ' εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ ἀντέστη Ἀνθέμιος εἴτε Ἀνθέμιτος ὁ Κωνσταντίας καὶ ἐματαίωσε τὸν σκοπόν του. Εἰς τοῦτο δὲ συνετέλεσε καὶ τὸ θεῖα προνοίᾳ τότε εὑρεθὲν παρὰ τὴν Σαλαμῖνα λείψανον τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα ἔχον ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἑλληνιστὶ γεγραμμένον ἰδίᾳ χειρὶ τοῦ Βαρνάβα, ὅπερ λαβὼν ὁ Ἀνθέμιος ἐπορεύθη εὐθὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ προσέφερεν αὐτὸ εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ζήνωνα, ὅστις ἀπέθηκεν εἰς τὸν ἐν τῷ παλατίῳ αὐτοῦ ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ μεγάλως ἐχάρη ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ εὑρέθη τὸ κειμήλιον τοῦτο, ὅτ' οὗ οἱ τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀκμάζοντες μονοφυσῖται, οἱ τὴν ἀληθινὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρώπησιν ἀρνούμενοι, ἐριμώθησαν ἰδόντες ὅτι τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, ἰδιόχειρον τοῦ Βαρνάβα, ἱστορεῖ καὶ ἀποδεικνύει τρανῶς ἀληθινὴν τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρώπησιν. Μετὰ δὲ ταῦτα προσεκλαύθη ὁ Ἀνθέμιος ὅ' ὅσους πειρασμοὺς ὑπομένει ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ δοὺς εὐνοϊκὴν ἀκρόασιν εἰς τὰς παραστάσεις αὐτοῦ διέταξε τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Ἀκάκιον ἵνα συνοδικῶς θεωρήσῃ τὴν ὑπόθεσιν τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων παρόντων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Ἀντιοχείας. Ὅθεν ὁ Ἀκάκιος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν συνόδου ἀκούσας ἀμφοτέρων τῶν διαφερομένων τους λόγους συμφώνως μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς τρίτης οἰκουμενικῆς συνόδου ὥρισε διὰ συνοδικοῦ γράμματος ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου νὰ μένῃ ἀνεπηρέαστος τοῦ λοιποῦ ἀπὸ πάσης καταδυναστείας τῶν πατριαρχῶν τῆς Ἀντιοχείας κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν Σαλαμῖνα κατέστησεν ἀρχιεπισκοπὴν πάσης Κύπρου, καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς ἐτίμησε διὰ βασιλικῶν προνομίων καὶ παρασήμων, νὰ φέρῃ δηλ. μανδύαν πορφυροῦν ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, νὰ κρατῇ τὸ σκῆπτρον ἀντὶ ποιμαντικῆς ῥάβδου, νὰ ὑπογράφεται καὶ νὰ σφραγίζῃ διὰ κιναβάρεως, καὶ νὰ σεμνύνεται αὐτοκέφαλος ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου· τὸν δὲ Ἀντιοχείας προσέταξε νὰ ἀπέχῃ τοῦ λοιποῦ τοῦ νὰ ἐνοχλῇ τὴν Κύπρον καὶ τοὺς ἐπισκόπους αὐτῆς, ὡς λέγει ὁ Μοναχὸς Κύριλλος, ὁ Ἀναγνώστης Θεοδώρου καὶ ὁ Σουΐδας.

Ἔκτοτε λοιπὸν οἱ τῆς Ἀντιοχείας πατριάρχαι ἡσύχασαν καὶ ἀντὶ πάσης ὑποταγῆς ἣν ἐζήτουν παρὰ τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων ἠρκέσθησαν μόνον εἰς τὸ νὰ πέμπωσιν αὐτοῖς κατὰ καιροὺς τὸ ἅγιον μύρον· καὶ τοῦτο οὐχὶ δικαιώματι ἐξουσίας τινὸς ἢ ὑπεροχῆς, ἀλλὰ τῇ συναινέσει τῶν ἐπισκόπων τῆς νήσου. Ἄλλα καὶ

(α) Ὁ πρὸς τὴν σύνοδον λίβελλος τῶν ἐπισκόπων τῆς Κύπρου, ὡς καὶ τοῦ ἐπάρχου Ἀντιοχείας Διονυσίου ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν ἔπαρχον Κύπρου Θεόδωρον καὶ πρὸς τὸν Κλῆρον τῆς μητροπόλεως Κωνσταντίας ὕστερα οἱ ῥηθέντες ἐπίσκοποι προσεκόμισαν εἰς τὴν σύνοδον, ἐκτὸς λατινιστὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς τρίτης οἰκουμενικῆς ἐν Ἐφέσῳ. Πράξει Ζ'.

τοῦτο τὸ ἔθος ἀπὸ δέκα περίπου ἐτῶν κατηργήθη· διότι ἀπὸ τοῦ 1860 ἔτους διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν τότε ἐν Δαμασκῷ σφαγὴν καὶ λεηλασίαν τῶν Χριστιανῶν, ἐκλιπούσης ἐκεῖσε τῆς ἱερᾶς ταύτης ὕλης, ὁ τότε ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος πρὸς θεραπείαν τῆς πνευματικῆς ταύτης ἀνάγκης ἀπευθύνθη τῷ 1864 πρὸς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἐπρομηθεύθη ἐκεῖθεν τὸ διὰ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἀναγκαιοῦν ἅγιον μῦρον· καὶ ἔκτοτε ἐπικρατεῖ τὸ ἔθος τοῦ προμηθεύεσθαι αὐτὸ ἑκάστοτε παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς ποιοῦσι καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ αὐτοκέφαλοι ἐκκλησίαι.

(ἀκολουθεῖ).

Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἐποχὴ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας.— Ἡ τυπογραφία, τουτέστιν ἡ τέχνη τοῦ πολλαπλασιάζειν ταχέως καὶ ἐν μετρίᾳ τιμῇ τὰ ἀντίγραφα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τοῦ καταστᾶναι οὕτως εὐπρόσιτα εἰς τοὺς πάντας τὰ προϊόντα τῆς νοήσεως καὶ τῆς σκέψεως, ἀνεκαλύφθη καὶ ἐφημόσθη περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν εἰς οὐδεμίαν τῶν προγενεστέρων ἐποχῶν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀθανάτου ταύτης ἐφευρέσεως· ἐπειδὴ οἱ Σῖναι καὶ τινες λαοὶ τῆς Εὐρώπης, εἰς τοὺς ὁποίους ἠθέλησάν τινες νὰ τὴν ἀναφέρωσι, δὲν μετεχειρίσθησαν πρὸς τοῦτο εἰμὴ ξυλίνους πινακίδας κεχαραγμένας ἐκτύπως ἢ ὑποτύπως. Τὸ κινητὸν καὶ τὸ χυτὸν τῶν χαρακτήρων εἶνε τὸ θεμέλιον τῆς τυπογραφίας· ἀλλὰ μόνον περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος περὶ τὸ 1450, τουτέστι τεσσαράκοντα ἔτη πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς (1492), οἱ κινητοὶ χαρακτῆρες καὶ ἡ χώνευσις αὐτῶν ἐπενοήθησαν ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Γουτεμβεργίου.

Πρὸ τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος ἡ τυπογραφία ἦτο ἄγνωστος· δὲν μετεχειρίζοντο εἰμὴ χειρόγραφα τὰ ὁποῖα, ἐν ἀριθμῷ ὀλιγίστῳ, συνίστων τὴν βιβλιοθήκην τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἁρχοντικῶν.

Ὁ *βιβλιοπώλης*, ὡν *ἄνθρωπος εἰδήμων πάσης ἐπιστήμης*, ἐνεπιστεύετο εἰς τὸν ἀντιγραφέα τὸ μέλλον ἀντιγραφθῆναι χειρόγραφον.

Ὁ *διφθεροποιὸς* προητοίμαζε τὰ μαλακὰ ἀναλάμποντα καὶ λεῖα δέρματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ συγγραφεὺς ἔγραφε τὸ *συγγραμμά* του.

Ὁ *καλλιτέχνης* περιεκόσμει τὰς σελίδας τοῦ χειρογράφου μὲ ζωγραφίας καὶ ἐπιχρυσώματα.

Ὁ *βιβλιοδέτης* συνήνωνε τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου, ὅπερ ἐπανήρχετο ἔπειτα ἐν τελείᾳ καταστάσει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ *σοφοῦ βιβλιοπώλου*.

Ἐννοεῖται ἐκ τῶν πολλαπλῶν κόπων τῶν ὁποίων εἶχεν ἀνάγκην ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ, ὅτι βιβλίον ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἐπ[οχὴν] πρᾶγμα σπάνιον καὶ πολύτιμον, ἐκλείετο ἐντὸς κιβωτίου πλ[ου]σίως γεγλυμμένου, ἢ ἐκρεμᾶτο δι' ἀλύσεως ἐπὶ τοῦ ἀναλογίου ἀναγνώσεως. Πολλὰ τούτων τῶν χειρογράφων εἶχον ἀξίαν τὰ 600 φράγκα σημερινοῦ νομίσματος. Ἀλλ' ὅμως εἶχον κ[ατ]ήσει ὀλίγον ἐπωφελῆ· ἐπειδὴ οἱ ἀντιγραφεῖς ἐπολλαπλασ[ίαζ]ον ἐπὶ τοσοῦτῳ τὰς συγκοπὰς ὥστε καὶ οἱ πεπαιδευμένοι αὐτοὶ ἀπ[ήν]δυσκολίαν νὰ τὰ ἀναγνώστωσιν.

Τύπωσις διὰ πινάκων. — Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ΙΕ'. αἰ[ῶνος] ἐπειδὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς μαθήσεως μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον ἐγεν[ετο] καὶ ἡ ὑπέρογκος τιμὴ τῶν χειρογράφων ἦτο πρόσκομμα [εἰς] ἀνυπέρβλητον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτης τῆς ἐπιθυμίας, ἐπ[ε]εἷς τινας ἡ ἰδέα τοῦ χαράττειν ἐπὶ ξυλίνης πλακὸς γεωγρα[φ]πίνακας, ἁγιόγραφα κτλ. συνοδευόμενα μὲ σύντομον ἐξήγ[η]ἐπιγραφήν, ἐκαλύπτοντο οἱ πίνακες οὗτοι μὲ ἐλαιώδη μ[έλ]καὶ ἐπετίθεντο φύλλα περγαμηνῆς ἢ χαρτίου, ἐπὶ τῶν ὁποίων [τὸ] φέροντο διὰ τῆς θλίψεως τὰ ἐπὶ τοῦ ξύλου κεχαραγμένα [γρ]Μετ' ὀλίγον τὸ μῆκος τῆς οὕτω κεχαραγμένης ἐπιγραφῆς [τῶ]ἔφθασαν νὰ ἀναπαράγωσι διὰ τούτου τοῦ μέσου σελίδας ὁλοκλ[ή]*Ἁγία γραφὴ διὰ τοὺς πτωχοὺς* τυπωθεῖσα διὰ τούτου τοῦ [τρ]ἐφάνη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος.

Ὁ ἀρχικὸς οὗτος τρόπος τῆς *πινακικῆς τυπώσεως* ἐγ[ν]λέγεται παρὰ τῶν Σινῶν ἀπὸ τοῦ Π'. αἰῶνος μετὰ Χ[ρ]Ἀλλ' οἱ ἁπλοῖ οὗτοι γεγλυμμένοι ξύλινοι πίνακες δὲν δύνα[ν]θεωρηθῶσιν ὡς αἱ ἀρχαὶ τῆς τυπογραφίας, ἐχούσης οὐσιώδ[η] τὸ κινητὸν τῶν χαρακτήρων.

Γουτεμβέργιος.— Ἰωάννης Γουτεμβέργιος, ὁ πατὴρ [τῆ]πογραφίας, ἐγεννήθη ἐν Μογεντιάκῳ τὸ 1409, ἐξ εὐγενοῦ[ς] γενείας τῆς Γερμανικῆς ταύτης πόλεως. Ἔζησε μέρος τῆ[ς] τός του ἐν τῇ πατρῴᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ. Ἡ οἰκία αὕτη περιε[κ]μὲ γλυφὰς καὶ ἀλληγορικὰ κοσμήματα, κατὰ τὴν συνήθ[ει]ἐν λίθῳ εἰκονογράφων τοῦ μεσαιῶνος. Ἐπὶ τῆς πύλης τῆ[ς] εἰσόδου ἦτο γεγλυμμένη ἡ κεφαλὴ κολοσσαίου ταύρου [μ]ἐπιγραφὴν «*εἶποτε δὲν μοὶ ἀνθίσταται*» Τοῦτο τὸ [σ]ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς οἰκίας τοῦ *μεί[ζο]νος* τοῦ Μογεντιάκου, ἔγεινε τὸ τοῦ Γουτεμβέργιου· καὶ δὲν [ἦ]ὄντι τὸ ἔμβλημα τῆς τυπογραφίας;

Δεκαπενταετὴς ὁ Ἰωάννης Γουτεμβέργιος στερηθεὶς τοῦ [πα]ὅστις δὲν τῷ ἄφινε κληρονομίαν εἰμὴ μικρόν τι εἰσόδημ[α] τὸ Μογεντιάκον καὶ μετέβη εἰς Στρασβοῦργον. Ἐκεῖ τῷ [ἦλ]κατὰ πρῶτον ἡ ἰδέα τοῦ νὰ δημιουργήσῃ τὴν νέαν τέ[χν]πολλαπλασιάζειν τὰ ἀντίγραφα διὰ μοναδικοῦ τύπου, ὅστ[ις] γλυμμένος μὲ παχεῖαν μελάνην ἐπέτρεπε νὰ λαμβάνῃ τ[ὰς] χαρτίου ἀόριστον ἀριθμὸν ἀντιτύπων τοῦ κειμένου. Δέκα [ἔτ]γάθη μένος ἐν Στρασβούργῳ, ζητῶν *τὸ μέγα μυστήρ[ιο]θαυμασίαν ἀνακάλυψιν*, ἐν ἑνὶ λόγῳ τὴν τυπογραφίαν. [Ἐ]φθάσει εἰς ἀξιόλογα ἐξανόμενα· ἀλλ' ὑποχρεωμένος διὰ [τὰ] νας του εἰς μεγάλα ἔξοδα, προσέλαβεν εἰς τὰ ἔργα του [δύ]καίρους τρεῖς δημότας τῆς πόλεως, οἵτινες ἐχρεώστουν [νὰ] σχωσι τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς [ἐρ]γήσεως.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Αἱ δεκαετεῖς αὗται ἐργασίαι εἶχον φέρει πολυτίμους καρποὺς· Γουτεμβέργιος εἶχε φθάσει εἰς τὸ νὰ χαράττῃ εὐκόλως κινητὰ ἄλλινα γράμματα, ἀλλ' ἔμενεν ἡ εὕρεσις μετάλλου ἢ ἁρμοδίου ματος πρὸς κατασκευὴν τούτων τῶν γραμμάτων διὰ τὸν σκο- εἰς ὃν προσδιωρίζοντο. Ὁ σίδηρος ἦτο πολλὰ σκληρός· ἐτρύπα χαρτίον· ὁ μόλυβδος ἦτο πολλὰ μαλακός, συνεθλίβετο ὑπὸ την σιν τοῦ πιεστηρίου. Ὡς πρὸς τὸ ξύλον δὲν ἤθελε παράσχει ε ἰσχὺν οὔτε διάρκειαν τὴν γκαίαν πρὸς αὐτὴν χρῆσιν· ρεπε λοιπόν, κράματος με- λλων τινῶν, νὰ ηματισθῶσι χα- κτῆρες ἔχοντες ἀπαιτούμενον ιμὸν τῆς σκλη- τητος καὶ ὄντες δεκτικοὶ νὰ ιώσουν εἰς τύ- πους.

Ὁ ἐφευρετὴς προσήγγιζεν εἰς τέρμα· ἀλλ' αἱ γκαλαι δαπάναι προελθοῦσαι ἐκ τούτων ἔργων δοκιμῶν εἶχον ανίσει τοὺς γεν- ους συνεταίρους ν. Ἵνα φθάσωσι δημιουργήσωσι ἔνδοξον ἔργον, ρ ἐπεχειρίσθη- οἱ ἑταῖροι Γουτεμβεργίου ἐβίαστασαν νὰ ήσωσι τὰ σκεύη εἰκίας των, τὰ αγγικὰ των αὐτὴν των τὴν ρικὴν περιου- ν. Οὐδὲν πα- ρων ἐξῆλθε ἐκ τοῦ στὸ- ς των· ἐπὶ συνῆσθά- το μεγαλεῖον

Γουτεμβέργιος.

ἐν τῷ μεταξύ, καταδιωχθεὶς παρὰ τῶν δανειστῶν του ὁ Γουτεμβέργιος ἐγκατέλιπε τὰ ἔργα του καὶ ἀφῆκε τὸ Στρασβοῦργον.

Φαῦστος καὶ Σχαίφερος, θάνατος τοῦ Γουτεμβεργίου. — Ἐπανελθὼν εἰς Μογοντίακον τὴν γεννήτριαν αὐτοῦ πόλιν, καὶ ἀφεθεὶς εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις ὁ Γουτεμβέργιος ἐπανέλαβε τὴν διακοπεῖσαν σειρὰν τῶν ἔργων του. Σχεδιογραφεῖ, χαράττει, χύνει, δοκιμάζει κράματα, κάμνει ἀληθεῖς ἀποπείρας τυπώσεως. Δυστυχεστημένος ἐκ τῶν ἐξαγομένων του, ἐπαναρχίζει κατὰ νέαν διεύθυνσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μέσα τῷ ἔλειπον, ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του ἐσχημάτισε νέαν ἑταιρείαν μετὰ τοῦ Ἰωάννου Φαύστου.

Ὁ Ἰωάννης Φαῦστος ἦτο πλούσιος χρυσοχόος τοῦ Μογοντιάκου. Πανοῦργος καὶ πονηρὸς ἐδάνεισε μὲν χρήματα εἰς τὸν Γουτεμβέργιον, ἀλλ' ἀφ' οὗ πρῶτον ἔλαβε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα τοῦ νὰ ἐλκύσῃ εἰς ἑαυτὸν πᾶσαν τὴν ὠφέλειαν τῆς μελλούσης τέχνης. Πέτρος ὁ Σχαίφερος ἦτο νέος λόγιος πολλὰ πεπαιδευμένος, ἀντιγραφεὺς ἀμιμήτου ἐπιδεξιότητος, τὸν ὁποῖον ὁ Φαῦστος ἐξελέξατο μετ' ὀλίγον γαμβρόν του.

Εἶνε γενικὸν φρόνημα ὅτι ὁ Γουτεμβέργιος ἐφεῦρε τὰ κινητὰ μετάλλινα στοιχεῖα, δὲν εἶχεν ἀκόμη φθάσει εἰς τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἀναγκαίου κράματος πρὸς τελείωσιν τοῦ ἔργου του. Πέτρος ὁ Σχαίφερος ἐπέτυχε νὰ παραγάγῃ διὰ τῆς ἐνώσεως ἐν ἁρμοδίᾳ ἀναλογίᾳ τοῦ μολύβδου καὶ τοῦ στίμμεος τὸ πολύτιμον κρᾶμα, δι' οὗ κατασκευάζονται στοιχεῖα μὲ λεπτὰς ἀγκωνὰς ἦττον σκληρὰ τῶν ἐκ σιδήρου, ἀλλ' ἱκανῆς ἰσχύος πρὸς ἀντίστασιν εἰς τὴν θλῖψιν τοῦ πιεστηρίου· ἔκτοτε ἡ τυπογραφία ἦτο δημιουργημένη.

Ἀλλ' ἔκτοτε πρέπει ἡ σκηνὴ μεταβληθῇ. Ἀφ' οὗ συνεπληρώθη

καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ διευθύνοντος αὐτοῦ ἐργάτου.

ν ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνακαλύψεως τῆς γραφίας ἐνδιαφέρει τοσοῦτον, ὥστε ὑπομιμνήσκομεν ἐνταῦθα τα τῶν τριῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐβοήθησαν τὸν Γουτεμβέργιον τῆς περιουσίας των ἢ διὰ τῆς ναήσεώς των νὰ γεννήσῃ τὴν ταύτην τέχνην· οὗτοι ἦσαν οἱ Χάϊλμαν, Ἀνδρέας Δρῦζεν

πολιαρρυνθεὶς ἐκ τοῦ θανάτου τῶν συνεταίρων του, συμβάντος

Αρμόστια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσ

ἡ ἐφεύρεσις, καὶ ὁ ἐφευρετὴς ἀποκατέστη εἰς τὸ ἐξῆς ἀνωφελής, ὁ ἄπιστος Φαῦστος δὲν ἐσκέφθη πλέον εἰμὴ τίνι τρόπῳ νὰ ἀπαλλαχθῇ τοῦ Γουτεμβέργιου. Ἄσπλαγχνος τοκογλύφος ὤν, ἀναγκάζει τὸν Γουτεμβέργιον νὰ παραιτηθῇ τῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα τῷ ἀνῆκον εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐφευρέσεώς του, τὸν ἀποδιώκει ἐκ τῶν καμίνων του, τῶν πιεστηρίων του, τοῦ τυπογραφείου του. Δυστυχήσας διὰ τὴν ἀχαριστίαν τοῦ Φαύστου ὁ πατὴρ τῆς τυπογραφίας ἠναγκάσθη νὰ ἀρήσῃ καὶ πάλιν τὸ Μογεντίακον.

Μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Γουτεμβέργιου, ὁ Φαῦστος συνάπτει ἑταιρείαν μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Σχαιφέρου πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν προϊόντων τῆς νέας ταύτης τέχνης. Κάμνει νὰ ἐργάζωνται μετὰ ζέσεως εἰς τὴν τύπωσιν βιβλίων, τὰ ὁποῖα πωλεῖ ἀσυστόλως ὡς χειρόγραφα. Τοὺς ἐργάτας του, δυσπιστοῦντας καὶ δυσηρεστημένους ἐκ τῆς διαγωγῆς του πρὸς «τὸν ἐφευρετήν,» ἀναγκάζει νὰ ὁρκισθῶσιν ἐπὶ τῆς ἁγίας Γραφῆς ὅτι θέλουσι φυλάξει τὸ μυστήριον ταύτης τῆς ἐργασίας. Πρὸς περισσοτέραν βεβαίωσιν τῆς πιστῆς των ὁ γέρων τοκογλύφος τοὺς βάλλει νὰ ὑπογράψωσι ὁμολογίας τῶν ὁποίων τὸ ποσὸν θέλει κρατήσει ἐκ τῶν μισθῶν των ἐν περιπτώσει μὴ ἐχεμυθίας. Ὡς τελευταίας ἀσφαλείας ἐγγύησιν συσταίνει τὰ ἐργοστάσιά του ἐν τῷ μυχῷ σκοτεινῶν ὑπογείων καὶ ἐκεῖ κρατεῖ κλεισθωμένους τοὺς ἐργάτας του. Χάριν τούτων τῶν προφυλάξεων, ὁ Φαῦστος ἠδυνήθη νὰ πωλήσῃ εἰς Παρισίους μέγαν ἀριθμὸν βιβλίων τὰ ὁποῖα ἐξελάμβανον γενικῶς ὡς χειρόγραφα. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῶν εὐτυχιῶν του, ἡ πανώλης τὸν ἐθέρισεν.

Ὁ γαμβρός του Σχαίφερος, ἀποκατασταθεὶς ἰδιοκτήτης τῆς τυπογραφίας τοῦ Φαύστου ἐν Μογεντιάκῳ, ἐξηκολούθει νὰ ἐκμεταλλεύῃ τὴν νέαν ἐφεύρεσιν, ὅτε ἡ πόλις αὕτη ἐκυριεύθη ἐξ ἐφόδου καὶ ἐλεηλατήθη. Ὁ Σχαίφερος ἐχάθη εἰς ταύτην τὴν καταστροφὴν καὶ ὁ θάνατός του ὑπῆρξε τὸ σύνθημα τῆς διασκορπίσεως τῶν ἐργατῶν του. Ἐν τούτοις ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης Σχαίφερος ἐπηνώρθωσε μετ' ὀλίγον τὴν τυπογραφίαν τοῦ Μογεντιάκου.

Ὁ Ἰωάννης Σχαίφερος δὲν ἐμιμήθη τὴν ἀπιστίαν τοῦ Φαύστου πρὸς τὸν δυστυχῆ Γουτεμβέργιον. Ὁ Φαῦστος ἤθελεν ἴσως ἐπιτύχει διὰ τῶν ἀπίστων τεχνασμάτων του νὰ ἀπογυμνώσῃ τὸν Γουτεμβέργιον εἰς τὰ ὄμματα τῶν μεταγενεστέρων τῆς ἀνηκούσης εἰς αὐτὸν δόξης διὰ τὴν θαυμασίαν τῆς τυπογραφίας δημιούργησιν, ἐὰν ὁ Ἰωάννης Σχαίφερος, ὁ διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του Πέτρον Σχαίφερον, δὲν ἤθελε γράψει τὰ ἑπόμενα ἐπὶ κεφαλῆς βιβλίου τυπωθέντος κατὰ τὸ 1805 καὶ ἀφιερωθέντος τῷ Αὐτοκράτορι Μαξιμιλιανῷ· «ἐν Μογεντιάκῳ ἡ θαυμασία τέχνη τῆς τυπογραφίας ἀνεκαλύφθη παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς Ἰωάννου Γουτεμβέργιου κατὰ τὸ 1450 καὶ ἀκολούθως ἐτελειοποιήθη καὶ διεδόθη εἰς τοὺς μεταγενεστέρους διὰ τῶν ἔργων τοῦ Φαύστου καὶ τοῦ Σχαίφερου.» Ὁ Γουτεμβέργιος ἐπέζησε δύο ἔτη τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ Φαύστῳ. Ἀφ' οὗ ἄρησε τὸ Μογεντιάκον, περιεπλανήθη δέκα ἔτη ἐν ἄκρᾳ πενίᾳ, καὶ δὲν δύναταί τις νὰ γνωρίζῃ τὴν σήμερον πῶς ὁ ἐφευρετὴς τῆς τυπογραφίας ἐπέρασε τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα ἔτη. Γνωστὸν μόνον εἶνε ὅτι κατὰ τὸ 1465 ἐστερεῖτο τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου. Περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, ἐφιλοξενήθη παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Μογεντιάκου ὅστις τὸν συγκατέλεξεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν εὐγενῶν του καὶ τῷ προσδιώρισε σύνταξιν. Χάριν τῆς γενναίας βραβείας ταύτης προστασίας, ὁ Γουτεμβέργιος ἠδυνήθη νὰ ἀρρώσῃ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν τρόπων τῆς τυπώσεως· ἀπέθανε τὴν 14 Φεβρουαρίου 1[illegible]

Ἀνάπτυξις τῆς τυπογραφίας.—Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ εὑρετοῦ τῆς τυπογραφίας «τὰ τέκνα τοῦ Γουτεμβέργιου,» ὡς ὠνόμαζον τοὺς τυπογράφους ἐργάτας, διεσπάρησαν ἐπὶ διαφόρων μ[illegible] τῆς Εὐρώπης, νέοι μαθηταὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πρ[illegible] Ἐπῆγαν καὶ ἀποκατεστάθησαν εἰς Κολωνίαν, εἰς Αὐγούστ[illegible] Νυρεμβέργην, εἰς Βασιλείαν κτλ. Ἡ Γερμανία, ἡ Ἑλβετ[illegible] ἡ Γαλλία εἶδον μετ' ὀλίγον νὰ ἀνοιχθῶσι τυπογραφεῖα μάλ[illegible] ἤττον σχεδιαστικά.

Τὴν ἀνακάλυψιν τῆς τυπογραφίας ὑπεδέχθησαν εὐνοϊκ[illegible] πλειότεροι τῶν ἡγεμόνων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, οἵτινες εἶνε τῆς καθολικῆς εὐγνωμοσύνης τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπειδὴ συνε[illegible] μον τὰς προσόδους ἀνακαλύψεως προωρισμένης νὰ ἀνοίξῃ τὰ [illegible] ματα τῶν λαῶν εἰς τὰ φῶτα τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ λόγου. [illegible] δοβίκος ὁ ΙΑ', ἐδωρήσατο δικαιώματα ἰθαγενείας εἰς τοὺς [illegible] μανοὺς τυπογράφους. Κάρολος ὁ Η'. ἐπέτρεψεν εἰς τὴν τυπ[illegible] ρίαν καὶ τὴν βιβλιοπωλίαν νὰ μετάσχῃ τῶν προνομίων καὶ [illegible] προτιμήσεων τοῦ πανεπιστημίου. Λουδοβίκος ὁ ΙΒ'. ἐπ[illegible] ταῦτα τὰ προνόμια, θεωρεῖ τὴν ἐφεύρεσιν ταύτην «ὡς θεί[illegible] ἢ ἀνθρώπινον, ἀνακαλυφθεῖσαν καὶ εὑρεθεῖσαν χάριτι θείᾳ [illegible] ἡμέρας μας.» Φραγκίσκος ὁ Α'. ἀπήλλαξε τοὺς τυπο[illegible] βιβλιοπώλας πάσης στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ἀλλ' ἡ ἐποχὴ τῆς ἐμψυχώσεως διὰ τὴν τυπογραφίαν δὲν διήρκεσεν ἐπ[illegible] Κατὰ τὸ 1521 ἤρξατο ἡ λογοκρισία τῶν τετυπωμένων [illegible] Εἰς τὸ ἑξῆς οὐδὲν σύγγραμμα ἠδύνατο νὰ τυπωθῇ πρὶν ἢ [illegible] σθῇ καὶ ἐπιβεβαιωθῇ ὑπὸ τῶν βασιλικῶν ἐπιτρόπων. [illegible] μένη εἰς τὸν βιβλιοπώλην ἄδεια ἐθεωρεῖτο *προνόμιον*. Ε[illegible] ται τὸ κείμενον αὐτῆς ἐν τέλει παντὸς ἀρχαίου βιβλίου.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος βασιλικὰ διπλώματα συνέστησαν τὴ[illegible] δικίαν τῆς τυπογραφίας. Οἱ ὑπηρέται της, καλούμενοι [illegible] τοῦ *πανεπιστημίου*, ἐχρεώστουν νὰ ἐπισκέπτωνται τὰ τ[illegible] φεῖα, νὰ ἐπιβεβαιῶνται ἐὰν τὰ βιβλία ἐτυποῦντο ὀρθῶς, [illegible] λους χαρακτῆρας, ἐπὶ καταλλήλου χάρτου κτλ.

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1789, ἐπειδὴ ἅπαντα τὰ [illegible] θέντα προνόμια εἰς τοὺς προηγουμένους αἰῶνας ὑπὲρ τῶν [illegible] γνιῶν, ὡς ἐπίσης τὰ ὑπὲρ τῶν διαφόρων τάξεων τοῦ [illegible] κατεστράφησαν, πᾶς τις ἠδύνατο νὰ τυπώνῃ, ὡς ἤθελ[illegible] ὁμιλῇ καὶ νὰ γράφῃ. Ἀλλ' ὑπὸ τὴν αὐτοκρατορίαν ἡ λο[illegible] σία ἀνεφάνη καὶ ἐβεβαιώθη αὐστηροτάτη.

Περίφημοι τυπογραφίαι.—Ἡ αὐτοκρατορικὴ τυπογραφ[illegible] Παρισίων εἶνε τεθεμελιωμένη ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ Π'. ἡ [illegible] λον ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ τοῦ Καρδηναλίου Ριχελίου [illegible] τὴν ἐνίδρυσεν εἰς τὸ κατώγειον καὶ τὸ πρῶτον πάτωμα τ[illegible] γαλῆς στοᾶς τοῦ Λούβρου. Κατὰ τὸ 1809 μετεφέρθη [illegible] ἀρχαῖον παλάτιον τοῦ Ροάν, κείμενον παρὰ τῇ παλαιᾷ [illegible] Τέμπλου. Αὕτη εἶνε ἡ πλουσιωτέρα βιβλιοθήκη τῶν ἐν [illegible] ᾳμῷ ὡς πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν χαρακτήρων. Ἔχει πλήθ[illegible] λογὴν Ἑλληνικῶν, Ἑβραϊκῶν, Ἀραβικῶν, Σινικῶν κτλ.

κτήρων· εἶνε ὠργανισμένη οὕτως ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀπασχολῇ χιλιάδας ἐργατῶν, δυναμένων νὰ ἐργάζωνται ἐν ἀνέσει ἐν τῇ συνοχωρίᾳ ἣν κατέχει καὶ μὲ τὸ ἀξιοθαύμαστον ὑλικὸν αὐτῆς. Ἄλλα δὲν ἀπασχολεῖ συνήθως εἰμὴ 40 χύτας, 200 στοιχειοθέτας, 250 τυπωτάς, 20 βιβλιοδέτας καὶ 130 χαρακωτῆρας, βιβλιορραπτορίας κτλ. Ἡ κυβέρνησις τυπώνει ἐν αὐτῇ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν βιβλία, ἐπειδὴ εὑρίσκει ἐγγυήσεις ἀκριβείας, αἵτινες πολλάκις εἶνε μεγάλης ἀξίας.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ τυπογραφία τῆς Βιέννης εἶνε ἀξιομνημόνευτος, ὡς διακριθεῖσα μάλιστα εἰς τὸν αἰῶνα μας κατὰ τὴν παλαιοχὴν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει πάντων τῶν διαφόρων τρόπων τῆς τυπώσεως, τῶν προελθόντων ἐκ τῶν ἐφαρμογῶν τῶν ἀνευρέσεων τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης. Ἡ φωτογραφία καὶ ἡ γαλβανοπλαστικὴ ἔλαβον ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βιέννης πολλὰς ἐφαρμογάς, αἵτινες ἔχουν προσθέσει πολὺ εἰς τὰ μέσα τῆς τυπογραφικῆς τέχνης.

Περίφημοι τυπογράφοι.— Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1488 μέχρι τοῦ 1580 ἤκμαζεν ἡ οἰκογένεια τῶν περιφήμων τυπογράφων, τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἄλδοι* καὶ τῶν ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς ἐκαλεῖτο *Ἄλδος Μανούκης*. Ὁ ἀρχηγὸς ταύτης τῆς οἰκογενείας *Ἄλδος Μανούκης*, καλούμενος ὁ *Πρεσβύτερος*, ἐθεμελίωσεν ἐν Βενετίᾳ τυπογραφίαν ἔχουσαν εἰδικὸν σκοπὸν τὴν τύπωσιν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαιότητος. Ὁ *Ἄλδος Μανούκης* ἐτέθη ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν τυπογράφων. Αἱ ἐκδόσεις αὐτοῦ ἔχουσι τὸ κῦρος τῶν χειρογράφων. Τὸ σημεῖον τῆς τυπογραφίας του εἶνε δελφὶς περιπεπλεγμένος περὶ ἄγκυραν. Ὁ Παῦλος Μανούκης καὶ ὁ *Ἄλδος Μανούκης*, καλούμενος ὁ *νεώτερος*, υἱὸς τοῦ Παύλου, ἠκολούθησαν τὴν δόξαν τοῦ πατρός των· ἐπροστατεύθησαν ὑπὸ τῶν Παπῶν καὶ συνέταξαν πολλὰ σοφὰ συγγράμματα.

Οἱ *Ἐλζεβίροι*, *Ὁλλανδοὶ* τυπογράφοι, ἤκμαζον κατὰ τὸν ιϛ' καὶ ιζ' αἰῶνα. Εἷς τῶν Βοναβεντούρα *Ἐλζεβίροι*, τυπογράφων τοῦ Πανεπιστημίου Λουγδούνου (1618–1653), καὶ εἰς *Ἀβραὰμ* τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ συνέτερον χρεωστοῦνται τὰ τυπογραφικὰ ἀριστουργήματα τὰ δοξάσαντα τὸ ὄνομα αὐτῶν καὶ τὰ διαπρέποντα διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν καθαρότητα τῶν χαρακτήρων. Ἐν τῇ Γαλλίᾳ οἱ Διδότοι συνέτειναν πολὺ εἰς τὰς προόδους τῆς τυπογραφίας. Ὁ πρωτουργὸς *Ἀμβρόσιος* Διδότος, ἀποθανὼν κατὰ τὸ 1804, ἔχυσε θαυμασίους τύπους χαρακτήρων καὶ ἐδημοσίευσεν ἀξιολογωτάτας ἐκδόσεις· ὁ υἱὸς αὐτοῦ *Φιρμῖνος* Διδότος ἐξηκολούθησε τὴν δόξαν τῆς οἰκίας του.

Ἀναφέρομεν πρὸς τούτοις τὸν Βασκερβίλον, περίφημον *Ἀγγλον* τυπογράφον, ἀποθανόντα κατὰ τὸ 1775, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ αὐτὸς ὁ σχεδιαστής, ὁ χαράκτης καὶ ὁ χύτης τῶν χαρακτήρων οὓς μετεχειρίζετο.

Περιγραφὴ τῶν ὀργάνων καὶ τῶν μέσων τῶν χρησιμευόντων εἰς τὴν τύπωσιν.— Ἡ διὰ κινητῶν χαρακτήρων τύπωσις γίνεται διὰ μεμονωμένων γραμμάτων συνενουμένων οὕτως ὥστε νὰ σχηματισθῶσι διαδοχικῶς λέξεις, στίχοι καὶ σελίδες.

Ἡ ὕλη τῶν τυπογραφικῶν χαρακτήρων εἶνε κρᾶμα ὀγδοήκοντα μερῶν μολύβδου καὶ εἴκοσι στίμμεος· τὸ τελευταῖον μέταλλον προστεθειμένον εἰς τὸν μόλυβδον τῷ παρέχει τὴν ἀναγκαίαν στερεότητα ὅπως ἀντέχῃ εἰς τὴν θλῖψιν τοῦ πιεστηρίου.

Οἱ τυπογραφικοὶ χαρακτῆρες παράγονται, χυνομένου τοῦ κεχωνευμένου κράματος εἰς τύπον σχηματίζοντα εἶδος ἐπιμήκους σωληνίσκου, ἐν τῷ μυχῷ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει *μήτρα* ἀναπαράγουσα πιστῶς τὸ ὑποτύπως κεχαραγμένον γράμμα ὑπὸ τοῦ χαράκτου τῶν χαρακτήρων· ὁ ἀρχικὸς τύπος τούτου τοῦ γράμματος εἶνε χαλύβδινος. Δι' ἑνὸς μόνου τούτων τῶν χαλυβδίνων τύπων, κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ χαράκτου τῶν χαρακτήρων, ἐξάγονται πάμπολλαι μῆτραι, καὶ αἱ μῆτραι αὐταὶ τεθειμέναι εἰς τοὺς μυχοὺς τῶν τύπων δύνανται νὰ δώσωσιν εἰς τὸν στοιχειοχύτην μέγαν ἀριθμὸν στοιχείων.

Τὸ προπαρεσκευασμένον γράμμα ὑπὸ τοῦ στοιχειοχύτου συνίσταται ἐκ δύω μερῶν· 1ον ἐκ τοῦ γράμματος αὐτοῦ, 2ον ἐκ στύλου πεπλατυσμένου, ἐφ' οὗ τὸ γράμμα τοῦτο στηρίζεται καὶ ὅστις εὐκολύνει εἰς τὸν στοιχειοθέτην τοῦ τυπογραφείου τὴν χρῆσιν τῶν στοιχείων ἐν τῇ στοιχειοθεσίᾳ.

Στοιχειοθεσία— Τὰ στοιχεῖα τὰ παρασκευασθέντα ὑπὸ τοῦ στοιχειοχύτου παραδίδονται εἰς τοὺς ἐργάτας τοῦ τυπογραφείου, οἵτινες τὰ διανέμουσιν εἰς τὰς *θήκας* τῆς στοιχειοθετικῆς τραπέζης.

Πρὸς συλλογὴν τῶν γραμμάτων τῶν πρὸς σχηματισμὸν λέξεως ὁ στοιχειοθέτης λαμβάνει μικρὸν ἐργαλεῖον καλούμενον *συνθετήριον*, ἐν ᾧ θέτει διαδοχικῶς τὰ κατάλληλα γράμματα πρὸς σχηματισμὸν τῶν λέξεων, τὰς ὁποίας ἀναγινώσκει ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου· τὸ ὄργανον τοῦτο συνίσταται ἀπὸ μεταλλίνην κανόνα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τρέχει εἶδος γνώμονος ἐφαπτομένου ἑνὸς τῶν χειλέων τοῦ κανόνος. Τὸ χεῖλος τοῦτο διαπερᾶται ὑπὸ ὀπῶν εἰς ἴσας ἀποστάσεις, δι' ὧν δύναται νὰ στηριχθῇ ὁ γνώμων διὰ γομφίσκου, ὅταν ὁ ἐργάτης ἐπιτύχῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἀπομάκρυσιν ἢ τὸ ἀρμόττον μῆκος τοῦ στίχου. Ἀφ' οὗ συντελῇ ὁ πρῶτος στίχος, προσαρμόζεται εἰς αὐτὸν πέταλον ἢ χάλκινον λεῖον *διάστιχον*, ἐφ' ᾧ τίθενται τὰ γράμματα τοῦ δευτέρου στίχου κτλ.

Ὁ στοιχειοθέτης δύναται νὰ *σηκώσῃ* δεκάκις χίλια γράμματα καθ' ἑκάστην, καὶ ὑπολογίζεται ὅτι κατὰ τὰς 300 ἐργασίμους ἡμέρας τοῦ ἔτους ἡ δεξιὰ τοῦ στοιχειοθέτου διατρέχει κατὰ μέσον ὅρον 1500 λεύγας.

Ἀφ' οὗ πληρωθῇ τὸ *συνθετήριον*, σηκόνονται οἱ στίχοι θλιβόμενοι μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος καὶ τοῦ λιχανοῦ καὶ τίθενται ἐπὶ τοῦ *σελιδοθέτου*, μικρᾶς ὀρθογωνίου σανίδος, τῆς ὁποίας ἡ κατωτέρα γωνία περικλείεται ὑπὸ καθέτου χείλους.

Ἀφ' οὗ στοιχειοθετηθῶσι πολλοὶ στίχοι ὥστε νὰ σχηματίζωσι φάκελλον ἢ σελίδα, συνενοῦνται, δένονται διὰ σπάγου καὶ τίθενται ὁ φάκελλος ἐπὶ μαρμαρίνης πλακός.

Τύπωσις. Ἀφ' οὗ ἑτοιμασθῶσι τὰ πλαίσια, μένει ἡ *τύπωσις* ἢ ἡ ἐξαγωγὴ ἐπὶ τοῦ χαρτίου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφίας μέχρι τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος, ἡ τύπωσις ἐξετελέσθη διὰ τοῦ διὰ *βραχιόνων πιεστηρίου*. Ἀλλὰ τὴν σήμερον εἰς τὰς περισσοτέρας τυπογραφίας ἡ τύπωσις ἐκτελεῖται μηχανικῶς, τουτέστι διὰ καταλλήλων μηχανῶν. Τὸ πρῶτον μηχανικὸν πιεστήριον ἐφευρέθη κατὰ τὸ 1790 ὑπὸ μηχανικοῦ *Ἄγγλου* καλουμένου Νίκολσων.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ σχῆμα τοῦτο παριστᾷ τὸ διὰ βραχιόνων πιεστήριον τὸ ἐν χρήσει ἔτι καὶ νῦν.

Ἀφ' οὗ τεθῶσι τὰ πλαίσια ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου πλακός, ὁ ἐργάτης τὰ μελανόνει διὰ κυλίνδρου, τὸν ὁποῖον κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας. Καταβιβάζει ἀκολούθως τὸ χαρτίον, προηγουμένως βεβρεγμένον καὶ προσηρμοσμένον ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἐπὶ τῶν μεμελανωμένων πλαισίων. Τέλος πιέζει τὸ φύλλον τοῦ χαρτίου ἐπὶ τῶν πλαισίων διὰ τοῦ πιεστηρίου, καὶ τὸ φύλλον τυποῦται.

Ποσότης μελάνης ἡμιρρεύστου τίθεται ἐπὶ αὐλακος τελευτῶντος τὴν τράπεζαν. Διὰ τῆς λαβῆς ὁ ἐργάτης περιστρέφει τὸν κύλινδρον, ὅστις μεταβιβάζει ποσότητά τινα μελάνης ἐπὶ τῆς λείας ἐπιφανείας τῆς τραπέζης. Ὁ ἐργάτης ἀκολούθως διὰ τοῦ κινητοῦ κυλίνδρου λαμβάνει οὕτω μελάνην, τὴν ὁποίαν τέλος μεταφέρει ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου.

Η ΕΛΠΙΣ.

« Μόνη δ' αὐτόθι Ἐλπὶς
« Ἔνδον ἔμεινε πίθου ὑπὸ χείλεσιν, οὐδὲ θύραζε
« Ἐξέπτη . . . .
« Ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται.
« Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα.
« Νόσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ ἠδ' ἐπὶ νυκτὶ
« Αὐτόματοι φοιτῶσι, κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι
« Σιγῇ . . . .

(Ἡσιόδ. Ἔργ. καὶ Ἡμ. 84—91).

Ὁπόσον ὡραῖος, ὡραιότατος εἶνε ὁ προγονικὸς οὗτος τῶν Ἑλλήνων μῦθος περὶ τῆς Πανδώρας καὶ τοῦ πίθου τοῦ παρὰ τοῦ Διὸς αὐτῇ δωρηθέντος καὶ ἀφ' οὗτινος ἀνοιχθέντος ἐξερρύησαν ἡ πληθὺς τῶν δεινῶν καὶ τῶν ἀσθενειῶν, ἅτινα, διὰ μιᾶς διασπαρέντα ἐφ' ἁπάσης τῆς οἰκουμένης, διατελοῦσιν ἀπὸ τῆς ἐλευθερίου ἐκείνης στιγμῆς μαστίζοντα τὸ ἀνθρώπινον γένος! Μόνη δ' ἡ ἐλπὶς μείνασα ἐν τῷ βάθει τῆς πυξίδος δεικνύει ὅτι μόνη αὕτη κέκτηται τὴν θαυμασίαν δύναμιν τοῦ ἀνακουφίζειν τὰ βάρη καὶ εὐκολύνειν τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου καὶ καθιστᾷ τὰς βιωτικὰς μερίμνας καὶ λύπας αὐτοῦ ἧττον ὀδυνηρὰς καὶ ἧττον ἐπιπόνους . . . . . .

Ἡ ἐλπὶς διὰ τῶν πτερύγων αὐτῆς τῶν ἰσχυρῶν ἅμα καὶ ὠκυπτέρων, ἐν τάχει ἀνυψουμένη ἐκ παντὸς ζοφώδους καὶ ὀχλ
πρὸς ποιητικήν τινα καὶ ἀκτινόεσσαν ἀτμοσφαῖραν, ἀνάγει
εἰς πέλαγος ὀνειροπολήσεων καὶ ποικίλων ὀπτασιῶν, παρατρύ
σα τὴν καρδίαν ἵνα ἀσμένως ἐν αὐταῖς περιπλανηθῇ· ἀναφέρ
δὲ τοὺς διαλογισμοὺς ἐκ τοῦ πραγματικοῦ πρὸς τὸ ἰδαν
σπεύδει νὰ μεταβιβάσῃ ἡμᾶς εἰς φαντασιώδη κόσμον, παρέχ
ἡμῖν ὑψηλὰς ἰδέας περὶ δόξης, δυνάμεως καὶ φήμης. Ἐκτυλί
μωστηριώδη καὶ γοητευτικὴν σκυτάλην καὶ δεικνύει ἐν αὐτῇ ἐ
χαραγμένον ἀθάνατόν τι ὄνομα. Τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔργον εἶνε νὰ πα
σιάζῃ πρὸς ἡμᾶς, ὁπότε περιοιχούμενοι ὑπὸ φροντίδων καὶ ἀθ
ὁδοιπορούμεν ἐν τῇ τραχείᾳ ὁδῷ, τὴν εἰκόνα τῆς ὁσονούπω ἐ
σομένης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς καὶ νὰ μετατρέπῃ εἰς γοητε
θέλγητρα τὰς ἐνεστώσας σκληρὰς πραγματικότητας τοῦ βί

Τὸ δ' εὐγενὲς τῶν εὐχῶν, ἡ ἰσχὺς τῶν ὀπτασιῶν κα
καλλονὴ τῶν ἐμπνεύσεων αὐτῆς, ἀδιαλείπτως ἐνεργοῦνται, τ
μυθοῦσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ τότε ἀκάμη, ὅτε ἡ ἐπὶ τῆς π
νοσηλευομένη, ἀλλ' ἠρέμα ἐκλείπουσα καὶ βαθμηδὸν σβύ
ζωή, ἡ βραδεῖα ἀναπνοὴ καὶ ὁ βραδύτερος σφυγμὸς προσ
νουσιν ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου. Ὁμοιάζει δ' αὐτὴ
τὴν περιλαμπῆ ἀκτῖνα τοῦ ἀποσβεννυμένου λαμπτῆρος, ὅστις
χέει τὸν ὕστατον καὶ φαεινότερον σπινθῆρα αὐτοῦ ἐν τοῖς κλ
τῆς νυκτός. Ἡ ἐλπὶς συνοδεύουσα θαρραλέως ἡμᾶς ἐξ
τῆς κοιτίδος μέχρι τοῦ τάφου οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τὴν δι
ἡμῶν ἐν θλίψει καὶ ἀθυμίᾳ.

Ἅπαντες ἐλπίζομεν. Ἐν ἑκάστῳ ἡμῶν τὸ πάθος τοῦτο
σκει τροφὴν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ. Ἅπαντες μορφόνοντ
τῇ φαντασίᾳ ἰδανικόν τι καλὸν καὶ ἐμπαθῶς αὐτὸ περ
ποντες ἐλπίζομεν τὴν ἀνεύρεσιν καὶ τοῦ ὡραίου ἀρχετύπου.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἡ ἐλπὶς εἰσδύει εἰς τὴν καρδίαν, οἱ π
χέθεν περιελκόμενοι λογισμοί, ἐπὶ ἑνὸς καὶ μόνου ἀντικει
συγκεντρούμενοι, πληροῦσι τὸ κενὸν οὗτινος πρότερον ἠγνο
τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκτασιν. Ἀποδιώκουσα δὲ πᾶσαν ἀβρανῆ
ἀρρίαν ἐν ταῖς πράξεσιν ἡμῶν, προστίθησι νέον ἐρεθισμὸν
καταδεικνύει ἀναφανδὸν τὰς ὁδοὺς τῆς φήμης ἀνεῳγμένας
διὰ λαμπρῶν κατορθωμάτων ἀποκτήσωμεν αὐτὴν τῇ ἀμ
τῶν λαῶν ἐπιδοκιμασίᾳ . . .

Ἀλλ' ὅσον ἰσχυρὸν τὸ θέλγητρον τῆς ἐλπίδος τὸ οὕτω δ
ρον καὶ ἐμπνέον ἡμᾶς, τόσον ἰσχυρῶς περιπλανᾷ καὶ ἐξ
τὴν καρδίαν. Ὅσῳ γλυκύτερος ὁ δόλος, τόσῳ δριμύτερος
νος καὶ μεγίστη ἡ ἀπελπισία, ὅταν, ἐγερθέντες τῆς πλη
ἴδωμεν τὴν χρυσῆν ἄλυσσον τῆς ἐλπίδος τεθραυσμένην, τὰ
φορα τεμάχια τῆδε κακεῖσε ἐρριμμένα καὶ τὴν Σειρῆνα
ἀποχωροῦσαν μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν.

Αἱ ψυχαὶ τῶν νέων εἶνε πλήρεις ἐλπίδων. Ἡ ἐλπὶς
ἥλιος, τὸ κέντρον καὶ ἡ πηγὴ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν. Τὸ γ
οὕτως εἰπεῖν, αὐτῆς πληροῦν τὴν διάνοιαν ταραχωδῶν
θυμιάσεων, μόλις ἐπιτρέπει αὐτοῖς τὸ νὰ διακρίνωσιν ἐναρ
περὶ αὐτῶν ἢ νὰ αἰσθανθῶσιν ἀμυδρῶς τὰ πόρρωθεν ἀντικ
Ἡ ἐπὶ τῶν ὀμμάτων ἐπιχεομένη ἀχλὺς περιορίζει τὴν
αὐτῶν ἐντὸς στενοῦ ὁρίζοντος, οὐδὲν ἕτερον παρουσιάζοντ
μορφὰς φανταστικάς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὅθεν οἱ μεγάλως καὶ σφόδρα ἐλπίζοντες θεωροῦσιν ἐλαχίστου ἄξιας τὰς ἀπολαύσεις τῆς παρούσης στιγμῆς. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ. Καθ' ἃ ἱστοροῦσιν, ἐθωρήσατο οὗτος πάντα τὰ ἑαυτοῦ τοῖς φίλοις, καὶ ὅτε τις ἐξ αὐτῶν ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῇ γενναιότητι ταύτῃ ἠρώτησε τί πλέον ἔμενεν αὐτῷ; Ἡ ἐλπίς, ὑπέλαβεν ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ. Βεβαίως ἡ ἐλπὶς πολλάκις δύναται νὰ μᾶς ἀνταμείψῃ διὰ πᾶσαν θυσίαν καὶ οὐδὲν ὅπερ ἄλλο χρόνος, αἱ περιστάσεις καὶ ἡ τύχη νὰ μὴ δύνανται νὰ παρέξωσιν ἡμῖν. Ἀλλ' ὅμως, εὐήθη ὅλως καὶ ἀνόητον ἠθέλομεν τὴν ἡμέραν ἀποκαλέσει τὸν ἀρειβῶς οὕτω διασκορπίζοντα τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ οὐδὲν ἐπιφυλάττοντα πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν. Ἴσως τὰ πράγματα ἄλλως πως εἶχον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ῥώμῃ ἢ παρ' ἡμῖν. Ἴσως τότε, τοῦ χρηματικοῦ εὐκόλως προσκτωμένου, ἡ θέσις, αἱ τιμαὶ καὶ τ' ἀξιώματα προσήρχοντο ταχύτερον καὶ ἀπονώτερον καὶ ἐξωμάλυνον οὕτω τὴν ὁδὸν τῆς μεγαλοφυΐας. Ἀλλ' ἴσως μᾶλλον τὸ μυστικὸν τῆς τοῦ Καίσαρος ἐλευθεριότητος ἐνέκειτο ἐν τῇ ὑπερβολικῇ αὐτοῦ κενοδοξίᾳ. Διότι ἐπίστευε τὰ πάντα ἐρωτικά, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐφάμιλλος αὐτοῦ. Ἡ δὲ κενοδοξία προέβη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, αἰσχυνόμενος ἐπὶ τῇ φαλάκρᾳ τῶν κροτάφων του, περιετύλισσε συνήθως τὴν κεφαλήν μὲ στέφανον δάφνης, ὃν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τιμὴν τῶν θριάμβων του ἐπέδωκαν αὐτῷ. Θαρραλέως λοιπὸν ἐλπίζων, ἐρρόνει ὅτι δυνάμει τῶν βραχιόνων καὶ τοῦ νοὸς αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ἐκπλέσῃ πᾶν τὸ ποθούμενον. Ἐκ τούτου δ' ἡ τοσαύτη αὐτοῦ ὁλιγωρία ἐπὶ πραγμάτων, ἅτινα, ὡς ἐδόκει αὐτῷ, πάντοτε κατεῖχεν ἐν ταῖς χερσίν, ὡς καὶ ἡ ἐλπὶς πρὸς ἄλλας μεγαλειτέρας καὶ λαμπροτέρας ἀπολαύσεις ἐν τῷ μέλλοντι —ἐν τῷ μέλλοντι, ἐκείνῳ, ὅπερ ὁ οἱ στοχασμοὶ αὐτοῦ ἀείποτε ἐστρέφοντο καὶ ὅπερ εἶχεν ὄψιν διὰ παντός. Ὁ δὲ τρόπος οὗτος τοῦ σκέπτεσθαι εἶνε κοινὸς ἁπάντων τῶν μεγαλεπηβόλων καὶ μεγαλοφρόνων ἀνδρῶν.

Ἡ ψυχή, καίτοι ὑπὸ τῆς ἐπιροῆς τῆς ἐλπίδος συνήθως ἐξαπατωμένη, παραδίδεται ὁλοσχερῶς εἰς τὰ γόητρα αὐτῆς, ἤτις διδάσκει πῶς νὰ ἐμπαίζωμεν τὰς φροντίδας, νὰ ὑπερνικῶμεν τὰς δυσχερείας, νὰ λησμονῶμεν τὰς λύπας καὶ ν' ἀποδιώκωμεν τοὺς ἀναγκαίους. Διότι, ὅταν αὕτη ἅπαξ καταστάθῃ τὸ ἄσυλον ἡμῶν, ἀπέπτη πᾶσα ὀλιθρὰ σκέψις, τὸ βλέμμα διευθύνεται εἰς τὰς λαμπρὰς ἀπόψεις τοῦ μέλλοντος καὶ πᾶσα θύελλα τοῦ βίου διαλύεται διὰ τοῦ μειδιάματος αὐτῆς. Ἡ δ' ἄγκυρα αὐτῆς ἔστιν ἀγκυρα γαλήνης.— Εἴθε δὲ νὰ διαμένῃ διὰ παντὸς προσωρμισμένη ἐν τῷ λιμένι τῶν καρδιῶν ἡμῶν, ἵνα κατευνάζῃ τὰς ἀδημονίας διὰ τοῦ οὐρανίου αὐτῆς πυρός!

Αὕτη ἐμπνέει τὰς ὑψηλὰς ἰδέας εἰς τὸν ποιητήν, ὑπαγορεύουσα καὶ ἐπαύξουσα τὸ θέλγητρον τῶν στίχων αὐτοῦ, ἐπωθεῖ τὸν ζωγράφον εἰς τὴν ἐξεικόνισιν τῶν τῆς φύσεως καλλονῶν καὶ ἐπιδιδάσκει τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα τοῦ φιλοδόξου νὰ διακλάμπῃ, προβάλλουσα ἐνώπιον αὐτῶν τὴν εὐχέρειαν τοῦ ν' ἀναδῶσιν εἰς τὴν ἀρχαιόθεν περιωπὴν τῆς φήμης καὶ τῆς τιμῆς.

Ἡ μαγικὴ αὐτῆς δύναμις κατευνάζει τὴν λύπην τὴν ἐκ τῆς ἀπουσίας τῶν φιλτάτων μας. Ἐπιθέτει ἥπιον βάλσαμον ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ αἰχμαλώτου. Προσκαλεῖ τὸν κλωθωνιζόμενον ναύτην εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς φαντασίας καὶ τὰς ἐν τῇ πατρίδι μελλούσας διασκεδάσεις καὶ φέρει τὴν χαρὰν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δυστυχοῦντος, ὅστις, ὑπὸ τὸ βέλος τῆς ταλαιπωρίας, θρηνεῖ τὴν κακὴν αὐτοῦ μοῖραν. Ἡ φωνὴ τότε αὐτῆς, φωνὴ εὐπρόσδεκτος καὶ ποθεινή, ὑπόσχεται αὐτῷ ὅτι νέαι τέρψεις μετ' οὐ πολὺ ἀναμένουσιν αὐτὸν καὶ ὅτι τὸ πολύτιμον καὶ συμπαθητικὸν τῆς φιλίας δάκρυ θέλει διαλύσει ὅσον οὔπω τὰ σκότη τῆς δυστυχίας του. Αὕτη θέλγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἐραστοῦ μὲ προσφιλῆ δελεάσματα καὶ ραίνουσα πρὸ τῶν βημάτων αὐτοῦ ἀμάραντα ἄνθη καὶ ὡραίας ὀπτασίας, περικοσμεῖ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ εὐδαιμονίαν διὰ φαιδρῶν μειδιαμάτων καὶ λαμπρῶν ἐπιτυχιῶν.

Ἐν συνόλῳ δ' εἰπεῖν, ἐν πάσῃ τάξει ἀνθρώπων καὶ πάσῃ σκηνῇ τοῦ βίου, ἡ ἐλπὶς ἐστι τὸ κάλλιστον καὶ λαμπρότατον πάθος τῆς ψυχῆς, καὶ ὡς ἡλιακὴ λάμψις ἐκεῖ ἀκτινοβολεῖ ἐνώπιον αὐτῆς.

Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΜΑΓΚΟΥΑΕΡ.

(JOHN FRANCIS MAGUIRE.)

Πᾶσα Ἑλληνικὴ καρδία μετὰ μεγίστης λύπης θέλει μάθει, ὅτι ὁ εἰλικρινέστερος καὶ καρτερικώτερος φίλος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους Ἰωάννης Φραγκίσκος Μαγκουάερ ἀπεβίωσεν ἐντὸς τινῶν μόνον ἡμερῶν προσβληθεὶς ὑπὸ κεραυνοβόλου νόσου.

Ὁ Ἰωάννης Μαγκουάερ εἶχεν ἀρετάς, αἵτινες ἀπηθανάτισαν αὐτὸν ἐν τῷ μεγάλῳ Ἀγγλικῷ ἔθνει, ἀπεβίωσε δὲ ὡς ἄλλος Ὀκόνελ θρηνούμενος ὑφ' ἁπάσης τῆς Ἰρλανδίας. Χαρακτὴρ ἀνεξαρτήτου καὶ φιλοστοργικοῦ ὤν, δὲν ἐθήρευε τιμὰς καὶ οὐδέποτε ἀνεμίχθη εἰς συνεταιρισμοὺς ἐμπορικούς, βιομηχανικοὺς ἢ κερδοσκοπικούς. Ὡς πολιτικὸς ἀνὴρ ἵστατο μακρὰν καὶ ὑπεράνω πάντων ἕτοιμος νὰ συνδράμῃ τὸν ἀληθῶς πάσχοντα, ἀλλ' ἄνευ οὐδενὸς ἀτομικοῦ συμφέροντος. Ἠδύνατο νὰ προσπέσῃ καὶ ἱκετεύσῃ τοὺς ὑπουργοὺς μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἐξαντλήσῃ ἐνώπιον αὐτῶν τὴν εὐγλωττίαν του διὰ τὸν ἐνδεέστερον ἀλλ' ἀξίζοντα τοῦτο, ποτὲ ὅμως δὲν κατεδέχθη ὀβολὸν δι' ἑαυτὸν νὰ ζητήσῃ οὔτε νὰ δεχθῇ παρ' ἐκείνων, ὧν τὰς περιουσίας ἔσωζε. Καὶ ὅμως ὁ Μαγκουάερ εὑρίσκετο εἰς τὴν ἰδίαν τοῦ Ἐπαμεινώνδα θέσιν μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι εἶχε πολυαριθμοτέραν οἰκογένειαν, ἣν διὰ τοῦ καλάμου του μόνον συνετήρει. Ἡ ἠθική του, ἡ εὐπροσηγορία του, ἡ εὐάρεστος συναναστροφή καὶ ἐγκράτειά του ἦσαν παροιμιακαί· διὸ οἱ ἀναρίθμητοι φίλοι του δὲν δύνανται ἔτι νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἀληθῶς ἀπῆλθε τοῦ κόσμου τούτου, ἀναλογιζόμενοι πόσον κανονικῶς ἔζη καὶ πόσον ὑγιοῦς κράσεως ἦτο. Ὁ ἀναγνώσας τὸ τελευταῖον μυθιστόρημά του *Ἡ ἐπομένη γενεὰ* (Next generation) δὲν δύναται ἢ νὰ θαυμάσῃ τὴν μεγαλοφυΐαν του· ἀλλὰ μόνον ὅσοι ἐγνώρισαν αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον δύνανται νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τοῦ σαρκαστικοῦ καὶ σατυρικοῦ αὐτοῦ ὕφους, ὅπερ ἐπέτρε-

πεν εἰς τοῦτο ἐλευθέραν ἔξοδον ἐνώπιον τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ σπανίως ἔπραττε τοῦτο, διότι συνήθως ἦτο σοβαροῦ χαρακτῆρος καὶ λίαν προφυλακτικὸς εἰς τοὺς λόγους του.

Ὁ Ἰωάννης Μαγκουάερ ἀπεδίωσε κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ σταδίου του, φέρων μόνον 57 ἔτη καὶ τινας ὑπολείψας τρίχας. Ἦτο υἱὸς ἐντίμου ἐμπόρου τῆς πόλεως Κόρκ τῆς Ἰρλανδίας. Ἐξεπαιδεύθη ὡς δικηγόρος καὶ τῷ 1843 διεκρίθη κατὰ πρῶτον ἐπὶ τοῦ δικηγορικοῦ βήματος ἐν τοῖς Ἰρλανδικοῖς δικαστηρίοις. Ἔκτοτε ἀνεδείχθη εἷς τῶν φιλελευθερωτέρων καὶ πατριωτικωτέρων, φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ του ὑπὲρ πᾶν ἄλλο προσφιλέστερον τὴν Ἰρλανδίαν. Τῷ 1848 ἤρξατο τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ βίον πεμφθεὶς βουλευτὴς τῆς πόλεως Δογκάρβαν, θριαμβεύσας εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς κατὰ τοῦ Ριχάρδου Ἄλλορ Σχέϊλ, τότε διευθυντοῦ τοῦ νομισματοκοπείου ἐπὶ τῆς ὑπουργείας τοῦ Ἰωάννου Ρῶσσελ. Ὁ θρίαμβος οὗτος περιῆψε μεγίστην ὑπόληψιν εἰς τὸν νέον Μαγκουάερ, καθότι ὁ κ. Σχέϊλ ἦτο ἀνὴρ μείζονος ἐπιρροῆς, προσωπικῆς βαρύτητος καὶ μεγάλων μέσων. Δεκαοκτὼ κατὰ σειρὰν ἔτη ἀντεπροσώπευσε τὴν Δογκάρβαν ἐκλεγόμενος ἐπανειλημμένως· ἦτο δ' αὕτη λίαν ὑπερήφανος, διότι εἰς τὸν νέον Μαγκουάερ εὗρε δεινὸν ῥήτορα ὑπερμαχοῦντα τῶν συμφερόντων τῆς Ἰρλανδίας καὶ ποιήσαντα τὴν πολίχνην ταύτην γνωστὴν ὡς τὰς μεγάλας βιομηχανικὰς πόλεις τοῦ Ἀγγλικοῦ κράτους. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐξελέχθη τρὶς κατ' ἐπανάληψιν δήμαρχος τῆς πόλεως τῆς γεννήσεώς του Κόρκ. Πρὸ ἓξ ἐτῶν ὅμως ἀπεφάσισε νὰ δεχθῇ τὴν βουλευτικὴν θέσιν τῆς Κόρκ, ἐν ᾗ καὶ κατῴκει. Ἐρωτήσας αὐτὸν πῶς ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Δογκάρβαν, ἣν ἐπὶ τόσα ἔτη ἀντεπροσώπευεν, ἀπεκρίθη: «Πράττω μετὰ λύπης » τοῦτο, ὑπαγόμενος εἰς τὴν ἀνωτέραν θέλησιν τῶν συμπολιτῶν » μου τῆς Κόρκ, ἐν ᾗ κατοικῶ καὶ ἐν ᾗ ἐκδίδεται ἡ ἐφημερίς » μου *Ὁ ἐξεταστὴς τῆς Κόρκ* (Cork Examiner), ὅστις εἶνε ὁ » κυριώτερος πόρος μου.» Ἐν συνόλῳ διέτριψεν εἰκοσιτέσσαρα ἔτη ἐν τῷ κοινοβουλίῳ καὶ ἐκέρδισε τὰς λαμπροτέρας μάχας. Δὲν ὑπάρχει ἐλευθερία εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν δεινῶς πιεζομένην Ἰρλανδίαν κατὰ τὰ ἔσχατα δεκαπέντε ἔτη, ἥτις νὰ μὴ ὀφείλεται εἰς τὸν Μαγκουάερ. Εἶνε ὁ πρῶτος ὑπὲρ αὐτῆς ζητήσας νομοσχέδιον καὶ ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῆς ἀποκτήσεώς του. Ἦτο ἐχθρὸς ἐντιμος, ὃν τινα καὶ αὐτοὶ οἱ σφόδρα ἀντιπολιτευόμενοι ἄκρως ἐσέβοντο. Τῷ 1841 ἵδρυσε τὴν ἐφημερίδα *Ὁ Ἐξεταστὴς τῆς Κόρκ* (Cork Examiner), ἧς ἦτο ὁ κυριώτερος ἀρθρογράφος καὶ τὴν ὁποίαν διεύθυνε μετὰ τῆς αὐτῆς σταθερότητος, εἰλικρινείας, πατριωτισμοῦ καὶ φρονήσεως, ἅτινα τόσον διέκρινον αὐτὸν ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου. Ἀλλ' ὁ κ. Μαγκουάερ ἐκτὸς τῶν πολυμόχθων κοινοβουλευτικῶν καθηκόντων του καὶ τῶν τοῦ ἐφημεριδογράφου, εὗρισκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ συγγράφῃ καὶ διάφορα πονήματα· τῷ δὲ 1863 ἐδημοσίευσε τὸν *βίον τοῦ Πατρὸς Ματθαίου* (Father Mathew), ἀνδρὸς δαπανήσαντος τὴν περιουσίαν καὶ τὰς ἡμέρας του πρὸς κατάπαυσιν τῆς οἰνοποσίας, σύγγραμμα γέμον διδακτικῶν ἀνεκδότων καὶ ἠθικῶν ἱστορικῶν, σύγγραμμα λίαν δημοτικὸν καὶ κοινωφελές, καὶ οὗ μικρὸν συντείνων εἰς τὴν διάδοσιν τῶν ὑπὲρ ἐγκρατείας καταστημάτων. Μετέβη ἀκολούθως εἰς Ἀμερικὴν καὶ ἐπιστρέψας ἔγραψεν ἕτερον ὑπὸ τὸν τίτλον *Οἱ Ἰρλανδοὶ ἐν Ἀμερικῇ*, οὗ μικρὸν ἐκυκλοφόρησε· τὸ δὲ παρελθὸν ἔτος ἐδημοσίευσε πρῶτον μυθιστόρημά του *Ἡ ἑπομένη γενεὰ* (Next generation) ἐν ᾧ ἡ εὐφυΐα, τολμῶ νὰ εἴπω, ἴσταται ἐφ' ἑκάστης γραμμῆς τῶν σελίδων του. Τὸ θέμα αὐτοῦ εἶνε ὅτι μετά τινα ἔτη ἡ γενεὰ λαμβάνεται ἐν τῇ ἰδίᾳ κοινωνικῇ θέσει τοῦ ἀνδρός. Ἐν τῷ μυθιστορήματι τούτῳ δὲν ὑπάρχουσιν ἐρωτικαὶ πλεκτάναι ἢ σκηναὶ ἐρωτικαί, ἀλλὰ πλησμονὴ πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν φρονημάτων καὶ ἰδεῶν μιᾶς μεταγενεστέρας γενεᾶς, ἐν ᾗ ἐν τῷ ὑπουργείῳ ὑπάρχουσι κυρίαι, ἐν τῷ κοινοβουλίῳ κυρίαι, εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον κυρίαι δικασταὶ καὶ εἰσαγγελεῖς, ἐν ἑνὶ λόγῳ μετὰ κυρίων διευθύνουσι τὰ πάντα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἡ ἰσότης εὑρίσκεται ἐξίσου μεμερισμένη εἰς ἀμφοτέρων τῶν φύλων τὰς [illegible]

Οὕτω προσεβλήθη ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ἥτις ἀφῆρπασεν [illegible] τὸ συμβὰν ἐποίησε μικρὰν ἐντύπωσιν καθ' ὅτι δὲν ἐπερίμ[illegible] συνεπείας τόσον ὀλεθρίας. Διετάχθη ἐν τούτοις ὑπὸ τῶν [illegible] τῆς Κόρκ νὰ μεταβῇ εἰς Δουβλῖνον ὅπως συμβουλευθῇ τοὺς τῆς πρωτευούσης τῆς Ἰρλανδίας. Οἱ δόκτορες Βάρ[illegible] Σάβεν τὸν εἶχον παρακινήσει εἰς τοῦτο. Ἅμα ἀφίχθη κα[illegible] τάσθη ὑπὸ τοῦ Ἀγάμ, ἡ ἀσθένειά του ἐθεωρήθη ἀνίατος· συνέβη τὴν δευτέραν, 28ην τοῦ παρελθόντος μηνός· τὴν ἦτο καλλίτερον καὶ συνδιελέχθη ὀλίγον μετὰ τοῦ γυναικαδ[illegible] του ἀρχιβικασταῦ τῆς Ἰρλανδίας, ἀλλὰ τὴν παρασκευὴν τὸ [illegible] ρας προσεβλήθη εἰς καὶ πάλιν ἐκ τῆς ἰδίας νόσου ἐξέπνευσε [illegible] ὀγδόην ὥραν τῆς ἑσπέρας. Περίεργος σύμπτωσις! Κα[illegible] Μπένισ, ὁ προηγούμενος αὐτοῦ βουλευτὴς τῆς Κόρκ καὶ [illegible] τοῦ φιλελληνικοῦ συλλόγου εἶχε προσβληθῇ ὑπὸ τῆς αὐτῆς [illegible] νείας καὶ ἀποθάνει.

Τοῦ κ. Μαγκουάερ τὴν ἀσθένειαν ἀποδίδω εἰς δύο [illegible] εἰς τὴν ὑπερβολικὴν διανοητικήν του ἐργασίαν καὶ εἰς τὰ [illegible] ματικὰς στενοχωρίας ἃς, ὅσον φιλοσοφικῶς καὶ ἂν ὑφ[illegible] γενναία καρδία του, δὲν ἠδύνατο ἀπόνως νὰ καταπίῃ. Πα[illegible] κογενείας πολυαρίθμου καὶ φέρων ἀεὶ ἐπὶ τῶν νώτων [illegible] ἀπαιτήσεις τῶν πτωχῶν Ἰρλανδῶν, μὴ δυνάμενος δὲ νὰ [illegible] ριστήσῃ αὐτοὺς ὅπως ἐπεθύμει, ἂν καὶ προθύμως ἀφιέρ[illegible] ἤμισυ τοῦ βαλαντίου του εἰς αὐτούς, μετὰ μελαγχολίας [illegible] νετο ὅτι ὅσον τὸ ὄνομά του καθίστατο μεγαλείτερον [illegible] θέσις του ἐδεινοῦτο. Μῆνάς τινας πρὸ τῆς ἀσθενείας του [illegible] του πληροφορηθέντες τὰς στενοχωρίας του ἐνήργησαν ἐν [illegible] δίᾳ δημοσίαν συνδρομὴν καὶ συνέλεξαν σχεδὸν 6000 λίρ[illegible] νετο πολὺ εὐχαριστημένος διὰ τοῦτο. Ὅτε ὁ λέγος συνε[illegible] τῆς συνδρομῆς ταύτης, προσέθεσα «ἡ ἠθικὴ εὐχαριστησ[illegible] του δείγματος εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῶν συμπατριωτῶ[illegible] ἐστὶν οὐ μικρὰ ἱκανοποίησις διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰ[illegible] ὑμῶν. — Μεγάλη, ἀπεκρίθη, μεγάλη ἠθικὴ εὐχαριστησ[illegible] λ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσόν, ὡς ἤλπιζεν ἔφυγεν· ἦτο ἴσον μὲ τ[illegible] μου. Τολλαχιστον τώρα τοιαῦτα δὲν ἔχω». Μετ' ὀλίγον [illegible] ἐπρόσθεσε.— Δὲν νομίζεις ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀγγλίας [illegible] λον νὰ δράξωσι τὴν εὐκαιρίαν καὶ μὴ προσφέρωσι μ[illegible] ὅσον ἀπλουστάτης ἀξίας μετ' εὐχαριστηρίου ἐπιστολῆς [illegible] ἐπραξα ὅτι ὑμᾶς; Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὅστις τοσάκις ὠμίλησα

ράξον Παλμεροτῶν να παρακινῶν αὐτὸν νὰ παραχωρήσῃ τὰς νήσους
ην τῆς πτώσεως τοῦ Ὄθωνος; Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου
ν δύναμαι νὰ προβῶ. Ὅταν ποτὲ δημοσιευθῶσι τὰ ἔγγραφα
ῦ φιλελληνικοῦ συλλόγου, ὡς ἀνωτέρω ἀνέφερον, θέλει πεισθῆ
ὁ ἔθνος ὅτι οἱ ἀληθῶς ἐργασθέντες διὰ τὴν ἕνωσιν καὶ τὸν νέον
έσνον οὔτε ἑνὸς εὐχαριστῶ δὲν ἠξιώθησαν ». Εἰς τὴν πρόταση
ῦ κ. Μαγκουάερ ὁμολογῶ ὅτι εὑρέθην περιπεπλεγμένος. Μόνον
γὼ ἐγνώριζον πόσον ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐμόχθησεν ὑπὲρ τῆς
λλάδος, μόνον ἐγὼ ἐγνώριζον πόσον ἡ εὐγενὴς καρδία του,
υτία καθ' ὅλα τῆς τοῦ ἀθανάτου Βύρωνος, ἔπαλλεν ὑπὲρ ἡμῶν,
αὶ ὅμως δὲν ἠδυνάμην εἰς τοῦτο ἐγὼ νὰ ἐνεργήτω διότι ἤμην
κατάλληλος. Παρ' ἡμῖν καὶ αἱ ὑπογραφαὶ συλλέγονται ὡς ἐπὶ
ὸ πλεῖστον οὐχὶ κατ' ἐκτίμησιν τοῦ σκοποῦ ἢ ἀτόμου ἀλλ' ὅπως
ὸ εἰς ὑποχρεώσῃ τὸν προϋπογράψαντα φίλον του. Τοιαύτην ἰσχὺν
πλέον δὲν εἶχον, ὥστε εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι μετὰ τὴν ἐκ Νε-
υκάστελ ἐπάνοδόν μου θέλω προσπαθήσει νὰ εὕρω τὸν κα-
άλληλον ὁμογενῆ ὅπως ἐναπογληθῇ εἰς τοῦτο. Φεῦ! ἐτέ-
ρωτο ποτὲ πλέον νὰ μὴ ἴδω τοῦτον, καὶ ὅμως ὀφείλω κατὰ
αθήκον ἱερὸν νὰ μνημονεύσω τὰ συμβάντα. Ἂς ἀφεθῇ τοὐλάχι-
στον εἰς τὰς εὐγενεῖς καρδίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν ν' ἀναγνωρί-
σωσι διὰ μιᾶς ἁπλῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὴν χήραν του τὴν λύπην
ην αἰσθάνονται ἀπολέσαντες τοιοῦτον εὐγενῆ φίλον καὶ προστά-
την τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν συμφερόντων.

Μετὰ τὴν πομπώδη ἐνταφίασιν τοῦ νεκροῦ νέαι ἤρξαντο συν-
ρομαι ἐν Ἰρλανδίᾳ ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας του, ὡς ἤδη δὲ πλη-
φορούμαι συνελέχθησαν χιλιάδες τινὲς λιρῶν στερλινῶν. Ὁ κ.
Μαγκουάερ ἦτο ἴσως ὁ δημοτικώτερος πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ἰρ-
λανδίας μετὰ τὸν ἀείμνηστον Ὀκονέλον, διότι ἦτο ἁπλοῦς, ἀφε-
ὴς καὶ ὑποχρεωτικὸς δι' ὅλους ἄνευ ἐξαιρέσεως βαθμοῦ ἢ τίτλου,
διότι ἦτο τόσον εὐγενὴς, περιποιητικὸς καὶ ἔντιμος πρὸς τὰς κυ-
ρίας ὥστε ἐν ἑκάστῃ οἰκογενείᾳ εἶχε μίαν ἄγνωστον φίλην ὑπερ-
ασχολουμένην αὐτοῦ. Τῇ ἀληθείᾳ τοιοῦτον ἱπποτικὸν ὄνομα εἶχεν ἀπο-
κτήσει, ὥστε ἐθεωρεῖτο ὁ ἐντελέστερος Τζέντελμάν. Προικισμένος
δὲ δι' εὐφραδείας λόγου καὶ μεγαλομοιρίας, γονίμου καὶ καλλιερ-
γημένης φαντασίας, παρίστατο ἂν οὐχὶ Ἄξωνις τὴν ὄψιν, ὁ ἐλκυ-
στικώτερος ὅμως τῶν ἀνδρῶν. Καὶ ὅμως ὁ διακεκριμένος οὗτος
ήτωρ ἔκλινε πρὸς τὴν μελαγχολίαν καὶ ἀπέφευγε τὰς συναναστ-
ροφάς. Ἀπεσύρετο εἰς τὰ δωμάτιά του ὡς κατεχόμενος ὑπ' ἀ-
θρήστου φοιβολήψίας καὶ ἐβυθίζετο εἰς τὴν ἐργασίαν ὡς τὴν
ίαν παραμυθίαν τῆς ψυχικῆς διαθέσεως καὶ τῶν στενοχωριῶν
του.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ἑσπερινὴν συναναστροφὴν τῆς κυρίας
Λάβστωνος, διερχόμενος ταχέως πρὸ τῶν δωματίων του, ἀνέδην
ὡς αὐτά. Εὗρον αὐτὸν ἐνδυόμενον διὰ τὸν χορόν: « Ἄτ! ἔβιδον
τι ἠδυνάμην νὰ μὴ ἐπήγαινα· ἀλλὰ δὲν δύναμαι· πράξω τοῦτο,
διότι εἶνε ἡ τελευταία ἑσπερὶς τοῦ « ἔτους τούτου » μοὶ εἶπε,
καὶ διότι μέλλω ν' ἀγωνισθῶ ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας τὸ πρωΐ
ἔτος. » Σὺν τοῖς λόγοις περιελήφθη τὸν κοιτωνίτην του, ἔπαυσε
ὰ ἐνδύεσθαι καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ ἕδρας. Περὶ διαφόρων ἡμῶν δια-
γομένων, ἡ ὥρα προέβαινε πρὸς τὰ μεσάνυκτα· πολλάκις τῷ
ενθύμισα ὅτι ὤφειλε νὰ ἐνδυθῇ ὅπως ἀπέλθῃ. « Ἔχομεν καιρὸν », ἔλεγεν. Ἡ συζήτησις ἦν προὐκάλεσεν ἦτο ζωηροτάτη ἐπὶ
τοῦ ἑξῆς παραδόξου θέματος « Διατί εἷς μυθιστοριογράφος νὰ μὴ
» δύναται νὰ γράψῃ καὶ ἐξεικονίσῃ τοὺς ἥρωάς του καὶ τὰ συμ-
» βάντα τῆς κοινωνίας ὅπως ἀπαντᾷ ταῦτα εἰς τὸν κόσμον δια-
» πραττόμενα, ἀλλ' ὀφείλει πάντοτε νὰ ἐπιχρίζῃ μὲ ἠθικὴν ταῦτα,
» νὰ καλύπτῃ δι' αὐτῆς τὰς ἀληθεῖς ἀσχημοσύνας τῶν ἡρώων
» καὶ διαστρέφῃ τὴν ἀλήθειαν καταλήγων μὲ ἠθικὸν τέλος καὶ
» οὐχὶ ὅπως διαπράττονται ἐν τῷ κόσμῳ; Ἠδυνάμεθα τότε νὰ
» γράψωμεν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀτόμων ἤτις, παρὰ τῇ ἱστορίᾳ τῶν
» ἐθνῶν, ἤθελε φωτίζει περισσότερον περὶ τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆ-
» ρος καὶ τῆς ἰδιοσυγκρασίας τῶν λαῶν. »

— Διότι, εἶπον, ἂν ἐδοιπορούντες ἐντὸς τοῦ Λονδίνου οἱ μυ-
θιστοριογράφοι ἕκαστος πρὸς μίαν διάφορον συνοικίαν θελήσωσι
πιστῶς ν' ἀντιγράψωσι τοὺς ἐνδιαιτωμένους ἐν αὐταῖς χαρακτῆ-
ρας, τὰς οἰκιακὰς καὶ ἐρωτικὰς πλεκτάνας, τὰς πράξεις των
πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου ἢ πρὸς πλουτισμόν αὐτῶν,
τότε τῆς κακίας ὑπερπλεοναζούσης τῆς ἀρετῆς, τῆς διαφθορᾶς
ὑπερεχούσης τῆς σεμνότητος, ἤθελον ἀναφανῆ τοσαῦτα σκανδα-
λώδη ἱστορήματα, ὥστε οὐδεὶς ἤθελε τ' ἀναγνώσει καὶ ἤθελον
ἀποκαρδιοῖ τὸν ἐνάρετον καὶ διαφθείρει τὴν κοινωνίαν ἀντὶ νὰ
τὴν ἠθικοποιήσωσι.

— Τὸ ἐναντίον! Δὲν εἶνε ἐπόμενον ὅτι ὁ ἀναγινώσκων ἢ ἀν-
τιγράφων τὰ διαπραττόμενα τῆς κοινωνίας κακὰ λαμβάνει κλί-
σιν, οἱασδήποτε τάσεως καὶ ἂν ὦσι τὰ πάθη του, νὰ μιμηθῇ
ταῦτα. Ἡ ὀρθὴ κρίσις, ἂν ὄχι οἱ νόμοι, ἥτις ἐπιπολάζει ὑπὲρ
πᾶσαν ἄλλην αἴσθησιν, ὡς ὁ κοινὸς νοῦς εἰς τὸ ἀνθρώπινον γέ-
νος, θέλει τὸν ἀποτρέπει ἐκ τούτου. Τοὐναντίον γρονῶ ὅτι, ἂν
κατορθωθῇ νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ παιδικὴ ἡλικία ἐκ τῶν νέων ἀμφοτέ-
ρων τῶν γενῶν καὶ ἂν τοὺς ἐπιτρέψωμεν νὰ μαθωσι καὶ πληρο-
φορηθῶσι διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τοιούτων ἔτι ἀκολούθως θέ-
λουσι μάθει προβαινούσης τῆς ἡλικίας διὰ τῶν ἰδίων παθημάτων
καὶ τῆς πείρας, καὶ συγχρόνως διδάξωμεν αὐτοῖς τὰς ἀρχὰς τῆς
ἠθικῆς καὶ ἐμβάλωμεν αὐτὰς εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν, θέλομεν τοὺς
ἀπαλλάξει ἐκ τῶν παγίδων, ἐκ τῶν βλίων καὶ τῶν ὀλεθρίων
ἀποτελεσμάτων, εἰς ἃ ἡ ἀγνότης, ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀπειρία καὶ ἡ
ἀθωότης ῥίπτουσιν ἀκουσίως ὑπὸ τῶν κακῶν καὶ διαβολῶν παγι-
δευομένους. Διὰ νὰ θεραπεύσῃς μίαν ἀσθένειαν τῆς κοινωνίας ἔχεις
ἀνάγκην τῆς ὀρθῆς διαγνώσεως αὐτῆς. Ἵνα μὴ καταστῇ ὁ ἀθῶος
θῦμα, ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ πάντα τὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ πρὸ
πάντων νὰ γνώσκῃ τὰ γεγονότα πρὸ τῶν ἰδανικῶν ἐκείνων ἀρε-
τῶν αἴτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, μόνον εἰς τὴν φαντασίαν τῶν μυθι-
στοριογράφων ὑπάρχουσιν. Ὁ μυθιστοριογράφος, ὁ ἀντιγράφων
τὰς ἀληθεῖς ἱστορίας τῆς κοινωνίας, ὁποίον λαμπρὸν στάδιον δὲν
ἔχει τότε ὅπως φέρῃ τὰς ὑγιεῖς αὐτοῦ κρίσεις, ὅπως στιγματίσῃ
τοὺς αὐτουργούς, διεγείρῃ τὸν οἶκτον καὶ τὴν συμπάθειαν ὑπὲρ
τῶν θυμάτων, καὶ τὸν ἀληθῆ τρόμον κατὰ τῆς κακίας εἰς τοῦ
ἀναγνώστου τὸν νοῦν, ὅτις ἐναποθέτων τὸ σύγγραμμα θέλει πέσει
εἰς βαθείας σκέψεις ὡς ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἱστορίαν, διότι αἰσ-
θάνεται ὅτι ἀναγινώσκει γεγονός τι καὶ οὐχὶ τῆς φαντασίας πρό-
τον. Τὰ τοιαῦτα συγγράμματα θέλουσιν ἐφέλκει περισσοτέρους
ἀναγινώστας ἢ τὰ μυθιστορήματα. Ἀπέδειξις αἱ ἐφημερίδες Ἅμα

ἐφημερίς τις περιγράφει ἕνα φόνον, ἓν διαζύγιον, μίαν ἐρωτικὴν πλεκτάνην, ἓν κακούργημα, ἕκτακτόν τι τῆς κοινωνίας, εὑρίσκει περισσοτέρους ἀναγνώστας καὶ τὰ κυκλοφοροῦντα φύλλα της διπλασιάζονται. Θέλεις περισσοτέραν ἀπόδειξιν τῆς δίκης τῶν Βοὺλτον, λέρδου Κλίντωνος καὶ τῶν λοιπῶν μετεμφιεσμένων νεανιῶν εἰς κοράσια; Ὑπῆρξε μᾶλλον ἀηδὴς δίκη ἐκείνης; καὶ ὅμως δεῖξόν μοι ἕνα παῖδα ἢ μίαν νέαν, ἥτις δὲν τὴν γνωρίζει καὶ δὲν ἀνέγνωσε μετὰ περισσοτέρας ἁπληστίας ἢ τὰ ἠθικὰ μυθιστορήματα τῆς Λαΐδυ Μόργκεν.

Ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ ὁποῖον στάδιον ἀμφισβητήσεων παρέχει παρομοία συζήτησις· ἡ νὺξ προέβη καὶ ὁ μακαρίτης μόλις μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ἐνεδύθη ὅπως ἐξέλθωμεν. Ἡ θερινὴ νὺξ ἦτο λαμπρὰ τὸν συνώδευσα μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ πρωθυπουργοῦ, εἶτα δὲ μετέβην εἰς τὸν Σ ύ λ λ ο γ ο ν τ ῆ ς Μ ε τ α ρ ρ υ θ μ ί σ ε ω ς. Δὲν εἶχε παρέλθει μία ὥρα καὶ ὁ Μαγκουάερ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου.— Τόσον ταχέως; ἠρώτησα.— Ὦ, προσηγόρευσα τὴν κυρίαν Γλάδστωνος, ἀντήλλαξα δύο ἢ τρεῖς λέξεις μετ' αὐτῆς καὶ τοῦ κ. Γλάδστωνος, ἀλλὰ τὸ πλῆθος, ὁ καύσων, ὁ πληθυσμὸς παρ' ὀλίγον νὰ μὲ πνίξωσι καὶ ἐξῆλθον ἀόρατος. Ἤλθον ἐδῶ νὰ λάβω ἓν τεῖον καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου.... Θὰ γράψω τοὐλάχιστον μέχρι τῆς πέμπτης ὥρας τῆς πρωΐας... Ἔχω τόσην ἐργασίαν!

Τὴν αὐτὴν μελαγχολικὴν διάθεσιν παρετήρησα εἰς αὐτὸν εἰς πολλὰς ἄλλας περιστάσεις. Τῷ 1864 εἶχεν ἐκλεχθῇ πρόεδρος τοῦ δραματικοῦ συμποσίου, τοῦ ἐτησίως διδομένου ἐν Λονδίνῳ πρὸς συνδρομὴν τῶν πασχόντων καὶ πασχουσῶν ἠθοποιῶν τῶν μὴ δυναμένων ἕνεκα ἀσθενείας ν' ἀνέλθωσι πλέον τὴν σκηνήν. Οἱ περιφανέστεροι ἠθοποιοὶ τῶν θεάτρων τοῦ Λονδίνου, αἱ μᾶλλον πεφημισμέναι κωμῳδοὶ συνήθως παρευρίσκονται ἐν αὐτῷ. Εἶνε ἄνευ ὑπερβολῆς τὸ ζωηρότερον καὶ εὐθυμότερον θέαμα. Οἱ ἠθοποιοὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων φυσικῶς εἶνε εὔθυμοι, φιλομειδεῖς, πλήρεις ἀγχινοίας, ἐτοιμότητος καὶ ταμεῖα ἀνεκδότων. Ἡ μνήμη των εἶναι πλήρης ἐξ ἀποσπασμάτων ποιήσεων τῶν περιφανεστέρων ποιητῶν, ἐκ λογοπαιγνίων των κωμῳδιῶν ἢ τραγῳδιῶν τῶν ἀρίστων δραματοποιῶν· πρέπει νὰ ἦτε τις ἐνήμερος εἰς ὅλα ἐν τῇ συναναστροφῇ αὐτῶν ὅπως μὴ φανῇ ὑποδεέστερος αὐτῶν. Δεχθεὶς ὁ κύριος Μαγκουάερ τὴν προεδρίαν, μοὶ ἔγραψεν ὅπως παρευρεθῶ καὶ ἐγώ. Τὸ γεῦμα ἦτο ἐκ τῶν λαμπροτέρων καὶ οὐδέποτε ὁ Μαγκουάερ ὡμίλησε μετὰ μεγαλειτέρας εὐφραδείας. Ἔπαιζε, κατὰ τὸ κοινὸν λόγιον, τὴν ἡμετέραν μυθολογίαν εἰς τὰ δάκτυλά του, πλὴν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὡς ἄλλος Ἀπόλλων ἀνῆλθε καὶ κατῆλθε τὸν Παρνασσὸν ἐν μέσῳ τῶν λαμπροτέρων νυμφῶν. Ἡ κ. Στέρλιγγ, ἡ γνωστὴ ἠθοποιός, ἀπήντησεν ἐπαξίως εἰς τὸν λόγον του καὶ τὸ γεῦμα περὶ τὸ μεσονύκτιον κατέληξεν εἰς εὐθυμώτατον χορόν. Ὁ οἶνος ἐξῆψε τὸν εἱστρον τῶν παρευρισκομένων. Τοιοῦτον θέαμα σπανίως τις βλέπει. Αἱ συναναστροφαὶ τῶν ἀνωτάτων τάξεων φέρουσιν ὡς ἀρραγῆδα των τὸν πιθηκισμόν· αἱ συναναστροφαὶ τῶν δημοσίων χορῶν τοῦ Ἀργύλ καὶ Ὀξφόρδ τὴν ἀναίδειαν καὶ ἀσέλγειαν· ἀλλ' ἐνταῦθα σφριγᾷ ὑπῆρχε τὸ φυσικὸν καὶ ἀβέλτερον πνεῦμα τῶν ἐν Λονδίνῳ, ὅπου ἡ ὑποκριτικὴ ἐθισταξία τὰ πάντα καταπνίγει. Τὰ τέκνα τοῦ θεάτρου ἦσαν τὰ τέκνα τῆς φύσεως. Ὁ κ. Μαγκουάερ, ἐν ἦτο ὁ ἥρως τῆς νυκτός. Ἐν τούτοις μέλις ὁ χορὸς ἤρξατο σιάσας, μοὶ εἶπεν, ὅτι ἐπεθύμει ν' ἀναχωρήσῃ. — Τώρα ὡραιότερον μέρος τῆς νυκτός, εἶπον, ἂς μείνωμεν μικρὸν — Πῶς! ἡ ταραχὴ αὕτη δὲν χαλαρώνει τὰ ἰδικά σου νεῦρ Ἂν θέλῃς, μεῖνον, ἐγὼ ὅμως θὰ ἀπέλθω. Ἐλθὲ νὰ ἐξαπλ καὶ συνδιαλεχθῶμεν εἰς τὰ δωμάτιά μου. Εἰς μάτην ἐζήτ τὸν καταπείσω νὰ μείνῃ ὀλίγον εἰσέτι. Μὴ δυνάμενος ν' τίποτε αὐτῷ μετέβημεν εἰς τὰ παρὰ τῷ κοινοβουλίῳ δωμα Ἐφαίνετο τόσον εὐτυχὴς εἰς τὴν μοναξίαν ταύτην, ἐξῆλ ἐκ μιᾶς τοιαύτης λαμπρᾶς χορείας, ἐν ᾗ, ὡς εἶπον, ἦτο Πιθανὸν νὰ μὴ ἦτο τοιοῦτος ἐὰν ἠὐπόρει, ἡ δὲ ὑγεία του θὰ ἔπασχε τοσοῦτον. Ἠναγκασμένος νὰ διαμένῃ ἐπὶ ἑξ κατ' ἔτος ἐν Λονδίνῳ μακρὰν τῆς πολυαρίθμου εἰκαγενε κατοικούσης ἐν Ἰρλανδίᾳ καὶ μὴ δυναμένης νὰ τὸν ἀκολ ἀνὴρ δὲ μεγίστης ἠθικῆς καὶ κηδόμενος εἰς ἔπακρον τοῦ τός του, ἐλπίζων δὲ ὅτι βραχέως ἢ ταχέως ἤθελεν ἀνέλ ἐξουσίαν, ὅπερ ἀναμφιβόλως θὰ ἐγίνετο, ἂν ὁ ἄωρος θάν τὸν ἀνήρπαζε, διήρχετο τὰς ὥρας τῆς ἀναζωογονήσεώς ἄσκνον βυθιζόμενος γραφικὴν ἐργασίαν. Τοῦτο εἶνε ὀλέθ ἐργαζόμενοι νόες ἔχουν ἀνάγκην ἀναζωογονήσεως καὶ μόνην παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν. Ἡ σύν τὰ τέκνα του δὲν ἦσαν ἐκεῖ νὰ τὸν ἀπαλλάξωσι καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀπορρόφησιν τῶν τε νεαρῶν καὶ πα δυνάμεών του, οὔτε νὰ διατκεδάσωσιν ἐπί τινας ὥρας τὸν βίον, ὅστις συνήθως ῥίπτει τὸν νεαρὸν ἄνθρωπον εἰς μεταρρυθμίσεις καὶ σκέψεις. Ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ δὲν γίνεται δὲν ἐμπνέει βαθύτερον σέβας, γινόμενος σπανιώτερος καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Αἱ πράξεις μας μεγαλύνουσι τ' ὄνομα σὺχὶ τὸ σκυθρωπὸν τῆς φυσιογνωμίας μας. Ὁ κ. Μαγκου σύρετο μόνον καὶ μόνον, διότι ἡ ἐργασία του ἦτο ἀνωτέρα του καὶ δι' ἀνθρώπινον σῶμα, ἀδύνατον δὲ νὰ προφθάσῃ θρώπου ὅσον γέργας καὶ ἂν ἐπλάσθη. Ἐν τούτοις ὁ ἀπο ἥρως ἐν τῷ παιδίῳ τῆς μάχης μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖ πατρίδος μαχόμενος, δὲν ἀποθνήσκει ἐνδοξότερον τοῦ ὑπὲρ ἀποθνήσκοντος μὲ τὸν κάλαμον εἰς τοὺς δακτύλους.

Ὑμεῖς δέ, ὦ Ἕλληνες, ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι ὁ κ. Μα μεταξὺ τῶν πολλῶν μαχῶν τοῦ βίου του συνεκρότησε γάλας ὑπὲρ ἡμῶν· ἐθριάμβευσε καὶ εἰς τὰς τρεῖς καὶ ἡμᾶς τὰ ἴδια αἰσθήματα τοῦ Γεωργίου Κάνιγκος καὶ τοῦ Βύρωνος. Ἡ Ἑλλὰς διὰ τοῦ θανάτου του στερεῖται ἑνὸς τῶν γνησιωτέρων, ἀρίστων καὶ προθυμοτάτων φίλων της. Μεμονωμένη εὑρίσκεται σήμερον ἡ Ἑλλάς, εὐδόξως διατάζω νὰ ἐπιθέσω ἀπώλεσε τὴν τρίτην μεγάλην στήλην της κατὰ τὰ ἑξήκοντα δώδεκα ἔτη. Ὁ σὶρ Θωμᾶς Οὐάιτ, ὁ κύριος Κέβδεν καὶ ὁ κουάερ ἐνόσω ἔζων, οἱ ψευδοκατήγοροι αὐτῆς ἀνέβην καὶ νεὶ δὲν ἠδύνασο νὰ διαστρέψωσι τὴν ἀλήθειαν. Στρέφω τὸ ματά μου ἐντὸς τοῦ κοινοβουλίου καὶ μεταξὺ τῶν φ δὲν δύναμαι νὰ εὕρω ἕνα ἀναδεχθησόμενον ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἐπαξίως καὶ διὰ τῆς αὐτῆς εἰλικρινείας. Πᾶσα Ἑλληνικὴ κα ἐννοήσῃ πόσον ὀφείλει νὰ πενθήσῃ διὰ τὴν ἐθνικὴν ταύτ χίαν. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἀμοιβάλλω ἂν ὁ χρόνος δύναται ἐξαλείψῃ ἐκ τῆς μνήμης μου τὸν ἄνδρα.— Σ. Σ.

(Ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων.)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΒΟΥΤΗΚΤΡΙΑΙ.

Εἷς μέρος τι τῆς Αὐστραλίας αἱ γυναῖκες εἶνε τόσον περίφημαι κολυμβηταί καὶ καταδύται ὥστε ὁμοιάζουσι πρὸς ἀμφίβια.

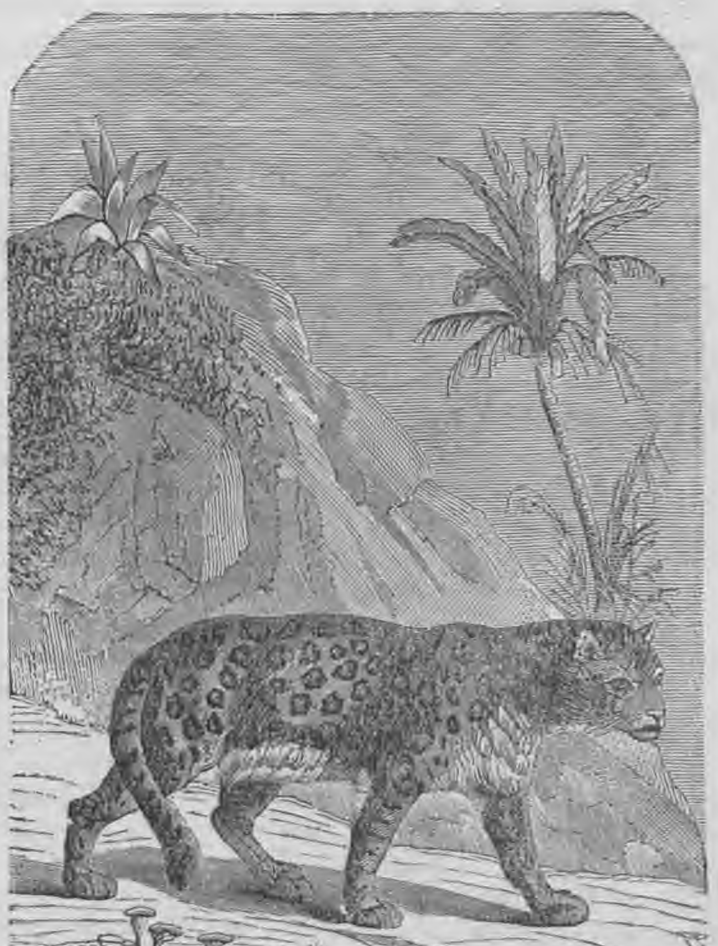
Τὸ περίεργον εἶνε, ὅτι δύνανται ὄχι μόνον νὰ κολυμβοῦν καὶ νὰ βουτοῦν καλῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ μένουν ὑπὸ τὰ ὕδατα ὅσην ὥραν θέλουν καὶ νὰ συλλαμβάνουν διὰ τῶν χειρῶν ὀψάρια, ἐκ τῶν ὁποίων κυρίως τρέφονται αἱ οἰκογένειαί των.

«Πολλάκις, λέγει περιηγητής τις, αἱ γυναῖκες αὗται φαίνονται περιπλέουσαι ὡς νῆσσαι (πάπιαι) τὴν παραλίαν, συχνάκις θέτουσαι τὴν κεφαλήν των ὑπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ κυττάζουσι ἵνα ἴδωσι κανένα ἰχθύν· εὐθὺς δὲ ἀφοῦ παρατηρήσουν τοιοῦτον, καταδύουν ὡς βολίς καί, συλλαμβάνουσι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ράχεως, ἀνέρχονται καὶ παραδίδουσιν αὐτὸν εἰς τὰς συντρόφους των. Τὰ θαλάσσια φυτά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γέμουσιν αἱ παραλίαι ἐκεῖναι καὶ τὰ ὁποῖα ἀνέρχονται ὑπεράνω τοῦ ὕδατος, δὲν τὰς ἐμποδίζουσι ποσῶς· διότι εἶνε τόσον ἐπιτήδειαι, ὥστε παραμερίζουσι τοὺς κλώνους των εὐκολώτατα.

Ο ΠΑΝΘΗΡ.

Ὁ πάνθηρ ὡς ἐκ τοῦ σχήματός του ὁμοιάζει πρὸς μεγαλόσωμον μολοσσόν, ἔχων μόνον τὰς κνήμας βραχυτέρας. Τὸ βλέμμα του εἶνε ἄγριον, τὸ βάδισμά του ἑρμητικὸν καὶ τὸ ὄρος του ἀνήσυχον. Ἔχει γλῶσσαν τραχεῖαν καὶ ὀδόντας ἰσχυροὺς καὶ ὀξεῖς. Τὸ πρὸς τὴν ράχιν φαιὸν αὐτοῦ χρῶμα καὶ ὑπόλευκον ὑπὸ τὴν κοιλίαν εἶνε κατάστικτον ὑπὸ μεγάλων μελανῶν κηλίδων, κοσμητερῶν ἢ ὠοειδῶν, κεχωρισμένων τῶν μὲν ἀπὸ τῶν δέ. Αἱ κηλίδες αὗται κατὰ τὴν ράχιν εἶνε κεναὶ ἐν τῷ μέσῳ ἢ ἔχουσιν ἓν ἢ πολλὰ μικρὰ μελανὰ στίγματα. Ἡ οὐρά του, ἔχουσα μῆκος ὀγδοήκοντα περίπου ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, καλύπτεται ὑπὸ δακτυλίων μαύρων καὶ λευκῶν ἐναλλάξ.

Τὸ ζῶον τοῦτο, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται μόνον εἰς τὰς θερμοτέρας χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, κατοικεῖ ἐντὸς τῶν πυκνῶν δασῶν, πλησιάζει εἰς τὰς κατοικουμένας οἰκίας, ὅπως ἁρπάσῃ αἴφνης τὰ περὶ αὐτὰς ζῶα, καὶ σπανίως προσβάλλει τὸν ἄνθρωπον· καὶ τοι δὲ τοσαύτην ἔχοντα δύναμιν, τὸν δαμάζουσι καὶ τὸν γυμνάζουσι διὰ τὸ κυνήγιον.

Πάνθηρ.

Ὑπάρχει καὶ τοιοῦτος πάνθηρ ὅλως μελανοῦ, λίαν σπάνιον. Τοιοῦτος πάνθηρ εὑρίσκεται εἰς τὸ θηριοτροφεῖον τοῦ ἐν Παρισίοις μουσείου τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.

Η ΟΡΥΞ.

Τὸ ζῶον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν συνομοταξίαν τῶν σπονδυλωτῶν τὴν ὁμοταξίαν τῶν θηλαστικῶν, τὴν τάξιν τῶν μηρυκαζόντων καὶ τὴν φυλὴν τῶν ταυροειδῶν. Οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσιν αὐτὸ Gazelle, τὴν ὁποίαν λέξιν καὶ οἱ ἡμέτεροι μεταχειρίζονται πολλάκις, ἔχουσαν, ὡς ἀναφέρουσιν οἱ λεξικογράφοι, τὴν κατωγωγὴν ἀπὸ τῆς Ἀραβ. λέξεως gazal. Παρ' ἡμῖν κοινῶς λέγεται αἴγαγρος· ἡ δὲ λέξις ὄρυξ εἶνε λέξις τοῦ Ἡροδότου.

Ἡ ὄρυξ, ζῶον τῆς νοτίου Ἀφρικῆς καὶ τῆς νοτίου Ἀσίας, κατὰ τοὺς κοινοὺς εἶνε εὐτελεστάτη, διότι ἐκδικεῖται καὶ αὐτὸν τὸν λέοντα. Ὅταν ἴδῃ αὐτὸν ἑτοιμαζόμενον νὰ πηδήσῃ κατ' αὐτῆς, ταπεινοῖ τὴν κεφαλὴν καὶ δέχεται τὸν λέοντα ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀξέων κεράτων της. Πολλάκις ὁ τιναγμὸς τὴν καταστρέφει, ἀλλὰ καὶ ὁ λέων συναποθνήσκει μετ' αὐτῆς. Σκελετοὶ τοιούτου συμπλέγματος εὑρέθησαν ἐπὶ πολλῶν πεδιάδων. Ἡ ὄρυξ εἶνε τὸ ὡραιότατον ζῶον τοῦ εἴδους της. Ἔχουσα τὴν χαίτην ὀρθήν, τὴν οὐρὰν μέλαιναν καὶ εἰς λοφον λήγουσαν, εἶνε ρωμαλέα, εὔσωμος καὶ εὐκίνητος τὰς κινήσεις. Τὰ ὀξέα κέρατα εἶνε εἰς τὴν ῥίζαν ἰσχυρὰ ἀμυντικὸν ὅπλον, διότι ὅταν διώκηται ὑπὸ τῶν κυνῶν, φονεύει πολλοὺς πρὶν ἢ ἐξαντληθῇ καί, ἐὰν τὸ πυρέβολον τοῦ κυνηγοῦ δὲν ἦνε πρόχειρον, ἀποκρούει τοὺς κύνας καὶ ἐκφεύγει.

Ἄλλο εἶδος τῶν ζώων τούτων εἶνε ἡ εὐχαρὶς (μικροδόμας), αἴγαγρος τῆς νοτίου Ἀφρικῆς. Φοβερὰ μανία τῶν ἀνθρώπων ἐὰν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπαντήσῃ ἴχνη αὐτοῦ, οὐδέποτε περιπατεῖ ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ κάμνει πήδημα 10—12 ποδῶν τὸ ὕψος καὶ 15 τὸ μῆκος, ταὐτοχρόνως δὲ κυρτοῖ τὰ νῶτα καθ' ὅλως ἔκτακτον τρόπον ἕνεκα τῶν σκιρτημάτων τούτων ὠνομάσθη Ε ὐ χ ό ρ η .

Ἄλλο εἶδος εἶνε ἡ κ ε μ ά ς , ἡ τοσοῦτον περιώνυμος εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ποίησιν, ἥτις κατοικεῖ τὴν Ἀραβίαν καὶ Συρίαν. Οἱ ὀφθαλμοί της εἶνε πολὺ μεγάλοι, μέλανες καὶ στίλβοντες, ὥστε οἱ ποιηταὶ συγκρίνουσι πολλάκις τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς γυναικὸς πρὸς τοὺς τῆς κεμάδος, ὡς ὁ Ὅμηρος τὸ ἐπίθετον β ο ῶ π ι ς ἀποδίδει πάντοτε εἰς τὰς θεὰς Ἥραν καὶ Ἀθηνᾶν. Νέα τιθασσεύεται εὐκόλως. Ἡ ταχύτης της εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ θηρευτικοὶ κύνες δὲν δύνανται νὰ τὴν φθάσωσιν. Οἱ κυνηγοὶ ἀναγκάζονται νὰ μεταχειρίζωνται ἱέρακας, οἵτινες ἐξασκοῦνται εἰς τὸ νὰ κτυπῶσι τὴν κεφαλὴν τῆς κεμάδος, ὥστε νὰ τὴν συνταράττωσι καὶ βραδύνωσιν· ἐν τούτῳ δὲ οἱ κύνες πλησιάζουσι καὶ τὴν συλλαμβάνουσιν· εἰς διάφορα μέρη τῆς Συρίας τὰς συλλαμβάνουσι διὰ λάκκων. Τὸ ὕψος τῆς κεμάδος εἶνε ἑνὸς ποδὸς καὶ ἐννέα δακτύλων.

Ἡ κυρίως α ἰ γ ά γ ρ ο ς ἀπαντᾶται καὶ τὰς ὀρεινὰς χώρας, ἰδίως δὲ εἰς τὰς Ἄλπεις τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς δυτικῆς Ἀσίας. Διατρίβει τὸ πλεῖστον ἐπὶ ὑψηλοτάτων κορυφῶν, δεικνύει θαυμαστὴν εὐκινησίαν καὶ πηδᾷ μετ' ἀσφαλείας καὶ βεβαιότητος ἐπὶ θέσεων, ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς μόλις διακρίνει μέρος διὰ τοὺς πόδας της. Οἱ κυνηγοὶ τῶν αἰγάγρων ἐκτίθενται εἰς μεγάλους κινδύνους καὶ κακουχίας, καθ' ἑκάστην στιγμὴν κινδυνεύουσι νὰ καταπέσωσιν ἀπὸ τρομερῶν κρημνῶν καὶ νὰ γίνωσι βῶμα τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους, καὶ ὅμως δὲν ἀπαυδῶσι· φαίνεται ὅτι τὸ κυνήγιον τοῦτο ἔχει μαγευτικήν τινα δύναμιν. Ὀλίγοι ὅμως ἐκφεύγουσι τοὺς περιεργιζόντας αὐτοὺς κινδύνους. Τοῦ δέρματος τῆς αἰγάγρου ταύτης κάμνουσι χρῆσιν οἱ ὑποδηματοποιοί, ὡς εἴπομεν καὶ ἐν σελ. 96.

(Ἐκ τῆς Ζωολ. Π. Ψαρᾶ.)

Ἡ ὄρυξ.

ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΥ.

Ἡ πολύτιμος ἐφεύρεσις τοῦ τηλεγράφου, ὁ τόσον ἁπλοῦς τοῦ μηχανισμός, ὁ τόσον ἔντεχνος καὶ τόσον ἀπείρου ὠφ ὀφείλεται τῷ ἀββᾷ Σιάππῃ (Chappe.) ἀνδρὶ λίαν πεπαιδ μένῳ, πνευματώδει καὶ φιλοκάλῳ, ἀλλὰ δυστυχῶς διά τε καὶ τὴν ἐπιστημην λίαν παραδεδομένῳ εἰς τὴν πόσιν τοῦ Εἰς τὸν ἄνδρα λοιπὸν τοῦτον ὀφείλομεν ταύτην τὴν τέχν μεταφέρειν διὰ τοῦ ἀέρος μετὰ ταχύτητος, μεθ' ἧς ἡ πᾶ πτηνοῦ καὶ ἡ διάδοσις τοῦ ἤχου δὲν δύνανται νὰ συγ τοῦ διατρέχειν δι' ἀμοιβαίων συγκοινωνιῶν τὴν εὐρυτέραν ἐν λεπτοῖς τισι, τὴν ἀρχαίαν ἤπειρον ἐν τισιν ὥραις,

κόσμον ὅλον κατ ἡμέρας, ἐὰν ὁ ὤπ ἀνθίστατο διὰ τῆς τός του.

Ὁ ἀββᾶς Σιάππ ρησε τὸ μυστικὸν δύο ἔτη, φοβούμε δυναμένην νὰ πρ τῆς δημοσιεύσεως Θύνην ἀπέναντι τῆς στατικῆς κυβερνήσ

Ὁ φίλος αὐτοῦ σων ἐπιβεβαιοῖ ἐν πομνημ ἐγκαιν τι ὁ ἀββᾶς Σιάππ τας λεπτομερείας Ὁδοῦ του ἐν τοῖς φοις τοῦ θείου αὐ στοῦ ἐκ τῆς περιοδ ἐν τῷ ἐπωτερικῷ σ σίας, κατὰ διαταγ αὐτοκρατείρας Α νης. Ἴσως δὲ αἱ κορυφῶν τῶν πευκ μένει ἐν τῇ χώρ βάδες, ὅπως χρησ ὡς σημεῖα ἐν καιρ μου, ἔδωκαν αὐ πρώτην ἰδέαν.

« Αἱ παρακλήσ » λέγει ὁ Ροβερτσ » τεπείσαν τὸν ἀρ » ἄππην νὰ ἐκτελέ » ὡραίαν αὐτοῦ ἀ » ὑπ' συνώδευσα » αὐτὸν τῇ 22 » 1792 εἰς τὸ ἀκρ » ον τῶν Παρ » (barre de la C » on) τοῦ ἔθνους, » ρέστην εἰς τὰ » πειράματα, ἅτινα » νοντο ἓν τινι μ

« Βελλεβίλλης (Belleville) »

Ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς παραδοχῆς τοῦ τηλεγράφου προτέρημα τοῦ δύνασθαι ἀνταποκρίνεσθαι ταχέως μεταξ μακρὰν ἀπεμακρυσμένων σταθμῶν μας. Γνωστὸν πράγμα ὅτι ὁ ἀναγκαίος διὰ τὴν μετάδοσιν καὶ ἀναθεώρησιν τῶν σημ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη

μιᾶς θέσεως εἰς τὴν ἄλλην χρόνος δύναται νὰ ὑπολογισθῇ εἴκοσι δευτερόλεπτα ἐπὶ μᾶλλον.

Ὁ ἀββᾶς Σιάππης, ὃν ἀπηθανάτισεν ἡ δόξα τῆς πολυτίμου αὐτοῦ ἐφευρέσεως, δὲν ἀπήλαυσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸν θριαμβόν του, διότι ἔσχε δυστυχὲς τέλος, συνέπειαν τῶν ἀκράτων αὐτοῦ ἐθίμων· πεσὼν εἰς φρέαρ, ὅπερ οἱ καπνοὶ τοῦ οἴνου τὸν εἶχον κωφεύσει νὰ διακρίνῃ, ἀπώλετο. Τὸ λίαν μέτριον μνημεῖον, ὅπερ ἐγείραν αὐτῷ ἐν τῷ νεκροταφείῳ τοῦ πατρὸς Lachaise, διακρίνεται ἐκ τοῦ μικροῦ μηχανισμοῦ τηλεγράφου, προσηρτημένου εἰς τὸ ἄνω αὐτοῦ μέρος. (Ἐκ τοῦ Χρόνου).

ΗΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τῇ 25 Δεκεμβρίου.

ς τὴν φάτνην! εἰς τὴν φάτνην! ἐν τῇ Βηθλεὲμ τῇ πόλει!
κεῖ σήμερον συντρέχει ἔκθαμβος ἡ κτίσις ὅλη.
ς τὴν φάτνην τῶν ἀλόγων, ἐκεῖ δόξα, ἐκεῖ αἶνος.
αὶ τί μεῖζον; ἐκεῖ τίκτει μήτηρ τὸν Θεὸν παρθένος.
ς τὴν φάτνην, Χριστοφόροι λαοί, δεῦτε ἀναχθῶμεν,
α πίστει, ἵνα πόθῳ κατὰ πνεῦμα εὐφρανθῶμεν
Καὶ δοξάσωμεν ἐνθέως
ὴν ἐν ἄκρᾳ ταπεινώσει δόξαν τοῦ Παμβασιλέως.

—

θεοῦ οἰκονομία! Πῶς ὁ μέγας ἐν ὑψίστοις
καταδέχεται γενέσθαι ταπεινὸς ἐν ἐλαχίστοις.
ἐ σπηλαίου καὶ σπαργάνων πενιχρότερον; τί χεῖρον;
ς εὐτέλειαν ἀνθρώπου, ἣπερ φάτνη τῶν ἀχύρων.
ν πενίᾳ τηλικαύτῃ λάμπ' ἰδοὺ ὁ τηλικοῦτος,
χρυσοῦστερος ἡλίου τῆς φιλανθρωπίας πλοῦτος.
Καὶ τοσαύτ' οἰκονομία
ν τοιαύτῃ τοῦ Σωτῆρος τελειοῦται ἀσθενείᾳ.

—

σθενείᾳ; ποῖον ἔπος φύγεν ἔρκος τῶν ὀδόντων;
ως τὴν κίνησιν οὐ βλέπω, ὅλων σήμερον τῶν ὄντων;
ραυὸς καὶ Γῆ καὶ Ἅδης καὶ βασίλεια τὰ πρῶτα
ευφελίζονται εἰς τὴν Γέενναν τοῦ Χριστοῦ ἐξεστηκότα.
τί ἄλλο τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος δηλοῖ ἡ τόση
ροθυμία ὅπως πάντες οἱ ἐν γῇ ἀπογραφῶσι:
Καὶ ἀπογραφῇ ἐν πᾶσι
τὴν Γῆν ἐξουρανώσας τῇ αὐτοῦ συγκαταβάσει;

—

ωπᾷ ἡ γῆ, κοιμῶνται αἱ ἀγέλαι τῶν προβάτων,
όνος ἄγραυλος ποιμένων ἀγρυπνεῖ χορός, φυλάττων.
μεῖς εἴπατε, ποιμένες, ἂν κ' οἱ οὐρανοὶ σιγῶσι,
πὲρ ἀριθμὸν ἀστέρων Ἄγγελοι ἐξαίφνης τόσοι
Μέλπουσι παναρμονίῳ καὶ λαμπρᾷ τῇ συμφωνίᾳ:
Χαίρετε, Χριστὸς γεννᾶται,
Κ' ἡ ἠχὼ τῶν δύο πόλων ἀντηχεῖ «Χριστὸς Γεννᾶται»

—

Ἄγγελος οὐρανοφάντωρ θεοκήρυξ κορυφαῖος,
Τὰ γενέθλι' ἀναγγέλλει τοῦ Μεγάλου Βασιλέως.
Πρόδρομος τῶν Ἀποστόλων, πρότερος τῶν πρωτοκλήτων,
Ἄγραφον εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐαγγέλιον κηρύττων,
Τὰ θεμέλια τῆς νέας καταβάλλει Ἐκκλησίας
Καὶ τὴν ἀπαρχὴν κομίζει τῶν ἐθνῶν ἐκ τῆς Περσίας.
Τῆς δὲ πλάνης οἱ προσάται
Τὸν Ἡρῴδην ἐρωτῶσι «ποῦ ὁ Βασιλεὺς Γεννᾶται».

—

Δεῦτε καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες, σὺν τοῖς Μάγοις καὶ Ποιμέσι,
Παραστάντες τῇ ἐνσάρκῳ τοῦ θεοῦ ἡμῶν γενέσει,
Καὶ τὸ θαῦμα προσκυνοῦντες προσενέγκωμεν καὶ δῶρα,
Συντριβῆς καὶ μετανοίας δείγματα στεναγμοφόρα.
Καὶ ψυχαῖς παρθενευούσαις τὴν μητέρα καὶ παρθένον
Στέμμασι μεγαλοσύνης ἀναδήσωμεν κ' ἐπαίνων.
Καὶ τῆς δόξης παραστάται,
Τὸ τερπνὸν καὶ βροτοσσῶον μέλψωμεν «Χριστὸς Γεννᾶται».

ΣΜΥΡΝΑΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ

Τὰς ἑξῆς δύο ἐπιγραφὰς ἐπέδωκεν ἡμῖν ὁ καλὸς νέος Ἀθανάσιος Ι. Παπαδόπουλος, τοῦ ὁποίου ἐπαινοῦμεν τὸν ζῆλον πρὸς τὰ ἀρχαῖα ταῦτα προγονικὰ κειμήλια καὶ τὴν φιλοπονίαν του πρὸς ἀντιγραφὴν αὐτῶν.

Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται, ἀνευρεθεῖσαι κατὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς νῦν οἰκοδομουμένης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Βουκόλου φαίνονται ἀρκετὰ ἀρχαῖαι· καὶ ἡ μὲν πρώτη αὐτῶν, σχεδὸν πλήρης, φαίνεται οὖσα ἐπιτύμβιος ἐκ στίχων ἑξαμέτρων καὶ πενταμέτρων δακτυλικῶν, γενομένη ἐπὶ τῷ θανάτῳ Ἑρμίου τινός· ἡ δὲ δευτέρα δυστυχῶς εἶνε λίαν ἐλλιπής.

Ἐπιγραφὴ Α'.

Ο]ΣΤΕΑ ΜΕΝ ΚΡΥΠΤΕΙ ΤΜΩΛΟΣ. . . ΣΑΤΑΙΣΙΝ ΥΠΟ ΧΟΑΙΣ
Ε]ΡΜΙΟΥ ΟΓΚΩ ΤΑΔΕ ΑΜΦΙΒΕΒΑΚΕ ΚΟΝΙΣ
ΤΗ]ΛΕΦΑΗΣ ΞΕΣΤΑΔΕ ΠΕΤΡΑ ΚΑΘΥΠΕΡΘΕ ΑΓΟΡΕΥΕΙ
Τ]ΟΝ ΝΕΚΥΝ ΑΦΘΟΓΓΩ ΦΘΕΓΓΟΜΕΝΑ ΣΤΟΜΑΤΙ
ΤΟ(Υ)ΤΟ ΔΕΟΙΚΕ ΝΕΩΜΑ. . ΦΘΥΠΟΘΕΟΝ ΤΕΣΕΤΑ. ΟΙ
Σ]ΜΥΡΝΗΣ ΑΓΧΙΑΛΟΙΣ ΧΕΥΑΝ ΕΠΑΙΟΣΙΝ

Ἐπιγραφὴ Β'.

ΓΝΗΙ ΓΑ ΠΟΣΙ . . . .
ΘΕΡΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΤΟΥΤΩ . . .
ΟΝΤΑΙ ΟΙΕΝ ΖΜΥΡΝΗΝ . . .
ΣΤΑΔΑΞΙΩΝ ΟΣΟΚ . . .
ΚΕΙΝΕΝ . . .

Ὁ περίβολος, ἐν ᾧ αἱ ἐπιγραφαί, εἰκάζεται ὅτι ἀνῆκεν εἰς ἀρχαῖον ἐθνικὸν ναόν, μεταδληθέντα ἀκολούθως εἰς Χριστιανικὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΠΙ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Δυμᾶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1356 ἔτους, εἰς θερμήν τινα ἑσπέραν τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, καταιγὶς τρομερά, ὁποίαν μόνοι οἱ ἐπισκεφθέντες τὰς μεσημβρινὰς χώρας ἐννοοῦσιν, ἐξερρηγνύετο ἐπὶ τῆς Σιβυλλίας καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς· ὁ οὐρανὸς ὡμοίαζε πυριφλεγῆ ὀθόνην, ἐφ' ἧς ὁ μυκώμενος κεραυνὸς διέτρεχεν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου, καὶ ἐν τούτοις χείμαρροι βροχῆς κατέπιπτον ὡς μύδροι ἐκσφενδονιζόμενοι ἀπὸ κρατῆρα ἡφαίστιον. Ἐνίοτε ριπὴ φωτὸς ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἐκείνου κρατῆρος, διέτρεχεν ὡς βέλος τὴν μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ἀπόστασιν καὶ ἐκυλίετο, ὡς ὅρις εἰς τὴν κορυφήν τινος ἐλάτου· τὸ δένδρον ἤναπτεν ἀμέσως ὡς γιγάντιος φάρος, ἐφώτιζεν ἐπὶ μικρὸν τὸν κρημνὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνερύη καί, σβεννύμενον μετ' ὀλίγον, ἄφινεν εἰς βαθὺ σκότος τὸν κύκλον τὸν ὁποῖον εἶχε φωτίσει.

Κατὰ τὴν θυελλώδη καὶ βροχερὰν ἐκείνην ἑσπέραν, ἥτις ἐφαίνετο προαναγγέλλουσα νέον κατακλυσμόν, δύο κυνηγοί, χωρισθέντες ἀπὸ τὴν συνοδίαν των καὶ πίπτοντες ἀπὸ τὸν χαλινόν τοὺς ἵππους των μὴ δυναμένους πλέον νὰ τοὺς φέρωσι, κατέβαινον εἰδός τι πετρώδους ὁδοῦ, ἥτις τὴν ὥραν ἐκείνην ἐχρησίμευεν ὡς κοίτη ἑνὸς τῶν μυρίων χειμάρρων, οἵτινες κατέπιπτον ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν ὀλικωειδῆ πρανῶν ὄρους τινὸς τῆς Σιέρρα-Μορένας εἰς τὴν κοιλάδα, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ῥέει ὁ Γουαδαλκιβήρος. Ἐνίοτε οἱ ὁδοιπόροι οὗτοι, οἵτινες ἐβάδιζον ἐν σιωπῇ ὡς ἄνθρωποι ἀποπλανηθέντες, ἐστέκοντο καὶ ἠκροάζοντο, μήπως ἀκούσωσιν ἄλλον τινὰ κρότον παρὰ τὸν τοῦ κεραυνοῦ· ἀλλὰ τὰ πάντα ἐφαίνοντο ὅτι ἐσίγων ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ ἀκουσθῇ ἡ λαλοῦσα εἰς τὸν οὐρανὸν μεγάλη φωνή· ἐπὶ τέλους, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ὁ ἀπαυδήσας κεραυνὸς ἐφαίνετο ἀναπαυθείς, ὁ νεώτερος τῶν δύο κυνηγῶν, νέος ὑψηλόσωμος εἴκοσι δύο ἕως εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, τὴν κόμην ἔχων ξανθὴν καὶ μακράν, τὸ μέτωπον λευκὸν ὡς ἀνθρώπου τραφέντος διὰ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος τῆς Ἄρκτου, τοὺς χαρακτῆρας κοινωνικοὺς καὶ ἦθος εὐγενὲς καὶ μεγαλοπρεπές, ἔφερεν εἰς τὸ στόμα του ἐλεφαντίνην σάλπιγγα, καὶ ἐξέβαλεν ἦχον τόσῳ ὄξυν καὶ διαρκῆ, ὥστε, ἐν τῷ μέσῳ τῆς τρικυμίας καὶ τοῦ χάους ἐκείνου, οἱ ἀκούσαντες αὐτὴν θὰ ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἀγγέλου τῆς τελευταίας κρίσεως. Τρὶς ἢ τετράκις ὁ πλανηθεὶς κυνηγὸς ἐπανέλαβε τὸ σαλπισμά του, ἀλλ' εἰς μάτην. Ἤκουσε μὲν ἦχον ὀρεινῆς σάλπιγγος ἀποκριθείσης, ἀλλ' ἦχον τόσῳ ἀδύνατον, τόσῳ μεμακρυσμένον, ὥστε οἱ δύο κυνηγοὶ ὑπωπτεύθησαν ἴσως ἦτο ἡ ἠχὼ τῆς σάλπιγγός των. Τότε ὁ νεώτερος τῶν δύο πόρων ἔφερε καὶ πάλιν τὴν σάλπιγγα εἰς τὰ χείλη του ἐσάλπισε μὲ δύναμιν αὐξηθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐλπίδος· ἀλλὰ τὴν ταύτην σύδεμία τῷ ἔμεινεν ἀμφιβολία, διότι οἱ ἀντιθέντες ἦχοι, ὀξύτεροι τῶν τῆς σαλπιγγός του ἔρθασαν σύτω διακεκριμένοι, ὥστε ὁ κυνηγὸς ἐγνώρισεν ἀμέσως ἤρχοντο. Ἔρριψε λοιπὸν πάραυτα τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου τὰς χεῖρας τοῦ συνοδοιπόρου του, ἀνέβη εἰς ὑψηλὸν μέστρεψας τὸ βλέμμα εἰς τὴν κοιλάδα τὴν ὁποίαν ἐφώδιαλειμμάτων ταχεῖαι ἀστραπαὶ μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἄκρων της, παρετήρησε, τέσσαρα σχεδὸν σταδία μακρὰν τρους ὅπου ἵστατο, εἰς τὰ πλευρὰ ὄρους τινὸς κειμένου μέγα πῦρ ἀνημμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς βράχου τινός. Ἐπὶ ἀμφέβαλεν ἂν τὸ πῦρ ἐκεῖνο ἀνήφθη ἀπὸ χεῖρα ἀνθρώπων τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ σαλπίσας καὶ τρίτον ἐντόνως ὅτι οἱ ἀποκριθέντες ἦχοι ἤρχοντο τόσῳ κατ' εὐθείαν ἀπὸ ρος ὅπου ἔκαιε τὸ πῦρ, ὥστε δὲν ἐδίστασε πλέον νὰ κατὴν φάραγγα, ὅπου τὸν ἐπερίμενεν ὁ συνοδοιπόρος του, κανήσῃ μετ' αὐτοῦ ἀμέσως ἐκεῖ. Τωόντι, μετὰ μιᾶς ὥρας ἐν τῷ μέσῳ τῶν καμπῶν τῆς ἀτραποῦ, ἐπαναλαμβάνοντες τὸ σαλπισμά των, εἰς ὃ ἐδίδετο ἀπάντησις πλέον εὐδέ ἔρθασαν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους καὶ εἶδον εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ βουνοῦ τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον τοῖς ἐχρησίμευεν ὡς φωτίζον μικράν τινα οἰκίαν ὁμοιάζουσαν ἀγροκήπιον. Ἀλλὰ ταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς οἰκίας ἔρρεεν ὁρμητικὸς καὶ ἐξωγὸ ὁ Γουαδαλκιβήρος.

— Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος νὰ μᾶς βοηθήσῃ! ἀνέκραξεν τερος τῶν δύο κυνηγῶν ἰδὼν τὸν ποταμόν, διότι φοβοῦμα ράνδε, ὅτι ἐκάμαμεν ἀνωφελῆ δρόμον, καὶ ὅτι δὲν μέ ἄλλο εἰμὴ νὰ ζητήσωμεν καμμίαν τρύπαν, ὅπου νὰ πε τὴν νύκτα.

— Καὶ διατί, αὐθέντα μου; ἠρώτησεν ὁ ἄνθρωπος τ νέος κυνηγὸς ὠμίλησε.

— Διατί μόνος ὁ Χάρων εἶνε ἱκανὸς νὰ τολμήσῃ εἰς τὴν ὥραν νὰ περάσῃ τὸν καταχθόνιον ποταμόν, τὸν ὁπο μασαν μὲν οἱ ποιηταὶ Γουαδαλκιβήρον, ἀλλὰ ἦτον πρ νὰ ὀνομάσουν Ἀχέροντα.

— Ἴσως ἀπατᾶσθε, Μεγαλειότατε, εἴμεθα παλὺ πλη οἰκίας αὐτῆς, ὥστε ἠμποροῦν νὰ ἀκούσουν τὴν φωνήν ὑποσχόμενοι βέβαια μεγάλην τινὰ ἀνταμοιβὴν εἰς τοὺ κοῦντας αὐτήν, λέγοντες προσέτι ποῖος εἶσθε...

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Πέτρ ὁ ὑψηλόσωμος ξανθόθριξ νέος ἦτο ὁ βασιλεὺς τῆ τιλλίας, φυλάξου, διὰ τὸν Θεόν! Φερράνδε ἠμπορε ρεθῇ ἐκεῖ κανεὶς ἀπὸ τοὺς διαβολοαδελφούς μου, διὰ δώσῃ τὴν φιλοξενίαν τοῦ τάφου, καὶ νὰ διπλασιάσῃ μὲ μὴν τοῦ αἵματός μου τὴν ἀνταμοιβήν, τὴν ὁποίαν θὰ τὸν φερα. Ὄχι, ὄχι, Φερράνδε, εἰς τὴν ψυχήν σου, μὴ ξιν μήτε διὰ τὴν θέσιν μου μήτε διὰ τὴν κατάστασίν μου

— Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Φερράνδος, κύ-
ας τὴν κεφαλὴν εἰς δεῖγμα ὑποταγῆς καὶ σεβασμοῦ.

— Ἔπειτα εἶνε ἀνωφελὲς καὶ τοῦτο, ἀνέκραξεν ὁ ὃν Πέτρος,
ότι, ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ἰδοὺ μία λέμβος ἐκεῖ, ἡ ὁποία
κρύνεται ἀπὸ τὸ παράλιον.

— Βλέπετε, Μεγαλειότατε, ὅτι κρίνετε κακῶς τοὺς ἀν-
ώπους;

— Λίγ! Φερράνδε! πρέπει νὰ ἠξεύρῃς, ὅτι ἐγὼ κρίνω καὶ
ὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι μὲ περιστοιχίζουν
αὶ τί νὰ σὲ εἰπῶ! ἂν ἐξαιρέσῃς μερικούς, οἱ λοιποὶ ἀτιμάζουν
ὴν ἀνθρωπότητα.

Εἴτε διότι ὁ Φερράνδος ἦτο ἐντελῶς σύμφωνος μὲ τὴν γνώ-
ην τοῦ βασιλέως, εἴτε διότι δὲν εὗρε λόγον νὰ ἀπαντήσῃ, ἐσιώ-
ησε καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀμφοτέρων προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς λέμ-
ου, ἥτις ὁλονὲν ἐπροχώρει πρὸς αὐτούς, κινδυνεύουσα καθ' ἑκά-
ην στιγμὴν νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ τὸ ρεῦμα ἢ νὰ συντριβῇ ἀπὸ
ὰ ἀκολουθοῦντα τὸ ρεῖθρον ἐκριζωμένα δένδρα. Ἡ λέμβος ἔφε-
ν ἄνθρωπον τεσσαράκοντα ἕως τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν ἡλι-
ίας, πρόσωπον ἔχοντα ζωηρόν, εἰλικρινὲς καὶ ἄδολον καί, πρᾶγ-
α ἀξιοπαρατήρητον, ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὑπὸ τοιούτου κινδύνου
ριστοιχιζόμενος, ἐκωπηλάτει μὲ ψυχικὴν γαλήνην καὶ τάξιν
νημάτων ἀποδεικνύουσαν γενναιοψυχίαν ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι
πάρχουσι μόνον εἰς ὀλίγας ἐκλεκτὰς καὶ εὐγενεῖς ψυχάς, αἵ-
νες διευθύνουσι χωρὶς ἢ κράτος κατὰ τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ,
τὰς ἔθεσεν εἰς τὸ κατώτερον ἢ ἐξοχώτερον μέρος τῆς κοι-
νίας, ἅμα ἐλθούσας εἰς τὸν κόσμον. Ἐπροχώρει λοιπὸν βρα-
ίως, ἀλλὰ μὲ τοιαύτην ἐπιδεξιότητα καὶ δύναμιν, ὥστε ὁ ὃν
έτρος, μέγας ἐκτιμητὴς τῶν ἀσκήσεων τοῦ σώματος εἰς τὰς
οίας ἐξεῖχε, τὸν παρετήρει πλησιάζοντα ἔκθαμβος. Φθὰς δὲ πό-
ας τινὰς μακρὰν τῆς παραλίας ἐπῆδησεν εἰς τὴν ξηρὰν μὲ προσ-
χὴν καὶ ἐλαστικότητα ὅλως διόλου ὀρεινήν. καὶ σύρας τὴν λέμ-
ον μὲ σχοινίον ἱππότου τὴν ἔφερε σιμὰ τῆς ὄχθης, ἔτεινε τὴν
είρα πρὸς αὐτὴν καὶ μὲ τόνον ἀρελῆ, ὡς ἂν μὴ εἶχε διόλου
νδυνεύσει,

— Εἰσέλθετε, κύριοι, τοῖς εἶπε, κλίνας μὲ σεβασμὸν ἀλλ' ὄ-
ι καὶ μὲ ταπείνωσιν τὴν κεφαλήν.

— Καὶ οἱ ἵπποι μας, ἠρώτησεν ὁ ὃν Πέτρος, τί θὰ γίνουν;

— Μᾶς ἀκολουθοῦν κολυμβῶντες, αὐθέντα μου, ἀφοῦ μάλιστα
έσαμεν τοὺς χαλινοὺς πολὺ κοντὰ εἰς τὴν λέμβον, διὰ νὰ κρα-
ῶσι τὰς κεφαλάς των ἔξω ἀπὸ τὸ νερόν· δὲν ἔχομεν νὰ φοβη-
ῶμεν τίποτε.

Ὁ ὃν Πέτρος καὶ ὁ Φερράνδος ἔκαμαν ὅπως ὁ ὀρεινὸς τοῖς
ρήγγειλε· καὶ τῷ ὄντι ἔφθασαν εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην διὰ μυρίων
νδύνων, ἀλλὰ χωρὶς νὰ πάθωσι· τόσην ἐπιδεξιότητα καὶ δύνα-
ν ἔδειξεν ὁ πρωρεύς των. Μετ' ὀλίγον καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι
έβησαν εἰς τὴν ξηράν, ὁ δὲ ὁδηγὸς προπορευόμενος διὰ νὰ δείξῃ
ν ὁδὸν τοὺς ἔφερε δι' ὁμαλῆς ἀτραποῦ εἰς τὴν καλύβην, εἰς
ρὸ μιᾶς ὥρας ἀπέβλεπον ὅλαι αἱ ἐπιθυμίαι των. Ἐνώπιον
ῆς θύρας ἵστατο νέος εἰκοσαετής, ὅστις τοὺς ἐπερίμενε καὶ, λαβὼν
ὺς ἵππους ἀπὸ τὸν χαλινόν, τοὺς ἔφερεν εἰς τὸ παράπηγμα.

— Τί νέος εἶνε αὐτός; ἠρώτησεν ὁ ὃν Πέτρος ἰδὼν τὸν νεα-
νίαν μακρυνθέντα.

— Εἶνε ὁ υἱός μου Ἐμμανουήλ, αὐθέντα.

— Ὁ υἱός σου; καὶ διατί νὰ ἀφήσῃ τὸν πατέρα του νὰ ριψο-
κινδυνεύσῃ διὰ νὰ μᾶς ζητήσῃ, ἐνῷ αὐτὸς ἔμενεν ἐδῶ περιμένων;

Μὲ συμπάθειον, αὐθέντα, ἀπεκρίθη ὁ ὀρεινός· ἅμα ἀκούσας
κατὰ πρῶτον τὸν ἦχον τῆς σάλπιγγός σας, τὸν ἔστειλα εἰς τὴν
Καρμόνναν νὰ ἀγοράσῃ ὀλίγα τρόφιμα· διότι ἐνόμιζα, ὅτι σή-
μερον ἦτον μέγα κυνήγιον εἰς τὸ πλησιόχωρον ὄρος καὶ δὲν μὲ
ἔμενεν ἀμφιβολία, ὅτι εἶσθε ἀπὸ τοὺς πλανηθέντας κυνηγοὺς
καὶ ὅτι ἤρχεσθε λιμώττοντες. Ἐπεθύμησα λοιπὸν νὰ σᾶς προσ-
φέρω κάτι τι καλλίτερον ἀφ' ὅ,τι ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ τις συνήθως
εἰς τὴν καλύβην πτωχοῦ ὀρεινοῦ· ἂν ἦτον ἐδῶ, δὲν θὰ ἤρχετο νὰ
σᾶς ζητήσῃ χωρὶς ἐμέ, οὔτε ἐγὼ χωρὶς αὐτὸν θὰ ἠρχόμεθα
μαζῆ.

— Πῶς ὀνομάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ ὃν Πέτρος.

— Ἰωάννης Πασχάλης, δοῦλος τῆς εὐγενείας σας.

— Λοιπόν! Ἰωάννης Πασχάλης, εἶπεν ὁ βασιλεύς· ἤθελα νὰ
εἶχα πολλοὺς θεράποντας ὡς σέ, διότι εἶσαι ἀξιότιμος ἄνθρωπος.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὡς ἄνθρωπος,
ὅστις δέχεται φιλοφρόσυνην τῆς ὁποίας τὴν ἀξίαν γνωρίζει· καὶ,
δείξας διὰ τῆς χειρὸς τὴν θύραν τῆς καλύβης του, προσεκάλεσε
τοὺς ὁδοιπόρους νὰ εἰσέλθωσιν.

Εὗρον δὲ τὴν τράπεζαν ἑτοιμασθεῖσαν ὑπὸ τῆς οἰκονόμου καὶ
πῦρ λαμπρὸν εἰς τὴν ἑστίαν, ὅπερ ἀπεδείκνυεν, ὅτι ὁ Ἰωάννης
Πασχάλης εἶχε φροντίσει διὰ τὴν θεραπείαν καὶ τῶν δύω μεγα-
λειτέρων ἀναγκῶν εἰς τοιαύτας περιστάσεις, τοῦ ψύχους καὶ τῆς
πείνης.

— Ἰδοὺ ἓν ἐπανωφόριον, εἶπεν ὁ ὃν Πέτρος ῥίψας τὸ ἐπανω-
φόριόν του εἰς ἄκραν τινὰ τῆς καλύβης, τὸ ὁποῖον ζυγίζει ἑκα-
τὸν λίτρας, καὶ νομίζω ὅτι, ἂν τὸ στρίψῃ τις θὰ ἐβγάλῃ ἀρκε-
τὸν νερὸν διὰ νὰ γεμίσῃ μίαν στέρναν.

— Ἂν ἀγαπᾶτε, αὐθέντα μου, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης,
ἠμπορῶ νὰ σᾶς δανείσω καὶ ἀπὸ ἐδῶ μου καὶ ἀπὸ τοῦ υἱοῦ
μου φορέματα, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ χονδρά, εἶνε προτιμότερα τώρα
ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὁποῖα φέρετε, καὶ ἕως ὅτου στεγνώσουν . . .

— Ἂν ἀγαπῶμεν, ἐρωτᾷς, φίλε; μά τὴν ζωήν μου, δὲν γνω-
ρίζω ἂν ὑπάρχει πλανηθεὶς κυνηγός, ὅστις θὰ ἠρνεῖτο τοιαύτας
προσφοράς! Ὀγλίγωρα, ὀγλίγωρα τὰ φορέματα, διότι βλέπω
ἐκεῖ τὸ δεῖπνον καὶ μὲ περιμένει, καὶ πίστευσέ με, δὲν ἠμπορῶ
νὰ χάσω πολὺν καιρὸν διὰ νὰ ἀλλάξω· αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην
νὰ ὑπάγω νὰ εἰπῶ δύο λόγια εἰς τὸ δεῖπνον ἐκεῖνο.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἤνοιξε τὴν θύραν μικροῦ τινος θαλά-
μου, ὅπου ἐφαίνετο κλίνη καὶ ἀνημμένον φῶς, καὶ ἐκβαλὼν φο-
ρέματα τὰ ἤπλωσεν ἐπὶ σκίμποδος, καὶ ἀφῆκε τοὺς ξενιζομέ-
νους μόνους. Οὗτοι δὲ ἤρχισαν εὐθὺς νὰ ἀλλάζωσι.

— Λοιπόν, Φερράνδε, εἶπεν ὁ ὃν Πέτρος, φρονεῖς ὅτι ἂν
ἔλεγα τὸ ὄνομά μου, θὰ μὲ ὑπεδέχοντο καλλίτερα;

— Τὸ βέβαιον εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ αὐλικός, ὅτι ὁ ξενοδόχος
μας θὰ μᾶς μετεχειρίζετο μὲ πλειότερον σέβας, ἀλλ' ἴσως καὶ
μὲ πλειοτέραν εἰλικρίνειαν.

Ψηφιακή κεντρική βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

— Αὐτὴ ἴσα ἴσα ἡ εἰλικρίνεια μὲ μαγεύει, Φερράνδε. Πολλάκις, ὅταν περιηρχόμην ἄγνωστος, ὠφελήθην ἀπὸ τὰς δοθείσας μοι συμβουλάς, ἀλλ' ὄχι ἀπὸ τοὺς ἀποδιδομένους εἰς τὸν βασιλέα ἐπαίνους. Ἐπιθυμῶ νὰ συνομιλήσω μὲ τὸν ἀξιόλογον αὐτὸν ἄνθρωπον, Φερράνδε.

— Δύσκολον δὲν εἶνε, Μεγαλειότατε, καὶ πιστεύω, ὅτι δύνασθε νὰ ἦσθε βέβαιος διὰ τὴν εἰλικρίνειαν τῶν ὅσα θὰ σᾶς εἰπῇ. Ἔπειτα ὅ,τι καὶ ἂν εἰποῦν εἰς τὴν Μεγαλειότητά σας εἶνε πάντοτε εὐάρεστον.

— Ἔστω! εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος. Καὶ ἐνδυθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπου ἦτον ἕτοιμον τὸ δεῖπνον.

— Πᾶ! εἶπεν ὁ βασιλεύς, διατί βλέπω δύο μόνον πινάκια εἰς τὴν τράπεζαν;

— Μήπως περιμένετε κανένα νέον σύντροφον; ἠρώτησεν ὁ Πασχάλης.

— Ὄχι, χάριτι τῷ Θεῷ· ἀλλὰ σὺ καὶ ἡ οἰκογένειά σου ἐδειπνήσατε;

— Ὄχι ἀκόμη, αὐθέντα· ἀλλὰ γνωρίζετε, ὅτι δὲν ἁρμόζει εἰς πτωχοὺς ἀνθρώπους νὰ καθήσουν εἰς τὴν τράπεζαν μαζῆ μὲ τόσον εὐγενεῖς αὐθέντας· ἡμεῖς θὰ σᾶς ὑπηρετῶμεν ἐνῷ δειπνεῖτε, καὶ δειπνοῦμεν ἔπειτα.

— Μὰ τὸν ἅγιον Ἰάκωβον! δὲν γίνεται τοῦτο, φίλε μου, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος. Καὶ σὺ καὶ ἡ σύζυγός σου θὰ καθήσετε μαζῆ μας εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ δὲ υἱός σου θὰ μᾶς ὑπηρετῇ, ὄχι ὅτι θέλω νὰ κάμω διάκρισιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἡμῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε ὁ νεώτερος, καὶ εἶνε χρέος τοῦ νεωτέρου νὰ ὑπηρετῇ τοὺς γεροντοτέρους. Ἔλα, Ἐμμανουήλ, σὲ κάμνω ἀρχιοινοχόον μου καὶ ἀρτοδότην μου· δέχεσαι τὸ ὑπούργημα αὐτό;

— Τὸ δέχομαι διὰ τὴν ἐσπέραν αὐτήν, ἀπεκρίθη ὁ Ἐμμανουήλ, καὶ διότι μὲ τὸ προσφέρει ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον φιλοξενοῦμεν.

— Πῶς! ἀνέκραξεν ὁ δὸν Πέτρος, θὰ ἀπεβάλλες τοιαύτην θέσιν, ἂν σ' ἐπροστέρετο εἰς τὸν οἶκον πλουσίου τινὸς ἄρχοντος;

— Μάλιστα.

— Καὶ ἂν σὲ τὴν ἐπρόσφερεν διὰ τὸν οἶκον δυνατοῦ τινος πρίγκηπος;

— Δὲν θὰ τὴν ἐδεχόμην καὶ τότε.

— Ἀλλ' ἂν σὲ τὴν ἐπρόσφεραν διὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως;

— Οὔτε τότε θὰ τὴν ἐδεχόμην.

— Διατί;

— Διότι προτιμῶ νὰ ἦμαι ὁ ἔσχατος τῶν ὀρεινῶν, παρὰ ὁ πρῶτος τῶν ὑπηρετῶν.

— Περίεργον! ἀνέκραξεν ὁ Πέτρος, ἔχεις βλέπω υἱὸν μὲ ἐλληνικοὺς ὀρέξεις. Ἐγὼ ἐν τοσούτῳ τῷ εἶμαι πολὺ ὑπόχρεως, διότι ἀναγκάζεται σήμερον νὰ ἐνεργῇ ἐναντίον τῶν συνηθειῶν του.

— Βεβαία! διότι σήμερον, ἀπήντησεν ὁ Πασχάλης, εἶσθε μεγαλείτερος ἀπὸ ἄρχοντα, μεγαλείτερος ἀπὸ πρίγκηπα, μεγαλείτερος ἀπὸ βασιλέα.

— Ἐ! καὶ τί εἶμαι λοιπὸν ἠρώτησεν ὁ δὸν Πέτρος.

— Εἶσθε ξένος ἡμῶν, ἀπεκρίθη κλίνας τὴν κεφαλὴν ὁ Πασχάλης· μᾶς στέλλεσθε ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐνῷ οἱ ἄρχοντες, οἱ κηπες καὶ οἱ βασιλεῖς .....

— Σᾶς στέλλονται ἀπὸ τὸν διάβολον· πῶς; ἀνέκραξεν Πέτρος, στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω καὶ τείνας τὸ ποτήριόν του τὸν Ἐμμανουήλ.

— Δὲν ἤθελα νὰ εἰπῶ τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης· ὅμως, καθὼς πηγαίνουν τὰ πράγματα εἰς τὸ ταλαίπωρον βασίλειον τῆς Καστιλλίας, πλησιάζω ἐνίοτε νὰ τὸ πιστεύσω.

— Ὑπάγουν λοιπὸν καλλίτερα εἰς τὴν Ἀραγωνίαν;

Ὄχι, εἶπεν ὁ ὀρεινός· μεταξὺ Πέτρου καὶ Πέτρου, σκληροῦ καὶ σκληροῦ (1), μεταξὺ Τιβερίου καὶ Νέρωνος μία διαφορὰ δὲν ὑπάρχει.

Ὁ δὸν Πέτρος ἔδηξε τὰ χείλη του καὶ ἔβαλε τὸ του ἐπὶ τῆς τραπέζης, χωρὶς νὰ τὸ κενώσῃ ἐντελῶς· ὁ δος ὠχρίασεν.

— Ἔλα πολυλογᾶ, ὁλονὲν νὰ ὁμιλῇς θέλεις, εἶπεν ὁ κάμνεις καλὰ νὰ σιωπήσῃς.

— Ἄφες, μάννα, τὸν πατέρα νὰ ὁμιλήσῃ, εἶπεν ὁ νουήλ· ὅ,τι λέγει εἶνε ὀρθόν.

— Βέβαια, βέβαια, ἐπανέλαβεν ὁ βασιλεύς, ὅ,τι λέγ ὀρθόν· ἔπρεπεν ὅμως νὰ μὴ συγχέῃς τὸν δὸν Πέτρον τῆς γωνίας μὲ τὸν δὸν Πέτρον τῆς Καστιλλίας, ἔπρεπε νὰ σμονήσῃς, ὅτι ἂν ὅλοι ὀνομάζουν τὸν ἕνα *Σκληρόν*, μερ μάζουν τὸν ἄλλον *Δικαιοδότην*.

— Μάλιστα, μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης, τί ὡραί γεῖται ἡ δικαιοσύνη· οὔτε κλοπή, οὔτε δολοφονία πράττετ εἰς τὴν Σιβιλλίαν.

— Τοῦτο δὲν ἀνάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ βα κὺρ Πασχάλη, ἀνάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ εἰσαγγ

— Διατί λοιπὸν ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν ἐκτελεῖ τὸ χρέος τ

— Καὶ ποῦ ἠμπορεῖ νὰ γνωρίζῃ τοὺς αὐτουργοὺς ὅλ ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα πράττονται εἰς μεγάλην πόλιν;

— Εἶνε χρέος του νὰ τοὺς γνωρίζῃ, καὶ ἂν ἤμην ὁ β δὸν Πέτρος, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ! ἐγνώρ πῶς νὰ τὸν κάμω νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ.

Καὶ τί ἤθελες κάμει, Πασχάλη;

— Θὰ τὸν ἔκαμνα ὑπόλογον διὰ τὰς κλοπάς, ὅταν ἐκλ χρήματα νὰ πληρώνῃ χρήματα· καὶ διὰ τὰς δολοφονίας ἐκόπτετο κεφαλὴ νὰ τὴν ἀντικαθιστᾷ μὲ τὴν ἰδικήν του.

— Καὶ πιστεύεις, ὅτι θὰ εὑρίσκετο τότε ἄνθρωπος νὰ τοιοῦτον ὑπούργημα ὑπὸ τοιούτους ὅρους;

— Θὰ τὸ ἐδέχετο ὁ πρῶτος τίμιος ἄνθρωπος, αὐθέντα

— Ἀλλά, μὰ τὸν καιρὸν ὁ ὁποῖος παρέρχεται! εἶπεν καγχάσας ὁ δὸν Πέτρος, δὲν ἠξεύρεις πόσον σπάνιον εἶνε νὰ εὕρῃ τις τίμιον ἄνθρωπον;

— Εἶνε σπάνιον, διότι τὸν ζητοῦν εἰς τὰς πόλεις, Ἐμμανουήλ.

---

(1) Πέτρος ὁ Σκληρός, υἱὸς τοῦ Ἀλφόνσου Θ', ἐβασίλευσεν Ἀραγωνίαν, καθ' ὃν χρόνον Πέτρος ὁ Σκληρός, υἱὸς τοῦ Ἀ ΙΑ', ἐβασίλευεν εἰς τὴν Καστιλλίαν.

—Παράδοξον! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεύς, ἔχεις αὐτοῦ, κὺρ Πα-
χάλη, ἕνα υἱον ὁ ὁποῖος ἔχει πλειότερον νοῦν ἀφ' ὅσον ἔπρεπε
περιμένῃ τις ἀπὸ τὴν ἡλικίαν του, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ὁμιλεῖ
ν συχνά, ἀλλ' ὅταν ὁμιλῇ, ὁμιλεῖ μὲ φρόνησιν. Ἐν τοσούτῳ
θελα νὰ σὲ ἰδῶ εἰσαγγελέα, φίλε μου, διότι βέβαια ἔχεις τὸ
ριον πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖον ζητεῖς διὰ τοιαύτην θέσιν.

—Γελᾶτε, αὐθέντα μου, εἶπεν ὁ Πασχάλης· ἀλλ' ἂν ἤμην δυνα-
ν νὰ καθέξω τοιαύτην ὑψηλὴν θέσιν, δὲν θὰ ἐνέδυα εἰς κανέ-
καὶ ἂν δὲν κατώρθωνα νὰ ἀνακαλύψω τὸ ἔγκλημα ἢ τὸ κα-
ύργημα, τοὐλάχιστον θὰ κατεδίωκα τὸν ἔνοχον, ὅσον ἰσχυρὸς
καὶ ἂν ἦτον, εἴτε παντοδύναμος τις πρίγκηψ, εἴτε βασιλεύς.

—Ἀλλὰ, εἶπεν ὁ ὅσιος Πέτρος μετὰ μικρὰν σιωπήν, ὑπάρχουν
ράξεις τὰς ὁποίας ὁ λαὸς χαρακτηρίζει ὡς κακουργήματα, διό-
δλέπει τὰ ἀποτελέσματα καὶ ὄχι τὰς αἰτίας, αἱ ὁποῖαι ὅμως
ίνε πολιτικαὶ ἀνάγκαι ἐπιβαλλόμεναι εἰς τοὺς βασιλεύοντας.

—Ἀλλ' ἐγὼ ἐννοῶ τὰς ἐνόπλους ἐκείνας κλοπάς, αἵτινες εἰς
ὰν στιγμὴν καταστρέφουν ὁλόκληρον οἰκογένειαν· ἐννοῶ τὰς
ὰ τοῦ ξίφους ἢ τοῦ ἐγχειριδίου δολοφονίας, αἵτινες καθ' ἑκάστην
κτα αἱματόνουν τοὺς ὄρμους τῆς Σιβιλλίας· ἐννοῶ τέλος πάν-
ν πᾶν ὅ, τι θὰ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν μου· εἰς τὸν
ασιλέα βεβαίως θὰ ἄφινα τὰ προνόμιά του.

—Δὲν βλέπεις ὅτι οἱ κύριοι εἶνε κουρασμένοι, εἶπεν ἡ Ἰωάννα
ἡ ὑποφέρουσα νὰ βλέπῃ τὸν σύζυγόν της ἀναμιχθέντα εἰς τοιαύ-
ην συζήτησιν, καὶ ὅτι θὰ προτιμοῦν νὰ ὑπάγουν νὰ ἀναπαυθοῦν
ρὰ ν' ἀκούουν αὐτὰ τὰ παραμύθια;

—Ἔχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ Πασχάλης, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ
γχωρήσουν οἱ κύριοι· ἀλλ' ὅταν μὲ ἀναμιγνύουν τυχαίως εἰς
αντικείμενον, πρέπει νὰ εἴπω πᾶν ὅ,τι φρονῶ.

—Καὶ ἐπειδὴ δὲν τὰ εἶπες ἴσως ὅλα, σύντεκνε, προσέθεσεν
ὁ Πέτρος, σὲ ὑπόσχομαι νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν συνομιλίαν
ην.

—Φυλαχθῆτε, αὐθέντα, εἶπεν ὁ Πασχάλης, διότι λέγοντες
ὅτο ἀναλαμβάνετε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπισκεφθῆτε ἐκ νέου τὴν
ιγραν καλύβην μου.

—Καὶ θὰ φυλάξω μὲ εὐχαρίστησιν τὴν ὑπόσχεσίν μου, ἂν
καλίνη σου ἦνε ἐπίσης καλὴ ὡς καὶ ὁ δεῖπνος σου. Καλὴν
κτα, Πασχάλη.

—Ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν, κύριε ἱππότα.

Καὶ χαιρετίσας διὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς χειρὸς τὸν Ἐμμα-
ουὴλ καὶ τὴν Ἰωάνναν ὁ βασιλεύς, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον
ου μὲ τὸν Φερράνδον Κάστρου.

Μόλις ἔμειναν δὲ μόνοι, ὁ Πασχάλης, ἡ γυνή του καὶ ὁ υἱός
ου, καὶ ἡ Ἰωάννα ἤρχισε τὰς ἐπιπλήξεις της.

—Καμαρόνεις τάχα μὲ αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἔκαμες, Πασχάλη; τῷ
ὄντι σταυρώσασα τὰς χεῖρας καὶ ἀτενίσασα αὐτὸν κατὰ πρόσω-
ον. Καὶ τί θὰ ἔλεγες, ἂν αὐτοὶ οἱ κύριοι ὑπῆγαιναν νὰ ἐπανα-
άβουν εἰς τὸν βασιλέα τὴν συνομιλίαν σου; Ἀλλ' εἶπέ με εἰς
ν Θεόν σου! Πασχάλη, δὲν εἶνε τρέλλα νὰ ὁμιλῇς κατ' αὐ-
ὸν τὸν τρόπον διὰ τὸν βασιλέα, διὰ τοὺς αὐλικούς, διὰ τοὺς ἀρ-
οντας καὶ ὅλους τοὺς μεγάλους ἀνθρώπους τῆς Σιβιλλίας; Τί
μέλει ἂν φονεύουν τοὺς ἀνθρώπους τὴν νύκτα εἰς τὰς ὁδοὺς
τῆς Σιβιλλίας, ἀφοῦ σὺ εἶσαι εἰς ἀσφάλειαν, καὶ πόθεν προέρχε-
ται αὐτὴ ἡ συμπάθειά σου διὰ μερικούς, οἱ ὁποῖοι εἶνε τόσον
ἀναίσθητοι, ὥστε νὰ ἀφήνουν νὰ τοὺς ἁρπάζουν τὰ σιδηρᾶ κιβώ-
τιά των; Ἔ! Θεέ μου! κύτταξε τὰς ἀγελάδας σου καὶ τὰς ἐσο-
δίας σου νὰ ὑπάγουν καλά, καὶ ἀδιαφόρει διὰ τὰς πολιτικὰς ὑπο-
θέσεις, ἀπὸ τὰς ὁποίας δὲν ἐννοεῖς τίποτε.

— Πλήν, ἠρώτησεν ὁ Πασχάλης, κατορθώτας τέλος πάντων
νὰ εἴπῃ καὶ αὐτὸς ἕνα λόγον ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλημμύρας τῶν
γυναικείων ἐπιχειρημάτων τὰ ὁποῖα τὸν εἶχον κατακλύσει, εἶπα
τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν;

— Τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀλήθειαν· νομίζεις ὅτι εἴτε ὅλα, εἶ-
πὼν τὴν ἀλήθειαν. Μάλιστα, μάλιστα τὴν ἀλήθειαν εἶπες· ἀλλὰ
τὴν εἶπες εἰς ἕνα ἄνθρωπον μεγαλείτερον ἀπὸ σέ, καὶ ἰδοὺ τὸ
σφάλμα Φρονεῖς, ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἦνε τις τίμιος, νὰ πληρόνῃ τὰ
χρέη του, νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν λειτουργίαν, νὰ ἐκβάλλῃ τὸν πῖ-
λόν του εἰς ὅλους, καὶ ὅτι ὅταν κάμνῃ ὅλα αὐτά, ἠμπορεῖ νὰ
λεγχθῇ ὅ,τι τοῦ κατέβῃ εἰς τὴν κεφαλήν! Ἔ! Ἰωάννη! ὁ Θεὸς νὰ
δώσῃ νὰ μὴ πληρώσῃς ἀκριβὰ αὐτὴν σου τὴν ἀκρισίαν.

— Ὅ,τι μὲ στέλλει ὁ Θεὸς καλῶς νὰ ἔλθῃ, εἶπεν ὁ Πασχά-
λης ἐναγκαλισθεὶς τὴν Ἰωάνναν, διότι εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐνυ-
πῆρχε μεγάλη πραότης, ὅπως ὑπάρχει εἰς ὅλων τῶν γενναίων
ἀνδρῶν τὰς ψυχάς, καὶ συνείθιζεν εἰς τοιαύτας περιστάσεις νὰ
παραχωρῇ τὸ πεδίον τῆς μάχης, καὶ νὰ ἀποσύρεται εἰς τὸν θά-
λαμόν του. Ἡ καλὴ Ἰωάννα ἔμεινεν ὀλίγον ἔτι εἰς τὸ ἑστιατώ-
ριον μεμψιμοιροῦσα· ἀλλ' ἐπειδὴ μόνος ὁ Ἐμμανουὴλ ἔμεινε
μετ' αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐγνώριζεν, ὅτι καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἀκρί-
βειαν τῆς ἀληθείας, ὁ υἱὸς ἦτο ἔνθερμος ὑπερασπιστὴς τοῦ πα-
τρός του, ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐξακολουθήσῃ τὴν συζήτησιν· ἔθεν
μετέβη καὶ αὐτὴ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Πασχάλη. Ὁ δὲ Ἐμμα-
νουήλ, μείνας μόνος, ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν τὴν ὁποίαν εἶ-
χεν ἀφήσει οἱ γονεῖς του καὶ οἱ δύο ξένοι, ἔφαγεν ὀλίγον, ἔπιε
μόνον ὕδωρ, καὶ μετὰ τὸ φαγητὸν τοῦτο, φαγητὸν ἀρετῶν ἀνθρώ-
πων, ἥπλωσε δέρμα ἄρκτου ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ θαλάμου
τῶν δύο ξένων καὶ ἐκοιμήθη.

Τὴν δὲ ἐπιοῦσαν, ἅμα ἀνατειλάσης τῆς ἡμέρας, ὁ βασιλεὺς
ὁν Πέτρος καὶ ὁ κόμης Φερράνδος Κάστρου ἀπεχαιρέτισαν τὸν
Ἰωάννην Πασχάλην, ὑποσχεθέντες αὐτῷ, ὅτι πολλαὶ ἡμέραι δὲν
θὰ παρέλθωσι καὶ θὰ ἀκούσῃ τι περὶ αὐτῶν.

(Ἐξακολουθεῖ.)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ὑπάρχουσι καθ' ὅλον τὸν κόσμον 1 288, 000, 000 ἀνθρώ-
πων οἵτινες ὁμιλοῦσι 3,642 διαφόρους γλώσσας καὶ πρεσβεύουσι
1,000 διαφόρους θρησκείας.

Ἀποθνήσκουσιν 60 ἄνθρωποι κατὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας, 3,
730 κατὰ πᾶσαν ὥραν, 91554 κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ 33,333,
333 κατ' ἔτος!

Ἡ μέση ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε 33 ἐτῶν· τὸ ἓν τέταρτον

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ πληθυσμοῦ ὅλης τῆς γῆς ἀποθνήτκει πρὸ τοῦ 7ου ἔτους τῆς ἡλικίας— 33, 333, 333 μικρὰ παιδία ἀποθνήσκουσι κατ' ἔτος!

Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅστις δέχεται τοσαύτην συνοδείαν ἀθανάτων ὄντων εἰς τὸν οὐρανὸν εἰς τοιαύτην τρυφερὰν ἡλικίαν.

Τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ ἀποθνήσκει πρὸ τοῦ 17ου ἔτους τῆς ἡλικίας. Νεανίσκοι, δίδετε τὴν καρδίαν σας εἰς Κύριον.

Μεταξὺ 10,000 ἀνθρώπων εἷς φθάνει τὰ 100 ἔτη· εἷς μεταξὺ 500 τὴν ἡλικίαν τῶν 90 ἐτῶν· εἷς μεταξὺ 100 τὰ 60 ἔτη.

Τὸ ἐπάγγελμα ἔχει μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς μακροβιότητος. Ἀπὸ 1,000 ἄτομα τὰ ὁποῖα φθάνουσι τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν 42 εἶνε ἱερεῖς ἢ ῥήτορες, 40 γεωργοί, 33 ἐργάται, 32 στρατιωτικοί, 29 διδάσκαλοι ἢ μηχανικοί, 27 καθηγηταί, 24 ἰατροί· ὥστε καὶ οἱ ἰατροὶ οἱ ἐνασχολούμενοι ὅπως διασώσωσι τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, ἀποθνήσκουσιν αὐτοὶ ταχύτερον παντὸς ἄλλου!

Ὑπάρχουσι 335,000,000 Χριστιανοί, 15,000,000 Ἰσραηλῖται, 160,000,000 Μωαμεθανοί, 780,000,000 Εἰδωλολάτραι!!!

Ἐκ τῶν χριστιανῶν 170,000,000 εἶνε τῆς παπικῆς ἐκκλησίας, 75,000,000 τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς, 80 ἑκατ. τῶν διαφόρων διαμαρτυρομένων ἐκκλησιῶν.

Ὡς πρὸς τὰς φυλὰς εἴτε γενη, 360,000,000 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Καυκασίαν φυλήν, 552,000,000 εἰς τὴν Μογγολικήν, 190,000,000 εἰς τὴν Αἰθιοπικήν, 176,000,000 εἰς τὴν Μαλαϊκήν, 15,000,000 εἰς τὴν Ἀμερικανικήν.

ΠΑΘΗΤΣΜΟΣ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΕΝ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑ

Ἐκ τῆς στατιστικῆς, ἣν ἐδημοσίευσεν ἡ ἐφημερὶς *Ρουμοῦνος* ἐξάγεται ὅτι, κατὰ τὴν ἐπίσημον γενικὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1859 οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Μολδαβίᾳ ἠριθμοῦντο εἰς 55 χιλιάδας, ἐν δὲ Βλαχίᾳ εἰς 12 χιλ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ὅμως ἀπογραφῇ τοῦ 1869, ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἡγεμονίαις ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἰουδαίων ἀνέβη εἰς 612 χιλ. Τοσοῦτος ἦτο περίπου ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν καὶ ὅτε ὁ ἐκλεκτὸς οὗτος λαὸς ἐξῆλθε τῆς γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας, ἀδηγούμενος παρὰ Μωϋσέως—Κατὰ τὴν εἰρημένην στατιστικὴν ὁ πληθυσμὸς συμπάσης τῆς Ρουμουνίας συμποσοῦται εἰς 4 1[2 ἑκατομμύρια μετὰ τῶν Ἰουδαίων, ὥστε οὗτως ἐν μὲν Βλαχίᾳ ἀναλογοῦσιν 112 Ἰουδαῖοι εἰς 1,000 κατοίκους, ἐν δὲ Μολδαβίᾳ 200 εἰς 1,000. Ἐν Ἀγγλίᾳ κατοικοῦσι 40 χιλ. Ἰουδαίων, ἐν Γαλλίᾳ 160 χιλ. ἐν Αὐστρίᾳ 1,200,000. Ἀναλογοῦσιν ἑπομένως ἐν μὲν Ἀγγλίᾳ εἷς Ἰουδαῖος εἰς 1,000 κατοίκους, ἐν Γαλλίᾳ 4 εἰς 1,000, ἐν Αὐστρίᾳ 33. Ἐκ τῆς συγκρίσεως ταύτης καταφαίνεται ἡλίκη ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐθνῶν καὶ τῆς Ρουμουνίας, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἰουδαίων.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΣ ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ.

Ἡ Ἀνατολὴ τῆς Βιέννης, ἐπεξηγοῦσα εἰς τοὺς πολυαριθμους ἀναγνώστας της τὴν νέαν τιμήν, ἧς ἀπήλαυσεν ἡ γραφεὺς τῶν *ἐν τῇ Ἀνατολῇ γυναικῶν* παρὰ τοῦ ἐν Ἀθ Συλλόγου τῶν κυριῶν (ἴδε Μέντ. τόμ. Δ'. σελ. 64), λέγει ἡγεμονὶς Δώρα Ἰστριὰς εἶνε ἡ εὐφυεστέρα γυνὴ τοῦ αἰῶνος (Osten τῆς 20 Ἀπρίου). Καὶ ἡ ἐν Βενετίᾳ ἐκδιδομένη ἐφ. ἡ λέγει ὅτι, μετὰ τὸν δόκτορα S. Weissenfels (Eine ungew liche frau), τοιαύτη ἦτο ἡ γνώμη τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονος Πρωσσίας Ἀλεξάνδρου τοῦ Ὀμβόλδου συγγραφέως τοῦ Κό (1), γνώμη ἐπιβεβαιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ περιφήμου Brockha τῷ ὑπ' αὐτοῦ λεξικῷ τῆς συναναστροφῆς (Conversations L con, ἐνδεκάτη ἔκδ. ἐν τῷ ἄρθρῳ Dora d' Istria)· ὑπὸ τοῦ κτορος Ἀβὰμ Οὐλφίου, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Γρατίῳ (Gratz) πα πιστημίου, ὅστις συνέγραψε τὸν βίον τῆς ἐνδόξου αὐτοκρατ Μαρίας Θηρεσίας (Ein Besuch in Livorno)· τοῦ ἐξόχου ἱστ κοῦ τῆς *Γερμανικῆς Φιλολογίας* (2) Ἐρρίκου Kurz (Der Δ βιβλ. VIII 1872)· τῆς Σουηδῆς Φρειδερίκης Βρέμερ, συγ φέως τοῦ «ὁ βίος ἐν τῷ παλαιῷ κόσμῳ» (τ. XIII τῆς κῆς μεταρρ. ἡ Νέα Κορίννα), καὶ ἄλλων ἐλλογίμων κα στημόνων τῆς γερμανικῆς ἐκείνης γενεᾶς τῆς τόσον φειδ ἀγαπώσης νὰ ἐγκωμιάζῃ τὰ ξένα ἔθνη.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΡΟΜΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΡΚΤΙΚΟΝ ΠΟΛΟΝ

Τὴν 1]13 Ἰουνίου ἀπέπλευσεν ἐκ Βρέμης ἀνεφημισ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐνθουσιωδῶς τὸ ἀτμοκίνητον «Τεγκετώφ νόμενον πρὸς τὸν ἀρκτικὸν πόλον δαπάναις τῆς Αὐστρίας ἀτμοκίνητον τοῦτο ἔχει μῆκος ποδῶν 118, πλάτος 25 κ θος 13, φέρει δὲ μηχανὴν 95 ἵππων καὶ ἀνθράκων προ διὰ 40 ἡμέρας. Οἱ ἐπιβαίνοντες ναυτικοὶ καὶ ἐπιστήμονε πεύουσι νὰ πλεύσωσιν ὅσον οἷόν τε περαιτέρω εἰς τὸν ἐλε πάγων ὠκεανόν, ὃν συνήντησαν τὸ παρελθὸν θέρος πρὸς λας καὶ πρὸς ἄρκτον, καὶ νὰ ἐξετάσωσι τὸν πρὸς βορρᾶν θηρίας ἀρκτικὸν ὠκεανόν, διότι, ὡς παραδέχονται πολλοὶ ἐπιφανῶν γεωγράφων, τὸν πόλον καλύπτει ἀνοικτὴ πλευσ λασσα, οὐχὶ δὲ πάγοι. Ἡ ἐκδρομὴ θὰ διαρκέσῃ τρία ἔτη· πρώτων χειμώνα θὰ διέλθωσιν οἱ τρομεροὶ θαλασσοπόροι ἀκρωτηρίῳ Tscelinskin, τῷ μᾶλλον πρὸς ἄρκτον ἐγγυτέρ ἐπόμενον θέρος θὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν πρὸς τὸν πόλον αὐτῶν· τὸν δεύτερον χειμῶνα θὰ διέλθωσιν ἐπὶ τῆς νέας ρικῆς νήσου καὶ τὸ τρίτον θέρος θ' ἀποπειραθῶσι νὰ φθ εἰς τὸ στενὸν Βέριγκ, ὅπως ἐκεῖθεν καταπλεύσωσιν εἰς κανικὴν ἢ ἀσιατικόν τινα λιμένα. Ἀλλὰ παρὰ τοὺς Λ κούς, καὶ οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ σκευάζουσιν ὁμοίας ἐκδρομάς, ὧν τινες εἰσὶν ἐν τῷ ἀποπλέ

(1). Ὁ Ὀμβόλδος λέγει: «ἡ Δώρα Ἰστριὰς εἶνε ἡ μᾶλλον πα μένη γυνὴ τοῦ 19ου αἰῶνος» (Donna τῆς 20 Ἀπρίου 1872).

(2) Ἴδε Μέντορος Γ'. τόμον σελ. 14.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πατρών

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΜΕΓ. ΠΕΤΡΟΥ.

Η Ρωσσία σύμπασα έώρτασε τῇ 30[11 Ἰουνίου ὡς ἀληθῆ ἐθνικὴν πανήγυριν τὴν διακοσιοστὴν τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου Πέτρου, ἱδρυτοῦ τῆς Ρωσσικῆς δυνάμεως· ἰδίως δ' ἡ Πετρούπολις ἔσπευσε νὰ τιμήσῃ δημοτελῶς τὴν μνήμην τοῦ μεγαλεπηβόλου ἀνάρχου, εἰς ὃν ὀφείλει τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς. Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν σύμπασα ἡ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἐν τῷ φρουρίῳ ναὸν καὶ παρευρέθη εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μεγάλου Πέτρου τελεσθὲν μνημόσυνον· ἐκεῖθεν ἐπεβιβάσθη εἰς λέμβους καὶ ἀπῆλθεν ἐν πομπῇ εἰς τὴν Πλατείαν τοῦ Πέτρου, ἔνθα εἶνε ἐστημένον ἐπὶ στηλοβάτου ἐκ γρανίτου τὸ κολοσσαῖον ἔριππον ἄγαλμα τοῦ μονάρχου. Τῆς πομπῆς προηγοῦντο ἀξιωματικοὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, φέροντες ἐπὶ χρυσοκεντήτων προσκεφαλαίων τὸ ξίφος τοῦ μεγάλου Πέτρου, τὸν πῖλον αὐτοῦ, διατρηθέντα ὑπὸ βολίδος ἐν τῇ μάχῃ τῆς Πουλτάβας, καὶ τὸ παράσημον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου. Ἐπὶ ἑνὸς προσκεφαλαίου εἶχε κεντηθῆ δι' ἀργυρῶν γραμμάτων τὸ ἑξῆς εὐγενὲς λόγιον ἐκ τῆς προκηρύξεως, ἣν ἀπηύθυνεν ὁ Πέτρος πρὸς τὰ στρατεύματα τὴν παραμονὴν τῆς μάχης τῆς Πολτάβας: «Ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν Πέτρον, μάθετε ὅτι δὲν φροντίζει περὶ τῆς ζωῆς, ἀρκεῖ νὰ ζήσῃ ἡ Ρωσσία εὐθαίμων καὶ ἔνδοξος.» Τὰ βλέμματα τοῦ πλήθους ἐφείλκυεν ἰδίως ἡ λέμβος, ἣν ἐναυπήγησεν ἰδίαις χερσὶν ὁ μεταρρυθμιστὴς Τσάρος, ἀπελθὼν ὡς γνώστον εἰς Ὁλλανδίαν, ὅπως διδαχθῇ τὴν ναυπηγικὴν τέχνην, διδαχθεὶς δ' αὐτὴν μετέπειτα εἰς τοὺς Ρώσσους. Ἡ λέμβος αὕτη, καταστᾶσα ἀληθὲς ἐθνικὸν κειμήλιον, ἔκειτο ἐπὶ λαμπροστολίστου ἰχριώματος, ἐκτεθειμένη εἰς τὸν θαυμασμὸν τοῦ λαοῦ. Μετὰ τὴν σύντομον δέησιν, ἣν ἔψαλεν ὁ μητροπολίτης ἐνώπιον τοῦ μνημείου τοῦ Πέτρου, καὶ τὴν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ θρησκευτικὴν τελετήν, ἐγένετο μεγάλη στρατιωτικὴ ἐπιθεώρησις, καθ' ἣν παρήλασαν ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος 50 τάγματα πεζικοῦ, 80 ἴλαι ἱππικοῦ καὶ 128 τηλεβόλα. Τὸ ἑσπέρας σύμπασα ἡ πόλις ἦτο λαμπρῶς φωταγωγημένη· ἐν πάσῃ δὲ πλατείᾳ ὑπῆρχον δωρεὰν θέατρα καὶ διασκεδάσεις διὰ τὸν ὄχλον.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ ΧΑΡΤΑΙ.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων πρὸς γραφὴν χαρτῶν ἐπενοήθη χάρτης, ὅστις εἶνε ἐπίσης μὲν λεπτὸς ὡς ὁ ἄλλος, ἀλλ' ἐμπεριέχει ἐντὸς αὐτοῦ καὶ συστατικὰ τῆς μελάνης. Ἐπὶ τοῦ χάρτου δὲ τούτου δὲν εἶνε πλέον ἀνάγκη νὰ γράφωμεν μὲ μελάνην, ἀλλὰ μόνον μὲ νερὸν ἢ σιέλον καὶ τὰ γραφόμενα γίνονται ἀμέσως μέλανα.

Ἕτερος χάρτης λίαν περίεργος εἶνε ὁ αὐθεμέρων ἐπιδεχόμενος κάτινος ὀξέος ἐξάλειψιν τῶν ἅπαξ διὰ μελάνης γεγραμμένων, ἀφοῦ ἅμα τολμήσωμεν νὰ προσβάλωμεν, ἀποπειρώμενοι νὰ ἐξαλείψωμέν τι ἐκ τῶν γραμμάτων, γίνεται κυανοῦς, ἰρυθρίζων καὶ ἄλλος πάντων λαμβάνει ποικίλους χρωματισμούς. Ὁ τοιοῦτος χάρτης εἶνε τὰ μᾶλλον χρήσιμος διὰ σπουδαῖα ἔγγραφα, διὰ διαθήκας, διὰ συναλλάγματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, καθότι ὁ θέλων νὰ ἀποπειραθῇ πλαστογραφίαν εὐθὺς προδίδεται. Δύναται δ' ἴσως νὰ ὀνομασθῇ *συναλλαγματικὸς χάρτης* «Μὴ μοῦ ἅπτου» (Nemoli tangere.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ὁμογενὴς λόγιος, καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα Ἕλλην Χριστιανός, ἐξέδοτο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σύγγραμμα, οὗ ἡ ἐπιγραφὴ *Ἑρμηνεία συνοπτικὴ καὶ ἐκλεκτικὴ τῶν Εὐαγγελίων*. Τοῦ συγγράμματος τούτου ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν δυστυχῶς τὸν πρῶτον μόνον ἀκόμη τόμον, ἐμπεριέχοντα τὰ κατὰ Ματθαῖον καὶ Μᾶρκον εὐαγγέλια. Τοῦ ἀξιολόγου τούτου τέκνου τῆς Ἑλλάδος τὸ ὄνομα δὲν φαίνεται, τὸ δὲ σύγγραμμα ἐκτυποῦται ἐν τῷ Ἀθήνησι τυπογραφείῳ τῆς *Ἐφημερίδος τῶν συζητήσεων*.

Ὁ λίαν ἀξιέπαινος συγγραφεὺς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμματος ἀφιεροῖ αὐτὸ τοῖς ἁπανταχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐνδιαφερομένοις ὑπὲρ τῆς μελέτης καὶ διαδόσεως τοῦ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.

Πρὸς τὸ κοινὸν δὲ ἀποτεινόμενος, ἰδοὺ τί λέγει:

«Ἔχων ἀκράδαντον πεποίθησιν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Ἁγίων » Γραφῶν καὶ πιστεύων, ὅτι πᾶσα γνησία ἀρετὴ πηγάζει ἐκ τῆς » ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου, προσφέρω τὴν ΣΥΝΟ- » ΠΤΙΚΗΝ καὶ ΕΚΛΕΚΤΙΚΗΝ ταύτην ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ εἰς » τὴν μελέτην τοῦ κοινοῦ ὡς ὁδηγόν, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Χρι- » στιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ προαγωγὴν τοῦ κατὰ Χριστὸν Ἑλ- » ληνισμοῦ ἐν γένει. — Μάτην μεριμνῶμεν περὶ τῆς ἀτομικῆς » ἡμῶν εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἐνόσῳ » αἱ Ἅγιαι Γραφαὶ δὲν μελετῶνται, τὸ Εὐαγγέλιον δὲν κηρύσ- » σεται καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἐφαρμόζονται.»

Ἐπὶ τῶν λόγων τούτων ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τινων, εἴτινες ἐσκανδαλίσθησαν ἐπὶ τῇ ῥήτρᾳ, ἣν φέρει ὁ ἀνὰ χεῖρας τόμος τοῦ Μέντορος, ὅτι τὸ *Ἑλληνικὸν ἔθνος οὐδέποτε ἔσται μέγα, ἐὰν μὴ κατὰ Χριστὸν ἀναγεννηθῇ*. Τοῦτο εἶνε ἀλήθεια ἀναντίρρητος, ἀλλά, διὰ νὰ τὴν ἐννοήσῃ τις, ὀφείλει καλῶς νὰ τὴν μελετήσῃ.

Ὁ ἐκδοθεὶς ἤδη Α'. τόμος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμματος κοσμεῖται διὰ τῶν γεωγραφικῶν πινάκων τῆς τε Παλαιστίνης καὶ τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἦσαν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, σχεδίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τινων ἄλλων εἰκονογραφιῶν. Ὁ συγγραφεὺς προσιμιάζεται λογικώτατα καὶ πειστικώτατα Α'. περὶ τῆς γνησιότητος τῆς Νέας Διαθήκης καὶ ἰδίως τῶν εὐαγγελίων, Β'. περὶ αὐθεντίας τῶν εὐαγγελίων, Γ'. περὶ θεοπνεύστου τῶν εὐαγγελίων, Δ'. περὶ τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς γλώσσης, ἐν ᾗ ἔγραψεν ὁ Ματθαῖος, Ε'. περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ πρώτου εὐαγγελίου, ΣΤ'. περὶ τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς γλώσσης, ἐν ᾗ ἔγραψεν ὁ Μᾶρκος, Ζ'. περὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ δευτέρου

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

εὐαγγελίου, Η'. ποῦ καὶ πρὸς τίνας ἔγγραψεν, Θ'. περὶ νομισμάτων. Τούτων μεταφέρομεν τὸ

ΠΕΡΙ ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ.

« Τί ἐστι γνήσιον; γνήσιόν ἐστι καὶ λέγεται τὸ νόμιμον, τὸ καθαρὸν καὶ ἐν γένει τὸ ἀντίθετον τοῦ νόθου· οἷον τὰ ἡμέτερα Εὐαγγέλια κληθήσονται γνήσια, ὅταν ἐξελεγχόμενα ἀποδειχθῶσιν, ὅτι εἶνε καθαρά, ἀνόθευτα, αὐτὰ ἐκεῖνα, ἅπερ συνέγραψαν οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταί.

Τὸ νῦν κείμενον τῆς Νέας Διαθήκης τὸ ὑφ' ὅλων παραδεδεγμένον καλεῖται κανονικόν, διότι βασανισθὲν ἐκρίθη, ὅτι εἶνε ὄντως τὸ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐν εἴδει ἀπομνημονευμάτων καὶ ἐπιστολῶν συγγραφὲν· διότι αὐτὰ καὶ μόνα τὰ βιβλία ἀναφέρονται ὡς γνήσια εἰς τοὺς ἀπὸ τῆς 2ας μέχρι τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος δημοσιευθέντας δέκα καὶ πέντε καταλόγους ἢ κανόνας, αὐτὰ καὶ μόνα τὰ βιβλία παρεδέχθησαν ὡς γνήσια οἱ ἐπὶ τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς συγγράψαντες Πατέρες, αὐτὰ αἱ Σύνοδοι, καὶ αὐτὰ ἡ Ἐκκλησία ἐν γένει.

Τὰ βιβλία ταῦτα ἐγράφησαν ἐπὶ μεμβρανῶν (Β'. Τιμ. δ' 13) οὐχὶ εἰς σχῆμα βιβλίων, ἀλλ' εἰς κυλίνδρους ἄνευ στιγμῶν, τόνων, παραγράφων ἢ κεφαλαίων. Ἡ δὲ παροῦσα διαίρεσις εἶνε ἔργον τῆς 12ης ἑκατονταετηρίδος, γενομένη ὑπὸ τοῦ Hugo Sancto. Ἡ πρώτη δὲ ἔντυπος ἔκδοσις τῆς Ν. Δ. ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ἐράσμου ἐν Βασιλείᾳ περὶ τὸ 1516 μ. Χ. καὶ συνίσταται ἐξ 7,959 ἐδαφίων.

Ἐξελέγχοντες λοιπὸν τὸ κανονικὸν κείμενον τῶν Εὐαγγελίων, ὀφείλομεν νὰ ἐφαρμόσωμεν τοὺς αὐτοὺς κανόνας, κάθ' οὓς ἡ γνησιότης τοῦ κειμένου τῶν ἀρχαίων δοκίμων συγγραφέων ἐν γένει ἀποδείκνυται· καὶ ἂν εὕρωμεν ὑπὲρ τῶν Εὐαγγελίων τὰ αὐτὰ ἐχέγγυα, ὀφείλομεν συνεπῶς νὰ παραδεχθῶμεν ταῦτα ὡς γνήσια, εἰ δὲ καὶ μή, ν' ἀποτρίψωμεν ταῦτα ὡς νόθα, ὑποβολιμαῖα καὶ ἀναξία τῆς ἐμπιστοσύνης ἡμῶν.

Ἐβραιώθη ἤδη ἡ γνησιότης τοῦ κειμένου τοῦ Ἡροδότου, τοῦ καὶ πατρὸς τῆς Ἱστορίας κληθέντος, ὡς καὶ ἡ τοῦ Πλάτωνος, διότι ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ὑπάρχουσι 15 περίπου χειρόγραφα, ἀνήκοντα εἰς ἐποχὰς μεταξὺ τῆς 9ης καὶ 15ης ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., ἐκ τῆς παραβολῆς δὲ τούτων προέκυψε τὸ νῦν παραδεδεγμένον κείμενον. Ἐκ τῶν χειρογράφων τούτων, ἀνήκον εἰς τὴν 12ην ἑκατονταετηρίδα, σώζεται εἷς τὴν ἐν Παρισίοις βιβλιοθήκην, ἕτερον τῆς 10ης ἑκατονταετηρίδος ἐν Φλωρεντίᾳ τῆς Ἰταλίας καὶ ἕτερον τῆς 9ης ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀγγλίας. Ἐκ δὲ τῶν τοῦ Πλάτωνος σώζονται ἔτι ὀλιγώτερα καὶ τὸ μὲν ἀρχαιότερον τὸ καὶ σπουδαιότερον πάντων μετηνέχθη ἐκ Πάτμου περὶ τὸ 1801 εἰς Ὄξφορδ τῆς Ἀγγλίας, φέρον χρονολογίαν 895 μ. Χ. Καὶ ἄλλα ἀρχαιότερα κείμενα σώζονται, ὡς τὸ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ρώμης χειρόγραφον τοῦ Βιργιλίου, ὑπολογιζόμενον, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν 4ην ἑκατονταετηρίδα.

Ἐν γένει ὅμως τὰ χειρόγραφα τῶν ἀρχαίων δοκίμων συγγραφέων, περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ὁποίων οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ἀνήκουσιν εἰς ἐποχὰς μεταγενεστέρας τῆς 9ης ἑκατονταετηρίδος.— Ἡ δὲ ἐξέλεγξις δέκα ἢ τὸ πολὺ εἴκοσι χειρογράφων ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος τοῦ κειμένου αὐτῶν.

Τὸν αὐτὸν κανόνα ἐφαρμόζοντες καὶ εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τῆς γνησιότητος τῶν Εὐαγγελίων, εὑρίσκομεν, ὅτι ἐκ τῶν χειρογράφων αὐτῶν σώζονται 426, ἀνήκοντα εἰς ἐποχὰς προγενεστέρας τῆς 9ης ἑκατονταετηρίδος· ἐξ ὧν τὰ 27 εἶνε 10—1500 ἐτῶν· ἐκ δὲ τῆς Ν. Δ. ὁλοκλήρου σώζονται 972 χειρόγραφα, τούτων δὲ 47 εἶνε 1000—1500 ἐτῶν. Ὅσα χειρόγραφα τῆς Ν. Δ. καὶ ἰδίως τῶν Εὐαγγελίων εἶνε καὶ πλείονα (426 πρὸς 15) καὶ ἀρχαιότερα (1000—1500 πρὸς 1000 ἐτῶν) τῶν τοῦ Ἡροδότου, Πλάτωνος καὶ ἐν γένει τῶν ἄλλων ἀρχαίων δοκίμων συγγραφέων.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ἡ ἀκρίβεια τῶν χειρογράφων τούτων, διότι ἐκ τῶν χιλίων περίπου, ἅτινα ἐβασανίσθησαν πρὸς κατάρτισιν τοῦ κανονικοῦ κειμένου ἐξήχθησαν 50,000 διαφοραί· ἅπασαι δὲ αὗται, πλὴν 50, εἶνε ὀρθογραφικαί· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν τούτων, αἵτινες συνίστανται εἰς μεταθέσεις λέξεων, μόνον 10 ἢ 12 εἶνε οὐσιώδεις, ἀλλὰ καὶ αὗται, ἰδίως ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς οὖσαι, δὲν ἀφορῶσι δογματικὰς διδασκαλίας. Πανομοιότυπα χειρογράφων τινῶν ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐπισυνάπτονται ἐν τέλει τοῦ Προλεγομένων.

Πρῶτον ἐκ τῶν χειρογράφων εἶνε τὸ Ἀλεξανδρινόν καλούμενον, ἀντιγραφὲν ὑπό τινος εὐγενοῦς κυρίας, Θέκλας τῆς καλουμένης, ἐξ Ἀλεξανδρείας. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως κατὰ τὸ 1628 τῷ βασιλεῖ τῆς Ἀγγλίας Καρόλῳ τῷ Β'., νῦν δὲ εὑρίσκεται ἐν τῇ ἐν Λονδίνῳ Βρετανικοῦ Μουσείου βιβλιοθήκῃ· ἀνάγεται δὲ παλαιογραφικῶς μέχρι τῆς 3ης ἑκατονταετηρίδος.

Δεύτερον τὸ Βατικανικὸν καλούμενον, ὡς ἐν τῇ Βατικανικῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ρώμης εὑρισκόμενον, ὅπερ θεωρεῖται ἀρχαιότερον καὶ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ.

Τρίτον τὸ Σιναϊτικόν, τὸ ὑπὸ τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ ὄρους Σινᾶ σωθὲν τῷ Αὐτοκράτορι πασῶν Ρωσσιῶν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Β' κατὰ τὸ 1850. Ὑποτίθεται δὲ τῶν κατ' ἐντολὴν Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου ἀντιγραφέντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ ἐποπτείᾳ τοῦ Εὐσεβίου πρὸς χρῆσιν τῶν πρωτευουσῶν ἐκκλησιῶν.

Τέταρτον τὸ Ἐφραϊμικὸν καλούμενον, ὅπερ ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι κατὰ τὴν 12ην ἑκατονταετηρίδα, ἐξαλειφθέντων τῶν γραμμάτων (ὑπό τινος ἀγνοεῖται) ἐκ τῆς μεμβράνης ἐγράφησαν ἐπ' αὐτῆς αἱ ὁμιλίαι τοῦ Ἁγίου Ἐφραὶμ τοῦ Μεσοποταμίτου· ὕστερον ὅμως οἱ ἀρχαιολόγοι, ἀνακαλύψαντες τὰ χημικῶς ἐπανέφερον τὰ ἐξαλειφθέντα γράμματα τοῦ κειμένου, διὸ καὶ Παλίμψηστον καλεῖται. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἀνήκον εἰς ἀρχαίαν ἐποχήν, σώζεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων.

Ἐκτὸς τῶν ἀποδείξεων τῶν χειρογράφων ἔχομεν καὶ Μεταφράσεις, αἵτινες συμφωνοῦσι πρὸς τὸ κανονικὸν κείμενον, μαρτυροῦσι δὲ αὐτὸ γνήσιον. Ἡ Ν. Δ. μετεφράσθη εἰς τὴν Σλαβικὴν γλῶσσαν κατὰ τὴν 9ην ἑκατονταετηρίδα· εἰς τὴν

γλικὴν κατὰ τὴν 6ην· εἰς τὴν Ἀρμενικὴν κατὰ τὴν 5ην· εἰς
ν Ἀραβικὴν κατὰ τὴν 4ην· εἰς τὴν Λατινικὴν τὸ 385 μ. Χ.
ς τὴν Κοπτικὴν κατὰ τὴν 3ην καὶ τέλος εἰς τὴν Συριακὴν
τὰ τὴν 1ην ἑκατονταετηρίδα.

Πρὸς τούτοις δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰς μαρτυρίας
ρχαίων Ἑρμηνευτῶν καὶ Ἀπολογητῶν, ὡς καὶ τὰς τῶν
γλικῶς πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν διακειμένων συγγραφέων, Ἰου-
ίων τε καὶ ἐθνικῶν. 180 περίπου συγγραφεῖς ἀρχαῖοι ἀναφέ-
ουσι περικοπάς, καὶ κατ' οὐσίαν τεμάχια τῆς Ν. Δ. τοσαῦτα,
στε Ἄγγλος τις, ὀνόματι Bentley, ἐκ τῶν πρὸ τῆς 7ης ἑκα-
ντονταετηρίδος συγγραμμάτων συνεπλήρωσεν ἅπασαν τὴν Ν.
αθήκην.

Ἐκ μὲν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων Θεοδώρητος ὁ Κύρου καὶ
ριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας ἔγραψαν περὶ τὴν 5ην ἑκατονταετη-
δα· ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ἱερώνυμος καὶ Γρηγόριος ὁ Νύσσης περὶ
ν 4ην· ὁ Ὠριγένης καὶ Θεόφιλος ὁ Ἀντιοχείας περὶ τὴν 3ην·
Κλήμης, μαθητὴς τοῦ Πελυκάρπου, μαθητοῦ Ἰωάννου τοῦ
ιαγγελιστοῦ, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρείας καὶ Κλήμης ὁ Ρώμης
περὶ τὴν 2αν· ὁ Ἰγνάτιος μαθητὴς τοῦ Ἰωάννου καὶ ἐπίσκοπος
ς Ἀντιοχείας ἐπὶ 40 ἔτη περὶ τὴν 1ην.

Ἐκ δὲ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐρανιζόμεθα ὑπὲρ τῆς
γνησιότητος τοῦ κειμένου τῆς Ν. Δ. σπουδαίας ἀποδείξεις· π. χ.
κ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἰωσήπου Ἰουδαίου ἱστορικοῦ περὶ τὸ
37—39 μ. Χ. ἀκμάσαντος, ἐκ τῆς Ἱστορίας Τακίτου (Annæ XV.
44), γράψαντος περὶ τὸ 100 μ. Χ., ἐκ τοῦ Σουετωνίου 117
μ. Χ. καὶ ἐκ τοῦ Ἰουβενάλου, Πλινίου καὶ Κέλσου.

Πολυνδρομικῶς λοιπὸν ἐξετάζοντες τὰς ἀποδείξεις ἡμῶν θέ-
ομεν ἀκριβῶς ἀνιχνεύσει, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς
μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων τὸ αὐτὸ κείμενον. Καὶ ἰδού·

Α'. Ἀπὸ τοῦ 1872—1516 μ. Χ. ἔχομεν τὰς ἐντύπους ἐκδό-
σεις πρώτης τῆς Ἐράσμου τυπωθείσης τὸ 1516.

Β'. Ἀπὸ τῆς 15ης ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῆς 4ης μαρτυ-
οῦσι τὸ γνήσιον τοῦ κειμένου πρῶτον αἱ Μεταφράσεις, δεύτερον
Ἑρμηνευταὶ καὶ Ἀπολογηταὶ καὶ τρίτον Ἐπίσημα χειρόγραφα.

Γ'. Ἀπὸ τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῆς Ἀποστολικῆς
ποχῆς μαρτυροῦσι τὸ γνήσιον τοῦ κειμένου σπουδαῖα χειρόγραφα,
Ἑρμηνευταί, Ἀπολογηταὶ καὶ τὰ συγγράμματα τῶν ἐχθρικῶς
πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν διακειμένων ἐθνικῶν τε καὶ Ἰουδαίων.

Ὅθεν ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ζητεῖ χάριτας καὶ ἐπιείκειαν εἰς τὸ
ήτημα τοῦτο, ἀλλ' ἐνδελεχῆ καὶ ἐμβριθῆ μελέτην καὶ δικαιοσύ-
ην παρὰ παντὸς ἀμφιβάλλοντος· ἀπαιτεῖ δὲ τὴν παραδοχὴν τῶν
ραφῶν, καθ' οὓς κανόνας ἐγένετο πᾶν ἀρχαῖον ἱστορικὸν σύγ-
ραμμα θεκτόν.»

Ἐνταῦθα λήγει ἡ Α'. παράγραφος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγ-
ράμματος. Ἡμεῖς δὲ στενότατα συνιστῶντες αὐτὸ τοῖς φίλοις
τοῦ Μέντορος συνδρομηταῖς, ἐπικαλούμεθα τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ συνδρο-
ὴν των καὶ ἐπευχόμεθα τὴν ταχίστην ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκδό-
εώς του.

Ἡ τιμὴ τοῦ ἐκδοθέντος ἤδη Α'. τόμου εἶνε δρ. 4. ἢ γρ. 18.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟΥ

Τὸ μικροσκόπιον, ὡς πασίγνωστον, εἶνε ὕελινον ὄργανον, διὰ
οῦ ὁποίου μεγεθύνονται τὰ μικρότατα πράγματα ὥστε νὰ φαίνων-
αι πολὺ καθαρά. Διαιροῦνται δὲ τὰ ὄργανα ταῦτα εἰς ἁπλᾶ μικρο-
κόπια, ἤτοι τὰ ἐκ μιᾶς μόνον ὑέλου συγκείμενα, καὶ τὰ ἐκ πολ-
λῶν ὁμοῦ ὑέλων. Πόσον δὲ ἡ ἐφεύρεσις τοῦ μικροσκοπίου ὑπῆρξε
τῷ ὄντι ὠφέλιμος εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς δι' αὐτοῦ ἀνακα-
λυπτομένων τῶν ἀποκρύφων θαυμάτων τῆς φύσεως, φαίνεται ἐκ
τοῦ ἀκολούθου ἀστείου διηγήματος.

Ὅτε ὁ ἱεραπόστολος Κλὰρκ εὑρίσκετο εἰς Βεγγάλην ἀγωνι-
ζόμενος νὰ διαδώσῃ τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τοὺς Ἰνδούς, προσε-
κάλεσεν εἰς συνομιλίαν ἐπίσημόν τινα Βραχμάνον, ἐλπίζων ὅτι
ἂν δυνηθῇ νὰ ἐκβάλῃ αὐτὸν τῆς πλάνης του, εὐκόλως ἤθελεν
ἐπιτύχει καὶ μὲ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἠγωνίσθη μὲν νὰ τὸν πείσῃ
μετὰ μεγάλης εὐγλωττίας καὶ εὐφραδείας, ἀλλ' ὁ Ἰνδὸς ἔμενεν
ἀκλόνητος εἰς τὰς δοξασίας του. Βαρυνθεὶς ἐπὶ τέλους ὁ Κλὰρκ
τῷ ἀπέτεινεν ὡς ἐξ ἀπροόπτου τὰς ἀκολούθους ἐρωτήσεις.

— Δὲν σας ἀπαγορεύεται νὰ τρώγητε φαγητόν, εἰς τὸ ὁποῖον
νὰ ὑπάρχῃ ζωή; — Ναί!

— Καὶ δὲν παρέβης ποτὲ τὸν νόμον τοῦτον;

— Ὄχι, βέβαια.

— Δὲν ἔφαγες λοιπὸν ποτὲ σου κρέας; δὲν ἔπραξες καὶ τὸ
σφάλμα τοῦτο ἀκουσίως;

— Ἀδύνατον.

— Καὶ ὀμνύεις;

— Ὀμνύω προθύμως.

— Δὲν τρώγεις ῥῶδια;

— Καθ' ἑκάστην, καὶ μὲ ἀρέσουν μάλιστα.

— Φέρε με ἐδῶ ὀλίγα ῥῶδια, — εἶπεν ὁ Κλαρκ πρὸς τὸν
ὑπηρέτην του· οὗτος δ' ἔφερεν εὐθὺς κάνιστρον πλῆρες ῥῳδίων
ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Διάλεξε ὁποιον θέλῃς, — εἶπεν ὁ Κλὰρκ εἰς τὸν Ἰνδόν.
ἐκεῖνος δ' ἔλαβεν ἓν ἐξ αὐτῶν.

— Ἄνοιξέ το, εἶπεν εἰς τὸν Ἰνδόν, — καὶ βάλε το ἐδῶ ὑπὸ
τὴν ὕελον ταύτην πολλὰ ἀκριβῶς.

Τὸ ῥῶδιον ἐτέθη οὕτω κάτωθεν τοῦ μικροσκοπίου.

— Κύτταξε ἐδῶ, —τῷ εἶπεν ὁ Κλάρκ.

Ὁ Βραχμάνος ἔφερε τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὸ μικροσκόπιον, ἀλ-
λ' ἀμέσως ἀπεσύρθη τρέμων, διότι εἶδεν ἄπειρα ζωύρια, τὰ
ὁποῖα, ὡς γνωστόν, εὑρίσκονται εἰς τὸ ῥῶδιον, καὶ μόνον διὰ
τοῦ μικροσκοπίου φαίνονται. Ἱκανὴν ὥραν ἔμεινε σύννους, ἀκο-
λούθως δ' ἔλαβεν ἐκ νέου τὸ ῥῶδιον εἰς τὰς χεῖράς του, τὸ ἐξή-
τασεν ἐκ τοῦ πλησίον, τὸ ἔβαλε καὶ πάλιν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον,
καὶ πάλιν εἶδε μυριάδας ζώντων ζωυρίων. «*Βὰς σουαχί!* ἀρκεῖ,»
ἀνέκραξε τελευταῖον.

— Τὸ βλέπεις λοιπὸν ὅτι ἡμαρτες ἐξ ἀγνοίας; εἶπεν ὁ Κλάρκ.

Ὁ Βραχμάνος ἐσιώπα.

Νὰ φέρωμεν δὲ καὶ ἓν ποτήριον ὕδατος, διὰ νὰ ἴδῃς πόσα ὄντα
ζῶντα κατέπιες ἕως τώρα; — Κύτταξε, κύτταξε τώρα τὴν στα-
γόνα αὐτὴν τοῦ ὕδατος. Βλέπεις πόσα ἄπειρα ζωύρια εὑρίσκονται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

εἰς αὐτήν; Ὦ Ἰνδὸς ἀπεσύρθη ἐκ τοῦ μικροσκπίου. Ἀρκεῖ ἀρκεῖ εἶπεν ὁ Βραχμάνος.

— Γνώρισε λοιπόν, ὑπέλαβεν ὁ Κλάρκ, ὅτι ἀφοῦ τὸ πᾶν γέμει ἀπὸ ἀόρατα εἰς τὸν γυμνὸν ὀφθαλμὸν ὄντα, μήτε νὰ φάγῃς μήτε νὰ πίῃς δύνασαι χωρὶς νὰ παραβῇς τῆς θρησκείας σου τοὺς νόμους.

Ὁ Ἰνδὸς καταισχυνθεὶς ἔκλινε μετ' ἀθυμίας τὴν κεφαλήν.

— Ἐπιθυμεῖς τώρα καὶ ἄλλας ἀποδείξεις; ἐπρόσθεσεν ὁ Κλάρκ.

— Ὄχι, ὄχι. — ὑπέλαβεν ὁ Ἰνδός. Μίαν δὲ χάριν μόνον θὰ σὲ ζητήσω.

— Ὁμίλησε.

— Νὰ μὲ χαρίσῃς αὐτὴν τὴν ὕελον, — εἶπεν ὁ Βραχμάνος, δεικνύων τὴν ὕελον, — διότι δὲν ἔχω χρήματα νὰ τὴν ἀγοράσω.

— Ἰδού, λάβε την, — εἶπεν ὁ Κλάρκ.

— Μόλις δ' ὁ Ἰνδὸς ἔλαβε τὸ πρᾶγμα, ὅπερ τῷ εἶχε προξενήσει τοσαύτην ἐντύπωσιν, καὶ ἐνατενίσας πρὸς τὴν ὁμήγυριν ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ μικροσκόπιον καὶ τὸ κατεσύντριψε

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἀνεφώνησεν ὁ Κλάρκ ἔκθαμβος. —

— Τοῦτο σημαίνει, Χριστιανέ, — ἀπεκρίθη ὁ Ἰνδὸς μετὰ σοβαρότητος, — ὅτι ἄχρι τοῦδε ἔζησα εὐτυχὴς καὶ εὐδαίμων, ἀλλὰ σὺ μὲ τὸ σατανικὸν ὄργανόν σου μοῦ ἀφῆρεσες ἅπασαν τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν μου. Μὲ κατεδίκασες νὰ καταβῶ εἰς τὸν τάφον ἄθλιος καὶ δυστυχής, βδελυττόμενος τὸν ἑαυτόν μου!

— Καὶ ὁ δυστυχὴς Βραχμάνος ἀφήσας τὴν συνεδρίασιν, ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΚΙΝΑι.

Ἡ πρώτη εἰς Κίναν ἀποστολὴ εὐαγγελικῶν ἱεραποστόλων ἐγένετο τὸ 1807. Ἀπὸ τοῦ 1813 ἕως τοῦ 1842 ἐξήκοντα περίπου ἕτεροι ἀπεσταλησαν ἐξ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς οὐ μόνον εἰς Κίναν ἀλλὰ καὶ εἰς Ἰάβαν καὶ Σιὰμ καὶ τοὺς Μαγελλανικοὺς πορθμούς· πράγματι ὅμως αἱ τῶν ἱεραποστόλων ἐργασίαι ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1842, ἐποχῆς καθ' ἣν συνθήκη μετὰ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας συνήφθη καὶ καθ' ἣν « πέντε λιμένες » ἠνοίχθησαν εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ κόσμου· διότι τότε καὶ οἱ ἱεραπόστολοι εἰσῆλθον εἰς τοὺς ἀνοιχθέντας λιμένας. Μακρὰ περίοδος προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν πρὸς καταστροφὴν τῶν προλήψεων καὶ τῆς εἰδωλολατρείας τοῦ ἀποκεχωρισμένου ἐκείνου λαοῦ ἐπησχόλησεν αὐτοὺς κατὰ πρῶτον· μόλις δὲ πρὸ μιᾶς εἰκοσαετίας ἐφάνησαν ἄνθρωποι ἐναγκαλιζόμενοι τὸν Χριστιανισμόν. Οὗτοι κατὰ μὲν τὸ 1863 ἀνῆλθον εἰς 1,974

κατὰ δὲ τὸ	1864	»	» 2,607
»	» »	1868	» » 5,743
»	» »	1871	» » 8,000

Ἐκτὸς τούτων περὶ τὰ 500 εἴδη βιβλίων ἐξετυπώθησαν ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων εἰς τὴν Κινεζικὴν γλῶσσαν, ἐν οἷς Γραφαί, ὑπομνήματα, συγγράμματα θεολογικά, παιδαγωγικά, φιλολογικά, ἱστορικά, γεωγραφικά, μαθηματικά, ἀστρονομικὰ καὶ βοτανικά· χιλιαδες ἐκ τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν παίδων ἀρχομένη καὶ ἐκ φράσεις μεγάλων συγγραφέων ἀνερχομένη. Ὁ κ. Μαρτίνος φρασε τὸν « Διεθνῆ νόμον » τοῦ Wheaton, καὶ τὰ ἰατροφυσιολογικὰ τοῦ Hobson συγγράμματα· ὁ δὲ κ. Οὐήλης τὴν ωμετρίαν τοῦ Εὐκλείδου καὶ τοῦ Ἐρυχέλου τὴν ἀστρονομίαν.

Ἂν δὲ θελήσωμεν νὰ ρίψωμεν καὶ εἰς τὸ μέλλον τὸ βλέμμα κρίνοντες ἐκ τῶν τελευταίων συμβάντων, κατὰ τὴν ἑξηκοντατετηρίδα οἱ ἐν Κίνᾳ Χριστιανοὶ θὰ ἀνέρχωνται εἰς ἑκατομμύρια. Οἱ Κινέζοι κινοῦνται ἀργά, ἅμα ὅμως ἀρχίσωσι νῶνται, κινοῦνται κατὰ σωρούς· οὐδεὶς δὲ λόγος ὑπάρχει νὰ ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος τούτου ὡς πρὸς τὴν ἐκχριστιάνισιν. Εἰς Φουτσόου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ ἔργον ἔσχε τοιοῦτο ποτέλεσμα ὅσον καθ' ὅλα τὰ παρελθόντα ἔτη ὁμοῦ. Περὶ τοῦ ρακτῆρος τῶν βαπτιζομένων λέγομεν ἁπλῶς ὅτι ἡ μεταξὺ καὶ τῶν μενόντων εἰδωλολατρῶν γειτόνων των διαφορὰ ἔστω ἕτερον δεῖγμα. Ὁ εἰδωλολάτρης εἶνε ἀκάθαρτος, ὁ Χριστιανὸς θαρός· ὁ εἰδωλολάτρης ψεύδεται καὶ εὐχαριστεῖται ψευδῆ, ὁ Χριστιανὸς μόνην τὴν ἀλήθειαν λέγει· ὁ εἰδωλολάτρης χειρίζεται τὴν σύζυγον του ὡς δούλην, ὁ Χριστιανὸς ὡς ἴσην νατον· ὁ εἰδωλολάτρης θεωρεῖ τὴν γέννησιν θυγατρὸς ὡς χημα, ὁ χριστιανὸς χαίρει ἐπὶ τούτῳ, ἀναθέτων αὐτὴν Θεὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ προσπαθῶν νὰ καταστήσῃ ὠφέλιμον.

Τὰ ἑπόμενα εἶνε ἐκ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων χρι μαρτύρων παρὰ τοῖς Κινέζοις.

Ὁ Λὶ Τσὰ Μὶ πρὸ ὀλίγου ἐλιθοβολήθη σχεδὸν μέχρι του· φεύγων τοὺς διώκτας του ἐρρίφθη εἰς λάκκον 20 βάθους· ἐνῷ ἔπιπτεν ἔλεγε, « Κύριε, οἰκτείρησον αὐτοὺς αὐτοῖς. »

Ὁ Λὶγκ Τσὶγκ Τ.γκ, ἀφοῦ ἔλαβε δύο χιλιάδας ραβδ ἅμα ἠδυνήθη νὰ κινηθῇ μετέβη εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὸν ἔβαψ ὡμίλησε περὶ τοῦ Χριστοῦ μετὰ τοσαύτης ζέσεως, ὥστε τῶν δειράντων αὐτὸν ἐπίστευσαν πολλοί.

Ὅτε ὁ Χὶ Γιόγκ Μὶ καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ σκληρῶς ἐβ ζοντο, διετρανουν τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν αὐτῶν καὶ ὡς ἔλεγον: Ἂν καὶ πάσχομεν, ὅμως εἰς Αὐτὸν ἀναθέτομεν πᾶ δας μας.

Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν Κινέζων.

Περὶ δὲ τῆς θέσεως αὐτῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ « οὐ πολλοὶ νεῖς—ὡς ἔλεγεν ὁ Παῦλος—ἐκλήθησαν.» Εἶνε δὲ ἐπίστη θὲς ὅτι ἡ « αἵρεσις αὕτη πανταχοῦ ἀντιλέγεται » ὑπὸ τῶν ματισμένων τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τῶν ἐμπόρων. Ἀλλὰ Κίνᾳ ὡς καὶ παντοῦ ὁ Χριστιανισμὸς ἀνυψώνει τοὺς ἐν ζομένους αὐτόν. Αὐξάνουσιν οὐ μόνον εἰς χάριν, ἀλλὰ γνῶσιν καὶ εἰς ἐπιροὴν καὶ εἰς ἡ ικήν. Ἂν δὲ ὁ Θεὸς εἰσέτι τὰ μικρὰ τοῦ κόσμου τούτου ἵνα καταισχύνῃ τὰ σο τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου τούτου ἵνα τὰ ἰσχυρὰ καταργήσῃ καὶ μόνῳ ἔστω ἡ δόξα. Ἀμήν.

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κωνσταντῖνος Ι. Ἰπλιξῆς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΙΠΛΙΞΗΣ.

ωστὸν μὲν καὶ πανθομολογούμενον εἶνε, ὅτι ὅσον μεγαλει-
πάρχει ἡ ὅρασις ἢ ἡ πίεσις ἐπὶ ἀντικειμένου τινός, μὴ
έντος ἔτι τῶν ζωτικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, τόσον μεγαλει-
πέρχεται ἡ ἀντίδρασις· σπάνια ὅμως εἶνε τὰ ἀντικείμενα,
ἀναπτύσσουσι τὴν ἀντίδρασιν μετὰ αἰῶνας ὅλους, καὶ ἔτι
τερα τὰ μετά τινα φαινομένην παντελῆ ἀπώλειαν τῆς
Τὸ τοιοῦτον δὲ σπάνιον καὶ μοναδικὸν ἴσως ἐν τῇ ἱστορίᾳ
απαντος κόσμου φαινόμενον παρουσιάζει σήμερον ὁ Ἑλ-
ός.

Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν εἶνε ὅτι κατὰ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀνατολῆς καὶ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπέστη τοσαύτην πίεσιν, ὥστε πάνυ εὐλόγως ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐν χώρᾳ, ἔνθα ἔπαυσε πρὸ αἰώνων νὰ ὁμιλῆται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα· ἐν χώρᾳ, ἔνθα πολλοὶ Χριστιανοὶ ἔλαβον καὶ Τουρκικὰ ὀνόματα· ἐν χώρᾳ, λέγομεν, ἔνθα τοσαῦτα συνέβησαν πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πάνυ εὐλόγως ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι πράγματι ἐξέλιπεν οὗτος, καὶ οὔτε εἶνέ ποτε δυνατὸν ν' ἀναζωπυρωθῇ. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ὡς θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου Κύριε, τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας· ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ χώρᾳ, ἔνθα τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα συνέβησαν πρὸς καταστροφὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὗτος προάγεται σήμερον θαυμασίως.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τευχ. Μ'.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐν μὲν τῇ Καισαρείᾳ, ἐξ ἧς κατήγετο ὁ Κωνσταντῖνος Ἰπλιξῆς, ὑπάρχει, καθ' ἃς ἔχομεν θετικὰς πληροφορίας, ἄριστα κατηρτισμένον Ἑλληνικὸν σχολεῖον· ὑπάρχει καὶ παρθεναγωγεῖον διευθυνόμενον ὑπὸ μιᾶς τῶν καλλιτέρων μαθητριῶν τοῦ Ἀρσακείου, τῆς Ὀλυμπιάδος Βιργιλίου· ἐν δὲ τοῖς πέριξ τῆς Καισαρείας εἶνε σπάνιον νὰ εὕρῃ τις Χριστιανικὸν χωρίον ἢ Χριστιανικὴν συνοικίαν χωρίου ἄνευ ἀλληλοδιδακτικοῦ καλῶς ὀργανισμένου σχολείου· πολλὰ μάλιστα χωρία δὲν στεροῦνται καὶ παρθεναγωγείου, καί τινα ἄλλα ἔχουσι καὶ Ἑλληνικὰ σχολεῖα. Μετ' εὐχαριστήσεως δ' ἐμάθομεν, ὅτι Χριστιανικόν τι χωρίον κατὰ τὰ πέριξ τῆς Καισαρείας, ἐξ ἑβδομήκοντα μόλις οἰκογενειῶν συγκείμενον, πληρώνει σήμερον εὐχαρίστως ἐτήσιον ἔρανον ὀκτὼ χιλιάδων γροσίων πρὸς διατήρησιν σχολείου. Ὅταν δὲ ἀναλογισθῇ τις, ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ περιωνύμῳ Μαραθῶνι, τῷ μόλις ἓξ ὥρας τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχοντι, καὶ ἔν τισιν ἄλλοις τῶν πέριξ τῆς Ἀττικῆς χωρίων, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διατηρηθῶσι διδασκάλισσαι, καίτοι ὑπὸ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας πληρωνόμεναι, μόνον διὰ τὴν ἔλλειψιν μαθητριῶν, καὶ ὅτι εἰς τὰ πέριξ τῆς Καισαρείας ἑκάστη χωρικὴ οἰκογένεια συνεισφέρει ἑκούσιον ἔρανον τριάκοντα περίπου δραχμῶν κατ' ἔτος πρὸς διατήρησιν σχολείου, θέλει μὲν παρηγορηθῇ μεγάλως διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὰ ἀπώτατα τῆς Ἀνατολῆς· ἀλλὰ βεβαίως δὲν θέλει συλλάβει καὶ πολὺ χρηστὰς ἐλπίδας διὰ τὴν ταχείαν ἐξελλήνισιν τῆς γλώσσης τῆς ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι μὴ ὁμιλούσης τὴν Ἑλληνικὴν φυλῆς.

Περίεργον δὲ εἶνε, ὅτι καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ἐφαίνετο ὡς ἐκλείψας καθ' ὁλοκληρίαν ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκ τῶν πέριξ τῆς Καισαρείας, οὗτος πράγματι δὲν ἐξέλιπε. Δὲν ὑπῆρχον μὲν ἐκεῖ τότε Μεγάλοι Βασίλειοι, ἀλλ' ὑπῆρχον ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, ἐννοοῦντες τὴν τότε καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν καὶ λειτουργοῦντες Ἑλληνιστί, καίτοι διὰ Τουρκικῶν ἴσως γραμμάτων ἔχοντες γεγραμμένην τὴν λειτουργίαν των. Εἷς τῶν ἱερέων τούτων ὑπῆρξε καὶ ὁ παπᾶ Ἰωάννης, πατὴρ τοῦ Κωνσταντίνου Ἰπλιξῆ, τοῦ γεννηθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ ἱερεὺς οὗτος δὲν εἶνε γνωστὸν οὔτε πότε ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν πανοικεί, οὔτε διὰ τί ἠναγκάσθη νὰ ἐκπατρισθῇ· βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι κατήγετο ἐκ Καισαρείας καὶ ἐγεννήθη ἴσως ἐκεῖ καὶ ὠνομάζετο μάλιστα οὗτός τε καὶ ὁ ἀδελφός του Λουκᾶς Καισσαρεὺς ἢ Καϊσαρλῆς κατὰ τὴν Τουρκικὴν κατάληξιν· βέβαιον ἐπίσης εἶνε ὅτι ἐλάλει τὴν καθομιλουμένην Ἑλληνικὴν καὶ ἐλειτούργει Ἑλληνιστί· εἶχε διορισθῇ μάλιστα καὶ ἐφημέριος ἐνορίας τινός, καλουμένης Ἐλπίδος καὶ κειμένης κατὰ τὴν συνοικίαν Κουτσοκαλὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ πατὴρ τοῦ Κωνσταντίνου· ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Δεσποινοῦ· ἀμφότεροι δὲν εἶνε γνωστὸν ἂν ἦσαν καὶ κἀτοχοι παιδείας τινός· γνωστὸν ὅμως εἶνε ὅτι ἦταν Χριστιανοὶ εὐσεβέστατοι, ὥσπερ πάντες οἱ ἐκ Καισαρείας καταγόμενοι. Ὁ πατὴρ τοῦ Κωνσταντίνου εἶχεν, εἴπομεν, καὶ ἀδελφόν, Λουκᾶν καλούμενον καὶ μετερχόμενον τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πετρακόπου ἢ λιθοξόου, ὅστις ἐχρημάτισε καὶ ὡς ἄλλος πατὴρ αὐτοῦ διότι ὁ Παπᾶ Ἰωάννης ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του ἀπεβίωσε περὶ τὸ 1780, ἀφήσας ὀρφανὰ πέντε τέκνα· τὸν πρωτότοκον Κωνσταντῖνον, ὀκταετῆ τότε ἕνα μικρότερον αὐτοῦ ἀδελφὸν καὶ τρεῖς ἀδελφὰς ἐπίσης μικροτέρας· ἡ δὲ μήτηρ Δεσποινοῦ, οὐδεμίαν περιουσίαν ἔχουσα, ἠναγκάσθη ἀμέσως σχεδὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της νὰ ὑψώσῃ τὸν πρωτότοκον αὐτῆς υἱὸν Κωνσταντῖνον εἰς τὸ κατάστημα τοῦ ἀνδραδέλφου της Λουκᾶ νὰ ἐργάζηται, ἵνα κερδίζῃ τὸ χιστον μέρος τοῦ ἄρτου τῆς ἡμέρας. Ἀλλ' ἐν τῷ λιθοξόῳ Κωνσταντῖνος, καίτοι ἐπιμελὴς καὶ φύσει εὔρωστος, σμικρὸς χρόνον διέμεινε. Πάθησίς τις τῶν ὀφθαλμῶν, συνήθης τοῖς λιθοξόοις, ἠνάγκασε τὸν μικρὸν Κωνσταντῖνον νὰ ἀνωρίτατα καὶ τὴν συγγενικὴν κηδεμονίαν τοῦ θείου του νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς παρὰ ξένῳ καὶ ἀγνώστῳ.

Παρὰ τῷ πετρακόπῳ Λουκᾷ Καϊσαρλῇ εἶχε τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ καταστημα ὁ σανδαλτζῆς Χατζῆ Μανωλάκης Καμάρας, πρόγονος ἴσως τοῦ διαπρέποντος ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει μάρα· παρ' αὐτῷ λοιπόν, τὸ ἐμπόριον τῶν ὑφασμάτων μεμένῳ τότε, προσεκολλήθη ὡς ὑπηρέτης καὶ ὁ μικρὸς Κωνσταντῖνος, εὐθὺς μετὰ τὴν πάθησιν τῶν ὀφθαλμῶν του ἐν τῷ λιθοξόῳ. Ἀλλ' ἡ Θεία Πρόνοια δὲν εἶχε προωρισμένον, φαίνεται, τὸν Κωνσταντῖνον νὰ μένῃ οὔτε διὰ παντὸς οὔτε ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τὸν Μόλις ἀναλαβὼν ἐκ τῆς παθήσεως, πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν νὰ εὐχαριστῇ τοὺς πάντας· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐρρύθμισε μάθῃ καὶ ὀλίγα τινὰ γράμματα, ἅτινα βεβαίως ἐβοήθησαν οὗτος, ὅπως καὶ ὁ Καπλάνης (1). Διὰ δὲ τῆς χρηστότητος ἠθῶν του καὶ διὰ τῆς προθυμίας, μεθ' ἧς ἐξετέλει πᾶσαν θήποτε ὑπηρεσίαν ἠυδοκίμησεν εἰς τοσοῦτον, ὥστε τινὲς π' αὐτοῦ ὑπηρετουμένων εὐχαρίστως ἐβιλαβοῦρουν ἐνίοτε τὸν Κωνσταντῖνον. Οὗτος δὲ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐκέρδησε, θως ἔλεγε, τρία ἄσπρα, ἐνόμισα ὅτι ἀνεγεννήθην· ἀμέσως νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν προσευχῆς κατανυκτικῆς· μόλις ἀποπερατώσας αὐτήν, μητρί μου τὰ τρία ἄσπρα, ὑποσχεθεὶς νὰ πράττω καθ' οὕτως, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσιν οἰκογενειακαὶ ἀνάγκαι.»

Ἀλλ' αἱ ἀνάγκαι αὗται δυστυχῶς ἦσαν τόσον μεγάλαι, δυσκόλως ἤθελον θεραπευθῇ μὲ τὰ τρία ἄσπρα τὴν ἡμέραν τινα ἐκέρδιζε τότε ὡς ὑπηρέτης ὁ Ἰπλιξῆς· τρία δὲ ἄσπρα ἰσοδύναμα τοῦ παρὰ, καὶ ὁ παρὰς εἶνε, ὡς γνωστόν, τὸ ρακοστὸν τοῦ γροσίου· ἀλλὰ τὸ γρόσιον τότε ἰσοδυναμοῦσε κατά τι πλειότερον τῆς σημερινῆς δραχμῆς. Ἡ Θεία Πρόνοια μως δὲν ἐβράδυνε νὰ προστατεύσῃ εἰς τοσοῦτον τὸν Κωνσταντῖνον, ὥστε ὁ ἀγαθὸς Χατζῆ Μανωλάκης Καμάρας, μάλιστα αὐτὸν οὕτω προθυμον καὶ χρηστοήθη, ἀπήλλαξε τῶν ὑποκαθηκόντων καὶ παρέλαβεν ὡς μαθητευόμενον ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ καταστήματι.

Ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ εἴπωμεν πόσην νοημοσύνην καὶ πόσην δραστηριότητα ἀνέπτυξεν ὁ Ἰπλιξῆς, ἵνα τελειοποιήσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του καὶ ἵνα κερδήσῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Χατζῆ Μανωλάκη Κ

(1) Ἡ ἐπιστασία καὶ εἰκονογραφία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τοῦ γένους ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ἴδε ἐν σελ. 473—478 Α'. τόμου τοῦ Μέντορος.

Οὗτος δὲ βαθμηδὸν ἠγάπησεν εἰς τοσοῦτον τὸν μικρὸν αὐτοῦ ἀνηψιεψόμενον, ὥστε μετ' οὐ πολὺ παρέλαβεν αὐτὸν καὶ ὡς συνεργάτην ἐπί τινος τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεών του· τότε μάλιστα ὁ Κωνσταντῖνος ἔφθασεν εἰς τὸ ὕπατον τῆς εὐχαριστήσεώς του. Πρὸ πολλοῦ μὲν εἶχε διπλασιάσει καὶ πολλαπλασιάσει τὰ τῇ μητρὶ του διδόμενα τρία ἄσπρα καὶ εἶχεν ἀρχίσει νὰ φροντίζῃ καὶ περὶ ἀποκαταστάσεώς τινος τῶν ἀγάμων αὐτοῦ ἀδελφῶν· ἀλλὰ τότε τὰς ἀποκατέστησεν, ἐξοικονομήσας ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ τὰ πρὸς προικοδότησιν.

Καίτοι δὲ ἐξοικονομῶν κατά τι ἀνετώτερον τότε τὰ πρὸς διατροφὴν τῆς οἰκογενείας του, καίτοι ἀρξάμενος μάλιστα νὰ οἰκονομῇ καὶ περίσσευμά τι, οὐδέποτε ὅμως οὔτε τότε οὔτε μετὰ ταῦτα, ὅτε ἐγένετο, ὡς γνωστόν, ζάπλουτος, ἐλησμόνησε τὸ σοφὸν ἐκεῖνο ἀπόφθεγμα «οἰκονομεῖν πανταχόθεν καὶ μὴ φειδωλίαν ἐπὶ ματαίοις». Κατ' ἐκείνην περίπου τὴν ἐποχὴν συνέβη αὐτῷ καὶ τὸ ἑξῆς ἀστεῖον· ἦτο προσκεκλημένος εἰς γάμον, ἀλλ' ὁ πῖλος ἢ τὸ καλπάκι του ἦτο τοσοῦτον ἐρθαρμένον ἐκ τοῦ ἱδρῶτος δὲ καὶ ἐρρυπωμένον, ὥστε ὁ φιλότιμος Κωνσταντῖνος ἤθελεν μὲν νὰ τὸν φορῇ οὕτω καὶ ἐν τῷ γάμῳ, ἀλλ' ἐλυπεῖτο καὶ νὰ βλάπτῃ πρὸς ἀγορὰν ἄλλου· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ τὸν πλύνῃ καὶ νὰ τὸν βάψῃ δι' ἀφεψήματος καμπεχιακοῦ ξύλου· ἐνόμισε δὲ ὅτι ὅσῳ πλειότερον συμπεπυκνωμένον εἶνε τὸ ἀφέψημα τοῦτο, τόσῳ πλειότερον θὰ καλύπτηται καὶ τὸ ἐρθαρμένον τοῦ πίλου. Ἐν μιᾷ νυκτὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἔβαψε τοῦτον, καὶ ἐν τῷ γάμῳ ἀπῆλθε, φέρων μὴ ἐρρυπωμένον καλπάκι· ἀλλὰ καθ' ἣν ὥραν μετέβαινεν ἡ τοῦ γάμου συνοδεία, τὸ λεγόμενον συμπεθερικὸν ἢ ψύκι εἰς τῆς νύμφης τὸν οἶκον, βροχὴ ραγδαία κατέβαλε πάντας· ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ ἀλεξιβρόχου ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος οὐ μόνον εἰς τὸν Ἰπλιζῆν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους εὐπορωτέρους τούτου· ἴσως μάλιστα ἦτο καὶ ἀπηγορευμένη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ὅπως ἀπηγορεύετο τότε ἡ χρῆσις καὶ σὺν ὀλίγων ἄλλων παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς· ἡ βροχὴ λοιπὸν ἐβράβευε τοσοῦτον τὸν ἀτέχνως βεβαμμένον πῖλον τοῦ Ἰπλιζῆ, ὥστε, ἐν ᾧ ἅπαντες οἱ λοιποὶ εὐωχοῦντο ἐν τῷ οἴκῳ τῆς νύμφης, ὁ Ἰπλιζῆς ἔτρεξε νὰ λουσθῇ καὶ ἐκπλύνῃ ἐκ τοῦ προσώπου του τὰ μελανώματα ἐκεῖνα, ἅτινα εἶχε σχηματίσει ὡς ταινίας μελανὰς εἰς τὸ πρόσωπόν του ὁ καταβρεχθεὶς πῖλος· «ἐκέρδησα μέγα», ἔλεγε συνήθως καὶ ἐπανελάμβανε συνεχῶς βραδύτερον ὁ Ἰπλιζῆς, «τὸν παράν μου, ἀλλ' ἀπώλεσα πᾶσαν τὴν εὐχαριστησιν τοῦ γάμου· καθ' ἣν ὥραν ἅπαντες οἱ λοιποὶ εὐθύμουν ἐν τῷ οἴκῳ, ἐγὼ ἐλουόμην».

Ἡ οἰκονομία ὅμως αὕτη οὐχὶ μόνον οὐδόλως ἔβλαπτε τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Ἰπλιζῆ, ἀλλὰ καὶ τὴν ηὔξανε. Μόλις ἀπαλλαγεὶς τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν τριῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν, καὶ πρὶν ἔτι σκεφθῇ περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀποκαταστάσεως, εἰσῆλθεν ἀνεπαισθήτως εἰς τὴν λεγομένην τυφλεδδομάδαν· οὕτω δὲ καλεῖται, ὡς γνωστόν, ἡ ἑβδομὰς τῆς μνηστεύσεως.

Ὁ μὲν ἀδαμαντοπώλης Ἰωάννης Σενδουκάκης, ἔχων ὡριμον καὶ πεπροικισμένην διὰ πολλῶν φυσικῶν καὶ ἐπικτήτων πλεονεκτημάτων θυγατέρα, καλουμένην Μαριώραν, ἔπεμψε τῷ Ἰπλιζῇ τὴν περὶ συζυγίας πρότασιν. Οὗτος δὲ, σταθμίσας καλῶς τὰ ἐκ τοιούτου συνοικεσίου ἠθικὰ πλεονεκτήματα, καὶ ἀναλογιζόμενος ὅτι ὁ τοῦ ἀγάμου βίος καὶ δυστυχὴς εἶνε καὶ ἐπικινδυνωδέστερος καθίσταται, καὶ οὐδόλως ἐκπληροῖ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου οὐδὲ συντελεῖ νομίμως εἰς τὴν ἄνωθεν βουλὴν τοῖς ἀνθρώποις εὐχὴν «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε», ἐνέδωκεν ἄνευ πολλῶν ἀξιώσεων· οὐδ' ἐμεμήθη ἐκείνους, ὅσοι θεωροῦσι τὸν γάμον ὡς ἐπικερδὲς ἐμπόρευμα. Ὁ Ἰπλιζῆς, καίτοι μὴ πλούσιος ὢν τότε, εἶχεν ὅμως τὴν συναίσθησιν, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰ βάρη οἰκογενείας· ἀπεράσισε νὰ ὑπανδρευθῇ, καὶ ἡ Θεία Πρόνοια ηὐλόγησε πάσας τὰς ἐρέσεις του· ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθησαν ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν δέκα ἐν ὅλοις τέκνα, ἐξ ὧν τὰ πλείστα καὶ ζῶσιν ἄχρι σήμερον καὶ διαπρέπουσιν.

Τὸ ἐμπόριον τῶν ὑφασμάτων τότε παρεῖχε μὲν κέρδη πολλά, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν κερδῶν τούτων ὠφελοῦντο οἱ εἰς Κωνσταντινούπολιν πέμποντες τὰ ὑφάσματα ταῦτα μᾶλλον ἢ οἱ πωλοῦντες αὐτά. Τοῦτο ἐννοήσας ἐνωρὶς ὁ Ἰπλιζῆς καὶ μαθὼν πρὸς τούτοις ὅτι τὰ καλλίτερα βαμβακερὰ ὑφάσματα κατασκευάζονται ἐν Ἀγγλίᾳ, συνεννοήθη μετά τινος Θεοδώρου Ράλλη, ἐπονομαζομένου Πίτα, κ' ἔπεμψεν ἐκεῖ τὸν Νικόλαον Θωμᾶν πρὸς προμήθειαν ὑφασμάτων ἐκ τῆς πηγῆς τῆς κατασκευῆς αὐτῶν. Τὸ μέτρον δὲ τοῦτο ἐπηύξησε μεγάλως τὰ κέρδη.

Ἀλλὰ καθ' ἐποχὴν μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τὸ πῦρ καὶ ὁ σίδηρος, οἱ ἀποκεφαλισμοί, αἱ ἀπαγχονίσεις, αἱ ἐν θαλάσσῃ συλλήψεις καταποντίσεις καὶ αἱ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀνατολῆς ἐξορίαι κατέστρεφον τὰ πάντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁ Ἰπλιζῆς, κατὰ τὴν ἐποχὴν λέγομεν ἐκείνην, δὲν ἦτο δυνατὸν οὔτε τὸ ἐπικερδὲς αὐτοῦ ἐμπόριον νὰ μεταχειρίζηται ἐν ἀσφαλείᾳ οὔτε τὴν διὰ κόπων καὶ μόχθων περιουσίαν του νὰ περισώσῃ. Ἀπώλεσε λοιπὸν τότε τὰ πάντα καὶ ἔμεινε καὶ οὗτος, ὥσπερ καὶ πάμπολλοι ἄλλοι, γυμνός. Δύο μόνον δὲν ἀπώλεσεν οὐδέποτε ὁ Ἰπλιζῆς· τὴν πεποίθησίν του εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν καὶ τὴν ἄκραν αὐτοῦ τιμιότητα.

Ὅθεν μόλις περισωθεὶς τοῦ προφανοῦς κινδύνου τῆς ζωῆς καὶ περισώσας εὐτυχῶς καὶ ἅπαντα τὰ πολλὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του, ἤρξατο νὰ ἐργάζηται, ἵνα διατρέφῃ ταῦτα καὶ ἀνακτήσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν ἀπολεσθεῖσαν οὐκ εὐκαταφρόνητον περιουσίαν του. Δὲν ἦτο δὲ, φαίνεται, ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἄνευ περιουσίας σταυρώνουσι τὰς χεῖρας καὶ ἀπελπίζονται, μὴ καταδεχόμενοι νὰ ἐκτελέσωσιν ἔργον ἀνάλογον τῆς προτέρας αὐτῶν κοινωνικῆς καταστάσεως. Ὁ Ἰπλιζῆς, φρονίμως ποιῶν, εἶχε πάντοτε ἀξίωμα ὅτι τὸ ἐντίμως ἐργάζεσθαι καὶ κερδίζειν διὰ τοῦ ἱδρῶτος τοῦ προσώπου τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας δὲν ἀπάδει πρὸς πᾶσαν οἱανδήποτε ἐργασίαν. Ἐμπορεύετο δ' εὐτυχῶς τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ἄγγλος τις, Σάνδισον καλούμενος, εὐχαρίστως παρέχων διὰ τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας ἀσφαλῆ προστασίαν τοῖς καταδιωκομένοις ὑπηκόοις τοῦ Σουλτάνου. Εἰς τὸν Ἄγγλον λοιπὸν τοῦτον προσεκολλήθη ἀμέσως τότε καὶ ὁ Ἰπλιζῆς καὶ ἐχρησίμευεν ὡς μεσίτης. Πολλάκις δ' ἔλεγε χαριεντιζόμενος,

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» τὸ τοῦ τελάλου (δημοσίου κήρυκος) μετηρχόμην, ἵνα εὐ-
» χαριστήσω τὸν προστάτην μου Ἄγγλον· ὅτε δ' ἐκέρδησα πεν-
» τήκοντα ρουπιέδες (χρυσοῦν τουρκικὸν νόμισμα, ἀναλογοῦν
» πρὸς ἡμισυ περίπου τάλληρον), δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπον, πάλιν
» εἰσέρχομαι εἰς τὸ πρότερον στάδιον τοῦ ἐμπορίου.»

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς τῷ ὄντι ὁ Ἰπλιξῆς ἐκέρδησε παρὰ τῷ Σανδιτόνι ὡς μεσίτης τοσαῦτα, ὥστε ἤρξατο καὶ αὖθις νὰ ἐμπορεύηται εἰς ἴδιον αὐτοῦ λογαριασμόν. Μόλις δὲ διευθετήσας τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τὴν μητρόπολιν τῆς Ἀγγλίας Λονδῖνον, ἥτις εἶνε συνάμα, ὡς γνωστόν, καὶ ἡ μητρόπολις τοῦ ἐμπορίου. Ἐνταῦθα ὁ Ἰπλιξῆς, καίτοι ὀλίγα γράμματα γινώσκων καὶ ἴσως οὔτε λέξιν ἐννοῶν τῆς Ἀγγλικῆς, ὅτε ἐπεσκέφθη τὸ πρῶτον τὴν Ἀγγλίαν, οὐδεμίαν ὅμως ἀνάγκην ἔλαβεν ὁδηγοῦ ἢ ξεναγήσεως· τοὐναντίον μάλιστα ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου ἐπῆρκει νὰ ἐκτελῇ αὐτοπροσώπως οὐ μόνον τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ διευθετῇ τρόπον τινὰ ὡς ἐμπορομεσίτης καὶ πολλὰς ἄλλων ἐμπόρων. Γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι τὸ ἐπάγγελμα ἐμπορομεσίτου ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ πανταχοῦ σχεδὸν τῶν ἐμπορικῶν πόλεων ὅσῳ δυσχερὲς εἶνε, τοσούτῳ καὶ ἔντιμον· καὶ πολλάκις μάλιστα εἶνε καὶ ἐπικερδέστερον τοῦ τοῦ ἐμπόρου· διότι οὗτος μὲν ἐνίοτε καὶ ζημιοῦται εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, ὁ ἐμπορομεσίτης ὅμως, ὅταν διὰ τῆς τιμιότητός του κερδήσῃ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἐμπορευομένων, οἵτινες τότε τυφλοῖς σχεδὸν ὄμμασιν ἐμπιστεύονται αὐτῷ τὰς ὑποθέσεις των, κερδίζει πάντοτε, χωρὶς νὰ κινδυνεύσῃ οὔτε ὀβολόν.

Ἀμφότερα τὰ ἔργα ταῦτα μετήρχετο ἐν Ἀγγλίᾳ μετὰ τοσαύτης νοημοσύνης, δραστηριότητος καὶ καλῶς ἐννοουμένης οἰκονομίας ὁ Ἰπλιξῆς, ὥστε δὲν ἐδράδυνε νὰ σχηματίσῃ οὐκ εὐκαταφρόνητον περιουσίαν· ἦτο δὲ τῷ ὄντι τοῦτο οὐ μόνον δικαία ἀμοιβὴ τῶν ἀτρύτων κόπων, τῆς τιμιότητος καὶ τῆς εὐσεβείας του, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη. Ἡ Θεία Πρόνοια ἐβωρήσατο αὐτῷ, εἴπομεν, δέκα τέκνα· καὶ Χριστιανικῆς ἀνατροφῆς λοιπὸν εἶχον ἀνάγκην ταῦτα καὶ ἀποκαταστάσεως. Καὶ πρωτότοκον μὲν τέκνον τοῦ Ἰπλιξῆ ἦτο ἡ Εὐανθία, σύζυγος γενομένη τοῦ Ἀργέντου· δεύτερον, ἡ Ἑλένη Ρωσσέτου· τρίτον, ὁ παρ' ἡμῖν γνωστὸς Ἀλέξανδρος Ἰωνίδης· τέταρτον, ἡ Ἀργυρὼ Φενερλῆ· πέμπτον, ἡ Ζωΐτσα Ἀδαμάκη· ἕκτον, ὁ Νικόλαος Ἰωνίδης· ἕβδομον, ὁ Εὐστράτιος Ἰωνίδης· ὄγδοον, ἡ Λοξανδρα Τσιπαλιώτου· ἔνατον, ἡ Εὐφροσύνη Κασσαβέτη· καὶ δέκατον, ἡ Αἰκατερίνη Λασκαρίδου.

Καίτοι δὲ τοσοῦτον πολυπληθῆ οἰκογένειαν ἔχων ὁ Ἰπλιξῆς, δὲν ἐδράδυνεν ὅμως ἐνωρίτατα νὰ ἐνθυμηθῇ τό τε πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα, ὡς εὐσεβὲς τέκνον, καθῆκον καὶ τὸ πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ὡς κοινὴν πάντων τῶν Ἑλλήνων μητέρα· τρὶς ἐπεσκέφθη κατὰ καιροὺς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ δὶς νομίζομεν τὰς Ἀθήνας· ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς πόλεσι ταύταις πάντοτε ἐγκατέλιπεν ἀνεξάλειπτα τὰ ἴχνη τῶν εὐεργεσιῶν του. Τὴν δὲ ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα εὐηργέτησε, παραλαβὼν εὐφυεῖς τινας νέους καὶ ἐκπαιδεύσας δι' ἐξόδων του ἔν τε ταῖς Ἀθήναις καὶ ἐν ἄλλοις πανεπιστημίοις τῆς Δύσεως μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ ἐπανέλθωσιν εἴτε εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἕκαστος πατρίδα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ διδάξωσιν ὅσα ἐδιδάχθησαν.

Εἷς μὲν τῶν πρώτων ὑποτρόφων τοῦ Ἰπλιξῆ ὑπῆρξε, τὸν μεν, καὶ ὁ λίαν γνωστὸς παρ' ἡμῖν ἀείμνηστος καθηγητὴς Ροφρῦδης, ὁ καὶ ἐν Σμύρνῃ πρότερον καὶ ἐν Ἰωαννίνοις βραχὺν λίαν εὐδοκίμως διδάξας, καὶ ἐν Ἑλλάδι πρό τινων ἐτῶν εἷς τῶν λίαν εὐσυνειδήτων καὶ φιλοτίμων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἀποβιώσας. Εἷς δὲ τῶν διαπρεπόντων καὶ τοτε ἐν Κωνσταντινουπόλει πάλαι ποτὲ ὑπότροφος τοῦ Ἰπλιξῆ ματίσας εἶνε καὶ ὁ Γαβριὴλ Σοφοκλῆς, διευθυντὴς τῆς ἐν Σταβρομίῳ ἑλληνικῆς τοῦ γένους σχολῆς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ λείου. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, πλὴν τῆς διὰ τῆς εὐμεθόδου διδασκαλίας του οὐσιωδεστάτης εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν ὑπηρεσίας, παρέχει εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα Καισάρειαν πλείστας ὅσας μῶμεν εἰπεῖν, εὐεργεσίας. Ἡμεῖς αὐτοὶ εἴδομεν ἰδίοις ὄμμασιν ἄνδρα ὡς φιλόστοργον πατέρα προστατεύοντα καὶ ἐπιμελούμενον τῆς ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως πέντε συνάμα παρθένων, τρόφων μαθητριῶν τοῦ ἀξιολόγου παρθεναγωγείου τῆς Ἀθηνᾶς Παγκάλου, ἃς ὁ ἐνάρετος καὶ παντὸς ἐπαίνου ἄξιος διδάσκαλος Γαβριὴλ Σοφοκλῆς ἐπετήρει ὡς ἴδια αὐτοῦ τέκνα· δὲν ἔπραττε τῷ ὄντι ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος πρὸς τὴν ὅσον ἔνεστιν λεστέραν καὶ Χριστιανικωτέραν ἐκπαίδευσιν τῶν παρθένων νων, ἃς ἐνεπιστεύθησαν αὐτῷ διάφοροι κοινότητες καὶ οἱ ἴν' ἀναδείξῃ καλὰς διδασκαλίσσας;

Ἀλλὰ τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ Ἰπλιξῆ ἦσαν σμικρά, παραλλήλα μενα πρὸς τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἔφεσιν. Γνώστων τὸ ἀστατον ἐπισφαλὲς τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, μόλις εἶδεν, ὅτι ται νὰ διαθέσῃ ἐκ τῆς περιουσίας του κεφάλαιά τινα πρὸς γετήματα ὑπὲρ τῆς πατρίδος, κατέθεσεν ἀναφαιρέτως εἰς Ἀγγλικὴν τράπεζαν δέκα περίπου χιλ. λίρας, ἵνα ἐκ τοῦ τούτων, διαχειριζομένου ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ θωροδότου λους τινὸς τῆς οἰκογενείας του, παρέχωνται τῇ πατρίδι εὐεργέματα ἀδιαλείπτως τε καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν περιπετειῶν τοῦ πορίου του ἢ καὶ αὐτῶν τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν, εἰς δὲ δεχόμενον ἦτο νὰ εὑρεθῶσι τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του.

Ταύτην μόνην τὴν πρᾶξιν τοῦ Ἰπλιξῆ ἐάν τις λάβῃ ὀφθαλμῶν, βεβαίως δὲν θὰ δυσκολευθῇ νὰ καταλέξῃ καὶ εἰς τὴν χορείαν τῶν Ζωσιμάδων, τῶν Ριζαρῶν, τοῦ Καπλάνη, τοῦ Σταυρινάρη· διότι τὸ νὰ εὐεργετῇ τις, ὅταν ἦνε πλούσιος, ὅταν ἀναλογίζηται ὅτι δὲν εἶνε ποτε δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ αὐτὸς ἐν ἀνάγκαις, δὲν εἶνε τοσοῦτον μέγα, ὅσον μέγα καὶ ρυσικὸν καθίσταται τὸ ν' ἀποκληροῖ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἴδια τέκνα καὶ τοὺς πλησιεστάτους συγγενεῖς, ἵνα εὐεργετήσῃ ἀλλους ἀγνώστους καὶ πάντῃ ἀσχέτους.

Ἴσως δὲ νομίσῃ τις ὅτι Ἠπειρῶται ὄντες, μεγαλοποιοῦμεν ταῦτα, ἵνα εὕρωμεν καὶ ἄλλους ἁρμάλλους τῶν Ἠπειρωτῶν καὶ μὴ ἐξελεγχθῶμεν ὡς λίαν Ἠπειρωτίζοντες· ἀλλ' ἐν ὑπάρχουσιν ἐπίσημοι πράξεις, αὐτὰ ταῦτα ἐπιμαρτυροῦσι. πῶς λοιπὸν νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα ὅσας ἠδυνήθημεν εὕρωμεν τοιαύτας πράξεις, ἐξεικονίζουσας τὰς εὐεργετικὰς θέσεις τοῦ τε Κωνσταντίνου Ἰπλιξῆ καὶ πάντων τῶν μελῶν Ἀβραμιαίας αὐτοῦ οἰκογενείας.

Κέντρο Ιστορικών Μελετών Βέροιας

Ἀριθ. 22, 745.

Ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Κοσμᾶ Κοκί-
ου τῆς ἰδίας πόλεως, ἐντὸς τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς Ἑρμαΐ-
ου ἐδοῦ οἰκίας μου παρουσιασθέντες οἱ κύριοι Κωνσταντῖνος
ώννου, ἐπιλεγόμενος καὶ Ἰπλιξῆς, ἡ σύζυγός του κ. Μαρι-
ης, θυγάτηρ τοῦ ποτὲ Ἰωάννου, Σενδουκάκη, κάτοικοι Κων-
ταντινουπόλεως· καὶ ὁ υἱὸς αὐτῶν Ἀλέξανδρος Κ. Ἰωνίδης,
ιτρος διαμένοντες ἐν Ἀθήναις, γνωστοί μοι ἐξέθεσαν ἐνώ-
ιον ἐμοῦ καὶ τῶν κατωτέρω μαρτύρων ὡς ἕπεται· οἱ ὑποφαινό-
ενοι θεμελιωταὶ καὶ συνεπίτροποι τοῦ ὑπὲρ παιδείας καὶ ἀγα-
ῶν κεφαλαίου τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν, ἔχοντες ὑπ' ὄ-
ιν τὸ ἐν Λονδίνῳ γενόμενον τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1842 ἡμέ-
ᾳ ἐπίσημον καταστατικὸν ἔγγραφον, τοῦ ὁποίου καὶ σήμερον
ενελλημμένως καθιεροῦμεν τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος διὰ τοῦ
ρόντος, διαλαμβάνον περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀρχικοῦ κεφα-
ίου ἐκ λιρῶν στερλινῶν ἕνδεκα χιλιάδων ἑξακοσίων, περὶ τῆς
ρήσεως αὐτοῦ καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν ἀντικειμένων· ἐν ἐκτά-
ι δεωροῦντες, ὅτι θέλει εἶσθαι συντελεστικώτερον εἰς τὴν ἀκριβῆ
πλήρωσιν τῶν ἐν τῷ προμνησθέντι ἐγγράφῳ ἐκτεθειμένων
ρίων σκοπῶν, νὰ ὁρισθῶσιν εἰδικώτερον τ' ἀντικείμενα καὶ
ὰ' ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν γενομένη δαπάνη, ὅτι ἐκ τῶν λιρῶν
ερλινῶν περίπου δύο χιλιάδων ἑξακοσίων, τόκου τῶν τριῶν
ιῶν μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1844, δὲν ἐδαπανήθησαν εἰς τὸ
ρὸν διάστημα, εἰμὴ λίραι στερλίναι χίλιαι τετρακόσιαι πεντή-
οντα, ἐνῷ ἠδύναντο νὰ δαπανηθῶσι κατὰ τὰς διαταξεις τοῦ
προμνησθέντος καταστατικοῦ ἐγγράφου δύο χιλιάδες ἑκατὸν πεν-
ήκοντα· καὶ λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν παρὰ τοῦ κ. Κωνσταντίνου
Ἰωάννου καὶ Α. Κ. Ἰωνίδου γενομένην νέαν δωρεὰν εἰς τὸ προ-
μνησθὲν κεφάλαιον τῆς οἰκογενείας ἐκ λιρῶν στερλινῶν ὡς ἐγ-
ρὸς τριῶν χιλιάδων περίπου, καὶ τὴν περὶ αὐτῶν διάθεσιν τῶν
ρμόντων, κατὰ τὸ ἀπὸ εἴκοσι Δεκεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακο-
οστοῦ τετάρτου ἔτους ἰδιωτικοῦ δωρητηρίου ἐγγράφου, ἀποφα-
ίζομεν οἰκεία βουλῇ τὰ ἑξῆς·

Α'.) Παρουσιαζομένων περιστάσεων, καθ' ἃς ἤθελε φανῇ εὔ-
ορον εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ προμνησθέντος τῆς οἰκογενείας
εφαλαίου νὰ συνδράμωμεν ἐκτάκτως, πρὸς ἔγερσιν ἐκπαιδευτι-
ῶν καταστημάτων ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ πρὸς
υγκρότησιν ἑταιρίας ἢ ἑταιριῶν, σκοπουσῶν τὴν πρόοδον τῶν
πιστημῶν, τῶν τεχνῶν, τῆς βιομηχανίας, τῆς ναυτιλίας, τῆς
ωργίας καὶ ἐμπορίου μεταξὺ Ἑλλήνων, καὶ παντὸς εἴδους
ωφελείας, ἢ δι' ἔκτακτα ἐλεήμ, συγχωρεῖται νὰ δαπανηθῶσιν ἐκ
τοῦ προμνησθέντος περισσεύματος τῶν τόκων μέχρι δέκα πέντε
χιλιάδων δραχμῶν, ὁμοῦ μὲ πᾶσαν τὴν νέαν δωρεὰν τῶν κ. κ.
Κωνσταντίνου Ἰωάννου καὶ Α. Κ. Ἰωνίδου, τὸ ὅλον μέχρις ἑκα-
τὸν χιλιάδων δραχμῶν· ἀλλὰ δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ
δαπανηθῇ ἐκ τοῦ κεφαλαίου οὐδὲν ἄλλο ποσὸν πρὸ τοῦ 1850
ἔτους· μετὰ δὲ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ κατὰ καιρὸν ἐπίτροποι δύ-
νανται νὰ διαθέσωσιν ἐκτάκτως.

α.) Τὸ ἐκ τῆς 6)128 μετοχῆς εἰς τὰ κλῆρα τῆς ἐκκλησίας τῶν ἀδελφῶν Ἰωνιδῶν, ἀρχομένης ἀπὸ πρώτης Ἰανουαρ. 1845 τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους.

δ'.) Τὸ ὑπὲρ τὴν κανονισμένην πρόσθετιν εἰς τὸ κεφάλαιον ἀπὸ τοῦδε μέχρι τοῦ 1850 χιλιοστοῦ ἑκατακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἐκ τῶν τόκων περίσσευμα.

γ'.) Πᾶν ἄλλο ἔκτακτον δώρημα ἢ ἀφιέρωμα, μὴ κανονιζόμενον διὰ τοῦ ρητοῦ τρόπου διαθέσεως τοῦ δωροῦντος ἢ ἀφιεροῦντος.

Β'.) Ἐγκρίνονται αἱ παρὰ τοῦ κ. Α. Ἰωνίδου ἐν ὀνόματι τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν γενόμεναι συνεισφοραὶ κατὰ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ, α.) πρὸς τὸν δήμαρχον Πειραιῶς, β'.) πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν συνδρομητῶν πρὸς ἀνέγερσιν Ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου ἐπίτροπήν, γ'.) πρὸς τὸν ἔφορον τῶν δημοσίων βιβλιοθηκῶν, δ.) πρὸς τὴν πρυτανείαν τοῦ πανεπιστημίου Ὄθωνος, φερούσας ἡμερομηνίαν 22, 23 καὶ 24 Δεκεμβρίου 1844, περιλαμβανούσας δαπάνην ἐτήσιον μὲν ἐκ δραχ. τριῶν χιλιάδων (κατὰ τὴν πρὸς τὴν πρυτανείαν ἐπιστολήν), ἐκ τοῦ κεφαλαίου δὲ δραχ. ἑβδομήκοντα χιλιάδας, ἤτοι πρὸς οἰκοδομὴν Ἑλληνικῆς καὶ ἀλληλοδιδακτικῆς σχολῆς εἰς Πειραιᾶ δραχμὰς τριάκοντα χιλιάδας· πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἑτέρας πτέρυγος τοῦ Ὀθωνείου πανεπιστημείου δραχμὰς τριάκοντα χιλιάδας· πρὸς ἀπάρτησιν κεφαλαίου διὰ τὴν ἀγορὰν βιβλίων κτλ. δραχ. δέκα χιλιάδας. Προσδιορίζεται ἔτι νὰ δαπανηθῶσι δι' οἰκοδομὴν τοῦ πυρποληθέντος ἀλληλοδιδακτικοῦ σχολείου ἐν Νεοχωρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι δραχ. πέντε χιλιάδων· πρὸς ἀνέργεσιν τοῦ καρφενείου ἢ καὶ ἐργαστηρίων τινῶν χρησίμων πρὸς προικισμὸν τοῦ αὐτοῦ σχολείου μέχρι δραχμῶν δέκα χιλιάδων. Πρὸς κατάρτισιν τοῦ χρηματικοῦ κεφαλαίου τῆς ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν, καὶ γεωργίας ἐν Ἑλλάδι Ἑλληνικῆς ἑταιρίας, ὅταν ἡ ἐφορία ταύτης ἀνατεθῇ εἰς ἄτομα τῆς ἡμετέρας ὑπολήψεως καὶ ἐμπιστοσύνης, μέχρι δέκα χιλιάδων δραχμῶν εἰς ἐλεῆ διάφορα κατὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ κυρίου Κ. Ἰωάννου μέχρι πέντε χιλιάδων δραχμῶν.

Γ'. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἄνω δραχ. ἑκατὸν χιλιάδων καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀγορασθησομένου κήπου τοῦ ὀφειλέτου Ἀποστόλου Βαρατάση, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κεφάλαιον τῶν Ἰωνιδῶν θέλει σύγκεισθαι εἰς λίρας στερλίνας ἕνδεκα χιλιάδας ἑπτακοσίας ὡς ἔγγιστα, ἤτοι δραχ. τριακοσίας τριάκοντα χιλιάδας 330,000, περίπου μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ κτήματος, τοῦ καλουμένου **Μεγάλα Χάλια**, κειμένου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Θηβῶν καὶ συγκειμένου ἐξ ἐννέα ζευγαρίων ἢ τριῶν χιλιάδων ἑξακοσίων στρεμμάτων, ὅπερ ἐδώρησεν εἰς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον ὁ Κωνστ. Ἰωάννου καὶ διὰ τοῦ παρόντος ἐπικυροῦ τὴν αὐτὴν δωρεὰν ὡς στερεὰν καὶ ἀμετάτρεπτον, ὑπολογιζομένου δὲ τοῦ ἐτησίου εἰσοδήματος ὡς ἔγγιστα εἰς δραχμὰς εἴκοσι τέσσαρας χιλιάδας καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ὅρου τοῦ καταστατικοῦ ἐγγράφου, καθ' ὃν ἀπαιτεῖται νὰ προστίθενται κατ' ἔτος εἰς τὸ κεφάλαιον, ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τοὐλάχιστον ἑκατὸν πεντήκοντα λίραι στερλίναι, μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ κεφαλαίου εἰς λίρας στερλίνας τριάκοντα χιλιάδας, καταστρώνεται ὁ ἑπόμενος προϋπολογισμὸς τῆς δαπάνης, ὅπως μέλλῃ ἰσχύειν τοὐλάχιστον

διὰ τὴν ἑξῆς ἑξαετίαν· ἤτοι μέχρι τοῦ ἔτους 1850, ἡ ἐτησία ἐκ τοῦ εἰσοδήματος δαπάνη δὲν θέλει ὑπερβῆ τὰς δραχμὰς δέκα ὀκτὼ χιλιάδας, αἵτινες θέλουσι διατίθεσθαι κατ' ἔτος συμφώνως μὲ τοὺς ὅρους τοῦ προμνησθέντος καταστατικοῦ ἐγγράφου, οὕτω πως: Πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας καὶ τῶν κοινωφελῶν γνώσεων μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν δραχμαὶ δέκα τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιαι· πρὸς περίθαλψιν ἐνδεῶν συγγενῶν μέχρι δραχ. τριῶν χιλιάδων· εἰς ἐλεὴ διάφορα μέχρι δραχ. χιλίων πεντακοσίων· τὸ ὅλον δραχ. δέκα ὀκτὼ χιλιάδες.

Δ'. Ἐκ τοῦ πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας προσδιορισθέντος ποσοῦ θέλουσι δαπανᾶσθαι δηνεκῶς μὲ τρόπον δημόσιον, προκαλοῦντα ἁμίλλαν καὶ διαγωνισμὸν μεταξὺ ἐνδεῶν ὁμογενῶν σπουδαστῶν, τοὐλάχιστον ἓξ χιλιάδες δραχμαὶ κατ' ἔτος, ἐξ ὧν πρὸς συντήρησιν τεσσάρων φοιτητῶν τῆς θεολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς σχολῆς κτλ., ὡς ἡ ἀπὸ 24 δεκεμβρίου 1844 πρὸς τὸ Πρυτανεῖον ἐπιστολὴ ἡμῶν, δραχ. τρεῖς χιλιάδες· εἰς ἀγορὰν βιβλίων διὰ τὴν ἐν Πειραιεῖ σχολήν, ὡς ἡ ἀπὸ 15 φεβρουαρίου ε.ε. πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν ἐπιστολή, δραχμαὶ ἑξακόσιαι· πρὸς συντήρησιν τριῶν μαθητῶν εἰς τὸ βασιλικὸν Γυμνάσιον ἀνὰ δραχ. τεσσαράκοντα κατὰ μῆνα, δραχμαὶ χίλιαι τετρακόσιαι τεσσαράκοντα· πρὸς συντήρησιν δύο μαθητῶν εἰς τὸ πολυτεχνεῖον, ἀνὰ δραχ. τεσσαράκοντα κατὰ μῆνα, δραχμαὶ ἐννεακόσιαι ἑξήκοντα. Αὕτη ὅμως ἡ διὰ μαθητὰς τοῦ Β. γυμνασίου καὶ πολυτεχνείου ἐνταῦθα ἀναφερομένη χορήγησις ἐκ δραχ. δύο χιλιάδων τετρακοσίων ὁμοῦ δύναται νὰ τροποποιηθῇ, διὰ μικροτέρων ἢ μεγαλειτέρων ποσῶν, εἰς διαφόρους ὁμογενεῖς σπουδαστὰς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους ἢ καὶ εἰς ἀνατροφὴν κορασίων μέχρις ὁριστικωτέρας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μεταγενεστέρας διατάξεώς μας. Ἔτι δὲ εἰς συνδρομὰς πρὸς ἔκδοσιν βιβλίων χρησίμων κατ' ἔτος δραχμαὶ χίλιαι· εἰς συνδρομὰς εἰς διαφόρους Ἑλληνικὰς ἀγαθοεργοὺς ἑταιρίας δραχμαὶ πεντακόσιαι· πρὸς συντήρησιν ἑτέρων δύω φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου διὰ συντάξεως ἀνὰ πεντήκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα, ὡς ἀνωτέρω, ἢ πρὸς ἀνατροφὴν δύο ἢ τριῶν κορασίων, ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ διὰ τριετίαν εἰς τοὺς κ. κ. Φωτεινὸν καὶ Ἀσώπιον, δραχμαὶ χίλιαι διακόσιαι· πρὸς συντήρησιν διαφόρων ἐνδεῶν ἐπιμελῶν σπουδαστῶν διὰ συντάξεως ἀνὰ δραχμὰς πέντε ἕως εἴκοσι κατὰ μῆνα, δραχμαὶ χίλιαι διακόσιαι· πρὸς ἐκπαίδευσιν διαφόρων συγγενοπαίδων, ἤτοι ἐπὶ τοῦ παρόντος τῶν τέκνων τοῦ Διαμαντῆ Σενδουκάκη ὁμοῦ μέχρι δραχμῶν ἑκατὸν τὸν μῆνα, καὶ τῶν ὀρφανῶν τοῦ ποτὲ Στ. Γεωργίου, ἤτοι Χαρικλείας, Ἀλεξάνδρου, Νικολάου καὶ Γεωργίου, ἕως διακοσίας δραχμὰς ὁμοῦ κατὰ μῆνα, δραχμὰς τρεῖς χιλιάδας ἑξακοσίας, τὸ ὅλον ἀπαρχῆς δέκα τρεῖς χιλιάδες πεντακόσιαι.

Ἡ διαχείρισις τῆς ποσότητος ταύτης καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν προηγουμένων ἀνατίθεται εἰς ἕνα ἐκ τῶν νεωτέρων ἐπιτρόπων, ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ εἰς τὸν ὑποφαινόμενον κ. Α. Κ. Ἰωνίδην, ὅστις ἔχει τὴν πληρεξουσιότητα ν' ἀντικαταστήνῃ ἐπιτρόπους ἐν Ἀθήναις ἐν ὀνόματι τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν πρὸς τὴν ὅσον ἐνεστιν ὠφελιμωτέραν χρῆσιν τῶν ἐτησίως δαπανωμένων ποσῶν καὶ ἐπαγρύπνησιν τῶν προηγουμένων καιρῶν· ἀναφαινομένου τυχὸν περισσεύματός τινος ἐκ τῶν προηγουμένων, τοῦτο θέλει νὰ δαπανᾶται, χρείας καλούσης, πρὸς καλλιτέραν συντήρησιν τῆς ἐν Νεοχωρίῳ ἀλληλοδιδακτικῆς σχολῆς, ἢ εἰς ἄλλα σύμφωνα πάντοτε μὲ τὸ ἐν τῷ παρόντι ἀναφαινόμενον σκοπὸν καὶ μὲ τὸν σκοπὸν τῶν θεμελιωτῶν.

Ε'.) Τὸ δὲ πρὸς περίθαλψιν ἐνδεῶν συγγενῶν καθιερωθὲν ποσὸν ἐκ δραχμῶν τριῶν χιλιάδων καὶ τὸ εἰς ἐλεὴ ἐν γένει δραχμῶν χιλίων πεντακοσίων θέλουσι δαπανᾶσθαι μέχρις ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατάξεως παρὰ τοῦ συνεπιτρόπου καὶ θεμελιωτοῦ κ. Κωνσταντίνου Ἰωάννου, λαμβάνοντος ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς τῶν συνεπιτρόπων συστάσεις καὶ παραπονίας αἵτινες ἤθελον τῷ γίνεσθαι.

Εἰς ταῦτα πάντα μένομεν σύμφωνοι οἱ ὑποφαινόμενοι καὶ βάλλομεν τὴν ὅσον ἔνεστιν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν αὐτῶν εἰς ἡμᾶς τοὺς, εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἡμῶν κ. κ. Νικόλαον Κ. Ἰωνίδην καὶ Εὐστράτιον Κ. Ἰωννίδην, ἀπαραλλάκτως ὡς ἂν ἀκολουθοῦν ταῦτα μέρος οὐσιῶδες τοῦ καταστατικοῦ ἐγγράφου Σεπτεμβρίου 1842.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ (23) ἡμέρᾳ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ πέμπτου ἔτους καί, ἀναγνωσθὲν ἐνώπιον τῶν συμβαλλομένων καὶ δύο μαρτύρων πολιτῶν Ἑλλήνων κυρίων Ἀναστασίου Π. Παπαγιανοπούλου, κτηματίου, κατοίκου τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος, Σπύρου Α. Ἀργύρη, οἰνοπώλου, κατοίκου Ἀθηνῶν, γνωστῶν ὑπεγράφη παρ' αὐτῶν καὶ ἐμοῦ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.
ΜΑΡΙΩΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.
Α. Κ. ΙΩΝΙΔΗΣ,
Οἱ μάρτυρες
ΑΝΑΣΤ. Π. ΠΑΠΑΓΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΠΥΡΟΣ Α. ΑΡΓΥΡΗΣ.
(Τ. Σ.)
Ὁ Συμβολαιογράφος
Κ. ΚΟΚΙΔΗΣ
(ἕπεται συνέχεια)

ΜΙΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑ ΕΝ ΧΙΩι.

I

Γεωγραφικὴ θέσις, ὀνόματα, κλίμα καὶ ἱστορία

Ἡ πολλὰς τὰς τύχας μεταλλάξασα εὐάνδρος καὶ ὡραία Χ[ίος] ἢ εἰς τὰ πελάγη ὡς εὔοσμον καὶ μυροβόλον τοῦ Νάρκισσου ὄρος μυροβολοῦσα, ἧς τινος οἱ νοήμονες καὶ εὐρυεῖς κάτοικοι ἀπαρέντες εἰς τὰς μεγαλουπόλεις τῆς Εὐρώπης, τιμῶσι καὶ λαχόθεν καὶ πολυτρόπως καταδιωκόμενον Ἑλληνισμόν, ὁποίας οἱ χρυσομηλεόχρυσοι κῆποι καὶ οἱ μαστιχοφόροι μετὰ τῶν θιωρόξων καὶ τριωρόξων ἡγεμονικῶν οὕτως εἰπεῖν γώνων ἀναδεικνύουσιν αὐτὴν εὐδαιμόνων οἰκητήριον—ἔχει πρὸς ἀρᾶν μὲν αὐτῆς τὴν Λέσβον, πρὸς ἀνατολὰς τὰς Οἰνούσσας γνόσας) καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, πρὸς μεσημβρίαν τὴν

πρὸς δυσμὰς τὴν Ψύραν ἢ τὰ Ψαρά· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς ...ντι Ἐρυθραίας καὶ τοῦ Ἀργένου ἀκρωτηρίου (capo bianco, ...-blanc) ἐννέα ἢ δέκα μίλια, ἀπὸ δὲ τῶν Οἰνουσῶν νήσων 8, ...σα μῆκος μὲν 23° 30', πλάτος δὲ ὄρειον 38° 30'.

Καὶ ἡ Χίος (ὡς ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς Λέσβος) ἔσχε πολλὰ τὰ ...ατα αὐτῆς μυθώδη ὀνόματα. Ὠνομάζετο λ. χ. Ὀφιεῦσα ὡς ...α πλήρης ὄφεων ἐκ τῆς ἐλλείψεως κατοίκων· εἶτα ἐκλήθη ...ς ἡ Χία κατὰ τοὺς μὲν ἐκ τῆς νύμφης Χιόνος, θυγατρὸς τοῦ ...ποπίωνος, τοῦ ὡς πρώτου οἰκιστοῦ τῆς νήσου καὶ βασιλέως ἀνα...ρθέντος, καὶ γυναικὸς τοῦ φονεύσαντος τὰ θηρία αὐτῆς Ὠρί...ωνος κατ' ἄλλους ἐκ τῆς πολλῆς χιόνος ἥτις ἔπεσεν ἐπ' αὐτῆς ...ῃ ἡμέραν ἐγεννήθη ὁ Χῖος, ὁ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ νύμ...ης τινός, μεθ' ἧς οὗτος συνέζη· «Ἴωνι δὲ τῷ ποιήσαντι τραγῳ...ν ἔστιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοιάδε εἰρημένα. Ποσειδῶνα εἰς τὴν ...σον ἔρημον οὖσαν ἀρικέσθαι καὶ νύμφῃ τῇ ἐνταῦθα συγγενέ...θαι καὶ ὑπὸ τὰς ὠδῖνας τῆς νύμφης χιόνα ἐξ οὐρανοῦ πεσεῖν εἰς ...ὴν γῆν καὶ ἀπὸ τούτου Ποσειδῶνα τῷ παιδὶ ὄνομα θέσθαι Χῖον» (Παυσ. VII 4.). Ὠνομάσθη προσέτι καὶ Πιτυοῦσα κατὰ τὸν ...ρόεντα (Γεωγρ. βιβλ. 13 σελ. 589) διὰ τὰς πολλὰς πίτυς ...ύκους), κατὰ δὲ τὸν Πλίνιον ὠνομάσθη καὶ Μάκρη διὰ τὸ ...κρὸν καὶ Αἰθαλία ἢ Αἰθάλη ἢ Αἰθαλία «Chios libera quam ...thalian ephorus prisco nomino adpellat Metrodorus et ...leobulus Chiam a Chione nympha . . . .„ (histor. natur 5. ...§ 33).

Ὁ Ἰσίδωρος παράγει τὸ ὄνομα τῆς Χίου ἐκ τοῦ σπανίου αὐ...ῆς προϊόντος τῆς μαστίχης. Κατ' αὐτὸν χίος θὰ εἴπῃ συριστὶ ...αστίχη. Παρ' Ὀθωμανοῖς ἡ νῆσος Χίος καλεῖται Σακκὶζ-αδασὶ ...νῆσος μαστιχοφόρος, διότι τὴν μαστίχην σακκὶζ ὀνομάζουσιν.

Ἡ νῆσος Χίος κειμένη ὑπὸ τὸν ὡραῖον οὐρανὸν τῆς Μικρα...ίας ἔχει τὸ ὡραιότερον καὶ εὐκραέστερον κλίμα πάσης ἄλλης ...ώρας εὐνοηθείσης ὑπὸ τῆς φύσεως. Κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς θα...ασσης προφυλάττεται ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς ναύσονας τοὺς ἐπικρα...οῦντας ἐν ταῖς μεσογείοις χώραις ταῖς ἐχούσαις τὸ αὐτὸ πλάτος, ...ὰ δὲ ψῦχη τοῦ χειμῶνος μόλις γίνονται ἐπαισθηταί· ἐπί τινας ...μέρας οἱ βόρειοι ἄνεμοι, οἱ τοσοῦτον τρικυμιώδεις κατὰ τὸ Ἀρ...χαῖον, τοῦ Ἰουλίου καὶ τοῦ Αὐγούστου μόλις πνέουσιν εἰς ...ὴν νῆσον ταύτην ὡς ἐλαφρὰ αὔρα. Ἕνεκα δὲ τούτων ἡ θερμο...ασία εἶνε ἀπηλλαγμένη καὶ τῆς μεγάλης ξηρασίας καὶ τῆς ...μεγάλης ὑγρασίας. Εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος ὁ ἀὴρ εἶνε καθαρώτε...ρος καὶ ὑγιεινότερος. Οἱ ἀρχαῖοι δὲ καὶ πάντες οἱ νεώτεροι πε...ριηγηταὶ ἐκ συμφώνου ἐξύμνησαν τὴν ἐν Χίῳ εὐάρεστον διαμονήν. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς τερπνῆς Χίου πιθανολογεῖται ὅτι ἦσαν ...ελασγοί. «Καὶ Χῖοι δὲ (λέγει ὁ Στράβ.) οἰκισταὶ ἑαυτῶν Πε...λασγοὺς φασι τοὺς ἐκ Θετταλίας» (Στραβ. Γεωγρ. 13 σελ. ...621). Κατὰ τὸν γλυκύτατον Ἡρόδοτον φαίνεται ὅτι ἡ Χίος τα...χέως προήχθη εἰς ἀκμὴν καὶ εἰς πλοῦτον καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ...τοῦ εἶχε λόγου ἄξιον ναῦν τῆς πολιούχου Ἀθηνᾶς, εἰς ἣν ...κε κατατρέχει Πακτύης τις Λυδὸς ἀποστατήσας ἀπὸ τοῦ μεγά...λου Κύρου. (Ἡροδ. βιβλ. Α'. 160). Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ὁμοίως ...ἐμπορικὴ ἱκανότης καὶ τὸ ὕψος τοῦ ἐμπορικοῦ πρεβλεπτικοῦ ἐκ...ρατοῦσε τοὺς Χίους διέκρινεν. « Οἱ δὲ Φωκαιέες, ἐπεί τε ...ρῖσι τὰς νήσους Οἰνούσας καλεομένας οὐκ ἐβούλοντο ὠνεομένοισι πω...λέειν, δειμαίνοντες, μὴ αἱ μὲν ἐμπόριον γένωνται, ἡ δὲ αὐτῶν νῆσος ἀποκληϊσθῇ τούτου εἵνεκα, πρὸς ταῦτα οἱ Φωκαιέες ἐστέλλοντο εἰς Κύρνον.» (Ἡροδ. βιβλ. Α'. 165) Ἡ Χίος ἐδέξατο μεταβάντα ἐκ τῆς Φωκαίας « διὰ τῆς Ἐρυθραίης » εἰς αὐτὴν τὸν Ὅμηρον, τὸ θαῦμα τῶν ἀϊόντων. Ἀριχθεὶς δὲ νύκτα εἰς Χίον ὁ ἀοιδὸς τῆς Ἰωνίας « ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κατέμεινε, τὴν δὲ ἡμέραν πορευόμενος καὶ πλανώμενος ἀπίκετο εἰς τὸ χωρίον, ὃ Πίτυς καλεῖται· κἀνταῦθα αὐτῷ ἀναπαυομένῳ τὴν νύκτα ἐπιπίπτει καρπὸς τῆς πίτυος, ὃν δὴ μετεξέτεροι στρόβιλον, οἱ δὲ κῶνον καλέουσιν. Ὁ δὲ Ὅμηρος ῥοέγγεται τὰ ἔπεα τάδε :

Ἄλλη τίς σου πεύκη ἀμείνονα καρπὸν ἴησιν
Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου ἠεμοέσσης,
Ἔνθα σίδηρος Ἄρηος ἐπιχθονίοισι βροτοῖσι
Ἔσσεται, εὖτ' ἂν μιν Κεδρήνιοι ἄνδρες ἔχωσι.

Τὰ δὲ Κεδρήνια τοῦτον τὸν χρόνον κτίζειν οἱ Κυμαῖοι παρεσκευάζοντο πρὸς τῇ Ἴδῃ καὶ γίγνεται αὐτόθι σίδηρος ... χρόνου δὲ προϊόντος δεηθεὶς τοῦ Χίου πορεῦσαι αὐτὸν εἰς τὴν Χίον ἀπίκετο εἰς τὴν πόλιν καὶ διδασκαλεῖον κατασκευασάμενος ἐδίδασκε τοὺς παῖδας τὰ ἔπεα· καὶ κάρτα δεξιὸς ἐδόκεεν εἶναι τοῖς Χίοις καὶ πολλοὶ θωυμασταὶ αὐτοῦ καθειστήκεσαν· συλλεξάμενος δὲ βίον ἱκανόν, γυναῖκα ἔγημεν ἐξ ἧς αὐτῷ θυγατέρες δύο ἐγένοντο καὶ ἡ μὲν αὐτῶν ἄγαμος ἐτελεύτησε τὴν δὲ συνῴκισεν ἀνδρὶ Χίῳ.» (Ἡροδ. περὶ γεννέσιος καὶ βιοτῆς Ὁμήρου 20 καὶ 25).

Οἱ Χῖοι διὰ τῆς ὑπεροχῆς των ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου μόνοι μετὰ τῶν Λεσβίων ἔμειναν ἀδούλωτοι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· «ἀδύνατοι δὲ ὄντες, καθ' ἓν γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύνασθαι ἐδουλώθησαν, πλὴν ἡμῶν καὶ Χίων· ἡμεῖς δὲ αὐτονομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι τῷ ὀνόματι ξυνεστρατεύσαμεν . . . . .» (λέγουσιν οἱ Μιτυληναῖοι πρέσβεις.—Θουκυδ. Γ. 1).

Τῶν Χίων ἡ συμμαχία ἦτο περιζήτητος ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων· διὸ καὶ εἰς τὴν κατὰ τῆς Μένδης ἐκστρατείαν παρῆσαν δέκα νῆες τῶν Χίων· «ἐξέπλευσαν ἐπί τε τὴν Μένδην καὶ Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς περ παρεσκευάζοντο ναυσὶ μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι (Θουκυδ. Δ'. 129).

Ἄλλοτε πάλιν οἱ Χῖοι μετὰ τῶν Λεσβίων ἐβοήθουν τοὺς Ἀθηναίους μὲ τριήρεις πεντήκοντα (Θουκυδ. βιβλ. 6. 31).

Ὅτι αἱ δύο αὗται ἱστορικαὶ νῆσοι τὰ παθήματα καὶ τὰς περιστάσεις πολλάκις ἔσχον κοινὰς καταφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἑρεξῆς χωρίου τοῦ Θουκυδ. «Ἀστύοχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύαρχος τέσσαρας ναυσὶν ὥσπερ ὥρμητο πλέων . . . ἀφικνεῖται ἐς Χίον καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος αἱ Ἀττικαὶ νῆες πέντε καὶ εἴκοσιν ἔπλεον ἐς Λέσβον, ὧν ἦρχε Λέων καὶ Διομέδων. Λέων γὰρ ὕστερον δέκα ναυσὶ προσεβοήθησεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν. Ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ Ἀστύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψὲ καὶ προσλαβὼν Χίαν ναῦν μίαν ἔπλει ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως ὡρελοίη, εἴτε δύναιτο, καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν Πύρραν, ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Ἔρεσσόν. Ἔνθα πυνθάνεται ὅτι ἡ Μιτυλήνη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων αὐτοῖς ἀφέλωκεν. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ὥστε τὰς ἐλεον ἀποσκευὰς κατασχόντες εἰς τὰ ἐλάσσω τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν καὶ, ἀποβάντες, τοὺς ἀντιστάντας μάχῃ

νικήσαντες, τὴν πόλιν ἔσχον. Ἁ πυνθανόμενος ὁ Ἀστύοχος, τῶν τε Ἐρεσσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐβούλου Χίων νεῶν, αἳ τότε καταλειφθεῖσαι καί, ὡς ἡ Μιτυλήνη ἑάλω, φεύγουσαι, περιέτυχον αὐτῷ τρεῖς (μία γὰρ ἑάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων), οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μυτιλήνην ὥρμησεν ἀλλὰ τὴν Ἔρεσσον ἀποστήσας καὶ ὁπλίσας, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν αὐτοῦ νεῶν ὁπλίτας πεζῇ παραπέμπει ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν, ἄρχοντα Ἐτεόνικον προστάξας, καὶ αὐτὸς ταῖς τε μεθ' ἑαυτοῦ ναυσὶ καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις παρέπλει (ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν) ἐλπίζων τοὺς Μηθυμναίους θαρσήσειν τε ἰδόντας σφᾶς καὶ ἐμμενεῖν τῇ ἀποστάσει. (βιβλ. Η. 23. 28. 30. 31. 32. 33. 34. 38. 40. 55. 60. 63. 100). Οἱ Χῖοι κατὰ τὸν Ξενοφ. ἔχοντες τὸν Ἀταρνέα ἰσχυον καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἰωνίας «Χίων δὲ φυγάδας εὗρεν Ἀταρνέα ἔχοντας, χωρίον ἰσχυρόν, καὶ ἐκ τούτου ὁρμωμένους φέροντας καὶ ἄγοντας τὴν Ἰωνίαν καὶ ζῶντας ἐκ τούτου, πυθόμενος δὲ ὅτι πολὺς σῖτος ἐνῆν αὐτοῖς, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει.» (Βιβλ. Γ'. 2).

Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ μετ' αὐτὸν οἱ Χῖοι φαίνονται ὅτι ἔρθασαν εἰς ἰκανὴν δόξαν καὶ εὐτυχίαν· διὸ καὶ προσέφερον τὴν μεσιτείαν των εἰς τὰς διαλλαγὰς μεταξὺ ἄλλων ἐθνῶν καὶ πόλεων. Χῖοι πρεσβευταὶ λ.χ. ἐστάλησαν δίς, τὸ πρῶτον μετὰ τῶν Ῥοδίων καὶ τὸ δεύτερον μετὰ τῶν Βυζαντίων εἰς τὴν Κόρινθον καὶ εἰς τὰς Θήβας, ἵνα φιλιώσωσι τοὺς Αἰτωλοὺς μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου καὶ τοῦτον πάλιν μετὰ τῶν Ρωμαίων.

Ἡ εὐκλεὴς αὕτη νῆσος ὑπέστη πολλὰς τὰς μεταβολὰς καὶ τὰς τύχας ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὑπάρξεώς της μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς καταστροφῆς καὶ πανωλεθρίας.

Ἐπὶ τῆς αὐτονομίας της ἡ Χίος εἶχε φθάσει εἰς μέγαν βαθμὸν δυνάμεως καὶ πλούτου διὰ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ ἐμπορίου της καὶ εἶχε γεννήσει καὶ ἀναδείξει πολλοὺς ἐπισήμους ἄνδρας. Ἐλαμπρύνθη ἡ Χίος καὶ ἤκμασε κατὰ τοὺς Περσικοὺς χρόνους· ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας της καὶ ἔπαθεν ἱκανὰ πρὸς ἀποτείναξιν τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἀθηναίων. Ἡ πλουτοῦσα καὶ εὐδαίμων Χίος ὁπόταν ἤρχισαν αἱ ἐμφύλιοι διχόνοιαι καὶ φατρίαι νὰ τὴν ταράττωσι καὶ νὰ ξεσχίζωσι τὰ σπλάγχνα της, ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἀγέρωχον ὑπεροχὴν τῶν Λακεδαιμονίων, εἰς τὴν ἐξουσίαν εἶτα τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ἡ τερπνὴ Χίος ἔπαθε τρομερὰ δεινὰ ἐπὶ Μιθριδάτου ὡς ἐξανδραποδισθεῖσα παρὰ τοῦ Ζηνοβίου. Ἡ Χίος τὸ ὡραῖον καὶ εὔοσμον τοῦτο ἄνθος τοῦ Αἰγαίου ἔχασε πᾶσαν αὐτῆς τὴν δόξαν καὶ ἅπαν τὸ κλέος της, ὁπόταν ὑπετάχθη εἰς τοὺς ἀγερώχους Ρωμαίους καὶ ἔμεινε σραβάζουσα καὶ ψυχορραγοῦσα εἰς τὸ σκότος δέκα περίπου αἰώνων. Λεηλατηθεῖσα ἡ Χίος κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν καὶ πεσοῦσα εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, μετέβη καὶ πάλιν εἰς τοὺς Βυζαντιν. αὐτοκράτορας, ἀφ' οὗ ἐξώσθησαν οἱ Λατῖνοι ἐκ τοῦ Βυζαντίου. Ἡ κυριευθεῖσα Χίος ὑπὸ τῶν Γενουηνσίων ὑπέφερε πλεῖστα δεινὰ καὶ μαρτύρια ἐκ τῆς κυριαρχίας αὐτῶν, τῆς διαρκεσάσης ὑπὲρ τὰ διακόσια ἔτη. Ἡ Χίος δὶς ὑπὸ τῶν (καὶ ἤδη κρατούντων αὐτὴν) Ὀθωμ. ἐπορθήθη καὶ, πολλὰ ὑποστᾶσα κατὰ τὸ 1308 καὶ 1391, συνέστη καὶ πάλιν ἵνα κυριευθῇ ὑπὸ τῶν Γαλλων, Φλωρεντίνων καὶ Ἐνετῶν.

Τῆς Χίου τὰ δεινά, τῆς Χίου ἐκείνης ἥτις εἶχε φθάσει τοσαύτην δύναμιν καὶ μετ' αὐτὴν τὴν πτῶσιν τοῦ Βυζαντίου τοσοῦτον ὑπερεῖχε κατὰ τὸν πολιτισμὸν τὰς περὶ αὐτὴν νήσους καὶ χώρας, δὲν ἀνεστάλησαν εἰσέτι, ἀλλ' ἐκυριεύθη καὶ ὑπὸ τῶν Ὀθωμ. κατὰ τὸ 1566 καὶ ἀνεκδιήγητα τὰ τῆς δεινὰ ὑπέστησαν αὐτῆς οἱ κάτοικοι διὰ τοὺς Ἐνετούς προσβαλόντες ἐκυρίευσαν τὸ 1694 τὸ φρούριον, ὅπερ μετὰ μῆνας ὑπετάχθη εἰς τοὺς Ὀθωμ.

Ἡ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα ἀρχίσασα νὰ ἀκμάζῃ ἀνθῇ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ νὰ αὐξάνηται εἰς τοὺς ὑστέρους ἡ ἔνδοξος Χίος εἶχε πολλὰ τὰ καινωφελῆ καταστήματα· συστήσει τὰ τέκνα αὐτῆς βιομηχανίαν καί, προχωροῦντα βόν, ἤρχισαν νὰ θερίζωσι τοὺς καρποὺς τῶν κόπων των πρὸς τὴν παιδείαν ἐνθέρμου καὶ ζωηροῦ ζήλου των, τοῦ αὐτονόμου αὐτῶν πολιτεύματος καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ θῶν, ὅτε κακὴ μοῖρα φθονήσασα ταῦτα πάντα, διενήργησε νικὸν τῆς εὐγενοῦς ταύτης νήσου ἐξανδραποδισμὸν καὶ τὴν κὴν πανωλεθρίαν κατὰ τὸ 1822, ὑφ' ὧν μετεβλήθη ἡ περικαὶ πάντερπνος αὕτη θυγάτηρ τοῦ Αἰγαίου εἰς φρικιώδη καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς διέφυγον καὶ διεσώθησαν ὅπου ἂν ἠδησαν καὶ οὕτως ἀπέβη ἐρημία! καθὼς εἶπε ποιητικώτατα ὁ ἀείμνηστος νέος Δημοσθένης τῆς Ἑλλάδος, τὸ μέγα κλέος τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος Κωνστ. ὁ Οἰκονόμου, εἰς ἕνα τῶν κλησιαστικῶν αὐτοῦ λόγων «ἡ εὐδαίμων Χίος, ἡ λαμπρὰ πλουσία καὶ εὔανδρος νῆσος, ἥτις ἔλαμπεν εἰς τὴν Ἑλλάθάλασσαν ὡς εἰς τὸν κυανόχρουν οὐρανὸν ὁ ἀστὴρ τῆς ἡ καλλίστη τῆς ἐμπορίας καὶ φιλεργίας καὶ φιλομουσίας Μετὰ τοσαύτας μεταβολὰς καὶ συμφορὰς (λέγει φιλέστοργον τέκνον τῆς εὐάνδρου ταύτης νήσου) ὁ ἀείμνηστος ἐν ἱστορ λέξανδρος Μ. Βλαστοῦ εἰς τὸ ἀξιόλογον αὐτοῦ ἔργον α καὶ ἤτοι Ἱστορία τῆς νήσου Χίου «μετὰ » ἀλλαγὰς κυριαρχῶν, μετὰ τόσην θαυμασίαν ἐπιμονὴν » τοίκων εἰς τὸ νὰ ἀναπτύσσωσι τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς » νάμεις, ἂν καὶ μυρία ἀπαντῶντες ἐμπόδια, μετὰ τόσην » διαφοράν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς νῦν καὶ τῆς πάλαι » δυναμεθα δικαίως νὰ συμπορισθῶμεν, ὅτι ἡ πτῶσις κ » σις καὶ ἡ εὐτυχία τῶν ἐθνῶν κρέμαται ἐκ τοῦ πολιτεύ » ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ ἐκ τῶν ἐνδομύχων αὐτῶν ἠθικῶν » μάλιστα ὅμως καὶ πρώτιστα ἐκ τινος ἀκαταλήπτου » ἥτις, κυβερνῶσα τὰς τύχας καὶ τὰς ἐποχὰς τῆς » ὅλων τῶν βασιλέων, λέγει εἰς αὐτὰ μέχρι τοῦδε » μὴ περαιτέρω! ἐκείνη ἡ ἀόρατος χεὶρ, ἥτις κ » λείας φυτεύει καὶ ἔθνη κρημνίζει καὶ τὰς κορυφὰς τῶν » καταβάλλει καὶ τοὺς ποταμοὺς ξηραίνει καὶ τὰς θ » διατρίζει καὶ τὰ μνημεῖα τὰ ὁποῖα ἔστησεν ἡ ἀλαζονεία » ἀνθρώπου καταστρέφει, αὐτὴ κατεσκελέτευσε πάλιν τὴν » μονα Χίον διὰ νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπ » θήματά της, δεικνύουσα πόσον εἶνε ἄστατα καὶ μικρὰ » βίου καὶ ὀλιγοχρόνιος ἡ ἐπὶ τῆς γῆς εὐδαιμονία κτλ. σελ. 207).

(Ἀκολουθεῖ). Δ. Α. Μ. Χα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1873. = ΤΕΥΧΟΣ ΜΑ'.

Φίλτατοι τοῦ Μέντορος ἀναγνῶσται!

Ὁ διπλῆν φέρων τὴν μορφὴν Ἰανός, τὰς κλεῖς ἔχων ἀνὰ χεῖρας καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ζωδιακοῦ ἱστάμενος κύκλου, ἐπιστρέπεται καὶ πάλιν ὑμᾶς, τὸ 1873 κομίζων. Εἴθε τὸ ἔτος οὗτο ν' ἀποδῇ τῇ ταλαίνῃ ἀνθρωπότητι εὐμενέστερον καὶ χορηγήσῃ αὐτῇ μόριόν τι τῆς εὐδαιμονίας, δι' ἣν ἐπλάσθη καὶ ἧς ἐν τούτοις παρασάγγας μυριάκις μυρίους ἀπέχει. Εἴθε κατὰ τὸ ἔτος οὗτο ὁ ἄνθρωπος νὰ συναισθανθῇ πως τὸν προορισμόν του, ὅστις εἶνε ν' ἀγαπᾷ τὴν ματαιότητα καὶ νὰ ζητῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, νὰ γίνῃ ὅστον ἐνεστὶ τέλειος καὶ οὕτω ν' ἁρμοιωθῇ πρὸς τὸν Πλάστην, ὅστις ἐν τῇ ἄκρᾳ αὐτοῦ ἀγαθότητι κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἑαυτοῦ ἔπλασεν αὐτόν. Εἴθε τὸ ἔτος τοῦτο, ὅπερ ἀντιπροσωπεύει ἴσως τὸν αἰῶνα ὁλόκληρον, διότι 1+8+7+3=19, εἴθε, λέγομεν τὸ ἔτος τοῦτο κατορθώσῃ ἵν' ἀνασύρῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀχλύν, ἥτις πυκνὴ ἐπ' αὐτῶν κάθηται, καὶ οὕτω διαλάμψῃ ἐν ἡμῖν τὸ Φῶς τὸ ἀληθινόν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πᾶν δώρημα τέλειον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου πᾶσα ἀπορρέει εὐδαιμονία! Εἴθε ν' ἀγαπήσωμεν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, διὰ τῆς ὁποίας μόνης ὁ Θεὸς κατευθύνει τὰς ὁδοὺς ἡμῶν. Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ἀνεγίνωσκον τὰς Γραφὰς ἐπιμελέστατα. Ἂς ἐνθυμώμεθα ὅτι τὸ μακάριον τοῦτο βιβλίον, ἀφοῦ ἐγράφη, ἐστάθη ἡ καθημερινὴ σπουδὴ τῶν σοφωτέρων καὶ καλλιτέρων ἀνδρῶν, τῶν ἁγίων τοῦ

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχ. ΜΑ'.)

Θεοῦ, καὶ ὅτι, συνωδευμένον μὲ τοῦ ἀγαθοῦ Πνεύματος τὰς ἐνεργίας, ὡδήγησεν αὐτοὺς διὰ μέσου παντὸς πειρασμοῦ καὶ πάσης δυσκολίας, μέχρις οὗ εἰσῆλθον εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἐδὼ ἡ ἁγία θεοσέβεια τοῦ Δαβίδ, τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τοῦ Ἡσαΐου, τοῦ Ἱερεμίου τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα, ἡ σφοδρότης τοῦ Ἰεζεκιήλ, τοῦ Δανιὴλ ἡ ἀκλόνητος ἀδιαφορία, τοῦ Παύλου ὁ διάπυρος ζῆλος καὶ τοῦ Πέτρου ἡ ἔνθερμος ἀγάπη, ἀνεπληροῦντο καθ' ἑκάστην μὲ τὴν χάριν, διὰ τῆς ὁποίας ηὐλογήθησαν καθ' ἑαυτούς.

Ἡ σπουδὴ τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶνε *ἀναγκαία διὰ ν' ἀποκτήσωμεν ἐκτεταμένην γνῶσιν τῆς ἀληθείας*. Νὰ γνωρίσῃ τις ἀκριβῶς ὑπόθεσίν τινα χωρὶς μεγάλην προσοχὴν εἶνε τῶν ἀδυνάτων· ἔτι ὀλιγώτερον ἠμπορεῖ τις νὰ λάβῃ ἐκτεταμένην εἴδησιν τῆς θρησκείας, χωρὶς πολλὴν προσκαρτερίαν καὶ σπουδήν. Αἱ Γραφαὶ εἶνε θησαυρὸς θείας γνώσεως, ὅστις ποτὲ δὲν δύναται νὰ ἐξαντληθῇ. Ὁ πολυμαθέστατος, ὀξυνούστατος καὶ ἐπιμελέστατος σπουδαστὴς καὶ εἰς τὸν μακρότατον βίον του δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐξαντλήσῃ ἐντελῶς τὸ ἀνεξάντλητον καὶ οὐρανόπεμπτον τοῦτο βιβλίον. Ὅσον βαθύτερα ἀνορύττεται τὸ μεταλλεῖον, τόσον ἀφθονώτερα παρουσιάζονται τὰ μέταλλα. Νέον φῶς ἀκτινοβολεῖ ἀδιακόπως ἀπὸ τὴν πηγὴν ταύτην, ἐνόσῳ ἀντλεῖται.

Ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν τῆς σπουδῆς τῆς Ἁγ. Γραφῆς κάκιστα προέρχονται ἀποτελέσματα. Αὕτη εἶνε ἡ αἰτία, δι' ἣν τοσοῦτοι ἀγνοοῦν τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ βάσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Χριστὸς λέγει: «Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ (Ἰωάν. ιϐ'. 48).

Ἴσως τις εἴπῃ: «Ναί, ταῦτα εἰσὶν ἀληθέστατα, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι ἀπαίδευτος· εἶνε δὲ καὶ μεγάλον βιβλίον ἡ ἱερὰ Γραφή, καί, ὅταν ἀρχίζω νὰ τὴν ἀναγινώσκω, *εὑρίσκω πολλὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἠμπορῶ νὰ καταλάβω.*» Ἔστω· ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ πολλὰ τόσον σαφῆ, ὥστε τὰ καταλαμβάνεις εὐκολώτατα, ὡς λ. χ. τὰ «Ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ἀπολεῖσθε — ὁ πιστεύων εἰς τὸν Υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον, ὁ δὲ ἀπειθῶν οὐκ ὄψεται ζωὴν — ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν;»

Ἐν τινι βιβλίῳ, οὗ ὁ τίτλος *Βοήθημα ἱερογραφικόν*, ἀναγινώσκομεν τὰ ἑπόμενα:

«Φοβοῦμαι ὅτι πολλοὶ καθ' ἑαυτοὺς λέγουσιν, ἂν καὶ εἶνε ὀλίγοι οἱ τολμῶντες νὰ τὸ ἐκφράσωσι, *τὴν σπουδὴν ταύτην εὑρίσκω ἄνοστον καὶ ὀχληράν.* — Ἠκροατρέχων τὴν αὐθάδειαν τῆς ἀντιρρήσεως, ἀποκρίνομαι: Τὸ σφάλμα δὲν εἶνε τῆς Γραφῆς, ἀλλ' ἰδικόν σου· ἡ διαφθορά σου τὴν κάμνει ἄνοστον· δὲν τὴν ἀναγινώσκεις οὔτε μὲ ὀρθὸν φρόνημα, οὔτε ὡς ν' ἀνεφέρετο εἰς σέ. Τοῦτο εἶνε φανερόν, διότι ὅσοι τὴν ἀναγινώσκουν μὲ προσευχὴν καὶ μὲ πίστιν καὶ γνωρίζοντες τὴν πρὸς ἑαυτοὺς ἀξιολογωτάτην τῶν περιεχομένων της σχέσιν, διεγείρονται εἰς σπουδὴν καὶ προσπάθειαν ἀνέκφραστον. Πᾶσα τῆς Γραφῆς περίοδος ἔχει τὴν ἰδίαν της ἀξίαν. *Πόσον πολύτιμοι εἶνε εἰς ἐμὲ αἱ βουλαί σου*, λέγει ὁ Δαβὶδ ψαλ. ρλθ'. 17. Εἶνε ἄραγε ἄνοστον νὰ διδαχθῇς ἀπὸ ὁδηγὸν ἀλάνθαστον, τὰ πλέον ἀξιόλογα τῆς σοφίας διδάγματα; Εἶνε ὀχληρὸν νὰ μάθῃς τί θέλει σὲ κάμει εὐδαίμονα εἰς τὸν βίον τοῦτον καὶ εἰς τὸν αἰῶνα; Ἐὰν μέρη τινὰ τῆς Γραφῆς σοὶ φαίνωνται κατὰ τὸ παρὸν ὡς περιττά, τὸ αἴτιον εἶνε δὲν εἶδες ἀκόμη τὴν μ' ἄλλα μέρη συνέχειάν των. Ὅλα χρίζονται διὰ τὰ ὁποῖα ἐγράφη μεγάλα τέλη. Εἰς αὐτὴν περιλαμβάνεται ἡ διακήρυξις ἐλέους εἰς ὁμοίους σου ἁμαρτωλούς. Ἤθελε κανεὶς δίκαιος πταίστης κρίνει ποτὲ ἄνοστον τῆς συγχωρήσεως αὐτοῦ ἀγγελίαν; Μάλιστα δὲ ὅταν ἴδῃς τὰ πράγματα τῷ ὄντι, παῦ ἄλλο βιβλίον θέλει σοὶ φαίνεσθαι οὐτιδανὸν καὶ ἄνοστον πρὸς τοῦτο. Λεῖπε ἀπὸ τὴν ἀντίρρησιν ταύτην, διὰ νὰ μὴ δείξῃς διὰ μιᾶς πόσον ἀθλία εἶνε τοῦ ἰδίου σου πνεύματος κατάστασις».

Ἄλλοι λέγουν: *Δὲν ἔχω καιρὸν* νὰ ἀναγινώσκω τὴν Γραφήν. Ἐπικαλοῦμαι, λέγει ὁ αὐτὸς συγγραφεύς, τὴν συνείδησίν σου, ἂν δὲν καταγίνεσαι πολλάκις χωρὶς ἀνάγκην εἰς πράγματα πολὺ ὀλιγωτέρου ἄξια· ὅσον δὲ καὶ ἂν ἦνε τῷ ὄντι τόσον ἄσχολος ὁ βίος σου, τῆς Γραφῆς ἡ σπουδὴ δὲν θέλει ἐμποδίσει, ἀλλὰ βοηθεῖ τὸ ἔργον σου, διδάσκουσά σε νὰ τὸ τελειώνῃς μὲ ἡσυχον καὶ ἐπιμελὲς πνεῦμα. Ἔπειτα πάντοτε εὑρίσκεις καιρὸν νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς καὶ ἐνίοτε νὰ διασκεδάζῃς· ἀλλὰ τί εἶνε τῆς ψυχῆς σου ἡ τροφὴ ἀπείρως ἀναγκαιοτέρα; Ὁ Κύριος λέγει: «Τὰ λόγια τοῦ στόματός σου ἐτίμησα πλειότερον τὴν χρειώδη μου τροφήν.» Ἄνθρωπε, ὁμοιάζεις ἄνδρα εἰς μέσον μάχης — ἡ Γραφὴ εἶνε ἡ πανοπλία σου. Ὦ! μὴ ἀπορρίψῃς, διὰ νὰ μὴ πληγωθῇς καὶ ἀπολεσθῇς διὰ παντός.

Η ΝΥΞ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΟΝ ΕΜΜΕΤΡΟΝ.

(Ἀπομιμηθὲν ἔκ τινος πεζοῦ Γαλλικοῦ διηγήματος)

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΤΩι ΚΥΡΙΩι Ε. ΕΥΤΥΧΙΔΗι.

I

Ἦτον ἡ νὺξ ἐκείνη ἡ λαμπρά,
ἡ τελευταία νὺξ τοῦ ἔτους ἦτο.
Ἀντήχουν ᾄσματα παντοῦ φαιδρὰ
καὶ πλῆθος ἐν ταῖς ῥύμαις συνωθεῖτο.

Ἐξέπνεε τὸ ἔτος· ἀντ' αὐτοῦ
ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνυψοῦτο ἄλλο.
Χαρὰ κ' ἐλπὶς ἐξήστραπτε παντοῦ
καὶ μουσικαὶ ἀντήχουν ἐν τῷ σάλῳ.

Ἐν ᾧ γελᾷς ἄνω οὐρανὸς
σὺν ἀργυρᾷ σελήνῃ καὶ αἰθρίᾳ
ἀνέφελος, λαμπρὸς καὶ γαλανὸς
τοῖς χαρωποῖς βροτοῖς συνεμειδία.

Ἀνέτελλεν ὡς Φοῖβος τηλαυγὴς
εἰς τὸν τῆς γῆς αἰθέρα νέον ἔτος,
χαρὰν κ' ἐλπίδα ραίνον ἐπὶ γῆς
ὡς ἀνθοβόλος ἄνοιξις ἁπλέτως.

Ἠγάλλοντο ἐπὶ τῇ ἑορτῇ,
ὑπὸ ματαίων ὕπτιαντο ἐλπίδων
καὶ πάντες ἐν τραπέζαις οἱ βροτ
πλουσίαις ηὐωχοῦντο τε καὶ ἤδων

Ἦτον ἡ νὺξ ἐκείνη ἡ λαμπρά,
ἦτον ἡ νὺξ τοῦ ἔτους ἡ ὑστάτη·
Ἀντήχουν ᾄσματα παντοῦ φαιδρὰ
καὶ πλῆθος ἐν ταῖς ῥύμαις ἐβημάτει.

Ἐξέπνεε τὸ ἔτος καὶ χαρὰ
ἐν τῇ μορφῇ παντὸς ἐζωγραφεῖτο,
πλὴν πένθιμος αὐτὴ καὶ ζοφερὰ
ἡ πανυχὶς εἰς ἕνα μόνον ἦτο.

Περίλυπος ἀνὴρ γεγηρακὼς
ἐπὶ χειρὸς τὴν κεφαλὴν ἐρείδων
τὸ πλῆθος ἐθεᾶτο σκεπτικὸς
τὸ ἔμπλεον φαιδρότητος κ' ἐλπίδων.

Ἐπὶ θυρίδος στέγης πενιχρᾶς
καθήμενος ἐστέναζε κ' ἐθρήνει,
τῆς τύρβης τῶν βροτῶν τῆς ὀχληρᾶς
φυγὼν μακρὰν ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ.

Ἀμέτοχος τῶν τέρψεων αὐτῶν,
τοὺς ὀφθαλμούς του ῥίπτων εἰς τὰ κάτω,
πεπληρωμένους πάντας τῶν βροτῶν
χαρᾶς καὶ θυμηδίας ἐθεᾶτο,

Ἐν ᾧ μακρὰν, ἀπέχων τῶν φαιδρῶν
ἀνθρώπων, τῶν ᾀσμάτων καὶ παιγνίων
καὶ τόπον ζοφερὸν ἐγγὺς ὀρῶν,
ἐστέναζεν ἐκεῖνος ἐκ μυχίων.

Ἦν ἀσθενής, ὠχρὸς καὶ φθισιῶν·
τὸν ἔτηκον τοῦ συνειδότος τύψεις.
Εἶχε ψυχὴν πλήρη μετανοιῶν,
πεφορτωμένον γῆρας ἀπὸ θλίψεις.

Ἐξήκοντα καὶ εἰς ἐνιαυτοὶ
τὴν κεφαλὴν εἶχον αὐτοῦ λευκάνει·
θὲν εὕρισκε δ' ἐν πᾶσι τούτοις τι
δυνάμενον ἐκεῖνον νὰ εὐφράνῃ.

Περὶ τῶν νεῶν του πλεῖστα θλιβερὰ
ἐστρέφοντο συμβάντα τῆς ζωῆς του
καὶ ἄκρυα κατέχεε πικρά,
στιγμῆς ἀναμνησθεὶς ἀνεπιλήστου,

Καθ' ἣν αὐτὸν παιδίον χαρωπὸν
ὁ φίλτατος πατὴρ αὐτοῦ τὸν φέρει
πρὸ τῆς εἰσόδου δύο ἀτραπῶν,
ἃς δύο ἀγουσαὶ τοὺς πάντας μέρη,

Ἦσαν αἱ δύο τῆς ζωῆς ἕδραι·
καὶ ἄγουσαι ἡμᾶς εἰς δύο τέλη—
ἤθελε ὁ πατὴρ του νὰ ἴδῃ,

τῷ λέγει, καὶ ἐκλέξῃ οἵαν θέλει.

Ἡ μία εἰς λειμῶνα προσφιλῆ
καὶ ἥρεμον τὸν ἄνθρωπον κομίζει·
χλόη ἐν αὐτῷ ἀειθαλεῖ,
ἀΐδιον δὲ ἔαρ τὸν στολίζει.

Τὸν ὡραΐζει Φοῖβος καθαρός,
ὑπὸ ζεφύρου ψύχετ' αἰωνίου.
Ἐν τούτῳ ὁ ὀδίτης ἱλαρὸς
διάγει τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου.

Ἡ ἄλλη ἀτραπὸς εἰς σκοτεινὸν
καὶ φρικαλέον μᾶς ὠθεῖ πεδίον,
εἰς ἄντρον κατοικίαν ἐχιδνῶν
καὶ γέμον τρομερῶν δηλητηρίων.

Βαβαὶ ὑπ' ἐχιδνῶν θηριωδῶν
τὰ σπλάγχνα του οἰκτρῶς ἐξερριζοῦντο
καί—φεῦ—ὑπὸ ποτῶν φαρμακωδῶν
τοῦ γέροντος τὰ χείλη ἐπληροῦντο.

Δακρυσταγῆ δὲ τότε ὀφθαλμὸν
εἰς τ' οὐρανοῦ τὸν θόλον ἀτενίζει
καὶ γοερὸν στεναξας στεναγμὸν
«Ἐπάνελθε νεότης» ψιθυρίζει.

«Ἐπάνελθε νεότης μου καλή,
» ὦ πρῶτα ἐπανέλθετέ μου ἔτη,
» ὦ παιδικὰ τοσοῦτον προσφιλῆ
» ὡραῖα ἀνατείλατε νῦν ἔτι.

» Σὺ δ' ἄξον με, ὦ πάτερ σεβαστέ,
» πρὸ ἀμφοτέρων τῶν ὁδῶν καὶ πάλιν.
» ὅπως καὶ νῦν ἐκλέξω ὡς ποτὲ
» τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο . . . πλὴν τὴν ἄλλην.

Τοιαῦτα στιγαλέως προσῤῥωνῶν,
τὰς πελιδνάς του καὶ τρεμούσας γνάθους
μὲ δάκρυα κατέβρεχε θρηνῶν
καὶ στεναγμοὺς ἐστέναζεν ἐκ βάθους.

Εἰς μάτην τὴν νεότητα καλεῖ·
τὴν εἶχε πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἀφήσει.
Εἰς μάτην προσκαλεῖ τὸν προσφιλῆ
πατέρα του· πρὸ χρόνων εἶχε δύσει . . .!

Καὶ ἕλανέν του οὐρανοῦ ὁρῶν
τὰς ἀχανεῖς καὶ κυανᾶς κοιλάδας,
τῶν μαρμαιρόντων ἄστρων τὸν χορὸν
καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνων μυριάδας,

Ἓν ἄστρον ἀμυδρὸν παρατηρεῖ
ἐλάχιστον διάστημα ἀνῦσαν
τοῦ θόλου τ' οὐρανοῦ καὶ ἀναρεῖ
ἀστράψαν, κλονισθὲν καὶ τέλος σβῦσαν.

«Ἴδού κἀγὼ τίς —ῥίμφ— τὶς εἰμί·
« βραχεῖαν δὲ ἐστιμένω ὑμμεμνῆσθαι·
διεκόφθην δ' εὐθέως οἱ λογισμοὶ
τὴν ῥῆσιν του τὴν διακεκομμένην.

Μὲ πόνον δ' ἐλογίσθη τῆς ψυχῆς
τοὺς φίλους του αὐτῷ συνομιλήκους,
οἵτινες ζῶντες τώρα εὐτυχεῖς
ὀλβιωτάτους συνεκρότουν οἴκους

Καὶ οἵτινες κατὰ τὴν νύκτ' αὐτὴν
δὲν ἔκλαιον, ἀλλ' ἦσαν εὐφροσύνῃ,
προσμένοντες φαιδρῶς τὴν ἑορτήν,
χωρὶς οὐδεὶς νὰ τοὺς ἐκρεύγῃ θρῆνος.

II.

Ἤδη ὁ κώδων τοῦ ναοῦ φαιδρῶς
ἀνήγγελλε τὴν ἔλευσιν τοῦ χρόνου,
ὁ ἦχος του δ' ὡς ἦχος πενθηρὸς
ἀντήχει εἰς τὸ οὖς ἐκείνου μόνου.

Τοῦ κώδωνος ἀκούσας τῆς φωνῆς,
καὶ πάλιν ἀλγεινῶς κατελυπήθη
καὶ πάλιν τοὺς φιλτάτους του γονεῖς
μετ' ἄλγους ψυχικοῦ ἐνεθυμήθη

Καὶ τὰς εὐχὰς καὶ συμβουλὰς αὐτῶν
ἃς ἔδιδον ἐκείνῳ ἐκ καρδίας
ἀντὶ χρυσοῦ καὶ ὡρεῶν φθαρτῶν
κατὰ τὴν νύκτ' αὐτὴν τῆς θυμηδίας.

Φεῦ! συμβουλὰς λαμπρὰς πλὴν οὐδαμῶς
ὑπ' ἄρρονος υἱοῦ εἰσακουσθείσας!
Εὐχὰς ἀψιλευθείσας μεν θερμῶς,
οὐδόλως δ' ὑπ' αὐτοῦ ἐκπληρωθείσας.

Καὶ ταπεινοῖ ἐκεῖνος ἐν αἰδοῖ
τοὺς ὀφθαλμοὺς εὐθὺς τοὺς ἀσθενεῖς του·
ἠχοῦνεν ἔτι πλέον νὰ ἴδῃ
τὸ μέρος ἐνθ' ἠμέλουν οἱ γονεῖς του.

Καὶ τὴν λευκὴν ὑπὸ χιόνος γῆν
μὲ δάκρυα ἀπελπισμοῦ ραντίζει
καὶ μὲ ψυχῆς οἰκτρὰν διαῤῥαγὴν
«Ἐπάνελθε νεότης» ψιθυρίζει.

III.

Κ' ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ τῇ γοερᾷ
χαρίεσσα νεότ,ς καὶ ἡδεῖα
τοῦ γηραιοῦ νὰ πρώην ἀχθηρὰ
εὐθέως διεδέχθη γηρατεῖα.

Ἦν ὅναρ ταῦτα πάντα θλιβερὰς
ποτίσαν τὴν καρδίαν του πικρίας
κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τῆς χαρᾶς·
ἐν ὥραις παγκοσμίου εὐθυμίας.

Ἦτον εἰσέτι νέος, καὶ στιλπνὴ
ὡς ἔθνος τὸν ἑστεράνου κόμη,
ἡ ᾗδη του δ' ἐκείνον καλλονὴ
ἐκόσμει ζωηρότητι καὶ ῥώμῃ.

Ἀφυπνισθεὶς τὰ πέριξ θεωρεῖ,
τὰ πάντα ὡς ἐρήμην ἀλλαγὴν·
Τὰ νεαρά του βλέπων ἄπορεῖ
καὶ κράζει «ὦ νεότης μου γλυκεῖα!»

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

Τὸ γῆρας καθορᾷ τὸ ἐπαχθὲς
δίκην καπνοῦ διαλυθὲν ἀρτίως,
πλὴν μόνον φεῦ! ἓν βλέπει ἀληθές ...
Τὰ σφάλματα, ὧν πλήρης του ὁ βίος.

—

Εὐχαριστεῖ τὸν Ὕψιστον θερμῶς
ἐν συντριβῇ κ' ἐν συνειδότος τύψει,
διότι ἡ νεότης οὐδαμῶς
εἶχεν αὐτὸν εἰσέτ' ἐγκαταλείψει.

—

Διότι νέος ὢν ἦν δυνατὸν
τὴν πρότερον διαγωγὴν ν' ἀλλάξῃ·
ἠδύνατο ν' ἀφήσῃ πᾶν μεμπτὸν
κ' εἰς τὸ ἑξῆς πᾶν ἀρεστὸν νὰ πράξῃ.

—

Ἠδύνατο τὴν ἀτραπὸν λιπὼν
τὴν σκολιὰν ἐκείνην τῆς κακίας,
τὴν ἄλλην ν' ἀναλάβῃ ἀτραπὸν
τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐδαιμονίας.

—

Τοιοῦτος δ' ἐπὶ τέλους εἰσελθὼν
εἰς τὴν ὀλβίαν χώραν, μετὰ κόπων
ν' ἀξιωθῇ τῶν ταύτης ἀγαθῶν
καὶ τῶν σπαρτοῖς καταβριθόντων τόπων.

—

Ἦτον ἡ νὺξ ἐκείνη τῆς χαρᾶς
καθ' ἣν φαιδρῶς ἓν ἔτος ἐγεννᾶτο,
ὁπότε καὶ εἰς σκέψεις θλιβερὰς
ὁ νέος μας τοιαύτας ἐπλανᾶτο.

—

IV.

Καὶ σεῖς, ὦ ἀναγνῶσται νεαροί,
ὁμοίως ἂν καὶ σεῖς πλανᾶσθε ἤτε
ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, αὐθωρεὶ
Ὦ! ἄφετε αὐτὴν χωρὶς ν' ἀργῆτε.

—

Τὴν ἄλλην δ' ἀναλάβετ' ἀτραπόν,
τὴν εἴσοδον λειμώνων εὐανθέμων
εἰς γηρατεῖον ἄμοιρον λυπῶν
κομίζουσαν κ' εἰς τέλος τρισευδαίμον.

—

Τὸ ὄνειρον αὐτὸ τὸ τρομερὸν
εἴθε πολλοὺς ἡμῶν νὰ μετατρέψῃ
εἴθε καρπὸν μετανοιῶν ἄδρὸν
ἐκ τῆς καρδίας πάντων μας νὰ δρέψῃ.

—

Εἴθε οὐδεὶς νὰ φθάσ' εἰς τὸν βαθμὸν
τοῦ γέροντος αὐτοῦ, καθ' ὃν ἐν λύπῃ
δακρύβρεκτον σπογγίζων ὀφθαλμὸν
«Ἐπάνελθε νεότης μου» νὰ εἴπῃ.

—

Ὦ! εἴθε ναὶ οὐδέποτε αὐταὶ
αἱ λέξεις, ἀναγνῶσται φίλτατοί μου,
νὰ φύγωσι τὰ χείλη σας ποτὲ
μετ' ἤχου σιγαλέου καὶ πενθίμου.

—

Διότι ὡς τὸν γέροντα κανεὶς
ἂν κράξῃ «ὦ ἐλθὲ νεότης φίλη!»
Οὐδέποτ' ἡ νεότης τῆς φωνῆς
θ' ἀκούσῃ οὐδὲ πλέον θ' ἀνατ[ε]

—

Κων)πολις 21 Δεκεμβρίου 18[7]
Θ. Χ

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

—

Ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς ἀρχαιότητος εἶχον τοὺς δούλους των· ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ αἰτία, ἥτις ἐπέφερε τὸ νὰ ἦνε μία μερὶς κατοίκων ὑποδεεστέρα τῆς ἄλλης, ὅμως τοῦτο ὑπῆρξέ ποτε. Οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶχον τοὺς εἵλωτας αὐτῶν· οἱ Ἀργεῖοι τοὺς γυμνῆτάς των· οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ Κρῆτες εἶχον ὡσαύτως τοὺς δούλους αὐτῶν. Ἕκαστον τῶν ἀτυχῶν τούτων φύλων ὑπῆρξέ ποτε ἔθνος χωριστόν, ὅπερ μεγάλαι συμφοραὶ εἶχον καταστήσει ὑποχείριον εἰς τοὺς νικητάς. Ἐν Ρώμῃ ὑπῆρχον πολλοὶ δοῦλοι ἐκ διαφόρων ἐθνῶν, τοὺς ὁποίους ἡ δημοκρατία εἶχεν ἁρπάσει ἀπὸ τὰ διὰ τῶν ὅπλων ὑποταχθέντα ἔθνη. Οἱ δοῦλοι ἐνίοτε ὑφίσταντο τὰς τιμωρίας καὶ τὰς ποινάς, τὰς ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ λειποτακτοῦντος στρατοῦ. Ὁ δοῦλος, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ εὐφυΐα του ἢ ἡ ὡραιότης του, δὲν ἦτο ἄτομον ἀλλὰ πρᾶγμά τι. Δὲν ἠδύνατο πότε νὰ κατέχῃ, οὔτε αὐτὰ τὰ τέκνα του, ἐπειδὴ ἦτο καὶ αὐτὸς ἰδιοκτησία τινός, ὡς τὰ μικρὰ ζῶα εἶνε ἰδιοκτησία τοῦ κυρίου των. Ἡ κατοχὴ δούλου τινός, καθὼς παντὸς ἄλλου πράγματος, ἔπρεπε νὰ ἦνε διηρημένη μεταξὺ δύο πολίτης τις κατεῖχε τὴν ἐπικάρπωσιν, καὶ ἄλλος τις τὴν ἰδιοκτησίαν μόνην.

Οἱ δοῦλοι ἐν Ρωμῃ ἐξήσκουν ὅλα σχεδὸν τὰ ἐπιτηδεύματα· ἦσαν ἰατροί, μουσικοί, γραμματεῖς καὶ ἔμποροι μάλιστα, ἀλλὰ πάντοτε πρὸς ὄφελος τοῦ κυρίου, ὅστις τοὺς εἶχεν ἀναθρέψει ἢ ἀγοράσει. Οἱ δοῦλοι τῶν πλουσίων εἰργάζοντο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν παρὰ τοῖς κυρίοις αὐτῶν, κατασκευάζοντες τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὸν βίον, ὑφαίνοντες πανία ἢ σφυρηλατοῦντες σίδηρον. Ἐὰν δὲ τὰ ἔργα των ἦσαν πλειότερα τῶν ἀναγκαούντων εἰς τὴν οἰκίαν, ἐπωλοῦντο καὶ ηὔξανον τὴν περιουσίαν τῶν κυρίων. Οἱ δ[ο]ὶ ἐνίοτε ἦσαν πολυάριθμοι ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ οἰκογενείᾳ· δείγματος χάριν ὁ Ἀθήναιος μνημονεύει ἰδιώτου τινὸς ἔχ[ο]ντος 20,000 δούλων. Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει ὅτι Κλαύδιός τις [ἐ]ρωσε διὰ διαθήκης ὅτι, ἀπολέσας πολλὰ κατὰ τοὺς ἐμφ[υ]λίους πολέμους, δὲν κατέλειπεν ἢ 4116 δούλους, 5680 ζεύγη [βο]ῶν, 250,000 διαφόρων κατοικιδίων ζώων καὶ 600 ἑκατομμύρ[ια] στερτίων.

Ὁ Πλίνιος ἀναφέρει πολλὰ παραδείγματα δούλων πωλ[ου]μένων εἰς πολὺ ὑψηλὰς τιμάς· σοφός τις γραμματικὸς παρεχ[ώ]ρησεν ἐπὶ πλειοδοτήσει ἀντὶ 200 χιλιάδων σηστερτίων. Πολλοὶ δ[ού]λοι ἐπωλήθησαν ἐπίσης ἀκριβὰ διὰ τὴν ἱκανότητά των. Οἱ δοῦλ[οι] καλούμενοι ἀγροτικοὶ (rurals) ἐστέλλοντο εἰς κτῆμά τι [καὶ] ἐργάζωνται εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἦσαν ἀληθεῖς δουλοπάροικοι, [κα]λούμενοι ὁμοῦ μὲ τὴν γῆν. Ἐδίδετο αὐτοῖς πρὸς κατοικίαν [τι]γειόν τι φωτιζόμενον διὰ στενοῦ φεγγίτου, ἔνθα διήρχοντο τὴ[ν] κατ' ἀλυσίδετοι· ἐλάμβανον πρὸς τροφὴν μερίδα σίτου, ἄλατ[ος] καὶ λαχάνων. Οἱ δοῦλοι θυρωροὶ ἦταν ἀλυσίδετοι τὴν νύκτα [ἐπὶ] θύραν τῆς οἰκίας· ἡ τροφὴ καὶ ἡ κατοικία των δὲν διέφερ[ον] τῶν τῆς τῶν ἀγκυλοδόντων κυνῶν (bouledogues), τῶν [ὁποί]ων συνεμερίζοντο τὰς ὑπηρεσίας. Δὲν δύναταί τις ν' ἀναγνώσῃ [μ]ετρίως τὰς λεπτομερείας τῶν τιμωριῶν, τὰς ὁποίας ἐπέβ[αλ]λον εἰς αὐτοὺς καὶ διὰ τὰ ἐλαφρότερα πταίσματα. Ὁ Κλαύδ[ιος], Ἀδριανός, ὁ Ἀντωνῖνος, ἐθέσπισαν νόμους εὐνοϊκοὺς πρὸς [τ]ὴν δυστυχεῖς τοὺς εἰς δουλείαν καταδικασθέντας· ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ [φ]ιλοσοφία ἐστάθη ἀνίκανος νὰ διορθώσῃ τὰ ἀρχαῖα ἤθη· πρὸς τοῦτο ἦτο ἀναγκαία ἡ ἠθικὴ δύναμις τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ι. Ἰωαηρίδης

Ψηφιοποίηση: Ελληνική Βιβλιοθήκη Βέροιας

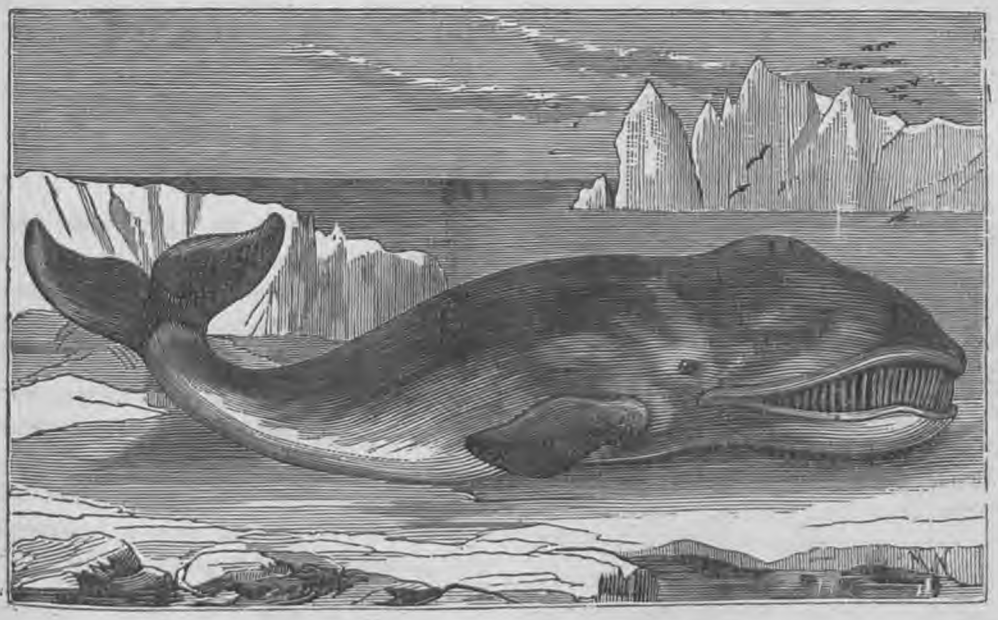
ΚΗΤΟΕΙΔΗ.

Τὰ ζῶα, ὡς γνωστόν, διαιροῦνται εἰς τέσσαρας συνομοταξίας· σπονδυλωτά, τὰ ἀρθρωτά, τὰ μαλάκια καὶ τὰ ἀκτινωτά.

Ἡ συνομοταξία τῶν σπονδυλωτῶν ὑποδιαιρεῖται εἰς δώδεκα ταξίας, ὧν ἡ ἑνδεκάτη εἰσὶ τὰ κητοειδῆ. Τὸ σῶμα τῶν ζώων των, καλυπτόμενον ὑπὸ γυμνοῦ δέρματος, ἀπολήγει εἰς μέγα ζόντιον πτερύγιον. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο διακρίνει τὰ τοειδῆ ἀπὸ τῶν ἰχθύων, ὧν τὸ οὐραῖον πτερύγιον διευθύνεται ντοτε καθέτως.

Τὰ κητοειδῆ ὑποδιαιροῦνται εἰς δύο φυλάς, ἐξ ὧν ἡ μὲν πε- λαμβάνει τὰ φυτοφάγα κητοειδῆ, ἅτινα ἐξερχόμενα τοῦ ὕδατος ὕδωρ, ὅπερ καταπίνουσιν, εἰς μέγιστον ὕψος. Αἱ φάλαιναι παρέχουσι μεγάλην ποσότητα ἐλαίου, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ πιμελώδους στρώματος, τοῦ κειμένου ὑπὸ τὸ δέρμα των. Ἐκ τῶν ὀδόντων αὐτῶν κατασκευάζεται ἡ ἐλαστικὴ καὶ κερατίνη ἐκείνη ὕλη, ἥτις ἐν τῇ βιομηχανίᾳ φέρει τὸ ὄνομα β ά λ α ι ν α (μπαλαίνα).

Οἱ φυσητῆρες παρέχουσι τὸ σπερμακήτιον. Ἡ ὕλη αὕτη, ἐξ ἧς κατασκευάζονται τὰ σπερματσέτα, περιέχεται εἰς μεγάλα ὀστείνας κοιλότητας, εὑρισκομένας εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς τερατίου κεφαλῆς τῶν ζώων τούτων. Ἡ εὔοσμος οὐσία, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα ἄ μ β α ρ ο ν (ἄμπαρη), φαίνεται ὅτι εἶνε ἔκκριμα τῶν ἐντοσθίων τοῦ φυσητῆρος καὶ εὑρίσκεται πολλάκις ἐπιπλέουσα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἢ ἐρριμμένη εἰς τὰς ἀκτάς.

Φάλαινα

φουσιν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ τρέφονται μὲ χόρτα, ὡς ἡ φώκαινα καὶ ἡ σειρήν· ἡ δὲ τὰ ἰχθυοφάγα κητοειδῆ, εἰς ἃ κατατάσσονται ἡ δελφῖνες, αἱ φάλαιναι καὶ οἱ φυσητῆρες.

Τινὰ τῶν κητοειδῶν, ὡς αἱ φάλαιναι, στεροῦνται ὅλως ὀδόν- των· ἄλλα τινὰ φέρουσιν ὀδόντας ἐπὶ τῆς ἄνω μόνον σιαγόνος ἢ ἐπὶ τῆς κάτω· τινὰ δέ, ὡς οἱ δελφῖνες, καὶ ἐπὶ τῶν δύο. Εἰς τὰς φαλαίνας οἱ ὀδόντες ἀντικαθίστανται διὰ μακρῶν κερατίνων πλακῶν, αἵτινες κεῖνται ἐπὶ τῆς ἄνω σιαγόνος καὶ σχηματίζουσι ἐγκλίβας, σκοποῦσας τὴν κάθειρξιν τῶν ἰχθύων καὶ ἄλλων ζω- ίων, ἐξ ὧν τὰ τεράστια ταῦτα κητοειδῆ τρέφονται.

Οἱ φυσητῆρες ἔχουσι τοὺς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μυ- κῆρας ἀνοικτοὺς διὰ μιᾶς ἢ δύο ὀπῶν, δι' ὧν ἀναρυσῶσι τὸ

Ἓν εἶδος τοῦ φυσητῆρος ἕνεκα τῆς μεγάλης του κεφαλῆς κα- λεῖται φ υ σ η τ ὴ ρ ὁ μ α κ ρ ο κ έ φ α λ ο ς· ἀπαντᾶται δὲ εἰς τὸν Ἀ- τλαντικὸν Ὠκεανὸν καὶ εἰς τὴν Μεσόγειον. Τὸ μῆκος αὐτοῦ φθάνει τοὺς ἑβδομήκοντα πόδας.

(Ἐκ τῆς ζωολογίας).

ΑΛΙΕΙΑ ΤΩΝ ΚΗΤΟΕΙΔΩΝ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλ. ὑπὸ Α. Π.)

Τὰ γιγάντεια ταῦτα ζῶα εὑρίσκονται εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠ- κεανόν, μέχρι τοῦ βορείου τῆς Καλιφορνίας πλάτους, τέρας τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας, εἰς τὰς Κινεζικὰς θαλάσσας, τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὸν Ἀτλαντικόν· κάποτε δὲ φαίνεται καὶ πλησίον τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ πορθμοῦ.

Τὰ πλοῖα, ἅτινα διὰ τὴν ἁλιείαν του μεταχειρίζονται, εἶνε τριακοσίων μέχρι τετρακοσίων τόνων, καλῶς ἐρωδιασμένα μὲ κοντὰς κεραίας, διὰ νὰ ἦνε εὐμεταχείριστοι, καὶ προφυλαγμένα μὲ παραπετάσματα, μελανὰ δὲ χρωματισμένα. Φέρουν ἓξ ἀκάτια μακρά, στενὰ καὶ μυτερὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, περὶ τοὺς τριάκοντα δύω ἄνδρας, ὡς καὶ χειρούργον. Εἶνε ἐρωδιασμένα μὲ βαρέλια καὶ λέβητας διὰ νὰ βράζουν τὸ πάχος.

Φθάνοντα εἰς τὸ μέρος τῆς ἁλιεύσεως τὰ πλοῖα, εἶνε πάντοτε ἕτοιμα μὲ δύω ἀνθρώπους εἰς τὰ ὑψηλότερα τεθειμένους πρὸς ἀνακάλυψιν κήτεων. «Ἐκεῖ ἐξέρχεται» φωνάζει εἷς ἐξ αὐτῶν. «Ἐκεῖ πάλιν» δεικνύων τὴν διεύθυνσιν ὅπου εἶδε τὸ σημεῖον. Εἰς μίαν στιγμὴν τὸ πᾶν εἶνε εἰς κίνησιν. Αἱ λέμβοι παρασκευάζονται καὶ πηγαίνουν ἀμέσως μετὰ μεγάλης ταχύτητος ὄπισθεν τοῦ κήτους. Κατὰ πρῶτον τὸ προσβάλλουν· τὸ δὲ ζῶον ἀντιδρᾷ κρυπτόμενον εἰς τὰ βαθύτερα τῶν ὑδάτων. Ὁ ἔμπειρος πλοίαρχος σημειώνει τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον κατέδυσε, καὶ ἐπειδὴ τὸ κῆτος δὲν δύναται νὰ μένῃ ἐπὶ πολὺ βυθισμένον, παρατηρεῖ ἀνησύχως διὰ τὴν ἐκ νέου ἐμφάνισίν του. Ἀναβαίνει τὸ κῆτος. Ἐκ νέου αἱ λέμβοι ἀρχίζουν τὴν καταδίωξίν του. Ὁ πλοίαρχος, ὅστις κυβερνᾷ τὴν μεγάλην λέμβον, ἀναπηδᾷ ἐπὶ τῆς πρώρας καί, ἁρπάζων τὸν κάμακα, τὸν ρίπτει μεῦ ὅλης τῆς δυνάμεως τοῦ μυώδους βραχίονός του ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ ζώου, κραυγάζων «Ἀποσυρθῆτε!!» Τότε ἀμέσως τὸ κῆτος ἐξέρχεται ἐκ τῆς σκληρᾶς προσβολῆς, ἀρχίζον νὰ κτυπᾷ διὰ τῆς οὐρᾶς του καὶ περιστρεφόμενον καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ἕως οὗ τὸ περιτριγυρίζον ὕδωρ γένῃ σωρὸς ἀφροῦ. Ἐνίοτε ἐκτοξεύει τὴν λέμβον μετὰ βίας μακρὰν του μὲ μεγάλην ὁρμήν· ἄλλοτε μουγγρίζει καὶ τότε, ἅμα τὸ πρῶτον σχοινίον πλησιάζει νὰ τελειώσῃ, τὸ δεύτερον δένεται πλησιάζοντα δὲ ἐγκαίρως καὶ τὰ ἄλλα ἀκάτια δένουν καὶ ἐκεῖνα τὰ σχοινία των, διότι τὸ κῆτος βυθίζεται πολὺ βαθέως. Τότε ὁπωσδήποτε ἀπὸ τὸ πολὺ τρέξιμον τὸ κῆτος ταχέως ἀποκάμνει· ἀπὸ δὲ τὰς λέμβους προσβάλλουσιν αὐτό, ἅμα φανῇ, ἐμπήγοντες περισσότερα καμάκια εἰς τὴν πλευράν του, καὶ ἡ πνοὴ τοῦ θανάτου φθάνει. Τρομερὸς σπασμὸς διέρχεται διὰ τοῦ ὑπερμεγέθους σώματός του, καὶ τότε τὸ ζῶον ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὴν οὐράν του, περιστρεφόμενον καὶ ἀγωνιζόμενον μὲ μεγαλειτέραν βίαν ἢ πρότερον. Οἴμοι! συμβαίνει, ἡ λέμβος μετὰ τοῦ πληρώματος μετὰ τόσον μεγάλην προσβολὴν νὰ βυθισθῇ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Ἓν κτύπημα ἀρκεῖ νὰ τὴν συντρίψῃ εἰς τεμάχια καὶ οἱ ἄνδρες κολυμβῶντες νὰ σωθοῦν.

Ὅταν τὸ κῆτος μουγγρίζῃ μακράν, ἐννοοῦν, ὅτι πρέπει νὰ ἀφήσουν ἑπτακοσίας ὀργυιὰς σχοινίου, ἤτοι τέσσαρα σχοινία. Ἄλλοτε, ἀφοῦ ἀνατρέψῃ μίαν ἢ περισσοτέρας λέμβους, φεύγει μὲ καμάκια, ἐμπηγμένα ἐπ' αὐτοῦ, καὶ διακοσίας ὀργυιὰς σχοινίου. Εἰς τὰς περισσοτέρας ὅμως περιστάσεις καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰς ἄλλας λέμβους, καὶ τέλος φονεύεται στρεφόμενον ἐπὶ τὴν πλευράν του. Τοῦ κήτους φονευθέντος, τὸ πλοῖον διευθύνεται πρὸς αὐτό, ἢ ἂν ἦνε γαλήνη, στέκει μακρόθεν. Κατ' ἀρχὰς τρυπᾶται πλησίον τῆς κεφαλῆς· ἀκολούθως ἡ κεφαλὴ ἀσφαλιζομένη, καὶ τέλος διαμελίζεται. Τότε ἔχοντες μέσην σχοινία καὶ κρατοῦντες πελέκεις εἰς τὰς χεῖρας, βαίνουν ἐπὶ τοῦ πτώματος καὶ ἀρχίζουν νὰ τὸ διαμελίζουν. πτεται μὲ τὸν πέλεκυν εἰς τεμάχια, δύω ἢ τριῶν ποδῶν κατὰ σπειροειδῆ διεύθυνσιν περὶ τὸ σῶμα τοῦ κήτους. γραμμὴ τῶν τεμαχίων σύρεται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος γαλείων ἀπὸ μακράν, ἐργαζομένης τῆς μηχανῆς, καὶ τεμάχια ἀνέρχονται· τὸ δὲ σῶμα περιστρέφεται μέχρις κληρον τὸ κρέας κατακοπῇ. Ὁ γυμνὸς σκελετὸς χαλᾶ τὰ σπερματικὰ ὑγρὰ ἀνασύρονται ἐφ' ἐπίτηδες καθίσκου· ἡ ἐργασία τελειώσῃ, ἀναβιβάζουν τὸν καθίσκον ἐπὶ τοῦ

Ἀκολούθως ἡ ἐργασία συνίσταται εἰς τὴν ἐξαγωγὴν δηλ. εἰς τὸ νὰ βράσουν τὰ τεμάχια τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ σπ τος. Οἱ λέβητες θέτονται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος εἰς τὰ των. Τὸ οὖλον (σγουρὸν) μέρος τοῦ δέρματος ἐξάγεται μ ἔλαιον, χρησιμεῦον δι' ἔνευσμα. Τὸ πολύτιμον σπέρμα ται κατ' ἀρχὰς χωριστὰ καὶ φυλάττεται.

Ἡ μεγαλειτέρα ποσότης τοῦ κητελαίου, ἡ εἰσαγομένη λιμένα τοῦ Λονδίνου, εἶνε περίπου ὀκτὼ χιλιάδες τόνοι κα

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Τὰ τέκνα τῆς εὐάνδρου Ἠπείρου, ἥτις κατὰ τοὺς χρόνους νεωτέρου ἑλληνισμοῦ δύναται νὰ καυχηθῇ δικαίως ὅτι σ λεσαν μάλιστα πασῶν τῶν ἑλληνίδων χωρῶν εἰς τὴν ἠθικ ὑλικὴν ἀναγέννησιν αὐτοῦ, προέβησαν εἰς σύστασιν φιλεκπα τικοῦ συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν φώτων ἐν τῇ πατρίδι Ὁ σύλλογος συνέστη, ἤδη ἐργάζεται καὶ εἰς γόνος τῆς ρου, ὑπερ βεβαίως πολλοὶ θὰ μιμηθῶσι, ἐπροικοδότησεν διὰ προκαταρκτικῆς συνδρομῆς χιλίων λιρῶν.

Ἐξεθέμεθα ἄλλοτε τὴν γνώμην ἡμῶν περὶ συστάσεως χιακῶν ἀδελφοτήτων ἢ συλλόγων. Εἷς γενικὸς σύλλογος γομεν, ὁ Φιλολογικός, ἐποπτεύων γενικώτερον τὴν ὑλικὴν ἔθνους πρόοδον, καὶ εὐθαλεῖς τούτου παραφυάδες οἱ ἐπαρ σύλλογοι, συνιστάμενοι ἐν τῇ μητροπόλει καὶ ἐντεῦθεν κέντρου ἐνεργοῦντες ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ ἀνωτάτου συλλ ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἕκαστος ἐπαρχίας. Ἄσμενοι δὲ εἴδομεν τὴν ρει τοὐλάχιστον πραγματοποίησιν τῆς ἰδέας ταύτης διὰ τῆς στάσεως τῆς Μακεδονικῆς ἀδελφότητος, τῆς Μικρᾶς καὶ νῦν τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Συλλόγου.

Τῆς συστάσεως τοῦ συλλόγου τούτου μεγίστη, ὡς ἐκ τῆς τωτέρω προτρωνήσεως τοῦ κ. Ἠρ. Βασιάδου φαίνεται, ὑπ ἀνάγκη. Ἡ εὔανδρος μὲν ἀλλὰ καὶ τλιπαθὴς Ἤπειρος, μὴ

μένη νὰ διαθρέψῃ ὡς ἔχει νῦν τὰ τέκνα αὐτῆς ἐν τοῖς ἰδίοις ἤθεσι, ἀποστέλλει αὐτὰ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἵνα διὰ τῆς τιμίας ἐργασίας πλουτήσωσι καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν μεταπέμψωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινῆς μητρός· οἱ δ' Ἠπειρῶται οὐδέποτε ἐφάνησαν ἐπιλήσμονες τῶν πρὸς τὴν μεγάλην πατρίδα καθηκόντων, οὐδέποτε παρήκουσαν τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος ὁσάκις ἐκάλεσεν αὐτούς. Καίπερ ὅμως τοιοῦτοι οἱ Ἠπειρῶται φανέντες πρὸς τὴν μεγάλην πατρίδα, εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν μήτρα ἔπραξαν, οὐχὶ βεβαίως διότι δὲν ἐπεθύμουν, ἀλλὰ διότι ἐστεροῦντο συνδέσμου καὶ κέντρου.

Τὴν τοιαύτην τῶν πραγμάτων κατάστασιν συνειδότες πολλοὶ τῶν Ἠπειρωτῶν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν γενέθλιον αὐτῶν χώραν, ἀπεφάσισαν πρὸ πενταετίας τὴν σύστασιν Φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου κέντρον ἔχοντος τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ συνδέοντος πάντας ἀπανταχοῦ Ἠπειρώτας. Ἐπὶ δὲ τούτῳ συσκεφθέντες πολλάκις καὶ καταρτίσαντες κανονισμὸν συνῆλθον τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐν τῇ σχολῇ τῆς Παναγίας εἰς πρώτην συνεδρίασιν.

Καὶ πρῶτος λαβὼν τὸν λόγον ὁ προεδρεύων κ. Ἠρ. Βασιάδης ἐλεξε τάδε:

« Φίλοι συμπολῖται,

» Ἰδοὺ παρέστη ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἣν πᾶσα ἠπειρωτικὴ καρδία πρὸ πολλοῦ ἐπόθει καὶ βαρυαλγοῦσα ἐπὶ τῇ ἀναβολῇ ἠρώτα, πότε τέλος πάντων ὁ Ἠπειρωτικὸς Φιλεκπαιδευτικὸς σύλλογος τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ἄρξεται; Σήμερον, ἄνδρες Ἠπειρῶται, χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε. Ἰδοὺ ὁ μυριοπόθητος σύλλογος, εἰς οὗ τὴν σύστασιν ἀπὸ πενταετίας ἀσχολούμεθα, τὸν δὲ κανονισμὸν αὐτοῦ ἀπὸ τριετίας ἔχομεν συντεταγμένον, συνέρχεται, ὅπως καὶ πραγματικὴν καταστήσῃ τὴν ἵδρυσιν αὐτοῦ καὶ συσκεφθῇ καὶ φροντίσῃ περὶ τῶν μέσων τῶν γενέσθαι πρὸς διάδοσιν τῆς στοιχειώδους ἰδίᾳ παιδεύσεως κατὰ τὴν Ἤπειρον· διότι ἡ φιλτάτη ἡμῶν πατρίς, ἡ Ἤπειρος, ἡ παρὰ πολλῶν ἐπὶ εὐτεκνίᾳ μακαριζομένη καὶ παράδειγμα ταῖς ἄλλαις χώραις προβαλλομένη, ἡ μήτηρ καὶ γενέτειρα τοσούτων ἐπιστήμων ἀνδρῶν ἐπὶ φιλομουσίᾳ καὶ φιλογενείᾳ διαπρεπόντων ἐπὶ τούτῳ εὐάνδρος καλουμένη, οὐ μόνον κατὰ τὴν ὑλικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν οὐ προεξάρχει τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ πολὺ πολλῶν τῆς θωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἐπαρχιῶν ὑπολείπεται. Ὁ λόγος ἐνταῦθα οὐκ ἔστι περὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ μέρους τῆς Ἠπείρου, ἔνθα ἐνδεχόμενον, ἵνα ὑπάρχωσι σχολεῖα καὶ εὐημερῇ ὁπωσοῦν ἡ παίδευσις, ἀλλὰ περὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῆς Ἠπείρου συμπάσης. Τίς δὲ διαμφισβητήσει δύναται, ὅτι ἡ πνευματικὴ τῆς ὅλης Ἠπείρου κατάστασις οὐκ ἔστιν ἐλεεινὴ καὶ ἀξιοδάκρυτος, καὶ οὐ μικρὸν ἡμῖν προστρίβεται ὄνειδος τούτου ἕνεκα; Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι ἐν πολλαῖς τῆς Ἠπείρου χώραις οὐδ' αὐτὰ τὰ κοινὰ ὑπάρχουσι σχολεῖα, ἀλλὰ παχυλὴ ἀμάθεια καὶ βαθεῖα σκοτόμαινα περικέχυται; Ἀλλ' ἦλθεν ὁ καιρός, ἵνα τὸ φῶς τῆς παιδείας καὶ κατὰ ταύτας τὰς χώρας ἀναλάμψῃ, ἵνα τὸ προστρῖβόμενον ἡμῖν ὄνειδος ἀποτρίψωμεθα, φροντίζοντες διὰ τοῦ Ἠπειρωτικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου περὶ τῆς πολλαπλασιάσεως τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ καθόλου τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστημονικῶν πραγτικῶν γνώσεων κατὰ τὴν Ἤπειρον. Τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ θαυμασία κίνησις καὶ ὁ ζῆλος, ὃς κατέλαβε πολλὰς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἐπαρχίας πρὸς ἀνάπτυξιν· τοῦτο οἱ νῦν χρόνοι, καθ' οὓς ἐπὶ μὲν τοῦ θρόνου φιλόλαος ἐπικάθηται ἡγεμὼν καὶ φίλος τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν, ὑπουργοὶ δὲ ἐπὶ βαθείᾳ διαπρέποντες συνέσει καὶ πεφωτισμένοι τὴν εὐρεῖαν ταύτην διέπουσιν αὐτοκρατορίαν, διὰ παντοίων μέσων τὸν ζῆλον πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας διεγείροντες.

» Τούτου ἕνεκα καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἵνα πᾶσαν καταβάλωμεν προθυμίαν εἰς σύστασιν δημοτικῶν σχολείων καὶ διάδοσιν τῆς παιδείας κατὰ τὴν Ἤπειρον, ἔχοντες τὴν πεποίθησιν, ὅτι οὐ μόνον οἱ ἐν Ἠπείρῳ συμπολῖται ἐκ τοῦ σύνεγγυς βλέποντες τὴν ταπεινὴν τῆς πεφιλημένης πατρίδος κατάστασιν ἄσμενοι καὶ μετὰ ζήλου συμπράξουσι πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπανταχοῦ διεσπαρμένοι Ἠπειρῶται καὶ πάντες οἱ φιλόκαλοι ὁμογενεῖς χορηγήσουσιν ἡμῖν πᾶσαν ἀντίληψιν καὶ συνδρομήν, ὅπως καὶ ἐν ταῖς χώραις τῆς Ἠπείρου, ἔνθα ἐπικρατεῖ ἡ ἀμάθεια, διδαχθῶσι πολλοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις, καὶ τὸ βαθὺ τῆς ἀπαιδευσίας σκότος διασκεδασθῇ.»

Τοιαῦτα εἰπὼν προσεκάλεσε τὰ παρευρισκόμενα μέλη τοῦ συλλόγου εἰς τὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἔργα ἐπιπροσθείς, τάδε: « πάντες ἐπιθυμεῖτε βεβαίως τὴν παρουσίαν τοῦ ἡμετέρου συμπολίτου, οὗ τὰ φιλόμουσα αἰσθήματα καὶ αἱ γενναιοδωρίαι γνωστοὶ τοῖς πᾶσι, τοῦ κ. Χρηστάκη Ζωγράφου· ἀλλ' ὁ φιλογενὴς ἡμῶν συμπολίτης ἕνεκα σπουδαίων ὑποθέσεων καὶ μάλιστα καθ' ἃ παρασκευαζόμενος πρὸς ἀποδημίαν εἰς Εὐρώπην κωλυθεὶς νὰ παρευρεθῇ ἐν τῇ συνεδριάσει πάρεστιν οὐδὲν ἧττον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἐμψυχῶν καὶ ἐνισχύων τὰς ἐπ' ἀγαθῷ ἀρξαμένας τοῦ συλλόγου ἐργασίας διὰ τῆς γενναίας αὐτοῦ ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀρωγῆς.

» Τὸ παράδειγμα τοῦ περιφανοῦς ἡμῶν συμπολίτου μιμούμενοι καὶ ἡμεῖς φιλοτιμηθῶμεν ἕκαστος, ἵνα συντελέσωμεν εἰς τὴν τοῦ συλλόγου πρόοδον συνεισφέροντες τὸ κατὰ δύναμιν καὶ ἐργαζόμενοι εἰς ἐπαύξησιν τῶν μελῶν, διότι ἡ παροιμία « οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ » ἐν ἄλλοις ἐφαρμοζομένη ἐν τοῖς συλλόγοις οὐκ ἐφαρμόζεται. Τοὐναντίον ἐν τούτοις ὅσῳ πλείονες οἱ ἑταῖροι καὶ συνεργάται, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ ἡ πρόοδος καὶ εὐδοκίμησις βεβαία. Διὸ καὶ ἡμεῖς ἀγωνισθῶμεν, ἵνα εἰς τὸν ἡμέτερον σύλλογον ὅσον οἷόν τε πλείονα προσέλθωσι μέλη. Κατὰ τὸ ὄγδοον ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τὰ μέλη τοῦ συλλόγου διαιροῦνται εἰς τρεῖς τάξεις. Ἡ πρώτη πληρόνει μίαν λίραν ὀθωμανικὴν κατ' ἔτος, ἡ δευτέρα ἡμίσειαν καὶ ἡ τρίτη ἓν τέταρτον· ἕκαστον μέλος δύναται νὰ ἐγγραφῇ εἰς ὁποιανδήποτε τάξιν θέλει, θὰ ἦνε δὲ ἴσον, ἔχον τὰ αὐτὰ δικαιώματα τῷ συνεισφέροντι τὸ μεγαλείτερον ποσόν· διότι ἂν ἡ τύχη ἐχώρισεν ἡμᾶς κατὰ τὸν πλοῦτον ἐν τάξει, κατὰ τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ τὰ αἰσθήματα εἴμεθα ἴσοι ».

Τούτων λεχθέντων, προέτεινεν ἵνα ὁ σύλλογος ψηφίσῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ κανονισμοῦ, ὅπως καὶ τὸ δημοσίῳ γένηται γνωστὸς ὁ σκοπὸς τοῦ συλλόγου, ὁ δὲ σύλλογος παμψηφεὶ παραδεξάμενος τὴν πρότασιν ταύτην, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ πρόεδρον μὲν ἐξελέγη ὁ ἡμέτερος

Δημοτικό Κεντρικό Βιβλιοπωλείο Ιωαννίνων

κων κ. Νεόφυτον Ἠπειρώτην τὸ γένος, ἀντιπροέδρους δὲ τοὺς κ. κ. Καραπάνον καὶ Βασιάδην, γενικὸν γραμματέα τὸν κ. Γ. Ἀαζόπουλον, εἰδικὸν τὸν κ. Γ. Σάρρον, ταμίαν τὸν κ. Ι. Λιάμπεην καὶ συμβούλους τοὺς κ.κ. Β. Σαρακιώτην, Σ. Οἰκονομάκην, Δ. Μαλιάδην, Μ. Παρανίκαν, Ζ. Ζήσην καὶ Ι. Καμιναρίδην.

Ὑπὸ τοιούτους αἰσίους οἰωνοὺς ἀρξάμενος τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ ὁ Ἠπειρωτικὸς σύλλογος πεποίθαμεν ὅτι διὰ τῆς γενναιοδωρίας τῶν ἁπανταχοῦ φιλομούσων Ἠπειρωτῶν θέλει δυνηθῆ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ.

Πλούσιαι δωρεαὶ ἐγένοντο κατ' αὐτὰς παρὰ φιλογενῶν ἀνδρῶν εἰς τὸν Ἠπειρωτικὸν Φιλεκπαιδευτικὸν σύλλογον. Ὁ γεραρὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος, οὗ τὸ ὄνομα φέρεται μετὰ σεβασμοῦ εἰς τὰ στόματα τῶν ὀρθοδόξων, ὁ δὲ βίος καὶ ἡ παραδειγματικὴ πολιτεία τιμᾷ τὸ ἀνώτατον ἱερατεῖον τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπέστεψεν ἐσχάτως τὸ στάδιον αὐτοῦ διὰ τῆς αὐθορμήτου προσφορᾶς 750 ὀθωμανικῶν λιρῶν εἰς τὸν Ἠπειρωτικὸν σύλλογον. Ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ἐξ ἠπειρωτῶν ἕλκων τὸ γένος πρὸ καιροῦ ἤδη ἀνηγορεύθη, τῇ προτάσει τοῦ προέδρου τοῦ Ἠπειρωτικοῦ συλλόγου μητροπολίτου Δέρκων κ. Νεοφύτου, ἐπίτιμον τοῦ συλλόγου τούτου μέλος, ὡς καλὸς δὲ πατριώτης καὶ ἱερὸς τῶν καλῶν παραδειγμάτων διδάσκαλος ἔγνω νὰ συντελέσῃ δι' ἀποτελεσματικῆς συνδρομῆς καὶ αὐτὸς εἰς τὸ ἔργον τοῦ συλλόγου, ὃν ἐτίμησε διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Τὴν μεγαλόδωρον καὶ πλουσίαν αὐτοῦ προσφοράν, ὁρμηθεῖσαν ἐκ πατρικῆς διαθέσεως καὶ εὐρείας μερίμνης ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς καὶ πρακτικῆς ἀνυσιμότητος τοῦ συλλόγου, ἀνήγγειλεν ὁ γεραρὸς ἀνὴρ δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ἣν καταχωρίζομεν κατωτέρω. Ἀλλὰ τὴν δωρεὰν ταύτην τοῦ φιλομούσου καὶ φιλογενοῦς λειτουργοῦ τοῦ θυσιαστηρίου παρηκολούθησε καὶ ἄλλη οὐχ ἧττον πλουσία καὶ εὐγενὴς δωρεὰ 500 λιρῶν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν φιλολογικὸν σύλλογον ὡς συνεισφορὰ πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου αὐτοῦ, τοῦ ἱεροῦ τούτου τεμένους τῶν Μουσῶν, ὅπερ ἔσται οἱονεὶ ὁρατὸν καὶ ψηλαφητὸν κέντρον τοῦ ἐν ἡμῖν διήκοντος πνεύματος τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς διανοητικῆς τοῦ ἔθνους ἡμῶν προόδου. Ἡ ἱερότης τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἡ παραδειγματικὴ τοῦ σεβαστοῦ δωρητοῦ ἀρετὴ ὑποχρεοῖ ἡμᾶς ἵνα μὴ πλείοναις προστιθέωμεν λέξεις πρὸς ἔπαινον πράξεων, αἵτινες καὶ ἐξαγγελλόμεναι μόνον εἶνε ἀνεκτίμητος ἔπαινος τῶν πρὸς αὐτὰς σχετιζομένων ὀνομάτων.

Πρὸς τῇ δωρεᾷ τοῦ γεραροῦ πατριάρχου ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν καὶ ἄλλην ἐκ 500 λιρῶν γενομένην πρὸς τὸν Ἠπειρωτικὸν σύλλογον ἐπίσης παρὰ τοῦ κ. Κωνστ. Ζάππα, ἀνεψιοῦ τοῦ ἀειμνήστου ἱδρυτοῦ τῶν ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπίων Εὐαγγέλου Ζάππα, ὅστις ἐπὶ τὰ ἴχνη στοιχῶν τοῦ θείου αὐτοῦ, προσφιλὲς ἐγχαράξαντος ὄνομα ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς Ἕλληνος ἕνεκα τῶν ἀρχαικῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων καὶ πόθων, ἐτίμησε τὸ γένος ἐκδηλώσας τὴν πρὸς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ γῆν ἀγάπην διὰ τρανοῦ τεκμηρίου, τῆς ἐπιδαψιλεύσεως γενναίας συνδρομῆς πρὸς τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἀναγεννήσεως. Τοιούτους ἔχων ζηλωτὰς ὁ Ἠπειρωτικὸς σύλλογος καὶ ἡ Ἤπειρος τοιούτους βλαστοὺς γλυκείας δύνανται νὰ τρέφωσιν ἐλπίδας, ὁ μὲν περὶ τῆς ταχείας καὶ σφόρου ἐκπληρώσεως τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἡ δ' εὐανδρος χώρα ὑπὲρ τῆς ἐν αὐτῇ ἀφθόνου μεταδόσεως τῶν Ἑλληνικῶν, τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς πνευματικῆς παλιγγενεσίας. Αἱ εἰς τὸν σύλλογον τοῦτον συρρέουσαι δωρεαὶ ἁπανταχοῦ Ἠπειρωτῶν δεικνύουσιν ὅτι πάντες συνηισθάνθησαν τὴν ἀνάγκην ταύτην, καὶ ἅπαξ ἀνάγκη τις καθισταμένη ἔσπευσε κατὰ τὸ ἧμισυ ἐξεπληρώθη. Τοῦτο λέγομεν νῦν διὰ τὸν Ἠπειρωτικὸν σύλλογον, ἐλπίζοντες ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ δυνηθῶμεν νὰ εἴπωμεν μίαν ἡμέραν, οὐκ ἐς μακράν, καὶ διὰ τὸν Θρακικὸν παιδευτικὸν σύλλογον.

Ἰδοὺ δὲ ἡ ἀνωτέρω ἀναφερομένη ἐπιστολὴ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου:

Πανιερώτατε καὶ θεοπρόβλητε μητροπολῖτα Δέρκων κὺρ Νεόφυτε, ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ἠπειρωτικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι λίαν ἀγαπητὲ καὶ πόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος Νεόφυτε, τὴν λίαν περιπόθητον ἡμῖν αὐτῆς πανιερότητα ἀσπαζόμενοι ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα.

Μετὰ πόθου πατρικοῦ κομισάμενοι τὴν ἀπὸ 1 τοῦ παρόντος δεκεμβρίου μηνὸς περισπούδαστον ἡμῖν ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας Αὐτῆς πανιερότητος, δι' ἧς Αὕτη ὑπὸ τὴν ἰδιότητα προέδρου τοῦ ἐνταῦθα Ἠπειρωτικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου, οὗτινος ἐπαξίως προεδρεύει, μετὰ καὶ τοῦ ἀξιοτίμου γραμματέως αὐτοῦ ἀναγγέλλει ἡμῖν ὅτι ἡ τοῦ συλλόγου τούτου ἔντιμος ἐλλαβοῦσα γνῶσιν τῆς Ἠπειρωτικῆς ἡμῶν καταγωγῆς πρᾶξις ὀνομάσῃ ἡμᾶς μέλος ἐπίτιμον αὐτοῦ, λίαν εὐχαρίστως διεπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ. Ἐφ' ᾧ καὶ διὰ τοῦ παρόντος πατρικοῦ γράφου ἐκφράζοντες τῇ λίαν περισπουδάστῳ ἡμῖν Αὐτῆς πανιερότητι καὶ δι' αὐτῆς ἅπασι τοῖς συγκροτοῦσι τὸ διαληφθὲν σύλλογον τὰς ἡμετέρας ἐγκαρδίους εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐνδείξει πρὸς ἡμᾶς ἐξαιρετικῇ ταύτῃ τιμῇ, πέμπομεν ἐν γένει πρὸς πάντας τὰς ἀπὸ βάθους ψυχῆς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ ἐπικαλούμεθα καὶ ἐξαιτούμεθα θερμῶς παρὰ τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ ὅπως ῥωννύῃ τὸν ζῆλον ἁπάντων τῶν ἐντίμων μελῶν ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς τοῦ κοινωφελοῦς τούτου καθιδρύματος καὶ τῆς ἀγαθῆς προφορίας αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως. Ἐφιέμενοι δὲ ἵνα καὶ ἔργῳ κατὰ τὸ ἐνὸν συντελέσωμεν ὑπὲρ τοῦ συλλόγου τούτου, προσφέρομεν ἤδη εἰς αὐτὸν ἑφάπαξ λίρας τουρκικὰς ἑπτακοσίας πεντήκοντα (750), πληρωθησομένας ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου ἀπέναντι τῶν ὑπ' αὐτοῦ καθυστερούντων ἡμῖν ποσῶν ἀπὸ πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως, καθὰ περὶ τούτου ἐλύσαμεν τῇ Αὐτοῦ θειοτάτῃ παναγιότητι, τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, λίαν περισπουδάστῳ ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κ. κ. Ἀνθίμῳ, φροντιστάτῳ δὲ ἡ Αὐτῆς πανιερότης τῆς ἀπαιτήσεως καὶ παραλαβῆς τῶν ἐν λόγῳ ἑπτακοσίων πεντήκοντα λιρῶν. Καὶ ταῦτα μὲν πατρικῶς, εἶεν δὲ τὰ ἔντα θεόθεν ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ πανευφρόσυνα.

ἀωοβ τῷ μηνὶ δεκεμβρίῳ ζ'. Ἐν Μ. Ρεύματι.

Ὁ πρώην Κων|πόλεως
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

(Ἐκ τοῦ Νεολόγ-

Βιβλιοθήκη

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 82).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Τὸ μαῦρον σημεῖον γίνεται καταιγίς, ὁ δὲ μαῦρος ἄνθρωπος ἐπαναφαίνεται.

Ὁ ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὡμιλήσαμεν εἰς τὸ Γ'. κεφάλαιον, εἴδομεν ὅτι εἶχε σταθῇ ὄρθιος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ πλησίον τοῦ δάσους. Ἡ μικρὰ Νίνα, ἥτις ἐτρόμαξε μάλις διακρίνασα αὐτὸν διὰ τοῦ σκιάσματος, ἔτι μᾶλλον ἤθελε φοβηθῇ, ἂν τὸν ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

Οὗτος ἦτον ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, ἔχων τοὺς ὤμους ὀλίγον προεγγύλους, ἀλλὰ εὐρεῖς καὶ εὐπαγεῖς. Πυκναὶ μέλαιναι ὀρῦς σκιάζον τοὺς σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς του· γενειὰς ψαρά, φαιοστέρουσα τὸ ὠχρὸν πρόσωπόν του, ἠνοῦτο μετὰ τῆς μακρᾶς τοῦ κόμης· ἡ δὲ σοβαρὰ καὶ ἐμβριθὴς φυσιογνωμία του ἐφαίνετο μᾶλλον διατεθειμένη εἰς τὸ σκότος ἢ εἰς τὸ φῶς, ὡς ὁ οὐρανός, ὅστις δὲν εἶνε ἔτι οὔτε ἀπειλητικὸς οὔτε φαιδρός, ἀλλ' ὅλος φαίνεται μᾶλλον κλίνων πρὸς τὴν βροχὴν παρὰ πρὸς τὸν ἥλιον· εἶχε τὸ στόμα καλῶς ἐσχεδιασμένον, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χειλέων του ἐπεκάθητο θλῖψις καὶ κατήφεια· τὸ μέτωπον ὑψηλόν, ἀλλ' ἠλλακωμένον ὑπὸ ρυτίδων, τὰς ὁποίας εἶχον χαράξει μᾶλλον ἢ ἠθικαὶ ὀδύναι καὶ βάσανα ἢ ὁ χρόνος· τέλος ἐν συνόλῳ ὁ ἄνὴρ οὗτος ἦτο σοβαρὸς ἅμα καὶ τεταραγμένος, εὐγενὴς ἅμα καὶ ἀνήσυχος.

Ἔφερε μέλαιναν χλαμύδα, ἐσφιγμένην εἰς τὴν μέσην διὰ δερματίνου ζωστῆρος, μέλαιναν ἀναξυρίδα καθὼς καὶ πῖλον μέλαν καὶ πλατύγυρον, τὸν ὁποῖον, ὁσάκις ἀπεκαλύπτετο, ἔρριπτε πρὸ τῶν ποδῶν του. Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα μακρὰν ῥάβδον ἀκανθωτοῦ, ἥτις ἐχρησίμευεν αὐτῷ ὡς βακτηρία ἅμα καὶ ὅπλον. Ἐγχειρίδιον μὲ κερατίνην λαβὴν κρεμάμενον ἐκ τοῦ ζωστῆρος αὐτοῦ συνεπλήρου τὸν ὁπλισμόν του.

Ἡ προφύλαξις αὕτη οὐδαμῶς ἦτο παράδοξος διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν συχνάκις καὶ αἴφνης εὑρίσκετό τις ἀπέναντι ἀγρίου. Ἀλλ' ὁ ἄγνωστος οὗτος εἶχεν ἆρά γε τὸ ὅπλον τοῦτο πρὸς ὑπεράσπισίν του;

Ἂν καὶ οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἐνέπνεον τὴν ἐμπιστοσύνην, ὑπῆρχεν ὅμως ἐν αὐτῷ μυστηριῶδές τι, τὸ ὁποῖον διήγειρεν ὑποψίας κατ' αὐτοῦ.

Ὅτε αἱ δύο νεάνιδες ἀπομακρυνθεῖσαι δὲν ἦσαν πλέον εἰς τὸν ὁρατόν, ἔκαμεν ἓν βῆμα ὡς διὰ νὰ τὰς ἀκολουθήσῃ, ἀλλ' αἴφνης ἐστάθη.

Ἔχων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς βακτηρίας του ἐσταυρωμένας, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν βημάτων των προσηλωμένους καὶ βαθεῖαν μελέτην καὶ προσοχὴν βεβυθισμένος, μένει ἀκίνητος καὶ ἄπτωτος.

Ἐν τοιαύτῃ θέσει ἔμεινεν ἴσως μίαν ὥραν, ἴσως δὲ καὶ περισσότερον· ἐφαίνετο ὡς μὴ αἰσθανόμενος τὸν καιρὸν παρερχόμενον. Κάποτε ὅμως ἓν βλέμμα ριπτόμενον πέριξ μετὰ περιεργείας τὸν ἐβεβαίωνεν ὅτι διετέλει πάντοτε μόνος.

Ἐνῷ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εὑρίσκετο εἰς τὸν βαθὺν τοῦτον λήθαργον, ἡ ἡμέρα ἤδη ἐξέπνεε διαδεχομένη ὑπὸ τῆς νυκτός· τὰ δὲ νέφη, ἅτινα μέχρι τοῦδε μόλις διεκρίνοντο ὑπεράνω τῶν ὀρέων, ὑψωθέντα ἤδη μαῦρα καὶ πυκνά, ἐκάλυψαν τὸν οὐράνιον θόλον, ὑπὸ σφοδροῦ διωκόμενα ἀνέμου. Τὰ καλλικέλαδα καὶ πρὸ μικροῦ εἰς τοὺς ἀγροὺς ἱπτάμενα πτηνὰ ἤρχοντο νὰ προφυλαχθῶσιν ἐντὸς τοῦ δάσους, τὰ δὲ εὔθυμα ἄσματά των ἀντικατέστησαν μόνοι οἱ κρωγμοὶ τῆς κορώνης προαγγελλούσης τὴν θύελλαν.

Αἱ ἡμέραι εἰσὶ μεγάλαι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους· ἀλλ' εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους αἱ καταιγίδες εἶνε σφοδραί, τὸ δὲ σκότος τοῦ οὐρανοῦ ἠπείλει νὰ μεταβάλῃ ἀληθῶς τὴν ἡμέραν εἰς νύκτα.

Ἤδη ὁ ἄνεμος κατασταθεὶς σφοδρότερος προσέβαλε τὴν κόμην τοῦ ἀγνώστου, χονδραὶ δὲ σταγόνες βροχῆς ἔπεσον ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ.

Τότε ἐφάνη ἐξυπνήσας ὡς ἐκ μακροῦ ὀνείρου. Ἔρριψεν ἓν βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν, ἕτερον ἐπὶ τῆς πεδιάδος καί, ὀρθώσας αἴφνης τὸ μέτωπον, ἐγκατέλειψε τὸ δάσος καὶ εἰσῆλθεν ἔν τινι παρακειμένῳ ἀγρῷ ἀραβοσίτου.

Ταχύνας δὲ τὰ βήματά του ἐβάδιζε κατ' εὐθεῖαν ὡς γινώσκων τὸν δρόμον του· ἱστάμενος ἐνίοτε ἔβλεπε πέριξ αὐτοῦ μήπως τὸν παρηκολούθει τις, ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαίνετο, διότι ἡ θύελλα αὐξάνουσα ἔκαμεν ὅλους τοὺς κατοίκους νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς οἰκίας των. Ἐξηκολούθει τότε τὴν πορείαν του καί, τεσσαρόπους πάντοτε διαβαίνων διὰ τῶν ἀγρῶν, ἔφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ εὑρίσκοντο τὰ ἐρείπια τοῦ φρουρίου.

Ἐκ τῶν λειψάνων τοῦ φρουρίου τούτου, ὡς προεῖπομεν, εἶχον κατασκευασθῇ χωρικαί τινες καλύβαι ἀλλ' αὗται τότε ἦσαν ἀκατοίκητοι ἕνεκα τῆς ἑξῆς αἰτίας. Ἀλλόκοτοι κρότοι, τοὺς ὁποίους οἱ χωρικοὶ ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον ἐν καιρῷ νυκτός, τρομερὰ φαντάσματα, τὰ ὁποῖα ἐνόμιζον ὅτι ἔβλεπον διερχόμενα διὰ τῶν ἐρειπίων, ταῦτα ἔκαμαν αὐτοὺς νὰ πιστεύσωσιν ὅτι τὸ φρούριον ἐσυχνάζετο ὑπὸ τοῦ διαβόλου ἢ, ὅπερ ταὐτό, ὑπὸ τῆς σκιᾶς τοῦ αὐτοκράτορος Ἐρρίκου τοῦ Ζ'., ὑπὸ πάντων δὲ ἐγκατελείφθησαν πάραυτα αἱ οἰκίαι, καθὸ ταραττόμεναι ὑπὸ τῆς κινδυνώδους ταύτης γειτονίας καὶ τῶν τρομερῶν ἐκείνων ἀναμνήσεων.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐρείπια ἦσαν τὸ ἀσφαλὲς καὶ γνωστὸν καταφύγιον ὅλων τῶν ὑπόπτων, οἵτινες διήργοντο τὸν τόπον καὶ οἵτινες ἤξευρον ὅτι οὐδεὶς ἤθελε τοὺς ἀνησυχήσει ἐκεῖ.

Ἐνταῦθα ἐπίσης διευθυνόμενος ὁ ἄγνωστός μας ἔρθασεν εἰς ἓν τῶν ἐρημητηρίων τούτων, τοῦ ὁποίου οἱ τοῖχοι κτισθέντες ἐν βίᾳ ἦσαν πλήρεις ραγάδων, καὶ ἂν ἡ ἐπιμόρφωσις στέγη ἐκρατεῖτο ἔτι, τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὸ ὅτι οἱ τοῖχοι ἐφαίνοντο διστάζοντες πόθεν νὰ καταρρεύσωσι. Πλατεῖαι πλάκες πρασιναι ἐκ τοῦ ὑγροῦ ἐξέτεινον τὴν λέπραν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀθλίων τούτων κτιρίων, καθιστῶσαι ταῦτα μελαγχολικώτατα.

Ἡ οἰκία, ἣν ἐσκάμβαθα νὰ δώσωμεν αὐτὸ τὸ ὄνομα εἰς τὸ κτίσ-

ριον τοῦτο, ἦτο σκοτεινή, οὐδὲν ἔχουσα παράθυρον πλὴν τῆς θύρας, οὖσης ταπεινῆς καὶ καμαρωτῆς· δὲν εἰσήρχετο δὲ τὸ φῶς ἢ διὰ τῶν σχισμῶν τῶν τοίχων.

Εἶχε τὸ ἐσωτερικὸν ὅμως ἀλλ' οὐχὶ μακρὰν τῆς εἰσόδου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνηται ἔξωθεν (τῆς θύρας εὑρισκομένης εἰς γωνίαν καὶ οὐχὶ εἰς τὸ μέσον) παρετηρεῖτο λευκόν τι· τοῦτο δὲ ἦτο μαρμάρινον ἀγαλμάτιον, ὅπερ παραδόξως πως εὑρίσκετο ἐν μέσῳ τῶν ἀθλιοτήτων ἐκείνων. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἄγνωστος εἰσήρχετο, μία τελευταία ἡλιακὴ ἀκτὶς διασχίσασα τὰ σκοτεινὰ νέφη, ἐφώτισε τὴν θύραν καὶ τὸ πλησίον αὐτῆς μικρὸν ἄγαλμα· ἁρίσασα εἰς βαθὺ καὶ ἄπλετον σκότος τὸ λοιπὸν τοῦ ἐρειπίου.

Ἡ λευκότης αὕτη ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης σκοτίας ἐπροξένει τῷόντι ζωηρὰν εἰς τὴν φαντασίαν ἐντύπωσιν.

Ὁ ἄγνωστος εἰσῆλθε καὶ μετὰ δύο βήματα ἔβλεπεν εἰς τὸ ἐνδότατον τοῦ σκοτεινοῦ τούτου ἄντρου· κύψας δὲ ἐψηλάφισε τὸ ἔδαφος διὰ τῶν χειρῶν.

«Δόξα σοι ὁ Θεὸς! ἀνέκραξεν, οὐδεὶς ἦλθεν! Εἶμαι κύριος τῆς νυκτὸς ταύτης, νυκτὸς ἀναπαύσεως καὶ εἰρήνης! Ἀλλ' αὔριον . . . τίς οἶδε τί θὰ συμβῇ αὔριον;

«Ὦ! Εὐτυχεῖς στιγμαί! ἐξηκολούθησε βλέπων τὴν βροχὴν πίπτουσαν κρουνηδόν . . . ἰδοὺ ποῦ χρεωστῶ ἴσως τὴν χάριν τοῦ ὅτι ἀπήλαυσα αὐτὸ τὸ ἄσυλον . . . Ἂς ἐκραγῇ τώρα ὁ κεραυνός! Ἡ ἡσυχία μου εἶνε τελεία . . . . ἀλλὰ δὲν θὰ διαρκέσῃ, ἐπρόσθεσε μετ' ὀλίγον· ὁ ὁρίζων ἤρχισε νὰ καθαρίζῃ . . . εὐτυχῶς σήμερον εἶνε ἡ ἐπέτειος τοῦ θανάτου τοῦ Ἐρρίκου καὶ ἑπομένως οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ τὴν νύκτα ταύτην νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τῶν ἐρειπίων. Ἄθλιοι! οἱ πιστεύοντες εἰς τὰ φαντάσματα! Τώρα εὑρισκόμενος ἐνταῦθα ἀδιαφορῶ διὰ τὴν βροχὴν ἢ τὸν ἥλιον, εἶμαι ἥσυχος μέχρι τῆς πρωΐας καὶ δύναμαι ν' ἀναπαυθῶ ἐν εἰρήνῃ! . . .»

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ἀλλόκοτος. Ἔμελλε ν' ἀποκοιμηθῇ ἐν μέσῳ τῆς ἐκρήξεως τοῦ κεραυνοῦ καὶ προσδιώριζε τὴν αὔριον πρὸς ἐργασίαν· τοῦτο ἦτο πάντη ἐναντίον πρὸς ὅ,τι συνήθως οἱ κρυπτόμενοι.

Δι' αὐτούς, εἴτε ἀθῴους εἴτε ἐνόχους εἴτε προγεγραμμένους εἴτε κλέπτας, ἡ νὺξ εἶνε ἡ φίλη ἥτις τοὺς βοηθεῖ. Τὸ σκότος αὐτῆς καλύπτει τὴν πορείαν των· ἡ σιωπὴ αὐτῆς τοῖς ἀποδίδει ἡσυχίαν, ἡ ἀνάπαυσις πάντων εἶνε τὸ σύνθημα τῆς ἐνεργείας των. Εἴτε ἐχθροὺς φεύγουσιν εἴτε θύματα διώκουσι, τὸ μυστήριον τῶν νυκτερινῶν ὡρῶν εἶνε ἀσφαλὴς πέπλος ριπτόμενος ἐπὶ τῶν πράξεών των. Ἡ δὲ ἡμέρα δι' αὐτούς, ὅταν δὲν εὑρίσκωνται εἰς κίνδυνον ἢ φόβον, εἶνε ἡ ἀνάπαυσις εἴς τι σπήλαιον ἢ βάσος, ὁ ὕπνος εἰς τὰ μᾶλλον ἔρημα μέρη καί, ἂν ὄχι ὁ ὕπνος, τοὐλάχιστον ἡ ἀργία.

Ὁ ἄνθρωπος ὅμως, οὗτινος ἀπαντῶμεν ἐνώπιον ἡμῶν τὴν ζωήν, πράττει ὅλως ἀδιαφόρως. Ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, εἰς τὸ ἐνδότατον τοῦ ἄντρου του, καὶ ἔμενεν οὕτω. Πρὶν δὲ παραδοθῇ εἰς τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐφαίνετο ἐπιθυμῶν, ἔσυρε τὸ ἐγχειρίδιόν του καὶ ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς τὴν αἰχμὴν καὶ τὸ κοπτερὸν αὐτοῦ μέρος.

Ἡ αἰχμὴ ἦτον ὀξεῖα· ἡ λεπὶς στερεὰ· τὸ κοπτερὸν αὐτοῦ ἀξέθηκτον (καλῶς ἠκονισμένον).

Εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἐξέτασίν του, ἐπανέθεσεν τὴν ἡμισείαν ἐν τῇ θήκῃ καί, θέσας αὐτὴν πλησίον του, ἀπεκοιμήθη.

Ποῖός τις ὁ ἄνθρωπος οὗτος; Ἡ τοῦ ἐξοχωτάτου καὶ ροτάτου πρίγκηπος Κοσμᾶ τοῦ Μεδίκων ἀστυνομία ἴσως θὰ νατο νὰ γνωρίζῃ τι περὶ αὐτοῦ. Ἀλλ' αὕτη σπανίως ἤρχε Βουονκονδέντου, οὖσα ἀρκούντως ἠσχολημένη εἰς τὰς καὶ εἰς τὴν Φλωρεντίαν καὶ ἀδιαφοροῦσα διὰ μικρὰ χωρ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἄσματα καὶ στέφανοι ἀνθίων.

Ἐν Ἰταλίᾳ αἱ καταιγίδες εἰσὶ μὲν σφοδραί, ἀλλὰ πολλὰ σύντομοι. Τοιαύτη ὑπῆρξε καὶ ἡ κατὰ τὴν ἑσπέραν 30ῆς Ἀπριλίου 1572 καταιγὶς τοῦ Βουονκονδέντου. Μετὰ γας ὥρας ἡ γῆ, διψαλέα καὶ ἕνεκα μακρᾶς ἀνομβρίας ἀπο μένη, ἔπιεν ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς, μὴ ἀφήσασα ἀλλα εἰμὴ νέαν τινὰ δροσερότητα. Ἐν τούτοις ἡ νὺξ ἔρθασεν, αὕτη ἡ τῆς 1ης Μαΐου, νὺξ τῶν ἀσμάτων καὶ τῶν ἐρώτων Τοσκάνῃ καὶ τοῖς περιχώροις.

Μόλις ἐνύκτωσε καὶ ἰδοὺ εὐθυμός τις συνοδία περιῆλ ἐθοὺς τοῦ χωρίου.

Ἡ συνοδία αὕτη συνεκροτεῖτο ἀπὸ τοὺς συναθροισθέντας πλατείᾳ νέους· ἐπροχώρουν δὲ ὡς ἐν παρατάξει, προπορευο τυμπανιστοῦ, πάντες φαιδροί, λαμπρῶς ἐνδεδυμένοι καὶ ἐ ἐπὶ τῆς κομβιοδόχης τοῦ ὑπενδύτου ἀνθοδέσμας ἐξηρτημ ποικιλοχρόων ταινιῶν. Ἕκαστος ἐκράτει ἀνημμένην λα τῆς ὁποίας ἡ φλὸξ ἔλαμπε ζωηρῶς, τοῦ ἀνέμου κοπα μετὰ τῆς καταιγίδος.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συνοδίας ἐβάδιζε νέος τις γλύπτης ἐ ονκονδέντου καλούμενος Ὑάκινθος. Οὗτος ἐν εἴδει σ ἐκράτει ὑψωμένον κλάδον λεῖον καὶ εὐθὺν αἰγείρου ἀπογεγ μένον τῶν φύλλων· ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲ αὐτοῦ ἐταλαν χαριέντως στέφανος ἐκ λευκῶν ῥόδων καὶ ὑακίνθων, συνδε νων διὰ ταινιῶν κυματιζουσῶν. Καθ' ὅσον ἡ συνοδία πρ ρει, τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν ἠνοίγοντο, αἱ κεφαλαὶ τῶν δων ἐφαίνοντο πρὸς στιγμήν, οἱ νέοι ἵσταντο, ὁ δὲ συγγ μνηστὴρ τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ νεάνιδος, ἀποσπῶν τὴν ἀνθοδέσμ τῆς κομβιοδόχης του, ἐκρέμαζεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς θύρας· δὲ ἦδον τότε·

Τῆς οἰκίας τὴν τιμὴν
Ἂς ἄσωμεν εὐθύμως,
Ἥτις πᾶσαν ἀρετὴν
Ἠγάπησ' ἐγκαρδίως.

Μαΐου ἔρθασεν ὁ μήν· ἀνθοῦν αἱ λειμωνέαι·
Χαῖρε, δέσποινα τοῦ οἴκου.

Μαΐου ἔρθασεν ὁ μήν· ἀνθοβολοῦν τὰ δένδρα·
Χαῖρε Δέσποινα καὶ νέα.

Μαΐου ἔρθασεν ὁ μήν, μοσχοβολοῦσι τ' ἄνθη·
Χαῖρ' ἐσὺ ὡς τ' ἀγαπῶμεν.

Εἷς τῶν ἀοιδῶν ἀπεσπάτο τότε ἐκ τῶν συντρόφων του

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

Μάϊου ἔφθασεν ὁ μήν, ἀγάλλεται ἡ φύσις·
Ἀποθανόντων ἀδελφῶν αἰδιος ἡ μνήμη.
Μαΐου ἔφθασεν ὁ μήν, τὰ πάντα μειδιῶσι·
Δεήσεις δ' ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἂς ὑψωθῶσι.

Μετ' ὀλίγον ἡ θύρα ἠνοίγετο καὶ νέμισμά τι ἐβίβετο εἰς τὸν δίσκον, τὸ ὁποῖον διεμοιράζοντο ὅλοι οἱ σύντροφοι.

Μετὰ ταῦτα ἡ συνοδία ἐπροχώρει εἰς ἄλλην οἰκίαν, ἐπαναλαμβάνουσα τὰ αὐτὰ ἄσματα· οὕτω πάντες εὐφραίνοντο, ἐνῷ ὁ ἄγνωστος ἀνεπαύετο εἰς τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα ἐρείπια.

Ἡ σικία τῆς Θηρεσίας εὑρίσκετο εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου, ἐπομένως ταύτην ἐπεσκέφθησαν τελευταίαν οἱ ᾄδοντες.

Φθάσαντες ἔμπροσθεν τῆς θύρας, ἐπανέλαβον τὴν συνήθη ᾠδήν, καὶ τὴν φορὰν ταύτην ὁ Ὑάκινθος ἐκρέμασε τὴν ἀνθοδέσμην του ἐπὶ τῆς θύρας. Μετὰ τὸν θάνατον ἑνὸς θείου της ἡ Ραφαήλλα δὲν εἶχεν ἢ μακρυνοὺς συγγενεῖς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νέος γλυκάντης πρὸ καιροῦ εἶχε δηλώσει τὴν ἐπιθυμίαν του νὰ τὴν νυμφευθῇ, οὗτος ἄρα εἶχε περισσότερον δικαίωμα ἀπὸ πάντα ἄλλον νὰ τῇ προσφέρῃ τὴν ἀνθοδέσμην αὐτοῦ καὶ ταυτοχρόνως λαβὼν τὸν κλάδον καὶ τὸν ἐπ' αὐτοῦ στέφανον ἤνωσε ταῦτα μὲ τὰ ἄνθη του καὶ τὰ ἐκρέμασεν ἐπὶ τοῦ ρόπτρου τῆς θύρας.

Τότε δὲ ὅλοι ἀνέκραξαν ὁμοφώνως·

«Χαῖρε ἡ ὡραιοτέρα! Χαῖρε ἡ καλλιτέρα! Χαῖρε ἡ εὐτυχεστέρα!»

Ἡ εὐτυχεστέρα! τίς οἶδε; Ἡ δυστυχία, τὸ ζοφερὸν αὐτὸ πρόσωπον, ἵσταται ἀνεμποδίστως εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ μέλλοντος! Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα αἱ τρεῖς γυναῖκες αἱ κατοικοῦσαι τὴν οἰκίαν ταύτην ἵσταντο ὄρθιαι εἰς τὴν θύραν, ἡ Θηρεσία ὡραία, ἡ Νίνα κρατοῦσα τὰς χεῖρας της μετὰ γραυγῶν χαρᾶς, καὶ ἡ Ραφαήλλα ἐπιχαρίτως ἐρυθριῶσα, ὑπομειδιῶσα καὶ τὸ ἦθος ἀκαπνική.

«—Χαίρετε, ὦ ἀοιδοί, ἀπεκρίθη ἡ Θηρεσία. Ναί, ἡ θυγάτηρ μου εἶνε καλή, εἶνε ὡραία καὶ εἴμεθα εὐτυχεῖς. Εὐχαριστῶ ἀντ' αὐτῆς, εὐχαριστῶ πάντας ὑμᾶς. Ἀλλ' εἴπετε ὅτι πρέπει νὰ συλλέξωμεν προσευχὰς ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων· ἐὰν ἡ μήτηρ σᾶς ἐνεφανίσθη χθές, ἡ γῆμα ἐπίσης σᾶς εὐχαριστεῖ καὶ προστρέχει ἐκ τῶν ὑψέλων αὐτῆς.»

Συγχρόνως δ' ἔδωσεν ἓν νόμισμα εἰς τὸν πλησίον της ἀοιδόν, ὅστις τὴν εὐχαρίστησε.

Ἡ Νίνα, τὴν ὁποίαν ἡ Θηρεσία ἐκράτει ἀπὸ τὴν χεῖρα, ἐχαιρέτα χαριέστατα πάντας τοὺς συντρόφους.

Τῆς Θηρεσίας καταγινομένης εἰς ταῦτα, ὁ Ὑάκινθος ἐπλησίασε τὴν Ραφαήλλαν.

— Σὺ εἶσαι; τῷ λέγει· εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ! Ὁ Θεὸς ἔστω εὐλογημένος, ὅστις σὲ ἀποστέλλει ἐνταῦθα. Εἶχον νὰ σὲ ἰδῶ καιρόν.

— Τί εἶνε, Ραφαήλλα; ἠρώτησεν οὗτος, βλέπων τὴν συγκίνησιν καὶ τὴν ἀνησυχίαν τῆς νεάνιδος.

— Χαμηλότερα, ἀπεκρίθη ἐκείνη. Εἰπέ μοι, Ὑάκινθε, δὲν εἶδες τίποτε ὕποπτον σήμερον εἰς τὸν δρόμον;

— Οὐδέν· διατί;

— Δὲν ἠξεύρω· πρὸ μικροῦ ἡ Νίνα ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ἄνθρωπον, ὅστις μᾶς κατεσκόπευεν ἐντὸς τοῦ δάσους. Ἐγέλασα διὰ τὸν φόβον της, ἀλλ' ἔπειτα καὶ ἐγὼ αὐτὴ ἐφοβήθην ἀορίστως· ἠξεύρω ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε τίποτε· ἀλλά.....

— Καὶ ἡ μήτηρ σου δὲν σὲ ἐνεθάρρυνε;

— Ἡ μήτηρ μου ἀγνοεῖ τοῦτο. Δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν συγχύσω διὰ φόβους παιδαριώδεις καὶ ἴσως ματαίους. Μὴ ἐνόμισον τίποτε εἰς αὐτήν, ἀλλὰ πρόσεχε καλῶς...

— Ἐγώ; Σὺ μᾶλλον!

— Καὶ ἡμεῖς. Φοβοῦμαι, ἀγνοοῦσα τὴν αἰτίαν τοῦ φόβου μου, νομίζω δὲ ὅτι δυστυχίαν τινὰ μᾶς ἐπαπειλεῖ. Ἰδοὺ ὤφειλον νὰ ἦμαι εὐτυχὴς τὴν ἑσπέραν ταύτην, καθ' ἣν σὺ ἦλθες ἐνταῦθα δι' ἐμέ..... καὶ ὅμως εἶμαι ἑτοίμη νὰ κλαύσω.

— Ραφαήλλα!

— Ὄχι, ὄχι μὴ φοβῆσαι. Τοῦτο εἶνε ἀνοησία· τὸ βλέπω καλῶς. Μολαταῦτα πρόσεχε καλῶς, καὶ προφυλάττου.

— Ὑάκινθε, δὲν ἔρχεσαι πλέον; τῷ ἐφώναξαν οἱ σύντροφοί του, οἵτινες ἀπήρχοντο.

Οὗτος δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἀτενίζων τὴν Ραφαήλλαν, εἶπεν εἰς τὴν Θηρεσίαν, ἥτις τέλος εἶχε πλησιάσει.

— Ὑγίαινε Θηρεσία· θὰ ἐπανέλθω αὔριον πρὸ μεσημβρίας.

Καὶ ἔσπευσε πρὸς τοὺς συντρόφους του, ἐνῷ αἱ γυναῖκες εἰσήρχοντο εἰς τὴν κατοικίαν αὐτῶν, ἐνῷ ἡ Ραφαήλλα ἔπιπτε γονυκλινὴς ἐνώπιον εἰκόνος τῆς Παναγίας καὶ ἐνῷ ἡ μήτηρ της καὶ ἡ Νίνα τῇ συνεχαίροντο διὰ τὴν εὐτυχίαν αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἔγερσις τοῦ μέν, ῥεμβασμὸς τοῦ δέ.

Τὴν ἐπαύριον, μόλις ἡ ῥοδοδάκτυλος αὐγὴ ἤρχιζε νὰ διασκεδάζῃ τὰ σκότη της νυκτός, ὁ ἄγνωστος ἠγέρθη καὶ πάραυτα ὀρθωθεὶς καὶ ἐρπύσας μέχρι τοῦ μέρους, εἰς ὃ τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν εἶχεν ἀποθέσει τι, ἀπέσυρε θέμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχον φορέματα· ὁ ἄνθρωπος ἐνεδύθη αὐτὰ χωρὶς ὅμως νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ὁποῖον ἔφερε μαῦρον ἐπενδύτην. Πράγμα παράδοξον, καὶ τὰ νέα ἐνδύματα ἦσαν μαῦρα.

Πρὶν δὲ ἐνδυθῇ, ἐπανέθεσεν ἐντὸς τῆς ζώνης του ἐγχειρίδιον, ὅπερ εἶχεν ἀφήσει τὴν προτεραίαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε.

Ὁ ἥλιος, ὑψούμενος εἰς τὸν ὁρίζοντα, ἤρχιζε τὴν θριαμβευτικὴν αὐτοῦ πορείαν. Τὰ πτηνὰ ἔπεμπον αὐτῷ τὰ πρῶτα ἄσματά των· τὰ ἄνθη ἐστέλλον τὰς εὐωδίας των· τὰ ἔντομα ἤρχιζον τοὺς μυρίους βομβισμούς των· ἡ γῆ πᾶσα ἐσκίρτα, τὰ πάντα δὲ ἠνοῦντο ἵνα ἀποτελέσωσι τὴν μεγάλην ἐκείνην ἁρμονίαν τῆς φύσεως, ἐν ᾗ πᾶν τὸ ἔμψυχον συντελεῖ τὸ ἐκ μέρους του, ἐν ᾗ καὶ αὐτὴ ἡ ὕλη ὑμνεῖ τὴν φωνὴν αὐτῆς· ἅπασαι δὲ αἱ φωναὶ αὗται, ἅπαντα ταῦτα τὰ ἄσματα, ὅλοι αὐτοὶ οἱ κρότοι, ὅλαι αὗται αἱ εὐωδίαι, πᾶσαι αὗται αἱ ἁρμονίαι συνενούμεναι ἀπετέλουν ἕνα μεγαλοπρεπῆ, ὁμόφωνον, ἔξοχον ὕμνον, λέγοντα: *Δόξα εἰς τὸν Πλάστην.*

Ὅτε ὁ μαῦρος ἄνθρωπος ἐφάνη ἐπὶ τοῦ αὐδοῦ (κατωφλίου) τῆς ἠρεμωμένης διαμονῆς του, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὸν ἐφώτιζε πλησίστατα· ἀλλ' εἶχε καταστολὴν ἀγνώστου.

Μάκρα ἐσθὴς ἐκ χονδροῦ μαλλίνου ὑφάσματος ἐσκεπάζετο εἰς

Ψηφιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν μέσην διὰ σχοινίου, οὗ τινος τὰ ἄκρα ἐπανέπιπτον ἔμπροσθεν, κατέβαινεν ἕως εἰς τὰ σφυρά. Μακρὰ ἐπωμὶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, ἐφ' ἧς πλατέα λευκὰ πέταλα ἦσαν προσκεκολλημένα, ἐκάλυπτε τοὺς ὤμους του. Δερμάτινα σανδάλια εἶχον ἀντικαταστήσει τοὺς καταλεύκους ὑπὸ τοῦ κονιορτοῦ κοθόρνους του· τὸ δὲ μέτωπόν του ἐπροφυλάσσετο ὑπὸ πλατυχείλου πίλου. Τέλος ἡ χθεσινὴ ράβδος καὶ δισσάκιον δερμάτινον συνεπλήρουν τὴν ἐνδυμασίαν του.

Ἦτο δὲ αὕτη ἡ τῶν προσκυνητῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, καὶ σχεδὸν ὁμοία μὲ τὴν τῶν ἔτι πεζῶς εἰς Ῥώμην πορευομένων κατὰ τὸ τέλος τῆς Τεσσαρακοστῆς, ἵνα παρευρεθῶσιν εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς τελετὰς τῆς Ἁγίας Ἑβδομάδος, οἵτινες φιλοξενοῦνται θωρεὰν εἰς ἀπέραντα ξενοδοχεῖα χάρις εἰς τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ Ἁγίου Πατρός.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ Χριστιανοί, παρακινούμενοι ὑπὸ ἀληθοῦς ζήλου, ἐπεχείρουν εὐσεβεῖς περιηγήσεις ὡς προσκυνηταί, καθ' ἃς ὡς τοιοῦτοι, χάρις εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἐνδυμασίαν των καὶ εἰς τὴν κοινὴν εὐλάβειαν, ἐφιλοθωροῦντο καὶ ἐπεριποιοῦντο ὑπὸ τῆς φιλαδελφίας τῶν πιστῶν εἰς τοὺς τόπους, τοὺς ὁποίους διήρχοντο. Οὕτω λοιπὸν ἐνδεδυμένος ὁ ἄγνωστος δὲν ἦτο πλέον κατ' οὐδὲν παράδοξος. Ἡ ἄφιξίς του εἰς Βουνονκονδέντον ἦτο τότε ὅλως φυσική, καὶ πᾶν τὸ ἐπ' αὐτοῦ μυστηριῶδες παρήρχετο ἀπερατήρητον.

Ἤξευρε τοῦτο· καὶ παραιτήσας τὰς προφυλάξεις τῆς παρελθούσης, κατέβη ὁρμαίως τὸν λόφον διευθυνόμενος πρὸς τὸ χωρίον.

Ὁ Ἥλιος εἶχεν ἤδη ὑψωθῆ ἐντελῶς ὅλως λάμπων καὶ φαιδρός, θέλων, οὕτως εἰπεῖν, ν' ἀποκριθῆ διὰ τῶν μειδιαμάτων του εἰς τὴν χαρὰν τῶν νέων.

Ὁ Ὑάκινθος καὶ οἱ σύντροφοί του διελθόντες εἰς τὸν κῶμον των μέρος τῆς νυκτός, περιεφέροντο ἤδη ἄεργοι τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου, οἱ μὲν συνδιαλεγόμενοι εὐθύμως, οἱ δὲ ἐπαναλαμβάνοντες εὐθύμους ἐπῳδάς. Τὸν ξένον, διελθόντα πλησίον αὐτῶν, εἶδον ἄνευ περιεργείας· εἰς οὐδένα ἔκαμεν ἐντύπωσιν ὁ διαβάτης οὗτος. Ἀλλ' ἂς μὴ ἀπατώμεθα· εἷς μεταξὺ αὐτῶν τὸν παρετήρησε μετὰ προσοχῆς.

Καίτοι γελῶν διὰ τὸν φόβον ἢ τὰ προαισθήματα τῆς Ραραήλλας ὁ Ὑάκινθος οὐχ ἧττον προσεβλήθη ὑπ' αὐτῶν. Ὑπάρχουσιν ἀσθένειαι, ὑπὸ τῶν ὁποίων προσβάλλεταί τις, ἐνῷ περιγελᾷ αὐτάς, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ. Εἴς τινας περιστάσεις ὁ φόβος εἶνε μία τῶν ἀσθενειῶν τούτων.

Ἀντὶ νὰ ἐξακολουθῆ νὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὴν χαρὰν τῶν συντρόφων του ὁ νεανίας ἐπανῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, εἰς ἣν ἐκλείσθη μεμονωμένος καὶ σύννους.

Παρουσιάζονται εἰς τὴν ζωὴν τοιαῦται στιγμαί, τοιαῦται θέσεις τῆς ψυχῆς, καθ' ἃς ἡ σκέψις ἤθελεν εἶσθαι ὠφέλιμος ἅμα καὶ ἀναγκαία, οὐχ ἧττον ἔμως καὶ ἐπίπονος. Μυρίαι ἀδέδαιοι ὀνειροπολήσεις, εἰκόνες συγκεχυμέναι παρίστανται μετὰ σπουδῆς ἐνώπιον ἡμῶν, μᾶς περικυκλοῦσι καὶ μᾶς περιπλέκουσι μετὰ κινδυνώδους τέρψεως. Παραπρόμεθα ἡδέως ὑπ' αὐτῶν καὶ βαθμηδόν, μὴ αἰσθανόμενοι τοῦτο· ὅσον δὲ ἐγκαταλείπομεν ἑαυτούς, τόσον βυθιζόμεθα εἰς τὴν ἀχανῆ αὐτῶν ἄβυσσον. Μόνος ὁ ὀρθὸς ἠδύνατο νὰ μᾶς ἀποσύρῃ τῆς ἀβύσσου ταύτης, ἀλλ' ἡ σοβαρότης αὐτοῦ μᾶς τρομάζει. Ἀσπαζόμεθα θθεν τὸ θηλητήριον τῶν ἐπιπολήσεων, τοῦ φαρμάκου τῆς σκέψεως φαινομένου λίαν πικρόν.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΜΙΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑ ΕΝ ΧΙΩι.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 126 καὶ τέλος).

Π.

Μοναὶ τῆς Χίου.

Ἐκ τῶν ἐννέα μονῶν τῆς Χίου, ἐξ ὧν αἱ δύω ἀνήκουσι μοναχάς, ἐπεσκέφθην μόνον τὰς δύω, τὴν Νέαν Μονὴν καὶ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Τῆς τελευταίας τὰ πλεῖστα εἰσέτι μέρη κατεστραμμένα, ἀνεκαινίσθη δὲ μόνος ὁ ναὸς καὶ ἐσχάτως τι μιᾶς πλευρᾶς φιλοκάλως ἀνῳκοδομήθη ὑπὸ τῆς ἐν τῇ πανευούσῃ Χίῳ ἐφορευούσης ἀξιοτίμου ἐπιτροπῆς· ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ δεικνύονται εἰς τοὺς ξένους τὰ ὀστᾶ τῶν χιλιάδων ὡς ἀρνίων σφαγέντων ἀκάκων γυναικοπαίδων ἐν τῷ ναῷ καταφαίνονται εἰσέτι τὰ ἀπανθρακωθέντα αἵματα· δύω ἀπηνθρακωμέναι μορφαί, ἡ μία εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ ἡ ἑτέρα ἠτις καὶ ζωηροτέρα, ἔμπροσθεν τῶν βημοθύρων, ἠτις ὑπὸ ἱερέως καὶ ἠτις ἐκτὸς ἁπάντων τῶν ἄλλων χαρακτηριστικῶν γενείου κτλ, σώζει προσέτι καὶ τοὺς τύπους τῶν ὤτων. Ἡ αὐτὴ ἡ 80—100 πατέρας τρέφουσα πρὶν τοῦ 1822 τρεφομένους 4 μόνους γέροντας πατέρας ἐργαζομένους, ἱερέα δὲ δόκιμον οὐδένα. Ὁ μὴ ἀναβὰς εἰς τὴν πάντερπνον θέσιν μονῆς ταύτης εἶνε ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ ποτὲ ἐντελῆ ἰδέαν μεγαλουργίας τοῦ ποιητοῦ τῶν ἁπάντων.

Ἡ Νέα Μονή.

Ἡ ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου τιμωμένη Νέα Μονὴ πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν μέρος τῆς νήσου δύω ὥρας μακρὰν τῆς πόλεως, ἐπὶ λόφου ἐν τῷ μέσῳ βουνῶν. Μονὴ αὕτη ἔχει μεγάλην περίμετρον, ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῆς σκεται ναὸς μετρίου μεγέθους σταυροειδῶς ᾠκοδομημένος ὁποίου οἱ τοῖχοι μέχρι τῶν παραθύρων κατακοσμοῦνται μαρμάρων ἐλοπορφύρων καὶ ἐντέχνως ἐξειργασμένων. Θόλος ἐκ μωσαϊκοῦ ὡράϊζεν ἄλλοτε αὐτόν· ἀλλ' οὗτος πεσὼν περιστάσεις τῆς Χίου τῷ 1822 ἀνεκαινίσθη ὅλως κατὰ τὰς τέσσαρας γωνίας θολοειδεῖς ἐσοχαὶ τοῦ φέρουσιν εἰσέτι ἐμψηφιδώτας τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς ἡμῶν· ἡ ἐν τῇ βορειοανατολικῇ λ. χ. παριστάνει τὴν

(1) Ἐν σελ. 78 στήλ. β'. στίχ. 35. ἀντὶ φθινόπωρον Ἔαρ.

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ Σωτῆρος· ἡ ἐν τῇ νοτιοανατολικῇ τὴν Βάπτισιν· ἡ ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ τὴν Μεταμόρφωσιν καὶ ἡ ἐν τῇ βορειοδυτικῇ τὴν Ἀποκαθήλωσιν. Πρὸς τούτοις ὁ ναὸς κοσμεῖται καὶ δι' ἄλλων τεσσάρων εἰκόνων, τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, τῆς Σταυρώσεως, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἀνὰ δύο ἀπέναντι κειμένων. Ἡ ἐμψήφωσις τῶν εἰκόνων τούτων εἶνε ἀξιοθαύμαστος καὶ λίαν περιέργως ταξιθετημένη. Τὸ Ἀ. Βῆμα, εἰπόν μοι οἱ πατέρες, εἶνε ὁ τόπος ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἡ ἀκατάφλεκτος μυρσίνη, ἐφ' ἧς ἀνεκαλύφθη ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου· εἰς τὴν ἀχυδάδαν τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπάρχει ὁλόσωμος ἡ τῆς Θεοτόκου εἰκών, εἰς δὲ τὰς πλαγίας κόγχας οἱ δύω Ἀρχάγγελοι. Τριάκοντα καὶ δύω στῆλαι πολύγωνοι (ἐξ ὧν τινὲς ἀντικατεστάθησαν ἐκ νέου, καταστραφεῖσαι κατὰ τὸ 1822) καὶ λευκαὶ κοσμοῦσι τοὺς τοίχους τοῦ Καθολικοῦ, ἀνὰ ὀκτὼ ἐπὶ ἑκάστου αὐτῶν ὑπάρχουσαι ὡς ἐξῆς. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κεῖνται τέσσαρες βάσεις, ὕψους ἑκάστη 4 σπιθαμῶν· ἐπὶ ἑκάστης δὲ βάσεως ἵστανται στήλη ὕψους 12 1)2 σπιθαμῶν καὶ περὶ αὐτὴν τρεῖς ἄλλαι λευκότεραι, ἐπὶ δὲ τῶν τεσσάρων τούτων εἶνε τοποθετημέναι ἄλλαι τέσσαρες ἀναλόγως λεπτότεραι τῶν ὑπ' αὐτὰς καὶ ἔχουσαι ὕψος μόνον 9 σπιθαμῶν· ὥστε τὸ ὕψος τοῦ συμπλέγματος οὕτως εἰπεῖν τούτου ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ ἀνωτάτου σημείου αὐτοῦ εἶνε 25 1]2 σπιθαμῶν, ἑκάστη δὲ τῶν τεσσάρων πλευρῶν κοσμεῖται ὑπὸ ἑνὸς τοιούτου συμπλέγματος. Ὁ περικαλλὴς οὗτος ναός, ἢ τὸ τοῦ Μονομάχου Κωνσταντίνου, τῆς συζύγου του Ζωῆς καὶ τῆς ἀποπερατωσάσης αὐτὸν καὶ τὴν Ἑλλὴν Μονὴν γυναικαδέλφης του Θεοδώρας φιλότιμον καὶ φιλευσεβὲς τοῦτο οἰκοδόμημα (1), σύγκειται ἀπὸ τὰ ἑφεξῆς μέρη: τὸ Ἱερὸν Βῆμα, τὸ Καθολικόν, τὸν Νάρθηκα, τὸν Πρόναον καὶ τὴν Λιτήν — ἐν ᾗ πέντε μονόλιθοι κύκλοι, πορφυροῖ οἱ τέσσαρες, ὁ δὲ πέμπτος μέλας μὲ πολυχρόους ψήφους ἐν τῷ μέσῳ πεποικιλμένος, καὶ ἀξιοθεάτου τι σύμπλεγμα τοὺς πέντε ἄρτους τοῦ Εὐαγγελίου ὑποδηλοῦν, ἐφ' ὧν θὰ ψάλλεται καὶ ἡ Λιτὴ τῶν ἑορτῶν — τὸν Προνάρθηκα, ὅστις εἰσάγει εἰς τὸν Νάρθηκα καὶ ὅστις φέρει ζωγραφήματα ἁγίων καὶ σκηνὰς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐν οἷς ἐξέχει τὸ ἐκτύπωμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἐπανωθεν τῆς πύλης τοῦ Καθολικοῦ ἐπὶ τὸ κολοσσιαῖον ἐξειργασμένον, διότι τὸ μὲν πλάτος ἔχει 15 ποδῶν, τὸ δὲ μῆκος 31, τὸ δ' ὕψος σπιθαμῶν 34. Τὸ μέσον τῆς στέγης ἔχει ὁ Προνάρθηξ σφαιροειδές, τὰ δὲ πλάγια κυλινδροειδῆ, εἶνε στενόμακρος καὶ ἐξαπλοῦται πλαγίως ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον ἔχων καὶ θύραν μικρὰν πρὸς τὴν βορείαν πλευράν. Ὁ ναὸς ἔχει καὶ θέσιν τινὰ παράμερον, Βορβουναρεῖον καλουμένην, ἐν ᾗ ἵστανται οἱ Βορβουναρέοι ἢ ὑπηρέται τῆς Μονῆς. Βορβουναρέους καλοῦσιν αὐτοὺς καὶ ἐν ταῖς Μοναῖς τῆς Λέσβου, τοῦ Λειμῶνος καὶ τοῦ Ὑψηλοῦ, ὡς καὶ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει.

Μετὰ τὴν τοῦ 1822 καταστροφὴν οἱ πατέρες τῆς Νέας Μονῆς ἔπαθον τὰ πάνδεινα. Οἱ θησαυροί αὐτῆς, αἱ βασιλικαὶ προσφοραί, τὰ βαρύτιμα ἱερὰ ἄμφια, τὰ ἀρχεῖα, τὰ χρυσόβουλα, τὰ πατριαρχικὰ ἔγγραφα, ἡ βιβλιοθήκη καὶ πολλὰ ἄλλα σπάνια καὶ πολύτιμα ἀνηρπάγησαν καὶ κατεκλάπησαν. !! Ἐν Σύρῳ ἀνευρέθη ἡ μία Κάρα τῶν τριῶν κτητόρων καὶ ἐν ἀξιοθέατον πολύτιμον διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ βασιλικὸν πεῦκι, ἅπερ οἱ ἐκεῖ τότε Χῖοι ἐξηγόρασαν καὶ ἤδη ἡ Μονὴ κατέχει.

Μετὰ τὴν τοῦ 1822 καταστροφὴν οἱ πατέρες αὐτῆς παρέμειναν, μ' εἶπον, μέχρι τοῦ 24 καὶ ζῶσι μέχρι τοῦ 1830 ἐσκορπισμένοι. Σήμερον ἡ Μονὴ αὕτη ἀριθμεῖ περὶ τοὺς 100—120 μοναχούς, οἵτινες ζῶσιν ἰδιορρύθμως καὶ οὐχὶ κοινοβιακῶς, καλλιεργοῦντες τὰ διασωθέντα τῆς Μονῆς κτήματα ἀπὸ τῆς διαρπαγῆς τοῦ 1822. Ἄλλοτε ἔζων οἱ ἐν αὐτῇ ἐνασκούμενοι πατέρες κοινοβιακῶς καὶ δι' αὐτὸ ἔχει ἐκτεταμένην μαρμάρινον τράπεζαν, εἰς ἣν δύνανται νὰ παρακαθήσωσιν ὑπὲρ τοὺς 150. Ἔχει δεξαμενὴν ποσίμου ὕδατος ὑετίου τετράστομον στηριζομένην ἐπὶ 8 στηλῶν. Πολλὰ μέρη αὐτῆς ἀνωρθώθησαν, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα εἰσέτι εἰσὶ κατεστραμμένα. Ὁ ἡγούμενος αὐτῆς κ. Νεόφυτος φέρει τὸ ἑκατοστὸν ἤδη τῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἔτος. Ἡ Νεαμονὴ τῆς Χίου δὲν παρέχει εἰς τοὺς πατέρας αὐτῆς ὅσα αἱ ἐν Λέσβῳ μοναὶ τοῦ Λειμῶνος καὶ τοῦ Ὑψηλοῦ, ἀλλὰ μόνον δύω ὀκάδας ἄρτου καθ' ἑκάστην· συνεισφέρει δὲ εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς Χίου καὶ πληρόνει εἰς τὴν Σ. Κυβέρνησιν 25 χιλιάδας γροσίων. (α)

Ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς τῆς Χίου.

Ἁπάσης τῆς νήσου ὁ πληθυσμὸς μετὰ τῶν εἰς τὰ ἔξω ζώντων Χίων λέγεται 70,000· ἐν δὲ τῇ Χίῳ διαμένουσι 50—60 χιλιάδες, ἐξ ὧν 12 χιλ. ἐν τῇ πρωτευούσῃ, 16 χιλ. εἰς τὰ περιώνυμα μαστιχόχωρα, ἅπερ εἰσὶν 21, οἱ λοιποὶ εἰς τὰ ἄλλα 44 χωρία καὶ 6 χιλιάδες ἐν Βροντάδῳ, εἰς ὃν ὑπάρχουσι δύω δημο-

(1) Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἔλαβε τὴν ἀρχήν του ὡς ἑφεξῆς.
Ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Παφλαγόνος καὶ Μιχαὴλ τοῦ Καλαφάτου 1030 μ. Χ. ἐμόναζον τρεῖς ἄνδρες γηραιοί, ὁ Νικήτας, ὁ Ἰωσὴφ καὶ ὁ Ἰωάννης, ἐπὶ τοῦ Προδατείου ὄρους, πλησίον τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ Νέα Μονή, ζῶντες εἰς σπήλαια. Μίαν νύκτα εἶδον τὰ κάτω τοῦ ὄρους δάση καιόμενον καὶ μίαν μόνην μύρταν ἀνέπαφον μείνασαν, εἰς τῆς ὁποίας τοὺς κλάδους ἦν τὸν κορμὸν εὗρον εἰκόνα τῆς Παναγίας. Πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ θαύματος ἔκτισαν εἰς τὰ αὐτὰ μέρη ἐκκλησίδιον. Ἔτυχε κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν νὰ ἰατρεύῃ εἰς τὴν Λέσβον ἐξόριστος Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, αὐλικὸς ὢν τότε. Οἱ τρεῖς ἀσκηταὶ χρηματισθέντες κατὰ ὄναρ ἐπῆλθαν εἰς τὴν Λέσβον καὶ προεῖπον εἰς αὐτὸν ὅτι ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ βασιλεύσῃ. Ἔλαβον δὲ παρ' αὐτοῦ τὴν ὑπόσχεσιν (ἢ ὡς μ' εἶπον οἱ πατέρες, τὸν ἐπολύτρωσαν αὐτοῦ δακτύλιον), ἐὰν ἡ πρόρρησις τῶν ἀληθεύσῃ, νὰ τοῖς ζώσῃ ὅτι ἐπεθύμουν. Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀναβᾶσα ἡ αὐτοκράτειρα Ζωὴ ἐπὶ τοῦ θρόνου μετεκάλεσε τὸν Κωνστ. Μονομάχον νὰ συμβασιλεύσῃ μετ' αὐτῆς. Τότε πλεύσαντες εἰς Κων)πολιν καὶ παρασταθέντες ἐνώπιόν του οἱ ἀσκηταὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ οἰκοδομήσῃ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποσχέσεως ναὸν εἰς τὴν θαυματουργὸν Παναγίαν, καὶ ὁ Μονομάχος βασιλικῶς φιλοτιμηθεὶς ᾠκοδόμησε πολυτελεστάτην τὴν Νέαν Μονήν, τὴν ὁποίαν ἀπεπεράτωσε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ τῆς προαποφάσεως συζύγου του Ζωῆς ἀδελφὴ Θεοδώρα. Ἡ Μονὴ αὕτη ἔλαβεν ἐκτοτε πάμπολλα προνόμια ἐπικυρωμένα διὰ χρυσοβούλλων ἀπό τε τοὺς βασιλεῖς καὶ ἀπὸ τοὺς μετὰ ταῦτα, ἀπὸ τὸν Ἰσαὰκ Κομνηνὸν λ. χ., Κωνσταντῖνον τὸν Δοῦκαν, Ρωμανὸν τὸν Διογένην, Μιχαὴλ τὸν Δοῦκαν καὶ Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην καὶ ἀπὸ τοὺς μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορας καὶ Πατριάρχας τοῦ Βυζαντίου.

(α) Περισσότερα περὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς ἴδε ἐν «ΔΩΔΩΝΗΣΙΔΙ» τοῦ κ. Γ. Φωτεινοῦ.

τικὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων καὶ ἐν Παρθεναγωγεῖον· εἰς τοῦτο δὲ τὴν βορ. ἄκραν ὑπὸ τὸ ἱστορικὸν ὄρος Ἔπος ὑπάρχει τὸ λεγόμενον «Δασκαλειὸ ἢ Σκαμνί» τοῦ Ὁμήρου, ὅπερ εἶνε στρογγύλος βράχος κεκλιμένος ὀλίγον, ἔχει κύκλου περιφέρειαν, εἶνε διὰ τῆς σφύρας ὡμαλισμένος, ἔχει 25—26 ποδῶν μῆκος καὶ πλάτος καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ φέρει καθέδραν λαξευτὴν, ἐφ' ἧς καθήμενος ὁ Ὅμηρος ἔψαλλε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ καὶ ἀμίμητα ποιήματα, ἅπερ ὑπῆρξαν, ὑπάρχουσι καὶ ὑπάρξουσι τὸ ἄπαυστον θάμβος καὶ μελέτημα τῶν αἰώνων. Πολλοί, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀείμνηστος Α. Βλαστὸς (ἴδε Χιακὰ) δὲν παραδέχονται τὴν γνώμην ταύτην, ἀλλὰ βεβαιοῦνται ὅτι τὸ ὀλίγον μακρὰν τοῦ βράχου τούτου κείμενον σπήλαιον καὶ ὡς ἡ κατοικία τοῦ Ὁμήρου ἀναφερόμενον ἦτο ναὸς τῆς Κυβέλης καὶ οὐχὶ ἡ ἔνδοξος σχολὴ τοῦ Ὁμήρου, ἐξ ἧς ἡ Χίος ἔσχε τοὺς Ὁμηρίδας της. Ἡμεῖς ὡς τὴν ἕδραν τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ διδασκόμενοι παρὰ τοῦ νεωτέρου τῆς ἐποχῆς μας Ὁμήρου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ μακαρ. Ἀλεξάνδρου Σούτσου, νὰ παραδεχθῶμεν τοῦτον τὸν βράχον, τοὺς ἐκείνου ὑπὲρ τῆς πέτρας αὐτῆς στίχους ἀναφωνήσαντες,

» Ὦ Χίος! θέλω τὴν μακαρίαν
Ἐκείνην πέτραν σου ν' ἀσπασθῶ
» Καὶ τοῦ Ὁμήρου τὴν μελῳδίαν
Νὰ ἐκμυζήσω, νὰ ἐμπνευσθῶ·
» Θέλω τὴν βάρκην του νὰ μετρήσω
Καὶ τὰ δεινά του νὰ τραγῳδήσω,
» Ὡς ἐτραγῴδησε τὰ τῆς Τροίας
Εἰς τοὺς γλυκεῖς του κόλπους ἐντός,
» Ὅταν αἱ κόραι τῆς Πιερίας
Ἔλεγαν, ἔγραφε δὲ αὐτός. »

(Τ. Ἑλλὰς σελ. 37ῃ)

ἐσπεύσαμεν μετὰ τοῦ ὁδηγήσαντος ἡμᾶς ἐκεῖ αἰδεσίμου κυρίου Λεοντίου Σακελαρίου ν' ἀσπασθῶμεν τὴν περιώνυμον ἐκείνην πέτραν μετὰ τοῦ ἀνήκοντος σεβασμοῦ, ἤστινος ὅμως τοὺς λέοντας, παριστάνοντας ἴσως πόδας, χεῖρες βέβηλοι κατεσύντριψαν καὶ μόναι αἱ ὄνυχες αὐτῶν καὶ ὁ σχηματισμὸς διακρίνονται. Τὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων παρημελημένην ταύτην ἱερὰν ἕδραν ἐριλοτιμήθη ἡ φύσις νὰ στείψῃ μὲ εὐώδη ὀρίγανα, μὲ ἄγρια κρίνα καὶ μ' ἄλλα τινὰ κισσοειδῆ φυτά, ἅπερ εἶνε λίαν παράδοξον πῶς ἐφύτρωσαν καὶ πῶς ζῶσι παρ' οὐδενὸς ποτιζόμενα, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κἂν οὔτε μία ὀπὴ χώματος εἰς τὰς ῥωγμὰς τῆς πέτρας, εἰς ἃς ταῦτα ἐφύτρωσαν! Εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ Ὁμήρου ἀναβαίνει νερὸν θαυμάσιον, παρ' οὗ ὑδρεύονται ἅπασαι σχεδὸν αἱ οἰκογένειαι τῆς Χίου κατὰ τὸ θέρος, καὶ τὸ ὁποῖον πρὶν τοῦ 22 ἔπεμπον οἱ Χῖοι ὡς δῶρον μετὰ τῶν ἄλλων προϊόντων τῆς νήσου εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Σουλτάνον.

IV

Ἐκπαίδευσις.

Ἅπαντες οἱ μαθηταὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ τοῦ γυμνασίου τοῦ ὑπὸ τοῦ γεραροῦ καὶ παλιότριχος γυμνασιάρχου κ. Γ. Σουρία, τοῦ τοσοῦτον εὐδοκίμως ἐν Σύρᾳ ἄλλοτε ἐπὶ πολλὰ ἔτη γυμνασιαρχήσαντος καὶ πολλοὺς τῆς μεγαλοπόλεως Σμύρνης ἰατροὺς γραμματίσαντος (ἐν οἷς οἱ ἀξιότιμοι [illegible] Μιλτιάδης Ἐμμανουήλ, Καλλιγᾶς, Μύρων καὶ οἱ λοιποί) ἀνέρχονται εἰς 700. Εἰς τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ παρθεναγωγεῖα τῆς Χίου [illegible] τῶσιν ὑπὲρ τὰ 300 κοράσια.

Ἡ βιβλιοθήκη.

Οἱ φιλότιμοι Χῖοι τῇ προνοίᾳ τοῦ κ. γυμνασιάρχου Γ. Σ[illegible] καὶ τῆς ἐφορίας ἀνῳκοδόμησαν λαμπρὰν τετράγωνον αἴθουσαν κατεκόσμησαν αὐτὴν διὰ θέσεων πολλῶν ὑελίνων, ἐν αἷς ἔθεσαν τὰς ἐννέα χιλιάδας τόμους αὐτῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπει καὶ ἡ τοῦ μακαρίτου Κοραῆ ἀξιόλογος καὶ σπανία βιβλιοθήκη, ἐν ᾗ εὑρίσκεται καὶ τὸ πάνυ σπουδαῖον «Description de l' Egypte ou recueil des observations et des recherches qui ont été faites en Egypte pendant l' expédition de l' armée Française — publié par ordre du gouvernement, —A [illegible] de l'imprimerie Royale» εἰς φύλλων μέγιστον καὶ ἀπὸ τόμους 30 συνιστάμενον.

Διὰ τὴν ταξιθέτησιν τῶν βιβλίων καὶ τὴν διακόσμησιν τῆς βιβλιοθήκης προσεκλήθη ἐξ Ἀθηνῶν ὁ κ. Πελίτης ἐπιτηδειότατος κατέγεινε τρεῖς ὅλους μῆνας ταξιθετῶν καὶ κατηγράφων τοὺς καταλόγους αὐτῶν, οὗτινας ἤδη καὶ εἰς φῶς ἐν Ἀθήναις ἐξέδωκε δαπάνῃ τοῦ γυμνασίου τῆς Χίου.

V

Οἱ ἐν Χίῳ ναοὶ κ.λ.

Ἡ πληθὺς τῶν ἐν Χίῳ ναῶν ἐμβάλλει εἰς ἀπορίαν τὸν ξένον. Ἐν Χίῳ ἑκάστη μεγάλη οἰκογένεια, λέγουσιν, ἔχει τὸν ναόν της καὶ τὸν ἱερέα της. Ἀπάσης τῆς Χίου οἱ ναοὶ ἀνέρχονται εἰς τοὺς 700, ἡ δὲ πρωτεύουσα πρὶν τῶν 22 εἶχεν 66, καὶ νῦν ἔχει οὐχὶ ὀλίγους. Ἡ πρωτεύουσα, ἔλεγέ μοι ὁ ἀξιότιμος καὶ ἀξιότιμος γέρων κ. Β. Πατσύνας, εἶχε πρὶν τῆς καταστροφῆς τοὺς 100 ἱερεῖς καὶ 25 διακόνους· εἰς δὲ τὰς ἐξοχὰς κατὰ χωρία ἀναλόγως τῶν ἐκκλησιῶν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν καὶ νῦν εἶνε εἰσέτι μέγας.

Ἔχουσιν οἱ φιλόκαλοι Χῖοι νεκροταφεῖον πρὸς τὴν βορ. ἄκραν τῆς πόλεως καὶ ἐν αὐτῷ καμπὴν ἐκκλησιδίου, τὸ δ' αὐτοῦ αἴθουσαν τετραπλευρον καὶ νεόδμητον, ἥτις φέρει τὰς τέσσαρας αὐτῆς πλευρὰς (τοίχους) θήκας σχηματιζούσας —6 μέχρι τῆς στέγης σειρὰς· ἑκάστη δὲ σειρὰ φέρει 7— τοιαύτη κιβώτια ἠριθμημένα, εἰς ἅπερ περικλείουσι τὰ τῶν προαπελθόντων νεκρῶν των, αἱ ἐπίσημοι οἰκογένειαι.

Προϊόντα τῆς Χίου.

Ἡ τοσοῦτον εὐκρασία τοῦ οὐρανοῦ ἔχουσα καὶ ὑπὸ τῶν κεκαθαρμένων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου φωτιζομένη καὶ θαλπομένη ἔχει τὴν ἐν αὐτῇ ἀναπτυσσομένην βλάστησιν πλουσίαν καὶ ὡραίαν. Εἰς τὸν ὕμνον τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅπερ ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ὅμηρον, καλεῖται λιπαρωτάτη καὶ τὸ ἐπίθετον τοῦτο δικαίως δ' αὐτὴν οὔτε κολακεία οὔτε μῦθος ποιητικός, διότι ἐκτὸς τῆς ἄλλης καλλιεργησίμου γῆς ἔχει ἡ Χίος κήπους ἐκτάσεως στρεμμάτων 3000, οἱ ὁποῖοι περέχουσιν ὑπὲρ τὰ 000 λεμονο-πορτοκαλόδενδρα, ἅπερ ποτίζουσι περὶ τὰ

σήγγινα, ἐργαζόμενα ἢ στρεφόμενα κατὰ μέσον ὅρον δέκα ὥρας ὁ ἡμερονύκτιον. Τὸ προϊὸν τῶν χρυσομήλων καὶ τῶν λεμονίων ναβαίνει εἰς 40 ἑκατομμύρια· ἐκτὸς αὐτῶν ἐξάγει ἡ Χίος 30 χιλ. ὀκάδας μαστίχης, 150 χιλ. ὀκάδ. τῶν εὐθράστων καὶ πεπλεσμένων ἀμυγδάλων της, 50 χιλ. ὀκάδας ἐλαίου, γλυκολέμονα, σῦκα καβούρια λεγόμενα, κρασία, μέλι, μαλλόν, ρακῆν ἐπτίμην καὶ τὴν περίφημον μαστιχήνην, κηρὸν κτλ.

Βιομηχανία Χίου.

Τὰ πρῶτα τῆς σημερινῆς βιομηχανίας τῆς Χίου εἶσὶ τὰ δέρματα, ὧν ἡ ἐξαγωγὴ εἰσάγει εἰς Χίον περὶ τὰ 4 ἑκατομμύρια, τὰ καραβόπανα, οἱ ἐμπόται τῶν Ἀρμολίων, οἱ πίθοι, σταῖναι καὶ ἄλλα διάφορα ἀγγεῖα. Ἐσχάτως ἀνευρέθησαν μέταλλα ἀντιμονίου καὶ παρὰ τοῦ κ. Θερβώρου Κιτρεέφ, διερμηνέως τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ἐργαστηρίου, λιθάνθρακες.

Ναυτικόν.

Ἐν Χίῳ κατασκευάζονται κατ' ἔτος δέκα πλοῖα καὶ τὸ ὅλον τῶν πλοίων αὐτῆς ὑπερβαίνει τὰ 300 (ἐπικαλούμεθα τὴν προσοχὴν τῶν ἐν Μιτυλήνῃ πατριωτῶν), ἐξ' ὧν τὰ 110 βρίκια καὶ ἀκατοκάρβαι, τὰ δὲ λοιπὰ σερνίκια καὶ περάματα. Τὰ μεγαλείτερα τῶν αὐτῶν ἐνεργοῦσι ναῦλους, τὰ δὲ μικρότερα ταξειδεύουσι πρὸς διατροφὴν αὐτῶν λογαριασμόν. Τὸ ὅλον τῶν κεφαλαίων, ἅπερ ἀπασχολοῦνται εἰς τὸ ναυτικόν, εἶνε 30 ἑκατομμύρια.

Ἀσφαλιστικὰ καταστήματα

Ἐν Χίῳ ὑπάρχουσι πέντε ἀσφαλιστικὰ καταστήματα πλοίων καὶ μετοχῶν, ἐκτὸς τῶν ἐν αὐτῇ ξένων ὑποκαταστημάτων. Θαυμάσια καὶ ἐπίζηλος εἶνε ἡ πρόνοια τῶν δυναμένων Χίων ἀπέναντι τῆς ὡς πρὸς τοῦτο ἀδιαφορίας τῶν γειτόνων αὐτῶν Μιτυληναίων.

Διαίρεσις Χίου.

Τὰ κυριώτερα τμήματα, εἰς ἃ ἡ πόλις τῆς Χίου διαιρεῖται εἶσὶν ἡ Ἀπλωταριά, ὁ Ἐγκρεμός, τὸ Παλαιόκαστρον καὶ ὁ Κάμπος Γιαλός. Τὸ Φρούριον τῆς Χίου δὲν εἶνε πολλοῦ λόγου ἄξιον. Ἐν αὐτῷ δὲ παραμένουσιν αἱ 70—80 καὶ μόναι Ὀθωμανικαὶ τῆς Χίου οἰκογένειαι. Τὸ διοικητήριον τῆς Χίου εἶνε νεόκτιστον καὶ περικαλλέστατον. Ἡ Χίος διὰ τὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἔχει τὸ νοσοκομεῖον καὶ τοῦ λωβοκομείου ἐξοδεύει περὶ τὰς 3 χιλιάδας λίρας· τὸ αὐτὸ δὲ ποσὸν περίπου θέλουσι καὶ τὰ ἐν Μιτυλήνῃ φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. Ἡ Χίος εἶνε οὐχὶ μόνον γενναιοτέρα ἀλλὰ καὶ κοινωφελεστέρα ἐπὶ οὐδενὸς κατεδέχθη νὰ ἐπιδαρύνῃ μὲ βιβλία τοὺς ἀπὸ τὴν Καλλίπολιν, Σάμον κτλ. μέρη εἰς τὸ γυμνάσιον αὐτῆς ἐνδιατρίβοντας.

Ἐν Χίῳ ὑπῆρχεν αὐτοδιοικητικὸν προνομιοῦχον σύστημα, εἰς ὃ μόνον ὀφείλεται, λέγουσιν, ἡ αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ, ὁ πλουτισμὸς τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἐν μέρει ἀνάκτησις τῶν κατὰ τὴν μεγάλην καὶ μοιραίαν ἐκείνην παναθυρίαν ἀπολεσθέντων καὶ καταστραφέντων. Τὸ σύστημα τοῦτο κατήργησεν ἡ Σ. Κυβέρνησις πρὸ 4—5 ἐτῶν καὶ ἐξίσωσε τὴν ἄλλοτε προνομιοῦχον Χίον πρὸς τὰς λοιπὰς ἐπαρχίας τῆς εὐρείας αὐτοκρατορίας Της.

Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις ἡ περιώνυμος, ἡ πολυπαθὴς Χίος, ἡ πρὸς ἓξ ἄλλας πόλεις διαφιλονεικοῦσα τὴν γέννησιν τοῦ Ὁμήρου, εἰς οὗτινος τὴν ἕδραν ἢ τὸ Δασκαλειὸ ὁπόταν πρὸ ἐτῶν προσῆλθεν ὁ νέος τῆς Ἑλλάδος Ὅμηρος, ὁ ἀθάνατος Ἀλέξανδρος Σοῦτσος, ἀνεφώνησεν ἐνθουσιῶν πρὸς τὸν ἀπόντα θεὸν τῆς ποιήσεως:

« Τὴν πηγή, σου ὡς ὁ Νεῖλος, Ὅμηρε, εἰς σκότος κλείων,
» Νὰ ἐρίζωσι τὴν δόξαν τῶν λαμπρῶν σου γενεθλίων
» Ἑπτὰ πόλεις θεωρεῖς.
» Ἀλλὰ σώζεται ἡ ἕδρα, ὅπου ἐρραψῴδεις, κοίλη,
» Κοίλη, ἐπειδὴ ὡς γίγας εἰς τὰ πέτρινά της χεῖλη
» Ἐπεκάθησες βαρύς. »

(Τ. Ἑλλὰς σελ. 120).

Ποιμένος ἀξιοῦνται οἱ φιλογενεῖς καὶ φιλοπρόοδοι Χῖοι τοῦ ἀρίστου καὶ τὰ μάλα πεπαιδευμένου καὶ διακεκριμένου μεταξὺ πάντων τῶν τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἀρχιερέων, τοῦ γλαφυρώτατον, δεινὸν καὶ ἀκούραστον κάλαμον ἔχοντος Σ. Γρηγορίου, τοῦ γρηγόρου δὸς εἰπεῖν καὶ ἀκαμάτου συγγραφέως τῶν ἐφεξῆς ἔργων. α.) « Περὶ ἑνώσεως τῶν Ἀρμενίων μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὸ Γρηγορίου Μητροπολίτου Χίου τοῦ Βυζαντίου φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἀδελφῶν Σευδατζόγλου καὶ Σας. ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀντωνίου Κορμηλᾶ 1871.» β'.) «Ἡφωνὴ τῆς ὀρθοδοξίας ἐν Χίῳ ἐκ τοῦ τυπογραφείου Κ. Μ. Προκίδου 1863 οὗτινος τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν προσεκτικὴν μελέτην καὶ σπουδὴν διὰ τὸ οἰκοδομητικὸν αὐτοῦ συνιστῶμεν εἰς πάντας· γ'.) Τὰ δύω ὑπομνήματα πρὸς τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν κατὰ τῆς μισθοφορίας τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἐν Χίῳ, ἐκ τῆς τυπογραφείας Κ. Α. Δαμιανοῦ τὸ 1866 συγγραφέντα καὶ κατὰ τὸ 1872 ἐκδοθέντα.

δ'.) Λόγος ἐκφωνηθεὶς τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων 9. Ἀπριλίου 1872 ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως « κατὰ θειοτέραν τινῶν καὶ προλήψεων ». Καὶ τέλος « ε.) Τὸ « Ἑλληνικὸν πνεῦμα » ἤτοι σχέσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν, πραγματεία ἥτις τοσοῦτον ἐθέλξε τὸν σοφὸν καὶ σεβάσμιον φίλον τῆς Α. Σεβ. τὸν κ. Γ. Οὐίλλιαμ διδάκτορα τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημείῳ τῆς Κανταβριγίας (Kambridg), ὥστε οὐχὶ μόναν Ἀγγλιστὶ μετέφρασεν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ προσεφώνησεν εἰς τὸν Σ. Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ὀξωνίας, μέγαν ἱερέα τῆς Βασιλίσσης.

Τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἁγίου Χίου ἐκπονηθὲν τοῦτο « Ἑλληνικὸν Πνεῦμα » μεταφέρομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν « Μέντορα » καὶ φιλοδωροῦμεν αὐτὸ τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις αὐτοῦ μετὰ τῆς σ. εἰκόνος τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως, παρακαλοῦντες αὐτούς, ἵνα συνεύχωνται μεθ' ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων νὰ ἀποκτήσῃ ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἡ φιλόστοργος καὶ φιλοτεκνος σεμνὴ Θεία Μήτηρ, τοσαῦτα τέκνα ὁμοια τῷ Ἁγίῳ Χίου, πολλοὺς τοιούτους ἀξίους καὶ ἐμβριθεῖς σοφοὺς ἱεράρχας ἵνα ὑπέρτατα τὰ λογικὰ πρόβατα αὐτῆς ἐκ νεκρᾶς ἀναστάσεως

Δ. Α. Μ. Χαριτάκης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΧΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ.

„ Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σήμ. „ (Γεν. Θ'. ἐδαφ. 27).

Ἐν τῇ κατὰ τὴν 30 Ἰανουαρίου ἐπετείῳ ἑορτῇ τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίων ὡμίλησα περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ὑποδείξας τὴν ἀνάγκην τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστημονικῆς ἐκπαιδεύσεως πρὸς μόρφωσιν χρηστῶν πολιτῶν καὶ ἐναρέτων Χριστιανῶν. Συνεχίζων δὲ τὸν λόγον θέλω ὁμιλήσει καὶ σήμερον κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν δημοσίων ἐξετ περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος πλατύτερον.

Πρῶτον μὲν περὶ των ἐμφύτων ροπῶν καὶ ἰδιοτήτων τοῦ λληνισμοῦ, καὶ περὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἔν τε τῇ πολιτ τῇ θρησκείᾳ πρὸς τὸ Ἀσιατικὸν καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸν πνεῦμα.

Καὶ δεύτερον περὶ τῆς Θείας καὶ οἰκουμενικῆς ἀποσ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μαρτυρουμένης ἔκ τε τοῦ συνειρμοῦ τῶν ρικῶν γεγονότων καὶ ἐκ τῆς ἀναλογίας καὶ ἁρμονίας τῶν χῶν αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀρθοδόξου Χριστιανισμοῦ.

Ἐκ δὲ τῆς ἐρεύνης τῶν θεωρημάτων τούτων ἀποδειχθ ἐναργῶς ἡ σχέσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὴν Ὀρθόδοξίαν ἑπομένως ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ φιλοσοφικῆς

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

μελέτης τοῦ ὅλου βίου τῶν ἡμετέρων προγόνων, θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ, ὡς τὰ μέγιστα συντελούσης οὐ μόνον εἰς μόρφωσιν ἐθνικήν, ἀλλὰ καὶ εἰς διάπλασιν θρησκευτικὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς νεολαίας.

Καὶ δὴ ἄρχομαι, ἐπικαλούμενος τὴν ὑμετέραν προσοχήν.

§. 1. Ὁ μέγας φυσιοδίφης τῆς ἀρχαιότητος Ἀριστοτέλης τοιάδε τινὰ ψυχολογικὴν διάκρισιν τῶν ἐθνῶν ἐν τοῖς Πολιτικοῖς ποιεῖται. Τὰ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἔθνη καὶ τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην, λέγει, εἰσὶ μὲν πλήρη θυμοῦ, ἤτοι ἀνδρείας, ζωηρὰ καὶ θραστικά, ἀλλ' ὅμως ὑποδεέστερα τῶν Ἀσιανῶν κατὰ τὴν διάνοιαν καὶ τέχνην· καὶ διὰ τοῦτό εἰσι μὲν ἐλεύθερα, ἀλλ' ἀπολίτευτα καὶ οὐκ ἀνίκανα ἄρχειν τῶν πλησίον. Τὰ δὲ τῆς Ἀσίας εἰσὶ μὲν διανοητικὰ καὶ τεχνικὰ τὴν ψυχήν, ἀλλ' ἄθυμα, ἤτοι ἀδρανῆ, δειλὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε δοῦλα. Τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων γένος, καθὼς κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας γεωγραφικῶς, οὕτω μετέχει καὶ τῆς φύσεως ἑκατέρων, ἐπειδὴ καὶ ἔνθυμόν ἐστι καὶ διανοητικόν· διὸ περ καὶ ἐλεύθερον διατελεῖ καὶ ἄριστα πολιτεύεται καὶ δύναται ἄρχειν πάντων, μίαν συγκροτοῦν πολιτείαν (1).

§. 2. Καὶ ἀληθῶς παρὰ μὲν τοῖς Ἀσιανοῖς ἅπασα ἡ πολιτικὴ ζωὴ συγκεντροῦται ἐν ἑνὶ ἀπολύτῳ ἄρχοντι οὐδενὶ ἔξεστι ἀντιλέγειν ἢ ἐπικρίνειν τὰς πράξεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἅπαντες ὀφείλουσι πειθόμενοι καὶ ἀπαθῶς τῷ τυραννικῷ αὐτοῦ νεύματι ὑπείκειν. Παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις ἑσπερίοις ἔθνεσι, Κελτοῖς, Βρετανοῖς, Τεύτοσι καὶ τοῖς ἄλλοις φραγκικοῖς λαοῖς ὑπερεκράτει ἡ ἀτομικότης, ὁ ἔμφυτος ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ἀλόγιστος ἀτομικὴ ἀνεξαρτησία (τοῦθ' ὅπερ δηλοῖ καὶ τὸ κοινὸν ἁπάντων τῶν ἑσπερίων ἐθνῶν ἐπώνυμον Φράγκος = ἐλεύθερος). Ἕκαστον ἄτομον ἔζη καθ' ἑαυτὸ ἐν τῇ σφαίρᾳ αὐτοῦ γωνίᾳ, περιθάλπον τὰ ἴδια φρονήματα καὶ σταθμίζον τὰ πάντα κατὰ τὸ ἴδιον συμφέρον, οὐδέποτε δὲ κατὰ τὸ κοινὸν καλόν. Παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς *ἐνθύμοις* ἅμα οὖσι καὶ διανοητικοῖς κἀντεῦθεν ἀποτελοῦσι μέγα τι κοινωνικὸν ὅλον, ὑφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος καὶ αἰσθήματος ἐμφορούμενον, ἀμφότερα τὰ ἀντίρροπα ἐν ἁρμονίᾳ συνηνοῦντο, οὔτε τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας ἢ ἀτομικότητος ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἀναιρουμένης οὔτε τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ ἑνότητος ὑπὸ τῆς προσωπικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθέρας ψήφου ἐκμηδενιζομένης.

§. 3. Τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐναρμονίου Ἑλληνικῆς πολιτείας καὶ Κλεόβουλος ὁ Λίνδιος ὁρίζει ὡς ἑξῆς· «Πολιτεία ἀλάνθαστος ἡ μαθηματικῶς περιφέρειαν καὶ κέντρον ἔχουσα καὶ διὰ μυριοπλήθων ἀκτίνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ βαίνουσα· ἡ δὲ θάτερον τούτων μὴ ἔχουσα, εἰ ἐγχωρεῖ τοῦτο τῇ διανοίᾳ, ἐστὶν ἢ κέντρον ἄνευ περιφερείας ἢ περιφέρεια ἄνευ κέντρου, *πολλὰ* τὰ ἀτάσθαλα ἐπάγουσα.» Ἔνθα τὸ μὲν «κέντρον» δηλοῖ τὴν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν ἕλλογον ὑποταγήν, τὸ εἰς τὰς πατρίους παραδόσεις σέβας καὶ τὴν εἰς τοὺς κειμένους νόμους πειθαρχίαν. Αἱ δὲ «μυριοπλήθεις ἀκτῖνες» τὴν βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς ἀτομικότητος, τὴν ἐλευθέραν συζήτησιν καὶ τὴν καθολικὴν ζωὴν καὶ ἐνέργειαν τῶν πολιτῶν. Ὥστε λοιπὸν ἡ μὲν Ἀσιανὴ κοινωνία ἐστί, κατὰ Κλεόβουλον, *κέντρον ἄνευ περιφερείας* ἤ, κατ' Ἀριστοτέλην, *διάνοια ἄνευ θυμοῦ*· ἤτοι πολιτικὴ ἐξουσία ἄνευ κοινωνικῆς ζωῆς· αἱ δὲ τῶν φραγκικῶν λαῶν κοινωνίαι, τοὐναντίον, περιφέρεια ἄνευ κέντρου, *θυμὸς ἄνευ διανοίας*, τουτέστι κοινωνικὴ ζωὴ ἄνευ πολιτικῆς ἑνότητος «*πολλὰ τὰ ἀτάσθαλα ἐπάγουσαι*»· ἡ δὲ τῶν Ἑλλήνων πολιτεία λογικῶς συναρμολογεῖ καὶ ἐν ἀσυγχύτῳ ἑνώσει ἀμφότερα τὰ ἀντίρροπα συνάπτει, *κέντρον καὶ περιφέρειαν, διάνοιαν καὶ θυμόν*, πολιτικὴν πειθαρχίαν καὶ ἀτομικὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἡ μὲν τῶν Ἀσιανῶν ἐστιν *ἑνότης ἄνευ ποικιλίας*, καὶ ἑπομένως κοινωνία ἀπροσώπων δούλων καὶ ἀνδραπόδων· ἡ δὲ τῶν ἀρχαίων ἑσπερίων λαῶν *ποικιλία ἄνευ ἑνότητος*, καὶ ἑπομένως κοινωνία ἀγρίων· ἡ δὲ Ἑλληνικὴ *ἑνότης ἐν ποικιλίᾳ*, καὶ ἑπομένως κοινωνία ἐμπρέπουσα εἰς ὄντα λογικὰ καὶ θεοείκελα, θεθημιουργημένα δηλονότι κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ, ἐν οἷς ἧττον ἀμυθρῶς ἢ ἐν τοῖς λοιποῖς κτίσμασιν ἀπηνδαλματίζεται ἡ ἀπόρρητος *Τριαδικὴ Ἁρμονία* ἡ τῶν πάντων γενέτειρα καὶ δημιουργός.

§. 4. Καὶ ἡ μὲν Ἀσιατικὴ ἢ «βαρβαρική, κατ' Ἀριστοτέλην, παμβασιλεία», ὡς μηδενίζουσα τὴν πολιτικὴν ζωὴν καὶ ἐνέργειαν τῶν ἀτόμων καὶ συγκεντροῦσα αὐτὴν ἐν ἑνὶ δεσπότῃ καὶ τυράννῳ, ἀναλογεῖ πρὸς τὴν ἑλατικὴν ἢ κεντρόμολον δύναμιν, ἥτις ἀναιρετικὴ ἐστι τῆς τοῦ παντὸς ἁρμονίας, ἅτε δὴ τείνουσα εἰς τὸ καταστρέψαι τὴν ποικιλίαν τῶν ὄντων καὶ συμπτύξαι αὐτὰ εἰς ἓν ἀπειρομέγεθες ἄτομον *ἄπορον καὶ ἀνείδεον*· ὁ δὲ πάλιν κοινωνικὸς τῶν Ἑσπερίων ἐγωϊσμός, ὡς καταστρέφων τὴν πολιτικὴν ἑνότητα, ἀναλογεῖ πρὸς τὴν ὠστικὴν ἢ κεντρόφυγα δύναμιν, ἥτις ἐπίσης ἐστὶ τοῦ παντὸς ἀναιρετική, ἅτε δὴ τείνουσα εἰς τὸ διαρρῆξαι τὴν τῶν ὄντων ἑνότητα καὶ κατατμηματίσαι αὐτὰ εἰς ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν ἄτομα ἄμορφα καὶ ἀνείδεα· ἡ δὲ ἀδελφικὴ καὶ ἰσόνομος Ἑλληνικὴ πολιτεία, ὡς ἀσυγχύτως συνάπτουσα τὰ ἀντίθετα ἄκρα, τὴν αὐθεντίαν τῶν πατρίων ἢ τὴν πολιτικὴν πειθαρχίαν, καὶ τὴν ἀτομικότητα ἑνὸς ἑκάστου τῶν πολιτῶν, ἀναμφιλέκτως ἐστὶν ἡ μονη λογικὴ καὶ ἀλάνθαστος, κατὰ Κλεόβουλον, πολιτεία, ὡς *κέντρον καὶ περιφέρειαν* ἔχουσα, καὶ ἑπομένως ἀναλογοῦσα πρὸς τὰς δύο ἀντιρρόπους δυνάμεις τῆς φύσεως, τὴν *κεντρόμολον* καὶ τὴν κεντρόφυγα, τὰς ἐν λίγῳ τινὶ γεωμετρικῷ συναρμολογουμένας, δι' ὧν αἱ παναρμόνιοι τῶν οὐρανίων σωμάτων τροχιαὶ περιγράφονται καὶ ἡ ἔλλογος ζωὴ τῆς φύσεως ἐκπορίζεται.

§. 5. Οὐ μόνον δ' ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ἀκμαζούσης Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς μοναρχουμένης καὶ Ὁμηρι-

(1) «Περὶ τοῦ πολιτικοῦ πλήθους τίνα μὲν ὅρον ὑπάρχειν χρή, πρόσθεν εἴπομεν· πόσους δέ τινας τὴν φύσιν εἶναι δεῖ, νῦν λέγωμεν. Σχεδὸν ἂν τοιαῦτα καταναγκάσειεν ἄν τις τοῦτό γε βλέψας ἐπί τε τὰς πόλεις τὰς εὐδοκιμούσας τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὡς διῄρηται τὰ ἔθνη. Τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἔθνη καὶ τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην θυμοῦ μέν ἐστι πλήρη, διανοίας δὲ ἐνδεέστερα καὶ τέχνης· διὸ τὰ μὲν ἐλεύθερα μᾶλλον διατελεῖ, ἀπολίτευτα δέ, καὶ τῶν πλησίον ἄρχειν οὐ δυνάμενα. Τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν διανοητικὰ μὲν καὶ τεχνικὰ τὴν ψυχήν, ἄθυμα δέ, διόπερ ἀρχόμενα καὶ δουλεύοντα διατελεῖ. Τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων γένος, ὥσπερ μεσεύει κατὰ τοὺς τόπους, οὕτως ἀμφοῖν μετέχει. Καὶ γὰρ ἔνθυμόν καὶ διανοητικόν ἐστι· διὸ περ ἐλεύθερόν τε διατελεῖ καὶ βέλτιστα πολιτευόμενον καὶ δυνάμενον ἄρχειν πάντων, μίας πολιτείας». (Πολιτ. βιβλ. Ζ'. κεφ. ιε')

Αρχείο Κεντρικής Βιβλιοθήκης

κῆς (ὅτε ὁ δημόσιος τῶν Ἑλλήνων βίος οὔπω ἦν ἀνεπτυγμένος), εὑρίσκομεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ πολιτείᾳ τὴν αὐτὴν ἁρμονίαν τῶν ἀντιρρόπων, *διανοίας καὶ θυμοῦ, κέντρου καὶ περιφερείας, ἑνότητος καὶ ποικιλίας*· διότι ἔνθεν μὲν βλέπομεν «βουλὴν γερόντων» ἢ «μέδοντας» ἢ «ἄνακτας» ἢ «ἡγήτορας λαῶν» (1), ἔνθεν δὲ «ἀγοράν» (2). Καὶ ὑπὲρ μὲν τῆς πολιτικῆς ἑνότητος καὶ πειθαρχίας ἀποφαίνεται ὁ ποιητὴς (ὅστις ἐστὶν ἡ θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ ἔκφρασις τῆς καθολικῆς συνειδήσεως τῶν Ἑλλήνων τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς), οὕτωσὶ λέγων·

« Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω,
» εἷς βασιλεύς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
« σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας . . . . . (Ἰλ. Β.).

κατὰ δὲ τοῦ ἀπολυτισμοῦ καὶ τῆς πολιτικῆς αὐθαιρεσίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας οὕτωσὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀχιλλέως ἀποφαίνεται·

« Οὔ τις βαρείας χεῖρας . . . . ἐποίσει (σοι)
» συμπάντων Δαναῶν, σὺ δ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἴπῃς,
» ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὔχεται εἶναι» (Ἰλ. Α).

§. 6. Ἐν ᾧ λοιπὸν ἅπας ὁ ἀρχαῖος κόσμος διέκειτο εἰς ἔκρυθμον καὶ ἀνώμαλον κοινωνικὴν κατάστασιν διὰ τοὺς ψυχολογικοὺς λόγους, οὓς δίδωσιν ὁ Ἀριστοτέλης, ἐν μόνῃ τῇ Ἑλλάδι ὑπῆρχεν ἀληθὴς ἀνθρώπινος κοινωνία, εἴτε ὑπὸ μοναρχίαν διατελοῦσῃ εἴτε ὑπὸ ἀριστοκρατίαν εἴτε ὑπὸ δημοκρατίαν· μόνου γὰρ τοῦ Ἕλληνος ὡς ἐνθύμου ἅμα ὄντος καὶ διανοητικοῦ, χαρακτήρ ἐστιν ἥ τε βαθεῖα συναίσθησις τῆς ἀτομικότητος καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ὁρμή, ἐναρμονίως μέν τοι γε συνημμέναι μετὰ τῆς εἰς τοὺς κειμένους νόμους πειθαρχίας καὶ τοῦ σεβασμοῦ εἰς τὰ πάτρια.— Πόσον δὲ τὸ πολίτευμα τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐναρμόνιον ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν, τῶν ἐπιστημῶν, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν γραμμάτων αὐτόθεν. — Ἐπειδὴ δ' ἐν μόνῃ τῇ Ἑλλάδι ὑπῆρχε λογικὴ καὶ ἐμφιλόσοφος κοινωνία, διὰ τοῦτο ἐν μόνῃ ταύτῃ ὑπῆρχε δημοσία γνώμη, ἡ καθολικὴ διάνοια, ἥτις συνίστα τὴν πολιτικὴν τοῦ ἔθνους ζωὴν καὶ ἑνότητα, διαμορφουμένη καὶ διαπαιδαγωγουμένη ὑπὸ τῶν πατρίων παραδόσεων. Ἡ δὲ κοινὴ αὕτη γνώμη, ἡ ἐκπορευομένη μὲν ἐκ τῆς καθολικῆς τῶν πολιτῶν συνειδήσεως καὶ ὑπὸ τῶν πατρίων παραδόσεων διαφωτιζομένη, ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἐκφραζομένη, εἴτ' ἐν τῇ Πυκνὶ τῶν Ἀθηνῶν, εἴτ' ἐν τῇ Σκιάδι τῆς ἀριστοκρατικωτέρας Σπάρτης, ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ ὑπέρτατον καὶ ἀνέγκλητον κριτήριον ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ζητημάτων καὶ ὡς ὁ μόνος ἀλάνθαστος ἑρμηνεὺς τῶν πατρίων νόμων καὶ παραδόσεων.

§. 7. Πρὸς μείζονα δὲ σύμπηξιν τῆς πολιτικῆς τῶν κατὰ μέρος Ἑλληνικῶν πολιτειῶν ἑνότητος πρωΐμως συνέστη τὸ ἀρχαιότατον ἐκεῖνο τοῦ Πανελληνίου κοινοβουλίου, τὸ καλούμενον Ἀμφικτυονικὸν Συνέδριον, ἐν ᾧ συνερχόμενοι δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ οἱ ἀντιπρόσωποι Ἱερομνήμονες καὶ Πυλαγόραι, ἑκάστης πολιτείας ἐξουσιοδοτημένοι περὶ τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῶν πολιτικῶν τοῦ ἔθνους πραγμάτων, οὐχὶ αὐθαιρέτως καί, οὕτως εἰπεῖν, ἰδιολογικῶς, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει πάντοτε τῶν πατρίων νόμων καὶ παραδόσεων.

§. 8. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τοιοῦτος λογικὸς καὶ ἐμφιλόσοφος ἰσονόμου καὶ ἰσοδέλφου Ἑλληνικῆς πολιτείας ὀργανισμὸς ἐναρμονίως καὶ ἀτυγχύτως τὰ ἀντίρροπα συνηνοῦντο, διάνοια καὶ θυμός, κέντρον καὶ περιφέρεια, ἑνότης καὶ ποικιλία, ἐλευθέρα ψῆφος καὶ ὑπακοὴ εἰς τὰς πατρίους παραδόσεις καὶ τὴν κοινὴν γνώμην, διανοητικὴ ἐλευθερία καὶ οὐ χαιρσεβεια, ἀτομικὴ ἀνεξαρτησία καὶ πειθαρχία, ἐπειδὴ λέγω, ὁ τοιοῦτος λογικὸς καὶ ἐμφιλόσοφος ὀργανισμὸς προῴκησε τῆς Θείας Προνοίας ἵνα ἐγκεντρισθῇ «ἐλθόντος τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν» εἰς τὴν καλλιέλαιον τῆς μιᾶς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, τῆς πνευματικῆς καὶ ἰσοδέλφου πατρίδος, τῆς ἐπουρανίου, λέγω, τοῦ Θεοῦ βασιλείας, εἰς ἣν ἐμέλλον νὰ ἐγγραφῶσι καὶ ἐγγράφονται ἐξ ἁπάντων τῶν ἐθνῶν, διὰ τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ περιορίζωνται αἱ περὶ ἰσονόμου καὶ ἀδελφικῆς πολιτείας ἀρχαὶ ἐν μόνῃ τῇ μικρᾷ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἔδει νὰ γενικευθῶσιν ἐκχεόμεναι καὶ διαδιδόμεναι εἰς τε τὰ ἀπρόσωπα καὶ δουλεκδουλα ἀνδράποδα τῆς δουλείας καὶ εἰς τὰ ἐγωϊστικὰ καὶ ἀπολίτευτα καὶ κακοδούλευτα τῆς Εὐρώπης φῦλα, διὰ τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο Ἠπείρων, Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ἱσταμένης Ἑλλάδος ἔπρεπε, λεγω, νὰ ἐκπολιτισθῶσι καὶ προπαρασκευάσωσι τὰ ἔθνη εἰς συγκρότησιν καὶ ἕνωσιν μιᾶς τινος οἰκουμενικῆς πνευματικῆς ἰσοπολιτείας, τῆς Χριστιανικῆς, «ἐν τῷ τεταγμένῳ καιρῷ.»

§. 9. Καὶ πρῶτον μὲν διωχετεύθη ἡ Ἑλληνικὴ διάνοια διὰ ἐκπομπῆς καὶ ἐπιτρόπευσεως ἀποικιῶν ἐν Ταυρίδι, Ἑλλησπόντῳ, Ἀσίᾳ, Ἰσπανίᾳ (Ταρτησσοῦ), Κορσικῇ, Γαλλίᾳ, Νοτίῳ Ἰταλίᾳ, ἥτις ἐπωνομάσθη Μεγάλη Ἑλλάς. Ἤδη πρὸ τῶν Μηδικῶν Ὀτανης, εἷς τῶν ἑπτὰ διασήμων Περσῶν τῶν ἐπαναστάντων ἐπὶ τὸν Ψευδοσμέρδιν, ἐπαινεῖ τοὺς συνωμότας τὴν σύστασιν ἰσονόμου πολιτεύματος, ὡς ἱστορεῖ ὁ Ἡρόδοτος. Οὕτως ἦσαν διαβεβομέναι εἰς τὸν πάντα κόσμον αἱ ἑλληνικαὶ ἰδέαι! ἀκολούθως δὲ διεδόθησαν ἀφιλέρμως καὶ πάντως νεύσει καὶ εὐδοκίᾳ, διὰ τῆς διανοητικῆς ἑνότητος, τῆς ἑνότητος τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς τελεσιουργηθείσης ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, «σπείραντος τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν Ἀσίαν», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Πλουτάρχου, καθ' ἣν ἅπασαι αἱ χῶραι ἀπὸ Ἑλλησπόντου Ἀσίας μέχρι Παρθίας καὶ Αἰγύπτου μέχρι Νουβίας καὶ ἀπὸ Αἰγαίου μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰνδοῦ ἐξελληνίσθησαν. Ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὗται μείζονα παγίωσιν ἔλαβον ἐν τῷ πνεύματι τῶν λαῶν διὰ τῆς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων (ἀλλοτε ἑλληνοποιηθέντων ἤδη πρότερον καὶ αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων) θωθείσης διανοητικῆς τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἑνότητος. Αἱ ἀπωκισμέναι τῆς Ρώμης χῶραι περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς

(α) Βουλὴ δὲ πρώτον μεγαθύμων ἵζε γερόντων . . . . . .
τοῖσι δ' ἀνίστη Νέστωρ . . . . ,
ὃ φρεσὶν ἠμύρουσιν ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
τὼ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες . . . . . (Ἰλ. Β).

(β) Ὣς ἄρα φωνήσας βουλὴν ἐξ ἧρχε νέεσθαι·
οἱ δ' ἐπανιστάμενοι . . . . . .
ἕποντο δὲ λαοί . . . . . ,
ἰλαδὸν εἰς ἀγορήν . . . . . ,
ἐτετρήχει δ' ἀγορὴ ὑπὸ δὲ στονάχιζε γαῖα
λαῶν ἱζόντων . . . . . (αὐτόθι).

ως ἐπολιτογραφήθησαν, λαβοῦσαι πλήρη latinitatem, ἤτοι ἰθαγενείας καὶ ἰσοπολιτείας δικαιώματα. Τὴν δὲ τοιαύτην διοικητικὴν ἑνότητα καὶ τὴν ἀδελφικὴν συνάφειαν τῶν ἐθνῶν λίαν ζωηρῶς παρίστησιν ὁ Ρητίλιος ἐν τῷ ἑπομένῳ διστίχῳ, τῷ ἀναφερομένῳ εἰς τὸν Καίσαρα·

« Formasti patriam diversis gentibus unam,
Urbem fecisti quod prius orbis erat »

Ὅτι δὲ ἡ τοιαύτη διοικητικὴ τῶν ἐθνῶν ἑνότης, ἡ ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην μὲν τῶν Ἑλληνικῶν ἰδεῶν μορφωθεῖσα, διὰ δὲ τῆς ἰσχύος τῶν Ρωμαϊκῶν λεγεώνων κατορθωθεῖσα, οὐκ ἦν ἔργον τυφλῆς εἱμαρμένης, ἀλλ' ἔργον μεγάλης βουλῆς, ἔργον ὁηλονότι τῆς σοφοῦ καὶ παναγάθου Προνοίας, « ἥτις πόρρωθεν οἶδε προκαλλείλειν τῶν μεγάλων πραγμάτων τὰς ἀφορμάς », ὡς φησιν ὁ φιλόλαμπρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας φωστήρ, ὁ μέγας Βασίλειος, μαρτυρεῖ καὶ ὁ φιλόσοφος Χαιρωνεύς. «Ἡ δὲ ἀρχὴ τῶν πραγμάτων, λέγει, καὶ τὸ ῥᾴθιον τῆς εἰς τοσαύτην δύναμιν καὶ αὔξησιν ὁρμῆς (τῶν Ρωμαίων) οὐ χερσὶν ἀνθρώπων οὐδὲ ὁρμαῖς προσχωροῦσα... θείᾳ δὲ πομπῇ συντεταχυνομένη ἐπιδείκνυται τοῖς ὀρθῶς λογιζομένοις (Πλουτ. Ἠθ. περὶ τῆς Ρωμαίων Τύχης).—Ὑπεδείξαμεν ἀνωτέρω τὸν μέγαν καὶ κοσμοσωτήριον σκοπόν, δι' ὃν ταῦτα πάντα ἄνωθεν προωκονομήθησαν.— (1).

§. 10. Ἀλλὰ πόθεν πρεσῆλθεν ἡ προδηλωθεῖσα διαφορὰ τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν; Πόθεν ὁ ἀπρόσωπος, ἀκίνητος καὶ ἄθυμος χαρακτὴρ τῶν Ἀσιανῶν, ὁ θυμοειδὴς, ἐγωϊστικὸς καὶ ἀδιανόητος τῶν Ἑσπερίων, καὶ ὁ ἐναρμόνιος τῶν Ἑλλήνων, ὁ ἐν ταῖς πολιτείαις αὐτῶν πιστῶς ἐναποτυπούμενος; Ἡ διαφορὰ τῶν χαρακτήρων προῆλθε κυρίως ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν οὐ μόνον ἐκ τῶν φυσικῶν ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν περιστάσεων μορφωθεισῶν σκευτικῶν ἰδεῶν· καθότι παρὰ μὲν τοῖς Ἀσιανοῖς ἐπεκράτει, καὶ σήμερον, τὸ δόγμα τῆς εἱμαρμένης, καθ' ὃ ἅπας ὁ ἀνθρώπινος βίος ὑπόκειται εἰς δύναμίν τινα ἀδυσώπητον καὶ ἀκαταμάχητον· ὅ τι ἐν τῷ μετώπῳ ἑκάστου ἀνωθὲν ἔστι γεγραμμένον (δογματίζουσιν οἱ Ἀσιανοὶ) εἴτε καλὸν εἴτε κακόν, ἐκεῖνο ἀναποτρέπτως συμβήσεται· οὐδὲν ἰσχύει πρὸς ἀποτροπὴν αὐτοῦ, οὔτε σπουδὴ οὔτε κακία οὔτε θέλησις οὔτ' ἐνέργεια· τὸ δὲ ὁλέθριον τοῦτο τῆς μοιροκρατίας δόγμα, δι' οὗ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀτομικότης καὶ ἠθικὴ ἀξία ἐκμηδενίζεται, μεθαρμοζόμενον εἰς δόγμα ποτικὸν καταστρέφει ὁλοσχερῶς τὴν ἀτομικότητα καὶ ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν καὶ παραλύει πᾶσαν ἐνέργειαν καὶ πρόοδον. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ ἀβρένεια, ἡ στασιμότης καὶ ἡ πολιτικὴ μονοτονία ἀπ' αἰώνων ἐν Ἰνδίᾳ, Κίνᾳ, Ἰαπωνίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς τῆς Ἀσίας χώραις ἐπικρατοῦσα, ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ὁ ἀπολυτισμός, ἡ παμβασιλεία καὶ ἡ εὐχερὴς καὶ ἄνευ πολλῆς ἀντιστάσεως μετάβασις τῶν δυναστειῶν. Τοὐναντίον δὲ παρὰ τῇ Ἑσπερίοις ἴσχυε δόγμα τῆς ἀτομικότητος καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ· οὐδεὶς λόγος παρ' αὐτοῖς περὶ Θείας Προνοίας διεξαγούσης τὰ ἀνθρώπινα· ἀπανταχοῦ ἴσχυε τὸ ἐγώ. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ κοινωνικὴ αὐτῶν ἀσκηνησία καὶ ἀκαταστασία, ἡ πρὸς τὴν ἀτομικὴν ἀνεξαρτησίαν ἀκατάσχετος ὁρμὴ καὶ ἡ ἀτομικὴ ἐκείνη ζωὴ καὶ θεαστηριότης. ἥτις ὅμως ἐρεξῆς λογικῶς διευθετηθεῖσα, τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ σωτηρίου πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς ἐναρμονίου Ἑλληνικῆς διανοίας μεταλαμπαδευθείσης αὐτοῖς, ἀρχομένου τοῦ ΙΒ'. αἰῶνος, ὑπὸ τῶν σοφῶν φυγάδων τοῦ Βυζαντίου. παρήγαγε τοσαῦτα καταπληκτικὰ ἔργα ἐν νομοθεσίᾳ, φιλολογίᾳ, ἐπιστήμῃ, τέχνῃ, βιομηχανίᾳ· ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἐναρμόνιον γένος, τὴν βασιλικὴν καὶ μέσην ὁδὸν ἀείποτε βαδίζον, κατὰ τὸ Ἀριστοτελικὸν ἐκεῖνο παράγγελμα « τὸ μέσον τῶν ὑπερβολῶν ἐπαινοῦμεν, καὶ χρῆναι διώκειν φαμέν » (Πολιτ. Η'. κεφ. ζ.). ἐν ἀσυγχύτῳ ἑνώσει τὰ δύο ἀντίρροπα, ὡς ἐν τῇ πολιτείᾳ οὕτω καὶ ἐν τῇ ἐκατοῦ θρησκείᾳ. συνήψεν. ἤτοι τὴν ἐπενέργειαν τῆς Θείας δυνάμεως μετὰ τῆς ἐλευθέρας τοῦ ἀνθρώπου βουλήσεως, ἅτινα συνιστῶσι τὸ δόγμα τῆς Θείας Προνοίας, δόγμα λογικόν, ἐμφιλόσοφον, Χριστιανικόν, περὶ οὗ ἐρεξῆς σαφέστερον ῥηθήσεται· ὅθεν καὶ τὸ « σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει.» Ὥστε ὁ μὲν ἄθυμος, ἀπρόσωπος, φάσιμος καὶ ἀνάλγητος χαρακτὴρ τῶν Ἀσιανῶν, ὁ ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ αὐτῶν ἀπινδαλματιζόμενος, δύναται παρασταθῆναι διὰ τοῦ τύπου Θεὸς καὶ οὐκ ἐγώ· ὁ δὲ θυμοειδὴς, ἐγωϊστικὸς καὶ ἀδιανόητος τῶν Ἑσπερίων διὰ τοῦ ἐγὼ καὶ οὐ Θεός· ὁ δὲ λογικὸς καὶ ἐναρμόνιος τῶν Ἑλλήνων διὰ τοῦ Θεὸς καὶ ἐγώ.

§. 11. Περὶ δὲ τῆς διαφορᾶς τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἐθνῶν ἰδοὺ τί γράφει ὁ μελιχρὸς καὶ γεράσμιος Βοσσουέτος· « Dieu a préparé dans ses conseils éternels les premières familles qui sont la source des nations, et dans toutes les nations les qualités dominantes qui devaient en faire la fortune ... c'est dans la suite de ces conseils que Dieu se sert de ces qualités pour balancer les choses humaines » (Oraison funèbre de Marie Thér d'Autr Καὶ ταῦτα μὲν καθολικώτερον εἴρηται περὶ τῶν ἐμφύτων ροπῶν καὶ ἰδιοτήτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, περὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἔν τε τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ θρησκείᾳ πρός τε τὸ Ἀσιατικὸν καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸν πνεῦμα, καὶ περὶ τῆς Θείας καὶ οἰκουμενικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς ἀποδεικνυομένης ἐκ τοῦ συνειρμοῦ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων. Ἴδωμεν ἤδη μερικώτερον τὴν ἀναλογίαν καὶ ὁμοιότητα τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀρχόμενοι κατὰ πρῶτον ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας πρὸς τὸν ὀργανισμὸν τῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐξ οὗ ἐναργέστερον ἀποδειχθήσεται ἡ Θεία καὶ οἰκουμενικὴ ἀποστολὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

§. 12. Χαρακτῆρες τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας εἶεν οἱ ἑξῆς· α', κυριαρχία τοῦ λαοῦ, τουτέστι τὸ δύνασθαι, κατ' Ἀριστοτέλη, πάντα πολίτην ἔχοντα τὰ ἀρμόδια προσόντα ἄρχειν πᾶσαν ἀρχήν. (Ἀριστ. Πολιτ. IV, 2 καὶ VI, κ. 10)· β', ἰσονομία, τουτέστιν ἴση ἀπονομὴ τοῦ δικαίου καθοριζομένη ὑπὸ τοῦ νόμου· γ', ἰσηγορία, ἤτοι ἔκφρασις τῆς ἀτομικῆς γνώμης καὶ ἐλευθέρα συζήτησις (ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πατρίων νόμων καὶ παραδόσεων)· δ', ἰσοκρατία ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ἢ ἐκκλησιαστῶν· καὶ ε', ὑπερτάτη ἰσχὺς καὶ ἀνέκκλητον τῆς ἐκκλησίας.

(1) Ὅρ. Σ. Ζαμπελίου Δημοτ. ᾄσμ. Προλ. καὶ Ε. Λουδέρθου λόγ. ὑπὲρ τῶν θεμελιωδῶν ἀληθειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ μεταφρασθέντος ὑπὸ Ι. Μυριανθέως, σελ 212—220.

§. 13. Ἀλλ' αὐτοὺς τούτους τοὺς χαρακτῆρας εὑρίσκομεν καὶ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ· ἀ, πᾶς Χριστιανὸς ἔχων τὰ ἁρμόδια πρὸς τὴν πνευματικὴν διοίκησιν προσόντα δύναται νὰ προαχθῇ εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀξιώματα, τοῦθ' ὅπερ ἀπαγορεύεται ἐν ταῖς Ἀσιαναῖς ἱεροκρατικαῖς πολιτείαις· β', πάντες οἱ πνευματικοὶ πολῖται οἱ ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἱερῷ ληξιαρχείῳ τῆς Ἐκκλησίας κέκτηνται ἴσα δικαιώματα· οὐδεμία διάκρισις δεσπότου καὶ δούλου, Ἕλληνος καὶ βαρβάρου, πλουσίου καὶ πένητος, ἰδιώτου καὶ ἄρχοντος· οἱ πάντες εἰσὶν ἀδελφοὶ καὶ ἴσοι ἐνώπιον τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν, οἱ πάντες υἱοὶ Θεοῦ κατὰ χάριν καὶ συγκληρονόμοι Χριστοῦ, οἱ πάντες πολῖται ἐλεύθεροι τῆς πνευματικῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· γ', πάντες οἱ πιστοὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἰσηγορίας· καὶ αὐτὸς δηλονότι ὁ κατὰ κόσμον ταπεινότερος τῶν πιστῶν, ἀλλ' ἐντεθραμμένος ἐν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς παραδόσεσι δύναται, ὅταν ἴδῃ τῶν Χριστιανῶν τινα ἢ καὶ αὐτὸν τὸν ἀνώτατον πνευματικὸν αὐτοῦ ἄρχοντα ἐκτρεπόμενον τῆς ὀρθῆς πίστεως, καταγγέλλαι αὐτὸν διὰ τῆς ἁρμοδίου καὶ κοινωνικῆς ὁδοῦ εἰς τὸ δημόσιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνηγορῆσαι ἐνώπιον αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἀκεραιότητος τῶν Θείων δογμάτων καὶ παραδόσεων καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ συγγραμμάτων (α)· καθότι ἡ ἱερὰ παρακαταθήκη τῆς εὐσεβείας δὲν ἐνεπιστεύθη ἀποκλειστικῶς εἰς προνομιοῦχόν τινα τάξιν ἢ εἴς τινα ὑψίστην ἀτομικότητα, ὡς ἀξιοῦσιν οἱ φιλόχριστοι λαοὶ ἄλλων ἐκκλησιῶν, ἀλλ' εἰς ἅπαν τὸ «Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας» ἤτοι εἰς τὸ πλήρωμα τῶν πιστῶν, οὗτινος νόμιμος Κυβέρνησις ἢ «Βουλὴ» εἰσιν οἱ τὸ ὑπερφυὲς καὶ θειότατον ὄζον τῆς ἀρχιερωσύνης δεξάμενοι διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ παναγίου Πνεύματος, οἱ ἐξαιρετικῶς λειτουργοὶ καὶ οἰκονόμοι τῶν μυστηρίων τῆς χάριτος, οἵτινες ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀδελφικῇ ἰσότητι συνερχόμενοι ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτῶν Κοινοβουλίοις ἢ Ἀμφικτονικοῖς Συνεδρίοις ὀφείλουσιν ἑρμηνεύειν ἐν τοῖς συνεδρικοῖς αὐτῶν ὅροις ἢ «προβουλεύμασι» τὰ ἱερὰ δόγματα καὶ τὸν Θεῖον νόμον οὐχὶ αὐθαιρέτως καὶ ἰδιολογιστικῶς, ἀλλὰ συνῳδὰ τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ, τῇ καθολικῇ καὶ ζώσῃ παραδόσει καὶ τῇ κοινῇ καὶ πατρίῳ δόξῃ, καὶ ὑποβάλλειν τὰ «αὐτοῖς δόξαντα» εἰς τὴν ἐπιδοκιμασίαν καὶ ἐπιψήφισιν τοῦ Χριστιανικοῦ «δήμου» ἢ τοῦ πληρώματος τῶν πιστῶν, ἄλλως εἰπεῖν, τοῦ ὅλου «Σώματος τῆς Ἐκκλησίας» — δ'. πάντες οἱ πιστοὶ ἔχουσιν ἴσην ψῆφον ἐν ταῖς περὶ πίστεως ὑποθέσεσιν· ὁ Πάπας Νικόλαος Α'. ἐπιστέλλων τῷ Ἱερωτάτῳ Φωτίῳ διαρρήδην ὁμολογεῖ τοῦτο· ἐ. οὐδεμία ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή ἐστιν ἀνεύθυνος· ἅπαντες, δηλονότι, οἱ πνευματικοὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχιερεῖς καὶ πατριάρχαι καὶ πάπαι ὀφείλουσι διδόναι εὐθύνας τῆς ἀρχῆς αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον τῆς Ἐκκλησίας· ὅθεν καὶ ὁ Θεῖος Χρυσόστομος λέγει· «ἀπολελυμένη ἐξουσία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ΑΦΟΡΗΤΟΣ» ς'. ἡ ὑπερτάτη αὐθεντία καὶ τὸ ἀλάνθαστον κεῖται ἐν μόνῃ τῇ ἱερᾷ «Πυκνί» ἤτοι τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστιανικοῦ «δήμου» ὑπὸ τῶν πανσέπτων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐκπροσωπουμένων ἐν πνεύματι ἀγάπης καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ θροιζομένων, ὧν τὰ ἱερὰ «ψηφίσματα» ὀφείλουσιν ἀποδέχεσθαι ἅπαντες οἱ πνευματικοὶ πολῖται μετ' ἄκρου σεβασμοῦ, ἔσχατος τῶν λαϊκῶν Χριστιανῶν καὶ ὁ ἀνώτατος ἐκκλησιαστικὸς ἄρχων.

§. 14. Τοιαύτης οὖν οὔσης τῆς ἀναλογίας καὶ ὁμοιότητος ἀρχῶν τῆς ἰσαδέλφου καὶ ἰσονόμου Ἑλληνικῆς πολιτείας τὰς ἀρχὰς τῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὅπως νὰ διϊσχυρισθῶμεν οὐκ ἀπεικότως, ὅτι ἡ πρώτη προτύπωσις τῆς δευτέρας, προσχεδιασθέν, Θείᾳ πάντως ἐπινεύσει καὶ ὑπὸ τῶν Θεοδωρήτων ροπῶν τῆς διανοίας τοῦ ἐνθύμα ἅμα διανοητικοῦ, κατ' Ἀριστοτέλην, Ἑλληνικοῦ ὅπερ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἐτέθη σατα, ὅπως ἄν, ἐν ἰσοσταθμίᾳ διακρατοῦν τὰ ἀντίρροπα, ἀδιανοήτοις Ἑσπερίοις μετοχετεύῃ διάνοιαν, τοῖς δὲ Ἀσιανοῖς θυμόν, καὶ οὕτω προπαρασκευάζῃ τὰ ἔθνη, περὶ ἰσότητος, ἀδελφότητος καὶ καθολικῆς ἀγάπης εὐγενῶν εἰς ἀποδοχὴν τῶν περὶ Ἐκκλησίας Θείων ἀρχῶν «ἐλθόν πληρώματος τῶν καιρῶν».

§. 15. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ περὶ ἰσονόμου καὶ κῆς πολιτείας ὁρισμὸς ἐκεῖνος τοῦ Κλεοβούλου δύναται μοσθῆναι ἐντελῶς ἐπὶ τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκ «Πολιτεία ἀλάνθαστος ἡ μαθηματικῶς περιφέρειαν καὶ ἔχουσα, ἡ διὰ μυριοπληθῶν ἀκτίνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ βαίνουσα θάτερον τούτων μὴ ἔχουσα, εἰ ἐγχωρεῖ τοῦτο τῇ διανοίᾳ ἢ κέντρον ἄνευ περιφερείας ἢ περιφέρειαν ἄνευ κέντρου, πολλὰ τὰ ἀτάσθαλα ἐπάγουσα». Καθὼς θὲς τὴν λέξιν Ἐκκλησία ἀντὶ τῆς λέξεως Πολ καὶ ἔξεις τὸν ὁρισμὸν τῆς Ὀρθοδοξίας· «Ἐκκλησία ἁλάν ἡ μαθηματικῶς περιφέρειαν καὶ κεντρον ἔχουσα, κλπ. ὁρισμῷ τὸ μὲν «κέντρον» δηλοῖ τὴν εἰς τὰς πνευματικὰς ἔλλογον ὑποταγήν, τὴν εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νόμους χίαν καὶ τὸν εἰς τὰς πατρίους παραδόσεις ἀπεριόριστον σμόν· αἱ δὲ «μυριοπληθεῖς ἀκτῖνες» τὴν καθολικὴν ἐνέργειαν τῶν πνευματικῶν πολιτῶν, τὴν ἐκδηλουμένην γικῇ καὶ τῇ ἐπιστημονικῇ ἐρεύνῃ καὶ συζητήσει (α).

(α) Τοῦτο δὲ λέγοντες δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι πᾶς πιστὸς ἔχει καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ συμπαρεδρεύειν ἐν ταῖς Συνόδοις· οὐδαμῶς· τοῦτο γὰρ μόνοις ταῖς ἐπισκόποις, τοῖς γνησίοις ἀντιπροσώποις τοῦ Χριστιανικοῦ λαοῦ καὶ λειτουργοῖς τῆς Ἐκκλησίας, προσήκει.

(α) Ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀδελσιμώτατον Γ. Ὀδύλλιαμ, διδακτορ ολογίας, πρώτῃ ἀποκριτικῇ μου ἐπιστολῇ, ἐκδοθείσῃ ὑπ' αὐτ ὅτι καὶ ἀγγλιστί, ὁμιλῶν περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Ὀρθοδοξίας ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἀσπάζεται τὴν λογικὴν καὶ ἐπιστημονικ ἡ φράσις αὕτη οὐκ οἶδ' ὅπως ἐσκανδάλισέ τινας. Καὶ τοι δὲ μένη ἐπιστολὴ ὡρισα σαφῶς τὴν ἔννοιαν, καθ' ἣν ἀποδέχεται στημονικὴν συζήτησιν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, πρὸς ἄρσιν κακυμάτου παρερμηνείας προστίθημι τάδε.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὴν λογικὴν συζήτ δηλονότι, τὴν ἀπόλυτον, τὴν ἰδιολογιστικὴν καὶ αὐθαίρετ προτεσταντικήν, γενέτειραν τοσούτων αἱρέσεων, ἀλλὰ τὴν διεν καὶ χειραγωγουμένην ὑπὸ τῆς ἱερᾶς ἐκκλησιαστικῆς παρ «ἀγμαλωτίζουσαν πᾶν νόημα εἰς ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ»

λόγει ὁ Ἀριστοτέλης περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, ψυχολογικῶς ἐρευνῶν τὰς ἐμφύτους αὐτοῦ ροπὰς καὶ ἰδιότητας ὑπὸ ἔποψιν πολιτικήν, ὅτι δηλαδὴ ὡς ἕνθυμον ἅμα καὶ διανοητικὸν «ἐλεύθερόν τε διατελεῖ καὶ βέλτιστα πολιτεύεται, ΜΙΑΣ συγχάνον πολιτείας,» τὸ αὐτὸ δυναμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς, αὐτὰς ταύτας τὰς ροπὰς ἐξεταζοντες ὑπὸ ἔποψιν Χριστιανικὴν καὶ θρησκευτικήν, ἀντὶ τῆς λέξεως Πολιτεία καθιστῶντες τὴν λέξιν Ἐκκλησία.

§. 16. Ἐὰν ἤδη ἀντιπαραβάλωμεν τὰς ἀρχὰς τῆς Ὀρθοδοξίας πρὸς τὰς ἀρχὰς ἄλλων ἐκκλησιῶν, εὑρήσομεν διαφορὰν ἀκαταλόγιστον· οὕτω λ. χ. ὁ μὲν Οὐλτραμοντανισμὸς ὡς συγκεντρῶν ἅπασαν τὴν ζωὴν καὶ ἐνέργειαν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ «δήμου» ἔν τινι προνομιούχῳ τάξει ἢ μᾶλλον ἐν μιᾷ ὑψίστῳ ἀτομικότητι, ἅτε δὴ ἀπαγορεύων τὴν λογικὴν καὶ ἐλευθέραν συζήτησιν, καὶ ἀντὶ τῆς ἀδελφότητος εἰσάγων ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τὴν ὑπηκοότητα, ἐστὶν (ἐν ἀρχῇ γοῦν) ἑνότης ἄνευ ζωῆς, διάνοια ἄνευ θυμοῦ, κέντρον ἄνευ περιφερείας· ἑπομένως ἀναλογεῖ πρὸς τὴν «βαρβαρικὴν παμβασιλείαν» καθ' ἣν πᾶς τις ὀφείλει ὑπείκειν τυφλῶς τοῖς αὐθαιρέτοις ἐπιτάγμασι τοῦ ἑνὸς τυράννου (α)· ὁ δὲ Προτε-

---

Μέγαν Ἀπόστολον. Τοιαύτη ἦν ἡ τῶν πανσέπτων Συνόδων συζήτησις, ἥτις ἐπί τε τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Θεοπνεύστου ἐκκλησιαστικῆς ἑρμηνείας ἐξαζομένη, ἤτοι ἐπί τε τοῦ γραπτοῦ καὶ ἀγράφου λόγου τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐπὶ ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων ἀναμφισβητήτων, ἀλανθάστων καὶ ὑπερτέρων πάσης ἰδιολογιστικῆς ἐρεύνης καὶ ἐπικρίσεως, διετρά-νυε τὸ ὑπὸ τῆς αἱρέσεως πολεμούμενον Θεῖον δόγμα. Τοιαύτη ἦν καὶ ἡ ἐν τοῖς ἀντιρρητικοῖς συγγράμμασι τῶν Θεοφόρων Πατέρων συζήτησις, ἥτινες ὡσαύτως ἐπὶ τῆς αὐθεντίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς δογματικῆς ἑρμηνείας τῶν ἀρχαιοτέρων Πατέρων ὡς ἐπὶ ἀρχῶν ἀδιαπταίστων καὶ Θεοκυρώτων βασιζόμενοι, ἐξήλεγχον τὴν πλάνην τῶν αἱρετικῶν, διαφόρους ἐλλόγους ἐνθυμήμασιν ἐν τῇ προόδῳ τοῦ λόγου χρώμενοι. Ἡ δὲ τοιαύτη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ συζήτησις οὔτε τῷ πνεύματι τῆς Ὀρθοδοξίας μάχεται (ὥσπερ ἡ ἰδιολογιστικὴ καὶ προτεσταντική,) ὡς ἐκ προτέρων καθυποτάσσουσα τὸν λόγον εἰς τὴν πίστιν, οὔτε εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστήμης ἀντιτάσσεται, ὡς μὴ παρακωλύουσα τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐνέργειαν τοῦ λόγου. Καθὼς δὲ πᾶσα θεωρητικὴ ἐπιστήμη, ἐπὶ ἀναμφισβητήτων ἀξιωμάτων ἐξαζομένη διάφορα συνάγει πορίσματα, οὕτω καὶ ἡ Ὀρθόδοξος ἐπιστημονικὴ συζήτησις. ἐπὶ τῶν ὑπὲρ ἐκείνων ἀρχῶν στηριζομένη, τῶν Θεοκυρώτων καὶ ἀνωτέρων πάσης ἰδιολογιστικῆς ἐρεύνης, τοῦ γραπτοῦ, λέγω, καὶ ἀγράφου λόγου τοῦ Θεοῦ, διάφορα ἐξάγει, συλλογιστικαῖς χρωμένη μεθόδοις συναρμοσμέναις ἔκ τε τῶν ρητῶν τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἀλανθάστου ἑρμηνείας καὶ ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω παραδόσεως τῶν Θεοσόφων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, διάφορα, λέγω, ἐξάγει ἱερὰ συμπεράσματα, δι' ὧν ἄγχει τοὺς πολεμίους τῆς πίστεως (Ὁρ. τοὺς κατὰ Ἀρείου λόγους τοῦ Μ. Ἀθανασίου, τοὺς κατ' Εὐνομίου τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τὰ ΝΠ' ἀντιρρητικὰ κεφ. Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ κτλ.) Ὅτι δὲ ἡ ὑπακοὴ τοῦ λόγου εἰς τὴν πίστιν, ἤτοι ἡ παραδοχὴ ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων, ὑπερκειμένων πάσης ἰδιολογιστικῆς ἐρεύνης καὶ συζητήσεως, οὐδόλως ὑποδουλοῖ αὐτόν, ἀλλά, ἀπεναντίον, καὶ ἐπικρατύνει τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ, ἀποδεικνύει λαμπρῶς ὁ Σοφώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ὀξονιμίνστερ κύριος Manning ἐν τοῖς ποικίλοις αὐτοῦ ἐπιστολῇ (εἰ καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς περὶ τῶν ἀρχῶν ταύτων θεωρίας, ἣν ἐξῆς ποιεῖται, ἀρίσταται τοῦ ὀρθοῦ, ἐπηρεαζόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Οὐλτραμοντανιστικοῦ συστήματος, οὗτινός ἐστι διηρθρωμένος ὁπαδός) αὐτοῖς λέγων " Ce que les axiomes sont à la science, le dogme est à la Théologie· comme il ne peut y avoir de science sans principes fixes, sans maximes élémentaires, il ne peut y avoir de connaissance de Dieu ni de sa Révélation, sans vérités fixes et élémentaires. Telles sont les doctrines de la foi qui nous parviennent par l'intermédiaire de l'Eglise. L'intelligence humaine est faible et vacillante, jusqu'à ce qu'elle possède des principes scientifiques certains sur les quels elle puisse s'appuyer; ces principes une fois posés, elle acquiert de la fermeté et peut aller en avant . . . . L'horison de la raison humaine est agrandi par la Révélation et la raison elle même élevée au dessus de ses facultés propres. La liberté et sa perfection se trouvent

---

du même coup assurées. Ce n'est pas servitude que de connaitre la vérité; la liberté ne consiste pas à se douter; et cependant ceux qui connaissent la vérité ne sont pas libres de la contredire; et ceux qui doutent ont la liberté de s'égarer; la loi de la gravitation une fois démontrée, nous enlève la liberté de la contredire. Est-ce une preuve de servitude? toute science limite la raison par sa propre certitude; nous ne regardons pas pour cela les savants comme des esclaves intellectuels: il en est ainsi de la science de Dieu; la révélation de l'infaillibilité de l'Eglise (ἢ ἄλλως, de la S. Ecriture et de la tradition dogmatique de l'Eglise) nous limitent et nous forcent de croire à la Sainte Trinité, à l'Incarnation, au dogme tout entier. Cela ne nous rend pas esclaves; cela nous affranchit. Nous sommes rachetés du doute et de l'erreur; nous sommes préservés du malheur d'avoir pour guides des aveugles, des Théologiens et des maitres humains, par l'enseignement d'un Maitre divin " Vous connaitrez la vérité, et la vérité vous fera libres " (« Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς ») non seulement libres, mais parfaits; car la raison humaine marche à sa perfection à mesure qu'elle se conforme à la science divine. " (Ὁρ. τὴν ἐφημ. " le Monde " Ἀριθμ. 143.) Οἱ Διαμαρτυρόμενοι κακῶς ἐννοοῦντες τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου ἀπέρριψαν τὴν ἑτέραν τῶν Θείων ἐκείνων ἀρχῶν, τὴν ἄγραφον, λέγω, καὶ ζῶσαν καὶ δογματικὴν τῆς Ἐκκλησίας παράδοσιν, (ἥτις ἐστὶ διηνεκὴς ἀποκάλυψις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ ἀνθρωπότητι), ἐφ' ᾧ καὶ εἰς μυρίας ὅσας πλάνας καὶ αἱρέσεις παρεξετράπησαν. Ἀληθῶς τινὲς τῶν Διαμαρτυρομένων δεικνύουσι μὲν μέγιστον σεβασμὸν πρὸς τοὺς Πατέρας, ἐνσυνόλῳ θεωρουμένους, ἀλλ' ὅμως ὑποβάλλουσι τὰς καθολικὰς δογματικὰς διδασκαλίας αὐτῶν εἴς τινα ἀτομικὴν ἐπιθεώρησιν, καθαρῶς ἰδιολογιστικήν, παραδεχόμενοι ἢ ἀπορρίπτοντες αὐτάς, κατὰ τὸ μέτρον τοῦ καθ' ἕκαστου αὐτῶν λόγου. Ἄλλοι δὲ πάλιν ὁμολογοῦσι μὲν τὴν διδασκαλίαν τινῶν Συνόδων ὡς ἀληθῆ, οὐχὶ ὡς θεωροῦντες τὴν Ἐκκλησίαν ἀλάνθαστον καὶ θεόπνευστον, ἀλλὰ καθόσον εὑρίσκουσι τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν σύμφωνον πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς αὐτῶν ἐπὶ τοῦ γράμματος τῆς Γραφῆς ἐρεύνας. Πόσον δὲ ἡ ἰδιολογιστικὴ τῶν Διαμαρτυρομένων ἔρευνα διαφέρει τῆς Ὀρθοδόξου, τῆς ὄντως λογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς, ἱκανῶς, οἶμαι, δεδήλωται.— Ταῦτα πρὸς διαφώτισιν καὶ πληροφορίαν τῶν παρεμπηνευσάντων τὴν ἔννοιαν τῶν πρὸς τὸν σοφὸν Γεώργιον Οὐΐλλιαμς γεγραμμένων μοι.

(α) Τὰς ὑπερβολὰς τοῦ Οὐλτραμοντανισμοῦ ἀπεσκεφάκισε καὶ ἡ Ἔνδοξος Γαλλικὴ Ἐκκλησία ἐν τῇ Συνόδῳ τῇ κατὰ τὸ 1682 ἐν Παρισίοις συγκροτηθείσῃ (ἐν ᾗ συμπαρῆν καὶ ὁ Χλινότατος καὶ ἀπανάκλητος μνήμης Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Meaux Βοσσουέτος), ἱκανὸς ἡμῖν προσεγγιστὴ κριτὴς περὶ τῆς Ἐκκλησίας θεωρίας.

στανττισμὸς πάλιν, ὡς ἀρνούμενος τὴν Συνοδικὴν αὐθεντίαν καὶ τὴν ζῶσαν παράδοσιν, ἄλλως εἰπεῖν τὴν καθολικὴν διάνοιαν, ἢ τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Ἐκκλησίας, καὶ καθιστῶν ὑπέρτατον κριτήριον τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας τὸν ἐπισφαλῆ αὐθέκαστον λόγον, κἀντεῦθεν εἰσάγων ἐν τῇ ΜΙΑ τῶν Χριστιανῶν πνευματικῇ Πολιτείᾳ τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν διαίρεσιν, ἐστὶ ζωὴ ἢ ποικιλία ἄνευ ἑνότητος, θυμὸς ἄνευ διανοίας, περιφέρεια ἄνευ κέντρου, πολλὰ τὰ ἀτάσθαλα ἐπάγων, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τῶν ἑκάστοτε ἀναφυομένων ἐν τῇ Διαμαρτυρήσει παμποικίλων αἱρέσεων. Ἡ δὲ Ὀρθοδοξία ἐν μέσῳ ἱσταμένη ἀσυγχύτως καὶ ἄνευ συγκρούσεως τὰ δύο ἀντίρροπα συνάπτει, ἑνότητα καὶ ζωήν, διάνοιαν καὶ θυμόν, περιφέρειαν καὶ κέντρον, πρὸς ὃ ἅπασαι αἱ μυριοπληθεῖς ἀκτῖνες ἐν ἁρμονίᾳ κατευθυνόμεναι σχηματίζουσιν ἓν ὅλον ἁρμονικώτατον ὑφ' ΕΝΟΣ καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος καὶ αἰσθήματος ἐμφορούμενον, ἐν ᾧ ἀμυδρῶς ἀπεικονίζεται ἡ ὑπέρκαλλος καὶ παντουργὸς Τριαδικὴ Ἁρμονία. ἐν Ἧι ἐν ἀσυγχύτῳ ἑνώσει συνάπτονται Ἄπειρος Νοῦς καὶ Ἄπειρος Ζωὴ δι' Ἀπείρου ἐνυποστάτου Λόγου.

§. 17. Ἐξ ὧν λοιπὸν εἴρηταί μοι ἀποδέδεικται. ὡς οἶμαι, ἐναργῶς ὅτι ὁ Ἑλληνισμός, εὐδοκίᾳ τῆς Θείας Προνοίας, ὑπῆρξε προεικόνισμά τι καὶ προτύπωμα τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Πολιτείας, τοῦθ' ὅπερ δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος Ἐκκλησία, ὅπερ ἐστὶ κοινὸν τῇ τε πνευματικῇ τῶν πιστῶν Πατρίδι καὶ ταῖς ἐλευθέραις Ἑλληνικαῖς πολιτείαις. Καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἠσπάσατο ἐνθουσιωδῶς τὸ Εὐαγγελικὸν κήρυγμα. Ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος ἐνέμεινε πιστὸν εἰς τὸ ἰσάδελφον καὶ Κοινοβουλευτικὸν ἢ Συνοδικὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πολίτευμα, ὡς εὖρὸν δηλονότι αὐτὸ σύμφωνον πρός τε τὰς ἐμφύτους ροπὰς καὶ τὰς ἱστορικὰς καὶ ἐθνικὰς αὐτοῦ παραδόσεις. Ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν οὐδέποτε ἠδυνήθη ν' ἀναγνωρίσῃ ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ καὶ πνευματικῇ αὐτοῦ Πατρίδι, τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν « παμβασιλείαν » ἑνός τινος θνητοῦ, ἀλλὰ πολλάκις διεμαρτυρήθη κατ' αὐτῆς καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ συγγραμμάτων καὶ δι' αἱμάτων· οὐ μόνον δὲ κατ' αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς ἀντιθέτου αὐτῇ πνευματικῆς ἀναρχίας τῆς Διαμαρτυρήσεως, ὡς φύσει ἀποστρεφόμενον τὴν ἀσυμμετρίαν καὶ τὰς ὑπερβολάς. Τὴν δ' ἐμμονὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὰς Θεογράπτους ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὴν δι' αὐτοῦ παγίωσιν καὶ τὸν πλατυσμὸν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν Πνεύματι ἁγίῳ προορῶν καὶ ὁ δίκαιος Νῶε ηὐλόγησεν αὐτὸν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰάφεθ εἰπών· « Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ καὶ κατοικησάτω ἐν ταῖς οἰκοις τοῦ Σήμ » (α) ὅτι δὲ ὁ Ἰάφεθ αὐτός ἐστιν ὁ τῶν Ἑλλήνων γενάρχης Ἰαπετὸς ἀποδεικνύει λαμπρῶς πρὸς πολλοῖς ἄλλοις σοφοῖς καὶ ὁ κλεινὸς Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Ἀπορρήτων, ἐν τοῖς « Ἰουδαϊκοῖς » (β).

§. 18. Ἀλλὰ δι' οὓς λόγους ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπῆρξε προ[illegible] τῶν ἐλευθέρων καὶ ἐναρμονίων περὶ Ἐκκλησίας ἀρχῶν, δι' τούς τούτους ὑπῆρξε καὶ πιστὸς θεράπων καὶ ἄγρυπνος [illegible] τοῦ δόγματος· ὡς εὑρὼν δηλονότι αὐτὸ σύμφωνον πρός τε τὰς ἐμφύτους ροπὰς καὶ τὰς ἱστορικὰς αὐτοῦ παραδόσεις. Τὰ παραδείγματα σαρηνίσουσι τὸν λόγον μου. Τὸ πρώτιστον τῶν δογμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐστι τὸ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. Σαβέλλιος ὁ Λίβυς ἐτόλμησε δυσσεβῶς συνταυτίσαι εἰς ἓν τρία ὑπέρθετα πρόσωπα· ὁ δὲ πρεσβύτερος τῆς Ἀλεξανδρείας Ἄρειος βουλόμενος καταπολεμῆσαι τὸν Ἰουδαϊσμὸν τοῦ Σαβελλίου παρεξετράπη εἰς τὴν ἄλλην ὑπερβολήν, διαιρέσας τὴν Θείαν Οὐσίαν εἰς τρεῖς ὑπαλλήλους θεότητας· ἐβίβασε, δηλονότι ὁ μὲν Υἱὸς ἐστι κτίσμα τοῦ Πατρός, τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ κτίσμα τοῦ Υἱοῦ· ἀμφότεραι δὲ αἱ αἱρέσεις εἰσῆγον ὑπούλως Πανθεϊσμόν, καὶ ἰδοὺ πῶς· Ὁ Θεὸς ἢ ἔστιν οὐσία ἐνεργός, ἢ οὐκ ἔστιν. Εἰ μέν ἐστιν οὐσία ἀδρανής, ἡ δημιουργία ὡς ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐστιν ἀνεξήγητος· εἰ δὲ ἐστιν ἐνεργός, τίνα τὰ προϊόντα τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ; ἆρά γε οὐ πεπερασμένος κόσμος; ἀλλὰ τότε ἡ Δημιουργία ἐστὶν ἀναγκαία ὡς ἀνάπτυξις καὶ ἐκδίπλωσις τῆς Θείας οὐσίας. καὶ [illegible] ὁλέθριον δόγμα τοῦ Πανθεϊσμοῦ, τοῦ ταὐτίζοντος τὸ ἄπειρον τὸ μηδέν, τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ ἐνδεχόμενον, πρὸς ἀπαν[illegible] τῆς Θείας ζωῆς. Ἐκτὸς ἄρα τῆς ἐν χρόνῳ καὶ κατὰ [illegible] ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐνέργεια κατὰ φύσ[illegible] ἄχρονος, ἧς αἰτιατὰ εἰσιν ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα· ζῇ ἄρα ὁ [illegible] καθ' ἑαυτὸν ζωὴν τελείαν καὶ αὐτάρκη, οὐκ εἰς μυρίας [illegible] σεις πεπερασμένας ἀναπτυσσόμενος, ἀλλ' εἰς τρεῖς Ὑπο[illegible] προαιωνίους, ἀπείρους καὶ ὁμουσίους ἐμφανιζόμενος, κα[illegible] πληρούται ἡ τοῦ Ἀπολύτου Ζωή· καὶ τοῦτο δηλοῖ τὸ τοῦ μάρτυρος Ἱππολύτου « Αὐτὸς ΕΙΣ ὢν ΠΟΛΥΣ ἦν » κα[illegible] Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου « Μονὰς εἰς δυάδα κινηθεῖσα [illegible] Τριάδος ἔστη » Οὕτω δὲ τὸ πεπερασμένον διακρίνεται τοῦ [illegible] ρου, τὸ ἐνδεχόμενον τοῦ ἀναγκαίου, καὶ τὸ μὴ ὂν τοῦ Ὄ[illegible] Ὁ Σαβέλλιος ἄρα καὶ ὁ Ἄρειος ὡς ἀρνούμενοι τὸ περὶ [illegible] Τριάδος ὀρθόδοξον δόγμα, καθ' ὃ ἕκαστον κτίσμα μένει [illegible] στατον, εἰ καὶ ἐξηρτημένον ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀπρ[illegible] τὸν Πανθεϊσμὸν ὑπούλως ὑπεισάγοντες, προσέκρουον οὐ μό[illegible] τὴν ἐξ Ἀποκαλύψεως Θείαν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν [illegible] συνείδησιν τοῦ Πανελληνίου, οὗτινος χαρακτήρ ἐστιν οὐσι[illegible] ὡς προέφην, ἡ βαθεῖα συναίσθησις τῆς ἀτομικότητος [illegible] Πανθεϊσμὸς ὡς συνταυτίζων τὸν Κτίστην καὶ τὴν κτίσιν [illegible] πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἰδιοϋπαρξίαν καὶ ἀτομικότη[illegible] ἀνθρώπου· οἱ θεῖοι ἄρα Πατέρες, Ἀθανάσιοι, Βασίλειοι κα[illegible] γόριοι ὑπερασπιζόμενοι τὸ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος θε[illegible] δόγμα ἀντείχοντο ἅμα καὶ οὐσιώδους τινὸς δόγματος τ[illegible]

(α) Τὸ ὄνομα Ἰάφεθ ἑρμηνεύεται πλατυσμός· « Τρεῖς μὲν οἱ πάντες γεγόνασι λαοί (γράφει ὁ Ἱεροδιάκονος Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας) ὅτε ἐν πρώτῳ καιρῷ, ὁ Σήμ, καὶ ὁ Χὰμ μέσον κατὰ τὸν ἐπάνω λόγον, καὶ τρίτος ὁ λοίσθιος τοσοῦτο δ' ὢν ὡς ἐπαλληλούσιος Ἰάφεθ, ὃς ἑρμηνεύεται πλατυσμός. (Ε) τῇ σειρᾷ τῶν Πατέρων Τ. Α. σελ. 168.

(β) « Τῷ μὲν οὖν υἱῷ Νῶε τῷ πρωτοτόκῳ Ἰαφὲθ (ἓν καλοῦ[illegible] λας ἐπαγούσα ὡς ἂν αὐτοῦ πλουσία τε καὶ [illegible] πετὸν καλούμενον ἑξυμνεῖ) υἱοὶς ἐγένοντο.....» κτλ. σελ. νδ'

ωμοῦ » (Ὅρ. Προλεγ. Κωνστ. Εὐθυβούλου εἰς τὴν Ἑκαλ. Ἐκλ. τοῦ Μελετίου). ἄλλο·

§. 19. Πελάγιος ὁ αἱρετικὸς ἐδίδασκεν ὅτι ἡ σωτηρία καὶ ἡ δικαίωσις τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτᾶται ἐκ μόνης τῆς ἐλευθέρας αὐτοῦ βουλήσεως, ἀρνούμενος τὴν ἐνέργειαν τῆς Θείας χάριτος· οἱ δὲ περὶ τὸν Καλβῖνον καὶ Ζβίγγλιον παρεξετράπησαν εἰς τὴν ἐναντίαν ὑπερβολὴν δογματίζοντες ὅτι ἡ ἀνθρώπινος θέλησις οὐδὲν ἰσχύει, πάντα δὲ τὰ κατὰ τὸν ἄνθρωπόν εἰσι προωρισμένα παρὰ Θεοῦ, καὶ οἱονεὶ πανθεΐαν τινὰ ἢ μοιροκρατίαν Ἀσιατικὴν παρεισάγοντες· ἀλλ' ὁ Ὀρθόδοξος Ἕλλην οὐ δύναται καταδέχεσθαι τὰ δόγματα ταῦτα, οὐ μόνον ὡς ἀντιβαίνοντα τῇ ἱερᾷ παραδόσει τῶν Πατέρων, ἣν ἀσπάζεται καὶ γεραίρει ὡς Θείαν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀντικείμενα ταῖς ἐμφύτοις αὐτοῦ ροπαῖς (α)· καθάπερ δὲ ἀπεστρέφετο τὸ πάλαι καὶ τὸν ἀπρονόητον ἐγωϊσμὸν τῶν Ἐπικουρείων καὶ τὸ ἀντίθετον αὐτῷ δόγμα τῆς Εἱμαρμένης ἢ τὴν Ἀσιατικὴν πανθεΐαν (περὶ ὧν εἴρηται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν), τουτέστι τὴν ἀπόλυτον ἐνέργειαν τῆς Θεότητος, τὴν καταβροχθίζουσαν τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερίαν, ἐν ἀσυγχύτῳ ἑνώσει συνάπτων ἀμφότερα τὰ ἀντίρροπα ἐν τῷ δόγματι τῆς Θείας Προνοίας, τῷ καθιδρύοντι τὴν ἐν πληρεστάτῃ ἁρμονίᾳ μυστηριώδη συν-

(α) Δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἁρμονικότητα αὐτοῦ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα φύσει ταῖς ὑπερβολαῖς καὶ τοῖς ἀντιθέτοις ἄκροις ἀντιμαχόμενον, ἐνέμεινε πιστὸν καὶ εἰς πάντα τὰ λοιπὰ δόγματα τῆς Ὀρθοδοξίας, ἥτις ἐστὶν ἀληθὴς παράδοσις θεοεικέλων ἁρμονιῶν· οἷον εἰς τὸ περὶ ἀσυγχύτου ἑνώσεως τῶν δύο φύσεων, Θείας καὶ ἀνθρωπίνης, ἐν μιᾷ ὑποστάσει ἢ προσώπῳ τοῦ Θεανθρώπου Θειότατον δόγμα, ὅπερ ἐν μέσῳ ἵσταται τῶν δύο αἱρετικῶν ἀντιθέσεων, τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ, λέγω, τοῦ συγχέοντος καὶ συμφύροντος τὰς δύο φύσεις, καὶ τοῦ Νεστοριανισμοῦ, τοῦ διαιροῦντος τὴν μίαν Θεανδρικὴν ὑπόστασιν εἰς δύο ὑποστάσεις ἢ πρόσωπα (Ὅρ. Φωνὴν Ὀρθοδοξίας, Μέρος Α' κεφ. ὁ.)· προσέτι εἰς τὸ περὶ σχέσεως τῶν δύο θελήσεων καὶ ἐνεργειῶν, Θείας καὶ ἀνθρωπίνης, καὶ εἰς πάντα τὰ ἀμεταπτώτως τὰ τῆς εὐσεβείας διδάγματα, τά τε εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα καὶ τὴν ὑπαρχὴν Οἰκονομίαν ἀναφερόμενα. Δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ἁρμονικότητα αὐτοῦ ἐνέμεινε πιστὸν καὶ εἰς τὸ περὶ σχέσεως τῆς Θείας χάριτος πρὸς τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερίαν Ὀρθόδοξον δόγμα, καθ' ὃ ἑναρμονίως, ἀσυγχύτως καὶ ἀνεν συγκρύσεως ἀμφότερα τὰ ἀντίρροπα θεία χάρις καὶ αὐτεξούσιον, συνάπτονται δι' αὐτήν, τέλος, ἐνέμεινε πιστὸν καὶ εἰς τὸ περὶ Ἐκκλησίας δόγμα, ὅπερ ἐπίσης ἀποβάλλεται ἀμφοτέρας τὰς ἀντιθέσεις καὶ ὑπερβολὰς τοῦ τε Ὀλιγαρχικοπαπισμοῦ καὶ τοῦ Προτεσταντισμοῦ (Ὅρ. αὐτόθι) κτλ. Ταῦτα δὲ λέγων δὲν ἐννοῶ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐμόρφωσε τὸν Χριστιανισμὸν κατ' οὐσίαν αὐτοῦ καὶ δημιούργησεν αὐτό· τὰ δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι Θεία, ὑπερανθρώπινα, ἀποκαλυφθέντα τῷ Κόσμῳ ὑπὸ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λογίου Λόγου καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων αὐτοῦ· ἀλλ' ἐννοῶ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἔμεινε πιστὸν εἰς τὰ πρωτοτύπως τῆς Ὀρθοδοξίας διδάγματα, ἀδιάλλακτος καινοτομήσας, ὡς ἄλλα Χριστιανικὰ ἔθνη, πρώτιστα γένη, ἀπὸ ἀπιστίᾳ περὶ τῆς Θείας αὐτῶν ἀρχῆς καὶ δεύτερον δεύτερα εὗρε σαφῆ πάμφωτα πῶς τὰς ἐκ Θείας προνοίας ἐμφύτους ροπὰς καὶ δυνάμεις τῆς ἐναρμονίου αὐτοῦ διανοίας καὶ ἠθικῆς φύσεως τὴν εἰς τὰς ἐκ Θείας Ἀποκαλύψεως θρησκευτικὰς ἀληθείας θερμὴν ἀγάπην καὶ ὁλοψύχῳ καὶ μέχρις αἵματος ἀφοσίωσιν τῶν εὐλογημένων ἐκκλησιαστικῶν τοῦ Λόγου, καὶ τὸν δι' αὐτὰ «πλουτισμὸν» τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας προσῆλθε ὁ ἀναθεματισμὸς Λεόντιος Λόγος, ὁ τοῦ κόσμου Σταυρός, μαθὼν τὴν εἰς αὐτὸν προσβολὴν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῷ λαβεῖν τὴν Θείαν ἀφεσιν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου (οὗτινος ἐξωτερικὴ ἔκφρασις ἡ ἐνσάρκωσις ἦν αὐτὸς ὁ πολιτικὸς αὐτοῦ ὀργανισμός), οὕτω καὶ ἤδη ἐπίσης ἀποστρέφεται τόν τε Πελαγιανισμόν, ὡς ὅλως ἀπαλλοτριοῦντα τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν Καλβινικὴν μοιροκρατίαν (praedestinationem), ὡς συγχέουσαν τὴν διπλῆν ἐνέργειαν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, καὶ ἐπομένως ἐκμηδενίζουσαν τὴν αὐτοσύστασιν καὶ προσωπικότητα αὐτοῦ (α).

§. 20. Ὁ Ἕλλην διακρίνεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ κατὰ τὸν πρὸς τοὺς τάφους καὶ τὰς θήκας τῶν πατέρων μέγιστον αὐτοῦ σεβασμὸν καὶ τὴν θερμοτάτην ἀγάπην πρὸς τοὺς Ἥρωας, τοὺς ὑπὲρ τῆς φίλης πατρίδος γενναίως προκινδυνεύσαντας, ἐφ' ᾧ καὶ ἀγῶνας ἐτέλει καὶ ἀνδριάντας ἤγειρε καὶ ἡρῷα αὐτοῖς ᾠκοδόμει· ἐπισημοτάτη ἔνορκος διαβεβαίωσις ἦν «Μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι» (ὅπερ ἐμφαίνει βαθύτατον σέβας πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος πεσόντας) — ὁ Λεωκράτης κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Λυκούργου ὅτι δραπετεύσας ἐν καιρῷ κινδύνου ἐκ τῆς πόλεως καταπροὔδωκε τὰ ἱερά, τοὺς τάφους καὶ τὰς θήκας τῶν προγόνων — οἱ Βυζάντιοι καὶ οἱ Περίνθιοι ἐστεράνωσαν τὸν Ἀθηναίων δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ καὶ παρέσχον αὐτῷ μεγάλα δικαιώματα, οἷον «ἐπιγαμίαν, πολιτείαν (= ἰσοπολιτείαν), ἔγκτασιν γῆς καὶ οἰκιῶν, προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι, πρόσοδον (= πρόσοδον, προσέλευσιν) ποτὶ τὰν βολὰν καὶ τὸν δᾶμον» κτλ. καὶ διατί; διότι βοηθήσας αὐτοῖς κατὰ τοῦ Φιλίππου «ἀποκατέστησε τὴν πατρίαν πολιτείαν καὶ τὼς νόμως» καὶ τί ἄλλος «καὶ τὼς τάφως» (Δημοσθ. ἐν τῷ περὶ Στεφάνου)· τοῦθ' ὅπερ δηλοῖ ὅτι ὅσῳ πολύτιμον καὶ ἱερὰν ἐλογίζοντο οἱ Ἕλληνες τὴν ἀκεραιότητα τῶν νόμων καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος, τόσῳ ἱεροὺς ἐθεώρουν καὶ τοὺς τάφους τῶν πατέρων. Ἡ Κικονομαχία ἄρα ἦν ἔργον οὐ μόνον ἀντροδοξον, ἀλλὰ καὶ ἀνθελληνικόν, καὶ διὰ τοῦτο μεγίστην εὗρεν ἀντίδρασιν παρὰ τοῖς ἁγίοις ἡμῶν Πατράσι. Καὶ τῷ ὄντι, πῶς ἠδύνατο ὁ Ἕλλην ν' ἀσπασθῇ τὴν εἰκονομαχίαν καὶ ν' ἀποσκυβαλίσῃ ἱερὰς παραδόσεις ρύθμῳ συναδούσας πρὸς τὰς εὐγενεῖς αὐτοῦ ροπάς, αὐθεντίαν, λέγω, ἐκκλησιαστικήν, καὶ κύ-

(α) Τὸ ὀρθόδοξον καὶ ἐμφιλόσοφον Ἑλληνικὸν τοῦτο δόγμα περὶ σχέσεως τῆς ἐνεργείας νοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἐλευθέραν βούλησιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ ἀνθρώπου διατυποῦται μάλιστα ἐν τοῖς ἑξῆς ἔπεσι τοῦ Ὁμήρου.

Ὦ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται!
Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν,
Ὡς καὶ νῦν Αἴγισθος ὑπέρμορον Ἀτρεΐδαο
Γῆμ' ἄλοχον μνηστήν, τὸν δ' ὄκτανε νοστήσαντα,
Εἰδὼς αἰπὺν ὄλεθρον· ἐπεὶ πρό οἱ εἴπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες, εὐσκοπον Ἀργεϊφόντην,
Μήτ' αὐτὸν κτείνειν μήτε μνάασθαι ἄκοιτιν·
Ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσεται Ἀτρεΐδαο,
Ὁππόθ' ἥβης τε καὶ ἧς ἱμείρεται αἴης.
Ὣς ἔφατ' Ἑρμείας, ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἅθρόα πάντ' ἀπέτισεν
(Ὀδυσ. Α. 32)

Ἐκ τῶν στίχων τούτων ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Θεὸς εὐδόκως παρακολουθεῖ τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου, εἰ καὶ ἐνισχύει αὐτὸν διὰ τῆς Θείας Αὐτοῦ προνοίας (ἥτις ἐκφράζεται ἐνταῦθα διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἑρμοῦ) εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εἰς τὴν ἀποφυγὴν τοῦ κακοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρος Πατέρων, νὰ βεβηλώσῃ δὲ καὶ τάφους καὶ λείψανα καὶ εἰκόνας μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν, μέχρις αἵματος ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ Πατρίδος, τῆς Ἐκκλησίας, ἡρωϊκῶς ἀγωνισαμένων;

§. 21. Οὕτως ἄρα ὁ Ἑλληνισμός, ὁ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ εὐλογηθείς ὑπὸ τοῦ γενάρχου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰπόντος «Πλατύναι ὁ Θεὸς τῷ Ἰάφεθ καὶ κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Σήμ,» οὐ μόνον ὑπῆρξε φρουρὸς τοῦ Θεοεικέλου καὶ παναρμονίου τῆς Ἐκκλησίας Ἑπτασυνόδου Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ πιστὸς θεράπων καὶ ἄγρυπνος φύλαξ τοῦ δόγματος. Ὀρθῶς δὲ καὶ ὁ ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Εὐθυβούλης λέγει που. «Παρ' ἡμῖν ἡ Ὀρθοδοξία οὐκ ἔστι κενὸν ὄνομα, ὡς παρ' ἄλλοις τισίν, ἀλλὰ θεωρία ἀνέκαθεν προσφιλὴς ταῖς γενναίαις καὶ ὑψηλαῖς ἀνατάσεσι τοῦ ἡμετέρου γένους, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἡ ἠθικὴ φύσις καὶ οὐσία αὐτοῦ.

§. 22. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ Ἑλληνισμὸς πρὸ μὲν τῆς ἐνσάρκου τοῦ Θεοῦ Λόγου Οἰκονομίας προτύπωμά τι ὑπῆρξε καὶ πιστότατον ἐκμαγεῖον τοῦ Ἑπτασυνόδου καὶ ἰσαδέλφου Ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, νεύσει τῆς Θείας Προνοίας, «ἥτις (πάλιν λέγω) πόρρωθεν οἷδε προκαταβάλλειν τῶν μεγάλων πραγμάτων τὰς ἀφορμάς», μετὰ δὲ τὴν ἔνσαρκον Οἰκονομίαν κρηπὶς τῆς Ὀρθοδοξίας ἐχρημάτισε, δι' οὓς εἰρήκαμεν λόγους, ὡς δὲ τοιοῦτος ἐμπεδοῖ καὶ στηρίζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς Θεογράπτους αὐτῆς ἀρχὰς καὶ χειραγωγεῖ αὐτὸν ἀσφαλῶς εἰς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, περισκέπων ἅμα καὶ θωρακίζων αὐτὸν ἀπὸ τῶν πολυειδῶν τῆς ἑτεροδοξίας ἐπιβουλῶν, καθὼς μαρτυρεῖ περὶ τούτου ἡ ἀκράδαντος τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν Πατέρων ἐμμονὴ καὶ ἡ μέχρις αἵματος ἐγκαρτέρησις εἰς τὰ Θειότατα τῆς εὐσεβείας διδάγματα, διὰ ταῦτα ἀναγκαιοτάτη ἐστὶν ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιστημονικὴ ἐκπαίδευσις, τουτέστιν ἡ φιλοσοφικὴ σπουδὴ καὶ μελέτη τοῦ ὅλου βίου τῶν εὐκλεεστάτων ἡμῶν προγόνων, θεωρητικοῦ τε καὶ πρακτικοῦ, ὃς τις σύμπλεγμα ἀληθῶς ἐστιν ἁρμονικώτατον (α) καὶ συντελεστικώτατον οὐ μόνον πρὸς μόρφωσιν καὶ διάπλασιν ἐθνικήν, ἀλλὰ καὶ ὀρθόδοξον Χριστιανικὴν τῆς εὐσεβοῦς Ἑλληνικῆς νεολαίας. Τοῦθ' ὅπερ εὖ μάλα εἰδὼς ὁ σοφὸς καὶ ἐνάρετος γυμνασιάρχης ἡμῶν (β) δὲν ἐνασχολεῖται ἁπλῶς εἰς τὴν ξηρὰν ἑρμηνείων τῶν λέξεων καὶ εἰς τὴν δεῖξιν τῶν διαφόρων ἐν τοῖς περισωζομένοις κώδηξι γραφῶν, ἅτινα μόνα καὶ καθ' ἑαυτὰ πληροῦσι φύσης καὶ ἐγωϊσμοῦ τοὺς ἀκροωμένους, αὐτόχρημα σχολαστικοὺς αὐτοὺς καθιστῶντα, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ ἀνιχνεύων διὰ φιλοσοφικῆς ὄντως μεθόδου τὴν διάνοιαν τῶν ἀθανάτων ποιητῶν καὶ πεζογράφων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος καὶ ταύτην τοῖς μ[ε]τευομένοις μετοχετεύων, πρὸς δὲ καὶ τὸν λόγον διαπυκ[νῶν] διὰ προσφόρων ἠθικῶν διδασκαλιῶν, μεταρσιοῖ τὸν νοῦν καὶ [κα]ταρτίζει τό τε ἐθνικὸν καὶ τὸ Χριστιανικὸν αὐτῶν φρόνημα. Ὁ[ρᾷ] μία δὲ ἀμφιβολία ὅτι ὑπὸ τὴν διαπαιδαγωγίαν τοῦ ἡμετέρου [γυ]μνασιάρχου καὶ τῶν ἄλλων ἐλλογίμων καὶ ἀξίων καθηγητ[ῶν] καὶ διδασκάλων ἡ Ὀρθόδοκος Χία νεολαία ἐθνικῶς τε καὶ [Χρι]στοδόξως διαμορφουμένη ἀποδήσεται, τοῦ Θεοῦ συναιρομ[έν]ου ὠφέλιμος καὶ τῇ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ φίλ[ῃ] τριβί.

§. 23. Εὔχομαι οὖν ὅπως ὁ Οὐράνιος Πατὴρ τῶν φώτων [κα]χέῃ τὴν ἁγίαν Αὐτοῦ χάριν καὶ εὐλογίαν ἐπὶ τὴν Ὀρθ[ό]δοξ[ον] ταύτην νεολαίαν, ὅπως ἂν ἀναδειχθῶσιν ἐξ αὐτῆς «ἄνδρες φρ[ό]νιμοι καὶ ἐπιστήμονες καὶ συνετοί» πρὸς δόξαν μὲν καὶ κρ[ά]τ[ο]σιν τῆς πανσέπτου Μητρὸς Ἐκκλησίας, στηριγμὸν δὲ καὶ [κ]ρ[ό]μυθίαν τοῦ πολυπαθοῦς ἡμῶν γένους!.

Ο ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟΣ.

Ὡς πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τ' ἀποτελέσματα ὁ ἐνθ[ου]σιασμὸς εἶνε γενναῖον πάθος. Ἡ δυστυχία σπανίως τὸν κατ[α]λει, καθ' ὅσον ἐν αὐτῇ μάλιστα ἔγκειται ἡ βαθεῖα αὐτ[οῦ] Δὲν εἶνε οὐδέλως παράσιτος τῶν τραπεζῶν τῶν ἀρχόντων [κ]τιτλοφορούντων καὶ ἁπλῶς πλουσίων καλουμένων, ἀλλ' [ὁ] δρες, πρὸς οὓς μεθιᾷ καὶ οὓς ἐμπνέει, εἰσὶν ἥρωες, [ἢ] φιλόσοφοι, τεχνῶν ἐφευρεταὶ καὶ πολιτειῶν ἢ δοξασιῶν [δ]ω[τ]αί. Μὴ ὢν κοινωνικός, καίτοι κλίνων πρὸς τὴν φιλίαν, [ο]στρέφεται τὰς εὐθύμους ὁμηγύρεις. Ἀναπνέων δὲ μᾶλλον ταῖς βουλαῖς καὶ ἐν ταῖς δημοσίαις συνελεύσεσι συζῇ καὶ συν[α]θνήσκει μετὰ τῶν ἀρετῶν τοῦ δήμου. Αὐτὸς οὗτος παρήγαγεν [κ]αὶ σαν τὴν δόξαν τοῦ πολιτεύματος τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, καὶ [ἐ]ρεῖ ἤδη τὸ ἀρτιγέννητον μεγαλεῖον τῶν νεωτέρων δημοκρ[α]τ[ι]ῶν. Ἐν δὲ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ καθίσταται πολλάκις ἡ ψυχὴ τῆς οἰκ[ί]ας καὶ τῆς φιλίας, καὶ ἐνόσῳ διαρκεῖ, ἀκμάζει καὶ ἡ πρὸς τὸ [κ]αλὸν τοῦ ἐνθουσιῶντος. Διὰ νὰ παρακμάσῃ αὐτή, ὀφείλει ἐκεῖθεν [ἀ]λλ[ο]τέρωνὰ μεταβάλῃ φύσιν. Πῶς δ' ἡ μεταβολὴ αὕτη θὰ συνέβ[ῃ] ἀφ' οὗ τὸ πάθος ἀπ' ἀρχῆς ἐρριζώθη ἐν τῇ καρδίᾳ; ἀγαπᾷ [ὁ] παλαιὸν φίλον καὶ ἀνακαλεῖ ἡδέως εἰς τὴν μνήμην [κ]αὶ τὸ διεγείραν ἄλλοτε τὰς ἐλπίδας καὶ τὴν χαράν του.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς φύσει συνέχεται μετὰ τῆς μεγαλοψυχίας, ξάνων τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ψυχικὰς δυνάμεις, δίδει ἐν[έρ]γ[ει]αν εἰς τὴν θέλησιν καὶ τόλμην εἰς τοὺς βραχίονας. Θεωρεῖ τὴν [κ]ατ[ά] ψυχαγωγίαν καὶ ἐκτυλίσσει τὴν ἰριδα τῆς δόξης ἐπὶ πάσῃ [ἐ]πι[χ]ειρήσεως. Οὐδεὶς ἐκτελεῖ ἐπισημότι τι ἔργον ἢ ἔνδοξον, μὴ [ἐ]μ[φ]υ[σ]ώμενος ἐνδομύχως ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, διότι ἄλλως θὰ ἔλ[ει]πεν τῆς ἀπαιτουμένης ἐνεργείας καὶ δραστηριότητος. Ὁ ἐνθουσιασμὸς καθίστησι τὴν διάνοιαν γόνιμον. Οἱ ποιηταὶ ἐπ' αὐτῷ

(α) Τὸ Ἑλληνικὸν-πνεῦμα φύσει ἐναρμόνιον ὂν ἐναρμονίως ἐμόρφωσε τόν τε θεωρητικὸν καὶ τὸν πρακτικὸν αὐτοῦ βίον· οὕτω λ. χ. ἐν μὲν τῇ ποιήσει βλέπομεν ἔπος, λύραν καὶ δρᾶμα· τὸ ἔπος ἐστὶν ἐξιστόρησις τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου ἐντυπώσεων ἡ λύρα παράστασις τῶν ἐσωτερικῶν αἰσθημάτων τε καὶ διανοημάτων· τὸ δρᾶμα ἡ ἐναρμόνιος σύγκρασις ἀμφοτέρων. Ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ ἱστορίαν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ ἔπος, φιλοσοφίαν πρὸς τὴν λύραν, καὶ ρητορικὴν πρὸς τὸ δρᾶμα, ἐν ᾗ «ρητορικῇ» ἀμφότερα τὰ ἀντίρροπα, ἱστορία καὶ φιλοσοφία, ἐναρμονίως συνάπτονται. Ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ, ἤτοι τῇ νομοθεσίᾳ καὶ τῷ πολιτεύματι, τὴν αὐτὴν ἁρμονίαν τῶν ἀντιρρόπων ἀπαντῶμεν, ὡς ἀνωτέρω διὰ μακρῶν ἀποδέδεικται· τὴν αὐτὴν ἁρμονίαν εὑρίσκομεν καὶ ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ καὶ τοῖς λοιποῖς κλάδοις τοῦ πρακτικοῦ τῶν Ἑλλήνων βίου.

(α) Γεώργιος Σουρίας.

μάλα ἐπιχειροῦντες, μεγάλα κατορθοῦσιν. Ὁ ἥρως τῆς ἀρχαιότητος αὐτίνος τ' ἀνδραγαθήματα ἐπαγίωσαν τὴν ποτὲ λαμπροτάτην καὶ περιθοξοτέραν τῶν ἐπικρατειῶν, τὴν ἀρχαίαν Ρώμην, Ἰούλιος Καῖσαρ, ἦτο μέγας ἐνθουσιαστής. Ἐνθουσιῶν ἐπίστευεν ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐνδιεφέροντο εἰς τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐπιτυχίας αὐτοῦ. Ἐφάμιλλος τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἐγένετο καὶ ὁ Ναπολέων Α'., ὁ Μέγας ἐπονομασθείς. Τὴν μεγίστην αὐτοῦ πίστιν ἀναθέτων ἐν τῷ μέλλοντι, ἐπίστευεν ὅτι ἐκέκτητο τὸν ἀστέρα ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπερ ἀποδεικνύει ἡ ἑξῆς ἀξιοπερίεργος περίπτωσις. Ὅτε ὁ ἐκ μητρὸς θεῖός του καρδινάλιος Fesch συνδιαλεγόμενος μετ' αὐτοῦ, καθ' ὃν χρόνον ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ, ἐξέθετεν αὐτῷ τὴν καταστροφήν, ἣν ὁσονοῦπω ἤθελε ἐπιφέρει ἡ παγκόσμιος ἀπέχθεια, δι' ἧς οἱ πράξεις αὐτοῦ περιεβάλλοντο τὸν θρόνον του, ὁ τότε ἥρως ἁπάσης τῆς Εὐρώπης, οὐδὲ λέξιν ἐκφωνήσας, ἀλλὰ λαβὼν τὸν θεῖόν του ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ἀγαγὼν αὐτὸν πρὸς τὸ παράθυρον ἐν σταθερᾷ μεσημβρίᾳ τῷ εἶπεν· «Βλέπετε τὸν ἀστέρα ἐκεῖνον;»—«Ὄχι, μεγαλειότατε» ἀπήντησεν ὁ καρδινάλιος, — «Ἐγὼ ὅμως τὸν βλέπω» ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων καὶ ἔθωκε πέρας εἰς τὴν συνδιάλεξιν. Ἐφ' ὅσον δ' ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἐνεφορεῖτο καὶ ἐπωθεῖτο εἰς τὰς πράξεις του ἀπὸ τοῦ ἐξόχου τούτου ἐνθουσιαστικοῦ καὶ τολμηροῦ πνεύματος, πάντοτε ἐπετύγχανεν.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς παντὸς μεγαθύμου ἥρωος, ἐκπληττοντος τὴν οἰκουμένην διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ, παρομοιάζει ἀδαμάστῳ ἵππῳ μαχητικῷ, ὅστις, μηδαμῶς προσέχων εἰς τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου του δὲν ἵσταται, δὲν μεταστρέφει, ἀλλὰ τρέχει καλπάζων τὴν ἰδίαν ὁδόν. Ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ πάθους τούτου ἡ ψυχὴ δὲν συλλαμβάνει ποσῶς ἰδέας κοινὰς καὶ συνήθεις, ἀλλὰ Θεία τις ἐμπνευσις διεγείρει καὶ ἀνακαλύπτει τὴν κεκρυμμένην φύσιν αὐτῆς, τὴν κλίσιν πρὸς πράξεις ἡρωϊκὰς καὶ τὴν λάμπουσαν ἀλληγορικῶς ἔχουσαν αἰσθημάτων, ὡς ὁ σεισμὸς ἐνίοτε τυχαίως ἀναστρέφει καὶ καλύπτει χρυσοφόρον φλέβα γῆς, ὁ δὲ ἐνθουσιῶν τότε ἀνυψοῦται, ἀναπνέεται καὶ μαίνεται ἐκ τοῦ πάθους του. Ἐν τοιαύτῃ στιγμῇ οἱ ἥρωες μορφόνουσι τὰ ἀκατανόητα σχέδιά των καὶ ἐκπληροῦσι ἀγγέλων πράξεις ὑπεραν θρώπους. Ἐν τοιαύτῃ ὁρμῇ ἐνθουσιασμοῦ ὁ Κούρτιος ἐρρίφθη μετὰ τοῦ ἵππου του ἐντὸς τοῦ βαράθρου καὶ ὁ Δέκιος ἐθυσιάσθη εἰς τοὺς καταχθονίους θεοὺς ὑπὲρ τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ. Ἡ ζωὴ αὐτῶν καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς συνάμα ἀπῶλοντο, ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτῶν ἐπήνεγκε τὸ ποθούμενον. Οὐδὲν ἐδειλίασαν πρὸς τὸν κίνδυνον. Οἱ δεσμοὶ τῆς ζωῆς κατέστησαν ἄφαροι δι' αὐτούς· ἐν τῇ φλογὶ τοῦ πάθους καὶ ἡ ἱερὰ τῆς ἐκουσίας αὐτῶν θυσίας δὲν ἀνεστάλη ὑπ' οὐδενὸς στοχασμοῦ περὶ γονέων, συζύγου, τέκνων, φίλων καὶ ἄλλων ἐλπίδων. Ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ φυσικὴ αὕτη μανία τοῦ νοός, εἶνε πάθος, ὅπερ ἐνίοτε μέχρι τινὸς βαθμοῦ κέκτηται καὶ αὐτὴ ἡ νεότης, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐξασθενεῖ καὶ ἀπόλλυται ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων, οὐδέλως πλέον παρ' αὐτοῖς ἐνεργοῦν. Στρέφουσι δ' οὗτοι τὸν ψυχρὸν βλέμμα ἐπὶ τοῦ θεάτρου τοῦ βίου καὶ, ἐξατμισθέντος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ὑποκύπτουσιν εἰς τὴν ραθυμίαν καὶ πολλάκις εἰς τὴν ἀπελπισίαν καθ' ὅλον τὸν ἐπίλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς αὐτῶν.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχ. ΜΑ'.)

των. Μὴ θαρροῦντες πλέον ἐν ἑαυτοῖς, φαντάζονται ὅτι πᾶν μέσον τοῦ νὰ ὑψωθῶσιν ὑπεράνω τῶν ἄλλων ἐξέλιπε καὶ συνάμα ἐκλείπει ἡ ἐπιχειρηματικὴ καὶ τολμηρὰ διάθεσις αὐτῶν. Αἱ τέχναι, οἱ νόμοι καὶ πᾶσα κοινωνικὴ βελτίωσις, θεωροῦνται ὑπ' αὐτῶν κενὰ φαντασιοκοπήματα, ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ μάθησις παραμελοῦνται, ἡ διάνοια ἐκπίπτει καὶ αἱ ἰδέαι διαμένουσιν ἀδρανεῖς. Ἄλλοῖος ὅμως ἐστὶν ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἐνθουσιῶντος. Ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ καθίσταται ἡ ἑστία τῆς ἐφευρέσεως, θεωρίαι καὶ νεωτερισμοὶ κατέχουσι τὴν φαντασίαν του, ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ὀργασμῷ, τὰ δὲ πλούτη τοῦ νοός του διατυπούμενα διὰ τῶν καταλλήλων λέξεων καὶ φράσεων ἐκτυλίσσονται ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἀληθῶς ἐνθουσιῶντες δὲν εἶνε φαιδροί, ἀλλὰ μελαγχολικοί, μέτριοι καὶ αὐστηροί, διότι μετὰ τὰς ἐνθέρμους παραφορὰς των ἀποσυρόμεναι καὶ συγκεντρούμεναι αἱ νοεραὶ δυνάμεις καθιστῶσιν ἐν τῷ μεταξὺ τὴν διάνοιαν αὐτῶν κατηρῆ καὶ ἀμηχανοῦσαν ἐπί τινα καιρόν.

Φυσικῷ τῷ λόγῳ διὰ πᾶσαν μεγάλην πρᾶξιν, διὰ πᾶν μέγα καὶ ἰσχυρὸν πάθος ἀνεγείρεται ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ νεότης ὑπείκουσα εἰς τὸ κραταιὸν πάθος τοῦ ἔρωτος, πληροῦται ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ φαντασία αὐτῆς γίνεται ζωηρά, αἱ ἐλπίδες ἀλλόκοτοι καὶ οἱ φόβοι συμμεμιγμένοι μετὰ τῶν ἐλπίδων. Καίτοι δύσμορφος τὴν ὄψιν ὁ ἐραστὴς φαίνεται Ἄδωνις πρὸς τὴν ἐρωμένην, καὶ αὐτὴ ἀφ' ἑτέρου Ἑλένη ἢ Ἀφροδίτη πρὸς αὐτόν· ὀπτασίαι δὲ εὐδαιμονίας ἵστανται μετέωροι ἐνώπιον τῆς διανοίας, ἥτις τότε περιπλανᾶται ἐντὸς Ἠλυσίων Πεδίων.

Τοιαῦται ὀπτασίαι παρίστανται εἰς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἔχοντας ἐκ φύσεως τὸ θῶρον τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἡνωμένον μετὰ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ κυριεύουσι τὴν φαντασίαν αὐτῶν καθ' ὅλην τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν. Αἱ δ' ἀνεξάντλητοι ἐνέργειαι αὐτῶν τείνουσι πρὸς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον, ὅπερ ἐξελέξαντο ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ βίου καὶ εἰς ὃ ἀποβλέπουσιν ἅπασαι αἱ νοεραὶ καὶ σωματικαὶ προσπάθειαι αὐτῶν.

Ὁ οὐδέποτε ἀκροασθεὶς τὸν ἐνθουσιῶντα οὐδόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν λάμψιν τοῦ νοός, τὰς ὑψηλὰς ἰδέας, τὰς τολμηρὰς ἐλπίδας, τὴν χαρίεσσαν εὐφράδειαν καὶ εὐγλωττίαν, ἅτινα ἐξερχόμενα τῶν χειλέων αὐτοῦ συγκινοῦσι ζωηρῶς ἅπαν τὸ κεχηνὸς ἀκροατήριον. Οἱ ἀκούοντες τότε γίνονται ἔξαλλοι ὑπὸ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ ἐνθουσιῶντος, τὸ δὲ θέλγητρον τῆς τοιαύτης ἀπαγγελίας διαμένει τοῦ λοιποῦ ἀνεξίτηλον καὶ στενῶς συνδέεται μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐνθουσιαστοῦ, οὗτινος μόνη ἡ ἀνάμνησις ἀρκεῖ ν' ἀνακαλέσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν λαῶν τὰς ἡδονικωτέρας στιγμὰς καὶ τὰ ἐξοχώτερα αἰσθήματα. Οὗτοι μετὰ ζωηρᾶς εὐγνωμοσύνης καὶ ἐγκαρδίου εὐχαριστίας θὰ ἐνθυμῶνται πάντοτε τὰς ἰσχυρὰς ἐκείνας ἐμπνεύσεις καὶ τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην εὐγλωττίαν τοῦ ἐνθουσιῶντος, ἡ ὁποία περιβάλλουσα τὴν φαντασίαν αὐτῶν διὰ νέων ἰδεῶν, νέων ἀντικειμένων, νέων ἐντυπώσεων καὶ νέων φαινομένων, ἠδυνήθη ἄλλοτε νὰ ἐπενεργήσῃ τοσοῦτον ἐπ' αὐτῆς, ὥστε νὰ προαγάγῃ τὴν ψυχήν των εἰς τὸν ὕπατον τῆς εὐαισθησίας βαθμὸν καὶ νὰ ἀνοίξῃ, οὕτως εἰπεῖν, τοὺς καταρράκτας αὐτῆς, ἐξ ἧς ἐξέρρευσαν τὰ πελαγίζοντα κύματα τῶν ἀκαταστάτων καὶ ἀμετρήτων αὐτῆς συγκινήσεων.

Ἐμ. Γ. Ἰωαννίδης.

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑ.

Ἐκ τῆς Revue d' Orient.

(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 23).

«Ἡ δὲ Ἀσίη,» λέγει ὁ Ἡρόδοτος, «ἐπὶ τῆς Προμηθέως γυναικὸς τὴν ἐπωνυμίαν λέγεται ἔχειν. Καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνονται τοῦ ὀνόματος Λυδοί, φάμενοι ἐπὶ Ἀσίεω τοῦ Κότυος τοῦ Μάνεω κεκλῆσθαι τὴν Ἀσίην, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς Προμηθέως Ἀσίης, ἀπ' ὅτευ καὶ τὴν ἐν Σάρδισι φυλὴν κεκλῆσθαι Ἀσιάδα» (1).

Ἡ δὲ γνώμη αὕτη τῶν Λυδῶν φαίνεται πιθανωτέρα. Πολὺ πρὸ τοῦ Ἡροδότου ὁ Ὅμηρος εἶχε ψάλλει τὸν Ἄσιον λειμῶνα βρεχόμενον ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ Καϋστρου.

«Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα.» (2).

Καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν ἔγραφεν ὁ Στράβων, Ἄσιος Λειμὼν ἐκαλεῖτο εἰσέτι τόπος ὀνομαστὸς κείμενος εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ Καϋστριανοῦ πεδίου, μεταξὺ τοῦ Τμώλου καὶ τῆς Μεσωγίδος, ἔνθα ἐδεικνύετο ἡρῷον Καϋστρίου καὶ Ἀσίου τινός (3). Τέλος κατὰ τὸν ἕβδομον π. Χ. αἰῶνα ὁ ἐλεγειακὸς ποιητὴς Καλλῖνος, λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ἐφόδου τῶν Κιμμερίων γενομένης ἕνα πρὸ αὐτοῦ αἰῶνα, λέγει ὅτι ἡ ἔφοδος ἐγένετο ἐπὶ τοὺς Ἰωνίας καὶ ὅτι κατ' αὐτὴν αἱ Σάρδεις ἑάλωσαν· ἐκ δὲ τοῦ Στράβωνος, εἰς ὃν ὀφείλομεν τὰς εἰδήσεις ταύτας, μανθάνομεν ὅτι, κατὰ τοὺς περὶ Δημήτριον τὸν Σκήψιον, ἐπειδὴ ὁ ποιητὴς ἔγραφεν ἀσταί, ἀπεκάλει Ἴωνες τοὺς Ἀσιανούς, διότι εἶνε δυνατόν, προσθέτει, ἡ Μαιονία, ἤτοι Λυδία, νὰ ἐλέγετο καὶ Ἀσία. (4).

Σοφός τις, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἔχει βαρύτητα, πρακειμένου περὶ ἱστορικῆς γεωγραφίας, ὁ κ. Vivien de Saint-Martin (5), φρονεῖ (καὶ τὸ φρόνημά του τοῦτο δὲν ἀτερείται πιθανότητος) ὅτι τὸ ὄνομα Ἀσία προῆλθεν ἐξ ὁμωνύμου φυλῆς Σκυθικῆς, ἥτις πρὸ τοῦ 1300 π. Χ. εἶχεν ἐγκατασταθῇ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Καϋστρου. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ ὄνομα Ἀσία ὑπῆρχε πρὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἡροδότου οἱ Ἕλληνες ὠνόμαζον ὅλ' αὐτοῦ ὅλην τὴν Ἤπειρον. Ἀλλὰ πῶς τὸ ὄνομα τοῦτο τὸ εἰς μικρόν τι μέρος ἐν ἀρχῇ διδόμενον ἔγεινε μετά τινας αἰῶνας ὄνομα ὁλοκλήρου μιᾶς ἐκ τῶν τριῶν μεγάλων μερίδων τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου; Ὁ διδάκτωρ Κράμερ, συγγραφεὺς σπουδαίας περιγραφῆς τῆς Μικρασίας (6), εἰκάζει ὅτι οἱ Ἴωνες, φθάσαντες κατὰ τὴν ἑνδεκάτην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μαιάνδρου καὶ Καϋστρου, ὅπως κτίσωσι τὰς ἀποικίας αὐτῶν, καὶ εὑρόντες τὸ ὄνομα Ἀσία δεδομένον ἤδη εἰς τὴν χώραν, παρεδέξαντο αὐτὸ καὶ διέδωκαν εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ ὁμοεθνεῖς των. Οὕτως ἔμαθον αὐτοὶ κατ' ἀρχὰς μὲν νὰ ὀνομάζωσι διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος τὴν εἰς αὐτὰς γνωστὴν παραλίαν, ἀκολούθως τὰ μεσογειότερα καὶ μετὰ ταῦτα σύμπασαν τὴν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Αἰγαίου γῆν. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὁ κ. Vivien de Saint-Martin παρατηρεῖ μετὰ λόγου ὅτι «ἡ ἐπέκτασις ὀνόματος μέρους μικροῦ εἰς ὁλόκληρον μεγάλην μερίδα δὲν εἶνε οὐδὲν τὸ ἄτοπον. Πολλὰ δὲ παραδείγματα ἀπαντῶνται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς γεωγραφίας, ὧν δύο εἶνε τὰ μᾶλλον ἀξιοσημείωτα τὸ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς· τὸ μὲν πρῶτον προῆλθεν ἐκ γωνίας σχεδὸν ἀγνώστου τῆς ἀρχαίας Θράκης πρὸς τὸ βόρειον Αἰγαίου πελάγους, τὸ δὲ δεύτερον ἐκ μικρᾶς χώρας παρὰ τὴν Καρχηδόνα· ἀλλ' ἦσαν ἀμφότερα προωρισμένα νὰ ἐπεκταθῶσι καθόσον οἱ ἄνθρωποι ἐγίνωσκον κάλλιον τὴν γῆν ἐπὶ τῆς ὁποίας κατῴκουν (1).»

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἔγραφεν ὁ Ἡρόδοτος, ἡ Ἀσία διηρεῖτο εἰς δύο ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμένα μέρη, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἐδίδετο καὶ διάφορον ὄνομα. Ἡ χώρα ἡ μεταξὺ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἅλυος ἐκαλεῖτο κάτω Ἀσία, ἡ δὲ ἡ πέραν τοῦ ποταμοῦ τούτου ἐλέγετο ἄνω Ἀσία. Οἱ Ἕλληνες, ὅτε κατέκτησαν τὴν πρώτην ἐκ τῶν δύο τούτων χωρῶν, ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῆς Ἀσίας εἰς μόνην τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ταύρου χώραν, ἐξαιροῦντες οὕτω πάσας τὰς ἐπαρχίας τὰς μεταξὺ τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ περὶ τὴν Κύπρον πελάγους, ἃς καὶ ἀφῆκαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν βασιλέων τῆς Συρίας μετὰ τὸν κατὰ τὸν Ἀντίοχον πόλεμον. Κατὰ τὸν Πτολεμαῖον ἡ κυρίως Ἀσία ἦτο μέρος τῆς μεγάλης Ἀσίας, περιλαμβάνουσα τὰς δώδεκα Μυσίας, τὴν Τρῳάδα, τὴν Αἰολίδα, τὴν Ἰωνίαν, τὴν Καρίαν, τὴν Δωρίδα, τὴν Λυδίαν ἢ Μῃονίαν, τὴν Μεγάλην Φρυγίαν καὶ τὰς νήσους τὰς παρακειμένας εἰς τὰς παραλίας τῶν διαφόρων τούτων χωρῶν. Κατὰ τὸν Οὐάρωνα ἡ λέξις Ἀσία ἔχει διπλῆν τὴν σημασίαν καὶ σημαίνει ἄλλοτε μὲν ὁλόκληρον τὴν Ἀσιατικὴν ἤπειρον, ἄλλοτε δὲ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Μόλις δὲ περὶ τὸν τέταρτον ἢ πέμπτον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα ἄρχεται ὁ ἐν χρήσει εἰς τὴν τῶν γεωγράφων γλῶσσαν τὸ ὄνομα Μικρὰ Ἀσία ἢ Ἀσία. Πρῶτος δὲ εἰς ὃν ἀπαντᾶται εἶνε ὁ Παῦλος ὁ Ὀρόσιος (2).

«Ἡ Μικρασία» λέγει Ἰσίδωρος ὁ ἐκ Συβίλλης, ἔστις ἔζη περὶ τὸ τέλος τῆς ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, «περιορίζεται πρὸς ἀνατολὰς μὲν ὑπὸ τῆς Καππαδοκίας, πανταχόθεν δὲ ἄλλοθεν ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἤτοι πρὸς βορρᾶν μὲν ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πρὸς δυσμὰς δὲ ὑπὸ τῆς Προποντίδος καὶ πρὸς νότον ὑπὸ τῆς Αἰγυπτιακῆς θαλάσσης. Περιλαμβάνει δὲ τὴν Βιθυνίαν, τὴν Μυσίαν, τὴν Γαλατίαν, τὴν Λυδίαν, τὴν Καρίαν, τὴν Παμφυλίαν, τὴν Ἰσαυρίαν, τὴν Λυκίαν καὶ τὴν Κιλικίαν.» Τέλος Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, ὅστις ἔζη κατὰ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ τῷ περὶ θεμάτων γράφει· «Τὸ ἀνατολικὸν θέμα ὀνομάζεται οὕτως οὐχὶ διότι κεῖται πρὸς τὴν ἐσχάτην ἀνατολήν, ἀλλὰ διότι κεῖται πρὸς ἀνατολὰς τῶν λοιπῶν θεμάτων τῶν κατοικούντων τὸ Βυζάντιον, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Εὐρώπης. Ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Μεσοποταμίας, τὴν

(1) Ἡρ. βιβλ. β'. 45.— (2) Ἰλ. β'. 461.— (3) Στραβ. ΙΔ'. γ'. 15.— (4) Στράβων ΙΓ'. δ'. 8. — (5) Histoire de découvertes géographiques t. I. p. 162.

(6) A geographical and historical description of Asia Minor. Oxford 1832, 2 vol. in 8°. I. p. 2.

(1) Histoire des découvertes géographiques T. II p.

(2) Ὁ Παῦλος Ὀρόσιος ἦτο Ἱσπανός, πρεσβύτερος τῆς πόλεως Βραγᾶς καὶ μαθητὴς τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου. Συνέγραψεν ἱστορίαν ἐν ἑπτὰ βιβλίοις, ἐν οἷς διαλάμπει ἡ τοῦ ἀνδρὸς πολυμάθεια καὶ ὅτι ὧν ἔγραφε τὰ σπουδαιότερα τῶν γενικῶν, ἀποδιδόντα τὰς πεποιθήσεις τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ καὶ τὰ λαογραφικὰ περὶ τοῦ Β.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Περιοδικών

ρίας καὶ τῆς μεγάλης Ἀσίας, ὅπου κατοικοῦσιν οἱ Ἰνδοί, οἱ Αἰγύπτιοι, κεῖται δυτικῶς καὶ καλεῖται Μικρασία.» Ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἀνατολικὸν προῆλθε τὸ νέον τῆς Μικρασίας ὄνομα Ἀνατολή, ἥτις ἔχει πολὺ μεγαλειτέραν ἔκτασιν ἢ κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πορφυρογεννήτου.

Οὕτω κατὰ μὲν Παῦλον τὸν Ὀρόσιον καὶ Ἰσίδωρον τῆς Σεβίλλης Μικρασία ὀνομάζεται ἡ μεταξὺ τοῦ Ἅλυος καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους χώρα· κατὰ δὲ τὴν εὐρυτέραν σημασίαν τοῦ ὀνόματος καλεῖται δι' αὐτοῦ ἡ μέχρι τῆς δυτικῆς τοῦ Εὐφράτου ὄχθης. Τῆς χώρας λοιπὸν τῆς μεταξὺ τῶν ὁρίων τούτων περιλαμβανομένης θέλομεν προσπαθήσει νὰ ἐκθέσωμεν τὴν ἱστορίαν.

Ἀλῶνας ὅλους πρὶν ἢ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα «Ἀσία» γνωσθῇ ἡ χώρα ἡ οὕτω μετὰ ταῦτα ὀνομασθεῖσα ἐγένετο θέατρον μεγάλων συμβεβηκότων, τὰ ὁποῖα θὰ ἦσαν τεθαμμένα εἰς τὸ σκότος τῶν αἰώνων, ἂν οἱ Αἰγύπτιοι χρονογράφοι δὲν ἐσημείωναν αὐτά. Κατακτητής τις ἀναχωρήσας ἐκ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου ὑπέταξε τὴν χώραν ἅπασαν καὶ ἀφῆκεν ἴχνη ἀνεξάλειπτα τῆς διαβάσεώς του.

«Ὁ Σέσωστρις,» λέγει ὁ Ἡρόδοτος ὅστις ἔγραψεν οἱονεὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, ὧν τὰ χρονικὰ ἀνήρχοντο μέχρι τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος, «ὁ Σέσωστρις εἶνε πρῶτος ὅστις ὁρμηθεὶς ἐπὶ πλοίων μακρῶν ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου ὑπέταξε τοὺς κατοικοῦντας παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Μετὰ ταῦτα, ἐπιστρέψας εἰς Αἴγυπτον, γενόμενος ἀρχηγὸς πολυαρίθμου στρατοῦ, ἤλαυνε διὰ τῆς Ἠπείρου, πᾶν ἔθνος τὸ ἐμποδὼν ὑποτάττων. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν του ταύτην, ὅσους ἀπήντα μαχομένους ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας των, εἰς τούτων τὰς χώρας ἤγειρε στήλας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐχάραττε τὸ ἴδιον ὄνομα, τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος του καὶ τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις, ὧν εἶχεν ἀνάγκην, ὅπως τοὺς ὑποτάξῃ. Ὅσοι δὲ ἀμαχητὶ παρέδοθον εἰς αὐτὸν τὰς πόλεις, ἤγειρε καὶ εἰς τούτων τὰς χώρας στήλας παρομοίας, ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν προσέτι ἐχάραττε καὶ ἔμβλημά τι τῆς ἀνανδρίας των.»

«Αἱ πλείσται τῶν στηλῶν, ἃς κατὰ τὰς χώρας ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς Σέσωστρις ἔστησεν, ἤδη ἠφανίσθησαν πλέον· ἐν Συρίᾳ τῇ Παλαιστίνῃ ὅμως ἐγὼ αὐτὸς εἶδον τοιαύτας φερούσας καὶ τὰ προρρηθέντα γράμματα καὶ τὸ τῆς ἀνδρίας ἔμβλημα. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ εἰς τὴν Ἰωνίαν δύο τύποι τοῦ ἀνδρὸς τούτου κεχαραγμένοι εἰς πέτραν, ὁ μὲν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἐφέσου εἰς Φωκαίαν, ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐκ Σάρδεων εἰς Σμύρνην. Καὶ εἰς τοὺς δύο τούτους τύπους εἶνε ἐγγεγλυμμένος ἀνήρ, οὗ τὸ μέγεθος κεμπτὴς σπιθαμῆς, κρατῶν εἰς μὲν τὴν δεξιὰν χεῖρα αἰχμὴν εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν τόξα.» (Ἡρόδ. Β'. 102 καὶ 106).

Τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο τούτων ἀναγλύφων, τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ἀναφερομένων, εὑρίσκεται παρὰ τὸ Νύμφαιον ἓξ ὥρας μακρὰν τῆς Σμύρνης, οὐ μακρὰν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐκ τῆς πόλεως ταύτης εἰς Σάρδεις· εἶνε δὲ ὁποῖον καὶ ὁ τῆς ἱστορίας πατὴρ περιγράφει αὐτό.

«Ὁ Σέσωστρις,» ἐξακολουθεῖ ὁ Ἡρόδοτος, «ποιῶν ταῦτα διῆλθε τὴν Ἤπειρον· διαβὰς δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπέταξε τοὺς Σκύθας καὶ τοὺς Θρᾷκας· μέχρι τούτων δὲ νομίζω ὅτι ἔφθασεν ὁ Αἰγύπτιος στρατός, διότι εἰς τὰς χώρας αὐτὰς φαίνονται καὶ σήμερον ἔτι ἐγηρθεῖσαι στῆλαι ὑπ' αὐτοῦ· περαιτέρω δὲ δὲν ἀπαντῶνται. Ἐντεῦθεν ὁ Σέσωστρις ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω.»

Ἀκούσωμεν ἤδη καὶ τὸν Διόδωρον, ὅστις φαίνεται θέας ἐν τῷ τῆς κριτικῆς χωνευτηρίῳ πάσας τὰς περὶ τοῦ Αἰγυπτίου κατακτητοῦ παραδόσεις, ἐκλέγων ὅσα ἐκ τῶν γεγονότων τῷ ἐφαίνοντο πιθανώτερα καὶ μᾶλλον συμβιβαζόμενα πρὸς τὰς ἐνθείξεις, αἵτινες ὑπῆρχον εἰσέτι κατὰ τὰς ἡμέρας του.

«Κατασκευάσας δὲ (ὁ Σεσόωσις) τὴν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ πρώτους Αἰθίοπας, τοὺς πρὸς τῇ μεσημβρίᾳ κατοικοῦντας καὶ καταπολεμήσας ἠνάγκασε τὸ ἔθνος νὰ τελῇ φόρον ἔβενον καὶ χρυσὸν καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς ὀδόντας. Ἔπειτα εἰς μὲν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀπέστειλε στόλον ἐκ τριακοσίων πλοίων, ὧν πρῶτος ἐκ τῶν ἐγχωρίων, ὅστις κατεσκεύασε μακρὰ σκάφη καὶ ὑπέταξε τὰς εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα νήσους καὶ τὰ παράλια μέχρι τῆς Ἰνδικῆς, αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ στρατοῦ πορευθεὶς διὰ ξηρᾶς ὑπέταξε πᾶταν τὴν Ἀσίαν· καὶ οὐ μόνον τὴν ὕστερον ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος Ἀλεξάνδρου κατακτηθεῖσαν χώραν ἅπασαν ὑπέταξεν, ἀλλὰ καὶ ἔθνη, τῶν ὁποίων ἐκεῖνος δὲν κατέκτησε τὴν χώραν.

«Μετὰ ταῦτα ὑποταξας καὶ τὰς πλειοτέρας τῶν Κυκλάδων, διέβη καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διελθὼν ἅπασαν τὴν Θρᾴκην ἐκτεῖνε νὰ χάσῃ τὸν στρατόν του διὰ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς καὶ τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων. Διὸ θέσας ὅριον τῆς ἐκστρατείας του τὴν Θρᾴκην, ἔστησε στήλας εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν τόπων οὓς κατέκτησε, χαράξας ἐπ' αὐτῶν τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν δι' Αἰγυπτιακῶν γραμμάτων, τῶν ἱερῶν καλουμένων· «Τὴν δὲ τὴν χώραν ὅπλοις κατεστρέψατο τοῖς ἑαυτοῦ βασιλεὺς βασιλέων καὶ δεσπότης δεσποτῶν Σεσόωσις.» Τὴν δὲ στήλην κατεσκεύασεν ἔχουσαν ἔμβλημα ἀνδρίας εἰς τὰ γενναῖα ἔθνη καὶ ἔμβλημα ἀνανδρίας εἰς τὰ ἔθνη τὰ δειλά... Εἴς τινας δὲ τόπους κατεσκεύασε καὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα «λιθίνην, τόξα καὶ λόγχην ἔχουσαν, τῷ μεγέθει τεττάρων παλαιστῶν μείζονα τῶν τεττάρων πηχῶν, ἡλίκος ὢν καὶ αὐτὸς ἐτύγχανεν.» Ἐπεικῶς δὲ προσενεχθεὶς πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑποτεταγμένους καὶ συντελέσας τὴν ἐκστρατείαν εἰς ἔτη ἐννέα, τὰ μὲν ἔθνη προσέταξε νὰ πέμπωσιν εἰς αὐτὸν δῶρα κατ' ἔτος εἰς Αἴγυπτον κατὰ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἕκαστον, αὐτὸς δὲ ἀθροίσας αἰχμαλώτων καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων πλῆθος ἀνυπέρβλητον, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, μεγίστας πράξεις τῶν πρὸ αὐτοῦ κατειργασμένος.» (Διόδ. Α'. 55.)

Ἡ διήγησις αὕτη τοῦ Διοδώρου, ὡς ἕκαστος βλέπει, κατ' οὐσίαν δὲν διαφέρει τῆς τοῦ Ἡροδότου· ἀμφότεροι οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουσι τὴν διὰ τῆς Μικρασίας διάβασιν τοῦ Σεσώστριος, σημειοῦντες ὅτι ἐπροχώρησε πρὸς βορρᾶν μέχρι τῶν Σκυθῶν. Πλὴν εὐδέτερος τῶν συγγραφέων τούτων ἀναφέρει τὸ αἴτιον τῆς εἰς τὰ ὀπίσω στροφῆς του, ὅπως τὸ ἀναφέρει ὁ Τρώγος Πομπήιος. «Ὁ Σέσωστρις» λέγει ἐν τῇ ἐπιτομῇ τοῦ Τρώγου ὁ Ἰουστῖνος, «πρῶτος ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Σκυθῶν. Ἐν ἀρχῇ δὲ αὐτοῦ ἔπεμψε πρέσβεις, ἵνα προσκαλέσῃ αὐτοὺς εἰς ὑποταγήν. Εἰδοποιηθέντες ὅμως οἱ Σκύθαι παρὰ τῶν γειτόνων των περὶ τῆς τοῦ ἐχθροῦ προσεγγίσεως, ἀπήντησαν πρὸς τοὺς πρέσβεις λέγοντες ὅτι «ὁ ἀρχηγὸς ὄνους τόσον πλουσίου ἦτο ἀκατὰ ἄρχων ἀρχόμενος νὰ πολεμήσῃ κατὰ λαοῦ πενεστάτου, ὅστις τὰ ἔχει βέβαια περισσότερον τῶν ἄλλων, καθὸ πλουσιώτερος αὐτῶν ὅτι ἀ

τύχαι τοῦ πολέμου εἶνε ἄγνωστοι καὶ ὅσον τὸ ἐκ τῆς ἐπιτυχίας κέρδος οὐτιδανόν, τόσον οἱ ἐκ τῆς ἀποτυχίας κίνδυνοι μεγάλοι· ὅτι ὅσον τὸ κατ' αὐτούς, μανθάνοντες τὰ πλούτη τοῦ ἐχθροῦ, δὲν θὰ περιμείνωσιν ὅπως οὗτος εἰσβάλῃ εἰς τὴν χώραν των, ἀλλὰ θὰ βαδίσωσι πρὸς τὰ λάφυρα, τὰ ὁποῖα ὁ πόλεμος οὗτος τοῖς ὑπόσχεται.» Ἡ ἀπειλὴ αὕτη δὲν ἔμεινεν ἄνευ ἀποτελέσματος. Πληροφορηθεὶς ὅτι ἐπήρχοντο ὁρμαίως κατ' αὐτοῦ ὁ Αἰγύπτιος ἔτρεψε εἰς φυγήν, ἀφήσας τὸν στρατὸν καὶ τὰς ἐπισκευάς του, καὶ ἀπῆλθε τρέμων εἰς τὰ κράτη του. Οἱ Σκύθαι, ὧν τὴν εἰς Αἴγυπτον εἰσβολὴν ἐμπόδισαν τὰ ἔλη, ἐπιστρέφουσιν ὀπίσω, ὑποτάττουσι τὴν Ἀσίαν καὶ τῇ ὑποβάλλουσι μέτριόν τινα φόρον, μᾶλλον πρὸς ἔνδειξιν τῆς δυναμέως των ὡς καρπὸν τῆς νίκης των. Ἐπὶ χίλια καὶ πεντακόσια ἔτη ἡ Ἀσία ἐπλήρωνε τὸν φόρον τοῦτον. Τὴν ἠλευθέρωσε δ' ἀπ' αὐτοῦ Νῖνος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας.»

Πλὴν εἰς τίνα ἐποχὴν ἐγένετο τὸ μέγα τοῦτο συμβεβηκός; Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Βέλνεϋ ὁ Νῖνος ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀσσυρίας τὸ 1237 π. Χ., κατὰ δὲ τὸ 1232 μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Νίνου ἤρξατο ἐν Λυδίᾳ ἡ τῶν Ἡρακλειδῶν μοναρχία, ἥτις ἀπεδίωξε τοὺς Σκύθας ἐκ ταύτης τῆς χώρας. Ἂν λοιπὸν προσθέσωμεν 1500 ἔτη εἰς τὰ 1232, εὑρίσκομεν ὅτι ὁ Σέσωστρις ἐκυρίευσε τὴν Μικρασίαν πρὸ τοῦ 2732 πρὸ Χριστοῦ, χρονολογίας μόνον κατὰ δεκαπέντε ἔτη ὑπερβαινούσης τὴν τῆς ἀναβάσεως τοῦ Σεσώστριος εἰς τὸν θρόνον, γενομένης κατὰ τὰ Αἰγυπτιακὰ μνημεῖα τὸ 2717, καθὼς ἀναφέρει ὁ Βυνσένιος (Bunsen). Ἀλλ' ἡ χρονολογικὴ αὕτη διαφορὰ αὐξάνει ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ὁ Σέσωστρις δὲν ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Σκυθῶν εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίν του· συμβιβάζεται ὅμως, ἂν δὲν ἐκλάβωμεν μετ' ἄκρας αὐστηρότητος τὰ 1500 ἔτη τοῦ Τρώγου Πομπηίου. Ἔχομεν λοιπὸν τὸν περίεργον τοῦτον συγχρονισμὸν ὡς σπουδαίαν ἱστορικὴν στάθμην, καὶ συνάμα τὸ ἀνάγλυφον τοῦ Νυμφαίου, τὸ ὁποῖον εὐτυχῶς ἀντέξῃ εἰς τὰς προσβολὰς τῶν αἰώνων, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις τῶν λεγομένων τοῦ τε πατρὸς τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ Τρώγου Πομπηίου.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΑΣΤΙΝ ΚΑΙ ΕΣΘΗΡ.

Ἀσσυέρος ἢ Ἀρταξέρξης, εἷς τῶν διαδόχων τῶν Περσῶν βασιλέων, ἔδωκε ποτὲ μεγαλοπρεπὲς δεῖπνον ἐν τῷ λαμπρῷ κήπῳ, τῷ ὄντι παρὰ τὸ ἐν Σούσοις παλάτιόν του. Εἰς τὰς ἐν τῷ κήπῳ τούτῳ μαρμαρίνους στήλας ἦσαν πανταχόθεν ἀναπεπταμένα λευκά, πορφυρόχροα καὶ οὐρανόχροα παραπετάσματα, πρὸς ἀπωφυγὴν τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος. Αἱ τράπεζαι καὶ αἱ ἕδραι ἦσαν πλουσίως μὲ χρυσίον κεκοσμημέναι· οἱ δὲ πίνοντες ἐκ χρυσῶν ἀγγείων ἔπινον. Ἀλλὰ τὸ καλλιστον πάντων τῶν ἐν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ χρυσῶν σκευῶν ἦτον, ὅτι κανεὶς δὲν ἐδιάζετο ὑπό τινος νὰ πίῃ ὑπὲρ τὸ μέτρον. Ὁ φιλάνθρωπος οὗτος βασιλεὺς εἶχε προσκαλέσει εἰς τὸ δεῖπνον τοῦτο καὶ τοὺς πλείστους τοῦ λαοῦ του. Ἡ δὲ βασίλισσα Ἀστὶν ἔδωκε καὶ αὐτὴ δεῖπνον εἰς τὰς κυρίας ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ. Ἡ ἑορτὴ αὕτη διήρκεσεν ἑπτὰ ἡμέρας. Τὴν δὲ ἑβδόμην ἡμέραν, εὔθυμος καθ' ὑπερβολὴν γενόμενος ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ ἐμφανισθῇ καὶ ἡ βασίλισσα μὲ ὅλον τὸν βασιλικὸν καλλωπισμόν της εἰς τὸ συμπόσιον μεταξὺ τοῦ εὐδαίμονος λαοῦ του. Ἀλλ' αὐτὴ δὲν συγκατένευσε νὰ ἐμφανισθῇ, διότι ἦτο λίαν ὑπερήφανος. Ὁ δὲ βασιλεύς, ὀργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ, ἀπέβαλε τὴν βασίλισσαν Ἀστὶν καὶ ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἀξίαν εἰς ἄλλην, μετριοφρονεστέραν αὐτῆς.

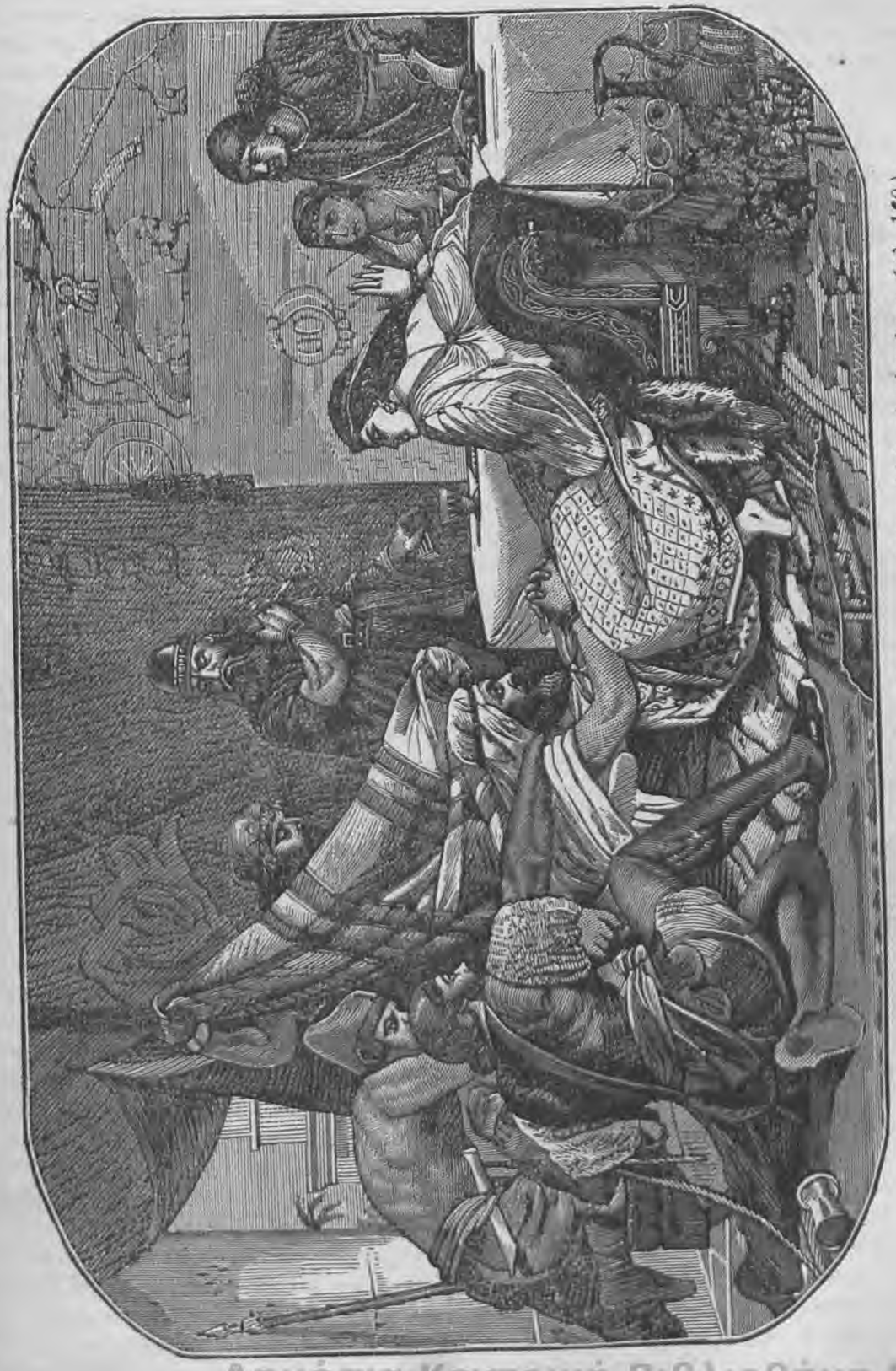
Οὕτω πολλάκις ἡ ὑπερηφάνεια ἑνὸς ἀνθρώπου ἐτάραξε καὶ ἐτάραττε μάλιστα τὴν λαμπροτέραν ἑορτὴν καὶ εὐωχίαν πολλῶν ἀνθρώπων!

Ἐν Σούσοις ἔζη κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν καὶ μία πτωχὴ Ἰουδαία ὀνόματι Ἐσθήρ, ἡ ὁποία δὲν εἶχεν οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα. Ταύτην δὲ εἶχεν υἱοθετήσει Μαρδοχαῖος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατρός της. Ἦτο δὲ πέραν λόγου ὡραία καὶ χαριεστάτη καί, τὸ κάλλιστον, αὐτόχρημα ἀθωότης καὶ σεμνότης, ὅπερ καθίστανεν αὐτὴν πλέον ἐξιέραστον. Πολλὰ κοράσια κενόδοξα στολίζονται λαμπρότατα καὶ πολυτελέστατα καὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ γίνωσι βασίλισσαι. Ἀλλὰ δὲν στοχάζονται, ὅτι ἡ πολυτέλεια τῶν ἐνδυμάτων φέρει δύο κακὰ εἰς αὐτά· πρῶτον τὴν πτώχευσιν τῶν γονέων διὰ τὰ πολλὰ ἀναλώματα καὶ δεύτερον τὴν παρὰ φρονίμοις ἀνθρώποις κακὴν ὑπόληψίν των. Ἡ δὲ Ἐσθήρ, ὄχι μόνον δὲν ἐφρόντισε ποτὲ τοιαύτην εὐτυχίαν, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἐρρόντιζε διὰ τὴν ζωῆς της περὶ καλλωπισμοῦ καὶ πολυτελείας ἐνδυμάτων. Καὶ ὅμως εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως παρὰ πάσας τὰς λοιπὰς ἐν Σούσοις παρθένους. Ἡ ἀθωότης αὐτῆς καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη ἔλαβε τὸ ἀριστεῖον, διότι ὁ βασιλεὺς τὴν ἐκλεξεν εἰς βασίλισσαν ἀντὶ τῆς Ἀστὶν καὶ ἐπέθηκεν ὁ ἴδιος τὸ βασιλικὸν διαδημα ἐπὶ τῆς φρονίμου κεφαλῆς της.

Οὕτω καὶ ἐδῶ ἡ μὲν ὑπερηφάνεια ἐταπεινώθη, ἡ δὲ ταπεινοφροσύνη ὑψώθη· «ὅτι Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.»

Εἰς τιμὴν τῆς Ἐσθὴρ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς γεῦμα λαμπρὸν εἰς ὅλους τοὺς μεγιστᾶνας τῆς βασιλείας του· ἐχάρισε τὸν φόρον τριῶν ἐτῶν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς ἐπικρατείας του· ἐμοίρασε δῶρα μὲ ὄντως βασιλικὴν μεγαλοψυχίαν. Ὅ,τι δὲ ἔφερε μεγίστην χαρὰν εἰς τὴν Ἐσθήρ, ἦτον, ὅτι ὅλαι αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς αὐτὴν τιμαὶ δὲν τὴν ἐκαμνον παντάπασιν ὑπερήφανον. Ὑπήκουεν ὡς βασιλίσσῃ εἰς τὸν Μαρδοχαῖον τόσον προθύμως, καθὼς καὶ εἰς τὸν καιρὸν ὁπότε ἀνετρέφετο εἰς τὸν οἶκόν του ὡς μικρὸν ἔτι κοράσιον.

Ὁ Μαρδοχαῖος ἤρχετο συχνάκις εἰς τὴν πύλην τοῦ βασιλικοῦ παλατίου, διὰ νὰ πληροφορῆται πῶς ἔχει ἡ Ἐσθήρ. Ἤκουσε μίαν φορὰν δύο βασιλικοὺς σωματοφύλακας, οἵτινες συνωμότων μεταξύ των, πῶς νὰ φονεύσωσι τὸν βασιλέα. Τοῦτο ὁ Μαρδοχαῖος, ὡς πιστὸς ὑπήκοος, ἔκρινεν εὔλογον νὰ γνωστοποιήσῃ καὶ τὸ ἐφανέρωσεν εἰς τὴν βασίλισσαν· αὐτὴ δὲ πάλιν εἰς τὸν βασιλέα. Ἀφοῦ δὲ τὸ πρᾶγμα ἐξετάσθη, ἐπληροφορήθη ὅτι ἔχεται ἀληθείας. Ἀμέσως ἐκρεμάσθησαν καὶ οἱ δύο σωματοφύλακες

Τότε ὁ Ἀμὰν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς βασιλίσσης... καὶ ἐγγαλιάσθη τὰ γόνατά της. (σελ. 160).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κες, τῆς ποινῆς ταύτης ἄξιοι γενόμενοι, καὶ διὰ μόνην τὴν στυγεράν των προαίρεσιν. Ὅλον δὲ τοῦτο τὸ τραγικὸν συμβὰν ἐνεγράφη ἔπειτα εἰς τὰ βασιλικὰ χρονικά.

Ὁ πλέον ἐπίσημος ἄνθρωπος εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν ἦτον ὁ Ἀμὰν, τὸν ὁποῖον ὁ βασιλεὺς εἶχεν ὑψώσει ὑπεράνω πάντων τῶν μεγιστάνων τῆς βασιλείας του. Πάντες δὲ οἱ ὑπηρέται τοῦ βασιλέως ἔπρεπε νὰ κλίνωσι γόνυ ἐνώπιόν του, ἐκτὸς τοῦ Μαρδοχαίου, ὅστις δὲν ἐγονυπέτει ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀμὰν ἔπνεεν ὀργὴν κατ' αὐτοῦ δεινήν. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἐκδικηθῇ μόνον τὸν Μαρδοχαῖον διὰ τὴν καταφρόνησιν ταύτην, ἐνόμιζε πολὺ μικρὰν ποινήν. Ὅθεν ἀκούσας, ὅτι ὁ Μαρδοχαῖος εἶνε Ἰουδαῖος, ἠθέλησε νὰ ἐξαλείψῃ διὰ μιᾶς ὅλους τοὺς ἐν τῇ Περσικῇ μοναρχίᾳ Ἰουδαίους. Διὰ τοῦτο κατηγόρησεν αὐτοὺς παρὰ τῷ βασιλεῖ, περιγράψας ὅλον τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος εἰς αὐτὸν ὡς λαὸν ἐπαναστατικὸν καὶ πολὺ ἐπικίνδυνον. Μάλιστα δὲ τόσον κατέπεισε τὸν βασιλέα, ὥστε ὑπέγραψε καὶ τὸ διάταγμα πρὸς ἀφανισμὸν ὅλων τῶν Ἰουδαίων. Πλήρης δὲ ἐπιβούλου χαιρεκακίας διέταξεν ἀμέτως ὁ Ἀμὰν νὰ γνωστοποιηθῇ παντοχοῦ τῆς ἐπικρατείας τὸ ὀλέθριον τοῦτο καὶ ἀπάνθρωπον διάταγμα.

Πάλιν ἄλλο παράδειγμα εἰς ποίας φρικαλέας ὠμότητας ἀποπλανᾷ τὸν ἄνθρωπον ἡ ὑπερηφάνεια καὶ τὸ φιλένδικον!

Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος, ἀκούσας τὰ περὶ τοῦ φονικοῦ τούτου διατάγματος, ἐτρόμαξεν ὁ ἄθλιος καὶ ἐλυπήθη ἐγκαρδίως. Ὅθεν δεηθεὶς καὶ προσευχηθεὶς εἰς τὸν Θεόν, εἶπε· «Κύριε! Κύριε! Παντοδύναμε βασιλεῦ! Πάντα εἰς τὴν ἐξουσίαν σου εἶνε. Εἰς τὸ θέλημά σου οὐδεὶς δύναται ν' ἀντισταθῇ, ὅταν θελήσῃς νὰ σώσῃς τὸν Ἰσραήλ. Σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Σὺ εἶσαι κύριος πάντων τῶν ὄντων καὶ οὐδεὶς, ὅστις ἀνθέστηκεν εἰς τὴν δύναμίν σου. Σὺ βλέπεις καὶ γινώσκεις τὰ πάντα! Σὺ ἐπίστασαι, ὅτι, μὴ κλίνας γόνυ ἐνώπιον τοῦ Ἀμάν, οὐκ ἐξ ὕβρεως καὶ ὑπερηφανείας ἐποίησα τοῦτο· διότι πρὸς εὐτυχίαν τοῦ Ἰσραὴλ ἤθελον καταφιλήσει καὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν του. Φοβοῦμαι δὲ νὰ ἀποδώσω εἰς ἄνθρωπον τιμήν, ἥτις ἀνήκει μόνον εἰς σέ, ὦ Θεέ! Κύριε, ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ! ἐλέησον κἂν εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸν λαόν σου! Εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου! Μεταβαλὲ τὴν θλῖψιν ἡμῶν εἰς χαρὰν ἵνα ζῶντες δοξάζωμεν τὸ παντάγιόν σου ὄνομα. Ὦ Κύριε! μὴ θελήσῃς νὰ κλείσῃς τὸ στόμα ἡμῶν, οἵτινες σὲ δοξολογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας!»

Οὕτως ἀνέθηκε πρῶτον ὁ Μαρδοχαῖος τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ δὲν ἀρκέσθη καὶ κἂν μέσον, ἀφ' ὅσα ἦσαν τῆς δυνάμεώς του, νὰ μὴ δοκιμάσῃ, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ὁμογενεῖς του. Ἀπέστειλε πρὸς τὴν βασίλισσαν ἀντίγραφον τῆς βασιλικῆς διαταγῆς καὶ τὴν συνεβούλευσε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν βασιλέα, διὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους της. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ διέταξε νὰ τῷ εἴπωσιν· «Εἶνε καλῶς γνωστὸν εἰς ὅλους τοὺς βουλοὺς τοῦ βασιλέως καὶ εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τῶν ἐπαρχιῶν του, ὅτι, ὅστις ὁήποτε εἰσέλθῃ ἄκλητος πρὸς τὸν βασιλέα, ἔστω ἀνὴρ ἢ γυνή, οὗτος ἀμέσως φονεύεται. Πῶς δύναμαι λοιπὸν ἐγὼ νὰ ὑπάγω πρὸς τὸν βασιλέα, ἐν ᾧ ἀπὸ τριάκοντα ἤδη ἡμερῶν δὲν μ' ἐκάλεσε πλησίον του;» Καὶ ὁ Μαρδοχαῖος ἀντεξαπέστειλε πάλιν νὰ εἴπωσι πρὸς αὐτήν· «Μὴ νομίσῃς, ὅτι σὺ μόνη, παρὰ πάντας τοὺς Ἰουδαίους, θέλεις ζήσει, διότι εὑρίσκεσαι τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως. Ἂν τώρα σιωπήσῃς, οἱ Ἰουδαῖοι θέλουσωθῶσι κατ' ἄλλον τρόπον. Σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου θέλετε ἀπολεσθῇ κατὰ κράτος. Καὶ τίς οἶδεν, ἂν δὲν ἔγινες διὰ τοῦτο βασίλισσα, διὰ νὰ ἦσαι πρόχειρος νὰ σπεύσῃς εἰς βοήθειαν ἡμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;»

Ἡ δὲ Ἐσθὴρ, συγκινηθεῖσα ἐσωτερικῶς διὰ τῆς τοῦ Μαρδοχαίου θερμῆς πίστεως εἰς τὴν Θείαν Πρόνοιαν, ἀπέστειλε πάλιν πρὸς αὐτὸν νὰ τῷ εἴπωσιν· «Ὕπαγε λοιπὸν καὶ σύναξον πάντας τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς ὄντας ἐν Σούσοις. Προσεύξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ νηστεύσατε τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Τοῦτο καὶ ἐγὼ κάμει καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν θεραπαινίδων μου, καὶ τότε θέλω πρὸς τὸν βασιλέα ἄκλητος καὶ παρὰ τὴν διαταγήν του, καὶ διακινδυνεύω τὴν ζωήν μου ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μου.»

Ὁποία ἡρωϊκὴ ἀπόφασις γυναικὸς ἀδυνάτου ἐκ φύσεως! Ὁποία πεποίθησις εἰς τὸν Θεόν! Ὁποία ἀγάπη πρὸς τὸ ἔθνος της!

Παντὸς ἀξιολόγου καὶ σπουδαίου ἐπιχειρήματος τὴν ἀρχὴν πρέπει νὰ κάμνωμεν διὰ θερμῆς καὶ ἐγκαρδίου δεήσεως εἰς τὸν Θεόν, καθὼς ἔκαμε καὶ ἡ Ἐσθήρ, ἥτις ἐδεήθη πρῶτον εἰς αὐτὸν καὶ εἶπε· «Κύριε! Σὺ μόνος εἶσαι Βασιλεὺς ἡμῶν! Σὺ εἰς βοήθειαν ἐμοῦ, τῆς ἐγκαταλελειμμένης, ἐλθέ. Ἐκτὸς σοῦ ἄλλος οὐδεὶς δύναται νὰ βοηθήσῃ! Σπλαγχνίσθητι τὸν λαόν σου, Κύριε! καὶ δεῖξον εἰς ἡμᾶς τὰ ἐλέη σου, ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ τῆς θλίψεως. Δός μοι θάρρος καὶ ἔνθες εἰς τὸ στόμα μου λόγον ἐπιτηδειότατον, ὅταν ἐμφανισθῶ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Οὐκ ἔστιν ἄλλον βοηθόν, εἰ μὴ σέ, Κύριε! Σὺ γὰρ γινώσκεις, πάντων κρατεῖς! ὅτι καὶ τὸ βασιλικὸν αὐτὸ διάβημα, τὸ ἔμβλημα τῆς ὑπερηφανείας μου, μοὶ εἶνε μισητόν, καὶ ὅτι, ἀφ' ἧς ὥρας περιφέρθην ἐνταῦθα, ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας, ἐπ' οὐδενὶ ἐχάρην, εἰ μὴ ἐπὶ σοί, Κύριε! Ὦ Θεὲ Ἀβραάμ! Παντοδύναμε Θεέ! Ἐπάκουσον τῆς δεήσεως τῶν δούλων σου τῶν μὴ ἐλπιζόντων ἄλλην ἐλπίδα εἰ μὴ Σέ! Ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀσεβῶν, καὶ ρῦσαί με ἀπὸ τῆς ἀνάγκης ταύτης.»

Τί ὡραία προσευχή! Ἐδῶ δὲν εἶνε λόγοι κενοί! Ἀπὸ τοὺς ῥήματος φαίνεται ἐκλάμπουσα γνῶσις Θεοῦ, σέβας πρὸς τὸν Θεόν, ἐλπὶς ἐπὶ Κύριον, ἱλαρότης συνειδήσεως ἀγαθῆς, καθαρότης καὶ ἀγνότης τῆς καρδίας, ταπείνωσις καὶ σεμνότης, φιλανθρωπία καὶ πατριωτισμός. Ὀρθῶς εἰς τοσοῦτον βαθμὸν οἱ ἄνθρωποι μόνον ἄνθρωποι δύνανται νὰ προσευχηθῶσι!

Μετὰ τὴν προσευχὴν ταύτην ὑπῆγεν ἡ Ἐσθὴρ πρὸς τὸν βασιλέα ἐν ὅλῃ τῇ βασιλικῇ στολῇ, συνωδευμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς μιᾶς ἐστηρίζετο, ἡ δὲ ἑτέρα ἔφερε κατόπιν της τὸ ἐπίσυρμα τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος. Τοιουτοτρόπως διὰ πολλῶν θυρῶν ἐβάδισε τέλος πάντων πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου του.

Τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ ἦστραπτον ἐκ τοῦ χρυσίου καὶ τῶν πολυτίμων λίθων. Ὁ δὲ βασιλεύς, ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμούς, εἶδε τὴν Ἐσθὴρ καὶ τὰ βήματά του ἐσπινθηροβόλησαν ἐκ θυμοῦ. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ ὠχρίασε τὸ πρόσωπον καὶ ἔπεσε λειποθύμος ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν παιδισσῶν της. Ἀλλ' ὁ Θεὸς μετέβαλε τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως εἰς πραότητα καὶ διὰ τοῦτο καταδὲ

μος ἀπὸ τοῦ θρόνου του, ἐπῆρε τὴν βασίλισσαν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἕως οὗ αὕτη συνῆλθεν· ἔπειτα ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν φιλαρρόνως, καὶ εἶπεν· «Ἐσθήρ, θάρρει! Δὲν ἀποθνήσεις. Ὁ νόμος μὲν οὗτος εἶνε δι' ὅλους, ἀλλ' οὐχὶ διὰ σέ.» Καὶ ἀφ' οὗ αὕτη ἐξανέπνευσε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τὰ ἀκόλουθα· «Ἐσθήρ, βασίλισσα! τί ζητεῖς; Καὶ τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας μου, ἐὰν θέλῃς, σοὶ δίδω.» Ἡ δὲ Ἐσθὴρ ἄλλο δὲν εἶπεν, εἰ μὴ νὰ γευθῇ σήμερον ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ Ἀμὰν παρ' αὐτῇ, καὶ τότε θέλει ἐξαγγείλει τὸ αἴτημά της. Ἀμέσως ὁ βασιλεὺς διέταξε καὶ εἶπε· «Ταύτην τὴν στιγμὴν προσκαλέσατε τὸν Ἀμάν, διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ θέλημα τῆς βασιλίσσης.»

Τοιουτοτρόπως ἐξετελέσθη ἡ ἐπιθυμία τῆς βασιλίσσης ἀπ' εὐθείας τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐν ᾗ τὰ πάντα ἐφαίνοντο ἀπεγνωσμένα. Λοιπὸν ἐβοήθησε καὶ ἐβῶ ὁ Θεὸς ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι. Ἆρα ὁ Θεὸς εἶνε ὁ εἰσακούων, ὁ βοηθῶν καὶ ὁ σώζων. Οἱ δὲ διὰ παντὸς εἰς αὐτὸν προσηλωμένοι καὶ αὐτὸν ἀδιαλείπτως ἱκετεύοντες καὶ οἱ ἐπ' αὐτὸν πεποιθότες ἄλλοι δὲν εἶνε, παρὰ οἱ πιστεῖς καὶ οἱ ἐναρέτοι ἄνθρωποι.

Ὁ βασιλεὺς λοιπὸν καὶ ὁ Ἀμὰν ἐγευμάτισαν παρὰ τῇ βασιλίσσῃ, ἡ ὁποία παρεκάλεσε καὶ αὖθις τὸν βασιλέα νὰ γευματίσῃ καὶ αὔριον πάλιν μετὰ τοῦ Ἀμὰν παρ' αὐτῇ, ὑποσχεθεῖσα τότε νὰ ἐξαγορεύσῃ τὸ αἴτημά της. Μετὰ δὲ τὴν τράπεζαν ἐπορεύθη ὁ Ἀμὰν εἰς τὴν οἰκίαν του εὔθυμος εἰς ἄκρον καὶ χαρᾶς ἐμπλεως διὰ τὴν ὑψηλὴν ταύτην τιμήν. Ἀλλ' ἡ χαρὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων ἔχει βραχυτάτην διάρκειαν! Ὁ Μαρδοχαῖος ἐκάθητο κατὰ τὸ σύνηθες παρὰ τὴν πύλην τοῦ βασιλικοῦ παλατίου· ὁ δὲ Ἀμάν, διαβαίνων ἐκεῖθεν, παρετήρησεν, ὅτι ἔχει μόνον δὲν προεξανέστη ἐμπροσθέν του, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἐκουνήθη ἀπὸ τὸν τόπον του ἐκεινήθη. Τότε δὲ ἡ χαρά του ἔλαβε τέλος παραυτίκα. Ὅθεν πλήρης ἀγανακτήσεως καὶ ἀθυμονίας ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου ἐμεγαλορρημόνησεν εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ εἰς τοὺς φίλους του περὶ τοῦ κολοσσιαίου πλούτου του· ὅτι εἶνε εἰς μεγάλην εὔνοιαν παρὰ τῷ βασιλεῖ· ὅτι ὁ μονάρχης ἐτίμησεν αὐτὸν ὑπεράνω πάντων τῶν θεραπόντων του, μάλιστα δὲ ὑπεράνω καὶ αὐτῶν τῶν μεγιστάνων καὶ ἡγεμόνων τῆς βασιλείας του· ὅτι ἡ βασίλισσα οὐδένα ἄλλον προσεκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον, παρὰ τὸν βασιλέα καὶ αὐτόν· καὶ ὅτι αὔριον θέλει γευματίσει πάλιν μετὰ τοῦ βασιλέως παρ' αὐτῇ· «ἀλλ' ἂν καὶ τούτων ἁπάντων ἀπολαύω, προσέθηκε, μοὶ φαίνεται ἔμως, ὡς νὰ μὴ ἔχω μηδέν, ἐν ὅσῳ βλέπω τὸν Ἰουδαῖον Μαρδοχαῖον καθήμενον εἰσέτι ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ βασιλικοῦ παλατίου.»

Ἐνταῦθα βλέπομεν πάλιν καλῶς, ὅτι δὲν δύνανται μήτε τιμαὶ καὶ μήτε πλοῦτος βαθὺς νὰ μᾶς καταστήσωσιν εὐτυχεῖς· ὅτι ἡ ὑπερηφάνεια κάμνει τὸν ἄνθρωπον λίαν δυστυχῆ καὶ ἄθλιον καὶ ὅτι ἀληθινὴ ἡσυχία καὶ αὐτάρκεια οὐδαμοῦ ἀλλοῦ εὑρίσκονται, εἰ μὴ εἰς καρδίαν σώφρονα, ἐγκρατῆ καὶ φιλάνθρωπον.

Ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Ἀμὰν καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ εἶπον πρὸς αὐτὸν· «Διάταξον νὰ στήσωσι κρεμάθραν, πεντήκοντα πηχῶν τὸ ὕψος, καὶ αὔριον εἰπὲ εἰς τὸν βασιλέα νὰ διατάξῃ τὴν ἀπ' αὐτῆς ἀγχόνην τοῦ Μαρδοχαίου. Οὕτω θέλεις ὑπάγει μετὰ τοῦ βασιλέως εὐχαρίστως εἰς τὴν βασίλισσαν τὸ γεῦμα.» Ἡ ἀνθρωπος αὕτη συμβουλὴ ἤρεσεν εἰς τὸν Ἀμὰν καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε νὰ στηθῇ ἡ κρεμάθρα.

Τοιουτοτρόπως ὁ ἀγαθὸς Μαρδοχαῖος, χωρὶς νὰ ἔχῃ εἴδησιν, ἔστατο ἤδη ἐγγὺς τῆς ἀγχόνης. Ἀλλ' ὁ Θεός, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν μένει τίποτε ἀπόκρυφον, ἠγρύπνει ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς τὴν ἀκόλουθον νύκτα δὲν εἶχεν ὕπνον παντάπασι. Διὰ τῆς ἀσημάντου ταύτης περιστάσεως ἔσωσεν ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν τοῦ Μαρδοχαίου· πρᾶγμα ἀπίστευτον! Ἐκ στενοχωρίας καὶ ἀνίας ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ κάμωσιν ἀνάγνωσιν ἔμπροσθέν του ἐκ τῶν ἱστορικῶν τῆς μοναρχίας χρονικῶν, καὶ κατ' εὐθεῖαν, ὦ Θεέ! τίς νὰ μὴ προσκυνήσῃ τὴν ἁγίαν σου πρόνοιαν; συνέπεσε ν' ἀπαντήσωσι τῶν δύο βασιλικῶν σωματοφυλάκων τὴν συνωμοσίαν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως, ἥτις ἀπεκαλύφθη διὰ τοῦ Μαρδοχαίου. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐνδομύχως συγκινηθείς, εἶπε· «Τί ἔλαβεν ὁ Μαρδοχαῖος εἰς ἀνταμοιβὴν τῆς πιστεώς του ταύτης;» Καὶ οἱ ὑπηρέται ἀπεκρίθησαν· «Οὐδέν.» Διὰ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης ἐντροπιασθεὶς ὁ βασιλεὺς καθ' ὑπερβολήν, ἀπεφάσισε νὰ ἀνταμείψῃ βασιλικῶς τὸν Μαρδοχαῖον.

Τοιουτοτρόπως ἐξέφερε πάλιν εἰς φῶς ὁ Θεὸς τὴν ἀξιέπαινον ταύτην πρᾶξιν τοῦ Μαρδοχαίου εἰς τὴν πλέον ἁρμοδίαν στιγμήν. Καθὼς οὗτος ποτὲ ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως, οὕτως ἔπρεπε νὰ σωθῇ καὶ αὐτοῦ ἡ ζωὴ τώρα διὰ τῆς αὐτῆς εὐγενοῦς πράξεως. Τόσον σοφῶς καὶ ἀγαθῶς διευθύνει ὁ Θεὸς ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου!

Ὅθεν εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀμέσως· «Κυττάξετε, τίς εἶνε ἔξω εἰς τὸν πρόδομον;» Καὶ οἱ δοῦλοι ἀπεκρίθησαν· «Ὁ Ἀμάν.» Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν· «Ἂς εἰσέλθῃ.» Καὶ ὁ Ἀμὰν εἰσῆλθεν. Ἐπὶ τούτῳ μάλιστα εἶχε σηκωθῇ οὗτος πολὺ πρωΐ, διότι σκοπὸν προέθετο νὰ συμβουλεύσῃ τὸν βασιλέα, ἵνα διατάξῃ νὰ ἀπαγχονισθῇ ὁ Μαρδοχαῖος. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν ἠρώτησε· «Τί πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ὁ βασιλεὺς θέλει νὰ τιμήσῃ;» Καὶ ὁ κενόδοξος Ἀμὰν στοχασθεὶς καθ' ἑαυτόν, ὅτι ἄλλον δὲν θέλει τιμήσει ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτόν, ἀπεκρίθη οὕτως· «Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον θέλει νὰ τιμήσῃ ὁ βασιλεύς, ἂς τὸν ἐνδύσωσι μὲ βασιλικὴν πορφύραν, ἂς ἐπιθέσωσιν εἰς τὴν κεφαλήν του τὸ βασιλικὸν διάδημα καὶ ἂς ἐπιβιβάσωσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἵππου τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ πρῶτος τῶν μεγιστάνων ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ, κρατῶν αὐτοῦ τὸν ἵππον, ἂς τὸν περιφέρῃ διὰ πασῶν τῶν ἀγυιῶν τῆς πόλεως καὶ ἂς κράζῃ· Οὕτω τιμᾶται ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον θέλει νὰ δοξάσῃ ὁ βασιλεύς.» καὶ ὁ ἀναΐ εἶπε μετὰ ταῦτα· «Σπεῦσον λοιπὸν καὶ βτι εἶπες ποίησον τάχιον τῷ Ἰουδαίῳ Μαρδοχαίῳ, τῷ καθημένῳ κάτω παρὰ τὴν πύλην τοῦ παλατίου. Πρόσεξον ὅμως καλῶς νὰ μὴ λησμονήσῃς κανέν, ἀφ' ὅσα εἶπες.» Καὶ ὁ Ἀμάν, ἀπελθών, ἐνέδυσε τὸν Μαρδοχαῖον βασιλικῶς, ἐπεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὸν ἵππον τοῦ βασιλέως καὶ περιέφερεν αὐτὸν διὰ πασῶν τῶν ἀγυιῶν, κράζων· «Οὕτω τιμᾶται ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον θέλει νὰ δοξάσῃ ὁ βασιλεύς.» Μετὰ δὲ ταῦτα ὑπῆγε πάλιν ὁ Μαρδοχαῖος εἰς τὴν πύλην τοῦ παλατίου καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ καθὼς τὸ πρότερον, διότι μικρὰς ἐλογίζετο τὰς ὑψηλὰς ταύτας τιμάς. Ὁ δὲ Ἀμὰν ἔσπευσεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἐνόμιζε συγκεκαλυμμένος

τὸ πρόσωπον, διὰ νὰ μὴ τὸν γνωρίσῃ κανείς. Τόσον ἦτο πλήρης ἀγανακτήσεως, ἐντροπῆς καὶ ἀδημονίας!

Ὅλα ταῦτα παρεχώρησεν ὁ Θεὸς νὰ ἐπέλθωσιν ἐπὶ τὸν Ἀμάν, διὰ νὰ παιδεύσῃ τὴν ὑψηλοφροσύνην του! Καὶ τοιουτοτρόπως παιδεύει καὶ σὴν σήμερον ἀκόμη ὁ Θεὸς πᾶσαν κακίαν καὶ μοχθηρίαν! Τοιαύτας τοῦ Θεοῦ παραδόξους, καὶ συγχρόνως ὅμως τόσον φυσικὰς διατάξεις, δυνάμεθα νὰ παρατηρῶμεν συχνάκις ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ. Μάλιστα ὁ Θεὸς διέταξε ἐπίτηδες τὴν γενικὴν τῆς φύσεως φορὰν οὕτως, ὥστε πᾶς ἄνθρωπος μοχθηρὸς νὰ εὑρίσκῃ ἀναγκαίως τὴν τιμωρίαν του ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀντίθετον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον αὐτὸς θηρεύει. Ὁ ὑπερήφανος π. χ. ζητεῖ τιμήν, καὶ εὑρίσκει ἀτιμίαν. Ὁ φιλάργυρος ζῇ ἐν τῷ μέσῳ τῶν θησαυρῶν του, ὡς ἐν ἐκουσίᾳ πενίᾳ. Ὁ ἀσελγὴς ζητεῖ ἡδονάς, καὶ εὑρίσκει πόνους καὶ ἀρρωστίας. Ὁ φθονερὸς ἐπιθυμεῖ νὰ ταράξῃ τὴν ξένην εὐτυχίαν, καὶ φαρμακεύει δι' αὐτοῦ ὁ ἴδιος πᾶσαν τῆς ζωῆς του χαράν. Ὁ ἀσελγὴς στερεῖται πάσης ἀπολαύσεως ἕνεκεν τῆς διεφθαρμένης ὑγείας καὶ περιουσίας του. Ὁ ὀργίλος ἐπισύρει εἰς ἑαυτὸν συμπλοκὰς νέων ἐξυβρίσεων, θέλων νὰ τιμωρήσῃ ἀδίκημά τι μικρόν. Ὁ ὀκνηρὸς διπλασιάζει ἑαυτῷ πάντοτε τὸν κόπον διὰ τὴν ἀταξίαν καὶ ὀκνηρίαν του καὶ ἀναγκάζεται εἰς τὸ τέλος ὑπὸ σιδηρᾶς ἀνάγκης εἰς σκληροτάτας ἐργασίας. Τοιουτοτρόπως, διὰ νὰ λαλήσω παραβολικῶς, ἔχει πᾶν ἠθικὸν φάρμακον τὸ ἀντιφάρμακόν του. Τοιαῦτα μέτρα ἔλαβεν ὁ Θεὸς εἰς ὅλην τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, διὰ νὰ καταστήσῃ τοὺς ἀνθρώπους γενναίους καὶ ἀγαθούς.

Ὁ Ἀμάν, φθάσας εἰς τὴν οἰκίαν του, μόλις ἤρχισε νὰ διηγῆται εἰς τὴν σύζυγον καὶ τοὺς φίλους του ὅτι τῷ συνέβη, καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ βασιλικοὶ ὑπηρέται, ἀναγκάζοντες αὐτὸν νὰ σπεύσῃ ὅσον τάχιστα εἰς τὸ γεῦμα τῆς βασιλίσσης. Ἀμέτως ἔδραμεν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ συνώδευσε τὸν βασιλέα εἰς τὸ ἀνακτορικὸν ἑστιατόριον τῆς βασιλίσσης. Ὁ δὲ ἄναξ, τὸν ὁποῖον εἶχε καταστήσει ὁ οἶνος πολὺ φαιδρὸν καὶ εὔθυμον, εἶπεν ἐπὶ τραπέζης «Ἐσθήρ! Εἰπέ μοι πλέον τὸ αἴτημά σου, διὰ νὰ θυνηθῶ νὰ σοὶ τὸ ἐκτελέσω. Τί θέλεις νὰ σοὶ κάμω;» Καὶ συγχρόνως ἐπανέλαβε πάλιν τὴν διαβεβαίωσιν.» Ἐὰν καὶ τὸ ἥμισυ τῆς βασιλείας μου ζητήσῃς, θέλω σοὶ τὸ δώσει.» Ἡ δὲ Ἐσθὴρ ἀπεκρίθη· «Ἂν εὗρον χάριν ἐνώπιόν σου, βασιλεῦ! καὶ ἂν ὡσαύτως ὁρισμός σου, τότε χάρισαι παρακαλῶ εἰς ἐμὲ τὴν ζωήν, φεῖσαι δὲ καὶ τοῦ ἔθνους μου ὑπὲρ οὗ σὲ ἱκετεύω· διότι ἐπωλήθημεν ἐγώ τε καὶ ἡ φυλή μου πᾶσα. Ἀπεφάσισαν νὰ μᾶς καταπατήσωσι, νὰ μᾶς πνίξωσι, καὶ νὰ μᾶς ἐξαλείψωσιν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Εἴθε νὰ ἐπωλούμεθα τοὐλάχιστον ὡς δοῦλοι καὶ δοῦλαι εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ ἡ ἀθλιότης ἡμῶν τότε ἤθελεν εἶσθαι ὑποφερτή. Εἰς τὸν ἀνδραποδισμόν μου οὐδὲν ἄλλο ἤθελον πράττει, εἰμὴ νὰ στενάζω καὶ νὰ σιωπῶ. Οὕτως ὅμως ἔχομεν ἕνα ἐχθρόν, τοῦ ὁποίου ἡ σκληρότης δύναται νὰ ἀφανίσῃ καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως. Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπε· «Τίς εἶνε οὗτος; Ποῖος ἔχει τὴν τόλμην νὰ πράξῃ τοῦτο;» Ἡ δὲ Ἐσθὴρ εἶπεν· «Ὁ Ἀμὰν εἶνε. Αὐτὸς εἶνε ἐχθρὸς ἡμῶν χαλεπὸς καὶ ἀντίπαλος.» Ἀνεκαλύφθη λοιπὸν διὰ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης, ὅτι καὶ ἡ Ἐσθὴρ αὐτὴ εἶνε ἐξ Ἰουδαίων, τοὺς ὁποίους ἠθέλησεν ὁ Ἀμὰν νὰ ἐξαλείψῃ. Ἐπὶ τούτοις ἐτρόμαξε τόσον ὁ Ἀμὰν ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης. Ὁ δὲ ἄναξ ἀνεπήδησεν ἀμέσως ἀπὸ τῆς τραπέζης, πνέων ὅλως θυμὸν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν κῆπον. Τότε ὁ Ἀμὰν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς βασιλίσσης καὶ τὴν παρεκάλει θερμῶς νὰ τοῦ σώσῃ τὴν ζωήν. Ἐλησμόνησε δὲ ἐξ ἀπελπισίας καὶ τὸ χρεωστούμενον εἰς τὴν βασίλισσαν σέβας καὶ ἐπροσκαλίσθη τὰ γόνατά της. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἐπέστρεψε καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸν κῆπον καὶ εἶδε τοῦτο, διὰ τὸ ὁποῖον ἐξαγριώθη ἔτι μᾶλλον, ἔνευσε καὶ ἐδέθησαν ἀμέσως οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἀμάν, ὡς τῶν δυστυχῶν κακούργων, καὶ τὸν ἐξέβαλον ἔξω. Εἷς δὲ τῶν βασιλικῶν ὑπηρετῶν εἶπεν· « Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀμὰν εἶνε ἐμπηγμένη κρεμάθρα πεντήκοντα πηχῶν τὸ ὕψος, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἑστησε διὰ τὸν Μαρδοχαῖον, ὅστις ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ βασιλέως.» Καὶ ὁ βασιλεὺς εἶπε· « Κρεμασθήτω ὁ Ἀμὰν ἐπ' αὐτῆς.» Καὶ οὕτως ἐκρεμάσθη ὁ Ἀμὰν κατὰ θείαν μοῖραν ἀπὸ τῆς αὐτῆς κρεμάθρας, τὴν ὁποίαν ἀνύψωσεν αὐτὸς διὰ τὸν Μαρδοχαῖον καὶ οὕτως ἀντεμείφθη ἀξίως καθ' ἃ ἔπραξεν.

Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος προήχθη εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀμὰν καὶ ὁ βασιλεὺς παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν σφραγῖδα τοῦ δακτυλίου, ὁποίαν ἀφῆρεσεν ἀπ' ἐκείνου, καὶ ἀνεκάλεσεν ἐν ταὐτῷ τὴν ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων ἀπάνθρωπον διαταγήν, αἵτινες ἐώρτασαν πανηγυρικῶς χαρμόσυνον καὶ εὐχαριστήριον ἑορτὴν τῆς σωτηρίας των.

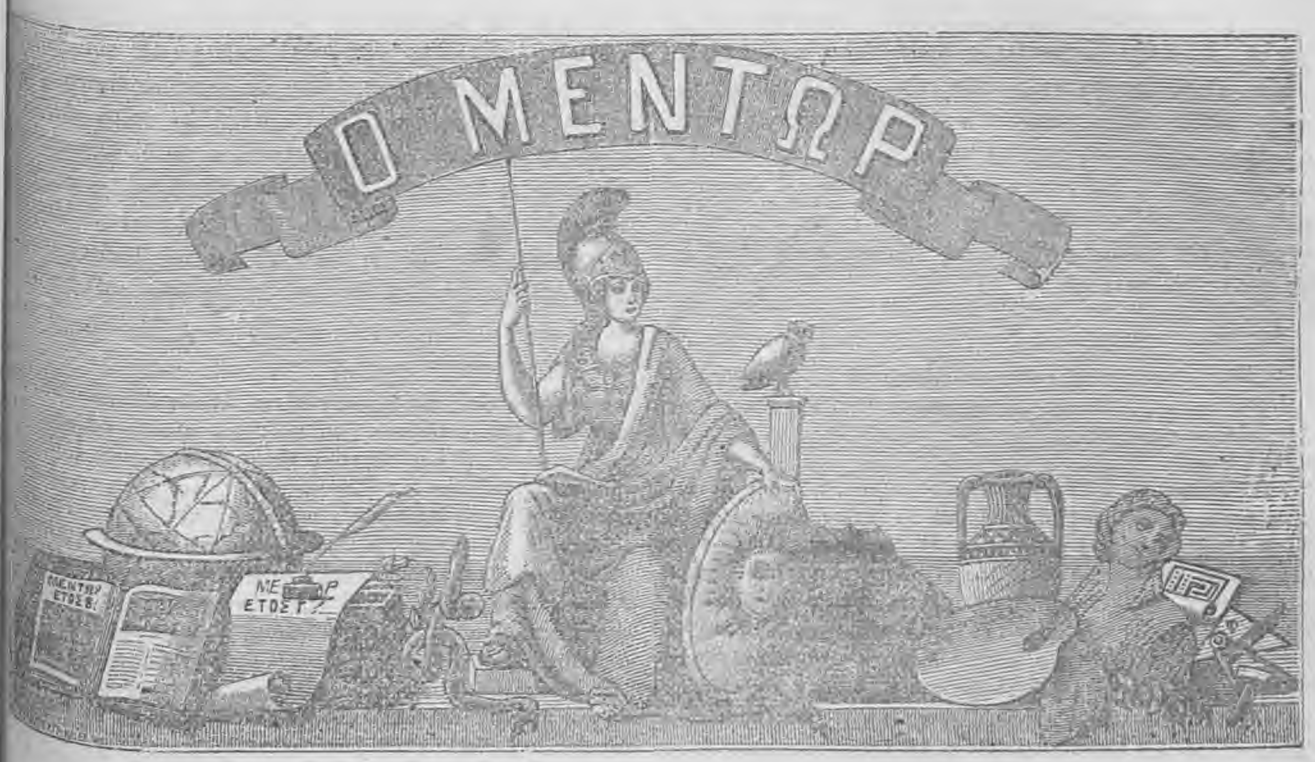
(Ἀπάνθισμα τῶν Ἱερῶν Γραφῶν.)

Ο ΣΥΡΜΟΣ «ΔΟΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ.»

Αἱ μεγαλουπόλεις τῆς τε μεσαίας καὶ δυτικῆς Εὐρώπης δίδουσι συνήθως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1866 πρὸς πάντας τοὺς συν... τὴν δημοτικὴν προσωνυμίαν τῆς συγγραφάσης γαλλιστὶ τὸ « Γυναικῶν ὑπὸ γυναικος» (des Femmes par une femme), ἤτοι Δόρας Ἰστριάδος. Ἡ ἐφημερὶς Bazar τοῦ Βερολίνου, ἣν πολλ... κυρίαι ἀναγινώσκουσιν ἐν Γερμανίᾳ, ἐξέθωκε τὸ εἰκόνιον (Vign... rino) ἐσθῆτος « Δόρα Ἰστριὰς » ἐπικαλουμένης. Τὰ εἰκονογραφικὰ Νέα τοῦ Λονδίνου «Illustrated London News» ἐφημερὶς ἧς τὰ ἀντίτυπα συμποσοῦνται εἰς περίπου 170000, κονογράφησε χάριν τῶν κυριῶν τὴν ἀμαζονικὴν ἐσθῆτα « Ἰστριάς.» Ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Βρυξέλλαις αἱ ἐφημερίδες Monde Illustré, La Gazette Rose, le Nord καὶ πλεῖσται ἄλλαι πολλάκις ἀνέφερον περὶ τοῦ « συρμοῦ Δόρα Ἰστριάς.» Ἐν τοῖς τελευταίοις φύλλοις τῆς Gazette Rose τῆς ὑποκυρίας Ραννεβίλλης, ἀνευρίσκομεν νέον συρμὸν « Δόρα Ἰστριάς » καὶ περιγράφομεν.

« Τὴν στολὴν Δόρα Ἰστριὰς μεγάλως ἐκτιμᾷ ἡ ὡραία κυρία » μονὶς Κολτσόφφ Μασσάλσκυ, ὁ ὑπογραμμὸς οὗτος τῆς κομ... » ψότητος. Σχηματίζεται δὲ δι' ἑνὸς ἐπενδύτου Πολωνικοῦ (Polo... » lonnise), συνδεομένου ἐμπροσθεν κατὰ τὸν Οὐγγρικὸν τρόπον » δι' ἐλαιοειδῶν κομβίων μετὰ τῶν καταλλήλων σειρητίων. » Πολωνικὸς οὗτος, κλειστὸς καθ' ὅλον τὸ μῆκος, ἀνοιγόμενος » ὄπισθεν περὶ τὰ ἰσχία, ἀναδεικνύων τὸ ἀνάστροφον αὐτοῦ μέρος ἐκ καστανόχρου βελούδου προσομοίου μὲ τὸ ἐσωτερικὸν » τῆς στολῆς καὶ περικεκοσμημένου δι' ἐπιδέσμου ἐκ κεντητῆς γυροστίλπνου ἀλωπεκῆς, συναρμοζομένης πρὸς τὸ φαιὸν χρῶμα τοῦ Πολωνικοῦ. Τὸ δὲ ἐκ καστανόχρου βελούδου ἔνδυμα » στανον ἐπικοσμεῖται διὰ πυκνῶν ἀλλεπαλλήλων πτυχῶν. »

(α) Ταῦτα ἐξελληνίσαμεν ἀπὸ τινος Εὐρωπαϊκῆς ἐφημερίδος χάριν ἀναγνωστῶν ἡμῶν, οὐχὶ ἵνα συστήσωμεν τὸν συρμόν, ἀλλὰ μᾶλλον ὁποίαν ὑπόληψιν χαίρει ἡ κ. Δόρα Ἰστριὰς ἐν Εὐρώπῃ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1873. = ΤΕΥΧΟΣ ΜΒ'.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1)

τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου καὶ τινες βιογραφικαὶ σημειώσεις τῶν Ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 100).

Μόνη ἡ ἱερὰ σύνοδος τῆς Ρωσσίας καθαγιάζει ἡ ἰδία τὸ θεῖα τὸν Ρωσσίαν χρῆσιμον ἅγιον μύρον.

Ἡ πολὺς Κωνσταντία ἐσώζετο μέχρι τῆς αὐτόθι ἐπιδρομῆς τῶν Ἀράβων, οἵτινες ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ζ'. αἰῶνος ἐπερχόμενοι τὰ ἐκ διαλειμμάτων κατὰ τῆς Κύπρου ἐλεηλάτουν αὐτὴν καὶ πολλὰ ἐξεβλλοντο ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἕως οὗ περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ὑπερισχύσαντες τῶν Βυζαντινῶν καθυπέταξαν τὴν τε πρωτεύουσαν Κωνσταντίαν καὶ πλεῖστα ἄλλα μέρη τῆς νήσου. Τότε ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ὁ Β'. (ὁ Ρινότμητος), μὴ δυνάμενος, φαίνεται, ν' ἀντεξέλθῃ καὶ ἐκδιώξῃ αὐτοὺς ἐκεῖθεν, ἐν ἔτει 690 διέταξεν ἀσυνθέτως τοὺς κατοίκους τῆς Κωνσταντίας καὶ τῆς λοιπῆς νήσου, ὅσοι θέλουν, νὰ μετοικήσωσιν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντίας Ἰωάννου, εἰ δὲ μή, παραιτεῖται τὴν νῆσον εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἀδιαθήτου. Καὶ ἔβραμαν μὲν τότε κατὰ μὲν τὸν ἡμέτερον Κ. Παπαρρηγόπουλον πάντες, κατ' ἄλλους δὲ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις ἐγκατῴκισεν αὐτοὺς εἰς πόλιν τινὰ πλησίον τῆς Κυζίκου κτισθεῖσαν καὶ ὀνομασθεῖσαν νέαν Ἰουστινιανούπολιν ἀλλ' ἡ μετοικεσία αὕτη τῶν Κυπρίων ἀπέβη ὀλεθρία εἴς τε τοὺς μετοικήσαντας καὶ εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, ἥτις ἔσωζε μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης οὐκ ὀλίγα λείψανα τῆς ἀρχαίας ἀκμῆς καὶ εὐπορίας. Πολλοὶ τῶν μετοικησάντων ἐναυάγησαν καθ' ὁδόν, ἄλλοι ἀπέθανον ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν ἀποικίᾳ, πάντες δὲ ἐδυστύχησαν ἀπολιπόντες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πατρίδι κτήματα λαμπρά, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνεπλήρωσαν βεβαίως αἱ παραχωρηθεῖσαι εἰς αὐτοὺς περὶ τὴν Κύζικον γαῖαι. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ πρωτεύουσα Κωνσταντία καὶ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις τῆς νήσου κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ ἔκτοτε οὐδέποτε ἀνεκύψαν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐκείνης συμφορᾶς.

Μετὰ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην τῶν Κυπρίων μετοικεσίαν οἱ ἐν τῇ νήσῳ διαμείναντες Χριστιανοὶ ἄβηλον ἂν ἐξέλεξαν ἄλλον ἀρχιεπίσκοπον ἢ ἐκυβερνῶντο ὑπὸ τῶν αὐτόθι διαμεινάντων ἐπισκόπων. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι εἰς τὴν νέαν ἐκείνην ἕδραν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Κύπρου, χάριν τῶν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ καταμηνόντων Κυπρίων, ἔδωκεν ὁ Ἰουστινιανὸς τὰ ἑξῆς

(1) Ἐν σελ. 98 στηλ. δ'. στιχ. 34 ἀντὶ τῷ ἡγεμόνι τῆς Ἀναταλῆς γραπτέον τῷ στρατηγῷ τῆς Ἀντιοχείας—καὶ στιχ. 39 ἀντὶ τὸν ἔπαρχον τῆς Κύπρου γραπτέον μόνον τὸν ὑποστράτηγον—Σελ. 99 στηλ. δ'. στιχ. 40 ἀντὶ πορφυροῦν γραπτέον ἐρυθρόν.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

μια τῆς ἐν Κύπρῳ μητροπόλεως Κωνσταντίας· κατέστησε δηλονότι αὐτὴν ἀρχιεπισκοπὴν αὐτοκέφαλον, εἰς δὲ τὸν ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς ὑπέταξε πάντας τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἑλλησποντίου ἐπαρχίας, διορίσας ἵνα ποιῇ καὶ τὰς χειροτονίας αὐτῶν καθὼς καὶ αὐτὸς νὰ χειροτονῆται ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐπισκόπων κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Τοῦτο δὲ καὶ ἡ τότε ἐν Τρούλλῳ συγκροτηθεῖσα Πενθέκτη οἰκουμενικὴ Σύνοδος διὰ τοῦ 39 αὐτῆς κανόνος ἐκύρωσε. (α).

Μετ' οὐ πολὺ οἱ μετοικήσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρ[ίδ]α αὐτῶν μετὰ τοῦ ἑαυτῶν ἀρχιεπισκόπου, ὅστις ἀποκατεστάθη [ἐν] θις εἰς τὸν θρόνον τῆς Κύπρου καὶ διετέλει ἀσκῶν αὐτο[θ]. τ[ὰ] ἀρχαῖα προνόμια τῆς ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ· αἱ δὲ ἐπισκοπαὶ τ[ῆς] Ἑλλησπόντου ἀπεδόθησαν πάλιν, ὡς εἰκάζετοι, εἰς τοὺς ἀρχ[αί]ους αὐτῶν θρόνους· τοῦτο δὲ συνέβη κατ' ἄλλους μὲν ἐπὶ [τοῦ] Ἰουστινιανοῦ, κατ' ἄλλους δὲ ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ τ[οῦ] υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου, ὅτε ἀνεκτήθη ἐν μέρει τοὐλάχιστον.

(α) Παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸν κανόνα τοῦτον, εἰς ὃν ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν σπουδαίων ἀναγνωστῶν, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιφερομένων ἑρμηνειῶν καὶ παρατηρήσεων.

Ἰδοὺ ὁ κανών·

«Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου, τοῦ τῆς Κυπρίων νήσου προέδρου, ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ, ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπαρχίαν, διά τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους, διά τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας καὶ καθαρῶς τοῖς σκήπτροις τοῦ Χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι, τῆς εἰρημένης μεταναστάντος νήσου, προνοίᾳ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ καὶ μάχῃ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως, συνορῶμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων Θεοφόρων Πατέρων τῷ θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς καταχεθέντα προνόμια, ὥστε τὴν νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὰ δίκαια ἔχειν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον πάντων προεδρεύειν τῶν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Τὰ γὰρ ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ ἔθη καὶ οἱ Θεοφόροι ἡμῶν Πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασι, τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ἰουστινιανουπόλεως, μεμένοντων τῶν λοιπῶν ἁπάντων ἐπισκόπων, τῶν ὑπὸ τὸν λεχθέντα Θεοφιλέστατον πρόεδρον Ἰωάννην, ὑφ' οὗ, χρείας καλούσης, καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος χειροτονηθήσεται.»

Παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἐν τῷ κανόνι τούτῳ φράσις «τὴν νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὰ δίκαια ἔχειν τῆς Κωνσταντινουπόλεως» εἶνε ἀόριστος καὶ ἀσαφής· ὅθεν γεννᾶται ἡ ἀπορία ποίαν ἐννοητέον νέαν Ἰουστινιανούπολιν; τὴν μητρόπολιν τῆς Κύπρου Κωνσταντίαν, ὡς λέγουσί τινες, ἢ ὅλην τὴν Κύπρον καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς, ὡς ὑπέλαβον οἱ ἑρμηνευταὶ τῶν κανόνων, ἢ τὴν πόλιν τὴν ἐν Ἑλησπόντῳ παρὰ τὴν Κύζικον κτισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὡς ἡ ἱστορία διδάσκει; καὶ τί σημαίνει «τὸ δίκαιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως»; Ταῦτα ὁ μὲν Ζωναρᾶς ἑρμηνεύει οὕτω «Καὶ ὁ κανὼν οὗτος... προστίθησι τῇ νέᾳ πόλει, ἥτις Ἰουστινιανούπολις ἐπικλήθη, τὸ ἔχειν τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως δίκαιον. Καὶ ὥσπερ τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑποκεῖται ἥτε Ἀσιανὴ καὶ ἡ Ποντικὴ καὶ ἡ Θρᾳκικὴ ἐπαρχία, οὕτω καὶ τούτῳ δέδοται προεδρεύειν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας, ὑποκεῖσθαι δὲ αὐτῇ καὶ τὸν Κυζίκου ἐπίσκοπον καὶ παρ' αὐτοῦ χειροτονεῖσθαι» κτλ. ὁ δὲ Βαλσαμὼν οὕτω· «Ἀπὸ μὲν τοῦ Η'. κανόνος τῆς Γ'. συνόδου παρίσταται ὅτι... ὡρίσθη αὐτοκέφαλον εἶναι τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου... ὁ δὲ παρὼν κανὼν ἐπικυρεῖ μὲν καὶ τὰ ἐν Ἐφέσῳ πεπραγμένα, ὀνομάζων καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Κυπρίων νέαν Ἰουστινιανούπολιν, διορίζεται δ' ἔχειν αὐτὴν καὶ τὰ δίκαια τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὡσαύτως καὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κυζίκου κτλ. ὁ δὲ Ἀριστηνὸς οὕτω· «... Οὗτος ὁ τῆς Κυπρίων νήσου πρόεδρος Ἰωάννης (αὕτη γάρ ἐστι καὶ νέα Ἰουστινιανούπολις), διὰ τὰς τῶν βαρβάρων ἐφόδους... μεταναστὰς τῆς Κύπρου γενόμενος καὶ εἰς τὴν τῶν Ἑλλησποντίων μετοικήσας ἐπαρχίαν, ἐπετράπη τὸ δίκαιον ἔχειν Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ ταῖς Ἑλλησποντίοις ἐπισκοπαῖς καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων προεδρεύειν αὐτός κτλ.

Καθ' ἡμᾶς αἱ ἀνωτέρω ἑρμηνεῖαι οὔτε τὸ χωρίον ὡς πρέπει διαλεύ[κα]νουσιν οὔτε τὰς ἐξ αὐτοῦ προκυπτούσας ἀπορίας λύουσιν. Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι ἐξ ὅσων ἡμεῖς γνωρίζομεν μία τῶν ἐκδόσεων τ[ῶν] ἱερῶν κανόνων (ἡ ὑπὸ Ἀγαπίου Ἱερομονάχου ἐνετίησι 1787) τὴν «Κωνσταντινουπόλεως» ἔχει «Κωνσταντιέων πόλεως», ἥτις γραφὴ [ἀπ]οδέχεται καὶ ἐν τῇ τοῦ Βαλσαμῶνος ἑρμηνείᾳ κατὰ τὸ χειρόγραφον τῆς Π[α]τριαρχικῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχον (ὅρα Σύνταγμα τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὑπὸ Ράλλη καὶ Ποτλῆ, τ. Β'. σελ. 511). Καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν πολὺ πιθανωτέρα φαίνεται ἡμῖν ἡ γραφὴ αὕτη· διότι, ὅσον συνάγεται πρὸς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱστορικὸν γεγονὸς καὶ ὅτι μόνον σαφηνίζεται κάλλιστα ἡ ἔννοια τοῦ κανόνος, ἐν ᾧ διὰ τῆς ἄλλης γραφῆς ἡ ἔννοια φαίνεται σκοτεινὴ καὶ ἡ τοῦ Ζωναρᾶ ἑρμηνεία βεβιασμένη. Κατὰ τὴν γραφὴν «Κωνσταντιέων πόλεως» πόσον σαφὴς παρίσταται ὁ νοῦν ἡ ἔννοια τοῦ χωρίου «ὥστε ἡ (ἐν Ἑλλησπόντῳ) νέα Ἰουστινιανούπολις, ἐν ᾗ ἐδρεύει νῦν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, νὰ ἔχῃ τὰ δίκαια, ἤτοι τὰ προνόμια τῆς (ἐν Κύπρῳ μητροπόλεως) Κωνσταντίας, ἅτινα ἐδόθησαν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ πρώτερον συνελθόντων Θεοφόρων Πατέρων.» Ταύτην δὲ τὴν γνώμην ἡμῶν ἐνισχύει ἔτι μᾶλλον καὶ ἡ ἔννοια τῶν διὰ τοῦ ὥστε ἐκφερομένων δύο ἀλλεπαλλήλων κωλ[ύ]ων τὸ δεύτερον δὲν εἶνε συμπέρασμα τοῦ πρώτου ἀλλ' ἐπεξήγησις τοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτου. Μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν ἄλλης ἀπορίας. Ποίαν πόλιν ἡ γώραν ὀνομάζει ὁ κανὼν Ἰουστινιανούπολιν; ὁ μὲν Ζωναρᾶς, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω ἀρίνει τοῦτο παντάπασιν· ὁ δὲ Βαλσαμὼν λέγει ὅτι ὁ κανὼν ὀνομάζει οὕτω τὴν [ἐκ]κλησίαν τῶν Κυπρίων, ὁ δὲ Ἀριστηνὸς τὴν νῆσον τῶν Κυπρίων· ὁ δὲ Ἰω[άν]νης Δοσίθεος (βιβλ. ε. κερ. ἡ.) ἀσφαλῶνεως σημειοῦ ὅτι «ὁ Βαλσαμὼν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ τριακοστοῦ κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου λέγει ὅτι Σαλαμῖνα, ἥτις καὶ Κωνσταντία ἐλέγετο (νῦν δὲ λέγεται Ἀμμόχωστος), [ἐ]στινιανὸς ὁ Ρινότμητος ἀνακαινίσας εἰς κάλλος ὠνόμασε νέαν Ἰουστ[ι]νῆν.» ὅπερ παραλαβόντες ἀδασανίστως καὶ οἱ ἐκδόται τοῦ Πηδαλίου [ἐ]μιμήσαν καὶ αὐτοὶ κάτωθεν τῆς ἑρμηνείας τοῦ Η'. κανόνος τῆς Γ'. [Οἰκ]ουμενικῆς συνόδου. Ἐκ τῆς αὐτῆς δὲ πηγῆς, φαίνεται, ἁρυσάμενος τὰ [ἐ]Α. Σακελλάριος ἔγραψεν ἐν τοῖς Κυπριακοῖς αὐτοῦ ὅτι «ἐπὶ τῶν [Ἰ]νῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ρινοτμήτου πολὺ ἐλαμ[πρ]ὴ (ἡ Ἀμμόχωστος), ἐξ οὗ καὶ νέα Ἰουστινιανὴ ἐκλήθη, ὄνομα τὸ [ὁ]ποῖον καὶ μέχρι νῦν ὁ τῆς Κύπρου ἀρχιεπίσκοπος τηρεῖ εἰς τὴν φράσ[ιν] τῶν Ἀλλ' ὁ Βαλσαμὼν οὔτε ἐν τῷ ρηθέντι 30 οὔτε ἐν τῷ ἀνωτέρω 39 κανόνι ἀναφέρει τοιοῦτό τι. Ἀποροῦμεν τρόπον τινὰ πῶς οἱ [ἄ]τες ἑρμηνευταὶ περιέπεσαν εἰς προφανῆ λάθος, ὅπερ ἀντεδείκνυτο καὶ τὴν ὅλην ἔννοιαν τοῦ κανόνος καὶ εἰς αὐτὴν ἴσως τὴν ἔννοιαν τῆς νεο-ΠΟΛΙΣ, ἕως οἱ ἱστορικοὶ λέγουσι ῥητῶς ὅτι νέα Ἰουστ[ι]νιανὴ ἡ παρὰ τὴν Κύζικον πόλις, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη (ὅρα M. [Le] Quien Oriens Christianus, καὶ Κ. Παπαρρηγοπούλου Ἱστορ. τοῦ Ἑλλ. [Ἔθ]νους). Τούτου δὲ οὕτως ὄντος, διατί μέχρι σήμερον ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου φορεῖται νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου; δῆλον ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν Ἑλλησπόντου εἰς Κύπρον ἐπιστροφὴν, καίτοι αἱ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπαρχίαι ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς ἀρχαίους αὐτῶν θρόνους, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ἐξηκολούθει ἐν τούτοις νὰ φέρῃ τὸν τίτλον ἀπαραμεταβλήτως, τὸν ὁποῖον ἐτήρησαν καὶ διατηροῦσιν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ μέχρι τῆς σήμερον.

Επιφεσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πολυπαθὴς νῆσος. Καὶ ἀκριβῶς μὲν ὁ χρόνος τῆς ἐπανόδου τῆς Κυπριακῆς ταύτης ἀποικίας δὲν ὁρίζεται, ἀναμφίβολον ὅμως ὅτι δὲν ἐβράδυνε καὶ πολύ· διότι ἐν ἔτει 787 συγκροτηθείσης ἐν Νικαίᾳ τῆς ἑβδόμης οἰκουμενικῆς συνόδου παρουσίασεν εἰς αὐτὴν καὶ ὁ Κωνσταντίας ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντῖνος, ὅστις πρὸ πάντων ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς συνόδου ταύτης διαρρήδην ἐβεβαίωσεν ὅτι μόνος ἐδρεύει καὶ διαμένει ἐν Κύπρῳ, διὰ μακρᾶς συνδιασκέψεως διηγούμενος τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἕνεκα τῶν ἱερῶν εἰκόνων καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ μάλιστα ἐν Γαβάλοις τῆς Συρίας κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν πρὸ ὀλίγου ἐποίησε. Ταῦτα διηγήσαντο ἐπανελθόντες εἰς Κύπρον ἄνδρες τριάκοντα καὶ δύο τὸν ἀριθμόν.

Καταστραφείσης, ὡς εἴρηται, τῆς Κωνσταντίας, ἕδρα τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐγένετο ἡ πλησίον πόλις Ἀρσινόη, ἡ κοινῶς Ἀμμόχωστος καλουμένη. Ἐνταῦθα ὁ ἀρχιεπίσκοπος διετέλει ἑδρεύων μέχρι τοῦ ΙΒ'. αἰῶνος λήγοντος, ὅτε ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων περιῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐκ Γαλλίας Λουσινιανῶν βασιλέων.

Ἀπὸ τῆς ἐξ Ἑλληνσπόντου ἐπιστροφῆς καὶ τῆς ἐν Ἀμμοχώστῳ ἐγκαταστάσεως τοῦ ἀρχιεπισκόπου (ἥτις, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξάγεται, συνέβη κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς ἀπὸ Χριστοῦ πεντεκαιτεσσαρακοστῆς) μέχρι τέλους τοῦ ΙΒ'. αἰῶνος, οὐδὲν ἀξιόλογον γεγονὸς ἔχομεν περὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Κύπρου νὰ ἀναγράψωμεν, διότι οὐδὲν τοιοῦτον εὕρομεν ἐν τοῖς συγγράμμασιν, ἅτινα ἔχομεν ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν παροῦσαν πραγματείαν. Τὰ μόνα δέ, ὅπερ μνημονεύονται κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, εἶνε ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου, ὅτε κατεδιώκετο ἡ τῶν ἱερῶν εἰκόνων προσκύνησις, ἐξόχως συνηγόρησεν ὑπὲρ αὐτῶν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Γεώργιος, ὅστις διὰ τοῦτο μετὰ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὑπεβλήθη εἰς τὸ ἀνάθεμα ὑπὸ τῆς τοῦ Κοπρωνύμου συνόδου (754)· ἕτερον δέ, ὅτι ἐν τῇ ἑβδόμῃ οἰκουμενικῇ συνόδῳ παρουσιάσας, ὡς εἴρηται, καὶ ὁ Κωνσταντίας ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντῖνος ἔλαβεν ἀξιόλογον μέρος ἐν αὐτῇ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν εἰκόνων, καθὼς φαίνεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνόδου ταύτης. Ἀλλὰ περὶ τούτων θέλομεν διαλάβει εἰδικώτερον ἀκολούθως ἐν ταῖς κατ' ἰδίαν βιογραφίαις τῶν ἀρχιεπισκόπων· νῦν δὲ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἀφήγησιν γεγονότων γενικωτέρων, ὁποῖα ἦσαν τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ΙΓ'. ἑκατονταετηρίδος καὶ ἑξῆς.

Κατὰ τὸ 1191 ὁ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας υἱὸς Γυιχάρδος ὁ Λεοντόθυμος στρατεύσας μετὰ πολυαρίθμου στόλου κατὰ τῶν Ἀράβων, οἵτινες κατέλαβον αὐθις τὴν Παλαιστίνην, ὅτε ἔρθασε μεταξὺ Κρήτης καὶ Κύπρου, διεσκεδάσθη ὑπὸ τρικυμίας ὁ στόλος αὐτοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ τῆς Κύπρου δυνάστης Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς προσηνέχθη κακῶς πρὸς τοὺς ναυαγούς, ὁ Ριχάρδος ἐκυρίευσε τὴν νῆσον καὶ ἐξώσας ἐκεῖθεν τὸν Ἰσαάκιον, ἐπώλησεν αὐτὴν εἰς τοὺς Ἱππότας τῆς Δύσεως τοὺς λεγομένους Ναΐτας· μετὰ δὲ ἓν ἔτος λαβὼν πάλιν αὐτὴν ἔδωκεν εἰς τὸν πρώην βασιλέα τῶν Ἱεροσολύμων Γουΐδον Λουσινιανόν, τοῦ ὁποίου οἱ διάδοχοι ἐκυριάρχησαν αὐτόθι μέχρι τοῦ 1489, ὅτε παρεδόθη ἡ νῆσος εἰς τοὺς Ἐνετούς.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης (1200) ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου διετέλει κυβερνωμένη ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς, ἀνεξαρτήτως πάσης ἐξωτερικῆς ἐπεμβάσεως ἢ ἐπιρροῆς· ἦτο δὲ διηρημένη εἰς 14 ἐπισκοπάς, ἤτοι εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Κωνσταντίας καὶ εἰς τὰς ἐπισκοπὰς Κιτίου, Ἀμαθοῦντος, Κουρίου, Πάφου, Ἀρσινόης, Σόλων, Λαπίθου, Κυρηνίας, Ταμασσοῦ ἢ Ταμασσοῦ, Κύθρου ἢ Χύτρου, Τριμιθοῦντος, Λήθρου καὶ Καρπασίας (α). Οἱ ἐπίσκοποι οὗτοι ἰσότιμοι ὄντες ἀνεγνώριζον πρόεδρον τῆς ἑαυτῶν συνόδου τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντίας καὶ εἰς αὐτὸν εἶχον τὴν ἀναφοράν των. Ἀλλ' ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην πολιτικὴ ὑποταγὴ τῆς νήσου ὑπὸ τὸ σκῆπτρον βασιλέων ἑτεροδόξων προσβευόντων τὰ δόγματα τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας συνεπήγαγε μετ' ὀλίγον καὶ τὴν ὑποταγὴν τῆς τέως ἀνεξαρτήτου ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας.

Πρὸ τῆς ὑποταγῆς τῆς νήσου εἰς τοὺς Λατίνους δὲν ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ κάτοικοι τοῦ Λατινικοῦ δόγματος. Πρῶτος δὲ ὁ βασιλεὺς Γουΐδος ἔφερε τοιούτους μεθ' ἑαυτοῦ καὶ λαϊκοὺς καὶ κληρικούς· ὡς ἐκ τούτου ἡ τοῦ Λατ. κλήρου δικαιοδοσία κατ' ἀρχὰς ἦτο λίαν περιωρισμένη· προϊόντος ὅμως τοῦ χρόνου δὲν ἐβράδυνε νὰ λάβῃ μεγάλας ἐκτάσεις, καθ' ὅσον μάλιστα αἱ ἀπαιτήσεις αὐτοῦ ὑπεστηρίζοντο ὑπὸ τῶν ὁμοδόξων αὐτοῦ βασιλέων. Οὕτως ἐν ἔτει 1215, ὅτε ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος Γ'. συνεκάλεσε τὴν ἐν Λατεράνῳ σύνοδον, Ἀλησία ἡ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου Οὔγου, ἥτις ἐκυβέρνα τότε τὴν νῆσον ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως, ἔγραψε πρὸς τὸν πάπαν καὶ προσκάλεσεν ἐξ αὐτοῦ γράμμα διατάττον ἵνα αἱ 14 ἐπισκοπαὶ συγχωνευθῶσι μόνον εἰς τέσσαρας ἐχούσας μητροπόλεις τὴν Λευκωσίαν, τὴν Ἀμμόχωστον, τὴν Πάφον καὶ τὴν Λεμησόν, καὶ εἰς αὐτὰς νὰ χειροτονῶνται τέσσαρες Ὀρθόδοξοι καὶ τέσσαρες Λατῖνοι ἐπίσκοποι. Πρὸς καιρὸν ὅμως ὁ τότε ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ὀρθοδόξων Συμεών, ὅστις κατῴκει εἰσέτι ἐν Ἀμμοχώστῳ, καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι νὰ κατέχωσι τὰς ἐπισκοπὰς των ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν νὰ μὴ χειροτονηθῶσιν ἄλλοι εἰμὴ οἱ ρηθέντες τέσσαρες· ὁ δὲ ἀρχιεπισκοπικὸς θρόνος νὰ μετατεθῇ ἐκ τῆς Ἀμμοχώστου εἰς Λευκωσίαν καθὸ ἦσαν βασιλικήν, καὶ ἀντὶ τοῦ Ὀρθοδόξου ἀρχιεπισκόπου νὰ ἀναγνωρίζεται τοῦ λοιποῦ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Λευκωσίας ὁ Λατῖνος ἐπίσκοπος· καὶ οἱ μὲν Λατῖνοι νὰ νέμωνται τὰς προσόδους διαφόρων κτημάτων καὶ δεκατίας, οἱ δὲ Ὀρθόδοξοι νὰ λαμβάνωσι μόνον τὸ κανονικὸν παρὰ τῶν ἱερέων καὶ διακόνων κατὰ τὴν καὶ ἀλλαχοῦ δῆθεν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν. Ἐντεῦθεν προέκυψαν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν Λατίνων πολλὰ σκάνδαλα καὶ διηνεκὴς πάλη, καθ' ὅσον οἱ πρῶτοι δὲν ἤστεργον νὰ παραχωρήσωσι τὰ δικαιώματα των· ἡ πάλη δὲ αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ ἐπέκεινα ἔτη, μεθ' ἃ ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ὑπέκυψεν ἐλεεινῶς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Λατίνων.

Οἱ Λατῖνοι δὲν ἠρκέσθησαν μόνον εἰς τὸ νὰ ἁρπάσωσι δικαιώματα τοῦ ἰσχυροτέρου τὰς ἐπισκοπὰς καὶ τὰς προσόδους τῶν Ὀρθοδόξων ἐπισκόπων καὶ λοιπῶν κληρικῶν, ἀλλ' ἔχοντες σύνθημα καὶ ἀφετηρίαν τὸ εὐαγγελικὸν ῥητὸν «ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν

(α) Ὁ κατάλογος οὗτος εὑρίσκεται παρὰ τῷ Λεκουΐνῳ καὶ Γαυλίσλῳ [illegible] ἀπὸ σελ. 273 ἕως 321.

Digitized by Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βιάζεται καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν,» καὶ τὴν καταχθόνιον ρήτραν ὅτι ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα, ἐσπούδαζον διὰ παντοίων μέσων θεμιτῶν τε καὶ ἀθεμίτων ἵνα συναγάγωσι τὰ πεπλανημένα κατ' αὐτοὺς πρόβατα, τοὺς σχισματικοὺς Γραικούς, ὑπὸ μίαν ποίμνην καὶ ἕνα ποιμένα, τὸν πάπαν τῆς Ῥώμης, καὶ διὰ τῆς βίας εἰσαγάγωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἰδοὺ δὲ κατὰ λέξιν ὅσα περὶ τούτου ἀνώνυμός τις Ὀρθόδοξος παρ' Ἀλλατίῳ (α) ἐκτραγῳδεῖ «ἀλλὰ καὶ τὸν λοιπὸν λαόν, τούς τε ἱερεῖς καὶ μονάζοντας, τυραννικῶς ἐξεβίαζον εἰς τὸ ὁμοφρονεῖν καὶ συγκοινωνεῖν αὐτοῖς καὶ μνημονεύειν τοῦ Πάπα· καὶ ὅσοι μὲν ἐπείθοντο τοῖς δόγμασιν αὐτῶν τούτοις, φιλονείκως (ἴσως γρ. φιλικῶς) διετίθεντο, ὅσοι δὲ ἤλεγχον αὐτοὺς ὡς αἱρετικοὺς καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν πάντι ἀπεστρέφοντο, ἐκόλαζον φανερῶς καὶ μαρτυρίαν ἴστων κατὰ τοὺς πάλαι βασιλεῖς καὶ τυράννους τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν· καὶ μαρτυροῦσι τῷ λόγῳ οἱ ἐν Κύπρῳ ἀθλήσαντες ἅγιοι μονάζοντες, οὓς τινας διὰ τὸ μὴ καταδέξασθαι συγκοινωνῆσαι τούτοις, τριετίαν φυλακίσαντες καὶ πᾶν εἶδος κολάσεως αὐτοῖς ἐπαγαγόντες, ὕστερον ὡς οὐκ ἔπεισθεν αὐτοὺς κἂν διὰ στόματος ὁμολογῆσαι ὅτι «καλῶς κρατεῖτε,» ἐκμανέντες, οὓς μὲν δήσαντες ἐν ταῖς οὐραῖς τῶν ἑαυτῶν ἵππων, ἐν τραχέσι καὶ δυσβάτοις τόποις σύροντες ἀπέκτειναν· τοὺς δὲ προκρίτους αὐτῶν, πυρκαϊὰν ἀνάψαντες μεγίστην, τούτους κατέκαυσαν· ὁ δὲ καθηγούμενος τούτων, ἀββᾶς Ἰωάννης καλούμενος, μέχρι πολλοῦ ἐφαίνετο τοῖς πᾶσιν ἐν μέσῳ φλογὸς ἱστάμενος καὶ προσευχόμενος· ἐμμανὴς δὲ γενόμενος εἷς ἐξ αὐτῶν τῶν Λατίνων καββαλαρίων, ἀκοντίσας κατ' αὐτοῦ ῥόπαλόν τι καὶ κρούσας τοῦτον μέσον τῆς φλογὸς ἔρριψε καὶ οὕτως ὁ ὅσιος τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ψυχὴν τῷ Θεῷ παρέδωκε· καταδεσθείσης δὲ τῆς πυρκαϊᾶς ἐκείνης, εὑρόντες τὰ λείψανα σῶα, ὕστερα παντοδαπῶν ζώων καὶ μιαρῶν θηρίων ἐπισυναξάντες, προσέθηκαν ἐπὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων καὶ δευτέραν πυρκαϊὰν πάλιν ἀνάψαντες ἐπὶ τούτοις, οὐκ εἴασαν τὸ πῦρ, ἕως εἰς τέλος κατετέφρωσαν.» Ταῦτα διηγεῖται εὐσεβής τις ἀνώνυμος, ὁ δὲ Ἀλλάτιος θαυμαστὸν τὸ ἔργον ἀποκαλεῖ τῶν Λατίνων καὶ ἐπαίνου παντὸς ἄξιον, τὸν δὲ ἱστορροῦντα αὐτὸ λοιδωρεῖ ὡς ἀσεβῶς δῆθεν κατὰ τῆς σπουδῆς τῶν Λατίνων καθυλακτοῦντα.

Καίτοι τὸ εἰρημένον διάταγμα τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου ὥριζεν ἵνα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχιεπισκόπου Συμεὼν ἀντὶ τοῦ Ὀρθοδόξου ἀρχιεπισκόπου ἀναγνωρίζηται τοῦ λοιποῦ ὡς τοιοῦτος ὁ τῆς Λευκωσίας Λατῖνος ἐπίσκοπος, φαίνεται ὅμως ὅτι κατ' ἀρχὰς ἀνθισταμένων τῶν Ὀρθοδόξων τὸ διάταγμα ἐκεῖνο δὲν ἐφηρμόσθη καθ' ὁλοκληρίαν. Ὅθεν μετὰ τὸν Συμεὼν ἀναιρέρεται ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου καὶ ἄλλος ἀρχιεπίσκοπος Ἡσαΐας ὀνόματι, ὅστις βιασθεὶς ὑπὸ τῶν Λατίνων ὡμολόγησε πρὸς καιρὸν ὑποταγὴν εἰς τὸν πάπαν, ὕστερον ὅμως μετανοήσας ἀπῆλθεν εἰς Νίκαιαν ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μανουὴλ (1220) καὶ ἐζήτησε παρὰ τῆς ἐκείσε συνόδου συγγνώμην καὶ ἔτυχε τῆς αἰτήσεως (β). Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα φαίνεται ὅτι δὲν ἐπετράπη αὐτῷ παρὰ τῶν Λατίνων ἐπανέλθῃ εἰς Κύπρον· ὅθεν βλέπομεν μετ' ὀλίγον ἄλλον ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Νεόρυτον, περὶ οὗ ἱστορεῖ ὁ αὐτὸς συγγραφεύς ὅτι, ἐπειδὴ δὲν ἔστεργε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ δώσῃ τὸν ἀπαιτούμενον ὅρκον τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸν πάπαν, οἱ Λατῖνοι ἐβάλοξαν αὐτὸν καὶ πολλοὺς τῶν δοκίμων, οἵτινες ἀπῆλθον εἰς μέρη τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐκεῖθεν ἔστειλαν εἰς Νίκαιαν (1222) τὸν Σολέας ἐπίσκοπον Λεόντιον καὶ τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς τῶν Ἀψινθίων Λεόντιον καὶ αὐτὸν μετὰ γραμμάτων πρὸς τὸν τότε τριάρχην Γερμανὸν καὶ τὴν ἱερὰν σύνοδον. Παρουσιασθέντες εἰς τὴν σύνοδον ἀνήγγειλαν τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἐξορίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τοῦ κλήρου αὐτοῦ καὶ πρὸς τούτοις εἶπον ὅτι ἀπήτουν παρ' αὐτῶν οἱ Λατῖνοι τρία τινά· πρῶτον ἵνα ἐμβάλωσιν οἱ Ὀρθόδοξοι τὰς χεῖρας αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Λατίνων καὶ οὕτως ὑποσχεθῶσι τὴν πρὸς τὸν πάπαν ὑποταγήν· δεύτερον ὅταν ἐκλέγεται ἐπίσκοπος Ὀρθόδοξος νὰ ἐκλέγεται τῇ εἰδήσει τοῦ Λατίνου ἐπισκόπου· τρίτον, ὅταν ἐκ δύο δικαζομένων τοῦ ὀρθοδόξου ἐπισκόπου ὁ ἕτερος θέλῃ νὰ κάμῃ ἔφεσιν εἰς τὸν Λατῖνον ἐπίσκοπον νὰ μὴν ἐμποδίζεται, ὅπερ ἔπραττον, ὡς λέγει ὁ Δοσίθεος, διὰ κερδοσκοπίαν. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ σύνοδος τὰ μὲν δύο τελευταῖα συνεχώρησεν εἰποῦσα ὅτι δυνατὸν ἔστι τοὺς Ὀρθοδόξους διδόναι χρήματα καὶ εἶναι ἐλευθέρους, τὸ δὲ πρῶτον ἔκρινεν ὅλως ἀσυγχώρητον, διότι οὐδεμία οἰκονομία συγχωρεῖ κοινωνεῖν τοῖς ἀκοινωνήτοις. Ἐπιδοῦσα δὲ εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους καὶ συνοδικὴν ἐπιστολὴν τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Νεόρυτον ἀπέλυσεν αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ.

Ἔνθεν μὲν αἱ βιαιοπραγίαι καὶ αἱ κακώσεις ἔνθεν δὲ αἱ ἀπάται καὶ σοφιστεῖαι τῶν παπιστῶν ὅπως διασείωσι τὰς συνειδήσεις τῶν ἀπλουστέρων ἠνάγκασαν καὶ τινας τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων νὰ ἐκκλίνωσι τῆς εὐθείας ὁδοῦ. Ὅθεν καὶ ὁ ῥηθεὶς πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γερμανὸς ἔγραψε καὶ δευτέραν συνοδικὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν Κύπρον, ἐν ᾗ ὀρθρίζει τὸν πάπαν κατηγορεῖ καὶ νουθετεῖ τοὺς Κυπρίους νὰ μὴ ὑποτάσσωνται εἰς τὰς ἰδιορρυθμίας τῆς Ῥώμης καὶ νὰ φεύγωσι τοὺς ἱερωμένους ὅσοι ἐκοινώνησαν τοῖς παπισταῖς· ὅστις ὁπωσδήποτε ὡμολόγησεν ὑποταγὴν εἰς τὸν πάπαν, νὰ μὴ τὸν συγχωρήσῃ ποτέ, ἐὰν μὴ ἀρνηθῇ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἀρχιερατικοῦ σκόπου τῶν Λατίνων· νὰ μὴ φοβῶνται τοὺς ἀφορισμοὺς τῶν μὴ κοινωνησάντων τοῖς Λατίνοις ἱερέων· διότι οὗτοι ἐπιστρέφουσι καὶ τοὺς ἀφορίσαντας καθὼ παραβάτας τῶν ἱερῶν κανόνων, ἀφορίζουσι τοὺς κατεπεμβαίνοντας τῶν ἀλλοτρίων ἐνοριῶν καὶ τοὺς καινοτομίαν εἰσάγοντας εἰς τὴν ἀμώμητον πίστιν ἀναθεματίζουσι. Ταῦτα καὶ ἄλλα ἐπὶ τούτοις ἔγραφε συμβουλεύων ὁ Κυπρίους ὁ πατριάρχης Γερμανός (α). Περὶ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον (1227) ἔγραψεν ὁ αὐτὸς πατριάρχης καὶ πρὸς τὸν πάπαν Γρηγόριον τὸν Θ'. «πικρῶς παραπονούμενος ὅτ' ὅσα οἱ Λατῖνοι πράττουσιν ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῶν κατεχομέναις χώραις τῆς Ἀνατολῆς καὶ μάλιστα ἐν Κύπρῳ, ἀναγκάζοντες τοὺς Ὀρθοδόξους νὰ παραδεχθῶσι καὶ ὁμολογήσωσι τὰ δόγματα τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκ-

(α) Περὶ τῆς διηκριβωμένης συμφωνίας ἑκατέρων τῶν ἐκκλησιῶν ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς κεφ. γ'.

(β) Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων βιβλ. ἡ κεφ. ιη'.

(α) Δοσιθ. Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων σελ. 1

νησίας, τοὺς δὲ μὴ ἀνεχομένους προβοῦναι τὴν ὀρθοδοξίαν τοιούτοις κολάσεσι τιμωροῦντες ὥστε πολλοὺς καὶ διὰ μαρτυρικοῦ ἀγῶνος τελειῶσαι.» Εἰς ἀπόδειξιν δὲ τῶν εἰρημένων σὺν ἄλλοις ἐπάγει καὶ τὰ ἑξῆς «οἶδεν ἃ λέγω ἡ Κύπρος ἡ περιώνυμος νῆσος νέους μάρτυρας θεασαμένη καὶ στρατιώτας Χριστοῦ κτλ.» (α). Ὁ δὲ Γρηγόριος ἀπήντησεν εἰς τὸν Γερμανὸν καὶ ἔπεμψε καὶ πρέσβεις πρὸς συνδιάλεξιν Οὔγωνα καὶ Πέτρον ἐκ τῶν Κηρύκων, Ἀμμόνιον δὲ καὶ Ραβοῦλφον ἐκ τῆς τάξεως τῶν λογιωμένων Ἀβελφῶν· ὧν ἐλθόντων εἰς Νίκαιαν μετὰ τῆς ἐπισταλῆς, ἠθροίσθη σύνοδος μεγάλη εἰς τὸ καλούμενον Νύμφαιον· ἀλλ' ὅμως εἰρήνη ἐπηκολούθησεν. Ὅθεν αἱ ἀτυχέσταται καὶ ἀδελφομαχίαι μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν Λατίνων οὐδὲν ἧττον ἐξηκολούθουν· αἱ δὲ συγκρούσεις ἐν Κύπρῳ συνέβαινον τοσούτῳ μᾶλλον συχναί, καθ' ὅσον ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει κατοίκουν ἀμφότεροι οἱ ἐπίσκοποι.

Πρὸς ἄρσιν τῶν σκανδάλων τούτων καὶ ὁλοσχερῆ τῶν ἐν Κύπρῳ Ὀρθοδόξων ταπείνωσιν ἐδέησεν ἵνα ἀναφερθῇ καὶ αὖθις ἡ ὑπόθεσις εἰς τὴν Ρώμην. Ὅθεν κατὰ τὸ 1255 ἔτος Πλακεντία ἡ τῆς Κύπρου βασίλισσα ἔγραψε πρὸς τὸν πάπαν Ἀλέξανδρον Δ'. ἐκτεθεῖσα τὰ ἐν Κύπρῳ συμβαίνοντα καὶ ἐξαιτουμένη διόρθωσιν. Συνεπείᾳ τούτου ὁ πάπας δι' ἐπισήμου γράμματος (ὅπερ καλεῖται βοῦλλα Ἀλεξανδρίνα) ἀνενέωσε τὴν διαταγὴν τοῦ πάπα Ἰνοκεντίου μὲ πολλὰς μεταβολὰς καὶ προσθήκας, τὰς ὁποίας ὁ χρόνος κατέδειξεν ἀναγκαίας. Διὰ τῆς βούλλας ταύτης ὡρίζετο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἵνα οἱ Ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι μετοικήσωσιν εἰς ἄλλας πόλεις καὶ ὁ μὲν ἀρχιεπίσκοπος τῆς Λευκωσίας νὰ καταστήσῃ εἰς τὴν Σολέαν καὶ νὰ ὀνομάζεται ἐπίσκοπος Σολέας καὶ πνευματικὸς κυβερνήτης τῶν Ὀρθοδόξων τῆς Λευκωσίας, ὁ δὲ Πάφου νὰ ἐδρεύῃ εἰς τὸ Ἄρσος, ὁ Λεμησοῦ νὰ κατοικῇ εἰς τὰ Λείμακρα καὶ ὁ τῆς Ἀμμοχώστου εἰς τὸ Καρπάσιον· καὶ οὕτω τάξεις μετῴκησαν εἰς τὰς διορισθείσας αὐτοῖς κωμοπόλεις. Ἔτι δὲ διέταττεν ἡ ῥηθεῖσα Ἀλεξανδρίνα, κατὰ τὴν παρὰ Ἰωσὴφ τῷ Βρυεννίῳ μετάφρασιν, τὰ ἑξῆς «μὴ ἐχέτω δὲ ἄδειαν ἄλλος τις καταφρονεῖν τὸν Ρωμαίων ἐπίσκοπον ἢ καλοῦσιν ἢ μετατιθέναι ἀπὸ μιᾶς ἐπαρχίας εἰς ἄλλην ἢ ἄρχειν πρεσβεύειν ἀπὸ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰμὴ μόνον ὁ τῆς Ρώμης ἀρχιερεὺς κατὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς δίκαιόμα τῆς ἀποστολικῆς προτιμήσεως» καὶ μετ' ὀλίγα «ἔτι βουλόμεθα τὸν παρόντα ἀρχιεπίσκοπον Γερμανόν, μέχρις ἂν ζῇ, τῷ ἀρχιεπισκοπικῷ τιμᾶσθαι ἀξιώματι· μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν μηδένα εἶναι Ρωμαίων ἀρχιεπίσκοπον, πλὴν τοῦ ἐν Λευκωσίᾳ κατὰ καιροὺς εὑρεθησομένου Λατίνων, ἐν δὲ Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐστιν ἡ ἀλήθεια πάντων εἴρηται, ἔσονται ἑκάτεροι διὰ τῆς ἑνώσεως καὶ ὁμονοίας ἀλλήλων μέλη καὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς ταὐτὸ σῶμα.» καὶ μετά τινα «ὁ Μητροπολίτης Λευκωσίας καὶ οἱ κατὰ τόπον Λατῖνοι ἐπίσκοποι τοσαύτην ἄδειαν ἐχέτωσαν εἰς τὰς ἀνακρίσεις τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν εὑρισκομένων Ρωμαίων, ὅσην ὁ Μητροπολίτης εἰς τοὺς ἐπισκόπους αὐτοῦ.» Ταῦτα περὶ τούτου.

(Ἕπεται συνέχεια.)

(α) Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη σώζεται ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Ι. συνόδων ὑπὸ Σ' Μόλις σελ. 998.

Ἀγαπητέ μοι κύριε Π. Γρηγοριάδη!

Μή με ῥᾳθυμίας καταδικάσῃς, μηδὲ ἐπὶ ἀμελείᾳ κατείπῃς, ὅτι ἐς τοσοῦτον χρόνον διάστημα ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ὑμετέραν φίλην ἐπιστολήν, οὐδὲ μιᾶς ἀπαντήσεως ταύτην ἠξίωσα. Συνωδὰ γὰρ τῇ ὑμετέρᾳ διανοίᾳ καὶ τάσει, τοῦ ὑμετέρου ἔθνους τὴν ἐπίδοσιν καὶ τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω προκοπὴν εἰλικρινῶς ἐπιθυμῶν, ἐζήτουν καιρὸν ἁρμόδιον ὅπως ἐπιβεβαιώσω μεθ' ὑμῶν τὴν ῥήτραν τοῦ Μέντορος, ὅτι «Οὐδέποτε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔσεται *Μέγα*, ἐὰν μὴ κατὰ Χριστὸν ἀναγεννηθῇ.» Ὄντως γὰρ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸν μὲν ὑπὲρ πρόοδου καὶ ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ σκοπόν, μέχρι τοῦδε μοχθῆσαν, ἱκανῶς ἐπέτυχε. Ἐπιλείπεται δ' αὐτῷ ἤδη τὸ ἐπικληθῆναι *Μέγα*, ὅπερ καὶ ἀδύνατον αὐτῷ ἔσται ἐπιτυχεῖν ἄνευ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ *ἀναπλάσεως*. Σύμφημι ὑμῖν, φίλτατε, καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ πέμπω ὑμῖν τὴν ἐγκλειστον, ἣν καὶ παραλαλῶ ἵνα καταχωρίσητε εἰς τὸν Μέντορα, βέβαιος ὢν ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Μεγάλη ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως δύναται διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἀνυψῶσαι τὸ ἔθνος καὶ στῆσαι αὐτὸ ἐπὶ τὴν λυχνίαν.

Χαίρων δ' εἰλικρινῶς καθερῶν ὑμᾶς ἀναρριπίζοντας τὴν ἀμίλλαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἔθνους καὶ ἀρτρωῶντας εὐσυνειδότως τοῦ ἐθνικοῦ λειμῶνος τὴν ἄρουραν, ἐπεύχομαι ὑμῖν ἐγκαρδίως ἔτος αἴσιον καὶ εὐοδούμενον πρὸς τὸν ἱερὸν σκοπὸν ἡμῶν, ἤτοι τὴν ἐπὶ *βάσεων ἐδραίων ἠθικὴν* τοῦ ἔθνους *ἀνάπλασιν*. Ἔρρωσθε.

Ἀϊδίνιον, τὴν 2 Ἰανουαρίου 1873.

Διατελῶ τῆς ὑμετέρας ἐλλογιμότητος
διακριβούστατος φίλος
Ὁ ἰατρὸς Χ. Δ. ΛΑΜΠΗΣΗΣ.

Τῷ Παναγιωτάτῳ καὶ Σεβασμιωτάτῳ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἁγίῳ Ἁγίῳ Ἀνθίμῳ Γ'.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Παναγιώτατε!

Ἐν τῇ κοινῇ βαιτὶ ταύτῃ τῆς γενικῆς ἀμίλλης καὶ προθύμου φιλοτιμίας ὑπὲρ τῆς γενικῆς ἀναπλάσεως τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἐπὶ *ἐδραίων βάσεων* καιρὸς πάρεστιν ἤδη, ὅπως καὶ ὁ ἡμέτερος Κλῆρος παράσχῃ τὸν ἔρανον αὐτοῦ καὶ ἐπιδῇ τὴν ἠθικὴν καρωνίδα τοῦ κτιρίου τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικότητος. Μεταξὺ τοσούτων γυμνασίων, τοσούτων Ἑλληνικῶν καὶ ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων, τοσούτων παρθεναγωγείων καὶ συλλόγων ἀνάγκη ἐστὶν ὅπως καὶ ὁ ἡμέτερος Κλῆρος συνεισενέγκῃ τὰ *Κυριακὰ Σχολεῖα* καὶ οὕτως ἐπιμίξῃ τὴν θύραθεν μετὰ τῆς ἔσω σοφίας καὶ κτίσῃ κίονα ἰσχυρὸν καὶ λαμπρόν, ὅπερ οὔτε ὁ ὑετὸς τῆς ἠθικῆς διαφθορᾶς καταστρέψει οὔτε οἱ ἄνεμοι τῆς ἀσεβείας καὶ κακοδοξίας ἀνατρέψουσιν. Ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ γλῶσσα ἐν δειναῖς ἐπταχαῖς, Παναγιώτατε, διετήρησε τὸ ἔθνος. Ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ γλῶσσα καὶ αὖθις στήσουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῆς λυχνίας καὶ λάμψει τοῦτο ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ὡς διδάσκαλος καὶ ὁδηγὸς αὐτῶν. Οὐ γὰρ ἐν ἐκτάσει γῆς καὶ τοῖς λατρεύουσι καταπίπτει

Δημόσιο Κεντρικό Βιβλιοθήκη Πάτρας

δοξασθήσεται τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, ὡς ἐπὶ τῇ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ αὐτοῦ. Καὶ δὴ ὡς ἄλλον πάγκαλον Ἰωσὴφ ἐξαποστέλλει ὁ Κύριος τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιωτάτην Παναγιότητα καὶ ἀναβιβάζει Αὐτὴν αὖθις ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως ἐμπλήσῃ τὰ ἔθνη, ὅπως ἀνοίξῃ τὰς πρὸ χρόνων ἐναποτεταμιευμένας ἀποθήκας τοῦ ἀληθοῦς σίτου καὶ παράσχῃ αὐτοῖς (τοῖς ἔθνεσι) γλῶσσαν Ὁμήρου, γλῶσσαν Πλατώνων, γλῶσσαν Γρηγορίων, Χρυσοστόμων καὶ Βασιλείων, γλῶσσαν Εὐγενίων τῶν Βουλγάρεων καὶ Θεοτοκῶν, γλῶσσαν Οἰκονόμων καὶ λοιπῶν ἀειμνήστων καὶ ἀοιδίμων εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους, καὶ ἐμπλήσῃ τὴν καρδίαν αὐτῶν τῆς ἀληθοῦς καὶ ὑγιοῦς γνώσεως καὶ χορτασθήσονται τὰ ἔθνη.

Καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς *λιμὸν* μέγαν τοῖς ἔθνεσι, λιμὸν *ἠθικῆς*, λιμὸν *ἀληθείας*, λιμὸν *πορείας*, λιμὸν *γλώσσης*. Καὶ περιφέρονται τὰ ἔθνη ζητοῦντα *τὴν ἀληθῆ πορείαν*, *τὴν ἀληθῆ θρησκείαν*, *τὴν διεθνῆ γλῶσσαν*. Μάρτυς τῶν λεγομένων μοι ὁ Ἁγ. Κυκλάδων, ὃς καὶ μόλις προφανεὶς ἐν τῇ ἑσπερίᾳ, ὡς ἄλλος τις πρόδρομος, διὰ τὰ ἐκεῖσε ἐγκαίνια τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἰδοὺ τὰ ἔθνη ἔδραμον ἀσπαζόμενα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ θαυμάζοντα ἐν αὐτῷ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἀμίμητον χάριν τῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου. Καὶ ἰδοὺ ὁ Κύριος ἐξαποστέλλει αὖθις ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ καὶ Παναγίου θρόνου τὸν κλεινῶς καὶ ἄλλοτε πατριαρχεύσαντα Ἄνθιμον Γ΄. Ὃς καὶ ἀνοίξει τὰς ἐναποτεταμιευμένας ἀποθήκας καὶ καλέσει τὰ ἔθνη καὶ ἐμπλήσεται τὸν λιμὸν αὐτῶν καὶ τὴν δίψαν αὐτῶν κορέσει.

Ἄνοιξον τοίνυν, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὡς κεκλημένος ἄνωθεν, τὰς ἱερὰς ἀποθήκας τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ πρῶτον ἀνατύπωσον τὴν *Παλαιὰν* καὶ *Νέαν Διαθήκην* ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς Πατριαρχείοις, ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι φωνῇ, καὶ ἐξαπόστειλον τοῖς ἔθνεσιν ἐπιγράψας ἐν τῇ ἀρχῇ: Δεῦτε πρὸς ἐμὲ πάντες οἱ πεινῶντες, ἐγὼ γὰρ ἡμᾶς χορτάσομαι. Καὶ ἰδοὺ ἡ *διεθνὴς γλῶσσα* καὶ ἰδοὺ ἡ *διεθνὴς θρησκεία*. Καὶ γενήσεται μία ποίμνη καὶ εἷς ποιμήν. Καὶ ἰδοὺ ἡ Ἀμερικὴ πρώτη, ἡ καὶ εἰς αἱρέσεις καὶ αἱρεσίδια κατακερματισμένη, ὁμοθυμαδὸν καὶ κατεσπευσμένως προσδραμεῖται, ἵνα προσκυνήσῃ τὴν χαριτόβρυτον Αὐτῆς δεξιάν· δευτέρα ἡ Ἀγγλία, τρίτη ἡ Γερμανία ἡ καὶ βεβαρυμένη τὴν σκολιὰν τῆς Προπαγάνδας, καὶ καθεξῆς τὰ ἔθνη ἅπαντα δοξάσουσι τὸν Πατέρα τῶν φώτων ἐπὶ τῷ Ὑμετέρῳ ὀνόματι καὶ ἀνακράξουσιν ὁμοφώνως: Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ ἔθνη τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Γένοιτο.

ΒΟΣΣΟΥΕΤΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

γεννηθεὶς εἰς Διζὸν τὸ 1627 ἐξεπαιδεύθη εἰς τὸ ἐν Παρισίοις γυμνάσιον τῆς Ναβάρρας καὶ ἐχειροτονήθη ἱερεὺς τὸ 1652. Διωρίσθη κανονικὸς παρ' ἐπισκοπικῇ τινι ἐκκλησίᾳ καὶ ἐγκατέλειψε τ[ὸ] Παρισίους ὅπως ἀποκατασταθῇ εἰς Μὲτς, ἔνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ [ἦ]ν σύμβουλος τοῦ βουλευτηρίου. Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους δι[ὰ] ποθέσεις τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, ἀπέκτησε μεγάλην φήμ[ην] ἱεροκήρυξ καὶ ἐξεφώνησε πολλοὺς πανηγυρικοὺς λόγους ἐν[ώ]πιον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Τὸ 1669 διω[ρί]σθη ἐπίσκοπος τοῦ Κονδὸμ καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀπήγ[γει]λε τοὺς *ἐπιταφίους αὐτοῦ λόγους*, ἔνθα ἀποδεικνύει μετὰ πλ[ή]ρους ὅσης εὐγλωττίας τὸ μηδαμινὸν τῶν ἀνθρωπίνων μεγαλείων. Τὸ 1670 διωρίσθη παιδαγωγὸς τοῦ μεγάλου Δελφῖνος καὶ [ἐ]ταξε διὰ τὸν ἡγεμόνα *τὸν λόγον ἐπὶ τῆς γενικῆς ἱστορίας*, *τὴν πραγματείαν περὶ ἀντιλήψεως τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ [τ]ῆς γνωσίας*. Ἡ Γαλλικὴ ἀκαδημία ἐκτιμῶσα δεόντως τὴν ἀξί[αν] τελευταίου τούτου συγγράμματος τὸν ὠνόμασε μέλος αὐτ[ῆς]· ὁ δὲ βασιλεὺς προεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τοῦ [Μ]. Ἐκ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ Βοσσουέτος παρεδόθη ὁλοσχερῶς [εἰς] τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ διοικήσεως, κηρύ[τ]των συχνάκις τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ συντάττων διὰ τὸ πρ[ό]σ του κατάλληλον κατήχησιν ὡς καὶ δύο ἐκ τῶν ὡραιοτέρων [αὐ]τοῦ συγγραμμάτων, *τὰς σκέψεις ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου* καὶ *τὰς ἀναγωγὰς ἐπὶ τῶν Μυστηρίων*.

Ἐν τῇ συνελεύσει τῶν κληρικῶν, ἥτις ἐγένετο τὸ 1682 [ἐ]πὶ τῶν διενέξεων μεταξὺ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ [Π]. ὁ Βοσσουέτος ἐφάνη εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον ἐνθέρμων συνηγόρων Γαλλ. ἐκκλησίας καὶ συνέταξε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὰς [ἑ]ξῆς προτάσεις, αἵτινες ὑπῆρξαν αἰτία τοσούτων ζωηρῶν συζ[ητ]ήσεων. Κατὰ τὸ 1690 εἰργάσθη ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ Λειβν[ι]τίου ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως τῆς καθολικῆς καὶ διαμαρτυρομένης ἐκκλησ[ί]ας· πλὴν αἱ προσπάθειαι αὐτῶν ἀπέβησαν μάταιαι. Περὶ τὰ [τ]έλη τοῦ βίου του ὁ Βοσσουέτος ἐμπεσὼν εἰς διενέξεις τινὰς μετὰ [τ]οῦ Φενελῶνος ὡς συμμεριζομένου τὰς μυστικὰς διδασκαλίας τῆς Guyon, κατεμήνυσεν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ὅστις τὸν [ἐ]μοίρασε διὰ τῆς ἐξορίας. Ὁ Βοσσουέτος διετήρησε μέχρι [τ]έλους τῆς ζωῆς αὐ τοῦ ὅλην τὴν ὀραστικὴν δύναμιν τοῦ νοός του, ἡ [δ]ὲ περιμέλεια αὐτοῦ πρὸς τὴν μελέτην εἶνε ἀπίστευτος. Μετὰ τὸν [δ]εῖπνον αὐτοῦ ὕπνον, ὅστις διήρκει περίπου 4 ὥρας, ἠγείρετο καὶ [ἐ]ν τὴν προσευχήν του ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος μέχρις οὗ ὁ ὕπνος [τ]ὸν ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ παύσῃ τὰς ἐργασίας του. Ἐξηκολούθησε [οὕ]τως τὸν βίον τοῦτον μέχρι τῆς πλέον προχωρημένης αὐτοῦ ἡλ[ι]κίας καὶ ἐτελεύτησε τὸ 1704 ἐκ λιθιάσεως. Ὁ διακεκριμένος [οὗ]τος ἐπίσκοπος διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ θελήσεως ἐκτελῶν [τ]ὰ ὑπὸ τῆς θέσεώς του ἐπιβαλλόμενα ὑψηλὰ καθήκοντα, [ἠ]ναγκάσθωσε νὰ συγγράψῃ τόσα ὠφέλιμα συγγράμματα καὶ εἰς τὸν [ὀ]λίγον καιρὸν νὰ ἀποκτήσῃ τόσην μάθησιν, ὥστε μόλις θὰ [τ]ις νὰ ἐνοήσῃ πῶς ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ πᾶν ὅ τι ἔμαθε [ἢ] νὰ γράψῃ πᾶν ὅ τι συνέταξε. Παρεκτὸς τῶν ῥηθέντων συγγρ[αμ]μάτων συνέγραψε καὶ πλεῖστα ἄλλα, ἀποτελοῦντα 62 τόμους [εἰ]ς [8]ο δημοσιευθέντα ἐν Παρισίοις μετὰ τὸν θάνατον αὐτ[οῦ].

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βοσσουέτος Ἰάκωβος Βενέδικτος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΠΛΙΞΗΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ σελ. 126).

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΟΘΩΝΟΣ.

Ποθοῦντες νὰ συντελέσωμεν τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν φώτων καὶ τὴν πρόοδον τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας ἐκ τοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ὡρισμένου κεφαλαίου τῆς οἰκογενείας ἡμῶν, προσφέρομεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον, τὸ ἐθνικὸν τοῦτο κατάστημα, ἐξ οὗ προσδοκᾶται ταῦ πολιτισμοῦ καὶ φωτισμοῦ ἡ ἐξάπλωσις ἐφ' ἅπασαν τὴν Ἑλληνικὴν φυλήν, τρεῖς χιλιάδας δραχμὰς ἐτήσιον εἰσόδημα, δαπανηθησομένας ἐπὶ δωδεκαετίαν διὰ τῆς σ. συγκλήτου κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Α'. 2400 δρ. κατ' ἔτος πρὸς συντήρησιν 4 ἐνδεῶν ὁμογενῶν, ἐκλεγομένων διὰ διαγωνισμοῦ ὑπὸ ἐπιτροπῆς, διοριζομένης ἑκάστοτε ὑπὸ τῆς συγκλήτου· προτιμωμένων ἐν γένει ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀναδειχθῶσιν, ὅτι ἔχουσι πλέον τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς προσόντα·

α. Νὰ ἔχωσι σῶας καὶ ὑγιεῖς τὰς διανοητικὰς καὶ σωματικὰς αὐτῶν δυνάμεις, νὰ ἦνε εὐφυεῖς, ἐπιμελεῖς, χρηστοὶ τὰ ἤθη καὶ ἐνδεεῖς.

β. Νὰ ἔχωσι τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐγγραφὴν

Αθήνα Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φὴν εἰς τὸ τῶν φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου μητρῷον, ἢ νὰ ἦνε ἤδη ἐγγεγραμμένοι εἰς αὐτό·

γ'. Νὰ ἦνε προωρισμένοι ὁ μὲν εἷς τούτων εἰς τὴν τῆς Θεολογίας σπουδήν· ὁ ἕτερος εἰς τὴν τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν· οἱ δὲ ἄλλοι δύω εἰς τὴν τῆς φιλολογίας ἐν γένει, ἰδίως δὲ τῆς Ἑλληνικῆς·

δ'. Νὰ ἦνε οἱ μὲν δύω ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, εἰ δυνατόν· οἱ δὲ ἄλλοι δύω ἐκ τῆς μὴ ἐλευθέρας Ἑλλάδος· μὴ ὑπαρχόντων δὲ τοιούτων, λαμβάνονται ἀδιαφόρως ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ εἰρημένα προσόντα ὁμογενῶν.

Ἡ χορηγία αὕτη ἐκ δραχμῶν 50 κατὰ μῆνα εἰς ἕκαστον θέλει ἀρχεσθαι μετὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν των· ἀλλὰ δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἐπεκταθῇ πέραν τῆς τετραετίας· ὀφείλουσι δὲ οἱ λαμβάνοντες ταύτην νὰ παρουσιάζωσι μετὰ τὸ τέλος ἑκάστης ἐξαμηνίας ἀποδεικτικὰ ἐπιμελείας παρὰ τῶν ἀνηκόντων καθηγητῶν· καὶ κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου σχολαστικοῦ ἔτους νὰ ἐξετάζωνται περὶ τὰ ὁποῖα ἐδιδάχθησαν μαθήματα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παρὰ τῶν καθηγητῶν των. Ἐὰν δέ τις τούτων ἀποδειχθῇ ἀμελὴς περὶ τὰς σπουδάς του ἢ ἄλλως πως ἀνάξιος, ἡ συγκλητος νὰ ἔχῃ δικαίωμα ν' ἀφαιρῇ ἀπ' αὐτοῦ τὴν διδομένην χορήγησιν καὶ νὰ ἐκλέγῃ κατὰ τὸν ἀνωτέρω ῥηθέντα τρόπον ἀντ' αὐτοῦ ἄλλον·

Β'. 600 δὲ δραχμὰς κατ' ἔτος πρὸς βραβευσίν τινων ἐκ τῶν διακριθησομένων φοιτητῶν τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς. Εἰς ἕκαστον τούτων, ὅστις ἤθελε λαβεῖ τὸν ἀνώτατον βαθμὸν διπλώματος, μετὰ τὰς γενικὰς ἐξετάσεις θέλει δίδεσθαι βραβεῖον δραχμῶν 100. Τοῦ ποσοῦ τούτου πᾶν περίσσευμα θέλει χρησιμεύσει εἰς βράβευσιν ἢ πρὸς ἔκδοσιν διδακτικῶν συγγραμμάτων, κριθέντων παρὰ τῆς συγκλήτου ὡς χρησίμων εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ πανεπιστημίου καὶ εἰς τὴν γενομένην ἐν τούτῳ διδασκαλίαν. Ἡ σύγκλητος θέλει ἀποφασίσει τὸ ἄξιον βραβεύσεως σύγγραμμα τοῦ τοιούτου εἴδους καὶ τὸ ποσὸν τῆς βραβεύσεως, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ γίνῃ αὕτη πρὶν ἢ ζητηθῇ καὶ ληφθῇ προηγουμένως ἡ ἔγκρισις ἡμῶν.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς δωδεκαετίας ἐπιφυλατόμεθα, ἐὰν τότε τὸ κρίνωμεν εὔλογον, νὰ τροποποιήσωμεν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ πάντοτε ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας. Ὁ ἐνταῦθα συγγενὴς ἡμῶν ὁ Κ. Ν. Νοταρᾶς θέλει πληρώνει εἰς ὑμᾶς κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστου ἔτους τὴν μνησθεῖσαν ποσότητα (3000), προερχομένην ἐκ τοῦ κεφαλαίου 50,000 δραχμ. ἐπὶ τούτῳ διαχωρισθέντος καὶ κειμένου ὑπὸ τόκον παρὰ τῆς ἐν Λονδίνῳ Ἰωνίδαις.

Θέλοντες νὰ συνδράμωμεν καὶ πρὸς πλουτισμὸν τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης, κατ' ἰδίαν δὲ πρὸς ἀπόκτησιν τῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ πανεπιστημίου χρησίμων βιβλίων, ἐπληρώσαμεν εἰς τὸν ἀξιότιμον Ἔφορον αὐτῆς 10,000 δραχμὰς ἐπὶ ῥῳ τὸ μὲν κεφάλαιον νὰ μένῃ ἀνέπαφον, ἐκ τοῦ τόκου δὲ ν' ἀγοράζωνται βιβλία, τὰ ὁποῖα ἡ σύγκλητος ἤθελε κρίνει ἀναγκαῖον.

Εὐέλπις ὅτι αἱ συνεισφοραὶ ἡμῶν θέλουσιν ἐγείρει ἐπαινετὴν ἁμίλλαν καὶ παραμυθίαν μεταξὺ τῶν ἀναξίως δεινοπαθούντων ἐνδεῶν σπουδαστῶν καὶ συντελέσει πραγματικῶς εἰς τὴν ἀ[illegible] πτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ νοός, ὑποσημειοῦμαι μὲ τὸ προσῆκον σέ[illegible]

Ἐν ὀνόματι τῆς οἰκογενείας Ἰωνιδῶν

Α. Κ. ΙΩΝΙΔΗΣ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Δεκεμβρίου 1844.

Ἀριθ. πρ. 1343.

Δ. 652.

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΟΘΩΝΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ Α. Ν. ΓΟΥΔΑΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ.

Ἡ ἀκαδημαϊκὴ σύγκλητος, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν [illegible] Μαΐου τ. ε. ἀναφορὰν ὑμῶν, δι' ἧς ὑποβάλλοντες εἰς αὐτὴν [illegible] παρ' ὑμῶν ἐπεξεργασθεῖσαν μετάφρασιν τοῦ ἐγχειριδίου τῆς [illegible] κτικῆς παθολογίας τοῦ Χ. Βιλχ. Οὐφελάνδου, ἐζητήσατε ν' [illegible] νεμηθῇ εἰς ὑμᾶς ἡ παρὰ τῆς φιλογενοῦς οἰκογενείας τῶν Ἰ[illegible] δῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν καταγινομένων εἰς σύνταξιν διδακτ[illegible] καὶ ὠφελίμων συγγραμμάτων προσδιορισθεῖσα χρηματικὴ [illegible] γία, θεωρήσασα, ὅτι τὸ πόνημα τοῦ Οὐφελάνδου ἀνήκει εἰ[illegible] ἀξιολογώτερα τοιούτου εἴδους συγγράμματα καὶ ἡ εἰς τὴν [illegible] λαίαν δημοσίευσιν αὐτοῦ θέλει συντελέσει εἰς τὴν εἰσαγωγὴν [illegible] διάβασιν τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τῆς Ἱπποκρατικῆς ἰατρικῆς μεθ[illegible] παρατηρήσασα δὲ προσέτι, ὅτι ἡ παρ' ὑμῶν φιλοπονηθεῖσα μ[illegible] φρασις ἔγινε μετὰ τῆς προσηκούσης γνώσεως τῆς ἐπιστ[illegible] καὶ ἱκανῆς περὶ τὴν γλῶσσαν ἀκριβείας, ἐνέκρινε νὰ χορηγ[illegible] εἰς ὑμᾶς ὁλόκληρον τὸ διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος εἰς βράβευσιν [illegible] των καὶ ὠφελίμων πονημάτων προσδιωρισμένον ποσόν, συνιστ[illegible] εἰς δραχμὰς ἑξακοσίας.

Ἀναγγέλλοντες εἰς ὑμᾶς εὐχαρίστως τὴν ἀπόφασιν ταύτη[illegible] συγκλήτου, πεποίθαμεν, ὅτι, βλέποντες τοὺς κόπους ὑμῶν [illegible] γνωριζομένους, θέλετε προθυμηθῇ νὰ πλουτίσητε τὴν ἰατρ[illegible] φιλολογίαν καὶ μὲ ἄλλα ἐπωφελῆ πονήματα.

Τὸ ἀνωτέρω ποσὸν θέλει πληρωθῇ εἰς ὑμᾶς παρὰ τοῦ [illegible] ματέως τοῦ πανεπιστημίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Νοεμβρίου 1845.

Ὁ Πρύτανις

Θ. ΜΑΝΟΥΣΗΣ.

Ἀριθ. πρωτ. 218

Δ. 97

Ο ΠΡΥΤΑΝΙΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΟΘΩΝΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΥΡΙΟΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΝ Ν. ΓΟΥΔΑΝ.

Τὴν αἴτησιν περὶ τῆς βραβεύσεως τῆς φιλοπονηθείσης [illegible] μῶν μεταφράσεως τῶν Στοιχείων τῆς γενικῆς παθολογίας [illegible] ἐν Παρισίοις καθηγητοῦ κυρίου Σχιμέλου ἐκ τῆς προσηκ[illegible]

Ακαδημία Αθηνών - Κεντρική Βιβλιοθήκη

ως εἰς τὸ πανεπιστήμιον ἐτησίου συνδρομῆς παρὰ τῆς φιλογενεστάτης τῶν Ἰωνιδῶν οἰκογενείας ὑπέβαλον εἰς τὴν ἀκαδημιακὴν σύγκλητον· ἡ δέ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τοῦ συγγράμματος καὶ τὴν ὠφέλειαν, ἥτις θέ ει προκύψει ἐκ ταύτης εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ πεπεισμένη περὶ τῆς ἀκριβείας τῆς μεταφράσεως, ἔκρινεν αὐτὴν ἀξίαν βραβεύσεως καὶ ἠτήσατο, δυνάμει τοῦ ἀπὸ 23 Δεκεμβρίου 1844 δωρητηρίου ἐγγράφου, παρὰ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν τὴν ἐπὶ τούτῳ ἔγκρισιν.

Λαβόντες δὲ ἤδη αὐτήν, κοινοποιοῦμεν ὑμῖν ὀπισθογράφως καὶ συγχαίρομεν ὑμᾶς διὰ τὴν ἐκ νέου βράβευσιν τῶν ἔργων ὑμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Σεπτεμβρίου τοῦ 1847.

Ὁ Πρύτανις

Α. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΕΒΑΣΤΗΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΟΘΩΝΟΣ.

Ἔλαβον τὸ ὑπ' ἀριθ. 161 καὶ ἡμερομηνίαν 14)26 Ἰουνίου ὑμέτερον ἔγγραφον, δι' οὗ προτείνεται ἐν ὀνόματι τῆς Ἀκαδημιακῆς Συγκλήτου, ἵνα βραβευθῇ μὲ δραχμὰς ἑξακοσίας ἐκ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς τῆς οἰκογενείας ἡμῶν, καὶ σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην τοῦ ἀπὸ 23 Δεκεμβρίου δωρητηρίου καὶ ἡ ἑτέρα ὑπὸ τοῦ Διδάκτορος Κυρίου Α. Γούδα μετάφρασις τῶν στοιχείων τῆς Φυσικῆς Παθολογίας τοῦ περιφήμου Καθηγητοῦ τῆς ἐν Παρισίοις Ἰατρικῆς σχολῆς Κυρίου Σχομέλου.

Προθυμούμενος νὰ ἐκφράσω τὴν παρὰ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰωνιδῶν ἔγκρισιν τῆς βραβεύσεως ταύτης, προσφέρω ἐνταυτῷ τὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὸν ὁποῖον καταβάλλει ἡ Σεβαστὴ Σύγκλητος ζῆλον ὑπὲρ τῆς προαγωγοῦ χρήσεως αὐτοῦ τοῦ δωρήματος, ὅπερ εὔχομαι νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔκδοσιν πολλῶν ἐπωφελῶν συγγραμμάτων. Μένω μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ.

Ἐκ Παρισίων τὴν 31 Ἰουλίου 1847.

Α. Κ. ΙΩΝΙΔΗΣ.

Τὰς εὐεργεσίας τοῦ Ἰπλιξῆ ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ βίου αὐτοῦ περιέγραψε καὶ ἕτερος δοκιμώτερος ἡμῶν συγγραφεὺς καὶ ῥήτωρ ὁ κύριος Ἀλέξανδρος Ρίζου Ραγκαβῆς ἐν ἐπικηδείῳ λόγῳ. Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα καὶ ἄριστα ἐκπεφρασμένα εἰσὶ καὶ μέχρι κεραίας ἀληθῆ, διὰ τοῦτο προτιμῶμεν νὰ παραλάβωμεν αὐτὰ κατὰ γράμμα, ὅπως περιεγράφησαν ὑπὸ τοῦ κυρίου Ραγκαβῆ.

«Ἐν τῇ αὐτονόμῳ Ἑλλάδι εἶδεν ὁ Ἰπλιξῆς, λέγει ὁ ῥήτωρ, τὸ κατάστημα ἐγερθέν, μέγα τοῦ ἔθνους φρατόριον, σύμβουλον καὶ θεσμὸν τῆς ἁπανταχοῦ Ἑλληνικῆς κοινωνίας· ἑστίαν, ἀφ' ἧς ἔμελλε προέλθειν τὸ φῶς μέχρι τῶν ἀπωτάτων ἐσχατιῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὀχυρὸν φρούριον κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον τῆς παιδείας κατὰ τοῦ σκότους· καὶ αἰσθανθεὶς ὅτι τὸ πανεπιστήμιον εἶνε ἡ κιβωτὸς τῶν φιλτάτων τοῦ ἔθνους ἐλπίδων, ἐνεκολπώθη αὐτὸ καὶ τῷ ἐδαφίλευσε πᾶσαν εὐεργεσίαν. Καὶ τρισμυρίας μὲν δραχμὰς ἐδωρήσατο πρὸς ἀνέγερσιν τῆς μιᾶς αὐτοῦ πτέρυγος, ἀφοῦ καὶ ἄλλων ὁμογενῶν προὐκάλεσεν ὑπὲρ αὐτῆς δωρεὰς· μυρίας δὲ δραχμὰς κατέθεσεν, ὅπως ἀπὸ τῶν αὐτῶν πλουτίζηται ἡ βιβλιοθήκη· πεντακισχιλίας δέ, ὅπως ἐπίσης ἀπ' αὐτῶν ἐκτρέφωνται ἀεννάως τέσσαρες ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ὑπότροφοι· καὶ ὀκτακισχιλίων δραχμῶν τόκους προώρισεν εἰς ἐκτύπωσιν διδακτικῶν συγγραμμάτων, ἐκτὸς ὅτι ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη ἐχορήγει ὑποτροφίαν εἰς εἴκοσι σπουδάζοντας νέους καὶ εἰς εἴκοσι νέας.

»Καὶ εἰς ἄλλα δὲ καταστήματα ἐκτείνων τὰς ἀγαθοεργίας του, ἐν μὲν Πειραιεῖ ἀνήγειρε διὰ τετρακισμυρίων δραχμῶν τὸ ἤδη ὑπάρχον ὡραῖον δημοτικὸν σχολεῖον· ἐν δὲ Κέῳ πὶ ὀκταετίαν ἐμισθοδότησε διδάσκαλον ὅτ' ἐκπαίδευσιν τῶν κορασίων· εἰς τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἑταιρίαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη συνεισέφερεν ἀνὰ τετρακοσίας κατ' ἔτος δραχμάς· καὶ εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐπὶ δεκαετίαν ἀνὰ τριακοσίας· δωρησάμενος καὶ τὴν ἐν Κηφισίᾳ οἰκίαν του, τιμωμένην δραχμῶν μυρίων καὶ διςχιλίων· ἔτι δὲ μυρίας δραχ. κατέβαλεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἁγίας Εἰρήνης, καὶ πολλὰς ἄλλας καὶ ἀδρὰς βοηθείας εἰς ἄλλους ἱεροὺς τοῦ Κράτους ναούς.

Ἀλλ' ὁ εὐρὺς τοῦ πατριωτισμός, μὴ ἀναγνωρίζων τὰς πολιτικὰς διακρίσεις, ἐδέχετο πάντα τόπον, ὑφ' Ἑλλήνων οἰκούμενον, ὡς ἀδιαίρετον τῆς εὐποιΐας του σταδίον. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ πόλει τῆς γεννήσεώς του ἀνήγειρε κατὰ τὸ Νεοχώριον μεγαλοπρεπὲς σχολεῖον ἀλληλοδιδακτικὸν καὶ Ἑλληνικὸν καὶ ἐπροίκισεν αὐτὸ διὰ γαιῶν καὶ κτημάτων, ὥστε διὰ τῆς ἀπὸ τούτων προσόδου νὰ συντηρῆται ἐσαεὶ καὶ νὰ μισθοδοτῶνται πάντες οἱ ἀναγκαῖοι διδάσκαλοι, χορηγῶν συγχρόνως, ὁ ἐλεήμων καὶ φιλόπτωχος οὗτος, εἰς πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς ἐνδεεῖς οἰκογενείας τοῦ χωρίου ἐκείνου ὅλου τοῦ ἔτους αὐτῶν τοὺς ἄνθρακας καὶ ἐνδύματα. Αὐτόθι δὲ οὐ μόνον διὰ τῆς ἐπιρροῆς του διεπραξατο παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν τῆς ἐπὶ τὸ ἀξιοπρεπέστερον ἀνοικοδομήσεως τοῦ ἀρχαίου καὶ περιφήμου ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἐν ᾧ ἡ παράδοσις διηγεῖται θαυματουργόν τινα γενομένην διαμαρτύρησιν ἐπὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ πολλὰς κατέβαλε ποσότητας καὶ ἄλλους ἔπεισε νὰ καταβάλωσιν ἄλλας πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ λαμπροῦ καὶ ἐν ὀρθομαρμαρώσει σήμερον ἐμπρέποντος ἐκείνου ναοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπεριόριστος ἐλευθεριότης του καὶ ἡ περίνοιά του τῷ εἶχον περιγράψει μεγίστην ὑπόληψιν παρὰ τοῖς συμπατριώταις του, διὰ τοῦτο ὅλων τῶν τοῦ ἔθνους δημοσίων πραγμάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει προεκαλεῖτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νὰ μετέχῃ· καὶ οὕτως ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ σώσῃ τὴν περιουσίαν τοῦ Ἀγίου Τάφου καὶ πολλὰς οἰκογενείας, ὧν ἡ ὑπαρξις ἀπ' αὐτῆς ἐξηρτᾶτο, ἀπὸ ἐπικειμένην καταστροφήν. Διότι ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως κληθεὶς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς περιουσίας ταύτης ὡς ταμίας καὶ μέλος καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἐν σχεδὸν ἐντελεῖ πτωχεύσει, κατώρθωσε καὶ τὰς βαπάνας νὰ περιστείλῃ καὶ τὰ εἰσοδήματα νὰ δεκαπλασιάσῃ καὶ ἐντὸς δέκα ἐτῶν ν' ἀπαλλάξῃ τὸ ἱερὸν κατάστημα ἀπὸ τὸν ἀπειλοῦντα κίνδυνον. Κατώρθωσε δὲ ταῦτα διὰ τῆς μεγάλης του βεβαίως φρονήσεως καὶ ἐπιδεξιότητος, ἀλλὰ συγχρόνως, τίς οὐκ ἔστι νὰ ἀμφιβάλλῃ; καὶ διὰ θυσιῶν ἐκ μέρους

Τοιοῦτος ἦν ὁ ἀπεριόριστος, ὁ οὐδεμιᾶς θυσίας φειδόμενος πατριωτισμὸς τοῦ Ὑπλιξῆ. Τοιαύτην ἔτρεφεν ἀγάπην ἡ καρδία τοῦ ἐκ ταπεινῶν ὁρμηθέντος υἱοῦ τούτου τοῦ Βυζαντίου πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ Ἕλληνας. Καὶ μή τις ὑπονοήσῃ ὅτι ὁ ζῆλός του εἶχε τὴν ματαιοφροσύνην ὑποβολέα ἢ ὅτι ἐξῆπτετο ὡς ὠκύμορος φλὸξ ἐνθουσιασμοῦ στιγμιαίου· οὐχί! ἦτον λελογισμένος, εἰλικρινὴς καὶ ἀκλόνητος. Δυσπιστῶν οὐχὶ πρὸς ἑαυτόν, ἀλλὰ πρὸς τὴν τύχην, ἥτις φέρει τῶν ἀνθρώπων τὰ πράγματα καὶ μάλιστα τὰ τῶν ἐμπόρων, ἅμα εἶδεν ἑαυτὸν κάτοχον μεγάλης περιουσίας, ἀπεράσισε μέγα μέρος αὐτῆς, ὅσον προσδιώριζε πρὸς περίθαλψιν τῆς πατρίδος, νὰ θέσῃ ἐν ἀσφαλεῖ, ἐντὸς τῶν περιπετειῶν, εἰς ἃς ἐδύνατο νὰ ὑποκύψῃ αὐτός, καὶ ἐσχημάτισε πρὸς τοῦτο ἐν Λονδίνῳ τὸ λεγόμενον φιλανθρωπικὸν κατάστημα, εἰς ὃ κατέθηκε κατ' ἀρχὰς μὲν δέκα, ἔπειτα δὲ δεκαπέντε χιλιάδας λιρῶν. Καὶ πολλάκις μὲν ἡ ἀμφίρροπος πλάστιγξ τοῦ ἐμπορίου ἔκλινεν ἔκτοτε ἐντὸς τῶν χειρῶν του, καὶ πολλάκις τῷ συνέπεσε νὰ ἴδῃ πάλιν σχεδὸν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ἄλλοτε γνωστόν του τῆς πενίας πυθμένα, ἀλλ' ἡ ἱερὰ ἐκείνη ποστίτης ἔμενεν ἀνέπαφος πάντοτε ἢ μετωχετεύετο μόνον εἰς τοὺς αὐλακας, δι' ὧν ἤρδευε τοὺς λειμῶνας τῆς ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Πολλάκις λαμβάνομεν τὴν πικρὰν πεῖραν ὅτι αἱ καλαὶ πράξεις δὲν ἀνταμείβονται πάντοτε ἐπὶ γῆς, περιμένουσι τοῦ μάρτυρος τὸν εὐκλεέστερον στέφανον. Ἀλλ' οὐχὶ οὕτως ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ὁ Κωνσταντῖνος Ἰωνίδης ἔλαβεν ὡς εἷς τις καὶ ἄλλος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὸ ἔπαθλον τῶν ἀγαθῶν ἔργων του. Ἦν δὲ τοῦτο πρῶτον ἡ ἐνδόμυχος ἐκείνη χαρά, ἡ πρὸς οὐδεμίαν παραβαλλομένη τρυφὴν τοῦ ἀγαθοεργοῦντος, ἡ ἀποπνεομένη ὡς εὐγενὲς ἄρωμα ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀγαθοεργίας του· ἔπειτα δὲ αἱ γενικαὶ εὐλογίαι, ὁ γενικὸς σεβασμὸς καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη, ὑφ' ὧν πανταχοῦ συνωδεύετο καὶ ἠκολουθεῖτο, καὶ ἣν ἐθεώρησεν ἑαυτοῦ ἔργον τὸ πανεπιστήμιον νὰ ἐκφράσῃ πανδήμως· προσέτι ἡ συναίσθησις ὅτι καταλείπει ὀπίσω του ἀξίους υἱοὺς καὶ ἱκανοὺς νὰ αἰσθανθῶσι τὴν εὐγένειαν τοῦ ἔργου του καὶ προθύμους νὰ τὸ ἐξακολουθήσωσι· καὶ τέλος αἱ τιμαὶ καὶ αἱ ἀναγνωρίσεις τῶν πατριωτικῶν δωρεῶν του, αἵτινες δημοσίως τῷ ἐδαψιλεύθησαν. Οὕτως ἡ μὲν Κυβέρνησις τῆς Α. Μ. τῷ ἀπένειμε τὴν ἐπίσημον ἀμοιβὴν τοῦ σταυροῦ τῶν ταξιαρχῶν τοῦ βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτῆρος· ἡ δὲ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρία τὸν κατέγραψε μετὰ τῶν εὐεργετῶν της· καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ ἔστησεν εἰς τὴν τῆς Ἀκροπόλεως ἄνοδον, εἰς τόπον ἐπιφανέστατον, στήλην λιθίνην, ἐφ' ἧς ἐνεχάραξε τό τε ὄνομα καὶ τὴν δωρεὰν αὐτοῦ εἰς μνήμην αἰώνιον (1).

(Ἐκ τῶν Παραλλήλων βίων Α. Ν. Γούδα τόμ. Γ'.)

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 115).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Μόλις παρῆλθον ὀκτὼ ἡμέραι ἀφ' ἧς ἐποχῆς συνέβησαν τὰ ἀνωτέρω, καὶ τις ἀγγελιαφόρος, ὅστις, ὡς ἐλέγετο, ἔφερε σπουδαιοτάτας εἰδήσεις, ἔκρουσε τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ Ἰωάννου σχάλη. Καὶ οὗτος μὲν ἦτο ἀπὼν· ἀλλ' ἡ Ἰωάννα δὲν ἠθέλησε νὰ ἀνοίξῃ. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ μὲν εἶχε μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ μάθῃ τί τὸν ἔφερεν ἐκεῖ, οὗτος δὲ δὲν εἶχε τὴν αὐτὴν περιέργειαν νὰ κρύψῃ, ἡ Ἰωάννα ἔμαθε μετ' οὐ πολύ, ὅτι ὁ σύζυγός της ἐκαλεῖτο εἰς τὸ Ἀλκαζὰρ τῆς Σεβίλλης, κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως. Μόλις ἤκουσε τὴν εἴδησιν ταύτην, εἴδησιν ἥτις ἐφόβισε τὰς προφητείας της, καὶ ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἠσθάνθη μεγάλην ταραχὴν τοιαύτην, ὥστε ὁ ἄγνωστος ἠναγκάσθη νὰ τὴν καθησυχάσῃ, βεβαιώσας αὐτὴν ὅτι, κατὰ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον ὁποῖον εἶχεν ὁ δὸν Πέτρος, ὅταν τῷ ἔδωκε τὴν διαταγὴν νὰ ἔλθῃ νὰ ζητήσῃ τὸν σύζυγόν της, ἐνόμιζεν ὅτι ἐδύνατο νὰ τὴν βεβαιώσῃ, ὅτι δὲν ἔτρεχεν οὗτος κανένα κίνδυνον. Καὶ ὅμως ἡ Ἰωάννα ἦτο πάντοτε ἀνήσυχος, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Πασχάλης μετὰ τοῦ υἱόν του.

Ὁ χωρικὸς ἤκουσε τὴν καταπτοήσασαν τὴν γυναῖκά του εἴδησιν μὲ τὴν συνήθη του ἀταραξίαν· ἤκουσεν ὅ,τι τῷ εἶπεν ὁ ἀγγελιαφόρος μὲ τὴν γαλήνην ἀνθρώπου μηδεμίαν ἔχοντος ἔγνοιαν μὴν νὰ μεμφθῇ ἑαυτόν, καὶ ἐπειδὴ τὸ εἶπον ἦτο ἔτοιμον, προσκάλεσε νὰ καθήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ζητήσας μόνον νὰ φάγῃ πρῶτον καὶ νὰ ἀλλάξῃ.

Ὁ Πασχάλης ἔφαγε μὲ τὴν συνήθη του ὄρεξιν, ἀλλ' ἡ Ἰωάννα δὲν ἠδυνήθη νὰ φάγῃ· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἐμμανουὴλ, ὅστις ὡμοίαζεν καθ' ὅλα τὸν πατέρα του, δὲν κατώρθωσε νὰ μὴ αἰσθανθῇ ἀνησυχίας τινάς. Τελειώσαντος τοῦ δείπνου, ὁ Πασχάλης ἐσηκώθη εἰς τὸν θάλαμόν του καὶ μετὰ μικρὸν ἐπανῆλθε, φορῶν τὰ καλύτερά του ἐνδύματα, διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ.

Ἡ ὥρα ἐκείνη ὑπῆρξε φοβερὰ ἡ Ἰωάννα ἤρχισε νὰ ἐλαττώνεται, ἀναπράζουσα ὅτι ἤθελε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ὅτι συνέβαινεν νὰ τὸν θανατώσωσι, καὶ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ καθῆκόν της ἦτο νὰ μὴ χωρισθῇ ἀπὸ αὐτόν. Τέλος πάντων μετὰ πολλὰς προσπαθείας ὁ Πασχάλης κατώρθωσε νὰ πείσῃ, ὅτι ζητοῦσα νὰ ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτοῦ ἐζήτει τὸ ἀδύνατον. Τότε ἐξεπλώθη ἡ δυστυχὴς ἐπὶ τοῦ σκίμποδος καὶ ἔκλαυσε τὰς χεῖράς της καὶ ἐκβάλλουσα τρομερὸς φωνὰς ἔκραζε σχάλης γνωρίζων ὅτι ὁ παροξυσμὸς οὗτος ἦτο τὸ τέλος τῆς ἀγωνίας, ἐστράφη πρὸς τὸν Ἐμμανουήλ, ὅστις ἦτο γονυκλινὴς πλησίον τῷ ἐσύστησε νὰ διατηρῇ τρία τινά, ὅτι καὶ ἂν ποτε τὸν ἐχωρίσωσι νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν βασιλέα καὶ νὰ μὴ ἀφήσῃ ποτὲ τὴν μητέρα του· ἐπομένως τὸν ηὐχήθη ὅ,τι ἐπιθυμοῦσε καὶ παραδοὺς αὐτῷ τὴν Ἰωάννην ἐξῆλθε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀγγελιαφόρου.

Δύο ἵπποι τοὺς ἐπερίμενον, καὶ εἰς μὲν τὸν ἕνα ἀνέβη ὁ ἀγγελιαφόρος, εἰς δὲ τὸν ἄλλον ὁ Πασχάλης· καὶ ἐπειδὴ ἐφάνησαν ἐξαίρετοι Ἀνδαλουσιακοὶ ἵπποι, ἐντὸς δύο ὡρῶν ἔφθασαν εἰς τὴν Σεβίλλην.

Ἀξιωματικός τις ἐπερίμενεν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως ὁ ἀγγελιαφόρος παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν Πασχάλην, καὶ ἀφοῦ ἀνεχώρησαν εἰς Ἀλκαζάρ. Καὶ μὲν ὁ ὀρεινὸς ἠσθάνετο τὴν καρδίαν εἰς τὰ ὦτα, τῆς καρδίας τὸν βλέπων τὴν ἀμεταστρεπτον ῥιπλοκὴν τῆς ὑποθέσεως· ἀλλὰ στηριζόμενος εἰς τὴν πατρι-

(1) Ἴδε Νέαν Πανδώραν, τόμον Γ'. σελ. 453—454.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

…ν, ὅτι δὲν ἔπραξε κακόν, διετήρησε τὸ σύνηθες εἰς αὐτὸν σο…ρὸν καὶ γαλήνιον ἦθος. Ὁ ἀξιωματικὸς τὸν εἰσήγαγεν εἰς με…γαλοπρεπὲς δωμάτιον, χωρὶς νὰ τῷ εἰπῇ οὔτε λέξιν· τὸν προσε…κάλεσε νὰ περιμείνῃ ἐκεῖ καὶ ἀπεσύρθη μόνος. Πολὺ δὲν παρῆλθε, καὶ μυστικὴ τις θύρα ἠνοίχθη, εἰς ἣν εἶδεν ὁ Πασχάλης ἕνα τῶν …ων νέων, τοὺς ὁποίους εἶχε ξενίσει πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν, τὸν ξαν…θκαμον.

— Ἰωάννη Πασχάλη, τῷ εἶπεν οὗτος μὲ σεβασμὸν ἀλλὰ ἤ…ιαν τρόπον. Ἐνθυμεῖσαι ὅτι, ὅταν σ' ἀπεχαιρέτισα, σοὶ ὑπεχέθην ὅτι γρήγορα θέλομεν πάλιν ἐνταμωθῇ.

— Τὸ ἐνθυμοῦμαι, ἀπήντησεν ὁ Πασχάλης.

— Ἐνθυμεῖσαι ὡσαύτως τὴν συνομιλίαν τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν ἐν ᾧ ἐβεπιναῦμεν, καὶ πῶς μὲ εἶπες τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐνεργεῖται εἰς τὴν Σιβυλλίαν ἡ δικαιοσύνη;

— Τὸ ἐνθυμοῦμαι, μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης Πασχάλης.

— Λοιπόν! ὁ βασιλεὺς ἐπληροφορήθη τὴν συνομιλίαν μας.

— Λυποῦμαι, αὐθέντα.

— Λυπεῖσαι; καὶ διὰ τί νὰ λυπῆσαι;

— Διότι ἕνῳ ἐξηκολούθουν μέχρι τῆς σήμερον νὰ φιλοξενῶ τοὺς βαπτόρους, θὰ ἀναγκασθῶ νὰ μὴ ὁμιλῶ τοῦ λοιποῦ μὲ εἰλικρίνειαν, ἀφοῦ αὐτοὶ τοὺς ὁποίους φιλοξενῶ ἀνταμείβουν τὴν ἐμπιστοσύνην μου διὰ τῆς προδοσίας.

— Ἔχεις δίκαιον, Πασχάλη, ἔχεις δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ ἄγνωστος, καὶ ἄτιμον θὰ ἦτο τοῦτο, ἂν τὰ πράγματα εἶχον ὅπως νομίζεις.

— Ἂν συνέβη ἄλλως, κύριε, περιμένω νὰ μὲ λύσετε τὸ αἴνιγμα αὐτό.

— Ἡ λύσις εἶνε εὔκολος· ὁ εἷς ἐκ τῶν ξένων, τοὺς ὁποίους ὑπεδέχθης εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἦτον ὁ ἴδιος ὁ Πέτρος.

— Ἂν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ἦτον ὁ ὁ Πέτρος, εἶπεν ὁ Πασχάλης γονατίζων τὸ γόνυ, τότε, Μεγαλειότατε, ὁ εἷς αὐτὸς ἦτον ἡ Μεγαλειότης σας.

— Πῶς τὸ γνωρίζεις;

— Εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἐκοιμήθητε ὑπῆρχε μία μόνη κλίνη· ἑκάστος λοιπὸν ἐσυμπέρανεν ἢ ὅτι οἱ δύο ξένοι θὰ κοιμηθοῦν μαζύ ἢ ὅτι θὰ πλαγιάσῃ εἰς τὴν κλίνην ὁ γεροντότερος. Ὅταν ἐγὼ ἐμβῆκα εἰς τὸν θάλαμον, ὁ μὲν νεώτερος ἦτο πλαγιασμένος, ὁ δὲ γεροντότερος ἐκοιμᾶτο ἐπάνω εἰς ὀρνίον· ἐκτοτε λοιπὸν δὲν ἐπίστευα ὅτι εἶσθε μέγας τις ἄρχων, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἐπίστευα ὅτι εἶσθε ὁ ἴδιος βασιλεύς.

— Καλά, εἶπεν ὁ ὁ Πέτρος, καλὰ εἶσαι καλὸς παρατηρητής. Ἔ, λοιπόν! ἀφοῦ ἔμαθες, ὅτι εἶμαι ὁ βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας, ὁ ὁ Πέτρος ὁ σκληρός, ὡς τὸν ὀνομάζουν, δὲν φοβεῖσαι ὅτι εὑρίσκεσαι ἐνώπιόν μου;

— Νὰ φοβηθῶ; καὶ διὰ τί νὰ φοβηθῶ, Μεγαλειότατε; δὲν φοβοῦμαι τίποτε εἰς τὸν κόσμον, ἐκτὸς νὰ ὑβρίσω τὸν Θεὸν ἢ νὰ προδώσω τὸν βασιλέα μου, μὴ λέγων τὴν ἀλήθειαν.

— Ἐπιμένεις λοιπὸν εἰς ὅ,τι εἶπες προχθές;

— Ἐπιμένω, Μεγαλειότατε.

— Γνωρίζεις ἐντοσούτῳ εἰς τί ἐκτίθεσαι ἂν ὅ,τι λέγουν περὶ ἐμοῦ εἶνε ψεῦδος;

— Γνωρίζω.

— Καὶ φρονεῖς πάντοτε ὅτι, ἂν εἶνε ἀδύνατον νὰ προλάβῃ τις ἓν κακούργημα, εἶνε δυνατὸν ὅμως πάντοτε νὰ τὸ τιμωρήσῃ;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε, εἶμαι πεπεισμένος περὶ τούτου.

— Ἀφοῦ δὲ δὲν ἐπιτυγχάνεται τὸ τοιοῦτον, εἰς τί ἀποδίδεις τὴν αἰτίαν;

— Εἰς τὴν διαφθορὰν τῶν ἀρχόντων.

— Μὰ τὸν ἅγιον Ἰάγον! εἶπεν ὁ βασιλεύς, εἶσαι ἀπτόητος μεταρρυθμιστής, καὶ ὑποθέτω ὅτι τὰ πράγματα θὰ ἦσαν διαφορετικά, ἂν παραδείγματος χάριν ἦσο πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως.

— Ἂν καὶ τοῦτο τὸ ὁποῖον λέγετε, Μεγαλειότατε, εἶνε ἀσεβὲς, δὲν διστάζω νὰ σᾶς ἐπιβεβαιώσω ὅτι πιστεύω καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον.

— Καὶ θὰ ἐξεπλήρονες τὰ χρέη σου μὲ ἄκαμπτον αὐστηρότητα!

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Καὶ ἂν ἀκόμη ἐκινδύνευες νὰ κάμῃς ἐχθρούς μερικοὺς ἐκ τῶν μεγάλων;

— Ἀφοῦ δὲν ἔχω ἀνάγκην τῆς φιλίας των, τί ἔχω νὰ φοβηθῶ ἀπὸ τὰ μῖσός των;

— Ὥστε καὶ διὰ τὸν βασιλέα αὐτὸν ἂν ἐπρόκειτο, δὲν θὰ ἐδειλίας νὰ κάμῃς κατ' οἶκον ἔρευναν;

— Πρῶτον εἶνε ὁ Θεός, εἶπεν ὁ Πασχάλης, μετὰ τὸν Θεὸν ὁ νόμος, καὶ μετὰ τὸν νόμον ὁ βασιλεύς.

— Ἀρκεῖ, ἀπεκρίθη ὁ ὁ Πέτρος. Καὶ καλέσας ὑπηρέτην τινὰ εἶπε δι' ἀργυρᾶς σφυρίγγος.

— Φέρε τοὺς Βαντικάτρους, εἶπε.

Καὶ εὐθὺς ἠνοίχθησαν αἱ θύραι καὶ ἄνθρωποί τινες, Βαντικάτροι ὀνομαζόμενοι εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ἰσοδυναμοῦντες πρὸς τοὺς καλουμένους δημαρχικοὺς παρέδρους (alderman) εἰς Ἀγγλίαν, ἐφάνησαν φέροντες τὴν στολὴν τῆς ὑπηρεσίας των.

— Κύριοι, τοῖς εἶπεν ὁ ὁ Πέτρος, πολλάκις ὁ πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως Δὸν Τελεσφόρος, παρέδη τὸ καθῆκόν του, χάριν ἑνὸς ἐπικειρίας. Ὁ ὁ Δὸν Τελεσφόρος δὲν εἶνε πλέον πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως. Ἰδοὺ ὁ διάδοχός του

Εἶπε, καὶ ἐδακτυλοδείκτησε πρὸς τὸν Ἰωάννην Πασχάλην.

— Τί λέγετε; ἀνέκραξεν οὗτος.

— Λέγω ὅτι ἀπὸ τὴν ὥραν ταύτην, Ἰωάννη Πασχάλη, εἶσαι πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως τῆς Σιβυλλίας, καὶ ὅτι ἕκαστος ὀφείλει νὰ σὲ σέβηται καὶ νὰ σὲ ὑπακούῃ.

— Ἀλλά, ἀνέκραξεν ὁ ὀρεινὸς ἐκπληκτος, δὲν συλλογίζεται ἡ Μεγαλειότης σας, ὅτι δὲν ἔχω τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα.

— Ἔχεις πλειότερον τι ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην ἡ ὁποία ἀποκτᾶται, διέκοψεν εἰπὼν ὁ βασιλεύς· ἔχεις προτερήματα, τὰ ὁποῖα σ' ἔδωκεν ὁ Θεός.

— Ἀλλὰ θὰ θελήσουν οἱ μεγάλοι νὰ μὲ ὑπακούσουν, νὰ ὑπακούσουν ἐμέ, ὄστις εἶμαι μηδέν;

— Θὰ σὲ ὑπακούσουν, μὰ τὴν ψυχήν μου· διότι θὰ τοὺς δώσω ἐγὼ τὸ παράδειγμα, ἐγὼ ὅστις εἶμαι ὁ μεγαλείτερος μεταξὺ τῶν μεγάλων. Ἀκούσατε λοιπὸν τί εἶπεν ἀκόμη ὁ βασιλεὺς αὐτὸς περιεδλήθη ὑπ' ἐμοῦ τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα· ἕκαστος ἂς φυλάξῃ τὴν

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κεφαλήν του, ἂν θέλῃ νὰ μὴ τὴν ῥίψω χαμαί· αὐτὴ εἶνε ἡ εὐχαρίστησις καὶ ἡ θέλησίς μου.

Βαθεῖα σιωπὴ διεδέχθη τοὺς λόγους τούτους, διότι οὐδεὶς ἠγνόει ὅτι πρὸ παντὸς ἄλλου ὁ βασιλεὺς ὃν Πέτρος ἤθελε νὰ ὑπακούεται. Κλητήρ τις παρέβωκεν εἰς τὸν Ἰωάννην Πασχάλην τὴν βάραν ἢ δικαστικὴν ῥάβδον, ἐνῷ εἷς ἄλλος τῷ περιέβαλε τὸν μὲ δέρμα λευκοϊκτίδος ὡραϊσμένον ἐρυθρὸν μανδύαν, σύμβολον τῆς νέας του θέσεως.

— Τώρα, κύριοι, εἶπεν ὁ ὃν Πέτρος, μεταβῆτε εἰς τὸν πλησίον θάλαμον· μετ' ὀλίγον ἔρχεται καὶ ὁ Πασχάλης καὶ σᾶς ἐνταμόνει· ὁδηγήσατέ τον εἰς τὸ δικαστήριον τῆς Κυβερνήσεως, ὅπου ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης θὰ ἀρχίσῃ τὰς συνεδριάσεις του, τὰς ὁποίας κανείς, ἀκούσατε, κανείς, οὔτε ἐγὼ αὐτὸς δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφύγωμεν, ἂν ζητηθῶμεν. Τώρα ὑπάγετε.

Ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἐξῆλθον κύψαντες εἰς σημεῖον ὑποταγῆς τὴν κεφαλήν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἔμεινε μόνος μετὰ τοῦ Ἰωάννου Πασχάλη.

. . . . . .

Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης, σήμερον εἶσθε μόνον Πέτρος ὁ δικαιοδότης· προσπαθήσατε νὰ μὴ γίνητε Πέτρος ὁ σκληρός.

Εἶπε καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ὑπῆγε νὰ εὕρῃ τοὺς Βαντικάτρους, οἵτινες ὡς εἴπομεν, τὸν ἐπερίμενον εἰς τὸν πλησίον θάλαμον.

(Ἕπεται συνέχεια.)

Ο ΑΝΕΛΘΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΑΔΟΥ
Ἢ
Ο ΚΑΤΑΒΥΘΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΙΒΩΤΟΥ(*).

Φίλτατέ μοι Ἀγαθόβουλε!

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἀναμένεις βεβαίως ἀπάντησίν μου διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς τὴν ἐπιστολήν σου, δι' ἧς πλήρης τρόμου διὰ τὸν κίνδυνον, ὃν ἴσως διέτρεξα μετὰ τῶν ἀτυχῶν συμπολιτῶν μου ἐκ τῆς καταβυθίσεως τῆς κατ' εὐφημισμὸν «Κιβωτοῦ», ζητεῖς συγχρόνως πληροφορίας περὶ τοῦ καταχθονίου τούτου δράματος, καὶ ἅμως προέκρινα νὰ σοὶ δώσω ταύτας διὰ τοῦ προσφιλοῦς «Μέντορος», καθόσον μάλιστα νομίζω, ὅτι ἀρηγούμενός τις τὸ δυστύχημα τοῦτο δύναται νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὁρίων μιᾶς κοινῆς ὁποισδήποτε καὶ φιλικῆς ἐπιστολῆς.

Οἱ φόβοι σου δὲν ἔτυχον ὅλως ἀβάσιμοι· ἦμην πραγματικῶς μεταξὺ τῶν 200 περίπου θεατῶν τῆς ἀθλίας κωμῳδίας, ἥτις ἐπέπρωτο νὰ καταλήξῃ εἰς τοσοῦτον φοβερὰν καὶ πραγματικὴν τραγῳδίαν ἐν τῷ παραθαλασσίῳ καφφενείῳ τῆς «Κιβωτοῦ».

Γνωρίζεις μεθ' ὑπόσης προθυμίας συνωθούμεθα ὑπὸ τὰ παραπήγματα τῶν Εὐρωπαίων ἐκείνων τυχοδιωκτῶν, οἵτινες δι' ἀηδιῶν μυρίων ἠξεύρουσι ν' ἀπογυμνόνωσι καὶ τοὺς πτωχοτέρους ἡμῶν οἰκογενειάρχας. Γνωρίζεις πόσον μᾶς τέρπει ἡ μεμολυσμένη τῶν καφφενείων ἀτμόσφαῖρα, πόσον μᾶς μαγεύουσιν αἱ Σειρῆνες τῶν ᾠδικῶν, ἔνθα πατέρες πολλάκις ὁδηγοῦσι τοὺς ἑαυτῶν υἱοὺς ἢ οὗτοι, διαφεύγοντες τὴν προσοχὴν τῶν ἐπισχολημένων μᾶλλον εἰς τὸ εἶδος τῶν βαλάνων καὶ τοῦ ὀπίου ἢ τὴν ἀνταφὴν αὐτῶν, σπουδάζουσι συγχρόνως καὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν κοινωνίαν ὑπὸ τὴν εὐαρεστοτέραν αὐτῆς ὄψιν.

Γνωρίζεις τέλος πάντων, ὅτι ἂν καὶ καθεκάστην δημιουργοῦνται συλλόγους καὶ καθιδρύομεν ἀναγνωστήρια, ταῦτα δὲν συμβιβάζονται ἢ ὑπὸ ὀλίγων ἁπλοϊκῶν, ματαιοπονούντων ἀνθρωπίσκων οἵτινες ζητοῦσι δῆθεν νὰ ἠθικοποιήσωσιν ὁλόκληρον κοινωνίαν, ἥτις οἶδε κάλλιον αὐτῶν ποῦ ἔγκειται τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν· ἥτις τέλος πάντων ἐγεύθη πρὸ πολλοῦ τοῦ ξύλου τῆς Γνώσεως.

Ἤδη δὲν θέλει σοὶ εἶναι ποσῶς παράδοξον, ὅτι ὁ μεγαλείτερος ἀριθμὸς τῶν θεατῶν ἀπετελεῖτο ὑπὸ ξένων καὶ ἐντοπίων Ἑλλήνων· ὀλίγοι Μωαμεθανοὶ ἐορταΐζοντες τὸ Βαϊράμ, ὀλιγώτεροι Ἑβραῖοι καί τινες Ἀρμένιοι, μεθ' ὧν τρεῖς Ἄγγλοι ναυτικοί, ἀπορροφοῦντο εὐθύμως εἰς τὴν διεθνῆ ταύτην ἑορτὴν τοῦ Χάρωνος.

Ἦτο σχεδὸν ἡ 10 ἑσπερινὴ ὥρα τῆς 28 Ἰανουαρίου. Κάθε μιᾶς τραπέζης μετὰ τεσσάρων φίλων ἐπίνομεν ἄθλιον οἶνον, ὅστις προκροτοῦντες τῆς ἀτυχοῦς «Ἀγγελικῆς» τὰ χοροσκιρτήματα.

Ἀπέναντι ἡμῶν οἱ Ἄγγλοι ναυτικοὶ διεσκέδαζον μὲ βρισιὲς εἰς τὰ πλάγια πέντε Μωαμεθανοὶ ἐρρόφων τὴν προσφιλῆ ρακήν.

Τὴν ἀθλίαν παντομίμαν εἶχε διαδεχθῆ κωμῳδία φρονήσεως, ὅτε τριγμὸς ἀνησύχησε τοὺς παρακαθημένους· τινὲς εἶπον *σεισμός*· ἄλλοι ἀπήντησαν *δὲν εἶνε τίποτε* καὶ τὰ πάντα καθησύχασαν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὕελός τις ἠκούσθη θραυσθεῖσα· μικρὰ ῥωγμὴ εἰσέδυσεν εἰς τὰς καρδίας πολλῶν γινωσκόντων, ὅτι πρότινων μερῶν πάσσαλοί τινες καὶ ξύλα εἶχον ἀφαιρεθῆ ἐκ τοῦ καφφενείου, προκειμένου νὰ κατεβασθῇ ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας τῆς προκυμαίας· ἐποιήσαντο δὲ τὸ σωτήριον τῆς ἀναχωρήσεως διάβημα. Οἰκογένειά τις ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, συγκειμένη ἐκ τῶν δύο καὶ δύο καὶ τριῶν τεκνίων, ὑπενδώσασα εἰς τοὺς κλαυθμηρισμοὺς αὐτῶν ἀνεχώρησεν ἐπίσης· οἱ δὲ λοιποὶ ἠρκέσθημεν νὰ ἐρωτῶμεν ἐκ περιεργείας μᾶλλον ἢ φόβου, τί συμβαίνει;

Οὐδὲν ἀποκρίνεται ὁ καφφεπώλης, μέθυσός τις ἔθραυσε ὕελον·—ἀρκεσθέντες εἰς τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ἀτυχοῦς πλανήτου, ὅστις ἐν τῇ φυλακῇ ἤδη κλαίει τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἰδίου ποτηρίου, ἐπροσέξαμεν ἐκ νέου εἰς τὴν κωμῳδίαν.

Εἶνε σπαραξικάρδιον! ἐνθυμοῦμαι τόσον ζωηρῶς τὸν κωμικόν, ὅστις αἰσθανθεὶς τὸν πρόδρομον τῆς καταβυθίσεως κλονισμὸν ἐπροσποιεῖτο ἀλλὰ χωρὶς νὰ ὑποπτευθῇ τὴν συμφοράν,

Κύριοί μου, λέγει, μετὰ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ κωμικοῦ σπασμοῦ, ἂς ἔχωμεν καὶ τὸν νοῦν μας, νομίζω ὅτι βυθιζόμεθα.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἀκριβῶς τριγμὸς φοβερὸς ἀκούεται· τὰ ῥάφια σβύνονται καὶ σύξυλον τῆς Κιβωτοῦ τὸ οἰκοδόμημα· ἐλισθήσαν ἐπὶ τοῦ πλείστου τῶν παρισταμένων βυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν ἐμπερικλεῖον ῥιγὴ πλέον ζεύγη ζώων μετὰ τοῦ κυρίου καὶ τῆς περιστερᾶς αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀνθρωπίνας ὑπάρξεις κατὰ σκληροτέρου θανάτου τὸ φάσμα.

(*) Κατὰ τὴν ἀφήγησιν φίλου μας τινὸς πράγματι διακινδυνεύσαντος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Ἀγνοῶ τί συνέβη ἀκριβῶς ἐν τῷ μεταξύ· εὑρέθην ἐντὸς ξυλίνου κλωβοῦ, πλέων εἰς τὸ ὑγρὸν αὐτοῦ ἔδαφος καὶ βλέπων ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν στέγην αὐτοῦ κατερχομένην βαρεῖαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.

Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν ἀγρίαν ἐκείνην κραυγὴν τοῦ φόβου, τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς ἀγωνίας, ἥτις εἰσέτι ὡσεὶ ἐξερχομένη τοῦ καταχθονίου ἐκείνου θεάτρου κατασπαράττει τὴν καρδίαν μου.

Σκότος βαθὺ συνέχεε τὰ πάντα φύρδην μίγδην πλέοντα ἢ καταβυθιζόμενα ἐν τῇ ἀπαισίᾳ ἐκείνῃ εἱρκτῇ τῆς καταστροφῆς.

Ἀνεμνήσθην ἐν μιᾷ στιγμῇ τῶν γονέων καὶ φίλων μου. ἀνεμνήσθην παντὸς ὅ,τι ἔχει ἡ καρδία ἡμῶν ἀγαπητὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ἀντὶ ἀπελπισίας θάρρος μὲ κατέλαβε· παλαίων μετὰ τοῦ θανάτου ἤλπιζα ὅτι θὰ τὸν καταβάλω· βλέπων πέριξ μου τόσους νεκροὺς ἤλπιζον ὅτι θὰ ἐπιζήσω.

Ἀπαλλαχθείς ἑνὸς ἀτυχοῦς, ὅστις κρατῶν μ' ἐκ τῆς χειρὸς ἐζήτει μεγαλοφώνως βοήθειαν, πνιγέντος μετ' ὀλίγον, ἠθέλησα κολυμβῶν νὰ φθάσω πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἀσθενὴς φωτὸς ἀκτὶς εἶχεν εἰσδύσει, ἀλλ' οἱ μὲν πόδες μου περιπλέκονται μεταξὺ κατακλιθέντων καὶ ἄλλων ἐπίπλων, αἱ δὲ κινήσεις μου παραλύονται ὑπὸ τῶν ἑτέρων ζητούντων ἐπίσης βοήθειαν, ἐνῷ πτώματα καὶ ἡμιθανεῖς πλέουσιν ἀδιακόπως ἢ διέρχονται ἐνώπιόν μου.

Μετ' ἀγῶνας, εἰς οὓς μόνον ἡ ἀπελπισία δύναται νὰ ἐνισχύσῃ τὸν ἄνθρωπον, ὁτὲ μὲν κατα βυθιζόμενος ὑπὸ τῶν κρατούντων με μέχρι τῆς ἰλύος τοῦ πυθμένος, ὁτὲ δ' ἐπανερχόμενος ἐξηντλημένος κ' ἐν ἀπελπισίᾳ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, κατορθῶ τέλος νὰ πλησιάσω τὸ φωτεινὸν σημεῖον τῆς ἐλπίδος μου.

Ἦτο παράθυρον, οὕτινος ὅμως ἡ διασταύρωσις ἦτο τόσον ἰσχυρά, ὥστε ὑπῆρξεν ἀδύνατον νὰ θραύσω αὐτὴν καὶ ῥιφθῶ δι' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐλευθέραν θάλασσαν· τὸ μέτωπόν μου θὰ φέρῃ ἐπὶ πολὺ τὰ ἴχνη τῆς ἐδυνηρᾶς ταύτης προσπαθείας.

Ἐν τούτοις αἰσθάνομαι τὰς δυνάμεις μου ἐξαντλουμένας, παρατηρῶ δοκόν τινα προσκεκολλημένην εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ ἀδιακόπως καταβυθιζομένου οἰκοδομήματος καὶ τείνω τὰς χεῖρας ὡς πρὸς σημεῖον σωτηρίας, κράζων εἰς τοὺς κρατοῦντάς με νὰ μὲ μιμηθῶσι, καὶ ἀπαλλάττομαι μὲν οὕτω τοῦ βάρους τῶν δύο δυσχίων, ἀλλὰ βλέπω τὴν στέγην ἐγγίζουσαν ἤδη τὴν κεφαλήν μου· κατήρχετο ὡς βαρεῖα τοῦ τάφου πλάξ, ἵνα καλύψῃ τὸν εὐρὺν ἐκεῖνον τάφον οἰμωζόντων εἰσέτι θυμάτων.

Ἐντὸς δευτερολέπτου τὸ πᾶν ἴσως καὶ δι' ἐμὲ θὰ ἀπώλετο. Ἐγκαταλείπω ὄθεν τὴν δοκὸν καὶ ῥίπτομαι πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὑπελόγιζον τὴν πρὸς τὴν γῆν ἔξοδον.

Οἱ θρῆνοι τῶν ἐπιζώντων ἠκούοντο ἀσθενέστεροι, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον σπαραξικάρδιοι· διασχίζων θάλασσαν πλήρη πτωμάτων φθάνω πρὸς τὸ μέρος τῆς πρὸς τὴν ξηρὰν θύρας· ἐκεῖ οἱ πόδες μου στηρίζονται ἐπί τινος σώματος, τὸ φῶς τῆς σελήνης μ' ἐνθαρρύνει, ἀναρριχῶμαι μικρόν, ἁρπάζω τὸ προστυχὸν καὶ ἀνέρχομαι πρὸς τὸ κεκλιμένον, ἀλλὰ μὴ βεβυθισμένον εἰσέτι ξύλινον ἔδαφος, ἔνθα ἀπαντῶ τὴν ἔνατον πλήθυν τῶν ἐπὶ τῷ μέρους τούτου εὑρεθέντων, ἣν ὅμως ἀπεχώρισε τῆς ξηρᾶς ἀκαταβύθιστον θαλάσσης διάστημα, μὴ ὑφισταμένης ἤδη τῆς μετ' ἐκείνης συγκοινωνίας.

Οὐχ ἧττον καὶ τὸ μέρος τοῦτο διέτρεχεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τῆς καταβυθίσεως τὸν κίνδυνον· μὴ γνωρίζοντες δὲ νὰ κολυμβῶσιν ἐδίσταζον νὰ ῥιφθῶσι ἐν τῷ ὕδατι, ἀναμένοντες μᾶλλον τὸν θάνατον ἢ σπεύδοντες πρὸς αὐτόν· ἐν τῷ διαβήματι ὅμως τούτῳ, ὅπερ θὰ εὐκόλυνε καὶ εἰς τοὺς πρὸς τὰ ὄπισθεν τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, ὑπῆρχε μεγαλειτέρα ἐλπίς.

Φανοί τινες καὶ ἄνθρωποι ἐφαίνοντο εἰς κίνησιν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς· οἱ κάτοικοι εἰδοποιηθέντες ἤδη ἔσπευδον εἰς βοήθειαν πανταχόθεν. Ῥίπτομαι εἰς τὴν θάλασσαν παροτρύνων καὶ τοὺς λοιποὺς νὰ μὲ μιμηθῶσι· πολλοὶ ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμά μου, ἀλλὰ διὰ τοὺς πρὸς τὰ ὄπισθεν ἦτο πλέον ἀργά... Ὅταν ἔφθασα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἀνέβλεψα πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τῆς καταστροφῆς, δὲν εἶδον ἢ θάλασσαν ἀφρίζουσαν καὶ οὐδέν τι πλέον. Ἡ Κιδωτὸς ὁλόκληρος ἐπὶ τοῦ ὑποβρυχίου Ἀραρὰτ ἐγένετο ἀφανὴς ἐντὸς λεπτῶν ὀλίγων.

Πλοιάριά τινα, φιλάνθρωποι καὶ ἀνδρεῖοι πολῖται, ἐν οἷς κατ' ἐξοχὴν διεκρίθη ὁ Κρὴς Χατζῆ Ἀναστάσιος, εἶχον ἤδη σπεύσει σώζοντες ὅσους ὑπῆρξε δυνατόν.

Φεῦ! πολλοὶ ἀνεζήτησαν εἰς μάτην φιλτάτας ὑπάρξεις καὶ ἀφῆκαν κραυγὰς γοερὰς, ὅπως ὁπόταν ἐπὶ τοῦ κεκλεισμένου τάφου ζητοῦμεν τὸ ὄν, ὅπερ ἀλλαχοῦ μόνον ἐλπίζομεν νὰ συναπαντήσωμεν.

Ἀπεσύρθην εἰς γωνίαν τινὰ καὶ γονυπετήσας μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐψιθύρισα:

Φαιδρὸς ὁ κόσμος μειδιᾷ εἰς τὸ μειδίαμά σου
τὸν περιβάλλ' ἡ ἄνοιξις εἰς ἕνα πρόσταγμά σου
κ' εἰς ἕνα ἄλλο πάλιν
Εἰς τῆς θυέλλης ῥίπτεται τὴν παγερὰν ἀγκάλην.

—

Μ' ἕνα σου λόγον τῆς ζωῆς γλυκὺ τῷ δίδεις πνεῦμα
Κ' ἐν ἀκαρεῖ τὸ ἀφαιρεῖς μ' ἓν τῆς ὀργῆς σου νεῦμα·
τῷ δίδεις ἀεννάως
σημεῖα τῆς ἰσχύος σου εἰς ἄβυσσον καὶ χάος.

—

Οἱ Οὐρανοὶ δεικνύουσι τὴν δόξαν, τὴν ἰσχύν σου,
καὶ τὰ πελάγη μὲ φωνὴν κυμάτων τὴν ὀργήν σου
συχνὰ μᾶς ἐνθυμίζουν.
Οἱ ἄνεμοι τὰ θεῖα σου προστάγματα κομίζουν.

—

Ἀλλ' ὁ θνητὸς τῆς γῆς αὐτῆς τὰ εἴδωλα λατρεύων
καὶ ἀντὶ Σοῦ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς σκιὰς δουλεύων
τοσάκις τ' ὄνομά σου
ἐξύβρισε περιφρονῶν τὰ τόσα θαύματά σου.

—

Πλὴν σὺ μεγάλης κ' ἰσχυρὸς ἀλλ' εὔσπλαγχνος συγχρόνως
τὸ τέκνον μὴ καταρασθῇς τοῦ ἀσεβοῦς αἰῶνος·
τὸ φῶς σ' εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του
διάχυσον, τὴν μετάνοιαν ἀπόστειλ' εἰς τὸν νοῦν του

Δημοτικό Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Τῆς μετανοίας δάκρυα ς' τοὺς πόδας σου νὰ χύσῃ
καὶ τῆς χειρός σ' ἀπανταχοῦ τὸν τύπον νὰ γνωρίσῃ,
καὶ τ' ὄνομά σου πάλιν
Ἡ γῆ νὰ ψάλλῃ μὲ φωνὴν ὡς πρώτερον μεγάλην.

Μετὰ ταῦτα ὑπῆγα νὰ ριφθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν γονέων μου, οὓς εὗρον ἡμιθανεῖς ἐκ τῆς λύπης των καὶ παράφρονας ἐξ ἀπελπισίας.

Τὴν νύκτα ταύτην ὑπῆρξε ἀδύνατον νὰ ἡσυχάσω. Κλείων τὸ ὄμμα εὑρισκόμην ἐν τῷ ζοφερῷ ἐκείνῳ ὑδατώδει κλωβῷ τοῦ Θανάτου, ἤκουον θρήνους καὶ οἰμωγάς, ἐπάτουν νεκρούς.

Ἅμα τῇ αὐγῇ ἐπέστρεψα εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς. Ἡ συγκίνησις εἶνε γενική, κοινὸν τὸ πένθος.

Χιλιάδες κατοίκων ἐπὶ τῆς προκυμαίας, ἐκ τῶν παραθαλασσίων ἐξωστῶν καὶ ἀπὸ τῶν λεμβῶν, αἵτινες περικυκλοῦσι τας ἐκβυθιστικὰς μηχανὰς τῆς προκυμαίας, ἔχουσι τὸ βλέμμα ἐστραμμένον ἐναγωνίως πρὸς τὸ μέρος, ἀφ' οὗ πτώματα ἀδιακόπως ἀνασύρονται.

Ὁ κρότος τῆς καταπιπτούσης ἁλύσεως ἀκούεται ὡς νεκροθάπτου ἐργαλεῖον· ἐπέρχεται εἶτα σιγὴ νεκρική, ἓν πτῶμα μετ' ὀλίγον ἀνασύρεται πελιδνόν, ἠρωτηριασμένον· ἀναγνωρίζεται . . . καὶ οἱ θρῆνοι τῶν συγγενῶν καὶ φίλων του ἀποσπῶσιν ἀφθονα τῶν θεατῶν τὰ δάκρυα.

Εἰς τὴν θέαν ἑνὸς τῶν πτωμάτων τούτων μοὶ ἐπῆλθε φοβερὸς διαλογισμός, Μικροῦ δεῖν καὶ ὡς αὐτὸ ἐκεῖ τὸ πτῶμα ἡ ἄλυσος αὐτὴ ἤθελε τώρα μ' ἀνασύρει δὲν θὰ ἐγκατέλειπον οὔτε χήραν γυναῖκα, οὐδὲ τέκνα ὀρφανά· ἀλλ' ὦ τῆς ματαιοφροσύνης, ὁποίαν ἀπληστίαν κ' ἐγωϊσμὸν καὶ ἰδιοτέλειαν θὰ ἐγκατέλειπον !

Εἶνε ἀναμφιβόλως διδακτικὴ ἡ συμφορά, ἔστω πικρὰ καὶ ἂν ὑπάρχῃ, διὰ τοὺς ἐπιλήσμονας τῆς ἀγνώστου ἐκείνης στιγμῆς, ἧς ἡ ἀνάμνησις ὀφείλει νὰ ὁδηγῇ τὰ βήματά μας πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν.

Φίλτατε Ἀγαθόδουλε, ἐπέπρωτο νὰ μὴ συγκαταριθμηθῶ μεταξὺ τῶν 50 περίπου πτωμάτων, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἀνευρέθησαν· εἴθε νὰ ἦσαν τὰ μόνα, ἀλλ' ἀναζητοῦνται καὶ τινες ἀκόμη ὑπὸ συγγενῶν καὶ φίλων.

Ἐπέπρωτο νὰ ἴδω καὶ τῆς ἡμέρας ταύτης τὸν Ἥλιον, ἀνελθόντα ἐκ τοῦ ᾅδου, οὗτινος τὸ σκότος ἐπί τινας στιγμὰς μὲ περιεκάλυφε, καί, ἀντὶ ἐν τῇ νεκροφόρῳ ἁμάξῃ, ἥτις ἀπὸ πρωΐας σήμερον διατρέχει τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ἡμῶν ὑπὸ τὰς πενθίμους σημαίας τῶν προξενικῶν ἀρχῶν, παρευρέμενος νὰ κατακλινθῶ τόσον προώρως εἰς τοὺς ἀναπορρύκτους κόλπους του, νὰ σὲ ἀπευθύνω καὶ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἣν σχεδιάζων διὰ μαύρου κηροῦ ὑπενθυμίζω μετὰ σοῦ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀναγνώστας τοῦ «Μέντορος» ὅτι ὁ θάνατος μοὶ ὡρίθυρισεν εἰς τὸ οὖς ἐν τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης: « *Γρηγορεῖτε· οὐ γὰρ οἴδατε τὴν ὥραν . . . . .* »

Ἐν Σμύρνῃ τὴν 30 Ἰανουαρίου 1873.

Μ. Δ. ΣΕΙΖΑΝΗΣ.

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΙ Ο ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

Ὅτε ὁ Μέντωρ πρὸ τεσσάρων περίπου ἐτῶν (ἴδε Μέντ. ἔτος Δ' σελ. 199 καὶ 250) ἔβλεπε νύξιν περὶ τῶν σχολείων του λαοῦ τῆς ἐπίστευέ ποτε, ὅτι τὰ ὄνειρά του ἔμελλον σήμερον νὰ πληρωθῶσιν; Τὰ τότε γραφόμενα ἐφάνησαν πρὸς πάντας μὲν τοὺς ἀναγνόντας αὐτὰ καλὰ καὶ ἅγια, ἀλλὰ χειμαιρικὰ διὰ δύο λόγους κυρίως, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ὁ καὶ κυριώτερος ἦτο ὅτι ὁ λαὸς ἡμῶν πολὺ δὲν ἤθελεν ἀπορασίσει, ἀρίνων τὰ καταγώγια τῆς ἀργίας (ἵνα μή τι ἄλλο εἴπωμεν), ἵνα προσέλθῃ εἰς τὰ τοιαῦτα σχολεῖα· ὁ δὲ δεύτερος, αἱ πολλαὶ καὶ ποικίλαι δυσκολίαι τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ ὑπερνικήσῃ τις διὰ τὴν ἵδρυσιν καὶ εὐόδωσιν τῶν τοιούτων σχολείων. Ταῦτα προβλέπων καὶ ὁ Μέντωρ, καταλήγων τὴν τοιαύτην πραγματείαν, ἔλεγε «Κάμετε ἀρχὴν καὶ ὁ Θεὸς θὰ βοηθήσῃ διὰ τὰ περαιτέρω». — Τίς ἐπίστευε, εἴπομεν καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὁ Μέντωρ, ὅστις ἐκ πείρας εἶχε γνωρίσει τὴν φιλομάθειαν τοῦ λαοῦ ἡμῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν εὐγένειαν καὶ φιλογένειαν τῆς μεσαίας καὶ ἀνωτέρας τάξεως τῆς Σμυρναϊκῆς κοινωνίας ἀφ' ἑτέρου, τὸ ἐπίστευε καὶ διὰ τοῦτο, σπουδάζων καὶ εὐχὴ πολλὰ ζῶν, ἔρριψε τότε εἰς τὸ μέσον πρὸς μελέτην καὶ σπουδὴν τῶν δυναμένων νὰ πραγματοποιήσωσι τὴν ἰδέαν ταύτην.

Εἰς τὰ ὄντως εὐγενῆ καὶ Χριστιανικὰ αἰσθήματα τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου ἐπ φυλάττετο ἡ πάντων λόγου ἀνωτέρα τιμὴ τῆς συστάσεως τῶν σχολείων τοῦ λαοῦ· τιμὴ ἥτις ἀντανακλᾷ οὐ μόνον ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἡμῶν ὅλης ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου. Ὁπόσα δὲ καὶ ὁποῖα τὰ ἐκ τῆς ἐμφρονος διευθύνσεως τῶν τοιούτων σχολείων ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ πρὸς ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν ἡμῶν καλὰ καὶ τυφλῷ δῆλα.

Βεβαίως ἡ τῶν τοιούτων σχολείων ἵδρυσις δὲν σημαίνει καὶ τὴν παγίωσιν αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ μόνης δύναται νὰ προκύψῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα· διότι αὕτη δεῖται καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ *δαπάνης οὐ σμικρᾶς*. Θέλομεν ἐρωτᾷ ἀμφιβολία, ὅτι οἱ σχόντες τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συστάσεως αὐτῶν εὐθύμως θέλουσιν ἀποθαρρυνθῇ ἐκ τῶν δυσκολιῶν, αἵτινες συνεχῶς παρουσιάζονται παντὶ ὠφελίμῳ ἔργῳ κατὰ τὴν ἔναρξιν αὐτοῦ· ἀλλὰ, ἀναμιμνησκόμενοι τὸ ἀρχαῖον λέγειαν «Θεῖς πόνους πάντα τ' ἀγάθ' οἱ θεοὶ» πρὸς τὴν παγίωσιν οὗ ἀνεδέξαντο κοινωφελοῦς ἔργου.

Θέαμα, οὗτινος συγκινητικώτερον καὶ θυμηδέστερον σπανίως δὲν ἡ Σμύρνη, παρίσταται ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τῆς κά. λ. μ. Καὶ οἱ περιεργείας χάριν ἐπισκεφθέντες τὰ σχολεῖα τοῦ λαοῦ ἠσθάνθησαν συγκίνησιν καὶ χαρὰν βλέποντες ἐντὸς μὲν αὐτῶν περὶ τοὺς θεσσαράκοντα εἰς τὸ ἓν καὶ περὶ τοὺς ἑκατὸν εἰς τὸ ἄλλο ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς παιδικῆς μέχρι τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας εὐτάκτους καὶ κοσμίως ἀναμίξ παρακαθημένους καὶ διδασκομένους ὑπὸ διδασκάλων, τῶν μὲν ἐξ ἐπαγγέλματος, τῶν δὲ μαθητευόντων εἰσέτι εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς καὶ ἄλλων πρὸ πολλοῦ ἀποχαιρετισάντων τὸ ἐδώλιον τοῦ μαθητοῦ καὶ ἐπιδοθέντων εἰς διάφορα βιοποριστικὰ ἐπαγγέλματα, ἁπάντων ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου· ἔξωθεν δὲ αὐτῶν ἄλλους τόσους συνωθου-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χανίων

μένους καὶ θερμῶς παρακαλοῦντας ὅπως καὶ αὐτοὶ ἐγγραφῶσι μαθηταί.

Περιττὸν θεωροῦμεν ἵνα προτρέψωμεν τοὺς εὐκαταστάτους τῶν ἡμετέρων ἡμῶν ὅπως διὰ *σπουδαίων δωρημάτων* ἐνθαρρύνωσι καὶ ὑποστηρίξωσι τὸν Σύλλογον εἰς τὸ ὅσον ἀξιέπαινον τοσοῦτον καὶ χαλεπὸν ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις τοῦτο ἔργον· διότι εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι οὐδὲ παρ' ἡμῖν ἐλλείπουσι Ζωγράφοι καὶ Ζαρύραι καὶ οἱ τοιοῦτοι, οἵτινες μόνον εὐκαιρίαν ἀνέμενον ὅπως ἀναραιῶσιν· ἤδη δὲ τῆς εὐκαιρίας δοθείσης πύδεμία ἀμφιβολία ὅτι θέλουσιν ἀνατείλει ἐπὶ τοῦ τῆς εὐποιΐας ὁρίζοντος τῆς Σμύρνης. Ἐμψύχωσι ἀπὸ μέσης καρδίας ὅπως ἡ Θεία Πρόνοια, ἐξ ἧς πᾶν δώρημα τέλειον, τὰ μὲν ἀξιώτερα Μέλη τοῦ Συλλόγου, ἅτινα οὐδὲ κόπων οὐδὲ δαπάνης ἐφείσθησαν πρὸς ἵδρυσιν τῶν τοιούτων ὠφελιμωτάτων καθιδρυμάτων, ἐνισχύῃ εἰς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα, ὃν εὐτολμως ἀξιεπαίνως ἀνέλαβον, τοὺς δὲ προωρισμένους ἵνα ἐρέψωσι τοὺς ἀγλαοὺς καρποὺς τῶν φυτωρίων τούτων φωτίσῃ ἵνα καταβάλλωσι τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸν ζῆλον, ἅτινά εἰσιν ἀπαραίτητα πρὸς τὴν ἐκ τῶν τοιούτων σχολείων ὠφέλειαν —ἀμέσως θέλομεν παρακολουθήσει τὴν πορείαν αὐτῶν, ἐπιφυλασσόμενοι ὅπως ἐπανέλθωμεν προσεχῶς· διότι οὐδὲν βεβαίως λανθάνει ὅτι ἡ παρώσις τῶν τοιούτων σχολείων θέλει προσθέσει μίαν ἐκ τῶν ὡραιοτέρων σελίδων, αἵτινες θὰ στολίσωσι τὴν ἱστορίαν τῆς πάλαι καὶ νῦν κλεινῆς Σμύρνης.

ΟΙ ΣΠΟΓΓΟΙ.

Ὁ σπόγγος εἶνε προϊὸν φυσικὸν τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὡς ἐκ τῆς χρήσεώς του· ἀλλ' οἱ φυσιογράφοι εἰσέτι δὲν ἐσχημάτισαν ἰδέαν ἀκριβῆ περὶ τῆς φύσεώς του. Τῶν ἀρχαίων οἱ μὲν ἔλεγον αὐτὸν ζῶον, οἱ δὲ φυτόν, οἱ δὲ οὐδέτερον καὶ ἄλλοι ἀμφότερα, ἤτοι ζωόφυτον χρησιμεῦον ὡς κατοικία εἰς ζωύρια, ἐλευθέρως ἐν αὐτῷ εἰσερχόμενα καὶ ἐξερχόμενα. Τῶν σημερινῶν οἱ περισσότεροι ἐκ συμφώνου ταξιθετοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸ βασίλειον τῶν ζώων, τοῦ ὁποίου κατέχει τὴν κατωτάτην βαθμίδα, ἤτοι ἀποτελεῖ τὴν ὁμοταξίαν τῆς συνομοταξίας τῶν ἀκτινωτῶν λεγομένων ἢ ζωοφύτων.

Ἐκ πρώτης ὄψεως διακρίνονται ἐν τῷ ζῶντι σπόγγῳ καθ' ἣν σπογγιὰν ἐξαχθῇ τοῦ ὕδατος δύο οὐσίαι ὅλως διάφοροι. Ἡ πρώτη εἶνε εἶδός μύκητος γλοιώδους, ὅστις ἐμπεριέχει τὴν δευτέραν· ἡ δευτέρα εἶνε πηκτώδης οὐσία, ἥτις διατρυπᾶται ὑπὸ πόρων καὶ ἀγωγῶν διαπερωμένων ἀκαταπαύστως ἀπὸ ὕδωρ καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναπτύσσεται πλῆθος νημάτων κερατίνων καὶ στιχούν ὁμοῦ μὲν χαλκικῶν ὁτὲ δὲ τιτανικῶν, ἅτινα διακείμενα ἐν εἴδει διατεταρουμένων δεσμίδων ἀποτελοῦσιν εἶδός τι στερεᾶς κρηπίδος.

Ὁ ἐν χρήσει σπόγγος εἶνε καθαρισμένος ἀπὸ τὸν μύκητα, ὁ ὁποῖος τὸν ἐμπεριεῖχε, καὶ ἀπὸ τὰ χαλικικὰ ἢ τιτανικὰ μόρια, τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον ἐντός του· ἐπομένως δὲν συνίσταται εἰμὴ ἀπὸ μέσου τοῦ ἰνώδους καὶ συμπεπιεσμένου ὑράσματος, ἤτοι τῆς πηκτώδους οὐσίας, περὶ ἧς ἄνωθι ἐλάμεν.

Ὅλοι οἱ σπόγγοι εἰσὶν ὑδρόβιοι, οἱ μὲν θαλάσσιοι, οἱ δὲ ἐν τῶν γλυκέων ὑδάτων. Οἱ πρῶτοι ζῶσι προσκεκολλημένοι ἐπὶ διαφόρων σωμάτων εἰς βάθος 25—100 ποδῶν, ἔνθα ἡ θάλασσα εἶνε πάντοτε ἤρεμος. Αἱ μορφαὶ των εἰσὶ πολυειδεῖς· τινὰ δὲ τῶν συνήθων ὀνομάτων αὐτῶν, ὡς χειρόκτιον τοῦ Ποσειδῶνος, θαλασσία σάλπιγξ, χειμερινὸν τῶν χειρῶν περικάλυμμα (manchon), λαμπὰς κ.τ.λ. δίδουσιν ἐν μέρει ἰδέαν τούτου. Διαφέρουσιν ἐπίσης κατὰ τὸ ὕψος, διότι οἱ μὲν μένουσι πάντοτε μικρότατοι, οἱ δὲ ὑψοῦνται μέχρι δύο μέτρων.

Οἱ ἐν χρήσει σπόγγοι εὑρίσκονται ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ, τῷ Μεξικανικῷ κόλπῳ, τῇ Μεσογείῳ, τῇ Ἐρυθρᾷ, ταῖς θαλάσσαις τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Αὐστραλίας, καὶ τῷ Βορείῳ ὠκεανῷ. Οἱ ἐν τῷ Μεξικανικῷ καὶ τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ ἁλιευόμενοί εἰσι μακρεῖ καὶ χονδροί, οἱ δὲ ἐν τῇ Μεσογείῳ λεπτότεροι καὶ ἐν γένει καλλιτέρας ποιότητος.

Οἱ σπόγγοι ἀποτελοῦσιν ἄρθρον τοῦ ἐμπορίου ἀρκούντως ἄξιον λόγου καὶ διαιροῦνται εἰς δύο κλάσεις, ὧν ἡ πρώτη ἐμπεριέχει τοὺς κοινοὺς σπόγγους καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς 22 εἴδη, ἡ δὲ δευτέρα τοὺς ἐλλεκτοὺς καὶ ἀριθμεῖ 34 εἴδη.

Ἡ παρ' ἡμῖν ἁλιεία τῶν σπόγγων ἀπὸ Βηρυτοῦ μέχρις Ἀλεξανδρέττας ἐνεργεῖται παρὰ τῶν Συρίων καὶ τῶν Ἑλλήνων. Ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Μάϊον καὶ διαρκεῖ μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου, καθ' ὅσον ἀρχὰς τοὺς Συρίους, ἐνῷ οἱ Ἕλληνες ἀσχολοῦνται εἰς αὐτὴν μόνον μέχρις Αὐγούστου. Ἐπιβαίνοντες συνήθως ἀνὰ 15 ἢ 20 εἰς γαΰλους (σαικολέβας) προσορμίζονται εἰς τοὺς λιμένας τῆς Σιδῶνος, Βηρυτοῦ, Τριπόλεως, Ἀνταράδου, Λαοδικείας καὶ ἄλλους, εἰς οὓς ἅμα ἀφιχθῶσιν ἀφοπλίζουσι τὰς γαύλους αὐτῶν καὶ ἐνοικιάζουσι παρὰ τῶν ἐγχωρίων λέμβους ἁλιευτικάς. Τούτων ἑκάστη φέρει τέσσαρας ἢ πέντε ἀνθρώπους, οἵτινες ἀλληλοδιαδόχως καταδύονται. Ὁ δύτης φέρει μάχαιραν κοπερὰν, δι' ἧς ἀποσπᾷ τὸν σπόγγον ἀπὸ τοῦ βράχου, ἐφ' οὗ ὑπάρχει προσκεκολλημένος.

Οἱ Πελοποννήσιοι καὶ ἰδίως οἱ Ὑδραῖοι ἁλιεύουσι τοὺς σπόγγους κατὰ τρόπον ὅλως διάφορον. Δὲν καταδύονται, ἀλλὰ ἐνεργοῦσι τὴν ἁλιείαν διὰ καμάκων, εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὁποίων ὑπάρχει κρεάγρα (τσεγκέλι) καὶ παρ' αὐτῇ σάκκος δικτυωτός. Ἡ κρεάγρα ἀποσπᾷ, ὁ δὲ σάκκος δέχεται τὸν σπόγγον. Ἡ θάλασσα πρέπει νὰ ἦνε ἤρεμος· διασκοπίζεται δὲ ἅμμος βεβαμμένη ἐν ἐλαίῳ, δι' οὗ καθαρίζεται ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος ὥστε νὰ διακρίνεται καλῶς ὁ πυθμὴν καὶ οἱ ἐν αὐτῷ σπόγγοι. Ὁ τρόπος οὗτος κοπιάζει ὀλιγώτερον τοὺς ἁλιεῖς, ἀλλὰ τὸ δυστύχημα εἶνε ὅτι δι' αὐτοῦ συχνάκις ἐξάγονται οἱ σπόγγοι ἐσχισμένοι· δι' αὐτὸ καὶ πωλοῦνται 30 ταῖς 100 ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων.

Διὰ καταδύσεως ἁλιεύονται σπόγγοι καὶ ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ παρὰ τῶν Ἀράβων· πωλοῦνται δὲ εἰς τοὺς ἐν Ἀδένῃ Ἄγγλους ἢ ἀποστέλλονται εἰς Αἴγυπτον. Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ Μεξικανικῷ κόλπῳ παρ' Ἱσπανῶν, Ἀμερικανῶν, Ἄγγλων· καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖ οἱ σπόγγοι αὐξάνουσιν εἰς ἀβαθῆ μέρη, ἁλιεύονται πολὺ εὐκολώτερον ἢ ἐν τῇ Μεσογείῳ.

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἁλιείαν οἱ σπόγγοι θλίβονται, κατακτυποῦνται ἐπὶ πλακῶν καὶ ἔπειτα πολλάκις ἐντὸς θαλάσσης ὕδατος καὶ ἐπειτα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σμύρνας

Σπογγαλιεῖς τοῦ Συρικοῦ πελάγους.

ἐντὸς γλυκέος ἐπανειλημμένως ἀνανεουμένου, μέχρις οὗ καθαρισθῶσιν ἀπὸ τῆς βλαίνης. Μετὰ ταῦτα τοὺς διαπερῶσι διὰ θερμοῦ ὕδατος, ἵνα λείψῃ ἀπ' αὐτῶν ἡ θυσωδία, τὴν ὁποίαν ἔχουσιν ἕνεκα τῶν ἐν τῷ ἰνώδει ὑφάσματι ἐμπερικεκλεισμένων ζωϋφίων.

Ἀγνοεῖται εἰσέτι καὶ πόσον ζῶσιν οἱ σπόγγοι καὶ καθ' ὁποίαν ταχύτητα αὐξάνουσι. Γνωστὸν εἶνε μόνον ὅτι δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἁλιεία αὐτῶν εἰς τὰ αὐτὰ μέρη, ἀπὸ τῶν ὁποίων πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐξ ὁλοκλήρου εἶχον ἁλιευθῇ.

Εἰς τὴν σπογγαλιείαν ἰδίως ἀσχολοῦνται οἱ κάτοικοι τῶν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀνηκουσῶν νοτίων σποράδων, περὶ μιᾶς τῶν ὁποίων, τῆς Καλύμνου, μεταφέρομεν ἀπὸ τῆς «Πρόοδου» τὰ ἑπόμενα.

Η ΝΗΣΟΣ ΚΑΛΥΜΝΟΣ.

Ἡ νῆσος Κάλυμνος, μία τῶν σποράδων, κατοικεῖται ὑπὸ λαοῦ ναυτικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ, ἀγαλλομένου ἐπὶ τῇ πρόδῳ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Οἱ Καλύμνιοι ἐπισκέπτονται πολυαρίθμοι τοὺς τῆς Κρήτης αἰγιαλοὺς διὰ τὴν σπογγαλιε'αν, πληρόνουσι δὲ ὡς τέλος ἐπὶ τούτῳ 3,000 λίρας τουρκικὰς ἐτησίως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπισκέπτονται τήν τε Βεγγάζην, ἔνθα πληρόνουσι ὡς δασμὸν 7,500 λίρας καὶ τὰς λοιπὰς τῆς Ἀφρικῆς παραλίας, ὡς καὶ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Καραμανίαν. Ἀληθὲς ὅτι οἱ Καλύμνιοι εὑρίσκουσιν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῶν Μαύρων πλείονα φιλοξενίαν ἢ ἀλλαχοῦ. Εἰς διηνεκεῖς διατελοῦσιν ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Σύρου, Σμύρνης, Τεργέστης, Μασσαλίας, Παρισίων καὶ Λονδίνου. Διατρέχουσιν εἰς μέγαν ἀριθμὸν τὴν Ἰταλίαν, Γερμανίαν καὶ Ρωσσίαν· ἐσχάτως δὲ μετέβησαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀμερικήν. Γνωστοί εἰσιν ἐν Κῷ, ἐν Ῥόδῳ, ἐν Νεγρῳ, ἐν Ἀττάλιᾳ καὶ ἐν διαφόροις ἄλλοις τόποις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὡς καθηγηταὶ καὶ ἰατροὶ τοῦ πανεπιστημίου καὶ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς τῶν Ἀθη-
Ἐπειδὴ δὲ μέχρι τῆς τοῦ πρωτοκόλλου ὑπογραφῆς ἀπήλα-
τελείας σχεδὸν ἀνεξαρτησίας, κατώρθωσαν νὰ ἀναπτύξωσι τὸ
μαντικὸν ἐμπόριον· συντηροῦσιν ἰδίοις ἀναλώμασι τρία δημο-
σχολεῖα ἀρρένων, ἓν παρθεναγωγεῖον καὶ δύο προκαταρκτικὰ
σχολεῖα, καλῶς διωργανισμένα. Ἔχουσι δύο φαρμακεῖα δια-
ρούμενα ὑπὸ τῆς κοινότητος, ἐν οἷς τὰ φάρμακα δίδονται δωρεὰν
εἴς τε τοὺς πλουσίους καὶ πένητας, ἐγχωρίους ἢ ξένους. Τὸ
τοιοῦτον εἶνε ἀξιομίμητος πρόοδος, ἣν δυστυχῶς οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ,
καθόσον γνωρίζομεν, εὑρίσκει τις. Ὑπάρχουσιν ἐν Καλύμνῳ τρεῖς
ἰατροὶ καλῶς πληρονόμενοι ὑπὸ τῆς κοινότητος. Κατὰ τοὺς ἀρ-
χαίους χρόνους οἱ ἰατροὶ διετηροῦντο ἐν Αἰγύπτῳ, κατὰ τὸν Δι-
δωρον τὸν Σικελιώτην, δαπάνῃ τῆς πολιτείας.

Οἱ Καλύμνιοι κατεσκεύασαν διὰ πτυχιούχου μηχανικοῦ ἁμ-
ξωτὴν ὁδόν, δι' ἣν ἐδαπανήθησαν 1200 λίραι. Πρὸς τὰ γαλλικὰ
κεφάλαια καὶ τὰς σπογγιτικὰς μηχανὰς ἀντέταξαν καπαλικὸν
κὴν ἐνεργητικότητα καὶ μέγα ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα, ἡ δὲ φυ-
λὴ αὕτη πολὺ ὠφέλιμος ὑπῆρξεν αὐτοῖς.

Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατώρθωσαν ν' ἀγοράσωσι τὰ περὶ τὴν Κῶ
λυμνον ἔρημα νησίδια καὶ νὰ γείνωσιν ἰδιοκτῆται ἐκτεταμένων
πεδιάδων ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, εἰς ἃς ἀποστέλλουσι συμπολίτας
πρὸς καλλιέργειαν αὐτῶν.

Καὶ τοι δεκακισχίλιοι μόλις ὄντες κατεσκεύασαν τετρακισχι-
λίας οἰκίας, ὧν πολλαὶ εἰσιν ἐκ Τηνίου μαρμάρου καὶ ἀνηγέρ-
θησαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν πεπαιδευμένων ἀρχιτεκτόνων. Ἐνὶ λόγῳ
κατέστησαν τὴν νῆσον αὐτῶν πρωτεύουσαν τῶν Σποράδων, καὶ
τὰς πληροφορίας τοῦ κυβερνήτου τοῦ γαλλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου
«Φορβέν.»

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλ. Κήρυκος.)

Η ΕΝ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΙ ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ «ΠΟΝΤΟΣ»

Ἐν σελ. 187 τοῦ Β'. τομ. τοῦ Μέντορος, κατὰ πρῶτον, ποιούμενοι λόγον περὶ τῆς Μετοχικῆς ταύτης Τραπέζης, εἴχομεν δημοσιεύσει τὰ τῆς τελετῆς τῆς τρίτης ἐπετηρίδος αὐτῆς. Λίαν δὲ ἡδόμενοι σήμερον καταχωρίζομεν καὶ τὸν κατὰ τὴν 6 Ἰανουαρίου 1873 ἐκφωνηθέντα λόγον τοῦ ἤδη διευθύνοντος τὴν Τράπεζαν ταύτην κ. Δ. Κ. Κωνσταντινίδου κατὰ τὴν πέμπτην ἐπετήριον αὐτῆς ἑορτὴν ἐν πολυπληθεῖ ὁμηγύρει, συνελθούσῃ ἐπὶ τῇ ἐκκυβούσει τοῦ πρὸς ὄφελος τοῦ νεοβλήτου παρθεναγωγείου ἐνεργηθέντος λαχείου ἐκ τετρακισχιλίων γραμματίων πρὸς πέντε φράγκα ἕκαστον.

Ἐκ τῆς λογοδοσίας ταύτης ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς βλέπομεν ὅτι τὸ κεφάλαιον αὐτῆς κατὰ τὴν λήξασαν ἤδη ἐτησίαν περίοδον ηὐξήθη ἀπὸ 352638. 40 εἰς 543784. 15· ὥστε οὐδὲν ἔχομεν ἢ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς ὑπὲρ τῆς ἔτι μεγαλειτέρας προόδου τῆς εὐωφελοῦς ταύτης ἐπιχειρήσεως ἐγκαρδίους εὐχὰς ἡμῶν, ν' ἀποδώσωμεν αὖθις τὸν δίκαιον ἔπαινον πρὸς τοὺς ἀόκνους καὶ πολυγενεστάτους διευθυντὰς αὐτῆς κ. κ. ἀδελφοὺς Κωνσταντινίδας καὶ νὰ ἐπιστήσωμεν καὶ πάλιν τὴν προσοχὴν τῶν φίλων ἀναγνωστῶν ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοῦ συνεταιρισμοῦ γιγαντιαίων ὠφελειῶν.

Ἰδοὺ ἡ λογοδοσία τοῦ διευθυντοῦ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Τραπέζης κ. Δ. Κ. Κωνσταντινίδου.

Κύριοι,

Καταλαμβάνω πέμπτην ἤδη φορὰν τὸ βῆμα τοῦτο, ἵνα ἐκθέσω ἐνώπιον τὴν ἐνιαυσίαν διαχείρισιν καὶ πορείαν καὶ τοῦ 5ου ἔτους τῆς ὑπ' ἐμὲ διευθύνσεως μου τὴν διεύθυνσιν Μετοχικῆς Τραπέζης *Πόντου*. Πρὸ δὲ προβῶ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα, ὧν γνῶσιν λαμβάνετε ἀπὸ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων τῆς ὧδε κειμένης τραπέζης, μετ' εὐαρεστήσεως καὶ αὖθις ἀναγγέλλω ὑμῖν ὅτι τὸ ἔργον ἡμῶν, προϊὸν τοῦ Πόντου, ὅπερ συνίστω ὡς ἐφικτὸν εἰς πᾶσαν πόλιν τῆς αὐτοκρατορίας, ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας μέχρι τοῦδε. Πέποιθα δὲ ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος καὶ τ' ἀκόλουθα θέλει προσλάβει μεγαλειτέρας ἀναλαβώσεις καὶ γενικώτερον χαρακτῆρα, συναισθανομένων πάντων τῶν κατὰ τὸν Πόντον ἐγγραφέντων μετόχων τὴν μεγάλην ἐνοχὴν, ἣν περιβάλλεται ἡ Μετοχικὴ Τράπεζα αὕτη ὑπὲρ τῆς Ἀναπτύξεως, ὡς προτιθεμένη ἁ. τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διευκόλυνσιν τοῦ τε ἐμπορίου, γεωργίας, ναυτιλίας καὶ βιομηχανίας· β'., ὅπερ κατ' ἐξοχὴν τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν τῆς αὐτοκρατορίας ποιεῖ, τὴν διάδοσιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν γραμμάτων δι' ἐτησίων αὐτῆς χορηγήσεων καὶ δι' ἀποστολῆς εὐφώνων νέων λαμβανομένων ἐκ τῶν πρωτευόντων πόλεων πρὸς ἐκμάθησιν τεχνῶν τε καὶ ἐπιστημῶν, ὧν ἐξεβλάστησεν· καὶ γ'. τὴν περίθαλψιν καὶ ὑποστήριξιν γερόντων καὶ πτωχῶν. Ὅθεν δέον νὰ προσέλθωσι πάντες καὶ, δι' ἐγγραφῆς ἀναλόγων μετοχῶν κατὰ 2|3 περίπου πλέον τῶν ὑπαρχουσῶν πρὸς συμπλήρωσιν 2000, ἀντιστοιχουσῶν μὲ κεφάλαιον κατὰ τὴν περίοδον πλέον τῶν 200 χιλ. λιρῶν (διότι, εἰσθω ἐν παρόδῳ, ἑκάστη μέθεξις καταβαλλομένη ἐφάπαξ μὲ 18 λίρας πρὸς πληρωμὴν τῶν καταβολῶν ἐκ τοῦ τόκου τούτων ἢ πρὸς λίρ. 1.80 τοῖς % ἐτησίως ὑπερτερεῖ ἐν τῇ 15ετεῖ περιόδῳ της τὰς 100 λίρ.), συγκεντρώσωσιν ἐν αὐτῇ σπουδαῖα κεφάλαια, ἵν' ἀναλόγως καὶ διὰ συχάσεως καὶ ἑτέρων πρακτορείων αὐτῆς ἡ Τράπεζα ἐξυπηρετήσῃ συντελεστικώτερον τὸν πολυειδῆ προορισμόν της.

Κύριοι! ὑπὸ τοῦ διακαοῦς πόθου τοῦ νὰ συντελέσω τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας, τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς φυσάσης με Ἀνατολῆς (ὑπὲρ ἧς οὐ παύσομαι μεριμνῶν) ὁρμώμενος ἀνέλαβον πρὸ 5ετίας τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν καθίδρυσιν τῆς Τραπέζης ταύτης ἄνευ μετόχων τε καὶ κεφαλαίων, τὴν ὁποίαν ὑπηρετήσας ἔκτοτε ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς καὶ ἄνευ πλαγίου σκοποῦ καὶ ἀπολαυῆς καὶ ὑπερπηδήσας κατὰ τὴν περίοδον ταύτην πλείστας ἀδυναμίας καὶ ὑφάλους, αἷς ἐντυγχάνουσι τὰ μεγάλα ἔργα καὶ αἱ αὐταπαρνήσεις, παραδίδωμι σήμερον ὑμῖν ταύτην, ἄνευ διακυβεύσεως λεπτοῦ αὐτῆς καὶ ἀγωγῆς κατά τινος, ἀρρενωπήν, ἀλώβητον, ἀκεραίαν καὶ εἰς ἀνθηροτάτην καὶ μακρὰν κινδύνων κατάστασιν μετὰ μετοχῶν 591, κεφ. 543, 784: 15 κατὰ 55 ὑπερτεροῦσαν τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ καταπληκτικῶς πολλαπλασιασθησομένων κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη προσθήκῃ νέων καταβολῶν καὶ ἐγγραφῶν καὶ κέρδεων.

Ὁ Ἰσολογισμὸς τοῦ προτελευταίου ἔτους ἀνήρχετο εἰς μετοχὰς μὲν 500, κεφάλαιον δὲ	352638 : 40.
καταθέσεις ὑπὲρ γραμματοδιδασκαλείων ἐκ Πετρουπόλεως	2340
	354978: 40.
εἰς ἃ προστεθεμένων 91 νέων ἐγγραφῶν καὶ καταβολῶν τοῦ λήξαντος ἔτους ἐπὶ 591 μετοχῶν πρὸς 180	106380
κέρδη ἀναλογ. πρὸς 10 0)0	75840 : 75.
2 νέαι καταθέσεις ἐπὶ δεκαπενταετίαν	3600
ὀρφανῶν Π. Τριανταφυλλίδ.	2985
φθάνομεν εἰς κεφάλαιον γρ.	543784 : 15.
τὸ δὲ ἀποθεματικὸν ὡς ἀκολούθως προηγουμένων ἐτῶν	5376
ἀναλογ. ἐπὶ τῶν κερδῶν 10 0)0	1052 : 0940
ἀποθεματικὸν νέον	3837 : 8060
	10,265 : 90.

Κύριοι, μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς διαχειρίσεως τῶν πρακτορείων, ἐνηργήσαμεν δάνεια καὶ πράξεις 300 περίπου, γρ. 800000

ὑποδιαιρουμένων ὡς ἀκολούθως, εἰς μετόχους 500 000

μὴ μετόχους συναλλαγὰς καὶ προεξοφλήσεις 300 000

Τὸ ὅλον γρόσια 800 000

παρασχόντα κέρδη συγκριτικῶς μὲν πρὸς τὰ προηγούμενα ἐλαττώτερα, ἀσυγκρίτως δὲ μεγάλα, μὴ διακυβευομένων κεφαλαίων, ἄλλως τε ἡ ἴδρυσις τῆς Τραπέζης δὲν περιβάλλεται μόνον χαρακτῆρα ὑλικόν, ἀλλὰ καὶ ἠθικὸν καὶ κοινωφελῆ. Οὐχ ἧττον ὅμως σπουδαίως ἐπέδρασαν καὶ αἱ ἀκόλουθοι αἰτίαι. Α'. ἐκ τῆς παρατάσεως πληρωμῆς τῶν καταβολῶν. Β'. ἐκ τῆς παρατάσεως κυρίως τῶν πλειονμένων δανείων συντελούντων πρὸς ἐλάττωσιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γαλειτέρας κυκλοφορίας τῶν κεφαλαίων καὶ Γ'. ἐκ τῆς ἀποδόσεως δυσαναλόγων κέρδεων σχετικῶς τῶν ἐνταῦθα, τῶν ἐν τοῖς Πρακτορείοις ἄλλως τε μὴ ὄντων ἱκανῶν καὶ πλέον τῶν 1000 λιρῶν.

Αἱ μέτοχαὶ «Πόντου» ὑπάγονται εἰς τὰς ἀκολούθους πόλεις τῆς τε Αὐτοκρατορίας καὶ ξένων κρατῶν:

Κερασοῦντος	318	Διευθυντὴς	Δ. Κωνσταντινίδης
Τραπεζοῦντος	83	Πράκτ.	Ἄγγελ. Πατρώνης
Κων)πόλεως	56	»	Π. Ν. Παρασκευᾶς
Ὀρδοῦς	22	ἀνταπ.	Κεβόρκ. Τζιρζιάν.
Τριπόλεως	18	»	Κυριακ. Μαυρίδης.
Πλατάνου	12	»	Ἰω. Φραγκοψάλτης.
Σαμψοῦντος	13	»	Ἰωαν. Ἀρζόγλους.
Νικοπόλεως	12	»	Γαβριὴλ καὶ Ἰλ. Σιέμψογλους.
Πουλικτζακίου	18	»	Ν. Φωτεινόπουλος
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ			
Λονδίνου	31	»	Παν. Βασιλειάδης
Μαγκεστρίας	8	»	Ἰω. Θωμαΐδης.
Μασσαλίας	2	»	Γ. Ξενοφωντίδης
Ἀλεξανδρείας	5	»	Π. Παρηγόρης
Οἰνόης	1	»	» »
	591		

Κύριοι, κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος δὲν ἐπεκαλέσθημεν τὸ αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, καίτοι προσηνέχθη ὁ ἄλλοτε Γεν. Διοικητὴς τῆς Νομαρχίας Τραπεζοῦντος Μουχλὶς Ἀσὰτ Πασσᾶς νὰ τὸ παράσχῃ, ἀ. ἵνα αὐξηθῶσι τὰ κεφάλαια τῆς Τραπέζης καὶ καταταχθῇ θεόντως ὑπὸ τῆς πατ. Κυβερνήσεως μεταξὺ τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ β. διότι ἔνιοι τῶν ἐξωτερικῶν κυρίως μετόχων καθυπέβαλον αἴτησιν, ἵν' ἡ τράπεζα φέρῃ μὲν πάντοτε τὸν τίτλον της, περιβάλληται δὲ χαρακτῆρα ἑτερορρύθμου ἑταιρίας, ὁ δὲ διευθυντὴς ἐκλεγόμενος διαρκῶς καὶ μὲ ἀπολαυὴν 10 % ἐκ τῶν ὠφελειῶν, ἐννοουμένων τῶν ἐξόδων εἰς βάρος του, νὰ ὑπογράφῃ σὺν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καὶ συντροφία, εἰς ἣν προσθήκην νὰ περιλαμβάνωνται οἱ μέτοχοι ἐν γένει, καὶ τότε ἴσως ἀνάγκη αὐτοκρατορικῆς ἀδείας, λίαν δυσκόλου, ὡς λέγεται, δὲν θὰ ὑπῆρξε διότι ὁ διευθυντὴς θὰ προστατεύῃ τὰ γενικὰ συμφέροντα αὐτῆς, ὡς ἰδίου ἐμπορικοῦ καταστήματος. Ἐν τούτοις φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν, ὅτι ἐπερώτησίς τις ἐγένετο ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ νῦν διοικοῦντος τὴν Νομαρχίαν ἐξ. Ἀχμὲτ Ρασὶμ Πασσᾶ περὶ ἀδείας, καὶ ἀπήντησα ὅτι ἡ προσεχὴς καὶ σήμερον συνελθοῦσα συνεδρίασις θ' ἀποφασίσῃ περὶ τούτου, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς καταθέσεις τῶν πρακτορείων.

Ὅθεν, κύριοι, ἐπειδὴ κατὰ τὸν κανονισμὸν καὶ ἡ ἡμέρα αὕτη εἶνε τῶν ἀρχαιρεσιῶν καὶ τῆς διατυπώσεως ἐπὶ τῶν καθυποβαλλομένων παρατηρήσεων, ὧν πρόχειρος ἡ τῆς Τραπεζοῦντος, δύνασθε ἐὰν βλέπητε τροποποίησίν τινα συνάδουσαν πρὸς τὸ συμφέρον καὶ ἐξάρκειαν τῆς Τραπέζης, νὰ προβῆτε ἢ καὶ νὰ ἀναβάλητε διὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν πρὸς συνεννόησιν καὶ διάσκεψιν μετὰ καὶ τῶν ἐξωτερικῶν μετόχων. Πρὸς τοῦτο ἀνωτέρω καθυποβάλλω ὑμῖν 1) τὰ ὄφελεια νὰ γίνωνται δι' ἐπιτοκίων καὶ ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν κυρίως καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς τοὺς μὴ ... τας τὰ προσόντα διὰ γραμματίων, εἰς ἃ νὰ συγχωρῆται ὑπερ... ρία τῆς πληρωμῆς περίπου εἰς μῆνας τὸ πλειότερον τρεῖς ... καταβολαὶ νὰ πληρόνωνται ἐν γένει κατὰ πάντα Ἰανουάριον ... πρὸς ἄρσιν πλείστων δυσχερειῶν κρατῆται καὶ τὸ ταμεῖον ... θέσιμον πάντοτε καὶ ἐπέλθῃ μεγαλειτέρα κυκλοφορία ... κεφαλαίων ἀπαραιτήτων διὰ τὰ ἐξωτερικὰ συναλλάγματα, ... χόμενα εἰς ἓν ἑκατομμύριον ἀργυρῶν γρ. περίπου μόνον ... Ρωσσικῶν, ἐξ ὧν οὐ μικρὰ ὠφέλεια προέρχεται καὶ εἰς ἃ ... τοῦδε ἐπὶ ὀλίγον εἰργάσθημεν παρὰ τὸν κανονισμόν, τῶν κε... λαίων ὄντων δυσαναλόγων πρὸς τὰς αἰτήσεις μετόχων ... δάνεια· 3) ὁ τόκος καθυστερήσεως νὰ περιορισθῇ εἰς πλέον ... 1)2 % 4) τῶν πρακτορείων τὰ κεφαλ. νὰ αὐξηθῶσι κατὰ ... λιρ. διὰ τὸ τρέχαν ἔτος καὶ διπλασιασθῶσιν εἰς τὸ ἀπέλ... οἱ δὲ διευθύνοντες ἀπολαύσωσι 5 % τῶν παρεχομένων ὑπ... τῶν κερδῶν, τῶν ἐξόδων ὑπαλλήλων καὶ γραφείων ... μένων εἰς βάρος των· 5) τὸ ἐκλεχθησόμενον συμβούλιον ... λάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν συμφώνως τῷ κανονισμῷ νὰ συνερχ... ἑβδομαδιαίως ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Τραπέζης καὶ, ἐπιβλέπων ... ἑβδομαδιαίας πράξεις, συνδιασκέπτηται πρὸς τὸ συμφέρον ... καὶ ὑπογράφῃ κατὰ μῆνα ταύτας.

Πρὶν καταλήξω, κύριοι, ἐπικαλοῦμαι τοὺς συναλλάσσοντας ... καὶ τῶν ἐξωτερικῶν μετόχων ἵνα προσλάβωσι καὶ διατηρῶσι ... ἐξ ἰδίων των μετοχὰς καὶ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἐκπαιδευτηρίων ... διότι διὰ τῶν ὀλίγων ἐτησίως καταβαλλομένων προκύπτει ... μέγα καὶ ὡς παράδειγμα ἀναφέρω τὰς πρὸς τὴν εὐημερίαν ... ἐκπαιδευτηρίων μας ὑφ' ἡμῶν τῶν ἀδελφῶν Κ. Κων... τηρουμένας 20 μετοχὰς καὶ μιᾶς τῆς μακαρίτιδος ... συζύγου τοῦ ἑτέρου συνεργάτου τῶν καλῶν, αὐταδέλφων ... ωργίου· καίτοι μὴ οὖσαι ἅπασαι ἐκ τοῦ πρώτου ἔτους ... εἰς λίρας 250 περίπου καὶ προσδοκῶμεν ἐν τῇ περιόδῳ ... 15ετίας νὰ ὑπερβῶσι τὰς 2000 λίρας ὅτε θέλουσι μετα... εἰς στερεὰ καὶ ἀναπαλλοτρίωτα προσοδοφόρα πρὸς ... αὐτῶν.

Ἀποβλέψατε, κύριοι, καὶ εἰς τὸ ἀποθεματικὸν τὸ ἐκ ... 5 % ἐπὶ τῶν ἐτησίων κερδῶν, ὅπερ ἀναλόγως τῶν ὠφελ... συνεπαυξάνει καὶ ὅπερ ἤδη μὲν ἀριθμεῖ 11466, ὑπερπολλ... σιασθήσεται δὲ προσωτέρω, ἵνα καταλάβῃ τὴν ἐκ τῆς ἐτησ... ταύτης θέσιν του πρὸς διάθεσιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν ... των κτλ.

Καταλήγων τὴν λογοδοσίαν τῆς Τραπέζης, κύριοι, εὔχομαι ... θὼς τῇ ὑμετέρᾳ συναρωγῇ καὶ τῇ τῶν ἐν Πόντῳ καὶ ἀλλοθ... τύχων τὰ κρείττω διά τε τὸ ἤδη ἀρξάμενον καὶ τὰ ἐπιόντα ... ὡς καλὸν δ' οἰωνὸν τῶν προσδοκίων μου ἀναφέρω ὑμῖν ὅτι ... τοῦδε ἐγένοντο αἰτήσεις 20 μετοχῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ... βαίνω εἰς τὸν τακτὸν καὶ τῆς λοιπῆς πανηγυρικῶς συνελ... σεβαστῆς ὁμηγύρεως· διότι τὰ καθ' ἕνας τὰς διαστάσεις τῆ... ρείας ταύτης αἰθούσης περικαλλῆ ἀντικείμενα, ἡ μεγαλο... διακόσμησις αὐτῆς ἔξωθεν τε καὶ ἔσωθεν διὰ μυρσινῶν, ... δένων καὶ ἀνθέων, ἐκ παντοίων καὶ ποικίλων σημαιῶν ... ἀνηρτημένων εἰκόνων, ὧν πρωτεύουσιν ἰδίως αἱ τῆς Α. Μ...

Ελληνική Ιστορική Εθνολογική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ς τοῦ πατρικῶς μεριμνῶντος ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων του Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Ἀζίζ (τρὶς ἀπηγγέλθη τὸ «Ζήτω ὁ Σουλτὰν Ἀζίζ» καὶ διὰ βροντωδῶν χειροκροτημάτων ἀντεχαιρετίσθη διὰ πλέον τῶν 3000 χειρῶν), πρὸς δὲ τὰ παντοειδῆ καὶ ἄξια προσοχῆς περικαλλῆ ἐργόχειρα ἁρμονικῶς τεθειμένα ἐπὶ τῶν εὐρέων καὶ κεκοσμημένων διὰ ποικίλων ἐπιθεμάτων τραπεζῶν, ἡ παιανίζουσα μουσικὴ καὶ ἡ εἰς τὰ ὄμματα πάντων ἐξαστράπτουσα ἀγαλλίασις, ἡ παρουσία τῶν Ἀρχῶν ὅλου τοῦ προσωπικοῦ τῶν διαφόρων ἐλλάδων, τοῦ Ρωσσικοῦ ὑποπροξενείου, πρακτόρων ἀτμοπλοΐων, ἆρα ταῦτα ποίαν ἔχουσι τὴν ἀξίαν; Ἡ μεγαλοπρεπεστάτη αὐτὴ καὶ πρωτοφανὴς κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ἐν τῇ Ἀνατολῇ πανήγυρις ἐγένετο πρὸς ἐκκύβευσιν τοῦ πρὸ ἑνὸς ἔτους ἀναβληθέντος ἐκ 4000 ἀρθ. λαχείου, ἑνὸς ὄρραγου ἑκαστον, πρὸς ὄρελος ἰδίως τοῦ νεοβρήτου καὶ περικαλλοῦς ἀποπερατωθέντος πρὸ μηνῶν παρθεναγωγείου, εἰς ὃ 150 περίπου μαθήτριαι συχνάζουσι καὶ 2 διδασκάλισσαι ἐκ τοῦ Ἀρσακείου τῶν Ἀθηνῶν παρθεναγωγείου διδάσκουσι. Καιρὸς ἤδη νὰ στρέψω τὸν λόγον καὶ ἀλλαχοῦ.

Κυρίαι καὶ Κύριοι!

Ἡ πόλις καὶ Κοινότης ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς γεωγραφικῆς θέσεως της περιστοιχουμένη ὑπὸ κωμοπόλεων καὶ χωρίων, ἐν αἷς ἐκπαιδευτήρια διατελοῦντων, καὶ ἐπιβαλλομένη τὴν ὑψηλὴν ἐντολὴν τῆς διαδόσεως τῶν γραμμάτων καὶ κατὰ ταῦτας τῇ ἐξαιρώσει ἀνωτέρων ἐκπαιδευτηρίων, πρὸς πορισμὸν αὐτῶν ὑπεβλήθη ἀναγκαίως ἀπὸ τινων ἐτῶν εἰς ἀλλεπαλλήλους καὶ δυσαναλόγους τινὰς τῶν ἄλλων μέσων τῆς δαπάνας, καὶ μάλις ἐπ' ἐσχάτων ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευομένου λαχείου ἐπεκαλέσθη τὴν ἀρωγὴν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἰς ὃ καὶ συνετέλεσαν πάνυ προθύμως ὁμογενεῖς τε καὶ ἀλλοεθνεῖς· ἰδίως οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἱ ἐν Λονδίνῳ, Παρισίοις, Πετρουπόλει, Ἀθήναις, Ἀτμοπόλει, Μαγχεστρίᾳ, Βερμιγχάμῃ, Καλκούτῃ, Μασσαλίᾳ, Τεργέστῃ, Πειραιεῖ, Σύρᾳ, Ὀδησσῷ, Ταγανρόγῳ, Ρεΐτσε, Ροστώβῳ, Κερτζίῳ, Βατουμίῳ, Ὀρδοῦ, Ὀλκανζανίῳ, Νικοπόλει καὶ Σιλιστρίᾳ· ἡ δ' ἐκκύβευσις, ἀγγελθεῖσα διὰ τὴν αὐτὴν ταύτην ἡμέραν τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ τῶν πάντων διατεθέντων πρὸς τοῦτο, ἀνεβλήθη, ἐπειδὴ ἡ ἐφορία ἔλαβε τηλεγραφήματα τοῦ ἐν Ταγανρόγῳ κ. Δαλλαπόρτα, πρὸς ὃν εἶχεν ἀνατεθῇ ἡ ἐπίδοσις τῶν ἐκπαιδευτηρίων μετὰ λαχείων διὰ τοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει πολυτελεῖς ὁμογενεῖς, ὡς τὸν μᾶλλον ἐφέλοντα ἐκπαλαι ἐμπορικὴν καὶ ἡμετέραν πόλιν νὰ προσενέγκῃ ἐνδουλεύσεις, περὶ ἀναβολῆς τῆς ἐκκυβεύσεως ἐπὶ ἕνα μῆνα, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐλπίζεται μὴν παρῆλθε καὶ μετ' αὐτὸν 11 ἕτεροι, καὶ ἐν ᾧ ἡ ἐφορία ἐδικαιοῦτο ἐν διαστήματι ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους νὰ προβῇ πλέον τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα, μὴ ἀξιωθεῖσα μέχρι τοῦδε οὐδεμιᾶς ἀπαντήσεως παρά τε αὐτοῦ καὶ τῶν ἐκεῖ παρεπιδημούντων πατριωτῶν, αἵτινες καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν της πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ὅτε τὰ πάντα εἶχον διατεθῇ καὶ αὖθις διὰ τὴν ἐκκύβευσιν, ἐπιστρέφονται ἀνέπαφα ταῦτα ἄνευ γραφῆς καὶ λόγου τινὸς καὶ ἄνευ ἐπιδόσεως αὐτῶν τε καὶ τῶν γραμμάτων, καὶ μόνον ἐκ τῶν πατριωτῶν τινες, οἱ κκ. Σάββας Παλλάσσαρ δηχθεὶς πάνυ ρωστικῶς 100 καὶ Σάββας Βλαβάκης Σάββας Παυλίδης καὶ υἱοὶ Πλακωνος, καὶ οἱ ἀξιόλογοι κκ. Ἀριστείδης Τραυλὸς καὶ Κούμπας, ἐκ τῶν ἑτέρων πληροφορηθέντες διὰ τὰ ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν λαχεῖα πρὸς 100, ἐζήτησαν αὐτὰ καὶ ἔλαβον πάνυ προθύμως, ὡσαύτως καὶ ὁ κ. Ι. Π. Δαλλαπόρτας ἐκ τῶν 100 ἐκράτησε τὰ 31.

Ἐκ τῆς ἀναγκαίας ἱστορικῆς ἀφηγήσεως τῶν ἀνωτέρω πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἐπὶ ἓν ἔτος ἀναβολῆς ταύτης συμπεραίνετε, κύριοι, τὴν δύσκολον θέσιν εἰς ἣν εὑρέθη καὶ αὖθις ἡ ἐφορία ἐκ τῆς ἀνελπίστου ταύτης διαγωγῆς. Ἀφίνουσα ὅθεν τὸν μῶμον εἰς οὓς ἀνήκει, ἐπεκαλέσθη ἐπὶ τῶν ἐπιστραφέντων τὴν ὑμετέραν γενναίαν συνδρομὴν πρὸς ἐξόδευσιν καὶ τούτων, καὶ τὴν ὁπωσοῦν πάνυ προθύμως πρὸς τὰ καλὰ τῶν γραμμάτων παρέσχετε. Ὅθεν ἀπονέμων ὑμῖν τὸν ὀφειλόμενον ἔπαινον, ἀναγγέλλω ὅτι ἐν τῷ τέλει τοῦ λόγου ἐπιτροπὴ ἀπαρτιζομένη ὑπὸ τῶν ἀξιεπαίνων καὶ ἀξιοτίμων κυριῶν Μαρ. Κ. Κυπριώτου, Ἀρροδ. Δ. Κωνσταντινίδου, Μαρ. Α. Κυπριώτου, Ἑλ. Ρενιέρη, καὶ τῶν κοσμητριῶν Εὐλαλίας Π. Κωνσταντινίδου, Δεσποινοῦς Λαζαρίδου, τῶν κυριῶν Παλάσσωρ, Ἀνθῆς Κοζάνη καὶ τῶν λοιπῶν κ. κ. ἐκ τῶν προσενεγκουσῶν ὡσαύτως περικαλλῆ ἔργα τῶν χειρῶν των πάνυ προθύμως, θέλει ἀσχοληθῇ περὶ τὴν ἐκκύβευσιν· οἱ δὲ κερδίσοντες ἀριθμοὶ θέλουσιν ἐγγραφῇ ἅμα τῇ ἀπαγγελίᾳ εἰς τὰς διαφόρους στήλας τῆς αἰθούσης ταύτης καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ, πρὸς δὲ δημοσιευθῇ καὶ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει φιλομούσων καὶ πάνυ προθύμων ὑπὲρ τῶν καλῶν διατιθεισῶν τὰς στήλας των ἐφημερίδων «Νεολόγου» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ τοῦ περιοδικοῦ «Μέντορος», ἵνα οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ μεταναστεύοντες οὕτω τοῦ λαχείου ἀποστείλωσι τοὺς ἀριθμοὺς των πρὸς τοὺς ἐφόρους Ἀδελ. κ.κ. Κωνσταντινίδας ἐντὸς 3 μηνῶν καὶ ἀποστελλῶσιν αὐτοῖς ἀνεξόδως τὰ κερδισθέντα.

Πρὶν καταλήξω καὶ αὖθις τὸν λόγον ἐκφράζω τὴν κοινὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς συντελέσαντας ὑπὲρ τοῦ λαχείου τούτου ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὁμογενεῖς τε καὶ ἀλλοεθνεῖς, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἐφορίαν, ἥτις ἀπὸ 20ετίας ἤδη ἀσχολουμένη εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν διακοσμούντων τὴν πόλιν ταύτην μεγαλοπρεπῶν ἐκπαιδευτηρίων, προσοδοφόρων κ.λ. δι' ἰδίων ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν θυσιῶν οὐ σμικρῶν, ἐν μέσῳ ἔστιν ὅτε καὶ ἀντιδράσεων μονομερῶν, ὡς συνέβη καὶ ἐπὶ τοῦ λαχείου, ἀνύρωτε τὰ ἐκπαιδευτήρια αὐτῆς εἰς ἣν κατέχουσι θέσιν μεταξὺ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν τῇ Ἀνατολῇ, εἰς ἃ φοιτῶσι περὶ τοὺς 550 μαθητευομένους καὶ 16 διδάσκοντας Ἑλληνικά, Ὀθωμανικά, Γαλλικὰ καὶ εἰς τοὺς βουλομένους ν' ἀπιθωσιν εἰς ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν ἰδιαιτέρως καὶ Ἀκτινικά. Σπεύδω ἐπικαλεσθῶ ὡς ἐπισφράγισμα τὴν δημοσίαν εὐγνωμοσύνην καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐν Ὀδησσῷ τῆς εὐφόρου Ἀνατολῆς τέκνου κ. Ι. Φραγκοσκλάβη, προσφέροντος πάνυ προθύμως καὶ ἐτησίως ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων μας 20 λίρας, πρὸς δὲ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀξίου γόνου τοῦ ἀειθύμου Δημητρ. Μπερναρδάκη Ν. Μπερναρδάκη καταθέσαντος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τραπέζῃ 500 φράγκ. ἐφάπαξ ἀνελθόντα ἤδη εἰς λίρας 23:40 διὰ τοῦ φιλομούσου Γ. Συμβουλίδου καὶ τὰ ὁποῖα θὰ μείνωσιν ἐν αὐτῇ ἐπί τινα ἔτη τοκιζόμενα, ἵνα φθάσωσιν εἰς κεφάλαιον ἀνώτερον καὶ τότε διατεθῶσιν οἱ τόκοι κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ δωρητοῦ ὑπὲρ τῶν περὶξ γραμματοδιδασκαλείων. Δράμενος δὲ τοῦ Ὑψίστου, ἵνα τὰ ἔργα τῶν, οὓς ἐν μέρει ἠκούσαμεν ἐπ' ἐσχάτων καὶ ὁ ἐν Ταγανρόγῳ ἀοίδι-

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Κέντρον Ρυθμίσεως Βιβλιοθηκών

μος Ἀμβρ. Ράλλης, τύχωσι καὶ ἄλλων μιμητῶν καὶ συντελεστῶν οὕτως εἰπεῖν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς Ἀνατολῆς, ὑπὲρ ἧς καὶ ἡ πόλις ἡμῶν μοχθεῖ οὐχ ἧττον τὸ ἐπ' αὐτήν, εὔχομαι πᾶσιν ὑμῖν καὶ τοῖς ἔξωθι τὸ νέον τοῦτο ἔτος αἴσιον καὶ εὐτυχὲς καὶ μ' αὔξησιν μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὲρ τῶν καλῶν ἐργαζομένων, ἐξάλειψιν δὲ τῶν εἰς αὐτὰ ἐπιβλαβῶς καὶ ἐπὶ κακῷ τῆς κοινωνίας ἀντιδρώντων· ταῦτα δὲ ἐπεύχομαι καὶ εἰς τὰς δύο ἑτέρας διαρρύτους φυλὰς τῆς πόλεώς μας, ὧν μεγάλη μερὶς πάρεστι, τὰς ἀδελφικῶς συμβιούσας μεθ' ἡμῶν. Γένοιτο.

Οἱ κερδίσαντες ἐργόχειρα κατὰ σειρὰν τῆς ἐκκυβεύσεως.

405	2287	3668	1574	2380	2115
3522	140	2238	580	323	2004
3732	1431	592	1407	2318	558
3960	690	463	2045	1279	1063
2903	2676	3213	3877	2808	3876
1523	2535	3940	3447	2442	1632
1035	434	364	2939	1590	764
3233	1464	3280	453	1662	2874
197	412	374	2565	3237	3822
3230	3120	2543	3878	1872	2666
3112	1451	97	42	3683	
3260	1986	1662	2346	2611	
3814	3836	1076	3141	1750	
3820	2020	1495	2640	934	
69	2867	1471	1193	3167	
1993	3935	1949	847	1733	
2091	2081	1119	975	529	

Ἀριθμοὶ κερδίσαντες *χρήματα.*

3170 πεντόφρ. 20, ἀριθ. 3026 πεντόφρ. 40, ἀριθ. 2731 πεντόφρ. 60, ἀριθ. 1296 πεντόφρ. 80, ἀριθ. 152 πεντόφρ. 100,

Ἐν Κερασοῦντι, τῇ 2 Ἰανουαρίου 1873. Η ΕΦΟΡΙΑ. (*)

ΠΡΟΙΚΟΔΟΥΛΕΙΑ.

Ἡ Ἑλληνικὴ νομοθεσία πρέπει καὶ συμφέρει νὰ ἐξορίσῃ τὴν προῖκα, συνιστῶσα μᾶλλον τὴν συνήθειαν, ἥτις μέχρι πρό τινων ἐτῶν ὑπῆρχεν ἐν τῇ Λακωνίᾳ καὶ ὑπάρχει πάντοτε ἀλλαχοῦ τῆς Ἀνατολῆς, νὰ δίδῃ ὁ γαμβρὸς ὥρα εἰς τὴν νύμφην καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῆς, ἵνα λάβῃ τὴν νύμφην. Τοῦτο εὐκολύνει πολὺ τοὺς γάμους καὶ τὸν πλουτισμὸν τοῦ λαοῦ, διότι τότε φροντίζει πᾶς νέος κερδίσῃ χρήματα, καλῶς οἰκονομῶν αὐτὰ καὶ πρὸ τούτου μανθάνων τὰ χρειώδη γράμματα καὶ ἐγκαίρως καὶ ἐπιμελῶς μετερχόμενος ἐπιτήδευμά τι, ἵνα ἐπιτύχῃ καλὴν νύμφην, κτώμενος ἅμα τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων διὰ τῆς καλῆς διαγωγῆς. Οὕτως γίνεται καὶ προάγεται βέλτιον ἡ κοινωνία ἄνευ τῆς προικοδουλείας.

Προικοδουλείαν λέγομεν κατὰ Πλούταρχον (λέγοντα περὶ τοῦ Κάτωνος δοῦλον τὸν γαμβρὸν τὸν ζητοῦντα πολλὴν προῖκα) τὴν πραγματικὴν ὑποδούλωσιν τοῦ ἀρχικοῦ, ὅπερ ἐκ φύσεως καὶ ἐκ τῶν νόμων ἔχει ὁ συνετὸς ἀνὴρ ἐν τῇ μετὰ γυναικὸς συμβιώσει. Ἐκ τῆς ὑποδουλώσεως ταύτης πάσχει δυσφορούμενος καὶ λυπούμενος ὁ ἀνήρ, καὶ τὸ ἀνδρόγυνον ταράττεται καὶ δυστυχεῖ καὶ ἡ τέκνων γέννησις καὶ ἀνατροφὴ ἀπαντᾷ πολλὰ προσκόμματα, λαμβάνουσα καὶ κακὰ παραδείγματα πρὸς τὸν ἔπειτα ζυγικὸν βίον. Ἡ Ἐκκλησία πάντοτε κατέκρινε τὴν προῖκα καὶ πολλάκις περιώρισεν αὐτήν.

Ἀνόητοι διὰ ταῦτα καὶ ἀπρονόητοι καὶ ἀξιοχλεύαστοι [illegible] πρῶτον νέοι δὲν φροντίζουσιν ἐγκαίρως, ἀφοῦ λάβωσι τ' ἀναγκαῖα μαθήματα, περὶ *ὑπολήψεως* (ἐπειδὴ κατὰ τὸ ρητὸν *ὄβιος* [illegible] *ληψις*) καὶ περὶ τοῦ προσήκοντος *ἐπιτηδεύματος* καὶ ἐπαγγέλ*ματος* καὶ περὶ οἴκου καὶ οἰκονομίας καὶ συζυγικοῦ βίου τοῦ [illegible] καὶ εὐτέκνου κατὰ τὰς γινομένας πάντοτε κοινὰς εὐχάς· ἔπειτα [illegible] νόητοι ὡσαύτως καὶ ἀξιοχλεύαστοι ὅτοι γαμβροί, ἔχοντες μεγάλην περιουσίαν, διαπραγματεύονται περὶ προικός, δυσαρεστοῦντες ἅπαν νοητως καὶ τὴν νύμφην καὶ τὰ πενθερικὰ καὶ τοὺς ἄλλους τῆς νύμφης συγγενεῖς· ἀνοητότατοι δὲ καὶ κατακριτέοι παρὰ πάντων ὅσοι γαμβροί, ἔχοντες μεγάλην ἢ ἱκανὴν περιουσίαν, ζητοῦσι μεγάλην προῖκα, μὴ προσέχοντες μᾶλλον εἰς τὰ ψυχικὰ προτερήματα καὶ τὴν σωματικὴν ὑγείαν καὶ εὐεξίαν τῆς γυναικός, βλέποντες εἰς τὴν κοινωνίαν κάκιστον παράδειγμα. Τοιούτους [illegible] τοὺς ἔχοντας μικρὰν μὲν περιουσίαν, ζητοῦντας δὲ μεγάλην προῖκα διὰ τὰ γράμματα ἢ τὴν κοινωνικὴν θέσιν ἢ τὴν δῆθεν περιουσίαν ὑπηρεσίαν ἁρμόζει νὰ ὀνομάζωσι πάντες *προικοδουλοπάτας* καταφρονοῦντες αὐτοὺς καὶ χλευάζοντες, ἵνα μὴ τὸ κακὸν παράδειγμα βλάπτῃ πολὺ τὴν κοινωνίαν.

Πολλοὶ λαοί, συνετώτεροι τῶν νῦν Ἑλλήνων, καὶ παλαιοὶ καὶ σήμερον ἀποστρέφονται τὴν προῖκα καὶ ζῶσιν εὐτυχέστεροι, πλουσιώτεροι ὄντες ἔτι εὐκολώτερον.

Ι. Γ. Α.

Η ΣΑΣΣΑΦΡΑ, ΤΟ ΜΗ ΜΟΥ ΑΠΤΟΥ ΚΑΙ Η ΚΑΡΥΙ

Ἡ Σασσάφρας

Διηγοῦνται ὅτι ἡ ὀσμὴ τῆς σασσάφρας ἢ σασσαφροσάφρης

(*) Τὴν περὶ τῆς Μετοχ. Τραπέζης «Πόντος» πραγματείαν ταύτην προεκλήθημεν παρὰ τῶν Διευθυντῶν αὐτῆς νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὸν Μέντορα ἀπὸ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως.» Ἀλλ' ἀναγνόντες αὐτὴν ἐν τῇ ρηθείσῃ ἐφημερίδι, εἰς πλείστα δὲν ἠδυνάμεθα πάντη νὰ ἐννοήσωμεν τί ὁ ἀγορεύσας ἤθελε νὰ εἴπῃ παραβαλόντες ὅθεν αὐτὴν πρὸς τὴν ἐν τῷ «Νεολόγῳ,» μετ' ἀπορίας εἴδομεν, ἐγὼ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐπραγματεύοντο ἀμφότεραι αὗται αἱ ἐφημερίδες, νὰ διαφέρουσιν ἐν τούτοις εἰς πλεῖστα καὶ μάλιστα καθ' ὅσον ἀρορᾷ καὶ τὰ κύρια ὀνόματα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ ἴδιως τοὺς κερδίσαντας κατὰ τὴν ἐκκύβευσιν. Καὶ μετὰ τὴν παραβολὴν πολλὰ δὲν ἐνοήσαμεν. Ἵνα μὴ ὅμως πολὺ κατόπιν ἑορτῆς μείνωμεν, ἐγράψαμεν ὅ,τι ἠδυνήθημεν νὰ γράψωμεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ κόπου οὐχὶ μικροῦ καὶ χωρὶς πολλὰ τούτων νὰ ἐννοῶμεν. Τὰ τοιαῦτα εἶνε καλὸν καὶ νὰ ἐκτίθωνται ἐλλιπῶς καὶ ν' ἀποσιωπῶνται καθαρώτατα γεγραμμένα.

Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος

τὸν Κολόμβον νὰ ἐννοήσῃ ὅτι δὲν ἀπεῖχε πολὺ τῆς ξηρᾶς. Ἂν τοῦτο ἔχεται ἀληθείας, δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι καὶ ἡ τασσάφρα συνετέλεσε καὶ αὕτη εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς.

Ἐκ τῶν *Ἀξιολόγων Ἐπιστολῶν* Ἀγγλικοῦ συγγράμματος Ἀμερικανοῦ τινος γεωργοῦ ἐρανιζόμεθα ἐνταῦθα αὐτολεξεὶ τὸ ἑπόμενον χαρίεν ἅμα καὶ συγκινητικὸν οἰκογενειακὸν διήγημα:

«Περιπατῶν ἡμέραν τινά, λέγει ὁ Ἀμερικανὸς συγγραφεύς, ἐν τῷ φυτοκομείῳ ἡμῶν μετὰ τῆς θυγατρός μου Φαννῆς, παρετήρησα μικρὰν τασσάφραν, ἔχουσαν περιφέρειαν τριῶν δακτύλων καὶ ὕψος ὀκτὼ ποδῶν. Ἦτο νέα, δροσερὰ καὶ ρωμαλέα. Περὶ δὲ τὸ στέλεχος αὐτῆς περιελίσσετο ἀσθενές τι ἀμπελόκλημα, ἀρχίζον ἤδη νὰ συνδέῃ τοὺς μικροὺς κλάδους του μετὰ τῶν τῆς τασσάφρας. Διέταξα τότε τὸν μαῦρόν μου νὰ φέρῃ τὰ κατάλληλα ἐργαλεῖα καὶ, ἅμα ἐπανῆλθεν, ἐξερριζώσαμεν τὸ ἀξιέλογον τοῦτο φαινόμενον μετὰ πάσης προσοχῆς. Τί θὰ κάμῃς, πάτερ, αὐτὴν τὴν τασσάφραν; μὲ ἠρώτησεν ἡ θυγάτηρ μου· ἔχομεν τόσας ἄλλας ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ταῖς αἱμασιαῖς ἡμῶν.—Διὰ σέ, τέκνον, ἐργάζομαι· μετ' ὀλίγον θὰ ἴδῃς πρὸς τίνα σκοπὸν προορίζω τὸ δένδρον τοῦτο. Τότε δὲ μετέφερα αὐτὸ ἔνθα αἱ δύο μεγάλαι δενδροστοιχίαι τοῦ κήπου μου διεσταυροῦντο καί, προσκαλέσας ἐνταῦθα τὴν οἰκογένειάν μου, διετρύπησα ἀμέσως τὸ ἔδαφος καὶ ἐφύτευσα τὸ δένδρον. Μετὰ δὲ ταῦτα, λαβὼν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ θυγάτριόν μου λέγω πρὸς αὐτό:— Ἄκουσον, θύγατερ· μετεφύτευσα τὰ δύο ταῦτα δενδρύλλια ἔνθα τὰ βλέπεις, ὅπως διαμένωσι τρανὴ καὶ ζῶσα μαρτυρία τῆς πρὸς σὲ ἀγάπης καὶ φροντίδος μου. Ἡ τασσάφρα αὕτη, ἣν βλέπεις οὕτως ὑποβαστάζουσαν τὸ νέον ἀμπελόκλημα, εἶμαι ἐγὼ ὁ πατήρ σου, ὅστις τοσάκις σὲ ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ ἀρότρου μου, ὅστις τοσάκις σὲ ὡδήγησα εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπου εὐχαρίστως πάντοτε μετέβαινες, καὶ ὅστις τοσάκις ἔτι καὶ τώρα σὲ φέρω ἐπὶ τῶν γονάτων μου. Βλέπεις δὲ καὶ τὸ νέον τοῦτο ἀμπελόκλημα, οὗτινος τότε στέλεχος καὶ οἱ κλαδίσκοι τόσον καλῶς ὑποστηρίζονται ὑπὸ τῆς τασσάφρας; τοῦτο εἶσαι σύ, θύγατερ. Καθὼς σὺ μὲ ἐναγκαλίζεσαι, μοὶ λέγεις ὅτι μὲ ἀγαπᾷς, καὶ θέτεις τοὺς μικρούς σου βραχίονας περὶ τὸν τράχηλόν μου, οὕτω καὶ αὐτὸ ἐκτείνει τοὺς ἑλικοειδεῖς αὐτοῦ κλαδίσκους καὶ προσκολλᾷ αὐτοὺς διὰ πλείστων μικρῶν θεσμῶν περὶ τοὺς κλάδους τῆς φίλης καὶ προστάτιδος αὐτοῦ. Ἀμφότερα ταῦτα τὰ δενδρύλλια ἀρέσονται τὴν τροφὴν των ἐκ τῆς γῆς. Ὁ οὐρανὸς ἐπιχέων τὴν δρόσον του ἐπὶ τοῦ ἑνός, κάμνει συγχρόνως νὰ καρποφορῇ καὶ τὸ ἕτερον. Μετὰ δὲ τὸν θάνατόν μου, ὅτε σὺ θὰ ἦσαι ἡ κυρία τοῦ φυτοκομείου τούτου, ὀφείλεις νὰ διηγῆσαι πρὸς τοὺς γείτονας, τοὺς φίλους καὶ τὰ τέκνα σου τὰ ἐξῆς: — Ὁ πατήρ μου ἐφύτευσε τὸ δένδρον τοῦτο τὴν 4 ὀκτωβρίου τοῦ 1774 καὶ τὸ καθιέρωσεν ὡς μνημεῖον τῆς πατρικῆς αὐτοῦ ἀγάπης πρὸς ἐμέ. Τὸ προσωνόμασε δὲ Φαννῆν κατ' ἰδιοτροπίαν προσφιλῆ τῇ καρδίᾳ του. Βλέπε, θύγατερ, μοὶ εἶπεν· ὥσπερ ἡ τασσάφρα αὕτη ὑποβαστάζει τὸ ἀσθενὲς τοῦτο ἀμπελόκλημα, οὕτω κἀγὼ σὲ ὑπεργηγάπησα καὶ σὲ ὑπεστήριξα ἀπ' αὐτῆς τῆς τρυφερᾶς σου ἡλικίας. Ὥσπερ τὸ ἀμπελόκλημα τοῦτο ἤθελε διὰ παντὸς ἅρπει ἐπὶ τῆς γῆς ἄκαρπον καὶ παραφορτωμένον, οὕτω καὶ σὺ ἤθελες διαμένει γυνὴ ἄμουσος καὶ ἀδίδακτος ἄνευ τῆς καθημερινῆς μου ἀντιλήψεως καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς καλῆς σου ἀνατροφῆς προσπαθειῶν καὶ φροντίδων μου. Εἴθε λοιπόν, ἐξηκολούθησε λέγων, νὰ μεγαλώσῃς καὶ νὰ ἀκμάσῃς ὑπὸ τὴν πατρικὴν ταύτην στέγην, ὡς τὰ δύο ταῦτα δενδρύλλια θέλουν αὐξηθῆ καὶ ἀκμάσει ἐν τῷ νέῳ τούτῳ ἐδάφει.» Θὰ ἐνθυμῆσαι ἆρά γε ταῦτα πάντα; — Μάλιστα, πάτερ, οὐδέποτε θέλω λησμονήσει τὰ ὅσα εἶδα καὶ ἤκουσα σήμερον ἐκ τοῦ στόματός σου. Ἐπεσπάγισε δὲ τότε τὴν πρὸς ἐμὲ ὑπόσχεσίν της μετὰ δακρύων, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ συνενώσω καὶ τὰ ἐμά. Ὑπῆρξαν δὲ τὰ γλυκύτερα τῶν ὅσα ἀπὸ πολλοῦ μέχρι τοῦδε εἶχα χύσει».

Ἡ δ' ἐπέτειος ἀνάμνησις τῆς οἰκογενειακῆς ταύτης σκηνῆς ἐπανηγυρίζετο πιστῶς ὑπὸ τῆς θυγατρὸς διὰ μικρᾶς ἑορτῆς καὶ εὐωχίας, εἰς ἣν προσεκαλοῦντο ἅπαντες οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι αὐτῆς.

Μή μου ἅπτου. (La Sensitive)

Τὸ φυτὸν τοῦτο προσέλαβεν ἐπίσης ὑπὸ τῶν φυσιολόγων καὶ τὰς ἐξῆς προσωνυμίας· ἤτοι, τὸ εὐσύσταλτον, τὸ ἁγνόν, τὸ δειλόν· ἅπαντα ταῦτα ἡδέα καὶ θελκτικὰ ἐπώνυμα καὶ σύμβολα τῆς αἰδοῦς, τῆς ἠπιότητος καὶ τῆς μυστικότητος. Καί τοι δ' ὂν εὐρέθιστον, οὐδόλως πλήττει τὴν βέβηλον χεῖρα τὴν προσβάλλουσαν αὐτό, ἀλλὰ συστέλλεται ἐν ἑαυτῷ, μὴ θέλον οὔτε νὰ ἐκδικηθῇ οὔτε νὰ τιμωρήσῃ καὶ οὐδὲν ἔχον τὸ ἀπειλητικόν. Παρομοιάζον δὲ πρὸς τὰς ἀθώας ἐκείνας παρθένους, αἵτινες οὐδέποτε ἐσκέφθησαν ἵνα ὀπλισθῶσι διὰ τῆς αὐστηρότητος, ὡς μὴ ἔχουσαι ἰδέαν τῆς προσβολῆς καὶ τοῦ ἀδικήματος, τὸ φυτὸν τοῦτο δὲν κέκτηται κέντρα, ἀλλὰ ζητεῖ μόνον νὰ κρύπτεται, ὅταν τὸ προσεγγίζουν.

Τὸ ἴον μᾶς παρουσιάζει τὴν εἰκόνα περιεσκεμμένης σεμνότητος, τιθέμενον ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ φυλλώματος αὐτοῦ· τοῦθ' ὅπερ ὑποδεικνύει τὴν πρόβλεψιν. Ἀλλὰ τὸ *μή μου ἅπτου* εἶνε ἡ τελεία εἰκὼν τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς παρθενικῆς αἰδοῦς. Οὐδὲν προβλέπει, διότι οὐδὲν γινώσκει καὶ θαρρούντως καὶ ἀδιστάκτως προφαίνεται, ἀλλ' ὅτε ἐκ τοῦ πλησίον παρατηροῦσιν αὐτό, ὑποκρύπτεται ὅσον τὸ δυνατὸν ἀπὸ ὅλα τὰ βλέμματα. Ἡ δὲ δειλία αὕτη φαίνεται οὖσα ἐν αὐτῷ ἁπλοῦν αἴσθημα ἢ ἔνστικτον καὶ οὐχὶ προμελετημένος σκοπός. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ αἰδὼς παιμενίδος δεκαπενταετοῦς.

Ἀπέδιδον τὸ παλαι πλείστας θαυμασίας ἰδιότητας εἰς τὸ φυτὸν τοῦτο. Πρὸς δὲ τούτοις διηγοῦνται ὅτι Ἰνδός τις φιλόσοφος τῆς Μαλαβάρης διῆλθε τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βίου του καταγινόμενος μανιωδῶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἰδιοτροπιῶν τοῦ φυτοῦ τούτου καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν αἰτίων αὐτῶν· Ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἕτερα εἴδη αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ ἔτι παραδοξότερα τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γνωστῶν.

Πρὸς δὲ ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ ἰδιοτροπίαις ἀναφέρεται καὶ ἡ ἑπομένη λίαν ἀλλόκοτος. Ἂν δηλαδὴ διὰ μαχαίρας καλῶς ἠκονημένης κόψῃ τις ταχέως τὸ παχὺ στέλεχος τοῦ εὐσυστάλτου *μή μου ἅπτου*, μένει ἐπ' αὐτῆς ὑγρά τις καὶ ἐρυθρὰ κηλὶς ἐντελῶς ὁμοιάζουσα πρὸς αἷματος ῥανίδα.

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ καρυά.

Ἡ λέξις Καρωάτις ἦτο ἓν ἐκ τῶν ἐπωνύμων τῆς Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας αἱ νέαι παρθένοι τῆς Λακωνίας συναθροιζόμεναι κατὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρύων, ἐπανηγύριζον ἑορτὴν καλουμένην Καρυάν, ἤτοι ἑορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος τῶν καρύων.

Ἡ Γαλλικὴ πόλις Ἀμβιανὸν (Amiens) ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἱσπανῶν τὸ 1597 διὰ τοῦ ἑπομένου παραδόξου στρατηγήματος. Στρατιῶταί τινες μετημφιεσμένοι ὡς χωρικοὶ καὶ σύροντες ἅμαξαν φορτωμένην καρυδίων, προσῆλθον εἰς τὰς πύλας τῆς πόλεως καὶ ἔλυσαν ἐπίτηδες μέγαν σάκκον πλήρη τοῦ καρποῦ τούτου. Οἱ φρουροὶ τῶν πυλῶν ἰδόντες τοῦτο, ἔδραμον ἀσμένως πρὸς διαρπαγὴν τῶν καρυδίων, οἱ δ' ἐκεῖσε ἐνεδρεύοντες Ἱσπανοὶ εἰσῆλθον ὁρμητικῶς διὰ τῶν πυλώνων καὶ ἐκυρίευσαν τὸ Ἀμβιανόν.... Περὶ τοῦ δένδρου τούτου καὶ περὶ τοῦ καρποῦ του ἐδυνάμεθα πλεῖστα νὰ εἴπωμεν ὑπό τε ἐκκλησιαστικὴν ὄψιν καὶ ὑπὸ φιλολογικήν· ἀλλὰ παραλείπομεν πρὸς τὸ παρόν, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν ἄλλοτε.

ΕΜ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ἐν ταῖς χιόσι τοῦ ὄρους ἀποπλανηθεὶς χωρικός.

(Κατὰ Θόμσωνα).

In vain for him th' officious wife prepares
the fire fair-blazing, and the westment warm
in vain his little children peeping out
into the mingling storm demand their sire.
Thompson (Seasons)

Ὅπόταν λάβρως ὁ βορρᾶς καὶ λυσσωδῶς συρίζει
καὶ τὰς χιόνας ἄνωθεν καὶ σωρηδὸν κομίζει
κατὰ χειμῶνα πικρόν·
Ὅπόταν τὸ φορτίον των ὀπὲ εἰς ὕψη αἴρει,
ὁπὲ δὲ ἐν τῇ δίνῃ του τῇ δε κακεῖσε φέρει
μέσον ἀέρων ζοφερῶν·

—

Ὦ! σκέφθητε τὸν χωρικὸν τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον,
ὅστις γενναίως κατ' αὐτῶν παλαίων τῶν κινδύνων
ψυχρὸς καὶ τρέμων καὶ ριγῶν
Τὴν προσφιλῆ καλύβην του ζητεῖ νὰ ἐπανίδῃ
ἐν ταῖς χιόσι τῶν βουνῶν κ' ἐν ταύτῃ τῇ ἐλπίδι
κινεῖ τὸ βῆμά του γοργόν.

—

Ἴσταται ὀλίγον καθοδῷ πληθὺν βουνῶν καὶ λόφων
ἀγνώστων τέως εἰς αὐτόν, ἁπλούμενον δὲ ζόφον
ἀπαύστως βλέπει πανταχῇ,
ἡ δὲ κοιλὰς μανιωδῶς συστρεφομένη, θέαν
τῷ παριστάνει ἄμορφον, ἀγρίαν, φρικαλέαν·
τὸν κυριεύει ταραχή.

—

Εἰς ποῖα μέρη, ἀγνοῶν, πλανᾶται, βλέπει μόνον
σωρευομένους ὁλονὲν πυκνοὺς σωροὺς χιόνων,
δὲν βλέπει πλέον στενωπόν,
οὔτε τὸ δάσος του ὁρᾷ, οὔτ' ἕνα του ἑταῖρον,
ἀγρίαν βλέπει ἔρημον παντοῦ τὸ βλέμμα φέρων
καὶ θέαμα ἀγριωπόν.

—

Ἀπὸ κοιλάδων εἰς βουνὰ διηνεκῶς πλανᾶται
καὶ τὴν φιλτάτην στέγην του ἀναζητῶν προσκτᾶται
καὶ αὖθις θάρρος καὶ ἰσχύν.
Ἡ φροῦδη αὕτη του ἐλπὶς τὰ σπλάγχνα του θερμαίνει,
τὰς ἶνας του ζωογονεῖ, τὸν κάμνει νὰ προβαίνῃ
μὲ πόδα πάντοτε ταχύν.

—

Πλὴν ποία φεῦ! ἀπόγνωσις τὰ σπλάγχνα του σπαράττει,
ὁποίαν θλῖψιν προξενεῖ αὐτῷ φρικτὴ ἀπάτη,
ὅτε πρὸς ὕψωμα δραμών,
ὅπερ ἀντὶ τῆς στέγης του ἐξέλαβεν ὁ τάλας,
φεῦ! ἐννοεῖ τὴν πλάνην του, ἀντὶ δὲ στέγης ἄλλας
ἐρήμους βλέπει στεναγμῶν...

—

Εὑρέθη πάλιν ἄστεγος, μακρὰν παντὸς ἀσύλου
εἰς τὴν μανίαν τοῦ βορρᾶ, μακρὰν συζύγου, φίλου,
οἰκογενείας ποθεινῆς.
Ἐν' ᾧ ἡ λαίλαψ, τρομερὸν ἐρευγομένη βρόμον
τῆς κεφαλῆς του ὕπερθεν, διπλασιοῖ τὸν τρόμον
τῆς θέσεώς του τῆς δεινῆς.

—

Ὦ! τότε εἰς τὴν ἔντρομον ἐκείνου φαντασίαν
τοῦ δυστυχοῦς παρίστανται πλῆθος κινδύνων λίαν
ἐνδεχομένων καὶ δεινῶν.
Εἴτε δὲ οὗτοι βάραθρα, καὶ ἄβυσσοι κρημνώδεις,
τάφροι βαθύτατοι, κρημνοὶ καὶ χάσματα φρικώδεις
καὶ πλήθη βόθρων ἀγρίων.

—

Οὐδόλως πλέον τῆς ξηρᾶς τὸ ὕδωρ διακρίνων
κ' ἐν φρίκῃ βάλλων κατὰ νοῦν τὸ πλῆθος τῶν κινδύνων
φεῦ! τί νὰ πράξῃ ἀγνοεῖ.
Ὁ φόβος τότε στόματα τὸ δειλιῶν του βῆμα...
τὰ μέλη του ἀδυνατεῖ τὸ ψῦχος παραχρῆμα...
καὶ τῷ ἐκφεύγει ἡ πνοή.

—

Καὶ πίπτει τότ' ἐπὶ σωροῦ χιόνων κινουμένων
καὶ τὴν πικρίαν ἅπασαν τὴν τοῦ θανάτου στέρνων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τέλος αἰσθάνεται πικρῶς.
Ἡ δὲ πικρία μίγνυται μετὰ τῆς ἀγωνίας,
δι' ἧς σπαράττει τοὺς μυχοὺς ἡ φύσις τῆς καρδίας
τοῦ ἀποθνήσκοντος οἰκτρῶς.

—

Ὅστις ἐκπνέει ἄστεγος καὶ ἄξιος δακρύων
μακρὰν συζύγου, τέκνων του, οἰκίας καὶ οἰκείων
καὶ ἐν βουνῷ ὁ δυστυχής...
Εἰς μάτην φεῦ! ἡ σύζυγος ἐκείνου τὸν προσμένει
καὶ πῦρ λαμπρὸν ἀνάπτουσα ἀπαύστως, τῷ θερμαίνει
ἐνδύματα ἡ ἀτυχής.

—

Εἰς μάτην τὰ παιδία του μετὰ στοργῆς ἀπείρου
τὸν κύριὸν των κράζουσιν ἀπὸ τοῦ παραθύρου
μὲ ἀθωότητος κραυγήν!
Ὦ! δὲν θὰ ἴδῃ πλέον φεῦ! οὔτε τὴν σύζυγόν του
οὔτε κανὲν τῶν τέκνων του, οὔτε τῶν συγγενῶν του
οὔτε τὴν ξενιόν του γῆν!...

—

Ἐν ψυχρὸς τὰς αἰσθήσεις του, θανάσιμον, πηγνύει
καὶ ἄχρι τῆς καρδίας του εἰσδύσαν τῇ κωλύει
τὴν κίνησιν καὶ τὴν ζωήν.

. . . . . .

Καὶ μένει πτῶμ' ἀγνώριστον ὁ δυστυχὴς εὐθέως
ψυχρὸν καὶ λευκαινόμενον εἰς τοῦ σφοδροῦ βορρέως
τὴν γαῦρον καὶ σφοδρὰν πνοήν

Κωνσταντινούπολις Ἰανουάριος 1873

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΟΣΚΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΙΠΠΟΣ.

Ἵππος (ὁ καὶ ἡ) κοινότερον δὲ ἄλογον καὶ φοράδα, ἐκ τοῦ φορβάς, καὶ πῶλος τὸ νεογνὸν τοῦ ἵππου. Ἀρμενιστὶ δὲ ὁ μὲν ἄρρην ἵππος καλεῖται Τσί, ἡ δὲ ἵππος Μαδὰκ Τσί· Ἀραβιστὶ δὲ Φερὲς καὶ Χισάν· Ὀθωμανιστὶ δὲ ὁ μὲν ἀναβάτης ἵππος ὀνομάζεται Ἀτι, ὁ δὲ ἐκτομίας Ἰγδδίς, ὁ δὲ πῶλος Ταΐ, ἡ δὲ ἵππος Κημράκ, ὁ δὲ φορτηγὸς Μπὰρ κήρ, ὅπερ διαφθαρὲν παρέπεσεν εἰς τὸ Μπεκήρ. Ἡ λέξις ἵππος θηλυκογενῶς προφερομένη τρεῖς ἔχει σημασίας Α'.) τὸ θῆλυ τοῦ ἵππου Β'.) τὸ ἱππικὸν καὶ Γ'.) τὴν ἀνέλκαστον γυναῖκα, ἂν καὶ ὁ ἄρρην δὲν ἐξαιρεῖται τῆς κατηγορίας ταύτης, οἷον «Ἵπποι θηλωμανεῖς ἐγεννήθησαν· ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζον (ὁ Προφ. Ἱερ. κεφ. έ.).

Τὸ ζῷον τοῦτο ὅτι εἶνε τὸ γενναιότατον, ὡραιότατον καὶ ὠφελιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐξ ὅλων τῶν κατοικιδίων ζώων, εἶνε παντάγνωστον· διότι καὶ ἱππεύεται καὶ βάρη μεταφέρει καὶ ἁμάξας σύρει καὶ ἀροτριᾷ καὶ ἀρδεύει καὶ ἀλέθει καὶ συγκινδυνεύει εἰς τὰς μάχας μετὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμιλλᾶται καὶ συνθριαμβεύει μετ' αὐτοῦ καὶ παραστατικὰ θεάματα διδασκόμενον δύναται νὰ παραστήσῃ, ὑποκρινόμενον ὁτὲ μὲν τὸν χωλόν, ὁτὲ δὲ τὸν τεθνεῶτα, ὁτὲ δὲ τὸν πληγωμένον, ἐξ ὧν εἰκάζεται ὅτι εἶνε καὶ εὐμαθέστατον. Ἐκτὸς δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν παρέχει προστὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς τρίχας τῆς οὐρᾶς του, τὴν χαίτην, τὰς ὁπλάς, τὸ δέρμα, τὴν κόπρον καὶ τὴν πιμελὴν αὐτοῦ.

Ὁ ἵππος ἀγριαίνων ὀρθοῖ τὰ ὦτα· κοιμᾶται δὲ ὀλίγον καὶ τρώγει ἄχυρα, κριθήν, ῥόδι, κυάμους καὶ χλόην, μάλιστα δὲ τὴν μηδικὴν λεγομένην πόαν, τὴν καὶ τριφύλλιον καλουμένην· λέγεται δέ, ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ἀντὶ κριθῆς ἐρεβίνθους δίδουσιν εἰς τοὺς ἵππους.

Τὸ χρῶμα καὶ ἀνάστημα τῶν ἵππων εἶνε διάφορα κατὰ τὰ διάφορα κλίματα· ζῇ δὲ 25—30 ἔτη. Ἡ θήλεια ἐγκυμονεῖ μὲν δώδεκα μῆνας, τίκτει δὲ πάντοτε ἓν καὶ μόνον· ἂν δὲ θεωρῆται ὡς πατρὶς τῶν ἵππων ἡ μέση Ἀσία, ἀλλ' ὅμως τὸ ἄριστον καὶ εὐγενέστατον εἶδος τῶν Ἀσιατικῶν ἵππων εὑρηται ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, μετὰ μεγάλης φροντίδος καὶ θεραπείας ὑπὸ τῶν αὐτόθι ἐγχωρίων περιποιούμενον καὶ τοσοῦτον διαδόητον εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς χώρας τοῦ κόσμου διὰ τὴν μεγάλην ταχύτητα καὶ καρτερικότητά του.

Μετὰ τοὺς Ἀραβικοὺς ἵππους φημίζονται καὶ οἱ τῆς Αἰγύπτου, οἱ τῆς Βαρβαρίας, οἱ τῆς Ἀνδαλουσίας, οἱ τῆς Οὐγγαρίας, οἱ τῆς Βόσνας, οἱ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Νεαπόλεως, οἱ τῆς Μικρασίας, οἱ τῆς Μολδαυΐας κτλ. Τὸ πάλαι ἡ Θεσσαλία παρῆγε τοὺς καλλιτέρους ἵππους, διὸ καὶ ἔλεγον «Ἵππος Θεσσαλική». Ὁ πρῶτος λαὸς ὁ δαμάσας καὶ μεταχειρισθεὶς τοὺς ἵππους ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξαν οἱ Κένταυροι, οἵτινες καὶ Ἱπποκένταυροι ὠνομάσθησαν καὶ σύνθετοι ἐξ ἵππου καὶ ἀνθρώπου ἐνομίσθησαν, εἴτε κατὰ ποιητικὴν ἄδειαν εἴτε διότι οἱ πρῶτον ἰδόντες αὐτοὺς ὑπέλαβον τοιούτους.

Ἵπποι ὀνομαστοὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ὑπῆρξαν οἱ μυθολογούμενοι, οἷον ὁ Πήγασος, ὁ Ἐγκέλαδος καὶ Σθένων, οἱ σύροντες τὴν ἅμαξαν τοῦ Ποσειδῶνος· ὁ Δεῖμος καὶ ὁ Φύβος, οἱ τοῦ Ἄρεως ἵπποι· ὁ Λάμπων καὶ ὁ Φαέθων, οἱ τῆς Ἠοῦς· ὁ Ἑῶος, ὁ Αἴθων ὁ Πυρόεις καὶ ὁ Φλέγων, οἱ σύροντες τὸ ἅρμα τοῦ Ἡλίου. Οἱ μυθολογούμενοι δὲ οὗτοι ἵπποι μαρτυροῦσι τὴν σπανίαν καὶ μήπω κοινὴν χρῆσιν αὐτῶν, ἥτις μετὰ τοὺς θεοὺς εἰς μόνον τοὺς εὐγενεῖς ὑπῆρχε καὶ αὐτὴ δὲ πολλάκις ἦτο δῶρον τῶν θεῶν, ὡς καὶ ὁ Πίνδαρος:

Τὸν μὲν ἀγάλλων θεὸς
ἔδωκεν ἵππον χρύσειον ἐν πτεροῖ-
σιν τ' ἀκάμαντας ἵππους.

Οἱ μόνοι δὲ φημιζόμενοι παρ' Ἕλλησι πραγματικοὶ ἵπποι ὑπῆρξαν ὁ Βουκέφαλος τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὁ Ξανθίππης Φερένικος ὁ τοῦ Ἱπποχάρμα Ἱέρωνος ἵππος, τὸν ὁποῖον ἐνεκωμίασεν ἡ τοῦ Πινδάρου φόρμιγξ.

«Ὅτε παρ' Ἅλφεῷ σύτο δέμας
Ἀκέντητον ἐν δρόμοισι παρέχων»

Ἡ χρῆσις τῶν ἵππων ἐν Ἀσίᾳ φαίνεται ὅτι εἶνε ἀρχαιοτέρα ἢ ἐν Ἑλλάδι· τοῦτο δὲ δυνάμεθα νὰ πληροφορηθῶμεν ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἱστορούσης ὅτι ὁ Ἀβραὰμ ἀπέστρεφε πᾶσαν τὴν ἵππον Σοδόμων. (Ἴδε καὶ Ἰὼβ λθ'. 19—26).

Παρετηρήθη, ἱστορεῖ τις τῶν φυσικολόγων, ὅτι ἅμαξαν ἵππος,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νες ἔκαμαν μόναι των τὴν ἐκλογήν, οὐδαμῶς ἀπομακρυνόμενος ἀπ' αὐτῶν. Ἐάν ποτε συμβῇ νὰ πληγωθῇ φορβάς τις τῆς ἀγέλης του, ὁ ἵππος ἐπιβλέπει αὐτὴν ἀνήσυχος, λείχει τὰ τραύματα, ὑποβάκνει τὰ μέλη αὐτῆς καὶ ὡς ἐπιτήδειος χειροῦργος προσπαθεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ πάσχον μέλος· δδηγεῖ δὲ αὐτὸν πολλάκις καὶ ἡ ἀσθενής, λείχουσα ἢ καὶ ὑποβάκνουσα τὸ ἀντίστοιχον μέλος αὐτοῦ. Ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ ἐκλέγει καλλίστας νομὰς καὶ τόπους παρακειμένων ἔχοντας ὕδωρ, ὅπου τοποθετεῖ τὴν λεχώ· περιποιεῖται δὲ καὶ αὐτὴν καὶ τὰ τέκνα του μετ' ἀπαραδειγματίστου στοργῆς· τὰ λείχει, τὰ θωπεύει, ἀποτείνει πρὸς αὐτὰ φωνὰς λιγυρὰς καὶ γλυκείας, τὰ βοηθεῖ νὰ ἐγερθῶσι καὶ παίζει μετ' αὐτῶν· δὲν παύει δὲ μεριμνῶν ὡς πατὴρ φιλόστοργος, ἐπαναφέρων αὐτὰ εἰς τὴν εὐθεῖαν, ἐὰν ποτὲ πλανηθέντα κινδυνεύσωσι νὰ ἀναμιχθῶσι μετὰ ξένης συμμορίας.

Ἡ πάλη δύο ἵππων ἀδαμάστων εἶνε θέαμα διασκεδαστικώτατον. Μόλις παρατηρηθῶσι μακρόθεν ὁρμῶσιν ἀκάθεκτοι πρὸς ἀλλήλους, καταλείποντες ἑκάτερος ὄπισθεν αὐτοῦ τὴν συμμορίαν του, ἥτις ἀκινητοῦσα βλέπει ἀτενῶς τὰς περιπετείας τοῦ δράματος· σῦτοι δὲ ἔχοντες τοὺς μυκτῆρας ἀναπεπταμένους, τὴν κεφαλὴν γαυριῶσαν καὶ τὴν χαίτην κυματινομένην, πλησιάζουσιν ἀλλήλους, ἀνεγείρονται ὄρθιοι καὶ ἀγωνίζονται νὰ καταφέρωσιν ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου λακτισμούς. Ὅταν ἐπαπειλῶνται ὑπὸ λύκου ἢ ἄλλου τινὸς ἐχθροῦ, τότε ὅλαι αἱ φορβάδες παρατάσσονται κυκλοτερῶς ἔχουσαι τὰς μὲν κεφαλὰς πρὸς τὸ κέντρον, ἔνθα θέτουσι καὶ τοὺς πώλους, τοὺς δὲ πόδας πρὸς τὴν περιφέρειαν, ὥστε νὰ λακτίσωσιν αὐτόν, ἐὰν τολμήσῃ νὰ πλησιάσῃ, ὁ δὲ ἄρρην ἀτρόμητος περιφέρεται ἐκτὸς τοῦ κύκλου ἐπιβλέπων τὰ ἀσθενέστερα μέρη καὶ βοηθῶν αὐτά.

Οἱ ἵπποι εἶνε διαφόρων χρωμάτων καὶ ἔχουσι διάφορα ἰδιώματα κατὰ τὸν τρόπον τοῦ βαδίζειν· ταῦτα δὲ χαρακτηρίζουσιν οἱ Ὀθωμανοὶ διὰ τῶν ἑξῆς ὀνομάτων: Ἐσκίν, Καρὰ Ἐσκίν, Τσακπὴν ἐκ διδασκαλίας καὶ Τσακπὴν ἐκ γενεᾶς καὶ τελευταῖον Ραχβάν. Καὶ Ἐσκὶν μὲν λέγεται τὸ σύνηθες βάδισμα· Καρὰ Ἐσκὶν δὲ τὸ τούτου ἀνώτερον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ Τσακπήν· τὸ δὲ Ραχβὰν εἶνε τὸ ἀνώτατον πάντων. Μεταξὺ δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ τινες ὑποδιαιρέσεις, τὰς ὁποίας καὶ παραλείπομεν.

Γνωρίσματα τῶν καλῶν ἵππων ὑπάρχουσιν αἱ ἐν τῷ σώματι ἢ τῇ τριχώσει κηλίδες· αἱ χηλαί, οἱ ὀφθαλμοί, ἡ κίνησις τῶν ὤτων κτλ. Οἱ δὲ ἱππογνώμονες γνωμοδοτοῦσι περὶ τῶν γνωρισμάτων τοῦ καλοῦ ἵππου τὰ ἀκόλουθα·

«Ὁ πυρός, ὁ μετωπίτης ἂς ἀποθάνῃ
ἢ ζῶν ἂς βαλθῇ πώλους νὰ κάμνῃ.»

ἄλλο

«Θέλον καὶ ὁλόμαυρον ὅλοι ζητοῦσι
Καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὀλίγοι ἀποκτοῦσι».

ἄλλο

«Οὐλόθριξ καὶ ποικίλε ἐξαίρετέ μου ἵππε
ὑπὲρ χρυσὸν τιμᾶσαι, τοὺς πόδας δὲ μὴ τύπτε».

Καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ δὲ λέγουσιν·

«Ἀλή ἅλμα ἀνταλ ἀτ αὐτσάρτα ἀλ ὁλούρι.
ἅλμα ἀλή, σὰτ γιαγῆζῆ
μπὴν ντουρουοὺ μπεσλὲ κηρί.»

ὡς γνώρισμα δὲ τῆς τοῦ ἵππου γενναιότητος θεωρεῖται καὶ τὸ σκάπτειν διὰ τοῦ ποδὸς καὶ χρεμετίζειν, ὅταν διακόπτεται τῆς ὁδοῦ ἢ ἕτοιμος ὢν εἰς ἱππασίαν, μείνῃ ἐκδεχόμενος τὸν ἀναβάτην.

Τὰ δὲ τῆς ἡλικίας γνωρίσματα καταφαίνονται ἐκ τῶν ὀδόντων. Παροιμίας ἐκ τῶν ἵππων ἔχομεν εἰς μὲν τὴν καθομιλουμένην τὰς «Τάλογον τὸ πληγωμένον σὰν ἴδῃ τὴν ξύστραν τρέμει» καὶ «Τὸ χαρισμένον ἄλογον στὰ δόντια δὲν τὸ βλέπουν» καὶ «Τὸ καλὸν ἄλογον μόνοντου αὐξάνει τὸ σιτηρέσιόν του» εἰς δὲ τὴν ἀρχαίαν τὰς «Ἵππον εἰς πεδίον»· καὶ «Ἵππῳ γηράσκοντι μείονα κῦκα ἐπίβαλε» καὶ «Τὸν ἵππον ὁ Σκύθης (ἐπὶ τῶν κρίνειν τινὸς ἐριζόντων, φανερῶς δὲ ἀπωθούντων)· καὶ «Τίς τρόπος ἵππων; (ἐπὶ τῶν παρηλλαγμένον τι καὶ ἀλλόκοτον ποιούντων). Ἐν δὲ τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ τὰς « εἰ διώξονται ἐν πέτραις ἵπποι» καὶ « Εἰ παρασιωπήσονται (ἵπποι) ἐν θηλείαις». (Ἀμὼς) Σημειωτέον δὲ ὅτι ἵπποι καλοῦνται ἀλληγορικῶς, παρὰ τῷ προφήτῃ Ἀββακούμ, καὶ οἱ θεῖοι ἀπόστολοι· «Καὶ ἐπεβίβασας εἰς θηλάσαν τοὺς ἵππους σου ταράσσοντας ὕδατα πολλά (Ἀβ. κεφ. 3.)

Τὰ διάφορα προτερήματα καὶ ἰδιότητας τῶν ἵππων ἐξεδήλωσαν οἱ πρόγονοι ἡμῶν διὰ τῶνἀκολούθων ἐπιθέτων: Ἐριαύχην, εὐφρονος, ξανθόθριξ, εὔθυμος, ἀκαμαντόπους, εὐσχήμων, εὐπέτης, εὐπρεπής, θυμοειδής, ἥμερος, μεγαλοπρεπής, γαῦρος, γαυρούμενος, γαυριῶμενος, κυδρός, κυδρούμενος, ἐλεύθερος, ἀγλαός, ἀλλαγών, φρονηματίας, εὔψυχος, εὐκάρδιος, μεγαλόφρων, μετέωρος, ὑψαύχην, πομπικός, σοβαρός, εὔτολμος, εὔθρασυς, ποδώκης, γοργούμενος, πολεμικός, πρᾶος, εὐπειθής, εὐάγωγος, εὐήνιος, χειροήθης, θαλασσός, ταχύς, εὔδρομος, αὔρας καὶ ἀνέμου παῖς, χρυσοπάτειος, ὠκυπόδης, ποδώκης, Θεσσαλός, πτερόης, Θρηΐκιος, σιδηροφορούμενος, λυσιαύχην, φιλήνιος, χαλκόκροτος, κυανόθριξ, ὑψηλόνωτος καὶ σιδηροφάγος.

Τὰς δὲ κακὰς τοῦ ἵππου ἰδιότητας καὶ ἐλλείψεις ἐξεδήλωσαν διὰ τῶν ἀκολούθων ὀνομάτων:

Βραδύς, νωθής, ἀμβλύς, ἀργός, βλάξ, κακόπους, μελητής, δολιχός, ἄτολμος, καταδεής, ὑποπτος, σκληρόστομος, βαρὺς τὴν ἀφαλήν, δυσήνιος (Ἐκ. ἀλμάζ), δυσάγωγος, ταπεινός, μικροφυής, λακτιστής, ἀδάμαστος, ἀκάθεκτος, μώνυξ, κρατερώνυξ καὶ θρασυλυμανής. Περὶ ἵππων δμιλῶν ὁ Ἀριστοτέλης λέγει τὰ ἀκόλουθα· «Αἱ φωναὶ τῶν ἵππων διαφέρουσι διότι αἱ θήλειαι εὐθὺς γεννώμεναι ἀφιᾶσι φωνὴν λεπτὴν καὶ μικράν· οἱ δὲ ἄρρενες μικρὸν μέν, μεῖζω μέν τοι γε καὶ βαρυτέραν τῆς θηλείας. Τοῦ δὲ χρόνου προϊόντος μείζονα· διετὴς δὲ ἢ τριετὴς ἐπειδὰν γένηται καὶ τῆς ὀχείας ἄρξηται, φωνὴν ἀφιεῖσι μὲν ὁ ἄρρην μεγάλην καὶ βαρεῖαν, ἡ δὲ θήλεια μείζω καὶ λαμπροτέραν· ἔχει δὲ ἡ ἵππος μάλιστα ὁρμητικῶς πρὸς τὸν συνδυασμόν. Ἔστι δὲ ἡ ἵππος τετραπόδων ἁπάντων εὐτοκώτατον καὶ λοχίων καθαρώτατον καὶ ἐλαχίστην προΐεται αἵματος ῥύσιν, ὡς κατὰ τοῦ σώματος μέγεθος· ἔχει δὲ ὀδόντας τεσσαράκοντα καὶ βάλλει τοὺς πρώτους τέτταρας τριακοντάμηνος, τοὺς μὲν δύο ἄνωθεν τοὺς δὲ δύο κάτωθεν· ἐπειδὰν δὲ γένηται ἐνιαυτός, βάλλει τὸν ἄλλον τρόπον ἄλλους τέτταρας, δύο μὲν ἄνωθεν, δύο δὲ κάτωθεν·

Αριθμός Κεντρικής Βιβλιοθήκης Θεσσαλονίκης

πάλιν ὅταν ἄλλος ἐνιαυτὸς γένηται, ἑτέρους τέτταρας, τὸν αὐτὸν τρόπον. Τεττάρων δὲ ἐτῶν παρελθόντων καὶ ἓξ μηνῶν, οὐ- βάλλει οὐδένα· ἤδη δέ τις εὐθὺς τὸ πρῶτον ἅμα πάντας ἐβάλλεν, ὥστε σχεδὸν συμβαίνει, ὅταν τεττάρων ἐτῶν ἢ καὶ ἓξ μηνῶν, χρήσιμον εἶναι πρὸς τὴν γέννησιν μάλιστα. Ὅταν δὲ ἡ ἵπ- πος πλησίον ᾖ τῆς ἀφέσεως, ὀρθὴ στᾶσα προΐεται τὸ ἔκγονον· ζῶσι δὲ τῶν ἵππων οἱ πλεῖστοι περὶ ὀκτὼ καὶ δέκα ἔτη καὶ εἴ- κοσι καὶ τριάκοντα. Ἐὰν δέ τις ἐπιμελῶς θεραπεύῃ, ἐκτείνει καὶ πρὸς τὰ πεντήκοντα· ὁ δὲ μακρότατος βίος τῶν ἵππων ἐστὶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πέντε καὶ εἴκοσιν ἔτη. Περὶ δὲ τῆς σωματικῆς αὐξήσεως τῶν ἵππων ἱστορῶν ὁ αὐτὸς λέγει. «Ἡ μὲν θήλεια πέντε τῶν τέλως λαμβάνει μήκους καὶ ὕψους· ὁ δὲ ἄρρην ἓξ ἐτῶν· μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ἄλλοις ἓξ ἔτεσι τὸ πλῆθος λαμβάνει τοῦ σώ- ματος καὶ ἐπιβίωσι μέχρις ἐτῶν εἴκοσιν. Ὁμοίως καὶ περὶ τῶν ἀρρωστημάτων τῶν ἵππων ἱστορεῖ λέγων· Τῶν ἵππων αἱ μὲν φρε- νῖτις ἄνοσοι τῶν ἄλλων ἀρρωστημάτων εἰσί, πλὴν ποδάγρας· αὕτη δὲ κάμνουσι καὶ ἐνίοτε ἀποβάλλουσι τὰς ὁπλάς· ὅταν δ' ἀ- ποβάλλωσι, πάλιν φύσιν εὐθὺς γίγνεται· γὰρ ἅμα τῆς ἑτέρας παρακμαζούσης ἡ τῆς ἑτέρας ὁπλῆς ἀποβολή. Οἱ δὲ τροφαὶ ἵπ- πων πλείστοις ἀρρωστήμασι κάμνουσι· λαμβάνει γὰρ καὶ εἰλεὸς (κωλικόπονος καὶ τουρκιστὶ σαντσίτ)· σημεῖον δὲ τῆς ἀρρωστίας τὰ ἀκόλουθα· σκέλη ὑφέλκουσιν ὑπὸ τὰ ἔμπροσθεν καὶ ὑποφέρουσιν ὀλίγου συγκροτεῖν. Ἐὰν δὲ ἀστιτήσας τὰς ἔμπροσθεν ἡμέρας, ἔσω μανῇ, αἷμα ἀφαιροῦντες καὶ ἐκτέμνοντες βοηθοῦσι. Λαμβά- νει δὲ καὶ τέτανος· σημεῖον δέ· αἱ φλέβες τέτανται πᾶσαι καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ αὐχήν, καὶ προβαίνει εὐθέσι τοῖς σκέλεσι. Γίγνον- ται δὲ καὶ ἕμπυοι οἱ ἵπποι. Λαμβάνει δὲ καὶ ἄλλος αὐτοὺς πόνος· κάθηται δὲ τοῦτο κριθιᾶν· σημεῖον δὲ τοῦ ἀρρωστήματος, μα- κρὰς γίνεται ὁ οὐρανὸς καὶ θερμὸν πνεῦ· ἀνίατα δέ, ἐὰν μὴ ἔξω κατασχῇ, τό τε νυμφιᾶν καλούμενον, ἐν ᾧ συμβαίνει ἀποπίπτειν. Ὅλως δὲ φασὶν οἱ ἔμπειροι, σχεδὸν ὅσα περ ἀρρωστεῖ ἄνθρωπος ἀρρωστήματα, καὶ ἵππον ἀρρωστεῖν καὶ πρόβατα. Γινώ- σκουσι δὲ οἱ ἵπποι καὶ τὴν φωνὴν ἀκούοντες τῶν ἵππων, οἷς ἂν συγγένωνται τύχωσι· χαίρουσι δὲ τοῖς λειμῶσι καὶ τοῖς ἕλεσι, καὶ πίνει τῶν ὑδάτων τὰ θολερὰ μᾶλλον ἢ καθαρά, ἀνατρέ- χουσι αὐτὰ οἱ ἵπποι ταῖς ὁπλαῖς, εἶτα πίοντες λούονται.»

Σημειωτέον δὲ ὅτι ὡς ἡ λέξις βοῦς οὕτω καὶ ἡ λέξις ἵππος λαμβάνεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ μέγα ἤ, ἐπὶ φυτῶν, ἄγριον οἷον Ἱππομάραθον, Ἱπποκράτης, Ἱπποτυρία, Ἱπποσέλινον κτλ.

Εἶναι δὲ ὁ μὲν ἄρρην ἐμπροσθουργικόν, ἡ δὲ θήλεια ὀπισθου- ργικόν.

Εἶδος ἵππου εἶναι καὶ ὁ λεγόμενος παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις Γίν- νος, παρ' ἡμῖν δὲ Μιτυλλὶ καὶ Κάβακος. Περὶ τοῦ εἴδους αὐτοῦ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ ὅτι γίνονται ἐξ ἵππου, ὅταν νοσήσῃ ἐν τῇ κύησει, ὥσπερ ἐν μὲν τοῖς ἀνθρώποις οἱ νάνοι, ἐν δὲ τοῖς ὑσὶ τὰ μετάχοιρα, καὶ ὅτι ὁ Γίννος ἔχει τὸ αἰδοῖον μέγα, ὡς οἱ νά- νοι. Ἄλλοι ὅμως λέγουσιν ὅτι εἶνε ἰδιόν τι εἶδος ἵππων καὶ ὅτι μόνον εἰς Μιτυλήνην γίνονται καὶ οὗτοι ὄχι εἰς ἅπασαν τὴν νῆ- σον, ἀλλ' ἐν τισι μόνον χωρίοις.

Ἐκ τοῦ ἵππος παράγονται πολλάκαται λέξεις.

Μ. Σ.

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ.

Μετὰ τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ἀδελφοκτονίαν, ἥτις πρώτη ἐμό- λυνε τὴν γῆν μὲ ἀνθρώπινον αἷμα, βλέπομεν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ τοὺς ἀνθρώπους σαφῶς διακρινομένους εἰς δύο τάξεις, εἰς τὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ εἰς τὴν τῶν κακῶν. Καὶ τῆς μὲν πρώτης προΐ- σταται ὁ ἀγαθὸς Σήθ, τῆς δὲ δευτέρας ὁ μοχθηρὸς ἀδελφοκτό- νος Καΐν. Καὶ οἱ μὲν ἀπόγονοι τοῦ Σὴθ ἐκλήθησαν υἱοὶ Θεοῦ, καθὸ διατελοῦντες πιστοὶ εἰς τὸν Θεῖον νόμον, οἱ δὲ τοῦ Καΐν υἱοὶ ἀνθρῶπων. Ἀλλ' ὁ ἔρως ἤνωσε τοὺς υἱοὺς τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν θελκτικῶν θυγατέρων τῶν Καϊνιτῶν, καὶ οἱ ἐκ τῆς ἑνώσεως ταύτης γεννηθέντες Γίγαντες κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, πεποιθό- τες ἐπὶ μόνῃ τῇ σωματικῇ ῥώμῃ αὐτῶν, προέβαινον ὀξυμέρως εἰς πᾶν εἶδος διαφθορᾶς καὶ κακίας. Ὁ Θεός, ὀργισθεὶς ἐκ τού- των, ἔπεμψε κατακλυσμόν, ὁ ὁποῖος ἔπνιξε σύμπαν τὸ ἀνθρώπι- νον γένος ἐκτὸς τοῦ Νῶε μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Ὁ πατρι- άρχης οὗτος, υἱὸς τοῦ Λάμεχ καὶ ἀπόγονος τοῦ Σήθ, ὢν ἀνὴρ δίκαιος καὶ θεοσεβής, διετάχθη παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ εἰσέλθῃ μετὰ παντὸς εἴδους ζώου ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκείνῃ σωστικῇ Κιβωτῷ, τὴν ὁποίαν εἶχε κατασκευάσει κατὰ Θείαν ἐπίσης διαταγήν. Ἡ Κιβωτὸς εἶχε κατὰ τὸν ἱερὸν ἱστορικὸν 300 πήχεων μῆκος, 30 ὕψος καὶ 50 πλάτος· ὅθεν κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς ἦτον εὐρυχωροτέρα τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἁγίου Πέτρου ἢ τῆς ἐν Κων- σταντινουπόλει ἁγίας Σοφίας.

Τὰ μόνα ἔμψυχα ὄντα τὰ φεισθέντα ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας ἐπέπλεον λοιπὸν ἐν τῇ Κιβωτῷ, μέχρις οὗ, τῶν ὑδάτων ἐλατ- τωθέντων, ἐκάθισεν αὕτη ἐπὶ τοῦ Ἀραράτ, ὄρους τῆς Ἀρμενίας. Τὰ ζῶα ἐξελθόντα διεσκορπίσθησαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐκατοίκισαν αὐτὴν πάλιν· αἱ ὧραι τοῦ ἔτους ἐπανέλαβον τὴν τακτικὴν αὐ- τῶν διαδοχήν, ἡ τάξις τῆς βλαστήσεως τῶν φυτῶν ἀποκατέστη πάλιν, καὶ ὁ Θεὸς καταπραϋνθεὶς ηὐλόγησε τοὺς ἀνθρώπους, λέ- γων· « Αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. Καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν καὶ ὁ φόβος ἔστω ἐπὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ Οὐ- ρανοῦ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης· ὑπὸ χεῖρας ὑμῖν δέδωκα » (Γεν. θ'.).

Ὁ Νῶε καὶ οἱ τρεῖς αὐτοῦ υἱοὶ Σήμ, Χὰμ καὶ Ἰάφεθ, νέοι πατέρες τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἤρχισαν νὰ καλλιεργῶσι καὶ νὰ κατοικίζωσι τὴν γῆν. Ἀλλά, πολλαπλασιασθέντες μετὰ θαυμα- στῆς ταχύτητος, εἶδον, ὅτι ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ καταλίπωσι τὰς τερπνὰς πεδιάδας τῆς Μεσοποταμίας· πρὸν ὅμως διασπαρῶ- σιν, ἠθέλησαν νὰ ἐγείρωσι πύργον ἀπέραντον καὶ ὑψηλότατον πρὸς αἰώνιον μνημεῖον τῆς μέχρι τῶδε συμβιώσεως των. Πλὴν τὸ σχέδιον αὐτῶν ἀπήρεσεν εἰς τὸν Κύριον, ὅστις καταβὰς συν- έχεε τὰς γλώσσας αὐτῶν καὶ δὲν ἐδύναντο νὰ συνεννοηθῶσι πρὸς ἀλλήλους. Ὅθεν τὸ ἔργον ἔμεινεν ἀτελές, αἱ δὲ τρεῖς φυ- λαί, ζητοῦσαι νέας πατρίδας, διεσπάρησαν ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, διατηρήσασαι μετὰ τῆς ποικιλίας τῶν γλωσσῶν καὶ τῆς διαίτης καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἐκείνην ὁμοιότητα, ἥτις λίαν καταφανῆ ποιεῖ τὴν κοινὴν καταγωγὴν ἁπάντων τῶν ἐθνῶν.

Ὁ κλεινὸς Γερμανὸς Λεοπόλδος Stolbery ἐν τῷ συγγράμματι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτοῦ «Ἱστορία τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας» ἀποδεικνύει τὴν συμφωνίαν τῆς Μωσαϊκῆς ἱστορίας πρὸς τὰς παραδόσεις τῶν Ἰνδῶν, τῶν Χαλδαίων, τῶν Σύρων, τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Φοινίκων, τῶν Περσῶν, τῶν Σινῶν, τῶν Αἰγυπτίων, τῶν Ἑλλήνων, τῶν Ἰταλῶν, τῶν Μεξικανῶν καὶ τῶν Κελτῶν.

Ὁ περίφημος Jules Klaproth (γεννηθεὶς ἐν Βερολίνῳ τὸ 1783 καὶ ἀποθανὼν ἐν Παρισίοις τὸ 1835) ἀποδεικνύει ὁμοίως, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀσιανοὶ λαοὶ ὁμιλοῦσι περὶ ἑνὸς κατακλυσμοῦ χρονολογουμένου κατὰ τὸ 3044 π. Χ.

Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Γροιλανδοὶ ἀναφέρουσιν, ὅτι πρῶτος ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὁ Kallak, ὅτι ἐκ τοῦ ἀντίχειρος αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἡ πρώτη γυνή, καὶ ὅτι ὁ κόσμος μετὰ ταῦτα κατεκλύσθη ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐκτὸς ἑνὸς ἀνθρώπου. Εἰς τὴν θεογονίαν τῶν Νιγρήτων λίμνη τις εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς θεωρεῖται ὡς λείψανον τοῦ κατακλυσμοῦ. Καὶ παρὰ τοῖς αὐτόχθοσιν Ἀμερικανοῖς ἀπαντῶνται ἀναμνήσεις τοῦ κατακλυσμοῦ ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς αὐτῶν. Οἱ Ἀλγονκῖνοι (Algonquins) ἀναφέρουσιν ὅτι ὁ Messou βλέπων τὴν γῆν κατακεκλυσμένην ἀπέστειλε κόρακα, ἵνα φέρῃ αὐτῷ ὀλίγην γῆν. ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν· ἀπέστειλε τότε ἕνα κουκιόν, ὅστις ἔφερεν ἐντὸς τοῦ στόματός του χοῦν, ἐξ οὗ ὁ Messou ἔκαμε πάλιν τὸν κόσμον. Οἱ Μεξικανοὶ διηγοῦνται ἔτι καθαρώτερον, ὅτι ὁ Texpi εἰσῆλθεν εἰς ἓν μέγα acalli μὲ τὴν γυναῖκα, τὰ τέκνα, τὰ ζῶα καὶ τοὺς σπόρους. Ἀφοῦ δὲ τὸ μέγα Πνεῦμα ἀπέσυρε τὰ ὕδατα, ὁ Texpi ἐξαπέστειλε γύπα, ὅστις εὑρὼν πρὸς τροφὴν πτώματα δὲν ἐπανῆλθε. Τότε ἐξαπέστειλεν ἄλλα πτηνά, ἕως οὗ τὸ κολύβριον ἐπανῆλθε μὲ κλάδον πράσινον. Βεβαιωθεὶς ἐκ τούτου, ὅτι ὁ ἥλιος ἀνεζωογόνει τὴν φύσιν, ἐξῆλθε τοῦ acalli.

Ὁ λυρικὸς Πίνδαρος ἄδει τὸν κατακλυσμὸν εἰς τὸ θ.΄ τῶν Ὀλυμπίων του καὶ λέγει ὅτι ὁ Δευκαλίων ἐσώθη ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, ὅθεν καταβὰς μετὰ τῆς γυναικός του Πύρρας ἔκτισε τὴν πόλιν Πρωτογένειαν, τὴν ὁποίαν ἐκατοίκισε ρίπτων λίθους ὄπισθέν του. Ὁ Πλάτων ὁμοίως ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν Τίμαιόν του ὡς περὶ συμβεβηκότος παγκοσμίου καὶ μοναδικοῦ καί, ὁρμώμενος ἐκ τῆς παλαιᾶς ταύτης παραδόσεως, διηγεῖται τὴν καταστροφὴν τῆς Ἀτλαντίδος. Ὁ Ἀπολλόδωρος λέγει ὅτι ὁ κατακλυσμὸς ὑπῆρξεν ἡ μετάβασις ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ αἰῶνος εἰς τὸν ἡμέτερον σιδηροῦν καὶ ὅτι ὁ Δευκαλίων διεσώθη ἐντὸς κιβωτοῦ. Ὁ Λουκιανὸς προσθέτει, ὅτι εἰσεβίβασε μετ' αὐτοῦ ζῶα παντὸς εἴδους, καὶ ὁ Πλούταρχος, ὅτι ἀπέστειλε περιστεράν, ὅπως ἐννοήσῃ τὸ ὕψος τῶν ὑδάτων.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν εἰρημένων παραθέτομεν τὰ ἑπόμενα, ἐρανιζόμενοι αὐτὰ ἐκ τῆς *Βυζαντίδος*.

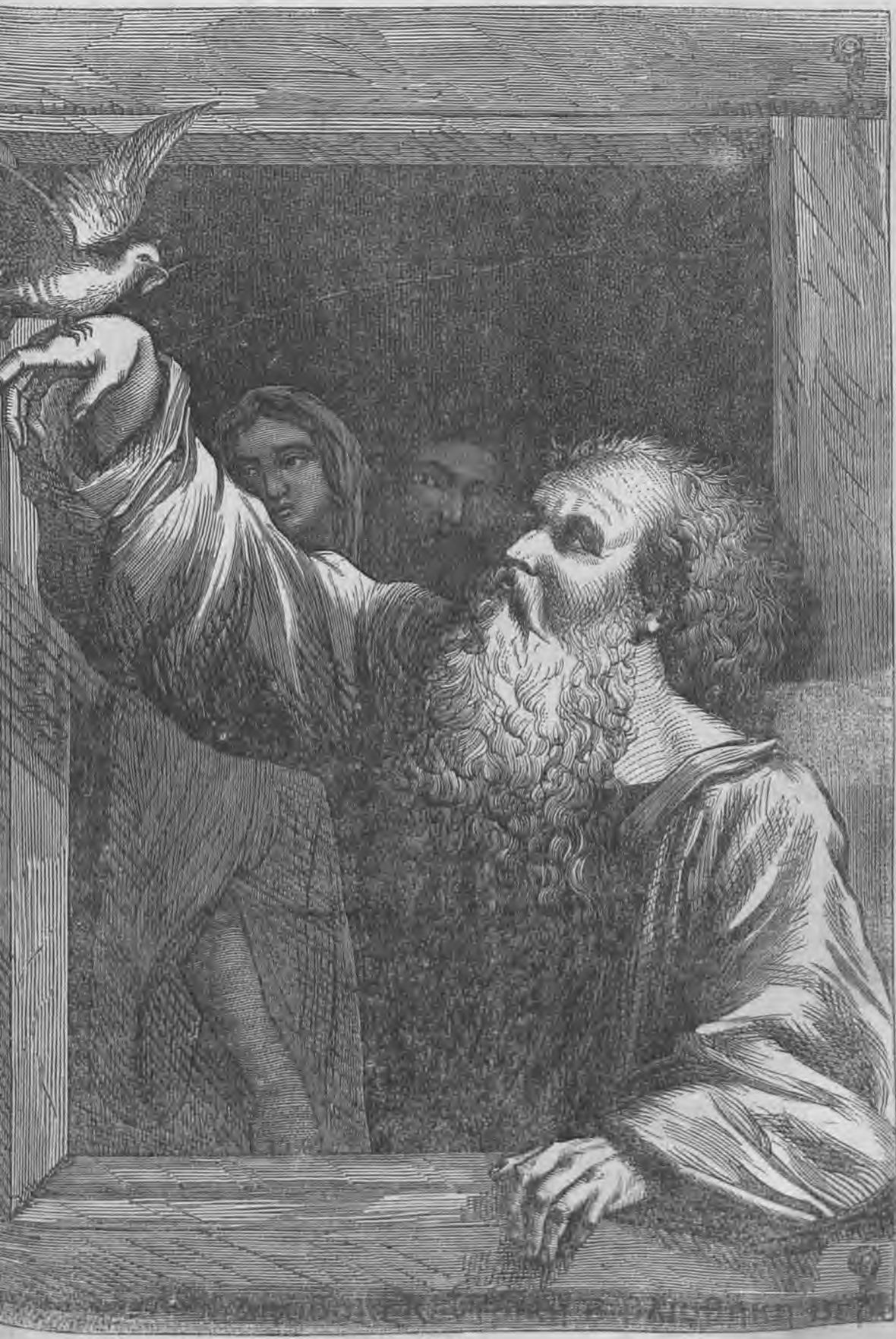
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ.

Εἷς τῶν ἐπιστημοτέρων Ἄγγλων ἀρχαιολόγων ὁ κ. Σμιθ ἀνέγνω τελευταίως ἐν συνεδριάσει τῆς ἐν Λονδίνῳ ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἐξήγησιν παλαιμόρφου τινὸς μνημείου, ἀνακαλυφθέντος ἐν Νινευΐ, ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς οὕτω δὴ καλουμένης βιβλιοθήκης τῶν βασιλέων τῆς Ἀσσυρίας, ἥτις εἶνε μᾶλλον συλλογὴ πήλινων πινάκων, φερόντων σφηνοειδεῖς ἐπιγραφὰς καὶ ἱστορούντων ἱστορικὰ γεγονότα τῶν ἀρχαίων τούτων μοναρχιῶν. Ἐπειδὴ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη, σχετιζομένη πρὸς τὰ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ περὶ κατακλυσμοῦ ἱστορούμενα, ἐκίνησεν, ὡς εἰκός, τὴν περιέργειαν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, ἀπεκδεχομένου ἐκ τῶν περαιτέρω τούτων γενομένων ἐρευνῶν καὶ ἄλλας οὐχ ἧττον σπουδαίας ἀποκαλύψεις, νομίζομεν καλὸν ἵνα μεταφέρωμεν τὰ κατὰ τὸ ἀνακαλυφθὲν ἀρχαιολογικὸν ἐκεῖνο μνημεῖον, ὅπερ εἶνε, ὡς πιθανολογεῖται, κατὰ χίλια ἔτη ἀρχαιότερον τῆς ὑπὸ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς διασωθείσης ἡμῖν ἀφηγήσεως.

Ἡ νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσα ἐπιγραφὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν εἶνε πρωτότυπος, ἀλλ' ἀντίγραφον Βαβυλωνιακῆς ἐπιγραφῆς, πολλῷ παλαιοτέρας, γενομένης ἐν Ἐρέξ, παρὰ τὴν Βαβέλ, μίαν τῶν μεγίστων καὶ ἀρχαιοτάτων πόλεων τοῦ Βαβυλωνικοῦ κράτους. Κατὰ τὴν βάσει τῆς χρονολογίας τοῦ Βερόξ, ἡ ἐποχὴ τῆς συντάξεως τοῦ πρωτοτύπου κειμένου δύναται νὰ ἀναχθῇ εἰς τρισχίλια ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Τὸ πρωτότυπον δὲ τοῦτο ἀντεγράφη ἐπὶ τῆς ἐν τῇ Ἀσσυρίᾳ βασιλείας τοῦ Σαρδαναπάλου, ὅστις εἶχε σχέσεις μετὰ τῶν Ἐρέξ. Ἄλλως δὲ εἶνε εὐνόητον ὅτι ἀφ' οὗ αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἦσαν, ἐν τοῖς ἀπωτάτοις ἐκείνοις χρόνοις, τὰ μόνα ἱστορικὰ γεγονότα τοῦ παρελθόντος κείμενα, ἀνενεοῦντο καὶ ἀπελαμβάνοντο σιάζοντο ὅσον οἷόν τε συχνότερον καὶ ἐπιμελέστερον.

Ἡ ἐν Νινευῒ διασωθεῖσα καὶ μετὰ μακρὰν διαβοχὴν ἀνευρεθεῖσα ἀφήγησις τοῦ κατακλυσμοῦ διαφέρει ἐν πολλοῖς τῆς ἀφηγήσεως τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ σύνολον τῶν γεγονότων τοσαύτη ὑπάρχει ὁμοιότης πρὸς ἀλλήλας, ὥστε γάζουσι προφανῶς ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς. Ὡς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γρ... καὶ ἐνταῦθα φαίνεται ὅτι ὁ κατακλυσμὸς ἐστάλη ὅπως τιμω... τοὺς ἀνθρώπους καὶ καθαρίσῃ τὴν γῆν ἀπὸ τῶν κακιῶν αὐ... ἀλλ' ἡ τιμωρία αὕτη εἶνε ἔργον πολλῶν ὁμοῦ, οὐχὶ ἐ... μόνου Θεοῦ, ὁ δὲ μόνος δίκαιος ἄνθρωπος, ὃν ἐξελεξάν... διάσωσιν τοῦ γένους ἀποκαλεῖται *Σισίτ*. Ἥρως τις ὀνομ... *δουθάρ*, ὅστις θεωρεῖται ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν *Νεμρώδ* τῆς Γ... ἀπαντᾷ τὸν *Σισίτ* καὶ ἐρωτᾷ αὐτὸν πῶς ἐγένετο ἀθάνατος ὁ *Σισίτ* τῷ ἀποκρίνεται ὅτι οἱ θεοί, βουληθέντες νὰ κατακλύσωσι τὸν κόσμον, διέταξαν αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ ἓν μέγα πλοῖον καὶ νὰ ἐπιβῇ αὐτοῦ οὐ μόνον αὐτὸς μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἀλλὰ καὶ ἑνὸς ζεύγους ἐκ πάντων τῶν ζώων τῆς γῆς, ἄλλα καὶ μερικῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ καὶ «τῶν υἱῶν τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ (;)». Ὁ δὲ ὑπήκουσε καὶ ἐνεπήγνυσε πλοῖον, οὗ αἱ διαστάσεις σημειοῦνται δι' ὀργυιῶν, ὡς αἱ τῆς Κιβωτοῦ. Ἐρρόντισε δὲ νὰ παρακλείσῃ ἕνα πρῶρα ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἐντὸς μετὰ τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ πλθεν ὁ κατακλυσμός, ἡ βροχὴ διήρκεσεν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἐκάλυψε πᾶσαν τὴν γῆν. Ἐπὶ τέλους τὸ πλοῖον προσωρμίσθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Νιζίρ, ὅπερ ὁ σὶρ Ρώλινσων νομίζει ὡς τὸ Ἀραράτ τῆς ἱερᾶς Γραφῆς (ὅπερ ὅμως, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, εἶνε τὸ Ἀραράτ τῆς Ἀρμενίας, ἀλλὰ τῆς Μεσοποταμίας.) Μετὰ ρέλευσιν ἄλλων ἑπτὰ ἡμερῶν ὁ *Σισίτ* ἀπέλυσεν ἐκ τοῦ πτηνὰ κατ' ἀρχὰς μὲν μίαν περιστεράν, ἥτις ἐπανῆλθεν ἄπρακτος, μίαν χελιδόνα, ἥτις ἐπανῆλθεν αὖθις, καὶ τελευταῖον

Ὁ Νῶε ἐν τῇ Κιβωτῷ.

εἰς κόραξ ὅστις ἐπανῆλθε. Τότε ὁ Σισὶτ ἐβεβαιώθη ὅτι ἔπαυσεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἐξελθὼν μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἀνήγειρε βωμὸν καὶ ἐποίησε θυσίαν εἰς τοὺς *θεούς*.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι ἡ ἀνακαλυφθεῖσα ἐπιγραφὴ εἶνε ἀντίγραφον προγενεστέρου ἐπιγράμματος, ὅπερ ἐπὶ τῇ βάσει χρονολογίας τοῦ Βηρὼ δύνανται νὰ ἀναχθῇ εἰς τριακιλίια πρὸ Χριστοῦ ἔτη. Ὁ Βηρὼ οὗτος ἦτο Χαλδαῖος ἱστορικός, ὅστις τριακόσια πρὸ Χριστοῦ ἔτη ἐξήγαγεν ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων τοῦ Θεοῦ Ὀανὲς καὶ μετέφρασεν ἑλληνιστὶ τὴν πρώτην ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τῆς διασκορπίσεως τῶν φυλῶν. Ἡ περὶ κατακλυσμοῦ διήγησις καὶ ἡ πυργοποιΐα ἔχουσιν ἐπίσης μεγίστην ἀναλογίαν πρὸς τὴν διήγησιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀμφότεραι δὲ εἶνε ὅμοιαι πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Σμὶθ διευκρινηθείσας.

Ὁ Βηρὼ ἐξιστορεῖ τοὺς δέκα προκατακλυσμιαίους βασιλεῖς τῆς Βαβυλῶνος, ὧν τελευταῖος (τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου συμφωνεῖ πρὸς τὸ τοῦ Νῶε) ἦν ὁ Ξισούθρης, πρόσωπον ταὐτόσημον, μάλιστα διὰ τοῦ ὀνόματος, τῷ ἐν τῇ ἀρηνσειδεῖ ἐπιγραφῇ μνημονευομένῳ Σισίτ. Ὁ Χαλδαῖος ἱστορικὸς προστίθησι.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ξισούθρου μέγας ἐγένετο κατακλυσμός. Ὁ θεὸς Χρόνος (οὕτως οἱ Ἕλληνες μετέφραζον τὸ χαλδαϊκοασσυρικὸν ὄνομα Ἦλου) ἐφάνη αὐτῷ καθ' ὕπνους καὶ τῷ εἰδοποίησεν ὅτι τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν τοῦ μηνὸς Δεζίου, (ὁ Σεβὰν τῶν ἀρχαίων Βαβυλωνίων, Ἀσσυρίων, Χαλδαίων καὶ Ἑβραίων καὶ σήμερον ἔτι ὁ Σαβὰν τῶν νεωτέρων Ἰουδαίων καὶ Τούρκων ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν ἡμέτερον Ἰούνιον) θὰ συμβῇ πλημμύρα μέλλουσα νὰ καταστρέψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους ὅλων τῶν πραγμάτων, ἔπειτα θὰ φέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν Ἡλιούπολιν ἐν Σιπάρᾳ· ἐκτὸς τούτου ὑπεχρέωσεν αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ νεῶν, νὰ εἰσαγάγῃ ἐν αὐτῇ τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς του, νὰ θέσῃ ἐντὸς αὐτῆς καὶ ὅ,τι ἀναγκαῖον εἰς τὴν ζωήν, μετὰ τῶν διαφόρων ζώων, πτηνῶν καὶ τετραπόδων, καὶ νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀφόβως. Ἐρωτήσας τὸν Θεὸν τοῦτον ποῦ ἔμελλε νὰ διευθυνθῇ, ἔλαβεν ὡς ἀπάντησιν τοῦτο· «Πρὸς τοὺς θεούς.» Ἐπὶ τούτῳ ἀπέτεινε δέησιν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὑπήκουσε λοιπὸν τῇ Θείᾳ διαταγῇ καὶ ᾠκοδόμησε πλοῖον, ἔχον πέντε στάδια μῆκος καὶ δύο πλάτος (4,000 πόδας ἐπὶ 1,200.) Ἔθετο ἐντὸς τοῦ πλοίου τούτου ὅ,τι εἶχε προπαρασκευάσει καὶ τελευταῖος εἰσῆλθε καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς συζύγου, τῶν τέκνων καὶ τῶν φίλων του. Ἅμα τὰ ὕδατα ἐκάλυψαν τὴν γῆν καὶ μετ' ὀλίγον κατηυνάσθησαν, ὁ Ξισούθρης ἐκ τοῦ πλοίου ἄφῆκε πτηνά, ἄτινα, μὴ εὑρίσκοντα μήτε τροφὴν μήτε θέσιν ὅπου νὰ θέσωσι τοὺς πόδας των, ἐπανῆλθον εἰς τὸ πλοῖον. Ἐπανέλαβε τὸ πείραμα τὸ δεύτερον, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην τὰ πτηνὰ δὲν ἐπανῆλθον πλέον, τοῦθ' ὅπερ παρέσχεν αὐτῷ ἀξιοπιστίαν ὅτι τὰ ὕδατα ἀπεσύραντο ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Μετὰ ταῦτα ἤνοιξεν ὀπὴν εἰς τὸ πλοῖον καὶ παρατηρήσας ἔξωθεν εἶδεν ὅτι ἐξώκειλεν εἰς τὰς πλευρὰς ὄρους, ὅτε καὶ ἐξῆλθε μετὰ τῆς συζύγου, τῆς θυγατρὸς καὶ τοῦ πρωρέως του. Ὁ Ξισούθρης, προσευχηθείς, κατεσκεύασε θυσιαστήριον καὶ προσενεγκὼν θυσίας εἰς τοὺς θεούς, ἐγένετο ἄφαντος αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξελθόντες ἐκ τοῦ πλοίου.

Οἱ μείναντες ἐντὸς αὐτοῦ, βλέποντες ὅτι οἱ σύντροφοί των δὲν ἐπανήρχοντο, ἐγκατέλειψαν τὸ πλοῖον, παρακινούμενοι ὑπὸ [illegible] καὶ προσκαλοῦντες τὸν Ξισούθρην· ἀλλὰ δὲν εἶδον αὐτόν, ἤκουσαν δὲ μόνον εἰς τοὺς ἀέρας τὴν φωνήν του, ἥτις διέτασσε πάντοτε νὰ σέβωνται τὴν θρησκείαν καὶ ἐπληροφόρει αὐτοὺς ὅτι χάριν αὐτῶν προσεκλήθη νὰ ζήσῃ μετὰ τῶν θεῶν καὶ ὅτι ἡ σύζυγός του, ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ καὶ ὁ πρωρεὺς εἶχον τύχει τῆς αὐτῆς τιμῆς. Πρὸς τούτοις εἶπεν ὅτι ὀφείλουσι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Βαβυλῶνα καὶ κατὰ τὰς θεσπίσας διαταγὰς ὅτι ἔπρεπε νὰ ζητήσωσι τὰς ἐγκεκλεισμένας εἰς Σιπάραν γραφὰς καὶ νὰ γνωστοποιήσωσι ταύτας εἰς πάντας· ἐδήλωσε δ' αὐτοῖς ὅτι ἡ θέσις, ὅπου αὗται εὑρίσκονται, ἔκειτο ἐν Ἀρμενίᾳ. Ἀκούσαντες ταῦτα, ἀφοῦ προσήνεγκον θυσίας εἰς τοὺς θεούς, ἐπανέκαμψαν εἰς Βαβυλῶνα. Μέρη τινὰ τοῦ ἐξοκείλαντος πλοίου ἔμειναν ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἀρμενίας Γορδυαναῖου, πολλοὶ δ' ἀφῆρεσαν ἀπ' αὐτοῦ τεμάχια ἀσφάλτου, ὅπως μεταχειρισθῶσιν αὐτὰ ὡς ἀλεξιφάρμακον. Ἀφοῦ εἰσῆλθον εἰς Βαβυλῶνα καὶ εὗρον τὰς γραφὰς ἐν Σιπάρᾳ, ἔκτισαν πόλεις, ἀνήγειραν ναούς, ἡ δὲ Βαβυλὼν κατῳκήθη ἐκ νέου. Ἀξιοσημείωτον δὲ ὅτι καὶ ὁ ἐπίσημος Ἀρμένιος ἱστορικὸς Μωυσῆς ὁ ἐκ Χορήνης, ἀναφέρει ἐπίσης τὸν Ξισούθρην ὡς φθάσαντα διὰ μέσου τῶν ὑδάτων ἐν Ἀρμενίᾳ.

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΡΙΝΟΜΕΝΗ
πρὸς
ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ἐκ διαφόρων πηγῶν ἐρανισθεῖσα καὶ διὰ ποικίλων πραγματώσεων ἐπανεξηθεῖσα, διδασκομένη ἐν τῷ Φιλελλ.

Συλλόγῳ "Ὁμηρος,

ὑπὸ Γ. ΦΡΑΝΤΖΗ καθηγητοῦ (1).

Φίλη Ὁμήγυρις.

Πρῶτον νῦν κἀγὼ παρουσιαζόμενος, ἐλάχιστον μέλος τοῦ γενοῦς τούτου καὶ μουσοπόλου θιάσου, ὅπως, ὅση δύναμαι, πληρώσω τὸ κοινῶς ἐπὶ πᾶσιν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου βαλλόμενον σπουδαιότατον καθῆκον, καὶ ἀποδίδων, ὡς εἰκὸς, τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην μου τῷ τε πολυμαθεστάτῳ ἡμῶν Προέδρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἄξιον κρίνασί με, ὅπως κἀγὼ τεύθεν, ὅπου πόδες πολλῷ σοφωτέρων μου ἔστησαν, προσενέγκω τὸν ἐλάχιστον ἠθικὸν φόρον τῷ μουσοφιλεῖ κοινῷ ἱδρυομένῳ δὲ τοῦ κοινοῦ καλοῦ λαοσωτηρίῳ τούτῳ βωμῷ, ὁμολογῶ ὅτι πλοῦν τὸ αἴσθημα ἐν ἐμοὶ αἰσθάνομαι σήμερον ἐγειρόμενον, τοιοῦτον δὴ οἷον πρέπει νὰ φέρῃ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, ἑλληνικὴν καρδίαν ἐν τοῖς στήθεσιν αὐτοῦ περικλείων, τὸ μὲν χαρᾶς ἐκ τῆς τυχούσης, τὸ δὲ λύπης οὐ μικρᾶς.

Καὶ χαρᾶς μέν, ὅτι πολλοὺς μὲν βλέπω τοὺς συνωθουμένους περὶ τὸ διδάσκειν τὰ βέλτιστα καὶ κάλλιστα, ἐξ ὧν προσδοκᾶται τὸ κοινὸν καλὸν καὶ ἐπιφώσκουσα ὁρᾶται εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν

(1) Τὸ κατὰ συνέχειαν θεσπιζόμενον καὶ περιπόθητον καὶ ὠφέλιμον τοῦτο μάθημα ὡς πρωτοφανὲς σχεδὸν παρ' ἡμῖν ἀπορρέπομεν εὐχαρίστως, δημοσιεύοντες χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ἐν τῷ Μέντορι.

τὴν πόλιν ἡ ζωογόνος τῆς ἑῴας ἀκτίς, πολὺ δὲ πλείστους τοὺς συρρέοντας πρὸς τὴν ἀκρόασιν τῶν διδαγμάτων τούτων, ἐφ' οἷς ἔθαρσει καὶ ὁ βωμὸς τῆς ἐλπίδος, ἥτις, θωρακίζουσα ἡμᾶς διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ἑνόνουσα ἡμᾶς διὰ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων, θέλει μᾶς ὁδηγήσει ἐκ τῶν ἐλπιζομένων καὶ ἐννοουμένων εἰς τὰ πραγματικὰ καὶ ὁρατά.

Λύπης δέ, μὴ πολὺ κατώτερος τῶν πρὸ ἐμοῦ καταρχῶ καὶ ἤτοιμα λοιπὸν τῆς προσδοκίας ὑμῶν καὶ τῆς ἐμῆς ἐπιθυμίας κατορθώσω· οὐχὶ ὅτι οἱ πρότερον εἰπόντες τὰ πάντα εἰρήκασι καὶ οὐδὲν ἐπῆλθε λόγων (διότι οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐγκατέλιπον εἰς ἡμᾶς μεγίστους θησαυροὺς ἐπιστημῶν καὶ γνώσεων σχηματίζοντας ὠκεανὸν ἀνεξάντλητον), ἀλλ' ὅτι μικρόν τι ἢ οὐδὲν ὑπόλοιπον ἔτι γνώσεις περιωρισμέναι, ὡς αἱ μικραὶ δυνάμεις μικρὸν ἢ οὐδὲν τὸ ἀποτέλεσμα παράγουσιν.

Διὸ δὴ καὶ ἐπὶ πολὺ συννοούμενος, πῶς ἄρά γε κἀγὼ εὐδόκιμός τε καὶ ὠφέλιμος πράγματι δύναμαι νὰ φανῶ κατά τι ἐν τῷ μέρει μου, ἀσφαλεῖ τῷ ποδὶ ἔσχατος πάντων ἑπόμενος τοῖς ὑπὲρ τοῦ πλησίον ἡδέως μοχθοῦσιν, ἐπιπροσθοῦν ἔβλεπον πάντοτε τὸ ἀσθενὲς τῶν δυνάμεών μου, οὐδόλως ἀργοῦντος τοῦ λόγιον ἐκεῖνος· «Κρεῖσσον τὸ κατὰ δύναμιν εἰσενεγκεῖν ἢ τὸ πᾶν ἐλλείπειν.» Διεγγυωμοῦσαν λοιπὸν τὴν καρδίαν μου ἠσθανόμην καὶ πάλιν ἰσχυρὰν ἰσχυρῶν τε καὶ εὐγενῶν δύο αἰσθημάτων ἐν αὐτῇ ἰσχυρῶς διεγειρομένων, ἅπερ ἐπὶ πολὺ ἀμφιρρεπῆ ὅλον με κατεῖχον καὶ μετέωρον. Τὸ μέν, ὡς ἔρθην εἶπον, ὅτι πολυμαθῶν ἀνδρῶν θέσται τὸ βῆμα τοῦτο καὶ πολλὴν τὴν πεῖραν καὶ τὴν σχολὴν ἔχόντων, ὧν περ ἡμεῖς δυστυχῶς ἀμέτοχοι διατελοῦμεν· τὸ δέ, ὅτι

» Ἄνδρα δ' ὠφελεῖν ἀφ' ὧν
» ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος »

Τοιούτων δή μοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἰδεῶν συμβαινόντων, ὡσανεὶ ἤκουσεν αἴρης εἰς τὰ ὦτά μου ἰσχυροτέρα τις φωνὴ τηλοπέτης περιβομβοῦσα καὶ λέγουσα

» Δεῖ τοὺς ὑπὲρ μεγάλων πραγμάτων σκοποῦντας
» μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλιπεῖν διὰ
» μηδεμίαν πρόφασιν. »

Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην τὴν καταπειστικωτάτην καὶ πλήρη πατριωτισμοῦ καὶ δημοτικότητος τοῦ ἐνθερμοτάτου ἐκείνου προστάτου τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τοῦ ἀθανάτου λέγω Δημοσθένους, τίς δύναται ν' ἀντιστῇ; φέρων μάλιστα εἰς μνήμην, ὅτι οἱ ὑπερήφανοι ἐκεῖνοι Ἀθηναῖοι ἔκλινον τοὺς ἀγερώχους αὐχένας ἐνώπιον αὐτοῦ ἐκβροντῶντος τοὺς κεραυνούς του κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος;

Τοῖς σοφοῖς ὅθεν τούτοις λόγοις ἀνωπειθόμενος ἄρχομαι κἀγὼ τοῦ κοινοῦ τούτου καθήκοντος, τὰ μάλιστα ἐλπίζων εἰς τὴν εὐνοϊκὴν κρίσιν πάντων τῶν μελῶν καὶ τῶν ἄλλων, ὅτι προνοητικώτατοι πάντων ἀναφανέντες καὶ Ἑλληνοπρεπέστατον παράδειγμα διδόντες, ἄλλοις ἑπόμενοι, συνέλαβον τὴν σωτηριωδεστάτην ἰδέαν τῆς φιλομούσου ταύτης συγκεντρώσεως, ὅπως ἐνθέσωσιν ἔλαιον τῷ χρίειν τοῦτο ἔχοντι καὶ κατεπείγουσαν μάλιστα ἱερῷ λύχνῳ, ἵνα φαίνῃ ἀκοιμήτως ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ, ὡς ὁ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ τῆς Παλλάδος διὰ παντὸς ἔκαιεν ἀσβεστος.

Τοῦ δὲ καθήκοντος τούτου, φίλοι παρεστῶτες, σπουδαιοτάτου ὄντος, τί προὐργιαίτερον; Οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ περὶ ἡμῶν τοσοῦτον μεριμνήσαντες καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος οὕτως εὐγενῶς φροντίσαντες, καὶ παρὰ τὰς δυσχερεῖς ἐκείνας περιστάσεις, ὧν ἡμεῖς πολὺ ἀπέχομεν σήμερον, οὐδέποτε ἐλησμόνησαν οὐδὲ παρημέλησαν τὴν λαοσωτήριον ταύτην λυχνίαν. Ἄλλως πῶς ἡμεῖς σήμερον ἐν σκότει διαπορευόμενοι ἠδυνάμεθα νὰ ζηλώσωμεν τὰ καλά; πῶς ἠδυνάμεθα νὰ χαίρωμεν σήμερον ἀγαλλόμενοι ὅτι Χριστιανικώτατον κοινωνικὸν καθῆκον ἐκπληροῦμεν;

Καὶ δή, φίλοι τῶν Μουσῶν, ἐγχείωμεν ἔλαιον ἐν τῇ ἐθνοσωτηρίῳ ταύτῃ λυχνίᾳ, καὶ πρὸς Ἀπόλλωνος καὶ Μουσῶν! ὅσον τάχιον ἔνεστιν, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ τῷ πνεύματι ἐκείνων ἑπόμενοι, ὅπως μὴ ἀναφανῶμεν κατώτεροι τοῦ ζήλου ἐκείνων διὰ τοὺς μεταγενεστέρους· «Ὁ ζητῶν εὑρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται» εἶπε τὸ στόμα τῆς Ἀληθείας. Καὶ τί τὸ ἐμποδίζον ἡμᾶς, ἀφοῦ ἐμιμήθημεν ἄλλους ὡς πρὸς τὴν ἀρχήν, νὰ μιμηθῶμεν τούτους καὶ κατὰ τὰ ἄλλα, ὅπερ ἐστὶ τὴν ἐλευθεριότητα καὶ τὰς πράξεις; Μὴ ἡ πόλις φέρει σπάνιν κατοίκων ἢ ἐλλειψιν εὐγενῶν αἰσθημάτων; Τοὐναντίον ἀπανταχοῦ κηρύττεται τὸ γενναῖον καὶ φιλάκαλον τῶν Σμυρναίων, καὶ τὰ πράγματα μαρτυροῦσιν ἀναμφιβόλως τὴν ἀλήθειαν. Πρὸς τί λοιπὸν βραδύνομεν; Δῶμεν, δῶμεν ἔλαιον τῷ τὸ ἔλεος ἡμῶν ἐπικαλουμένῳ, ἵνα μὴ οὐχὶ ἀποσβεσθῇ, (μὴ γένοιτο!) ἀλλ' ἵνα μὴ ἐξασθενήσῃ τὸ ἐμψυχοῦν τὴν ἀνθρωπότητα γλυκὺ τοῦτο φῶς, καὶ σκότος ἐπέλθῃ ἐπὶ τῆς διανοίας ἐκείνων, οἵτινες θέλουσι φέρει τὸ ὄνομα ἡμῶν καὶ τὴν καταγωγήν, ἵνα μὴ τὸ μέγα ἡμῶν τοῦτο ἀδίκημα γραφῇ ἐπὶ στηλῶν, ὡς ἐκεῖνο τὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν, μηδὲ τέλος ἡ Ἀδράστεια βαρείαν καθ' ἡμῶν τὴν τιμωρίαν ἐπινέμῃ, φερόντων ὡς ἀλάνθαστον τεκμήριον τῆς ἐκχύσεως ἡμῶν τὰς δικαίας, ὡς εἰκός, τῶν μεταγενεστέρων ἅρας.

Ὦ Περίκλεις, ἐρώναξε θνήσκων καὶ ὁ Ἀναξαγόρας πρὸς τὸν Περικλέα, ὀρηγοῦντα τὴν ἀπώλειαν τοιούτου σοφοῦ, τοιούτου συνάμα τῆς Πατρίδος στερουμένης ἀνδρός, «ὦ Περίκλεις, ἔλεγε πρὸς αὐτόν, οἱ ἔχοντες χρείαν λύχνου φροντίζουσι νὰ τῷ βάλωσι λάδι.»

Πάντες δ' ἀνεξαιρέτως δυνάμεθα νὰ ἀναφανῶμεν χρήσιμοι πρὸς ἐπικαθόμησιν τῶν ὅσων οἱ πατέρες ἡμῶν χάριν ἡμῶν αὐτῶν πάντες ἔθεσαν τὸν θεμέλιον λίθον, ἐὰν ἀφέντες τὰς περιττὰς δαπάνας καί, φρόνιμοι τοῦ χρόνου οἰκονόμοι γενόμενοι, ἐναγκαλισθῶμεν πάντες τὸ ἔνειρον τῶν γρηγορούντων, τουτέστι τὴν ἐλπίδα, ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ὁποίας, τοῦ ἐπιγείου τούτου ὡς εἰπεῖν μεγάλου Θεοῦ, πᾶσα ψυχὴ προσφέρει θυσίας· διότι ἡ παγγεννέτειρα φύσις, ἡ τοὺς πάντας γεννῶσα καὶ φθείρουσα, τοὺς πάντας προικίζει διά τινος πάντοτε καλοῦ, ὡς ὁ Πλούταρχος λέγει που,

» Ἀλλ' ἔστιν ἀμωσγέπως καὶ τοῖς ἀδοξοτέροις καὶ ταπεινοτέροις μοῖρά τις χάριτος ἢ δυνάμεως ἢ πρός τι καλὸν εὐρυθμίας,

« ὡς ἀνὰ ἐχινόποδα ἢ τρηχεῖαν ὄνωνιν
» φύονται μαλακῶν ἄνθεα λευκοΐων.»

Ἑπομένως οὔτε δίκαιον φαίνεται οὔτε Ἑλληνοπρεπὲς τὸ νὰ ἀκούῃ τις προτεταγμένους τινὰς καὶ λέγοντας ἑαυτοὺς τὰ

κοινὰ καὶ τετριμμένα *ἐγὼ οὐκ εὐπορῶ*, διότι μοὶ φαίνεται ὅτι οὐδεὶς πένεται ὅταν θέλῃ νὰ πράξῃ τὸ κατὰ δύναμιν καλόν, ὅπερ πάντες ἀναγνωρίζομεν, ποθοῦμεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν καὶ δι' αὐτὸ ἀπαξάπαντες ἀτομικῶς κοπιῶμεν ὁδοιποροῦντες διὰ μέσων ὠκεανῶν, πεδιάδων καὶ βουνῶν. Ὁ ἀγαθοποιὸς ἄνθρωπος, ἂν καὶ οὐδὲν ἔχει, ἔχει ὅμως τὸ τὰ πάντα κατορθοῦν, τὴν θέλησιν.

Οὐδὲ προβαλέτω ἕτερος τὸ γῆρας αὐτοῦ λέγων, *ἐγὼ γεγήρακα ἤδη· τοῦτο εἶνε ἔργον τῶν νεωτέρων*· διότι μόνη αὐτὴ ἡ πήρα τῆς πείρας, τὸ σεβαστὸν τοῦτο γήρας, ὑπάρχει τὸ μέγιστον εὐγενὲς βοήθημα εἰς τοὺς νεωτέρους ὡς γέμουσα συμβουλῶν σωτηριωδεστάτων καὶ φέρουσα χρόνον παρελθόντα σοφώτατον· πρὸς δὲ τούτοις ἀπολαμβάνον τὸ παρὰ τῶν νέων σέβας σεβαστότερον τὸ γῆρας καθίσταται καὶ τοῦ βίου τούτου ἐνδοξότερον ἀπαλλάσσεται καὶ ἡ μνήμη αὐτοῦ ἔγκειται τοῖς μετὰ ταῦτα μετ' ἐπαίνων ἀειθαλής. Ὁ γέρων εἶνε ταμίας τῶν παρελθόντων συμβάντων, τὰ ὁποῖα μεταδίδει εἰς τοὺς ἄνευ πείρας ἀνθρώπους, ἵνα χρησιμεύσωσιν αὐτοῖς ταῦτα ὡς μάθημα πολύτιμον.

Πῶς δ' οὐχὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον αὐτὸς ἑαυτὸν κατακρίνει ὁ δαπανῶν ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, τὴν δὲ ψυχὴν λιμώττουσαν ἐγκαταλείπων; καί τοι ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, τῆς θρησκείας καὶ αὐτῶν τῶν εἰδωλολατρῶν προγόνων ἡμῶν τὰ κάλλιστα διδασκόμενος

» Οὐκ ἔραμαι πολὺν πλοῦτον ἐν μεγάρῳ
» κατακρύψας ἔχειν·
» Ἀλλ' ἐόντων εὖ τε παθεῖν καὶ ἀκοῦ-
» σαι, φίλοις ἐξαρκέων, »

Καὶ ὅμως πόσοι καὶ πόσοι τῶν χθὲς καὶ πρώην καὶ τῆς πρωΐας ταύτης, πόσοι καὶ πόσοι μέγα ὄλβιοι καὶ μέγα δυνάμενοι ὑπῆρξαν, τῶν ὁποίων ἡ ὕπαρξις ἐξουδενώθη ὑπὸ τὴν κρυερὰν πλάκα τοῦ τάφου καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἀπώλετο μετ' ἤχου!

Διότι πάντες οἱ ἔχοντες τὴν τύχην εὑροῦσαν δύνανται μὲν νὰ χαίρωσιν ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ πᾶν εἶδος εὐτυχίας καὶ δόξης, πρὸς δὲ καὶ ὡς εὐδαίμονες νὰ λογίζωνται, μὴ ὄντες τοιοῦτοι, καὶ ὡς φρόνιμοι νὰ νομίζωνται, καί τοι φρονήσεως ἀμοιροῦντες κατὰ τὸν Εὐριπίδην

« τὸν εὐτυχοῦντα καὶ φρονεῖν νομίζομεν»,

ὅμως πάντων τούτων μόνον μέχρι τοῦ τάφου δύνανται νὰ ἀπολαμβάνωσι, μέχρι τοῦ τάφου καὶ μόνου ἡ εὐτυχία καὶ ἡ εὐδαιμονία αὐτῶν συνοδεύει αὐτούς· διότι ἐτέκειντα τούτου, τῆς δευτέρας ταύτης ὥρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, δὲν ἐπενεργοῦσι τὰ θέλγητρα τῆς τυφλῆς Τύχης. (Ἕπεται συνέχεια).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΟΜΗΡΟΣ
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΗΡΙΚΟΥ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὸ Α'. φυλλάδιον τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Φιλεκπ. Συλλόγου, περὶ οὗ ἐν σελ. 63 εἴχομεν γράψει.

Περιεχόμενα αὐτοῦ εἰσι Περὶ τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως, Πολύγνωτος, Ὀλίγα περὶ Ἀγγλικοῦ ἐμπορίου, Βίος τῶν μελισσῶν, τινὰ περὶ Χριστιανισμοῦ.

Ἡ ἐτησία συνδρομή του μετζήτια 2 διὰ τοὺς ἐν Σμύρνῃ συνδρομητὰς καὶ 2 1)2 διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ἀνταλλάσσεται δὲ μεθ' ὅλων τῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων.

Τὸ περιοδικὸν τοῦτο εἶνε ὅσῳ εὔωνον τοσοῦτῳ καὶ σπουδαῖον. Ὥστε συνιστῶντες αὐτὸ τοῖς φιλαναγνώσταις ὁμογενέσι περιττὸν πάντη θεωροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι διὰ τοῦ εὐτελοῦς ποσοῦ, ὅπερ ἕκαστος τῶν συνδρομητῶν θὰ προσφέρῃ, οὐχὶ μόνον θ' ἀπολαύσῃ ἀνάγνωσμα καὶ τερπνὸν καὶ διδακτικόν, ἀλλὰ καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὅσον ἔνεστιν ἀνετωτέραν ἐξάσκησιν τῶν καθηκόντων τοῦ Συλλόγου, ὅστις οὐχὶ μικρᾶς δεῖται δαπάνης πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ὁσημέραι αὐξανομένων ἐξόδων του.

Ἀπὸ τοῦ *Ὁμήρου* μεταφέρομεν τὸ

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Πόσον μεγάλα τῆς ἱστορίας τὰ μαθήματα καὶ πόσον εὐτυχεῖς οἱ ἐξ αὐτῶν ὠφελούμενοι λαοί! Ἐν τῷ ἀπείρῳ ἐκείνῳ πελάγει, ὅπερ ὀνομάζεται παρελθόν, ὅπου τὰ ἔτη ὡς κύματα σβύνουσιν, ὅπου τὰ γεγονότα διαδέχονται ἄλληλα, ἀποστάζει πάντοτε εἰς τὸν βυθὸν ἡ ἐκ τῆς πείρας τῶν γεγονότων τούτων διδασκαλία, βραδύτερον καρποφοροῦσα, ὁσάκις γονίμου τύχῃ ἐδάφους. Τὰ δὲ ἀποτελέσματα εἶνε τότε ἄπειρα καὶ καταπληκτικά. Ἂν ὑπάρχῃ ἔθνος, ὅπερ δύναταί τις νὰ λάβῃ ὡς πρότυπον τῶν τοιούτων διδασκαλίας τοιαύτης καὶ ἐπὶ οἰκονομικαῖς νομοθεσίαις διαπρέπον, εἶνε τὸ Ἀγγλικόν. Δὲν ὑπάρχει χρεία νὰ ἀναδράμῃ τις εἰς χρόνους πολὺ μεμακρυσμένους, ὅπως εὕρῃ τὴν πηγὴν τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς δὲν ἦτον ἀκόμη οὔτε ἐμπορικὸς οὔτε βιομήχανος. Δὲν περιεβλήθη μάλιστα σπουδαιότητά τινα, εἰμὴ ἑκατὸν περίπου ἔτη βραδύτερον, κατὰ τὸ 1784, κατόπιν τοῦ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς πολέμου. Ἂν παραβάλῃ δέ τις τοὺς ἀριθμοὺς τῶν στατιστικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὲ τοὺς τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν, μένει ἔκθαμβος ἀπέναντι τοιούτων γιγαντιαίων ἀποτελεσμάτων καὶ θέλει νὰ μάθῃ πῶς καὶ διὰ ποίων μέσων ἠδύνατο τοιαύτη τεραστία μεταμόρφωσις.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐμπορίου δὲν εἶνε οὔτε ὀλίγων σελίδων οὔτε τοῦ τυχόντος ἔργου. Διὸ ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ ἁπλῶς μόνον καὶ προχείρως θέλομεν διεξέλθει τοὺς κυριωτέρους πόρους τοῦ πλούτου τῆς χώρας ἐκείνης, τοὺς παραβάλει πρὸς αὐτῶν τῶν ἰδίων πόρων τὴν πρὸ πεντήκοντα ἢ ὀλίγῳ πλειοτέρων ἐτῶν κατάστασιν καὶ ἐν ὀλίγοις ἀποδείξει πῶς καὶ πόθεν ἡ παρὰ πᾶσαν ἄλλην Εὐρωπαϊκὴν καὶ μὴ χώραν θαυμασία ἀνάπτυξις. — Καὶ αὐτὸς ὁ πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ γίγας ὁ ὢν πρότυπον καὶ ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς προόδου μνημονευσόμενος ἀμείλλαν ἂν δύναται νὰ μετρήσῃ τὴν τροχιάν του πρὸς τὴν τροχιὰν ἣν κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ αἰῶνος τούτου θὰ ἔφερεν ἀπέναντι αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἑτέρας τοῦ Ὠκεανοῦ ἐσχατιᾶς ὁρθούμενος ἕτερος.

Λαμβάνομεν, ἀρχόμενοι, ὡς παράδειγμα ὑπὲρ πάν ἄλλο τὸν

ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τοῦ βάμβακος, τῆς ψυχῆς ταύτης τῆς Ἀγγλικῆς βιομηχανίας. Ἰδοὺ ἓν σπάνιον τῷόντι καὶ περίεργον φαινόμενον. Συνήθως τὰ ἔθνη πλουτοῦσι καὶ ἀναπτύσσονται, ἐπιδιδόμενα εἰς καλλιέργειαν προϊόντων, ἅτινα αὐτὴ ἡ ἰδία χώρα παράγει καὶ τὰ ὁποῖα κατόπιν εἰς βιομηχανικὰ μεταβάλλουσιν· ἐνῷ ἐνταῦθα προϊὸν ὅλως ξένον πρὸς τὸ Ἀγγλικὸν ἔδαφος, εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τοῦ κόσμου φυόμενον, συλλέγεται εἰς τὰς παρὰ τὸν Μισισιπῆ πεδιάδας, εἰς Μοβίλην, εἰς Σαβανά, εἰς Ἀλαβάμα, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου, διέρχεται χιλιάδας λευγῶν καὶ ὡς ποταμὸς μέγας χύνεται ἔνδον τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ Ὠκεανοῦ ἀπείρου τούτου τῆς βιομηχανίας λέβητος. Τί θρίαμβος τῆς ἀνθρωπίνου ἐπιστήμης, ἐπιμόνως καλλιεργουμένης καὶ μὲ ἀκάματον ἐνέργειαν ἐφαρμοζομένης!

Ὅπως λάβῃ τις μικρὰν ἰδέαν τῆς ἐπεκτάσεως, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ βιομηχανία αὕτη ἀπὸ τοῦ 1821 ἰδίως μέχρι σήμερον, ἰδοὺ ὀλίγοι, πλήρεις σημασίας μολαταῦτα, ἀριθμοί. Ἡ ἐξαγωγή, τὴν ὁποίαν ἡ Ἀγγλία κάμνει εἰς ἁπλᾶ μόνον ὑφάσματα, λευκὰ ἢ χρωματισμένα, ἀκατέργαστα ἔτι, παριστᾷ σήμερον μῆκος δύο ἑκατομμυρίων καὶ 986,000 χιλιομέτρων, ὅσον ἑξήκοντα πέντε φορὰς ἡ περιφέρεια τοῦ πλανήτου μας. Εἰς ταῦτα δὲ δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ὑφάσματα, ἐξ ὧν κατασκευάζονται διάφορα μάλλινα τῆς κεφαλῆς καλύμματα, τὰ δικτυωτά, τὰ τούλια, τὰ διὰ παραπετάσματα χρησιμεύοντα ὑφάσματα, ἐν γένει δὲ τὰ καλούμενα λεπτὰ καὶ ἀνάμικτα. Ὑπάρχουσιν ἐργοστασιάρχαι παραβίοντες ἕκαστος 30 μέχρι 35,000 χιλιομέτρων ὑφασμάτων κατ' ἔτος πρὸς κατανάλωσιν, τριάκοντα δηλαδὴ ἢ τριάκοντα πέντε φορὰς ὅσον τὸ μῆκος τῆς Γαλλίας ἀπὸ τῆς Μεσογείου μέχρι τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης. —Ἡ δ' ἀξία τῶν ἐκ βάμβακος ὑφασμάτων, ἅτινα ἡ Ἀγγλία ἐξάγει, ἀναβαίνει εἰς 1 δισεκατομμύριον καὶ 418 ἑκατομμύρια φράγκων, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν νημάτων, ἅτινα ἀποτελοῦσιν ἕτερα 367 ἑκατομμύρια, ὅσον δηλ. ἦτο ἡ ὁλικὴ ἐξαγωγὴ τῆς Ἀγγλίας πρὸ ἑνὸς αἰῶνος. Ὥστε ἡ ἐλὴ ἐξαγωγὴ τῶν ἐκ βάμβακος προϊόντων ἀναβαίνει σήμερον εἰς 1,785 ἑκατομμύρια.

Ἐνῷ δὲ τοιαῦτα γιγάντεια μετρᾷ βήματα τοῦ ἄνακτος τούτου τῶν προϊόντων, κατεργασμένου, ἡ ἐξαγωγή, δὲν ὑπολείπεται τῶν ἄλλων καὶ ἐδάφους καὶ βιομηχανίας προϊόντων, γαιανθράκων, σιδήρου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἔργων κλ. — Ἀπὸ ἑνὸς δισεκατομμυρίου καὶ 307 ἑκατομμυρίων φράγκων, ὅπως ἦτο κατὰ τὸ 1843 ἡ τῶν λοιπῶν προϊόντων τούτων ἐξαγωγή, ἀνέβη εἰς 4,991 ἑκατομμύρια κατὰ τὸ 1870, — τετραπλασία τουτέστιν εἰς τετάρτου μόλις διαστημα αἰῶνος· ἑπομένως, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐκ βάμβακος προϊόντων, ἡ ὁλικὴ ἐξαγωγὴ τῆς Ἀγγλίας, ἥτις κατὰ τὸ 1770 περιωρίζετο εἰς 367 ἑκατομμύρια φράγκων, ἀνέβη κατὰ τὸ 1870 εἰς ἓξ δισεκατομμύρια καὶ 776 ἑκατομμύρια.

Ἐννοεῖται, ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ εὐπορία ἀναλόγως ἀνεπτύσσετο. Πρὸ 25 ἐτῶν, κατὰ τὸ 1845 δηλαδή, ἡ κατανάλωσις τοῦ τείου, τοῦ τοσοῦτον δι' Ἕκαστον Βρεττανὸν πολυτίμου τούτου βοτάνου ὥστε διὰ καλῶς βύναται τις νὰ τὸ λάβῃ ὡς μέτρον τῆς γενικῆς τοῦ ἔθνους εὐπορίας καὶ τ' ἀναπαλιν, ἐνῷ ἀνέβαινεν εἰς 553 γραμμάς δι' ἕκαστον ἄτομον, ὑψώθη εἰς 1725 γραμμὰς κατὰ τὸ 1870· ἡ τῆς ζαχαρέως ἀπὸ 7 χιλιογράμμων κατ' ἄτομον τὸ 1845 εἰς 21 2)3 κατὰ τὸ 1870, καὶ καθεξῆς. Τὰ ἰδιαίτερα εἰσοδήματα, ἡ βάσις αὕτη ἡ χρησιμεύουσα εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ πασιγνώστου ὑπὸ τὸ ὄνομα Income Tax φόρου, ἀπὸ 6,237 ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ 1843 ἀνέβησαν εἰς 10,250 κατὰ τὸ 1870. — Ἀπεναντίας δὲ τὸ δημόσιον χρέος, αὐξῆσαν κατὰ τὸ ποσὸν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ διαστήματος, βαρύνει ἔλαττον τοὺς κατοίκους ἢ πρὸ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ἐτῶν συνεπείᾳ τῆς παρὰ πᾶσαν ἄλλην Εὐρωπαϊκὴν χώραν ἀναπτύξεως τοῦ πληθυσμοῦ.

Κατὰ τὸ 1832 λ. χ. ἡ Ἀγγλία ἐμέτρα 21 ἑκατομμυρίων πληθυσμὸν καὶ 835 ἑκατομμυρίων φράγκων χρέος δημόσιον, ἑπομένως ἕκαστος Ἄγγλος, ἅμα γεννώμενος, ἠρίθμει 40 λιρ. στερλινῶν χρέος εἰς βάρος αὐτοῦ. Τῷ 1870 ὁ πληθυσμὸς ἀνέβη εἰς 30 ἑκατομμύρια, τὸ δὲ δημόσιον χρέος αὐξῆσαν μέχρι τινὸς ἀλλὰ βραδύτερον ἐλαττωθέν, ἀναβαίνει ἤδη εἰς 780 ἑκατομμύρια, 26 λίρας δηλαδὴ δι' Ἕκαστον ἄτομον. Πρὸς δὲ τὴν ἐλάττωσιν ταύτην τοῦ δημοσίου χρέους καὶ τὴν ἀναλογίαν αὐτῆς ἐφ' ἑκάστου καὶ οἱ φόροι προβαίνουν καθ' ἕκαστον ἔτος ἐλαττούμενοι. Καὶ μολαταῦτα, καίτοι ἐλαττουμένων τῶν φόρων, αἱ δημόσιαι πρόσοδοι αὐξάνουν γιγαντιαίοις βήμασι. Μόνον ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν γραμματοσήμων συνάγει ἡ κυβέρνησις ἑκατὸν ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος. Τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ γραφεῖα τοῦ τηλεγράφου δέχονται καὶ μεταβιβάζουσι 300,000 τηλεγραφήματα καθ' ἑβδομάδα, ἐν μόνῃ δὲ τῇ πόλει τοῦ Λονδίνου ὑπελογίσθη ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ἐνεργοῦνται 159 ἑκατομμυρίων λιρῶν ἐμπορικαὶ ἐργασίαι καθ' ἑβδομάδα, βιομηχανικαί, τραπεζιτικαί, κερδοσκοπικαὶ κλ.

Τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ σιδηροδρόμων αἱ εἰσπράξεις ἀναβαίνουν εἰς 1 δισεκατομμύριον καὶ 50 ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος (λαμβάνομεν πάντοτε ὡς βάσιν τὸ 1870, τελευταῖον ἔτος οὗτινος λεπτομερῶς ἔχομεν τὴν στατιστικήν)· τὰ κεφάλαια τῶν τραπεζῶν της, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἰδιωτικῶν παρακαταθηκῶν, εἰς 10 δισεκατομμύρια φράγκων, αἱ δὲ πλεῖσται αὐτῶν διανέμουν 20 % μέρισμα κατ' ἔτος εἰς τοὺς μετόχους των. Τὰ κεφάλαια τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ σιδηροδρόμων, πλὴν ἐλαχίστου μέρους, ἀνήκουσιν ὅλα σχεδὸν εἰς Ἄγγλους μετόχους, ἐκτὸς δ' αὐτῶν ὑπάρχουσιν ἑκατὸν ἑκατομμυρίων λιρῶν μετοχαὶ Ἀγγλικαὶ εἰς τοὺς ἐν Ἰνδίαις σιδηροδρόμους, ἐγγυημένους παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως. Ὁ χρυσὸς καὶ ἄλλα πολύτιμα μέταλλα, τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν ἀπὸ τοῦ 1865 μέχρι τοῦ 1870 εἰσαχθέντα, ἀναβαίνουσιν εἰς 150 ἑκατομμύρια λιρῶν, τὰ δὲ συγχρόνως ἐξαχθέντα εἰς 130· ἔμειναν ἑπομένως 20 ἑκατομμύρια λιρῶν ἐν τῷ τόπῳ. Τὰ κεφάλαια τέλος πάντων, τὰ εἰς διαφόρους ἑταιρίας σιδηροδρόμων, παντοπρεπείων, ἀτμοπλοϊκῶν ἑταιριῶν καὶ λοιπῶν, ὅλας ὁμῶς ἐντὸς τῆς Ἀγγλίας ἐργαζομένας καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χώρας μόνης ἐνεργούσας, ἀναβαίνουσιν εἰς 45 δισεκατομμύρια φράγκων.

Τῶν δὲ λιμένων της ἡ ἀνάπτυξις ὁποίαν πάλιν ἄλλο θέαμα μεγαλείου καὶ ἐκπλήξεως! Πρὸ τοῦ 1851 τὸ Ἀγγλικὸν ναυτικὸν ἀπήλαυσε, καὶ κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσοδον καὶ κατὰ τὴν

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔξοδον, προνομίων, ἀξίων λόγου διὰ πολλὰ ἐμπορεύματα. Οἱ μεχρὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διευθύνοντες τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως ὠθοῦντο καὶ ἐφέροντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων ἰδεῶν, ὑφ' ὧν ὁ νῦν τὰς ἡνίας τῆς Γαλλ. Δημοκρατίας, δεσμεύσας τὰς πλείστας τῶν ξένων σημαιῶν, διότι, ἔχων καὶ οὗτος, ὡς ἄνθρωπος, τὸ τρωτὸν τοῦ χαρακτῆρός του καὶ θεωρῶν ἑαυτὸν ἁρμόδιον πρὸς παντὸς ζητήματος λύσιν, τοῦτο ἐνόμισε συμφέρον διὰ τὸ Γαλλικὸν ναυτικόν καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ ὀξυδερκέστεροι τῶν Γάλλων οἰκονομολόγων ἀπηύδησαν φωνάζοντες ὅτι τὸ ἐναντίον θέλει συμβῆ, ὅπως καὶ ἤρξατο ἤδη συμβαίνειν. Ἐντοσούτῳ, ὅπως ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐνῷ κατὰ τὸ 1851 τελευταῖον ἔτος, μέχρι τοῦ ὁποίου τὸ Ἀγγλικὸν ναυτικὸν ἔχαιρε προνομίων, εἰσῆλθεν εἰς τοὺς Ἀγγλικ. λιμένας καὶ ἐξῆλθον αὐτῶν 15,980,000 τόνων πλοῖα, ἐκ τῶν ὁποίων 9,820,000 τουτέστι 60 0)0 Ἀγγλικὰ, ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ 1870 εἰσελθόντων καὶ ἐξελθόντων ἀνέβη εἰς 36,840,000 τόνων, τῶν ὁποίων 24,907,000 τόνοι, 68 0)0 δηλαδὴ, Ἀγγλικά. Ἑπομένως ἡ ἀφαίρεσις παντὸς προνομίου καὶ ἡ ἐξομοίωσις τῶν ξένων σημαιῶν μὲ τὴν Ἀγγλικὴν, ὠφέλησε ταύτην ἀντὶ νὰ τὴν βλάψῃ, παράδειγμα ἱστορικὸν ἄξιον σημειώσεως διὰ τὸν πατέρα τῆς ἱστορίας κ. Θιέρσον.

Περὶ ναυτικοῦ δὲ καὶ Ἀγγλικῶν λιμένων γράψαντες, θέλομεν καταλήξει, ὀλίγα σημειοῦντες καὶ περὶ Λιβερπούλ, τοῦ βασιλέως τούτου τῶν λιμένων οὐ μόνον τῆς Ἀγγλίας, ἀλλὰ τῆς ὑγρᾶς ἀπάσης. Ὀλίγοι οἱ μὴ ἀναγνόντες, ἂν δὲν ἔλαβον τὴν τύχην νὰ τὰ ἴδωσι. πολλὰ ἢ ὀλίγα περὶ τοῦ ὀγθόου τούτου θαύματος τοῦ κόσμου, τῶν docks τοῦ Λιβερπούλ. Πρὸ ἑνὸς καὶ ἐπέκεινα αἰῶνος (1752), δύνανται σήμερον νὰ κληθῶσι κυβερνεῖον ὁλόκληρον. Αἱ ἐργασίαι ὅλαι διευθύνονται ὑπὸ συμβουλίου (Board), ἐξ 28 μελῶν συγκειμένου· τούτων 4 διορίζονται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ 24 ἐκλέγονται παρὰ τῶν συνδρομητῶν τῶν docks, 2190 τὸν ἀριθμόν. Ἐκ τῶν 24 ἐκλεγομένων 8 ἐξέρχονται κατ' ἔτος, δυνάμενοι νὰ ἐκλεχθῶσιν ἐκ νέου ἢ ἀντικατασταθῶσι παρ' ἄλλων. Τὸ συμβούλιον τοῦτο διαιρεῖται εἰς 8 τμήματα, διανεμόμενα τὴν ἐργασίαν, τούτων δ' ἕκαστον διευθύνει ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος. Ὑπάρχει τμῆμα ἐπιφορτισμένον τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν οἰκοδομῶν (Works), ἕτερον προεδρεῦον τῶν ἀποθηκῶν (Ware houses) καὶ καθεξῆς. Τὰ τεράστια ταῦτα οἰκοδομήματα, ἐκ λίθου καὶ σιδήρου κατεσκευασμένα, εἶνε οὕτω διευθετημένα ἐσωτερικῶς, ὥστε τὰ ἐμπορεύματα οἰκοθεν, οὕτως εἰπεῖν, μεταφέρονται εἰς τὴν ἁρμοδίαν ἑκάστῳ θέσιν. Ῥάκκες γεννημάτων, ἔνδον κινητῶν σωλήνων ἐκ Caoutchouc ῥέοντες, μετὰ μακρὸν ταξείδιον, χύνονται ἐντὸς ὅπων ἀπείρων ἀποθηκῶν, ὅπου ἐπισωρεύονται χιλιάδες δεμάτων βάμβακος, μαλλίου, ὁ πλοῦτος τῶν δύο ἡμισφαιρίων, ἀναβοναταβαίνων ἀπὸ ὀροφῆς εἰς ἄλλην, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης κλίμακος, χάρις ἐνσείστου εἰς ἄνθρους καὶ καθέδρας ἐνεργίου.

Μεχριστοῦ ρθάσωσιν ὅπως σήμερον εὑρίσκονται, εἰς μόνα τὰ docks τοῦ Λιβερπούλ καὶ τῆς Birkenhead δευτερεύοντα τῶν πρώτων κατὰ τὴν σπουδαιότητα, ἐξαπανήθησαν μέχρι τοῦδε 318, 854, 218 φράγκων. Τὸ δὲ εἰσόδημα αὐτῶν συνίστανται ἐκ δικαιωμάτων εἰσπραττομένων ἐπὶ τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων, οὐ μόνον τῶν ἐμπορευμάτων ἀλλὰ καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν. Μέχρι τῶν 1857 τὸ τελευταῖον τοῦτο, τὸ ἐπὶ τῶν πλοίων δικαίωμα, ἀνῆκε τῷ δήμῳ ὅστις κατεσκεύασεν ὁδοὺς καὶ ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα ἐκ τοῦ περισσεύματος. Τῇ ἐποχῇ δ' ἐκείνῃ ἡ ἑταιρία τῶν Docks ἠγόρασε καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο παρὰ τοῦ δήμου ἀντὶ 37, 500, 000. φράγκων, τὰ δ' ἐκ τοῦ κλάδου τούτου ὠφελήματα θα παναῖ ἀποκλειστικῶς πρὸς καλλωπισμὸν τοῦ λιμένος. Τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα τῶν Docks Λιβερπούλ (λαμβάνομεν ὡς βάσιν ἑαυ ἰσολογισμὸν τοῦ 1868· ἔκτοτε θὰ ηὔξησαν περισσότερον) ἀνεβαίνουν εἰς 22, 128, 150 φρ. τὰ δὲ ἔξοδα εἰς 20, 343, 611. —Τὰ περισσεύματα χρησιμεύουν εἰς χρεώλυτρον ἀρχαίου πονη χρέους καὶ εἰς τελειοποίησιν ἢ προσθήκην οἰκοδομῶν ἐν τοῖ Docks.

Κατὰ τὸ 1752, ὅτε πρῶτον ὑπεβλήθησαν εἰς τακτικὴν λειτουργίαν τὰ Docks ταῦτα τοῦ Λιβερπούλ, τὰ ἐτήσια αὐτῶν εἰσοδήματα συνίσταντο ἐκ 1, 776 λιρῶν· τὰ δ' ἐν τῷ λιμένι κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν (1757) εἰσελθόντα πλοῖα εἰς 1371, ἐνῷ κατὰ τὸ 1868 εἰσῆλθον 20, 218 καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους ἔτι ἐκείνου τοσοῦτον ἀνεπτύχθη τοῦ λιμένος ἡ κίνησις, ὥστε κατὰ τὸ 1871 εἰσῆλθον 30, 256. —Τὸ ναυτικὸν τέλος πάντων ὁλόκληρον, ἐννοοῦμεν τὸ ἐμπορικὸν, τῆς Ἀγγλίας, ὅπερ κατὰ τὸ 1800 ἤρχετο μὲ 450, 000 τόνους, μετρᾷ ἤδη πλέον τῶν 6, 000 000 τόνων.

Αὕτη εἶνε ἐν συνόψει τῶν Τιτάνων τούτων τοῦ ἐμπορίου ἐντὸς αἰῶνος καὶ ἔλαττον πορεία πρὸς τὴν εὕρεσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πρώτης ἐκείνης ὑπάρξεως, ἥτις καλεῖται πλοῦτος. Ἀλλὰ ποσα μαθήματα δὲν περικλείονται εἰς τοὺς μυθιστορικοὺς τούτους ἱστορικωτάτους ἀριθμοὺς δι' ἄτομα καὶ κυβερνήσεις, ἃ πάντα ἐν περιλήψει τὸν προστάττοντα τοῦ σήμερον τὸ αὔριον! Ἡ μία νῆσος ἐν μέσῳ τῆς ὁμίχλης εἰς πὴν ἄκραν τῆς Εὐρώπης κειμένη, ξηρὰ καὶ ἄγονος, πρὸς ἣν ἡ φύσις φειδωλοτέρα δὲν ἐδύνατο νὰ φανῇ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, περικλείουσα ἐν αὐτῇ μένῃ τοσαύτην ἐμπορικὴν κίνησιν, ὅσην ὅλη σχεδὸν ἡ ἄλλη Εὐρώπη, ὁριστικῶς δὲ τριπλασίαν ἢ ὅσην ἡ Γαλλία καὶ Ἰταλία ὁμοῦ, τὰ προσφιλῆ τῆς φύσεως τέκνα. Πλεῖστα δὲ ὅσα τὰ συργήσαντα καὶ προετοιμάσαντα τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀνάπτυξ

Τὴν προητοίμασαν τὰ ἤθη αὐτὰ τοῦ Βρεττανικοῦ λαοῦ, ἀπομακρύνοντα τοὺς σκοπέλους ἐκείνους, καθ' ὧν προσκρούει συνήθως παρὰ τοῖς μεσημβρινοῖς τῆς Εὐρώπης λαοῖς ἡ ἐμπειρικὴ καὶ βιομηχανικὴ προσοδος. Τὴν προητοίμασεν ἡ ἐσωτερικὴ τῆς Ἀγγλίας πολιτική, τῆς ὁποίας βάσις ἡ ἐλευθέρα, πλὴν πραγματι συχὶ δ' ὡς ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄλλοις ἔθνεσιν, ψηφοφορία καὶ ἡ ἀποχὴ οἱασδήποτε πιέσεως, διότι ἐνταῦθα τὸ Κοινοβούλιον εἶνε ἡ εἰλικρινὴς ἔκφρασις τῆς κοινῆς γνώμης, ἡ δὲ ἐκλογικὴ ψῆφος εἶνε καὶ καθῆκον καὶ δικαίωμα. Τὴν προητοίμασε τύπος σπουδαῖος, μετριόφρων, βαθέως σπουδάζων ἕκαστον ζήτημα καὶ μὴ ἔχων τὴν πολιτικὴν μόνον αὐτοῦ θέμα, καὶ ἐν, ταῖς συζητήσεσιν αὐτοῦ ἀποφεύγων πάντοτε τὰς ὕβρεις καὶ ἀτομικότητας.— Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἄλλου τὴν προητοίμασαν καὶ ἐδημιούργησαν ἡ οἰκονομία καὶ ἡ ἐργασία, μόνοι καὶ αἰώνιοι βραχίονες τῆς ἀμφιβόλου ταύτης ὑπάρξεως, ἀναγκαίου πλὴν μελήματος, ὅπερ καλεῖται Λύριον.

Φ. Α. Β.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1873. = ΤΕΥΧΟΣ ΜΓ.

Η ΘΕΙΑ ΧΑΡΙΣ.

Ὅτ' ἡ χρυσῆ μαρμαρυγὴ τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας
Εἰσδύει 'ς τὰς γωνίας μας τὰς ὑπογειοτέρας,
χέει κ' ἐκεῖ αὐγὴν
Ζωοποιὸν ἡ λάμψις του· καὶ ἡδονὴ γλυκεῖα
Ζωῆς ἐγείρεται τερπνῆς· καὶ πᾶσα κατοικία
φαιδρύνετ' εἰς τὴν γῆν.

—

Κ' ἡ δρόσος, ὅτε 'ς τῶν φυτῶν τὰ φύλλα ἐπιπίπτει,
Ζωὴν τοῖς δίδει γλυκεράν, κ' ἡ χλόη ἀνακύπτει
κι' ὀρθοῦται ζωηρὰ
Ἄνω τῆς γῆς. Πλήρης ζωῆς σκιρτᾷ ἡ φύσις πᾶσα,
Ἀγάλλεται· κ' ἡ ἀηδὼν τῶν θάμνων της ἐκπᾶσα
ἐκπέμπει ἠχηρὰ

—

Τὰ θεῖά της μελίσματα. Τῶν ζωηφόρων κόλπων
Τοῦ Αἰωνίου μας Πατρός, ὃν δι' ᾠδῶν εὐμόλπων
οἱ Ἄγγελοι ὑμνοῦν
Διὰ παντός, ἐκχέεται ἡ ζωογόνος χάρις
Εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν ψυχὴν—Εἰ, ἄνθρωπε, ἐφθάρης,
καὶ σκότη σὲ κυκλοῦν,

Χριστιανέ! ἀβουλιῶν— ἀνάτειν' εἰς τὰ ὕψη
Τοὺς ὀφθαλμούς, δεόμενος! —Ἓν βλέμμα νὰ σοὶ ρίψῃ
εὐνοϊκὸν ἀρκεῖ
Ὁ Κύριος·—ἡ Χάρις του θερμή, ἀκτινοβόλος
Σὲ καταυγάζει παρευθύς, καὶ φωτισμένος ὅλος
ὁ νοῦς σου διοικεῖ.

—

Τὴν θέλησίν σου εἰς ὁδοὺς τραπεῖσαν ἀκανθώδεις,
Τὴν ἐπιστρέφει ἐξ αὐτῶν κι' ἀναίγεται ροδώδης
ἐμπρὸς αὐτῆς λειμών!
Εἰρήνη κι' ἀγαλλίασις εἰς τοῦτον βασιλεύει,
Διότι νᾶμα ἀρετῆς τὸ πᾶν ἐκεῖ ἀρδεύει·
κι' ὁ φοβερὸς χειμὼν

—

Τοῦ μοχθηροῦ ἐγωϊσμοῦ, τῆς φαύλης φιλαυτίας
Δὲν νεφελοῖ τοὺς οὐρανούς, φρικώδεις τρικυμίας
ἐγείρων τῶν παθῶν!
Τῆς τοῦ Ὑψίστου Χάριτος τὸ γαληναῖον πνεῦμα
Τείνει αἰθρίαν ἱλαράν, καὶ δροσοβόλον ρεῦμα
κλίσεων ἀγαθῶν

—

Πληροῖ τὸ ἦθος τῆς ψυχῆς, ἢ ταύτης ἠξιώθη.
—Ὁ ἄπιστος ἀγέρωχος, κακόνους ἀνωρθώθη,
καὶ χράζει μανικός·

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχ. ΜΓ'.).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

« Τί ταῦτα ; — Χίμαιρα δεινὴ μεσαιωνίων χρόνων,
» Ποῦ ἔχει ἡ ἀλήθεια κ' ἡ ἀρετὴ τὸν θρόνον
λέγεις φανατικῶς ;

—

» Ὄχι ! ὁ λόγος τῶν βροτῶν φωτὸς εἶνε ἑστία,
» Πᾶν δ' ἀγαθὸν γινόμενον τυχαία ἁρμονία,
» καὶ εὔνοια καιρῶν !»
—Ὦ ! μὴ βλασφήμει, ἄθλιε ! — Τίς σ' ἔδωκε τὸν λόγον;
Τίς ὑπεράνω δι' αὐτοῦ σ' ἔθηκε τῶν ἀλόγων ;
Καὶ διὰ γλυκερῶν

—

Ἀκτίνων σοῦ ἐκύκλωσε τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις ;
Πρὸς ζήτησιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ τὰς κλίσεις
ποῦ εὗρες ; τίς αὐτὴν
Τὴν τόσον ἀγαθοεργὸν παρήγαγ' ἁρμονίαν ;
Τίς τῶν καιρῶν διέταξε τὴν εὔνοον πορείαν,
τὴν τόσον θαυμαστήν ;

—

Ὦ ἄπιστε ! παράδεξαι : Κέντρον τῆς Ἀληθείας
Ὑπάρχει Ἓν ἀπόλυτον Τρεῖς ὑποστάσεις Θείας
ἔχον ἐν Ἑαυτῷ,
Ὡς σοὶ τὸ ἀπεκάλυψε τὴν σάρκα σου φορέσας
Αὐτοῦ ὁ Λόγος, κι' ἅγιον μυστήριον τελέσας
δυσνόητον αὐτῷ

—

Τῷ φιλονείκῳ σου νοΐ ! — Αὐτὸ πηγὴ σοφίας
Ὑπάρχει σοι ἀέναος καὶ πάσης ἁρμονίας,
ἐξ ἧς τὸ ἀγαθὸν
Πηγάζει πᾶν.— Τὸ φωταυγὲς καὶ πάγκαλον σημεῖον
Τοῦτο Θεὸν ὀνόμαζε καὶ φωτισμοῦ ταμεῖον
ἀκένωτον, λαθὼν

—

Τὸν φαῦλόν σου ἐγωϊσμόν, ὅστις σὲ παρεκτρέπει
Εἰς ἀκανθώδεις ἀτραπούς, ἐξ ὧν ὁ νοῦς σου δρέπει
σοφίσματ' ἐμπαθῆ !
Τοῦ ἐφθαρμένου ἤθους σου θωπεύοντα τὰς τάσεις !
Σπεῦσον νὰ τείνῃς εἰς ὀρθῶν συλλογισμῶν ἐντάσεις
τὰ ὄμματ' ἀπαθῆ !

—

Ἡ Χάρις τούτου τοῦ Θεοῦ ὦ ! εἴθε τὰς καρδίας
Ἡμῶν νὰ ἐπισκέπτηται. Τὰς θλίψεις, τὰς ἀνίας
Αὐτὴ ἀποσοβεῖ !
Ἂν παύσῃ πρὸς τὴν οἴησιν ὁ νοῦς πλὴν ἀποκλίνων
Καὶ τῶν τοῦ Γνῶθι σεαυτὸν ζωοποιῶν ἀκτίνων
δοχεῖον ἀποδῇ !

—

Ἂν παύσῃ ἐν τοῖς σπλάγχνοις μας, ὡς ἐν δεινοῖς σπηλαίοις
Μυκώμενος μανιωδῶς ἐν ἤχοις φρικαλέοις
ὁ τερατώδης Ὄφις
Τῆς ἐμπαθοῦς ἀναστροφῆς, τοῦ μίσους πρὸς ἀλλήλους·
Ἂν παύσῃ διεγείρουσα κινήσεις φεῦ ! ἀφίλους
ἀμοιβαίου ᾧ χεῖρ !

Κ' ἂν ἀντηχήσῃ 'ς τοὺς μυχούς, 'ς τὰ βάθη τῆς καρδίας
Τὸ μέλος τῆς τοῦ Ἰησοῦ σεπτῆς διδασκαλίας
Τὸ λέγον : «Φλογερὰν
» Τρέφετε ἐν τοῖς σπλάγχνοις σας ἀγάπην ἀμοιβαίαν,
» Πρὸς τοὺς ἐχθρούς σας ἔχετε διάθεσιν γενναίαν,
» Φιλίαν ἱεράν ! »

—

Ἂν παύσῃ τέλος τὸ δεινὸν τῆς εὐπαθείας πνεῦμα
Τὰ ἤθη εἰς τῶν ἡδονῶν τὸ βορβορῶδες ρεῦμα
σύρον ἐλεεινῶς !
Καὶ ἐγχυθῇ ἡ ἱερὰ πνοὴ τῆς ἐγκρατείας·
Φωτοβολεῖ τῆς Χάριτος ὁ ἥλιος τῆς Θείας
τότε ὁ φαεινός !

Ἐν Σμύρνῃ 1873. Σ. ΛΕΟΝΤΙΑΔ

ΔΙΗΜΑΣ.

Εἶνε λίαν εὐχάριστος ὁ συλλογισμός, ὅτι ἡ Γραφὴ ἐγράφη δι' μᾶς, ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, προϊδὸν ὅτι ὑπὸ τοιοῦτον γν νὸς καὶ περιστάσεις ζωῆς ἠθέλομεν ἔχει χρείαν ἀκριβῶς τ των συμβουλῶν καὶ βοηθείας, ἐνέπνευσε τοὺς ἁγίους ἄνδρας γράψωσι ταῦτα εἰς βιβλίον, οὐχὶ διὰ τὸ καλὸν ἡμῶν μόνων, λὰ καὶ πάσης τῆς ἀνθρωπότητος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς συντελ τοῦ κόσμου.

Δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ὑπόσχεσις, ἥτις δὲν ἀπεδείχθη μυρι ἀληθής. Δὲν ὑπάρχει προειδοποίησις ἐκ τῆς ὁποίας μυριάδες ὠφελήθησαν.

Ἡ Γραφὴ εἶνε καλός τις χάρτης, ὅστις περιέχει ἐν αὐτῇ δ,τι εἶνε ἀναγκαῖον ὁ ναύτης να γνωρίζῃ. Αἱ ἀλήθειαί της ποτε παλαιοῦνται.—Δύναται ν' ἀναγνωσθῇ μυριάκις καὶ ἔμ δέποτε νὰ χάσῃ τὴν γλυκύτητα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον της—ἀπ' ἐ τίας ἀπεδείχθη ὅτι ὅσον πεπισσότερον ἀναγινώσκεται καὶ ἐξ ζεται τόσον ὡραιοτέρα, διδακτικωτέρα καὶ ὑψηλοτέρα φαίνετα

Εὐσεβής τις πολιτικὸς τῆς Ἀγγλίας, ὅστις εἶχε διελθει Γραφὴν πολλάκις, ἐρωτηθείς ποτε, ἑβδομηκοντούτης ὤν, ὑπ θυγατρὸς του τί ἀνεγίνωσκεν, «Ἀναγινώσκω— εἶπε— νέαν τῷ ὄντι ἡ Γραφὴ παρουσιάζει πάντοτε εἰς τὸν ἐπιμελῆ ἀνα στην της νέα πράγματα· ἀποκαλύπτει αὐτῷ νέους θησαυροὺς μιμνήσκει νέα θέματα πρὸς συλλογισμὸν καὶ μελέτην.

Οὐδὲν ἄλλο βιβλίον πλὴν τῆς Γραφῆς ἔχει τὴν θαυμασίαν την δύναμιν καὶ μόνον οἱ μὴ ἀναγινώσκοντες αὐτὴν συχνὰ μετ' ἐπιμελείας τὴν θεωροῦσιν ὡς ξηρὸν καὶ ἄνευ ἐνδιαφέρο βιβλίον. (Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς.)

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΟΓΟΣ

Περὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς κοινωνίας.

«Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ.» (Ἰωαν. ιϐ'. 46).

Ἐὰν ὁ Χριστιανισμὸς ἔρχηται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ Θεῖός του ἀρχηγὸς λέγει, «ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον» (Ἰωαν. ιϛ. 28.) ἡ πρόοδος αὐτοῦ πρέπει νὰ ἀποδεικνύηται ἀπὸ τὰ ἴχνη τῆς ἀγάπης, τῆς καθαρότητος καὶ εἰρήνης, ἅπερ δέον νὰ φαίνωνται ὁπουδήποτε πορεύεται. Ἐὰν ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ ἦνε θεία, ἡ ἐπίδρασις αὐτοῦ πρέπει θετικῶς νὰ ἦνε καλή. Ἂν ἦτο δυνατὸν ν' ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀντίκειται ἀληθῶς εἰς τὴν ἀτομικὴν ἢ κοινωνικὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου, τότε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὗτος δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐκείνου τῆς ἀγάπης, «ὅστις τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους» (Ματθ. ε. 45). Ἐνταῦθα λοιπὸν γεννᾶται ἡ ἐρώτησις, ὁ Χριστιανισμὸς ἐξήσκησε τοιαύτην εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κόσμου, οἵα εἶνε ἱκανὴ νὰ παράσχῃ τοὐλάχιστον ὑποθετικὴν ἀπόδειξιν ὅτι οὗτος προῆλθεν ἐκ Θεοῦ καὶ οὐχὶ ἐξ ἀνθρώπου; Ἡ ἀπόκρισις ἡμῶν πρὸς τὴν ἐρώτησιν ταύτην εἶνε ἐμφαντικῶς καταφατική· λέγομεν μετὰ θάρρους καὶ τόλμης «Μάλιστα.» Καὶ βασίμως πιστεύομεν ὅτι, ἂν πάντες, ὅσοι ἄλλως πως φρονοῦσι περὶ αὐτοῦ, ἤθελον ἐξετάσει εἰλικρινῶς τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ, θὰ ἐπείθοντο βεβαίως ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς πηγάζει ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ἂν δὲ αἱ ἀξιώσεις τοῦ συστήματος τούτου ἔπρεπε νὰ δοκιμασθῶσιν εἴτε διὰ τῶν ἀρχῶν τῆς χρησιμότητος εἴτε διὰ τοῦ κανόνος τοῦ χρησίμου, καὶ τότε ἀκόμη τὸ ἀποτέλεσμα δὲν θὰ ἦτον ἐναντίον ἡμῶν. Ὁ Χριστιανισμὸς μετὰ τοιαύτην δοκιμασίαν θὰ εὑρεθῇ τόσῳ ἀληθῶς ἀγαθοποιὸς ἐν πᾶσι τοῖς σχέσεσιν αὐτοῦ καὶ τόσῳ μᾶλλον καλοκάγαθος ἐν τῇ ἐπιδράσει, ἣν οὗτος ἀπονέμει τοῖς ἀποδεχομένοις αὐτὸν καὶ μάλιστα ὅτε ἀφορᾷ εἰς τὰ ὑψιστα συμφέροντα τοῦ ἀνθρώπου, ὅσῳ πᾶσαι αἱ ποικίλαι εὐεργετικαὶ διατάξεις καὶ καλοκάγαθοι ὄψεις τῆς φύσεως, ἤγουν ἡ εὐφρόσυνος ἐπιστροφὴ τῆς πρωΐας καὶ τῆς ἑσπέρας, ἡ βλαστικώδης πνοὴ τῆς ἀνοίξεως, ἡ θερμὴ ἐρυθρότης τοῦ θέρους, αἱ ἱλαραὶ ἡμέραι τοῦ φθινοπώρου καὶ ἡ ἀγρία καὶ παγετώδης μελαγχολίστης τοῦ χειμῶνος. Πᾶσαι αὗται αἱ ἀλλαγαὶ ὑπερβαίνουσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ παράγειν ἢ κυβερνᾶν, καὶ ἡ ἐπιροὴ των ἀπαντεχοῦ εἶνε σύσιωδῶς καλή. Ἐὰν αὗται ἐπάγωσιν ἡμᾶς νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ ὕλη τῆς κτίσεως εἶνε τὸ ἔργον τοῦ ὑψίστου Κυρίου, ὁ Χριστιανισμός, εἰλικρινῶς ἐξεταζόμενος, εὑρεθήσεται οὐχ ἧττον ἡ θρησκεία τοῦ Θεοῦ, ὅσον ἡ φύσις εἶνε τὸ ἔργον Αὐτοῦ.

Ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ὑπάρχει δραστική τις δύναμις ἱκανὴ εἰς τὸ πολιτίζειν καὶ τὸ ἀνυψοῦν, εἰς τὸ μεταρρυθμίζειν καὶ τὸ τελειοποιεῖν. Αὕτη εἶνε ἡ ἔμφυτος προσπάθεια τοῦτου τοῦ Θείου συστήματος. Ὁπουδήποτε εὑρίσκετε τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ καλῶς ἐννοουμένας καὶ τὰ παραγγέλματα αὐτοῦ πιστῶς ἐπιτελούμενα, θὰ καταναήσητε εὐθύς, ὅτι ἐκεῖ τὸ Θεῖον τοῦτο σύστημα ἀποτελεῖ τὴν χάριν, τὴν ἰσχύν, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν τελειότητα τῆς κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς. Τῷ Χριστιανισμῷ μᾶλλον ἐσμὲν ὀφειλέται διὰ τὴν κομψότητα, τὴν εὐσχημοσύνην καὶ τὰς παραμυθίας τῆς πολιτισμένης ζωῆς ἢ παντὶ ἄλλῳ θεσμῷ καὶ νόμῳ, καίτοι νῦν ὀλίγον συναισθανόμεθα τοῦτο. Οἱ ἄνθρωποι χώρας, ἥτις πρὸ πολλοῦ ἀπολαύει τῶν εὐλογιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, μόλις ἐκτιμῶσι τὸ πλῆθος τῶν κοινωνικῶν εὐλογιῶν, ἃς τινας ὁ Χριστιανισμὸς παρέσχε τῷ κόσμῳ· οὗτοι, ἐκ τῆς φαινομένης ὄψεως τῶν πραγμάτων κρίνοντες, νομίζουσιν ὅτι τὰ ἀγαθὰ ταῦτα παρήχθησαν διὰ τῶν πολιτικῶν θεσμῶν καὶ διὰ τῆς παιδείας.

Ἐν τίνι καταστάσει ἤθελεν ὑπάρχει ἡ Εὐρώπη, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κοινωνικοὺς θεσμοὺς ἢ τὸν πολιτισμὸν αὐτῆς, ἄνευ τοῦ Χριστιανισμοῦ; Ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία θὰ ἠδύνατο ἴσως διὰ τῆς δυνάμεως, διὰ τῆς συμπραξεως καὶ τῆς ἐθνικῆς ἰσχύος καὶ τῆς τάξεως νὰ κάμῃ πρόοδόν τινα πρὸς τὸν πολιτισμόν, καὶ μάλιστα ὀλίγοι θὰ ἔρθανον πιθανῶς εἰς τινα ὑψηλὸν βαθμὸν ἐξωτερικῆς κοσμιότητος καὶ εὐσχημοσύνης· πλὴν ὅσον ἀφορᾷ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, πολιτισμὸς ἄνευ Χριστιανισμοῦ δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ διϋλισμένος τις βαρβαρισμός. Τί μέχρι τοῦδε εἶνε ὁ πολιτισμὸς τῆς Κίνας μεθ' ὅλον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἀρχαιότητα αὐτῆς δι' ἃ καυχᾶται; Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐγένετο ἀποδεκτὸς ἐκεῖ, ὅπως καταστείλῃ τὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἢ δεσμεύσῃ τοὺς κοινωνικοὺς αὐτῆς θεσμοὺς ἢ σχηματίσῃ ἐν οἱῳδήποτε τρόπῳ τὸν χαρακτῆρα τοῦ λαοῦ αὐτῆς· ἀλλ' οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Χριστιανισμοῦ προσβάλλουσιν ἡμῖν σύστημά τι ἠθικῆς ἐπικρατούσης ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ, ὅπερ, ὡς αὐτοὶ διϊσχυρίζονται, εἶνε μᾶλλον ὑπέροχον τοῦ Χριστιανικοῦ. Ἔστω πρὸς στιγμὴν οὕτω· τί λοιπὸν διέπραξε τὸ σύστημα τοῦτο ἐν τῇ Κίνᾳ; Αὕτη, καυχωμένη ἐπὶ τοσαύτῃ ἀρχαιότητι, καὶ χωρὶς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔπρεπε νὰ ἦνε τὸ μᾶλλον πολιτισμένον ἔθνος τῆς οἰκουμένης. Ποῦ λοιπὸν εἶνε τὰ ἔργα τοῦ διανοητικοῦ αὐτῆς μεγαλείου, τὰ λαμπρὰ αὐτῆς κατορθώματα ἐν τῇ φιλολογίᾳ, ἐν τῇ τέχνῃ καὶ ἐπιστήμῃ; ποῦ οἱ κοινωνικοὶ αὐτῆς θεσμοί; ποῦ αἱ ἐμπορικαὶ αὐτῆς ἐπιχειρήσεις; περιῆλθεν αὕτη τὴν σφαῖραν καὶ περιέφερε μεθ' ἑαυτῆς τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὰ μᾶλλον μεμακρυσμένα μέρη τῆς γῆς; εἶνε ἀληθὲς ὅτι τῇ ὀφείλομεν ὑποχρέωσιν διά τινα προϊόντα τῆς πολυτελείας καὶ τρυφηλότητος, ἅτινά εἰσι τὰ τοπικὰ προϊόντα τοῦ ἐδάφους της, ἀλλ' οὐχὶ καὶ διὰ προϊόντα τοῦ φωτισμοῦ. Στέλλει ἡμῖν μέταξαν καὶ τέϊον, ἀλλὰ ποτὲ ἐπιστήμην καὶ συλλογισμόν. Πολλὰ κακὰ ἀναμφιβόλως ὑπάρχουσιν ἐν ἡμῖν, κακά, τὰ ὁποῖα πολὺ πρέπει νὰ οἰκτείρωμεν, καὶ ἡ ἐξαφάνισις τῶν ὁποίων πρέπει ζωηρῶς νὰ ἐπασχολῇ τὴν μέριμναν ἡμῶν· πλὴν γενικῶς πόσῳ μᾶλλον ὑπερέχουσιν αἱ χῶραι τῆς Εὐρώπης ἐν τῇ κοινωνικῇ καταστάσει αὐτῶν συγκρινόμεναι μετὰ τῆς Κίνας ἢ μετὰ τῶν ἄλλων χωρῶν, εἰς ὅσας ὁ δεσποτισμὸς βασιλεύει, ἢ τοῦ ἀνθρώπου δόλιος ἐξασθενεῖ, τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καταπα-

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦνται καὶ ἡ γυνὴ θεωρεῖται ὡς πλάσμα ἄνευ δικαιωμάτων, ἀλλὰ γεννημένη νὰ ὑπόκηται ὁλοκλήρως τῇ τυραννίᾳ, τῇ λαγνείᾳ καὶ ταῖς ἰδιοτροπίαις τοῦ ἀνδρός. Ἐν πάσῃ χώρᾳ, ὅπου ὁ Χριστιανισμὸς δὲν βασιλεύει, ὁ ἀνὴρ εἶνε πάντα ξένος πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς λογικῆς ἐλευθερίας, τῶν ἐλευθέρων θεσμῶν, τῆς περφωτισμένης καὶ εὐσχημονούσης κοινωνίας, τοῦ τολμηροῦ πνεύματος τῆς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ ἡ γυνὴ ἐξηυτελισμένη καὶ δεδουλωμένη. Ἡ κατάστασις τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς χώραις, ὅπου ὁ Χριστιανισμὸς εἰσέτι δὲν ἐφυτεύθη, εἶνε ἀθλίως ταπεινή, ἐλεεινὴ καὶ ἀδοήθητος. Καὶ ἂν καθ' ὑπόθεσιν ὁ Χριστιανισμὸς δὲν διέπραξεν ἄλλο τι ἐν τῷ κόσμῳ ἢ μόνον τὸ ὅτι ἐγένετο ὁ προστάτης καὶ ὁ φίλος τῆς γυναικός, διὰ τοῦτο καὶ μόνον εἶνε ἄξιος τῆς διαρκοῦς εὐγνωμοσύνης ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀντιπαραβάλλοντες τὴν κατάστασιν τῆς γυναικὸς τῶν ἐθνικῶν καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν, ἔνθα αὐτὴ δὲν θεωρεῖται ὁ ἁρμόδιος σύντροφος τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' ἀπάγεται τῆς κοινωνίας καὶ ὑποδουλοῦται, πρὸς τὴν κατάστασιν αὐτῆς ἐν πάσῃ ἄλλῃ χώρᾳ, ὅπου ὁ Χριστιανισμὸς ἀναγνωρίζεται ὡς ἔχων θεῖον κῦρος, θὰ εὕρωμεν τὴν χριστιανὴν γυναῖκα οὖσαν τὸ κόσμημα τῆς κοινωνίας, τὴν θρέπτειραν τῆς εὐφυΐας, τὸν φύλακα ἄγγελον τῆς οἰκιακῆς ζωῆς, αὐτὴν εὐλογημένην καὶ ἄλλους εὐλογοῦσαν.

Εἰσέτι δὲν ἔληξεν εἷς αἰών, ἀφ' ὅτου ἓν μέγα ἔθνος τῆς Εὐρώπης προσεπάθησε ν' ἀνιδρύσῃ ἐθνικὸν μεγαλεῖον καὶ δόξαν ἄνευ τοῦ Θεοῦ, ἄνευ Χριστιανισμοῦ, ἄνευ ἐκκλησίας καὶ ἄνευ Κυριακῆς! «Ὁ θάνατος εἶνε αἰώνιός τις ὕπνος,» ἦτον ἡ ἐπιγραφὴ ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ τάφου καὶ « δὲν ὑπάρχει Θεός, » ἦτον ἡ ἐγγραφὴ ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν κεκλεισμένων καὶ ἐγκαταλελειμμένων ἐκκλησιῶν. Ἀνακουφισθεῖσα ἀπὸ τὴν ἐπισκιάζουσαν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὰς χαλινώσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀπὸ τὴν ἀναπαυσιν τῆς Κυριακῆς καὶ ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας, βεβαίως, ἂν ἦτον δυνατόν, ἡ Γαλλία ἤθελεν ἤδη ὑψώσει ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸν λαμπρότατον ἀστέρα τὸν λάμψαντά ποτε ἐπὶ τοῦ στερεώματος τῆς Εὐρώπης. Ἐλευθερωθεῖσα ἐκ τῶν δυσβαστάκτων τούτων κωλυμάτων, βεβαίως ἤθελεν ἤδη κινεῖσθαι ἐπὶ τὰ πρόσω μετὰ ζωογονουμένου βήματος ἐν τῇ ἐνδόξῳ πορείᾳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, ὡς φωτοβόλος ἀστὴρ ὁδηγῶν τὰ ἔθνη, ὡς τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὡς ἡ ἐλπὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους! Χωρὶς Θεοῦ, Χριστιανισμοῦ καὶ Κυριακῆς ἡμέρας (δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς, διότι αὕτη πρὸ πολλοῦ ὑπάρχει τὸ μυστήριον τῆς ἀνομίας), χωρὶς τῶν τριῶν τούτων, ἀπαραιτήτων ὄντων διὰ τὴν εὐδαιμονίαν οἱουδήποτε ἔθνους, ἡ Γαλλία ἀπὸ τῆς πρωτευούσης αὐτῆς ἕως τοῦ μεμακρυσμένου χωρίου της ἀπέδη ἐκπληκτικός τις Γολγοθᾶς, χώρα σκότους, προδοσίας καὶ ἀνθρωποκτονίας, σαλευομένη ἐπὶ τῶν βιαίων κυμάτων τῆς παραφροσύνης τοῦ δήμου! Πᾶσα δημοσία ἢ ἰδιωτικὴ ἐμπιστοσύνη ὤχετο· καὶ ἂν ὁ Θεὸς τῶν ἐθνῶν, τὸν ὁποῖον βλασφήμως ἀπηρνεῖτο, δὲν παρενέβαινε πρὸς βοήθειαν τῆς Γαλλίας,— ἂν ἐγκατελείπετο μονη παρὰ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἤθελεν ἀναμφιδόλως ἐξοντωθῇ καὶ οὕτως ἀποβήσει τὰς ὀλιθερὰς φλόγας τῆς ἰδίας αὐτῆς παράφρονος ἐπαναστάσεως ἐναντίον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ αἱμοῤῥαῖον μῖσος τῶν γενναίων μὲν πλὴν ἀποπλανημένων υἱῶν της ἐν τῷ αἵματι αὐτῆς. Ψευδὴς τις θρησκεία μὴ στηριζομένη ἐν τῷ ἀληθινῷ πνεύματι τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἥτις τὸ πολὺ πολὺ δὲν ἦτον εἰμὴ μεγαλοπρεπὴς παγελοιογραφία αὐτοῦ, ἦτο βεβαίως ἓν τῶν πρωτίστων αἰτίων, τὰ ὁποῖα ὥθησαν πρὸς τὴν ἐπανάστασιν· ναί, ἡ τοιαύτη θρησκεία, καὶ οὐχὶ ὁ ἀληθινὸς Χριστιανισμός, οὐχὶ ὁ Θεός, παρήγαγε τὴν σκοτεινοτάτην νύκτα ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ τρόμου! Τὰς ἐπαναστάσεις τῆς Γαλλίας οὐδέποτε παρηκολούθησαν τὰ προσδοκώμενα ὠφελήματα. Καὶ διατί; Διότι ἔλειπε τὸ θρησκευτικὸν στοιχεῖον, ὅπερ ἠσφάλισε καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἐξοχώτερα καὶ διαρκέστερα ἀγαθὰ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἄχρι τοῦδε κατέπεσον ἀπὸ τὴν Γαλλίας.

Τίς ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἐν καιρῷ τῆς παλαιᾶς λυθείας; Τίς ἦτον ἡ κατάστασις τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ δούλου καὶ ἐν γένει τῆς κοινωνίας ἄνευ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἄνευ τῆς γνώσεως τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ μέσου τῆς σωτηρίας; Πάντα λείποντες τἆλλα ἔθνη τὰ ὑπὸ τοῦ ζόφου τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς βαρβαρότητος ἐσκοτισμένα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠξίωνται νὰ ἔχωσι κοινωνικοὺς ἐλευθέρους θεσμοὺς καὶ ἠθικὴν δύναμιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, λάβωμεν τὴν Ἑλλάδα, ἥτις διεκρίθη μεγάλως πάντων τῶν ἐθνῶν κατὰ τὴν σοφίαν καὶ γνῶσιν. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ κλασικῇ χώρᾳ—ἔνθα ὁ Ὅμηρος ἔψαλλε τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ποιήματα καὶ ὁ Δημοσθένης ἐξερώνει τοὺς ἀμιμήτους φιλιππικοὺς αὐτοῦ λόγους καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἐζωγράφει τὰ ἀριστουργήματα αὐτοῦ καὶ ὁ Φειδίας ἐγλυφεν ἐπὶ τοῦ μαρμάρου καὶ ἀπεικόνιζε τὴν θείαν ὡραιότητα καὶ ὁ Σωκράτης καὶ Πλάτων ἐδίδασκον τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἐμπνευσθεῖσαν ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐφορίας ἣν ὁ πρῶτος ὠνόμαζε «δαιμόνιον »—σκότος μόνον ἐπεσκίαζε τὸ ἠθικὸν χαρακτῆρα τοῦ λαοῦ. Ναί! καὶ ἐκεῖ κατὰ τὰς καλὰς στας τῆς Ἑλλάδος ἡμέρας οἱ βδελυγμοί, οἱ βεβηλοῦντες πάντα τοὺς ναούς της καὶ οἱ ὁποῖοι ἐθεωροῦντο οὐσιώδη μερη τῆς σκευτικῆς λατρείας, εἰσὶν ἀκατονόμαστοι· οἱ θεοί της ἦταν ἔργα ουργήματα νοὸς μολυσμένου καὶ ἐκφαυλισμένου, καὶ τινες ἐκ των μεγαλοπρεπεστάτων καὶ μᾶλλον πολυεξόδων ναῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἀκόμη τῶν μεγάλων αὐτῆς πολιτικῶν, φιλοσόφων, ζωγράφων, ῥητόρων, ἀγαλματοποιῶν καὶ ποιητῶν, ὀλίγου τι διέφερον κατὰ μέγα μέρος μεγαλοπρεπῶν ναῶν τῆς λαγνείας. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, καίτοι ὑπερεῖχε κατὰ πολλὰ τῆς σημερινῆς, ποίησιν καὶ φιλοσοφίαν, ὑπῆρξεν ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν ἕως ὕψιν μέγας ὄχετὸς διαφθορᾶς, ἔνθα ἡ ὑψίστη τέχνη καθιέρου διακονίαν της εἰς τὴν ὑψίστην ἀκολασίαν, κα. ἐχρησίμευεν προσθέτειν τὰ μᾶλλον ἐρεθιστικὰ θέλγητρα εἰς τινα λατρ οὖσαν πολὺ ἐκφαυλισμένην καὶ βδελυρόν. Ὁ Ἕλλην δικαιολ τὰς κακὰς αὐτοῦ πράξεις ἔλεγεν, « ἆρα ὁ Ζεὺς ὁ σεμνὸς τῶν ρανὸν μὲ τὴν βροντήν αὐτοῦ ποιεῖ ταῦτα, διατί δὲν ἠμπορ ἄθλιος θνητός, νὰ πράξω ταῦτα; »

Περὶ δὲ τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῆς Ῥώμης τοῦτο μόνον λέγομεν, ὅτι αἱ ἑορταὶ αἱ πρὸς τιμὴν τῆς Φλώρας καὶ τοῦ Ρωμύλου (παραλείπομεν ἄλλας χείρονας εἴδους) πάντοτε συνωδεύοντο ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν ἐπισήμων τῆς Ρώμης ῥητόρων καὶ ποιητῶν μετὰ περάντων ἀκολασίας. Ὑπάρχουσιν ἀποσπάσματα σκιαὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς αὐτοκρατορικῆς Ῥώμης, τῶν ὁποίων δὲν θὰ εὑρεθῇ ἀντίτυπο

ρεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ συγχρόνου Λονδίνου, Παρισίων καὶ Βιέννης, καίτοι ἄφθονος ἐν αὐταῖς ἀσέλγεια ἐπιπολάζει. Εἰσαχθεὶς ὅμως ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ρώμῃ καὶ γνωστοποιήσας τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὸ ἀληθινὸν μέσον τῆς σωτηρίας διὰ τῆς θυσίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀνεκαίνισε καὶ ἡγίασε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀπὸ πεπληρωμένους πάσης ἀδικίας, πορνείας, πονηρίας, πλεονεξίας, κακοηθείας καὶ θεοστυγίας, ἀποκατέστησεν αὐτοὺς «γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸν εἰς περιποίησιν.»

Ἐκεῖθεν δὲ διαδοθεὶς καὶ εἰς ἄλλα μέρη διὰ τοῦ φιλοστόργου ἐλέους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, «ἀνατολὴ ἐξ ὕψους ἐπεσκέψατο τὰ ἔθνη, τοῦ δοῦναι φῶς τοῖς καθημένοις ἐν σκότει καὶ τῇ σκιᾷ τοῦ θανάτου.» Καὶ ἂν πάντες μέχρι σήμερον δὲν ἐγένοντο μέτοχοι τῶν σωτηρίων εὐλογιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, πᾶσα ἡ οἰκουμένη ἐντούτοις ἠθέλησε τὸν φωτισμὸν καὶ τὸν φαιδρὸν ἥλιον τῆς ἀληθείας αὐτοῦ ἐν τοῖς εὐαρίθμοις κοινωνικοῖς ὠφελήμασι καὶ ταῖς ἐκπολιτιστικαῖς ἐπιδράσεσι, τὰς ὁποίας οὗτος χορηγεῖ. Ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ πανταχοῦ παραχθεῖσα ἐπίδρασις, ἔνθα μήτε δειλιᾷ μήτε γελοιογραφεῖται, εἶνε τοιαύτη ὥστε μόλις θὰ δυνηθῆτε νὰ σχηματίσητε ὀρθὴν ἐκτίμησιν περὶ αὐτῆς, ἕνεκα τοῦ ὅτι εἴμεθα πρὸ πολλοῦ εἰθισμένοι ἐν τῇ σιωπηλῇ ἐνεργούσῃ δυνάμει του. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου λάβωμεν χώραν τινὰ κειμένην ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος, ὅπου ὁ Χριστιανισμὸς ἐσχάτως μόνον ἤρξατο κηρυττόμενος εἰς τοὺς ἀθλίους κατοίκους αὐτῆς· καὶ ποῖον εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα; Ἅμα ὡς ἀρχίσωσι νὰ ἐννοῶσι, νὰ πιστεύωσι καὶ πράττωσι τὰς παραγγελίας του, ὁλόκληρος ὁ τρόπος αὐτῶν τοῦ συλλογίζεσθαι καὶ τοῦ ζῆν λαμβάνει ἐντελῆ ἐπανάστασιν. Ἀντὶ νὰ ζῶσι διὰ τῆς θήρας ἢ διὰ τοῦ πολέμου, καθαρίζουσι τὰ δάση καὶ καλλιεργοῦσι τοὺς ἀγρούς—ἡ σκαπάνη ἀντικατέστησε τὸ ὅπλον—ὁ πέλεκυς τῆς μάχης δὲν στρέφεται πλέον ἐναντίον τῶν γειτονικῶν φυλῶν—ὁ πόλεμος αὐτῶν γίνεται τώρα μὲ τὰ δάση, μὲ τὰς ἀκαμάτους δυνάμεις τῆς φύσεως καὶ οὐχὶ μὲ τὸν ἄνθρωπον· καὶ «ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη τῶν τόξων, ὅπλων καὶ ρομφαίαν καὶ πόλεμον! Ψαλμ. ρέ. 5— πλούσιοι θερισμοὶ καλύπτουσι τοὺς ἀγρούς, ὅπου πυκνὸν βάσος ἐξηπλοῦτο πρὶν—ἀγέλαι τρέφονται ὅπου τὰ ἄγρια θηρία ἐνήδρευον διὰ τὴν λείαν των,—ἡ τρομερὰ τοῦ πολέμου κραυγὴ δὲν ἀκούεται πλέον, διότι τὰ εὐφρόσυνα νέα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔφερον τὸν ἀληθινὸν αὐλὸν τῆς εἰρήνης καὶ ἐδίδαξαν τὸν ἄγριον νὰ προσεύχηται καὶ νὰ ψάλλῃ τοὺς ὕμνους τοῦ Θεοῦ—ὁ ὀρεινὸς χείμαρρος, ὅστις ἔρρεεν ἕνα ἐρημόνη καὶ καταστρέφη καὶ ἐστιγματίζετο μὲ τὸ αἷμα τῶν ἀγρίων, τώρα στρέφεται εἰς ὑπηρεσίαν τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν ἀσημέρι προαγομένων τεχνῶν—αἱ εὐπρέπειαι καὶ παραμυθίαι τῆς πολιτισμένης ζωῆς ἀρχονται ἀναφαινόμεναι—ἀναπαυτικαὶ οἰκίαι κτίζονται ἐν ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ ἔνθα ἡ ἐξ ὕλους καλύβη πρότερον ἐστέκετο—ἡ κίνησις καὶ ἡ ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις ζωογονεῖ τὰ πέριξ—τὸ πνεῦμα τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας περιφέρεται παντοῦ—ἐὰν ἡ δουλεία κατὰ μέρος εἶσαι ὑφίσταται τὰς φρίκας αὐτῆς, μεγάλως ὅμως ἠλαττώθησαν καὶ ταχέως θὰ καταπαύσητε—ἡ βραχυχρονία καταργεῖται—τὰς πληγὰς [illegible] αἰματηρὰς θυσιῶν διεδέχθη [illegible] τὸ φιλάνθρωπον πνεῦμα τῆς Θείας θρησκείας—ἡ γυνὴ εὑρίσκει τὸν ἁρμόδιον αὐτῆς τόπον καὶ τὰς ἁρμοζούσας αὐτῇ ἐνασχολήσεις, μὴ οὖσα ἐπὶ πλέον θηρίον τι ἄχθους καὶ βούλη, ἀλλ' ἴση τῷ ἀνδρὶ καὶ ὁ σύντροφος αὐτοῦ—ὁ οἶκος εἶνε νέα τις λέξις, περιβαλλόμενος μετὰ θελγήτρων καὶ προσφιλῶν συνδέσμων ἀγνώστων τὸ πρὶν—αἱ ἐπιδράσεις τῆς πολιτισμένης ζωῆς, ἥτις παρακολουθεῖ τὸν Χριστιανισμὸν ὁπουδήποτε οὗτος πορεύεται εἰς τὰ σκοτεινὰ μέρη τῆς γῆς, διαπερῶσι τὸ πᾶν· ἐκεῖ, ὅσοι ἠσθάνθησαν τὴν ἐσωτερικῶς ἀνακαινίζουσαν δύναμιν αὐτοῦ καὶ ἀνεγεννήθησαν, ὅλοι ἔχουσι δοκιμάσει τὰ κοινωνικὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἀπονέμει. Ταῦτα δὲν εἶνε φαντασιώδης εἰκών—δὲν εἶνε ὄνειρον τῆς φαντασίας. Πολλαὶ νῆσοι τῆς μεσημβρινῆς θαλάσσης καὶ πολλοὶ ζοφεροὶ τόποι ἐν τῇ Ἀφρικῇ μαρτυροῦσι τὴν ἀλήθειαν τούτων. Ἡ μεσημβρία καὶ ὁ βορρᾶς, ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις θὰ ὑψώσωσι τὴν φωνήν των καὶ θὰ εἴπωσιν «Ἰδοὺ τί ὁ Χριστιανισμός, ἡ θρησκεία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀποθανόντος ὡς λῃστοῦ ἐν τῷ σταυρῷ καὶ τοῦ ἀναστάντος ὡς υἱοῦ Θεοῦ, εἰργάσατο.» Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν τῇ Καλαβάρῃ κατήργησε τὰς ἀνθρωπίνας θυσίας, αἵτινες εἷς τινας περιστάσεις ἠριθμοῦντο πάλαι ποτὲ ἀνὰ ἑκατοντάδας, καὶ ὁ κώδων, ὅστις ἐσήμαινε τὸν καιρὸν καθ' ὃν οἱ αἰχμάλωτοι ὡδηγοῦντο εἰς τὸν θάνατον, εἶνε τώρα ὁ εὐφρόσυνος κώδων ἑστὶς κρούεται προσκαλεῖ τοὺς μαύρους υἱοὺς καὶ θυγατέρας τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὸν ναὸν τῆς προσευχῆς καὶ θείας λατρείας.

Ἄνθρωποί τινες τώρα ἀλλαχοῦ θέμενοι τὰς βάσεις τῆς ἠθικοποιήσεως τοῦ λαοῦ εἰσὶ διατεθειμένοι νὰ νομίζωσιν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἤδη στεῖρος, ὅτι εἶδε τὴν ἡμέραν αὐτοῦ λάμψασαν πρίν, ὅτι ἐπληρώθη ἤδη ἡ ἀποστολή του, ὅτι ἀπώλεσε τὴν δύναμίν του. Σφάλλουσιν οἰκτρῶς οἱ τοιοῦτοι. Εἶνε ἀκόμη δυνατὸς καὶ λίαν ἰσχυρὸς ἵνα καταβάλλῃ τοὺς πονηροὺς δυνάστας καὶ ρίπτῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν καὶ ἵνα ἀνυψοῖ τοὺς ταπεινοὺς καὶ τοὺς πεινῶντας ἐμπιπλῇ ἀγαθῶν καὶ τοὺς πλουτοῦντας ἐξαποστέλλῃ κενούς. Ἔτι καὶ νῦν κατορθοῖ τοὺς ἰδίους ἠθικοὺς θριάμβους, οἵους κατώρθωσεν ἐν ταῖς προϊμωτάταις καὶ λαμπροτάταις αὐτοῦ ἡμέραις, ὅτε κατέκλειτε τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν καὶ ἐξήλειψε τοὺς ἀκατονομάστους αὐτῶν βδελυγμοὺς ἐκ τῶν πόλεων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῆς Ρώμης, ὅτε ἐξηκολούθησε μετὰ θαυμασίας τῷ ὄντι ταχύτητος τὴν μεγαλοπρεπῆ αὐτοῦ πορείαν τῆς ἀγάπης, τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς πόλεως ἐπὶ τὰ πρόσω διὰ πασῶν τῶν πόλεων τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, καθαίρων τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης ἐν Κορίνθῳ, καταστρέφων τὰς μαγείας τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ καὶ ἀποκαλύπτων τὸν μόνον ζῶντα καὶ ἀληθινὸν Θεὸν ἐν Ἀθήναις. Ναί! ἔτι καὶ νῦν θριαμβεύει ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν καὶ πνευματικὴν ἔποψιν καὶ ἐν τῷ πολιτισμένῳ κόσμῳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ. Οὗτος ὁ ἔνδοξος καὶ ὕψιστος λόγος τοῦ Θεοῦ ἀνύψωσε τὸν μαῦρον Βεχούανον ἀπὸ τὸν ταπεινότατον βαθμὸν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Οὗτος διεκδίκησε τὴν ταυτότητά του μὲ τὴν μεγάλην οἰκογένειαν τοῦ λευκοῦ ἀνθρώπου· οὗτος τῷ ἔδωκε τὸ ὄνειρον, τὴν ἀξίαν, τὰς ἀρετάς, τὰς ἐλπίδας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Χριστιανοῦ. Ὁ ἐξηγχρειωμένος Ὀτεντότος καθαρίζεται διὰ τοῦ λουτροῦ [illegible] ἡ ἀνατολίτης [illegible] καὶ [illegible]

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ζηλανδίας συνέτριψε τὸ τόξον καὶ τὸ δόρυ του, καὶ ἡ ψυχή του καθωραΐσθη μετὰ τῶν κοσμημάτων τοῦ πραέος καὶ ἡσύχου πνεύματος. Αἱ ἐσπαρμέναι νῆσοι, αἵτινες ὡς πολύτιμοι λίθοι κοσμοῦσι τὴν Μεσημβρινὴν θάλασσαν καὶ αἱ ὁποῖαι, ἂν δὲν εἶχον τὸν μολυσμὸν τῆς ἁμαρτίας, θὰ ἐφαίνοντο ὡς διαμοναὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν μακάρων, τὸ ὡραῖον φαντασιωδες ἔργον τινὸς μυστηριώδους αὐτενεργείας—ἐθεώρησαν τὴν ἡὼ νέας τινὸς δημιουργίας πολλῷ μᾶλλον ἐνδόξου τῶν ἰδικῶν των κοραλλίων καὶ νῦν φωτοβόλου μὲ τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ χιὼν τῆς Γροιλλανδίας ἔλαμψεν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, καὶ αἱ καρδίαι τῶν Γροιλλανδῶν ἐτάκησαν ἐν τῇ διηγήσει τῆς Θείας ἀγάπης.

Ἀλλ' ἴσως ἐπιθυμεῖτε νὰ μὴ ζητήσωμεν τοσοῦτον μακρὰν τὰς ἀποδείξεις τῆς εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστιανισμὸς ἐξήσκησεν ἐπὶ τὰς τύχας τοῦ ἀνθρώπου. Τότε θὰ εὕρητε αὐτὰς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν. Αἱ ἐξωτερικαί, αἱ ἠθικαί, αἱ ἐκπολιτιστικαὶ ἐπιδράσεις τοῦ Χριστιανισμοῦ φανεροῦνται ἐν παντὶ ἀνθρώπῳ. Αὗται διαγινώσκονται τόσον ἐν τῇ ἰδιωτικῇ ὅσον ἐν τῇ δημοσίᾳ ζωῇ —ἐν τῷ οἰκιακῷ κύκλῳ ὅσον ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ὑπάρχουσι πολλαὶ μυστικαὶ ἐπιδράσεις διαρκῶς ἐνεργοῦσαι ἐν τῷ ὑλικῷ κόσμῳ, αἵτινες, εἴτε συναισθάνεσθε τὴν παρουσίαν των εἴτε οὔ, λίαν συντελοῦσιν εἰς τὴν ὑγείαν, ἡ δὲ ἀποχώρησις αὐτῶν ἢ καὶ ἡ μερικὴ ἀταξία των θὰ συνωδεύοντο μετὰ πόνου ἢ θανάτου. Μυριάδες ἀπολαύουσι τῶν ἀγαθῶν τοῦ καθαροῦ φωτὸς καὶ τοῦ ἀέρος χωρὶς νὰ συναισθάνωνται ἠλίκην ὑποχρέωσιν ὀφείλουσιν αὐτοῖς. Ἀλλὰ στέρησον αὐτοὺς αὐτῶν, καὶ ἡ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτῶν ὑγεία ἀφεύκτως θὰ πάθῃ. Τοῦτ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ καὶ ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ διενεργούμενον. Μυριάδες ἀπολαύουσι τῶν κοινωνικῶν καὶ ἠθικῶν ὠφελημάτων, τὰ ὁποῖα αὐτὸς τοῖς προμηθεύει χωρὶς νὰ συναισθάνωνται πόθεν αὐτὰ πηγάζουσιν. Οὗτοι χρεωστοῦσι πολὺ τῷ ῥωτὶ καὶ τῇ καθαρότητι αὐτοῦ, ἀλλὰ ἡλικιωθέντες ἐν τῷ μέσῳ τούτων τῶν ἐξωτερικῶν ὠφελημάτων, ὧν ἐγεύοντο ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας, νομίζουσιν αὐτὰ ὡσεὶ ἀχώριστα ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν ὑπάρξεως καὶ δὲν ἀναζητοῦν τὰ ἴχνη των εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὅστις, ὡς τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου τὸ φερόμενον ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν ὑδάτων, σιωπηλῶς ἐνεργεῖ ἐπὶ τοῦ σκότους τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας· καίτοι δὲ δὲν εἰσχωρεῖ κατὰ πᾶσαν περίστασιν εἰς τὸ ἐσώτερον, τοὐλάχιστον μεγάλως τροποποιεῖ τὴν ἐξωτερικὴν ζωήν. Πάντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον εἶσιν ὀφειλέται τῷ Χριστιανισμῷ μάλιστα διὰ τὰ ἐξωτερικὰ ἢ κοινωνικὰ ἀγαθά, εἴτε ἐδοκίμασαν τὴν σωστικὴν δραστικότητα τῶν ἀληθειῶν αὐτοῦ εἴτε μή, πάντες δέον νὰ αἰσθάνωνται τοῦτο καὶ ὁμολογῶσι τὴν ἀλήθειάν του, ἐὰν θέλωσι νὰ μὴ τυρλόττωσιν εἰς τὴν διαφορὰν τῆς κοινωνικῆς ἢ ἠθικῆς καταστάσεως τῶν χωρῶν ἐκείνων, ἔνθα ὁ Χριστιανισμὸς κυριεύει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, καὶ ἐκείνων, ἔνθα ὁ Χριστιανισμὸς οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἐμποιεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ γελοιογραφεῖται ὑπὸ τῆς παπικῆς ἐκκλησίας διὰ παχυλῶν δεισιδαιμονιῶν, καὶ τὸ εὐαγγέλιόν του κωλύεται ἀπὸ τοῦ λαοῦ, ἢ ἔνθα μέχρι τοῦδε ἐστὶν ἄγνωστος. Ὁ ἄνθρωπος ὅστις κάθηται ὑπὸ τὴν τερπνὴν σκιὰν τοῦ φοίνικος, ὅταν ὁ καίων ἥλιος ἀνατέλλῃ ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ δυνάμει, δὲν δύναται νὰ μὴ αἰσθάνηται τὴν ἡδονὴν τοῦ δροσεροῦ καταφυγίου, εἴτε γεύεται τοῦ καρποῦ εἴτε μή· καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις κάθηται ὑπὸ τοὺς θολοειδεῖς κλώνους τοῦ δένδρου τῆς ζωῆς, δὲν δύναται νὰ μὴ αἰσθάνηται ὅτι καλὸν τὸ μένειν ὑπ' αὐτούς, εἴτε ἐξαπλόνει τὴν χεῖρά του ἵνα λάβῃ καὶ φάγῃ ἐκ τοῦ καρποῦ διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἐθνῶν εἴτε μή.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐξήσκησε φιλανθρωπικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ποινικῶν νόμων πάσης χώρας, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς ὡσεί τις πρόσδεκτος ξένος. Παρεισήγαγε τοιαῦτα μέτρα καὶ φροντίδας, αἵτινες εἰσὶ κατάλληλοι νὰ βελτιώσωσι μᾶλλον τὴν ζωὴν τοῦ πταίστου παρὰ διόλου ν' ἀποκόψωσιν αὐτήν. Πάντοτε ὑπῆρξεν ὁ μέγας χάρτης τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας· ὁ ἐχθρὸς τῆς καταπιέσεως καὶ τῆς δουλείας· ὁ φίλος τοῦ πτωχοῦ· ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς γυναικός· ὁ προστάτης τῆς παιδείας καὶ τέχνης καὶ ἐπιστήμης· ὁ φύλαξ τῆς ἱερᾶς σχέσεως τοῦ γάμου, περὶ ὃν ἔρριψεν ὅσίαν τινὰ ἁγιωσύνην ὡς τὴν πηγὴν πασῶν τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν καὶ τῶν προσφιλῶν συνδέσμων τοῦ οἴκου. Ἐπράϋνε κατὰ πολὺ τὸ σκληρὸν πνεῦμα τοῦ πολέμου· καὶ τώρα τὰ ἔθνη ὅσα αἰσθάνονται ἀληθῶς τὴν ἐπιρροὴν του καταφεύγουσιν εἰς τὰς ἀρχάς του καὶ οὐχὶ εἰς τὴν σπάθην διὰ τὴν διαίλυσιν τῶν διαφορῶν αὐτῶν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν των παραπόνων των. Ἐξησφάλισεν εἰς τὰ κοπιῶντα πλήθη των Χριστιανικῶν χωρῶν τὸ ἀνεκτίμητον δῶρον μιᾶς ἡμέρας ἀναπαύσεως τὴν ἑβδομάδα—εὐλογίαν, τὴν ὁποίαν τὸ ἀπρακτικὸν πνεῦμα τῆς φιλοκερδείας ἤθελεν ἀφαιρέσει, ἂν ἠδύνατο· ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ θὰ ματαιῶνται, ἐνόσῳ ὁ Χριστιανισμὸς ἐξασκεῖ τὴν κατάλληλον ἐπιρροήν του ἐπὶ τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων. Πολλὰ κοινωνικὰ ἀγαθὰ πηγάζουσιν ἐκ τῆς τηρήσεως τῆς Κυριακῆς· ὅσα ὁποῖα τὰ ἐργατικὰ πλήθη χρεωστοῦσι τῷ Χριστιανισμῷ. Ἐὰν ὑμεῖς ἐπιθυμῆτε νὰ διασώσητε χάριν τοῦ συμφέροντος ὑμῶν τὰ κοινωνικὰ καὶ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς εὐλογίας ταύτης τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῶν σφετερισμῶν τοῦ Μαμωνᾶ καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιθέσεων ψευδοῦς τινος ἐλευθεριότητος, ἀγαπᾶτε θερμῶς αὐτήν, ὅστις ἅμα ταὐτοχρόνως τὸ προπύργιον τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ὁ ἰσχυρότατος φραγμὸς κατὰ τῆς προχωρούσης παλιρροίας τῶν κοινωνικῶν ἀρχῶν. Ὁ λαὸς ὁ ἀγαπῶν αὐτὸν καὶ σεβόμενος τὰς ἀρχὰς του ἀπολαμβάνει τὴν μεγίστην ποσότητα τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς κοινωνικῆς εὐτυχίας· ἔχει τοὺς ὠφελιμωτάτους θεσμοὺς τηρεῖ τὴν Κυριακὴν ὁσίως καὶ εὐφραίνεται μακαρίαν εἰρήνην ἐν τῇ οἰκίᾳ. « Εἶμαι πεπεισμένος, εἶπέ τις εὐσεβὴς καὶ ὁσιώτατος ἀνήρ, ὅτι τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν κοσμικὴν καὶ κοινωτικὴν ἀνόρθωσιν ἑνὸς ἔθνους εἶνε τὸ φυτεῦσαι ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ τὸ δένδρον τῆς ζωῆς· ἔνθα ὁ πολιτισμὸς καὶ τὸ ἐμπόριον θὰ περιευλίσσωσι τοὺς βλαστοὺς των περὶ τὸν κορμόν του καὶ θὰ ἐξάγωσι διατροφὴν ἐκ τῆς βάσεως αὐτοῦ.

Μέχρι τοῦδε ἐθεωρήσαμεν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καθαρῶς ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν ὁρατῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα παρήγαγεν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἢ κοινωνικῶν φάσεων τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀμελήσωμεν ὅλως διόλου τὰ ἐξοχώτερα, ὅσα ὄντως ἀρρώστησαν τὴν σωστικὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἐξήσκησεν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς, τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ ἐκτείνεται βαθύτερον τῆς ἐπιφανείας τῆς κοινωνίας. Ἐὰν δὲν ἐπεξετείνετο βαθύτερον ἢ τ

τὸ καλὸν ἐπίδρασις αὐτοῦ, θὰ ἦτον ὡς ἡ ἑωθινὴ νεφέλη καὶ ἡ δρόσος τῆς αὐγῆς· καὶ αὕτη, ὡς αὐταί, χρήγορα θὰ παρήρχετο. Εἶνε ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μέσον δι' οὗ τὸ θεῖον Πνεῦμα ἐνεργεῖ καθαρίζον τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, φέρον αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν νέων σκοπῶν καὶ νέων ἐπιθυμιῶν· ὅταν δὲ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων ἅπαξ ἐνεχθῶσιν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀληθείας ταύτης, γίνονται οὗτοι νέα κτίσματα, οἱοιδήποτε ἦσαν κατὰ τὰς περιστάσεις, τὰς προλήψεις καὶ τὰς ἕξεις. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀποκόπτει τὸν μέθυσον ἀπὸ τὸ θανάσιμόν του ποτήριον, ἀμαυροῖ τὸν χρυσὸν τοῦ φυλαργύρου καὶ ποιεῖ αὐτὸν ν' ἀποστρέφῃ ἀπὸ τὸ ἀθλιέστατον καὶ ἐξανδραποδιστικὸν πάθος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς τὴν ὄρεξιν ἣν αἰσθάνεται διὰ τὸν χρυσόν, ὅπως θησαυρίσῃ ἐν οὐρανῷ καὶ ζητήσῃ κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς. Διαχέει ἐπὶ τῆς τραχείας, δυστρόπου καὶ ὀργίλου ψυχῆς τοῦ μισανθρώπου τὸ φῶς ἑνὸς πράου, φαιδροῦ καὶ ζητήσῃ κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς. Διαχέει ἐπὶ τῆς τραχείας, δυστρόπου καὶ ὀργίλου ψυχῆς τοῦ μισανθρώπου τὸ φῶς ἑνὸς πράου, φαιδροῦ καὶ ἡσύχου πνεύματος. Φιμοῖ τὴν γλῶσσαν τῆς θρασείας ἀνοσιότητος καὶ πληροῖ τὸ βέβηλον στόμα μετὰ ψαλμῶν καὶ ὕμνων καὶ πνευματικῶν ᾀσμάτων. Διεγείρει καὶ ἐξαπλόνει τὸ μειδίαμα τῆς ἀγάπης ἐπὶ τοῦ ἀγριωπεῦ προσώπου τοῦ φθόνου. Νίπτει τὰς χεῖρας τῆς ἀτιμίας καὶ καθαρίζει τὴν ἐπίβουλον αὐτῆς καρδίαν. Ὑποτάττει τὸν τίγριν τῷ ἀμνῷ καὶ μεταπλάττει τὸ φθειρόμενον καὶ ἠμελημένον νήπιον τῆς ἀτιμίας εἰς ἄξιον πολίτην, εἰς ἀφωσιωμένον καὶ ὠφέλιμον Χριστιανὸν καὶ σταθερὸν φίλον. Ὑποστηρίζει τοὺς εὐσεβεῖς δυστυχεῖς ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολλῶν αὐτῶν παθημάτων· φέρει φῶς εἰς τὴν σκοτίαν, ἰσχὺν εἰς τὴν ἀδυναμίαν, χαρὰν εἰς τὴν λύπην καὶ ἄφθονον παραμυθίαν, ὅταν πᾶσαι αἱ γῆιναι πηγαὶ ἐστείρευταν.

Τί λοιπὸν δύνασθε νὰ νομίζητε περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ βλέποντες ἀνθρώπους παντὸς ἐπαγγέλματος καὶ πάσης τάξεως ἐνηγμένους ὑπὸ τὴν μεταρρυθμιστικὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἢ τὸν πεπαιδευμένον καὶ τὸν ἀπαίδευτον, τὸν νέον καὶ τὸν γέροντα, τὸ συγκριτικῶς ἀθῶον καὶ καθαρὸν νήπιον τῆς φύσεως καὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν γεγυμνασμένον ἐν ταῖς τρίβοις τοῦ κόσμου, τὸν ἄσημον χωρικὸν καὶ τὸν υἱὸν τῆς εὐφυΐας, τὸν βασιλέα ἐπὶ τοῦ θρόνου του καὶ τὸν πεφυλακισμένον ἐν τῷ κελλίῳ τῆς φυλακῆς του, τὸν διπλωμάτην ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του, τὸν φιλόσοφον ἐν ταῖς μελέταις του, τὸν ἔμπορον ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσί του, τὸν φελάργυρον ἐν τοῖς συσσωρευμένοις θησαυροῖς του, τὸν διώκτην ἐν τῷ παροξυσμῷ τῆς παραφορᾶς καὶ σκληρότητός του, τὸν ἐρημίτην ἐν τῇ μοναξίᾳ του, τὸν θιασώτην ὀπαδὸν τοῦ συρμοῦ ἐν τῇ ἱλιγγιώσῃ στροβίλῳ τῆς ἡδονῆς, τὴν νεότητα ἥτις ἐβακχαλίσθη καὶ ἐθωπεύθη ἐπὶ τοῦ γόνατος τῆς ἀνέσεως καὶ τὸ ρακῶδες κακόπαιδον μὲ τὸ ἀγροῖκον καὶ σκαιὸν ἐξωτερικὸν καὶ τὴν ἀπαιτιωτάτην δψιν.— Τί δύνασθε, λέγω, νὰ νομίζητε περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς μεταμορφωτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἐκδεδηλωμένης ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων καὶ ἔτι πλέον ἐπὶ τοῦ χειρίστου ὄντος τῆς φυλῆς ἡμῶν; Δύνασθε νὰ μὴ ἐκφωνήσητε μετὰ θαυμασμοῦ ὅτι οὗτος προέρχεται ἐκ Θεοῦ; Ναί, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἦλθε καὶ ἔχει Θεῖον κῦρος· ναί, θρησκευτικὸν σύστημα, ὅπερ ἐπενήργησε περισσότερον διὰ τὸ ἀληθινὸν καλὸν τοῦ ἀνθρώπου ἢ πᾶν ἄλλο σύστημα μᾶλλον πλέον, παρ' ὅσον πάντα συλλήβδην τἄλλα συστήματα κατωρθωσάν ποτε, παρέχει μεγίστην συμπερασματικὴν ἀπόδειξιν ὅτι αὐτὸ δὲν ἔρχεται ἀπὸ τῆς γῆς, δὲν εἶνε γήϊνον, ἀλλ' ἔρχεται ἄνωθεν. Ἡ ἄμεσος προσπάθεια αὐτοῦ εἶνε τὸ ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους εὐτυχεῖς ἐν τῇ ἐξωτερικῇ αὐτῶν καταστάσει καὶ τῇ ἐσωτερικῇ πνευματικῇ αὐτῶν ζωῇ, τὸ ἐκριζοῦν πᾶσαν ἔνδον πικρίαν διὰ τῆς ἑνώσεως τῆς ψυχῆς διὰ μέσου τῆς πίστεως μετὰ τῆς ὑψίστης ἐνσωματώσεως τῆς πνευματικῆς καὶ Θείας ψυχῆς, μάλιστα μετὰ τοῦ ἰδίου λυτρωτοῦ, δι' ἧς ἑνώσεως ἡ ψυχὴ ἀποκτᾷ τοιαύτην εἰρήνην, οἵαν ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ δώσῃ οὐδὲ ν' ἀφαιρέσῃ.

Ὁ Χριστιανισμός, καὶ λέγοντες Χριστιανισμὸν ἐννοοῦμεν τὸν καθαρὸν καὶ ἀληθινὸν Χριστιανισμόν, ἐποίησέ ποτε ἕνα ἄνθρωπον ἀνάξιον πολίτην, ἄπιστον σύζυγον, σκληρὸν πατέρα, ἐπίβουλον φίλον; Ἀπεναντίας δὲ πάντοτε δὲν ἐβελτίωσε τὴν κοινωνικὴν καὶ πνευματικὴν κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου; εἶνε ἀληθὲς δυστυχῶς ὅτι τινὲς ἐπαγγελλόμενοι τὸν Χριστιανὸν ἀτιμάζουσι βαρέως τὰς ἀρχάς του καὶ αἰσχύνουσι τὰ ἐπιτάγματά του· ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶνε ὑπόλογος διὰ μίαν τοιαύτην ἀσυμφωνίαν. Καθὼς δὲν δύνασθε νὰ κατηγορήσητε τὸν ἥλιον διά τινα ἐλλιπῆ χορήγησιν τοῦ φωτός του, ὅταν αὐτὴ εἰσάγεται διὰ μέσου διερρωγυίας καὶ θολερᾶς ὕέλου ἢ ὅταν αὐτὸς καλύπτηται ὑπὸ ζοφερῶν συννέφων καὶ ἡμεῖς ἐπικαλῶμεθα δυσαρέστως, οὕτως οὐδὲ τὸν Χριστιανισμὸν δύνασθε νὰ κατηγορήσητε διὰ τὰς ἀτυμφωνίας καὶ παρεκτροπὰς τῶν ἐπαγγελλομένων νὰ πιστεύωσιν εἰς αὐτόν.

(ἀκολουθεῖ).

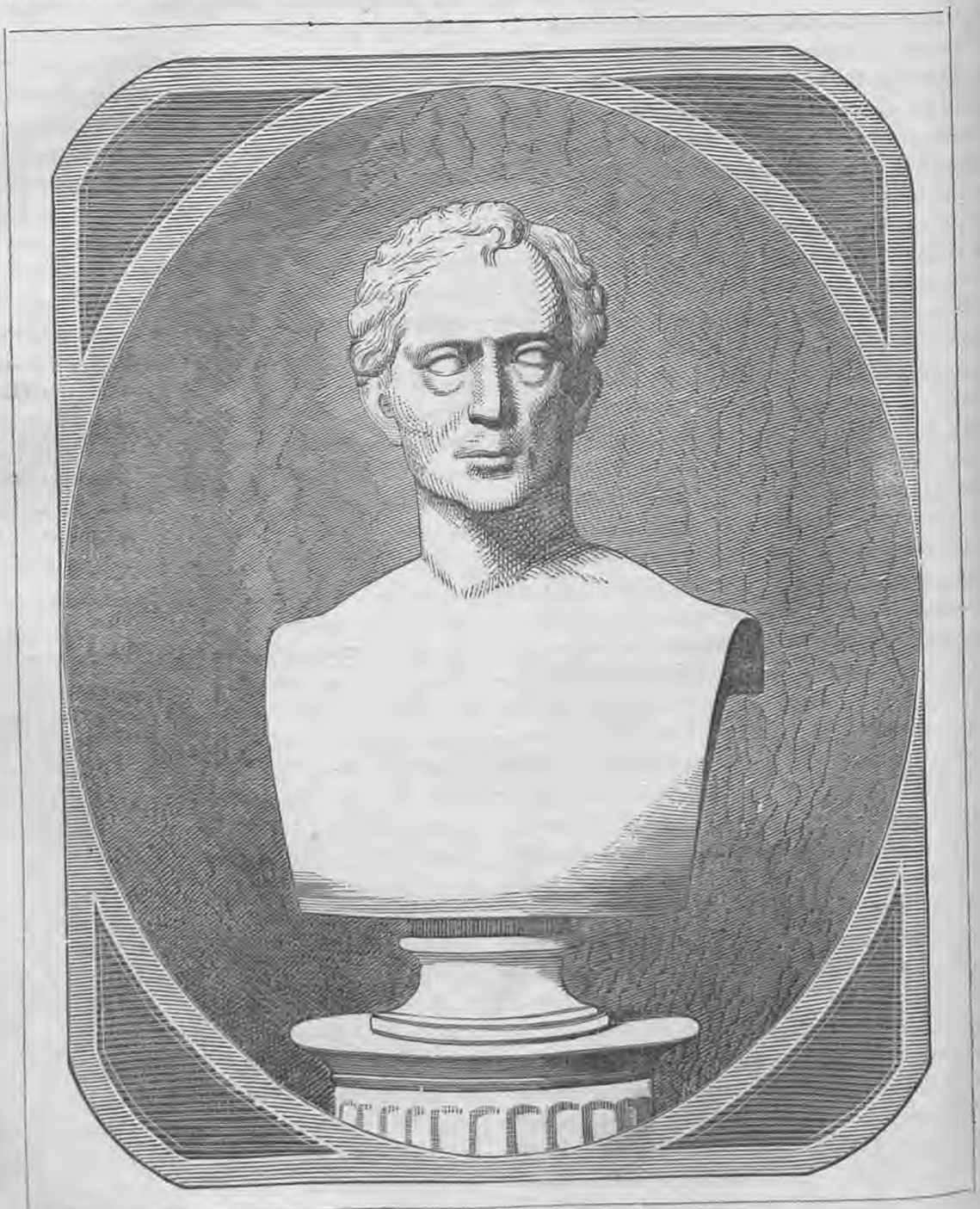
ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΕΒΕΡΕΤΤ.

Ἴσως οὐδεὶς ἄλλος τόπος ἐγέννησε καρδίας φιλελληνικωτέρας τῆς πατρίδος τοῦ Οὐασιγκτῶνος.

Ἐν Ἀμερικῇ τὸ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων αἴσθημα οὐ μόνον ἀνεπτύχθη πρωϊαίτερον, ἀλλὰ διαμένει ζωηρόν, διάπυρον καὶ σταθερὸν μέχρι τῆς σήμερον ἀκόμη. Ἕκαστος σχεδὸν αὐτῆς ἀνὴρ διακριθεὶς ὡς πολιτικός, ἐπιστήμων, φιλόλογος ἢ καλλιτέχνης ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα, συνεκινήθη καὶ συμπαθεῖ ὑπὲρ τῶν νεωτέρων ἡμῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἡ μεγάλη μὲν ἐκείνη καὶ ἐνδοξοτάτη Πατρὶς ἡμῶν ὑπῆρχεν ἀναμφιβόλως ἀξία καὶ τῆς λατρείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὃν αἱ μεταγενέστεραι γενεαὶ δὲν ἐπαύσαντο προσφέρουσαι αὐτῇ· εἰς ἡμᾶς δὲ ἐναπολείπεται σοφώτεραι νὰ ἐπισύρωμεν καὶ ἐξασφαλίσωμεν τὸ αἴσθημα τοῦτο τῆς ὑπὲρ ἡμῶν συμπαθείας τῶν πεπολιτισμένων λαῶν. Μεταξὺ τῶν λειπῶν τῆς Ἀμερικῆς τέκνων, ἅτινα ἔσπειραν τὸν σπόρον τοῦτον τοῦ φιλελληνισμοῦ ἐν μέσῳ τῶν ἑαυτῶν συμπολιτῶν, εἶνε ἀναμφιβόλως καὶ ὁ Ἐδουάρδος Ἔβερετ, οὗτινος ἐνταῦθα ἐπιχειροῦμεν ἐν συνόψει τὴν βιογραφίαν.

Ὁ Ἐδουάρδος Ἔβερετ ἐγεννήθη ἐν Δορκεστίᾳ (Dorchester) τῆς Μασσαχουσέτης τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὸ 1794 ἐκ γονέων ἀρχαίων· ἀπεφοίτησε δὲ ἐκ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Κανταβριγίας τὸ 1811, ἦτοι 17ης, ἔνθα ἐσπούδασε τὴν θεολογίαν καὶ διετέλεσε ἐν τῇ ἡμερᾷ τοῦ Boylston Greek ἐν

Βοστόνῃ κατὰ τὸ 1813 τὸν κ. Buckminster. Κατὰ τὸ 1815 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ ἰδίῳ πανεπιστημίῳ, ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀνέλθῃ ἀμέσως τὴν ἕδραν τοῦ Καθηγητοῦ ἀπῆλθεν εἰς Εὐρώπην, ἵνα προετοιμασθῇ διὰ τὰ καθήκοντα τῆς νέας θέσεώς του· αὐτόθι διέμεινεν ἐπὶ πενταετίαν περίπου ἐπισκεφθεὶς τὰς κυριωτέρας χώρας καὶ ἰδίως τὴν Ἑλλάδα. Μετὰ τὴν εἰς Ἀμερικὴν ἐπιστροφήν του ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τῆς πανεπιστημιακῆς ἕδρας, γενόμενος συγχρόνως ἀρχισυντάκτης τοῦ περιοδικοῦ (North American Review), ὅπερ ἔχαιρε μεγάλην φήμην οὐ μόνον ἐν Ἀμερικῇ ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ· ἐξηκολούθησε δ' ἐκπληρῶν ἐπιτυχῶς ἀμφότερα τὰ καθήκοντά του ταῦτα μέχρι τῆς ἐκλογῆς του ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ λαοῦ κατὰ τὸ 1825.

Ἐδουάρδος Ἔθερετ.

Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο διέμεινε μέχρι τοῦ 1835, ὅτε ἀνερρεύθη διοικητὴς τῆς Μασσαχουσέτης, διαμείνας ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἐπὶ τέσσαρα κατὰ συνέχειαν ἔτη. Τὸ 1841 ἀπεσταλὴ ὡς πρέσβυς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Λονδίνου διαμείνας ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ

Ἐπιστρέψας εἰς Ἀμερικὴν ἐξελέχθη πρύτανις τοῦ πανεπιστημίου τῆς Καντεβριγίας, διατηρήσας τὴν θέσιν ταύτην μέχρι τοῦ 1849, ὅτε ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν προεδρεύοντος τοῦ κ. Fillmore· κατὰ δὲ τὸ 1853 ἐξελέχθη γερουσιαστὴς ὑπὸ τῆς ἐν Μασαχουσέτῃ Βουλῆς, παραιτηθεὶς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἕνεκα τῆς παρ' αὐτοῦ ὑγείας του· ἔκτοτε διέμεινεν ἰδιωτεύων ἐν Βοστόνῃ.

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Ἐδουάρδος Ἔβερετ εἴτε ὡς μέλος τῆς Βουλῆς εἴτε ὡς διοικητὴς τοῦ κράτους τῆς Μασαχουσέτης ἢ ὡς πρέσβυς καὶ ὡς ὑπουργὸς ὑπῆρξεν ὑπογραμμὸς εὐσυνειδησίας, ἱκανότητος καὶ ἀξιοπρεπείας, ἰδίως δ' ἔδωκε δείγματα τῆς ἱκανότητος καὶ ἐμπειρίας του εἴς τινας περὶ τῶν μεθορίων διενέξεις μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς. Καὶ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ὑπερ σπίσθη τὸ δίκαιον μετ' ἀνταπαρνήσεως, οἱ δὲ λόγοι του πληροῦσι πολλὰς σελίδας τῶν ἀρχείων ἀμφοτέρων τούτων τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν.

Καίτοι δὲ τοιοῦτος ὁμολογουμένως ἐν τῷ πολιτικῷ αὐτοῦ σταδίῳ αἱ πρὸς τὴν πατρίδα ὅμως σπουδαιότεραι αὐτοῦ ὑπηρεσίαι ἀρχοντι μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ἀποχώρησίν του.

Ἡ ποικιλία τοῦ βίου τοῦ Ἔβερετ ἀποδεικνύει ἀναμφιβόλως τὴν πολυμάθειάν του καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς εἷς τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνός μας.

Τὰ φιλολογικά του ἔργα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σύγκεινται ἐκ δημηγοριῶν, προσφωνήσεων καὶ πλείστων ὅσων πραγματειῶν ἐν τῷ North American Review ἐπὶ διαφόρων ἀντικειμένων, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς, Ρωμαϊκῆς καὶ Ἀμερικανικῆς φιλολογίας, τῶν ὡραίων τεχνῶν, ἱστορίας, οἰκονομίας κτλ.

Αἱ δημηγορίαι του ἀποτελοῦσι δύω ὁλοκλήρους τόμους, διακρινομέναι διὰ τὸ πλούσιον καὶ γλαφυρὸν τοῦ ὕφους καὶ τὸ ὀρθὸν τῆς κρίσεως, μεθ' ὧν διαλάμπει πάντοτε ὁ ἀκραιφνὴς καὶ ἀδέκαστος πατριωτισμός του.

Ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὁ περὶ Οὐασιγκτῶνος λόγος του, ὁ περὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀστρονομίας, γεωργίας καὶ ὁ ἐν τῇ Βοστόνῃ δημοσίου βιβλιοθήκης εἶσὶ τὰ ὠφελιμώτερα προϊόντα τοῦ καλάμου του. Διὰ τῆς Δημοσθενείου αὐτοῦ γλώττης περιέγραψεν εἰς τοὺς συμπατριώτας του τὸν χαρακτῆρα τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἐν εἰκόνι πιστῇ καὶ ζωηρᾷ, ἣν μόνον αὐτὸς ἠδύνατο ἐπαξίως νὰ ἐξεικονίσῃ καὶ ἰδίως καθ' ἣν στιγμὴν ἡ μνήμη τῶν ἀρετῶν τοῦ πατρὸς τῆς Ἀμερικῆς ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης ἐν μιᾷ χώρᾳ ἡνωμένῃ, προφανῶς ἀποσβεννυμένῃ ὑπὸ τῆς κομματικῆς ραδιουργίας. Ὁ δὲ Ἔβερετ ἐπέτυχε κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οὐ μόνον ν' ἀναζωπυρήσῃ τὸ αἴσθημα τοῦτο, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ νὰ ὁδηγήσῃ τὸ πνεῦμα τῶν συμπατριωτῶν του. Ἡ ἐπιδεξιότης του ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε νὰ εὐχαριστήσῃ συγχρονως βορείους καὶ νοτίους Ἀμερικανούς· διὰ τῆς μελιρρύτου αὐτοῦ εὐγλωττίας κατώρθωσε νὰ συναισθανθῶσι ὅλοι, ὅτι εἶχον ἐξίσου κοινὸν τὸ ἐνδιαφέρον εἰς τὴν δόξαν ἑνὸς τῶν μεγαλειτέρων ἀνθρωπίνων χαρακτήρων. Ἐν συνόψει ἐξεπλήρωσε τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ ἔργον κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἰδίου Οὐασιγκτῶνος, ὑπερασπισθεὶς τὰς μεγάλας ἀρχὰς τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀντικρούσας τὰς φωνασκίας ἐκείνων, οἵτινες χάριν δημοκοπίας ἀποδίδουσιν ὅλα τὰ εὐεργετήματα

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΙ').

εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὰς ἐπιστήμας. Εἰς τὸν ἐν Ἀλβανίᾳ ἀπαγγελθέντα περὶ ἀστρονομίας λόγον του ἐξέθεσεν ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ τὴν λαμπρότητα τῆς ἐξόχου ταύτης ἐπιστήμης μὲ ὕφος νευρῶδες καὶ εὐκρινές. Ἐπίσης διεπραγματεύθη τὸ περὶ γεωργίας ἀντικείμενον τοσοῦτον ἐμβριθῶς καὶ εὐγλώττως ὅσον οὐδέποτε ἄλλος τις.

Εἰς τὸν περὶ δημοσίου βιβλιοθήκης λόγον του ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἐξέθεσε μετὰ πλείστης ὅσης λεπτομερείας τὰ καλά, ἅτινα δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν βιβλίων· ὡς παράδειγμα δ' ἔφερε τὸν μικρὸν ἐργάτην τυπογραφείου Φραγκλίνον, οὗτινος ἡ ἐπιτυχία δύναται ν' ἀποδοθῇ μόνον εἰς τῶν ὠφελίμων συγγραμμάτων τὴν ἀνάγνωσιν. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς· «Ἴσως» λέγει ὁ εὔγλωττος ῥήτωρ, «μ' ἐρωτήσῃ τις, κατὰ ποίαν περίοδον τοῦ βίου τοῦ Φραγκλίνου ἡ πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν προθυμία ἤρχισε νὰ ἐμφανίζεται;—Ἴσως ἀφοῦ, παλαίσας κατὰ τῆς πτωχίας τῆς νεαρᾶς του ἡλικίας καὶ ἀναχωρήσας εἰς Φιλαδέλφειαν, ἐγένετο ὑπηρέτης τυπογραφείου καὶ ἤρχισεν ἀποκτῶν ὀλίγα χρήματα. Δὲν εἶνε ἴσως ἀνάγκη ν' ἀπαντήσωμεν ὅτι πρὶν τῆς ἐποχῆς ταύτης! Ἆρά γε ὅτε ἀποκατέστη ὁ ἄξιος στοιχειοθέτης τοῦ ἐφημεριδογράφου ἀδελφοῦ του καὶ ἔγραφε τὰ ἄρθρα αὐτοῦ διὰ τὰς στήλας τῆς ἐφημερίδος μὲ παραμορφωμένον χαρακτῆρα, ῥίπτων αὐτὰ διὰ τῆς ὀπῆς τῆς θύρας τοῦ γραφείου καὶ λαμβάνων ἀκολούθως τὴν εὐχαρίστησιν νὰ στοιχειοθετῇ τ' ἀνώνυμά του ἄρθρα;—Ἆρά γε ὅτε ὁ ἔρως τῆς ἀναγνώσεως ὑπὸ τὴν ἔξαψιν τοῦ νεανικοῦ οἴστρου ἀνεκαλύφθη ἐν αὐτῷ ἄγοντι μόλις τὸ ἑπτακαιδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας του; Ἐνωρίτερον πολὺ τούτου! Λοιπὸν εἰς τὸ γραμματοδιδασκαλεῖον, ἔνθα ἐσύχναζεν ἀπὸ ἡλικίας 8—10 ἐτῶν; Ἐνωρίτερον τούτου.... Ἀλλ' ἀκούσατε τοὺς ἰδίους λόγους τοῦ μικροῦ Βενιαμίν, οὓς ἐπιτρέψατέ μοι ν' ἀναγνώσω ἐκ τῆς αὐτοβιογραφίας αὐτοῦ. «Ἐκ νηπιότητός μου ἠγάπων ἐμπαθῶς ν' ἀναγινώσκω καὶ ὅσα χρήματα ἔπιπτον εἰς χεῖράς μου τὰ ἐξώδευον πρὸς ἀγορὰν βιβλίων. Ἡ πρώτη μου ἀπόκτησις ἦτο ἡ τῶν ἔργων τοῦ Bunyan· ἀκολούθως τὰ ἐπώλησα, ὅπως δυνηθῶ ν' ἀγοράσω τὰς ἱστορικὰς συλλογὰς τοῦ Burton. Ἡ μικρὰ βιβλιοθήκη τοῦ πατρός μου συνέκειτο κυρίως ἐκ θεολογικῶν βιβλίων, τὸ πλεῖστον τῶν ὁποίων ἀνέγνωσα. Πολλάκις ἐλυπήθην καταπαρδίως (καὶ οὗτοι εἶνε λόγοι ἄξιοι νὰ ἐγγραφῶσιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κορωνίδων τῶν λαμπρῶν τούτων στηλῶν *), διότι ἐν ᾗ ἐποχῇ εἶχον τοιαύτην ἀκαθεκτον δίψαν μαθήσεως δὲν ἠδυνήθην νὰ προσέλθω εἰς πλουσιωτέρας βιβλιοθήκας.... μεταξὺ τῶν ὀλίγων βιβλίων ἦσαν καὶ οἱ Παράλληλοι βίοι τοῦ Πλουτάρχου, οὓς ἐπανειλημμένως ἀνέγνωσα καὶ ἀναγνωρίζω ὅτι δὲν ἀπώλεσα εἰς μάτην τὸν χρόνον, ὃν ἐξώδευσα πρὸς ἀνάγνωσιν αὐτῶν.» Ἡ πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην κλίσις τοῦ Φραγκλίνου ἔσωσεν ἀφορμὴν εἰς τὸν πατέρα του νὰ ἐξαναγκάσῃ αὐτὸν νὰ μαθητεύσῃ ἐν τυπογραφείῳ· τὴν δὲ λύπην του ταύτην ἐπαρηγόρει, ὡς αὐτὸς λέγει, ἡ εὐκαιρία ὅτι ἤδη ἠδύνατο νὰ δανείζηται καλλίτερα βιβλία. Ἡ γνωριμία μου μὲ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν βιβλιοπωλῶν μοὶ διηυκόλυνε, λέγει, νὰ δανείζωμαι

(*) Ὁ Ἔβερετ ἀνάφερε τὰς τῆς βιβλιοθήκης.

Εθνική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐνίοτε βιβλίον τι, ὅπερ ὅμως ὤφειλον νὰ ἐπιστρέψω τὴν ἐπιοῦσαν καθαρὸν καὶ ἐν καλῇ καταστάσει. Πολλάκις ἐν τῷ δωματίῳ μου ἀνεγίνωσκον τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός, ὅτε μάλιστα τὸ βιβλίον μοὶ ἐδανείζετο ἀφ' ἑτέρας καὶ ὤφειλον νὰ τὸ ἐπιστρέψω τὴν ἐπιοῦσαν πρωΐαν μὴ τυχὸν ζητηθῇ. —Ἀκολούθως ὁ Φραγκλῖνος συνεσχετίσθη μετὰ τοῦ κ. Ἄδαμς, ὅστις λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὸν εὐφυῆ μικρὸν στοιχειοθέτην εὐχαρίστως ὑπεσχέθη νὰ τῷ δανείζῃ ὁ,τι βιβλίον ἐπεθύμει. Τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον ὅμως ὅλων εἶνε τὸ ἑξῆς: 16ης περιωρίσθη εἰς τὴν διὰ χάρτων διατροφὴν καὶ κατέπεισε τὸν ἀδελφόν του νὰ τῷ δίδῃ τοῖς μετρητοῖς τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος τῆς τροφῆς αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τούτου ἠδύνατο νὰ οἰκονομῇ τὸ ποσὸν 11)2 σελλινίου καθ' ἑβδομάδα· αὕτη δὲ ἡ πενιχρὰ οἰκονομία τῷ ἐχορήγησε τὸ μέσα ἀγοράς ἀρκετῶν βιβλίων.

Ἐπὶ τέλους τὸ πρῶτον πρὸς τοὺς ὁμοίους του εὐεργέτημα τοῦ Φραγκλίνου ἦτο ἡ ἐν Φιλαδελφείᾳ σύστασις δημοσίας βιβλιοθήκης.

Κατὰ πρότασίν του τὰ μέλη ἑνὸς μικροῦ καὶ ἀφανοῦς Συλλόγου*) συγκειμένου ἐκ μικρεμπόρων καὶ βιομηχάνων, εἰς ὧν καὶ αὐτὸς ἀνῆκε, συνήθροισαν ἐν κοινῇ βιβλιοθήκῃ ὅσα βιβλία εἶχε κατ' ἰδίαν ἕκαστον, ἐκυκλοφόρησε δὲ ἐγκύκλιος, εἰς ἣν ἐνεγράφησαν διὰ τὸ ἐτήσιον ποσὸν 2 1)2 λ., 50 μόλις ἄτομα, οὕτω δὲ δι' αὐτοῦ τοῦ μικροῦ κεφαλαίου ἤρχισαν.

Αὕτη ἦτο ἡ μήτηρ, λέγει ὁ Φραγκλῖνος, ὅλων τῶν βορείων Ἀμερικανῶν βιβλιοθηκῶν, τοσοῦτον νῦν ἀξιολόγων καὶ πολυαριθμῶν, δι' ὧν ἐβελτιώθη ἡ διάλεκτος τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ καὶ αἵτινες ἀπέδειξαν εὐφυεῖς καὶ ἀξιολόγους τοὺς μικρεμπόρους καὶ τεχνίτας, ἐξισώσαντες αὐτοὺς μὲ τοὺς εὐγενεῖς ἄλλων χωρῶν· ἴσως δὲ συνέτειναν κατά τι καὶ εἰς τὴν ὑπεράσπισιν των προνομίων των.

Ὁ ἐξαίρετος φίλος μου, ἐξακολουθεῖ ὁ Ἔδγερετ, πρόεδρος τῆς ἐπὶ τῶν ἔργων ἐπιτροπῆς, δικαίως ἐμακάρισεν ἑαυτόν, ὅτι ὑπῆρξε τὸ πρῶτον πρόσωπον, ὅπερ ἀνύψωσε τὴν φωνήν του ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ ταύτῃ αἰθούσῃ· ἐγὼ ὅμως ἀπαιτῶ τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι ἀνέγνωσα τὸ πρῶτον βιβλίον, ὅπερ ἠνεῴχθη ἐν αὐτῇ καί, ὅπερ εἶνε ἔτι ἀξιολογώτερον, λαμβάνω πρῶτος τὴν τιμὴν ν' ἀριερώσω τὸ πρῶτον βιβλίον ἐκ τῶν ὅσων θὰ ἀπαρτίζηται ἡ βιβλιοθήκη αὕτη.

Ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ ἡμῶν, κύριε δήμαρχε, καὶ τῆς ἐντίμου ταύτης δημηγύρεως τὴν πρώτην ταύτην ἡμέραν τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1858 προσφέρω τὸ ἀνάτυπον τῆς αὐτοβιογραφίας τοῦ Φραγκλίνου ὡς δῶρον τοῦ πρώτου ἔτους εἰς τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην τῆς Βοστόνης. Μετὰ δὲ τοῦτο, κύριε, πρόκειται νὰ προχωρήσω κάτι περισσότερον, νὰ προβῶ εἰς τὴν πρώτην καὶ ἴσως τελευταίαν πρότασιν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ: Ἕκαστον παρὸν πρόσωπον ἐξ ἰδίας βουλήσεως, ἐὰν τυγχάνῃ νομίμου ἡλικίας, τῇ ἀδείᾳ δὲ τοῦ πατρὸς ἢ κηδεμόνος, ἐὰν τοιοῦτος ὑπάρχῃ,—ἀνήρ, γυνή, παιδίον ἢ κοράσιον—νὰ ὑποχρεωθῇ παρευθὺς νὰ ἐκλέξῃ ἓν καλὸν βιβλίον καὶ πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ πτωχοῦ παιδίου, ὅπερ δὲν ἐχόρτασε τὴν πεῖνάν του ἐν ἀγοράζῃ διὰ τῆς οἰκονομίας ταύτης βιβλία, νὰ τὸ προσφέρῃ ὡς δῶρον τοῦ νέου ἔτους εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Βοστόνης. Κάμνω τὴν πρότασιν ταύτην καὶ προσκαλῶ τοὺς παρ[ό]ντας ν' ἀποφανθῶσιν. Ἰδίως δὲ ζητῶ τὴν σύμπραξιν τοῦ ὡραιοτέρου καὶ καλλιτέρου μέρους τῆς πλάσεως. Τοιαύτην ἐν τῇ θυσίᾳ ταύτῃ, ἐν ᾗ συνδέομαι μετ' αὐτῆς, τὰ δικαιώματα τῶν γυναικὸς θὰ ὦσιν ἀξιοσέβαστα!

Σᾶς παρακαλῶ, κύριε δήμαρχε, νὰ θέσητε τὸ ζήτημα καὶ τοῦτο θέλω τελειώσει τὸν λόγον μου».

—Ὁ δήμαρχος ἀνηγέρθη, ἔθετο τὸ ζήτημα καὶ παρεκάλεσε τοὺς παρόντας νὰ ψηφοφορήσωσιν. Ἅπαντες οἱ παρευρισκόμενοι ἐψηφοφόρησαν ὑπὲρ τῆς προτάσεως ὁμοθύμως.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἔδγερετ ἐπέρανε τὸν λόγον του διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων:

» Ἤδη εἶνε καιρὸς νὰ παύσω· αἱ σκιαὶ τῆς νυκτὸς πίπτουσιν ἐφ' ἡμῶν, αἱ ἀκτῖνες, αἵτινες ἔρριπτον τὸ ἴλαρόν των φῶς, σβήνουσι, καὶ ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ νέου ἔτους παρέρχεται. Μὲ εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ νὰ στέψῃ τὰς ἡμετέρας προσδοκίας. Ὀλίγα ἀκόμη ἔτη, ὀλίγαι ἡμέραι, καὶ ἡμεῖς οἵτινες τώρα ἀνταλλάσσομεν χαιρετισμοὺς ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου πρὸς τὸν λαὸν δώρου τοῦ νέου ἔτους θὰ παρέλθωμεν ἐκ τῆς σκηνῆς, πιστεύοντες μετὰ στοιχειώδους στερεότητος, ὅτι ἡ ἀληθὴς αὔξησις τῶν γνώσεων ἐστὶν ἡ αὐξήσασα τὰς ἀγαθὰς ἀρχὰς καὶ αὐστηρὰς ἠθικὰς. Ἂς μὴ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι ἡ μεγαλοδωρία τῆς τοπικῆς διοικήσεως καὶ τῶν γενναίων καὶ εὐεργετῶν καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ φῶς θέλει φωτίσει, ἐξερχόμενον ἐκ τῶν ἐγκαινιασθέντων τούτων τειχῶν, τῆς ἐλευθέρας δημοσίας Βοστονιαίας βιβλιοθήκης, ὅπερ θὰ ὁδηγῇ τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων μας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐφυΐας καὶ ἀρετῆς, μέχρις ὅτου αὐτὸς ὁ ἥλιος παύσῃ πέμπων ἐπὶ τῆς γῆς τὰς φωτεινοὺς ἀκτῖνας του.»

Ἰδοὺ ἐλάχιστον δεῖγμα τῆς προχείρου ρητορικῆς δεινότητος τοῦ Ἔδγερετ εὐρροδοῦς ὅσον καὶ μεγαλοφυοῦς. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἠδύνατο ἐκ τοῦ προχείρου νὰ λέγῃ πάντοτε βιβλικάς τι καὶ ὡραίας φράσεις διὰ τοῦ ἁπλουστέρου τρόπου. Ἡ ἔκτασις τῶν γνώσεων αὐτοῦ ἦτο τοσαύτη, αἱ παρατηρήσεις του τοσοῦτον ἀκριβεῖς καὶ λεπτομερεῖς, ἡ μνήμη του τοσοῦτον ἰσχυρὰ καὶ ἡ εὐγλωττία του τοσοῦτον καταπειστική, ὥστε περιέβαλλε διὰ θελγήτρων εὐφυΐας καὶ πρωτοτυπίας πᾶν ἀντικείμενον ὅπερ ἴσως εἰς ἄλλας χεῖρας θὰ ἦτο κοινὸν καὶ τετριμμένον.

Ὅ τι ὅμως ἐνδιαφέρει κυρίως περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἡμᾶς ὡς Ἕλληνας εἶνε ὁ ἀκραιφνὴς καὶ πολὺς αὐτοῦ φιλελληνισμός. Εἶχε γνῶσιν οὐ μόνον τῶν κλασικῶν τῆς ἀρχαιότητος συγγραφέων καὶ ποιητῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐξοχωτέρων νεωτέρων Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ. Ὁ ἑλληνομαθὴς Ἀμερικανὸς Φέλτων(1), ὁ ἐπισκεφθεὶς δὶς τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλὰ ὑπομνήματα γράψας, ἔν τινι τῶν δημοσίων αὐτοῦ ἐσπερινῶν ἀναγνωσμάτων λέγει: κατὰ τὸ 1821 ἡ πρώτη ἐξ Ἑλλάδος ἐκκλησις ἐφθασε πρὸς τὸν Ἔδγερετ, διατελοῦντα καθηγητὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας καὶ συντάκτην τῆς North American Review. Ὁ Κοραὴς καὶ τινες ἄλλοι ἔγραφον πρὸς αὐτόν. « Ἡ ἀνθρωπότης ἀναμένει τὴν ἀναγέννησίν της ἐκ τοῦ νέου

(*) Ἐριστῶμεν ἐπὶ τῶν ὀλίγων τούτων τὴν προσοχὴν τῶν τε ἀνδρῶν μεταρσιομένων ὑπὲρ τοῦ παρ' ἡμῖν ἀριστοκρατικοῦ Συλλόγου καὶ τῶν ἐν ἀδελτηρίᾳ διακειμένων ἐπ' ἀγαθῷ καὶ κοινωφελεῖ.

(1) Ἴδε τὴν βιογραφίαν καὶ εἰκονογραφίαν αὐτοῦ ἐν σελ. 134 Γ τοῦ Μέντορος.

Βιβλιοθήκη Βέροιας

μου· καὶ τιμόνον τὸ παράδειγμά σου εἶνε ἀρκετὸν διὰ τοὺς ἄλλους, ἂν ζήτουν ὅμως καὶ ἡ σύμπραξίς σου εἰς τὴν παροῦσαν στιγμὴν εἶνε ἀναγκαία δι' ἡμᾶς. Πόσον ἔνδοξον ἔσεται διὰ τὴν ὑμετέραν Πατρίδα, ἂν οἱ ἄλλαι δυναμεις κωφεύουσιν εἰς τὴν φωνὴν τῆς δικαιοσύνης τῆς θρησκείας καὶ φιλανθρωπίας, αὕτη ν' ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ὑπὲρ αὐτῶν !..... Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη περαίνεται διὰ τῶν ἑξῆς ἀξιομνημονεύτων λόγων. —« Εἴθε ἡ Ἑλλὰς νὰ λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἴδῃ οὐχὶ πλέον λυπουμένους διὰ τὴν πτῶσίν της ἀλλὰ χαίροντα διὰ τὴν ἀναγέννησίν της! »

Ὁ Φέλτων, ἐξακολουθῶν τὴν περὶ Ἐβερετ ὁμιλίαν του, Τὴν πτῶσιν καὶ ἀναγέννησιν, λέγει, τῆς Ἑλλάδος ἐξελεξάμην ὡς ἀντικείμενον τῶν ἑσπερινῶν μου ἀναγνωσμάτων. Ὁ κ. Ἐβερετ εἶδε τὴν ὡραίαν Ἑλλάδα ἐν τῷ μέσῳ τῶν θλίψεων τῆς πτώσεώς της καὶ ἐπιστρέφων εἰς τὴν πατρίδα του συνεκίνησε τὴν μεγάλην καρδίαν τῆς Ἀμερικῆς διὰ τῶν εὐγλώττων ἐκκλήσεών του ἐγώ, ὁ διάδοχός του εἰς τὴν ἕδραν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Καντάβριγίας, ἔλαβον τὴν ἀνέκφραστον εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ τῶν αὐτὴν ἀναπνέουσαν τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς μετὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον αὐτῆς ἀναγέννησιν. Εἴθε νὰ ἠδυνάμην ἔστω καὶ διὰ μιᾶς ἀθανάτου λέξεως νὰ διατηρήσω ἀκμαίαν τὴν συμπάθειαν ἐκείνην, ἣν ἡ ἀπαράμιλλος αὐτοῦ εὐγλωττία πρῶτον ἀνεζωπύρησεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν.»

Ὁ Ἐβερετ κατὰ τὸ 1818 εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὴν Ἑλλάδα· τὴν τοῦτου εἶχε γνωρίσει ἐν Βενετίᾳ τὸν λόρδον Βύρωνα (1), μεθ' οὗ συνδιελέχθη περὶ αὐτῆς ἐκτενέστατα. Ὁ δὲ φιλέλλην λόρδος τῷ ἐξεμήνυσεν ὅτι ἐσκέπτετο νὰ μεταβῇ ὅσον οὔπω εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπιστρέψας εἰς Ἀμερικὴν ὡμίλει μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως περὶ τῶν περιφήμων μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς δόξης καὶ τοῦ ὡραίου αὐτῆς οὐρανοῦ. Ἐξεφράζετο δὲ μετ' ἐνθουσιασμοῦ περὶ τοῦ Κοραῆ, μεθ' οὗ εἶχε γνωρισθῆ προσωπικῶς ἐν Παρισίοις καὶ ὃν ὠνόμαζε « Φραγκλῖνον τῆς Ἀνατολῆς», διακηρύττων ὅτι οἱ Ἕλληνες κατεκρίθησαν πάντοτε ἀδίκως καὶ σφαλερῶς καὶ παρεγνωρίσθησαν ὑπὸ τῶν περιηγητῶν, οἵτινες δι' ἐπιπολαίου βλέμματος καὶ μιᾶς κατεσπευσμένης ἐπισκέψεως καθὼς καὶ ἕνεκεν τῆς παντελοῦς τῆς γλώσσης ἀγνοίας ἀρχίζουν τὰ περὶ αὐτῶν ψελλανθυσμένοι. Προσεπάθησε τέλος νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἰδέαν ἣν εἶχε διαδώσει ὁ τύπος τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἰσὶ δεδομένοι εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτην, ἐπαναλαμβάνων ὅτι δὲν πρέπει νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ ὅλου ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων ἀτόμων οὓς οἱ περιηγηταὶ ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Πειραιῶς, τῆς Σμύρνης ἢ τῆς Χίου. Οὐχί, ἔλεγε, διὰ τὴν Ἀμερικήν, ἂν ἐπρόκειτο νὰ κρίνωσι περὶ αὐτῆς ἐκ τῶν ἀμαξηλατῶν καὶ τῶν ἐμπορίσκων τῶν εἰσιόντων εἰς τὰ ξενοδοχεῖα τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐπωφελοῦνται τῆς ἀγνοίας τοῦ ξένου ἵνα τῷ ζητήσωσι ἀπλασίαν τὴν ἀξίαν τῶν ὧν πωλοῦσι πραγμάτων.

Κατεφέρετο κατὰ τῶν περὶ Ὄθωνος πικρῶν παρατηρήσεων τοῦ Bonner, ἀνασκευάζων τὰς κατὰ τοῦ βασιλέως κατηγορίας, μὴ παραδεχόμενος αὐτὸν οὔτε ἄρρενα οὔτε σπάταλον καὶ φιλήδονον· ὠνόμαζε μάλιστα αὐτὸν ἄνδρα εὐγενῶν αἰσθημάτων, φιλάνθρωπον καὶ φιλόπονον.

(1) Ἴδε βιογρ. καὶ εἰκονογρ. αὐτοῦ ἐν σελ. 365 Β'. τόμ. Μίνι.

Κατὰ τὰ τελευταῖα του ἔτη ἓν τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ μελημάτων ὑπῆρξεν ἡ ἀποκατάστασις κοινοῦ κτήματος τῆς νήσου, ἐφ' ἧς ἔκειτο ὁ τάφος τοῦ Οὐασιγκτῶνος· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπήγγειλεν εἰς διαφόρους πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τὸν περὶ « Οὐασιγκτῶνος » λόγον του ἐπὶ τῇ πληρωμῇ ἑνὸς ταλλήρου δι' ἕκαστον εἰσιτήριον καὶ δὲν ἤργησε τοιουτοτρόπως νὰ συναθροίσῃ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν πρὸς ἀγορὰν τῆς νήσου, ἣν προσέφερεν ὡς ἐλεύθερον καὶ κοινὸν κτῆμα παντὸς Ἀμερικανοῦ πολίτου.

Ἐκτελέσας τὸν ἔσχατον τοῦτον πόθον τῆς καρδίας του, εἰς ἡλικίαν 75 περίπου ἐτῶν ἀπῆλθεν ἐκ τῆς γῆς ταύτης φέρων τοὺς ἐνδόξους στεφάνους τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου, τὰς εὐλογίας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἀναμφιβόλως πάσης Ἑλληνικῆς καρδίας. Ἕλληνες ἡμεῖς σήμερον συναισθανόμενοι βαθύτερον ἴσως παντὸς ἄλλου τὴν εὐγνωμοσύνην ταύτην ὡς γνωτίσαντες ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἄνδρα καὶ τὸν διάπυρον αὐτοῦ φιλελληνισμόν, περαίνοντες τὴν μικρογραφίαν αὐτοῦ ταύτην ῥίπτομεν ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ τάφου του τὰ ἑξῆς ὀλίγα νεκρικὰ ἄνθη, ἅτινα ὁ ποιητὴς Bryant ἔρριψεν ἐπὶ τὸν τοῦ Οὐασιγκτῶνος Ἔρβιγγ.

« Ἐὰν μοὶ ἦτο συγκεχωρημένον τὴν ὥραν ταύτην ν' ἀπευθύνω τὸν λόγον πρὸς τὸν τεθνεῶτα, ὡς ἂν ἦτο εἰσέτι ζῶν ἐνώπιόν μου, ἤθελον εἰπεῖ· χαῖρε σύ, ὅστις ἀπῆλθες εἰς τὸν ἀπ' αἰώνων προητοιμασμένον τόπον τῆς ἀναπαύσεως διὰ τὰ μεγαλοψυχα καὶ εὐγενῆ πνεύματα, ὡς τὸ ἐδικόν σου. Χαῖρε, σὺ ὁ εὐτυχὴς ἐν τῷ βίῳ, εὐτυχὴς ἐν τῷ θανάτῳ καὶ εὐτυχέστερος ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀνταμοιβῆς, πρὸς ἣν φέρει ἀναμφιβόλως ὁ θάνατος. Εὐτυχής, διότι ἐφείλκυσας τὸν θαυμασμὸν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου διὰ τῶν συγγραμμάτων σου· ἔτι εὐτυχέστερος, διότι δὲν ἔγραψες οὐδὲν μὴ τεῖνον εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς μεγαλοψύχου ἀνοχῆς καὶ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων τῶν συμπατριωτῶν σου.

Ἡ λαμπρότης, ἣν ἀπέκτησας ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν εἶνε ἢ σκιερὸν σύμβολον τῆς δόξης, πρὸς ἣν εἰσῆλθες ἐν τῷ κόσμῳ τῷ πέραν τοῦ τάφου.

Ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ἀποστολή σου ἦτο ἀποστολὴ εἰρήνης καὶ ἀγάπης· νῦν δ' εὑρίσκεσαι εἰς τόπον, ἔνθα τὸ μῖσος καὶ ἡ ἔρις οὐδέποτε εἰσχωροῦσι καὶ ὅπου ἡ ἁρμονία τῶν κατοικούντων αὐτὸν δὲν ἀναγνωρίζει οὐδὲν ἄλλο αἴσθημα μᾶλλον εὐγενὲς καὶ μᾶλλον καθαρὸν τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀγάπης.» Γ. Κ.

ΜΑΡΙΑ ΘΗΡΕΣΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 264 Γ'. τόμ.)

Τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον αἱ χάριτες καὶ ἡ καλλονὴ τῆς Μαρίας Θηρεσίας εἶχον φέρει κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν, δὲν εἶχε λησμονηθῆ εἰσέτι, ὅτε συνεκάλεσε τὴν δίαιταν, ἥτοι τὴν Βουλὴν τῆς Οὐγγαρίας, ὅπως καταστήσῃ αὐτῇ γνωστὴν τὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ βουλευτηρίου φέρουσα τὴν ἐνδυμασίαν Οὐγγρικὴν ἀλλὰ συνάμα καὶ τὰ μᾶλλον πένθιμον διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός της· διῆλθεν αὐτὴν μὲ βῆμα βραδὺ καὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἔνθα ἵ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

μεινε στιγμάς τινας σιωπῶσα. Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τοῦ κράτους ἐξέθεσε κατὰ πρῶτον τὴν θέσιν, εἰς ἣν ἡ βασίλισσα εὑρίσκετο, καὶ μετὰ ταῦτα λαβοῦσα τὸν λόγον αὐτὴ ἀπετάθη πρὸς τὴν Δίαιταν λατινιστί, τὴν ὁποίαν γλώσσαν ὡμίλει εὐκόλως καὶ ἥτις ἦτον εἰσέτι ἐν μεγάλῃ χρήσει μεταξὺ τῶν Οὐγγρων.

«Ἡ ἀθλία τῶν πραγμάτων ἡμῶν κατάστασις μᾶς ἠνάγκασεν, εἶπε, νὰ γνωστοποιήσωμεν εἰς τὰ προσφιλῆ ἡμῶν καὶ πιστὰ κράτη τῆς Οὐγγαρίας τὴν ἐσχάτως γενομένην εἰσβολὴν ἐν Αὐστρίᾳ καὶ τὸν κίνδυνον, ὅστις ἐπαπειλεῖ ἤδη τὸ βασίλειον τοῦτο, καὶ παρακαλοῦμεν αὐτὰ ὅπως ἀνεύρωσι τὰ μέσα τῆς θεραπείας. Καὶ αὐτὴ ἡ ὕπαρξις τοῦ Οὐγγρικοῦ βασιλείου, αὐτοῦ τοῦ ἀτόμου ἡμῶν, τῶν τέκνων ἡμῶν, τοῦ στέμματος ἡμῶν, ἐπαπειλεῖται οἰκτρότατα· ἐγκαταλειφθεῖσα δὲ παρὰ πάντων, ἐναποθέτομεν τὴν μόνην ἐλπίδα ἡμῶν ἐν τῇ πίστει, τοῖς ὅπλοις καὶ τῇ ἐπὶ μακρὸν δεδοκιμασμένῃ ἰσχύϊ τῶν Οὐγγρων! »

Τοὺς τοσοῦτον ἀρελεῖς λόγους τούτους ἀπήγγειλε μὲ ὕφος ἔντονον καὶ μελαγχολικόν. Ἡ καλλονή της, ἡ μεγαλοψυχία της, ἡ μεγάλη στενοχωρία της ἐξήγειραν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν Οὐγγρων ἀρχηγῶν. Ἀνελκύσαντες οὗτοι κατὰ ἤμισυ τὰ ξίφη, εἶτα ἀφήσαντες αὐτὰ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν θήκην των μέχρι λαβῆς μετὰ κλαγγῆς, ἥτις ἀντήχησε καθ' ὅλην τὴν αἴθουσαν, ἐφώνησαν ἐκ συμφώνου, « Τὰ ξίφη καὶ τὸ αἷμα ἡμῶν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα· θὰ ἀποθάνωμεν πάντες ὑπὲρ τοῦ βασιλέως μας Μαρίας Θηρεσίας! » Κυριευθεῖσα ὑπὸ ζωηρᾶς συγκινήσεως ἡ βασίλισσα ἐτάκη εἰς δάκρυα. Εἰς τὴν θέαν ταύτην οἱ εὐγενεῖς ἐγένοντο φρενήρεις ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ· ἐχύσαμεν δάκρυα ἐπίσης, εἶπεν εὐγενής τις παρὼν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ (ὁ κόμης Κάλλερ), ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν δάκρυα θαυμασμοῦ, οἴκτου καὶ ἀφοσιώσεως. » Ἀπεσύρθησαν ὅπως ψηφίσωσι βοήθειαν εἰς στρατιώτας καὶ εἰς χρήματα, ἥτις βοήθεια ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὰς ἐλπίδας τῆς βασιλίσσης.

Δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν συγκινητικὴν ταύτην σκηνὴν οἱ βουλευταὶ συνηθροίσθησαν πάλιν ὅπως ὁρκισθῇ ἐνώπιον αὐτῶν ὁ Φραγκίσκος τῆς Λωρραίνης, ὅστις εἶχεν ὀνομασθῇ συναντιβασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας. Ὁ Φραγκίσκος, ποιήσας τὸν νόμιμον ὅρκον, ὕψωσε τὴν χεῖρα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς καὶ ἐφώνησε μετὰ ἐνθουσιασμοῦ. « Τὸ αἷμά μου καὶ ἡ ζωή μου διὰ τὴν βασίλισσαν καὶ τὸ βασίλειον! » Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ Μαρία Θηρεσία ἔλαβε τὸν υἱόν της εἰς τοὺς βραχίονας καὶ τὸν ἐπαρουσίασεν εἰς τοὺς βουλευτάς, οἵτινες ἐφώνησαν πάλιν ἅπαντες μετ' ἀλαλαγμοῦ « Θὰ ἀποθάνωμεν ὑπὲρ τῆς Μαρίας Θηρεσίας καὶ ὑπὲρ τῶν τέκνων της! » Ἡ εἰλικρινὴς ἀφοσίωσις τῶν Οὐγγρων μετέβαλε τὴν ὄψιν τῶν πραγμάτων. Φυλαὶ ἀγρίων πολεμιστῶν ἀπὸ τὰ μεθόρια τῆς Τουρκίας, Κροάται, Πανδοῦροι καὶ Σλάβωνες, οἵτινες δὲν εἶχον εἰσέτι φανῇ εἰς τοὺς πολέμους τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης, συνήχθησαν σωρηδὸν ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς βασιλίσσης καὶ διὰ τοῦ ἀγρίου των ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ παραδόξου τρόπου τοῦ πολεμεῖν ἐξέπληττον τοὺς τακτικοὺς στρατιώτας τῆς Γερμανίας. Ἡ Βιέννη ἐτέθη ὑπὸ ἄμυναν καὶ ὁ Φριδερίκος, πίπτων ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ὑπερηφανείας του, ἤρξατο θεκτικῶν ἐπιθυμιῶν τινὰ συμβιβασμοῦ. Τέλος ἀπεφάσισαν ἀνακωχὴν διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ βασίλισσα συγκατετέθη μετὰ μεγάλης λύπης καὶ ἀπεστερήθη νὰ ἐγκαταλίπῃ μέρος τῆς Σιλεσίας, ὡς πλακούντιον ἐφθὲν εἰς τὸν βασιλικὸν αὐτὸν κέρβερον. Σκληρὰ ἀνάγκη ὑπηρέτησεν αὐτῇ ταύτην τὴν παραχώρησιν, ἐπειδή, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ὑπερασπίζετο ἐναντίον τῶν Πρώσσων, οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Βαβαροὶ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ἐπιπέσωσι κατ' αὐτῆς ἀφ' ἑτέρου.

Ὁ Ἐκλέκτωρ τῆς Βαυαρίας ἠρπάγη ἐκ Βοημίας καὶ ἐστέφθη βασιλεὺς ἐν Πράγᾳ ὑπὸ τὴν προστασίαν δὲ καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Γαλλίας ἐξελέχθη μετ' ὀλίγον αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας καὶ ἐστέφθη ἐν Φραγκφόρτῃ ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρολος Ζ'.

Τὸ προσφιλὲς τῇ Μαρίᾳ Θηρεσίᾳ σχέδιον ἦτο νὰ θέσῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ συζύγου της, ὅτε ἡ ἐκλογὴ τοῦ Καρόλου ἔρριψεν αὐτὴν εἰς βαθεῖαν ὀλίψιν, καθὼς ταχέως ἐξεδικήθη. Οἱ στρατοί της ὑπὸ τὴν ὀργγίαν τοῦ δουκὸς τῆς Λωρραίνης καὶ τοῦ στρατηγοῦ Kévenhuller εἰσήλασαν ἐν Βαυαρίᾳ, κατέστρεψαν πυρὶ καὶ σιδήρῳ τὰς κληρονομικὰς χώρας τοῦ νέου αὐτοκράτορος καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν οὗτος ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ ἐν Φραγκφόρτῃ, τὸ Μόναχον, ἡ πρωτεύουσά του, παρεδόθη εἰς τοὺς Αὐστριακούς, ὁ δὲ δοὺξ τῆς Λωρραίνης εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει ἐν θριάμβῳ· τοιαῦται αἱ ἀλλέκστασιαι τοῦ πολέμου!

Μετά τινας μῆνας οἱ Γάλλοι ἡττηθέντες πανταχοῦ, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκκενώσωσι τὴν Πράγαν καὶ νὰ ὑποχωρήσωσι μετὰ μεγάλας ἀπωλείας πρὸς τὴν Ἔγραν. Ἡ βασίλισσα εἶχε τοσοῦτον ἐρεθισθῇ ἐναντίον των, ὥστε ἐλυπήθη καιρίως μαθοῦσα ὅτι ἔφυγον. Κατώρθωσεν ἐντοσούτῳ νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὸ κοινὸν τὴν δυσαρέσκειαν καὶ τὴν ὀργήν της καὶ ἑώρτασε τὴν παράδοσιν τῆς Πράγας διὰ μεγαλοπρεποῦς ἑορτῆς, τὴν ὁποίαν ἐώρτασεν ἐν Βιέννῃ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων διασκεδάσεων ἐγένετο ἁρματοδρομία κατὰ μίμησιν τῆς τῶν Ἑλλήνων, καθ' ἣν πρὸς θρίαμβον τοῦ γένους της διέταξεν ὅπως μόνον αἱ κυρίαι εἰσέλθωσιν εἰς τὸ στάδιον καὶ φῶ καὶ αὐτὴ μετὰ τῆς ἀδελφῆς της συμμετέσχον τοῦ ἀγῶνος· ὁ ἀγὼν οὗτος θὰ ἦτο ἀναμφιβόλως ὡραῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα. Ὀλίγον ἔπειτα ἡ Μαρία Θηρεσία μετέβη εἰς Πράγαν, ὅπου ἐστέφθη βασίλισσα τῆς Βοημίας, τὴν 12 Μαΐου 1743.

Ἐν Ἰταλίᾳ διετέλει ἐπίσης νικηφόρος· ὁ κυρίως ἀνταπαλαιστὴς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἦτο ἡ ἀγέρωχος Ἐλισσάβετ Φαρνέζη βασίλισσα τῆς Ἱσπανίας. Ἡ ἀλαζὼν αὕτη γυνή, ἥτις ἐνόμιζεν ὅτι δύναται νὰ διεξάγῃ τὸν πόλεμον ὡς ἤγε καὶ ἔφερε τὸν σύζυγόν της, διέταξε τὸν στρατηγόν της ἐπ' ἀπειλῇ, ὅτι θὰ παυθῇ τῆς θέσεώς του, νὰ πολεμήσῃ τοὺς Αὐστριακοὺς ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἢ ὑπήκουσε καὶ ἐνικήθη.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ γονίμου συμβάντων ἔτους τούτου ἡ Μαρία Θηρεσία ἔσχε τὴν εὐτυχίαν νὰ νυμφεύσῃ τὴν ἀδελφήν της Μαρίαν Ἄνναν μετὰ τοῦ πρίγκηπος Καρόλου τῆς Λωρραίνης, ἀνδρειωμένης της, οἵτινες πρὸ πολλοῦ χρόνου ἠγαπῶντο ἀμοιβαίως. Ἡ ἀρχιδούκισσα ἦτο ἀξιέραστος καὶ ὡραία· ἀλλ' ὁ γάμος οὗτος, ὅστις ἐφάνη νὰ σχετο τοσαύτην εὐδαιμονίαν, ἔλαβε τέλος λυπηρότατον ἕνεκα τοῦ θανάτου τῆς Μαρίας Ἄννης, συμβάντος μῆνάς τινας μετὰ τὴν ἕνωσιν ζευξίν αὐτῶν.

Τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ παρήγαγον ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς Μ

Ψηφιακή συλλογή Βιβλιοθήκη Βεροίας

ρίας Θηρεσίας αἱ αἰφνίδιοι αὗται μεταβολαὶ καὶ αἱ παράδοξοι ἐπιτυχίαι της, δὲν ὑπῆρξεν εὐνοϊκόν. Εἶχε δειχθῆ ἐν τοῖς κινδύνοις λίαν γενναία καὶ ὑπέμεινε τὰς καταστροφὰς μετὰ μεγαλοψυχίας, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ θριαμβεύσῃ μετὰ μετριότητος. Αἱ ἀδικίαι τῶν ἐχθρῶν της καὶ αἱ ἴδιαί της ἐπιτυχίαι εἶχον διεγείρει ἐν τῇ καρδίᾳ της αἰσθήματα μίσους, ἐκδικήσεως καὶ φιλοδοξίας· συνέλαβε κατὰ τῶν Γάλλων καὶ τῶν Πρώσσων προσωπικὴν ἔχθραν, ἥτις ἔκλεισε σχεδὸν τὴν ἀγαθοεργὸν καὶ ἐνάρετον καρδίαν της πρὸς τὸν ἔρωτα τῆς εἰρήνης καὶ τὴν φιλανθρωπίαν. Διὸ οὐ μόνον ἀπέρριψε μετὰ περιφρονήσεως πάσας τὰς εἰρηνικὰς προτάσεις καὶ ἠρνήθη ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν νέον αὐτοκράτορα, ἀλλὰ συνέλαβε μεγάλα σχέδια ἀμάχων καὶ κατακτήσεων· οὐ μόνον ἀπεφάσισε νὰ ἀνακτήσῃ τὴν Σιλεσίαν καὶ νὰ σφετερισθῇ τὴν Βαυαρίαν, ἀλλὰ συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ καταβάλῃ τὸν μέγαν ἐχθρόν της Φριδερίκον τῆς Πρωσσίας καὶ νὰ διανεμηθῇ τὰς χώρας του, ὡς ἐκεῖνος εἶχεν ἐπιχειρήσει νὰ καταστρέψῃ καὶ ν' ἀποσυνθέσῃ τὰς ἰδικάς της.

Ὁ ὑπερβολικὸς οὗτος ἐνθουσιασμὸς ἐτιμωρήθη αὐστηρῶς. Τῷ 1744 ἡ Μαρία Θηρεσία ἀπώλεσε τὴν Βαυαρίαν· ὁ Φριδερίκος ὑπωπτεύθη καὶ προέλαβε τὰ ἐναντίον του σχέδιά της· μὲ τὴν συντριβὴν αὐτοῦ ταχύτητα εἰσῆλθεν ἐν Βοημίᾳ, ἐπολιόρκησε καὶ ἐκυρίευσε τὴν Πραγαν καὶ ἠπείλησε καὶ αὐτὴν τὴν Βιέννην. Ἡ Μαρία Θηρεσία ἐκέκτητο ἀληθὲς μεγαλεῖον ψυχῆς καὶ εἶχε πάντοτε δειχθῆ εὐγενὴς καὶ γενναία πρὸς τὸν ἐχθρόν. Προσέτρεξε λαιτὸν καὶ πάλιν πρὸς τοὺς γενναίους της Οὐγγρους καὶ μετὰ βάσα ἐν Πρεσβούργῳ μετεχειρίσθη μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας τὴν τέχνην της, ὅπως κερδήσῃ τὰς καρδίας, ὥστε μετέβαλεν εἰς ἡρωας ὅλους ἐκείνους οἵτινες τὴν περιεστοίχουν διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην των. Ὁ γέρων παλατῖνος τῆς Οὐγγαρίας, ὁ κόμης Παλφύ, ἀνεπέτασε τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν τοῦ βασιλείου καὶ διέταξε τοὺς ἡγεμόνας νὰ συναθροίσωσι τοὺς ὑποτελεῖς των καὶ νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν βασίλισσάν των· τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἀνθρώπων ἐτάχθησαν ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν σημαίαν καὶ ἕτεραι τριάκοντα χιλιάδες ἦσαν ἕτοιμοι εἰς πόλεμον. Ἡ Μαρία Θηρεσία, ἥτις ἐγνώριζεν ἐπίσης ὡς καὶ ἡ Μαρία Στουάρτ τὴν δύναμιν τοῦ μειδιάματος καὶ τῶν λόγων τῆς γυναικὸς ἢ τοῦ δώρου τοῦ γενομένου καταλλήλως, ἀπέστειλε πρὸς τὸν κόμητα Παλφὺ τὸν ἴδιον ἵππον της, βασιλικῶς ἠτοιμασμένον καὶ ἐπεστρωμένον φάλαρα, ξίφος ἐστολισμένον μὲ ἀδάμαντας καὶ δακτύλιον, μὲ τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, γεγραμμένας ἰδίᾳ χειρί.

« Πάτερ Παλφύ, σᾶς πέμπω τὸν ἵππον τοῦτον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μόνος ὁ ἐνθερμότερος τῶν πιστῶν μου ὑπηκόων πρωτοριστᾶται ν' ἀναβῇ· δέχθητε ταυτοχρόνως τὸ ξίφος τοῦτο ὅπως μὲ ὑπερασπίσητε κατὰ τῶν ἐχθρῶν μου καὶ τὸν δακτύλιον τοῦτον, ὡς ἐνδειξιν τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας μου.

Μαρία Θηρεσία. »

Ὁ ἐνθουσιασμός, τὸν ὁποῖον τὰ θέλγητρα καὶ ἡ ἐπιδέξιος διαγωγὴ τῆς βασιλίσσης διήγειραν ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἀπὸ τοῦ εὐγενεστάτου παλατίνου μέχρι τοῦ τελευταίου χωρικοῦ, τὴν ἔσωσεν εἰσέτι ἅπαξ. Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἀνέτρεψε τὴν Βοημίαν καὶ τὴν Βαυαρίαν καὶ ὁ δυστυχὴς αὐτοκράτωρ, διωκόμενος ἀφ' ὅλων τῶν κτήσεών του, ἀφοῦ χάριν εἰς τοὺς Γάλλους ἀπήλαυσεν ἐπί τινα χρόνον τὰς θλιβερὰς λάμψεις τοῦ στέμματός του, ἀπέθανε σχεδὸν ὑπὸ λύπης, παραγγέλλων εἰς τὸν διάδοχόν του νὰ κλείσῃ εἰρήνην μὲ τὴν Αὐστρίαν καὶ ν' ἀπορρίψῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα, ὅπερ ἐγένετο τόσῳ ὀλέθριον εἰς τὸν οἶκόν του. Ὁ νέος ἐκλέκτωρ, ὁ Μαξιμιλιανὸς Ἰωσήφ, ὑπήκουσεν εἰς τὰς τελευταίας του διαταγάς. Οὐδενὸς δ' ἄλλου ἀντιπάλου παρουσιαζομένου, ἡ Μαρία Θηρεσία ἠδυνήθη κατόπιν νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν φιλοδοξίαν τῆς καρδίας της, θέτουσα τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ συζύγου της. Ὁ Φραγκίσκος ἐστέφθη αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἐν Φραγκφόρτῃ, καὶ ἡ βασίλισσα, ἥτις ἀπό τινος ἐξώστου παρευρίσκετο εἰς τὴν τελετὴν τῆς στέψεως ἦτο ἡ πρώτη, ἥτις ἐφώνησε « Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ! » Ἔκτοτε ἡ Μαρία Θηρεσία ἐνώσασα τοὺς τίτλους τῆς αὐτοκρατορίσσης τῆς Γερμανίας καὶ τῆς βασιλίσσης τῆς Βοημίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας, ὠνομάσθη ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡ αὐτοκράτειρα βασιλίς. Ἡ αὔξησις αὕτη τοῦ ἀξιώματος ὑπῆρξεν ἡ μόνη ἀμοιβὴ ὁλοκλήρου ἔτους καταστροφῶν καὶ ἐρημώσεων ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν ταῖς Κάτω Χώραις.

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον. Ὅτε ὁ δυστυχὴς αὐτοκράτωρ Φριδερίκος εἶχε καταντήσει εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν τοῦ νὰ ζητῇ τὴν εἰρήνην, ἡ Μαρία Θηρεσία καὶ πάλιν δὲν ἠθέλησε νὰ ὑποδάλῃ οὐδὲ νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὑπερηφάνειάν της μέχρι συμβιβασμοῦ πρὸς τὸν ἡττημένον ἐχθρόν της μὲ τοὺς ὁποίους ἐκεῖνος προέτεινεν ὅρους, καὶ ἐξηκολούθησεν ἀπορρίπτουσα πᾶσαν μεσολάβησιν· τέλος ὅμως ὑπερίσχυσεν ἡ φυσική της γενναιότης. Ὁ ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας *), ὅστις ἦτο ἀπό τινος καιροῦ ὀφελιμώτερος καὶ πιστότερος τῶν συμμάχων της, ἐκινδύνευε νὰ γίνῃ θῦμα τῆς πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν ἀφοσιώσεώς του, καὶ μόνη ἡ εἰρήνη ἠδύνατο νὰ σώσῃ καὶ αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του. Χάριν ἐκείνου ἔθεν ἡ Μαρία Θηρεσία συνήνεσεν εἰς ὅ,τι δὲν θὰ ἔπραττε χάριν οὐδενὸς προσωπικοῦ λόγου, καὶ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων 1,745 ὑπέγραψε τὴν εἰρήνην τῆς Δρέσδης, διὰ τῆς ὁποίας παραχωρεῖ τέλος τὴν Σιλεσίαν εἰς τὸν Φριδερίκον, ὅστις ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον ἀπέσυρε τὰ στρατεύματά του ἀπὸ τὴν Σαξωνίαν καὶ ἀνεγνώρισε τὸν Φραγκίσκον ὡς αὐτοκράτορα.

Ὁ κατὰ Λουδοβίκου τοῦ XV πόλεμος ἐξηκολούθει, πάντοτε ἀμφιρρόπου οὔσης τῆς πλάστιγγός του· τῷ 1746 ἡ αὐτοκράτειρα ἀπώλεσε πάσας σχεδὸν τὰς Κάτω Χώρας. Οἱ Γάλλοι ἐρρυθμίζοντο ὑπὸ στρατάρχου διακεκριμένου, οἱ δὲ Αὐστριακοὶ ὑπὸ τοῦ Καρόλου τῆς Λωρραίνης· ὁ πρῶτος ἐνεψυχοῦτο ὑπὸ μεγάλης ὁρμῆς καὶ ἐπανηλειμμένων νικῶν, ὁ δ' ἀτυχὴς πρίγκηψ Κάρολος σχεδὸν ἔξω φρενῶν διὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του, ἥτις ἀπέθανε βίβουσα τὸ φῶς εἰς τὸ πρῶτόν της τέκνον, καὶ παραλελυμένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ οὔτε νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατόν του τὰς ἀναγκαίας διαταγάς.

(ἕπεται συνέχεια).

*) Αὔγουστος III.

Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

εἰς τὴν μελέτην τῶν Ὁμηρικῶν ποιημάτων

ὑπὸ Θ. Καρούσου.

—

Ἅπαντες βέβαια ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ μελέτη τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ὀρθῆς καὶ ἐλευθερίου ἀγωγῆς, ὅτι διὰ τῆς μελέτης ταύτης γευόμεθα τοῦ βένδρου ἐκείνου τῆς κλασικῆς παιδείας καὶ μαθήσεως, ὅπερ ἡ μεγαλόνοια τῶν ἡμετέρων προγόνων ἐρύτευσεν, ἐκαλλιέργησε καὶ δι' ἐπιμονῆς καὶ καρτερίας ἀνέδειξε τελεσφόρον καὶ κάρπιμον καὶ ἅπαντες μακαρίζομεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὅτι ἐγεννήθημεν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μαθήσεως κατέστη ἐφικτότερον καὶ μᾶλλον εὐπρόσιτον εἰς τοὺς ὀρεγομένους ὅπως εἰς αὐτὸ μυσταγωγηθῶσι, καθ' ἣν ἡ μέθοδος καὶ τὰ μέσα τῆς παραδόσεως ηὐξήθησαν, ἁπλουστεύθησαν καὶ ποικιλοτρόπως ἐτελειοποιήθησαν σχετικῶς ὡς πρὸς τὰς προγενεστέρας ἐποχὰς τῆς δουλείας καὶ τοῦ σκότους.

Ἀλλ' ἅπαντες, ἀναπαυόμενοι εἰς τὰς ὁμολογίας ταύτας, οὐδόλως ἀνησυχοῦμεν ὅπως προβῶμεν καὶ περαιτέρω, ὅπως σχηματίσωμεν καθαρὰν καὶ διακεκριμένην ἰδέαν μέχρι τίνος ἔχουσι ἀληθείας αἱ ἀξιώσεις αὗται οὐδόλως λαμβάνομεν τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν ὅπως θέσωμεν ἡμῖν αὐτοῖς τὸ ζήτημα, εἰς τί συνίσταται ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία, κατὰ τίνα μέθοδον πρέπει νὰ μελετῶνται οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς, πῶς ἐρευνώμενοι ἀποκαλύπτουσι τὸ βάθος τῶν νοημάτων αὐτῶν καὶ ἀνοίγουσιν εἰς τοὺς σπουδάζοντας ἀλέγκτων θησαυρὸν γνώσεων.

Τοῦ ζητήματος λοιπὸν τούτου καὶ ἡμεῖς ἐπιλαμβανόμενοι, ἐρωτιθέμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ φέρωμεν συνοπτικάς τινας σκέψεις ἱκανὰς ἴσως ἐν μέρει τοὐλάχιστον νὰ παρέξωσι νύξιν τινὰ τοῖς νέοις ὡς πρὸς τὸν τρόπον, καθ' ὃν διεξερχόμενοι τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς καὶ εἰσδύοντες εἰς τὸ πνεῦμα των, δύνανται νὰ περίζωνται βεβαίαν καὶ πραγματικὴν ὠφέλειαν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ θέλομεν ἐμπέσειν εἰς ἀδιέξοδον λαβύρινθον, ἐὰν δὲν ἐμπεριελείσθωμεν ἐντὸς ὁρίων, ἐὰν δὲν διαγράψωμεν προηγουμένως τὴν περιφέρειαν ἐντὸς τῆς ὁποίας μέλλομεν νὰ περιστραφῶμεν, ἀνάγκη ἐν τῷ μέσῳ τοσαύτης πληθύος καὶ ποικιλίας συγγραμμάτων νὰ ἐκλέξωμεν ἓν εἴδος παραδείγματος ἓν μόνον ἐξ αὐτῶν καί, ἐπ' αὐτοῦ τούτου ἐφαρμόζοντες τὰς παρατηρήσεις μας, νὰ τὸ προτάξωμεν ὡς τύπον καὶ δοκίμιον τῆς μεθόδου, καθ' ἣν πρέπει νὰ μελετῶνται καὶ ν' ἀνελίττωνται τὰ προϊόντα τῆς Ἑλληνικῆς ἀριστοκρατίας.

Ὡς τοιοῦτον δὲ προτιμῶμεν ἐκεῖνο, ὅπερ χαίρει βεβαίως τὰ πρεσβεῖα ἕνεκα τῆς τε ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς καὶ τῆς μεγίστης ἐπιρροῆς αὐτοῦ ἐφ' ἅπάσης τῆς μετὰ ταῦτα Ἑλληνικῆς γραμματολογίας.

Εὐκόλως δὲ πᾶς τις ἐννοεῖ ὅτι τοῦτο εἶνε ἡ Ὁμηρικὴ ποίησις. Τὸ ζήτημα λοιπὸν πῶς πρέπει νὰ σπουδάζωνται τὰ Ὁμηρικὰ ποιήματα, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξαχθῶσι μείζων ὠφέλεια ἐκ τῆς ὅσον ἔνεστι βαθυτέρας αὐτῶν καὶ ἀκριβεστέρας μελέτης, ἀνάγεται εἰς τοῦτο: τίνες αἱ διάφοροι φάσεις, τίνες αἱ διάφοροι ἐπόψεις ὑφ' ἃς πρέπει νὰ κατοπτεύωνται καὶ νὰ ἐξετάζωνται.

Τούτων λοιπὸν τὴν ἀναδίφησιν καὶ ἡμεῖς ἐπιχειροῦντες προαναγγέλλομεν ὅτι θέλομεν τὰ θεωρήσειν ὑπὸ τρεῖς κυριωτέρας ἐπόψεις. Πρῶτον μὲν ὑπὸ τὴν λεκτικήν, δεύτερον δὲ ὑπὸ τὴν πραγματικὴν καὶ τρίτον ὑπὸ τὴν γραμματολογικὴν ἢ καλλιτεχνικὴν ἔποψιν.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν πρώτην, ἤτοι τὴν λεκτικήν, βραχύ τι ἢ οὐδόλως κρίνομεν ἐπάναγκες νὰ ἐνδιατρίψωμεν, καθ' ὅσον ἡ διδασκαλία τῶν Ὁμηρικῶν ποιημάτων περὶ ταύτην συνήθως ἐνγίνεται. Οὐδὲ ἀρνούμεθα τὴν ἐκ τοιαύτης διδασκαλίας προγινομένην ὠφέλειαν, ἀποτελούσης τὴν βάσιν καὶ τὴν στοιχειώδη ἀρχὴν πάσης περαιτέρω ἐκμαθήσεως, ἀρκεῖ μόνον ἡ διδασκαλία τοῦ μέρους τούτου νὰ γίνηται μετὰ τῆς προσηκούσης εὐστοχίας καὶ ὀρθῆς κρίσεως. Ἂς μὴ περιορίζηται ὁ διδάσκων εἰς στερεότυπόν τινα τοῦ κειμένου μετάφρασιν, ἂς τὴν διαποικίλλῃ δι' ἐπιτηδείων καὶ προσφυῶν παρατηρήσεων συντεινουσῶν πρὸς ὅσον ἐνεστιν εὐχερεστέραν καὶ εὐρυτέραν κατάληψιν. Ἂς ἐμβαλλομένης εἰς τὰς φράσεις, τοὺς τρόπους καὶ τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῆς πρωτογόνου ἐκείνης Ὁμηρικῆς γλώσσης, συμπαρακολουθῶν αὐτὴν κατὰ βῆμα εἰς τὰς μεταβολὰς καὶ τὰς ἀλλοιώσεις, ἃς ὑπέστη εἴτε κατὰ πρὸς τὸν σχηματισμὸν εἴτε ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῶν λέξεων εἴτε ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ τὴν πλοκὴν τοῦ λόγου, διατρέχουσα τοὺς αἰῶνας καὶ διαδοχικῶς ἐναποθέτουσα τὰ στοιχεῖα τῆς εἰς τὰς ἐρεξῆς διαφόρους περιόδους τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέχρις αὐτῆς τῆς ἐνεστώσης περιόδου τῆς καθομιλουμένης ἡμῶν γλώσσης διότι καὶ αὕτη διασώζει βέβαια πλείστους χαρακτῆρας τῆς προμήτορος. Ἂς ἀντικαθιστῶνται εἰς τοὺς ποιητικοὺς καὶ ἀπηρχαιωμένους σχηματισμοὺς καὶ τύπους ἄλλοι συνηθέστεροι καὶ σαφέστεροι. Ἂς περιαιρῆται τὸ μέτρον καὶ ὁ ρυθμός, ἃς ἀποκαθίστανται τὰ περικοσμήματα, οἱ τρόποι, αἱ μεταφοραί, αἱ εἰκόνες καὶ πᾶν ὅ,τι ἰδιάζει εἰς τὸν ἔμμετρον λόγον, μετατρεπομένων τῶν στίχων εἰς πεζὴν φράσιν, ἵνα γίνηται ἐπαισθητοτέρα ἡ μεταξὺ τῆς ποιήσεως καὶ πεζογραφίας ὑπάρχουσα διαφορὰ καὶ διάκρισις.

Ἐπὶ τέλους δὲ οἱ διδασκόμενοι ἂς μὴ μένωσιν ἄμοιροι τῆς ἐν Ὁμηρικῆς προσῳδίας καὶ τοῦ ἐπικοῦ μέτρου, διότι καθὼς ἡ μία ἔννοια εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ψυχὴ ἢ ζωὴ τοῦ στίχου, αἱ δὲ λέξεις ἡ ὕλη ἢ τὸ σῶμα, οὕτω καὶ τὸ μέτρον εἶνε τὸ εἶδος ἢ ἡ μορφὴ ἡ ἐπιχέουσα αὐτῷ οὐ σμικρὰν χάριν καὶ εὐπρέπειαν, καθ' ὅσον διὰ τῆς ρυθμικῆς τῶν στίχων ἀπαγγελίας καθίστανται ἔκδηλον σθητὸς ὁ μηχανισμὸς των, καὶ ἐκτιμῶνται προσηκόντως αἱ διάφοροι τῶν ἀντικειμένων περιγραφαὶ εἴτε ἱλαραί, προσηνεῖς καὶ χαρίεσσαι, εἴτε, τὸ ἐναντίον, μελαγχολικαί, φρικώδεις καὶ φοβερτικαὶ φόβου καὶ ἐκπλήξεως.

Ἀλλ' αἱ βραχεῖαι αὗται σκέψεις μας δὲν ἀφορῶσιν εἰμὴ μόνον τὸ λεκτικὸν μέρος τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ποιημάτων, δὲν περιστρέφονται εἰμὴ εἰς αὐτὸ τὸ κατώφλιον τοῦ ὑψηλοῦ καὶ εὐρέος οἰκοδομήματος. Πρόκειται, ὑπερβάντες τὸν ἐξωτερικὸν τοῦτον περίβολον νὰ εἰσέλθωμεν καὶ ἐντός, ἵνα παρατηρήσωμεν ἐκεῖ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἁρμονικὴν ἀναλογίαν, συμμετρίαν καὶ διάταξιν

τοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ τούτου σχεδιάσματος· πρόκειται, ἐν ἄλλοις ῥήμασι, νὰ διερευνήσωμεν τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς ἐπικῆς τέχνης καὶ ὑπὸ ὑψηλοτέραν ἔποψιν, πρόκειται, ἐξερχόμενοι ἐκ τῆς σφαίρας τῶν ἰδεῶν, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἠθίμων τῆς ἐνεστώσης ἐποχῆς καί, ἐκλυόμενοι ἐκ τῶν δεσμῶν τῶν ἐπικρατουσῶν προκαταλήψεων, νὰ παλινδρομήσωμεν ἐπέκεινα δισχιλίων ἐτῶν. νὰ ἐξοικειωθῶμεν μὲ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, μὲ τὰς δοξασίας καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, νὰ γίνωμεν, εἰ δυνατόν, μέλη τῆς τότε κοινωνικῆς καταστάσεως, ἐὰν μέλλωμεν ἐμβατεύοντες εἰς τὴν τοῦ Ποιητοῦ διάνοιαν νὰ συμπαθῶμεν μετ' αὐτοῦ καὶ ν' ἀντιλαμβανώμεθα τὰ γεγονότα ὑπὸ τὸ πρίσμα τῶν ἰδίων αὐτοῦ αἰσθημάτων καὶ ἐντυπώσεων, καθ' ὅσον ἡ φύσις τοῦ πράγματος ἐπιδέχεται.

Ἀλλὰ πῶς ἐπιτυγχάνομεν τοῦ σκοποῦ τούτου; Ἐπιπροσθέτοντες βέβαια εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ λεκτικοῦ καὶ τὴν τοῦ πραγματικοῦ, ἐνδιαιτώμενοι εἰς τὰ διανοήματα, τὰς κλίσεις καὶ τὰ ἔργα τῆς παναρχαίας ἐκείνης ἐποχῆς καὶ προσπαθοῦντες ὅπως διὰ τῆς ἀκριβοῦς μελέτης καὶ ἀναλύσεως αὐτῶν τούτων τῶν ποιημάτων δυνηθῶμεν νὰ ἐξαξωμεν ἐκ τῶν σπλάγχνων αὐτῶν (ἐπειδὴ στερούμεθα ἄλλων πηγῶν) καὶ νὰ προσδιορίσωμεν ὅσον ἔστι τὰ καθεστῶτα, ἐντὸς τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸς ὁ Ποιητὴς ἔζη καὶ διέτριβε λαμβάνων ἐξ αὐτῶν τὰς ἐμπνεύσεις του· διότι εὐκόλως ἐννοεῖ πᾶς τις πόσον συντείνει εἰς τὴν κατάληψιν οἱουδήποτε συγγράμματος ἡ ἐξοικείωσις μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς παραγούσης αὐτὸ ἐποχῆς, ἡ καθολικὴ γνῶσις τῶν δοξασιῶν καὶ τῶν ποπολήσεων, αἵτινες κατεῖχον καὶ ἐβέσπιζον τὸν συγγραφέα οὐχ ἧττον ἢ τοὺς συγχρόνους του· — Καὶ τῳόντι ὁ μέγας ποιητής, ὁ μέγας πολιτικός, ὁ μέγας φιλόσοφος, ἐν γένει δὲ ὁ μέγας ἀνὴρ εἶνε καὶ αὐτὸς τέκνον τῶν περιστοιχιζουσῶν αὐτὸν περιστάσεων. Ὅθεν ὁσονδήποτε καὶ ἂν ὑποτεθῇ πρωτότυπος, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἐνεργῇ διὰ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς πλαστουργικῆς τοῦ νοὸς του δυνάμεως ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του, δὲν δύναται ὅμως νὰ ὑπερπηδήσῃ αὐτήν, δὲν δύναται νὰ μὴ ἐπηρεασθῇ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑπ' αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων του.

Τί λοιπὸν ἐδόξαζεν ὁ Ὅμηρος σύμφωνα μὲ τὸν αἰῶνά του περὶ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου, τί περὶ ἀνθρώπου, τί περὶ οἰκογενείας, τί περὶ πολιτεύματος, τί περὶ θρησκείας; Ἰδοὺ ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸ πραγματικὸν μέρος τῶν Ὁμηρικῶν ποιημάτων. Ἰδοὺ ἥτι ὀφείλομεν νὰ σπουδάσωμεν ἵνα εἰσδύσωμεν εἰς τὸν Ὁμηρικὸν τρόπον τοῦ διανοεῖσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι.

Πρὸς διασάφησιν δὲ τῶν λεγομένων ἂς ἴδωμεν χάριν παραδείγματος, τίνες αἱ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δεσπόζουσαι δοξασίαι περὶ ἀνθρώπου, ψυχολογικῶς τε καὶ ἠθικῶς θεωρουμένου, περὶ πολιτεύματος καὶ περὶ θρησκείας.

Καὶ πρῶτον, τίς ὁ Ὁμηρικὸς τρόπος τοῦ θεωρεῖν ψυχολογικῶς τὸν ἄνθρωπον; Εἶνε βέβαια ἀντίθετος τοῦ ἡμετέρου Χριστιανικοῦ. διότι, ἐνῷ ἡμεῖς, λαλοῦντες περὶ τῆς μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ὑπαρχούσης σχέσεως, τὴν μὲν ψυχὴν χαρακτηρίζομεν διὰ τῆς ἀντωνυμίας ἐγώ, αὐτός, τὸ δὲ σῶμα ὡς τι ἐκτὸς αὐτῆς κείμενον, ὡς τι ἐξωτερικόν, ἀπεναντίας ὁ Ὅμηρος τὴν μὲν ψυχὴν παριστάνει διὰ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ὀνόματος, τὸ δὲ σῶμα διὰ τῆς ἀντωνυμίας αὐτός.

Ὅθεν ἐν ἀρχῇ τῆς Ἰλιάδος ἀναφέρει ὅτι ἕνεκα τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ὀργῆς αἱ μὲν ψυχαὶ τῶν ἡρώων προεπέμφθησαν εἰς τὸν Ἅδην, αὐτοὶ δὲ κατελείφθησαν σπαράγματα εἰς τοὺς κύνας καὶ τὰ σαρκοβόρα ὄρνεα. Ἑπομένως δὲ παρ' Ὁμήρῳ ἡ ψυχὴ δηλοῖ μόνον τὴν ἀναπνοὴν ὡς ὅρον τῆς ζωῆς, οὐδέποτε δέ, ὡς παρ' ἡμῖν, τὸ πνεῦμα ἢ τὴν διανοητικὴν καὶ βουλητικὴν ἀρχήν. Ἡ ψυχή, ὡς λέγει, διαμένει ἐν Ἅιδου, ἀλλ' ὄχι τὸ πνεῦμα, ὅπερ οὐδαμοῦ θεωρεῖ ὁ Ὅμηρος ὥς τι καθ' ἑαυτὸ καὶ αὐθύπαρκτον. καὶ ἡ περὶ τούτου δοξασία του εἶνε τοσοῦτον ὑλικὴ ὥστε ἀποφαίνεται ὅτι οἱ ἐν Ἅιδου στεροῦνται τῆς χρήσεως πνευματικῶν δυνάμεων διότι στεροῦνται σώματος, καὶ ὅτι πρὸς ἀνάκτησιν ζωῆς πρέπει νὰ πίωσιν αἷμα.

Ἵνα δὲ καταστήσωμεν ἔτι μᾶλλον καταληπτὴν τὴν Ὁμηρικὴν ταύτην περὶ ψυχῆς δοξασίαν, παρατηρητέον ὅτι οἱ δύο κυριώτεροι ὅροι τῆς ζωῆς, οὓς γινώσκει ἡ Ὁμηρικὴ ἐποχή, εἶνε ἡ ἀναπνοὴ καὶ τὸ αἷμα· κατὰ δὲ τὸν θάνατον ἡ ψυχὴ ἢ ἡ ἀναπνοὴ πορεύεται εἰς τὸν Ἅδην, τὸ δὲ αἷμα ὑπολείπεται ἐπὶ τοῦ ἄνω κόσμου ἐν τῷ σώματι, ἢ ἔκ τινος πληγῆς χύνεται κατὰ γῆς. Ὅθεν αἱ σκιαὶ τῶν ἀποθανόντων στεροῦνται αἵματος καὶ ζῶσι μόνον ἀφ' ἡμισείας, διότι δὲν ὑρίσταται εἰμὴ ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ὅρων τῆς ζωῆς, ἡ ψυχὴ ἢ ἡ ἀναπνοή· ἐκλείποντος δὲ τοῦ αἵματος, εἶνε ἄνευ σωματικότητος, ἀλλὰ μετὰ τῆς σωματικότητος ἐπανέρχεται τὸ πνεῦμα, ὅταν αἱ σκιαὶ πίωσιν αἷμα, ὅταν τοῦτο προστεθῇ εἰς τὴν ψυχήν. Οὕτως ἡ ψυχὴ Τειρεσίου τοῦ μάντεως τότε μόνον δύναται νὰ μαντεύσῃ, ἀφοῦ ἔπιεν αἷμα (Ὀδυσ. Λ' 96). Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος τότε μόνον ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα, ἀφοῦ ἔπιεν αἷμα (αὐτόθι, 387). Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ὀδυσσέως τὸν υἱόν της (αὐτόθι, 141).

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν ἕπεται ὅτι αἱ πνευματικαὶ ἐνέργειαι παριστάνονται μόνον ὡς ἰδιότητες καὶ δυνάμεις τοῦ ὅλου ἀνθρώπου αἵτινες διαρκοῦσιν ἑνόσῳ καὶ τὸ σῶμα ζῇ· τούτου δὲ ἐκλείποντος ἐν ὥρᾳ θανάτου, ἐξαρανίζονται ὡς αὐτὴ ἡ ζωή. Ἡ σκέψις δὲν εἶχεν ἀκόμη τοσοῦτον προχωρήσει, ὥστε νὰ ἐννοῇ τὴν ζωὴν μετὰ θάνατον διαρκοῦσαν ὡς τι ἐνυπόστατον, ἀλλ' ἡ πίστις εἰς τὴν διάρκειάν της ἐβασίζετο ἐπὶ αἰσθητικῶν ἀντιλήψεων· διότι, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ἡ ἀναπνοή, ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἐγκαταλείπουσα αὐτὸν πνοὴ παρίσταται εἰς τὴν αἴσθησιν ὡς αἰτία τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου· οἰχομένης δ' ἐκείνης ἐναπολείπονται τὰ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος. Ὅθεν ἐκείνη μόνη διαρκεῖ εἰς τὸν Ἅδην, ἀλλ' ὡς φάσμα καὶ εἴδωλον διατηροῦν μόνον τὴν ἐξωτερικὴν μορφὴν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ πρώην πραγματικοῦ ἀνθρώπου. Οὕτω π. χ. ὁ Πάτροκλος ἐμφανίζεται εἰς τὸν φίλον του Ἀχιλλέα τοιοῦτος οἷος ἦν ζῶν κατὰ τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα, τὴν ὄψιν, τὴν φωνὴν καὶ τὰ ἱμάτια (Ἰλ. Ψ'. 65).

(Ἕπεται συνέχεια).

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ
ἢ
ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς.

—

Εἰς τὸν μυχὸν τοῦ θαυμαστοῦ κόλπου, τὸν ὁποῖον σχηματίζει ἡ Μεσόγειος βρέχουσα τὰ τελευταῖα παράλια τῆς Προβιγγίας καὶ Ἰταλίας, μεταξὺ τῶν πόλεων Γενούης καὶ Σαβόνης, ὑπάρχει ἄσημος κωμόπολις ἀναπτύσσουσα λίαν φειδωλῶς μετρίας τινὰς κατοικίας ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης παραλίας. Ἡ εἰρηνικὴ καὶ ἄγνωστος αὕτη κωμόπολις εἶνε τὸ Κογορέτον, ἡ πατρὶς τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου.

Αἱ πόλεις Γένουα Σαβόνη καὶ Νέρβη διεφιλονείκησαν ἐπὶ πολὺν καιρὸν τὴν δόξαν τοῦ ὅτι ἐγέννησαν τὸν τολμηρὸν τοῦτον θαλασσοπόρον, ἀλλὰ τὴν σήμερον δὲν μένει πλέον οὐδεμία περὶ τούτου ἀμφιβολία. Ἐπιστολὴ αὐτοῦ τοῦ Κολόμβου ἀποδεικνύει ὡς πατρίδα του τὸ Κογορέτον.

Ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1441 ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας, πτωχευσάσης πρὸ πολλοῦ, καὶ ὁ πατήρ του ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὑφαντοῦ ἢ ἐριουργοῦ. Εἶχε τέσσαρα τέκνα, τῶν ὁποίων ὁ Κολόμβος ἦτον ὁ πρεσβύτερος.

Οὗτος πρωΐμως δείξας μέγαν ζῆλον ἐκπαιδεύσεως, ἐστάλη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Παβίας, ὅπου ἐσπούδασε τὴν γραμματικήν, τὰ Λατινικὰ καὶ τὴν γεωγραφίαν.

Ἐπεδόθη πρὸ πάντων εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπιστήμην, τῆς ὁποίας ἡ σπουδὴ ἀνέπτυξεν εἰς αὐτὸν ἀκάθεκτον κλίσιν πρὸς τὰς ναυτικὰς ἐπιχειρήσεις.

Δεκατετραετὴς ἐλθὼν εἰς Γένουαν ἤρχισε νὰ πλέῃ, καὶ ἐν διαστήματι πολλῶν ἐτῶν ἐταξείδευσε πολλάκις εἰς Νεάπολιν καὶ Μασσαλίαν. Μετ' ὀλίγον συμμετέσχε τῆς ἐκστρατείας Ἰωάννου τοῦ ἐξ Ἀνδεγαυίας πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως καὶ κατὰ τὸ 1474 ἐκυβέρνα πολλὰ Γενουήνσια πλοῖα διατελοῦντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου XI, πολεμοῦντος τότε κατὰ τῆς Ἱσπανίας.

Ὁ Κολόμβος διεκρίθη ἐπίσης εἰς τὰς ναυμαχίας, αἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔλαβον χώραν μεταξὺ Γενούης καὶ Βενετίας, καὶ εἰς μίαν τούτων ἐκινδύνευσε νὰ χάσῃ τὴν ζωήν του. Τὸ πλοῖον, ἐφ' οὗ ἦτο καὶ αὐτός, ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, τὸ πλήρωμα ἠναγκάσθη νὰ ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ δὲ Κολόμβος συνηθείᾳ ν' ἀφίπτατο κώπην, πλησίον πλέουσαν πλησίον του καὶ βοηθούμενος ὑπ' αὐτῆς, κατώρθωσε μόνος ἐκ πάντων συντρόφων του νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ξηράν, ἀπέχουσαν περίπου δύο λεύγας.

Ἀναλαβὼν τῶν μόχθων καὶ ταλαιπωρηθεὶς ὑπὸ τοῦ πόθου τῶν μακρυνῶν ταξειδίων ἦλθεν εἰς τὴν Λισσαβῶνα, ἔνθα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ πρίγκηψ τῆς Πορτογαλλίας Ἐρρίκος εἶχε δώσει δυνατὴν ὥθησιν εἰς τὰς ναυτικὰς ἀνακαλύψεις. Ὁ δὲ Χριστόφορος Κολόμβος, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἔτρεφε τὴν ἰδέαν ὅτι ἀφ' ἑνὸς ὑπάρχει ὁδὸς πρὸς δυσμὰς ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰς Ἰνδίας, ἤλπιζε νὰ εὕρῃ ἐν τὴν αὐλὴν τῆς Πορτογαλλίας τὴν πρα-

Χριστόφορος Κολόμβος.

τασίαν, τῆς ὁποίας εἶχεν ἀνάγκην πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του.

Αἱ φιλόθρησκοι ἕξεις τοῦ Κολόμβου τὸν ἐσχέτισαν εὐθὺς μετὰ τὴν ἄφιξίν του μετὰ τῶν μοναχῶν ἑνὸς μοναστηρίου, διὰ τῶν ὁποίων ἐγνώρισεν Ἰταλόν τινα Βαρθολομαῖον Παλέστρον, ἕνα τῶν περιφημοτέρων ναυτικῶν τῶν διατελούντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πρίγκηπος Ἐρρίκου. Οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες συνεβλήθησαν

ις καὶ ὁ Κολόμβος κατέστη μετ' ὀλίγον ὁ γαμβρὸς τοῦ ου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἐκληρονόμησε τοὺς σχέδια καὶ τὰς ναυτικὰς παρατηρήσεις του, ἐξ ὧν ἡρα- αίας γεωγραφικὰς πληροφορίας.

σα τότε ἦτον εἰσέτι ἐλάχιστα ἐγνωσμένη καὶ αἱ ναυ- αὶ περιωρίζοντο εἰς στοιχειώδεις τινὰς ἐπιστημονικὰς Κολόμβος ἔχων ἀκόρεστον ἐπιθυμίαν τοῦ μανθάνειν, ετο μετ' ἄκρου ζήλου τοὺς πλοιάρχους, οἵτινες ἐπανήρ- τῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς, καὶ αἱ πληροφορίαι, τὰς αὐτῶν ἐλάμβανεν, ἐνίσχυον ἔτι μᾶλλον τὴν πεποίθη-

Ἡ γυνή του πρὸ μικροῦ εἶχεν ἀποθάνει καὶ οὐδὲν πλέον ἐκράτει αὐτὸν εἰς Πορτογαλλίαν.

Ἐπιθυμῶν πάντοτε τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σχεδίων του, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἱσπανίαν, κυβερνωμένην τότε ὑπὸ τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλης ἐχόντων καθέδραν τὴν Κορδεύην, καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν Πάλον, μικρὸν λιμένα τῆς Ἀνδαλουσίας, εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ρίου-Τίντου, ὅπου κατῴκει εἷς γυναικάδελ- φός του.

Ὁ Κολόμβος ἦτο τόσον πτωχὸς ὥστε ὑπεχρεώθη νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ ἔλεος τῆς φιλανθρωπίας, ὅπως συνηθῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ

Ὁ θυρωρὸς τοῦ μοναστηρίου τῆς Ραβίδας δίδει τῷ υἱῷ τοῦ Κολόμβου τεμάχιον ἄρτου καὶ ὀλίγον ὕδωρ, ὁ δὲ Κολόμβος συνδιαλέγεται μετὰ τοῦ ἡγουμένου.

εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάγῃ τις εἰς τὰς Ἰνδίας διευθυνό- δυσμὰς ἢ ὅτι κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην δύναται νὰ ἀγνώστους.

πεποιθήτεως εἰς τὰ σχέδιά του ὁ Χριστόφορος Κο- βαλεν αὐτὰ πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πορτογαλλίας, ὅστις ιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ αὐ- σασα τὴν φήμην, τὴν ὁποίαν ὁ Κολόμβος ἤρχισε νὰ κρέστησεν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον πανοῦργον καὶ φαντα- ὥστε ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ κρυφίως μετὰ τοῦ υἱοῦ τὸ 1484, ὅπως διαφύγῃ τὴν δυσμενείαν αὐ-

τὴν ὁδοιπορίαν του. Φθάσας πλησίον τῆς Πάλου, ἐστάθη πρωΐαν τινὰ εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Ραβίδας, τὸ ὁποῖον σώζεται ἀκόμη, καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ θυρωροῦ τεμάχιον ἄρτου καὶ ὀλίγον ὕδωρ διὰ τὸ τέκνον του. Ἐνῷ τῷ ἐδίδετο ἡ λιτὴ αὕτη τροφή, ὁ μο- ναχὸς Ἰωάννης Περὲς δὲ Μαρσέννας, ἡγούμενος τοῦ μοναστη- ρίου, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν τὸν ὁδοιπόρον συνεκινήθη ἀπὸ τὸ εὐμο- πρεπὲς ἦθος αὐτοῦ καὶ ἤρχισε νὰ συνδιαλέγηται μετ' αὐτοῦ. Ὁ ἡγούμενος ἦτο κάτοχος γνώσεων ἀρκετὰ ἐκτεταμένων πρὸ πάν- των εἶχε σπουδάσει τὴν γεωγραφίαν, τὴν ναυτικὴν καὶ τὰς νέας ἀνακαλύψεις. Ὅθεν ἐνδιεφέρετο ζωηρῶς ἐκ τῆς συνδιαλέξεως τοῦ

(ΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΓ')

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κολόμβου, ἀλλὰ δυσπιστῶν πρὸς τὰς ἰδικάς του γνώσεις, προσεκάλεσε σοφόν τινα ἐκ τῶν φίλων του τὸν Γαρσίαν Φερνάνδον, ἰατρὸν ἐν Πάλῳ.

Πολλαὶ συνδιασκέψεις ἐγένοντο εἰς τὸ μοναστήριον, ἐν αἷς γηραιοὶ θαλασσοπόροι ἔλαβον μέρος, γνωμοδοτήσαντες ὅτι αἱ ἰδέαι τοῦ Κολόμβου δὲν ἦταν ἀβάσιμοι. Εἷς γηραιὸς πρωρεὺς μεγάλης πείρας, ὀνομαζόμενος Πέτρος δὲ Βελάσκος, διεβεβαίωσεν ὅτι πρὸ τριάκοντα περίπου ἐτῶν εἶχε ριφθῇ ὑπὸ τῆς τρικυμίας εἰς θαλάσσας λίαν μεμακρυσμένας πρὸς δυσμάς, καὶ ὅτι αἴφνης, καίτοι σφοδροῦ ἀνέμου πνέοντος κατὰ ταύτην τὴν διεύθυνσιν, ἐπέτυχε γαληνιαίαν θάλασσαν, ὅπερ, κατὰ τὴν γνώμην του, ἀπεδείκνυε τὴν γειτνίασιν παραλίας ἀρκετὰ ὑψηλῆς προφυλαττούσης τὸ μέρος τοῦτο τῆς θαλάσσης. Δυστυχῶς ὁ Βελάσκος φοβούμενος τὴν προσέγγισιν τοῦ χειμῶνος, δὲν ἐτόλμησε νὰ διακινδυνεύσῃ μακρότερον πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἀγνώστου ταύτης γῆς. Ἅμα ὁ ἡγούμενος ἐπείσθη, ὅτι ἡ μελετωμένη ἐπιχείρησις ἠδύνατο νὰ καταχῇ σπουδαιοτάτη διὰ τὴν πατρίδα του, ὑπεσχέθη εἰς τὸν Κολόμβον ὅτι θὰ προσπαθήσῃ ὥστε νὰ εὕρῃ οὗτος εὐνοϊκὴν ὑποδοχὴν εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου τὸν παρεκίνησε νὰ μεταβῇ, ὅπως ἀπ' εὐθείας ὑποβάλῃ τὰς προτάσεις του εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἱσπανίας.

Τῷ ἔδωκε συστατικὰς ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Φερνάνδον δὲ Ταλαβέραν στενὸν φίλον του, πνευματικὸν τῆς βασιλίσσης Ἰσαβέλλης τῆς Καστιλλίας, καὶ ἀναμένων τὴν ἐπιτυχίαν τῶν διαβημάτων τοῦ Κολόμβου, παρέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του τὸν υἱόν του Διέγον, τὸν ὁποῖον συνετήρησε καὶ ἀνέθρεψεν ἐπιμελῶς εἰς τὸ μοναστήριόν του.

Ὁ Κολόμβος, πλήρης ἐλπίδος ἀπῆλθε τῷ 1486 εἰς τὴν Κορδούην, ἀλλ' ἦτο μακρὰν ἔτι τοῦ τέλους τῶν δυστυχιῶν του, καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη ἔπρεπε νὰ παρακαλῇ βλέπων πάντοτε ἀναφαινόμενον ἀπροσδόκητόν τι κώλυμα εἰς τὴν ἀναχώρησίν του. Ἦλθε στιγμὴ μάλιστα, καθ' ἣν τόσον ἀπελπιρρόνθη ὑπὸ τῶν προσκομμάτων, τὰ ὁποῖα οἱ ἐχθροί του διήγειρον κατ' αὐτοῦ, ὥστε ἀπεφάσισε ν' ἀφήσῃ τὴν Ἱσπανίαν καὶ νὰ προσφέρῃ τὰς ἐκδουλεύσεις του εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Γαλλίας. Ἦτον ἤδη καθ' ὁδόν, ὅτε πρεσβεία τῆς βασιλίσσης Ἰσαβέλλης τῷ ἐκόμισε τὴν χαροποιὰν εἴδησιν, ὅτι ὁ πλοῦς τῶν ἀνακαλύψεων ἐπὶ τέλους ἀπεφασίσθη. Ἐπανῆλθε λοιπὸν εἰς τὴν Κορδούην καὶ ἡτοίμασε πάντα διὰ τὸν προσεχῆ ἀπόπλουν.

Αἱ ἀκόλουθοι συμφωνίαι ἐγένοντο μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἱσπανίας: ὁ Κολόμβος νὰ περιβληθῇ τὸ ἀξίωμα τοῦ ναυάρχου ἐν ὅλαις ταῖς χώραις, τὰς ὁποίας ἤθελεν ἀνακαλύψει εἰς τὸν ὠκεανόν, νὰ ὀνομασθῇ ἀντιβασιλεὺς καὶ γενικὸς διοικητὴς τῶν ἀνακαλυφθησομένων τόπων, καὶ ἐπὶ πλέον νὰ ἔχῃ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ δεκάτου τῶν ὠφελειῶν, αἵτινες ἤθελον προκύψει ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἡ βασίλισσα Ἰσαβέλλα ἐπερροπίσθη ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς πρώτης ταύτης ἐκστρατείας· ἐπειδὴ ὅμως τὸ Ἱσπανικὸν ταμεῖον ἦτο κατάχρεων ἕνεκα τοῦ κατὰ τῶν Μαύρων πολέμου, ὅλαι αἱ δαπάναι δὲν ἠδύναντο νὰ καταβληθῶσι παρὰ τῆς βασιλίσσης, καὶ ἡ ἀναχώρησις τοῦ Κολόμβου ἀναμφιβόλως ἤθελε βραδύνει, ἂν ὁ Μαρτίνος Ἀλόνζος Πινζών, πλούσιος θαλασσοπόρος τῆς Πάλου, ὅστις μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἔμελλε νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν, δὲν προκατέβαλλε μεγάλα κεφάλαια πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν πλοίων.

Τὰ πλοῖα ταῦτα ἦσαν τρία τὸν ἀριθμόν, ἀλλὰ τόσον μικρά, ὥστε οἱ ναῦται, οἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπιβῶσιν αὐτῶν, ἀπεποιήθησαν τὸ πρῶτον καιρὸν τοῦτο ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν θὰ ἠδύναντο ταῦτα ν' ἀντέξωσιν εἰς τὰς σφοδρὰς τρικυμίας, ὑφ' ὧν προσεβλήθησαν ὀλίγον κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των εἰς Ἱσπανίαν.

Δύο ἐκ τῶν πλοίων τούτων ἦσαν ἄνευ καταστρώματος· τὰ πλοιάρια ἐλαφρὰ ὀνομαζόμενα καραβέλλαι πολὺ ὑψηλὰ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν ἱστιοφόρα ἢ κωπήλατα, ὅπως ὁ καιρὸς ἐπέτρεπε.

Ἐν τούτοις ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἐφρόνει, ὅτι ἡ συμπαγὴς τῶν πλοίων τούτων ἦτον ὠφέλιμος εἰς τὸν πλοῦν τῶν ἀνακαλύψεων διὰ τὴν εὐκολίαν, τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ παρέξῃ αὕτη τε τὴν ἀκτοπλοΐαν καὶ εἰς τὴν προσέγγισιν εἰς γαίας ἢ εἰς ποταμούς.

Ἡμέραν παρασκευήν, τὴν 3ην Αὐγούστου 1492 ὁ Κολόμβος ὕψωσε τέλος ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ τῆς Ἁγίας Μαρίας τὴν ναυαρχικὴν σημαίαν του καὶ ὁ στολίσκος ἀνεπέτασε τὰ ἱστία. Ὁ στολίσκος οὗτος ἐσύγκειτο, ὡς εἴπομεν, ἐκ τριῶν πλοίων, ἐκ τῆς ναυαρχίδος, ἥτις ἦτο μεγαλειτέρα τῶν ἄλλων καὶ κατέφρασσε ἐκ τῆς Πίντας κυβερνωμένης ὑπὸ τοῦ Μαρτίνου Ἀλόνζου Πινζών, καὶ τῆς Νίνας ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Βικεντίου Ἰανίου Πινζών ἀδελφοῦ τοῦ Μαρτίνου Πινζών.

Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ὁ Κολόμβος παρεκάλεσε τὸν φίλον του Ἡγούμενον τοῦ μοναστηρίου τῆς Σάντα-Μαρίας Ραβίδας νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν θείαν βοήθειαν ἐπὶ τῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ ὅλοι οἱ ναῦται μετὰ τῶν πλοιάρχων ἐπὶ κεφαλῆς ἐξωμολογήθησαν καὶ ἐκοινώνησαν.

Συγχρόνως κατανυκτικὴ τελετὴ ἐγένετο ἐντὸς τοῦ ναοῦ λοιπρεποῦς μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Κορδούης πρὸ μικροῦ ἐντὸς εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Μαύρων.

Οἱ βασιλεῖς Φερδινάνδος καὶ Ἰσαβέλλα παρευρέθησαν καὶ τὴν τελετὴν ταύτην μεθ' ἁπάσης τῆς θεραπείας των, καὶ ἔκαστος παρεκάλουν ἐνθέρμως ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ταξειδίου, διότι ἐνόουν ὅλην τὴν δόξαν καὶ τὴν ὠφέλειαν, αἵτινες ἔμελλον νὰ προκύψωσιν ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ἱσπανίαν.

Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος διηυθύνθη κατὰ πρῶτον πρὸς τὰς Καναρίους νήσους, ὅπου προσωρμίσθη ὁ στόλος του καὶ ἔμεινε τρεῖς ἑβδομάδας ἕνεκα τῆς ἐπιγουσης ἐπιδιορθώσεως τῆς Πίντας, ἥτις εἶχεν ὑποφέρει καθ' ὁδόν.

Τῇ 6ῃ σεπτεμβρίου ὁ στόλος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Γομέρας καὶ ὥρμησε μετὰ τόλμης εἰς τὸ μέσον τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ διευθυνόμενος πρὸς δυσμάς.

Τότε ὁ Κολόμβος περιῆλθεν εἰς θέσιν, ἥτις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθίστατο δυσχερεστέρα. Ἕως τότε ὁ στόλος εἶχε πλεύσει ὕδατα, τὰ ὁποῖα οἱ ναῦται ἦσαν συνειθισμένοι νὰ διατρέχωσιν· ἀλλ' ὅτε δὲν ἔβλεπον πλέον τὰς Καναρίους νήσους, ἐνόμιζον ἡ ἀπώλειά των ἦτο βεβαία καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπανέβλεπον τὴν γῆν.

Φόβοι ἀνώνυμοι κατέλαβον τὰ πληρώματα, τὰ ὁποῖα ἐπίστευον

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ντο ὅτι ἔβλεπον καθ' ἑκάστην νύκτα φαντάσματα, καὶ ἐπιμό-
ως ἠθέλησαν νὰ βιάσωσι τὸν Κολόμβον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς
ην Ἱσπανίαν. Οὗτος ὅμως ἐνδυναμούμενος ὑπὸ της πεποιθή-
εώς του, ἀντέστη κατὰ τῆς κακῆς θελήσεως τῶν συμπλωτή-
ων του καὶ ἐξηκολούθει γενναίως τὸν πλοῦν.

Ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον αὐτὸς ὑπελόγιζεν ὅτι προσήγγιζεν εἰς τὴν
ηλὴν γῆν, τοσοῦτῳ οἱ γογγυσμοὶ τῶν ναυτῶν ηὔξανον, αἱ δὲ
ντικαὶ ἐνδείξεις, αἵτινες προσετίθεντο ἀδιακόπως εἰς τὸ θάρρος
ου ναυάρχου, ἀπερρίπτοντο παρ' αὐτῶν καὶ μετ' ὀλίγον ἡ ἀνταρ-
ία φανερὰ ἐξερράγη.

Ἐσκέφθησαν νὰ ῥίψωσι τὸν Κολόμβον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ
α εἴπωσιν ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ὅτι τὴν νύκτα ἔπεσεν
ὸ τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῷ ἐξήταζε τοὺς ἀστέρας. Ὁ
Κολόμβος προσεπάθησε νὰ ἐλκύσῃ τοὺς μὲν διὰ λόγων φιλοφρο-
ντικῶν, παρώξυνε τὴν ὑπερηφάνειαν ἢ τὴν φιλαργυρίαν τῶν δὲ
καὶ ἠπείλησε τοὺς αὐθαδεστέρους διὰ τιμωρίας παραδειγματικῆς,
ὰν ἐτόλμων νὰ κάμωσι τὸ ἐλάχιστον κίνημα, ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν
ξακολούθησιν τοῦ ταξειδίου.

Τὴν πρωΐαν τῆς 7 ὀκτωβρίου κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου
πολοὶ ναῦται τῆς ναυαρχίδος ἐνόμισαν ὅτι εἶδον γῆν πρὸς τὴν
ίσιν, ἀλλὰ πολὺ συγκεχυμένως, ὥστε δὲν ἐτόλμησαν νὰ κη-
ύξωσι τὴν ἀνακάλυψίν των φοβούμενοι, μήπως ἀπατῶνται καὶ
ερηθῶσι τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀνταμοιβὴν πρὸς τὸν πρῶτον, ὅστις
ὰ πραγματικῶς ἀνακαλύψει τὴν γῆν ταύτην τὴν τόσον ἀνυ-
μόνως προσδοκωμένην.

Ἐν τοσούτῳ τὸ πλοῖον ἡ Νίνα προεπέμφθη, ἵνα βεβαιωθῇ περὶ
ῦ πράγματος, καὶ μετὰ μικρὸν λευκὴ σημαία ἐφάνη ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ
ου, κανονοβολισμὸς δὲ ἠκούσθη ἐξ αὐτοῦ, ὅστις ἦτο τὸ συμπερω-
ένου σημεῖον τὸ μέλλον νὰ ἀναγγείλῃ τὴν ἐμφάνισιν τῆς ξηρᾶς.

Χαρὰ ζωηροτάτη ἠκτινοβόλησε τότε μεταξὺ τῶν πληρωμάτων
ῦ μικροῦ στόλου, καὶ ἔλων τὰ βλέμματα διηυθύνθησαν πρὸς δυ-
μάς. Ἀλλὰ καθόσον προχώρουν, αἱ ἐλπίδες των ἐξέλειπον, καὶ
χὴ τῆς ἐπαγγελίας ἐγένετο ἀφανὴς ἐντὸς τῶν νεφῶν.

Τὰ πληρώματα τότε πάλιν τόσον μεγάλως ἀπεθαρρύνθησαν,
όσον ζωηρῶς εἶχον χαρῇ.

Ἀλλὰ νέαι τινὲς περιστάσεις συνέτεινον πρὸς ἀναζωογόνησιν
ῶν ἐλπίδων καὶ πρὸς κώλυσιν τῆς ἐκ νέου μελετωμένης ἀνταρ-
σίας.

Ὁ Κολόμβος παρατηρήσας τὴν πτῆσιν μυρίων στρουθίων,
ὰ ὁποῖα διηυθύνοντο πρὸς τὸ νοτιοδυτικόν, βϋσχυρίσθη ὅτι
ἡ γῆ εἰς τὴν ὁποίαν ταῦτα ἔμελλον νὰ εὕρωσι τὴν τροφήν
των, δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε μακράν. Ἀπεφάσισε λοιπὸν τὴν
ιτέραν τῆς 7 ὀκτωβρίου νὰ ἀλλάξῃ πορείαν καὶ νὰ διευθυνθῇ πρὸς
τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος.

Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπροχώρει κατ' αὐτὴν τὴν διεύθυνσιν, καὶ αἱ
ενδείξεις γειτονευούσης γῆς καθίσταντο συχνότεραι

(ἀκολουθεῖ).

ΟΜΙΛΙΑ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ.

Ὅτε ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς διὰ τὴν ἄκραν αὐτοῦ εὐσπλαγχνίαν ἤρχετο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἵνα διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ὑπομείνῃ πάθη καὶ σταυρὸν καὶ θάνατον, τότε ὁ μὲν Σίμων ὁ Λεπρὸς ἡτοίμασεν εἰς αὐτὸν δεῖπνον, ἡ δὲ Μαρία ἡ τοῦ Λαζάρου ἀδελφὴ διὰ πολυτίμου μύρου ἤλειψε τοὺς ἀχράντους αὐτοῦ πόδας καὶ ἀπεσπόγγισεν αὐτοὺς διὰ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς· ὁ λαὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ προϋπήντησεν αὐτῷ μετὰ βαΐων· τοῦ δὲ πλήθους ἐκείνου ἄλλοι μὲν ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδὸν κλάδους ἐκ τῶν δένδρων, ἄλλοι δὲ ἔρριπτον τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰς τὴν γῆν, διὰ τῆς ὁποίας ἔμελλε διαπεράσαι ὁ Ἰησοῦς· οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐδοξολόγησαν αὐτόν, οἱ ἄκακοι παῖδες προσέφερον αὐτῷ ὑμνολογίαν, τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ ὑπεδέχθησαν αὐτόν, κράζοντα καὶ βοῶντα, «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ » ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις», (Ματθ. κά., 9.) καὶ ἄλλους ὁμοίους ὕμνους· ὁ δὲ προδότης Ἰούδας ἑτοιμάζει εἰς ὑποδοχὴν αὐτοῦ τῆς προδοσίας τὸ φίλημα, καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον αὐτῶν συνάγουσι βουλευτήρια, καὶ ἀποφασίζουσι τὸν θάνατον οὐ μόνον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ Λαζάρου,

Ἡ σήμερον ἡμέρα ἐστὶν ἡ πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα· ἡ αὔριον ἐστὶν ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν παθῶν. ἡ μετὰ τὴν αὔριον ἡ δευτέρα, καὶ αἱ ἑφεξῆς ὁμοίως ἕως τοῦ σαββάτου· μετὰ δὲ ἓξ ἡμέρας, μεθαύριον ἀπὸ τῆς σήμερον, ἐπιτελοῦμεν τὸ πάσχα. Τί σημαίνουσι ταῦτα; ἄραγε ἡ ἀνάγνωσις τῶν εὐαγγελίων τῶν παθῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ τελετὴ τοῦ νιπτῆρος, τὰ ἅγματα τῆς ἐκκλησίας τὰ μηδὲν ἄλλο κηρύττοντα εἰμὴ τοῦ Χριστοῦ τὰ πάθη, καὶ ὁ ἐτήσιος διορισμὸς τῶν τοιούτων ἡμερῶν εἰς μάτην γίνονται; — Οὐχί, αὐτὰ γίνονται, ἵνα λάβωμεν κατὰ νοῦν ἐκείνας τὰς ἡμέρας, εἰς τὰς ὁποίας ταῦτα ἐγένοντο, καὶ ἀναλογισθῶμεν, ὅτι αἱ παροῦσαι ἡμέραι ἀναμιμνήσκουσιν ἐκείνας, καὶ ὅτι καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς οὐχὶ ἀπὸ τῆς Βηθανίας, ἀλλ' ἐξ ὕψους κατοικητηρίου αὐτοῦ, ἵνα εἰσέλθῃ οὐχὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλ' εἰς ἕκαστον τῶν εἰς αὐτὸν πιστευόντων· ἔρχεται δέ, ἵνα συνενωθῇ μεθ' ἡμῶν καὶ μείνῃ ἐν ἡμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ μυστήριον τῆς ἑνώσεως τῶν ἐν τῇ γῇ ἀνθρώπων μετὰ τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Θεοῦ παρέδωκεν αὐτὸς ὁ Θεάνθρωπος ὀλίγας ὥρας πρὶν ἢ παραδοθῇ εἰς τὸ πάθος, ἤγουν τῇ πέμπτῃ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου τοῦ μυστικοῦ, ἐκφωνήσας ταύτην τὴν πανεύσπλαγχνον προσκλητικὴν ἅμα καὶ προστακτικὴν φωνήν «Λάβετε, φά» γετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτό » ἐστι τὸ αἷμά μου». (Ματθ. κς. 26, 27, 28) Ταύτην δὲ τὴν ἡμ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

ρας καὶ τῆς παραδόσεως τούτου τοῦ μυστηρίου τὴν ἀνάμνησιν ποιοῦμεν ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ· διὰ τοῦτο δὲ ἡ ἀνάμνησις γίνεται, ἵνα μεταλάβωμεν καὶ ἡμεῖς, καθὼς τότε οἱ θεῖοι ἀπόστολοι, τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ δὲ τῆς μεταλήψεως τοῦ ὑπερφυοῦς τούτου μυστηρίου συνενοῦται μεθ' ἡμῶν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ μένει ἐν ἡμῖν· « Ὁ τρώγων μου τὴν » σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει κἀγὼ ἐν αὐτῷ» (Ἰωάν. ϛ'. 56). Ποίαν λοιπὸν ἡμεῖς ποιοῦμεν ἑτοιμασίαν πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ; τὴν ἁγίαν ἑτοιμασίαν ἐκείνων τῶν εὐλαβεστάτων ἀνθρώπων τῶν τότε ἀξιοπρεπῶς ὑποδεχθέντων αὐτὸν ἢ τὴν ὀλέθριον ἑτοιμασίαν, ἣν ἐποίησεν ὁ προδότης Ἰούδας καὶ τὸ παμπόνηρον τῶν ἀρχιερέων συνέδριον;

Χριστιανέ, ὁ Ἰησοῦς ὁ σωτήρ σου ἔρχεται· ἀλλ' ἄραγε ἑτοιμάζεις καὶ σὺ δι' αὐτὸν δεῖπνον, καθὼς ὁ Σίμων ὁ Λεπρός; Ἀλλ' ἐγώ, λέγεις, δὲν βλέπω αὐτόν· πῶς λοιπὸν νὰ ἑτοιμάσω δεῖπνον δι' αὐτόν; Πλανᾶσαι· πᾶσαν ὥραν σχεδὸν βλέπεις αὐτόν, διότι, ὅταν βλέπῃς τὸν πτωχόν, τότε βλέπεις αὐτόν· ὅθεν, ὅ,τι ἂν ποιήσῃς εἰς τὸν πτωχόν, ποιεῖς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων » τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε » (Ματθ. κε'. 40). Ἐὰν κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἀνοίξῃς τὰ σπλάγχνα τῆς καρδίας σου καὶ δώσῃς δεῖπνον εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ὀρέξῃς τοὺς πεινῶντας καὶ χορτάσῃς τὸν ὀρφανὸν καὶ τὴν χήραν, τότε ἑτοιμάζεις καὶ σύ, καθὼς ὁ Σίμων, δεῖπνον εἰς τὸν ἐρχόμενον Ἰησοῦν Χριστόν· τότε γίνεσαι καὶ σύ, καθὼς ὁ Σίμων, ἄξιος τῆς ὑποδοχῆς αὐτοῦ. « Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ » πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἔσται » (Λουκ. ιά'. 41).

Χριστιανέ, ὁ Κύριός σου ἔρχεται· ἀλείφεις ἄραγε καὶ σὺ διὰ τοῦ μύρου τοὺς παναχράντους αὐτοῦ πόδας, καθὼς ἡ Μαρία; ἀλλὰ πῶς δύναμαι, λέγεις, τοῦτο ποιῆσαι, μὴ βλέπων αὐτόν; αὐτός, ὡς Θεός, ἐστὶ πανταχοῦ παρών, ἐνδεξιῶν σου ἵσταται διὰ παντός· δὲν ἀκούεις τί λέγει ὁ προφήτης; « Προωρώμην τὸν Κύ- » ριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ » σαλευθῶ» (Ψαλμ. ΙΕ')· κἂν μὴ βλέπῃς αὐτὸν διὰ τῶν σωματικῶν σου ὀφθαλμῶν, βλέπεις ὅμως αὐτὸν διὰ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυχῆς σου. Ἡ Μαρία ἤλειψε τοὺς πόδας αὐτοῦ διὰ μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, σὺ πλύνον αὐτοὺς διὰ τῶν θερμῶν τῆς μετανοίας σου δακρύων. Τὸ μύρον τῆς Μαρίας ἐτιμήθη τριακοσίων δηναρίων· ἡ τιμὴ τοῦ μύρου τῶν δακρύων σου ἔστιν ἀτίμητος, ἐπειδὴ τῆς μετανοίας τὸ δάκρυόν ἐστιν ἰσοδύναμον τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι· « Καὶ δάκρυον στάξαν, λέγει ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ἰσοδυναμεῖ τῷ λουτρῷ» (Νύσ περὶ Μεταν.). Ὅταν ἴδῃ τὰ δάκρυά σου, ἐξαλείφει τὰς ἁμαρτίας σου καὶ δίδει σοι τὴν αἰώνιον μακαριότητα καὶ σωτηρίαν· « Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσονται » (Λουκ. ϛ'. 21). Ἡ Μαρία πρῶτον ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἔπειτα ἀπεσπόγγισεν αὐτοὺς διὰ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς· σὺ ἄλειψον αὐτοὺς διὰ τῶν δακρύων σου, ἔπειτα ἀριέρωτον εἰς αὐτὸν πάντας τοὺς λογισμοὺς τοῦ νοός σου, ὑποτάξας αὐτοὺς εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς εἶσι τοῦ σώματος βλαστοί, οἱ λογισμοὶ τοῦ νοὸς εἶσι τῆς καρδίας καρποί· αὐτὸς δὲ τὴν καρδίαν ἡμῶν ζητεῖ· « Δός μοι, υἱέ, σὴν καρδίαν » (Παροιμ. κγ'.

Χριστιανοί, ὁ Κύριος ἡμῶν ἔρχεται· ὅσοι λοιπὸν εἰς τὰς λαβοῦσας ἡμέρας τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς ἐνικήσατε τῆς κακὸς τὰ πάθη, καὶ κατετροπώσατε τοῦ διαβόλου τὴν δύναμιν ἐλάβετε τὸ τρόπαιον κατὰ τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου, ἐξέλεις εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, προϋπαντήσατε αὐτῷ, βαστάζοντες σὺν τὰ βαΐα, τὰ σύμβολα τῆς νίκης τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τρόπαια τῆς ἁμαρτίας. Ὅσοι διὰ τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογ σεως ἐκαθαρίσθητε ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, ὅσοι ἐνηστεύσα καὶ ἐταπεινώθητε, ὅσοι ἐσωφρονήσατε καὶ ἡλεήσατε, ὅσοι ἐπρα τὰ καλὰ ἔργα, ἔχετε τοὺς κλάδους τῶν ἀρετῶν· θέλει ἀπλώσ νῦν τὴν καρδίαν ὑμῶν, καθὼς ὁ λαὸς τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ, μ λαβόντες τῶν θείων μυστηρίων, ὑποδέχθητε οὐχὶ εἰς τὸν ν τὸν νομικόν, ὡς οἱ παῖδες, ἀλλ' εἰς τὸν ναὸν τῆς ψυχῆς κα σώματος ὑμῶν· ὑποδέχθητε τὸν βασιλέα τῆς δόξης, ψαλ τες ὡς οἱ μαθηταί, « Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν » ματι Κυρίου· εἰρήνη ἐν οὐρανῷ καὶ δόξα ἐν ὑψίστ (Λουκ. ιθ'. 38.), καὶ ὑμνολογοῦντες αὐτόν, ὡς οἱ παῖδες, διὰ «Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ» (Ματθ. κά'. 15.)

Ὅσοι δὲ εἴτε διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν οὐχὶ μόνον δὲν δέχ τὸν ἐρχόμενον Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ ὑβρίζετε, βλασφημεῖτε καὶ βουλεύεσθε καὶ τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν καὶ τοὺς εἰς αὐτὸν πι οντας, καθὼς τὴν ζωὴν αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ Λαζάρου τῶν ἀπ τὸ συνέδριον, εἴτε ἔχοντες δόλον ἢ μῖσος ἢ ἔρωτα ἢ ἀμάρτημα εἰς τὴν καρδίαν, καθὼς ὁ Ἰούδας τὴν φιλαργυρίαν μετανοήσατε καὶ διορθώθητε, ἢ φύγετε καὶ κρύφθητε· διότι πλησιάσητε πρὸς αὐτὸν καὶ μεταλάβητε αὐτοῦ, καθὼς ἐκεῖ σὰι ὑμῖν! πῦρ ἐστι τοὺς ἀναξίους φλέγον.

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ὅση ἐστὶν ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Κυ Ἰησοῦ, τόση ἐστὶ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ· ἔρχεται ἀληθῶς π καὶ σώζων, ἀλλ' ἔρχεται καὶ δίκαιος, ὡς εἶπεν ὁ ἅγιος τῆς αὐτοῦ· « Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου, εἶπεν, ἔρχεταί σοι δίκαιος » σώζων, πραὺς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον (Ζαχ. Θ'. 9). Δι' ἐκείνους, οἵτινες ὑποδέχονται αὐτὸν ἐν ἀ ὡς ὁ Σίμων, ἐν εὐσεβείᾳ ἀρετῆς, ὡς ἡ Μαρία, ἐν εὐλαβ ὁ λαὸς ὁ εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ ἐξελθών, ἐν καθαρότητ ἀκακίᾳ, ὡς οἱ παῖδες, ἔρχεται πραὺς καὶ σώζων· δι' ἐκείνο οἵτινες ἢ εὐθέλως ὑποδέχονται αὐτόν, καθὼς τῶν ἀκόμων τ ἕτερον, ἢ ἀναξίως ὑποδέχονται αὐτόν, ὡς ὁ φιλάργυρος κα θέστατος Ἰούδας, ἐξεφώνησεν ὡς δίκαιος τόσον φοβερὰν κα κτὴν ἀπόφασιν. ὥστε καὶ τὸ μόνον ἄκουσμα αὐτῆς τῆ καὶ τρόμον· τοιοῦτον δὲ δικαία ἐστὶν ἡ ἀπόφασις, ὥστε πάντα ἄνθρωπον παντελῶς ἀναπολόγητον.

Ἂν ὁ βασιλεύς σου ὁ ἐπίγειος, θέλων ἐλθεῖν εἰς τὸν σου, ἵνα εὐεργετήσῃ σε, ἔστελλε πρῶτον κήρυκα ἀναγγέλ σει καὶ λέγοντα, Ἔρχεται ὁ βασιλεύς σου εἰς τὸν οἶκόν σου ἑτοίμασον τὸ πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ, σὺ δέ, μεθύλως περὶ φροντίσας, βλέπων τὸν βασιλέα ἐρχόμενον, ἢ ἔκλειες τὴν τοῦ οἴκου σου κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, μὴ θέλων ὑποδεχθῆναι τὸν, ἢ ἤνοιγες αὐτήν, αὐτὸς δὲ, ἐπιθυμῶν, οὐ μόνον σὴ ἀκάθαρτον καὶ κατερρυπωμένον τὸν οἶκόν σου, ἀλλὰ καὶ ἡ

ἀπὸ τοῦ στόματός σου ὕβρεις καὶ περιφρονήσεις, ποίαν ἀπολογίαν εἶχες τότε, κἂν ὁποιανδήποτε τιμωρίαν ἀπεφάσιζε κατὰ σοῦ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος; Ὁ βασιλεὺς ὁ ἐπουράνιος, ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ πάσης τῆς κτίσεως, θέλει ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν ψυχήν σου, ἵνα σώσῃ αὐτήν, προκαταγγέλλει σοι δὲ τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐκκλησίας, ἥτις κηρύττει καὶ λέγει σοι Μετὰ ἓξ ἡμέρας γίνεται τὸ Πάσχα, ἑτοίμασον σεαυτόν, ἵνα διὰ τῆς μεταλήψεως τῶν ἁγίων μυστηρίων ὑποδεχθῇς τὸν βασιλέα τῆς δόξης· σὺ δέ, ἀναισθητῶν εἰς τοῦτο τὸ κήρυγμα, ἢ οἰ δόλως μεταλαμβάνεις τὰ μυστήρια, ἢ μεταλαμβάνεις αὐτὰ ἀναξίως· τότε ποίαν ἀπολογίαν ἔχεις κατὰ τῆς φοβερᾶς ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν ἐποίησεν ὁ Θεός σου κατὰ σοῦ; Ἀκούσατε οὖν παντες τὴν φοβερὰν αὐτοῦ ἀπόφασιν, ἵνα, κατανυγέντες τὴν καρδίαν καὶ τὰς ματαίας προφάσεις ἀφέντες, προσέλθητε πρὸς αὐτὸν μετὰ τῆς πρεπούσης προετοιμασίας. Ἔρχεται νῦν ὁ πολυεύσπλαγχνος Ἰησοῦς καὶ, θέλων εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τῆς ψυχῆς ἡμῶν προσκαλεῖ πάντας, λέγων, «Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· » τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου ». Ὅσοι δὲ ἀναισθητοῦντες ἀποστρέφονται αὐτόν, ἢ τολμῶντες ὑποδέχονται αὐτὸν ἀναξίως, αὐτὸς μὲν φεύγει ἀπ' αὐτῶν, ἐκεῖνοι δὲ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου ζητοῦσιν αὐτόν, ἵνα συγχωρήσῃ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ οὐχ εὑρίσκουσιν, ἀλλ' ἀποθνήσκουσιν ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν· ἴδού αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Κυρίου «Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ » ὑμῶν ἀποθανεῖσθε ». (Ἰωαν. η'. 21).

Ο ΕΝ ΝΕΑ: ΕΦΕΣΩ: ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ.

Ἡ πρόοδος ἑκάστης Κοινωνίας, ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς ἀφοσιώσεως ἑκάστου μέλους πρὸς τὸ κοινὸν αὐτῆς ἀγαθόν, ἔδωκεν ἀφορμὴν βεβαίως καὶ εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους νὰ συνδεθῶσι δι' ἀρρήκτων δεσμῶν διάφοροι κοινότητες, ἐμπνεόμεναι ὑπὸ τῆς φωτεινῆς λαμπάδος τοῦ πατριωτικοῦ συμφέροντος, ὅπως συμπράξῃ ἔργῳ ἕκαστος κατὰ τὸ ἐνὸν πρὸς τὸν θεοφιλῆ τοῦτον σκοπόν. Τοιοῦτος εὐωφελὴς σκοπὸς ἠλέκτρισε καὶ τὴν φιλοπατρίαν διακεκριμένων τινῶν ἀτόμων τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἵνα προβῶσι μετ' αὐταπαρνήσεως εἰς τὴν σύστασιν φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν « ἡ Σύμπνοια ». Ἐκ πρώτης δ' ἀφετηρίας εἶδεν ἕκαστος ἔργῳ τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν, ὑφ' ἣν ἐμφορεῖται ὁ ὑμέτερος φιλεκπαιδευτικὸς Σύλλογος· διότι, ἅμα μετὰ προηγηθεῖσαν μοναδικὴν τελετὴν ἐν τῇ πόλει μας ἀνέλαβε τὰς ἐργασίας του, αἀμέσως συνεζητήθησαν τὰ ἔργα, εἰς ἃ ἐπασχολούμενος δύναται τελεσφόρως νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἡμετέραν Κοινωνίαν. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν ὑπὸ τῶν φιλομούσων μελῶν, ἵνα διάφορα διδακτικὰ μαθήματα διδάσκωνται καθ' ὡρισμένας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος διὰ καταλλήλου τρόπου, ὅπως προαγωνται οὐχὶ μόνον τὰ μέλη διανοητικῶς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔχοντες τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα εἰσόδου ἀκροατὰ ἐν καιρῷ τῶν μαθημάτων ὥστε δύναταί τις εἰπεῖν, ὅτι ὁ φιλεκπαιδευτικὸς ἡμῶν Σύλλογος ἔχει κοινὴ ἑστία διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ἐνισχύουσα εἰς ἕκαστον τὸ πρὸς τὴν πατρίδα ὀφειλόμενον καθῆκον καὶ πλουτοῦσα τὴν καρδίαν ἑκάστου ποικίλων ἀρετῶν

Μεγίστη δὲ καὶ βεβαία ἐλπὶς κατέχει πάντας, ὅτι εὐγενὴς ἅμιλλα θέλει καταλάβει τοὺς ἡμετέρους πολίτας πρὸς γενναίαν συνδρομὴν τοῦ ἱεροῦ τούτου καθιδρύματος, διότι οὐχὶ μόνον μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐδιπλασιάσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν, ἀλλὰ καὶ γενικὴ ἐκτίμησις τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἔργου κατέλαβε πάντας, ὁμολογοῦντας μετὰ παρρησίας τὸν προσδευτικὸν αὐτοῦ σκοπόν. Τί ἄλλο τῷ ὄντι ἡδύτερον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸ νὰ μανθάνῃ καὶ ἐν προκεχωρημένῃ ἡλικίᾳ πᾶν ὅ,τι αἱ περιστάσεις κατέστησαν αὐτῷ ἀδύνατον ἐν τῇ νεαρᾷ αὐτοῦ ἡλικίᾳ νὰ σπουδάσῃ; οὕτω λοιπὸν καὶ οἱ ἡμέτεροι συμπολῖται, ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς προόδου κατεχόμενοι, παρευρίσκονται εἰς τὰς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων, ἅτινα μετὰ μεγίστης προθυμίας ἀνεδέχθησαν νὰ διδάσκωσι διάφορα διακεκριμένα μέλη τοῦ Συλλόγου, καταβάλλοντες ἀτρύτους κόπους εἰς τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα ὃν ἐπιβάλλει αὐτοῖς ἥ τε ἐντολὴ τοῦ Συλλόγου καὶ τὸ πρὸς τὴν εὐημερίαν τῆς πατρίδος καθῆκον. Τοιαῦτα τῷ ὄντι γενναῖα ἔργα ἀπαιτεῖ ἡ πατρὶς παρὰ τῶν διεπόντων τὰ κοινὰ πράγματα, ἀπέναντι τῆς ὁποίας θέλουσιν εἶσθαι εἰς βαρεῖαν εὐθύνην, ἀνίσως παραμελῶσι τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἐπιροπῆς των εἰς τὴν προαγωγὴν αὐτῆς. Δημοσιεύων δὲ ταῦτα σήμερον, δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ κινήσω τὸν θαυμασμὸν τῶν ὁμογενῶν πρὸς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον, ἀλλὰ νὰ δείξω πόσον μέλλουσι νὰ προαχθῶσιν αἱ κοινότητες ἐκεῖναι, αἵτινες ἐφρόντισαν νὰ συναφθῶσι διὰ τῆς ἀδελφικῆς ταύτης συμπράξεως ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Διότι θέλει ρυθμισθῇ πρῶτον ἡ τακτικὴ ἀνατροφὴ τῶν τέκνων διὰ τῆς ἐνισχύσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων πρὸς μόρφωσιν χρηστῆς κοινωνίας, αἱ ἐπάρατοι δὲ διχονοιαι δὲν θέλουσιν ἔχει χῶραν πρὸς ἐξάσκησιν τῶν φιλεκδίκων παθῶν, ἅτινά εἰσιν ἡ καιρία πληγὴ ἡ ἐπιφέρουσα τὴν καταστροφὴν ἑκάστου ἔθνους. Ἰδὼν πρὸς τούτοις νὰ ἐπιβαψιλεύηται εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀρτισυστάτου «Συμπνοίας» ἐκ τῶν πέριξ μᾶλλον πεπολιτισμένων Κοινοτήτων ἡ πνευματικὴ αὐτῶν ἀρωγὴ καὶ ἐλπίζων. ὅτι καὶ αὕτη θέλει φανῇ ἀξία τῶν προσδοκιῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἐντολῆς, ἣν ἐπιβάλλει ἡ ἱερὰ αὐτῆς ἀποστολή, εὐελπιστῶ, ὅτι εὐπρόσδεκτος θέλει εἶσθαι ἡ ἀρήγησις αὕτη εἰς τὰς ἐριτίμους στήλας τοῦ «Μέντορος», τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς προαγωγῆς θερμῶς ἀγωνιζομένου, τερπνὴ δὲ τοῖς φίλοις αὐτοῦ ἀναγνώσταις. Δέξασθε κτλ.

Ἐν Ν. Ἐφέσῳ. Δ. Μ. Γ.

ΠΑΛΗ ΜΟΝΟΜΑΧΟΥ ΚΑΙ ΛΕΑΙΝΗΣ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ:

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Εἶχον τεθῇ ἐδώλια ὑπὸ στέγην ἐκ καταπετασμάτων πορφυροῦ χρώματος καὶ συνδεδεμένων πρὸς ἄλληλα μὲ κόμβους μεταξίνους καὶ χρυσοῦς. Ἡ στέγη αὕτη, ἣν ὑποστηρίζουσι στῦλοι κεκαλυμμένοι μὲ ὑφάσματα χρυσοκέντητα, ἐπιχαλάζει ὑπεράνω τῶν θεατῶν εὐρύχωρον σκηνὴν κυκλοτερῆ, τῆς ὁποίας αἱ ἀνταύγειαι ἐβάπτον εἰς ἅλα τὰ πρόσωπα χρῶμα ζωηρὸν ἐν ἐντελεῖ ἁρμονίᾳ μὲ τὴν ζωηρὰν καὶ περιπαθῆ ἔκφρασιν των.

Ἡ κεφαλὴ τῆς κομψοτέρας ἀθλητρίας ὡς ἐκ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

θόλου ἐν τῷ πανθέῳ τοῦ Ἀγρίππα διεχύνετο ἀρθόνως καὶ δὲν ἄφινε νὰ χάσωσι τίποτε οἱ ἔκθαμβοι ὀφθαλμοί. Ἐξήκοντα χιλιάδες θεατῶν εἶχον εὑρεῖ θέσιν· ἑξήκοντα χιλιάδες ἄλλοι πλανώμενοι πέριξ τοῦ περιβόλου ἐζήτουν νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς αὐτόν. Τὸ ἀμφιθέατρον ὡμοίαζε μὲ πλοῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰσέδυσαν τὰ κύματα καὶ τὸ ὁποῖον ἐπλήρωσαν μέχρι τοῦ καταστρώματος, ἐν ᾧ ἄλλα κύματα πλήσσοντα αὐτὸ ἔξωθεν θραύονται μυκώμενα κατ' αὐτοῦ.

Φρικτὸς βρυχηθμός, εἰς ὃν ἀνταπεκρίθησαν αἱ κραυγαὶ τοῦ πλήθους, ἀνήγγειλε τὴν ἄφιξιν λεαίνης τινὸς Νουβικῆς· τὸ θεωρεῖον τοῦ τρομεροῦ ζώου ἠνεῴχθη ἤδη.

Εἷς τινα ἄκραν ἄνθρωπός τις ἦτο κατακεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἄμμου ἡμίγυμνος καὶ ὡσεὶ κοιμώμενος· τόσον ἐφαίνετο ἀμέριμνος δι' ὅ,τι τόσον πολὺ συνεκίνει τὸ πλῆθος· καὶ ἐν ᾧ ἡ λέαινα ὥρμα τῇδε κἀκεῖσε ἐν τῇ κενῇ κονίστρᾳ ἀνυπόμονος διὰ τὸ θῦμα, ἐκεῖνος ἐστηριγμένος ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἐφαίνετο κλείων τοὺς βεβαρυμένους ὀφθαλμούς του, ὡς οἱ θερισταί, οἵτινες κεκμηκότες κατά τινα θερινὴν ἡμέραν, εἶτι κατακεκλιμένοι περιμένοντες τὸν ὕπνον. Ἐν τούτοις πολλαὶ φωναὶ ἐξερχόμεναι ἐκ τῶν ἐδωλίων ἀπήτησαν παρὰ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν ἀγώνων ν' ἀναγκάσῃ τὸ θῦμα νὰ προχωρήσῃ· διότι τὸ ζῶον ἢ δὲν τὸ διέκρινε ποσῶς ἢ τὸ περιεφρόνησε βλέπον αὐτὸ τόσον ἀδιάφορον. Οἱ τεταγμένοι εἰς τὴν κονίστραν ὡπλισμένοι μὲ μακρὰς λόγχας ὑπήκουσαν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ καὶ παρώρμων τὸν μονομάχον διὰ τῆς ἄκρας ὀξείας λόγχης. Μόλις αἰσθανθεὶς οὗτος τὰς προσβολὰς τοῦ σιδήρου, ἀνεγείρεται μὲ φρικτὴν κραυγὴν καὶ δραξάμενος τῆς λόγχης, ἥτις εἶχεν αἱματώσει τὸ δέρμα του, τὴν ἀποσπᾷ εὐκόλως ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς κρατούσης αὐτήν, τὴν συντρίβει εἰς δύο τεμάχια καὶ ῥίπτει τὸ ἓν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐπιμελητοῦ, ὃν ἀνατρέπει· κρατήσας δὲ τὸ ἕτερον τεμάχιον, ὅπερ ἦτο πεποικιλμένον σιδήρῳ, πορεύεται μὲ τὸ ὅπλον τοῦτο κατὰ τοῦ ἀγρίου ἐχθροῦ του.

Ὅτε ἠγέρθη, οἱ θεαταὶ ἠδυνήθησαν νὰ μετρήσωσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου τὴν σκιὰν τὴν σχηματισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κολοσσιαίου ἀναστήματός του, ψιθυρισμὸς δὲ ἐκπλήξεως διέτρεξεν ὅλην τὴν ἀμφιγυρίν. Ὁ λαὸς εὐχαριστήθη, διότι εἶχε κρίνει ἀνταξίους τοὺς δύο ἀντιπάλους. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ μονομάχος προχώρει βραδέως ἐν τῇ κονίστρᾳ, στρεφόμενος ἐνίοτε πρὸς τὸ μέρος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θεωρείου καὶ ἀφίνων νὰ πίπτωσιν οἱ βραχίονές του μὲ εἶδός τι ἀθυμίας, ἢ ἔσκαπτε διὰ τῆς ἄκρας τῆς λόγχης τὴν γῆν, ἣν ἔμελλεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ποτίσῃ μὲ αἷμα. ἐπειδὴ δὲ ἦτο συνήθεια νὰ ἦνε ἄοπλοι οἱ καταδίκοι, ἐκραύγασάν τινες· «Μηδὲν ὅπλον εἰς τὸν θηριομάχον! ὁ θηριομάχος ἄνευ ὅπλου!..» Ἀλλ' αὐτὸς σείων εἰς τὴν χεῖρά του τὸ τεμάχιον, ὅπερ εἶχε φυλάξει, καὶ δεικνύων αὐτὸ εἰς τὸ πλῆθος: «Ἔλθετε νὰ τὸ λάβητε» ἔλεγε, μὲ στόμα συστελλόμενον καὶ μὲ φωνὴν τραχεῖαν καὶ σχεδὸν πνιγομένην ὑπ' ὀργῆς. Τῶν κραυγῶν διπλασιασθεισῶν, ἀνήγειρε τὴν κεφαλήν, προσέβλεψε πρὸς τὴν ἀμφιγυρίν, τῇ ὑπεμειδίασεν ὑπεροπτικῶς καὶ συναρπάσας πάλιν μεταξὺ τῶν χειρῶν του τὸ λείψανον τοῦ ὅπλου, ὅπερ τῷ ἐζήτησαν, ἔρριψε τὰ συντρίμματα κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆς λεαίνης. Τοῦτο ἦτο τρόπον τινὰ ἡ πρόκλησίς του.

Ἡ λέαινα αἰσθανθεῖσα ἑαυτὴν προσβληθεῖσαν ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἰδοῦσα τὸν ἀντίπαλόν της, ὀρθιον ἐν τῷ μέσῳ τῆς κονίστρας διὰ ἑνὸς πηδήματος ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ μονομάχος ἀπέφυγε κλίνας, καὶ ἡ λέαινα βρυχωμένη ἔμελλε νὰ πέσῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Ὁ μονομάχος ἀνηγέρθη καὶ τρὶς ἠπάτησε διὰ τῶν αὐτῶν κινημάτων τὸν μανιώδη ἐχθρόν του. Ἐπὶ τέλους ἡ λέαινα προσῆλθε προσεκτικῶς μὲ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας, οὐρὰν ὀρθίαν καὶ γλῶσσαν ἤδη αἱματωμένην, δεικνύουσα τοὺς ὀδόντας καὶ προεκτείνουσα τὸ ῥύγχος· ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ὁ μονομάχος, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ λέαινα ἔμελλε νὰ τὸν ἁρπάσῃ, τὴν ὑπερεπήδησε δι' ἑνὸς ἅλματος ἐπευφημούντων τῶν θεατῶν, ὧν ἐδέσποζεν ἐντελῶς ἡ ἐκ τῆς πάλης ταύτης συγκίνησις.

Ἐπὶ τέλους ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ κατεπόνησεν οὗτος τὸν μανιώδη ἐχθρόν του, μᾶλλον ἀπηυδημένος ἐκ τῶν ἐνθαρρύνσεων, τὰς ὁποίας ἐφαίνετο ὅτι τῷ ἐδίδε τὸ πλῆθος, παρὰ ἀπὸ τὴν βραδύτητα τῆς πάλης, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἐφάνη τόσον ἄνισος, ἠθύνθη τὴν λέαιναν ὅλως ἀσθμαίνουσαν νὰ τρέχῃ κατ' αὐτοῦ μὲ βρυχηθμοὺς χαρᾶς. Ταὐτοχρόνως κραυγὴ φρίκης ἐξῆλθεν ἐξ ὅλων τῶν ἐδωλίων, ὅτε αὕτη ἀναρθωθεῖσα ἐπὶ τῶν ποδῶν της ἐπέθεσε τοὺς ὄνυχάς της ἐπὶ τῶν γυμνῶν ὤμων τοῦ μονομάχου καὶ προέτεινε τὸ ἀνοικτὸν στόμα της διὰ νὰ τὸν καταβροχθίσῃ· ἀλλ' οὗτος ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ δραξάμενος διὰ τῶν δύο νευρωδῶν χειρῶν του τοῦ αὐχένος τοῦ ζώου, τὸν ἔσφιγξε μὲ τόσην δύναμιν, ὥστε ἡ λέαινα μὴ δυναμένη ν' ἀπαλλαχθῇ ἀνήγειρεν ὀρμητικῶς τὸ ῥύγχος, ὅπως εἰσαχθῇ εἰς τοὺς πνεύμονάς της ὀλίγος ἀήρ, σύντονος τὴν δίοδον ἔκλειον αἱ χεῖρες τοῦ μονομάχου ὡς λαβὶς σιδηρουργοῦ.

Ἐντούτοις ὁ μονομάχος, ὅστις ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἐξαντλούμενον ὑπὸ τοὺς προσκεκολλημένους ὄνυχας τοῦ θηρίου, ἐβάσταζε σίασε τὰς προσπαθείας του διὰ νὰ τελειώσῃ ταχύτερον, διότι ἡ πάλη παρατεινομένη ἔμελλε νὰ τῷ ἀποβῇ ὀλεθρία. Ὀρθώθεὶς λοιπὸν ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ ἀφεθεὶς νὰ πέσῃ μὲ ὅλον τὸ βάρος του ἐπὶ τοῦ ἐχθροῦ, οὗτινος αἱ ἰγνύες (ἄντζαι) ἐκάμφθησαν ὑπὸ τὸ βάρος, συνέτριψε τὰ πλευρὰ τοῦ ζώου, ὅπερ ἐξεβαλεν ἐκ τοῦ κατακαπεχθέντος στήθους του ἦχον τινά, ὅστις ἐπὶ πολὺ ἐξῆκχε ἐκ τοῦ συνεσφιγμένου λαιμοῦ του μὲ κροῦνους αἵματος καὶ ἀφροῦ. Ἀνεγερθεὶς τότε αἴρνης καὶ ἀπαλλάττων τοὺς ὤμους του, ὧν ἦν σπάραγμα ἦτο προσκεκολλημένον εἰς τοὺς αἱματοφύρτους ὄνυχας τοῦ ζώου, ἔθεσε τὰ γόνατά του ἐπὶ τῶν ἀσπαιρόντων πλευρῶν του καὶ, σφίγγων αὐτὸ μὲ δύναμιν διπλασιασθεῖσαν ὑπὸ τῆς νίκης, εἶδε τοὺς μυῶνάς του σκληρυνθέντας, τὴν κεφαλὴν ἀναρθωθεῖσαν καὶ ἐπαναπεσοῦσαν ἐπὶ τῆς ἄμμου, τὸ στόμα ἡμιάνοικτον καὶ βρυπωμένον ἀπὸ σίελον, τρὶς ὀδόντας συνεσφιγμένους καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσβεσμένους. Γενικὴ ἐπευφημία ἠκούσθη τότε· ὁ μονομάχος, οὗτινος ὁ θρίαμβος εἶχεν ἀναζωογονήσει τὰς δυνάμεις, ὠρθώθη καὶ, δραξάμενος τοῦ τερατώδους πτώματος, ἔρριψεν αὐτὸ μακρόθεν ὡς σημεῖον σεβασμοῦ ὑπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν θεωρεῖον.

Ι. Ιωσηφίδης.

Δημοσιευτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...σφώνησις τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἐφέσου ΚΥΡΙῼ ΚΥΡΙῼ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛῼ.

Ἐπὶ δύο ἀναβάντος ἱερῶν ἁγίων θρόνων
διαρκῶς αἱ ἀρεταί του ἔλαμπον πρὸ τόσων χρόνων.
Μ'ἅπαντα ἤδη εἰς τὸ πλῆθος νὰ κηρύξῃ τῆς Ἀσίας:
ἔπρεπεν ἡμῖν τοιοῦτος ὁδηγὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ πρὸ τῆς ἐλεύσεώς Σου δὲν ἐτάλπιζεν ἀκόμα
εἰς τὰ ὦτά μας τοιαῦτα φήμης ἀδεκάστου στόμα;
Ἤρχεσο, καὶ ἰδοὺ πόλεις πρὸς ὑποδοχήν Σου τόσαι
ἔσπευδον.. Ἦλθες· Θεέ μου, πῶς ἠγάλλοντο σκιρτῶσαι!

Καὶ μακρόθεν ἠσθανόμην τῆς χαρᾶς των τὰς ἐκρήξεις
καὶ τοῦ σεβασμοῦ των πρός Σε ἐθεώρουν τὰς ἐνδείξεις.
Ἔρρεε διὰ τοῦ πλήθους χαμοσύνων ὠδῶν ἦχος·
τὸ κῆλόγειες, καὶ ἐκεῖνο Σὲ κηλόγει ἐνδομύχως.

Ἐν τοιαύτῃ συγκινήσει ὁλοκλήρου ψυχῶν κόσμου
κατεθέλχθην· εἰς ἐκστάσεις ἔπιπτεν ὁ λογισμός μου.
Μὲ ἐμάγευον ἐλπίδες.... καὶ κοινῆς προόδου μόνη
ἡ τερψίθυμος ἰδέα τὴν καρδίαν μου ἐδόνει.

Φίλη Μοῦσα, εἶπον, ἦλθε φερωνύμως ἀναγγέλλων
ἀγαθὸν ὁ Ποιμενάρχης τῆς πατρίδος μας τὸ μέλλον.
Τοῦ μεγάλου Διὸς κόρη εὐγενής, μὲ ἕν σου νεῦμα
δύναμιν καὶ θάρρος δόσε 'ς τὸ ἀδύνατόν μου πνεῦμα.

Ἂς ἀγάλλεται, ἂς παίζῃ καὶ αὐτὸ ὡς τόσα ἄλλα,
τὰ ὁποῖα πίνουν τώρα τῆς ἐλευθερίας γάλα.
Καὶ φωνή τις: «Βλέπω μ' εἶπε, τρία φλογισμένα πάθη
συγκινοῦν καὶ συνταράττουν τῇ καρδίᾳ σου τὰ βάθη.

Κ' εἶν' ὁ ἔρως τῆς θρησκείας, τῆς τῶν ἀρετῶν κρηπίδος,
Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ ἔθνος, ἡ' ἀγάπη τῆς πατρίδος.
Ἀκολούθησον τὸ ρεῦμα τῶν ξηρῶν σου τούτων σπίχων,
Ἔνθα ἰδιοτελείας δὲν ἀκούω τινὰ ἦχον.

Εἰς τὴν γλῶσσάν σου μὴ φέρῃς τῶν κολάκων τοὺς ἐπαίνους
ὁ ἀπόγονος ἐκείνου τοῦ ὑπερηράνου γένους.
Θαρρῶν πρόβαινε! εἰς τούτους τοὺς κρισιμωτάτους χρόνους
νὰ ἐκθέσῃς τῆς ψυχῆς σου τοὺς κρυφιωτάτους πόνους.»

Μὴ ἐρυθριᾷς· τὸ τέκνον εἰς τὸ ὄμμα τῆς μητρός του
ὅταν δείχνῃ τὰς πληγάς του, κηλιδοῦται ἡ αἰδώς του;»
Ποιμενάρχα! οὕτω, βλέπεις, θεία τις φωνὴ μ' ἐλάλει
Καὶ νὰ φέρω πρός Σε ταύτην τὴν προσφώνησιν μ' ἐκάλει.

Τοῦ πολυπληθοῦς λαοῦ Σου πρόσωπόν τι ἄγνωστόν Σου
εἶμαι· ἄφες μου τὸ σέβας νὰ ριφθῇ πρὸ τῶν ποδῶν Σου
Καὶ προσδέχου ἐξ ἀνθέων τῶν ἀθώων μου δεσμίδα
ὡς ἐκ ῥόδου τὴν ἀθῶαν δρόσου πρωϊνῆς ρανίδα.

Θεῖε Πάτερ! πέντε χρόνους τὸ νεανικόν μου ὄμμα
δὲν ἀπέστρεψα οἰκτείρων τὸ τῆς Αἰολίδος χῶμα,
Μικρός, ἔλεγα, τὰ κάλλη τῆς πατρίδος μου θὰ ψάλω
καὶ εἰς τοὺς υἱούς της ἔφος ἀνδρωθείς ποτε θὰ βάλω.

Ὢ! ποσάκις ἐπεστρέφθην τώρα τοὺς πλησίον τόπους
γίγαντας νομίζων ὅλους θεσπρέπτους τοὺς ἀνθρώπους
Ἀλλ' ὢ ὀλίψις! εἰς τὰς πρώτας τῶν Ἑλλήνων κατοικίας
περιέρχεται τὸ τέρας τῆς βαρβάρου ἀμαθείας·

Καὶ φυσῶν εἰς πᾶν του βῆμα μίαν του πνοὴν δυσώδη,
χρίει τῶν πιστῶν τὰς ὄψεις μὲ χρῖσιν ἀνδραποδώδη.
Ὢ πικρία! εἰς τὰ θεῖα τοῦ Ὑψίστου μας τεμένη
εἶδον ἀνθρωπίσκων πλῆθος νὰ ἐμβαίνῃ, νὰ ἐκβαίνῃ.

Τινὲς τούτων ἐκφυγόντες τὸν τῆς ἀμαθείας ζόφον
ὁμιλοῦν ζοφώδη γλῶσσαν τοῦ χοροῦ τῶν φαντασμάτων,
Καὶ τὰς ῥήσεις τοῦ Θεοῦ μου τοῦ μεγάλου καὶ ἀπείρου
σχολιάζουσα μὲ λέξεις τοῦ Ρενὰν καὶ τοῦ Καίρου!

Τινὲς ἄλλοι τὸν μανδύαν τῆς ἀγνοίας ἐνδυμένοι
προσκυνοῦσιν ἐξελθόντες τὰ ἀλλότρια τεμένη ...!
Ἡ γυμνόποδες ὀπίσω Σκυθικῆς τινος σημαίας
ἕρπουσι, τῆς γενεᾶς των ἀναξίως τῆς ἀρχαίας!

Βεβηλότητας ποσάκις ἐθεώρουν, ἠκροώμην
καὶ μετ' ἄλγους ἀμυθήτου σύννους διελογιζόμην,
Ἂν γεννᾷ δικαιοσύνην ἡ δικαία ἐξουσία,
Μὲ τοὺς πατρικούς της νόμους ἂν ὀρθοῦται ἡ θρησκεία.

Ἡ παράφορος ἠρώτων τὰ ψυχρὰ αὐτὰ ἐβάρη
«τῆς Θεότητός σας ζώσης πῶς ἀνοίγονται οἱ τάφοι;
Τοῦ Χριστοῦ τὸ θεῖον φέρων εὐαγγέλιον εἰς χεῖρας
τίς θὰ μᾶς ἀνοίξῃ τώρα τὰς τοῦ Παραδείσου θύρας;

Καὶ τὴν ἔκτασιν εὐρύνων τῶν τῆς ἠθικῆς ὁρίων
τίς θὰ λάμψῃ ἐπὶ θρόνων Χρυσοστόμων, Γρηγορίων;»
Ἔπασχον τοιαῦτα ἕως τὴν ἐγκύκλιόν Σου εἶδον,
ὦ πατρήγορέν μου ἄστρον, ἄστρον γλυκερῶν ἐλπίδων·

Ναί, τοὺς μαγικούς της λόγους ἔνθους ἤκουσα· τὴν εἶδα,
καὶ ἐν δάκρυ μου τὴν πρώτην αὐτῆς ἔδρεξε σελίδα.
» Ἀκέ! ἔγραφε, τὸν θρόνον ἀναβὰς μὲ τόμους θείους
» Ἔρχομαι καθοδηγῶν σε εἰς λιμένας σωτηρίους.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

» Λαέ! σώζουσι τὰ ἔθνη ἡ ἀγάπη, ἡ θρησκεία·
» τὰ φωτίζει, τὰ προάγει ἡ θεϊκὴ φιλοσοφία.
» Ρίψε σπέρματα τοιαῦτα εἰς τῶν τέκνων τὰς καρδίας,
» καὶ βλαστήσει νέον ἔθνος μέγα τῆς μικρᾶς Ἀσίας.

» Ναί, ἡ δόξα σας, ὦ τέκνα, θὰ ἐκπλήξῃ κόσμον ὅλον,
» θὰ φωτίσῃ, θὰ λαμπρύνῃ τὸν οὐρανὸν σας θόλον.
Ἔσπειρας τοὺς λόγους τούτους τοὺς μεγαλοψύχους μόλις;
ἀπὸ ἄκρων ἕως ἄκρων συνεκίνησας τὰς πόλεις,

Καὶ ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρων τῆς πιστῆς Σου παροικίας
εὗρες θρόνους σου ἁπάσας τὰς αἰσθητικὰς καρδίας·
Ἀντεφώνει δὲ τοιαῦτα τὸ Χριστώνυμόν Σου πλῆθος
μὲ τὸ ἄδολόν του στόμα, μὲ τὸ ἄδολόν του ἦθος.

» Πάτερ! ἰδοὺ πίστιν πνέων, εἰς τὰ γόνατά Σου πίπτω·
» τὴν ψυχήν μου καὶ τὸ μέλλον εἰς τὸν τράχηλόν Σου ρίπτω.
» Τίς δὲν σέβει ἐναρέτους, εὐσεβεῖς ἱεροφάντας;
» λίβανον ποῖος δὲν καίει εἰς αὐτῶν τοὺς ἀνδριάντας; »

Ὦ! φερόμενος εἰς ὕψος οὐρανίου πολιτείας
φέρε καὶ ὑμᾶς εἰς φάος ἀληθείας καὶ σοφίας,
Καὶ ὑψούμενος ἐπάνω παντὸς ἄλλου ἱεράρχου
ὑψονέ μας εἰς τὸν θρόνον τοῦ μεγάλου μας μοναρχου!

Ἐγὼ δέ, χαρᾶς κ' ἐλπίδος ἀνεκφράστου ὅλος γέμων,
Γενεὰ ἐπερχομένη! ἔκραξα, εἶσαι εὐδαίμων!
Γενεὰ ἐξερχομένη ἐκ τῶν θόλων τῶν σχολείων,
τοῦ λαμπροῦ ὁρίζοντός σου προορῶ τὸ μεγαλεῖον.

Σεμνυνόμενος ὡς τότε, τὴν συγκίνησίν μου φέρω
ἔτι ζωηρὰν ἀκμαίαν καὶ ἐνθουσιῶ καὶ χαίρω,
Ἀναγράφων ποῖον δόγμα ἕφερον οἱ ἄλλοι στίχοι·
» Λαέ! σέβων τὴν ἀρχήν σου ἀναπαύου καὶ εὐτύχει! »

Εὖγε! τοῦ Εὐαγγελίου κρούων μέλος εἰρηναῖον
εἰς εἰρηνικοὺς λειμῶνας φέρεις ποίμνιον γενναῖον;
Ἂς δεχθῇ νὰ μὲ ἀκούσῃ ἡ ἁγία κορυφή Σου.
Ἀσκεπὴς καὶ ὑποκάτω τῆς παλάμης τῆς σεπτῆς Σου,

Γόνυ κλίνω εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ μας τὴν ἁγίαν
καὶ ἀρχὴν φιλῶ καὶ σέβω πατρικὴν δικαίαν μίαν,
Οὖσαν ἅλας εἰς τὰς τύχας τῆς πατρίδος τὰς μεγάλας·
πλὴν ἐγὼ πρέπει νὰ γίνω μωρανθείσης ταύτης ἅλας;

Μέλος ἄκαιρον! σ' ἀφίνω· τῆς ἀγαπητῆς μου λύρας
μία τις χορδὴ ἐρράγη εἰς τὰς ἀσθενεῖς μου χεῖρας.

. . . . . .

Πλάστα μου! ὁ τὴν μεγάλην μηχανὴν τοῦ κόσμου ἐφεύρ
καὶ εἰς ὕδατος σταγόνα ζῶα ἀφανῆ ἐκτρέφων,
Ὁ τῷ νεύματί Σου μόνῳ θέσας αἰωνίους νόμους
εἰς ἀπείρους τῆς αὐλῆς σου γίγαντας σταδιοδρόμους

Ὕψιστε! ὑγρὸν ἐν ὅσῳ ἔχουσι τὰ ὄμματά μου,
πρὸς Σὲ πάντοτε θὰ φέρω τὰ ἀγνὰ αἰσθήματά μου·
Τὴν πανσθενουργόν Σου χεῖρα καὶ θαυμάζω καὶ λατρεύω.
Ἄκουσόν με! ἡ πατρίς μου... Πάτερ σὲ καθ[ικετεύω].

Ἡ ἀνάπλασις τοῦ γένους.... καὶ αὐτὸ τὸ θρήσκευμά μ[ου]
Χριστέ! ἴδε, τρέχουν, πίπτουν τὰ φλογώδη δάκρυά μ[ου].
Ναί! ὁ τῆς ψυχῆς μου ὅλος θησαυρὸς προστάτην ἕνα
φύλακά του ἕνα ἔχει τῆς Ἐφέσου τὸν Ποιμένα.

Ἔτη ὄλβια εἰς τοῦτον χάρισαι τὸν θυηπόλον
πρὸς οἰκοδομὴν καὶ κόσμον τῶν Χριστιανῶν σου ὅλων,
Ὅπως εἰς ἐπίγνωσίν Σου ἀνενδότως μᾶς προάγῃ
καὶ ἐν φόβῳ Σου μᾶς σύρῃ εἰς τοῦ βίου τὰ πελάγη.

Τὰς λαμπρὰς ἐπαγγελίας καὶ τὰς πατρικὰς εὐχάς του
ὦ! ἂν ἴδω πληρουμένας, ὦ χαρᾶς πηγὴ ἀῤῥάστου!
Ψάλτης τοῦ θερμοῦ του ζήλου τοῦ ζῆν εἴθε νὰ μὴ π[αύσω]
πρὶν τὸν λίβανόν μου ὅλον ἐπὶ τοῦ βωμοῦ του κα[ύσω].

Ἂν δὲ διὰ τὰς βουλάς Σου, Πλάστα, τὰς μυστηριωδ[εῖς]
μὲ καλύψῃ τοῦ θανάτου ἡ σκιὰ ἡ ἐρεβώδης,
Πρὶν ἢ φθάσω νὰ κροτήσω τὴν νεανικήν μου λύραν,
φαιδρὸς ἔρχομαι, δὲν κλαίω τὴν ἐποίκτιστόν μου μοῖρ[αν].

Δὲν λυποῦμαι καὶ ἂν ὄντων ἀσθενῶν ὠρφανισμένων
πρὸς τὴν γῆν δεσμὸς μὲ σύρει ἐκ καρδίας δεδεμένον.
Μόνον ὅταν τῶν ἀστέρων ἀναβῶ τὴν πρώτην σφαῖραν,
Ἄφες με νὰ μέλψω τότε τὴν ᾠδήν μου τὴν ὑστέραν.

ΑΓΑΘΩΝ Ν. ΛΟΥΚΙΔΗΣ.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ (*)

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 96.)

41.—Ὁπόταν γέρων συμβουλεύῃ γέροντα, θησαυρὸς πρ[ὸς]
τίθεται ἐπὶ θησαυροῦ (Μένανδρος.)

42.—Σέβου τὰς πολιὰς τρίχας τὰς περικυκλούσας τοὺς
γερόντων κροτάφους. (Φωκυλίδης.)

(*) Τὰ ἀνατολικὰ ἀποφθέγματα καὶ τὰ τοιαῦτα παρεφράσθησαν ἐκ
Γαλλικοῦ καὶ Ἀγγλικοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν γλώσσης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

43. — Ἐὰν, καθ'ἣν στιγμὴν ἡ χεὶρ σου τρέφει, τὸ στόμα σου ὁλοτρημῇ, εἶνε τὸ αὐτό, ὡς νὰ χέῃς ἐπὶ Ἀττικοῦ μέλιτος ἀψίνθιον. (Μένανδρος.)

44. — Ἐν τῇ καρδίᾳ του πρέπει τις ν' ἀποκτήσῃ τὸν φίλον· εὐκόλως ἀπέρχεται πλέον ἐκεῖθεν· τὸν φίλον, ὃν ποθεῖ τις, δύναται καθημερινῶς νὰ βλέπῃ. (Σενέκας.)

45. — Ποία ἐστὶν ἡ φύσις τῆς Θεότητος; διάνοια, ἐπιστήμη, πρόσταγή, λογικόν. Ἐκ τούτου λοιπὸν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς, ποία ἐστὶν ἡ φύσις τοῦ ἀληθοῦς σου αὐτοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ μόνον ἐν τῇ θεότητι ὑπάρχοντος. (Ἐπίκτητος.)

46. — Ἐπεβιβάσθης, ἔπλευσας, ἀρίχθης! Ἔξελθε τοῦ πλοίου! Ἔδει σον νὰ ὑπόκησαι εἰς ἀγγεῖον! Πρέπει ποτὲ τὸ προωρισμένον ὡς βουλεῖαν νὰ ἄρχῃ; εἶσαι πνεῦμα καὶ εὐφυία, τὸ ἐπίλοιπον ἄφθορος καὶ φθορά. (Μάρκος Αὐρήλιος.)

47. — Ὁ καλῶς ἀνατεθραμμένος νέος ὁμοιάζει μὲ ἄπεφθον χρώματον κυκλοφοροῦντα καθ' ὅλας τὰς χώρας. Ὁ δὲ ἀχρεῖος μὲ ῥύπωμα δερμάτινον μὴ κυκλοφοροῦν παρὰ τοῖς ξένοις. (Ἀραβικόν.)

48. — Ἡ ζωὴ εἶνε εἶδος μέθης· ἡ ἡδονὴ παρέρχεται, ἡ κεφαλαλγία μένει. (Περσικ.)

49. — Μὴ ἀφαίρει συγχρόνως πάντα τὰ στρουθία ἐκ τῆς φωλεᾶς. Ἄφες ἐν αὐτῇ τὴν μητέρα αὐτῶν, ἐὰν θέλῃς καὶ ἄλλα κατὰ τὴν προσεχῆ ὥραν τοῦ ἔτους στρουθία ν' ἀποκτήσῃς (Φωκυλίδης).

50. — Ἡ τοῦ γεωργοῦ ζωὴ εἶνε εὐτυχής, καθότι ἡ ἐλπὶς παρέρχεται πάντοτε τῇ ζημίᾳ. (Μένανδρος.)

51. — Ἡ ἐλεημοσύνη ἐστὶ τὸ ἄλας τοῦ πλούτου· ἄνευ τοῦ προφυλακτικοῦ τούτου φθείρεται (Περσικόν).

52. — Ἡ ζωὴ εἶνε πῦρ· ἄρχεται ἀπὸ καπνοῦ καὶ λήγει εἰς τέφραν. (Ἀραβικόν.)

53. — Ἡ τοῦ ἀνθρώπου ζωὴ εἶνε δέλτος, ἐν ᾗ δέον νὰ καταγράφωνται καλαὶ μόνον πράξεις. (Ἀραβικόν.)

54. — Ἡ τοῦ ὀρυζίου ἐλεημοσύνη εἶνε ἀσυγκρίτως τῷ λόγῳ ἡ ἀνταλλαπτικωτέρα, ἀλλ'ἡ τῶν λόγων ἡδύτης ὑπερβαίνει αὐτήν. (Ἰνδ.)

55. — Οὐαὶ εἰς τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, οὗ οἱ νέοι ἔχουσιν ἦθη γερόντων κακίας, οἱ δὲ γέροντες διατηροῦσιν ἔτι σφάλματα νέων. (Περσικόν.)

56. — Τὸ μυστικόν σου εἶνε δοῦλόν σου, ἐὰν τὸ δεσμεύῃς διὰ τῆς σιωπῆς· γίνεσαι δὲ δοῦλος σὺ αὐτοῦ, ἐὰν τὸ κηρύξῃς. (Ἀραβικόν.)

57. — Συγχώρησον τὸν κακοποιοῦντά σε ἄνθρωπον καὶ ὁμοίασον μὲ τὸ δένδρον τοῦ σανδάλου,(*) τὸ μεταδίδον τὴν ἀρωματικὴν αὐτοῦ εὐωδίαν καὶ εἰς τὸν κατακερματίζοντα αὐτὸ πέλεκυν. (Ἰνδικόν.)

58. — Ὁ πλοῦτος ὁμοιάζει μὲ κλίμακα· ὅσας βαθμίδας ἀναβαίνεις, τοσαύτας ὀφείλεις καὶ νὰ καταβῇς. Μὴ ἐμπιστεύου λοιπὸν εἰς ἕνα τοιοῦτον ἀπατεῶνα, ὅστις σὲ ὑψοῖ μόνον ὅπως καλλίτερον σὲ κατακρημνίσῃ. (Περσικόν.)

59. — Ὁ πλοῦτος ὁμοιάζει μὲ ὄφιν, ὃν ἔμπειρός τις μάγος δύναται νὰ συλλάβῃ ἐκ τῆς οὐρᾶς, χωρὶς ποσῶς νὰ αὐτοῦ νὰ δηχθῇ. Ἀλλὰ συσπειρᾶται καὶ δάκνει θανασίμως τὸν μαγοῦντα τὴν τέχνην τοῦ χειροτεύειν αὐτόν. (Κλήμης Ἀλεξανδρεύς.)

60. — Εἷς τινας χεῖρας ἡ ἐπιστήμη εἶνε σκῆπτρον, καὶ εἷς τινας ἁπλῆ ῥάβδος. (Montaigne)

61. Ἡ φιλία ἔχει τοὺς βραχίονας ἀρκούντως μακρούς, ὅπως στηρίζηται καὶ ἑνόηται ἐκ τῆς μιᾶς ἄκρας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς ἄλλης. (Ὁ αὐτός.)

62. — Αἱ πλεῖσται τῶν δυστυχιῶν ἡμῶν ἀριθμοῦνται τάχιστα καὶ τοῦτο διότι διανύομεν ἡμεῖς τὸ ἥμισυ τῆς πρὸς αὐτὰς ὁδοῦ. (De Levis.)

63. — Ὅμοιοι μὲ πλοῖον, ὅπερ ὁ ναυηγὸς ἤθελε διευθύνει ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν ἄστρων, οἱ λαοὶ ἀπώλεσαν τὸν δρόμον των. Θὰ ἐπανεύρωσι δ' αὐτὸν θεωροῦντες μόνον τὸν οὐρανόν. (La Mennais.)

64. — Ἡ προσευχὴ εἶνε ὁ ὕστατος δεσμὸς ὁ προσκολλῶν ἡμᾶς τῷ οὐρανῷ. Θλασθέντος καὶ τούτου, ὁ Ἅδης ἀνοίγει πάραυτα τὸν βόθρον αὐτοῦ καὶ δέχεται τὸ νέον του θῦμα. (Ὁ αὐτός.)

65. — Ὁ κόσμος οὗτος εἶνε σκηνή. Εἶνε ξενών, ἐν ᾧ διανυκτερεύουσιν οἱ ὁδῖται. Ὁ ἀμελῶν νὰ προμηθευθῇ τῶν ἀναγκαιούντων αὐτῷ διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ὁδοῦ εἶναι ἄφρων. (Τουρκ.)

66. — Πλεῖστοι κόκκοι θυμιάματος προωρισμένοι εἰσὶν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ νὰ καῶσι βωμοῦ. Ἀλλ' ἐὰν ὁ εἷς πίπτῃ ταχύτερον καὶ ὁ ἄλλος βραδύτερον, οὐδόλως ἡμῖν διαφέρει. (Μάρκος Αὐρήλιος.)

67. — Ἡ ζωὴ εἶνε χιών τις ἐκτεθειμένη ὑπὸ τὴν ἐπίρροιαν θερινοῦ ἡλίου. Μία στιγμὴ καὶ διαλύεται. Καὶ ἐντοσούτῳ παραδίδεσαι εἰς τοιαύτην ἀταραξίαν.!! Δυστυχὴς ὁ μὴ προπαρασκευαζόμενος δι' ἀδοιπορίαν! Ἤδη τὸ τύμπανον τῆς ἀναχωρήσεως ἠχεῖ εἰς τὸ οὖς του, καὶ ὅμως οὐδὲ τὴν ἀναχώρησίν του ἐσκέφθη ὁ ἄφρων. (Περσικόν.)

68. — Ποῦ κρημνίζεται τὸ πλῆθος αὐτό; Νέοι καὶ γέροντες, πλούσιοι καὶ πένητες συνωθοῦνται, ἀναμίγνυνται, συγχέονται.... ἀόρατός τις χεὶρ ὠθεῖ αὐτοὺς διὰ στενῆς ἀτραποῦ πρὸς πύλην τινα, ἣν σπεύδουσι νὰ κρούσωσι.... Πέραν ταύτης τί εὑρίσκεται; πάραυτα θέλουσι τὸ μάθει, νῦν δὲν ἔχουσι καιρὸν περὶ αὐτοῦ νὰ σκεφθῶσι. (La Mennais.)

Θ. Χ. Μοσκόπουλος.

(*) Ξύλον Ἰνδικὸν χρησιμεῦον εἰς βαφήν.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ', Τεῦχος ΜΓ').

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

ΕΠΙ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ.

(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 172).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀπὸ ἑνὸς ἤδη μηνὸς ὁ Ἰωάννης Πατχάλης ἦτο πρωτεύων ὑπηρέτης τοῦ εὐαγγελέως τῆς Σεβίλλης, καὶ καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

τον μία μόνον δολοφονία εἶχε πραχθῆ, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ αὐτουργὸς δὸν Ἰωάννης Ναλδέρδος ἐκρατήθη ὡς ὕποπτος τὴν ἐπαύριον. Ἀποδειχθείσης δὲ τῆς ἐνοχῆς του δι' ἀναμφισβητήτων μαρτυριῶν, ὁ κατάδικος ἐζήτησεν ἀλλ' εἰς μάτην χάριν· ὁ πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως τὸν εἶχε καταδικάσει εἰς θάνατον μ' ὅλον τὸ μέγα του ὄνομα καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῆς οἰκογενείας του. Ὁ βασιλεὺς δὸν Πέτρος ἀρῆκεν ἐλευθέραν τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης, ὁ δὲ κατάδικος ἐθανατώθη ἄνευ τῆς ἐλαχίστης χάριτος. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἐπροξένησε μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τὰ πνεύματα ὅλων καὶ κατέδειξεν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας τὸ ἀδιάφθορον καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ νέου δικαστοῦ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ πρῶτον μέτρον, ὅπερ ἔλαβεν ὁ πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως, ὑπῆρξε ν' ἀποπέμψῃ τῆς ὑπηρεσίας τὰ τρία τέταρτα καὶ πλείονας ἔτι τῶν ὑπαλλήλων τοῦ προκατόχου του, οἵτινες πλὴν τοῦ μισθοῦ, ὃν τινα ἐχορήγει πρὸς αὐτοὺς ἡ ἐξουσία, ἐλάμβανον καὶ ἄλλα ἀβρότερα ἀπὸ τοὺς μεγιστᾶνας, θέλοντας νὰ ἔχωσιν αὐτοὺς τυφλὰ ὄργανα τῆς ἀκολασίας των καὶ τοῦ φιλεκδίκου χαρακτῆρός των. Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἀντικατέστησε τοὺς ὑπαλλήλους τούτους δι' ἄλλων τιμίων καί, ὀργανίσας σῶμα ὀρεινὸν ἐκ τριακοσίων ἢ τετρακοσίων ἀνθρώπων, τὸ διεμοίραζε καθ' ἑκάστην ἑσπέραν εἰς νυκτερινοὺς περιπάτους, οἵτινες, ἅμα σημαινομένης τῆς ἐννάτης, διέτρεχον πανταχόθεν τὰς ὁδοὺς τῆς Σιβιλλίας. Αὐτοὶ δὲ καὶ οἱ ἐπιτηρηταί των, σταθμεύοντες εἰς τὰς ἐρημοτέρας ὁδοὺς καὶ εἰς τὰς μᾶλλον συχναζομένας πλατείας, εἶχον ρητὴν διαταγὴν νὰ μὴ συγχωρῶσιν εἰς μηδένα νὰ μένῃ εἰς τὰ κοιλώματα τῶν θυρῶν ἢ εἰς τὰς κιγκλίδας τῶν παραθύρων. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἦτο ἐπίπονος· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐπληρόνοντο ἀφειδῶς, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ μισθοῦ του, μισθοῦ σημαντικοῦ, ὁ πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως δὲν ἐλάμβανεν εἰμὴ τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον αὐτῷ διὰ νὰ ζήσῃ, διὰ τοῦ περισσεύματος ἐπήρκει εἰς τὰ τυχαῖα ἔξοδα καὶ ἠύξανε τὸν μισθὸν τῶν ὑπαλλήλων του, ὅσῳ ἐνόμιζεν ἀναγκαῖον.

Εἴπομεν λοιπόν, ὅτι πρὸ δεκαπέντε ἢ δώδεκα ἡμερῶν, μ' ὅλας τὰς νυκτερινὰς συνηθείας τῆς πρωτευούσης τῆς Ἀνδαλουσίας, τὸ παραμικρὸν δὲν εἶχε πραχθῆ εἰς τὰς ὁδούς της, ἐκτὸς μικρῶν τινων κλοπῶν, τῶν ὁποίων ἐν τούτοις οἱ αὐτουργοὶ ἐτιμωρήθησαν συμφώνως μὲ τὸν νόμον· ἀλλ' ἐν καιρῷ ζοφερωτάτης τινὸς νυκτὸς ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος, εἷς τῶν νυκτερινῶν φυλάκων, εἰς ὃν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης εἶχεν ἄκραν ἐμπιστοσύνην, εἶδεν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν εἰς ὕποπτον καὶ παράμερόν τινα ὁδὸν ἄνθρωπον κεκαλυμμένον μὲ τὸ ἐπανωφόριόν του. Φθὰς εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐστάθη ἐπὶ μικρὸν ἔμπροσθεν παραθύρου τινός, ἐκτύπησε τρὶς τὰς χεῖρας, ἠκροάσθη ἂν τῷ ἀπεκρίθησαν καί, ἰδὼν ὅτι τὰ πάντα ἠρέμουν, ἐσυλλογίσθη βεβαίως, ὅτι ἐκεῖνος ἢ ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐκάλει δὲν ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν θέσιν της, καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας. Ἕως τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὐδὲν ἐγένετο ἐναντίον τῆς τάξεως, ὁ περιπατῶν δὲν ἵστατο σταθερῶς εἰς ἓν μέρος, διότι ὑπήγαινε καὶ ἤρχετο ἀπὸ τὴν μίαν ἄκραν τοῦ ἐμπροσθίου μέρους τῆς οἰκίας ἕως εἰς τὴν ἄλλην. Καὶ ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος λοιπόν, ἐπειδὴ εἰς τὰ χρέη τῆς φυλακῆς του, εἶδεν ὅτι αἱ δοθεῖσαι διαταγαὶ δὲν εἶχον παραβιασθῆ.

Ἐν τοσούτῳ, στιγμῶν τινων παρελθουσῶν, ὁ ἄγνωστος ἐφ[ά]νη ὅτι ἐβαρύνθη νὰ περιμένῃ, ἐστάθη ἐκ νέου ἀπέναντι τοῦ πρ[ο]θύρου καὶ ἐκτύπησε πάλιν τὰς χεῖρας· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ [ἡ] πρόσκλησις, καὶ τοι μᾶλλον πολύκροτος, δὲν ἠκούσθη, ὁ ἄγνω[σ]τος ὑπέμεινεν ἔτι μικρόν, ἂν καὶ ἀπὸ τὰς ὑποκώφους βλασφ[η]μίας του ἦτο εὔκολον νὰ ἐννοήσῃ τις, ὅτι κατέβαλεν ὑπεράνθρω[π]ον προσπάθειαν διὰ νὰ πράξῃ οὕτω· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης Πασχάλης δὲν εἶχεν ἀπαγορεύσει τὰς βλασφημίας, ἂν ἐγίνοντο ἐ[ν] ὁ βλασφημῶν περιπάτει, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄγνωστος, μυκώμενος [ὡ]ς βλασφημῶν, ἤρχισε συγχρόνως καὶ νὰ περιπατῇ, ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ἀκίνητος εἰς τὴν γωνίαν ὅπου εἱ[στ]ρυβῆ, ὅθεν ἐδύνατο νὰ βλέπῃ καὶ τὰ ἐλαχιστα κινήματα κ[αὶ] ν' ἀκούῃ μᾶλιστα τοὺς λόγους τοῦ ξένου, ἂν οὗτος ὡμίλει δ[υ]νατά. Ἐπὶ τέλους ὁ ἄγνωστος ἐστάθη καὶ τρίτον, κροτήσας [τ]ὰς χεῖρας τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε κίνδυνος ἦτο νὰ ἐξυπνήσωσι κ[αὶ] οἱ βαθέως ὑπνώττοντες. Ἰδὼν δὲ ὅτι τὰ πάντα ἀπέβαινον [ἐ]φελῆ, ἀπεφάσισε νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὴν θύραν τῆς οἰκίας [ἣ]ν ἔκρουσεν αὐτὴν διὰ τοῦ γρόνθου του τόσον δυνατά, ὥστε δὲν [ἠ]φείδον μήπως δεύτερον κτύπημα ὅμοιον τοῦ πρώτου συντρίψῃ [τ]ὴν θύραν, γραῖά τις ἤνοιξεν ἀμέσως τὸ παράθυρον καί, ἐκβάλλ[ου]σα τὴν κεφαλὴν ἔξω, ἠρώτησε, ποῖος ἐτάραττε τὴν ἡσυχίαν [αὐ]τὴν τόσον ἐντίμου εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτός.

Ὁ ἄγνωστος ἐφάνη ἐκπλαγείς, διότι ἡ φωνὴ τῆς γραι[ᾶς] δὲν ἦτο ἡ φωνή, τὴν ὁποίαν ἦτο συνειθισμένος ν' ἀκούῃ. Ἐφ[ο]βήθη ἀμέσως μὴ ἠπατήθη καὶ ἔσκεψε περὶ αὐτὸν τὰ βλέμματ[α] λ' ἰδὼν ὅτι ἡ οἰκία ἦτο ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν συνειθιζον ἀναμ[ε]νόμενος νὰ τὸν ὑποδέχωνται,

— Τί τρέχει λοιπὸν ἐδῶ; ἠρώτησε, διὰ τί δὲν μὲ ἀπ[ο]κρί[ν]εται ἡ Πακήτα;

— Διοτι ἀνεχώρησε σήμερον τὸ πρωὶ μὲ τὴν δόνα Ἐλεον[ώ]ραν τὴν κυρίαν της.

— Ἡ δόνα Ἐλεονόρα ἀνεχώρησεν! ἀνέκραξεν ὁ ἄγνωστος μὰ τὸν ἅγιον Ἰάγον! ποῖος ἐτόλμησε νὰ τὴν ἐπάρῃ;

— Τὴν ἐπῆρέ τις, ὁ ὁποῖος εἶχε δικαίωμα.

— Καί αὐτὸς ποῖος εἶνε;

— Ὁ ἀδελφός της, ὁ δὸν Σαλούστιος Χάρος.

— Ψεύδεσαι, γραῖα! ἀνέκραξεν ὁ ἄγνωστος.

— Ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας τοῦ Πίλαρ...

— Ἄναιξέ με, διὰ νὰ πεισθῶ περὶ τῆς ἀληθείας ὁ ἴδιος.

— Μὲ διέταξαν νὰ μὴ δεχθῶ κανένα ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κ[υ]ρίου δὸν Σαλουστίου, καὶ πρὸ πάντων εἰς τοιαύτην ὥραν.

— Γραῖα, εἶπεν ὁ ἄγνωστος μόλις δυνηθεὶς νὰ κρατήσῃ τὴν ὀργήν του, σὲ λέγω νὰ ἀνοίξῃς, εἶδεμή, σπῶ τὴν θύραν!

— Ὦ! ἡ θύρα εἶνε στερεά, δὲν φοβεῖται τίποτε, καὶ τὴν σπάσῃς, ἔρχεται ἡ φυλακή.

— Θαρρεῖς πῶς μὲ μέλει ἐμὲ διὰ τὴν φυλακήν! ἀνέκραξε ὁ ἄγνωστος· ἡ φυλακὴ ἔγινε διὰ τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς γ[ε]ίτονας καὶ ὄχι διὰ τοὺς εὐγενεῖς, ὡς ἐμέ.

— Μάλιστα, μάλιστα, αὐτὸ ἐγίνετο εἰς τὸν καιρὸν τοῦ [π]αλαιοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ εἰσαγγελέως· ἀλλ' ἀρ' ἔτι ὁ δὸν Πέτρος, τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς νὰ μακρύνῃ τὰς ἡμέρας, δ[ὲν]

τὸν Ἰωάννην Πασχάλην εἰς τὴν θέσιν τοῦ κυρίου Τελεσφόρου, ἡ φυλακὴ ἔγινε δι' ὅλους. Κτύπα λοιπὸν ὅσον θέλεις, ἀλλὰ πρόσεχε μὴ σπάσῃς τὴν θύραν τῆς φυλακῆς ἀντ' αὐτῆς.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἡ γραῖα, ἔκλεισε τὸ παράθυρον. Ὁ ξένος ὑπῆγεν πρὸς τὰς κιγκλίδας καὶ ἔσειεν αὐτὰς λυσσῶν· ἀλλ' ἰδών, ὅτι ἦσαν στερεώταται, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θύραν, τὴν ὁποίαν κατέπτησεν ἐξ ὅλης δυνάμεως μὲ τὸ ξίφος του. Τότε ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος, ὅστις, ὡς εἴδομεν, παρευρέθη εἰς ὅλην τὴν σκηνὴν ταύτην, ἐσυλλογίσθη ὅτι ἔφθασεν ἡ στιγμὴ τῆς ἐπεμβάσεώς του.

— Θέλετε μὲ συγχωρήσει, κύριε, νὰ σᾶς παρατηρήσω, εἶπε, μὲ ὅλον τὸ πρὸς ὑμᾶς ὀφειλόμενον σέβας, ὅτι ἡ ἐνάτη παρῆλθε, καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα νυκτερινὴ ταραχὴ ἀπαγορεύεται εἰς τὰς ἐδοὺς τῆς Σιβιλλίας.

— Ποῖος εἶσαι, ἀχρεῖε; εἶπεν ὁ ἄγνωστος στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω.

— Εἶμαι ὁ δὸν Ἀντώνιος Μενδέζιος, ἀρχηγὸς τῶν νυκτερινῶν φυλάκων τῆς συνοικίας τῆς Γιράλδας.

— Ἄκουσε λοιπόν, κὺρ Ἀντώνιε Μενδέζε, ἀρχηγὲ τῶν νυκτερινῶν φυλάκων τῆς Γιράλδας· τράβα τὸν δρόμον σου καὶ ἄφες με ἥσυχον.

— Μὲ συμπάθειον, κύριε, ἡ εὐγενεία σου θὰ ὑπάγῃς τὸν δρόμον σου, ἐπειδὴ ἀπαγορεύεται εἰς πάντα νυκτερινὸν διαβάτην νὰ σταθμεύῃ ἐνώπιον οἰκίας, ἐκτὸς ἂν ἦνε ἰδική του.

— Μὲ κακοραίνεται, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ ξένος, ἀρχίσας πάλιν νὰ κρούῃ, δὲν σαλεύω ἀπὸ ἐδῶ.

— Ὁ θυμός σᾶς κάμνει νὰ λέγητε τὰ τοιαῦτα, κύριε, ἀλλ' ἐλπίζω, ὅτι θέλετε συλλογισθῇ καλλίτερα.

— Ὅλους τοὺς συλλογισμούς μου τοὺς ἔκαμα, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος καὶ ἤρχισε νὰ κρούῃ πάλιν.

— Μὴ μὲ βιάζῃς νὰ μεταχειρισθῶ τὴν βίαν, εἶπεν ὁ νυκτοφύλαξ.

— Κατ' ἐμοῦ; ἠρώτησεν ὁ ξένος.

— Κατὰ σοῦ μάλιστα, κατὰ σοῦ καὶ κατὰ παντὸς ἄλλου, ὅστις ἤθελε παρακούσει εἰς τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν τοῦ πρώτου ὑφηγοῦ τοῦ εἰσαγγελέως.

— Ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη ἐξουσία ἀνωτέρα τῆς ὑπερτάτης αὐτῆς ἐξουσίας, καὶ πρόσεχε!

— Ποία ἐξουσία;

— Ἡ ἐξουσία τοῦ βασιλέως.

— Δὲν τὴν γνωρίζω ἐγὼ αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν.

— Ἄθλιε!

— Ὁ βασιλεὺς εἶνε ὁ πρῶτος ὑπήκοος τοῦ νόμου, καὶ ἂν ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἦτον εἰς τὴν θέσιν σου, ἤθελα γονυπετήσει μὲ τὸ ἓν γόνυ, ὅπως ὀφείλω νὰ πράξω εἰς τὸν αὐθέντην μου, καὶ οὕτω γονατισμένος θὰ τῷ ἔλεγα· Ἀποσυρθῆτε, Μεγαλειότατε!

— Καὶ ἂν ἠρνεῖτο;

— Ἂν ἠρνεῖτο, θὰ ἐφώναζα τὴν νυκτοφυλακὴν καὶ θὰ τὸν ἔστελλα μὲ ὅλον τὸ ἀπαιτούμενον σέβας εἰς τὸ εἰς Ἀλκαζὰρ παλάτιόν του. Ἀλλὰ δὲν εἶσαι οὐδὲ ὁ βασιλεὺς διὰ τελευταίαν λοιπὸν φορὰν σᾶς λέγω ν' ἀποσυρθῆτε, εἰδεμή...

— Εἰδεμή; ἐπανέλαβεν ὁ ἄγνωστος γελῶν.

— Εἰδεμὴ γνωρίζω ἐγὼ νὰ σὲ βιάσω, κύριε, νὰ κάμῃς τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ νυκτοφύλαξ καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ ἁρπάσῃ ἐκ τοῦ λαιμοῦ τὸν ἄγνωστον.

— Σκύλε! ἀνέκραξεν ὁ ἄγνωστος, τιναχθεὶς εἰς τὰ ὀπίσω καὶ διευθύνας τὴν αἰχμὴν τοῦ ξίφους του κατὰ τοῦ νυκτοφύλακος, ἀπομακρύνθητι, ἢ ἀπέθανες!

— Σὺ μὲ βιάζεις, κύριε, νὰ σύρω τὸ ξίφος, εἶπεν ὁ Μενδέζος. Τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον θέλει χυθῇ ἂς πέσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς σου!

Τρομερὰ πάλη ἤρχισε τότε μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν ἦτο ἐξημμένος ὑπὸ τῆς ὀργῆς, ὁ δὲ ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τοῦ δικαίου. Ὁ ξένος ἦτο ἐπιτήδειος καὶ ἐφαίνετο γυμνασμένος εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὅπλου του· ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος ἦτο ρωμαλέος καὶ εὐκίνητος ὡς ὀρεινός, εἰς τρόπον ὥστε ἡ πάλη ἐξηκολούθησεν ἐπί τινας στιγμάς, χωρὶς νὰ κλίνῃ ἡ νίκη οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἄλλου· ἐπὶ τέλους τὸ ξίφος τοῦ νυκτοφύλακος ἐμπερδεύθη μὲ τὸ ἐπανωφόριον τοῦ ἀντιπάλου του, μὴ δυνηθέντος δὲ τοῦ Μενδέζου νὰ τὸ σύρῃ ταχέως ὀπίσω, τὸ τοῦ ξένου διεπέρασε τὸ στῆθός του. Ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος ἀφῆκε κραυγὴν καὶ ἔπεσε. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἀμυδρὸν φῶς διεχύθη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ὁ δὲ ξένος ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν παρετήρησεν εἰς τὸ παράθυρον οἰκίας τινὸς ἀπέναντι αὐτοῦ κειμένης γραΐαν τινὰ κρατοῦσαν λυχνίαν εἰς τὴν θύραν· ἔσπευσε λοιπὸν νὰ σκεπασθῇ μὲ τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ ἀπεμακρύνθη ταχέως, χωρὶς ν' ἀκούσῃ τὴν γραΐαν κραυγάζουσαν, ὅπερ τὸν ἐξέπληξε μεγάλως. Ἐξεναντίας ἡ λάμψις ἔγειτνεν ἄφαντος, τὸ παράθυρον ἐκλείσθη πάλιν, καὶ ἡ ὁδός, βυθισθεῖσα εἰς τὸ σκότος της ἐκ νέου, ἔμεινεν ἔρημος.

Τὴν ἐπαύριον, ἅμα ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὁ Ἰωάννης Πασχάλης διετάχθη νὰ μεταβῇ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Ἀλκαζάρ. Ὑπήκουσεν ἀμέσως, εὗρε δὲ τὸν δὸν Πέτρον ἤδη ἐξυπνον καὶ περιμένοντα αὐτόν.

— Κύριε Πασχάλη, εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἅμα ἰδὼν αὐτόν, ἤκουσες νὰ λέγουν, ὅτι ἀπόψε συνέβη κάτι τι πάλιν εἰς τὴν Σιβιλλίαν;

— Ὄχι, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης.

— Κακὸν ὀργανισμὸν λοιπὸν ἔχει ἡ ἀστυνομία σου, διότι μεταξὺ τῶν ἕνδεκα καὶ τοῦ μεσονυκτίου εἷς ἄνθρωπος ἐφονεύθη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Κανδύλας ὄπισθεν τῆς Γιράλδας.

— Ἐνδέχεται, Μεγαλειότατε· ἀλλ' ἂν τὸ πρᾶγμα ἦνε ἀληθές, θὰ εὕρωμεν τὸ πτῶμα.

— Ναί, ἀλλὰ τὸ χρέος σου, κύριε, δὲν περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἀνακαλύπτῃς τὰ πτώματα· πρέπει νὰ ἀνακαλύπτῃς καὶ τὸν φονέα.

— Θὰ τὸν ἀνακαλύψω, αὐθέντα.

— Σὲ δίδω τρεῖς ἡμέρας προθεσμίαν, καὶ ἐνθυμήσου ὅτι, κατὰ τὰς συμφωνίας μας, θέλεις ἀποκριθῆ διὰ τὴν κλοπὴν μὲ χρήματα ἀντὶ χρημάτων καὶ διὰ τὸν φόνον μὲ τὴν κεφαλὴν ἀντὶ τῆς κεφαλῆς· ὕπαγε.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἠθέλησε νὰ κάμῃ παρατηρήσεις τινὰς διὰ τὴν βραχύτητα τῆς δοθείσης προθεσμίας· ἀλλ' ὁ δὸν Πέτρος ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, χωρὶς νὰ τὰς ἀκούσῃ.

Ὁ πρῶτος βαθὺς ἐπανῆλθεν οἰκαδε, βυθὸς ἔχων τὸν νοῦν του προσηλωμένον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, καὶ εὗρεν ἐκεῖ τὴν

νυκτοφυλακήν, ἡ ὁποία, ἀνακαλύψασα τὸ σῶμα τοῦ Ἀντωνίου Μενδέζου, ἤρχετο νὰ τῷ κάμῃ τὴν ἔκθεσιν· ἀλλ' ἡ ἔκθεσις αὕτη δὲν περιεῖχεν οὐδεμίαν πληροφορίαν. Οἱ περίπολοι, διαβαίνοντες τὴν ὁδὸν τῆς Κανδύλας, ὠλίσθησαν εἰς ἓν πτῶμα, καὶ μετακομίσαντες αὐτὸ ἔμπροσθεν φανοῦ τινος ἐγνώρισαν ὅτι ἦτον ὁ ἀρχηγὸς των Ἀντώνιος Μενδέζος. Ἀλλ' οὐδεμία εἴδησις εἶχετο περὶ τοῦ φονέως, διότι ἡ ὁδὸς τῆς Κανδύλας ἦτο πάντη ἔρημος καθ' ἣν στιγμὴν εὑρέθη τὸ πτῶμα.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης μετέβη ἀμέσως εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐπράχθη ὁ φόνος· ἡ ὁδὸς ἦτο πλήρης, διότι οἱ περίεργοι ἵσταντο πέριξ σωροῦ αἵματος. Ὁ πρῶτος βοηθὸς ἠρώτησεν ὅλους, ἀλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε πλειότερον ἀρ' ὅ,τι ἐγνώριζε καὶ αὐτός· εἰσῆλθεν ἔπειτα εἰς τὰς πέριξ οἰκίας· ἀλλ' εἴτε διότι οἱ κατοικοῦντες αὐτὰς ἐφοβοῦντο μὴ ἐνοχοποιηθῶσιν, εἴτε διότι τῳόντι ἠγνόουν τί συνέβη, δὲν τῷ ἔδωκαν οὐδεμίαν πληροφορίαν. Ὁ Πασχάλης ἐπανῆλθεν οἰκαδε, ἐλπίζων ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του ἐδύναντο νὰ γένωσί τινες ἀνακαλύψεις. Οὐδὲν ἐν τούτοις νέον ἐγνώριζον· ἡ φυλακὴ ἐρωτηθεῖσα καὶ δεύτερον ἀπεκρίθη, ὅτι εἶχεν εὕρει τὸν Μενδέζον κρατοῦντα ἀκόμη τὸ ξίφος του γυμνόν, ὅπερ ἀπεδείκνυεν, ὅτι εἶχεν ὑπερασπισθῆ ἑαυτὸν κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του. Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης μετέβη εἰς τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο τὸ πτῶμα καὶ τὸ ἐξέτασε μετὰ προσοχῆς· τὸ ξίφος εἰσελθὸν εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον, ἐξῆλθε κάτωθεν τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου· ὁ δυστυχὴς Ἀντώνιος ἀντέταξε γενναίως τὸ στῆθος εἰς τὸν ἐχθρόν του. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔλεγον ποῖος ἦτο ὁ ἐχθρός του.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης διῆλθε τὴν ἡμέραν παραδιδόμενος ὅλος εἰς εἰκασίας· ἀλλ' ὅλαι αἱ εἰκασίαι του δὲν τὸν ἔφερον οὔτε εἰς τὴν σκιὰν κἂν πιθανότητός τινος. Παρῆλθε καὶ ἡ νὺξ χωρὶς νὰ παράξῃ νεώτερόν τι. Τὴν δὲ αὐγὴν διετάχθη νὰ μεταβῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα.

— Λοιπόν; τὸν ἠρώτησεν ὁ ὃν Πέτρος, γνωρίζεις τὸν δολοφόνον;

— Ὄχι ἀκόμη, αὐθέντα, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης· ἀλλὰ διέταξα νὰ γένωσιν αἱ μεγαλείτεραι ἔρευναι.

— Σὲ μένουν ἀκόμη δύο ἡμέραι, εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ βωμάτιόν του.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης κατέτριψε καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν εἰς ματαίας ἐξετάσεις. Ἐπῆλθε καὶ ἡ νὺξ χωρὶς νὰ συνεπιφέρῃ τι καὶ παρῆλθεν ὡς τὴν προηγουμένην. Τὴν τρίτην ἡμέραν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης μετεκαλέσθη εἰς τὸ παλάτιον.

— Λοιπόν! τὸν ἠρώτησεν ὁ ὃν Πέτρος, ἔχεις τίποτε νέον νὰ μᾶς εἴπῃς;

— Τίποτε, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης, μᾶλλον αἰσχυνόμενος διὰ τὸ ἀτελεσφόρητον τῶν ἐξετάσεών του, ἢ φοβούμενος δι' ἑαυτόν.

— Μία ἡμέρα σὲ μένει ἀκόμη, εἶπε ψυχρῶς ὁ βασιλεύς, καὶ εἶνε περισσότερος καιρὸς ἢ ὅσος ἀπαιτεῖται διὰ δικαστὴν τόσῳ ἱκανὸν ὡς σύ, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃς τὸν ἔνοχον.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ βωμάτιόν του.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης συνέλεξε τὴν ἡμέραν ταύτην ὅσας ἀποδείξεις ἐδυνήθη νὰ εὕρῃ, ἀλλ' αἱ ἀποδείξεις αὗται ὅλαι ὁμοῦ ἦσαν ἀποχρῶσαι. Τὰ πάντα ἦσαν καθαρὰ ὡς πρὸς τὸ θῦμα, ἀλλ' ὅλως πρὸς τὸν φονέα τὰ πάντα ἔμενον εἰς τὸ σκότος μ' ὅλας τὰς προσπαθείας, τὰς ὁποίας κατέβαλεν ὁ πρῶτος βοηθός.

Ἦλθε καὶ ἡ ἑσπέρα.... ἡ ἑσπέρα! δηλαδὴ δὲν ἔμενεν ἀκόμη εἰμὴ μία μόνη νύξ· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τελευταίαν φορὰν τὸν τόπον ὅπου ἐξετελέσθη ὁ φόνος· ἐλπίζων ὅτι ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀπὸ τὰ πέριξ του ἠδύνατο ἀναλάμψει φῶς τι· ὁ φόνος τοῦ Ἀντωνίου Μενδέζου εἶχεν ἤδη λησμονηθῇ, ὁ δὲ λίθος, ἐρυθρὸς ἀκόμη, ἦτον ἡ μόνη μένουσα μαρτυρία.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ τελευταίου τοῦ ἴχνους τοῦ κακουργήματος, τὸ ὁποῖον ἤρχισε καὶ αὐτὸ νὰ ἐκλείπῃ, ὡς ἂν ἦτο πεπρωμένον νὰ τῷ λείψωσιν ὅλαι αἱ ἀποδείξεις· ἐστάθη λοιπὸν ἐκεῖ καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ σκεπτικὸς σωστὴν μίαν ὥραν, ὁπότε τῷ ἐφάνη, ὅτι κάποιος τὸν ἐρώτησε· ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶδεν εἰς παράθυρόν τι ἀπέναντι τῆς οἰκίας τῆς Ἐλεονόρας Χάρου γραΐαν τινα, ἥτις τῷ ἔκαμε νεύματα ὅτι εἶχε κάτι νὰ τῷ εἴπῃ. Εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκετο ὁ καστής, τὸ φρονιμώτερον ἦτο νὰ μὴ καταφρονήσῃ μηδεμίαν δησιν. Ἐπροχώρησε λοιπὸν ὑπὸ τὸ παράθυρον· κατὰ τὴν δὲ στιγμὴν ἓν κλειδίον ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του καὶ τὸ θυρον ἐκλείσθη. Ἐνόησεν, ὅτι ἡ γραῖα δὲν ἤθελε νὰ τὴν τηρήσωσιν· ἀνέλαβε τὸ κλειδίον καὶ τὸ προσήρμοσεν εἰς τὴν θύραν· ἡ θύρα ἠνοίχθη· ὁ Ἰωάννης Πασχάλης εἰσῆλθε καὶ λων νὰ μεταχειρισθῇ καὶ αὐτὸς τὸ αὐτὸ μυστήριον ὅπως ἡ γραῖα ἔκλεισε τὴν θύραν ἅμα εἰσελθών.

Τότε εὑρέθη εἰς διάδρομον σκοτεινὸν καὶ στενόν, εἰς τὴν τοῦ ὁποίου ὠλίσθησε πλησίον κλίμακος· τὸ παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἡ γραῖα εἶχεν ἀνοίξει, εὑρίσκετο εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα· ἡ μαζ αὕτη φυσικὰ ἔπρεπε νὰ φέρῃ εἰς τὸν θάλαμόν της. Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης δράξας τότε τὸ παρ' αὐτὴν σχοινίον ἤρχισε ν' ἀναβαίνῃ τὰς βαθμίδας. Φθὰς δὲ εἰς τὴν δευτέραν ὀροφήν, διά τινος θύρας ἡμικλείστου ἀμυδρὸν φῶς ἔφθασεν εἰς τὴν ὥθησε καὶ ἀνεγνώρισε τὴν γραῖαν τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὸ παράθυρον. Ἡ γραῖα τῷ ἔνευσε νὰ κλείσῃ τὴν θύραν τοὺς ὑπήκουσε, καί, προχωρήσας πρὸς αὐτήν,

— Ἡ εὐγενεία σου εἶσαι, κυρία, εἶπεν, ἡ ὁποία μὲ ἔνευσε ν' ἀναβῶ;

— Ἐγὼ μάλιστα, ἀπήντησεν ἡ γραῖα, διότι ἤξευρα τί ἔξω

— Καὶ ἠμπορεῖς νὰ μὲ δώσῃς πληροφορίας δι' ὅ,τι ἔξω

— Ἴσως, ἂν ἐρκίζεσθε νὰ μὴ μὲ ἐνοχοποιήσητε.

— Ὁρκίζομαι, καὶ περὶ πλέον σὲ ὑπόσχομαι ἀξιόλογον ταμοιβήν.

— Ὦ! δὲν μὲ μέλει τόσον δι' ἀνταμοιβήν— ἂν καὶ, νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν θὰ μὲ βλάψῃ διότι ἔχω πολ

— ὅσον λυποῦμαι νὰ βλέπω εἰς στενοχωρίαν ἀνθρώπων ἀξιότιμον, ὡς σᾶς· τοῦτο μὲ ἀναγκάζει νὰ σᾶς βοηθήσω, γνωρίζω πολὺ καλά, ὅτι δὲν σᾶς μένει πλέον καιρὸς ἕως αὔριον διὰ νὰ ἀνακαλύψητε τὸν δολοφόνον, καὶ ἐπ ἂν φαλή του δὲν πέσῃ, πρέπει νὰ πέσῃ ἡ ἰδική σας ἀντ' αὐτ

Ανοικτό Κεντρική Βιβλιοθήκη Βαρώνος

θὰ γίνῃ λοιπὸν ἡ δυστυχὴς Σιβιλλία, ἂν ἀπολέσῃ τὸν καλὸν δικαστήν της;

—Ὁμίλησε λοιπόν, κυρία μου, ὁμίλησε, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

—Πρέπει νὰ σᾶς εἴπω, ἐξηκολούθησεν ἡ γραῖα, ὅτι ἡ ἀπέναντι τῆς ἰδικῆς μας οἰκία ἀνήκει εἰς τὸν κόμητα Σαλούστιον Χάρον.

—Τὸ γνωρίζω.

—Καὶ ἐκατοικεῖτο ἀπὸ τὴν ἀδελφήν του δόναν Ἐλεονόραν.

—Τὸ γνωρίζω καὶ τοῦτο.

—Αἴ καλά! αὐτὴ ἡ κυρία εἶχεν ἐραστὴν ὡραῖόν τινα κύριον, ὁ ὁποῖος ἤρχετο καθ' ἑκάστην ἑσπέραν σκεπασμένος μὲ τὸ ἐπανωφόριόν του, ἐστέκετο ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας καὶ ἐκτύπα τρὶς τὰς χεῖρας του.

—Ἔ! καὶ τότε;

—Τότε ἠνοίγετο ἡ θύρα, ὁ κύριος εἰσήρχετο καὶ ἐξήρχετο μίαν ὥραν πρὶν ἐξημερώσῃ.

—Ἔπειτα;

—Χθὲς τὸ πρωῒ ὁ ἀδελφός, μαθὼν βέβαια τὴν ὑπόθεσιν, ἦλθε καὶ ἐπῆρε τὴν ἀδελφήν του, ἀφήσας εἰς τὴν οἰκίαν μίαν μόνον γραῖαν ἐπιστάτριαν, εἰς τὴν ὁποίαν διέταξε νὰ μὴ ἀνοίξῃ εἰς κανένα· ὥστε χθές, ὅταν ὁ κύριος αὐτὸς ἦλθεν, εὗρε τὴν θύραν κλεισμένην.

—Ἐξακολούθει.

—Λοιπόν! ἐπειδὴ τοῦτο δὲν τὸ ἐνοστιμεύετο καὶ ἐπειδὴ ἡ γραῖα ἐπιστάτρια, πιστὴ εἰς τὴν διαταγήν, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀνοίξῃ, ὁ καλός σου κύριος ἐδοκίμασε νὰ σπάσῃ τὴν θύραν.

—Ἄ! Ἄ! βίαν βλέπω ἔχομεν, ἐψιθύρισε λέγων ὁ Πασχάλης.

—Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔφθασεν ὁ πτωχὸς Ἀντώνιος, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ πείσῃ τὸν ἄλλον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀλλ' ὁ κύριος αὐτὸς δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκούσῃ τίποτε, καὶ ἐκβαλὼν τὸ ξίφος του ἐφόνευσε τὸν Ἀντώνιον.

—Πολυτίμους λεπτομερείας, μὰ τὴν ζωήν μου, ἔχεις, εἶπεν ὁ Πασχάλης. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ποῖος εἶνε;

—Ὁ ἄλλος ἐκεῖνος;

—Ναί, ναί, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤρχετο καθ' ἑκάστην νύκτα.

—Ἐκεῖνος ὅστις ἐφόνευσε τὸν Ἀντώνιον;

—Βέβαια, βέβαια, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐφόνευσε τὸν Ἀντώνιον.

—Αἴ καλά! εἶνε...

—Εἶνε;...

—Ὁ βασιλεύς, εἶπεν ἡ γραῖα.

—Ὁ βασιλεύς! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης.

—Ὁ βασιλεύς, μάλιστα.

—Εἶδες τὸ πρόσωπόν του;

—Ὄχι.

—Ἤκουσες τὴν φωνήν του;

—Ὄχι.

—Πόθεν λοιπὸν τὸν ἐγνώρισες;

—Διότι τρίζουν τὰ κόκκαλά του, ὅταν περιπατῇ.

—Τῷ ὄντι, ἀπήντησεν ὁ δικαστής, τὸ παράξενον αὐτὸ τὸ παρετήρησα εἰς αὐτὸν μόνον. Ἄκουσε, κυρία· ἀπόψε θὰ ἔχῃς τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀνταμοιβήν.

—Καὶ τὸ μυστικόν; θὰ τὸ φυλάξετε πάντοτε μυστικόν;

—Ἀμφιβάλλεις;

—Ὁ Θεὸς λοιπὸν νὰ σᾶς φυλάττῃ, κύριε δικαστά· ἡ εὐτυχεστέρα ἡμέρα τῆς ζωῆς μου θὰ ἦνε ἐκείνη, καθ' ἣν θὰ σώσω τὴν ζωήν σου, τὴν ζωὴν σοῦ, ὁ ὁποῖος εἶσαι τόσον πολύτιμος δι' ὅλους μας.

Ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἀποχαιρετίσας τότε τὴν γραῖαν, ἐπανῆλθεν οἴκαδε καὶ ἔστειλεν ἀμέσως δικαστικὸν κλητῆρα εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκαζάρ. Διὰ τοῦ κλητῆρος τούτου προσεκαλεῖτο ὁ δὸν Πέτρος βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας νὰ ἐμφανισθῇ τὴν ἐπαύριον ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ εἰσαγγελέως

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ 271 τόμ. Γ'.)

Πόλεις τῆς Γαλιλαίας.

Ἐνδὼρ ἢ Αἐνδώρ. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Θαβὼρ καὶ εἶνε γνωστὴ διὰ τὴν ἐγγαστρίμυθον, ἥντινα ἐσυμβουλεύθη ὁ Σαοὺλ (Βασιλ. Α'. κεφ. 28, ἐδαφ. 7ον, 8ον)· εἰς τὴν πόλιν ταύτην δεικνύουσιν εἰσέτι τὸ σπήλαιον, εἰς ὃ ἡ γυνὴ αὕτη κατῴκει καὶ ὃ ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ναζαρὲτ 21)2 λεύγας.

Ναΐν. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο εἰς τὴν πεδιάδα Ἰεσραέλ πλησίον τῆς πόλεως Ἀενδώρ. Τῆς πόλεως Ναΐν γίνεται μνεία εἰς τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν (κεφ. 7ον ἐδαφ. 11ον), διότι εἰς αὐτὴν ἀνέστησεν ὁ Κύριος τὸν μονογενῆ υἱὸν τῆς χήρας.

Ἀφέκ. Ἡ πόλις αὕτη κεῖται εἰς τὴν πεδιάδα Ἰεσραέλ· πλησίον τῆς πόλεως αὐτῆς ἐγένετο ἡ μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Φιλισταίων μάχη, καθ' ἣν ὁ Σαοὺλ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωνάθαν ἔπεσαν φονευθέντες, (Βασ. Α'. κεφ. 29 ἐδαφ. 1ον, 2ον, 3ον, καὶ κεφαλ. 30ον ἐδαφ. 2ον). Ἡ πόλις αὕτη Ἀφὲκ ἀνῆκεν εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἰσάχαρ· ἄλλη δέ τις πόλις Ἀφὲκ ἀνήκουσα εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἀσὴρ ἔκειτο παρὰ τὴν πόλιν Σιδῶνα.

Ἀκχὼ ἢ Πτολεμαΐς. Ἡ σήμερον καλουμένη Ἄκρη ἢ Ἅγιος Ἰωάννης. Κεῖται πρὸς βορρᾶν τοῦ Καρμήλου καὶ εἶνε παλαιὰ πόλις τῶν Φοινίκων. Πτολεμαΐς ὠνομάσθη, φαίνεται, ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων, ἀλλ' ὑπό τινος ἄδηλον· ἐπὶ τῶν Μακκαβαίων ἡ πόλις αὕτη περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ κατεκυριεύθη πάλιν ὑπὸ τῶν Πτολεμαίων. Ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος ἡ πόλις ἔγινεν ἀποικία Ρωμαϊκή, κατὰ δὲ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐγκατέστη ἐπισκοπὴ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀντιοχείας.

Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἢ δυναστείας τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου ἡ πόλις ἔπεσεν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ἀράβων· ἐπὶ τῶν πρώτων δὲ σταυροφοριῶν καὶ ἡ πόλις αὕτη καὶ ἅπασα ἡ Παλαιστίνη ἐξουσιάζετο ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου. Κατὰ καιροὺς δὲ περιῆλθεν ἄλλοτε εἰς τοῦτον καὶ ἄλλοτε εἰς ἐκείνον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τὸν ξένον ἐξουσιαστὴν Χριστιανὸν ἢ Μουσουλμάνον. Ἐπ' ἐσχάτων δὲ κατέστη ἐπίσημος, διότι αὐτοῦ ἀνεστάλη ἡ πρὸς ἀνατολὰς πορεία τοῦ μεγαλουργοῦ Ναπολέοντος.

Σήμερον κατοικεῖται ἀπὸ 15 περίπου χιλιάδας κατοίκων· τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς λείψανα καὶ τὰ ἐκ τῶν σταυροφοριῶν σχεδὸν ἐξέλιπον παντελῶς· ὁ λιμὴν τῆς Πτολεμαΐδος εἶνε εἷς τῶν ἐπισημοτέρων λιμένων τῆς Συρίας· ἡ πόλις περικυκλοῦται ὑπὸ πεδιάδος μήκους 8 λευγῶν, πλάτους δὲ 2, καὶ διασχίζει αὐτὴν ὁ ποταμὸς Βῖνος.

Ἡ Σαμάρεια.

Ὁ νομὸς τῆς Σαμαρείας εἶνε ὁ μικρότερος νομὸς τῆς Παλαιστίνης, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔλαβεν ἐκ τῆς πόλεως Σαμαρείας, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ καθέδρα τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραήλ. Πρὸς βορρᾶν ἡ Σαμάρεια ὁρίζεται ὑπὸ τῆς Γαλιλαίας, πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τοῦ Ἰορδάνου, πρὸς μεσημβρίαν ὑπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ πρὸς δυσμὰς ἐξετείνετο μέχρι τῆς θαλάσσης. Τὰ ὄρη τοῦ Ἐφραὶμ διασχίζουσι τὴν χώραν ἀπὸ βορ. πρὸς μεσημ. Ἡ Σαμάρεια πρὸς βορρᾶν περιλαμβάνει μέρος τῆς Παλ. καὶ πρὸς ἀνατολὰς μέρος τῆς πεδιάδος τοῦ Ἰορδάνου. Ἡ Σαμάρεια εἶνε ἓν ἀπὸ τὰ ὡραιότερα τῆς Συρίας μέρη. Σήμερον ἡ Σαμάρεια ὀνομάζεται Ναπλούζ· καὶ τὸ πάλαι καὶ σήμερον εἰσέτι οἱ κάτοικοι τῆς χώρας αὐτῆς εἶνε μεμονωμένοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν κατοίκων τῆς Παλαιστίνης, διότι οὐδεμία μεγάλη ὁδὸς διὰ τῆς χώρας αὐτῆς διέρχεται. Αὕτη ἡ μόνωσις τῶν κατοίκων της ἠνάγκασε πολλοὺς νὰ καταφύγωσιν εἰς αὐτὴν καὶ νὰ αὐξήσωσι τὸν ἀριθμὸν αὐτῆς· οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τὰς σκληρότητας τῶν κρατούντων φεύγοντες. Περὶ Σαμαρείας ὀλίγας ἔχομεν γνώσεις, διότι διὰ τὸ ἄδατον αὐτῆς ὀλίγοι περιηγηταὶ τὴν ἐπεσκέφθησαν· οἱ Σαμαρεῖται ἦσαν ἐχθροὶ ἄσπονδοι τῶν Ἰουδαίων· σώζονται καὶ σήμερον εἰσέτι ὀλίγα τῶν δοξασιῶν αὐτῶν λείψανα, ὡς εἰσὶν ὀλίγιστοι καὶ αὐτοί. Οἱ Σαμαρεῖται οὗτοι δέχονται τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, καταχρονοῦσι τοὺς Ἰουδαίους καί, προσευχόμενοι, δὲν στρέφονται πρὸς τὸ ὄρος Γαριζίν.

Φαιθσάμ. Ἡ πόλις αὕτη ἀπέχει 2 λεύγας ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ 4 ἀπὸ τῆς Τιβεριάδος. Ἐπὶ Σαοὺλ ἡ πόλις αὕτη ὑπῆρξεν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Χαναναίων (Βασιλ. Α'. κεφ. 32 ἐδαφ. 10). Ἐπὶ Σολομῶντος ἡ πόλις αὕτη περιελαμβάνετο εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ (Βασιλ. Γ'. κεφ. 4. ἐδαφ. 12). Οἱ Ἕλληνες ὠνόμαζον τὴν πόλιν αὐτὴν Σκυθόπολιν· ἐξ αἰτίας δὲ τοῦ ὀνόματος τούτου ὑπέθεσάν τινες, ὅτι οἱ Σκύθαι οἱ κατὰ τὸ 631 π. Χ. ἐκεῖθεν διαβάντες ἅρισαν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἀποικίαν· πλὴν τοῦτο δὲν εἶνε πιθανόν, διότι περὶ τῆς ἐκεῖθεν διαβάσεως τῶν Σκυθῶν ποιεῖ μὲν καὶ ὁ Ἡρόδοτος λόγον, ἀλλ' οὐδεμία μνεία τούτου γίνεται εἰς τὰ Ἑβραϊκὰ βιβλία. Καὶ τῆς διαβάσεως ὅμως τῶν Σκυθῶν ἀληθινῆς ὑποτεθείσης, τὸ ὄνομα Σκυθόπολις ἐδόθη εἰς αὐτὴν μετὰ αἰῶνας, ἀφ' οὗ δηλ. οἱ Ἕλληνες ἐξηπλώθησαν καὶ κατέκτησαν τὴν Ἀσίαν. Ἐπὶ τοῦ Ἰωσήπου ἡ πόλις αὕτη ἀπετέλει μέρος τῆς Δεκαπόλεως, κατὰ δὲ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ὑπῆρχεν ἐπισκοπή, καὶ ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν ἀρχιεπισκοπή. Σήμερον ἡ πόλις ἐκείνη εἶνε μικρὰ κώμη, 80 οἰκίας μόλις περιέχουσα.

Σαλείμ. Πόλις μικρὰ κειμένη πρὸς μεσημβρίαν τῆς Σκυθοπόλεως εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου λευγῶν· πλησίον τῆς πόλεως ταύτης εἰς τινα τόπον καλούμενον Αἰνὼν ἐβάπτιζεν ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης «ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ.» (Ἰωαννη. ὁ Εὐαγγελ. κεφ. 3ον ἐδαφ. 23). Κατὰ τὸν Ἅγιον Ἱερώνυμον αὕτη εἶνε ἡ πόλις Σαλείμ, ἧς βασιλεὺς ἦτον ὁ Μελχισεδὲκ (Γένεσις κεφ. 14 ἐδαφ. 18.) «καὶ Μελχισεδὲκ βασιλεὺς Σαλείμ ἐξήνεγκεν ἄρτους καὶ οἶνον· ἦν δὲ Ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου», κατ' ἄλλους δέ, Σαλείμ ἐλέγετο κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους ἡ νῦν Ἱερουσαλὴμ καὶ αὐτῆς βασιλεὺς ἦτον ὁ Μελχισεδέκ.

Ἰεσραέλ. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο τέσσαρας λεύγας Β Α. τῆς Σαμαρείας καὶ ἦτο μία ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων πόλεων τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰσραὴλ· ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως ὠνομάσθη καὶ ἡ πεδιάς, ἐν ᾗ αὕτη κεῖται, Ἰεσραέλ· εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς Ἀχαὰβ εἶχεν ἀνάκτορον, ἐξ οὗ κατεκυλίσθη ἡ Ἰεζάβελ κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἰηοῦ, υἱοῦ Ἰωσαφάτ, (Βασιλειῶν Δ'. κεφ. 9ον ἐδαφ. 30—33—34). Εἰς τὰ πέριξ τῆς πόλ. Ἰεσραέλ ἔκειτο ἡ πόλις Βετυλούα, περὶ ἧς γίνεται πολλάκις λόγος εἰς μνήμην τὸ βιβλίον τῆς Ἰουδίθ (Κεφ. 4ον ἐδαφ. 6. κεφ. 6ον ἐδαφ. 10, 11, 15. κεφ. 7ον ἐδαφ. 1, 3, 6, 13 κτλ.)

Σαμάρεια. Πόλις ὀχυρὰ θεμελιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀμβρὶ, βασιλέως τοῦ Ἰσραήλ, ἐπί τινος ὄρους, ὅπερ ἠγόρασεν αὐτὸς παρά τινος Σεμὲρ διὰ ταλάντων δύο «ἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ πρώτῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα βασιλεύει Ἀμβρὶ ἐπὶ Ἰσραὴλ δώδεκα ἔτη· ἐν Θερσᾷ βασιλεύει ἓξ ἔτη. Καὶ ἐκτήσατο Ἀμβρὶ τὸ ὄρος τὸ Σεμηρὼν παρὰ Σεμὴρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους ἐν δύο ταλάντοις ἀργυρίου· καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ὄρος καὶ ἐπεκάλεσε τὸ ὄνομα... ἐπὶ τῷ ὀνόματι Σεμὶρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους Σεμηρών. (Βασιλειῶν Γ'. κεφ. 16ον ἐδαφ. 23, 24.)

Ἡ Σαμάρεια ὅθεν ἔσχε τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ τοῦ κυρίου τοῦ τόπου, ἐφ' οὗ ἐκτίσθη, καὶ ἀπεῖχεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ πρὸς βορρᾶν 16 περίπου λεύγας· ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου δὲ ἔτους τοῦ βασιλεύοντος Ἀμβρὶ ὑπῆρξεν ἡ καθέδρα τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ· πρὸ αὐτῆς δὲ καθέδρα τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραὴλ ἦτον ἡ πόλις Θερσᾶ (Βασ. Γ'. κεφ. 16. ἐδαφ. 23). Ἡ Σαμάρεια κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Σαλμανασὰρ βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας καὶ ἀνῳκοδομήθη ὑπὸ ἀποίκων Ἀσσυρίων· μετὰ ταῦτα κατεστράφη πάλιν ἐκ δευτέρου ὑπό τινος τῶν Μακκαβαίων καὶ ἀνῳκοδομήθη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Σαββίνου Ρωμαίου, διοικητοῦ τῆς Συρίας. Ἡ Σαμάρεια ἠκμασεν ἐπὶ Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ὅστις ἀνήγειρεν ἐν αὐτῇ ναὸν τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος, θεραπεύων δ' αὐτὸν ἀνώμασε καὶ αὐτὴν Σεβαστὴν Σαμάρειαν· Σεβαστὸς δ' ἐλέγετο ἑλληνιστὶ ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ, ὅθεν ὠνομάσθη πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ ὁ μὴν Αὔγουστος ὁ παρ' Ἕλλησι Μεταγειτνιὼν καλούμενος.

Τῆς πόλεως Σαμαρείας οὔτε ἴχνη σχεδὸν σώζονται πλέον. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν λέγει ἡ παράδοσις ὅτι ὑπῆρχον οἱ τάφοι τῶν τριῶν προφητῶν, Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ καὶ προδρόμου, Ἐλισσαίου καὶ Ὀβδιού.

(ἀκολουθεῖ).

Διονύσιος Α. Μ. Χαρικλῆς.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΜΦΙΒΙΑ.

Ὑπὸ πρώτου τοῦ φιλοτόφου Δημοκρίτου ὠνομάσθησαν οὕτω ζῶά τινα, τὰ ὁποῖα, ὡς γνωστόν, δύνανται νὰ ζῶσιν ἀδιαφόρως καὶ εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, ὡς λ. χ. οἱ βάτραχοι, αἱ χελῶναι, οἱ κροκόδειλοι κ. λ. π. Τῶν ἀμφιβίων τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς κυκλοφορίας διαφέρουσι σημαντικῶς ἀπὸ τὰ τῶν ἄλλων ζώων. Κυρίως ὅμως τὰ ἀμφίβια διακρίνονται ἀπὸ μὲν τὰ χερσαῖα καὶ τὰ πτηνὰ κατὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ αἵματός των, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε θερμότερον, οὔτε τοῦ ἀέρος τὸν ὁποῖον ἀναπνέουσιν, οὔτε τοῦ ὕδατος ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῶσιν, ἐνῷ τῶν ἄλλων ζώων τὸ αἷμα ἔχει θερμοκρασίαν 32ο· ἀπὸ δὲ τοὺς ἰχθύας διακρίνονται κατὰ τὸ ὅτι αὐτὰ μὲν ἀναπνέουσι διὰ τοῦ πνεύμονος, ἐκεῖνοι δὲ διὰ τῶν βραγχίων.

Τὰ ἀμφίβια διάγουσιν ἐν γένει εἰς μέρη ἄγρια καὶ σκοτεινὰ ἢ εἰς ὑπόγεια κοιλώματα· εἶνε δὲ πάντα σχεδὸν ὠοτόκα, ἐξικνουμένων πολλὰ ὀλίγων. Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ εὐκολία, διὰ τῆς ὁποίας ὁλόκληρα μέλη τῶν ζώων τούτων ἀποκοπτόμενα ἀναφύονται, οὕτως εἰπεῖν, ὡς φυτά. Ὄχι ὀλιγώτερον ἀξιοθαύμαστον εἶνε προσέτι καὶ τοῦτο, ὅτι πολλὰ τῶν ζώων τούτων δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους ἄνευ τροφῆς καὶ τὸ κυριώτερον ἄνευ ἀέρος.

Οἱ σημερινοὶ ζωολόγοι ταξιθετοῦντες τὰς χελώνας καὶ τοὺς κροκοδείλους εἰς τὴν ὁμοταξίαν τῶν ἑρπετῶν, διὰ δὲ τοὺς βατράχους ἰδιαιτέραν ὁμοταξίαν δημιουργοῦντες, τὴν ὁμοταξίαν τῶν *βατραχίων*, ἀποδίδουσι τὸν τίτλον *ἀμφίβια* εἰς μίαν τῶν 12 τάξεων, ἀφ' ὧν ἀπαρτίζεται ἡ ὁμοταξία τῶν *θηλαστικῶν* (1). Ἡ τάξις αὕτη ἐμπεριέχει τὰς φώκας καὶ τοὺς θαλασσίους ἵππους.

Αἱ 12 τάξεις τῶν *θηλαστικῶν* εἰσι 1. τὰ *δίχειρα*, 2. τὰ *τετρόχειρα*, 3. τὰ *ἁρπακτικά*, 4. τὰ *ἀμφίβια*, 5. τὰ *χειρόπτερα*, ἢ *νυκτερίδες*, 6. τὰ *τρωκτικά*, 7. τὰ *νωδὰ* ἢ *ἀνόδοντα*, 8. τὰ *μηρυκάζοντα*, 9. τὰ *παχύδερμα*, 10. τὰ *κητοειδῆ*, 11. τὰ *μαρσιπαφόρα* καὶ 12 τὰ *μονοτρήματα*. (ἴδε καὶ σελ. 133, ἔνθα τὸ ἑνδεκάτη γραπτέον *δεκάτη*).

ΦΩΚΑΙ.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ ζώου τούτου ὁμοιάζει μὲ τὴν τοῦ κυνός, τὸ βλέμμα του ἐκφράζει ἡμερότητα καὶ νοημοσύνην, τὰ ὦτα ὀλίγον ἢ οὐδόλως ἐξέχουσι, τὰ χείλη φέρουσιν ἰσχυροὺς μύστακας. Κατόπιν δὲ τὸ μὲν πρόσθιον μέρος τοῦ σώματός του ὁμοιάζει μὲ φώκιαν τετραπόδου, ἡ δὲ ὀπισθία ἄκρα ἔχει περισσοτέραν ὁμοιότητα μὲ σῶμα ἰχθύος. Οἱ ἐμπροσθιοι πόδες του εἶνε κεκαλυμμένοι ὑπὸ μαλλιώδους δέρματος μέχρι τῆς πυγμῆς, ἀπολήγουσι δὲ εἰς 5 δακτύλους παλμοειδεῖς καὶ ὡπλισμένους δι' ἀγκιστροειδῶν ὀνύχων, οἱ δὲ ὀπίσθιοι εἶνε κεκαλυμμένοι μέχρι τῆς πτέρνης, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐκφύεται μικρὰ τις οὐρά. Παχὺ στρῶμα πιμελῆς δίδει εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος σχῆμα στρογγύλον. Ἐπὶ τῆς ξηρᾶς τὰ ζῶα ταῦτα κινοῦνται μετὰ πολλῆς δυσκολίας, ἐν τῷ ὕδατι ὅμως βυθίζονται καὶ πλέουσι μετὰ πολλῆς εὐκολίας, δύνανται δὲ νὰ διαμείνωσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον χωρὶς νὰ ἀναπνεύσωσι, τὴν ὁποίαν ἰδιότητα ἔχουσιν ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν μυκτήρων, καλυπτομένων ὑπὸ βαλβίδων ἐμποδιζουσῶν τὸ ὕδωρ τοῦ νὰ εἰσέλθῃ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκ τῆς ἐν τῷ ἧπατι ὑπάρξεως φλεβώδους κόλπου, ὅστις χρησιμεύει ὡς δεξαμενὴ τοῦ αἵματος, ὁσάκις ἡ διακοπὴ τῆς ἀναπνοῆς διακωλύει τὴν κίνησιν τοῦ ρευστοῦ τούτου.— Ζῶσι δὲ αἱ φῶκαι ἐξ ἰχθύων, εἶνε ἥμεροι καὶ νοήμονα ζῶα, ἡμεροῦνται εὐκόλως καὶ δεικνύουσι πολλὴν στοργὴν πρὸς τοὺς τροφεῖς των. Εὑρίσκονται εἰς ὅλους τοὺς αἰγιαλούς, ἰδίως δὲ εἰς τοὺς πόλους καὶ κατὰ τὸν ἰσημερινὸν ἀπαντῶνται πολυπληθέστεραι κατ' ἀγέλας, συνισταμένας ἐξ 150 ἕως 200 ἀτόμων. Θηρεύονται διὰ τὸ ἐκ τοῦ λίπους των παραγόμενον ἔλαιον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει εἰς φωτισμὸν καὶ εἰς τὴν βυρσοδεψίαν, καὶ διὰ τὸ δέρμα ἐξ οὗ γίνονται ἀσκοί, καλύμματα, μηλωταί, κτλ.

Τὸ γένος τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύο κύρια εἴδη· τὰς ἰδίως λεγομένας φώκας καὶ τὰς ὠταρίας.— Αἱ πρῶται διακρίνονται ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἐξωτερικῶν ὠτῶν καὶ ἐκ τῶν κυρτῶν ὀνύχων των. Ὑποδιαιροῦνται δὲ εἰς 4 εἴδη, τὰ ὁποῖα εἶνε α.) ἡ *κοινὴ φώκη* ἢ

Φώκη.

θαλάσσιος βοῦς, τοῦ ὁποίου τὸ σῶμα ἔχει συνήθως μῆκος 1—2 μέτρ. καὶ καλύπτεται ὑπὸ τριχῶν φαιῶν ὑποκιτρίνων, στιλβουσῶν καὶ φερουσῶν μελαγχροινὰ σπίγματα. Τὸ εἶδος τοῦτο ἐπιπολάζει ἰδίως πρὸς τὰ ἀρκτικὰ παράλια, ὅπου ζωγρεῖται τόσον πλῆθος αὐτῶν, ὥστε ἐκ μόνης τῆς νήσου τῆς Νέας Γῆς στέλλονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπὲρ τὰς 100,000 δερμάτων καὶ 1400 τόνοι ἐλαίου· ζωγροῦσι δὲ συνήθως αὐτὰς τείνοντες ἐπὶ τῆς παραλίας δίκτυα μεγάλα, ἐν οἷς παγιδεύονται ἐνίοτε ὁλόκληροι ἀγέλαι. β.) ἡ *λευκογάστωρ φώκη*, εὑρισκομένη ἰδίως ἐν τῷ Ἀδριατικῷ, διπλασία δὲ οὖσα τῆς προειρημένης κατὰ τὸ μέγεθος. γ'.) ἡ *κουκουλωτὴ φώκη*, οὕτω καλουμένη ἐκ τῆς ἐλαστικότητος τοῦ δέρματος τῆς κεφαλῆς της, δι' οὗ ἐν ὥρᾳ κινδύνου καλύπτει τοὺς ὀφθαλμούς της ὡς διὰ κουκούλλας· τὸ εἶδος τοῦτο εὑρίσκεται ἰδίως εἰς τὴν παγωμένην θάλασσαν. τέλος δ'.) ἡ *πρωτεύουσα φώκη*

(1) Ὡς γνωστόν, τὰ ζῶα κατὰ τὸν Κυβιέρον διαιροῦνται εἰς τέσσαρας τυπομοταξίας· ὧν ἡ Α'., τὰ σπονδυλωτά, ὑποδιαιρεῖται εἰς πέντε ὁμοταξίας· τὰ θηλαστικά, τὰ πτηνά, τὰ ἑρπετά, τὰ βατράχια καὶ τοὺς ἰχθῦς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

φώκη, εὑρισκομένη ἰδίως εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, οὖσα δὲ μεγίστη πασῶν τῶν ἄλλων, διότι τὸ σῶμά της γίνεται 7—10 μέτρων κατὰ τὸ μῆκος καὶ 4—5 τὴν περιφέρειαν, ὀνομάζεται ἀπὸ βραχείας καὶ κινητῆς σαλπιγγοειδοῦς προεξοχῆς, εἰς ἣν ἀπολήγει τὸ ρύγχος της, διὸ καὶ θαλάσσιος ἐλέφας προσεπικαλεῖται. Αἱ ὠταρίαι διακρίνονται ἐκ τοῦ ὅτι ἔχουσι μεγαλείτερα ἐξωτερικὰ ὦτα (ὅθεν καὶ ἡ ὀνομασία των), ἔχουσι δὲ τοὺς δακτύλους σχεδὸν ἀκινήτους, τοὺς δὲ ὄνυχας μικροὺς καὶ πλατεῖς. Τὰ κυριώτερα εἴδη αὐτῶν εἶνε: ἡ *χαιτοφόρος φώκη*, οὕτως ὀνομαζομένη ἀπὸ τῶν βασέων θυσσάνων, τριχῶν καλυπτουσῶν τὸν λαιμόν της, ἰσομεγέθης δὲ σχεδὸν οὖσα μὲ τὴν προβοσκιδοφόρον· καὶ ἡ *θαλασσία ἄρκτος*, κατὰ τὸ ἥμισυ σχεδὸν μικροτέρα καὶ ἄνευ χαίτης· ἀμφότερα τὰ εἴδη εὑρίσκονται ἐν τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ.

Ἡ ἁλιεία τῶν ζώων τούτων εἶνε ἐπικερδεστάτη. Μία μόνη φώκη δύναται νὰ παραγάγῃ 1)2 τόνον ἐλαίου· ἡ δὲ σὰρξ αὐτῶν συνιστᾷ μέρος τῆς τροφῆς τῶν κατοίκων τῶν μεσημβρινῶν παραλείων.

ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΙΠΠΟΙ.

Ὁ θαλάσσιος ἵππος διακρίνεται τῆς φώκης ἐκ τῶν δύο ἀμυντηρίων ὅπλων, τὰ ὁποῖα φέρει ἐπὶ τῆς ἄνω σιαγόνος. Οἱ θαλάσσιοι ἵπποι, τῶν ὁποίων τὸ σῶμα δύναται νὰ φθάσῃ μέχρις 7 μέτρων, ζῶσιν εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας καὶ τρέφονται κυρίως ἐκ θαλασσίων φυτῶν καὶ μαλακίων.

Ο ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ.

Ἱππόκαμπον ἢ Ἱπποκάμπην ὠνόμαζον οἱ ἀρχαῖοι μυθώδές τι θαλάσσιον ζῶον, ἤτοι ἵππον, ἔχοντα κυρτὴν οὐρὰν ἰχθύος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐζωγράφουν συνήθως ἐποχουμένους τοὺς θαλασσίους θεούς· ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη καὶ εἰς τὸ μικρὸν θαλάσσιον ζῶον, τοῦ ὁποίου δίδομεν τὴν εἰκόνα κατωτέρω, γνωστότατον εἰς τὰς παραλίας τῆς Μεσογείου, ὡς καὶ εἰς τὸν Ὠκεανὸν καὶ τὸ Ἰνδικὸν πέλαγος.

Τὸ ζῶον τοῦτο, καλούμενον ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν Caval marino (θαλάσσιος ἵππος) εἶνε ἰχθὺς ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν λοφοβραγχίων· εἶνε δὲ πανταχοῦ μικρὸν ὡς τὸ γνωρίζομεν καὶ ἄκακον, καὶ ἐπειδὴ κατὰ μὲν τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς ὁμοιάζει μὲ τὸν ἵππον, μάλιστα δὲ ἀφοῦ ξηρανθῇ, κατὰ δὲ τοὺς σπονδύλους ἐξ ὧν συντίθεται ἡ θήκη τοῦ σώματός του καὶ τῆς οὐρᾶς, μὲ τὴν κάμπην, τῷ ἐδόθη τὸ ὄνομα *ἱππόκαμπος*.

Φυσιολόγος τις συλλαβὼν ἀνέθρεψε δύο ἱπποκάμπους θήλεις καὶ εἶδεν ἐν αὐτοῖς νεμεσοῦσάν τινά. Κολυμβῶντες κρατοῦσι τὸ σῶμά των ὄρθιον, ἀλλ' ἡ οὐρά των ζητεῖ νὰ συλλάβῃ πᾶν ὅτι ἀπαντήσῃ ἐντὸς τῶν ὑδάτων. Τυλίσσονται πέριξ τῶν θαλασσίων καλάμων, καὶ ἀφοῦ σταθῶσιν οὕτω, βλέπουσι μετὰ προσοχῆς τὰ περὶ αὐτούς· ἅμα δὲ ὡς διακρίνωσι βορόν τινα ἁρμοδίαν, ἐφορμῶσιν ἐπ' αὐτῆς τάχιστα. Ὅσάκις πλησιάσῃ ἱππόκαμπος τις πρὸς ἄλλον, συνήθως συμπλέκουσι τὰς οὐρὰς των ἀμφότεροι· ἀλλ' ὅταν θελήσωσι νὰ χωρισθῶσι, καταβάλλουν ἀγῶνα, καὶ διὰ νὰ τὸ κατορθώσωσι προσκολλῶνται εἰς τοὺς καλάμους ἐκ τῶν κάτω τῆς γνάθου των. Τὸ αὐτὸ τοῦτο πράττουσι καὶ ὅταν

Ἱππόκαμπος.

κρατοῦντες περιτυλιγμένον διὰ τῆς οὐρᾶς των πρᾶγμά τι, ὃ χρείαν στηρίγματος ὅπως ἀνέλθωσι πρὸς τὰ ἄνω. Οἱ ἱππόκαμποι των κινοῦνται κατ' ἄλλην διεύθυνσιν ἕκαστος, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς χαμαιλέοντας· αἱ δὲ ἴριδες τῶν ὀμμάτων των στιλπναί, καὶ περικυκλοῦνται ὑπὸ κυανῆς στεφάνης.

Οἱ ἱππόκαμποι εἶνε ποικίλων χρωμάτων· πλήθουσι δὲ εἰς πέριξ τῆς Νεαπόλεως, ὅπου οἱ παῖδες τοὺς ξηραίνουσι καὶ προσφέρουσιν εἰς τοὺς ξένους περιηγητὰς ὡς πρᾶγμά τι ἐργον.

(Μυρία Ὅσα).

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1873. = ΤΕΥΧΟΣ ΜΔ'

ΛΟΓΟΣ

Περὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς κοινωνίας.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 199 καὶ τέλος).

—

Δὲν παρήγαγε τὰ θαυμασιώτατα ἀποτελέσματα; Δὲν ἐξήνεγκε τὴν εὐεργετικωτάτην ἐπίδρασιν ἔν τε τῇ ἐξωτερικῇ καὶ ἐσωτερικῇ ζωῇ τοῦ ἀνθρώπου; δὲν εἶνε ὁ ἐχθρὸς πάσης κακίας, ἀδικίας, ἀτιμίας, ἀκαθαρσίας καὶ παντὸς αἴσχρου καὶ βλαβεροῦ τῷ ἀνδρὶ ἢ τῇ γυναικί, τῷ κυβερνῶντι καὶ τῷ κυβερνωμένῳ; δὲν διέπραξε πλέον τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν συστημάτων, καὶ τοι δὲν ἐπαγγέλλεται νὰ διδάξῃ τὴν ποινικήν, ὅπως ἀσφαλίσῃ τῷ ἀνθρώπῳ τὰ ἀναπαλλοτρίωτα δίκαιά του; ὄχι διὰ τῆς ἀναπτύξεως οἱασδήποτε σειρᾶς τυπικῶν θεσμῶν, ἀλλ' ἐγκείων ἔνδον τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου τὰς ὁρμὰς ἀρχάς, ἐφ' ὧν δέον πᾶσαι αἱ ἐξωτερικαὶ διατάξεις, θεσμοί, ἀνάγκαι καὶ αὐτενέργειαι νὰ βασισθῶσιν; Ὁ Χριστιανισμὸς λοιπὸν δὲν εἶνε τυπικὸς μηχανισμὸς καὶ ξηρὸν σύστημα διατάξεων καὶ κανόνων, ἀλλὰ πνεῦμα καὶ ζωὴ—εἶνε ἡ πνοή, ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, ἥτις ἐὰν διαβαίνῃ διὰ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐνεργῇ ἔνδον ἐξωτερικῶς, τὸ ὀστοῦν, ὁ μυὸς καὶ ἡ σὰρξ χιλίων εὐεργετικῶν αὐτενεργειῶν διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἀνθρώπου τάχιστα θὰ ὑγιωθῶσι καὶ θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ ἐργάζωνται διὰ τὸ καλὸν τοσοῦτον, ἐφ' ὅσον ἐπ' αὐτῶν ἐπενεργεῖ ἡ ζῶσα αὐτὴ πνοή. Ὅλον τοιοῦτος ὢν ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους πιστούς, εἰρηνικούς, φιλοπόνους, ἀγαθούς, εὐπειθεῖς εἰς πάσας τὰς ποικίλας ὁδοὺς τῆς ζωῆς· ποιεῖ αὐτοὺς ἵνα ζῶσι σωφρόνως, δικαίως καὶ εὐσεβῶς καὶ οὕτω μεταρρυθμίζοντες τὴν ἐσωτερικὴν ζωὴν καὶ παρακινοῦντες πάντας τοὺς ἀσπαζομένους τὰς ἀληθείας του νὰ ζῶσιν ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ, ἐπιδιώκωσιν ἀδιαλείπτως τὴν μεταρρύθμισιν, τὴν εὐεργετικὴν πρᾶξιν ἐν τῇ πορείᾳ τῆς ἐξωτερικῆς ζωῆς.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου παρήγαγεν ὑπὲρ πάντα τἄλλα θρησκευτικὰ συστήματα τὴν ὡραιοτάτην φιλολογικὴν ἔρευναν καὶ τὰ κάλλιστα φιλολογικὰ προϊόντα, καὶ ὤθησε τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἀνακαλύψεως. Ὅτε τὸ φῶς τῆς ἀληθείας του εἶχε σβύσει μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, διαρκούντων τῶν σκοτεινῶν αἰώνων, τὸ φῶς τῆς μαθήσεως καὶ ἐπιστήμης δὲν ἦτο εἰμὴ ἀσθενὴς τις περιπταμένη φλόξ, χρησιμεύουσα μόνον ἵνα ποιήσῃ τὸ σκότος ὁρατώτερον. Ὅτε ἡ Ἁγία Γραφὴ ἡ ἐμπεριέχουσα τὴν θείαν του διδασκαλίαν προήχθη εἰς τὸ φῶς ἀπὸ τῶν σκοτεινῶν καὶ εὐρωστῶν σελμίδων τῶν μονῶν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐν τῇ δύσει μεταρρυθμίσεως, ὅτε αὕτη ἤστραψε τὸ λαμπρόν της φῶς ἐν τοῖς ἔθνεσι τῆς Εὐρώπης, τότε ἔγινεν εἰς τὴν ὑπνώττουσαν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ζωὴ ἐκ θανάτου, εἰς δὲ τὴν μάθησιν, ἐλευθερίαν, ἐπιστήμην καὶ ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν ὡς ἡ πνοὴ ἡ μεταβοῶσα νέαν ζωὴν εἰς τὰ ξηρὰ ὀστᾶ ἐν τῇ κοιλάδι τῆς ὁράσεως τοῦ Ἰεζεκιὴλ (Ἰεζεκ. λζ'. 1—10). Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΔ').

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τοῦ παπικοῦ δεσμοῦ ἐλύθη, τοῦ ὁποίου ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὑπῆρξεν αἰχμάλωτος· ἡ ἀλήθεια ἠλευθέρωσεν αὐτὸν καὶ ἐδίδαξεν αὐτὸν τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ αὐτοῦ δικαιώματα. Ἡ πορεία ἐπὶ πᾶν εἶδος ἀνθρωπίνης ἐρεύνης, ἐπὶ τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, ἐποίησε τηλικαύτην πρόοδον, ἡλίκη οὐδεμία ἄλλη ποτὲ ἐγένετο. Ἐξετάσατε τὴν γραμματολογίαν, τὴν ἐλευθερίαν, τοὺς θεσμούς, τὰς συνηθείας, τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις τῶν χωρῶν ἐκείνων, ἔνθα ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐξουσιάζει ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τῶν κατοίκων των καὶ τὸ εὐαγγέλιόν του κωλύεται ἀπὸ τῆς ἐρεύνης αὐτῶν· εἶτα δὲ λάβετε οἱανδήποτε χώραν, ἔνθα ὁ Χριστιανισμὸς ἰσχύει, γνωρίζεται καλῶς καὶ ἀγαπᾶται καὶ τὸ εὐαγγέλιόν του ἀναγινώσκεται ἐπιμελῶς, καὶ ἀντιπαραβάλετε αὐτὴν ὑφ' ὅλας ταύτας τὰς ἐπόψεις μὲ τὰς προηγουμένας. Ἀτενίσατε καλῶς ἐπὶ ταύτης καὶ ἐκείνης τῆς εἰκόνος, καὶ θὰ διακρίνητε εὐθὺς τὴν διαφοράν. Μὲ ἄλλας λέξεις: συγκρίνατε τὰς ἀληθῶς καὶ κατ' ἐπιφάνειαν Χριστιανικὰς χώρας. Δὲν ζητῶ νὰ πορευθῆτε εἰς τὰς σκοτεινὰς χώρας τῶν βαρβάρων ἐθνικῶν. Συγκρίνατέ τινα ἐκ τῶν παλαιῶν ἱπποτικῶν ἐθνῶν, κλεισθέντων ἐν τῇ ποιήσει καὶ τῇ ἱστορίᾳ, π. χ. Σκωτίαν καὶ Ἱσπανίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ἰταλίαν, Ἀμερικὴν καὶ Γαλλίαν, καὶ ἀφίνω ὑμᾶς εἰλικρινῶς νὰ ἐξαγάγητε τὸ συμπέρασμα καὶ ἐξηγήσητε τὸ γεγονὸς ὅπερ ἀπαντᾶται φανερὸν πανταχοῦ· ὁ ζῶν Χριστιανισμὸς καὶ τὸ εὐαγγέλιόν του εἶνε εὐλογία εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὁ δὲ νεκρὸς καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ εὐαγγελίου του κατάρα! Ὁ πιστεύων εἰς τὰς πολυτίμους ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ εὐκόλως δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τοῦτο: «πᾶν δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ του γινώσκεται.» «Εἶπατέ μοι, εἰπέ τις εὐσεβής, ποῦ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἀναγινώσκεται ἐπιμελῶς καὶ συνεχῶς καὶ ποῦ αὐχεῖ, καὶ θέλω γράψει ἠθικήν τινα γεωγραφίαν τῶν τόπων ἐκείνων». Τίς, ἔτι νῦν, εἶνε ἡ κατάστασις τοῦ Ἱσπανικοῦ λαοῦ, ὅστις ἕως πρὸ ὀλίγου ἔκλινε τὸν αὐχένα εἰς τὸν ζυγὸν κλήρου γελοιογραφοῦντος τὸν Χριστιανισμόν; Ἓν βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν θὰ πληροφορήσῃ ὑμᾶς. Παρακμήν, ἐξαχρείωσιν, ὀδύνην ἀπαντῶμεν πανταχοῦ. Τὸ ἐμπόριον φθίνει, ἡ γεωργία ἀσθενεῖ, αἱ ὠφέλιμοι τέχναι παρακμάζουσιν. Ἐκεῖ αἰσθάνεταί τίς ἑαυτὸν ναρκωμένον ὑπό τινος ἀοράτου δυνάμεως· ὁ δὲ λαὸς εἶνε φανατικὸς ἢ ἐντελῶς ἄπιστος· καὶ εἰς μὲν τοῦ πρώτου τὸν οἶκον ἐξουσιάζει ὁ ἱερεὺς ἤτοι ἑπτὰ μόνον δαιμόνια, εἰς δὲ τὸν τοῦ δευτέρου λεγεὼν ὁλόκληρος. Περάσατε τὰ Πυρηναῖα καὶ, εἰσελθόντες εἰς τὴν χώραν τοῦ λεγομένου μεγάλου ἔθνους, ἐρευνήσατε τὸν τόπον καλῶς καὶ θὰ διαγνώσητε εὐθὺς τὴν ἠθικὴν ἐξαχρείωσιν τοῦ λαοῦ τούτου. Ἡ αἰτία δὲ τοῦ κακοῦ εἶνε φανερά· διότι τὸ μὲν πλῆθος ὂν ἀμαθέστατον καὶ ὅλως ὑποχείριον εἰς φανατικὸν κλῆρον ἀγνοεῖ τί εἶνε ζῶσα πίστις εἰς Χριστὸν καὶ τί ἀναγέννησις, τὸ δὲ πεπαιδευμένον μέρος εἶνε ἐντελῶς ἄπιστον. Ὅ,τι δὲ λέγομεν εἶνε ἀληθέστατον καὶ ὁμολογεῖται παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων Γάλλων. Ἐκεῖθεν δὲ διαπεράσαντες τὰς Ἄλπεις εἰσέλθετε εἰς τὴν Ἑλβετίαν, Ὁλλανδίαν, Ἀγγλίαν καὶ Σκωτίαν, καὶ ὁποίαν ἐκπληκτικὴν διαφορὰν θὰ ἀπαντήσωσιν εὐθὺς οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν! Οἱ ἄνθρωποι φαίνονται ἐν ὄντι ἀληθοῦς ἀνεξαρτησίας, ἡ δὲ ἠθικὴ των διαμόρφωσις εὐθὺς καθίσταται δήλη. Ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς φιλεργία, ἐπιδεξιότης, διδασκαλία θρησκευτική ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἀληθινὴ εὐημερία· καίτοι παρ' αὐτοῖς ὑπάρχουσι κακίαι καὶ δυστυχίαι, ἀλλ' αὗται εἶνε αἱ φαινόμεναι κηλῖδες ἐν τῷ δίσκῳ τοῦ Ἡλίου, αἵτινες δὲν λόνουσι τὸ φῶς του. Τίς εἶνε ὁ λόγος τῆς διαφορᾶς ταύτης; ὑπάρχει ἐκεῖ λαμπρότερος οὐρανός· δὲν ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ὡραιότεραι σκηναὶ τῆς φύσεως· μόνον διότι πιστεύουσιν ἀληθῶς εἰς τὰς θείας ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ καταγίνονται νὰ βάλωσιν εἰς πρᾶξιν τὰ θεῖα ἐπιτάγματά του· μόνον διότι ἀγαπῶσι καὶ τιμῶσι τὸ εὐαγγέλιόν του. Καὶ εὐτυχὴς εἶνε ὁ λαὸς ὁ ἔχων ὁδηγὸν εἰς τὴν ζωήν του τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· «ἡ δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνη.»

Τελευτῶν, ἐπιτρέψατε νὰ καθυποβάλω ὀλίγας σκέψεις, αἵτινες ἐὰν ἐκτελεσθῶσι θεόντως, δύνανται νὰ βοηθήσωσιν ἡμᾶς· ὁ φιλέλλην ποιητὴς λέγει,

«Ἵνα ἀνασύρητε τὸν μοχλὸν καὶ ἐκβιάσητε τὴν δίοδον»

καὶ ἀνοίξητε ἐνώπιον ὑμῶν τοὺς ἀπείρους θησαυροὺς τοὺς περιεχομένους ἐν τούτῳ τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἀληθείας·

1. Πιστεύετε εἰς τὰς θείας ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ μόνον πεποίθησιν ὅτι θεία τις ἀποκάλυψις κατεπειγόντως ἀπῃτεῖτο, ὅτι τὸ ἀνθρώπινον λογικόν, τὸ φῶς τῆς φύσεως, καλέσατε ὅπως θέλετε, ὅταν λαμβάνηται ὡς ὁ ὁδηγὸς τοῦ ἀνθρώπου κανὼν τῆς ζωῆς, ὁ ἀστὴρ τῆς αἰωνιότητος, δὲν εἶνε καλὸν ἐνὸς ἀπατηλοῦ μετεώρου περιπταμένου ἐν μέσῳ τοῦ σκότους· ἐὰν τις ἀκολουθήσῃ αὐτό, προτιμῶν αὐτὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὰ σκοτεινὰ ἔρη, ὅπου οἱ πόδες του θὰ πταίσωσι καὶ ἡ ψυχή του θὰ ἀπολεσθῇ.

2. Πιστεύετε εἰς τὸν Χριστιανισμὸν μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι οὗτος εἶνε θεία ἀποκάλυψις, εἶνε τὸ ἀληθινὸν φῶς τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, εἶνε ἡ μόνη θρησκεία ἡ δυναμένη νὰ καταστήσῃ εὐδαίμονα τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ καὶ μέλλουσῃ· ὅτι εἶνε ἡ θρησκεία ἐκείνη, τῆς ὁποίας πρόδρομος ἐν τῷ κόσμῳ ὑπῆρξεν ἡ Ἑλληνικὴ διάνοια καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, καὶ ὅτι αὕτη ἔσωσε τὸν Ἑλληνισμὸν ἀπὸ τὰς πολλὰς κατ' αὐτοῦ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς· ὅτ' αὐτὸν τοῦτον σκοπόν, καὶ ὅτι θὰ σώσῃ πάλιν αὐτὸν ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην βαρβαρικὴν ἐπιδρομήν, ἐπειδὴ πάλιν διὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ [illegible] καθαρὸς καὶ ἁπλοῦς, ὡς ἦτον ἐν τῇ ἀρχῇ του, εἰς τὴν [illegible] τὴν παλαιὰν του πατρίδα.

3. Ἀγαπᾶτε καὶ ἀναγινώσκετε τὸ ἱερὸν τοῦ εὐαγγελίου πρόθυμον, ταπεινόν, ἀμερόληπτον καὶ ἱκετευτικὸν πνεῦμα. Μὴ ἐκτικῶς σταθμίζετε τὰς ἀποδείξεις, τὰς ὁποίας παντοτε προ[illegible] ἔχητε προσχείρους πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ θείου του κύρους· σθητε στενῶς μὲ τὰς θείας του ἀληθείας—καθ' ἡμέραν [illegible] τὰς καθαρὰς του ἐπιταγάς· καὶ τοῦτο ἔσεται ὑμῖν ἡ ἁπλουστάτη εὐκολωτάτη καὶ ἡ μᾶλλον ἱκανοποιητικὴ ἀπόδειξις ὅτι τοῦ βιβλίου ἐμπεριέχει μίαν θείαν θρησκείαν, ἥτις εἶνε ὠφέλιμος τε τὴν παροῦσαν καὶ μέλλουσαν ζωήν.

«Ἔνδον τούτου τοῦ φοβεροῦ τόμου κεῖται τὸ μυστήριον [illegible] μυστηρίων.

Εὐτυχέστατοι ἐκεῖνοι ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, οἷς ὁ Θεὸς

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

χάριν ν' ἀναγινώσκωσι, νὰ φοβῶνται, νὰ ἐλπίζωσι, νὰ προσεύχωνται, νὰ σύρωσι τὸν μοχλὸν καὶ ἐκδιάζωσι τὴν βίοδον». Καὶ «κάλλιον θὰ ἦτο ποτὲ νὰ μὴ ἤθελον γεννηθῇ, ὅσοι ἀναγινώσκουσι δυσπιστοῦντες ἢ ἀναγινώσκουσι χλευάζοντες».

4. Ἀναγινώσκετε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ μετὰ πλήρους πεποιθήσεως ὅτι εἶνε ὁ ἱερὸς τόμος τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ—τὸ βιβλίον ὅπερ εἰς ὅλους χρειάζεται, ὅπερ εἰς ὅλους ἁρμόζει, ἀλλ' ὅτι μάλιστα εἶνε τοῦ πτωχοῦ τὸ βιβλίον, ὡς χορηγοῦν αὐτὸν μεγίστην παραμυθίαν ἐν ταῖς θλίψεσι καὶ δυστυχίαις του—ὅτι εἶνε ὁ οὐράνιος χάρτης τῶν συμβαλλομένων εὐλογιῶν τῷ ἀνθρώπῳ, σχεδιασθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρὸς τοῦ ἐλέους καὶ δοθεὶς ἡμῖν ὅπως βοηθῇ ἡμᾶς εἰς πάντας τοὺς μόχθους ἡμῶν, ὅπως παραμυθῇ ἡμᾶς ἐν μέσῳ τῶν θλίψεων ἡμῶν, ὅπως προάγῃ τὰ κάλλιστα συμφέροντα ἡμῶν διὰ τὴν παροῦσαν ζωήν, καὶ ὁδηγῇ ἡμᾶς εἰς τὸν πλούσιον τόπον τῆς εὐλογίας, ὅπου Κύριος ὁ Θεὸς δίδεται τὸ αἰώνιον φῶς τοῦ λαοῦ του, καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους αὐτῶν θὰ λάβωσι τέλος.

5. Ἐγκύπτοντες ἐρευνᾶτε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ μὴ ἀναπαυθῆτε ἕως εὕρητε ἐν αὐτῷ τὴν συντροφίαν τοῦ θείου ἀνθρώπου τῶν θλίψεων, ὅστις ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἀπέδυσε τὰς ἀνομίας ἡμῶν μὲ τὸ αἷμά του, ὅστις Θεὸς ὢν καὶ ὁ Κύριος πάσης κτίσεως συγκατέβη νὰ γεννηθῇ ἐντὸς φάτνης, ὅπως διδάξῃ τὸ εὐαγγέλιόν του εἰς τοὺς πτωχούς, ὅπως δώσῃ ἀπελεύθερωσιν εἰς τοὺς ἁλωκότας, τὴν ἀνάβλεψιν τῆς ὁράσεως εἰς τοὺς τυφλοὺς καὶ ἀπολύσῃ ἐλευθερίαν εἰς τοὺς συντετριμμένους. Μελετήσατε τὴν ζωήν καὶ τὸν χαρακτῆρά του, ἀπορροφήσατε τὸ φιλόστοργόν του πνεῦμα, πραγματοποιήσατε τὴν συγχυσινωνίαν του, καὶ θὰ εὕρητε ἐν μέσῳ ὅλων τῶν κακῶν τῆς ἡμέρας καὶ τῶν ἀντιφασκουσῶν φωνῶν τῶν πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν μερίδων οὐδὲν ὑπάρχει μεθ' ὅλα ταῦτα, ὅπερ ἤθελε τόσον δραστηρίως βοηθήσει ἡμᾶς καὶ εὐλογήσει ὁλόκληρον τὸν κόσμον, ἐσο ἡ παγκόσμιος ὑιοθεσία τῆς ἁπλῆς καὶ συντόμου, ἀλλὰ θεοπνεύστου ἐντολῆς του, «πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ἡμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς». (Ματθ. ζ'. 12.) Ἡ ἐκπλήρωσις ταύτης τῆς ἁπλῆς ἀρχῆς εἶνε πᾶν οὐτινος δεόμεθα πρὸς θεραπείαν τῶν κοινωνικῶν ἡμῶν ἀδικημάτων καὶ βλαβῶν· καὶ τὸ «πιστεύσαν εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,» εἶνε τοιαύτη διαταγή, ἥτις, ἐὰν συγκατατιθέμεθα εἰς αὐτήν, δύναται νὰ ἐπαναφέρῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς πνευματικῆς ἁρμονίας καὶ εἰρήνης. Πόσον λίαν ἁπλοῦν εἶνε τοῦτο ὅλον καὶ πόσον λίαν εὐχάριστα θὰ ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἤθελον ἀκολουθήσει ἀπὸ τινος παγκοσμίου συναινέσεως εἰς ταύτας τὰς δύο ἐντολάς! Ὁ κόσμος οὐδέποτε γενήσεται ἀληθῶς καὶ μονίμως καλὸς μέχρις οὗ ἐλθῇ ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀπαλλαχθεὶς ἀπὸ τῆς φιλαυτίας τῆς φύσεώς του ἀγαπήσῃ τὸν Θεὸν του καὶ τὸν πλησίον του ὡς ἑαυτόν.

Φίλαιτοι ἀναγνῶσται.

Νέα καλλιτέρα ἐποχὴ ἄρχεται ἤδη· ὑπάρχουσι πολλὰ στοιχεῖα προόδου—ἡ παιδεία, ὅστις κατέθλιβε καὶ κατεδούλου τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καὶ ἔκοπτε τὰς πτέρυγάς του, ἤδη ἀπώλεσε τὴν ἐξουσίαν του· πολλὰ σημεῖα, χρηστὰς ἐλπίδας παρέχοντα τῆς νέας ταύτης ἐποχῆς ὑπάρχουσιν ἤδη. Πάντα ταῦτα εἶσὶ προϊόντα τῆς ἐκπολιτιστικῆς δυνάμεως τοῦ Χριστιανισμοῦ· καὶ ἐὰν θέλωμεν νὰ λάβωσι ταῦτα μείζονας διαστάσεις, ἐὰν θέλωμεν νὰ μεταδώσωμεν τὴν ἐκπολιτιστικὴν ταύτην δύναμιν καὶ εἰς τὴν Ἀνατολήν, πρέπει νὰ γίνῃ μεγαλείτερον ἐμφύσημα τῶν θείων αὐτοῦ ἀρχῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ θρίαμβος τοῦ φωτισμοῦ κατὰ τοῦ σκότους προεύεται ἤδη ἁπανταχοῦ καὶ πάντες, ὡς διψῶσαι ἔλαφοι, τρέχουσιν ὅπως ποτισθῶσιν εἰς τὰ δροσερά, διαυγῆ καὶ ζωοφόρα ὕδατα τῶν πηγῶν τῆς παιδείας· ἀλλὰ μόνη ἡ προχώρησις τοῦ Χριστιανικοῦ φωτισμοῦ, ὅστις δύναται ν' ἀνακαινίσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, δυνηθήσεται νὰ καταβάλῃ ὅλα τὰ σχήματα τῆς κακίας καὶ τοῦ σκότους καὶ μηδενίσῃ ἐντελῶς αὐτά. Βελτίωσις εἰς πάντα τὰ κοινωνικὰ παράπονα καὶ λύπας ἤδη πλησιάζει, καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῶν τριῶν μεγίστων ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἤτοι τῆς ἀδελφότητος, ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας, θὰ ἐπιταχύνῃ ταύτην τὴν εὐτυχῆ συμπλήρωσιν.

Θέλετε νὰ ἐπισπεύσητε τοῦτον τὸν καιρόν; Τότε ἀγαπᾶτε καὶ ἐκτελεῖτε τὰς θείας ταύτας ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ. —Ναί! αὗται καὶ μόναι δύνανται νὰ βελτιώσωσι τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ὦ ἄνθρωπε τῆς θλίψεως, βεβαιώθητι, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ὁ ἀληθέστατος φίλος σου, ὁ κάλλιστος βοηθός σου, ὁ ἀσφαλέστατος ὁδηγός σου, καὶ ὅταν μελαγχολῇς καὶ λυπῆσαι ἐν καιρῷ τῆς θλίψεως καὶ τοῦ πόνου σου, ἐνθυμοῦ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐμπεριέχει οὐράνιον βάλσαμον διὰ πάσας τὰς πληγάς σου—οὐράνιον ἀνακούφισιν διὰ πάντα τὰ βάρη σου—οὐράνιον ἀντιφάρμακον διὰ πάσας τὰς λύπας καὶ πόνους σου—καὶ, τὸ καὶ ἀνώτερον πάντων, πλουσιωτάτην χορηγίαν τοῦ Πατρός σου διὰ πάσας τὰς χρείας σου.

Ὑπὸ Ο. Κ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΣΩΠΙΟΣ. (α)

Ἀλγεινοτάτην ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ὁ κατὰ τὴν 19 Νοεμβρίου λ. ἔ συμβὰς θάνατος τοῦ ἀειμνήστου Ἀσωπίου.

Τὸ ὄνομα τοῦ ἀοιδίμου τούτου ἀνδρὸς προφέρων τις ἀναμιμνήσκεται τῆς μεγαλουργοῦ ἐκείνης ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐξηγείρετο ἀπὸ τετρακοσιετοῦς τάφου ὁ νεώτερος Ἑλληνισμὸς ἐν μέσῳ ἐνθουσιωδῶν ἐπευφημιῶν καὶ χειροκροτήσεων συμπάσης τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης. Ἄνδρες γίγαντες κατὰ τὸν ἡρωϊσμόν, κατὰ τὴν φιλοπατρίαν, κατὰ τὴν αὐταπαρνησίαν, κατὰ τὴν παιδείαν καὶ ἐπιστήμην, κατὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ Γένους ἀτρύτους αὐτῶν ἀγῶνας, πληροῦσι τὴν μεγαλουργὸν ἐκείνην ἐποχὴν καὶ ἀφῆκαν εἰς τὸν νεώτερον Ἑλληνισμὸν κληρονομίαν οὐχ ἧττον περιβόητον τῆς ἣν κατέλιπαν εἰς τὸν ἀρχαῖον οἱ ἡρωϊκοὶ χρόνοι, οὓς ἔφαλεν ἡ

(α) Τὴν πραγματείαν ταύτην ἐδημοσιεύσαμεν καὶ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις περιοδικὸν Νεολόγου ἀριθ. 1171.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοῦσα τοῦ Ὁμήρου, κληρονομίαν ἀφ' ἑνὸς φέρουσαν τὰ ὀνόματα μυριετῶν ἡρωϊκῶν ἀγώνων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς κυκλωπείους ἄθλους, δι' ὧν χαλκέντεροι ἄνδρες ἐπροίκιζον τὴν μόλις ἀρξαμένην σφαλερὰ νὰ κινῇ βήματα νεωτέραν Ἑλληνικὴν παιδείαν. Μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἐκεῖνοι, ὧν ἰδίως τὰ ὀνόματα οὐδεὶς φοιτήσας εἰς σχολεῖον ἀγνοεῖ, οἱ διαπρέποντες ὡς ἥλιοι μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀστέρων, εἰσὶν ὁμολογουμένως ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Ἀσώπιος, ὁ μέχρι χθὲς ἐπιζῶν πρύτανις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης. Ἀλλὰ τέθνηκε καὶ αὐτός, ἀπωρφάνισε καὶ αὐτὸς τὴν πολύμοχθον ἡμῶν μητέρα, ἥτις νῦν εἴπερ ποτὲ ἀνάγκην ἔχει τῆς ἀρωγῆς τοιούτων ἀνδρῶν, κατέλιπε καὶ αὐτὸς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως κατέλιπον αὐτὴν πάντα σχεδὸν τὰ λείψανα τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐποχῆς. Ναί, εἴπωμεν τὴν πικρὰν ἀλήθειαν ὅτι ἡ νέα γενεά, ἡμεῖς, οἵτινες τοσοῦτον καυχώμεθα ἀλλ' εἰς λόγους μόνον περιοριζόμενοι, ἐσμὲν νάννοι ἀπέναντι τῶν γιγάντων ἐκείνων. Καταπνίγει ἡμᾶς ὁ μέγας ἐκεῖνος κολοσσὸς τῆς κληρονομίας, ὃν κατέλιπον ἡμῖν. Ἀλλὰ παραμυθούμεθα ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ πνεῦμα τῶν ἀθανάτων ἐκείνων ἀνδρῶν θὰ ἐπιπνεύσῃ καὶ αὖθις ἐπὶ τὴν μεγάλην ἡμῶν πατρίδα καὶ θὰ συνηθῇ νὰ γεννήσῃ καὶ πάλιν νέους Ἀσωπίους, δι' ὧν τὴν ἀπώλειαν θαλερὰ σήμερον καταλείβει δάκρυα.

Ἕνα καὶ ἥμισυν περίπου μῆνα πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὁ ἀοίδιμος διδάσκαλος ἔγραφε πρὸς φίλον αὐτοῦ ἐπιστολὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ᾗ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ φαίνεται οἱονεὶ προαισθανομένη τὸ προσεγγίζον αὐτοῦ τέλος. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης δημοσιεύομεν ὧδε τὸ ἐξῆς ἀπόσπασμα.

« Ἐν Ἀθήναις τῇ 6' ὀκτωβρίου 1872.

» ... Παρακαλῶ νὰ προσφέρῃς τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὸν ἀρτισύστατον Ἠπειρωτικὸν Σύλλογον δι' ἣν ἔκαμέ μοι τιμὴν τοῦ ἐπιτίμου μέλους, καὶ τὸ βαθύτατόν μου σέβας πρὸς τὸν ἀξιοσέβαστον πρόεδρον αὐτοῦ τὸν κύριον Νεόφυτον Δέρκων, τὸν νηφαλιώτατον, τὸν ὁποῖον μετὰ ὑπερηφανείας ἔμαθον ὅτι ἐξέθρεψεν ἡ εὔανδρος Ἤπειρος.

» Ἀπό τινος καιροῦ παλαίω μὲ τὸν θάνατον. Ἐὰν λοιπὸν ἡ παροῦσα δὲν ἦνε ἡ τελευταία ἐπιστολή, θέλω γράψει πρὸς τὸν Σύλλογον. Ἐν τούτοις ἐπεύχομαί σοι ὑγείαν ἀμετάπτωτον καὶ εὐημερίαν ἀτομικήν τε καὶ Ἑλληνικήν, μετὰ τῆς ἠπειρωτικῆς.

» Ὁ ἀειπαθὴς καὶ τεθνηξόμενος,

» Κ. ΑΣΩΠΙΟΣ».

ΑΣΩΠΙΟΣ (Κωνσταντῖνος), ὁ σοφὸς καὶ εὐρυμαθὴς φιλολόγος, καθηγητὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, οὗ πολλάκις ἐχρημάτισε πρύτανις, ἐγεννήθη περὶ τὸ 1789 ἐν Γραμμένῳ, κώμῃ τῆς Ἠπείρου καὶ πατρίδι τῶν Καπλανῶν καὶ τῶν Ζωσιμαδῶν, ἐκ τιμίων ἀλλ' ἐνδεῶν γονέων.

Ἀπορφανισθεὶς πατρὸς ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων συνῴδευσε τὴν μητέρα αὐτοῦ εἰς Ἰωάννινα ὅπου ὄντως μόλις ἀποζῶν, μέχρις οὗ ὑπότροφος γενόμενος τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Ζώῃ Καπλάνῃ(1), ἐξεπαιδεύθη τὰ ἐν τῇ Καπλανείῳ σχολῇ διδασκόμενα μαθήματα, σχολαρχοῦντος τοῦ μακαρίτου Ἀθανασίου Ψαλίδα, καὶ ἐδίδαξεν ἐν αὐτῇ πέντε ἢ ἓξ ἔτη. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ ἔδωκε τὰ πρῶτα δείγματα τῆς ἐν γράμμασι συζητήσεως οὕτω πως. Ἐλθόντες εἰς Κυδωνιῶν Ζαγορίταί τινες νέοι, προστατευόμενοι παρὰ τοῦ τότε μεγάλως ἰσχύοντος Ἀλεξίου Νούτζου, ἤρξαντο νὰ κηρύττωσιν ἐν ἄλλοις ὅτι, κατὰ τὴν ὀρθὴν φιλοσοφίαν, τὰ πάντα ἐξήρτηνται ἐκ τῆς ἀγωγῆς καὶ οὐδὲν ἐκ τῆς φύσεως. Ὁ Ἀσώπιος ἔγραψεν ἀντικρούων τὴν γνώμην ταύτην καὶ κατ' αὐτοῦ ἀνταπήντησαν καὶ ἄλλοι. Καὶ οὕτω κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς τότε γνώσεις ἠμιλλῶντο οἱ Ἠπειρῶται νέοι, οἷον πρόμαχοι παριστάμενοι τῆς σχολῆς εἰς ἣν ἑκάτεροι ἀνῆκον, τῆς Καπλανείου ὑπὸ τὸν Ψαλίδαν καὶ τῆς ἐν Κυδωνίαις ὑπὸ τὸν Βενιαμίν. Οἰκονομήσας ὀλίγα χρήματα ὁ Ἀσώπιος ἀπεδήμησε μετὰ τοῦ μακαρίτου Χρ. Φιλητᾶ εἰς Ν... ἀπολιν χάριν σπουδῆς ἰατρικῶν μαθημάτων· ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν εἰς Κέρκυραν, διότι ἠνώχλησαν αὐτὸν ὑποπτα... πιάσαντα κοιλιακὰ νοσήματα, ἅτινα ἐβασάνισαν αὐτὸν ἀπαλ... θως καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωήν. Ἐνταῦθα δὲ ἀναρρώσας, ἐνα... τῆς μεταβολῆς τοῦ ἀέρος, ἀπῆλθε μετὰ Εὐαγγέλου τοῦ Μ... εἰς Βενετίαν, ὅπου ἐκὼν ἀέκων ἐξέδωκε μεταφράσεις μικροῦ γου ἀξίας. Ἐντεῦθεν δὲ μετέβη εἰς Τεργέστην, ὅπου διδάσκαλος γενόμενος τῆς σχολῆς τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, ἐδίδαξεν ὅλην πεντ... ετίαν, ἐκδοὺς καὶ τὰ Μαθήματα τῆς Γραικικῆς Γλῶ... σης, καὶ τινα Ἐπιγράμματα ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ αὐτοκράτ... ρος Φραγκίσκου τοῦ Α'. Κατὰ τὴν ἐν Βενετίᾳ διαμονὴν αὐτ... συνῆψε φιλίαν στενὴν μετὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Στεφ... Καραθεοδωρῆ (2). ὃς καὶ ἓν τοῦ εἰδύλλιον εἰς αὐτὸν ἀφιερεῖ.

Τότε διέβαινεν ἐκ Βενετίας ὁ ἀείμνηστος κόμης Γυλφορδ... μέλλων ἱδρυτὴς καὶ ἄρχων τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, τὸν ὁπο... καὶ πρὸ ἐτῶν εἶχεν ἰδεῖ ἐν Ἰωαννίνοις, ἐκεῖθεν διαβαίνοντα κ... Κεῦλάνης καὶ εἰς Ἀγγλίαν ἀνακάμπτοντα. Μετ' αὐτοῦ συνῆλθ... νησε, τοῦ μακαρίτου Α. Μουστοξύδου γράψαντος ἰταλιστὶ τὸ συμ... φωνητικόν, ν' ἀπέλθῃ εἰς Γερμανίαν, δαπάνῃ τοῦ φιλελλήνος λόρ... δου Γυλφορδ, τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν διδαχθησόμενος· αὖθις δὲ ἐπιστρέψας νὰ καθέξῃ ἔδραν καθηγετικὴν ἐν τῇ συσταθησομένῃ ὑπ... Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ. Πρῶτος τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν ὁ Ἀσώπιος ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐν ἀλληδαπῇ σπουδὴν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, καὶ τοῦτο τὸ παράδειγμα ἐμιμήθησαν πολλοὶ ἄλλοι μετέπειτα. Διατρίψας λοιπὸν τῇ χορηγίᾳ τοῦ Γυλφορδ καὶ τοῖς μικροῖς αὐτοῦ πόροις ἐν Γοτίγγῃ, Βερολίνῳ καὶ ἐν Παρισίοις ἐξ... τίαν, καὶ πάντοτε, ὅσον ἡ ἀκροσφαλὴς αὐτοῦ ὑγεία συνεχώρ... ἀσχολούμενος περὶ τὸ ἔργον ὃ ἠσπάσατο, κατέβη ἔκτοτε εἰς Κ... κυραν, ὅπου συσταθείσης τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας, ἐδιδάχθη ἐν αὐτῇ εἴκοσιν ἔτη, τιμηθεὶς καὶ τῷ παρασήμῳ τοῦ ἁγίου Μιχ... καὶ Γεωργίου. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐχρημάτισεν ἔφορος τῆς Ἀκ... δημίας καὶ τῆς Βιβλιοθήκης, τῆς ὁποίας ἀπερχόμενος συνέ... πλουτέστατον κατάλογον· ῥήτωρ δὲ ὢν πάντοτε σχεδὸν τῆς Ἀ... δημίας καὶ κατὰ πᾶσαν ἐν ἐθίμῳ τελετήν, ἀπήγγελλε λό... τῆς περιστάσεως ἀνεκδότους σωζομένους.

Ἐκ Χίου, ἐκ Βουκουρεστίου, ἐξ Ἰωαννίνων καὶ ἐκ Τεργ... πάλιν προσκληθείς, ἤθελε παρεπόμενον μηδεμίαν τῶν προσκλ... τούτων νὰ τύχῃ. Τέσσαρα δὲ προσκλήσεις ὑπὸ τῆς Ἑλλην... κυβερνήσεως λαβών, προσκομμάτων ἐπισυμβάντων, μόλις ἠδυ...

(1) Ἴδε Α'. τομ. σελ. 473. (2) Ἴδε Β'. τομ. στλ. 381 καὶ 385.

νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν τετάρτην, καὶ οὕτω καταλιπὼν τὴν Κέρκυραν μετέβη εἰς Ἀθήνας, ὅπου ὑπὲρ τὰ εἴκοσιν ἔτη ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ ὡς πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ φροντιστηρίου. Ἀδύνατος δ' ἔπειτα καταντήσας εἰς κόπους διδασκαλίας ἐπαύσατο μὲν διδάσκων, οὐδὲν ὅμως ἄλλο πανεπιστημιακὸν ἔργον, οἷον ἐξετάσεις, συνεδριάσεις καὶ τὰ τοιαῦτα, κατὰ τὸ ἐνὸν ἀποφεύγων. Συνταξιοῦχος δ' ἐν τέλει γενόμενος, ἐπὶ τῆς τελευταίας πρωθυπουργίας τοῦ Ἀλ. Κουμουνδούρου καὶ τοῦ Χ. Χριστοπούλου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἤτοι τῆς ὅλης παιδείας, ὑπουργοῦντος, ἔλαβεν ὁλόκληρον τὸν μισθόν του καὶ τὸ ἐπιμίσθιον, ἀπαλλαγεὶς μὲν τῆς διδασκαλίας, πάσης δὲ ἄλλης πανεπιστημιακῆς προνομίας ἀπολαύων. Ἐτιμήθη πρῶτον μὲν τῷ ἀργυρῷ σταυρῷ τοῦ Σωτῆρος εἶτα δὲ τῷ χρυσῷ καὶ ἐν τέλει τῷ τοῦ λαιμοῦ.

Ὁ Κ. Ἀσώπιος διὰ τῶν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ ἄρθρων αὐτοῦ συνετέλεσε μεγάλως εἰς ἐξέγερσιν τῶν γενναίων φρονημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, διὰ δὲ τῶν φιλολογικῶν αὐτοῦ πονημάτων εἰσήγαγε τὴν Γερμανικὴν εὐμεθοδίαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, πρῶτος νέαν ταμὼν ὁδὸν εἰς τὰ τῆς Ἑλληνικῆς συντάξεως διὰ τοῦ περιεκτικωτάτους αὐτοῦ καὶ πληρεστάτου συνταktικοῦ. Εὐρυμαθὴς καὶ ἀκάματος, εἰργάσθη ἀνενδότως εἰς τὸ πολύμοχθον τῆς φιλολογίας στάδιον ὧν αὐτὸς οὗτος ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία ἐνσαρκωμένη, ὡς εἰπεῖν, καὶ ἀνάξιος τῶν μεγάλων ἐκείνων φιλολόγων, οἵτινες ἱδρύσαντο καὶ ἐλάμπρυναν τὴν Γαλλικὴν ἀκαδημίαν, ἠγωνίσθη ὑπὲρ ἱδρύσεως τῆς νέας ἡμῶν ἀκαδημίας κατὰ τῆς λοιπῆς πλειάδος τῶν ὀπαδῶν τῆς παιδείας θεραπόντων. Πεπροικισμένος διὰ Γερμανικῆς ὑπομονῆς ἐπελαμβάνετο μετὰ ζήλου τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὅπερ ἐπὶ τοσοῦτον ἀνέπτυσσεν ὥστε οὐδὲ κατὰ κεραίαν ἠδύνατο ν' αὐξήσῃ τις τὸ οὕτως ὑπ' αὐτοῦ ἀναπτυχθὲν θέμα· παράδειγμα τούτου ἔστω ὁ περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου Λόγος αὐτοῦ, ὃν ἐξεφώνησε πρυτανεύων ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ. Δριμὺς καὶ δηκτικὸς εἰς τὰς ἐπικρίσεις αὐτοῦ καθίστατο ἐνίοτε ἄδικος ἐκ τοῦ πολλοῦ αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων θαυμασμοῦ, ὡς ἐν τῷ εὐφυεστάτῳ προϊόντι τοῦ καλάμου αὐτοῦ τὰ Σούτσεια, ἔνθα πολλαχοῦ μὲν ὀρθῶς καὶ δικαίως καθάπτεται τοῦ Παναγιώτου Σούτσου, κυρίως δὲ διὰ τὰς περὶ ὑλώσσης ἰδέας αὐτοῦ, πολλαχοῦ δὲ ἀδίκως ἐπικρίνει τὸν Βάρδον τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος Ἀλέξανδρον Σούτσον, ψέγων καὶ αὐτὸν τὸν ὡραῖον στίχον, δι' οὗ παρίσταται ἡ καταπληκτικὴ ταχύτης,

Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος.

μεθ' ἧς κατέκτα τὰ βασίλεια ὁ Κορσικανὸς ἀετός, συνάμα δὲ καὶ ἡ φοβερὰ αὐτοῦ πτῶσις,

«Ὁ εἰς μίαν μόνην ὥραν
τὴν γῆν παίξας, τὴν γῆν χάσας
εἰς τοῦ Βατερλὼ τὴν χώραν».

Ἐκ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων σημειοῦμεν τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέως κτλ, ἐν Ἀθήναις 1850, ἀνατεθεῖσαν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Εἰρηναίῳ, παιδευομένῳ τὴν ἰατρικὴν καὶ χειρουργίαν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ταύτης προηγεῖται σοφὸς καὶ ἐκτεταμένος πρόλογος. Πολλὰ τῶν πονημάτων αὐτοῦ μένουσιν εἰσέτι ἀνέκδοτα. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἰρηναῖος Ἀσώπιος ἐξέδωκε πολλὰ ἄρθρα ἐν τοῖς διαφόροις τῶν Ἀθηνῶν περιοδικοῖς καὶ ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν εἶνε ἐκδότης τοῦ Ἀττικοῦ ἡμερολογίου.

Ἰδοὺ δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν κηδείαν αὐτοῦ.

Ἀθῆναι, 21)3 δεκεμβρ.— Τὴν νύκτα τοῦ προχθὲς σαββάτου μαύρη ἀγγελία κατῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ΑΣΩΠΙΟΣ ἀπέθανεν! Αὗται ἦσαν αἱ λέξεις, ἃς κατηφεῖς ἐπανελάμβανον οἱ πολῖται· καὶ εἶχον δίκαιον· διότι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀσωπίου ἔβλεπον σβεννυμένην καὶ ἐκλείπουσαν τὴν μεγαλουργὸν ἐκείνην τῶν διδασκάλων γενεάν, ἥτις οὐδέποτε πλέον θὰ ἀναζήσῃ, διότι οἱ διάδοχοι ἀπεδείχθησαν ἐλάχιστοι πρὸς αὐτὴν παραβαλλόμενοι.

Εὐθὺς τὴν κυριακὴν ἡ σύγκλητος τοῦ πανεπιστημίου συνῆλθεν ἐν ἐκτάκτῳ συνεδριάσει τῇ προσκλήσει τοῦ ἀξιοτίμου πρυτάνεως κ. Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου καὶ ἐξέδωκε τὸ ἑξῆς ψήφισμα, ὅπερ καὶ ἐτυχοκολλήθη ἐν μελανῷ περιβλήματι ἀπανταχοῦ τῆς πόλεως.

« Ἡ σύγκλητος τοῦ ἐθνικοῦ
» πανεπιστημίου, συνελθοῦσα σήμερον τῇ 19ῃ νοεμβρίου 1872
» εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν, ἐπὶ τῇ λυπηρᾷ ἀγγελίᾳ τοῦ θανάτου
» τοῦ καθηγητοῦ Κωνσταντίνου Ἀσωπίου, ἀκούσασα τὴν γνώμην
» τοῦ πρυτάνεως καὶ κρίνουσα καθῆκον ἑαυτῆς νὰ δώσῃ ἐξαίρε-
» τον τιμῆς καὶ σεβασμοῦ δεῖγμα εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀρχαιοτάτου
» καὶ ὀνομαστοτάτου τῶν διδασκάλων τοῦ γένους,

» Ψηφίζει ὁμοφώνως:

» Α'. Ἡ σύγκλητος ὡς ἀντιπρόσωπος πάντων τῶν μελῶν τοῦ
» πανεπιστημίου, καθηγητῶν, ὑφηγητῶν καὶ φοιτητῶν, ἐκθλοῖ
» τὴν βαθεῖαν αὐτῆς ὀλίψιν ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ ἐπισήμου ἀνδρός.

» Β'. Ἡ σύγκλητος ἀναβέχεται τὴν περὶ τῆς κηδείας αὐτοῦ
» φροντίδα καὶ ὁρίζει ὅτι θέλει τελεσθῇ αὔριον τὴν 24ὴν νοεμβρ.
» ὥραν 1 μ. μ.

Ψηφιοποίηση: Βιβλιοθήκη Βέροιας

»Γ'. Ἡ σύγκλητος ὅλη ἐν στολῇ θέλει παραπέμψει τὸν νεκρὸν » ἀπὸ τῆς οἰκίας του εἰς τὸν ναὸν τῆς μητροπόλεως καὶ ἐκεῖθεν » εἰς τὸν τάφον, κρατούντων τὰς ταινίας τοῦ φερέτρου τῶν τεσσάρων » κοσμητόρων. Προσκαλεῖ δὲ ἅπαντας τοὺς καθηγητάς, τοὺς ὑφη- » γητὰς καὶ τοὺς φοιτητὰς νὰ προπέμψωσι τὸν νεκρὸν μέχρι τοῦ » τάφου.

» Δ'. Εἰς δήλωσιν τοῦ κοινοῦ τοῦ πανεπιστημίου πένθους ἐπὶ » τῇ στερήσει τοῦ πρυτάνεως τούτου τῶν διδασκάλων, τοῦ πρὸς » διαδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἅπαντα τὸν μακρὸν ἑαυτοῦ » βίον ἀναλώσαντος, αὔριον, ἡμέραν τῆς ἐκφορᾶς, τὸ πανεπιστή- » μιον ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας μένει κεκλεισμένον.

» Εἰς τὸν πρύτανιν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ » παρόντος ψηφίσματος».

Τὸ πένθος τοῦ πανεπιστημίου συνεμερίσθησαν καὶ πάντα τὰ ἐν Ἀθήναις σχολεῖα καὶ γυμνάσια δημόσιά τε καὶ ἰδιωτικὰ συνάμα δὲ καὶ τὰ δικαστήρια ἀπὸ πρωΐας κλεισθέντα. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον πάντας συνεκίνησεν, ἦν τὸ βαθὺ τῶν πολιτῶν πένθος, ὅπερ δὲν ἐκρύπτετο ἀλλ' ἐφαίνετο ἐκεῖ ἐντετυπωμένον καθαρώτατον. Πρὸς τούτοις δὲ πάντα τὰ ἐν ταῖς κεντρικαῖς ὁδοῖς, ὅθεν ἔμελλε νὰ διέλθῃ ἡ κηδεία, καταστήματα Ἑλληνικά τε καὶ ξένα, αὐθορμήτως ἐκλείσθησαν ἀπὸ τῆς 11 ὥρας μέχρι τῆς ἑσπέρας· ὡραία καὶ συγκινητικὴ πρᾶξις, δι' ἧς ἐκδηλοῦται ὅτι ὅπου τιμὴ καὶ σέβας καὶ ὑπόληψις νὰ ἀποδοθῇ πρόκειται, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς γνωρίζει οἴκοθεν νὰ τὸ πράττῃ.

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἤδη τῆς χθὲς τὴν οἰκίαν τοῦ θανόντος ἐπλημμύρει πλῆθος λαοῦ συνελθόντος οὐχὶ ἐκ περιεργείας ἀλλ' ἵνα ἴδῃ τὸν προσφιλῆ νεκρόν· συνωστισμὸς δὲ μέγας καὶ κίνησις ἄσχετος. Περὶ τὴν μίαν δὲ ὥραν ἐλθόντων τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, ἅτινα ὡρίσθησαν νὰ ἀποδώσωσι τὰς εἰς τὸν σαυρὸν τοῦ ταξιάρχου τοῦ τάγματος τοῦ σωτῆρος, ὃν εἶχεν ὁ τεθνεώς, ὡρισμένας τιμάς, ἐξεκίνησεν ἡ κηδεία.

Μετὰ τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ τὰ ἱερὰ σήματα τῆς ἐκκλησίας παρηκολούθουν αἱ στρατιωτικαὶ μουσικαί, κατόπιν δ' ἤρχοντο οἱ ἱερεῖς καὶ πάντα τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Εἵπετο δ' ὁ νεκρός, ὃν ὑπεβάσταζον τὰ μέλη τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσοῦ». Τὰς ταινίας τοῦ φερέτρου ἐκράτουν οἱ τέσσαρες κοσμήτορες τῶν σχολῶν, τουτέστιν ὁ τῆς νομικῆς κ. Καλλιγᾶς, ὁ τῆς ἰατρικῆς κ. Βιττάρης, ὁ τῆς φιλοσοφικῆς κ. Χρηστομάνος καὶ ὁ τῆς θεολογικῆς κ. Δαμαλᾶς. Ὄπισθεν τοῦ νεκροῦ ἠκολούθει ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἰρηναῖος ἔχων δεξιόθεν μὲν τὸν ὑπουργὸν τῆς παιδείας κ. Δρόσον, ἀριστερόθεν δὲ τὸν πρύτανιν κ. Παπαρρηγόπουλον. Παρεπορεύοντο δ' ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὅ τε πρωθυπουργὸς κ. Δεληγεώργης καὶ οἱ λοιποὶ ὑπουργοὶ καὶ οἱ συγκλητικοὶ τοῦ πανεπιστημίου. Ἠκολούθουν δ' ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ στρατιωτικαί τε καὶ πολιτικαὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ καὶ ἄπειρον πλῆθος λαοῦ. Ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως εἶχεν ἀποσταλῇ ὁ αὐλάρχης κ. Ροδόσταμος.

Οὕτω βαδίζουσα ἡ νεκρικὴ συνοδεία διέβη διὰ τῆς ὁδοῦ Αἰόλου καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ σταματήσασα ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, ὅπου μετὰ τὴν ἀκολουθίαν ὁ πρωτοπρεσβύτερος κ. Π. Ρομπότης ἐξεφώνησε κατάλληλον καὶ ὡραιότατον λόγον ἐντολῇ τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου. Κατόπιν δὲ ἡ συνοδεία ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν της καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς πλατείας Συντάγματος ἔλαβε, παρακάμψασα τὰ ἀνάκτορα, τὴν λεωφόρον Κηφισσίας ὁλονὲν καὶ ἀθικάκοπως ἐπαυξανομένη ὑπὸ πλήθους λαοῦ. Τέρμα δὲ τῆς κηδείας δὲν ἦτο τὸ νεκροταφεῖον, ἀλλ' ἡ ἐκκλησιαστικὴ Ριζάρειος Σχολὴ ἐκτὸς τῆς πόλεως κειμένη, ὅπου ὁ μακαρίτης ἐδήλωσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ ταφῇ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἐκεῖ κειμένου διδασκάλου Δούκα. Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ριζαρείου σχολῆς ἀνέμενον τὸν νεκρὸν ὁ διευθυντὴς μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ μαθητῶν τῆς σχολῆς, εἰς τινες καὶ παρέλαβον αὐτὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν μελῶν τοῦ «Παρνασσοῦ».

Ἐκεῖ ὑπὸ τῶν πτελεῶν τὴν μελαγχολικὴν σκιὰν ἐσκάφη ὁ τάφος. Ὁ πρύτανις κ. Κ. Παπαρρηγόπουλος προσεφώνησε τὸ ὕστατον τὸν τὸν νεκρόν, πλέξας λαμπρότατα τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ καὶ ἐπισφραγίσας δι' ὡραιοτάτου τέλους τὴν ὡραίαν ἐκείνην τελετήν. . . Καὶ μετ' ὀλίγον τὸν Κωνσταντῖνον Ἀσώπιον, τὸν συγγραφέα τοῦ συντακτικοῦ, τοῦ λόγου περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, τῆς Ἱστορίας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, τὸν πρῶτον καθηγητὴν τῆς ἀκαδημίας τοῦ Γύλφορδ, τὸν διδάσκαλον τῶν διδασκάλων, τὸν πρύτανιν τῆς Ἑλληνικῆς ἀπο- στήμης, ἐκάλυπτεν ἡ γῆ!

Ἀληθῶς εἰπεῖν τοιαύτη κηδεία νῦν πρῶτον ἐγένετο ἐν πόλ τελευταίοις χρόνοις ἐν Ἀθήναις· συνήνου τὸ πένθιμον, τὸ ἐπίσημ μον, τὸ μεγαλοπρεπές, τὸ ἀρελές.

Εἴθε ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀσωπίου ριφθεῖσα γῆ ἐλαφρὰ κα κοῦφος καλύπτοι τὸ σεβαστὸν αὐτοῦ σῶμα! Ὁ τάφος δ' αὐτ ἔσται τοῖς μεταγενεστέροις τοῖς περὶ τὰ γράμματα καταγινομένοις ἱερὸς βωμός, εἰς ὃν ἑκάστοτε θὰ προσέρχωνται νὰ προσφέρωσι τῆς καρδίας αὐτῶν τὰ θυμιάματα.

Κύριοι Συντάκται τοῦ «Μέντορος».

Μετὰ πολλῆς μου τῆς χαρᾶς σπεύδω, κύριοι Συντάκται, ν ἀναγγείλω ὑμῖν ὅτι ἡ ἐν τῇ 284ῃ σελίδι τοῦ Γ'. τόμου τ «Μέντορος» εὐχὴ ἡμῶν ἐξεπληρώθη.

Ἡ Α. Σεβασμιότης, ὁ Σεβαστὸς ἡμῶν Ποιμενάρχης, ὁ φιλ μουσος Μητροπολίτης Ἐφέσου κύριος Ἀγαθάγγελος προσέφε στίμῳ ἐσύστησε παρθεναγωγεῖον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κώμῃ, ἐν ᾧ χισαν νὰ φοιτῶσιν ὑπὲρ τὰ 40 κοράσια. Ἀδυνατῶ, κύριοι, νὰ ραστήσω ὑμῖν τὴν κλίσιν ἣν δεικνύουσιν αἱ νεάνιδες πρὸς γράμματα καὶ τὰς τέχνας.

— Τῆς αὐτῆς ἀπολαύουσιν εὐτυχίας τὸ Νύμφαιον, τὸ Κόλ τὸ Κιαούρκιοϊ καὶ ἄλλα, εἰς ἃ μέχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρξε παρό γωγεῖον, ἀλλ' οὐδ' ἐλπὶς ἦτο νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τῆς φιλομ ἐπιμονῆς τοῦ Ἀρχιερέως ἡμῶν. Κύριος διαρυλλάξειε καὶ ἐνι σειεν Αὐτόν!

Γράφων ὑμῖν τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς εἶμαι σίγουρος καὶ ἡμεῖς, κύριοι Συντάκται, οἵτινες ἐπὶ τοσοῦτον φρόντιζες

Ψηφιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καταλήψεις. Πρὸς τούτοις Σμυρναῖοί τινες ἀγενῶς πιθηκίζουσι παραπολὺ πρὸς τὰς ξενικὰς ἰδέας καὶ συνηθείας, ὅπερ ποιοῦσι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες.

Οἱ νῦν Σμυρναῖοι ὁμογενεῖς, λογιζόμενοι μετὰ τῶν πλησίον περιχώρων ὅτι ἀποτελοῦσι περίπου τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως ταύτης (τουτέστι περίπου 80—90 χιλιάδας ψυχῶν), ἔχουσι καὶ διατηροῦσι καλῶς τινα σχολεῖα καὶ φιλάνθρωπα καταστήματα καὶ ἄλλα κοινωφελῆ, ἀλλὰ ταῦτα δὲν ἀρκοῦσι, διότι ἡ μεγάλη αὕτη καὶ σπουδαία Κοινότης, αὐξανομένη καὶ φωτιζομένη ὁσημέραι καὶ ὑπὸ ἄλλων γενῶν περιστοιχουμένη, χρειάζεται μείζονα πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ καὶ πολλὴν ἔτι βελτίωσιν τῆς νῦν καταστάσεως. Καὶ τὴν μὲν πρόνοιαν πρέπει νὰ ἔχωσι διὰ παντὸς οἱ ἀγαθοὶ πολῖται, ὅσοι ἔμπειροι, φιλάρετοι καὶ φιλάκοινοι, μετὰ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, τουτέστιν Ἀρχιερέως καὶ Συμβουλίου καὶ Δημογεροντίας καὶ Ἐφορειῶν, ἐνθυμίζοντες, κινοῦντες καὶ βοηθοῦντες κατὰ δύναμιν τὸ ζητούμενον καλόν· τὰ ὧν ἐφ' ὧν χρειάζεται μείζων ἔτι πρόνοια καθ' ἡμᾶς εἰσι ταῦτα, ἐκθετόμενα ἐνταῦθα κατὰ σειρὰν πρὸς γνῶσιν πάντων.

1. Ἐπειδὴ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ ἐθνότητι συμφέρει πολὺ ἡ τῆς παιδείας πρόοδος ἐν τῇ Κοινότητι ταύτῃ, ἀνάγκη ὡς παράρτημα τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς νὰ συστηθῇ ἐν θέσει κεντρικῇ δεύτερον Παιδευτήριον Φιλολογικόν, καὶ περὶ αὐτὸ νὰ συστηθῶσιν ἔτι ἄλλα δύω ἢ τρία κατώτερα σχολεῖα τῶν ἀρρένων καὶ τῶν κοράσιων, ἔτι μεγάλη βιβλιοθήκη ἐντὸς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἔχουσα ἐπιστάτην καλὸν καὶ ἀνοικτὴ πᾶσαν ἡμέραν, ἵνα χρησιμεύῃ εἰς τὰς μελέτας τῶν διδασκάλων, τῶν ἀνωτέρων μαθητῶν καὶ τῶν συγγραφόντων. Πρὸς τοῦτο ἀπεφασίσθη ἄλλοτε ὑπὸ τῶν Ἐφόρων ν' ἀγορασθῇ ἡ ἐν Ἀθήναις σωζομένη καλὴ βιβλιοθήκη τοῦ μακαρίτου Κ. Κούμα· ἀλλ' ἀφοῦ συνεφωνήθη ἐν πολλῇ συγκαταβάσει ἡ ἐξώνησις αὕτη, μένει ἀνεκτέλεστος εἰσέτι.

2. Σχολεῖον τι τῶν ἐμπορικῶν μαθημάτων καὶ τῆς Καλλιτεχνίας.

3. Προικισμὸς ἄρρενος τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἐκ τακτικῆς ἐτησίας προσφορᾶς πάντων καὶ ἐξ ἀδροτέρων ἀφιερωμάτων. Ἀντὶ τῶν μαρμαρίνων προσόψεων τῶν ναῶν (τεμπλέων) ἀναγκαιοτέρων μᾶλλον ὁ προικισμὸς τῆς παιδείας.

4. Κτίριον μέγα Ὀρφανοτροφείου τῶν ἀρρένων παρὰ τὸ Κοντοπατεῖον, διὰ παιδία παντόρφανα Σμύρνης καὶ περιχώρων τοὐλάχιστον 300, διδασκόμενα μετὰ τῶν στοιχειωδῶν γραμμάτων διαφόρους τέχνας, ἵνα καθιστῶνται καὶ αὐτὰ χρήσιμοι πολῖται προνοίᾳ τῆς Ἐφορείας.

5. Ὀρφανοτροφεῖον τῶν παντορφάνων κορασίων ἐντὸς τῆς πόλεως, διδασκομένων τὰ στοιχειώδη γράμματα καὶ χειροτεχνήματα καλά, ἵνα ὠφελῶνται ἔπειτα ἐξ αὐτῶν, καθιστάμενα οἰκοδέσποιναι ζητημέναι καὶ χρήσιμοι.

6. Βρεφοκομεῖον χωριστὸν διὰ τὰ ἔκθετα.

7. Πτωχοκομεῖον ἀρρένων.

8. Ὁμοιον γυναικεῖον.

9. Ἱεροσπουδαστήριον.

10. Ἑταιρεία Γεωργική.

11. Ἐπιμελητήριον Ἐμπορικόν.

12. Ἑταιρεία Φιλοτέχνος.

13. Ἑταιρεία Ἀρχαιολογική, διατηροῦσα Μουσεῖόν τι ἐντὸς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἀνοιγόμενον δὶς ἢ τρὶς τῆς ἑβδομάδος, κτλ. Ὅ,τι ἄλλο ἔτι κατάστημα κοινωφελές.

Διὰ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα καλὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Σμύρνης ὑπάρχουσι χρήματα, μένει δὲ νὰ εὑρεθῇ παντοῦ ὁ τρόπος, ἵνα φιλοτιμῶνται οἱ ἔχοντες αὐτὰ νὰ δαπανῶσι γενναίως μέρος εὐμικρὸν πρὸς τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τινὲς δὲ καὶ ν' ἀφιερόνωσι μεγαλοψύχως πᾶσαν τὴν περιουσίαν πρὸ τοῦ θανάτου, ἀφίνοντες κατὰ τὸ δίκαιον μέρος τῆς περιουσίας εἰς τὰ τέκνα καὶ τοὺς πτωχοὺς συγγενεῖς, ἐὰν ἔχωσι τέκνα καὶ τοιούτους συγγενεῖς καὶ φίλους. Τὴν τοιαύτην γενναιότητα ἔδειξαν πρὸ πάντων οἱ Ἠπειρῶται καὶ μένον πρὸ πολλοῦ ὁ ἀείμνηστος Σεβαστόπουλος ἐν Σμύρνῃ.

Ἐξεθέσαμεν ἄλλοτε πρὸς κοινὴν χρῆσιν τὰ τοπικὰ τῆς Σμύρνης καὶ τῶν περιχώρων ὀνόματα, τὰ μὲν περισωθέντα, τὰ δὲ νεολογηθέντα, οἷον *Γερανεῖον*, *Ἄκρα* (Πούντα), *Ἀλίπεδον* (Σχοινάβικα), *Φασουλᾶς* (πιθανῶς ἀπὸ φασιόλων κήπου, καὶ οὐχὶ ἀπὸ Ἀραβικοῦ τινὸς ὀνόματος, ὅπερ εἶπόν τινες), *Κοπριαί*, (ὡσαύτως ἀπὸ τῶν διὰ τοὺς αὐτόθι κήπους σωρευομένων ὑλῶν ἄλλοτε), *Λιμήν*, (Ἀλῆπασᾶ βερανέ), *Γυμνάσιον* περὶ τὴν Ἀρμενικὴν Ἐκκλησίαν, *Ἀρμενία*, ἡ τῶν Ἀρμενίων συνοικία, *Βυρσοδεψεῖα* (Ταμπάχανα), *Βαφεῖα*, (Μπογιατσίδικα), *Ἡράκλειον* (Ναμαζκιάχ), *Πρατήρια* (μπεζεστένια), *Ἑβραϊκή*, ἡ τῶν Ἑβραίων συνοικία, *Πάγος*, ὁ λόφος ἐφ' οὗ ἡ Σμύρνη, *Θέατρον τὸ παλαιόν*, *Μητρῷον* (Ἑβραϊκὰ μνήματα), *Μελαντία* (Καρατάσι), *Ἀχίλλειον*, φρούριον μικρὸν ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου, *Περαία* (Περαμερία), *Πετρωτά*, *Μωρέα*, *Σίλλυος* (Σκάλα Βουρνόβα), *Ἀρχαιόπολις*, *Ἀκρόπεδον Λεβάδη* (Μπαϊρακλί), *Ἀμπελοῦσα* (Μπὰγ μπουρνοῦ)· *Ποικίλιον* (Ἀλατσᾶς), *Πετάλιον* (Νεβυκὲν), *Εἴνονδα* (Χατσιλάρ), *Σίδη* ἢ Ροιῶν (Ναρλίκιον), *Κόλπος* (Καβακλὶ δερὲ), *Περίκλυστα* (Μπουναρμπασί), *Θερμοπόντιον*, *Λαμπρόα* (Ἰσικλάρ), *Ὄπαιον* (Κουγλευζᾶς), *Γωνία* (Μπουζᾶς), *Ἀκριαί*, *Παραδείσιον*, *Ξανθόπολις*, *Ἰμέριον* (Σεβδικιοί), *Ἀδράστεια*, *Πηγαί* (Καγιάσι), *Πηγασία*, ἡ παρὰ ταῖς Πηγαῖς Λίμνη. Ἔτι *Μέλης* ὁ παρὰ τὴν Σμύρνην ποταμός, *Νυσλοχον* (Δαραγάτς), *Ἀρτεμίσιον* (Χαλκαμπουνάρ) λίμνη καὶ ποταμίον, καὶ ἄλλα.

Ἐὰν ἡ μνήμη δὲν μᾶς λανθάνῃ, *Ἀλίης* ἐλέγετο ὁ ἀπὸ Περικλύστων ῥέων εἰς τὸν Σμυρναῖον κόλπον, ἢ μᾶλλον τὸν Αἰολικὸν μυχόν, μικρὸς ποταμός, ἀπερχόμενος ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πολλῶν πηγῶν, ἴσως δὲ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ἀλεθόντων μύλων ὀνομασθείς. Ὁ Σουΐδας ἐν λέξει *Βίων* ἀναφέρει χωρίον τι παρὰν τὴν Σμύρνην, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Σμυρναῖος οὗτος ποιητής. Ἐκ τῶν νῦν Σμυρναίων οἱ φιλολόγοι ἂς ἐνασχολῶνται καὶ εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν παλαιῶν τῆς Ἰωνίας πάσης ὀνομάτων, νεολογοῦντες κατὰ τὴν χρείαν προσφυῶς καὶ χρησίμως.

Ι. Γ. Α.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΣΠΑΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΠΙ ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΣΚΛΗΡΟΥ.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ.

(Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε σελ. 221).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Τὴν δὲ ἐπαύριον, ἅμα ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ὁ Ἰωάννης Πασχάλης συνεκάλεσε τὸ δικαστήριον τῶν *Βαντικάτρων*, χωρὶς νὰ τοὺς εἴπῃ διὰ ποίαν αἰτίαν προσεκαλοῦντο· ὅλοι ἔφερον τὴν μεγάλην στολὴν τῆς ὑπηρεσίας των, ὁ δὲ πρῶτος βοηθὸς τοῦ εἰσαγγελέως τὴν δικαστικὴν ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα κρατῶν, προήδρευε πάντων, ὅτε ὁ κλητὴρ ἀνέκραξεν· Ὁ βασιλεύς! Καὶ ὅλοι ἠγέρθησαν ἔκπληκτοι.

— Καθήσατε, κύριοι, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης· ὅλοι δὲ ὑπήκουσαν καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσῆλθε.

— Λοιπόν! κύριε βοηθέ, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος προχωρήσας ἐν τῷ μέσῳ τῆς σοβαρᾶς ταύτης συνελεύσεως, τί ἀγαπᾶτε; Βλέπετε ὅτι ὑπήκουσα εἰς τὰς διαταγάς σας, ἂν καὶ ἔπρεπε νὰ μοὶ δοθοῦν μὲ πλειοτέραν εὐγένειαν καὶ φιλοφροσύνην.

— Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, δὲν πρόκειται τὴν στιγμὴν ταύτην οὔτε περὶ εὐγενείας οὔτε περὶ φιλοφροσύνης, ἀλλὰ περὶ δικαιοσύνης· διότι, κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν δὲν ἐνεργῶ ὡς αὐλικὸς τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ ὡς ἄρχων τοῦ λαοῦ.

— Ἂ! ἄ! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεύς· μοὶ φαίνεται ἐν τοσούτῳ, κύριε βοηθὲ τοῦ εἰσαγγελέως, ὅτι τὴν λευκὴν αὐτὴν ῥάβδον, τὴν ὁποίαν φέρεις, τὴν ἐκλαμβάνεις διὰ σκῆπτρον· δὲν σοὶ τὴν ἔδωκεν ὅμως ὁ λαός, ἀλλ' ὁ βασιλεύς.

— Καὶ ἴσα ἴσα, ἀπεκρίθη σοβαρῶς καὶ μὲ αὐστηρὸν ἦθος ὁ Πασχάλης, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς μοὶ παρέδωκε τὴν ῥάβδον ταύτην, ὀφείλω νὰ δεικνύω ἄξιος τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμεν ἐμπιστευθεὶς αὐτὴν εἰς ἐμέ, καὶ ὄχι νὰ τὴν ἀτιμάσω ἀνάνδρως χαριζόμενος εἰς τοῦτον ἢ εἰς ἐκεῖνον.

— Ἔλα, καὶ μᾶς ἐζάλισες μὲ τὴν ἠθικήν σου, διέκοψεν εἰπὼν ὁ δὸν Πέτρος· τί μὲ θέλεις;

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, φόνος τις ἐπράχθη τὴν νύκτα τῆς Παρασκευῆς πρὸς τὸ Σάββατον. Ἡ Μεγαλειότης σας τὸ γνωρίζει, διότι αὐτὴ πρώτη μοὶ τὸ ἀνήγγειλεν.

— Ἔ! καὶ ἔπειτα;

— Ἡ Μεγαλειότης σας μοὶ ἔδωκε τρεῖς ἡμέρας καιρὸν διὰ ν' ἀνακαλύψω τὸν φονέα.

— Λοιπόν!

— Λοιπόν! εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, ἀτενίσας ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν βασιλέα, ἀνεκάλυψα τὸν φονέα.

— Ἂ! ἄ! ἐφθύρισεν ὁ βασιλεύς.

— Τὸν ἐμήνυσα λοιπὸν νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου μου, διότι ἡ δικαιοσύνη εἶνε μία καὶ διὰ τοὺς δυνατοὺς καὶ διὰ τοὺς ἀδυνάτους καὶ διὰ τοὺς μεγάλους καὶ διὰ τοὺς μικρούς. Βασιλεῦ τῆς Καστιλλίας Δὸν Πέτρε! κατηγορεῖσαι ὅτι ἐφόνευσες τὸν Ἀντώνιον Μενδέζον, ἀρχηγὸν τῶν νυκτοφυλάκων τῆς συνοικίας τῆς Γιράλδας. Ἀποκρίθητι εἰς τὸ δικαστήριον.

— Καὶ ποῖος ἔχει τὴν αὐθάδειαν νὰ κατηγορῇ τὸν βασιλέα ὡς ἔνοχον δολοφονίας;

— Μάρτυς, τὸν ὁποῖον ὡρκίσθην νὰ μὴ φανερώσω.

— Καὶ ἂν ὁ βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας ἀρνηθῇ, ὅτι εἶνε ἔνοχος;

— Θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν βάσανον τοῦ φερέτρου. Τὸ σῶμα τοῦ Ἀντωνίου Μενδέζου εἶνε ἐκτεθειμένον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐδῶ πλησίον, ὅπου ἐφυλάχθη δι' αὐτὸν τὸν σκοπόν.

— Εἶνε περιττόν, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος μὲ βραχὺν τόνον, ἐγὼ τὸν ἐφόνευσα.

— Λυποῦμαι, ἀπεκρίθη ὁ Πασχάλης μὲ σοβαρώτερον τόνον, διότι ὁ βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας θεωρεῖ τόσον μικρὸν τὸν φόνον ἑνὸς τῶν ὑπηκόων του, καὶ μάλιστα ἐνῷ ὁ φόνος αὐτὸς ἐπράχθη μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας.

— Σιγά δά, κύριε βοηθέ, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος, βιασθεὶς ὑπὸ τῆς ὑπεροχῆς, τὴν ὁποίαν βαθμηδὸν ἐλάμβανεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ Πασχάλης, νὰ ὑπερασπισθῇ ἑαυτόν, σιγά! δὲν πρόκειται περὶ φόνου ἐδῶ, πρόκειται περὶ πάλης. Δὲν ἐδολοφόνησα τὸν Ἀντώνιον Μενδέζον· τὸν ἐφόνευσα διὰ νὰ ὑπερασπισθῶ νομίμως τὸν ἑαυτόν μου.

— Δὲν ὑπάρχει νόμιμος ὑπεράσπισις κατὰ τοῦ ἐνεργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ὅστις ἐκτελεῖ τὸ καθῆκόν του.

— Ἀλλ' ἴσως ὁ ζῆλός του διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός του τὸν παρέσυρε πολὺ μακράν, εἶπεν ὁ δὸν Πέτρος.

— Ὁ νόμος δὲν εἶνε τόσον ἐλαστικός, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ βοηθὸς μὲ σοβαρὰν φωνήν, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν σας ὁμολογίαν εἶσθε ἐν γνώσει τοῦ φόνου.

— Ψεύδεσαι, ἄθλιε! ἀνέκραξεν ὁ βασιλεύς· σοὶ εἶπα ὅτι τὸν ἐφόνευσα, εἶνε ἀληθές, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐφόνευσα, εἰμὴ ἀφοῦ τὸν εἶπα νὰ ἀποσυρθῇ. Ὁ ἀνόητος ἔσυρε τότε τὸ ξίφος του καὶ ἔπεσε μετὰ βασιλικὴν πάλην· τόσον χειρότερα δι' αὐτόν· διὰ τί νὰ παρακούσῃ εἰς τὰς διαταγάς μου;

— Διότι ὑμεῖς ὠφείλετε, Μεγαλειότατε, νὰ ὑπακούσητε εἰς τὰς ἰδικάς του, καὶ ὄχι νὰ ἀντιτάξητε εἰς αὐτὰς ἔνοχον ἀντίστασιν. Ὦ! αἱ ἀπειλαὶ δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσουν διόλου, Μεγαλειότατε, ἀπὸ τὸ νὰ ἐκτελέσω τὰ φοβερὰ καθήκοντά μου. Ὅταν μὲ ἐστείλετε ἀπὸ τὰ βουνά, χωρὶς νὰ ἐρωτήσητε τὴν θέλησίν μου· ὅταν ἀκουσίως μου μὲ ἐκάμετε πρῶτον βοηθὸν τοῦ εἰσαγγελέως, μὲ ἐκάμετε διὰ νὰ ἔχητε δικαστὴν καὶ ὄχι αὐλικόν. Ἰδοὺ ἔχετε δικαστήν· ἀποκρίθητε λοιπόν!

— Εἶπα ὅ,τι εἶχα νὰ εἴπω. Μάλιστα, ἐφόνευσα τὸν Ἀντώνιον Μενδέζον εἰς πάλην· εἶνε λοιπὸν μονομαχία καὶ ὄχι φόνος.

— Δὲν γίνεται μονομαχία, Μεγαλειότατε, μεταξὺ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ὑπηκόων του· ἐν ὄσῳ εἶνε φιλόνομος καὶ πιστός, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σύρῃ τὸ ξίφος κατ' αὐτῶν. Τοὺς ἔδωκε διὰ λογαριασμὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὸν Θεὸν θέλει δώσει λόγον

περὶ αὐτῶν.—Ἐκτὸς τούτου, ἐγνωρίζατε ὅτι ἐναντιόνεσθε διὰ τῆς βίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου, τὸν ὁποῖον ὑμεῖς ὁ ἴδιος ἐκάματε, καὶ ἡ βασιλικὴ θέσις σας ἀντὶ προφάσεων εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἔπρεπε νὰ σᾶς πείσῃ ὅτι ὅσον ὑψηλὰ εἶνε ἡ θέσις σας, τόσον μεγαλείτερον πρέπει νὰ ἦνε τὸ παράδειγμα... Ἀκούσατε λοιπὸν τὴν ἀπόφασιν.

Ὁ βασιλεὺς ἐκινήθη μὲ ὑπερηφίαν. Οἱ ὀφθαλμοί του ἐσπινθηροβόλησαν καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του.

Ὁ δὲ Ἰωάννης Πασχάλης ἐξηκολούθησεν·

—Αὔριον τὴν μεσημβρίαν σὲ διατάττω, δὸν Πέτρε βατιλεῦ τῆς Καστιλλίας, νὰ εὑρεθῇς εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Γιράλδας, μᾶλλον πλησιάζουσαν τὸ μέρος ὅπου ἐπράχθη ὁ φόνος, διὰ νὰ ἀκούσῃς τὴν καταδίκην, τὴν ὁποίαν ἡ δικαιοσύνη θέλει κρίνει κατάλληλον νὰ ἀπαγγείλῃ, καὶ νὰ ὑποκύψῃς εἰς αὐτήν. Ἂν ἐλπίζῃς εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, σὲ συμβουλεύω νὰ μὴ παραμελήσῃς νὰ τὸ ἐπικαλεσθῇς μετὰ τῆς κατανύξεως ἐκείνης, ἥτις εἶνε ἡ τελευταία ἐλπὶς τοῦ ἐνόχου.

Καὶ ἀπαγγείλας τὴν ἀπόφασιν μὲ βραδεῖαν ἀλλὰ στερεὰν φωνὴν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἔνευσεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐδύνατο νὰ ἀποχωρήσῃ. Μετὰ ταῦτα ἠγέρθη βραδέως καὶ αὐτὸς καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τῆς συνεδριάσεως, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν *Βαντικάτρων*.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὁ Δὸν Πέτρος ὠργίσθη, μετὰ ταῦτα ὅμως κατελήφθη ἀπὸ θαυμασμόν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ βασιλεὺς τῆς Καστιλλίας δὲν εἶχεν ἀκόμη διανύσει τὴν ἡμίσειαν περίοδον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, τὴν περίοδον δηλονότι ἐκείνην, καθ' ἣν ἀπέκτησε τὸν τίτλον τοῦ δικαιοδότου· ἡ καρδία του λοιπὸν ἐθαύμαζε πᾶν μέγα παράδειγμα, τὸ δὲ προκείμενον ἦτο δι' αὐτὸν παράδειγμα ἀνήκουστον καὶ πρὸ πάντων ἀπροσδόκητον ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐλικῶν του, γονυπετούντων ὅπου διέβαινεν· ἦτο παράδειγμα λαμπρὸν ἀνθρώπου, ὅστις ἐτόλμα νὰ ἐνεργήσῃ δημοσίᾳ τὴν δίκην βασιλέως παραβάντος τοὺς νόμους τοῦ βασιλείου του. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ βοηθοῦ καὶ νὰ ἐμφανισθῇ τὴν ἐπαύριον ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Γιράλδας, φέρων τὰ παράσημα τοῦ ὑπερτάτου βαθμοῦ. Ὁ Δὸν Πέτρος διέταξε νὰ τὸν συνοδεύσῃ ὁ Φερράνδος Κάστρου καὶ ὁ Ἰωάννης Παβίλλας, μὴ θελήσας νὰ προσλάβῃ ἄλλον ἀκόλουθον, διὰ νὰ μὴ τὸν κατηγορήσωσιν ὡς δειλόν.

Ἐν τούτοις ἡ εἴδησις τῆς παραδόξου ταύτης δίκης διασπαρεῖσα εἰς τὴν Σιβίλλιαν διήγειρε ζωηρὰν περιέργειαν· ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου πρόσκλησις τοῦ βασιλέως, τῆς ὁποίας κανεὶς δὲν ἐδύνατο νὰ προΐδῃ τὸ ἀποτέλεσμα· ἡ ὑπακοὴ τοῦ Δὸν Πέτρου εἰς τὴν προσταγὴν ἑνὸς τῶν ὑπαλλήλων του, τοῦ Δὸν Πέτρου, ὅστις ἦτο συνειθισμένος νὰ κυβερνᾷ ὅλους· ἡ ἀνήκουστος σταθερότης τοῦ δικαστοῦ, προσβαλόντος μετὰ τοσαύτης τόλμης κατὰ πρόσωπον τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, πάντα ἐνὶ λόγῳ προεισώνιζον σκηνὴν ἐξ ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάμνησις μένει ἐντετυπωμένη εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ. Μόλις λοιπὸν ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ ὅλος ὁ λαὸς τῆς Σιβίλλιας ἤρχισε νὰ συναθροίζεται εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Γιράλδας. Ὁ δὲ Δὸν Πέτρος ἐπερίμενε μὲ τοὺς συντρόφους του τὴν ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὤφειλε νὰ ἐμφανισθῇ διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν καταδίκην του. Οἱ ἀκόλουθοί του ἐπροσπάθησαν νὰ τὸν πείσωσι νὰ προσλάβῃ συνοδίαν πολυαριθμοτέραν καὶ φρουρὰν ὡπλισμένην, ἀλλ' ἐκεῖνος ἀπήντησε ρητῶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ γίνωσι τὰ πάντα ὅπως διέταξε, καὶ ὅτι δὲν ἤθελεν ἄλλην φρουρὰν ἀπὸ τὴν προερχομένην συνήθως εἰς τὰς δίκας τοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ εἰσαγγελέως. Ἐπέτρεψε μόνον νὰ τὸν παρακολουθήσωσι δώδεκα αὐλικοί, ἀλλ' ἄνευ ὅπλων, καὶ ἀφοῦ πρῶτον ὡρκίσθησαν ὅτι, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ, δὲν θέλουσι πράξει τίποτε χωρὶς ρητὴν διαταγὴν αὐτοῦ.

Μόλις ὁ λαὸς τὸν εἶδεν ἐρχόμενον, καὶ τὸν ἐχαιρέτισε δι' ἐπευφημιῶν, τὰς ὁποίας σπανίως εἶνε συνειθισμένοι οἱ βασιλεῖς νὰ ἀκούωσιν. Ὁ δὲ Δὸν Πέτρος δὲν ἠπατήθη διὰ τὴν ἔκφρασιν ταύτην τοῦ λαοῦ, διότι ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς τὸν ἐπευφήμει, ἦτο ἡ ὑπακοή του μᾶλλον ἢ ἡ μεγαλειότης του. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν διευθυνόμενος πρὸς τὴν πλατεῖαν τῆς Γιράλδας· ἀλλ' ἀφοῦ ἐπροχώρησεν ὀλίγον, οἱ φύλακες φράξαντες τὴν ὁδὸν ἔδειξαν εἰς αὐτὸν ἄλλην ὁδόν. Οἱ αὐλικοὶ ἠθέλησαν νὰ διαβῶσιν ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως· ἀλλ' ὁ Δὸν Πέτρος τοῖς ὑπενθύμισε τὴν ὑπόσχεσίν των, καὶ ἔδειξε τὸ παράδειγμα τῆς ὑπακοῆς, ἀκολουθήσας ἄνευ ἐναντιότητος τὴν δειχθεῖσαν ὁδόν. Καὶ αἱ μὲν ἀνευφημίαι τοῦ λαοῦ ἐδιπλασιάσθησαν· οἱ δὲ ἀκόλουθοι συνωμοσώθησαν, διότι ἔβλεπον φανερὰ ὅτι ὑβρίζετο οὕτω ἡ βασιλικὴ ἐξουσία, ταπεινωθεῖσα ἕνεκα τῆς ἰδιοτροπίας τοῦ βασιλέως. Ἀλλ' ὁ Δὸν Πέτρος ἔμεινεν ἀπαθής. Τὸν ἠκολούθησαν λοιπὸν σιωπηλοί, καὶ ἔφθασαν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Γιράλδας, ὅπου εἶχον ἑτοιμάσει θέσιν ἰδιαιτέραν διὰ τὴν βασιλικὴν συνοδείαν.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας συνεδρίαζε τὸ δικαστήριον τῶν Βαντικάτρων, προεδρευόμενον ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Πασχάλην. Ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἦτο τὸ ἄγαλμα τοῦ Δὸν Πέτρου, πεζοῦ καὶ ἐνδεδυμένου τὰ βασιλικὰ παράσημα. Πορρωτέρω ἔκειτο ἡ λαιμητόμος, ὁ δὲ δήμιος, κρατῶν μέγα ξίφος εἰς τὴν χεῖρα, ἵστατο ὄρθιος παρ' αὐτήν· ἀπέναντι αὐτοῦ ἦτο τὸ μέρος τὸ προσδιωρισμένον, ὡς εἴπομεν, διὰ τὸν βασιλέα καὶ τὴν συνοδίαν του· ὅλη ἡ ἐπίλοιπος περιοχὴ ἦτο μεστὴ θεατῶν. Τὸ δὲ μεταξὺ τοῦ δικαστηρίου, τῆς λαιμητόμου καὶ τοῦ βασιλέως διάστημα κατείχετο ἀπὸ τὴν ὀρεινὴν φρουρὰν τοῦ πρώτου βοηθοῦ τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἅμα φανέντος τοῦ βασιλέως, ἦχος πένθιμος τυμπάνων μελανοσκεπάστων ἠκούσθη, ὅστις διήγειρεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παρευρισκομένων τὸ λυπηρὸν ἐκεῖνο αἴσθημα, τὸ ὁποῖον δοκιμάζει τις εἰς ὥραν θανάτου· ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἠσθάνθη αὐτὸ ἐπίσης, οἱ δὲ συνοδεύοντες αὐτὸν ἄρχοντες ἐξέφρασαν φανερὰ τὴν ἀγανάκτησίν των· ἐκεῖνος ὅμως τοῖς ἐπέταξε σιωπήν. Ὅτε δὲ ἔπαυσεν ὁ ἦχος, ὁ δικαστικὸς κλητὴρ ἐγερθεὶς ἀνέκραξε μεγαλοφώνως· «Δὸν Πέτρε, βασιλεῦ τῆς Καστιλλίας!»

—Παρών, ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἵππου του, τί μὲ θέλετε;

—Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ κλητήρ, προσκλήθητε νὰ ἀκούσητε τὴν καταδίκην σας καὶ νὰ τὴν ἴδητε ἐκτελουμένην.

—Ἀχρεῖε! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης Παβίλλας ὑπερπηδήσας μὲ τὸν ἵππον του τὸν φράκτην καὶ διευθυνθεὶς πρὸς τὸν κλητῆρα.

—Σφαττιῶσαι! εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, σιωπᾶτε τοῦτον τὸν ἵππέα.

Ανωτέρα Αντωνική Βιβλιοθήκη Βέροιας

—Ὁ πρῶτος, ὁ ὁποῖος μὲ ἐγγίξῃ, θ' ἀποθάνῃ! ἀνέκραξεν ὁ Παβίλλας σύρας τὸ ξίφος του.

—Ἀποσύρθητι, κύριε Καστιλλανέ, εἶπεν ὁ Δὸν Πέτρος μὲ στερεὰν καὶ εὔηχον φωνήν, ἐγὼ σὲ τὸ διατάττω.

Ὁ Παβίλλας ἐπανέβαλε τὸ ξίφος του εἰς τὴν θήκην καὶ ἐξῆλθε μὲ τὸν ἵππον του ἀπὸ τὸν περίβολον. Μέγας ψιθυρισμὸς ἐκπλήξεως ἠκούσθη εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἡ προσοχὴ ἐδιπλασιάσθη.

—Δὸν Πέτρε, βασιλεῦ τῆς Καστιλλίας, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης ἐγερθεὶς καὶ αὐτός, κατηγορεῖσαι καὶ σὺ αὐτὸς ὡμολόγησες, ὅτι ἐκουσίως ἐρόνευσες τὸν νυκτοφύλακα Ἀντώνιον Μενδέζον, ἐνῷ ἐξετέλει τὸ καθῆκόν του. Τὸ κακούργημα τοῦτο εἶνε ἄξιον θανάτου.

Φοβερὰ ἐπιφώνησις ἠκούσθη τότε ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους, ὁμοία μὲ μυκηθμὸν τρικυμίας· διότι καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ θεωρῇ ὑπερβολικὴν τὴν αὐστηρότητα τοῦ δικαστοῦ.

—Σιωπή! ἀνέκραξεν ὁ Δὸν Πέτρος, ἀφήσατε τὸν ὑπάλληλον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπηρεσίαν του.

Καὶ ἐσιώπησαν πάντες.

—Ἀπαγγέλλω λοιπὸν καθ' ὑμῶν, ἐξηκολούθησε μὲ τὴν αὐτὴν ἀδιαφορίαν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου! Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρόσωπόν σας εἶνε ἱερόν, καὶ κανεὶς ἄλλος πλὴν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔβαλε τὸ στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σας, δὲν δύναται νὰ ἐγγίσῃ οὔτε τὴν κεφαλὴν οὔτε τὸ στέμμα, ἡ ποινὴ θέλει ἐκτελεσθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνδρεικέλου σας. Ἀφοῦ δὲ ἐξεπλήρωσα, ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοί, τὸ καθῆκον τὸ ὁποῖον ἡ θέσις μου μοὶ ἐπιβάλλει, ὃς ἐκπληρώσῃ καὶ ὁ δήμιος τὸ ἐδικόν του.

Ὁ δήμιος ἔσυρε τότε τὸ ξίφος του, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ βασιλικοῦ ἀγάλματος, κοπεῖσα ἀπὸ τοὺς ὤμους, ἐκυλίσθη εἰς τοὺς πόδας τῆς λαιμητόμου.

—Ἤδη, εἶπεν ὁ Ἰωάννης Πασχάλης, θέσατε τὴν κεφαλὴν ταύτην εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ ὅπου ἐφονεύθη ὁ Ἀντώνιος Μενδέζος καὶ ἀφήσατέ την ἐκεῖ ἕνα μῆνα πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ κακουργήματος τοῦ βασιλέως.

Ὁ Δὸν Πέτρος κατέβη τοῦ ἵππου καί, προχωρήσας πρὸς τὸν Ἰωάννην Πασχάλην,

—Ἄξιε βοηθὲ τοῦ εἰσαγγελέως τῆς Σιβιλλίας, εἶπε μὲ γαλήνιον φωνήν, χαίρω διότι σοὶ ἐνεπιστεύθην τὴν διεύθυνσιν τῆς δικαιοσύνης μου· εἰς οὐδένα ἄλλον ὁμοιόν σου ἠδυνάμην νὰ τὴν ἐμπιστευθῶ. Σὲ ἀναγνωρίζω λοιπὸν ἄξιον τῆς θέσεως αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὰ καθήκοντα ἐξεπλήρωσας μέχρι σήμερον τόσῳ νομίμως καὶ ἀμερολήπτως. Ἡ ἀπορασίς σου εἶνε δικαία, θέλω νὰ ἐκτελεσθῇ μέχρι τέλους μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἀκρίβειαν· κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρομεν ὅτι ὄχι μόνον ἕνα μῆνα ἀλλὰ διὰ παντὸς θέλω νὰ μένῃ ἐκτεθειμένη ἡ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ δημίου κοπεῖσα αὕτη κεφαλή, διὰ νὰ μεταδίδῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὴν μνήμην τῆς δικαιοσύνης σου.

Ἡ θέλησις τοῦ Δὸν Πέτρου ἐξετελέσθη, καὶ σήμερον ἀκόμη βλέπομεν εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ Καιδέλλας τὴν κεφαλὴν αὐτήν, ἥτις κατὰ τὰς διαδεδομένας παραδόσεις τοῦ λαοῦ, εἶνε αὐτὴ ἐκείνη ἡ ἀποτεθεῖσα ἐκεῖ τὸ 1359 διὰ τῆς χειρὸς τοῦ δημίου.

Τοιοῦτο τὸ διήγημα τοῦ Δὸν Πέτρου, ὁποῖον ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Ζουρήτα εἰς τὰ περὶ Σιβιλλίας χρονικά του.

(Ἐκ τῆς Πανδώρας).

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΡΙΝΟΜΕΝΗ

πρὸς

ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

Ἐκ διαφόρων πηγῶν ἐρανισθεῖσα καὶ διὰ ποικίλων σημειώσεων ἐπαυξηθεῖσα, διδασκομένη ἐν τῷ Φιλεκπ. Συλλόγῳ «Ὁμήρου».

Ὑπὸ Γ. Φραντζῆ καθηγητοῦ

(συνέχ. ἀπὸ σελ. 190).

—

Μάταιοι λοιπὸν λογίζονται ὅσοι δὲν ποιοῦσι καλὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου αὐτῶν, καίτοι κάλλιστα γινώσκουσιν ὅτι ἡ κρυερὰ ἐκείνη πλάξ, ἡ θύρα αὕτη τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν ζωῆς, ἀπογεγυμνωμένων πάντων, πλὴν τῶν ἀρετῶν, παραλαμβάνει τὸν ταλαίπωρον ἄνθρωπον. Ὁ δὲ τῆς μετὰ θάνατον δόξης ἔρως εἶνε ἔρως ψυχῶν εὐγενῶν, ἔρως ψυχῶν ἀγαπωσῶν τὸν πλησίον αὐτῶν, εἶνε ἔρως ψυχῶν ἡρωϊκῶν· τὸ δὲ μεγαλεῖον τοῦ ἔρωτος τούτου μόνον τὰ ἀνδράποδα λοιπὸν δὲν αἰσθάνονται, ὡς ὁ θεῖος Πλάτων, ὁ Ὁμήρου τῶν φιλοσόφων, λέγει που παραπονούμενος·

« Οὐκ, ἐπειδὰν ἡμεῖς τελευτήσωμεν, καὶ οἱ λόγοι οἱ περὶ ἡμῶν
» σεσιγήσονται· ὥστε ἐπιμελητέον αὐτῶν ἐστίν. Ἀνάγκη γάρ, ὡς
» ἔοικε, μέλειν ἡμῖν καὶ τοῦ ἔπειτα χρόνου, ἐπειδὴ καὶ τυγχά-
» νουσι κατά τινα φύσιν οἱ μὲν ἀνδραποδωδέστεροι οὐδὲ φρον-
» τίζοντες αὐτοῦ, οἱ δὲ ἐπιεικέστεροι, πᾶν ποιοῦντες, ὅπως ἂν ἐν
» τὸν ἔπειτα χρόνον εὖ ἀκούωσιν».

Καὶ κατὰ ταῦτα τῇ ἀληθείᾳ προτιμῶ νὰ ἀπατῶμαι μετὰ τοῦ σοφοῦ Πλάτωνος, παρὰ νὰ ὀρθοφρονῶ μετὰ τῶν ἄλλων.

Ἀνδράποδα λοιπὸν ὁ πατὴρ τῶν φιλοσόφων ὀνομάζει ἡμᾶς ἀμελοῦντας τοῦ ἔπειτα χρόνου· ὁποίαν ἐπωνυμίαν ἀπονέμει ἡμῖν μὴ φροντίζουσι τῆς μετὰ θάνατον δόξης! Ἀνδράποδα! Καὶ ποία ἄλλη πρεπωδεστέρα προσωνυμία παρὰ ταύτην; Ποίου δὲ ἄλλου ἐπιθέτου πρέπει νὰ ἀξιῶνται οἱ βρενθυόμενοί τε καὶ καυχώμενοι ἐπὶ τῇ μεγάλῃ αὐτῶν καταγωγῇ καὶ τοῖς ἐνδόξοις αὐτῶν προγόνοις, ἐν ᾧ οὗτοι ἐκ τῆς ἀμελείας αὐτῶν φαίνονται αὐτεγχείρητοι ἐνειδος τῇ πατρίδι;

Μή, πρὸς Θεοῦ! ἀναμασσῶμεν πλέον ἐπὶ ματαίῳ τὰς ἀρετὰς τὰ κατορθώματα καὶ τὴν σοφίαν τῶν εὐκλεῶν ἡμῶν προγόνων καὶ σοφώτατοι ὦμεν, διότι οὐδόλως πρόκειται σήμερον περὶ τραγῳδίας, ἀλλὰ περὶ τοῦ πῶς νὰ φαινώμεθα ἀείποτε ἄξιοι τῆς κλήσεως ἡμῶν, ἵνα μὴ προφέροντες τὰ ὀνόματα ἐκείνων, μᾶλλον ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν προστρίβωμεν ὄνειδος καὶ καταισχύνην ἀκατάλυτον.

Ἀλλ' οὐδὲ τέλος λεγέτω τις *ἐγὼ οὐ δύναμαι λέγειν*, διότι κατὰ τὸν φιλόσοφον Ἰσοκράτην, «οἱ μὲν ἄριστα φρονεῖν δοκοῦντες ἔστιν
» ὅτε διαμαρτάνουσι τοῦ συμφέροντος, τῶν δὲ φαύλων νομιζομέ-
» νων εἶναι καὶ καταφρονουμένων, ἔστιν ὅτε κατωρθωσέν ὁ τυχὼν
» καὶ βέλτιστα λέγειν ἔδοξεν» ἀλλ' ἄλλοις ὡς παράδειγμα ἔστω τὸν προτιθέμενος καὶ ἀπὸ δεινοῦ ἔρωτος κατανικώμενος πρὸς τὴν καινὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος καὶ ὑπὸ τοῦ νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέρας ἐκκεντούμενος ἀδεκάστου κριτοῦ, τοῦ συνειδότος, πρὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν ἣν ὀφείλει ἀπόστασιν τῶν κοινωνικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, πρατέτω τὰ δέοντα εἰς τὸ πεῖσμα τῆς Ἄτης.

» Τὴν γὰρ Ζεὺς ἔρριψεν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος
» χειρὶ περιστρέψας».
» Τὸ δὲ ζητούμενον ἀλωτόν, λέγει ὁ Σοφοκλῆς,
» ἐκφεύγει δὲ τ' ἀμελούμενον».

Οὕτω δ' εὐγνώμονες υἱοὶ πρὸς πατέρας λίαν φιλοστόργους καὶ τοιούτων καλῶν κἀγαθῶν αἰτίους γενομένους, ὠφέλιμοι μὲν πρὸς τὴν μετὰ ταῦτα νεότητα, ἥτις, ἀναμφιβόλως σωτῆρας τοὺς αἰτίους τῆς εὐδαιμονίας αὐτῆς ἀποκαλοῦσα καὶ πανευφροσύνως ἑορτῶσα, θὰ ἐπιλέγῃ ᾄδουσα τὸ Σοφόκλειον:

» Ἥδη λαμπρὸν ἡλίου σέλας
» ἐῶϰε κινεῖ φθέγματα ὀρνίθων σαφῆ
» μέλαινα τ' ἄστρων ἐκλέλοιπεν εὐφρόνη».

Κατὰ συνείδησιν δὲ πράττοντες καὶ σὺν χαρᾷ προσφέροντες ἐπὶ τοῦ σωτηρίου βωμοῦ τῶν Μουσῶν τὴν ὀφειλομένην ἡμῖν προσφοράν, ἃς ἐκφωνῶμεν γεγηθότες καὶ ἀγαλλόμενοι: *Τὰ Σὰ ἐκ τῶν Σῶν Σοὶ προσφέρομεν.* Ἡ δὲ Μνημοσύνη ἡ ἀείποτε στεφάνους πλέκουσα ἀμαράντους καὶ τούτοις στεφανοῦσα καὶ ἀφαὶ τὴν μνήμην τῶν καλῶν ἔργων δι' ἐπαίνων τιμῶσα, διαιωνίσει ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς γράμμασιν ἀνεξιτήλοις τὰς θεαρέστους ταύτας πράξεις·—« ἀγαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς τὸν αἰῶνα διαμένει» λέγει ἡ Ἁγία Γραφή. Ἀλλ' ἐν τούτῳ τοῦ λόγου γενομένου, λέγει τις ἴσως ἐν ἑαυτῷ.— Ἀλλ' ὦ οὗτος, κατόπιν ἑορτῆς ταῦτα λέγεις·— Οὐδαμῶς, ὦ φίλε, διότι καὶ ἐμὲ κριτήν, πᾶν ἄλλο δύναται νὰ ἔχῃ τὸ τέλος αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ ἀρτισύστατος ἡμετέρα αὕτη πνευματικὴ πανήγυρις τῶν Μουσῶν, ἥτις ὀφείλει νὰ ᾖνε τὸ προὐργιαίτατον τῶν μελημάτων ψυχῶν εὐγενῶν καὶ ὁ αἰώνιος σκοπὸς τῶν πολιτισμένων ἀνθρώπων· διότι ἐὰν ἡ ψυχὴ ἡμῶν ᾖνε ἀθάνατος, εἰς ὃ πείθουσιν ἡμᾶς ἄπειροι τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας λόγοι, ἡ δὲ εὐγενὴς αὕτη ὁρμὴ τοῦ ἀνθρώπου προέρχεται ἐπομένως ἐκ τῆς ἐν ἡμῖν ταύτης θείας δυνάμεως, πῶς δυνάμεθα νὰ μὴ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ ὑψηνεέστατος οὗτος ἔρως εἶνε ἔρως ἀθάνατος; Ἀλλ' ὁ θεῖος οὗτος ἔρως ἀμελλύνεται καὶ ἀδυνατεῖ, ὡς ὁ ὀργασμὸς τοῦ φυτοῦ ἐκείνου, εἰς τὸ ὁποῖον ἠρνήθησαν νὰ ῥίψωσιν ὕδωρ· καὶ ἐὰν δὲν συντηρῆται ὑπὸ τῶν οἰκείων μέσων, θνήσκει, ὡς μὴ ὤφειλε, καίτοι ζῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τότε δὴ τὸ ὑπερήφανον ἐγώ, ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἢ τὰ πηδάλια τοῦ ζώου διευθύνουσα, τουτέστι τοῦ σώματος, καὶ τοὺς ὑφάλους καὶ σκοπέλους ὑποδεικνύουσα, ἀποβάλλει πᾶσαν εὐγενῆ ἰδέαν καὶ ἀποκτηνοῦται λοιπὸν καὶ τῶν κτηνῶν χεῖρον διατίθεται, παραδιδόμενον ὁλοσχερῶς εἰς τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων παραγόμενα. Τοῦτο δὲ πολλάκις συνέβη τῷ δυστυχεῖ ἀνθρώπῳ, ὁσάκις οὗτος ἐγκαταλειφθεὶς εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὀρέξεις καὶ ἀποκτηνωθείς, ὅτε εἶπεῖν, ἀπέβαλε τὴν περὶ τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ ἰδέαν καὶ προσεκύνησε ψευδεῖς θεοὺς καὶ πᾶν ὅ,τι δὲν ἦτο θεός.

Ὅθεν τὸ καλόν, ὅπως γένηται τοιοῦτον, ἐνδελεχῶς συντηρήσεως χρείαν ἔχει καὶ τῆς συνδρομῆς τῶν πάντων, διότι διὰ πάντας τοῦτο γίνεται. Ἄλλως εἰς τὸν τῶν Δαναΐδων πίθον ὑδροφορήσομεν, κατὰ τὴν παροιμίαν. Ὁ δὲ γινώσκων τὸ καλὸν καὶ μὴ ποιῶν αὐτό, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἁμαρτάνει. Οἱ δὲ προτιμῶντες νὰ ὦσι φιλάργυροι, καίτοι γινώσκοντες ὅτι ὁ πλοῦτος τῶν φιλαργύρων, ὥς περ ὁ ἥλιος, καταδύς εἰς τὴν γῆν, οὐδένα τῶν ζώντων εὐφραίνει, μαθέτωσαν ἢ ἀναμνησθήτωσαν ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ πατέρες τῆς ἀδικίας, διότι ἐκ τῆς φιλαργυρίας ἀδικία φύεται κατὰ τὸν Κλείταρχον· ἡ δὲ ἀνθρωπότης ἀδικουμένη μᾶλλον ὀργίζεται ἢ βιαζομένη, κατὰ τὸν Θουκυδίδην.

Ταῦτα δὴ δίκαια ἐνόμισα νὰ ἀναφέρω πρὸς ὑμᾶς οὐχ ἵνα συμβουλεύσω σοφωτέρους καὶ πολυπειροτέρους μου, ἀλλ' ἵνα ἀναμνήσω εἰς ὑμᾶς ἅπαντας, τοὺς μετὰ τοσαύτης προθυμίας προσερχομένους καὶ φαιδρῷ τῷ προσώπῳ τὰ καλὰ ἀκούοντας καὶ χαίροντας ἐπὶ τῇ ἀσίᾳ προαγωγῇ, ὅτι ἡ θέλησις ὑμῶν, ὑφ' ἧς ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ λαμπροῦ τούτου οἰκοδομήματος, ὀφείλει νὰ ὀργᾷ συνδεδεμένη καὶ συνεπαυξανομένη πρὸς τὴν τελείαν ὅσον ἔνεστι τοῦ οἰκοδομήματος ἀποπεράτωσιν, ὅπως ὑμεῖς μέν, οἱ καὶ τὴν πρωτοβουλίαν σχόντες, ἴδητε τὸ τέλος τῶν κόπων ὑμῶν, οἱ δὲ ἐπιγιγνόμενοι διαβαίνοντές ποθεν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον (Τί παράδοξον!) καὶ τῷ δακτύλῳ δεικνύοντες λέγωσιν,— *ὑπάρχουσιν ἄνδρες τοσοῦτο μεγάλοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἀνθρωπότης δὲν εὑρίσκει μὲν ἀνταξίαν ἀνταμοιβήν, ἔχει ὅμως ὕμνους!*

Ὡς θέμα τοῦ σήμερον ἀρχομένου μαθήματος ἐξελεξάμην τὸ τερπνότατον καὶ ὠφελιμώτατον ἐξαιρέτως ἡμῖν τοῖς Ἕλλησι, τὴν Θεολογίαν τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἤτοι τὴν *Μυθολογίαν συγκρινομένην πρὸς τὴν ἱστορίαν*—καὶ τοῦτο ὅπως ἡδονικώτερον καταστῇ τὸ μάθημα διὰ τῆς δυνατῆς ἐξηγήσεως τῶν πολυειδῶν αὐτῆς μυστηρίων—βοηθούμενος ὑπὸ τῶν σοφωτέρων συγγραφέων.

Ἡ λέξις μῦθος, ὡς πάντες οἴδατε, πολλὰ καὶ ἄλλοια σημαίνει, ὡς ἐκ τῆς ἐτυμολογίας αὐτῆς, διαφόρου οὔσης. Ἀλλ' εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ὁμήρου καὶ τῶν κατὰ μίμησιν αὐτοῦ γραψάντων ἡ λέξις αὕτη λαμβάνεται ἀδιαφόρως ἐπὶ πάσης διηγήσεως, εἴτε ἀληθοῦς εἴτε ψευδοῦς, ὡς καὶ τὸ ῥῆμα μυθεῖσθαι ἀντὶ τοῦ λέγειν κτλ. καὶ ὁ Πλάτων δ' αὐτὸς μεταχειρίζεται πολλαχοῦ τὸ *μυθολογεῖν* ἀντὶ τοῦ *διηγεῖσθαι*, ἑπομένως, ὡς φαίνεται, τὸ κατ' ἀρχὰς μῦθος καὶ λόγος οὐδὲν ἀπ' ἀλλήλων διέφερον κατὰ τὴν σημασίαν. (1)

Ἀλλ' ἐπειδὴ γίνεται λόγος κατωτέρω περὶ μύθων καὶ περὶ διαιρέσεως αὐτῶν, περιοριζόμεθα μόνον σήμερον εἰς τὸν ὁρισμὸν τῆς Μυθολογίας.

Τὴν Μυθολογίαν ἄλλοι ἄλλως ὁρίζουσιν, ἡμεῖς δὲ παρεδέχθημεν ὡς πληρέστερον τὸν ἑξῆς ὁρισμόν· « Μυθολογία ἐστὶ μυ» θώδης ἱστορία τῶν θεῶν, τῶν ἡμιθέων καὶ τῶν ἡρώων τῆς » ἀρχαιότητος, καὶ τῶν σχέσεων τῶν θεῶν μετὰ τῶν ἀνθρώπων.»

Ἐπειδὴ δέ, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, ἡ Μυθολογία ἐγεννήθη εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν ἡ κατάστασις τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἦτο λίαν νηπιώδης, δὲν πρέπει νὰ θαυμάσωμεν, ἂν εἰς τὰς μυθολογικὰς ταύτας ἰδέας ἀπαντῶνται καὶ μεγάλαι ἀντιρρήσεις, περιττάσεις ἀνεξήγητοι, πλεῖστα δ' ὅσα παράδοξα, ἄτοπα ἢ μᾶλιστα καὶ ὅλως ἀδύνατα, καὶ πολλὰ ἄσεμνα καὶ ἀκόλαστα. Δὲν πρέπει λέγω νὰ

(1) Ὁρ. Μυθολογ. Κ. Κοντογ.

Ψηφιακή Συλλογή Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπορῶμεν, ὅταν ἀκούωμεν ἀσυμβίβαστα ἢ γελοῖα καὶ ὅλως μικροπρεπῆ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· διότι πρέπει βεβαίως νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν πρὸ πάντων καὶ πάντοτε, ὅτι ταῦτα συνέβησαν μεταξὺ βαρβάρων ἀνθρώπων καὶ ὅλως στερουμένων τὴν δύναμιν ἐκείνην, δι' ἧς ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ὀρθὴν τῶν πραγμάτων κρίσιν καὶ γνῶσιν· εἰς ἀνθρώπους τέλος πάντων, οἵτινες βεβαίως δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ὄντας κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ὅτε οὐδόλως δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ ψεύδους ἢ τὸ ἔντιμον ἀπὸ τοῦ ἀτίμου.

Καὶ ὅμως, καί τοι τῶν πραγμάτων οὕτως ἐχόντων, πάντες γινώσκετε ὅτι ὁμολογούμενον ἤδη κατέστη καὶ μάλιστα τοῖς τὰ γράμματα καλλιεργοῦσιν, ὅτι ἀδύνατον νὰ ὁδοιπορήσῃ τις εἴτε κατὰ γῆν εἴτε κατὰ θάλασσαν μετ' ὠφελείας τῆς ποθουμένης, ἢ νὰ ἐκτιμήσῃ πρρτηκόντως τὰ ἀριστουργήματα τῶν ἀρχαίων τεχνῶν, ἢ νὰ ἀναγνώσῃ καὶ καταλάβῃ ἐντελῶς τὰ συγγράμματα τῶν ποιητῶν, παρ' οἷς τὰ πάντα ἦσαν ἔμπνευσις καὶ ἀλληγορία, οὔτε τὰ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων χωρὶς νὰ ἔχῃ τὰς ἀπαιτουμένας γενικὰς τῆς Μυθολογίας γνώσεις.

Ἑπομένως τριπλῆ δύναται νὰ ᾖνε ἡ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας προσγινομένη ὠφέλεια.

α.) Ἡ γνῶσις τῶν διαφόρων γνωμῶν, ἃς οἱ ἀρχαῖοι εἶχον περὶ τοῦ παντός.

β'.) Σαφεστέρα κατάληψις τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν καὶ μάλιστα τῶν ποιητῶν.

γ'.) Ἀκριβεστέρα κατανόησις τῶν συμβολικῶς παριστανομένων ὑπὸ τῶν πλαστικῶν τεχνῶν: τῆς ἑρμογλυφικῆς δηλονότι καὶ ζωγραφικῆς. Ἀλλὰ καὶ ὁ φιλόσοφος αὐτὸς καὶ ὁ ἱστορικός, ἀναζητῶν τοὺς πρώτους βλαστοὺς τῶν ἰδεῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἠθικῇ καὶ θρησκείᾳ, δὲν δύναται νὰ φθάσῃ μετ' ἐπιτυχίας τὸν σκοπόν του, ἐὰν στερῆται τῆς γνώσεως τῆς Μυθολογίας.

Καὶ ποῦ τῆς γῆς δὲν ἔστη ὁ Ἕλλην; ἢ ποῦ στήσας τοὺς πόδας αὐτοῦ δὲν ἀρῆκεν ἴχνη τῆς ἀρετῆς, τῶν γνώσεων καὶ τῶν τεχνῶν αὐτοῦ; Οὗτος πρῶτος ἀνεντιρρήτως τῶν ἄλλων ἐθνῶν προβὰς εἰς τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἠθῶν καὶ τὴν μεταβολὴν τῆς διαίτης καὶ τὴν μόρφωσιν τοῦ νοὸς ἐξύφανεν ὀξυνούστατα καὶ εὐστοχώτατα τὴν μυθολογίαν αὐτοῦ, ἥτις ὑπερτερεῖ κατὰ πάντα πάσας τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

Ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ, ἡ τοσούτους λαοὺς διαφωτίσασα καὶ νῦν ἔτι ποδηγετοῦσα, δὲν εἰσεχώρησεν ἔπειτα μετὰ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Γάγγου; Ὑπὸ δὲ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, καίτοι πολυειδῶς διακινδυνεύουσα ὡς πρὸς τὴν ἀρχέτυπον αὐτῆς καθαρότητα, δὲν ἐξηπλώθη μ' ὅλα ταῦτα ὡς γλῶσσα τῶν πεπαιδευμένων ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Ἡρακλέους μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ὑπωρείας τοῦ Αἵμου μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου;

Ἑπομένως δὲ ὀλίγον ὕστερον δὲν ἐξετέλεσε καὶ τὴν θειοτάτην ἀποστολήν, χρησιμεύσασα ὡς ὄργανον τῆς διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, καίτοι τοσούτους καὶ τοσούτας θεοὺς φέρουσα ἐπ' ὤμων αὐτῆς καὶ τοσοῦτο δεισιδαίμων οὖσα; Τὸν δὲ ἄγνωστον ἐκεῖνον θεὸν δὲν παρεδέχθη πάραυτα ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου κηρυσσόμενον ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, καίτοι μὴ ἐνασχολουμένῳ (ὡς θέλουσι πολλοὶ) περὶ τὰ θρησκευτικά, καὶ τοσαῦται χιλιάδες δὲν ἐπίστευσαν ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ;

Καὶ ὅμως ὁποία ἀφροντισία! ὁποία ἀναλγησία περὶ τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῶν τοσούτους θησαυροὺς σοφίας καταλιπόντων εἰς ἡμᾶς προγόνων ἡμῶν! Καίτοι τοιαύτην σπουδαιότητα φέρον τὸ μάθημα τοῦτο, οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἐγὼ οἶδα, διδάσκεται, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Τοῦ τοιούτου μαθήματος ἡ σπουδαία αὕτη ἔλλειψις εἰκότως κρατεῖ ἡμᾶς πλανωμένους ἀείποτε ἐν σκότει, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σφάλλοντας, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἕνεκα τούτου εἰς ἕκαστον ἡμῶν βῆμα—Πικρὸν τοῦτο, ὅμως ἀληθέστατον.

(ἀκολουθεῖ).

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ.

Οὐδεμία ὑπάρχει κοινωνία, ἐν ᾗ δὲν ἀνεφάνη ὁ ἀοιδός, ὁ ῥαψῳδὸς ἢ ὁ ποιητής. Ἡ ποίησις εἶνε ἡ ἀρχαιοτέρα, ἡ ἐξοχωτέρα καὶ ὡραιοτέρα τῶν ὡραίων τεχνῶν, εἶνε ὁ πρῶτος τῆς γλώσσης ἱδρυτής, δι' οὗ ἡ ἰδέα ἀπηθανατίσθη, ἀνεφάνη πρὸ τοῦ πεζοῦ λόγου ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ ἐν τῇ μελῳδίᾳ πρὸ τῆς μουσικῆς· πρὶν ἢ ἐφευρεθῶσι τὰ γράμματα, αὕτη διὰ τῆς παραδόσεως διέδιδε μαθήματα σοφίας καὶ διεσάλπιζε πανταχοῦ τῆς γῆς τῶν ἡρώων τὰ ἀνδραγαθήματα.

Ἐδιδάχθημεν ὅτι πᾶν τὸ ὠφέλιμον παρ' ἀνθρώποις τελειοποιεῖται διὰ πολυχρονίου καὶ καταλλήλου καλλιεργείας. Αἱ γνώσεις τῶν ἀρχαίων προστιθέμεναι εἰς τὰς νεωτέρας ἀνακαλύψεις καὶ βελτιώσεις, ἐμόρφωσαν βαθμηδὸν ἑκάστην ἐπιστήμην ἢ τέχνην καὶ ἐξ ἀμφιβόλου ἀρχῆς κατέστησαν αὐτὴν πραγματικὴν καὶ ὠφελῆ. Τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν συνέβη καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ποίησιν. Αὕτη ἅμα ἀναφανεῖσα, μετέβη ὡς διὰ μαγείας ἐκ τῆς νηπιακῆς εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν. Ἡ φωνή της ἦτο τοσοῦτον μελῳδικὴ καὶ γλυκεῖα., ὅταν ὁ Λίνος, ὁ Ὀρφεύς, ὁ Μουσαῖος καὶ ὁ Μελάμπους ἔψαλλον, ὡς ὅταν ὁ Ἀνακρέων, ὁ Πίνδαρος καὶ ἡ Σαπφὼ ἐτραγῴδουν τοὺς ἀμιμήτους στίχους των.

Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦτο πραγματικῶς προωρισμένη διὰ τὴν ποίησιν, αἱ δὲ λαμπρότεραι καὶ ὑψηλότεραι ἰδέαι ἐξεφράσθησαν δι' αὐτῆς. Τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἐποχὴ τῆς ποιήσεως χρονολογεῖται ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς Ἑλλ. γλώσσης.

Ἡ ποίησις παρ' Ἕλλησιν ἦτο πάθος, εἰς δὲ τὸν ὑπερτερούντα ἀοιδὸν ἀπεδίδετο σέβας καὶ λατρεία σχεδὸν ἰσόθεος· ἔντιμος μέριμνα τῶν εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν προσφερομένων δώρων ἀπενέμετο εἰς τοὺς ἐξέχοντας ποιητάς. Ἡ ποίησις ἦτο ἐπάγγελμα συνάμα καὶ ἑστίας, ἐψάλλοντο ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς αὐτῶν τελεταῖς καὶ ἀπηγγέλλοντο ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου.

ἄξιον θαυμασμοῦ, ἂν ἡ ποίησις ὑπὸ σύμπαντος τοῦ ἔθνους ἐκτιμωμένη, ὑψηλῶς καλλιεργουμένη καὶ συνταυτιζομένη μὲ τὰ ἤθη, ἔθιμα καὶ θρησκευτικὰς τελετὰς τῶν Ἑλλήνων, εἶνε ἄξιον θαυμασμοῦ, ἂν ὑπερπηδήσασα τὸν φυσικὸν ροῦν τῆς προόδου ἔρθασε διὰ μιᾶς εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς τελειότητος;

Ἡ ποίησις καὶ ἡ ἐλευθερία εἰσὶν ἀδιαχώριστοι. Ὡς ἀγαπηταὶ ζῶσι ἀδελφαὶ ὁδεύουσι μὲ ἡνωμένας τὰς χεῖρας. Ὑπάρχει συμπαθητικός τις δεσμὸς ἑνόνων αὐτάς ἀδιαχωρίστους. Ἀμφότεραι ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρός, ἐθήλασαν τὸ αὐτὸ γάλα, ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ αὐτῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ὁ ἴδιος τάφος θέλει δεχθῇ τὸ τέρμα τοῦ ὡραίου σταδίου των. Ἡ τύχη τῆς μιᾶς ἔσεται ἡ τύχη τῆς ἑτέρας. Ὅταν ἀνθῇ ἡ μία, ἡ ἄλλη ἀπολαμβάνει ἰσχὺν καὶ ὡραιότητα· ἐὰν αὕτη καταπατῆται, καὶ ἐκείνη μαραίνεται καὶ ἀποθνήσκει. Καθὼς ὅταν ἐδρύλιόν τι τρεφόμενον ἐν παχείᾳ γῇ διὰ καθαροῦ ἀέρος ἀνοίγῃ τὰ φύλλα του καὶ προεκτείνῃ τοὺς κλάδους του καθιστάμενον ὡραῖον καὶ σύμμετρον δένδρον, οὕτω καὶ ἡ ποίησις ὑπὸ τὸν αἴθριον οὐρανὸν τῆς ἐλευθερίας προεκτείνεται εἰς λαμπρὸν καὶ ἔξοχον σύστημα προτιθέμενον νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ τιμαλφῆ συμφέροντα ἑκάστου λαοῦ καὶ διαιωνίσῃ τὰς ἀθανάτους πράξεις τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν.

Ὅτε ὁ ἥλιος τῆς Ἑλλ. δόξης ἔδυσεν, ὅτε ἡ Ἀκρόπολις ἠτιμάσθη καὶ ὁ Παρθενὼν ἐβεβηλώθη· ὅτε οἱ ἐνάρετοι καὶ ἔνδοξοι πολῖται ἐξωρίσθησαν, ἀμαθεῖς δὲ καὶ ἀνδράποδα προεβιβάσθησαν εἰς τὰς ὑψηλοτέρας πολιτικὰς θέσεις, τότε ἡ ποίησις καὶ ἡ ἐλευθερία μὲ δεδακρυσμένους ὀφθαλμοὺς ἐγκατέλειψαν τὰς σκηνὰς τῆς νεκνικῆς αὐτῶν εὐδαιμονίας καὶ τὰ ἀντικείμενα τῆς ἀρχαίας αὐτῶν εὐλαλείας καὶ δόξης.... Μετὰ παρέλευσιν πολλῶν αἰώνων ἡ ἐλευθερία ἐνεφανίσθη πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ ὁ Διονύσιος Σολωμὸς ἐκ τῆς εὐθαλεστέρας νήσου τοῦ Ἰονίου ἐχαιρέτησεν αὐτὴν πρῶτος διὰ τῶν πασιγνώστων ἐκείνων στίχων.

Διονύσιος Σολωμός.

Ὁ Διονύσιος Σολωμός, ὁ Πίνδαρος τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τὴν 8 Ἀπριλίου 1798. Δεκαέτης μετέβη εἰς Ἰταλίαν σπουδάσας ἐν τοῖς φροντιστηρίοις τῆς Πάρμας τὴν Ἰταλικὴν καὶ Λατινικὴν φιλολογίαν. Ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ὁ Σολωμὸς ἔδωκε δείγματα τῆς δαιμονίου αὐτοῦ εὐφυΐας καὶ ποιητικῆς φαντασίας·

"He was one
Who could not help it, for it was his nature
To blossom into song, as 'tis a tree 's
To leaf itself in April."

Ὡς θάλλει τὸν Ἀπρίλιον τὸ δένδρον, παρομοίως
Ἤνθει κ' ἐκείνου ἄσματα ἀνέκαθεν ὁ βίος.

Τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιητικὰ δοκίμια εἰς τὴν Ἰταλικὴν καὶ Λατινικὴν τοσοῦτον ἀνώτερα τῆς ἡλικίας του ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, ὥστε πολλάκις ἔλεγον εἰς αὐτόν: «Greco, tu farai dimenticare il nostro Monti.»

Διαρκούσης τῆς ἐν Ἰταλίᾳ διαμονῆς του, ὁ Σολωμὸς συνεσχετίσθη μετὰ τῶν διαπρεπεστέρων φιλολόγων τῆς Ἰταλίας, Παρίνη, Φοσκόλου, Πιθεμόντη καὶ Μόντη. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ Μόντης, ὁ ἔξοχος μεταφραστὴς τοῦ Ὁμήρου, εὑρὼν ἡμέραν τινὰ τὸν Σολωμὸν ἑρμηνεύοντα χωρίόν τι τοῦ Δάντη, εἶπεν αὐτῷ: «Δὲν πρέπει νὰ σκέπτεσαι τόσον πολύ, πρέπει νὰ αἰσθάνεσαι, νὰ αἰσθάνεσαι.» «Πρέπει πρῶτα μὲ δύναμιν νὰ συλλάβῃ ὁ νοῦς,» ἀπήντησεν ὁ νέος ποιητής, «κ' ἔπειτα ἡ καρδία θερμῶς νὰ αἰσθανθῇ ὅ,τι ὁ νοῦς συνέλαβε.»

Ὁ Σολωμὸς συνεσχετίσθη πρὸς τούτοις καὶ μετὰ τοῦ ἀρίστου φιλολόγου Ἰωάννη Τόρτη, μαθητοῦ τοῦ Παρίνη καὶ τοῦ Ἰωσὴφ Μοντάνη, οὗτινος ὁ κριτικώτατος καὶ φιλοσοφικώτατος νοῦς διετήρησεν ἀμόλυντον τὴν ψυχήν του, καὶ οὐδέποτε μετεχειρίσθη, ὡς τινες τῶν συγχρόνων, τὴν πολυμάθειάν του ὄργανον ἀνάνδρου δουλείας ἢ χαμερποῦς κολακείας.

Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ ἐπιστήθιοι φίλοι τοῦ Σολωμοῦ, τοιαῦτα καὶ τὰ αἰσθήματά των. Ἐν τινι σχεδιάσματι ἐπικηδείου λόγου εὑρίσκονται οἱ πολυτιμότατοι οὗτοι λόγοι τοῦ Σολωμοῦ,—λόγοι ἄξιοι νὰ ἐγχαραχθῶσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑκάστου Ἕλληνος—«Μαθητεία,» λέγει αὐτὸς πρὸς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ συμμαθητάς του, «τὴν ἐπιστήμην καὶ ἀρετὴν χωρὶς νὰ ὑπερηφανεύεσθε, καὶ σιβέποτε θὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ὑπερηφανευθῆτε, ἂν ἀληθῶς μάθητε τὴν ἐπιστήμην καὶ ἀρετήν!»
Ἐμφορούμενος ὑπὸ τοιούτων ἀγνῶν αἰσθημάτων ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πατρίδα του (1818) πλήρης ποιητικῆς φαντασίας, ἣν ἐκαλλιέργησε καὶ ἀνέπτυξεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς φυσικῆς καλλονῆς τοῦ «Ἄνθους τῆς Ἀνατολῆς», ὑπὸ τὸ μειδιῶν ἐκεῖνο στερέωμα, ὑπὸ τὸ ὁποῖον κρινοδάκτυλοι παρθένοι παίζουσι τὴν λύραν καὶ ἁρμονικῶς τραγῳδοῦσι.

Τὸ ὡραῖον καὶ βαλσαμῶδες κλῖμα, ὁ αἴθριος καὶ καθαρὸς οὐρανός, αἱ εὐθαλεῖς κοιλάδες, οἱ κελαρίζοντες ρύακες, συνέτεινον τὰ μάλα πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ ποιητικοῦ αἰσθήματος, ὅπερ ἐνέπνευσε τὸν Ζακύνθιον ἀοιδὸν νὰ ψάλῃ:

«Κάθε ρεῖθρο ἐρωτεμένο,
Κάθε ὥρα καθαρή,
Κάθε δέντρο ἐμψυχωμένο,
Μὲ τὸ φλίφλισμα ὁμιλεῖ.

Κι' ὅπου πλέον μοναχιασμένοι
Εἶνε οἱ βράχοι σιγαλοί,
Μῆνιν ἄειδε, θὲ ν' ἀκούσῃς
Νὰ σοῦ ψάλλῃ μία φωνή.

Καὶ σὺ ἀκόλουθα τὸν στίχο,
..... γιὰ νὰ ἰδῇς,
Ἂν γνωρίζει τὴ φωνή σου
Ὁ τυφλὸς ὁ ποιητής.»

Κατὰ τὸ 1821 ὁ Σολωμὸς ἔγραψε τὴν «Τρελλὴ Μάνα» καὶ τὰ «Δύο Ἀδέλφια». Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἀπεικονίζει μετὰ πλείστης ὅσης ἐπιτυχίας ἓν τῶν βαθυτέρων καὶ σφοδροτέρων αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνου καρδίας, τὴν μητρικὴν ἀγάπην, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ παριστᾷ τὸ φάσμα τοῦ Θανάτου διὰ τῶν μελανωτέρων χρωμάτων συνάμα δὲ καὶ διὰ τῶν τρυφερωτέρων ἐκφράσεων:

Προσκέφαλο κόκκινο
τῆς κεῖται ἀποκάτου,
Κρεββάτι θανάτου
Στενὸ καὶ πικρό.

Θανάτου στεφάνι
Τριγύρου 'ς τὴν κόμη
Εἶν' ὥμορφη ἀκόμη
'Σ τὴν ὄψι πολύ.

Ὁ ἄγγελος ἴσως
Ποῦ παίρνει τὸ μίλημα,
Τῆς πῆρε μὲ φίλημα
Γλυκὸ τὴ ψυχή.

Γιατὶ ἔχει χαμόγελο
Ἀκόμη 'ς τὸ στόμα,
Ποῦ λὲς καὶ 'ς τὸ χῶμα
Δὲν πρέπει νὰ' 'μπῇ.

Δὲν εἶν' πεθαμμένη·
Τὴν ὄψι τηρᾶτε.
Κοιμᾶται, κοιμᾶται,
Εἰς ὕπνο βαθύ.

Ἐκ τῶν ποιημάτων του ὁ «Λάμπρος», ὁ «Κρητικός», ὁ «Μάρκος Βότσαρης», οἱ «ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι» καὶ ὁ «Πόρφυρας» μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Ἐν αὐτοῖς παντοῦ ἀναφαίνεται ἡ ἔξοχος φαντασία καὶ ὁ ποιητικὸς οἶστρος καὶ περιγράφει μετὰ μεγίστης ἐπιδεξιότητος καὶ τέχνης τὰ πάθη τῆς καρδίας, τοὺς σάλους καὶ τὰς κινήσεις τῆς ψυχῆς, ἅπασαι δὲ αἱ εἰκόνες εἰσὶν ὡραῖαι καὶ ζωηραὶ καὶ αἱ ὑποτυπώσεις σφοδραί.

Πρὸς τούτοις ἡ Ὠδή του πρὸς τὸν θάνατον τοῦ Λόρδου Βύρωνος, ἡ Φαρμακωμένη καὶ τινα ἄλλα εἰσὶ προϊόντα ζωηρᾶς φαντασίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁμολογουμένως διακρίνονται οἱ ἑξῆς στίχοι:

«'Σ τῶν Ψαρῶν τὴν ὁλόμαυρη ῥάχη
Περπατῶντας ἡ δόξα μονάχη,
Μελετᾷ τὰ λαμπρὰ παλληκάρια,
Καὶ 'ς τὴν κόμη στεφάνι φορεῖ
Γενομένο ἀπὸ ὀλίγα χορτάρια,
Ποῦ εἶχον μείνει 'ς τὴν ἔρημη γῆ.»

Ἐπίσης ἐκ τῶν ἀποσπασμάτων οἱ «ἐλεύθεροι πολιορκημένοι» πλήρεις χάριτος εἰσὶν οἱ ἑξῆς:

«Μάγεμα ἡ φύσις κι' ὄνειρο ς' τὴν ὠμορφιὰ καὶ χάρι,
Ἡ μαύρη πέτρα ὁλόχρυση καὶ τὸ ξερὸ χορτάρι,
Μὲ χίλιαις βρύσεις χύνεται, μὲ χίλιαις γλώσσαις κράζει
Ὅποιος πεθάνῃ σήμερα χίλιαις φοραῖς πεθαίνει.»

Ὡραία εἶνε ἐπίσης ἡ ἑξῆς στροφὴ ἐκ τοῦ ποιήματος ἡ Σκιὰ τοῦ Ὁμήρου

«'Σ τὸ ἀκρογιάλι ἀναπαύοτουν ὁ γέρος,
'Σ τὰ παλαιὰ τὰ ροῦχα τὰ σχισμένα
Γλυκὰ γλυκὰ τὸ φύσημα τοῦ ἀέρος
Τ' ἀρτὰ μαλλιά του ἐσκόρπα τ' ἀσπρισμένα,
Κι' αὐτὸς εἰς τὸ πολύαστρον τοῦ αἰθέρος
Τὰ μάτια ἐστρυφογύριζε σβυσμένα·
Ἀγάλι 'γάλι ἀσηκώθη ἀπὸ χάμου,
Καὶ ὡσὰν νά 'χε τὸ φῶς του ἤλθε κοντά μου.»

Τέλος τὸ ποιημάτιον, ἡ «Φαρμακωμένη» εἶνε ὑψηλὸν φαντασίαν καὶ τὴν ἐπίνοιαν, εἶνε ποιήσεως ἀληθοῦς προϊόν, ἑξῆς στίχοι εἰσὶν ἔμπλεοι τῆς οὐσίας ἐκείνης τῆς ἀποτελούσης τὴν ἀληθῆ ποίησιν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ζακύνθου

"Σώπα, σώπα! θυμήσου πῶς ἔχεις
Θυγατέρα, γυναῖκα, ἀδελφή·
Σώπα! ἡ μαύρη κοιμᾶται 'ς τὸ μνῆμα,
Καὶ κοιμᾶται παρθένα σεμνή.

—

Θὰ ξυπνήσῃ τὴν ὕστερη 'μέρα,
Εἰς τὸν κόσμον ὀμπρὸς νὰ κριθῇ,
Καί, 'ς τὸν Πλάστη κινῶντας μὲ σέβας
Τὰ λευκά της τὰ χέρια, θὰ 'πῇ:

—

«Κύττα μέσα 'σ τὰ σπλάγχνα μου, Πλάστη!
Τὰ φαρμάκωτα, ἀλήθεια, ἡ πικρή,
Καὶ μοῦ 'βγῆκε ὀχ τὸ νοῦ μου, Πατέρα,
'Ποῦ πλασμένα μοῦ τὰ 'χες 'Εσύ.

—

"Ομως κύττα 'ς τὰ σπλάγχνα μου μέσα,
'Ποῦ τὸ κρῖμα τους κλαῖνε, καὶ 'πές,
'Πὲς τοῦ κόσμου, 'ποῦ φώναξε τόσα,
'Εδῶ μέσ' ἂν ἦν' ἄλλαις πληγαῖς.»

—

Ἐξ ὅλων τῶν ποιητικῶν ἔργων τοῦ Σολωμοῦ ὁ Ὕμνος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστούργημά του· αὐτὸ ἵσταται ὡς αἰώνιον μνημεῖον εὐρυΐας, ἀκλόνητον εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἀμερηστέρων κριτικῶν. Τὸ ἁρμονικὸν καὶ νευρῶδες ὕφος του, αἱ ὑψηλαὶ ἐντυπώσεις καὶ ἡ γλῶσσά του ἡ ἀρχαΐζουσα καὶ δημώδης, συνέτεινον ὅπως ἀποβῇ ὁ λυρικώτερος τῆς νεωτέρας Ἑλλ. ποιήσεως, τὸ δὲ ὄνομά του νὰ διαφημισθῇ εἰς ὅλον τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον, καὶ ἤδη συναριθμεῖται μεταξὺ τῶν ἐνδοξοτέρων ποιητῶν τοῦ νεωτέρου Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου. Αὐτὸς ἠδύνατο κάλλιον παντὸς ἄλλου νὰ εἴπῃ ὡς ὁ Ὁράτιος:— «Ἐγὼ ἀνήγειρα δι' ἐμαυτὸν μνημεῖον ἰσχυρότερον τοῦ χαλκοῦ καὶ λαμπρότερον τῶν βασιλικῶν πυραμίδων, ὅπερ οὔτε ἡ καταστρεπτικὴ λαίλαψ οὔτε ὁ τὰ πάντα ἀφανίζων χρόνος οὔτε ἡ πτῆσις τῶν αἰώνων οὔτε Omnis Moriar θέλουσι καταστρέψει.»

Ἐν τούτοις πρό τινων ἐτῶν ἀνεγνώσαμεν ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύω Κόσμων» ἄρθρον ἐπιγραφόμενον «Ἑλληνικὴ ποίησις ἐν Ἑπτανήσῳ» ὑπὸ Δώρας Ἰστριάδος. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἄρθρον εἶνε γεγραμμένον εἰς ὕφος λίαν ἔξοχον, ἡ δὲ συγγραφεὺς φαίνεται καλῶς ἐξοικειωμένη μετὰ τῆς τοπογραφίας, τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ἠθῶν τῆς Ἑπτανήσου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν συντόμως ἰχνογραφεῖ μίαν ἑκάστην τῶν νήσων καὶ δι' ὀλίγων τοῦ δεξιοῦ καλάμου της στροφῶν παρουσιάζει εἰς τὸν ἀναγνώστην πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ ἢ νὰ γνωρίσῃ περὶ τῶν Ἰονίων νήσων. Μετὰ ταῦτα ποιεῖται γενικὴν περιγραφὴν τῆς φυσικῆς τῶν νήσων καλλονῆς, εὐλογοῦσα τοὺς Ἑπτανησίους διότι παρέσχον πλοῦτον καὶ ζωὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλ. ἐλευθερίας. Ἀκολούθως μετὰ τρυφεροῦ αἰσθήματος ἀναφέρει τὴν ἄριξιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρθοῦρ Βύρωνος.....

Ἡ συγγραφεὺς τοῦ ἄρθρου δικαίως ἀποδίδει τὴν ἀνέγερσιν τῆς Ἰονικῆς ποιήσεως εἰς τὴν Ἑλλ. ἐπανάστασιν καὶ ἐξακολουθοῦσα λέγουσα:— «Ὁ λαὸς εἶχεν ἤδη συνειθίσει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰ κλέφτικα ᾄσματα, ὅτε ὁ κόμης Σολωμὸς συνέγραψε τὴν ᾠδήν του πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἥτις μετεφράσθη εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὁλόκληρος ἡ Ἑλλὰς ἦτο εἰς τὰ ὅπλα καὶ τὰ ὅμματα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἦσαν προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ Μεσολογγίου· μέγας ἐνθουσιασμὸς ἐπλήρου τὰς καρδίας ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ τούτου ἕνεκα πᾶς τις ἦτο πρόθυμος νὰ χειροκροτήσῃ τὰς ἀρρενωπὰς ἰδέας καὶ τὰς δραματικὰς ἐκφράσεις τοῦ Σολωμοῦ. Τώρα ὅμως, ὅτε αἱ ἀξιομνημόνευτοι ἐκεῖναι μάχαι παρῆλθον καὶ ἡ ἐπίκρισις ἀναλαμβάνει τὰ δικαιώματά της, ἀνάγκη ν' ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ ἰδέαι τοῦ Ζακυνθίου ποιητοῦ δὲν ἔχουσιν *ἱκανὸν ἐξέχοντα ἰθαγενῆ χαρακτῆρα*, καὶ ὅτι *τὸ μέτρον δὲν εἶχε ποσῶς ἐθνικόν*, τοῦ Σολωμοῦ δανεισθέντος ἀπὸ ξένης φιλολογίας ἀτυχεῖς νεωτερισμούς»... Ἀλλαχοῦ δέ, «Εὑρίσκονται εἰς τὸν Λάμπρον καθὼς καὶ εἰς τὴν ᾠδήν του πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἴχνη ἀγωγῆς πραγματικῶς Ἰταλικῆς· ἐκτὸς τούτου ὁ ποιητὴς μεταχειρίζεται *τὴν πλέον δημώδη γλῶσσαν, καὶ σχεδὸν τὴν τῶν Ζακυνθίων διάλεκτον*» καὶ ἀλλαχοῦ, «Ὁ κόμης Σολωμὸς ἠγνόει ὅλως *τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικήν*, ἥτις ἠδύνατο νὰ παράσχῃ αὐτῷ ἄπειρα πλούτη, μόλις δὲ εἶχεν *ἰδέαν τινά, καὶ ταύτην ἀτελῆ, τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς.*»

Ἐν πρώτοις φαίνεται ὅτι ἡ κριτικὴ δὲν ἀνέγνωσε μετὰ προσοχῆς τὴν «ᾠδὴν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν»· ἄλλως δὲν ἤθελεν ἐπιφέρει τοιαύτας ἀνυποστάτους παρατηρήσεις. Οὐ μόνον οἱ Ἕλληνες λόγιοι καὶ ἐπικριταί, ὡς ὁ Κοραῆς, ὁ Φαρμακίδης, ὁ Φύλλας καὶ Σούτσος, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ Ἑλληνισταὶ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, οἵτινες ἀνέγνωσαν τὴν ᾠδὴν τοῦ Σολωμοῦ, *ἀφ' οὗ αἱ ἀξιομνημόνευτοι ἐκεῖναι μάχαι εἶχον παρέλθει, ἐκήρυξαν τὰς ἰδέας τοῦ Ζακυνθίου ποιητοῦ πρωτοτύπους καὶ γνησίου Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος.* Παραπέμπομεν τὴν Δώραν Ἰστριάδα εἴς τι μικρὸν βιβλίον ἐκδοθὲν παρὰ τοῦ κ. Ἀντωνιάδου καὶ ἐπιγραφόμενον «Οἱ δύο διθύραμβοι τοῦ Δ. Σολωμοῦ καὶ Α. Σούτσου, 1851.» Πρὸς τούτοις παρακαλοῦμεν αὐτὴν νὰ *ῥίψῃ βλέμμα* εἰς τὰ «Ἅπαντα τοῦ Π. Σούτσου» προοίμιον σελ. 21, εἰς τὸν ἐπικήδειον λόγον τοῦ Σολωμοῦ τὸν ἐκφωνηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Γερομ. Στρατούλη, καὶ ἐν τοῖς προλεγομένοις «Chansons Populaires» ὑπὸ Fauriel. Πρὸς τούτοις ἴδοὺ τί ἔγραφεν ἡμῖν ὁ ἄριστος Ἑλληνιστὴς τοῦ Νέου Κόσμου, ὁ Κορνήλιος Φέλτων: «Ἀνέγνωσα μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐπιστασίας τὴν παρὰ σοῦ γενομένην μετάφρασιν τῆς ᾠδῆς τοῦ διακεκριμένου συμπατριώτου σου Σολωμοῦ.... Χαίρω πολὺ ὅτι σκοπεύεις νὰ δημοσιεύσῃς διὰ νέας ἐκδόσεως τὸ περίφημον τοῦτο ποίημα, ὅπερ πάντοτε θέλει κατέχει ὑψηλὴν θέσιν εἰς τὴν φιλολογίαν τῆς νέας Ἑλλάδος.

«Τὸ ἀντικείμενον τοῦ ποιήματος εἶνε θαυμάσιον, καὶ μολονότι ὁ ποιητὴς ἦτο πολὺ νέος, ὅτε ἔγραφεν αὐτό, ἡ εὐρυθμία, ἡ γραφικὴ δύναμις, ἡ δεινότης περὶ τὴν περιγραφήν, ἀποδεικνύουσιν ὑψιστον ποιητικὸν νοῦν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν καλλιτέρων αὐτοῦ δυνάμεων καὶ ἀνάξιον τοῦ θέματος, ὅπερ ἐπραγματεύθη. Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ μικρόν σου βιβλιάριον θέλει γίνει εὐπρόσδεκτον παρὰ πάντων τῶν λογίων, πρὸς τοὺς ὁποίους τὸ ὄνομά σου ἤδη ἔκαμε τὸ εἶνε προστριλὲς καὶ τῶν ὁποίων ὁ θαυμασμὸς δὲν περιορίζεται εἰς

τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς δόξαν, ὡς ἐπίσης θέλει εἶσθαι εὐπρόσδεκτον καὶ ὠφέλιμον πρὸς πάντας τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ *σπουδάσωσι τὴν ζῶσαν γλῶσσαν τοῦ τόπου ἐκείνου.* Ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν τὸ ποίημα ἔσεται σπουδαιότερον τῶν τελευταίων Ἑλληνικῶν φιλολογικῶν ἔργων. Τὸ ὕφος του εἶνε θηματικώτερον ἢ τὸ τῶν καθηγητῶν τῶν Ἀθηνῶν, *καὶ ἀληθέστερον καὶ φαεινότερον ἀντανακλᾷ τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ.*»

Ὁ δὲ καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Ἑλληνικῆς τοῦ ἐν Νεοβοράκῳ πανεπιστημίου κ. Κρόσβυς ὑπὸ ἡμερομηνίαν Σεπτεμβρίου 25 τοῦ 1857 λέγει:—«Καλῶς ἀποκαλεῖς τὸν Σολωμὸν Πίνδαρον τῆς Ἑλλ. ἐπαναστάσεως, ἥτις παρέσχε τῷ Τριπόδῃ σκηνὰς πατριωτικῆς ἀνδρείας τοσοῦτον ἀξιοθαυμάστους, ὅσαν ἐκεῖναι, ἃς παρέσχον ὁ Περσικὸς καὶ Πελοποννησιακὸς πόλεμος εἰς τὸν Ἡρόδοτον καὶ Θουκυδίδην, καὶ δύναμαι νὰ προσθέσω, ὅτι ὁ νεώτερος ἱστοριογράφος οὐδόλως εἶνε κατώτερος τῶν προκατόχων του.... Ἡ ᾠδὴ τοῦ Σολωμοῦ εἶνε πλήρης ζωῆς καὶ ἀληθοῦς διθυραμβικοῦ πνεύματος. Χαίρω ὅτι προτίθεσαι νὰ παρουσιάσῃς αὐτὴν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν συμπατριωτῶν μου, οἵτινες ὀφείλουσιν ὑπὲρ πάντα ἄλλον νὰ σέβωνται καὶ ἐκτιμῶσι τοὺς ἥρωας τῆς σπάθης καὶ τῆς γραφίδος τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος.»

Ἀπορεῦμεν πρὸς τούτοις τίνι τρόπῳ ἡ κριτική, ὡσεὶ ἦτο ἄμοιρος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ποιήσεως, λέγει, ὅτι *τὸ μέτρον* τοῦ Σολωμοῦ *δὲν εἶνε ἐθνικόν*, ἐνῷ ὤφειλεν αὕτη νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι τὸ μέτρον, ὅπερ μεταχειρίζεται ὁ Σολωμὸς εἰς τὴν ᾠδήν του, εἶνε ὁ τροχαϊκὸς τετράμετρος καταληκτικός. Ἐὰν ἡ κριτικὴ ἀναγνώσῃ μετὰ προσοχῆς τὸν Αἰσχύλον, τὸν Πίνδαρον καὶ Ἀριστοφάνην, θέλει εὕρει τὸ μέτρον τοῦτο συχνότατα ἐν χρήσει παρ' αὐτοῖς, ἰδίως δὲ ἐν τοῖς «Πέρσαις» τοῦ Αἰσχύλου καὶ ἐν ταῖς «Νεφέλαις» τοῦ Ἀριστοφάνους.

Ὁ Συμεών, ὅστις ἔζη ἐν ἔτει 1030, ἔγραψεν εἰς τροχαϊκὸν τετράμετρον καταληκτικὸν τινα τῶν τροπαρίων του. Πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ Ἰλιὰς τοῦ Ὁμήρου μετεφράσθη ἐν τῷ αὐτῷ μέτρῳ· ἀργότερον ἐγράφησαν τὰ «ἀνδραγαθήματα» τοῦ Μιχαὴλ Βοεβόδα τῆς Βλαχίας καὶ ἡ «ἐπάνοδος τοῦ Διγενοῦς» ἢ τὸ «Φανάρι» καὶ τινα τῶν λυρικῶν τοῦ Χριστοπούλου εἰς τὸ αὐτὸ μέτρον.

Ὁ λόγος δέ, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ποιητὴς μετεχειρίσθη τοιοῦτο μέτρον, εἶνε ὁ ἑξῆς· ἐπειδὴ τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀπώλεσαν νῦν τὴν μελῳδίαν αὐτῶν, οἱ δὲ ἑξάμετροι καὶ ἄλλα ἀρχαῖα μέτρα ἐγένοντο ὡς πεζὸς λόγος, ὁ Ζακύνθιος ἀοιδὸς εὑρὼν τὸν τροχαϊκὸν τετράμετρον καταληκτικὸν καὶ πρὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ μετ' αὐτὸν μέχρι τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἐν χρήσει εἰς τὰ ὄρη, πόλεις καὶ ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δικαίως τὸν παρεδέχθη ὡς ἐθνικόν, καὶ οὐδεὶς ἔχων ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν μέτρων δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῇ.

Ἑτέρα κατηγορία, ἣν ἡ κριτικὴ φέρει κατὰ τοῦ ποιητοῦ τοῦ «Ἀμπρου», εἶνε ὅτι ἔγραψεν *εἰς τὴν πλέον δημώδη γλῶσσαν καὶ σχεδὸν τὴν τῶν Ζακυνθίων διάλεκτον.* Πλεῖστα ὅσα ἔξοχα ποιήματα ἀπεμακρύνθησαν τῆς γλώσσης τῶν λογιωτάτων, τῶν πρώτων προτιμησάντων τὴν ἐγχώριον αὐτῶν διάλεκτον. Ὁ Ὅμηρος, Ἴων τὸ γένος, δὲν ἔγραψε τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ποιήματα εἰς τὴν διάλεκτον τῆς πατρίδος του τὴν ἐθνικήν; Ὁ Ἀλκαῖος, ἡ Σαπφώ, ἡ Μύρτις, ἡ Κόρινν καὶ ἄλλοι δὲν ἔγραψαν εἰς τὴν γενέθλιον αὐτῶν γλῶσσαν; Τίνος ἕνεκα λοιπὸν ἡ κριτικὴ τοσοῦτον ἐπικρίνει τὸν Σολωμὸν διότι, ἀκολουθήσας τὰ παραδείγματα τῶν περικλεῶν προκατόχων του, ἔγραψεν εἰς τὴν πάτριον αὐτοῦ γλῶσσαν; Ἡ διάλεκτος τοῦ Σολωμοῦ εἶνε διάλεκτος, ἣν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες ἐννοοῦσιν ἐξ οἱουδήποτε τόπου καὶ ἂν τυγχάνωσιν. Ὁ ἄριστος τῶν ζώντων Ἑλλήνων λογίων, ὁ καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας κ. Σοφοκλῆς, λέγει: «Τοῦ Σολωμοῦ μας τὰ ποιήματα μὲ ἡδύνουν πάντοτε, *εἰς τὴν γλῶσσαν δμως τοῦ Σολωμοῦ*· Μετάφρασέ τα εἰς τὴν *λογιωτάτην* γλῶσσαν τῶν σχολαστικῶν μας, καὶ τότε θλέπεις ἄκραν ἀηδίαν.

Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ χάρις τῆς Σολωμείου ᾠδῆς ὑπερτὰ ὑτης συνίσταται πρὸ πάντων εἰς τὴν τεχνιτὴν καὶ ἐν ταὐτῷ ἔνμόνιον καὶ ῥυθμικὴν σύνθεσιν τῶν λέξεων (« τῶν ὀνομάτων» κατὰ τοὺς ἀρχαίους κριτικούς)..»

Παρακατιὸν ἡ κριτικὴ λέγει, ὅτι ὁ «Σολωμὸς ἠγνόει ἔλως τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν» κτλ. Ἂν εὐαρεστηθῇ νὰ ἀναγνώσῃ μετὰ πλειοτέρας ἐπιστασίας τὴν ᾠδὴν πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν, θέλει εὕρει ἐν αὐτῇ ἴχνη οὐχὶ Ἰταλικῆς ἀλλ' Ἑλληνικῆς ἀγνῆς, καὶ θέλει ἀναμφιβόλως πεισθῇ ὅτι ὁ ποιητὴς ἦτο κάτοχος τῆς γλώσσης τῶν προγόνων του, ἄλλως τε οὐδέποτε ἠθέλε δυνηθῇ νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ μιμηθῇ τοσοῦτον θαυμασίως τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ποιητὰς εἰς τὸ μέτρον, ὅπερ οὗτοι μετεχειρίσθησαν ἐκθλιψιν, κρᾶσιν καὶ συνίζησιν παρεισάγων αὐτὸς ἐνίοτε εἰς τοὺς στίχους του, ὡς οἱ ἀρχαῖοι τὸν τριβραχυν, δάκτυλον καὶ ἀνάκρουσιν, οὕτως ὥστε νὰ προλαμβάνῃ τὴν ἐνοχλητικὴν ἁπλότητα μονοτονίαν, ἥτις θέλγει τινὰς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Ὁ Σολωμὸς ἦτο κάτοχος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς. Ἡμεῖς αὐτοὶ ἠκούσαμεν τὸν πεπαιδευμένον καὶ ἔνθουν Ἕλληνα λόγιον Ἀναστάσιον τὸν ἐξ Ἰθάκης, ὅστις πρῶτος ἐπότισε τὸν Σολωμὸν μὲ τὰ νάματα τῆς ἀρχαίας σοφίας καὶ γλώσσης, διηγούμενον μὲ ὅποιον ζῆλον ὁ Ζακύνθιος ποιητής, νέος ἔτι ὤν, ἐμελέτα τοὺς Ἕλληνας ποιητὰς καὶ ἱστορικούς. Πλὴν τούτου ἐνέκυπτε καθημερινῶς εἰς τὴν σπουδὴν τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν καὶ προπαθῶς ἠρέσκετο ν' ἀποστηθίζῃ τοὺς θείους ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ, τοὺς θρήνους τοῦ Ἱερεμίου καὶ τὰς δοκιμασίας τοῦ Ἰὼβ. Ἦτο ἐπίσης κάτοχος τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς, καίτοι εὐρίσκομένης τότε:

> "Not verdant then
> With foliage, but of dusky hue; not light
> The boughs and tapering, but with Knares deform'd.
> And matted thick: fruits there were none but thorns."

Ἀλλ' οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ γράψῃ αὐτήν, *προτιμῶν τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ*, διότι ζωηρῶς ἐπεθύμει ν' ἀναγνωσθῶσιν καὶ ἐννοῶνται *παρὰ τοῦ λαοῦ τὰ ποιήματά του.*

Ὅ,τι δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ τοῦ Σολωμοῦ διά τινας τῶν στίχων του ὁμοιότητας πρὸς προϊόντα τῆς Ἀγγλικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς φιλολογίας ὡς π. χ.

Τὸ θηρίο, 'π' ἀνανογιέται
Πῶς τοῦ λείπουν τὰ μικρά,
Περιορίζεται, πετιέται,
Αἷμα ἀνθρώπινο διψᾷ.

Alors je sentis comme une lionne à qui on vient d'arracher ses petits: elle remplit les forêts de ses mugissements.

(Τηλεμ. Κεφ. XII.)

Τόσα πέφτουνε τὰ θέρι-
σμένα ἀστάχια εἰς τοὺς ἀγρούς·
Σχεδὸν ὅλα ἐκειὰ τὰ μέρη
'Εσκεπάζοντο ἀπ' αὐτούς.

»Like the mower's grass at the close of the day,
When his work is done on the levell'd plain;
Such was the fall of the foremost slain.»

(Βύρων).

'Σ τὴν σκιὰ χειροπιασμέναις,
'Σ τὴν σκιὰ βλέπω κ' ἐγὼ
Κρινοδάκτυλαις παρθέναις,
'Οποῦ κάνουνε χορό.
. . . . . Παρθένοι,
Ὠρχεῖτ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχοντες».

('Ομήρου 'Ηλιάς).

" Link'd hand in hand . . . .
Our virgins dance beneath the shade.„

(Βύρων.)

. . . Εἰς τὴν αὔρα κυματίζουν
Μαῦρα ὁλόχρυσα μαλλία

»Chiome d'oro si fine all'aura sciolse.„

(Πετράρχης).

" Long floating auburn curls.„

(Βύρων).

'Μέρα 'ποῦ ἄνθισαν οἱ λόγγοι
Γιὰ τὸ τέκνο τοῦ Θεοῦ.
'Αγαλλιάσθω ἔρημος καὶ ἀνθείτω ὡς κρίνον. ('Ησαΐας).
'Εγώ εἰμι' Ἄλφα, 'Ωμέγα ἐγώ.
Καὶ εἶπέ μοι: γέγονεν· ἐγὼ εἰμὶ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.

('Αποκάλ. 'Ιωάννου).

Σφαλερὰ τετραποδίζουν
Πλῆθος ἄλογα, καὶ ὀρθὰ
Τρομασμένα χλημιτρίζουν
Καὶ πατοῦν εἰς τὰ κορμιά.

"E un incalzar di cavalli accorrenti,
Scalpitanti sugli elmi a' moribondi.„ (1).

(Φόσκολος).

Ἄχ! γιατί δὲν ἔχω τώρα
Τὴν φωνὴν τοῦ Μωϋσῆ; κτλ.

("Ορα "Εξοδος κεφ. ΙΕ'.)

Ποῦ μὲ βία μετράει τὴν γῆν,
"Misuro l' universo con uno sguardo.„

(Φόσκολος.)

Δυστυχής! παρηγορία
Μόνη σοῦ ἔμεινε νὰ λὲς
Περασμένα μεγαλεῖα,
Καὶ διηγῶντάς τα νὰ κλαῖς.
"Nessun maggior dolore
Che ricordarsi del tempo felice
Nella misseria.

(Δάντης.)

'Σὰν πτωχοῦ 'ποῦ θυροδέρνει,
Κ' εἶνε βάρος του ἡ ζωή.

"É men doloroso l'andare accattando di porta in porta la vita.„

(Φόσκολος.)

'Εφωνάξανε ὡς τ' ἀστέρια
Τοῦ 'Ιονίου καὶ τὰ νησιά,
«'Ηχὴ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγάς.»

('Ομήρου Ἰλιάς.)

'Σὰν τὸν βράχον . . . .
'Οποῦ ἀφίνει ἀνεμοζάλη
Καὶ χαλάζι καὶ βροχή,
Νὰ τοῦ δέρνουν τὴν μεγάλη,
Τὴν αἰώνιον κορυφή.

Je le voyais semblable à un rocher, qui, sur le sommet d'une montagne, se joue de la fureur des vents et laisse épuiser leur rage, pendant qu'il demeure immobile,

(Τηλέμαχος, Κεφ. XII.)

"Ο,τι, ἐπαναλαμβάνομεν, εἶνε δίκαιον νὰ εἴπῃ τις περὶ τοῦ Σολωμοῦ διὰ τὰς τοιαύτας ὁμοιότητας, δύναται νὰ παρατηρήσῃ ἐπί-

---

(1) Τὸ ποιημάτιον τοῦτο ὁλόκληρον ὁ Π. Σοῦτσος μετέφρασε κατὰ γράμμα καὶ προσήρτησεν αὐτὸ ἓν τινι τῶν ποιημάτων του ὡς προῖον τῆς εὐφυΐας του. Παραθέτομεν ἀμφότερα ὅπως ὁ ἀναγνώστης κρίνῃ περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν λόγων μας·

Silenzi si spandea lungo ne' campi
Di falangi un tumulto, e un suon di tube
E un incalzar di cavalli accorrenti,
Scalpitanti su gli elmi a' moribondi,
E pianto ed inni, e delle Parche il canto.

Dei Sepolcri d' Ugo Foscolo.

Che veleggiò quel mar sotto l' Eubéa,
Vedea per l' ampia oscurità scintille
Balenar d'elmi e di cozzanti brandi,
Fumar le pire igneo vapor, corrusche
D'armi ferree vedea larve guerriere
Cercar la pugna; e all' orror de' notturni

. . . . . Η ναυγάντε

« Ὁ ναύτης, ὁ νυκτοπορῶν πλησίον τῆς Εὐβοίας,
Εἰς τῶν ἀέρων ἔβλεπε τὰς μαύρας ἐρημίας
Μεσονυκτίου ἀστραπὰς ξιφῶν συγκρουομένων,
Καὶ εἰς πικρὰς νυκτολαμπεῖς πτωμάτων καιομένων
Σκιὰς γιγαντιαίας
Μὲ περικεφαλαίας
'Ορμώσας πρὸς τὸν πόλεμον, ὁρμώσας πρὸς τὴν νίκην·
Καὶ εἰς τοῦ σκότους ἤκουε τὴν σιγαλέαν φρίκην
Κλαγγὴν φαλάγγων καὶ Περσῶν ἀλαλαγμὸν καὶ θρῆνον,
Καὶ ἅσματα 'Ελλήνων
Καὶ σάλπιγγας καὶ κτύπον
Χρεμετιζόντων ἵππων,
Τοὺς θώρακας πατούντων
Ἀνδρῶν ψυχορραγούντων.» Π. Σούτσος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σης ἀσφαλῶς καὶ περὶ ὅλων σχεδὸν τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν.

Ὁ Τάσσος, ὁ ἔξοχος Ἰταλὸς ποιητής, ὅστις ἀπῃξίωσε νὰ καλέσῃ τὴν μοῦσαν του ἐκ τῆς Πίνδου, ἀλλ' ὕψωσε τὴν φωνήν του καὶ ἐτόνισε τὴν λύραν του ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν ἐκείνης, ἥτις

"Su nel Cielo fra i beati cori
Hai di stelle immortali un aurea corona„,

ἐθανείσθη καὶ ἐμιμήθη τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἴδιως τὸν Ὅμηρον. Ὁ Γολφρέδος, Ἀργάντης, Ρινάρδος, Ἀρμίνδα καὶ Χλωρίνδα, οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ ἀπομιμήσεις τῆς Ἰλιάδος. Καὶ αὐτὸς ὁ Μίλτων, ὅστις καυχώμενος λέγει ὅτι σκοπεύει νὰ πετάξῃ ὑπεράνω τοῦ Ἰωνικοῦ ὄρους, ἐθανείσθη πολλὰς φράσεις καὶ μεταφορὰς ἐκ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ.

Αἱ ὀλίγαι εἰκόνες ἐκ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν, αἵτινες καθωραΐζουσι τὰ ἔργα τοῦ Σολωμοῦ, εἰσὶν ἐπιτυχέσταται, καὶ φαίνεται ὅτι ὁ Ζακύνθιος ποιητὴς εἶχεν ἐνώπιόν του τοὺς λόγους τοῦ Νόρθ: «Κλεῖσον τὰς θύρας τοῦ Οὐρανοῦ εἰς τὴν ποίησιν καὶ ἡ πτῆσις της ἐπὶ τῆς γῆς ἔσεται ἀσθενεστέρα καὶ βεβαρημένη ἐκ τῆς ὕλης τοῦ κόσμου τούτου, ἡ δὲ φωνή της ὡς ἡ ἐν τῷ κλωβῷ κορυβαλοῦ.»

Καλὸν εἶνε νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα, ὅτι τινὲς ἀπαρέσκονται εἰς τὸν Σολωμόν, διότι μεταχειρίζεται πολλὰς συνιζήσεις καὶ συνεκφωνήσεις. Ἀλλὰ μήπως τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Ἡσιόδου, τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σακεσπήρου, τοῦ Δάντου, τοῦ Μίλτωνος καὶ πλείστων ἄλλων δὲν γέμουσι συνιζήσεων ἢ συνεκφωνήσεων; Παραθέτομεν ἐνταῦθα ὀλίγα παραδείγματα ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ποιητῶν.

Μῆνιν ἄειδε, θεά, *Πηληϊάδεω* Ἀχιλῆος, (Ὅμηρος)
Mi ritrovai per una selva oscura.
(Δάντης)
Delight thee more, and Siloa's brook that flow'd
(Milton)
Antiochus and his daughter 's dead.
(Σακεσπῆρος

Τοιοῦτος ὁ Σολωμὸς ὡς ποιητής, ἀλλὰ καὶ ὡς πολίτης διεκρίθη ἐπὶ ἀρετῇ καὶ ἀγαθότητι· ἔδωκε δὲ πλεῖστα τῆς φιλοπατρίας του δείγματα διὰ γενναίων χρηματικῶν προσφορῶν εἰς ἁρμοδίας περιστάσεις. Οἱ πρόγονοι αὐτοῦ κατήγοντο ἐκ Κρήτης, ὁ δὲ πατήρ του Νικόλαος Σολωμὸς ἀπεδίωσεν, ἐνῷ ὁ ποιητὴς ἦτο μόλις ὀκτὼ ἐτῶν· ἡ μήτηρ του Ἀγγελικὴ βοηθουμένη ὑπὸ περιουσίας οὐκ εὐκαταφρονήτου ἔδωκεν αὐτῷ τε καὶ τῷ ζῶντι εἰσέτι ἀδελφῷ του ἐπιμελημένην ἀγωγήν· αἱ σπουδαὶ κυρίως τοῦ Σολωμοῦ ὡς ἀνεφέραμεν δὲν ὑπῆρξαν ἐπιπόλαιοι. Τέλος ὁ Σολωμὸς ἐτελεύτησεν ἐν Κερκύρᾳ τὴν 9)21 Νοεμβρίου 1857, ὅπου ἐπὶ τριακονταετίαν ἔζησε τιμώμενος, ἀγαπώμενος καὶ σεβόμενος παρὰ πάντων. Ἡ Βουλὴ τῆς Ἑπτανήσου διέκοψε τὰς συνεδριάσεις της κηρύττουσα δημοσίᾳ τὸ πένθος. Ἡ κηδεία του ἐγένετο μεγαλοπρεπεστάτη συνοδευθεῖσα παρὰ πάντων τῶν ἐν τέλει, ἱερέων καὶ πλήθους λαοῦ, ὁ δὲ ἀδελφός του κ. Δημήτριος μετέφερε τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ ἐν τῇ γενεθλίῳ πόλει μετὰ 8 ἐτῶν παρέλευσιν καὶ ἀνήγειρεν ἀνδριάντα ἐξ ἰδίων, προλαβὼν τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἀπόφασιν τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ζακύνθου.

Περαίνοντες τὴν μικρὰν ταύτην βιογραφίαν, ἐπισφραγίζομεν τὴν ψυχρὰν πλάκα τοῦ ἐνδοξοτέρου τῶν νεωτέρων τῆς Ἑλλάδος ποιητῶν διὰ τῶν ἑξῆς στίχων, οὓς αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἀπηύθυνε πρὸς τὸ ἄπνουν σῶμα τοῦ συμπολίτου, τοῦ φίλου του καὶ ἐπίσης ὡς καὶ τοῦ διακεκριμένου ποιητοῦ Οὔγου Φοσκόλου.

«Se non vuoi che tua patria si consigli
Col dolor del suo danno, e pianga sempre,
Fa che nasca per lei chi Ti somigli.»

Ἐὰν δὲν θέλῃς ἡ Πατρὶς πικρῶς ν' ἀναστενάζῃ
Καὶ νὰ θρηνῇ εἰς τὴν μνήμην σου,
Ἂς γεννηθῇ πάλιν αὐτῇ ὅστις θὰ Σ' ὁμοιάζῃ.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλ. ὑπὸ Μ. Γ. Παλλαμάρη.—Συν. ἀπὸ σελ. 140).

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ὁδοιπόρους ἐκείνους, οἵτινες ὑπὸ ἄλλα κλίματα κάθηνται εἰς τὴν ὀλέθριον σκιὰν τῆς μανιννίλλης(*). Εἰς τὰ κλίματα ταῦτα ἡ πνοὴ τοῦ καυσικοῦ ἀέρος, τοῦ ἡλίου θερμότης, ἡ διὰ τῶν πυκνῶν χόρτων πορεία, ἡ διὰ τῶν πεπυρωμένων βράχων διάβασις, ἡ ἐπὶ τῶν λευκῶν καὶ καυσώδων ἀτραπῶν πορεία, πάντα ταῦτα προτιμότερα θὰ ἦσαν τῆς ὑπὸ τοὺς πρασίνους καὶ βαθυσκίους τοῦ δηλητηριώδους δένδρου κλάδους ἀναπαύσεως, ὑφ' οὓς ὁ μεσημβρινὸς ὕπνος φαίνεται τόσον γλυκύς, ἡ σκιὰ αὐτῶν τόσον δροσερά, ἀλλ' ἔστιν αὕτη ὡς ἔμπυος (vamhri) φοβερά, προσφέρουσα δὲ τὸν ὕπνον, προσφέρει τὸν θάνατον.

Ὁ Ὑάκινθος, ὡρίμως σκεπτόμενος, ἤθελεν ἐννοήσει ὅτι αἱ φράσεις τῆς Ραφαήλλας ἦσαν ἀνυπόστατοι, ὅτι οἱ πτωχοὶ δὲν εἶνε ζηλευτοί, ὅτι τὰ κοράσια δὲν ἔχουσιν ἐχθρούς, ὅτι ὁ αἴθριος οὐρανὸς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ νέφη, ὅτι οὐδὲν ἀνήγγελλε τὴν φυσικὴν βορρᾶν διὰ τὰ ρόδα ἐκεῖνα, ὅτι θόρυβος ἀκουσθεὶς ἐντὸς ὀλίγου ἄνθρωπος ὀρθεὶς ἐπί τινος ὁδοῦ ἠδύναντο ταῦτα νὰ ἐξηγηθῶσι φυσικῶς καὶ ἄνευ μυστηρίου· ὅτι ἂν ἡ θύελλα ἐμαίνετο μακρὰν ὁ κεραυνὸς ἤθελεν ἐκραγῇ ἐπὶ κέδρου ἢ δρυός, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ἄνθους τοῦ λειμῶνος· ὅτι τέλος τὰ πάντα ὤφειλον ν' ἀποδιώξωσι μακρὰν αὐτοῦ τοὺς φόβους τῆς Ραφαήλλας.

Ἀλλ' ὁ Ὑάκινθος τότε δὲν ἐσκέπτετο.

Καθήμενος κατὰ γῆς ἐνώπιον τῆς θύρας ἐζώμενε σχεδὸν χαρὰς νὰ προσέχῃ ὀλίγην ἀργιλον, τὴν ὁποίαν ἐκράτει σχηματίζων διὰ τῶν δακτύλων διαφόρους μορφάς, ὅπερ συνήθως παιδία καλλιτέχναι, ὅταν ἐν τῇ τέχνῃ ζητῶσι ν' ἀνεύρωσιν ἀνακούφισιν τῆς ἀνίας ἢ τῆς λύπης των. Ἠσθάνετο τοὺς λόγους τῆς γ

(*) Ἴδε περὶ αὐτῆς Μέντ. Γ'. τόμ. σελ. 142.

Αποκτήθηκε από την Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

που ὑπερτερούντας τῶν διαμαρτυρήσεων τοῦ λογικοῦ του· ἀνεκάλει αὐτοὺς εἰς τὴν μνήμην του· ἐπροσπάθει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτῶν· τοὺς ἐξήγει· ἠρώτα ἑαυτὸν ὄχι ἂν ὑπῆρχε κίνδυνος, ἀλλὰ τίς οὗτος· ὄχι ἂν ὑπῆρχεν ἐχθρός, ἀλλὰ τίς ἦτον ὁ ἐχθρός· καὶ εἰς τὴν ἀνωφελῆ ταύτην θήραν τῶν ρεμβασμῶν του μὴ δυνάμενος νὰ συλλάβῃ τὸ θήραμα, ἐβυθίζετο ἐπὶ μᾶλλον εἰς ὀλίγην ἀόριστον καὶ ἀνησυχίαν, ὡς εἰς σκοτεινὴν καὶ ἀδιεξίτητον λίμνην θάσους.

Τότε δὲ ἀκριβῶς διέβη ἐνώπιόν του ὁ ὡς προσκυνητὴς ἐνδεδυμένος ἄνθρωπος.

Ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ὑάκινθος ἀπεσπάσθη ἐκ τῶν ρεμβασμῶν ἐν οἷς εὑρίσκετο, καὶ ὡς ἡμιέξυπνος συνδέων τὰς νέας ἰδέας του μετ' ἐκείνων, ἃς πρὸ ὀλίγου εἶχε, τὸν ἐθεώρησε μὲ βλέμμα σταθερὸν καὶ ἐψιθύρισε ταπεινῇ τῇ φωνῇ *Ἴσως.*

Ἔπειτα δὲ ὡς δι' αἰφνιδίου ἀποφάσεως ἀπετάνθη πρὸς τὸν διαβαίνοντα ἄγνωστον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ὁ Μαῦρος ἄνθρωπος φαίνεται ὢν καλλιτέχνης.

—

Ὁ Ὑάκινθος λοιπὸν εἶπε πρὸς τὸν ξένον «Καλὴ ἡμέρα, καλὲ ἄνθρωπε· ἤρχισες, βλέπω, τὴν περείαν σου πολὺ πρωΐ.»

Ὅσον ἁπλῆ καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ φράσις αὕτη, ἐφάνη ὀχληρὰ εἰς τὸν προσκυνητήν, ἐπροσποιήθη τὸν κωφόν, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίθη· Ἀλλ' ἡ ἀλλόκοτος αὕτη φυσιογνωμία ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ὑάκινθον καὶ δι' εὐκόλου συνδυασμοῦ ἰδεῶν ἐφήρμοσεν ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου τοὺς φόβους τῆς Ραφαήλλας, καὶ ἐπεθύμει νὰ μάθῃ, τίς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. Ἐξηκολούθησε λοιπόν.

— Φαίνεται ὅτι ἐκίνησας πολὺ πρὶν ἐξημερώσῃ, διότι τὰ πλησιέστερα χωρία εἶνε μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ... Θὰ ἦσαι κουρασμένος.. θέλεις νὰ καθήσῃς ὀλίγον καὶ νὰ συμμερισθῇς τὸν ἄρτον μου;

— Ἀναμφιβόλως, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος σταθεὶς καὶ ἀπαντῶν εἰς τὴν πρώτην τῶν ἐρωτήσεων τοῦ Ὑακίνθου, προέλαβον τὴν ἡμέραν· ἀλλὰ τί ἐνδιαφέρει ὁ χρόνος τὸν ὁδοιπόρον, οὗτινος ἡ καρδία εἶνε σταθερὰ καὶ ὅστις γινώσκει τὴν ὁδόν, ἥτις ἀνοίγεται πρὸ τῶν βημάτων του; ὁ οὐρανὸς μόνον νὰ ἦνε αἴθριος καὶ ὁ ἀὴρ καθαρός, καὶ ἀδιάφορον διὰ τὴν ὥραν.

— Ναί, ἀλλ' ὁ κόπος.....

— Ὁ κόπος εἶνε μικρὸν πρᾶγμα, ὅταν ἀποβλέπωμεν εἰς σκοπὸν ὡρισμένον. Ὁ προσκυνητὴς ὁμοιάζει τὸν καλλιτέχνην· ἡ ὁδὸς ὡς καὶ ἡ τέχνη ἔχουσι τὰς ἀνωφερείας καὶ κατωφερείας των, τὰς δυσχερείας καὶ τὰ θέλγητρά των. Πολλάκις εἶνε δύσκολον νὰ φθάσῃ τις εἰς τὸν σκοπόν, ἀλλ' ὁ τεχνίτης προχωρεῖ πάντοτε διὰ μέσου τῶν κωλυμάτων πρὸς τὸ ἰδανικόν, καθὼς ὁ ὁδοιπόρος διὰ μέσου τῶν προσκομμάτων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διευθύνσεώς του. Ἐὰν ἡ ἡμέρα ἐπιλείψῃ αὐτούς, προσμένουσι τὴν ἐπάνοδόν της· δὲν ἀποθαρρύνονται· καταβάλλουσι πᾶν σθένος, ἀλλὰ δὲν παραιτοῦνται τοῦ σκοποῦ των καὶ δι' ἀγώνων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρῶν, ἀλλὰ πάντοτε προσδευτικῶν καὶ ὀρθοτόμων, ἀκολουθοῦσιν ἀμφότεροι τὴν πορείαν των.

Οἱ λόγοι οὗτοι εἶχόν τι βέβαιον καὶ πειστικόν. Τὸ ὕφος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἦτο γλυκὺ ἅμα καὶ σοβαρόν. Ὁ Ὑάκινθος καταληφθεὶς ὑπὸ θαυμασμοῦ ἔμεινε σιωπηλός. Ὁ ἄγνωστος αὐτός, ὅστις πρὸ μικροῦ τὸν εἶχεν ἀνησυχήσει, ἤδη τὸν ἐξέπληττε.

Ὁ ξένος ἔκαμεν ἓν βῆμα διὰ ν' ἀπομακρυνθῇ. Τότε δὲ ὁ Ὑάκινθος ἐπανέλαβεν.

— Ἀρνεῖσαι νὰ εἰσέλθῃς;

Ὁ ἄγνωστος ἐδίστασε κατ' ἀρχάς.

— Τέλος, δὲν ἀρνοῦμαι· θὰ εἰσέλθω, λέγει. Μοὶ εἶσαι ἄγνωστος, ἀλλὰ τὸ μέτωπόν σου εἶνε καθαρὸν καὶ οἱ λόγοι σου εἰλικρινεῖς· ἀποδέχομαι τὴν προσφοράν σου.

Εἰσερχόμενος παρετήρησεν ἀγαλμάτιον, τὸ ὁποῖον εἰργάζετο ὁ νέος πρὸ ὀλίγου.

— Εἶσαι λοιπὸν καὶ καλλιτέχνης, τῷ λέγει μειδιῶν μὲν ἀλλὰ σοβαρῶς. Ἐπὶ τοῦ προσώπου τούτου τοῦ φέροντος τὰ ἴχνη τηλικούτων συμφορῶν καὶ αὐτὸ τὸ μειδίαμα ἦτο σοβαρόν. Ποιήσαντα δ' αὐτὸν τινὰς ὀρθὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ἀγαλματίου τούτου ὁ Ὑάκινθος τὸν ἐθεώρει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκπληττόμενος.

— Καὶ σὺ ἐπίσης, καθὼς βλέπω, εἶσαι καλλιτέχνης, λέγει εἰς τὸν ξένον.

— Ἐγὼ δὲν εἶμαι, ἀπεκρίθη ὁ ξένος, ἀλλ' ἐγνώρισα πολλοὺς τοιούτους, εἶδον μάλιστα Ἰωάννην τῆς Βονωνίας, τὸν μέγαν γλύπτην, περὶ τοῦ ὁποίου ἀναμφιβόλως θὰ ἤκουσες νὰ γίνεται λόγος.

— Τὸν Τζουάνε τῆς Μπολώνιας! ἀνέκραξεν ὁ Ὑάκινθος· τὸν ἐγνώρισες;

Ἐπεσκέφθην πολλάκις τὸ ἐργοστάσιόν του... Ἀλλὰ τί εἶνε τοῦτο;

Περιτρέχων ὁ ξένος διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ ἐργοστάσιον, παρετήρησεν ἀνάγλυφόν τι ἡμιτελὲς ἔτι, ἀλλὰ κατεσκευασμένον μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ ἀρτιώσεως. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο παρίστανε δύο νεάνιδας μεγέθους ὀλίγον κατωτέρου τοῦ φυσικοῦ καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος. Αἱ δύο κεφαλαὶ θεώμεναι ἡ μὲν πλαγίως, ἡ δὲ ἐκ τριῶν τετάρτων, ἦταν ζωντανὰ καὶ θελκτικώταται. Ἡ μὲν πρώτη εἶχε τὴν σοβαρὰν ἀγνότητα ἀγγέλου καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῆς Ραφαήλλας, ἡ δὲ ἑτέρα, εὐφυὴς καὶ γλυκυτάτη, ἦτον ἡ Ἰωάννα.

Ὁ ἄγνωστος ἐντοσούτῳ ἐστάθη πλησίον τοῦ ἀναγλύφου, καὶ προσηλώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ ἔργου τούτου ἔμενε προσεκτικὸς καὶ οἱονεὶ ἀφῃρημένος· ἐνίοτε τὰ βλέμματά του ἐλάμβανον ἀλλόκοτον ἔκφρασιν, τὸ στόμα αὐτοῦ ἡμιηνοίγετο, ἵνα ὁμιλήσῃ, ἔπειτα, ὡς εἰ ἐναντία σκέψις διήρχετο τὸ πνεῦμά του, τὰ χείλη αὐτοῦ ἐκλείοντο ἐκ νέου μὴ προφέροντα μηδεμίαν λέξιν, τὸ βλέμμα του καθίστατο πάλιν ἀκίνητον, οἱ δὲ χαρακτῆρες αὐτοῦ δὲν ἐξέφραζον πλέον εἰμὴ ἄφωνον θαυμασμόν.

Ἀλλ' ὁ Ὑάκινθος ἱστάμενος ὄπισθεν αὐτοῦ, οὐδεμίαν ἔβλεπε τῶν ἀλλοιώσεων τούτων.

Διὰ τὸν Ὑάκινθον αἱ δύο αὗται κεφαλαὶ ἦσαν προτιμώτεραι, διὰ πάντα ὅμως ξένον, τὸν ὁποῖον ὀλίγον ἐνδιέφερον τὰ ἀνάγλυφα, ἡ χάρις αὐτῶν τὰς καθίστα θελκτικωτάτας.

Τοῦ ἀγνώστου σιωπῶντος, ὁ γλύπτης ἠθέλησε νὰ μάθῃ τί ἐφρόνει περὶ τοῦ ἀναγλύφου. Ὅθεν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

— Ἰδού, τῷ λέγει, τὸ εὐνοούμενόν μου ἔργον· πῶς σοὶ φαίνεται;

— Εἶνε καὶ τὸ καλλίτερον, ἀπεκρίθη ὁ προσκυνητής. Ἀλλ' αἱ δύο αὗται ὡραῖαι κεφαλαὶ εἰσὶν ἰδανικαὶ ἢ ἔσχες πρότυπα αὐτῶν;

— Πῶς... Ἄ! ἀληθῶς εἶσαι ξένος, ἔρχεσαι μακρόθεν καὶ δὲν δύνασαι νὰ τὰς γνωρίζῃς. Εἶνε δύο νεάνιδες τοῦ χωρίου τούτου, αἱ θυγατέρες γυναικὸς ὀνομαζομένης Θηρεσίας.

— Καὶ πῶς! εἶνε ἀδελφαί; ἀλλὰ δὲν ὁμοιάζουσι διόλου.

Ἔχεις δίκαιον· εἶπα αἱ θυγατέρες τῆς Θηρεσίας κατὰ συνήθειαν· ἀλλ' ἡ νεωτέρα εἶνε τέκνον υἱοθεσίας.

— Οὕτως ἔχει, λέγει ὁ ξένος ὁμιλῶν τρόπον τινὰ πρὸς ἑαυτόν· νομίζω ὅτι τὰς ἀπήντησα, ἡ νεωτέρα δὲν ὀνομάζεται Μαρία;

— Μαρία; ὄχι, Ἰωάννα. Τὸ ὄνομα τῆς ἑτέρας εἶνε Ραφαήλλα

— Ἰωάννα, ἐπανέλαβεν ὁ προσκυνητής· θὰ ἠπατήθην βεβαίως.

— Ἀναμφιβόλως· διότι εἶνε ἀδύνατον νὰ τὰς εἶδες σήμερον.

Ὡς θέλων δὲ νὰ διακόψῃ τὴν ἀδιάφορον ταύτην συνομιλίαν ἐπὶ ἀντικειμένων τοσοῦτον προσφιλῶν εἰς αὐτόν, ὁ νέος καλλιτέχνης ἐξῆλθε τοῦ ἐργοστασίου. Ἐπέστρεψε δὲ μετά τινας στιγμάς, φέρων ἄρτον, οἶνον καὶ ὀπωρικά.

« Ἰδού, λέγει ἀποθέτων αὐτὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἰδοὺ λάβε κάτι, ὅπως ἐπαναλάβῃς ὀλίγον τὰς δυνάμεις σου.

Ὁ ξένος δὲν ἀπήντησε καὶ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤκουσε τίποτε. Ὁ Ὑάκινθος ἐπροχώρησε πρὸς αὐτόν· ὁ προσκυνητὴς ἐκράτει ἰχνογράφημά τι, ὅπερ εὗρε πιθανῶς ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἀπέθεσε δὲ αὐτὸ ἀκούων τὸν νέον πλησιάζοντα.

— Τοῦτο εἶνε μία τοιχογραφία τοῦ Σινιορέλλη, λέγει οὗτος, τὸ ἐσχεδίασα ἐσχάτως εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Μοντολιβέτου.

— Αὐτὸ τὸ μοναστήριον εἶνε πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ;

— Ὦ! ὄχι· μίαν περίπου λεύγαν. Ἐκεῖ ὑπάρχουν θαυμάσιαι ζωγραφίαι, αἵτινες θὰ σοὶ ἀρέσωσιν, ἐπειδὴ ἀγαπᾷς τὰς ὡραίας τέχνας.

— Εἰς τὸ Μοντολιβέτον, ἀπεκρίθη ὁ προσκυνητής, μὴ προσέξας εἰς τὰς λεπτομερείας ταύτας, διαμένουν, νομίζω, οἱ μοναχοὶ Βενεδικτῖνοι;

— Μάλιστα.

— Τοὺς γνωρίζεις;

— Γνωρίζω τινὰς ἐξ αὐτῶν, μάλιστα δὲ τὸν δὸν Ἰσίδωρον, ὅστις ἐγνώρισέ ποτε τὸν Φρὰ Βαρθολομαῖον καὶ παρ' οὗτινος ἐνεπνεύσθη.

— Δὲν ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν κάποιος ὀνομαζόμενος δὸν Γαετάνος;

— Δὸν Γαετάνος; Βεβαίως. Οὗτος εἶνε ἅγιος γέρων, τιμώμενος καὶ σεβόμενος ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους. Τὸν γνωρίζεις ἴσως;

— Πολλάκις ἤκουσα περὶ αὐτοῦ. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο εἶνε ἀναμφιλέκτως κάλλιστον, καὶ ἔχεις, καλὲ νέε, μέλλον ἐνώπιόν σου· ἀλλ' ἐνθυμοῦ ὅτι ἡ τέχνη εἶνε δέσποινα ζηλότυπος, ἀπαιτοῦσα ὑπηρέτας ἀφωσιωμένους... Ἰωάννα δὲν ὀνομάζεται ἡ ὡραία αὕτη νεᾶνις;

Ὄχι, ἡ μικροτέρα ὀνομάζεται οὕτω.

— Τοῦτο εἶνε ἀληθές, τὸ εἶχες ἤδη εἰπεῖ· ἀλλὰ τί τὰ ὀνόματα ταῦτα μοὶ ἐνδιαφέρουν; Ἓν μόνον μοὶ ἐνδιέφερε, τὸ ἰδικόν σου διότι θὰ κατασταθῇ, σοὶ τὸ λέγω, διάσημον ἡμέραν τινά.

— Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σὲ εἰσακούσῃ καὶ εὐδοκήσῃ πράγματι νὰ κοσμήσῃ καὶ νὰ λαμπρύνῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ὑακίνθου!

Ὁ προσκυνητὴς λαβὼν τὴν ῥάβδον του ἀπεμακρύνετο.

—Ἔ! πῶς, τῷ λέγει ὁ γλύπτης, ἀναχωρεῖς; δὲν θέλεις νὰ δεχθῇς οὐδὲν ἐκ τοῦ λιτοῦ τούτου φαγητοῦ; ἐδείκνυε δ' εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ ὀπωρικά, τὰ ὁποῖα εἶχε φέρει.

Ἐκεῖνος ἠρνήθη.

— Ὁ ἥλιος, λέγει, προβαίνει εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ αἱ ὧραι βαδίζουσιν. Ὀφείλω ν' ἀναχωρήσω. Δός μοι μόνον τὸν ἄρτον τοῦτον ὡς σύντροφον τῆς ὁδοιπορίας μου.

— Θὰ γευθῇς ὡσαύτως τὸν οἶνον τοῦτον ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν τεχνῶν.

— Καὶ ὑπὲρ τῆς προόδου σου, ἀπεκρίθη ὁ ξένος, κενώνων τὸ ποτήριον.

— Προσέτι δὲ καὶ ὑπὲρ εὐοδώσεως τοῦ ταξειδίου σου, ἐπρόσθεσεν ὁ Ὑάκινθος... Ἀλλ' ἀναχωρεῖς, μὴ ἀφίνων μοι τὴν γνωριμίαν σου;

— Πρὸς τί τοῦτο; ἠθέλησα νὰ σὲ γνωρίσω, διότι ἔχεις καλλιστα προτερήματα καὶ μέλλον· τὸ κατ' ἐμὲ τί καλὸν ἔχω; Ὑποδέχθης δ' ὀλίγας στιγμὰς ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας σου τὸν ἀπηυδηκότα προσκυνητήν, συνδιελέχθης μετ' αὐτοῦ, σὲ ἐνεθάρρυνε· δὲν θέλεις ἴσως τὸν ἐπανίδει, πρὸς τί λοιπὸν νὰ γνωρίζῃς τὸ ὄνομα αὐτοῦ; Τὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ δένδρα ἐρωτῶσιν ἀρά γε τὸν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου φερόμενον κονιορτόν, ποῖον τὸ ὄνομα αὐτοῦ;

—Ὄχι, ὄχι, λέγει ὁ Ὑάκινθος· μολονότι ἀρνεῖσαι τοῦτο, ὅμως βλέπω ἐν σοὶ ἄνδρα καλλιτέχνην· καὶ ἴσως ἤκουσα περὶ σοῦ.

—Ἔ! καλά, ὀνόμασόν με Φάβιον, ἐὰν θέλῃς. Τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶνε ὄνομα ἀγνώστου, τὸ ὁποῖον τοιοῦτον θὰ μείνῃ πάντοτε βεβαίως. Ὑγίαινε, ὁ Θεὸς δ' ἔστω σοι βοηθός.

Καὶ ἀποχαιρετῶν διὰ τῆς χειρὸς τὸν γλύπτην ὁ προσκυνητὴς ἐξῆλθε τῆς οἰκίας· ἐπαναλαβὼν δὲ τὸν δρόμον του ἀπεμακρύνθη.

Ὁ Ὑάκινθος τὸν ἠκολούθησεν ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς διὰ βλέμματος ἐταστικοῦ, ὁ δὲ ξένος στρέψας τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ ἠφανίσθη ἀπαντος· τότε ὁ νέος εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του καὶ ἐστάθη ἐνώπιον τοῦ ἀναγλύφου του, ὅπερ τόσον ἐπεθύμει νὰ θεωρῇ.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Πλουτάρχου Ἠθικῶν).

Μεθερμηνεύων ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον καὶ εὐληπτότερον τὴν ἀξίαν λογιωτάτην πραγματείαν τοῦ φιλοσόφου τῆς Χαιρωνείας περὶ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 217).

69.—Εἴθε ὁ ὕπνος μὴ κλείσῃ τὸ βλέφαρόν σου ποτὲ χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃς σεαυτὸν «Τί ἔπραξα σήμερον». (Σόλων).

70.—Ὠρελήσου ἐκ συμβουλῆς φρονίμου, καὶ ἂν ὀδοὺς σοι αὐτὴν ᾖ δοῦλος. (Φωκυλίδης)

71.—Ἐν τῷ κόλπῳ ἑκάστου ἐναρέτου κατοικεῖ εἷς Θεός, ἀλλ' ἀγνοῶ τίς; (Σενέκας.)

72.—Εὐτυχὴς ὁ διασωθεὶς ἐκ τῆς λύσσης τῶν κυμάτων καὶ ὅστις εὑρίσκει μετὰ τὸν κλύδωνα τὸν τοσοῦτον ποθητὸν δρμον. Ἀλλ' εὐτυχέστερος πάντων ἐκεῖνος, οὗ αἱ ἀρεταὶ στέφουσιν αὐτὸν τῷ στεράνῳ τῆς δόξης. (Εὐριπίδης).

73.—Ἐπὶ οὐδενὶ ἀλλοτρίῳ προτερήματι καυχῶ. Ἐὰν ἵππος τις ἔλεγε μετ' ἀλαζονείας, «ὡραῖος εἰμὶ ἵππος,» ἤθελεν εἶσθαι κάπως ὑποφερτὸν τοῦτο. Ἀλλ' ὅταν λέγῃς ἐπαιρόμενος «ὡραῖον κέκτημαι ἵππον, μάθε ὅτι καυχᾶσαι ἐπὶ πλεονεκτήματι ἀνήκοντι εἰς τὸν ἵππον τοῦτον· ὁποῖον λοιπὸν τοιοῦτον ἀνήκει εἰς σέ; (Ἐπίκτητος)

74.—Ἐν τῇ μεγάλῃ κελεύθῳ τῆς εὐδαιμονίας πλεῖστοι μένουσι καθ' ὁδόν, καὶ τέρπονται δρέποντες τὰ κοινὰ ἄνθη, ἀντὶ νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸ ὄρος, ἔνθα ἡ Θεὰ αὐτὴ ὁρύει τὴν κατοικίαν της. Εἶνε ἐπίμοχθον ν' ἀναβῇ τις ἄχρι τῆς κορυφῆς. Μία ἐαρινὴ ἡμέρα δὲν γεννᾷ χελιδόνας, ἀλλ' οὔτε μία ἡμέρα καθίστησι τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ. (Ἀριστοτέλης.)

75.—Ὁ ζητῶν νὰ κορέσῃ τοὺς πόθους αὐτοῦ, ζητεῖ νὰ σβέσῃ τὸ πῦρ μὲ ἄχυρα. (Ἰνδικόν).

76.—Οὐδὲν πράττε ἐν ὀργῇ· μὴ εἰσέλθῃς εἰς πόντον, ὅπόταν σφοδρὸς ἄνεμος αὐτὸν ἀνακυκᾷ. (Ἰνδικόν).

77.—Ὁ Θεὸς ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸ φῶς τὴν κεκρυμμένην ἀρετὴν, ὠμίλησε κατ' αὐτῆς τὴν γλῶσσαν τοῦ μοχθηροῦ. Ἄνευ τοῦ τοιούτου πῶς δύναταί τις ποτε νὰ αἰσθανθῇ τῆς εὐωδίας τῆς ἀλόης; (Ἀραβικόν).

78.—Ὁ χάλυψ διαπερᾷ ὀλιγώτερον τῆς γλυκύτητος. Θριαμβεύει αὐτὴ κατὰ τοῦ σιδήρου καὶ κατορθοῖ πλείονα κατὰ τοῦ ἤθους ἢ αὐτὰ τὰ ὅπλα. (Ἰνδικόν)

79.—Ὁ ὑπὸ τοῦ κακοῦ κλαπεὶς ἄρτος μεταβάλλεται ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ εἰς χολήν. (Ἰνδικόν).

80.—Ἡ τοῦ ἐλεήμονος χεὶρ ὁμοιάζει μὲ τὰ νέφη τὰ σκορπίζοντα ἐπὶ τῆς γῆς καρπούς, χόρτα, καὶ ἄνθη. (Ἰνδικόν)

81.—Τὸ δένδρον τῆς φιλοπροκοπῆς φέρει τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ἄχρις οὐρανοῦ. Πῶς δ' ὁ θέλων νὰ γευθῇ τοῦ εὐαρέστου καρποῦ τοῦ δένδρου τούτου, δὲν πρέπει νὰ ὀρύξῃ αὐτὸν διὰ τοῦ ὄρυκτου τῆς φιλοπονίας ἐκ τῆς ῥίζης. (Περσικόν).

82.—Τὸ ἐπαινεῖν πρᾶξιν κακὴν ὁμοιόν ἐστι τῷ εἶναι ἔνοχον φόνου. (Ἀραβικόν)

83.—Ἐν τῇ θαλάσσῃ ἄμετρα εὑρίσκονται ἀγαθά, ἀλλ' ἂν ζητῇς τὴν ἀσφάλειαν, εὑρίσκεται αὐτὴ ἐπὶ τῆς παραλίας. (Περσικόν).

84.—Ἐρωτηθείς τις, τίνι τρόπῳ τοσαῦτα πράγματα κακὰ ἐπῆλθον τὴν εἰδήμων, εἶπε· «Μιμούμενος τὴν ἄμμον τῆς ἐρήμου συλλέγουσαν τὰς σταγόνας τῆς βροχῆς χωρὶς νὰ ἀπολέσῃ ἐξ αὐτῶν καμμίαν. (Ἀραβικόν).

85.—Ὡς ἡ σταγὼν τῆς δρόσου ὑποτρέμει καθημένη ἐπὶ πετάλου ῥόδου καὶ ἐκλείπει εἰς τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἄστρου τῆς ἡμέρας, ὁμοίως, καὶ ὁ ἀνθρώπινος βίος ταλαντεύεται καὶ ῥέει ἐν μιᾷ στιγμῇ. (Ἰνδικόν).

86.—Βλέπεις ὁποία τις ἔσται ἡ τύχη τοῦ ἐφημέρου σου τούτου σαρκίου. Ἡ γῆ βεχθήσεται αὐτὸ ἐν τῷ παμβόρῳ αὐτῆς κευθμῶνι. Ἀλλὰ τὸ εὐγενέστερον μέρος καὶ σοῦ αὐτοῦ, ἡ ἀθάνατος αὕτη ψυχή σου, ὁποῖόν τινα ἔξει προορισμόν! (Περσικόν).

87.—Ἄνευ αὐτῆς (τῆς φήμης) ὁ διελθὼν τὸν βίον του ἀφίνει τοιοῦτον ἴχνος ἐν τῇ γῇ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὁποῖον εἰς τὸν αἰθέρα ὁ καπνὸς καὶ ὁ ἀφρὸς ς' τὸ ὕδωρ. (Δάντης).

88.—Ὁ ἄνθρωπός ἐστι διάνοια ὑπηρετουμένη ὑπ' ὀργάνων. (Bonald).

89.—Οὐδόλως τις δύναται ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς αἰδοῦς, ἣν ἡ φύσις ἐχάραξεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν· ἐὰν δέ τις θελήσῃ νὰ ἐξώσῃ αὐτὴν τῆς καρδίας, σώζεται αὕτη ἐπὶ τοῦ προσώπου. (Duclos).

90.—Ἀνάγκη ἐστὶν ἀρετῶν καὶ πρὸ πάντων δυνάμεως ὅπως ᾖ τις εὐλαβής· παθῶν δὲ μόνον καὶ ἐξαιρέτως ἀδυναμίας, ὅπως ᾖ τις ἄπιστος. (La Mennais).

91.—Ὁ ἀγαθοεργὸς ἄνθρωπος εἶνε ἄνθος ἀρωματικόν· ὅσον περισσότερον καίεται, τόσον καὶ περισσότερον ἀναδίδει εὐωδίαν. (Φραγκλῖνος).

92.—Ἡ πεῖνα ἵσταται ἔξωθεν τῆς θύρας τοῦ φιλοπόνου ἀνθρώπου, μὴ ἀποτολμῶσα ἐντὸς να εἰσέλθῃ. (Ὁ αὐτός).

93.—Ἡ ὑποκρισία ἐστὶ λατρεία, ἣν ἡ κακία ἀπονέμει τῇ ἀρετῇ. (La Rochefoucauld).

94.—Ὁ κράζων τὸν Θεὸν εἰς βοήθειάν του, ἐν ὅσῳ ἀκολουθεῖ τὴν ὁδὸν τῆς κακίας, πράττει ὡς τὸν κιβδηλοποιόν, ὅστις θὰ ἔκραζεν εἰς ἀρωγήν του τὴν δικαιοσύνην, ἢ ὡς τοὺς λαμβάνοντας τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἰς μαρτυρίαν ψεύδους. (Montaigne).

95.—Ἡ μετάνοια εἶνε ἄλλη ἀθωότης. (Bonald).

96.—Εἶνε μεγάλη ἔλλειψις τὸ νὰ μὴ ἔχῃ τις ἀρκούντως πνεῦμα ἵνα ὁμιλῇ καλῶς, ἢ ἀρκετὴν κρίσιν ἵνα σιωπᾷ. (La Bruyère).

97.—Τὸ λογικὸν μᾶς κυβερνᾷ αὐστηρότερον τοῦ δεσπότου· διότι ἀπειθῶν τις εἰς ἐκεῖνον καθίσταται δυστυχής, ἐν ᾧ τοὐναντίον ἀπειθῶν εἰς αὐτὸ γίνεται εὐήθης. (Pascal).

98.—Ἡ κολακεία ἐστὶ κίβδηλον νόμισμα κυκλοφοροῦν παρὰ μόνην τὴν κενοδοξίαν ἡμῶν. (La Rochfoucauld)

99.—Αἱ σταγόνες τοῦ ὕδατος κοιλαίνουσι τὰς πέτρας. Διὰ τοῦ κόπου καὶ τῆς ἐπιμονῆς τὸ μυρίστον κατακόπτει τὸν κάλων τοῦ πλοίου· οἱ δὲ ἐλαφροὶ καὶ ἐπάλληλοι κτύποι τοῦ πελέκεως κατακερματίζουσι καὶ τὰς ὀγκωδεστέρας δρῦς. (Φραγκλῖνος).

100.—Ἡ εὐτυχία μᾶς εἶνε ἐπαισθητὴ ἐν τούτῳ τῷ βίῳ μόνον ἐκ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ κακοῦ. Οὐδόλως ἔχομεν ἀγαθὰ σταθερὰ καὶ ἀμετάβλητα. Εὐτυχὴς ὁ βλέπων τὸ φῶς, λέγει ὁ τυφλός· Ἀλλ' ὁ βλέπων καθαρῶς οὐδόλως τὸ λέγει. Εὐτυχὴς ὁ ἀπελαύων ὑγείας, λέγουσιν οἱ ἀσθενεῖς. Ἀλλ' ἅμα παύσωσιν ἔντας τοιούτους, εὑρίσκονται πλέον τῆς εὐτυχίας τῆς ὑγείας. (Nicolle).

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Θ. Χ. Μοσκόπουλος.

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βόλου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΩΝ.

ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΩΝ

ὑπὸ

ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ Δ. ΣΕΪΖΑΝΗ.

I.

Τρέμει τὸ φύλλο
εἰς τὸ χλωρό του ξύλο
καὶ τὸ διαμάντι λάμπει·
μοσχοβολοῦν καὶ τὰ βουνὰ κ' οἱ κάμποι.

Χρυσὸ τ' ἀστέρι
τῆς γῆς μας πιστὸ ταῖρι
'ς τὸν ἥσυχο καθρέφτη
τῶν οὐρανῶν καμαρωμένο πέφτει.

Κάθε πουλάκι
μ' ἕνα του τραγουδάκι
τὸν φόρο του πληρόνει
καὶ τὰ φτερὰ εἰς τὸν ἀγρὸ ἁπλόνει.

Κ' εἰς τὴν καρδιά μας
καὶ πόθοι καὶ ὄνειρά μας
γλυκοπετοῦν μ' ἐλπίδες
καὶ φεύγουνε βουβαῖς ἡ ν υ χ τ ε ρ ί δ ε ς . . .

Πάντοτ' ἐλπίζει
τὸ φῶς σὰν ἀντικρίζει
ὁ ἄνθρωπος λιγάκι,
ὅσο κ' ἂν πιῇ τοῦ πόνου τὸ φαρμάκι.

Φτωχὸ μονάχο
ς' τῆς ὀρφανιᾶς τὸ βράχο
κ' ἔρημο δὲν ἐλπίζει,
ὅποιο γλυκιὰ μανοῦλα δὲν γνωρίζει.

Μαργαριτάρια
γιομίζουν τὰ χορτάρια
καὶ καθαρὸ νεράκι
βόσκοντας πίνει κάτασπρο τ' ἀρνάκι.

Ἄνθη γιομάτη
τοῦ Νύμφιου ἡ πλάτη
βελλάσματα βοΐζει
κ' ἐρωτικὰ ἡ λυγαριὰ μυρίζει.

Τὰ κυπαρίσσια
σεμνά, ψηλὰ καὶ ἴσια
ματιὰ ς' τοὺς τάφους ρίχτουν
καὶ πάλ' ἐθὺς τὸν οὐρανό μας δείχτουν.

Κάθε παιδάκι
μὲ τρυφερὸ χεράκι
τὴν μάνα τ' ἀγκαλιάζει
κ' ἐκείνη τὸ φιλᾷ καὶ τὸ σκεπάζει.

Οὕτω σκεπάζει
τὸ φύλλο, ὅπου στάζει
δροσιά, κ' ἕνα πουλάκι·
παντοῦ Θ ε ὸ ς, μ α ν ο ῦ λ α καὶ π α ι δ ά κ ι.

Φτωχὸ μονάχο
'ς τῆς ὀρφανιᾶς τὸ βράχο
κανένας δὲν σκεπάζει.
Ὅποιο ξυπνᾷ καὶ μ ά ν α μ ο υ! φωνάζει.

II.

Ξύπνησε κ' ἔκραξε: ποῦ 'σαι μανοῦλι;
καὶ τ' ἀποκρίθηκε ἡ ἀδελφοῦλα,
πῆγε, Εἰρήνη,
νὰ περπατήσῃ 'ςτ' ἄνθη κ' ἐκείνη . . .

—Πᾶμε, Μαρία μου, νὰ τὴν εὑροῦμε,
χωρὶς τὴν μάνα μας ἐγὼ φοβοῦμαι!
Ἀπ' τὸ χεράκι
'πῆρ' ἡ Μαρία τὸ ἀδελφάκι

καὶ πᾶνε, πᾶνε μακρυὰ πηγαίνουνε,
ὅπου κανένα δὲν παντηχαίνουνε,
μόνο λουλούδια
ἄσπρα κ' ἐπάνω τους πεταλούδια.

Λουλούδια κάτασπρα πλέκει στεφάνι
ὅπου 'μυρίζαν σὰν τὸ λιβάνι
κ' εἶπε: Εἰρήνη,
θέλ' ἡ μανοῦλα ἄνθη κ' ἐκείνη. . . .

Μὲ πόθο ἅπλωσε μικρὰ χεράκια
καὶ τῇ ἐδιάλεξε δυὸ λουλουδάκια,
τά 'καμε τρία
κ' ἀπὲ τῆς λέγει: πάρτα, Μαρία.

Τὰ βλέπεις; μοιάζουνε τρία φιλιά μου
π' ἐδῶ ἀνθούσανε μέσ' ς' τὴν καρδιά μου.
τί κλαῖς, Μαρία;
πάρετα, πάρτα καὶ αὐτὰ τὰ τρία,

κ' ἔλα πηγαίνομε, ἡ μάνα ποῦ 'νε;
Ἐδῶ 'νε μνήματα, ποῦ δὲν μιλοῦνε
καὶ ἐρημιά,
Ἄχου . . . τί ἄγρια ἡσυχία!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

—Ἐδῶ ἀνάμεσα θὰ τὴν εὑροῦμε..
—πές μου, Μαρία μου, θὰ τὴν ἰδοῦμε
γλυκιὰ σὰν πρῶτα
ὅπου τὸ χάραγμα μᾶς ἠρώτα,

Ἀφοῦ μᾶς φίλαε μάτια καὶ χέρια,
"πῶς εἶστε; ἄσπρα μου περιστέρια!»
καὶ ὅταν μ' ἐθώρει
νὰ παίζω, μοῦ 'λεγε: τ ρ ε λ λ ή μ ο υ κ ό ρ η!

Πές μου, Μαρία μου, θὲ νἄχ' ἀκόμα
τὸ γλυκογέλασμα πάντα ς' τὸ στόμα
καὶ τὴ ματιά της
ποῦ λὲς πῶς ἔβγαιν' ἀπ' τὴν καρδιά της;

Πές μου, Μαρία μου, πάλι θ' ἀπλώση
καὶ μὲ φιλήματα θ' ἀποστεγνώση
τὰ δάκρυά σου;
τ' ἔχεις καὶ σέρνεις, πές, τὰ μαλλιά σου;

Ἔλα πηγαίνομε· ἡ μάνα ποῦ 'νε;
Ἐδῶ 'νε μνήματα ποῦ δὲν 'μιλοῦνε
καὶ ἐρημία·
Ἄκου... τί ἄγρια ἡσυχία!

—Ἐδῶ, ἀνάμεσα ἐδῶ, Εἰρηνη,
χθὲς περιπάτησε ἀργὰ κ' ἐκείνη
καὶ ἀποκοιμήθη
Ἐδῶ ποῦ στέκοντ' ἐτοῦτ' οἱ λίθοι·

—Ἐδῶ, Μαρία μου, μέσ' ς' τὸ σκοτάδι
κοιμᾶτ' ἡ μάνα μας ἀπὸ χθὲς βράδυ;
αὐτὸ τὸ χῶμα
τὸ εὔμορφό της πλακόνει στόμα;

Ξύπνα, μανοῦλα μας, ξύπνησε, φθάνει!
ἡ πέτραις βγάζουνε, κύττα, λιβάνι...
ἐπῆρ' ἡ 'μέρα,
τί θές, μανοῦλα, γλυκὶ' αὐτοῦ πέρα;

III.

Ἐξέχασες, Εἰρήνη μου, κάθε πρωὶ κ' ἐσπέρα
πῶς τὸ σταυρό μας κάναμε μαζῆ μὲ τὴ μητέρα
κ' ἐλέγαμε... τί λέγαμε, Εἰρήνη μου, θυμήσου,
ς' τὸ μάρμαρο γονάτισε νὰ πῇς τὴ προσευχή σου.

Λέσε τὰ χέρια σου σταυρὸ καὶ κύτταξ' ἐκεῖ πάνου,
ποῦ ἀναβαίν' ἡ προσευχὴ σὰ μυρωδιὰ λιβάνου,
καὶ 'πές: Πατέρα τοῦ παντός, Μητέρα ὅλου τοῦ κόσμου,
ἔχασα τὴ μητέρα μου καὶ μιὰ μητέρα δός μου.

—Μὰ θέλω τὴ μητέρα μου, τὴν ἰδικιά μου μητέρα...
—Λές την, Εἰρήνη, δὲς την πῶς λάμπει 'ς τὸν ἀέρα!

—Μητέρα μου! μητέρα μου, κατέβαιν' ἐδῶ χάμου
καὶ στέγνωσε μ' ἕνα φιλὶ τὰ τόσα δάκρυά μου.

Μαρία μου, τὴν ἔχασα! τὴν ἔχασ' ἀπ' ἐμπρός μου,
ἐθάμβωσε γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ λάμψις της τὸ φῶς μο
μ' ἐβλεπε καὶ τὴν ἐβλεπαν καλὰ οἱ ὀφθαλμοί μου,
τῆς εἶπα, μ ά ν α! καὶ θαρρῶ μοῦ φώναξε π α ι δ ί μ ο υ

—Βλέπεις ἐκεῖν', Εἰρήνη μου, τὴν ἄσπρη πεταλούδα;
Εἶν' ἡ μητέρα ποῦ 'θλεπες, εἶν' ἡ μανοῦλα ποῦ 'δα
ἔλ' ἂς τὴν κυνηγήσωμεν ἐδῶ ς' τὸ περιβόλι
καθὼς τὴν κυνηγούσαμε κ' ἄλλοτε κάθε σχόλη·

. . . . . .
. . . . . .

IV.

Τρέμει τὸ φύλλο
εἰς τὸ χλωρό του ξύλο
καὶ τὸ διαμάντι λάμπει·
σκεπάζ' ἡ καταχνιὰ βουνὰ καὶ κάμποι.

Ὠχρὸ τ' ἀστέρι
τῆς γῆς μας πιστὸ ταῖρι
ς' τὸν ἄγριο καθρέφτη
τῶν οὐρανῶν μισοσβυσμένο πέφτει.

Κάθε πουλάκι
μ' ἕνα του τραγουδάκι
τὴν κλίνην του πληρόνει
κ' εἰς τὸ κλαρὶ ἀξένιαστο σιμόνει

κ' εἰς τὴν καρδιά μας
ἐλπίδες κι' ὄνειρά μας
ν' ἀναπαυθοῦν γυρίζουν·
ς' τὰ σκοτεινὰ ἡ ν υ χ τ ε ρ ί δ ε ς τρίζουν...

Γλυκὸ φεγγάρι
λαμπρότητα καὶ χάρι
ς' ὅλη τὴ γῆ σκορπίζει
τὸ κῦμα σπᾷ κ' ἡ θάλασσα μυρίζει·

μ' ἐλπίδα ρίχτει
φτωχὸς ψαρᾶς τὸ δίχτι
'ς τ' ἀκένωτα πελάγη
καὶ τὸ μικρὸ τὸν βοηθᾷ 'ς τὸ πλάγι.

Εἰς τ' ἀκρογιάλι
μιὰ κορασιὰ προβάλλει·
μονάχη καταβαίνει,
μ' ἐλπίδα γλυκερὴ κ' αὐτὴ προσμένει...

—

Ελληνική Κοινοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ποιὸς δὲν ἐλπίζει
τὸ φῶς σὰν ἀντικρύζει;
ὅσο κ' ἂν πιῇ φαρμάκι
μισογελᾷ ὁ ἄνθρωπος λεγάκι.

Φτωχὸ μονάχο
'ς τῆς ὀρφανιᾶς τὸ βράχο
κ' ἔρημο δὲν ἐλπίζει,
ὅποιο γλυκιὰ μανοῦλα δὲν γνωρίζει.

Μαργαριτάρια
γομίζουν τὰ χορτάρια
καὶ καθαρὸ νεράκι
τὴ νύκτα τραγουδεῖ γλυκὰ 'ς τ' αὐλάκι,

Τὰ κυπαρίσσια
σεμνά, ψηλὰ καὶ ἴσια
ματιὰ 'ς τοὺς τάφους ρίχτουν
καὶ πάλ' εὐθὺς τὸν οὐρανὸ μᾶς δείχτουν.

Κάθε παιδάκι
μὲ τρυφερὸ χεράκι
τὴν μάνα τ' ἀγκαλιάζει
κ' ἐκείνη τὸ φιλᾷ καὶ τὸ σκεπάζει.

Οὕτω σκεπάζει
τὸ φύλλο, ποῦ συνάζει
δροσιά, κ' ἕνα πουλάκι·
παντοῦ Θεός, μανοῦλα καὶ παιδάκι

φτωχὸ μονάχο
'ς τῆς ὀρφανιᾶς τὸ βράχο
κανένας δὲν σκεπάζει,
ὅποιο ξυπνᾶ καὶ μάνα μου! φωνάζει.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΑΙ

Ἐν Ἀγγλίᾳ εὐσεβεῖς τινες Χριστιανοὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων εἰσήγαγον τὸ ἔθος τῶν θρησκευτικῶν συναναστροφῶν, τὸ ὁποῖον ἀπέβη εὐχάριστον καὶ ὠφέλιμον. Χριστιανὴ δέ τις κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς ἔκαμε τὴν ἀρχήν. Ὁ οἶκός της ἦτον εὐρύχωρος, ἡ κοινωνική της κατάστασις ἐξαίρετος, ἡ πρόσοδός της μεγάλη, ὁ δὲ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα της συνεφώνουν περὶ τούτου μετ' αὐτῆς πληρέστατα. Ἐν γένει ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ταύτης εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ἦσαν κοινωνικά, εὐάγωγα καὶ μεταδοτικά, καὶ εἶχον τὴν πεποίθησιν ὅτι ὅλα τὰ συστατικὰ τῆς ἰδιοσυγκρασίας των καὶ ὅλαι αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου δύνανται νὰ εὕρωσι τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν των καὶ τὴν ὑψίστην ἀνάπτυξίν των καὶ ἀπόλαυσιν ἐν τῷ Χριστιανικῷ τρόπῳ συλλόγῳ.

Ἰδοὺ ἓν ὑπόδειγμα τοῦ μηνιαίου σχεδίου προγράμματος κεκαλλιγραφημένου καὶ ἀτελοῦς τῆς χορηγουμένης ὑπὸ τῆς κυρίας ταύτης κατὰ τὴν χειμερινὴν ἢ ἐαρινὴν περίοδον συναναστροφῆς, δι' οὗ οἱ συνεκκλησιαζόμενοι ἢ συνδαιτυμόνες προσκαλοῦνται πρὸ δεκαπενθημερίας ἢ καὶ πλέον εἰς θρησκευτικὴν καὶ πνευματικὴν πανδαισίαν.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Δεῖνα....
Προσλιπαροῦσι τὴν εὐχάριστον παρουσίαν
τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Δεῖνα....
Εἰς συναναστροφὴν γενησομένην τὴν τρίτην τῆς 30ης Ἰανουαρίου 1870
Τέϊον καὶ καφφὲς τὴν 7ην τὸ ἑσπέρας
Ἀνάγνωσις τὴν 8ην.
Τὸ Θέμα πρὸς Φιλιππησίους Κεφ. 3.
Κατ' οἶκον καὶ ὁδόν.... καὶ ἀριθ....
Προσδοκῶντες ἀπάντησίν σας.

Κατὰ τὰς ἑπτὰ οἱ προσκεκλημένοι ἀρχίζουν νὰ φθάνουν. Προσέρχονται ἐν τῇ ἑσπερινῇ αὐτῶν ἐσθῆτι καὶ εἰσάγονται κατὰ πρῶτον εἰς τὸ ἑστιατόριον, ἔνθα ὑπάρχει δεῖπνος παρατεθειμένος εὐμαρής, ἁπλοῦς, λιτός, ἀξιοπρεπής, πατριαρχικὸς ἤτοι Χριστιανοπρεπής. Ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἡ οἰκοδέσποινα παρίστανται, ὅπως ὑποδεχθῶσι τοὺς προσκεκλημένους καὶ ὅπως ἐπιβλέψωσιν ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῆς τραπέζης. Οἱ συνδαιτυμόνες ἵστανται, περιπατοῦσιν ἢ λαλοῦσιν ἐν ᾧ τρώγουσι καὶ πίνουσι· τοιουτοτρόπως ἀπολαμβάνουσι τῶν παρατεθειμένων ἀγαθῶν μετά τινων στιγμῶν ἀναπαύσεις καὶ τερψιθύμους κοινωνικὰς συνομιλίας, εἶτα ἕκαστος κορεσθεὶς ἐξέρχεται καὶ ἀπέρχεται εἰς αἴθουσαν, ἔνθα συμπαρακάθηται μετὰ τῶν ἑτέρων φίλων, καὶ περιμένει ἐν ἀμοιβαίᾳ συνδιαλέξει τὴν ὥραν τῆς συμπροσευχῆς.

Κατὰ τὴν ὀγδόην ἅπαντες συμπαρακάθηνται. Ἕκαστος τῶν προσκεκλημένων φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Γραφήν του. Ἡ οἰκοδέσποινα προβιαθέτει τὴν προεδρείαν εἴς τινα τῶν καταλλήλων ὄντις καὶ λαμβάνει αὐτὴν καὶ ὑποδεικνύει ὕμνον τινά, τὸν ὁποῖον ἅπαντες ψάλλουσι, καὶ ψάλλουσι μετὰ προθυμίας καὶ ζέσεως. Ὁ πρόεδρος ἀφ' οὗ κάμῃ προσευχήν, ἀνοίγει τὴν Γραφὴν καὶ ἀναγινώσκει τὸ διωρισμένον κεφάλαιον· εἶτα ἐκφέρει εἰσηγητικὰς παρατηρήσεις, ἢ προβάλλει ἐρωτήσεις τινὰς ἢ ὑποδεικνύει ἐδάφιά τινα γραφικά, ἅτινα ἕκαστος δύναται νὰ τὰ ἀναλάβῃ καὶ τὰ ἀναλύσῃ, καὶ τοιουτοτρόπως ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ γίνεται μικρά τις καὶ ἐλευθέρα ἀνάπτυξις καὶ διάχυσις ἀμοιβαία τῶν συμπαρευρισκομένων ἐπὶ τῆς ἀκενώτου σοφίας καὶ διδασκαλίας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἕκαστος δύναται νὰ λάβῃ μέρος ἐγκαίρως πρὶν διαλυθῇ ἡ ὁμήγυρις.

Τοιουτοτρόπως παρέρχεται ἀνεπαισθήτως ἡ ὥρα. Ὁ πρόεδρος ἐπὶ τέλους διακόπτει τὴν παραιτέρω συνδιάλεξιν δι' ἐπιλόγου τινὸς ἀνακεφαλαιωτικοῦ· καὶ ἀνακρούονται πάλιν ἄλλοι ζωηροὶ ὕμνοι· προσευχὴ μία πάλιν ἢ δύο ἔπονται καὶ ἐπὶ τέλους ἡ Προσευχὴ τοῦ Κυρίου, τὴν ὁποίαν πάντες ἐπαναλαμβάνουν. Αἰτηθείσης δὲ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν γονάτων, διαλύεται ἡ οἰκιακὴ αὕτη τελετουργία.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κατόπιν οἱ συγκεκλημένοι πάλιν εἰσέρχονται εἰς τὸ ἑστιατόριον, ἔνθα ἐπιδόρπιόν τι ἢ ἐπίδειπνον προσφέρεται, καὶ περαιτέρω συνδιάλεξις λαμβάνει χώραν· ἐπὶ τέλους διαλύονται οὗτοι καὶ ἀποχαιρετιζόμενοι συναλλήλως ἀπέρχονται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια γενόμενοι οὕτω πλουσιώτεροι, σοφώτεροι καὶ εὐτυχέστεροι ὅτι ὅσα παρ' ἀλλήλων ἐπωφελήθησαν καὶ ἐπωφέλησαν ἀλλήλους.

(Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς).

Σ. Τ. Δ. Ἂς εὐχηθῶμεν ἵνα ἡ καλλίστη αὕτη συνήθεια ἐπικρατήσῃ καὶ παρ' ἡμῖν καὶ βαθμηδὸν ἀντικαταστήσῃ τὰ ἐφ' ἃς δωρεὰν ἐαπανώμεθα ἀργολόγους καὶ πολλάκις βωμολόχους ἑσπερινὰς συναναστροφὰς καὶ τοὺς ἀσέμνους ξενικοὺς χορούς.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου καὶ τινες βιογραφικαὶ σημειώσεις τῶν Ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 165).

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων, ἐφυλάττετο ἡ ἑξῆς διατύπωσις, τὴν ὁποίαν μεταφέρομεν κατὰ λέξιν ἐνταῦθα ἐκ τοῦ αὐτοῦ Βρυεννίου: «οὐδὲν δὲ κωλύει (λέγει ὁ Βρυέννιος) καὶ αὐτὰ ἐκθέσθαι τὰ ῥήματα θεῖρο, ἃ κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον καὶ παρρησίᾳ ὁμολογοῦσι καὶ στέργειν ὑπισχνοῦνται τοῖς Λατίνοις οἱ Κύπριοι.» «Ἐγὼ ὁ δεῖνα ἐπίσκοπος τῆς δε τῆς πόλεως ἀπὸ ταύτης τῆς ὥρας καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὑποτάσσομαι τῷ θρόνῳ τῆς ἐν Ρώμῃ ἐκκλησίας, ὁμολογῶ τὸν πάπαν ἅγιον καὶ ὑποτάσσομαι καὶ τῷ κυρίῳ μου τῷδε ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Λευκωσίας καὶ τοῖς αὐτοῦ διαδόχοις τοῖς κανονικῶς εἰσιοῦσι. Τὸν ἁγιώτατον πάπαν τῆς ἐν Ρώμῃ ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐν Λευκωσίᾳ ἀρχιερωσύνην τῶν Λατίνων καὶ πάντας τοὺς αὐτῶν κανόνας παντὶ τρόπῳ σπουδάσω θερενδεύειν καὶ βοηθεῖν salvo ordine meo ἤτοι σωζομένης τῆς τάξεώς μου· καὶ ὡς ἂν αὐτῷ ἐγὼ βοηθήσω, οὕτως ἐμοὶ βοηθήσει ὁ Θεὸς καὶ τὰ ἅγια εὐαγγέλια» Ἐπάγει δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Βρυέννιος τὰ ἑξῆς «Αὕτη ῥητῶς οὕτωσὶ καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδριναν ἐγγέγραπται ἡ ὁμολογία, καὶ ὁ ὑποψήφιος ταύτην ἐνώπιον πάντων ὁμολογεῖ, καὶ διὰ νοταρίου Λατίνου γραφομένη καθάπαξ, καὶ μάρτυσι τοῖς παρατυχοῦσι, διὰ τὸ στερεόν, ὡς ἔθος βεβαιουμένη, τῷ ὑποψηφίῳ χειρίζεται· ἡ δέ που καὶ γράμμασι τοῖς ἐκείνου ἐπικυροῦται, οἰκειοχείρως αὐτὴν ὑπογράφοντος, καὶ ὑπὸ δύο νομικαρίων ταῖς ἡμερησίαις διατυπώσεσι καταστρώννυται» καὶ μετ' ὀλίγα «Προκαθήμενος συνοδικῶς ὁ τῶν Λατίνων ἐπίσκοπος παρεστῶτα τὸν ὑποψήφιον ἐρωτᾷ «ὑποτάσσει τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ρώμης ὁ δεῖνα; ὁ δὲ παρρησίᾳ εὐθὺς ἀποκρίνεται· ναί, Δέσποτά μου ἅγιε· τούτου γὰρ ἕνεκεν πάρειμι. Εἶτα μικρᾶς σιγῆς γενομένης, πάλιν τοῦ προβιβαζομένου πυνθάνεται ῥητῶς οὕτωσὶ· ὁμολογεῖς τὸν τῆς Ρώμης πάπαν ἅγιον καὶ τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης ὀρθόδοξον καὶ καθολικὴν ἐκκλησίαν; ὁμολογεῖ καὶ ταῦτα ὁ ὑποψήφιος, διὸ καὶ αὖθις ἀκούει· ὁμολογεῖς ἀληθείᾳ τοῦ λοιποῦ πιστὸς εἶναι τοῦ τῶν Λατίνων ἐπισκόπου τῆς Λευκωσίας ἐν πᾶσι καὶ ἔχειν αὐτὸν κατὰ πάντα καὶ τιμᾷν ὡς οἰκεῖον Μητροπολίτην καὶ πρὸς τούτοις, ὅταν κληθῇς εἰς σύνοδον, ἀπαντᾷν ἀκωλύτως· εἰ δ' οὖν, ἐπικεῖσθαι ἐπιτιμίοις; καί, ὅταν ἔλθῃ ὁ λεγάτος ἀπὸ τοῦ πάπα, τιμᾷν ἐκεῖνον μετὰ λιτῆς ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὸν καὶ ἐξέρχεσθαι σύτε καὶ πάντες οἱ ὑπὸ σέ; συνοδεύειν τε αὐτῷ καὶ συμπράττειν, καθ' ὅ ἂν χωρήσῃ, τὰ δυνατά, ὥσπερ ἄρα καὶ οἱ πρὸ σοῦ; Συγκατατίθεται ταῦτα πάντα καὶ στέργειν ἀπαραβάτως ὁμολογεῖ πάντων ἐνώπιον καὶ εἰς πίστωσιν προφανῆ τῶν λεγομένων τὸ τηνικαῦτα καὶ πρατομένων, τῶν Θείων ἐκεῖ προκειμένων εὐαγγελίων, πάντων ὁρώντων, ἐκτείνει τὴν χεῖρα καί, τιθεὶς ὕπερθεν τῶν ἱερῶν ἐκείνων γραμμάτων, ὀμνύει παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν πάντα φυλάττειν αὐτός τε καὶ πάντες οἱ ὑπ' αὐτόν, ὅσα ῥητῶς ἐγγράφως τε καὶ ἐμπράκτως ἐκεῖ παρὼν ἐπαγγέλλεται. Οὕτω γοῦν τελεσθέντος ἀριθήλως τοῦ ὅρκου, ἱερολογίας χρήζων καὶ προβιβάσεως ἐπὶ τούτοις, οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν χειρουργίας Λατινικῆς, ὁ μὲν αὐτίκα κλίνει τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ γόνατα τοῦ Λατίνου, ὁ δὲ θέμενος βίβλον οἰκείαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑποψηφίου, τελεσιουργῶν αὐτὸν ἱερολογεῖ, ψάλλοντος μὲν μετ' ὠδῆς φιλοτίμου Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ τοῦ τῶν Λατίνων Κλήρου, διϊόντος δὲ τὴν τῇ βίβλῳ εὐχὴν τοῦ Φραγκεπισκόπου· ἧς ὀφὲ τελεσθείσης, προκυνῶν μετ' αἰδοῦς τὸν ἐπίσκοπον καὶ ἀσπαζόμενος αὐτὸν ὁ τὴν χεῖρα καὶ εἰς τὸ στόμα καὶ εὐλογούμενος παρ' αὐτοῦ, ὁ παραλαβόντων αὐτὸν ἱερέων Λατίνων καὶ διαβασταζόντων ἐκεῖθεν καὶ νοταρίου προτρέχοντος, ληψόμενος ἄπεισι τὴν κλησίαν, ἧς ὑποψήφιος γέγονε· πλὴν οἱ ὀψικεύσαντες τοῦτον τῆς ἐπισκοπῆς τῶν Ρωμαίων Λατῖνοι, κλείσαντες ταύτης τὰς θύρας καὶ ἱστάμενοι πρὸ τῶν στηλῶν, στρεφόμενοι λέγουσι πρὸς αὐτὸν «λάβε τὴν ἐκκλησίαν ταύτην, ἣν ἐγχειρίζει σοι δι' ἡμῶν ὁ δεῖνα τῶν Λατίνων ἐπίσκοπος, ὑποψήφιε.»

«Οὕτω γοῦν προβιβάζονται πάντες οἱ τῆς ἐν Κύπρῳ ἐκκλησίας τῶν Ρωμαίων ἐπίσκοποι. Ἀμέλει καὶ κατ' ὀφειλὴν ἀπαρέτητον ἕκτατε συνερχόμενοι ὁ τῶν Ρωμαίων ἐπίσκοπος καὶ πάντες οἱ ὑπ' αὐτὸν κληρικοὶ κατὰ πᾶσαν ἐπίσημον ἑορτὴν ἐν τῇ μητροπόλει τῶν Φράγκων, συμφοραίνουσι τούτοις καί, λειτουργούντων ἐκείνων, ἐπὶ μὲν ἄμβωνος ὁ πρῶτος τῶν ἱερέων τὸν Ἀπόστολον, ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης τοῦ βήματος τὸ τῆς ἡμέρας εὐαγγέλιον ὁ ἐπίσκοπος ἀναγινώσκει, πρότερον πρὸς τῶν Λατίνων εἰπὼν τὸ καὶ παρ' ἡμῖν σύνηθες «εὐλόγησον, Δέσποτα, τὸν Εὐαγγελιστήν» καὶ μετὰ ταῦτα προσκυνήσας ἐκεῖνον, ἅμα συλλειτουργόν, καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἀσπαζόμενος. Εἷς τε ἀξίους θανάτων καὶ μνημόσυνα Λατίνων καὶ οἱ ἐπίσκοποι καλοῦντο καὶ εἰς πάπαν ἁπλῶς τῶν εἰς ἑορτὴν λόγον μέγα παρ' ἑκάστοτε ποκούντων οἱ τῶν Ρωμαίων ἱερεῖς καλοῦνται αὐτοῖς ὁμοίως μισθὸν τῆς συνελεύσεως καὶ τῆς ἱεροπραξίας αὐτῶν λαμβάνουσι ἐπίσης τοῖς Λατίνοις, ὡς μηδὲν αὐτοῖς διαφέροντες.» Καὶ τα μὲν ὁ Βρυέννιος (1).

(1) Μελέτη περὶ τῆς τῶν Κυπρίων πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν λεθείσης ἑνώσεως.

Πρὸς δὲ τούτοις ἡ Ἀλεξανδρινὴ διάταξις ὥριζε, καὶ τὴν διακατικὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐπισκόπων διαπάττουσα, αἱ μὲν πρῶται δίκαι τοῦ λαοῦ τῶν ὀρθοδόξων νὰ δικάζωνται ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, αἱ δὲ δεύτεραι νὰ ἀναφέρωνται εἰς τὸ ἐρετεῖον τοῦ Λατίνου ἐπισκόπου· ὅταν δὲ ὁ ἕτερος τῶν δικαζομένων ἤθελεν εἶναι ἢ τοῦ Λατινικοῦ δόγματος ἢ ἄλλου τινὸς μὴ ὀρθοδόξου, ὁ ὀρθόδοξος ἐπίσκοπος νὰ μὴ ἀναμιγνύεται μηδόλως εἰς τὰς διαφοράς αὐτῶν.

Κατὰ ταύτην δὲ τῆς Ἀλεξανδρίνας τὴν διατύπωσιν, ἀποθανόντος τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου τῶν ὀρθοδόξων Γερμανοῦ, οὐδεὶς μετ' αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπος τῶν ὀρθοδόξων προεχειρίσθη, ἀλλ' ὁ Λατίνος ἐπίσκοπος τῆς Λευκωσίας ἐξήσκει τὰ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ἀξιώματος δικαιώματα· τοῦθ' ὅπερ ἐφεξῆς ἐτηρήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1570, ὅτε, τῶν Τούρκων ἐξωστάντων τοὺς Βενετοὺς καὶ κυριευσάντων τὴν Κύπρον, οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι πολυάριθμοι ὄντες ἐν τῇ νήσῳ ἀνέδειξαν αὖθις ἴδιον αὐτοῖς ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις ὡς τὸ πάλαι αὐτοκέφαλος καὶ ὅλως αὐτεξούσιος ἦν, οὐδενὶ Πατριάρχῃ οὔτε τῷ Κωνσταντινουπόλεως οὔτε τῷ Ἀντιοχείας ὑποκείμενος.

Ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον πεντηκονταετηρίδα ἀμυνομένη κατὰ τῆς παπικῆς τυραννίδος ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἠναγκάσθη τέλος μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀλεξανδρινῆς διατάξεως νὰ κύψῃ ἐντελῶς τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν βαρὺν τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας ζυγόν. Ἐκτοτε διέκοψεν ἐξ ἀνάγκης πᾶσαν ἐξωτερικὴν συγκοινωνίαν καὶ σχέσιν πρὸς τὰς λοιπὰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας, καὶ οὐδ' ἐπιστολὰς ἠδύνατο νὰ ἀνταλλάξῃ οὐδὲ τὴν συνδρομὴν αὐτῶν νὰ ἐπικαλεσθῇ φανερῶς. Τὸ μόνον δὲ ὅπερ διετήρει κοινὸν μετὰ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἦν ἡ ἀκριβὴς τήρησις τῶν ὀρθοδόξων τῆς πίστεως δογμάτων, ἅτινα μεθ' ὅλην αὐτῆς τὴν εἰς ἑτερόδοξον ἐκκλησίαν βεβιασμένην ὑποταγὴν διετήρησεν ἀκέραια καὶ ἀλώβητα καθ' ὅλην τὴν περίοδον ἐκείνην τῆς ἀπορράδος γραικοκρατίας, καὶ οὐδὲ τοῦ πάπα ποτὲ ἐμνημόνευσεν ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς ὡς ἰδίου δῆθεν αὐτῆς ἐπισκόπου κατὰ τὸ ἀπαραίτητον χρέος τῶν τοῖς μητροπολίταις καὶ πατριάρχαις ὑποτεταγμένων ἐπισκόπων· ἐζήτει δὲ μᾶλλον εὐπρόσδεκτον εὐκαιρίαν ὅπως, εἰ δυνατόν, ἀποσείσῃ τὸν βαρὺν ἐκεῖνον ζυγόν. Καὶ ἄδηλον μὲν ἦν καὶ ἀλλοτέ ποτε ἀπεπειράθη πρὸς τοῦτο, περὶ τὰς ἀρχὰς ὅμως τοῦ ΙΕ' αἰῶνος εὑροῦσα, φαίνεται, εὐνοϊκὰς ὁπωσοῦν τὰς περιστάσεις ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν τοῦ πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅπως ἀποτινάξασα τὸν ζυγὸν ἑνωθῇ μετ' αὐτοῦ. Ὅθεν ἐν ἔτει 1405 ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ματθαίου κοινῇ συνοδικῇ ψήφῳ ἐστάλη ἀπὸ μέρους τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας μετὰ συνοδικῶν γραμμάτων εἰς Κύπρον Ἰωσὴφ ὁ Βρυέννιος, μοναχὸς παιδείᾳ καὶ εὐγλωττίᾳ διαπρεπής, ἵνα ἐπισκεψάμενος αὐτοπροσώπως τοὺς ἐκεῖ ἐπισκόπους διαπραγματευθῇ, εἰ δυνατόν, τὴν ἀπὸ τοῦ παπικοῦ ζυγοῦ ἀπελευθέρωσιν τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης καὶ τὴν μετὰ τοῦ πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἕνωσιν· ὥριζε δὲ αὐτῷ ἡ σύνοδος ἐν τοῖς γράμμασιν, ἅτινα ἔδωκεν αὐτῷ ἀπερχομένῳ ἐκεῖσε, ὅτι «ἐὰν ὁμολογῶσι τὸν πάπαν τῆς Ρώμης ἅγιον, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους ἑαυτῶν ἐπισκόπους ἡγοῦνται, οὐκ ὀφείλετε τούτοις συγκοινωνῆσαι· καὶ ἐὰν συμφοραίνωσι τοῖς τῶν Λατίνων ἐπισκόποις (ἐπειδὴ τὸ συμφοραίνειν αὐτοῖς συγκοινωνεῖν ἐστι τούτοις· ὁ δὲ ἀκοινωνήτῳ κοινωνῶν καὶ αὐτὸς ἀκοινώνητός ἐστιν) οὐκ ὀφείλετε τούτοις συγκοινωνῆσαι.» Ἀπελθὼν δὲ ἐκεῖσε καὶ ἰδὼν τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς, οὐ μόνον οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν περὶ ἑνώσεως ἐλπίδα ἀπέβαλε.

Μετὰ δ' ἑπτὰ ἔτη ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς ταύτης τοῦ Βρυεννίου, Εὐθυμίου τότε πατριαρχεύοντος ἐγένετο νέα ἀπόπειρα τῶν Κυπρίων πρὸς ἕνωσιν, καὶ ἔγραψαν αὖθις οἱ τῆς Κύπρου ἐπίσκοποι πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ὑπισχνούμενοι καὶ ὁμολογοῦντες «πάντα στέργειν καὶ πράττειν ὅσα ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία φρονεῖ» καὶ ἐζήτουν τὴν συνδρομὴν αὐτῆς πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἑνώσεως· καὶ ἡ μὲν ἱερὰ σύνοδος κατ' ἀρχὰς ἐραίνετό πως συνευδοκοῦσα πρὸς ταῦτα· ἀλλ' ὁ Βρυέννιος, ὅστις ἐξ αὐτοψίας ἐγνώριζε τὰ πράγματα ἀκριβέστερον, παρουσιασθεὶς εἰς τὴν Σύνοδον ἀπήγγειλε πρὸς αὐτὴν μελέτην κατὰ τῆς μελετωμένης ἑνώσεως, ἐν ᾗ μετὰ ρητορικῆς δεινότητος ἀποδεικνύει τὸ ἀδύνατον τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς, σὺν τοῖς ἄλλοις δὲ αὐτοῦ ἐπιχειρήμασιν ἐπάγει καὶ τάδε: «Τούτων (ὅσα δηλ. ὑπισχνοῦνται τοῖς Λατίνοις οἱ Κύπριοι) ἢ κατὰ νόμιμον ἔγγραφον ἢ ἀπαραίτητον ἔθος γίγνεσθαι πάντως ὀφειλομένων ἐκεῖσε, οὔτε ἀφ' ἑαυτῶν ἐκεῖνοι ἐξειλῆσαι δύνανται τῆς ἐπαράτου ταύτης δουλείας, καὶ περ θέλοντες τοῦτο καὶ παντὶ τρόπῳ σπεύδοντες, ὡς φασίν, οὐθ' ἡμεῖς ταύτης ἐλευθερῶσαι τούτους ἰσχύομεν, ὅπου γε οὐδὲ συνοδικὸν γράμμα τολμήσει τις ἡμῶν ἐκεῖ φανερῶς ἀγαγεῖν, οὐδεὶς δὲ αὐτῶν παρεῖναι τολμήσει αὐτοπροσώπως κληθεὶς πρὸς ἡμᾶς ἢ παρρησιάσασθαι τὴν εὐσέβειαν.» (1) Μετὰ δὲ ταῦτα συμπεραίνει ὅτι τὸ

(1) Ἡ πλήρης ἐπιγραφὴ τῆς μελέτης ταύτης εἶνε ἡ ἑξῆς «Μελέτη περὶ τῆς τῶν Κυπρίων πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν μελετηθείσης ἑνώσεως. Εὕρηται δὲ ἐν τῷ περιωνύμῳ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας Ναῷ ἐν τῷ συνοδικῷ πρὸς τὴν σύνοδον». Ἐξεδόθη μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ Βρυεννίου συγγραμμάτων ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως ἐν Λειψίᾳ τῷ 1768.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

σελ.	στήλη	στιχ.	ἀντὶ	διόρθου
162	Α'. σημείωσις	33	ὑποτίθεται	ὑποτέθειται
»	» »	38	ἐπικυρεῖ	ἐπικυροῖ
»	Β'. »	25	Συνόβῳ	Συνόδου
163	» »	38	τὴν ἔννοιαν Ἰουστινιανούπολις	τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως Ἰουστινιανὴ
»	Α'.	7	συνδιασκέψεως	συνδιαλέξεως
165	»	20	τῆς ἀπὸ Χριστοῦ	τῆς Ἰ. ἀπὸ Χριστοῦ
»	»	20	ἐκτεθεῖσα	ἐκτιθεῖσα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δέξασθαι τοὺς Κυπρίους εἰς κοινωνίαν, μενόντων ἀπραπατρέπτων τῶν παρ' αὐτοῖς Λατινικῶν ἐθῶν, εἶνε τὸ αὐτὸ καὶ κοινωνῆσαι τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μετὰ τῆς Λατινικῆς, ὅπερ οἱ ἀποστολικοὶ κανόνες ἀπαγορεύουσι λέγοντες «ὁ τοῖς ἀκοινωνήτοις κοινωνῶν καὶ αὐτὸς ἀκοινώνητος.» Οὕτω λοιπὸν καὶ ἡ δευτέρα ἐκείνη περὶ ἑνώσεως ἀπόπειρα ἔμεινεν ὅλως ἀτελεσφόρητος.

Καίτοι ἀπὸ τοῦ 1489 ἔτους ἡ κυριαρχία τῆς νήσου, ὡς προεσημειώθη, περιῆλθεν εἰς τοὺς Ἐνετούς, ἐν τούτοις ὅμως τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον ἐλάμβανον εἰσέτι κατὰ διαδοχὴν κληρικοὶ ἐκ τῶν ἐν Κύπρῳ ἀποκατεστημένων Γάλλων ἢ Μαρωνιτῶν, κατὰ δὲ τὸ 1560 ὁ θρόνος οὗτος φιλοτιμίᾳ τοῦ πάπα Πίου Δ' ἐδόθη εἰς τοὺς Ἐνετοὺς ἐπὶ τῷ ὅρῳ ἵνα οἱ μὲν Ἐνετοὶ ἐκλέγωσι τέσσαρας ὑποψηφίους, ὁ δὲ πάπας ἐπικυρόνῃ ἕνα ἐξ αὐτῶν ὃν ἤθελε προτιμήσει. Ὅθεν μετὰ τὴν συνθήκην ταύτην ἐξελέγη πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος Βενετός. Ἀλλ' ἴδε ἡ τε πολιτικὴ καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ δεσποτεία τῶν Φράγκων ἐπὶ τῆς Κύπρου ἤγγιζεν εἰς τὸ τέρμα της.

Ἐν ἔτει 1570—71 ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτὰν Σελὶμ ὁ Β'. κυριεύσας τὴν Κύπρον τοὺς μὲν Λατίνους ἐδίωξεν ἐξ αὐτῆς καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν κατεχομένας ἐκκλησίας ἔν τε Λευκωσίᾳ καὶ Ἀμμοχώστῳ μετέβαλεν εἰς Ὀθωμανικὰ τεμένη ἢ εἰς ἀποθήκας καὶ ἱπποστάσια· εἰς δὲ τοὺς ὀρθοδόξους συγχωρήσας νὰ μένωσιν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἀνενόχλητοι ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ ἐξαγοράσωσιν ὅσα ἤθελον ἐκ τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν ἄλλων κτημάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον περιέλθει εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ὀθωμανῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, καὶ νὰ προτιμῶνται πάντων τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν ἐθνῶν, ὅσα ὑπῆρχον αὐτόθι εἰς λίαν ἀσήμαντον ἀριθμόν.

Οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι, καίτοι δὲν ἦσαν πολὺ εὐχαριστημένοι ὑπὸ τὴν νέαν κυβέρνησιν, δὲν ἔβλεπον ὅμως καὶ μετὰ δυσμενείας τὴν μεταβολὴν ταύτην τῶν πραγμάτων· διότι ἂν ἄλλο τι δὲν ἐκέρδησαν ἐξ αὐτῆς, ἠλευθερώθησαν ὅμως ἀπὸ τοῦ παπικοῦ ζυγοῦ, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἕως τότε ἀπεστρέφοντο αὐτοὺς οἱ ἄλλοι ὀρθόδοξοι ὡς Λατινόφρονας καὶ ἀκοινωνήτους, καὶ μάλιστα ὅτε, ὡς ἔθος, μετέβαινον πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα χάριν προσκυνήσεως τοῦ παναγίου Τάφου. Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὁ ὀρθόδοξος λαὸς τῆς Κύπρου ἔτρεφεν ἄσπονδον μῖσος κατὰ τῶν Λατίνων καὶ ἐπόθει τὴν ὥραν τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπονειδίστου ἐκείνης ὑποταγῆς.

Ἐν τῇ μέθῃ τῆς νίκης αὐτῶν οἱ κατακτηταὶ κατ' ἀρχὰς οὐδεμίαν διάκρισιν ὀρθοδόξων καὶ Λατίνων ποιήσαντες διεπέρασαν ἐν στόματι μαχαίρας πολλοὺς ἐξ ἑκατέρων τῶν φυλῶν. Ὁ Λατῖνος ἀρχιεπίσκοπος ἔτυχε τότε ἀποδημῶν ἐν Βενετίᾳ· ἐκ δὲ τῶν διαφυγόντων τὸν θάνατον ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν οἱ μὲν ἠχμαλωτίσθησαν, οἱ δὲ ἔφυγον κρυφίως, αἱ δὲ ἐπίσκοποι καὶ τὰ μοναστήρια ἠρημώθησαν. Ἐπελθούσης δὲ μετὰ ταῦτα τῆς ἡσυχίας, συνελθόντες οἱ προεστῶτες τῶν ὀρθοδόξων ἀπέστειλαν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρεσβείαν καὶ ἐζήτησαν παρὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἵνα ἀποδοθῶσιν αἱ ἐπισκοπαὶ τῆς νήσου εἰς τὸν ὀρθόδοξον Κλῆρον. Ἦσαν δὲ τότε ἐπισκοπαὶ αἱ ἓξ τέσσαρες· ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Λευκωσίας καὶ πᾶσης Κύπρου (ἐν ᾗ περιελαμβάνοντο πλανῶς καὶ αἱ ἐπαρχίαι Σολέας καὶ Κυρηνείας, ἐξηρεῖτο δὲ τὸ Καρπάσιον) καὶ αἱ ἐπισκοπαὶ Πάφου, Λεμησοῦ καὶ Ἀμμοχώστου (1).

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ Ἄραψ τις κληρικὸς ἐκ Συρίας (2) εὑρισκόμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ μαθὼν τὴν αἴτησιν τῶν Κυπρίων, δι' ἀδρᾶς δωροδοκίας κατώρθωσε νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ μεγάλου βεζύρου τὸν θρόνον τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου· βιασθεὶς δὲ καὶ ὁ Πατριάρχης ἐχειροτόνησεν αὐτὸν ἀρχιερέα· οὕτως ἐρρωμένος διασθεὶς διὰ βεζυρικῶν διαταγῶν καὶ συστάσεων πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς νήσου ἀπῆλθεν εἰς Κύπρον καὶ ἐνεθρονίσθη ἀρχιεπίσκοπος ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν κατοίκων· ἀλλὰ τυραννικὸς πρὸς τοὺς Κυπρίους φερόμενος καὶ οὐδὲ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν οὐδὲ γράμματα Ἑλληνικὰ γινώσκων, κατέστη ἐπαχθὴς καὶ μισητὸς εἰς τοὺς κατοίκους, οἵτινες ἐκλέξαντες ἄλλον κληρικὸν Κύπριον ἡγούμενον ἑνὸς μοναστηρίου ἀπέστειλαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπως ἐκβάλῃ τὸν ἐπιβάτην καὶ λάβῃ τὸν θρόνον αὐτοῦ. Τότε διέτριβεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄλλος τις μοναχὸς Κύπριος καὶ αὐτός, ὅστις ἦν φίλος τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐζήτει δὲ καὶ οὗτος νὰ καταλάβῃ τὸν θρόνον (3). Τοῦτο μαθὼν ὁ εἰρημένος ἡγούμενος χωρὶς νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Πατριάρχην ἔβραμεν εὐθὺς εἰς Ἀδριανούπολιν, ὅπου εὑρίσκετο τότε ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, καὶ κατώρθωσε νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ βεζύρου τὸν θρόνον, ἀλλ' ὁ ἕτερος κληρικὸς ὑπερίσχυσε τοσοῦτον διὰ μέσου τοῦ Πατριάρχου, ὥστε ἠνάγκασε τὸν ἡγούμενον νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ νὰ λάβῃ τὸν θρόνον τῆς Ἀμμοχώστου. Εὑρισκόμενος δὲ τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει ἠλευθερωμένος ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τοῦ Χρυσοστόμου τοῦ ἐπιλεγομένου τοῦ Κουτζοβέντη, ἔλαβε τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Λεμησοῦ, τὴν δὲ ἐπισκοπὴν τῆς Ἀμμοχώστου ἔλαβε μοναχός τις ἐκ Κρήτης, ὅστις ἔτυχε τότε ἐφημερεύων ἐν τινι ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως ἐκείνης. Καὶ αὐτὴ ἐν συντομίᾳ εἶνε ἡ νέα τάξις τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Κύπρου μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, τὴν ὁποίαν ἀνέγραψεν Ἕλλην τις Ἄγγελος Καλεπιανός, Κύπριος, τοῦ τάγματος τῶν Δομινικανῶν, ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κύπρου συμβάντων, τὴν ὁποίαν μεταφράσας Ἰταλιστὶ Στέφανος ὁ Λουσινιανὸς ἔδωκε μετὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ συγγραφείσης ἱστορίας τῆς Κύπρου.

Μόλις παρῆλθον εἴκοσι ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ Λατινικοῦ ζυγοῦ ἀπαλλαγῆς τῶν Κυπρίων καὶ παρ' ὀλίγον ἀνεφύοντο ἐν αὐτῇ νέα θρησκευτικὰ σκάνδαλα. Ἱερομόναχός τις Κύπριος Λατινόφρων ἐπίκλην Εὐστράτιος (4), περὶ τὸ 1591 ἐπανελθὼν ἐκ τῆς

(1) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ πόλις Κερυνεία, καθὼς λέγει Σφραντζῆς ὁ Λουσινιανός, ἦτο κατεστραμμένη καὶ διὰ τοῦτο ἐπίσκοπος Κερυνείας δὲν ἀναφέρεται εἰμὴ ἀπὸ τοῦ 1609 καὶ ἐφεξῆς. (Ὅρα Κ. Σάθα «Τουρκοκρατουμένη Ἑλλὰς» σελ. 192 Ἡ δὲ ἀρχαιοτάτη πόλις τοῦ Κιτίου φαίνεται, τότε ἐν παρακμῇ καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐπισκοπικὸς θρόνος εἶχε μεταθῇ εἰς τὴν νέαν πόλιν Λεμησὸν ἐξ ἧς ὕστερον μετηνέχθη πάλιν εἰς τὸ Κίτιον.

(2) Ὁ Λεκουΐνος ἀντὶ Συρίας λέγει Σερβίας, ἀλλὰ πιθανώτατα ἐσφάλη.

(3) Οὗτος ἀναμφιβόλως εἶνε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος, ὅστις ἐν 1575 διατρίβων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπέγραψεν ἔνταλμα πατριαρχικὸν περὶ τοῦ Σινᾶ μετὰ τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων Γερμανὸν ἄλλων δύο κλήρων τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ σελ. 9.

(4) Λέγεται Εὐστράτιος ἠγενήθη εἰς Καλόπανον τῆς Κύπρου καὶ ἐμαθήτευσεν ἀξιος μαθητὴς Σαβίμου τοῦ Μαργουνίου. Διέτριβεν ἐπὶ τινα εἰς Κωνσταντινούπολιν, προσκολληθεὶς ἐκεῖ τῷ μητροπολίτῃ

μους Εὐρώπης, ἔνθα, ὡς φαίνεται, ἐσπούδασε τὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν σχολαστικὴν Θεολογίαν, ἐκίνησε συζητήσεις ἐν Κύπρῳ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ περὶ ἀζύμων. Τότε τις ἱερομόναχος Παΐσιος μετὰ τῶν προεστώτων τῆς πόλεως Λεμησσοῦ ἔγραψαν πρὸς τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Μελέτιον τὸν Πηγᾶν, ζητοῦντες λύσιν τῶν διεγερθεισῶν ἀπορίων αὐτῶν ὡς πρὸς τὰ ρηθέντα ζητήματα. Ὁ Εὐστράτιος ἦν ἤδη γνώριμος τῷ πατριάρχῃ Μελετίῳ ἐξ ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας ἀντήλλαξαν πρὸς ἀλλήλους. Εἰς ἀπάντησιν λοιπὸν ἔγραψεν ὁ Πατριάρχης τὴν παρὰ πόδας ἀξιομνημόνευτον ἐπιστολήν.

» † Παΐσιῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐν Ἱερομονάχοις σὺν τοῖς τιμιωτάτοις ἄρχουσι Νεμεσίων καὶ τοῖς λοιποῖς ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς, υἱοῖς ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοῖς χάριν, ἔλεος...

» Ἀθυμοῦντας ἡμᾶς ἐπὶ ταῖς τῆς Ἐκκλησίας σχεδὸν ἁπάσης ἀφορήτοις ταλαιπωρίαις καὶ τοῖς κατ' Αἴγυπτον λιμοῖς τε καὶ λοιμοῖς, κατέλαβε χθὲς τὰ ὑμέτερα γράμματα, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἠγαπημένα οὐ μικρὰν καὶ αὐτὰ συνεισφέροντα τὴν λύπην· δηλοῦντα δηλονότι τὴν σύγχυσιν, ἣν αὐτόθι ἐνεποίησαν ὑμῖν πανδήμει τὰ καλὰ ἐκεῖνα ζητήματα, περὶ ὧν ἐπιστέλλετε ζητοῦντες παρ' ἡμῶν τὴν τούτων λύσιν καὶ τὴν ἐπακολουθήσουσαν πάντων εἰρήνην. Ἐγὼ μὲν οὖν ἐβουλόμην πρῶτον μὲν σὺν ὅλῳ ζητήσεις παρ' ὑμῖν κινεῖσθαι, ἀλλ' ἀκολουθεῖν ὑμᾶς τοῖς πατράσιν ἀδιασπάστως καὶ ἀπεριμερίμνως, τοῦτον ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ διαλάμψαντας· εἰ δὲ μή, ἀλλά γοῦν μὴ τὴν πλησθοῦν πλησμονὴν ὑμῶν ἐπὶ πολλοῦ αἰχμαλωτισθεῖσαν καὶ τὴν τῆς πατρίδος ἀνάστασίν τε (ἴσως ἀναστάτωσιν) καὶ ἀνδραποδισμὸν οὕτω φέρειν μετρίως ἐδυνήθην· διά τοι τοῦτο καὶ καθ' ἑκάστην ἀποστασίᾳ κατελυπούμην, τὴν εὐσέβειαν ἀνθυπαλλαττομένην τῆς ἀσεβείας· ἐφ' ᾧ μοι καὶ θαυμάζειν ἔπεισι τὸν τίμιον ἐν Ἱερομονάχοις κὺρ Λεόντιον τὸν Εὐστράτιον, ἀκμὴν ἐλθόντα ἀφ' ἑσπερίας καὶ τῆς σπουδῆς, μὴ συνιδεῖν τὸ τοῦ καιροῦ γε καὶ τὸ τοῦ τόπου εἰκός· ἐκεῖ γὰρ τῶν πραγμάτων ἄδειαν παρεχόντων τοῖς ἐκεῖσε διατρίβουσιν εὑρεῖν ἔξεστι καὶ ζητημάτων καὶ ἀπορίων ἀφθονίαν, τῇ δὲ ἀνατολῇ ταῖς τῆς ἀσεβείας τρικυμίαις κεκμηκυίᾳ ζητημάτων σχολαστικῶν σχολαστέον· ἄλλως γε τῆς ἀληθείας τε καὶ εὐσεβείας ἱδρυσιν λαβούσης Θεοῦ χάριτι παρ' ἡμῖν τοῖς τῶν προγόνων ἡμῶν ἱδρῶσι, τοῖς παρὰ τοῦ Πνεύματος τὰ περιττισμένοις ἔτι ζητεῖν οὐ προσήκει, τοῖς δὲ εὑρεθεῖσιν ἤδη καὶ παραδοθεῖσιν ἐμμένειν ἀραρότως μὴ σαλευομένους ὑπὸ κλύδωνος καλάμου, μηδὲ παντὶ περιφερομένους ἀνέμῳ. Ὡς ἔγωγε οὐκ ἐν μέρει τίθεμαι ἀγαθοῦ τὸν παρ' ἡμῖν ζητεῖν ἐπιχειροῦντα περί τε ἀζύμων καὶ περὶ τῆς τοῦ θείου Πνεύματος ἐκπορεύσεως· σχολῇ γε δὴ ἀπαλλάξαι μοι αἰτίας τὸν ἐκφωνοῦντα εἶναι ἀνυπαίτιον τὴν τῶν ἀζύμων χρῆσιν παρὰ Χριστιανοῖς εἰς ταυτό τε φέρειν τῇ τῶν ἡμετέρων διανοίᾳ τὸ παρὰ Λατίνοις λεγόμενον περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύ-

» σεως· ὅτι δηλονότι ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται, τοὐναντίον ὄν· πολὺ γὰρ τοῦ τῶν ὀρθοδόξων φρονήματος τὸ Λατινικὸν διίσταται φρόνημα τὸ ἀμφὶ τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.» (ἀκολουθεῖ μακρὰ ἀνάπτυξις τῶν ζητημάτων τούτων μέχρι τέλους τῆς ἐπιστολῆς.)

Ἐν Αἰγύπτῳ δευτέρᾳ ἱσταμένου ἑκατομβαιῶνος ἔτει σωτηρίῳ αφψϐ', κοσμογονίας ϛρ'.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη φαίνεται ὅτι ἐπέφερε σωτήριον ἀποτέλεσμα· διότι οὐ μόνον οὐδείς τοῦ λοιποῦ ἐγένετο λόγος περὶ τῶν ρηθέντων ζητημάτων, ἀλλὰ καὶ ὁ πατριάρχης Μελέτιος ἐξηκολούθει καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστέλλων φιλικῶς πρὸς τὸν ἱερομόναχον Λεόντιον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ἀποθανόντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου προέκυψαν, φαίνεται, διαφωνίαι καὶ σκάνδαλα περὶ διαδοχῆς τοῦ θρόνου· ἀναφερθείσης δὲ τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸν αὐτὸν πατριάρχην Μελέτιον, ἔγραψεν οὗτος πρὸς τοὺς ἐν Λευκωσίᾳ ὀρθοδόξους τὴν ἑπομένην ἐπιστολήν.

»† Λεοντίῳ τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις τῷ Εὐστρατίῳ, σὺν τοῖς εὐγενεστάτοις ἄρχουσι τοῖς ἐν Λευκωσίᾳ μετὰ πάντων τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν χάριν, ἔλεος, εἰρήνην παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

» Ἀθυμίαν ἡμῖν οὐ μικρὰν τὰ σὰ γράμματα ἐνεποίησαν, τέκνον ἠγαπημένον ἐν Κυρίῳ, οἷς ἐσήμαινες οὐκ οἶδα τίνα Κυπρίων δυστυχίαν· εἰδὼς ἂν εἶγε καὶ τῶν προτέρων οὐκ ἠστοχήσαμεν γραμμάτων· ἥκει γὰρ μόνα τὰ διὰ τοῦ ἐπισκόπου τῶν Ἀρμενίων πεμφθέντα· ζητεῖς δὲ παρ' ἡμῶν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν γράμματα συνηγοροῦντα τῷ πράγματι ὡς οἱ εὐγενεῖς τῆς Λευκωσίας σοὶ ὑπέθεντο· γινώσκετε τοίνυν, τέκνα ἀγαπητά, ὡς εὐθὺς ἂν ἔγραψα πρὸς τὸν Οἰκουμενικόν, καθὼς ἀξιοῖτε, εἴπερ τοῦ πράγματος ἀκριβῆ τὴν γνῶσιν εἶχον, ἢ παρ' ὑμῶν ἢ καὶ παρ' ἄλλων πιστῶν ἀνθρώπων καὶ συνετῶν κεκτημένος· ἓν δὲ τοῦτο οὐ παύσομαι πρὸς τὸν φιλάνθρωπον δεσπότην δεόμενος, ἀνεῖναι τῆς ὀργῆς τοὺς δυστυχεῖς καὶ τῶν μακρῶν ἤδη καὶ πολυτρόπων πειρασμῶν διαλῦσαι τὴν ἀφθονίαν· φωτίσαι τε τοὺς ὀφείλοντας ἄλλους ὁδηγεῖν (οἶμαι γὰρ τῶν νέων τούτων πειρασμῶν αὐτοὺς ὑμῖν εἶναι παραιτίους ἀκούσας τὸν ἀρχιεπίσκοπον τεθνηκέναι) καὶ φόβον καὶ μνήμην τινὰ τῶν ἐκεῖσε κριτηρίων ἐγγεννῆσαι ταῖς ἐκείνων ψυχαῖς, ὡς μὴ ἐγχειρεῖν ταῖς τοῦ βήματος βαθμίσιν ἐπιβαίνειν τοῦ βήματος ἀναξίως· κρεῖττον γάρ ἐστιν ἡσυχάζειν ἀκλεῶς ἢ τὰς λαμπρὰς ἁρπάζειν παρανόμως καθέδρας, ἀναπολόγητον προξενοῦντας ἑαυτοῖς πρὸς τῇ τῶν ἰδίων, καὶ τῇ τῶν ὑφ' ἑαυτῶν ποιμενομένων ἀτόπως ἁμαρτημάτων τῆς ἀρπασθείσης ἀξίας τὴν κόλασιν (1)· σὺ δέ μοι, τέκνον, οὕτως ἔχου τῆς ἡσυχίας, ὡς μὴ ἀμελεῖν τῆς τῶν πέλας σωτηρίας· τεκμήριον γὰρ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης τὴν τῶν οἰκείων προβάτων νομὴν ὁ σωτὴρ εἶναι δεδήλωκεν· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος εἴη πάντοτε μεθ' ὑμῶν.

»Ἐγράψαμεν σοι τῇ συνέσει Ἐνετίαζε δυσὶν ἐκεῖθεν εντυχόντες σου γράμμασιν.

Ἐν Αἰγύπτῳ Σαιφοφοριῶνος εἰκάδι ἀρχῇ'.

Ἐν ἔτει 1598 τοποτηρητὴς ἦν, καθὼς λέγει ὁ Ἐ. Μαθαΐ ἐπι-

Μαθαίῳ. Ὑπεσκέθη χάριν διδασκαλίας τὴν Κέρκυραν καὶ Ζάκυνθον, ὅθεν ἔγραψεν ἐπιστολὴν πρὸς Μαργούνιον. Περιδιάκονος ἦδη ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἐδίδαξεν ἐπ' ὀλίγον τὰ Ἑλληνικά. Ἀπεβίωσεν ἡγούμενος τῆς ἐν Λευκωσίᾳ μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἑβδομήκοντα τριάκοντα πέντε ἐτῶν» (Κ. Σάθα Νεοελληνικὴ φιλολογία σελ. 182).

(6) Τὸ χωρίον τοῦτο εἶνε περιτεταμένον.

τηρητὴς ὢν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ὁ ῥηθεὶς πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μελέτιος ἔλαβεν ἐκ Κύπρου κατηγορητήρια γράμματα κατὰ τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου Ἀθανασίου, ἀγνοοῦμεν τίνα κατηγορίαν προσάπτοντα εἰς αὐτόν· συνεπείᾳ δὲ τῶν γραμμάτων ἐκείνων ἔγραψεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ πατριάρχης τὴν ἑπομένην πρὸς τοὺς Κυπρίους ἐπιστολήν.

» ✝ Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν πνευματικοῖς κὺρ Λεοντίῳ τῷ Εὐστρατίῳ, πᾶσι θ' ὁμοίως τοῖς ὀρθοδόξοις, τοῖς τε τοῦ » ἱεροῦ καταλόγου καὶ τῆς λαϊκῆς εὐκοσμίας χάριν, ἔλεος.. Ἐγνώ» ρισαν ἡμῖν τὰ καθ' ὑμᾶς τῶν ὑμετέρων γραμμάτων οἱ πολλοὶ » καὶ μακροὶ καὶ λαμπροὶ λόγοι· δεῖται δὲ τὸ πρᾶγμα πολλῆς » σκέψεως, τῆς πονηρίας τῶν ἀνθρώπων ἀντιπολεμούσης ταῖς » τῶν κρινόντων προνοίαις καὶ διολισθαινούσης ποικιλότροπα· σὺν » Θεῷ δὲ ἁλίσκεται καὶ οὐκ ἐκφεύξεται εἰς τέλος· ἡμεῖς οὖν » καὶ πάλιν πρὸς τὸ τῆς ἐκκλησίας κριτήριον τὴν ὑπόθεσιν ἔλ» κομεν, καὶ περὶ τῶν ἡμετέρων ἀναβραμόντων εἰς τὰς ἀκοὰς » τὰς βασιλικάς, τῇ τοῦ κὺρ Ἀθανασίου ἢ ἀνοσιουργίαις ἢ ἀπει» θείᾳ παροξυνθέντες· γράφομεν τοίνυν μετὰ μακροθυμίας, ἵνα » πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἔλθωσι καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ οἱ κα» τηγοροῦντες· εἰ δὲ τοῖς κατηγόροις τοὺς μάρτυρας ὧδε φέρειν » δυσχερές, ποιήσατε ὑμεῖς ἀκριβῶς τὴν ἐξέτασιν, καὶ πρὸς τὴν » μεγάλην ἀσφαλῶς πέμψατε ἐκκλησίαν, ὅπου καὶ αὐτὸν δεῖ » παρεῖναι, ἵνα τὸ πᾶν νομίμως καὶ δικαίως περαιωθῇ. Θαυ» μάζω δέ σου τὴν σύνεσιν μὴ συνειδότος τὴν οἰκονομίαν ἡμῶν » τὴν ἀμφὶ τοὺς ἐπισκόπους· οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτὸς ὁ Θεὸς τὰ Χα» ναὰν ἔθνη, ἀντεισάξαι μέλλων τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, ἀθρόως » κατέλυσεν, ἀλλὰ καὶ κριτῶν ἠνέσχετο βεβήλων, εἴ σοι διὰ μνή» μης τὰ Σουσάννης τῆς σώφρονος μέχρις οὗ ὁ νέος Δανιήλ, τῆς » δικαιοσύνης ἀρωγός, καὶ τὴν Σουσάνναν ἐρρύσατο καὶ τοὺς » ἀδίκους κατεδίκασε δικαίως. Ἀλλὰ καὶ περὶ ἐπισκόπου τοῦ » τὰ ἀρχιεπισκόπου πράξαντος, πρὸ πολλῶν ἐτῶν μεμνήμεθά » σοι ἐξ Αἰγύπτου τὰς ἀποκρίσεις πεποιημένας· καὶ περὶ τούτου » πάλιν γράφειν οὐ δυνάμεθα. Κύριος ὁ Θεὸς οἶδε καὶ πάντες » οἱ τὴν ἡμετέραν οἰκοῦντες ἢ παροικοῦντες οἰκουμένην οἷους » πόνους, οἷους κινδύνους διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν » αὐτοῦ νύμφην τὴν ἐκκλησίαν τῶν ὀρθοδόξων ὑριστάμεθα. Καὶ δὴ » καὶ τὰ πανταχόθεν ὡς ἡμᾶς γράμματα μόλις ἀναγινώσκειν » συγχωρούμεθα. Ὑμεῖς οὖν τῶν ἡμετέρων γραμμάτων ὡς προ» φάσεως εἰλημμένοι, πᾶσαν ἐνδείξασθε σπουδὴν ὥστε τὸ καθ' ὑ» μᾶς, τὰ τῆς ὑμετέρας πατρίδος ἀποκαταστάσεως τύχωσιν ἐπαι» νετῆς καὶ σωτηρίου· ποιήσατε ὑμεῖς ἐν τοῖς ὑμετέροις, ὅπερ » ἡμεῖς ἐν τοῖς τῶν πάντων ποιούμεθα. Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν. ζ. Φεβρουαρίου Ζρϛ'. (1598)».

Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ἱστορεῖ ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος ὅτι ὁ Ἀλεξανδρείας Μελέτιος ἔγραψε καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Ἀθανάσιον νουθετῶν αὐτὸν καὶ ἐπιτιμῶν ὅτι διέρρηξε καὶ ἔκαυσε τὰ παλαιὰ ἀντιμήνσια ἵνα πωλήσῃ αὐτὸς καινὰ αὐτῷ ποιηθέντα, ὅτι διέταμε πελέκει τὸν θρόνον τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Γερμανοῦ καὶ ἔλαβεν ἄρτον λειβάνας ἓ ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ τελευταῖον ὅτι ἀθεμιτογάμους ἐποίησε· καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἤκουσε τῆς νουθετήσεως τοῦ Μελετίου καθεῖλεν αὐτὸν ὁ Μελέτιος, μεθ' ὃν καθεῖλεν αὐτὸν συνοδικῶς καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ματθαίος καὶ τὴν καθαίρεσιν ἀνήγγειλε διὰ γραμμάτων τοῖς ἐν Κύπρῳ ἐπισκόποις καὶ κληρικοῖς (1).

Ἐν τούτοις τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἐν Κύπρῳ εὑρίσκοντο εἰς μεγάλην ἀνωμαλίαν, εἰς τρόπον ὥστε ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς αὐτὰ οὐ μόνον οἱ πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Ἱεροσολύμων, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἑξῆς ἐπισυναπτομένων πολυτίμων ἱστορικῶν ἐπιστολῶν τοῦ μέγα μέρος λαβόντος εἰς αὐτὰ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μελετίου (2). Ἰδοὺ αὗται. «Χριστοφόρῳ τῷ » λογιωτάτῳ μεγάλῳ λογοθέτῃ Ἀμμοχώστου τῆς Κυπρίων ἐπαρ» χίας σὺν τοῖς λοιποῖς ὀρθοδόξοις καὶ εὐλαβέσι Χριστιανοῖς τοῖς » φοβουμένοις τὸν Κύριον χάριν ἔλεος καὶ εἰρήνην... Λυπηρὰ » ἄγαν τῶν ὑμετέρων κατετραγῴδησας συμφορῶν, περὶ ὧν ἡμεῖς » κεκοπιάκαμεν περισσά, τὸ μὲν ἵνα μελλούσας ἀνακόψωμεν » τὸ δὲ ὥστε συστείλωμεν παρούσας καὶ ἀπαλλάξωμεν τοῦτο » τὴν ταλαίπωρον ἐπαρχίαν πέρα δεινῶν χειμαζομένην· ἀλλ' » καλῶς Ἀντιοχείας ἀνοήτως πρὸς τὰ καλῶς ὑφ' ἡμῶν ὑποτε» μενα κωφεύων, ἔτι καὶ προφασίζεται ὅτι δῆθεν ἐκ Κωνστα» τινουπόλεως ὑμῖν ἐδόθη κριτὴς αἱρετός· καὶ δὴ καὶ κατε» ὡς διορθωσάμενος ἦν αὐτὸς εὖ οἶδα παρ' αὐτοῦ σχεδὸν μετὰ » τοῦτο διαστραφεῖσαν ὑπόθεσιν· ζητεῖ δὲ προσέτι καὶ τὴν συ» ρ' ἡμῶν συμμαχίαν εἰς τὰ ἀδίκως παρ' αὐτοῦ μεμηχανημένα· » κλαίω τὴν τῶν καιρῶν ἀνωμαλίαν, εἰς ἀρχιερεῖς ἐμπαίζουσα » μικρόν τι γευσαμένους τῶν ἀρχιερατικῶν· μόνος δ' ὁ ἐν » καὶ τῆς ὑμετέρας ἐνορίας ὑπερόριος, οὐ δύναμαι ταῖς ὑμετέραις » συμφοραῖς (καίπερ γλιχόμενος) θεραπείαν τινὰ περιθέσθαι· μόνα » τὰ καθ' ὑμᾶς παρατιθέμεθα τῷ δυναμένῳ καὶ τοῖς ἀποστόλοις » νοις βοηθῆσαι· δράμετε πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἵνα » καὶ (τόγε νῦν ἔχον) ποιμένεσθαι· ἡ δὲ χάρις τοῦ Κυρίου μεθ' » θ' ὑμῶν. Ἐν Αἰγύπτῳ ὁ ἱσταμένου Μεταγειτνιῶνος Ζρϛ'. (1598)».

Ἰωακεὶμ τῷ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας·

«Παναγιώτατε Ἀντιοχείας ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλ» λειτουργέ, εἰρήνη σοι καὶ ἔλεος παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἐδε» ψέμεθα ἄλλα δύο γράμματα πολλὰ ἀνάξια καὶ τοῦτα παντελοῦς » κῆς συνέσεως· γράφεις πάλιν διὰ τὴν ὑπόθεσιν καὶ τοῦ παρελη» Λαυρεντίου καὶ τοῦ καταχρῆσθέντος Ἀθανασίου· καὶ εἰς μάτην » ἕνα γράμμα λέγεις πῶς σὲ ἔκαμεν ἐπίτροπον ὁ Κωνσταντι» νουπόλεως νὰ κρίνῃς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Κύπρου, καὶ εἰς τοῦτο » δὲν συμφωνεῖς μὲ τὸν ἅγιον τὸν Ἱεροσολύμων ὁποῦ γράφει » καὶ γράφει καλά, ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς Κύπρου νὰ κριθῇ εἰς τὴν » πάλιν ἀπὸ δώδεκα ἀρχιερεῖς· εἰς δὲ τὸ ἕτερον γράμμα ποὺ » γράφεις πῶς ἡ χειροτονία τῆς Κύπρου εἶναι ἐσένα κατὰ τὸν » κανόνα τὸν μϛ'. τῆς πρώτης Συνόδου τῶν τιη'. Θεοφόρων πα» ρων· καὶ εἰς τοῦτο πρῶτον μὲν τίς ἡ ἀνάγκη νὰ γράφῃς σὺ » εἶσαι ἐπίτροπος ἂν κρατιέσαι γνήσιος; καὶ πῶς δὲν εἶναι πα» νομος ὁ Ἀθανάσιος ὁποῦ ἐχειροτονήθη ὄχι ἀπὸ ἐδέκα » ἀπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως; δεύτερον θαυμάζω πῶς ἐ

(1) Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων βλ. μ
(2) Τὰς ἐπιστολὰς ταύτας ὡς καὶ τὰς προηγουμένας
χειρογράφου κώδικος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις βιβλιοθήκης τοῦ Παναγίου

» μησες νὰ ἀναφέρῃς κανόνα τῆς πρώτης συνόδου μβ'. καὶ δὲν
» γνωρίζεις πῶς ἡ ἐκκλησία τῶν ὀρθοδόξων δὲν ἔχει παρὰ εἴ-
» κοσι κανόνας τῆς πρώτης συνόδου καὶ διὰ τοῦτο ὁρίζουσα
» ἡ ἁγία τρίτη Σύνοδος ἡ οἰκουμενικὴ νὰ μὴν ἔχῃ ὁ Ἀντιο-
» χείας νὰ κάμῃ εἰς τὰς χειροτονίας τῆς Κύπρου, μαρτυρεῖ καὶ
» λέγει πῶς οὐδὲ μακρὰ συνήθεια, οὐδὲ νόμος ἐκκλησιαστικὸς
» ἔχει ὅτι ὁ Ἀντιοχείας νὰ ἐπιχειρίζεται εἰς τὰς χειροτονίας τῆς
» Κύπρου· βλέπεις πῶς ἡ ἐκκλησία τῶν ὀρθοδόξων δὲν ἔχει
» παρὰ τοὺς εἴκοσι κανόνας, οἱ δὲ ἄλλοι θέλουσιν εἶσθαι ἀπό-
» κρυφοι διὰ τοῦτο ἡ ἐκκλησία δὲν τοὺς ἔχει· καὶ ἐσὺ κά-
» θεσαι καὶ ἀκούεις ἐκεινῶν ὁποῦ δὲν γνωρίζουσι μηδὲ ἀγαποῦσί
» σε κατὰ Θεόν, καὶ εὐγένεις ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἄνθρω-
» πος γέροντας καὶ Πατριάρχης· ἀλλὰ δὲν ξεύρω πῶς ἀναφέρεις
» καὶ τοὺς ἐν Σαρδικῇ κανόνας, τῶν ὁποίων ὁ πρῶτος καὶ ὁ
» δεύτερος σὲ ἐγγίζουσιν ἐσένα ὁποῦ ἀφῆκες τὴν μητρόπολιν
» καὶ ἔγινες Πατριάρχης· ὅτι μηδὲ εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς ὁρί-
» ζουσι νὰ ἀξιωθῇς κἂν λαϊκῆς κοινωνίας, καὶ δὲν σὲ σώνουσιν,
» εὐλογημένε αἱ ὑπόθεσαίς σου, ἀμὴ ἐμπλέκεσαι καὶ εἰς ξέναις
» καὶ ἀναποδαις διὰ νὰ σὲ κολάσῃ ἡ θεία Γραφὴ καὶ ὡς ἄλλο-
» τριεπίσκοπον. Τέλος τί μου γράφεις ἐμένα περὶ τῆς Κύπρου;
» ἐγὼ μηδὲ ἐπιτροπικῶς μηδὲ γνησίως ζητῶ τίποτες· καλὰ καὶ
» νὰ ἔχῃ ὁ θρόνος τοῦτος τὸ κριτάτον τῆς οἰκουμένης· ἀλλὰ
» ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Κύπρου, ὁ ὁποῖος ἂν μας ἤθελεν ἀκοῦσει
» ἀπ' ἀρχῆς, δὲν ἤθελεν εἶστε τόσῶν κακὸν καὶ θάνατος καὶ ζη-
» μίαι καὶ ἐκεῖ». (Ἔπονται ὁριμεῖαι ἐπιπλήξεις διὰ παράνομον
» χειροτονίαν Λαυρεντίου τινὸς εἰς ἐπίσκοπον Σιναίου ὑπὸ τοῦ
Ἀντιοχείας τούτου). «Ἐν Αἰγύπτῳ Σεπτεμβρίου ἑ. ΖΡΗ'. (1600)».

Τῷ αὐτῷ (ἀπόσπασμα)

» Περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τῆς Κύπρου, ἐκείνη ἡ ἐπαρχία ξένη
» ἐστὶ τῆς ἡμῶν διοικήσεως· οὔτε γὰρ τῷ Ἀλεξανδρείας θρόνῳ
» οὔτε τῷ Ἀντιοχείας ὑπόκειται· εἰδέ πως τὰ Κυπρίων σκέψασθαι
» ἡμᾶς συμβαίνῃ, κρινοῦμεν κατὰ Θεὸν ὡς γνωρίζομεν· καὶ με-
» τὰ ταῦτα δὲ μεριμνήσομεν πῶς ἂν βοηθήσαιμεν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ
» κινδυνευούσῃ· δεινὸν μὲν γὰρ τῷόντι ἐστὶ τηλικαύτην ἐπαρχίαν
» χωμαίνεσθαι τῇ τῶν κακῶν ποιμένων κακοτροπίᾳ, καὶ παρακαλεῖ-
» μεν τὸν Κύριον ἵνα βοηθήσῃ ἐν τάχει· ὁ δὲ Κύριος μεθ' ὑμῶν» (1).

Ἐν Αἰγύπτῳ ἀχά. κβ'. Ἰουλίου. (ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΑΣΧΗΜΙΑΣ.

Ἡ λεγομένη Ἀσχημία συνίσταται εἰς ἐλλειπτικήν τινα διά-
πλασιν, καταστρέφουσαν τήν τε συμμετρίαν τοῦ σώματος καὶ τὴν
εὐσχημοσύνην τῶν τοῦ προσώπου χαρακτήρων καὶ καθιστῶσαν αὐτὰ

(1) Ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ἄλλας πηγάς, ἐξ ὧν νὰ διαφωτισθῶμεν ἀκριβέστερον καὶ ἀκριβέστερον περὶ τῶν ὅσα διαλαμβάνουσιν αἱ παραπάνω ἐπιστολαί, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθημεν νὰ παραβλέψωμεν αὐτὰς κατὰ μέρος, ἵνα καὶ τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἡμετέρας πραγματείας ὁπωσοῦν συμπληρώσωμεν καὶ εἰς τὸν βουλόμενον νὰ πραγματευθῇ μεθ' ἡμᾶς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἱστορίας ἀκριβέστερον καὶ λεπτομερέστερον παράσχωμεν ὑλικόν, μὴν ἀλλὰ τιμαλφῆ βάθρα. (2) μέχρι τοῦδε μένει ἀνέκδοτον μετὰ τῶν ἄλλων τοῦ κλινοῦ Μελετίου ἐπιστολῶν.

ἀντικείμενα ἀηδίας καὶ ἀποστροφῆς τοῦ θεατοῦ. Τοῦτο μὲν ἀληθές, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, εἰδικήν τινα ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ νοὸς ἐξασκοῦσα, παράγει κατὰ συνέπειαν ἴδιον καὶ διακεκριμένον χαρακτῆρα τοῦ ἀτόμου.

Ὅτε ὁ δύσμορφος καὶ δυσειδὴς συγκρίνει ἑαυτὸν πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνευρίσκει ἑαυτὸν κατώτερον αὐτῶν κατὰ τὰς προσωπικὰς χάριτας, κατὰ πρῶτον κυριεύεται ἀπὸ ἀπαραίτητόν τινα δυσφορίαν, διότι αὐτὴ οὕτως εἰπεῖν ἡ χεὶρ τῆς φύσεως διέπλασεν αὐτὸν τοσοῦτῳ ἐνδεχθῆ. Ἀλλ' ὅτε πάλιν, πέριξ αὐτοῦ θεωρῶν, ἀνακαλύπτει, ὅτι αἱ μεγάλαι, αἱ χαρίεσσαι ἰδιότητες τοῦ νοὸς εἰσὶν ἐξίσου εὐάρεστοι καὶ θαυμασταί, ἂν οὐχὶ πλειότερον, ὅσον ἡ ὡραιοτέρα μορφὴ καὶ τὸ προσηνὲς ἦθος, τότε προσπαθεῖ ὁ τοιοῦτος ὅπως κανονίσῃ τὰς διαθέσεις του καὶ ἀποκτήσῃ ὑπεροχὴν νοός, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ταῦτα θέλουν βεβαίως ἐπιφέρει τὴν τελεσφόρον θεραπείαν τῶν σωματικῶν του ἐλλείψεων. Οὕτω λοιπὸν καλλιεργεῖ ἐπιμόνως καὶ ἐνδελεχῶς τὰς ἠθικὰς χάριτας καὶ τὰς διανοητικὰς αὐτοῦ ἰδιότητας, μέχρις οὗ καταστῶσιν αὗται ὁλοσχερὲς ἀντίρροπον τῶν τοῦ σώματος ἐλαττωμάτων· δόξης δὲ καὶ τιμῶν ἀντιποιούμενος, οὐδὲν ἕτερον προτίθεται ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων εἰμὴ τὴν ἐπίτευξιν φόρου ὑποταγῆς καὶ σεβασμοῦ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Παράδοξον μὲν δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἀλλ οὐχὶ καὶ λίαν ἀμφισβήτητον, ὅτι οὐκ ὀλίγοι τῶν εὐγενεστέρων καὶ σοφωτέρων ἀνδρῶν ὀφείλουσι τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν περιωπὴν εἰς τὸ εἰδεχθὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτῶν σχηματισμοῦ. Οὐχ ἧττον δὲ βέβαιον ὅτι πλεῖστοι μεγαλοφυεῖς, εἴτε ὡς ἐνάρετοι εἴτε ὡς κακοὶ ἐν τῷ βίῳ βαπρέψαντες, χρεωστοῦσι τὴν τε ὕπαρξιν τῆς φήμης καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καλῶν ἢ κακῶν αὐτῶν πράξεων εἰς προσωπικὰς ἐλλείψεις καὶ σωματικὰς ἀδυναμίας. Οἱ καθαιρέται τῶν μοναρχιῶν, οἱ ἱδρυταὶ τῶν ἀναρχιῶν, οἱ τῶν μεταρρυθμίσεων διδάκτορες ἔν τε τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ, οἱ περίφημοι ἐκεῖνοι ἄνδρες οἱ σύδεμιᾶς τὸν βίον ἐν σεμνοπρεπεῖ ἡρεμίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ διανύσαντες ἀλλ' ἐν αὐτῷ διηνεκῶς ὑπὸ φιλοταράχων αἰσθημάτων καὶ βιαίων συγκινήσεων ἐμπνεόμενοι, διήγειραν παρὰ τοῖς λαοῖς βαθύτατον ἐνδιαφέρον εἰς τὰς πράξεις των καὶ ἁπάντων τὰ βλέμματα προσείλκυσαν εἰς τὰ διαβήματα αὐτῶν· τοιοῦτοι, λέγω, εἶσι ὁ Κρομβέλλος, ὁ Λούθηρος, ὁ Βόλλιμπροκ, ὁ Μιραβὼ καὶ εἴτινες ἄλλοι, ἀξιοσημείωτοι ἐγένοντο διὰ τὸ ποταπὸν καὶ μάλιστα τὸ δυσειδὲς τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως αὐτῶν. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ ποιηταί— οἱ ἀληθεῖς οὗτοι τῆς ὑρηλίου βασιλεῖς, ὧν τινων τὸ κράτος καὶ ἡ δύναμις μεταβαίνουσιν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἡ δ' ἐπιδρῶσα αὐτῶν πορεία προβαίνει, προβαίνει καθ' ἑκάστην, καθόσον ὁ κόσμος βελτιοῦται ἐν σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ· καὶ οὗτοι, ὧν τινων τὰ ἔπη εἰσὶν αὐτοὶ αἱ ἐναρκώσεις τοῦ νοὸς καὶ αἱ ἀπηχήσεις τῶν μουσικῶν αὐτοῦ χορδῶν, ψάλλουσιν τὰ τῶν τεθνηκότων ἔργα, τῶν ποτὲ ἰσχυρῶν, ἵνα διδάξωσι δι' αὐτῶν τὰ μαθήματα τῆς πείρας εἰς τοὺς ἐπιζῶντας—ἡ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν καλλιτέρων ἐξ αὐτῶν ἤθελον παρελθεῖ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς καὶ παντάπασι λησμονηθῇ, τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῇ λήθῃ μετὰ τοῦ κοινοῦ ὄχλου ταφῇ, ἂν οὗτοι δὲν ἀποφωλιάσσοντο ἐπὶ τῆς δυσφορίας δυσαρέστων αἰσθημάτων, ἕνεκεν τῆς δυσμορφίας τοῦ ἤθους

καὶ τῆς σωματικῆς αὐτῶν εὐτελείας. Ἀξιοσημείωτον τῷ ὄντι ὅτι τρεῖς ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ποιητῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ ἁπάσης οὕτως εἰπεῖν τῆς Εὐρώπης, ὁ Σακισπῆρος, ὁ Βύρων καὶ ὁ Σκώττ, ὑπῆρξαν ἄνθρωποι ἀνάπηροι, χωλοὶ κατὰ τὸν πόδα τὸν ἀριστερόν. Αὐτὸς ὁ Βύρων, ὁ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ παθήματα αὐτῆς ἐκθειάσας, ὅσον οὐδεὶς ἕτερος ποιητὴς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι, καθὸ ἀξιόπιστος μάρτυς τῶν λεγομένων, ἀποφθεγματικῶς ὁμολογεῖ ὅτι τὸ μέγιστον ἐλατήριον, τὸ ἰσχυρότερον κέντρον πρὸς τὴν διέγερσιν καὶ τὴν ἄσκησιν τοῦ πνεύματος, εἶνε «δυσφορία νοὸς ἐν σώματι δυσφοροῦντι».

"An uneasy mindin an uneasy body„.

Καὶ οὕτω βεβαίως ἔχει τὸ πρᾶγμα: ὁ Μίλτων ἦν τυφλός, ὁ Πὼπ ἦν κυρτός, ἐνῷ οἱ ποιηταὶ Gray καὶ Mason, οἵτινες ὑπῆρξαν εὐειδεῖς καὶ εἶχον ἀναμφιβόλως ἔξοχον πνεῦμα, οὐδόλως ἐξήσκησαν τὰς δεινάμεις αὐτῶν ὡς ὤφειλον νὰ πράξωσι. Συνέγραψαν ὀλίγα, καὶ ἡ δόξα αὐτῶν φαίνεται ἀνεπιζήτητος αὐτοῖς προσελθοῦσα. Ἀλλ' οἱ προρρηθέντες συναδελφοι αὐτῶν ἐμόχθησαν δι' ὅλου τοῦ βίου ὑπὲρ τῶν μεγαλείων, τὴν λαμπροτάτην φήμην σκοπὸν προτιθέμενοι.

Πολλάκις πάλιν τινὲς βδελυκτοὶ θεωροῦμενοι τῆς δυσμορφίας ἕνεκεν τοῦ προσώπου ἢ τῆς τῶν μελῶν τοῦ σώματος παραμορφώσεως, ἀλλ' οὐδόλως ἀφ' ἑτέρου οὐδεμίαν ἐν ἑαυτοῖς φυσικήν τινα εὐφυΐαν αἰσθανόμενοι ἱκανὴν ὥστε ν' ἀντισταθμίσῃ τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν, προσπαθοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, αἰσθήματα φιλοπροσηγορίας, φιλοφροσύνης καὶ καλοκἀγαθίας διατρέφοντες καὶ ἐπιδεικνύοντες, νὰ ἐπανορθώσωσιν ὅσον οἷόν τε τὰς φυσικὰς αὐτῶν ἀτυχίας καὶ οὕτω διὰ παντὸς τιμίου τρόπου νὰ προσελκύσωσι τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὴν ἀληθῆ λοιπὸν ἀρετὴν ἐπαγγελλόμενοι καὶ σεβόμενοι, διεγείρουν αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἄλλων. Ὀλίγοι οἱ μὴ παρατηρήσαντες ὁπόσον ἐξ ὁλοκλήρου παρορᾶται καὶ λησμονεῖται καὶ ἡ μεγίστη δυσμορφία τοῦ ἤθους ἢ τοῦ σώματος μετὰ μικρὰν συνέντευξίν καὶ γνωριμίαν, καὶ μάλιστα ὅτε εὐάρεστοι καὶ προσηνεῖς ἰδιότητες τοῦ πνεύματος ἐμφαίνονται ἀντισταθμοῦσαι τὴν πρώτην κακὴν ἐντύπωσιν καὶ δυνάμεναι λίαν εὐχερῶς τοὺς εἰδεχθεῖς προσῳλιεῖς νὰ καταστήσωσι τοῦθ' ὅπερ πολλάκις συμβαίνει καὶ παρὰ τοῖς ἐραστοῖς.

Ὁ ἔρως γεννᾶται ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ὑπὸ διαφόρων βεβαίως ἡδονικῶν ἀντιλήψεων ἐκ τοῦ ἐρωμένου ἀντικειμένου ἐκπορευομένων, ὥσπερ τὰ δυσάρεστα αἰσθήματα ὑπὸ προσωπικῶν ἐλλείψεων διεγείρονται. Ἀλλ' ὅτε ἀντιθέτου εἴδους αἰσθήματα κατ' αὐτῶν ἰσχυρῶς ἀντιστρατεύονται, ἤτοι ἰδιότητες ἐνάρετοι καὶ ἀξιέραστοι τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας, τὰ δυσάρεστα τότε καταβαλλόμενα ἡττῶνται καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἀνεπαισθήτα καθίστανται καὶ παρουσιάζεται ἡμῖν ἡ καθαρὰ ἐκείνη καὶ ἀκραιφνὴς ἡδονή, ἥτις ἐστὶν ἡ τελεσφόρος αἰτία τῆς ἀγάπης, αἱ δὲ προσωπικαὶ ἐλλείψεις ἀπολέσασαι τὴν ἐπήρειαν αὐτῶν θεωροῦνται μετ' ἐκείνης τῆς ἐπιεικείας καὶ ἀρεσκείας τῆς ἀποτελούσης τὴν ἀληθῶς ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν ὑπερισχύουσαν καὶ ἐπικρατοῦσαν ἐντύπωσιν. Ἡ κοινὴ παρατήρησις ἐπαρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς θεωρίας ταύτης. Ὁ ἐρῶν τυφλώττει πρὸς τὰς ἐλλείψεις τοῦ ἐρωμένου προσώπου. Ἂν δέ ποτε καὶ διΐδῃ αὐτάς, τὰς ἀγαπᾷ ὡς οὖσας μέρος ἀπαράσπαστον αὐτοῦ καὶ νομίζει ὅτι αὐταὶ ἐμπρέπουσιν αὐτῷ, ὅπερ τοῖς ἄλλοις αἱ ἀντίθετοι αὐτῶν. Οὐδὲ κἂν ἤθελεν ἐπιθυμήσῃ ὅπως ἀφαιρέσῃ αὐτάς, καί τοι τὸ ἔργον ἤθελε φανῇ αὐτῷ λίαν εὔκολον χερί. Ἐντεῦθεν ἀριδήλως τοῖς πᾶσιν ἀναδείκνυται ἐκεῖνο, ὅπερ ἅπαντες ὀφείλουσι νὰ γινώσκωσιν· ὅτι δηλ. τὸ κάλλος δὲν εἶνε ἡ μόνη αἰτία ἢ τὸ αἴσθημα τοῦ ἔρωτος διεγείρουσα. Προτερήματα χρηστά, διαθέσεις ἱλαραί, ἀγχίνοια εὐπρεπὴς καὶ εὐάρεστος διάλεξις διεγείρουσιν αὐτὸ εἰς ἔτι μείζονα βαθμόν.

Πᾶν ὅ,τι λοιπὸν συντελεῖ εἰς τὸ νὰ συνδυάζῃ εὐάρεστα αἰσθήματα μετὰ τῆς παρουσίας ἢ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ ἀτόμου τείνει εἰς τὸ νὰ παράγῃ αὐτό, ἡ δὲ μονομερὴς ἀντίθρασις τοῦ προσώπου καὶ ἐλαττώματος οὐδόλως ἰσχύει ὅπως ὑπερνικήσῃ τὸν συνδυασμόν.

Ποσάκις τῷ ὄντι βλέπομεν ἐν τῷ βίῳ ἀξιεράστους γυναῖκας ἰσχυρὰν καὶ διαρκῆ ἀγάπην συλλαμβανούσας πρὸς ἄνδρας ἠλλοιωμένους τὴν μορφὴν καὶ ἀσυμμέτρους τὸ σῶμα. Ἐν τῷ περιφήμῳ δράματι τοῦ Σακισπήρου τῷ ἐπιγραφομένῳ Othello, the Moor of Venice„ ἤτοι «Ὀθέλλος, ὁ Μαῦρος τῆς Βενετίας» ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐπιβουλὴ τοῦ Ἰάγου, ὅστις θηλητηριάζει τὸν εὔπιστον νοῦν τοῦ Ὀθέλλου ἐμπνέων αὐτῷ ὑπονοίας ἀτόπους καὶ ψευδεῖς κατὰ τῆς πιστότητος καὶ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς τῆς ὡραίας τοῦ Δεσδεμόνης, εἰς ὅπερ λίαν καλῶς ἐπιτυγχάνει· ἡ ἀγάπη λέγω, τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἰάγου παρίσταται μεθ' ὑπερβολῆς τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα φαίνεται ὑπερβολική. Ἀλλ' ὁ ἔρως τῆς Δεσδεμόνης πρὸς τὸν Ὀθέλλον ἦτις ἐκ τῆς ἁπλῆς καὶ μόνης ἀφηγήσεως καὶ ἐξιστορήσεως ἀνδραγαθημάτων τοῦ εἰδεχθοῦς μαύρου, συλλαμβάνει πρὸς αὐτὸν ἔρωτα ἄδολον καὶ ἐμπαθῆ μεθ' ὅλας τὰς ἀντιστάσεις τῶν συγγενῶν αὐτῆς, εἶνε συνήθως φυσικὸν φαινόμενον σύμφωνον ῥάδιον....

Ἀλλ' ἐν τούτοις πιθανῶς τε καὶ εὐλόγως ἠθελέ τις ἀπαντήσῃ ὅτι ἐλαχίστην ἔχουσι χρείαν τῆς παραμυθίας ταύτης τὰ πρόσωπα ὁ λόγος δυσειδῆ ὑποκείμενα. Ἡ πεῖρα ἀποδεικνύει ἡμῖν, ὅτι ἄνθρωποι ἄσχημοι καὶ εἰδεχθεῖς ὑπάκουσι καὶ ἐπίσης τοσοῦτον εὐκόλως εἰς τὴν κενοδοξίαν, ἐπιπαθοῦσι τοσοῦτῳ ἰσχυρῶς τὴν ἀπόλαυσιν καὶ ἐπιθυμίαν θελγήτρων, τοσοῦτῳ εἰσὶν ἐρασταὶ τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ πρόθυμοι εἰς τὸ περιβάλλεσθαι πᾶν νέον τοῦ συρμοῦ ἐπικρατοῦν ὅσῳ καὶ οἱ μᾶλλον ὑπὸ τῆς φύσεως εὐνοούμενοι, οἱ ἀληθῶς ὡραῖοι καὶ καλῶς μορφωμένοι. Οὐ μὴν ἀλλὰ ἤτε ἀσχημία καὶ ἡ δυσμορφία εἰσὶν ἐνίοτε ἀντικείμενα προσποιήσεως λίαν τῶν ὄντι προσόδῳ καθόσον ἀμφότεραι αὗται αἱ ἰδιότητες εἰσὶ τοῖς πᾶσιν γνωσταὶ καὶ ὑπ' οὐδενὸς θαυμάζονται. Ὑπῆρξαν παραδείγματα καὶ ἤτε ἀσχημία καὶ ἡ δυσμορφία ἐγένοντο ἐλατήριον αἴσθους κενοδοξίας μεθ' ὅλους τοὺς χλευασμούς, εἰς οὓς ἐκτίθενται, καὶ τὴν ἀποστροφήν, ἣν προκαλοῦσιν. Ὑπεράσχημοί τινες τὴν ὄψιν ἄρεστον αὐτῶν ὄψιν συναισθανόμενοι, ἣν περ οὐδὲν ὑπακούῃ. διὰ στωϊκοῦ ἐνίοτε τρόπου καὶ ἡρωϊσμοῦ φέρ' εἰπεῖν ἀπορρίπτουσι νὰ μένωσι λίαν εὐχαριστημένοι μὲ τὴν τύχην καὶ μηδόλως φροντίζοντες ἵνα ἐπαινῶνται μᾶλλον διὰ τὴν συμπάθειας ταπεινοφροσύνην αὐτῶν, ἐπιζητοῦσι μᾶλλον ἐπαι-

Δημόσιο Κεντρικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

καὶ ἐνοχλητικῶς τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπίδειξιν καὶ ἐκδήλωσιν τῶν φυσικῶν των ἐλλείψεων. Ἡ ἀλλόκοτος αὕτη προσποίησις μετατρέπεται ἐνίοτε εἰς ἀπόλυτόν τινα ἀλαζονείαν καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς φύσεως ἐν ἐλαττώμασιν ἀποκλειστικῶς ἰδιάζουσιν εἰς αὐτοὺς καταρασθέντας. Ὁ τρωγλοδύτης νάνος ἐγκαυχᾶται εἰς τὴν σμικρότητα τοῦ ἀναστήματός του. Ὁ διαβόητος ἀνθρωπίσκος στρατηγὸς Tom Thump μετ' εὐαρεσκείας διατείνεται, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐπὶ γῆς μικρότερος αὐτοῦ. Ἀναμφιβόλως δὲ μεγάλως ἤθελε λυπηθῇ καὶ διαταραχθῇ, ἂν ἕτερός τις πυγμαιότερος φέρ' εἰπεῖν αὐτοῦ ἔμελλε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ δημοσίου καὶ διαλάμψῃ ὡς τὸ τέρας τῆς ἐποχῆς, ἢ φιλοφρόνως περιποιηθῇ ὑπὸ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας ἕνεκεν τῶν ἐλλείψεων, ἃς αὐτὸς μόνος κέκτηται.

Τὴν περὶ Ἀσχημίας πραγματείαν ταύτην περαίνοντες προσεπιφέρομεν καὶ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον.

Μαῦρός τις, σαλπιγκτὴς ἐν στρατιωτικῷ τινι συντάγματι, ὅστις ἦν ἐπὶ τοσοῦτον δυσειδής, ὥστε τὰ παιδία συνήθως ἀνέκραζον ὑπὸ φόβου ὅτε τὸν ἔβλεπον, αἱ δὲ γυναῖκες ἐλειποθύμουν, σπουδαίως ἠγανάκτησε καὶ δυσηρεστήθη μαθὼν ὅτι ἐν ἑτέρῳ συντάγματι τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ ὑπῆρχεν ἕτερός τις σαλπιγκτὴς ἔτι μᾶλλον δυσμορφότερος καὶ φοβερώτερος αὐτοῦ.

Ἄλλως τε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κενοδοξίας σπανιώτατόν ἐστι καὶ οὐδὲ τοιαύτη ἐπὶ δυσμορφίᾳ φιλαρέσκεια ἐν τῷ κόσμῳ ἐπικρατεῖ ὥστε νὰ παράγῃ τοιαύτην προσποίησιν.

Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΠΕΤΡΟΝ ΚΑΙ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΝ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Alfred de Musset).

Ὁ ἱππότης Δεζαρσῆς, ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ, παρητήθη τῆς ὑπηρεσίας τὸ 1760 ἔτος· εἰ δὲ καὶ νέος καὶ πλούσιος, καὶ διὰ τοῦτο ἔχων τοὺς τρόπους νὰ συχνάζῃ εἰς τὴν αὐλήν, τοσοῦτον ὅμως ἐβαρύνθη καὶ τὸν συνήθη βίον του καὶ τοὺς Παρισίους, ὥστε ἀνεχώρησεν εἰς ὡραίαν ἐξοχήν. Ἀλλ' ἡ μοναξία, τὴν ὁποίαν κατ' ἀρχὰς ἠγάπησεν, ἤρχισε νὰ τὸν στενοχωρῇ· εἶδεν ὅτι δὲν ἦτον εὔκολον νὰ λησμονήσῃ διὰ μιᾶς τὰς ἕξεις τῆς νεότητος. Καὶ δὲν μετενόησε μὲν ὅτι κατέλιπε τὸν κόσμον, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαρατίσῃ νὰ ζήσῃ μόνος, ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ εἰς γάμον, ἀλλὰ νὰ εὕρῃ, εἰ δυνατόν, σύζυγον ἀγαπῶσαν ὡς καὶ αὐτὸς τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸν ἀπράγμονα βίον. Δὲν ἐπεθύμει νὰ ᾖνε ὡραία ἡ σύζυγός του, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐπεθύμει οὔτε ἄσχημον· τὴν ἤθελε μᾶλλον εὐπαίδευτον καὶ νοήμονα καὶ νὰ ἔχῃ ὅσον ἐνεστὶ ὀλιγώτερον πνεῦμα· πρὸ πάντων δὲ τὴν ἤθελεν εὔθυμον καὶ ἱλαράν, διότι ἐδόξαζεν ὅτι αἱ δύο αὗται ἰδιότητες ἦσαν τὰ πρῶτα προτερήματα τῆς γυναικός.

Πλησίον τῆς ἐξοχῆς του κατῴκει ἔμπορός τις ἔχων θυγατέρα καὶ ἐπειδὴ ἦτον αὐτεξούσιος, δὲν ἐμέτρησε τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμπόρου ἀπόστασιν, ἀλλὰ τὴν ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν πατέρα της. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ αἴτησίς του ἐγένετο δεκτή.

Ποτὲ γάμος δὲν ἐτελέσθη ὑπὸ αἰσιωτέρους οἰωνούς. Καθ' ὃσον προέβαινεν ὁ καιρός, ὁ ἱππότης ἀνεκάλυπτε καὶ νέα προτερήματα τῆς γυναικός του καὶ ἀναλλοίωτον γλυκύτητα χαρακτῆρος· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ὑπερηγάπησε τὸν σύζυγόν της. Δι' αὐτὸν μόνον ἔζη, εἰς αὐτὸν μόνον ἐπεθύμει νὰ ἀρέσκῃ, καὶ διὰ τοῦτο εἰ καὶ νέα, οὐ μόνον δὲν ἐνθυμεῖτο τὰς διασκεδάσεις τῆς ἡλικίας της, ἀλλὰ καὶ ἤθελε νὰ διέλθῃ ὅλον τὸν βίον της ὅπως καὶ τότε.

Σημειωτέον ὅτι ὁ βίος οὗτος δὲν ἦτο πάντη μονήρης, διότι ἐνίοτε μετεβαινον εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἄλλοτε φίλοι ἐπεσκέπτοντο αὐτούς. Ὁ ἱππότης εὐχαριστεῖτο νὰ βλέπῃ συνεχῶς καὶ τῆς γυναικός του τοὺς συγγενεῖς, ὥστε αὕτη ἐνόμιζεν ὅτι δὲν τοὺς ἀπεχωρίσθη ποτέ. Εὑρίσκετο εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρός, καὶ ἀπήλαυεν εὐτυχίας τὴν ὁποίαν σπανίως ἡ Θεία Πρόνοια χορηγῇ εἰς τοὺς ἀνθρώπους· διότι σπανίως αἱ νέαι εὐτυχίαι δὲν καταστρέφουσι τὰς ἀρχαιοτέρας.

Καὶ ὁ κ. Δεζαρσῆς εἶχε τὴν αὐτὴν ἀγαθότητα καὶ γλυκύτητα· τὰ πάθη ὅμως τῆς νεότητος καὶ ἡ πεῖρα τοῦ κόσμου, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποκτήσει, ἐπροξένουν αὐτῷ ἐνίοτε μελαγχολίαν. Ἡ Ἰουλία (οὕτως ὠνομάζετο ἡ κ. Δεζαρσῆ) ἐσέβετο θρησκευτικῶς τὰς ὥρας τῆς μελαγχολίας του· ἡ καρδία της ἔλεγεν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ παραπονῆται διὰ τὰ μικρὰ καὶ διαβατικὰ ταῦτα νέφη, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ συνήθειον σημαντικά, ὅταν τὰ βλέπωμεν μὲ προσοχήν, ἀποβαίνουσι δὲ εἰς καπνὸν ὅταν τ' ἀγγίνωμεν καὶ περῶσιν.

Ἡ οἰκογένεια τῆς Ἰουλίας συνέκειτο ἐξ ἀγαθῶν ἀνθρώπων, ἐμπόρων πλουτησάντων διὰ τῶν ἱδρώτων αὐτῶν, τῶν ὁποίων τὸ γῆρας ἦτον οὕτως εἰπεῖν ἀδιάκοπος ἑορτή. Ὁ ἱππότης ἠγάπα πολὺ τὴν ἀνάπαυσιν ταύτην, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν ἐκ τῆς ἐργασίας, καὶ συμμετεῖχεν εὐχαρίστως αὐτῆς. Ναὶ μὲν οἱ τρόποι καὶ τὰ ἤθη των ἦσαν ὁπωσοῦν διάφορα ἐκείνων, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε συνηθίσει, ἀλλ' ἠρέσκετο εἰς ταῦτα ὡς νέα· ἡ Ἰουλία εἶχε θεῖον ἀξιόλογον, εὔθυμον καὶ φαιδρόν, ὀνομαζόμενον Γ'ιρώ. Κατὰ πρῶτον οὗτος ὑπῆρξε τέκτων, μετὰ ταῦτα δὲ ἐγένετο βαθμηδὸν ἀρχιτέκτων, καὶ κατώρθωσε νὰ ἔχῃ εἰσόδημα οὐχὶ εὐκαταφρόνητον. Ὁ θεῖος οὗτος ἠγάπα τὴν οἰκίαν τοῦ ἱππότου, ὅστις τὸν ὑπεδέχετο πάντοτε εὐχαρίστως, ἂν καὶ ἤρχετο ἐνίοτε σκονισμένος καὶ λασπωμένος, διότι καὶ τοι ἡλικιωμένος καὶ πλούσιος, ὅμως ἐνασχολεῖτο πάντοτε νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὰς στέγας καὶ νὰ μετρᾷ μὲ τὸν πῆχυν· ἀφοῦ δὲ ἔπινε δύω ἢ τρία ποτήρια καμπανίτου, ἤρχιζε νὰ ῥητορεύῃ. «Εἶσαι εὐτυχής, ἔλεγε συνήθως εἰς τὸν ἱππότην, ἀνεψιέ μου, εἶσαι πλούσιος, νέος, ἔχεις καλὴν γυναῖκα καὶ οἰκίαν καλῶς κατεσκευασμένην, τίποτε δὲν σοὶ λείπει· σὲ λέγω καὶ πάλιν ὅτι εἶσαι εὐτυχής.»

Ἡμέραν τινὰ ἡ Ἰουλία, ἀφοῦ ὁ θεῖός της εἶπε τὰ ἀνωτέρω, κύψασα πρὸς τὸν σύζυγόν της ἠρώτησεν.

— Ἀφοῦ ἀκούεις αὐτὰ χωρὶς νὰ ἀποκριθῇς, θὰ εἶπῃ ὅτι εἶνε ἀλήθειά.

Μετὰ τινα καιρὸν εὑρισκομένη μὲ τὸν σύζυγόν της εἰς τινα νά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

φον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐφαίνετο ὅλη ἡ ἐξοχή των, ἐκάθησεν εἰς τὴν χλόην καὶ εἶπε·

— Προχθὲς δὲν ἀντεῖπες εἰς τὸν θεῖόν μου· νομίζεις λοιπὸν ὅτι ἔχει δίκαιον; εἶσαι τωόντι εὐτυχής;

— Ὅσον ἠμπορεῖ νὰ ἦνε εὐτυχὴς ἕνας ἄνθρωπος, ἀπεκρίθη ὁ ἱππότης, καὶ δὲν βλέπω τί δύναται ν' αὐξήσῃ τὴν εὐτυχίαν μου.

— Ἐγὼ λοιπόν, ἐπανέλαβεν ἡ Ἰουλία, ἔχω περισσοτέρας ἐπιθυμίας ἀπὸ σέ, διότι εἰμπορῶ νὰ σοὶ ἀναφέρω κάτι, τὸ ὁποῖον μᾶς λείπει καὶ τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην.

Ὁ ἱππότης νομίσας ὅτι ἐπρόκειτο δι' εὐτελές τι πρᾶγμα, διὰ γυναικείαν ὄρεξιν, ἐπρότεινε πολλὰς εἰκασίας μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, ἐνῷ ἡ Ἰουλία ἐξεκαρδίζετο γελῶσα. Οὕτω δὲ ἀστειευόμενοι ἐσηκώθησαν καὶ κατέβαινον τὸν λόφον. Ὁ κ. Δεζαρσῆς ἐτάχυνε τὸ βῆμα καὶ ἔνεκα τῆς κατωφερείας παρέσυρε καὶ τὴν γυναῖκά του. Αὐτὴ ὅμως σταθεῖσα ἐστηρίχθη εἰς τὸν ὦμόν τοῦ ἱππότου καὶ εἶπε·

— Πρόσεχε, φίλε μου, μὴ μὲ βιάζῃς νὰ περιπατῶ τόσον γρήγορα. Πολλὴν ὥραν ἀνεζήτεις τί ἐπεθύμουν, τὸ ἔχω ἐπάνω μου.

Διὰ τῶν λόγων τούτων ἐνόει ἡ Ἰουλία ὅτι ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ μήτηρ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης αἱ συνομιλίαι των περιεστρέφοντο εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, δὲν ὡμίλουν παρὰ διὰ τὸ τέκνον των, διὰ τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας θὰ κατέβαλλον δι' αὐτό, διὰ τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ τὸ ἀνέτρεφον καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ἀποκατάστασίν του. Ὁ ἱππότης ἀπῄτησε νὰ προσέχῃ καλῶς ἡ σύζυγός του ὅπως προφυλάξῃ τὸν θησαυρὸν καὶ ἐδιπλασίασε τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην του.

Ὅτε ἦλθεν ἡ ὥρα, νέα κόρη, τὴν ὁποίαν ὠνόμασαν Χαρίκλειαν, εἶδε τὸ φῶς. Ἡ δὲ Ἰουλία ἐναντίον τῆς κοινῆς συνηθείας καὶ παρὰ τὴν γνώμην αὐτὴν τῶν ἰατρῶν ἠθέλησε νὰ τὴν βυζάσῃ μόνη. Τόσον δὲ ἐθαύμαζε τὸ κάλλος τῆς θυγατρός της, ὥστε κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἤθελε νὰ χωρισθῇ ἀπ' αὐτήν. Καὶ τωόντι σπανίως νεογνὸν ἔχει χαρακτῆρας τόσον εὐρύθμους καὶ τόσον ὡραίους· οἱ ὀφθαλμοί του μάλιστα ἔρριπτον λάμψιν ἔκπακτον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰουλία, ἀνατραφεῖσα εἰς μοναστήριον, ἦτο πολλὰ εὐλαβής, ὅτε ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν κλίνην ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν.

Ἐν τοσούτῳ τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ μεγαλώνῃ· καθ' ὅσον δὲ ηὔξανεν, ἔβλεπον ἐκπεπληγμένοι ὅτι ἔμεινε πάντη ἀπάραχον· ἐφαίνετο ὅτι κανεὶς κρότος δὲν τὸ προσέβαλλε, καὶ ἦτον ἀναίσθητον εἰς ὅλα τὰ λόγια τὰ ὁποῖα αἱ μητέρες ἀποτείνουσιν εἰς τὰ βρέφη· ἀλλὰ καὶ ὅτε ἐνανούριζον αὐτό, ἐστέκετο μὲ ὀφθαλμοὺς ἀνοικτοὺς καὶ ἀκινήτους, παρετήρει μόνον τὴν λάμψιν τοῦ κηρίου καὶ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἤκουε τίποτε. Καί, ἐνῷ ἐκοιμᾶτο ποτέ, ὑπηρέτης τις ἀνεποδογύρισε σκεῦος· ἡ μήτηρ ἔτρεξεν ἀμέσως καὶ εἶδεν ἐκστατικὴ ὅτι ἡ κόρη της δὲν εἶχεν ἐξυπνήσει. Ὁ ἱππότης κατεταράχθη ἰδὼν τὰ βέβαια ταῦτα σημεῖα τῆς δυστυχίας τῆς θυγατρός του. Εἰς μάτην ἡ μήτηρ ἠθέλησε νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἀπάτην καὶ ἐπροσπαθήσε διὰ παντὸς τρόπου νὰ καθησυχάσῃ τὸν σύζυγόν της. Ἐλθὼν ὁ ἰατρὸς ἐπείσθη εὐκόλως ὅτι ἡ ταλαίπωρος Χαρίκλεια ἦτο καὶ κωφὴ καὶ ἄλαλος.

Β'.

Ἡ μήτηρ ἠρώτησεν εὐθὺς ἂν ὑπῆρχεν ἐλπὶς θεραπείας· ἔμαθεν ὅτι δὲν ἦταν σπάνια τοιαῦτα παραδείγματα. Ἐπὶ ἓν ἔτος εἶχέ τινας ἐλπίδας, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπέτυχον ὅλα τὰ μέσα τῆς τέχνης, ἀπηλπίσθη τέλος πάντων. Δυστυχῶς τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτε τόσαι προλήψεις κατεστράφησαν καὶ ἀντεπληρώθησαν παρ' ἄλλων, ὑπῆρχε καὶ τις ἀνηλεὴς κατὰ τῶν ταλαιπώρων ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ὀνομάζομεν κωφοὺς καὶ βωβούς. Πολλοὶ σοφοὶ καὶ φιλάνθρωποι διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς βαρβαρότητος ταύτης, καὶ πρᾶγμα παράδοξον, πρῶτος Ἱσπανός τις μοναχὸς ἐπεχείρησε τὴν δεκάτην ἕκτην ἑκατονταετηρίδα ἐπιχείρημα ἕως τότε ἀπίστευτον, ἐπεχείρησε, λέγω, νὰ διδάξῃ τοὺς βωβοὺς νὰ ὁμιλῶσι. Τὸ παράδειγμά του ἐμιμήθησαν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ὅπου πολλὰ συγγράμματα ἄξια λόγου ἐξεδόθησαν. Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν προσδοκίαν. Ναὶ μὲν ἐγίνετό τι καλὸν ἀλλὰ σχεδὸν κατὰ τύχην καὶ χωρὶς πολὺν καρπόν. Παντοῦ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Παρισίους μεταξὺ καὶ τῶν πλέον πεπολιτισμένων οἱ βωβοὶ καὶ κωφοὶ ἐθεωροῦντο ὡς ὄντα κατηραμένα. Ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο νὰ ὁμιλήσωσιν, ἐνόμιζον ὅτι οὔτε νὰ σκεφθῶσιν εἶχον ἱκανότητα. Καὶ ἂν μὲν ἦταν πλουσίων τέκνα, τὰ ἔστελλον εἰς μοναστήριον ἂν δὲ πτωχῶν, τὰ κατελίμπανον· ἀντὶ νὰ τὰ λυπῶνται, τ' ἀπεστρέφοντο.

Ὁ ἱππότης ἐκυριεύθη μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ μεγίστην λύπην μέγα μέρος τῆς ἡμέρας ἐκλείετο εἰς τὸ δωμάτιόν του ἢ περιεφέρετο εἰς τὰ δάση, καὶ ὁσάκις ἔβλεπε τὴν γυναῖκά του, ἐπροσποιεῖτο νὰ φαίνεται εὔθυμος καὶ νὰ τὴν παρηγορῇ· ἀλλὰ καὶ ἡ Ἰουλία ἦτον εἰς ἄκρον περίλυπος. Ἡ δυστυχία, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδῶ περιπίπτομεν, προκαλεῖ μὲν τὰ δάκρυα, δάκρυα ὅμως παρηγορίας καὶ ἀνωφελῆ· ἀλλ' ἡ δυστυχία, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποπίπτομεν ἀξίως, καταβάλλει τὸν νοῦν καὶ ῥίπτει εἰς ἀθυμίαν.

Καὶ λοιπὸν οἱ δύο σύζυγοι, οἱ ὁποῖοι τόσον ἀντηγαπῶντο, ἔβλεπον νὰ βλέπωσιν ἀλλήλους μὲ λύπην καὶ νὰ προσέχωσι νὰ μὴ ἀπαντῶνται εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ὡμίλουν διὰ τὴν εὐτυχίαν των. Ὁ ἱππότης ἀποχωρήσας ἐκουσίως εἰς τὴν ἐξοχήν του πρὸ ὀφθαλμῶν εἶχε τὴν εὐθυμονίαν, ἥτις τωόντι ἔλειπεν ἀπὸ τὸν οἶκον εἰς αὐτόν. Ἡ δὲ Ἰουλία, ἡ ὁποία εἶχε ὑπανδρευθῆ πρὸ ὀλίγου προηγουμένης κλίσεως, ἠγαπήθη μετὰ ταῦτα ἀληθῶς ἀφ' ὅλης καὶ ἀγάπην ἦτις ἦτον ἀμοιβαία. Ἀλλ' αἴφνης τρομερὸν ἐμπόδιον ἀνέρχη μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τὸ ἐμπόδιον τοῦτο ἦτον ἴσως ἕνα τῶν ἀντικειμένων, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ ἀντὶ ἱεροῦ θεσμοῦ.

Τὸν αἰφνίδιον καὶ σιωπηλὸν τοῦτον χωρισμόν, τρομερώτερον καὶ διαζυγίου καὶ δεινότερον θανάτου μικρὸν κατὰ μικρὸν ἔφερεν εἰς πέρας ὁ καιρός, καθίστα τοιοῦτον ἢ ἀκατάσχετος ἀγάπη τῆς μητρὸς πρὸς τὸ τέκνον της καὶ ἡ ἀποστροφὴ τοῦ πατρὸς πρὸς αὐτό, ὅστις μόλις ἔβλεπε τὴν ἀγαθότητα καὶ ὑπομονήν του τὴν ἐθεώρει ὡς κατάρατον Θεοῦ.

Καὶ πρέπει νὰ μισῶ τὴν κόρην μου; ἐσκέπτετο πολλάκις παρίπατῶν μόνος. Μήπως εἶνε σφάλμα ἐδικόν της; Δὲν ἔπρεπε νὰ ἐναντίας νὰ τὴν λυπῶμαι, νὰ προσπαθῶ νὰ μετριάσω τὴν θλῖψιν τῆς γυναικός μου, νὰ κρύπτω τί αἰσθάνομαι καὶ νὰ φέρωτῶ

διὰ τὸ τέκνον μου; Ποῖον θὰ ἦγε τὸ μέλλον του, ἐὰν ἐγώ, ὁ πατήρ του, τὸ ἐγκαταλείψω; Τί θὰ γίνῃ; ὁ Θεὸς μοὶ τὸ ἔστειλε, καὶ πρέπει νὰ τὸ δεχθῶ. Ποῖος θὰ φροντίσῃ περὶ αὐτοῦ; ποῖος θὰ τὸ ἀναθρέψῃ; ποῖος θὰ τὸ προστατεύσῃ; Εἰς τὸν κόσμον ποῖον ἄλλον ἔχει παρὰ τὴν μητέρα του καὶ ἐμέ; Δὲν θὰ εὕρῃ σύζυγον καὶ δὲν θὰ ἀποκτήσῃ ποτὲ οὔτε ἀδελφὸν οὔτε ἀδελφήν· φθάνει μία δυσυχὴς εἰς τὸν κόσμον. Δὲν θὰ εἶχα βεβαίως καρδίαν, ἂν δὲν ἀφιέρωνα τὴν ζωήν μου εἰς τὸ νὰ καταστήσω τὴν ἐδικήν της ὑπογρεπτήν.

Καὶ τοιαῦτα σκεπτόμενος ἐπανήρχετο εἰς τὰ ἴδια ἀπόφασιν ἔχων σταθερὰν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ πατρικὰ καὶ συζυγικὰ καθήκοντα· εὗρισκε τὴν γυναῖκά του ἔχουσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ τέκνον της καὶ γονυπετῶν ἔμπροσθέν των ἐλάμβανε τὰς χεῖράς της καὶ ἔλεγεν, ὅτι ἔμαθεν ὅτι ὑπάρχει περίφημός τις ἰατρὸς τὸν ὁποῖον θὰ φέρῃ· ὅτι πολλάκις εθεραπεύθησαν τοιαῦτα νοσήματα καὶ τὰ παρόμοια. Καὶ ταῦτα λέγων ἐλάμβανεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ θυγάτριον καὶ τὸ περιέφερεν εἰς τὸν θάλαμον· εὐθὺς ὅμως ἐπήρχοντο εἰς τὴν κεφαλήν του τρομεροὶ λογισμοί· ἡ ἐδέα τοῦ μέλλοντος, ἡ ὄψις τοῦ ἀτυχοῦς ὄντος, οὗτινος αἱ αἰσθήσεις ἦσαν κλεισταί, ἡ ἀποστροφή, ἡ ἀηδία, ὁ οἶκτος, ἡ καταφρόνησις τοῦ νόμου τὸν κατέβαλλον, τὸ πρόσωπόν του ὠχρία καὶ αἱ χεῖρές του ἔτρεμον· καὶ ἀποδίδων τὸ παιδίον εἰς τὴν μητέρα ἔστρεφε τὸ πρόσωπον διὰ νὰ μὴ φανῶσι τὰ δάκρυά του.

Εἰς ταύτας τὰς στιγμὰς ἡ Ἰουλία περιεπτύσσετο περιπαθῶς τὴν θυγατέρα της καὶ τὴν ἠτένιζε μὲ ἄρατον ἀγάπην. Ποτὲ δὲν παρεπονέθη· ἤρχετο εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἀπέθετε τὴν Χαρίκλειαν εἰς τὴν κοιτίδα της καὶ κατέτριβεν ὥρας ὁλοκλήρους σιωπηλὴ ὡς καὶ τὸ βρέφος εἰς τὸ νὰ τὴν βλέπῃ.

Τὸ πάθος τοῦτο ἐγένετο ἐπὶ τέλους τοσοῦτω ἰσχυρόν, ὥστε ἐβύθισε ἐσωθεν σιωπὴν ἀδιάκοπον ἐπὶ ὁλοκλήρους ἡμέρας. Εἰς μάτην ὡμίλουν πρὸς αὐτήν. Ἐφαίνετο ὅτι ἤθελε νὰ μάθῃ ἐξ οἰκείας πείρας, τί πρᾶγμα ἦτο τὸ σκότος τοῦ πνεύματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατεῖχετο τὸ θυγάτριόν της.

Ὡμίλει διὰ νευμάτων μὲ τὴν κόρην της, ἥτις μόνην αὐτὴν ἔβλεπε. Οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς οἰκίας καὶ αὐτὸς ὁ ἱππότης ἐφαίνοντο ξένοι εἰς τὸ βρέφος· ἡ μήτηρ τῆς Ἰουλίας, γυνὴ χυδαία, ὁσάκις ἤρχετο εἰς τοῦ γαμβροῦ της, ἄλλο δὲν ἔκαμε παρὰ νὰ θρηνῇ διὰ τὴν δυστυχίαν τῆς θυγατρός της. Νομίζουσα ὅτι ἐβεβαίνου εὐαισθησίαν, ἐθρηνολόγει ἀδιακόπως, καὶ ποτε μᾶλιστα εἶπεν, ὅτι ἦτο προτιμότερον νὰ μὴ ἐγεννᾶτο.

—Καὶ τί θὰ ἔκαμες, ἠρώτησεν ἡ Ἰουλία ἀγανακτήσασα, ἂν ἐγεννώμην καὶ ἐγὼ ὡς τὸ τέκνον μου;

Ὁ δὲ Θεῖος Γερώ, ὁ ἀρχιτέκτων, δὲν ἐθεώρει τόσῳ μέγα δυστύχημα τὸ νόσημα τῆς ἀνεψιᾶς του.—Ἡ σύζυγος μου, ἔλεγεν, ἦτο τόσῳ φλύαρος, ὥστε ὅλα τὰ πράγματα, ὁποιαδήποτε, μὲ φαίνονται προτιμότερα. Ἠξεύρομεν ἀπὸ τώρα ὅτι ἡ νέα αὐτὴ ποτέ της οὔτε θὰ εἴπῃ οὔτε θὰ ἀκούσῃ κακὰ λόγια, καὶ ὅτι δὲν θὰ ξεκωλύῃ τὸν κόσμον μὲ τὰ τραγούδια της. Δὲν θὰ ἦγε φιλονεικος, δὲν θὰ ἐξυπνᾷ, ἂν ὁ ἄνδρας της βήχῃ ἢ κάμνῃ προσευχὰς, ἀλλὰ θὰ ἐφρόντιζε τὰ τῆς οἰκίας της· θὰ ἦτο διακριτική· θὰ βλέπῃ καθαρά, διότι οἱ βωβοὶ ἔχουν καλὰ μάτια· θὰ κρατῇ καλὰ κατάστιχα, καὶ μὲ μόνα τὰ δάκτυλά της ἂν μετρᾷ, καὶ θὰ πληρώνῃ, ἂν ἔχῃ χρήματα, χωρὶς πολλὰ λόγια· θὰ ἠξεύρῃ οἴκοθεν τὰς ἀγαθὰς πράξεις καὶ θὰ τὰς κάμνῃ, τὸ ὁποῖον εἶνε προτιμότερον ἀπὸ τὸ νὰ τὰς λέγῃ μόνον· ἐὰν ἔχῃ καλὴν καρδίαν, θὰ τὴν δείχνῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ βάλῃ μέλι εἰς τὰ χείλη της. Ναὶ μὲν δὲν θὰ γελᾷ μὲ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἀκούσῃ εἰς τὸ γεῦμα τοὺς μεθυσμένους ῥήτορας· θὰ ἦγε εὔμορφη, θὰ ἔχῃ πνεῦμα καὶ δὲν θὰ κάμνῃ κρότον· δὲν θὰ ἦγε ὑπογρεωμένη, ὡς τυρλή, νὰ ἔχῃ σκυλίον διὰ νὰ περιδιαβάζῃ. Μὰ τὴν πίστιν μου, ἂν ἤμην νέος, θὰ τὴν ὑπαδρευόμην· καὶ σήμερον, ὅτε εἶμαι γέρων καὶ χωρὶς τέκνα, τὴν πέρνω εὐχαρίστως ὡς κόρην μου, ἐὰν σᾶς βαρύνῃ.

Ὅτε ὁ Κ. Δεζαρσῆς ἤκουε ταῦτα, ἐνεθαρρύνετο καὶ ἐπλησίαζε τὴν γυναῖκά του. Καὶ οἱ δύο ἐμειδίων διὰ τὴν ἀπότομον μὲν ἀλλ' εὐεργετικὴν ἀγαθότητα τοῦ Θείου των, ὁ ὁποῖος ὅλα τὰ ἔβλεπε μέλι καὶ γάλα· διότι ὅλοι οἱ λοιποὶ ἔβλεπον ἔντρομοι τὴν δυστυχίαν τοῦ θυγατρίου.

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΑΤΤΙΛΑΣ.

Ἄττιλας, ὁ ἀποκαλέσας αὐτὸς ἑαυτὸν *θείαν μάστιγα*, ἐγένετο βασιλεὺς τῶν Οὔννων περὶ τὸ 434 μ. Χ. καὶ, φονευθέντος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Βλέδα, κατέστη ὁ μόνος ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ τούτου. Ἐπορφαλμιζῶν δὲ τοῖς πλουσίοις λαφύροις τῶν Ρωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν, ἀπεφάσισε νὰ κατακλύσῃ αὐτὰς διὰ τῶν ἀγρίων αὐτοῦ στιφῶν καὶ προσεποιήθη ὅτι εὗρε θεῖον ξίφος. Ἡ Σκυθία καὶ ἡ Γερμανία ἔπεσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, οἱ δὲ αὐτοκράτορες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ἐγένοντο αὐτῷ φόρου ὑποτελεῖς, ἀφοῦ μεθ' ἑπτακοσίων χιλιάδων βαρβάρων ἠρήμωσε πάσας τὰς Ρωμαϊκὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀνατολῆς μέχρι τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ κατέστρεψεν ἑβδομήκοντα πόλεις.

Πρόσωπον ἔχων Καλμούκου, ὠγκώδη τὴν κεφαλήν, ἡλιοκαῆ τὴν μορφήν, σιμὴν τὴν ῥῖνα, βραχὺ καὶ τετράγωνον τὸ σῶμα καὶ θηριώδες τὸ βλέμμα, ὁ Ἄττιλας διεκρίθη ἐπὶ ὠμότητι ἐν τῷ πολέμῳ, ἐν ᾧ ἀνέπτυσσε μᾶλλον τὰς ἀρετὰς στρατηγοῦ ἢ τὴν ἀνδρίαν στρατιώτου. Ἦτον ἐπιτήδειος περὶ τὸ ἐκμεταλλεύεσθαι τὴν εὐπιστίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀγομένων στιφῶν. Τὸ θεῖον ξίφος, περὶ οὗ εἴπομεν ἀνωτέρω, εἶχε λάβει παρὰ πυμένος, εὑρόντος αὐτὸ ἐν τῇ γῇ καὶ κηρύξαντος, ὅτι ἦτο τὸ ξίφος τοῦ Ἄρεως ἢ ἁπλοῦν θεῖον δῖδον αὐτῷ τὸ δικαίωμα τοῦ ἄρχειν ἁπάσης τῆς γῆς. Ὅθεν οἱ Οὖννοι ἐλάτρευον τὸ ξίφος τοῦτο ὡς εἴδωλον καὶ ἔθυον αὐτῷ τὸ ἑκατοστὸν τῶν λαφύρων. Πάντες οἱ φοβεροὶ πελεμισταὶ τῆς Ἄρκτου ἔτρεμον πρὸ τοῦ Ἀττίλα, καὶ, πεπεισμένοι περὶ τῆς θειότητος αὐτοῦ, ἔκλιον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸ πρόσωπόν των ὑπὸ τῶν βλεμμάτων αὐτοῦ.» Οὐχ ἧττον ὅμως ὁ ἄνδρας οὗτος ἀγαπᾷ

τῶν ὑπηκόων του ἦτον ἀκμαία ἕνεκα τῆς πρὸς πάντας ἀμεροληψίας του καὶ τῆς αὐστηρᾶς τηρήσεως τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς τῶν ὁμοφύλων του. Εἰς πάντα τὸν βίον του οὐδὲ γραμμὴν παρεξετράπη τῆς βαναύσου ἁπλότητος τῶν ἐθνικῶν ἕξεων, καὶ ἐνῶ οἱ περὶ αὐτόν, οἱ ξένοι πρέσβεις ἢ οἱ βασιλεῖς οἱ συμμαχοῦντες καὶ συστρατεύοντες μετ' αὐτοῦ, ἔφερον στολὰς καὶ πανοπλίας βαρυτίμους, ἐνῶ εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας του παρετίθεντο ποικίλα φαγητὰ καὶ ποτὰ εἰς διάχρυσα σκεύη καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐνῶ οἱ ὑποδεέστεροί του διῆγον ἐν Ἀσιατικῇ πολυτελείᾳ, αὐτὸς ἔφερεν ὅπλισμον ἐξ ἁπλουστάτου σιδήρου, κατῴκει εἰς ξυλίνην εἰκίαν ἐν μέσῳ πεδιάδος θαμνώδους καὶ ἀκαλλιεργήτου, εἰς τὴν τράπεζαν του μετεχειρίζετο σκεύη ξύλινα καὶ εὐτελέστατα, ἐτρέφετο δὲ διὰ μόνου κρέατος, ἀφίνων τὸν ἄρτον εἰς τοὺς γεωργικούς. Οὐδεὶς προσέτι παρεπονήθη ποτέ, ὅτι ἰσχυρός τις τὸν κατέθλιψε· διότι ὁ Ἀττίλας εἰς πάντας τοὺς τόπους τοὺς ὑπ' αὐτὸν οὐδενὶ ἑτέρῳ ἔστεργε τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀδικεῖν ἢ καταπιέζειν, ἐπιφυλάττων τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς μόνον ἑαυτόν, ὁσάκις τοῦτο συνέτεινεν εἰς τοὺς σκοπούς του.

Ἐρημώσας τὴν Μακεδονίαν καὶ ἑβδομήκοντα πόλεις, ὡς εἴπομεν, προέβη μέχρι τῶν προαστείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τρὶς νικήσας Θεοδόσιον τὸν Β'. ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ αἰτήσῃ τὴν εἰρήνην δι' ὑποταγῆς καὶ δώρων. Εἶτα ἐπέδραμε τὴν Γαλλίαν, καὶ περὶ τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης ποιοῦνται λόγον οἱ σύγχρονοι ἱστορικοί, ὡς περὶ φοβερᾶς τινος πυρκαϊᾶς. Οἱ βάρβαροι ἔσφαζον ἀδιακρίτως γέροντας, γυναῖκας καὶ παιδία καὶ ἐμπορπόλουν τὰς πόλεις. Μετὰ ταῦτα ὁ βασιλεὺς τῶν Οὔννων διέβη τὸν Ὑόγγην καὶ ἐστρατοπέδευσεν ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Αὐρηλίας (Orléans), ὅπου κατὰ πρῶτον εὗρε πύλας κλειστὰς καὶ ἀντίστασιν ἰσχυράν. Ἀποδιωχθεὶς ἐντεῦθεν, μανιώδης ὀπισθοπορεῖ πρὸς τὸν Ῥῆνον, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀνδρείου Ἀετίου. Φθάσας δὲ εἰς τὰ ἀπέραντα *Καταλανικὰ πεδία* (plaines de châlons), ἵσταται καὶ μετά τινων ὡρῶν ἀνάπαυσιν ἑρμᾷ κατὰ τοῦ Ἀετίου καὶ συγκροτεῖ μάχην φοβερὰν, ἥτις ἀπεφάσισε τὴν τύχην τῆς Δύσεως. Πρὸ τῆς μάχης ὁ Ἀττίλας, οὗτινος ἡ θηριωδία ἐξήπτετο ἐκ τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου, διατρέχει τὰς τυκνὰς αὐτοῦ τάξεις, συγκειμένας ἐκ παντοδαπῶν βαρβάρων. Οἱ περὶ αὐτὸν βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες τῆς Ἄρκτου φαίνονται μᾶλλον δοῦλοι αὐτοῦ καὶ μόλις τολμῶσι ν' ἀτενίσωσιν αὐτὸν ἀναμένοντες ἐν σιγῇ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.— «Δύνασθε νὰ ἐλπίζητε τὸ πᾶν καὶ οὐδὲν νὰ φοβῆσθε, εἶπεν αὐτοῖς· στρατηγὸς εἰμὶ ἐγὼ καὶ προστάτης ὑμῶν ὁ Ἄρης· τὰ παρελθόντα ἀνδραγαθήματά μου ὑπόσχονται ἡμῖν τὴν νίκην· ἡ ἀνάβρια τῶν Ρωμαίων ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἥττης αὐτῶν. Καὶ τίς θὰ δυνηθῇ ν' ἀποκρουσῃ ἡμᾶς; μήπως οἱ διηρημένοι Φραγκικοὶ λαοὶ ὧν οἱ ἡμίσεις μάχονται ὑπὸ τὰς ἡμετέρας σημαίας; ἢ μήπως οἱ Βισιγόθθοι καὶ οἱ Βουργουνδιονῆται πρὸ τοσούτων ἐτῶν ἐνικήθησαν ὑφ' ἡμῶν καὶ ἵστανται ἐνταῦθα ἕνεκα κοσμήτου μᾶλλον ἢ ἀνάβριας; ἐπιτεθῆτε θαρρούντως· οὐδὲν ὑπέρτερον ἡμῶν ἐν μηχανοσμοκρατορεῖ μαρμένῃ· Ταύτης τὰς βουλὰς οὐδεὶς θνητὸς διαφεύγει· αὐτὴ φονεύει τὸν ἄνδρα ἐν τῇ φυγῇ καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει, καὶ σώζει τὸν ἄνδρα ἐν μέσῳ πάντων τῶν κινδύνων τοῦ πολέμου. Ἓν ἔτι μόνον λέγω ὑμῖν· Θεόπνευστος ἐγὼ ῥίπτω τὸ πρῶτον δόρυ, καὶ τοῖς ἀνάνδροις θὰ ἐπιβάλω ἄφυκτον θάνατον.» Οἱ λόγοι οὗτοι ἦψαν τὸ πῦρ ἀγρίου ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὰ στήθη τῶν βαρβάρων. Ὁ Ἰορνάνδης, ἱστορικὸς τῶν Γοτθων, βεβαιοῖ, ὅτι οὐδέποτε ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἐγένετο σύγκρουσις θηριωδεστέρων παθῶν, πολυαριθμοτέρων μαχητῶν, οὔτε μᾶλλον αἱματηροτέρα καὶ πεισματωδεστέρα. Οἱ πολεμισταὶ τοῦ Ἀττίλα ἐδείκνυντο μείζονες ἑαυτῶν, ἀποβλέποντες εἰς τὰ πλουσιώτατα λάφυρα μετὰ τὴν νίκην. Τὰ στρατεύματα τοῦ Ἀετίου καὶ τῶν συμμάχων του Θεοδωρίχου καὶ Μεροβαίου ἐμάχοντο μετὰ τῆς λύσσης τῆς ἀπελπισίας, ἐκ κάστου γινώσκοντος, ὅτι ἔρρειν ἢ ν' ἀποζήσῃ ἢ νὰ νικήσῃ σωζων ἐλευθερίαν, τιμὴν καὶ πατρίδα. Ἂν οἱ Οὖννοι ἐνίκων, ἡ Εὐρώπη ἐγίνετο βάρβαρος· τὴν αἰτίαν ταύτα ἀναφλέγοντα τὴν ἀπανδρίαν κατέστρεφον τὴν ἀπόθειαν, καὶ οἱ στρατιῶται ἀντὶ νὰ κτυπῶνται τακτικῶς ἐπετίθεντο κατ' ἀλλήλων ἢ συνεπλέκοντο εἰς τοῦ συστάδην. Ὅθεν ἡ πολύωρος αὕτη μάχη ἐγένετο κραταιὰ σύμμιξις. Μετὰ πολλὰ καὶ γενναῖα ἔργα πληγωθεὶς πίπτει καὶ θνήσκει ὁ Θεοδώριχος, σύμμαχος τῶν Ρωμαίων. Καθ' ἣν ἐμοιστιγμὴν οἱ Οὖννοι ἤδον τὸν ἐπινίκειον, ὁ Θορισμοῦνδος, ὑιὸς τῶν Βισιγότθων καὶ σύμμαχος τῶν Ρωμαίων, κατέβαλε

Ο ΑΤΤΙΔΑΣ.

ἀπὸ λόφου μετ' ἐφεδρείας, διασπᾷ τὰς ἐχθρικὰς φάλαγγας, ἀναζωογονεῖ τοὺς συμμάχους αὐτοῦ καὶ μεταβάλλει τὰ τῆς μάχης. Τότε ἄρχεται γενικὴ σφαγὴ τῶν Οὔννων. Ὁ Ἀττίλας βρυχᾶται ὡς λέων, ἀνακαλεῖ τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ εἰς τὰς τάξεις, ἀλλ' εἰς μάτην· οὗτοι τρέπονται εἰς φυγὴν καὶ ἀποσώζονται εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, ἔνθα χαρακοῦνται ὄπισθεν τῶν πολυαρίθμων αὐτῶν ἁμαξῶν. Κατὰ τὰς ἀκριβεστέρας εἰδήσεις τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐστρώννυτο ὑπὸ ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδων πτωμάτων. Συνέβη δὲ ἡ μάχη αὕτη τῷ 451.

Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ὁ Ἀττίλας θέλων ν' ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν ἧτταν ταύτην, ὑπερβὰς τὰς Ἄλπεις, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐξεπολιόρκησε τὴν Ἀκουϊλίαν (πόλιν τῆς ἄνω Ἰταλίας), ἐπικαλουμένην δευτέραν Ρώμην διὰ τὰ πλούτη καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς, καὶ ὑπέταξε τὰς πόλεις Βερώνην, Παταύϊον καὶ Μεδιόλανα, ὅπου ἰδών εἰκόνα παριστῶσαν τὸν αὐτοκράτορα καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ Σκύθας ἡγεμόνας προσκυνοῦντας αὐτῷ, αὐτὴν μὲν διαυσεν, ἄλλη δὲ διέταξε νὰ γραφῇ, ἐν ᾗ παρίστατο ὁ ἴδιος ἀποδεχόμενος τὰς ἐκφράσεις τοῦ σεβασμοῦ τῶν δύο αὐτοκρατόρων, αἵτινες κατέθετον πολύτιμα δῶρα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀττίλα ἀγόμενα στίφη δὲν περιωρίζοντο εἰς μόνην τὴν λαφυραγωγίαν, ἀλλ' ἠρήμουν τοὺς ἀγρούς, κατέβαλλον τὰ ὄχυρα καὶ ἔκαιον τὰς καλύβας, ἐνθαρρυνόμενα εἰς ταῦτα πάντα ὑπὸ τοῦ ἴδιου ἀρχηγοῦ, ὅστις σεμνυνόμενος ἔλεγεν, ὅτι «ὁπόθεν ἔπερα ὁ ἵππος αὐτοῦ χόρτος δὲν ἐφύετο.» Διὸ οἱ κάτοικοι τῆς Λομβαρδοβενετίας ἐπεζήτησαν ἄσυλον εἰς τὰς νήσους τοῦ Ἀδριατικοῦ, ἀφέντες ἐρήμους πολιτῶν τὰς πόλεις. Ἐκ δὲ τῶν μεταναστεύσεων τούτων ἐγεννήθη ἡ Βενετία. Ὀλεθριώτατος τῷ Ἀττίλα ἐβλήθη ὁ γενναῖος στρατηγὸς Ἀέτιος, ὅστις ἀείποτε καιροφυλακτῶν ἐπετίθετο κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ἐδεκάτιζεν αὐτούς, ὡσαύτως οὖν τὸν πόλεμον κατὰ τὸ σύστημα Φαβίου τοῦ ἐπιλεγομένου *μελλητοῦ*. Ἀλλ' ἡ ἀνανδρία τοῦ αὐτοκράτορος Οὐαλεντινιανοῦ, φεύγοντος ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν πρὸ τοῦ ἐπιδραμόντος ἐχθροῦ, ἠνάγκασε τὸν Ἀέτιον νὰ συνθηκολογήσῃ μετ' αὐτοῦ. Ὅθεν ἔπεμψε τῷ Ἀττίλα πρέσβεις, ἐν οἷς εὑρίσκετο καὶ ὁ πάπας Λέων ὁ *Μέγας* ἐπικληθείς. Οἱ πρέσβεις εὗρον τὸν θηριώδη Ἀττίλαν ἐστρατοπεδευμένον ἐπὶ τῶν ἄλλοτε γαιῶν τοῦ πατρικοῦ Βιργιλίου. Οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουσιν, ὅτι μέγαν σεβασμὸν ἐνέπνεύσαν τῷ Ἀττίλᾳ ἡ σεμνότης, ἡ εὐγλωττία τοῦ Λέοντος καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ στολῆς, καὶ ὅτι οἱ Ρωμαῖοι πρεσβευταὶ ἔτυχον εὐνοϊκῆς ὑποδοχῆς καὶ συνωμολόγησαν τὴν εἰρήνην ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ ἐκκενώσῃ μὲν ὁ Ἀττίλας τὴν Ἰταλίαν, νὰ δοθῇ δὲ αὐτῷ εἰς γάμον ἡ ἀδελφὴ τοῦ αὐτοκράτορος Ὀνωρία μετὰ πλουσίας προικός· ταὐτοχρόνως δ' ἐδήλωσεν, ὅτι, ἂν ἡ ἡγεμονὶς δὲν μετέβαινε παρ' αὐτῷ ἐντὸς τῆς ὡρισμένης προθεσμίας, θὰ ἐπανήρχετο μετὰ πολυαριθμοτέρας στρατιᾶς, ὅπως διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου καταστρέψῃ τὴν Ἰταλίαν καὶ καταδαμάσῃ τὴν Ῥώμην. Πιστὸς δὲ εἰς τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ ἐδέχθη ταχέως εἰς τὰ ἀγροτικὰ αὐτοῦ ἀνάκτορα ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δουνάβεως. Καίτοι δὲ ἀναμένων τὴν Ὀνωρίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἤλπιζε ν' ἀποκτήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν αὐτοῦ, καὶ διὰ τῶν ἡδονῶν ἐπιζήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς βίας ἐνυμφεύθη τὴν Ἰλδικώ, περικαλλῆ καὶ πλουσίαν ἀχμαλωτον. Ἀλλ' ὁ ὑμέναιος οὗτος ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ὀλέθριος. Εἰς τὰς τελετὰς τοῦ γάμου του ὁ βασιλεὺς τῶν Οὔννων ἐβαπάνησεν ὅλην ἡμέραν καὶ μέρος τῆς νυκτὸς ἐν εὐωχίαις καὶ παννυχίσι· μεμεθυκὼς δὲ ἀπεσύρθη εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ μετὰ τῆς νύμφης. Τὴν δ' ἐπισῦσαν οἱ πολεμισταὶ μὴ βλέποντες αὐτὸν ἐμφανιζόμενον καὶ ἐκπληττόμενοι εἰσδύουσιν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ εὑρίσκουσιν αὐτὸν νεκρὸν καὶ αἱματόφυρτον. Οὕτως ἡ ἀπελπισία μιᾶς γυναικὸς ἀπήλλαξε τὴν γῆν τέρατος, καθ' οὗ μάτην ἐπάλαισαν οἱ φοβερώτατοι στρατοί. Οἱ βάρβαροι διέδωκαν, ὅτι ἀπέθανεν ἐξ αἱμορραγίας σφοδρᾶς, ἀλλ' οἱ Ρωμαῖοι ἀπέδωκαν τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκδίκησιν τῆς Ἰλδικοῦς.

Ὁ στρατὸς ἐτέλεσε μετὰ βαρβορικῆς πομπῆς τὴν κηδείαν αὐτοῦ, ὕμνει ἐψάλησαν πρὸς ἀπαθανάτισιν τῶν ἀνδραγαθημάτων αὐτοῦ καὶ πολυτελῆ συμπόσια ἐγένοντο, καθ' ἃ παραδόξως ἠνοῦτο ἡ παραφορὰ τῆς μέθης καὶ τῆς λύπης. Τὰ ὅπλα τῶν μαχητῶν ἔκλαγξαν θορυβωδῶς περὶ τὸ σῶμα τοῦ ἥρωος αὐτῶν, καί, ὡς ἔθος παρ' αὐτοῖς, ἔτυπτον καὶ ἐσπάραττον ἀνηλεῶς τὸ πρόσωπον. Τὰ λείψανα αὐτοῦ ἐτέθησαν ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς φερέτρου· τὸ δὲ εὐρὺ κράτος αὐτοῦ, ὅπερ μόνον διὰ τοῦ πολέμου διετηρεῖτο, ἐξηφανίσθη μετ' αὐτοῦ. Τοιοῦτον τέλος ἔλαβε τὸ φοβητρον τοῦτο τοῦ κόσμου τῷ 483 μ. Χ. καὶ 19ῳ ἀπὸ τῆς βασιλείας του.

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΡΙΝΟΜΕΝΗ

πρὸς

ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

Ἐκ διαφόρων πηγῶν ἐρανισθεῖσα καὶ διὰ ποικίλων σημειώσεων ἐπαυξηθεῖσα, διδασκομένη ἐν τῷ φιλεκπαιδευτικῷ Συλλόγῳ «Ὅμηρος».

Ὑπὸ Γ. Φραντζῆ καθηγητοῦ

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 238).

Ἡ Μυθολογία ἢ Θεολογία τῶν ἀρχαίων ἡμῶν ἐκείνων προγόνων, οἵτινες θνητοὶ γενόμενοι ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην κατέλιπον τοῖς ἐπιγιγνομένοις καὶ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ καθ' ἑκάστην ὡς ἀθάνατοι διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, ἡ Μυθολογία, λέγω, αὕτη ἡ καὶ προγενεστέρα ἀδελφὴ τῆς ἱστορίας ἐπονομαζομένη, ὡς εὐφυῶς ὁ εὐφυὴς Λουκιανὸς τῆς Γαλλίας Βολταῖρος ἀπεκάλεσεν αὐτήν, καὶ ἥτις ἴσως ἠδύνατο ἔτι νὰ ὀνομασθῇ τὸ φῶς τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἔχει ὡς ποιητὰς ἢ ἐρευνητὰς αὐτῆς, ὡς πάντες γινώσκετε, τὸν Ὀρφέα, τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Μουσαῖον, τὸν Ἡσίοδον καὶ τὸν πατέρα τῶν τε θεῶν καὶ τῶν μεγάλων ποιητῶν, τὸν θεῖον Ὅμηρον, ἐκ τῆς ποιήσεως τοῦ ὁποίου δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐβύθισε πᾶσα σοφία καὶ τέχνη καὶ ὅτε ὁ ἀρχαῖος πολιτισμὸς

Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΕ'.)

«Πάλαι ποθ', ὅτ' ἦταν αἰῶνες χρυσοῖ».

Ὁποῖοι αἰῶνες! εἰς οἵας ἀναμνήσεις φέρουσιν ἡμᾶς. Ἆρά γε καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν ἄνθρωποι, ὡς καὶ ἡμεῖς; ἆρά γε καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἔφερον ψυχὴν καὶ σῶμα, ὡς ἡμεῖς; διὰ τί τὰ ἔργα αὐτῶν θαυμάζονται καὶ στεφανοῦνται ὑπ' ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ἡ μνήμη αὐτῶν μεταδίδεται ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεὰς ἀείποτε δεδοξασμένη καὶ ἀκμαία; διατί ἆρά γε ἐκεῖνοι κατέκτησαν ὡς βωμοὺς αὐτῶν τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων παντὸς χρόνου καὶ τόπου παντός;

Καὶ τοι δὲ πολλῶν διϊσχυριζομένων ὅτι οἱ μεγάλοι ἄνδρες γεννῶνται ὑπὸ ἡγεμόνας πατρικούς, ἡ Ἑλλὰς δὲν φαίνεται ἐκπληκτική τις καὶ μοναδικὴ ἐξαίρεσις, ἀναδείξασα τοσούτους καὶ τοιούτους ὅλη δημοκρατουμένη; ἡ ἀρχαία αὕτη Ἑλλὰς δὲν εἶνε μοναδικὸν φαινόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν;

Πῶς ἔκτοτε εἰς οὐδὲν ἔθνος καὶ τῆς γῆς οὐδαμοῦ δὲν ἀνεφάνη ἕως σήμερον νέος Φειδίας, ἄλλος Πολύκλειτος ἢ Ζεῦξις καὶ Πραξιτέλης; Πῶς τοσοῦτοι αἰῶνες δὲν ἐγέννησαν πλέον ἄλλον Σωκράτην ὡς τὸν οὐρανόπεμπτον ἐκεῖνον μάρτυρα τῆς ἀληθείας, ὅστις κατὰ τὸν Κικέρωνα κατεβίβασε τὴν φιλοσοφίαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; ποῦ Πυθαγόρας; ποῦ Ὅμηρος ἢ Ἀριστοτέλης ἢ Πλάτων; Ἐκ τῆς Ἀκαδημίας ταύτου, τοῦ μαθητοῦ τοῦ Σωκράτους, ἀνεφάνησαν αἱ ὑγιέστεραι ἰδέαι τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, ἐκ τῆς ὁποίας οἱ τῶν μεταγενεστέρων αἰώνων ἐπιφανεῖς φιλόσοφοι καὶ πολυμαθεῖς νομοθέται ἀρύονται πλεῖστα ὅσα τὰ μαθήματα, διότι, ὡς εἰπεῖν, πρῶτοι ἐκεῖνοι ἔστησαν τὴν κλίμακα τῶν ἐπιστημῶν, ἣν νῦν οἱ λαοὶ τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης ἀναβαίνουσι βρενθυόμενοι.

Δι' ὃ καὶ ἡ τοῦ αἰῶνος ἡμῶν καλλικέλαδος Μοῦσα τοῦ ἀειμνήστου Ἀλ. Σούτσου ψάλλει ὑπερηράνως ἐν τοῖς μήπω, ὡς ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι, εἰς φῶς ἐλθοῦσιν ἔργοις αὐτοῦ:

„Πλὴν ὁ Νεύτων ὁ μονάρχης τῆς σοφίας ἦτο Σάξων
»κ' εἰς τὰς χεῖράς του ἐστράφη τοῦ φωτὸς ὁ μέγας ἄξων·
„Ναί, μονάρχης, πλὴν τὸν θρόνον ἔλαβεν ἀπὸ ἀρχαίους
„Ἀνακτας τῆς διανοίας Μέτωνας καὶ Πτολεμαίους·
»Κ' ἂν εἰς οὐρανὸν ἀνέθη μέχρι τοῦ Ὑψίστου φθάνων,
»εἶχε κλίμακα στηθεῖσαν ὑπ' ἐκείνων τῶν Τιτάνων,».

Ποῖοι δ' αἰῶνες ἀνέδειξαν Πίνδαρον ἢ Εὐριπίδην, Μένανδρον καὶ Σοφοκλέα καὶ πλείστους ἄλλους; οὐδείς, οὐδεὶς λαός, λέγει ὁ Εἰρηναῖος Ἰάκωβος (Γερμανὸς φιλόσοφος) οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ἐκαλλιέργησε τοσοῦτο τὸν εὐρύτατον καὶ εὐκινθέστατον λειμῶνα τῶν Μουσῶν, ὅσον οἱ Ἕλληνες! δύναταί τις ἀναμαρτήτως νὰ φρονῇ ὅτι ἐκεῖνοι οἱ τηλικοῦτοι καὶ τοιοῦτοι ἔσυραν, οὕτως εἰπεῖν, μεθ' ἑαυτῶν τὴν κλίμακα, ἵνα μήτις καὶ ἄλλος ἀναβῇ ὅπου ἐκεῖνοι ἀνέβησαν, καὶ ἐκεῖθεν ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς ὑψηλῆς ἤταζον τὰς καρδίας τῆς ἀνθρωπότητος πάσης; Τίς ἀρά γε ὁ λόγος ὁ τοσοῦτον ἐκείνους προαγαγὼν ἐπὶ τοσαύτην σοφίαν καὶ δόξαν ἀκμαιοτάτην;

Παπίδηλος τὸ κατ' ἐμὲ ὑπάρχει ὁ λόγος οὗτος, ὅτι δηλαδὴ ἐκεῖνοι προικισθέντες ὑπὸ τῆς φύσεως κρίσιν ἀτρεμῆ εἰς ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῆς φαντασίας, δι' ὧν ἔτερπον τὸν λαόν, ὅστις παντα-χοῦ εἰς ἄλλα μέρη ἦτον ἀναίσθητος καὶ βάρβαρος, δὲν ἐβάδιζον ὡς ἡμεῖς διὰ τῆς πλατείας ὁδοῦ, οὐδὲ ἐχαινον, ὡς ἄλλοι ταῦτο ποιοῦσιν, εἰς τὰ ἀεὶ παρόντα πράγματα οὐδὲ ἠπείγοντο εἰς τὰς σωματικὰς ἀπολαύσεις, ἐῶντες τὰς ψυχὰς αὐτῶν νὰ κατατήκωνται ἐν λιμῷ διψώσας καὶ αὐχμώσας καὶ ὑπὸ μυρίων νὰ ἐνοχλῶνται κακῶν, ἀλλ' εἰργάζοντο ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας, τῆς ἀθανάτου ἐκείνης ἀληθείας τῆς τροφοῦ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ὡς ἄριστα λέγει ὁ Μαλεβράγχης «ὁ ἄρτος οὗτος τῶν πνευμάτων εἶνε τόσον γλυκὺς καὶ τόσον ὀρέγεται αὐτοῦ ἡ ψυχή, ὅταν τὸν γευθῇ, ὥστε, ὅταν ἀπαυδήσῃ ζητοῦσα αὐτόν, δὲν ἀπαυδᾷ καὶ ἐπιθυμοῦσα αὐτὸν καὶ ἀρχομένη ἐκ νέου τὰς ἐρεύνας αὐτῆς, διότι δι' αὐτὸν ἐγεννήθημεν». Πόσον γλυκεῖα ὑπάρχει τῷ ὄντι ἡ ἀλήθεια εἰς τὴν ταύτην ἀναλαλύπτουσαν ψυχήν! Τρέχει ὁ Ἀρχιμήδης εἰς τὰς ὁδοὺς ὡς παράφρων «Εὕρηκα!» φωνάζων· θύει ἑκατόμβην ὁ Πυθαγόρας εἰς τοὺς θεοὺς διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ πυθαγωνίου τῆς ὑποτεινούσης. Ἐπιμένει πεισματωδῶς ὁ Γαλιλαῖος εἰς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καὶ διαγράφει τὸ ἀστρονομικὸν αὐτοῦ σύστημα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἐμψυχούμενον σχῆμα λέγει «Καὶ ὅμως κινεῖται». Θυσιάζονται Σωκράτης, Ρήγουλος, Θρασέας κλ. ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς ἀληθείας, ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος· διότι, λέγω, ἐκεῖνοι δὲν ἔρρεπον μᾶλλον εἰς τὰ βιωτικά, οὐδὲ εἰς τοὺς φιλοστάρκους ἐνδυπάθους συλλογισμούς ἀλλ' ἐρρόντιζον μᾶλλον περὶ τῆς θείας τῆς ἀθανασίας τιμηθείσης καὶ κατ' εἰκόνα θείαν γενομένης ψυχῆς, εἰς ἣν ἐνεπιστεύθησαν οἱ οἴακες τοῦ σώματος. Ἐγίνωσκον ἄρα ἐπισταμένως ὅτι καὶ πάσας τὰς τέχνας ἂν ἤθελον διεξάγει ὅσας οἱ ἄνθρωποι ἐφεῦρον διὰ τὰς χρείας τοῦ σώματος, ἐν τῷ τὰ πάντα πράττουσι κοπιῶντες, οὐδέποτε ἤθελον καὶ μετὰ τοσούτους πόνους καὶ μόχθους καταστήσει τὸ θνητὸν αὐτῶν σῶμα ἀθάνατον ὡς τὴν ψυχὴν αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι ἔτι μᾶλλον ἤθελον ὑποβάλει εἰς ἀθανάτους τιμωρίας τὴν ἀθάνατον ψυχὴν διὰ τοῦ θνητοῦ σώματος περισσότερον ἐρρόντιζον περὶ τοῦ κυβερνήτου παρὰ περὶ τοῦ κυβερνωμένου. Καὶ ἰδοὺ οὗτοι ἀθάνατοι γεγόνασιν ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις, καίτοι πρὸ ὑπερδισχιλίων ἐτῶν ζήσαντες, καὶ ἔσονται τοιοῦτοι μνημονευόμενοι μέχρι τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, μενάντων τῶν ἀποτελεσμάτων διὰ παντὸς ἄνευ συγκρίσεως ὡς οἱ χρόνοι αὐτῶν ὑπῆρξαν μοναδικοὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ· καὶ τοῦτο ἴσως ἵνα ἡ μνήμη αὐτῶν, ἡ ἔνδοξος καὶ λαμπρά, ἐναυλοῦσα εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀπογόνων αὐτῶν, παροτρύνῃ αὐτοὺς εἰς τὸν κλεηνοπρεπῆ βίον, ὅσάκις ὑπὸ ἀπυγχώστου ἀρροντισίας καταλαμβάνωνται, ὅτε δὴ οὔτε τοὺς ἐχθροὺς τοῦ ὀνόματος τῶν προγόνων ἡμῶν δυνάμεθα νὰ φιμώσωμεν, ὄντες ἡμεῖς αὐτοὶ αὐτάρχημα ἐχθροὶ καὶ ἐναντίοι πρὸς εὐεργέτας καὶ ἀγνώμονες περὶ τοσαύτας χάριτας. Οἱ ἐχθροὶ βεβαίως δὲν λείπουσιν οἱ τὴν εὐκλειαν τοῦ γένους ἡμῶν λυμαινόμενοι καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν μεγάλων λεγομένων, ἐκ τῶν μεγάλων ἀληθῶς τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν, οἳ καὶ νῦν δὲν παύονται, καίτοι τοσαῦτον ἀπέχοντες τῆς Ἑλληνικῆς δόξης, ὅσον ἀφέστηκ' οὐρανὸς γαίης, νήπιοι πάντως ὄντες μᾶλλον ἢ φθονεροί, δὲν παύονται, λέγω, ὑίζοντες κατὰ τῶν ἀρετῶν ἐκείνων, πρὸς οὓς ἄλλοι, ἐκ τῶν αὐτῶν ταύτων, παράδοξον! ἀπονέμουσι τὸν κατ' ἀρετὴν δικαίαν δίκαιον ἔπαινον καὶ σέβασμόν, καὶ θεωροῦσιν ὕψιστον αὐτῶν καθῆκον τὴν ἀνθ' ὧν εὐηργετήθησαν αἰώνιον αὐτῶν εὐγνωμοσύνην.

Ἀλλ' ἡμεῖς «ἐάσωμεν τοὺς φθονοῦντας, ἵνα καὶ θεοὶ, σχε-

» πτὴ δὲ γλῶσσ' ἐστι βροτῶν, πολλέες δ' ἔνι μῦθοι παντοῖοι», διότι τὸ ζωοπάροχον ἐκεῖνο φῶς, τὸ λάμπον θριαμβευτικῶς ἐπὶ πάσης τῆς ὑφηλίου ὡς ἄλλος ἥλιος, καὶ ὅπερ οἱ νήπιοι οὗτοι καταπολεμοῦσι δι' ἀνισχύρων φυσημάτων, μενεῖ ἐσαεὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μακροῦ καὶ πανδαμάτορος χρόνου προστατευόμενον διά τε τὸν θρίαμβον τῆς ἀληθείας καὶ ἐπονείδιστον καταισχύνην τῶν ἐχθρῶν τῆς εὐφυΐας, τῆς ἀνδρείας, τῆς ἐλευθερίας, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ· πρὸς δὲ καὶ πρὸς αἰώνιον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τῶν εὐφρονούντων. «Ἂς ἔβλεπον, ἔλεγέ τις Γάλλος ἱστορικός, ἂς ἔβλεπον κατ' ὄναρ τὴν ἐπὶ Περικλέους δόξαν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἂς μὴ ἐγειρόμην πλέον».

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν ὀθεν ἀπεμακρύνθημεν. Εἶνε μὲν ἀναντίρρητον ὅτι κατὰ τὴν πρωτόγονον ἱστορίαν, τὴν Μυθολογίαν, ὀφείλαν ὅτι τὸν χαριέστατον τοῦτον μῦθον, ὅστις ἐπὶ τοσούτους εὐδαίμονας αἰῶνας τὰ μέγιστα κατέθελγε τοὺς τὰ μᾶλλιστα ἀνεπτυγμένους καὶ πεφωτισμένους, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πνευματωδεστάτους λαούς, εἶνε, λέγω, ἀληθέστατον ὅτι κατὰ τὴν θεολογίαν τῶν ἀρχαίων οἱ τῆς ἀρχαιότητος ἄνθρωποι ἐπίστευον τοὺς πολυπληθεῖς αὐτῶν θεοὺς ἀνθρωποπαθεῖς καὶ ὅτι τὰ πάντα ἦσαν κοινὰ ἀνθρώποις τε καὶ θεοῖς, πλὴν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἀθανασίας.

Διὸ καὶ ὁ πατὴρ πάσης ποιήσεως καὶ ποιητῶν ἁπάντων, ὁ ἀναβιβάζων θυμασίως τὴν γῆν εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ τούτους πάλιν μετ' ἐκπλήξεως καταβιβάζων ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ αἴρων ἡμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὰ συμβούλια τῶν θεῶν καὶ ἐκεῖθεν καταμετρῶν τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ζωγραφίζει τοὺς θεοὺς διὰ τῆς παλλούσης αὐτοῦ ζωγραφίας, τῆς ποιήσεως, ποτὲ μὲν εὐωχουμένους καὶ πίνοντας διὰ τοῦ ἀμφικυπέλλου καὶ ἐν εἰρήνῃ διάγοντας, ποτὲ δὲ ἐρίζοντας καὶ φιλονεικοῦντας, τώρα μὲν διηρημένους καὶ πᾶν ἀνθρώπινον πάσχοντας, τώρα δὲ ἡνωμένους καὶ ἀποθηκοῦντας.

Ὅμως οὐδόλως πρέπει νὰ φρονῶμεν ὅτι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι ἐκ τῶν προγόνων ἡμῶν, κατ' ἐξοχὴν δὲ οἱ φιλόσοφοι, εἶσι Σωκράτης, Πλάτων καὶ πλεῖστοι ἄλλοι, ἐπίστευον εἰς τοὺς μύθους τούτους, ὅσους θέλομεν ἀναφέρει.

Πῶς λοιπόν; οἱ σοφώτεροι τῶν ἀνθρώπων ἦσαν ἀσεβεῖς; πῶς; οἱ διδάσκοντες τὴν θεοσέβειαν ἀνήρουν τὴν θρησκείαν ἀπιστοῦντες; οἱ καυχώμενοι ὅτι διορθοῦσι τὸν ἄνθρωπον διὰ τῶν γνώσεων αὐτῶν καὶ τοῦ ἑαυτῶν παραδείγματος ἐνέπαιζον τὴν ἀνθρωπάτητα; ὁ Σωκράτης ὁ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διδάξας τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τέλος μάρτυς τῆς ἀληθείας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὸν βίον τελευτήσας δὲν ἐπίστευεν οὔτε ἡ πόλις ἐπίστευε θεούς; Πῶς; ἄλλα λοιπὸν ἐδίδασκον καὶ ἄλλα ἐφρόνουν οἱ σοφοί, οἱ ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτῶν ὑπὲρ τῶν μεταγενεστέρων θυσιάσαντες;

Οὐχί, οὐχί! ἀλλὰ δὲν ἐπίστευον ὡς ὁ χύδην λαὸς ἀκρίτως καὶ μετὰ δεισιδαιμονιῶν κατὰ τὴν κατὰ γράμμα αὐτῶν ἔννοιαν, ἀλλὰ, διερευνῶντες τὰ δι' αὐτῶν παριστανόμενα σύμβολα καὶ τὰς ἀλληγορίας, ἀνεκάλυπτον ἐν αὐτοῖς ὑψηλοτέρας καὶ ἐμβριθεστέρας ἐννοίας.

Ἀλλ' εἴθε καὶ ἡμεῖς μηδόλως ὀκνοῦντες μηδὲ βραδύνοντες, ὁρῶντες δὲ τὰ παρόντα καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν ἀκριβῶς διερευνῶντες, ἐννοῶμεν ὑψηλότερα, ἵνα φθάσαντες εἰς τὸν πρωτίστως σκοπὸν τοῦ εὐγενοῦς τούτου μελήματος, εὖ ἀκούωμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς αἱ σκιαὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὧν τότε δυνάμεθα νὰ καλώμεθα υἱοὶ καὶ ἀπόγονοι, ἐὰν τοιαῦτα μόνον πράττωμεν.

(ἀκολουθεῖ).

Ο ΣΑΛΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΙ.

Γνωστὸν ὅτι ὁ «σαλικὸς νόμος» ἐν πολλοῖς τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἀπέκλειε τὰς γυναῖκας τοῦ βατιλικοῦ στέμματος. Ἀλλ' ἡ πρόληψις αὕτη δὲν ἴσχυσε καὶ παρ' ἡμῖν, καθ' ὅσον—ἵνα ἓν καὶ μόνον ἀναφέρωμεν παράδειγμα—ἡ ἁγία Πουλχερία περιεβλήθη *Αὐγούστα* τὸ διάδημα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Ἀλλ' ὁ σαλικὸς νόμος ἐπεκράτησε τέλος ἐν ταῖς ἀκαδημίαις καὶ ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἑταιρίαις, ἐν αἷς οἱ τοσοῦτον δικαίως κεκαθαρισθέντες ὑπὸ τοῦ Μολλιέρου Τρισοτὲν καὶ Βάβιοι ἐνόμιζον ἑαυτοὺς πολλῷ κρείττους τῆς κυρίας Δασιέ, τῆς ἱκανωτέρας ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτῆς, καὶ τῆς κυρίας Σεβινιέ, μιᾶς τῶν ἀρίστων πεζογράφων τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. Αἱ προλήψεις αὗται ἐξαφανίζονται νῦν ὁσημέραι πανταχοῦ. Οὕτως ἐν τῇ πάλαι Μεγάλῃ Ἑλλάδι, ἐν ταῖς εὐρείαις πεδιάσιν, ὧν ὑπέρκειται τὸ ὄρος Γαργανός, ἐν Σὰν-Σεβέρῳ, ἡ κυρία Δώρα Ἰστριὰς ὠνομάσθη Ὑψηλὴ Προστάτις (Alta Protettrice) τοῦ Γαργανικοῦ Ἀθηναίου τῆς ἐπιστήμης, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς τέχνης.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΑΡ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

Ὁ κρυσταλλόχειρ καὶ σκληρὸς ἀπῆλθε μονοκράτωρ ...
ς' τὰ νέφη τῶν ὀφρύων του περιδεής, ὦ φύσις,
τὰ τέκνα σου ροδοστεφῆ δὲν ἤθελες ν' ἀφήσῃς
τοὺς λόφους ν' ἀναβοῦν.

Ἡ παιδιὰς ἦν ἔρημος, ἡ ἔλαφος πεινῶσα,
τὰ χείλη χωρὶς γέλωτας καὶ ᾄσματα ἡ γλῶσσα!
πτηνὰ δὲν μελῳδοῦν,

Ὁπόταν χὴρ τυραννικὴ τὰ στήθη καταβλίβῃ
καὶ θραύῃ τὸ ποτήριον οἰνοχοοῦσα Ἥβη
Εἰς χεῖλη σιωπῆς·
Ὁπόταν κρῦον μάρμαρον τῆς Γῆς μας ἡ ἀγκάλη
τὴν ῥίζαν ὡς εἰς ἄσυλον καὶ μόνην περιβάλλῃ
θαλλούσης ἐποχῆς

Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὄγκοι χιόνων, παγετῶν, πλημμύρα, χθὲς ἀκόμα
τὸ δάκρυον ἐπήγνυε 'ς τὸ ἄκλειστόν σου ὄμμα,
καὶ δάκτυλα ψυχρὰ
Τὸν στεναγμὸν ἐμπόδιζον τὸ στῆθός σου ν' ἀφήσῃ,
διότ' εἶχον τὰ χείλη σου μὲ σιωπὴν σφραγίσει
ἀνιείσθητα, ὠχρά.

Ὁ κρυσταλλόχειρ σήμερον ἀπῆλθε μονοκράτωρ...
καὶ ὁ Νυμφαῖος μειδιᾷ 'ς τὰ πέρυξ αὐτοῦ ὄρη,
τὴν παγωμένην τήθεννον ὅπου τὴν χθὲς ἐφόρει
οἱ ποταμοὶ κυλοῦν.
Αἱ πεδιάδες ἀνθηραὶ κ' αἱ ἔλαφοι πηδῶσαι
τὰ χείλη μὲ μειδίαμα καὶ μ' ᾄσματα αἱ γλῶσσαι
τὰς Χάριτας καλοῦν.

Ἔφθασαν ἀνθοπτέρυγες μὲ τὰς χρυσᾶς των λύρας
κ' εἰς τὴν σκιὰν ἐκάθησαν τῆς ἀνθηρᾶς φιλύρας
νὰ ψάλλουν ἡδονάς.
Τὰς ἠκροάσθη ἡ χαρὰ καὶ εἶπεν ἡ Νεότης,
—"δὲν εἶν' ὁ βίος ὄνειρον, δὲν εἶνε ματαιότης
μ' ἐλπίδας μακρυνάς."

—Ἀλλὰ ἐγὼ ἀπήντησα, χαρά μου καὶ Νεότης,
δὲν εἶνε οὐδ' αἰώνιος, οὐδὲ πραγματικότης,
ἀφοῦ δὲν διαρκεῖ.
—"Σιγή, σιγή! αἱ Χάριτες ἀνέκραξαν ὀργίλοι,
εὐφραίνεσθε, ὦ ὀφθαλμοί, καὶ μειδιᾶτε χείλη!
φιλόσοφε, ἀρκεῖ...!"—

Ὁ κρυσταλλόχειρ σήμερον ἀπῆλθε μονοκράτωρ...
ἡ φύσις ἐλησμόνησ, ἐτί ἦτο χθὲς ἀκόμη
καὶ ὅτι ἀπαράγραπτοι οἱ ἄγραπτοί της νόμοι
τὴν λήθην τιμωροῦν,..
Ὦ Χάριτες, 'ς τὴν λύραν σας τονίσατε ἓν ᾆσμα
καὶ ψάλλετ': εἶνε πήλινον τῆς σφαίρας σας τὸ πλάσμα,
τὴν τήθεννον φοροῦν.

Ὁ χρόνος βράχος τρομερὸς κ' αἱ τέρψεις τρικυμία,
ἡ σύγκρουσις νανάγιον καὶ εἶτα... ἐρημία
καὶ ἀχανὴς ὁδός.....
Ἡ λύρα κώδων νεκρικός, ἡ χεὶρ της τάφου κόνις,
τῶν πράξεών της αὐστηρὸς ὁ θάνατος τιλώνης,
κ' ἡ τήθεννος σποδός.

Ἐν Σμύρνῃ 1873.

Μιλτιάδης Δ. Σεϊζάνης.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

ΦΕΙΔΙΑΣ, ὁ διασημότατος τῶν ἀρχαίων ἀγαλματοποιῶν, εἰς ὃν ὁ αἰὼν τοῦ Περικλέους ὀφείλει μέγα μέρος τῆς δόξης του, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ ἔτος 498 π. Χ. καὶ ἐπομένως ὑπῆρξε μάρτυς αὐτόπτης τῶν θριάμβων τοῦ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους, τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Πινδάρου καὶ τοῦ Ἡροδότου. Ὁ ἰδιωτικὸς βίος του εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν σχεδὸν ἄγνωστος εἰς ἡμᾶς, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τρόπος καὶ τὸ εἶδος τοῦ θανάτου του δὲν εἶνε ἀκριβῶς γνωστά. Τί πρὸς ταῦτα ὅμως; Ὁ βίος τοῦ τεχνίτου ἔγκειται ὅλος ἐν τοῖς ἔργοις του· ἂν δὲ ὁ χρόνος δὲν μᾶς ἀφῆκε τὰ ἀριστουργήματα τοῦ μεγάλου τούτου καλλιτέχνου, ἔχομεν ὅμως τὸν καταλογον αὐτῶν συνοδευόμενον ἐκ πληροφοριῶν ἱκανῶς ἐξοδικῶν καὶ ἱκανῶς ἀκριβῶν, ὥστε νὰ δικαιολογήσωμεν τὸν πρὸς ταῦτα θαυμασμὸν τῶν ἀρχαίων. Ἐνταῦθα περιοριζόμεθα εἰς τὸ νὰ σημειώσωμεν τὰ κυριώτερα τῶν ἔργων του, τὰ ὁποῖα ἔπλητταν τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων διὰ τριῶν ἰδιαιτέρων χαρακτήρων, ἤτοι πρῶτον διὰ τῆς ἀναμίξεως τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐλέφαντος καὶ τῶν πολυτίμων λίθων καὶ χρωμάτων, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν σήμερον καλουμένην χρυσελεφαντίνην ἢ πολύχρωμον ἀγαλματοποιΐαν· δεύτερον διὰ τοῦ μεγαλείου τῶν ἀναλογιῶν, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κολοσσιαῖον εἶδος· τρίτον διὰ τῆς ἐκφράσεως τῆς ἀγνῆς καὶ ὑπερανθρώπου ἐκείνης καλλονῆς, ἣν ἀποκαλοῦσιν ἰδανικήν. Διὰ τῶν μέσων τούτων συνηνωμένων ἔφθασεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην τελειότητα τῶν ἀγαλμάτων του, τὰ ὁποῖα, καθὼς λέγει ὁ Κυντιλιανός, ἐφαίνοντο αὐξάνοντα καὶ κραταιοῦντα τὴν πρὸς τὰ εἴδωλα πίστιν τῶν λαῶν.

Μεταξὺ τῶν ἔργων του οἱ ἀρχαῖοι ἀναφέρουσιν ἕως ἑπτὰ ἀγάλματα τῆς Ἀθηνᾶς. Τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς, τὸ ὁποῖον εἰργάσθη κατ' αἴτησιν τῶν Πλαταιέων, οἵτινες καὶ ἐπλήρωσαν αὐτὸ ἐκ τοῦ μεριδίου, τὸ ὁποῖον εἶχον λάβει ἐκ τῶν λαφύρων τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης· τοῦ ἀγάλματος τούτου ὁ μὲν κορμὸς τοῦ σώματος ἦτο ἐκ ξύλου ἐπιχρυσωμένου, τὸ δὲ πρόσωπον, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐκ Πεντελικοῦ μαρμάρου· τὸ κολοσσιαῖον ἄγαλμα *Παλλάδος*, ἢ προστάτιδος τῆς πόλεως Ἀθηνᾶς, ἐξ ὀρειχάλκου πεποιημένον καὶ τεθὲν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον τόσον εἶχεν ὕψος, ὥστε ἀπὸ τοῦ Σουνίου οἱ εἰς τὸν Πειραιᾶ πρὸς πλέοντες διέκρινον τὸν λόφον τῆς περικεφαλαίας καὶ τὴν ἄκραν τοῦ δόρατός του· ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ κολοσσοῦ τούτου εἶχεν ἐξεικονίσει ὁ Μῦς, κατὰ τὰ σχέδια τοῦ Παρρασίου, τὴν μάχην τῶν Κενταύρων· τὸ ἄγαλμα τῆς *Πελληναίας* Ἀθηνᾶς ἐν Ἀχαΐᾳ, πανθαύμαστον κολοσσόν, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος· ἕτερον ἄγαλμα τῆς *Ἐργάνης* ἢ ἐργατικῆς Ἀθήνας ἐν Ἤλιδι, ὁμοίως ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, φέρον ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας του τὸν ἄγριπνον ἀλέκτορα· τὸ ἄγαλμα τῆς *Λημνίας* Ἀθηνᾶς ἀριστούργημα θείας καλλονῆς, κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Λευκιανοῦ καὶ τοῦ Παυσανίου, τὸ ὁποῖον οἱ Λήμνιοι ἔδωσαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους· ἕτερον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει μέρος τῆς ἐκ δεκατριῶν ἀγαλμάτων προσφορᾶς τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, πρὸς εὐχαριστίαν διὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην· τέλος τὸ ἄγαλμα τῆς *Παρθένου* Ἀθηνᾶς, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὕψος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

28 πήχεων (12 περίπου Γαλλικῶν μέτρων) καὶ τὸ ὁποῖον παρίστανε τὴν θεὰν ὀρθίαν, κεκαλυμμένην τὸ στῆθος διὰ τῆς αἰγίδος καὶ κρατοῦσαν εἰς τὴν μίαν χεῖρα δόρυ, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν νίκην· τοῦ ἀγάλματος τούτου, καθ' ὁ Πλάτων ἐν Ἱππίᾳ Μείζονι μᾶς πληροφορεῖ, ἦσαν τὰ γυμνὰ μέρη, ἤτοι πρόσωπον, χεῖρες καὶ πόδες, ἐξ ἐλέφαντος, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἐκ χρυσοῦ· οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν δύο γλαυκοὶ πολύτιμοι λίθοι ἐντέχνως τοποθετημένοι· χρυσοῦς χιτὼν κατήρχετο μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ ἀγάλματος, ἦτο δὲ κατεσκευασμένος κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε εὐκόλως ἠδύναντο νὰ τὸν ἐκβάλλωσι καὶ νὰ τὸν ἐπαναβάλλωσι· τοῦτο δὲ ἐγένετο κατὰ σοφὴν πρόβλεψιν τοῦ Περικλέους, προνοήσαντος νὰ προλάβῃ πᾶσαν ἐνδεχομένην ὑπόνοιαν περὶ δολιότητος. Καὶ τῷ ὄντι οἱ ἐχθροὶ τοῦ Περικλέους, φθονοῦντες κατ' αὐτοῦ ζητοῦντες, κατηγόρησαν τὸν εὐνοούμενόν του γλύπτην ὅτι εἶχε σφετερισθῇ βολίως μέρος τοῦ χρυσίου τοῦ προορισθέντος διὰ τὸ ἄγαλμα. Τότε ὁ Περικλῆς ἐζήτησε νὰ ζυγισθῇ ὁ χιτών· ὅπερ ἐπιτευχθείσης δὲ διὰ τῆς ἀκριβείας τοῦ βάρους τῆς κακῆς πίστεως τῶν ἐχθρῶν του, ἡ συκοφαντία ἐπέβη πρὸς ὀλάβην τῶν τελευταίων τούτων. Ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ ἀγάλματος τούτου ὁ Φειδίας εἶχεν εἰκονίσει διάφορα μυθολογικὰ ἀντικείμενα, μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων προσώπων ἔγραψε καὶ τὸ ἴδιόν του καὶ τὸ τοῦ προστάτου του. Τοῦτο οἱ φθονεροὶ ἐθεώρησαν ὡς βεβήλωσιν, καὶ ὁ μέγας καλλιτέχνης ἔκρινε φρόνιμον νὰ ἀναχωρήσῃ πρὸς καιρὸν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ κατέφυγεν εἰς Ἦλιδα.

Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον οἱ Ἠλεῖοι ἀποπερατοῦντες τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ περίφημον ναὸν τοῦ Διός, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν πρόσφυγα νὰ κατασκευάσῃ εἰς αὐτοὺς ἀνάλογον ἄγαλμα τοῦ θεοῦ τούτου, καὶ ὁ μέγας καλλιτέχνης ἐπλήρωσεν εὐγενῶς τὴν παρεχομένην εἰς αὐτὸν φιλοξενίαν, κατασκευάσας τὸ ἀπαράμιλλον ἀριστούργημα καὶ θαῦμα τῆς ἀρχαίας ἀρχιτεκτονικῆς. Ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων παρίστατο καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου του μετὰ τοῦ γαληνιαίου ἐκείνου μεγαλείου τῆς ὑπερτάτης δικαιοσύνης· τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ σώματος, τελείως γυμνόν, ἦτο πεποιημένον ἐξ ἐλέφαντος· χρυσοῦς δὲ μανδύας περιτυλίσσων τὴν ὀσφύν του κατήρχετο κατὰ πλατείας πτυχὰς μέχρι τῶν ποδῶν· διὰ τῆς δεξιᾶς ἐκράτει νίκην, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς σκῆπτρον, ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ὁποίου ἐπεκάθητο ἀετός. Ἀναρίθμητοι στολισμοί, γεγλυμμένοι, ζωγραφημένοι ἢ ἐπικεκολλημένοι, κατεκόσμουν τὸν θρόνον, τὸ βάθρον του, τὸν μανδύαν, τὸ σκῆπτρον καὶ τὸ ὑποπόδιον τοῦ θεοῦ. Τὸ πρόσωπον ἐξέφραζε δύναμιν ψυχῆς, νοημοσύνην καὶ ἀγαθότητα. Ὁ κολοσσὸς οὗτος εἶχεν ὕψος 185 μέτρων, ἦτο δὲ τεθειμένος ὑπὸ στέγην 21 μέτρου ὕψος ἔχουσαν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Θεὸς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐγερθῇ, καθὼς παρατηρεῖ ὁ Στράβων, χωρὶς ν' ἀνατρέψῃ τὴν στέγην τοῦ οἴκου του.

Ο ΦΕΙΔΙΑΣ.

Δὲν ἦτο δὲ μόνον μέγας ἀγαλματοποιὸς ὁ Φειδίας, ἀλλ' ἦτο ἐν ταὐτῷ καὶ μέγας ἀρχιτέκτων. Εἰς αὐτὸν ἀνέθηκεν ὁ Περικλῆς τὴν διεύθυνσιν τῶν μεγαλειτέρων οἰκοδομῶν, δι' ὧν ἐν διαστήματι τῆς εἰκοσαετοῦς κυβερνήσεώς του κατεκόσμησε τὰς Ἀθήνας· σθεν καὶ αἱ γλυφαί, αἱ κοσμοῦσαι τὸν Παρθενῶνα, εἶχον γίνει ἢ δι' αὐτῆς τῆς χειρὸς τοῦ μεγάλου γλύπτου ἢ τοὐλάχιστον κατὰ τὰ σχέδια αὐτοῦ, οἱ δὲ καθ' ἡμᾶς ἀρχαιολόγοι καὶ καλλιτέχναι φρονοῦσιν, ὅτι πρόσωπά τινα ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ λόρδου Ἐλγίνου ἀποσπασθέντων ἐκ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ ἐκείνου, εἶνε ἔργα ἰδιόχειρα τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου.

Κατὰ παράδοσίν τινα ὁ Φειδίας ἀπέθανε κατάδικος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τῶν Ἀθηνῶν· κατ' ἄλλην παράδοσιν ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν Ἠλείων κατὰ συνέπειαν δευτέρας ὄψεν συκοφαντίας περὶ κλοπῆς· ἀμφότεραι ὅμως εἶνε λίαν ἀνυπόστατοι, βέβαιον δὲ φαίνεται ὅτι ἐτελεύτησε τὰς ἡμέρας του ἡσύχως ἐν τῇ νέᾳ πατρίδι του, τῷ 431 π. Χ. Ἔνιοι μάλιστα ἀναφέρουσιν, ὅτι ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ Ἠλεῖοι ἀνεδείξαν τοὺς υἱούς του διὰ βίου ἱερεῖς τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός, τὸν ὁποῖον εἶχε κοσμήσει διὰ τοῦ θαυμαστοῦ ἔργου του, ὃ σύμπασα ἡ ἀρχαιότης κατέταξεν ἐν τοῖς ἑπτὰ θαύμασι τοῦ κόσμου.

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΣ.

Γεννᾷ ὡς μήτηρ ἅπαντας, μᾶς τρέφει, μᾶς ἐνδύει
Ἡ γῆ· καὶ ἐν τοῖς κόλποις της καὶ πάλιν μᾶς ἐγκλείει·
Θ. Σ. Μ.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πατρών

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΥΟ ΝΥΚΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΣΜΟΥ

ὑπὸ

ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ Δ. ΣΕΪΖΑΝΗ.

Πρὸ μικροῦ ἐξῆλθε τῶν πιεστηρίων τοῦ γνωστοῦ τυπογράφου τῆς πόλεώς μας *Νικολάου Α. Δαμιανοῦ* σύγγραμμα, ἔχον τὴν ἄνωθι ἐπιγραφήν, ἐπὶ ὡραίου χάρτου καὶ μετὰ τυπογραφικῆς καλλονῆς. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο, ἀπαριθμοῦν ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν σελίδας, ἔχει συγγραφέα τὸν εὐπαίδευτον νέον Μ. Δ. Σειζάνην, τοῦ ὁποίου τὰ πρωτόλεια εἴτε ἐν τῷ πεζῷ εἴτε ἐν τῷ ἐμμέτρῳ λόγῳ, δημοσιευθέντα διὰ τοῦ ἐγχωρίου τύπου, ὑπεδέχθησαν οἱ ὁμογενεῖς μετ' εὐνοίας, ἐκτιμήσαντες τάς τε ὀρθὰς ἰδέας καὶ τὸν γλαφυρὸν κάλαμον τοῦ νεαροῦ συγγραφέως.

Ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἰδεῶν φαίνεται ἐμφορούμενος ὁ συγγραφεὺς καὶ ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγράμματι, ἐν ᾧ λίαν εὐφυῶς εἰσάγει ἑαυτὸν πειραζόμενον ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, εἰς δύο νύκτας κατὰ συνέχειαν προσπαθοῦντος μετ' ἐπιτετηδευμένης φιλίας καὶ γκυκύτητος νὰ καταστήσῃ αὐτὸν προσήλυτόν του. Ὁ προσηλυτιζόμενος, ὁ ὁποῖος φαίνεται κατ' ἀρχὰς ἀκλόνητος εἰς τὰς πεποιθήσεις του καὶ περιῤῥονῶν τὰς πλεκτάνας τοῦ Πονηροῦ, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ταλαντευόμενον, ὅτε οὗτος τῷ ἀπέτεινε τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις:

»— Εἶσαι φιλάργυρος; ἠρώτησεν ἀποτεινόμενος οὐχὶ πλέον πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δακτύλους τῆς δεξιᾶς χειρός του, ἧς ὁ μικρὸς ἔτρεφεν ἡμίσεος μέτρου ὄνυχα, καὶ ἐνεπαθέτων τὸ σιγάρον του ἐπὶ τοῦ δίσκου τῆς Σελήνης.

— Οὐχί! ἀπήντησεν ἀνυψωθεὶς ὁ τῆς ἀριστερᾶς.

Εἶσαι φιλήδονος; — οὐχί.

Εἶσαι ὀργίλος; — οὐχί.

Εἶσαι ἐκδικητικός; — οὐχί.

Εἶσαι φιλόδοξος;

Ὁ Σατανᾶς ἁρπᾶκε κραυγὴν θριάμβου· ὁ τελευταῖος τῶν δακτύλων του ἀνυψώθη εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἥτις ἐπλήρωσεν αὐτὸν ἀγαλλιάσεως.

Εὗρον, εὗρον! ἀναφωνεῖ, εὗρον τὸν σφυγμὸν καὶ τῆς ὑμετέρας καρδίας· ἡ φιλοδοξία, συγκεχυμένον τι καὶ ἀόριστον, κατακερματιζόμενον ὑπὸ παρεξηγήσεων, ἠμαυρωμένον ὑπὸ παρεκτροπῶν, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἡ μᾶλλον ἐκτεταμένη θάλασσα, ἐν ᾗ ἀγρεύομεν συντρόφους τῆς πέραν τοῦ πλανήτου σας ζωῆς· σὲ συνέλαβα καὶ δὲν δύνασαι νὰ μοὶ διαφύγῃς!

— Ὁμιλεῖτε μετὰ βεβαιότητος, τῷ ἀποκρίνομαι, ἥτις ἐνδεχόμενον νὰ διαψευσθῇ· — τοὐλάχιστον ἐγὼ δὲν αἰσθάνομαι τοιοῦτον πειρασμόν.

— Προσμείνατε, μοὶ λέγει, συσφίγγων τὸν ἐπενδύτην του ἐπὶ τοῦ στήθους, ὃν ὁ πνέων ἄνεμος εἶχεν ἀποσύρει ὀλίγον, ἀφήσας νὰ φανῇ ἐπιδερμὶς μαύρη ὡς ἡ τοῦ Ἀφρικανοῦ, λάβετε ὀλίγην ὑπομονὴν καὶ σᾶς ἀπαντῶ.

Φιλοδοξία πολεμιστοῦ; — ὄχι·

Φιλοδοξία Ἕλληνος πρωθυπουργοῦ; — ὄχι·

Φιλοδοξία ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων; — Δὲν ἔχετε καιρόν.

Φιλοδοξία Γέροντος Ἀρχιερέως, Ἐπισκόπου ἢ Ἀρχιμανδρίτου, — οὐδεμία ὄρεξις.

Φιλοδοξία συγγραφέως; — Ἄριστα! Ἄριστα, ἀνεφώνησε, μὴ δυνάμενος νὰ κρατήσῃ χαρᾶς δάκρυα, ἅτινα ἐκύλισαν ἀπὸ τῶν κανθῶν αὐτοῦ ῥέοντα μέχρι τῆς γῆς διὰ τοῦ ἐπενδύτου του.

Ἀρνηθῆτέ το, ἐὰν δύνασθε, μοὶ λέγει, ἀτενίζων με ὑπερηφάνως· καὶ ἂν δὲν μοὶ ἦτο σύτως συγκεχωρημένον ν' ἀνακαλύπτω τὰς ἀδυναμίας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας ἐπὶ τῶν δακτύλων μου, καὶ πάλιν θὰ μοὶ ἦτο εὔκολον νὰ κατανοήσω τὸ πάθος σου· οἱ ὀφθαλμοί σου τὸ προδίδουν, τὰ χείλη σου τὸ μαρτυροῦν, ἡ φωνή σου κατακραυγάζει, τὸ μέτωπόν σου τὸ διακηρύττει· πάσχετε φιλοδοξίαν συγγραφέως, τοῦτο σᾶς κατατρώγει, τοῦτο σᾶς ἀφανίζει, τοῦτο σᾶς ἐκέρδισα!

Ἔστω! εἶπον, καταβληθεὶς ἐκ τῆς πεποιθήσεως, μεθ' ἧς ὡμίλει τὸ καταχθόνιον ἑρπετόν.»

Ἐκ τῶν λόγων τούτων συλλαβὼν ὁ πειρασμὸς τὰς χρησταπόρας ἐλπίδας διὰ τὸν νέον προσήλυτόν του, ἀναγκάζεται ν' ἀποχαιρετίσῃ αὐτὸν μετὰ τῆς δυούσης Σελήνης, ὅπως ἐπαναλάβῃ τὴν συνδιάλεξιν τὴν προσεχῆ νύκτα.

Ἀλλὰ δυστυχῶς δι' αὐτόν, ὅτε πλήρης ἐλπίδων κατῆλθε τῆς Σελήνης τὴν δευτέραν νύκτα, εὗρε τὸν φίλον του ὡπλισμένον μὲ τὸ θάρρος τῆς ἱερᾶς ἀληθείας, ὅπως ἡρωϊκῶς καταπολεμήσῃ τὰς καταχθονίους μηχανάς του. Ὅτε δὲ μετὰ πολλὰ σατανικὰ ἐπιχειρήματα, ὅπως ἐρεθίσῃ τὸν προσήλυτόν του ν' ἀναφανῇ χάριν φιλοδοξίας συγγραφεὺς ἀσέμνων καὶ ἀντιθικῶν μυθιστορημάτων, μανθάνει παρ' αὐτοῦ ὅτι σκοπεύει μὲν νὰ ἐκδώσῃ μυθιστόρημα, ἀλλ' ὑπόσχεται ἐν τῷ προλέγῳ ὅτι τὸ μυθιστόρημα τοῦτο θὰ φωτίζῃ εἰς καὶ μόνος λύχνος, ὁ *λύχνος τῆς ἀληθείας*, τότε:

«— Τρατατά, ταρατατά! ἐσύριξεν ὁ Πειρασμός, μιμούμενος τὸν νεανίσκους τῶν τριόδων· ἀπώλετο πᾶσα ἐλπὶς καὶ μετὰ τῆς ἐλπίδος καὶ αἱ στιγμαὶ τῆς συνδιαλέξεώς μας.

— Λυποῦμαι... τῷ λέγω προσπαθῶν νὰ κατευνάσω τὸ αἴσθημα τῆς χαρᾶς μου·

— Ἐγὼ δὲ περισσότερον, ἀποκρίνεται ὁ Σατανᾶς, ἀλλ' οὐδὲν εἶνε πεπρωμένον· πόσαι ἐπιχειρήσεις, πόσα ἔργα ταχυπροόδως κατ' ἀρχὰς πρὸ τοῦ τέλους ἔμειναν στάσιμα; Δι' αὐτὸ οὐδέποτε πρέπει νὰ παραδιάζηται τις εἰς δύο νύκτας δὲν ἠξίωσα νὰ λάβω αἴσιον πέρας τοιοῦτον ἔργον· ἠθέλησα νὰ μιμηθῶ κατὰ τὴν ταχύτητα εἰκονογράφους τινὰς τῶν ἐκκλησιῶν σας καὶ ἀπέτυχον ὡς ὁ Πειρασμός, ὡς ἂν ἤμην Ἁγιογράφος. Ἰδοὺ τὸ ἥμισυ τοῦ βῆμα προώρισται ν' ἀποχωρήσῃ ἐπὶ πολὺ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοῦ διάβολον καὶ τίς οἶδε... προσθέτει χαμηλῇ τῇ φωνῇ· δὲν ἀπελπίζομαι μόνον διὰ τὸ παρόν, ἀλλ' ἀνησυχῶ καὶ διὰ τὸ μέλλον· ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ δὲν ὑπάρχει εὐρὺ σιάβιον διὰ τὸν Πειρασμόν· ἀποτυχία, ἀποτυχία! ἴσως πάθωμεν καὶ ἡμεῖς ἤτι τὸ ἐμπόριον τῆς Σμύρνης πρόκειται νὰ πάθῃ ἀπὸ τοκογλυφικήν τινα ἑταιρίαν ἠπατήθημεν!

— Ἀλλά, μοὶ λέγει, ἀναῤῥιπτόμενος, διότι ἡ Σελήνη τὴν στι-

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν ταύτην εἶχε δύσει πλέον, δὲν μοὶ μέλει διὰ τὸ συμφέρον τοσοῦτον ὅσον διὰ τὴν φιλοτιμίαν μου· δὲν μοὶ μέλει δι' ἐμέ, πιστεύσατέ με, ὅσον διὰ τὰ στόματα τοῦ κόσμου· θὰ εἴπωσιν:

«Εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ ὄ ν ο υ ἀπηυδήσατε! »

Ἔλθε λοιπόν, κάμε τελευταίαν ἀπόφασιν καί, ἂν μετανοήσῃς, πούσον με τετράκις εἰς τὴν Κόλασιν· ἀποφάσισον! ἐξάλειψον τὸν ἄθλιον αὐτὸν πρόλογον, ὅστις μόνος ἀρκεῖ ν' ἀποδιώξῃ τοὺς συνδρομητάς, καὶ πρὸ πάντων, ἐὰν τυγχάνωσι πολιτικοί, μεσῖται καὶ δικηγόροι· ἐξάλειψον τὸ ὄνομα αὐτὸ τῆς ὠχρᾶς ἀληθείας, ἀνάστρεψον τὸ κείμενον, φέρε νὰ θέσω ἐπὶ τῶν φύλλων αὐτοῦ τὴν ἐφαρμόζουσαν μου καὶ σοὶ ὑπόσχομαι 25,000 συνδρομητὰς ἐν μόνῃ τῇ πατρίδι σου· ἐγὼ ἐγγράφομαι πρῶτος διὰ 500 σώματα, δίδων τὸ καλὸν π α ρ ά δ ε ι γ μ α.

— Μοὶ προτείνετε, τῷ ἀπεκρίθην, τ' ἀδύνατα· ἐὰν δύνασθε, ἀναστρέψατε τὴν καρδίαν μου καὶ μεταθέσατε τὴν παρεγκεφαλίδα εἰς τὰ ἐμπρόσθια ἡμισφαίρια, καὶ τὸ ἔργον σας κατορθοῦται.

— Εὔκολον, μοὶ λέγει ὁ Πειρασμὸς ἀνασύρων τὰς χειρίδας του ὡς ὑποδηθὸς χειρούργου, ἀφαιρέσατε αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὅπερ ἐξαρτᾶται τοῦ τραχήλου σας διὰ τῆς *κυανολεύκου* αὐτῆς *ταινίας*, δέσατέ το ὑπὸ τοὺς πόδας σας, ἵνα μὴ τὸ βλέπωμεν ἀμφότεροι, καὶ ἡ σωτήριος ἐγχείρησις κατωρθώθη ἄνευ ἀλγηδόνων, ἄνευ σταγόνος αἵματος· θὰ ἐννοήσητε παρευθὺς ἑαυτὸν ἐλαφρὸν ὡς βάμβακα, ὅστις ἀφίνει τὸ κέλυφος εἰς τὴν πνοὴν τῆς *νυκτίας αὔρας*· τὸ δημόσιόν σας 0' ἀποκτήσῃ δόξαν, τὰ θυλάκιά σας χρήματα!

— Τότε πρώτην φορὰν ἀνεμνήσθην τοῦ μικροῦ ἐκείνου *σταυροῦ*, ὃν ἀπερχόμενος τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς εἶχον προσαρτήσει τῷ τραχήλῳ μου ἀντὶ παντὸς ἀπολυτηρίου, καὶ εἶπα:

Διάβολε, διάβολε, δὲν μ' ἐξαπατᾷς· τώρα ἐννοῶ τίνι τρόπῳ ἐκεῖ δύο ἡβῇ νύκτας τόσον πλησίον μου δὲν δύνασαι νὰ μὲ κακοποιήσῃς· τώρα ἐννοῶ, διατί τοσοῦτον μοὶ εἶσαι προσηνὴς καὶ κολακευτικὸς καὶ μέχρι τῆς γυναικείας μορφῆς, τῆς μορφῆς τῆς ἐρωμένης μου καταδιδασθείς· τὸν μικρὸν τοῦτον σταυρὸν φοβεῖσαι, ἀλλὰ χάριν σοῦ δὲν τὸν ἀποβάλλω, διότι οὗτος ὑπῆρξεν ἡ παρηγορία τῶν πατέρων μου καὶ ἐμοῦ ἐν ἡμέραις θλίψεων, ἡ ἄγκυρα ἐν ὥρᾳ τρικυμιῶν καὶ καταιγίδων· οὗτος εἶνε τὸ φῶς μου ἐν τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἐρημίᾳ μου· δὲν τὸν ἀποβάλλω, ἀλλὰ θὰ τὸν πλατύνω ἐδῶ ἐπὶ τοῦ στήθους μου· αἱ δύο μου χεῖρες θὰ τὸν προσδέσωσιν ἐπὶ τῆς καρδίας μου ἡμέραν καὶ νύκτα!

Ἡ Σελήνη εἶχε δύσει πρὸ τριῶν ἡβῶν λεπτῶν, ὁ δὲ Πειρασμὸς ἑστάμενος ἐνώπιον μου ὄρθιος μὲ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν γῆν τεταπεινωμένον, ἔκλαιε...

Τὰ δάκρυά του ρέοντα ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ ἐξώστου ἐκοίλαινον τὸ μάρμαρον.

Μὴ πιστεύσῃς, τῷ λέγω, εἰς μάτην!

Ὁ Πειρασμὸς ἐγονυπέτησεν ἐνώπιόν μου·

— Ἔλεος, μοὶ λέγει διὰ φωνῆς διακεκομμένης καὶ τρεμούσης, ὅλος ὑπὲρ τῆς ἀνθρωποτητος!

Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἰμάμης προέκυψεν ἐκ τῆς θυρίδος τοῦ μιναρέ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἡ φωνή του ἀντήχησεν εἰς τὴν ἐρημίαν τῆς νυκτὸς μελαγχολικὴ καὶ παραγλαϊτε·

Ὕπαγε, τῷ λέγω, ἀπωθῶν αὐτὸν διὰ τῆς

Ὁ Σατανᾶς ἠνέῳξε τὰς χεῖρας καὶ μὲ ἠτένισεν ἠλλοιωμένος καθ' ὑπερβολήν· ἡ κόμη του ἦτο λευκή, τὸ δὲ πρόσωπον πλῆρες ρυτίδων δὲν εἶχεν ὀδόντας νὰ ὁμιλήσῃ.

Ἀνηγέρθην, ἵνα τὸν ραπίσω· ἡ χείρ μου ὑψώθη βαρεῖα καὶ ἀπειλητική, ὁ δὲ Πειρασμὸς θὰ ἐλάμβανε τὸ ἀνθρώπινον ράπισμα ἐπὶ τῆς παρειᾶς του, ἂν τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ κώδων τῆς Παναγίας δὲν ἠκούετο σημαίνων τὸ ἑωθινόν, τοῦτον δὲ διεδέχθη ὁ κώδων τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ὁ Σατανᾶς ἀφῆκε κραυγὴν ὀδύνης καὶ καπνὸς ὡσεὶ ὁ ἐκ τῆς ἑστίας ἡμῶν ἀποθρώσκων ἀνῆλθε μέχρι τοῦ ὕψους τοῦ μιναρέ· περαιτέρω δὲν ἠδυνήθην νὰ τὸν διακρίνω.

Τὸ ὡραῖον κροκοειδὲς τῆς αὐγῆς χρῶμα, ὅπερ οὐδέποτε χρωστὴρ ζωγράφου θὰ ὑποκλέψῃ ἐκ τοῦ ὁρίζοντος, ἐπεχύνετο εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς νυκτὸς ὡς ἡ ἐλπὶς ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.»

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ ὑπόθεσις τοῦ μικροῦ τούτου μυθιστορήματος, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς καταφωτίζει πανταχοῦ ἡ *λαμπρὰ αὐγὴ τῆς ἀληθείας*, καθόσον λίαν τεχνηέντως ὁ κ. Μ. Σεϊζάνης κατώρθωσεν εἰς τὴν διέσπερον συνδιάλεξίν του μετὰ τοῦ Πειρασμοῦ νὰ παρενείρῃ καὶ νὰ ἐξελέγξῃ τὰς κυριωτέρας ἠθικὰς καὶ κοινωνικὰς πληγὰς τοῦ νεωτέρου ψευδοπολιτισμοῦ, ὅστις, ὑψώσας γαῦρον κεφαλὴν κατὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας καὶ κατὰ τῆς ἁγνῆς καὶ ἀφελοῦς διαίτης τῶν πατέρων μας, δύναται ἐπὶ τέλους νὰ φέρῃ ἡμᾶς κατὰ κρημνοῦ, ἂν μὴ προλάβωμεν νὰ κρατηθῶμεν ἀπὸ τῆς σωτηρίου ἀγκύρας τοῦ εὐαγγελικοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ μόνου συνάδοντος τῷ λογικῷ ἀνθρώπῳ.

Ὁ συγγραφεύς, φλεγόμενος ὑπὸ αἰσθήματος εὐγνωμοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, τὸ ἐκ τοῦ συγγράμματός του χρηματικὸν προϊὸν ἀφιεροῖ ἐν μέρει εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν σχολὴν καὶ εἰς τὸ ἐνταῦθα ἐθνικὸν ὀρφανοτροφεῖον.

ΟΙ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ.

Μαθητεύων εἰς λύκειόν τι ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἤκουσα παρά τινος τελειοδιδάκτου τῆς φιλολογίας, σπουδάσαντος ἐν Γερμανίᾳ, τὸ ἑξῆς, ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ γενναιότης εἶνε κληρονομικὴ ἀρετὴ τοῦ Ἕλληνος, διασωθεῖσα μέχρι σήμερον.

Τριάκοντα Ἕλληνες ἐπὶ τοῦ τελευταίου Γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἀπετέλουν μέρος Γαλλικοῦ τινος σώματος παρὰ τὸν Λείγηρα (Loire) ποταμόν, τὸ ὁποῖον αἴφνης περιεκυκλώθη ὑπὸ ἰσχυροτέρου καὶ πολυαριθμοτέρου Γερμανικοῦ. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σώματος βλέπων τὸ ἀδύνατον τῆς ἀντιστάσεως, διατάσσει τὴν ὑποχώρησιν, ὅτε οἱ μὲν Γάλλοι στρατιῶται ὑποχωροῦσιν ἀμέσως καὶ σώζονται, ἀλλ' οἱ τριάκοντα ἐθελονταὶ Ἕλληνες μένουσιν ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των ἀγωνιζόμενοι ἀγῶνα λίαν ἄνισον· πρὸς δὲ τὸν Γερμανὸν ἀρχηγόν, προτείναντα αὐτοῖς τὴν παράδοσιν, ἀπαντῶσι θαρραλέως, «Οὐκ ἔστι πάτριον τοῖς Ἕλλησι τὸ παραδίδοσθαι, ἀλλὰ τὸ νικᾶν ἢ ἀποθνήσκειν ἔνθα ἐτάχθησαν». Ὁ Γερμανὸς ἀρχηγός, ἐκτιμῶν τὴν γενναιότητα τῶν ὀλίγων τούτων Ἑλλήνων, καὶ πάλιν προτείνει αὐτοῖς νὰ παραδοθῶσιν, ἀλλὰ πρὸς ἐξαγο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

λουθεῦσιν ἀμυνόμενοι καὶ προξενοῦντες θραῦσιν εἰς τὸν ἐχθρόν. Ὅθεν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Γερμανῶν ἀκουσίως καὶ μετὰ λύπης ἠναγκάσθη νὰ διατάξῃ τὸν κατ' αὐτῶν πυροβολισμόν, καὶ πίπτει ἡ ὀρὰξ αὕτη τῶν ἀνδρείων τέκνων τῆς Ἑλλάδος μετὰ ἡρωϊκὴν πάλην, τῶν μὲν φονευθέντων, τῶν δὲ καιρίως τραυματισθέντων.

Ἡ ἀπροσωπόληπτος ἱστορία ὀφείλει ἵνα εἰς τὰς ἀθανάτους αὐτῆς δέλτους διαιωνίσῃ καὶ τὴν παρὰ τὸν Λείγγρα χάριν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος ἡρωϊκὴν πτῶσιν τῶν ὀλίγων τούτων Ἑλλήνων, ὅπως ἡ ἀρχαία ἱστορία διηώνισε τὸ ὄνομα τοῦ Λεωνίδου καὶ τῶν Τριακοσίων. Οἱ δὲ γονεῖς καὶ συγγενεῖς τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀνδρῶν δικαιοῦνται νὰ σεμνύνωνται ἐπὶ τοιούτοις τέκνοις καὶ συγγενέσι, οἵτινες ἐν ξένῃ γῇ ἀνεδείχθησαν ὄντως γνήσιοι Ἕλληνες, τιμήσαντες διὰ τοῦ γενναίου αὐτῶν θανάτου τὴν γεννήσασαν αὐτοὺς Ἑλλάδα.

Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτῶν! Γαῖαν ἔχοιεν ἐλαφράν!

Ἐν Λάρνακι Κύπρου 26 Μαρτίου 1873.

Γ. Ι. Δημητρίου.

Ο ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ.

Εἶνε γνωστόν, ὅτι ἡ Εὐρώπη συνεδέθη ἤδη μετὰ τῆς Ἀμερικῆς διὰ τηλεγραφικῆς γραμμῆς διαπερώσης τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Πρόκειται νῦν περὶ ἑτέρας γιγαντιαίας ἐπιχειρήσεως προωρισμένης νὰ συνδέσῃ τὸν παλαιὸν Ἀνατολικὸν κόσμον μετὰ τῆς Ἀμερικανικῆς ἠπείρου διὰ γραμμῆς, ἥτις θὰ διέλθῃ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν. Εὐχαρίστως δὲ βλέπομεν ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς τῶν μεγίστων ἐπιχειρήσεων, αἵτινες προώρισται νὰ μεταβάλωσι τὸν κόσμον, ἄνδρα ἀνήκοντα εἰς τὸν Ἑλληνορωμαϊκὸν πολιτισμόν, τὸν στρατηγὸν *Καίσαρα Μορένον* (Cesare Moreno).

ΞΕΝΟΙ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ.

Ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Ἰταλικῇ ἐφημερίδι Rivista Europea (Εὐρωπαϊκὴ ἐπιθεώρησις) τὰ ἑξῆς: Ἡ ἡγεμονὶς Δώρα Ἰστριάς, ἡ ἔνδοξος συγγραφεὺς τῆς Ἀλβανορωμανίας, διατρίβουσα ἐν Φλωρεντίᾳ, ὠνομάσθη ἐσχάτως μέλος τῆς Ραφαηλείου Ἀκαδημίας τοῦ Οὐρβίνου, τῆς ἐν Ρώμῃ Ἀκαδημίας τῶν Κυριτῶν (dé Quiriti), τοῦ ἐν Ἀθήναις συλλόγου «ὁ Παρνασσός».

Ο ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

Ὁ μέγας οὗτος στρατηγὸς τῆς Ρώμης, διὰ νὰ προλαμβάνῃ καὶ διασκεδάζῃ τὸν θυμόν του, λέγεται ὅτι, ὁσάκις ἐλάμβανεν ἀφορμὴν νὰ ὀργισθῇ, συνείθιζε, πρὶν ἢ θυμωμένος εἴπῃ ἢ πράξῃ τι, νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτὸν ὁλόκληρον τὸ Ρωμαϊκὸν ἀλφάβητον. Τοιουτοτρόπως ἔβλεπε καιρὸν εἰς τὴν φρόνησίν του νὰ στήσῃ εἰς τὴν γένεσίν της τὴν φλόγα τοῦ θυμοῦ του.

ΤΗι ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΙ
ΚΑΛΛΙΟΠΗι ΧΩΡΕΜΗι.

Κεκρυμμέν' εἰς ἐλπίδας.....ἡ ὥρα
Τῶν παλμῶν, τῆς χαρᾶς μας τῆς πρώτης,
Ὡς τὰ ῥόδα, κἀ αὐτὴ ἡ Νεότης
Ἀναμένει Μαΐου στιγμάς.

Πνατέλλει ἡ ὥρα! —τί θέα!.....
Ὡς Ἠὼς μιᾶς Αὐγῆς χρυσωμένη,
Σ' τῆς καρδιᾶς μας τὰ βάθη κρυμμένη,
Ἀνατέλλ' ἡ τοῦ βίου χαρά!

Πάμπουν τότε ἡ χάρις, τὸ κάλλος,
Τὰ τερπνὰ τῆς Νεότητος ῥόδα,
Κἀ ἡ παρθένος βαδίζει μὲ πόδα
Ἐλαφρὸν εἰς τοὺς κήπους φαιδρά.

Πιγυρά! 'ς τὴν λιγύπνοον αὔραν
Ῥοδινοῦ σου τοῦ πρώτου Μαΐου,
Μειδιᾷ ἡ μορφὴ ἑνὸς ἴου!.
Καὶ ζωὴν ἀναπνέει τερπνήν.

Ἕον εἶνε αὐτὸς ὁ Μνηστήρ σου,
Ἀνθοδέσμη χαρίτων σὺ εἶσαι,
Εἰς τὸ ἔαρ τοῦ βίου του χύσαι
Ἔρωτός σου τὴν πρώτην πνοήν!

Ὅταν ᾄδῃς, νομίζ' ὅτι βλέπω
Φερωνύμου σου Μούσης τὸ στόμα,
Ἑλικῶνος τ' ἀθάνατον Δῶμα,
Καλλιόπη ἀθῶα, σεμνή.

Παραδείσους ποῦ ἔχει ὁ κόσμος!.....
Τὸν κρυπτὸν τῆς καρδίας μου σᾶλον,
Τὸν προδίδει τὸ στῆθος τὸ πάλλον,
— Μὲ ἐμπνέ' ἡ σεμνὴ καλλονή!

Ἤμην, εἴμ' αἰωνίως θὰ ᾖμαι
Θαυμαστὴς τῶν χαρίτων, τοῦ κάλλους·
Πλούτη, δόξαν ἀφίνω εἰς ἄλλους,
Ἠρεμίαν ποθῶ τῆς Ζωῆς.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ

Α. * * *

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λόφους διὰ πλάστιγγος;» (Ησαΐας μ'. 12) καὶ ἡ διαταξασα αὐτὰ ἐν ταῖς μᾶλλον ἁρμοδίαις θέσεσιν αὐτῶν διὰ καρποφορίαν καὶ ὑγείαν; ἡ ποικίλασα τὰ κλίματα τῆς γῆς κατὰ τοιαύτην σύμφορον καὶ τερπνὴν ποικιλίαν, ὥστε ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀποστάσει ἕκαστος νὰ ἔχῃ τὰς καταλλήλους ὥρας, τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος του; ἡ ἐνδύσασα τὸ πρόσωπον τῆς γῆς διὰ φυτῶν καὶ ἀνθέων, τόσον ἐξαιρέτως καθωραϊσμένων μετὰ ποικίλων καὶ ἀμιμήτων ὡραιοτήτων, ὥστε οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων (Ματθ. ς'. 29); ἡ χλοΰσα τὸ φυτὸν ἐν τῷ σπόρῳ (ὡς τὸ νεογνὸν ἐν τῇ μήτρᾳ τῶν ζώων) ἐν τοιαύτῃ καλλιπρεπεῖ περιπλοκῇ, οἵα παρέχει παντοιοτρόπως εὐάρεστον καὶ θαυμάσιον θέαμα; ἡ χρωματίσασα καὶ ἀρωματίσασα τὰ ἄνθη, ἡ δοῦσα αὐτοῖς τὰς ἡδείας εὐωδίας, τὰς ὁποίας διαχέουσιν ἐν τῷ ἀέρι πρὸς τέρψιν ἡμῶν, καὶ βάψασα διὰ τοῦ αὐτοῦ ὕδατος αὐτὰ μετὰ διαφόρων χρωμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος οὔτε νὰ μιμηθῇ καθ' ὁλοκληρίαν οὔτε νὰ ἐννοήσῃ δύναται; ἡ πληρώσασα τὴν γῆν διὰ μιᾶς τοιαύτης ἀπείρου ποικιλίας παντοειδῶν κτισμάτων τόσων ὁμοίων καὶ ἐνταὐτῷ τόσων ἀνομοίων πρὸς ἀλλήλα; Ἐκ τούτων ἄλλα μὲν περιπατοῦσιν, ἄλλα δὲ ἕρπουσιν, ἄλλα μὲν ἵστανται καὶ ἕτερα πλέουσιν· ἀλλ' ἕκαστον ἔχει μέλη καὶ ὄργανα ἁρμόδια εἰς τὰς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ κινήσεις. Ἐνὶ λόγῳ, τὸ θαυμαστὸν τοῦ ἵππου, τὰ πτερὰ τοῦ ταώ, τὸ μέγεθος τῆς καμήλου καὶ ἡ σμικρότης τοῦ ἐντόμου εἰσὶν ἴσαι ἀποδείξεις μιᾶς ἀπείρου σοφίας καὶ δυνάμεως. Πόθεν παρεσκεύασεν ἡ φύσις τοσαύτας αἰσθήσεις, ὅσας ὁρῶμεν εἰς ἕνα κώνωπα; (λέγει ὁ Πλίνιος ἐν τῇ φυσικῇ του ἱστορίᾳ, ἐξετάζων τὸ σῶμα τούτου τοῦ ἐντόμου) πόθεν συνέστησε τὰ ὄργανα τῆς ὁράσεως, τῆς γεύσεως καὶ ὀσφρήσεως αὐτοῦ; πόθεν παρήγαγεν ἐκείνην τὴν ὀργίλην καὶ ἐξαίαν φωνήν; καὶ μὲ ποίαν ἀγχίνοιαν συνῆψε τὰ πτερά του, ἐμήκυνε κατὰ μέτωπον τὰ σκέλη του καὶ προπαρεσκεύασεν ἐκεῖνο τὸ λιμῶττον κοίλωμα, ὡς γαστέρα, τόσον ἄπληστον αἵματος ἰδίως ἀνθρωπίνου; Μὲ ποίαν εὐρύνοιαν προσδιώρισε καὶ ὤξυνε τὸ κεντρίον του, ἵνα νύσσῃ τὸ δέρμα; καίτοι δὲ ἡ λεπτότης του εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε νὰ καθιστᾷ αὐτὸ ἀόρατον, ἔκαμεν ὅμως αὐτὸ τοιοῦτον ὥστε νὰ χρησιμεύῃ διττῶς· διότι, ὅπως διαπερᾷ τὸ δέρμα, ἔγεινεν ἐξὺ ἐν τῷ ἀέρι· καὶ αἷμα κοῖλον ὅπως ἐκμυζᾷ τὸ αἷμα; Καὶ ἐὰν ὁ Πλίνιος ἔκαμε τοσαύτας ἐρωτήσεις περὶ τοῦ σώματος ἑνὸς κώνωπος (ὅστις, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν, δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἐντόμων) καὶ τί ἤθελεν εἰπεῖ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἂν ἔβλεπε τὰ σώματα ἐκείνων τῶν ζωυρίων, τὰ ὁποῖα εἶνε μόνον ὁρατὰ διὰ τῶν μικροσκοπίων, ἀνὰ 10 ἢ 20 ἢ καὶ 30 χιλιάδας ἐν μιᾷ ῥανίδι ὕδατος ἐκ πεπέρεως, ὁμοίᾳ κόκκῳ κέγχρου; Καὶ τί πρέπει νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῶν μυώνων καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ σώματος αὐτῶν τῶν πλασμάτων, ἀφοῦ ταῦτα εἶνε τοσοῦτον μικρά; Εἶνε βέβαιον, ὅτι ὁ μηχανισμός, δι' οὗ ἡ φύσις ἐκτελεῖ τὴν μυϊκὴν κίνησιν, εἶνε ὑπερβολικῶς λεπτὸς καὶ περίεργος, καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν πάσης μυϊκῆς κινήσεως, ταχυλάκιστον ἐν τοῖς μικροῖς ζώοις, ἐπασχολοῦνται διακεκριμένα μέρη ἔχι ὀλιγώτερα τῶν ἑκατομμυρίων, καὶ ταῦτα ὁρατὰ μόνον διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Καὶ μάλιστα, ὅσον μικρότερον εἶναι τὸ πλάσμα, τόσον μᾶλλον θαυμαστὸν τὸ φιλοτέχνημα. Ὅταν ἓν τινι λ. χ. μικρῷ ἀκάρει βλέπωμεν (τῇ βοηθείᾳ τῶν μικροσκοπίων) μέλη ἐντελῶς καὶ καλῶς διωργανισμένα, οἷον κεφαλήν, σῶμα, σκέλη καὶ πόδας, πάντα ταῦτα διακεκριμένα καὶ τόσον καλῶς ἐξισασμένα ὡς πρὸς τὸ μέγεθος αὐτῶν, ὅσον τὰ τῶν μεγίστων ἐλεφάντων, καὶ σκεφθῶμεν ὡσαύτως, ὅτι ἐν παντὶ μέρει τούτου τοῦ ζῶντος ἀτόμου ὑπάρχουσι μυῶνες, νεῦρα, φλέβες, ἀρτηρίαι καὶ αἷμα καὶ ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ αἵματι ὑπάρχουσι κλαβώδη μέρια καὶ χυμοί, καὶ ἐν ἐκείνοις τοῖς χυμοῖς τινὲς ῥανίδες, αἵτινες συντίθενται ἐξ ἄλλων λεπτῶν μορίων· ὅταν, λέγω, σκεφθῶμεν ἅπαν τοῦτο, εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ θαυμάσωμεν καὶ μὴ καταπληχθῶμεν ὑπὸ τῆς ἐξαισίας ταύτης σοφίας, καὶ νὰ μὴ ἀνακράξωμεν μετὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου «ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ (Ρωμ. ια'. 33).

Ἀλλ' ὑπάρχει ἕτερόν τι ἐν τοῖς ζώοις τοῖς τε χερσαίοις καὶ θαλασσίοις οὐχ ἧττον θαυμαστὸν τῆς κατασκευῆς αὐτῶν· εἶνε δὲ τοῦτο τὸ φυσικὸν αὐτῶν ἔνστικτον. Συμμορφούμενος τῷ κοινῷ τρόπῳ τῆς ὁμιλίας ὀνομάζω αὐτὸ οὕτως· ἀλλ' ἀληθῶς τοῦτο εἶνε ἡ τῆς Θείας Προνοίας διεύθυνσις αὐτῶν διά τινος πανσόφου καὶ παντοδυνάμου νοός. Διότι τίς ἄλλος ἐνέπνευσεν εἰς τὰ πτηνὰ τὴν τέχνην τοῦ κατασκευάζειν τὰς φωλεάς των, εἴτε σκληρὰς εἴτε ἁπαλὰς ἀναλόγως τῆς κράσεως τῶν νεοσσῶν αὐτῶν; Τίς ἄλλος ἐποίησεν αὐτὰ νὰ διατρίβωσι τόσον διαρκῶς ἐν ταῖς φωλεαῖς των ἐπὶ τῇ ἐπωάσει τῶν νεοσσῶν των, ὡσεὶ εἶχον ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ἑαυτῶν θερμότητος καὶ τῆς ἁρμοδιότητος καὶ ἱκανότητος αὐτῆς πρὸς τὴν ζωοποίησιν; Τίς ἄλλος κινεῖ τὴν χελιδόνα ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τοῦ χειμῶνος ν' ἀποδημῇ εἴς τι μᾶλλον συγκερασμένον κλίμα ὡσεὶ ἐνόει τὰ οὐράνια σημεῖα, τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἀστέρων καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ὡρῶν; Τίς ἄλλος κάμνει τὸν ἀττακέα ἰχθὺν (σαλμόνα) ἀνὰ πᾶν ἔτος ν' ἀνέρχηται ἀπὸ τῆς θαλάσσης, 400—500 μίλια τὸν ποταμόν, μόνον ἵνα ῥίψῃ τὰ ᾠά του καὶ ἀσφαλίσῃ αὐτὰ ἐν τῇ ἄμμῳ τῶν ὀχθῶν, ἔνθα διαμένει, ἕως αὐτὰ ἐπωασθῶσι, καὶ τότε πάλιν ἐπιστρέφει εἰς τὴν θάλασσαν; Πῶς ταῦτα τὰ πλάσματα, ἀφοῦ περιῆλθον ἐπὶ πολὺν καιρὸν τὸν ἐκτεταμένον ὠκεανόν, ἠδύναντο πάλιν ν' ἀνεύρωσι καὶ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ στόμιον τοῦ ἰδίου ποταμοῦ, φαίνεται λίαν παράξενον, καὶ ἄλλως δὲν ἐξηγεῖται εἰμὴ ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ ἔδηγοῦν αὐτὰ πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἀσφαλῶς πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἴτε εἴς τινα ἐντύπωσιν δεδομένην κατὰ τὸν καιρὸν τῆς δημιουργίας αὐτῶν, εἴτε εἴς τινα ἄμεσον καὶ συνεχῆ διεύθυνσιν ὑπερτέρας τινὸς αἰτίας. Ἐνὶ λόγῳ εἶνε δυνατὸν νὰ ἴδωμεν τὸν ἴστὸν τῆς ἀράχνης καὶ τοὺς ἱστοὺς τοῦ μεταξοσκώληκος, τὰ κήτατα τῶν μελισσῶν, ἢ τοῦ μύρμηκος τοὺς σιτοβολῶνας, χωρὶς νὰ παραδεθῶμεν εἰς μίαν ἐνθέρμου σκέψιν, ἥτις θὰ ἀναγκάσῃ ἡμᾶς ν' ἀναγνωρίσωμεν ἐκείνην τὴν ἄπειρον σοφίαν τοῦ Δημιουργοῦ αὐτῶν, ὅστις εἴτε αὐτὸς ὁ ἴδιος διευθύνει τὰ ἀλάθαστα βήματά των ἢ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐνστικτον (ἐὰν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν αὐτὸ οὕτως) ἀρμόδιον νὰ ἦναι ἓν ἔμβλημα καὶ νὰ δεικνύῃ τὸ παράδειγμα τῆς τέχνης, τῆς ἐπιτηδειότητος καὶ τῆς οἰκονομίας.

Ἐκ τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν ζώων, ἅτινα ζῶσιν ἐπ' αὐτῆς,

ρίψωμεν τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ταχέως καταναοῦμεν ὅτι αὕτη εἶνε ρευστὸν καὶ διαφανὲς σῶμα καὶ ὅτι ἂν ἠραιοῦτο πλέον ἢ ἧττον, δὲν θὰ ἦτο τόσον κατάλληλος διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ τίς τῇ ἔδωκεν αὐτὴν τὴν ἀκριβῆ διαμόρφωσιν τῶν μερῶν καὶ ἀνάλογον βαθμὸν τῆς κινήσεως, ὅπως ποιήσῃ αὐτὴν τόσον τε ρευστὴν καὶ ἐνταὐτῷ τόσον δυνατήν, ὥστε νὰ βαστάζῃ καὶ φέρῃ ἐπ' αὐτῆς τὰ βαρύτατα φορτία; Τίς ἐδίδαξε τοὺς ποταμοὺς νὰ ῥέωσι κατὰ περιστρεφόμενα ρεύματα διὰ μέσου ἐκτεταμένων χωρῶν, ὅπως ποτίζωσιν αὐτὰς ἀρθονώτερον, νὰ ἐκβάλλωσι δὲ ἔπειτα εἰς τὸν ὠκεανόν, ὅπως ἀποτελέσωσιν αὐτὸν τὸ κοινὸν κέντρον τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἔπειτα διὰ μυστικῶν καὶ ἀοράτων αὐλάκων νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὴν ἀρχικήν των πηγὴν διὰ ἀενάου τινὸς κυκλορροίας; Τίς ἐφοδίασε καὶ ἐπλήρωσε τούτους τοὺς ποταμοὺς ἐκ παντοειδῶν ἰχθύων, οἵτινες ὁλισθαίνουσι καὶ παίζουσιν ἐν τοῖς διαυγέσι ῥεύμασι καὶ τρέχουσιν ἀπερισκέπτως εἰς τὸ δίκτυον τοῦ ἁλιέως ἢ ἔρχονται λαιμάργως εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ ἀγκιστρευτοῦ, ἵνα συλληφθῶσιν διὰ τὴν χρῆσιν καὶ τὸ φαγητὸν τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος θάλασσα εἶνε λίαν φοβερὸν καὶ ἐκπληκτικὸν ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἡ δὲ πλημμυρὶς καὶ ἡ ἄμπωτις τῶν ὑδάτων της δὲν εἶνε ἐκ τῶν εὐκολωτέρων φαινομένων ἐν τῇ φύσει. Πᾶν ὅ,τι γινώσκομεν μετὰ βεβαιότητος εἶνε τοῦτο, ὅτι ἡ παλίρροια ὀφείλεται καὶ ἐπαναφέρει ἡμᾶς εἴς τινα μέρη καθ' ὡρισμένας ὥρας· ἀλλὰ τίνος εἶνε ἡ χεὶρ ἐκείνη, ἥτις κάμνει αὐτὴν νὰ σταθῇ, καὶ εἶτα νὰ ἀρχίσῃ πάλιν μετὰ τοιαύτης κανονικότητος; Μία δὲ περισσοτέρα ἢ ὀλιγωτέρα κίνησις ἐν τούτῳ τῷ ρευστῷ ὄγκῳ ἤθελε συνταράξει πᾶσαν τὴν φύσιν, καὶ ἡ μικροτέρα παρεκτροπὴ τῆς παλιρροίας ἤθελε καταστρέψει ὁλόκληρα βασίλεια· τίς λοιπὸν ἦτον τόσον σοφὸς ὥστε νὰ λάβῃ τοιαῦτα ἀκριβῆ μέτρα ἐπὶ ἀπεράντων σωμάτων, καὶ τίς τόσον ἰσχυρός, ὥστε νὰ διευθύνῃ τὴν ὁρμὴν ἐκείνου τοῦ ὑπερηράνου στοιχείου ἐν συνέσει; Καὶ τίς αὐτός, «ὅστις ἔθεσε τὴν ἄμμον ὅριον τῆς θαλάσσης κατὰ πρόσταγμα αἰώνιον, καὶ δὲν θέλει ὑπερβῇ αὐτό;» (Ἱερεμ. ε'. 22) καὶ ἔθεσε τὸν Λευϊάθαν (ἀναμέσον ἄλλων ζώων παντὸς εἴδους) διὰ νὰ παίζῃ ἐν αὐτῇ (ψαλμ. ρδ'. 26); ἐκ τῶν μυκτήρων αὐτοῦ ἐξέρχεται καπνός, ἡ πνοὴ αὐτοῦ ἀνάπτει ἄνθρακας οὕτως, ὥστε κάμνει τὴν ἄβυσσον ὡς λέβητα νὰ κοχλάζῃ καὶ καθιστᾷ τὴν θάλασσαν ὡς σκεῦος μυρεψοῦ;» (Ἰώβ. μα'. 20, 21, 31).

Ἐὰν τώρα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κόσμου στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἰδιαιτέρως ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸν κύριον τοῦτον κάτοικον, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἔθηκεν ἐπὶ τῆς γῆς, σὐδεμία βεβαίως ἀντίληψις δύναται νὰ ἦνε τόσον ταπεινὴ καὶ ἐντελής, σὐδεμία καρδία τόσον ἠλίθιος καὶ ἀναίσθητος, ὥστε νὰ μὴ ἴδῃ καὶ κατανοήσῃ καθαρῶς ὅτι σὐδὲν ἄλλο εἰμὴ ἄπειρος σοφία ἠδύνατο ἐν τοιούτῳ θαυμαστῷ τρόπῳ νὰ σχηματίσῃ τὸ σῶμά του καὶ ἐμπνεύσῃ ἐν αὐτῷ ὅν τι ἐξόχων δυνάμεων, δι' οὗ «συνετίζει ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ κτήνη τῆς γῆς, καὶ σοφίζει ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.» (Ἰώβ. λε'. 11).

Ὑποθέσωμεν ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδωμεν βιῶν ἐξ ἀρχῆς ἐγειρόμενον ἀμέσως ἐκ τοῦ ἐδάφους εἰς ἐντελῆ μορφὴν ἀνθρώπου πλήρους ὡραιότητος καὶ συμμετρίας καὶ πεπροικισμένου δι' ὅλων τῶν μερῶν καὶ τῶν δυνάμεων, τὰς ὁποίας κατανοοῦμεν εἰς ἡμᾶς αὐτούς, καὶ πιθανῶς κατὰ πολὺ ὑπερέχοντος ἡμῶν καὶ ὡραιοτέρου· ὅτι μετὰ τὴν μόρφωσίν του ἐβλέπομεν πάραυτα αὐτὸν ἐκτελοῦντα ὅλας τὰς λειτουργίας τῆς ψυχῆς, τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ λογικοῦ· κινούμενον τόσον κομψῶς, ὁμιλοῦντα τόσον γλαφυρῶς καὶ συλλογιζόμενον τόσον ἀκριβῶς καὶ ποιοῦντα πᾶν πρᾶγμα τόσον δεξιῶς, ὅσον ὁ μᾶλλον εὐπαίδευτος ἐκ τῶν ζώντων ἀνθρώπος. Ἀπαραλλάκτως τοῦτ' αὐτὸ συνέβη, καὶ ἐν ὁμοίᾳ στιγμῇ χρόνου, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μόρφωσιν τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδάμ. Ἀλλ' ὅπως ἐντυπώσωμεν ἰσχυρότερον ἐν τῷ νῷ τὴν ἰδέαν ταύτην, ὑποθέσωμεν ὅτι τοῦτο τὸ σχῆμα ἐγείρεται βαθμηδὸν καὶ τελειοποιεῖται κατὰ τὰ διάφορα μέρη του διαδοχικῶς· καὶ ὅτι, ἀφοῦ τὸ ὅλον ἀποτελεσθῇ, αἱ φλέβες καὶ αἱ ἀρτηρίαι διανοίγονται, οἱ νεῦρα καὶ οἱ τένοντες στρώνονται, αἱ ἀρθρώσεις συναρμόζονται, καὶ τὸ ὑγρὸν (μεταβλητὸν εἰς αἷμα καὶ χυμοὺς) ἐναποτίθεται εἰς τὰ γαστρίδια μέρη τῆς καρδίας, ὁ δὲ Θεὸς ἐμφυσᾷ ἐν αὐτῷ ζωοποιὸν πνοὴν ἀρχήν· διὰ ταύτης τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ὑγρὸν ἄρχεται καταβαῖνον καὶ διαπερῶν τὰς φλέβας καὶ ὑραίνόν τι ἐρύθημα ἄρχεται ἀναβαῖνον ἐπὶ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου τοιοῦτον, οἷον εἶνε ἱκανὸν νὰ καταφρονῇ τὴν βοήθειαν τῆς τέχνης, καὶ ἀνώτερον τῆς δυνάμεως τῆς μιμήσεως. Ἡ εἰκὼν αὕτη κινεῖται, περιπατεῖ, κινεῖται δὲ μετὰ τοιούτου μεγαλείου, οἷον εἶνε ἱκανὸν νὰ κηρύττῃ αὐτὸν κύριον τῆς δημιουργίας, καὶ ὁμιλεῖ μετὰ τοιούτου τόνου καὶ ὕψους αἰσθήματος, οἷον ἱκανὸν νὰ κάμνῃ πᾶν ὠτίον προσεκτικόν· καὶ ἔτι πλέον ὁ μέγας αὐτοῦ Δημιουργὸς συγκαταβαίνει νὰ συνομιλῇ μετ' αὐτῆς. Ἐάν, λέγω, ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδωμεν ὅλον τοῦτο διενεργούμενον ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, θὰ ἐκυριευόμεθα ὑπὸ μεγάλου θαυμασμοῦ καὶ μεγάλης ἐκπλήξεως· καὶ ὅμως τοῦτο εἶνε τὸ ἀκριβὲς ἔμβλημα τοῦ σχηματισμοῦ παντὸς ἀνθρώπου καὶ τούτου ἡ μελέτη ἔκαμε τὸν Δαβὶδ νὰ κυριευθῇ ὑπὸ ταύτης τῆς ἐκπληκτικῆς εὐγνωμοσύνης καὶ εἶπε, «Κύριε, θέλω σὲ ὑμνεῖ διότι φοβερῶς καὶ θαυμασίως ἐπλάσθην· θαυμάσια εἶνε τὰ ἔργα σου καὶ ἡ ψυχή μου κάλλιστα γνωρίζει τοῦτο. Τὸ ἀδιαμόρφωτόν του σῶμά μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου· καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ σου πάντα ταῦτα ἦσαν γεγραμμένα, ὡς καὶ αἱ ἡμέραι καθ' ἃς ἐσχηματίζοντο, καὶ ἐνῷ οὐδὲν ἐκ τούτων ὑπῆρχε.» (ψαλμ. ρλθ'. 10).

Τωόντι, τόσον περίεργος εἶνε ἡ πλοκὴ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ ἐν παντὶ μέρει τόσον ἔξοχος καὶ θαυμασία, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Galen (ὃς τις ἄλλως πολὺ ἀπεῖχε τοῦ πιστεύειν εἰς ἕνα Θεὸν) ἀφοῦ ἐπιμελῶς ἐξήτασε τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ καὶ ἐθαύμασε τὴν εὐαρμοστίαν καὶ χρησιμότητα παντὸς μέρους, τὰς πολλὰς καὶ διαφόρους προθέσεις ἑκάστης φλεβός, ὀστοῦ καὶ μυῶνος, καὶ τὴν ὡραίαν σύνθεσιν τοῦ ὅλου, κυριευθεὶς ὑπὸ ἀδυνήτου εὐλαβείας, ἔγραψεν ἕνα ὕμνον εἰς ἔπαινον τοῦ παντοδυνάμου Δημιουργοῦ του. Ὁ Γαληνός, ἐν τῷ βιβλίῳ του περὶ σχηματισμοῦ τοῦ ἐμβρύου, σημειώνει ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι 600 περίπου μυῶνες, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων παρατηροῦνται δέκα τοὐλάχιστον σκοποὶ ἢ ἀναγκαῖαι κατηγορίαι· οὕτως ὥστε μόνον περὶ τῶν μυῶνων πρέπει νὰ ἐνασχοληθῶσιν ὄχι ὀλιγώτεραι τῶν 6,000 διαφόρων προθέσεων. Τὰ ὀστᾶ ἀριθμοῦνται εἰς 284, καὶ οἱ διακεκριμένοι σκοποὶ καὶ ἑκάστου τούτων εἶνε περὶ τοὺς 40, τὸ ὅλον περὶ τοὺς 11,360.

τὸ αὐτὸ δ' ἀκολουθεῖ κατ' ἀναλογίαν εἰς τὰ λοιπὰ μέρη, οἷον τὰ θέρμα, τοὺς συνδέσμους τῶν ὀστέων, τὰ ἀγγεῖα, τοὺς χυμούς· ἀλλ' εἰδικώτερον εἰς τὰ διάφορα ἀγγεῖα τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν σκοπῶν πλεῖστον ὑπερέχουσι τὰ ὁμογενῆ μέρη.

Καὶ ἐὰν ἡ θεία σοφία διαφαίνεται ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ σώματος, πόσῳ μᾶλλον ἄπειρος αὕτη καταφαίνεται ἐν τῇ κτίσει τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις εἶνε μὲν ἄϋλος οὐσία ἀλλ' ἡνωμένη μετὰ τοῦ σώματος διά τινος ἀοράτου μὲν συνδέσμου, ἀλλὰ τόσον ἰσχυροῦ, ὅσον χρειάζεται νὰ κάμῃ αὐτὰ ἀμοιβαίως ἐνεργοῦντα καὶ συμπαθοῦντα πρὸς ἄλληλα ἐν πάσαις αὐτῶν ταῖς ἡδοναῖς καὶ πόνοις· οὐσία προικισθεῖσα μὲ ἐκείνας τὰς θαυμασίας δυνάμεις τῆς σκέψεως, τῆς νοήσεως, τῆς κρίσεως, τοῦ λογικοῦ, τῆς ἐκλογῆς, τῆς ἐνεργείας καὶ (ὅπερ εἶνε τὸ τέλος καὶ τὸ μεγαλεῖον πάντων) μὲ τὴν δύναμιν τοῦ γινώσκειν, τοῦ ὑπακούειν, τοῦ μιμεῖσθαι καὶ ἐπαινεῖν τὸν Δημιουργὸν της· καί τοι ἀληθῶς μήτε αὐτή, μήτε οἱαδήποτε ἀνωτέρα τάξις κτισμάτων, ἀγγέλων, καὶ ἀρχαγγέλων, μήτε ἡ ὅλη «στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ» δύναται ἐκφράσῃ καὶ ἀρκούντως νὰ κάμῃ αὐτό, «διότι τίς δύναται νὰ κηρύξῃ τὰ κραταιὰ ἔργα τοῦ Κυρίου, νὰ κάμῃ ἀκουστὰς πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; (ψαλμ. ρς'. 2).

Ὅθεν, εἰς οἱανδήποτε διεύθυνσιν στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, ἐὰν ἀτενίσωμεν πρὸς τ' ἄνω ἢ κάτω, ἐκτὸς ἡμῶν, ἐπὶ τῶν ὑφ' ὑχων ἢ ἀψύχων μερῶν τῆς δημιουργίας, θὰ εὕρωμεν ἐπαρκοῦντα λόγον ὅπως μετὰ τοῦ ψαλμῳδοῦ εἴπωμεν, «πόσον μεγάλα εἶνε τὰ ἔργα σου Κύριε! τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας· ἡ γῆ εἶνε πλήρης τῶν ποιημάτων σου». (ψαλμ. ρδ'. 24). Ἂς ὑμνολογῶσι τὸν Κύριον διὰ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τὰ πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἂς θυσιάζωσι θυσίας αἰνέσεως, καὶ ἂς κηρύττωσι τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει.» (ψαλμ. ρζ'. 21, 22).

Ἓλλην ἀναγνώστα! Ὁ πάνσοφος καὶ παντεδύναμος οὗτος ἀρχιτέκτων τῆς κτίσεως εἶνε ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεός σου, ὅστις, ἀφοῦ σὲ ἐπροίκισε πνεῦμα δαιμόνιον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν θείων του βουλῶν, σὲ ἀρῆκε μὲν νὰ πέσῃς ἐκ τῆς ὑψίστης ταύτης βαθμίδος καὶ περιεδεύθῃς μὲ τὰς δυνηρὰς ἀλύσεις πολλῶν αἰώνων δουλείας· ἀλλὰ δὲν σὲ ἀρῆκε νὰ ἐξαλειφθῇς ἐκ τοῦ πίνακος τῶν ἐθνῶν· καὶ σὲ διετήρησε καὶ ἔσωσεν ἐκ τῆς ἀνηκούστου ἀνάγκης δουλείας, καὶ διὰ πολλῶν θαυμαστῶν ἔργων σοῦ διεφύλαξε ζωηρὸν τὸν ἐθνισμόν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν πίστιν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ γίνῃς τὸ κατάλληλον ὄργανόν του πρὸς διάδοσιν τοῦ φωτισμοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ, ὅπως ἄλλοτε οἱ προπάτορές σου ἐγένοντο τοιαῦτα ὄργανα. Ἰδοὺ διατί δὲν σὲ ἀρῆκε νὰ χαθῇς, ὡς ἐχάθησαν τάλλα ἔθνη τῆς ἀρχαιότητος ἐκτὸς τοῦ Ἰουδαϊκοῦ διατηρουμένου καὶ τούτου πρὸς θαυμάσιόν τινα σκοπόν· ἀλλ', ὅπως τῷ χρησιμεύσῃς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοιούτου σκοποῦ, ὀφείλεις σὺ νὰ φωτισθῇς πρῶτον πνευματικῶς ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ φόβῳ του καὶ ἐκπολιτισθῇς ἐν τῷ ἀληθινῷ πολιτισμῷ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς. Ἐὰν γένῃς τοιοῦτον ὄργανον, τότε μόνον θὰ ἦσαι τὸ νέον κοπτερὸν ἄροτρον καὶ ὁ ζωσταφόρος σπόρος τοῦ ἀληθινοῦ φωτισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ. Αὐξάνων τὴν πίστιν ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τὸν φωτισμὸν ἐν τῷ νῷ σου, καταγίνου ὅπως καταστα θῇς πρόσφορον ὄργανον ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Κυρίου.

Ο. Κ.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

Ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ ἐμπορικῇ Λέσχῃ Μιτυλήνης

ὑπὸ

Γ. Α. ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 264).

Τὸ μὲν λοιπὸν ἐρωτῶν, τὸ δὲ ἀποκρινόμενος ὁ Σωκράτης συζητεῖ μετὰ τοῦ Κριτοβούλου τὰ κατὰ τὴν οἰκονομίαν, θέτει ἐπιτηδείως τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἀγαθοῦ οἰκονόμου ἔργον εἶνε τὸ διοικεῖν καλῶς οὐχὶ μόνον τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ἀλλὰ καὶ τὸν οἶκον ἄλλου, ὡς ὁ οἰκοδόμος οἰκοδομεῖ οὐχὶ μόνον πρὸς χρῆσιν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς χρῆσιν ἑτέρου οἰκίαν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ τὸ περιληπτικὸν ὄνομα οἶκος περιλαμβάνεται οὐχὶ μόνον ἡ οἰκία καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ ὅσα τις κέκτηται ἐκτὸς καὶ μακρὰν αὐτῆς, ἄρα τῆς οἰκονομίας ἔργον εἶνε ἡ διαχείρισις καὶ αὔξησις πάντων τῶν κτημάτων, ὅσα παρέχουσιν ὠφέλειαν εἰς τὸν ἄνθρωπον· διότι ἄλλως, ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι κέκτηνται καὶ ἐχθρούς, γελοῖον θὰ ἦτο ὁ οἰκονόμος αὐξάνων τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ μισθοδοτῆται. Οὕτω λοιπὸν τὰ κτήματα διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, τὰ παράγοντα ὠφέλειαν, ἅτινα ἰδίως λέγονται χρήματα, καὶ τὰ φέροντα ζημίαν. Τοιαῦτα δὲ δυνατὸν ν' ἀποβῶσι πάντα, ὅταν τις δὲν ἠξεύρῃ νὰ τὰ μεταχειρισθῇ. Καὶ ἵππος π. χ. ἀποτραχηλίζων τὸν ἄπειρον ἀναβάτην δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ χρῆμα· καὶ γῆ ἀντὶ τροφῆς παρασκευάζουσα πεῖναν, καὶ πρόβατα φέροντα ζημίαν εἰς τὸν μὴ ἐπιστάμενον νὰ τρέφῃ αὐτὰ δὲν εἶνε χρήματα. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἀργύριον κατὰ συνέπειαν, ἐὰν τις κακῶς μεταχειρίζεται αὐτό, δὲν εἶνε χρήματα. Ηλίκην ζημίαν καὶ ηλίκην διαφθορὰν δὲν φέρει καὶ εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν δι' αὐτοῦ π. χ. ἀγοράσῃ παλλακίδα; Ὥστε ὁ ἀγαθὸς οἰκονόμος ὀφείλει οὕτω πως νὰ διέπῃ τὰ κτήματα καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐχθρούς του, ὥστε νὰ ὠφελῆται ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδὲν ὄφελος τῆς οἰκονομίας ἐὰν δὲν ὑπ' ἀρχὴν συνηνωμένη μετὰ τῆς ἀρετῆς· διότι πολλοὶ καὶ ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν εἰδήμονες καὶ μέσα ἄρθονα ἔχοντες, δεσποζόμενοι ὅμως ὑπὸ πονηρῶν δεσποινῶν, οἷαι εἶνε ἡ ἀργία καὶ ἡ κυβεῖαι καὶ λιχνεῖαι καὶ λαγνεῖαι καὶ οἰναφλυγίαι καὶ μωραί τινες καὶ δαπανηραὶ φιλοτιμίαι, ὡς καὶ ὁ νεώτερος ἐπάρατος συρμός, καταστρέφονται ἄρδην ὑπ' αὐτῶν καὶ κακοὶ κακῶς γηράσκουσιν.

Ὁ Κριτόβουλος ἐγγυηθεὶς ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων τοῦ σοφοῦ τὸν παρακαλεῖ μετὰ τινος εἰρωνείας νὰ τὸν συμβουλεύσῃ εἴτι καλὸν γινώσκει πρὸς αὔξησιν τῆς περιουσίας του, ἐκτὸς ἐὰν τὸν θεωρῇ ἱκανῶς πλούσιον καὶ μηδὲν ἔχοντα ἀνάγκην χρημάτων. Ἀπαγε, τῷ λέγει εἰρωνικώτερον ὁ Σωκράτης, οὐχὶ μόνον

δὲν σὲ θεωρῶ πλούσιον, ἀλλὰ πενέστερον ἐμαυτοῦ καὶ πολλοῦ οἴκτου ἄξιον. Καὶ ἐγέλασεν ἀπὸ καρδίας ὁ Κριτόβουλος εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ σοφοῦ καὶ μετὰ ἀπορίας τὸν ἠρώτησεν ὡς πόση νὰ ἦτο ἡ περιουσία αὐτοῦ, πόσην δὲ νὰ ὑπελάμβανε τὴν ἰδικήν του. "Αν ἐπιτύχω, λέγει, καλὸν ἀγοραστήν, εὐκόλως εὑρίσκω δι' ὅλα μου τὰ κτήματα 5 μνᾶς, τὰ ἰδικά σου ὅμως γνώσκω καλῶς ὅτι εἶνε ἑκατονταπλάσια. Καὶ μή σοι φανῇ παράδοξον ὅτι, τοιαύτης οὔσης τῆς περιουσίας ἑκατέρων ἡμῶν, κηρύττω ἐμαυτὸν πλουσιώτερον.

Φρονῶ μάλιστα ὅτι, καὶ τριπλάσια ἂν εἶχες, πάλιν δὲν θὰ σοὶ ἐξήρκουν. Διότι πρῶτον μὲν ἡ κοινωνικὴ θέσις σου καὶ ἡ ὑπόληψις ἣν χαίρεις παρὰ τοῖς πολλοῖς σὲ ὑποχρεοῦσι καὶ θυσίας πολλὰς καὶ μεγάλας νὰ τελῇς εἰς τοὺς θεούς, καὶ ξένους πολλοὺς νὰ ὑποδέχησαι, καὶ δεῖπνα νὰ προσφέρῃς εἰς τοὺς συμπολίτας, ὅπως κερδίζῃς τὴν εὔνοιαν καὶ τὰς ψήφους των, καὶ εἰς ὅλας τὰς δαπανηρὰς λειτουργίας τῆς πόλεως νὰ ὑποβάλλεσαι· ἔπειτα σὲ βλέπω ὅτι ὡς ὄφθεν πλούσιος ἀδιαφορεῖς περὶ τῆς αὐξήσεως τῆς περιουσίας συνεπασχολεῖσαι δὲ εἰς πράγματα παιδαριώδη. Ἔχω δίκαιον λοιπὸν νὰ σὲ οἰκτείρω καὶ νὰ ἐκρράζω τοὺς φόβους μου μὴ περιέλθῃς εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν καὶ πάθῃς ἀνήκεστόν τι κακόν. Μὴ βλέπῃς ἐμέ, Κριτόβουλε· ἐγὼ καὶ ἂν λάβω ποτὲ ἀνάγκην τινός, ἔχω τόσους φίλους, ὅσοι μικρά τινα παρισαντὲς μοι δύνανται νὰ πλημμυρήσωσι τὴν οἰκίαν μου παντὸς ἀγαθοῦ, ἐν ᾧ οἱ ἰδικοί σου φίλοι καὶ τοι ἔχοντες πολλῷ πλείονα τὰ ἀρκοῦντα παρὰ σοὶ παρατηροῦσιν ὅμως πῶς νὰ ὠφεληθῶσι μᾶλλον παρὰ σοῦ. Εἰς τοὺς ἀκαταμαχήτους τούτους λόγους τί ἠδύνατο ν' ἀντιτάξῃ ὁ Κριτόβουλος; Συνῃσθάνθη καὶ αὐτὸς ὅλην τὴν βαρύτητα τῶν καὶ ἀναμφιλόγως τοὺς παρεδέχθη. Διὸ καὶ ἐκλιπαρεῖ τὸν Σωκράτην νὰ τοῦ γείνῃ προστάτης καὶ νὰ τὸν διδάξῃ τὴν πλουτοποιὸν ἐπιστήμην.

Ὁ Σωκράτης ἀποποιεῖται μὲν τοῦτο καὶ ἀπορεῖ μάλιστα πῶς αὐτὸς μηδὲ τὸ ἑκατοστημόριον τῆς περιουσίας ἔχων τοῦ Κριτοβούλου, μηδὲ ἵππους, μηδὲ γῆν, μηδὲ πρόβατα ποτε κεκτημένος, ἐξ ὧν καὶ δι' ὧν παράγεται ὁ πλοῦτος, παρακαλεῖται ἤδη νὰ διδάξῃ ἄλλον περὶ καλλιεργείας καὶ πολλαπλασιασμοῦ αὐτοῦ. Ὑπόσχεται δὲ νὰ ὑποδείξῃ εἰς αὐτὸν τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδήμονας, καθ' ὅσον ἔχει ἐξετάσει ἤδη καὶ σπουδάσει ποῖοι τῶν πολιτῶν εἶνε ἐπιστημονέστατοι περὶ ἕκαστα. Ἀκούσωμεν δὲ διὰ τίνων λογικῶν ἐπιχειρημάτων πείθει τὸν Κριτόβουλον εἰς τοῦτο, καὶ θαυμάσωμεν τὸν πρακτικὸν νοῦν τοῦ Σωκράτους.

Κριτόβουλε τῷ λέγει, ἐὰν ἔχων ἀνάγκην πυρὸς ἢ ὕδατος ἦρχετο ζητῶν παρ' ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μὴ ἔχων σὲ ὡδήγουν πρὸς ἄλλους παρ' ὧν ἠδύνασο νὰ λάβῃς, ἤθελες μὲ μεμφθῇ διὰ τοῦτο; Καὶ ἐὰν ἐπιθυμοῦντί σοι νὰ διδαχθῇς μουσικὴν παρ' ἐμοῦ, ἐγὼ σοὶ συνίστων ἄλλους δεινοτέρους μου πρὸς ταύτην τὴν τέχνην, θὰ εἶχες διὰ τοῦτο παράπονόν τι ἐναντίον μου; Οὐχί, βεβαίως. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ ἀποστανθῶμεν καὶ κατὰ ταύτην τὴν περίπτωσιν εἰς ἱκανωτέρους καὶ εἰδημονεστέρους ἐμοῦ; Ἐγὼ ἐκ τῶν καθημερινῶν μου παρατηρήσεων καὶ μελετῶν μετὰ θυμασμοῦ πολλοῦ ἀνεκάλυψα ὅτι ἄνθρωποι τὰ αὐτὰ ἔργα ἐπιτηδεύοντες καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν μέσων ὁρμώμενοι διάφορον παράπολυ κατὰ τὴν οἰκιακὴν εὐημερίαν· οἱ μὲν ἦσαν ὑπερβολῇ ἐνδεεῖς, οἱ δὲ ὑπερβολῇ πλούσιοι· τὸ πρᾶγμα μοὶ ἐφάνη ἄξιον πολλῆς προσοχῆς καὶ σκέψεως. Εὗρισκον λοιπὸν ἀνασκοπῶν τοῦτο ὅτι ὅλα ταῦτα γίνονται ἐν τῷ βίῳ κατὰ φύσιν καὶ πολὺ καταλλήλως. Ἔβλεπον ὅτι οἱ τυχαίως καὶ ἀπροβουλεύτως καὶ ἀμελῶς πράττοντες τὰ ἔργα αὐτῶν ἐζημιοῦντο, οἱ δὲ μετὰ συντόνου σκέψεως καὶ ἐπιμελείας ἀναλαμβάνοντες τὸ ἔργον ὅτι καὶ εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον καὶ ἐπικερδέστερον ἀπηλλάττοντο αὐτοῦ. Ἰδοὺ λοιπὸν ἄνθρωποι, παρ' ὧν μανθάνων δύνασαι νὰ γείνῃς συνευδοκοῦντος καὶ τοῦ Θεοῦ θεῖος χρηματιστής. Παρατηρητέον δέ, κύριοι, ἐνταῦθα ὅτι αὐτὸς ὁ ἐπὶ ἀσεβείᾳ κατηγορηθεὶς Σωκράτης παντοχοῦ καὶ πάντοτε ἐπροπέτετο ἀπὸ βαθύτατον πρὸς τοὺς θεοὺς σέβας καὶ ἀκραδάντου ἔτερωθε πεποίθησιν εἰς τὴν θείαν ἀντίληψιν, «κελεύων περιέπειν σὺν τοῖς θεοῖς ἄρχεσθαι παντὸς ἔργου, ὡς τῶν θεῶν κυρίων ὄντων οὐδὲν ἧττον τῶν εἰρηνικῶν ἢ τῶν πολεμικῶν ἔργων».

Ὁ Κριτόβουλος δειλιάσας κάπως περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ υἱοῦ ἀνυπομονώτερος παρακαλεῖ τὸν Σωκράτην νὰ τῷ δείξῃ σαφῶς ὅσα ἐνώπιον τῶν παρόντων φίλων ὑπεσχέθη. Ἀπριβεῖ λοιπὸν ὁ ἔμπειρος παρατηρητὴς τῶν πραγμάτων διαφόρων τάξεων ἐπιτηδευμάτων ἀνθρώπους, οἵτινες καλῶς μὲν ἀσκοῦνται ἐφαρμόζοντες οἰκονομικούς τινας κανόνας εὐδοκιμοῦσι καὶ εὐημεροῦσι, κακῶς δὲ ἀποτυγχάνουσι καὶ δυσπραγοῦσι. Ὡς σπουδαιότερα καὶ ἀξιοθέατα οἰκονομικὰ ἔργα συνιστᾷ α'. τὴν ἀπασχόλησιν τῶν περιττῶν καὶ ἀχρήστων β'. τὴν τάξιν, περὶ ἧς ἐλέχθησαν κεφάλαια ἀριερόνει ἐν τῇ ἑπομένῃ πραγματείᾳ, γ'. τὴν φιλαργυρίαν καὶ εὐμένειαν πρὸς τοὺς δούλους, οἵτινες ,ὡς γνωστόν, θεωροῦντο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς κτήματα ἀναπόσπαστα τοῦ οἴκου. δ'. τὴν ἔγκαιρον ἐργασίαν, ε. τὴν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν περὶ τὸ ἔργον, καὶ ς'. τὴν ἀγαθὴν γυναῖκα.

Ὁ Κριτόβουλος ἀκούων τὸν Σωκράτην ὡς στοιχείων οἰκονομικῶν ἀναφέροντα τὴν γυναῖκα καὶ λέγοντα ὅτι ἔχει νὰ τῷ δείξῃ πολλὰς μὲν γυναῖκας συντελούσας εἰς αὔξησιν τοῦ οἴκου, πολλὰς δὲ εἰς φθοράν, ἐρωτᾷ ἂν διὰ τὸ τελευταῖον πταίει ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνή. Δυνατόν, λέγει, καὶ ἡ γυνὴ νὰ πταίῃ, ὅταν διδασκαμένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς τὰ καθήκοντά της ἐπιμένῃ εἰς τὴν κακὴν διαγωγὴν τοῦ οἴκου, ἀλλ' ἐξ ἅπαντος ἀξιοκατάκριτος εἶνε ὁ ἀνὴρ ὅστις οὐδόλως φροντίζει νὰ διδάξῃ αὐτὴν τὰ καλὰ καὶ ἀγαθά· ἐγὼ παρέλαβον αὐτὴν πολὺ νέαν τὴν ἡλικίαν καὶ ἄπειρον, ἐμπιστεύεται δὲ καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν πραγμάτων. Γυνὴ ἡ ὁποία τοιαύτη ἁμαρτάνουσα περὶ τὴν οἰκιακὴν ὑπηρεσίαν δὲν ἦτο τόσον παράδοξον, ὅσον γυνὴ γινώσκουσα ὅτα πρέπει νὰ ᾖ καὶ νὰ πράττῃ. Καὶ πῶς μὲν παιδευτέον τὴν γυναῖκα ὁ Σωκράτης εἰς αὐτὸν τὴν Ἀσπασίαν, δυναμένην νὰ διδάξῃ τοῦτο ἄνδρα νέστερον, προσθέτει δὲ μόνον τὰ ὡραῖα ταῦτα καὶ ἀξιοσημείωτα λέγει ὅτι γυνὴ ἀγαθὴ τοῦ οἴκου σύντροφος εἶνε μέγας ἐπίκουρος τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὴν εὐημερίαν· πάνυ ἀντίρροπον τῷ ἀνδρὶ εἰς τὸ ἀγαθόν· διότι ἡ μὲν κτῆσις γίνεται διὰ τῶν προσόντων τοῦ ἀνδρός, ἡ δὲ χρῆσις διὰ τῶν οἰκονομιῶν τῆς γυναικός· τῶν ὁποίων καλῶς μὲν γινομένων αὔξονται οἱ οἶκοι, κακῶς δὲ πραττομένων ἐλαττοῦνται.

Καὶ ἂν, κύριοι, ἡ ἀρχαία Ἑλληνίς, τῆς ὁποίας καὶ ἡ κατάστασις καὶ ἡ ἀγωγὴ ἦτο πάντη διάφορος τῆς σημερινῆς τῆς

ρετὴ ἐλογίζετο τὸ νὰ μένῃ περιωρισμένη ἐντὸς τῆς γυναικωνίτιδος, νὰ ὁμιλῇ πολὺ ὀλίγα καὶ ν' ἀκούῃ πολὺ ὀλιγώτερα, ἐθεωρεῖτο ὡς λίαν συντελεστικὴ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ οἴκου, πόσῳ μᾶλλον ἡ νεωτέρα, ἥτις διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ παπισμοῦ ἐχειραφετήθη οὕτως εἰπεῖν καὶ ἀπηλλάγη τῆς ταπεινωτικῆς θέσεως αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἥτις μετέχει πάντων σχεδὸν τῶν ἀγαθῶν καὶ δικαιωμάτων τοῦ ἀνδρός, ἥτις διὰ τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως δύναται ν' ἀποκτήσῃ πολλὰς καὶ ποικίλας γνώσεις, τοιαύτη, λέγω, γυνή, οἰκοδέσποινα γινομένη καὶ ἀσκοῦσα συνετῶς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, πόσῳ μᾶλλον δὲν δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς αὔξησιν καὶ ἀκμὴν τοῦ οἴκου;

Ζήτημα ἤδη ἀναφύεται μεταξὺ Κριτοβούλου καὶ Σωκράτους ποία ἡ καλλίστη τῶν τεχνῶν, ἡ μᾶλλον προσοδοφόρος καὶ τὸν ἄνδρα ἐλεύθερον καὶ εὐγενῆ ἁρμοδιωτέρα. Ὁ Σωκράτης σωμπεριλαμβάνων τὴν παρ' Ἕλλησιν ἐπικρατοῦσαν ἰδέαν, ὅτι αἱ βάναυσοι τέχναι εἶνε ἀνάρμοστοι εἰς ἐλεύθερον, πρῶτον μὲν διότι ἐκφαυλίζουσαι τοὺς ἐπιτηδεύοντας αὐτὰς εἰς ζωὴν στάσιμον καὶ παρεμποδιστικὴν ἐκνευρίζουσι τὰ σώματα, τῶν δὲ σωμάτων θηλυνομένων καὶ αἱ ψυχαὶ πολὺ ἀρρωστότεραι γίνονται, ἔπειτα διότι οἱ τοιοῦτοι καὶ τοὺς φίλους εἶνε ἀνίκανοι νὰ ὠφελήσωσι καὶ τὴν πατρίδα νὰ προστατεύσωσι, προτιμᾷ ὑπὲρ πάσης τὴν γεωργικὴν τέχνην καὶ μετὰ ζήλου συνιστᾷ, φέρων ὡς παράδειγμα τοὺς βασιλεῖς τῶν Περσῶν καὶ τὸν νεώτερον Κῦρον. Τούτων οἱ μὲν πρῶτοι διαφερόντως ἐρρόντιζον περὶ τῆς γεωργίας καὶ πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς αὐτοπροσώπως ἐπεσκέπτοντο τὸ κράτος ἢ ἀνὰ πρόσωπους πιστοὺς ἔπεμπον εἰς τὰ ἀπώτερα μέρη ἐπ' αὐτῷ τῷ πράγματι καὶ μὲ βραβεῖα καὶ ἀξιώματα ἐτίμων πρῶτον μὲν τοὺς κατοικοῦντας τὴν χώραν στρατιωτικήν, ἰσχυρὰν καὶ εὐρρούρητον, ἔπειτα δὲ τοὺς καθιστῶντας αὐτὴν πολυανθρωποτέραν καὶ μᾶλλον γόνιμον καὶ παραγωγόν. Οὐδὲν ὄφελος, ἔλεγε, τῆς γεωργίας, ἂν μὴ ὑπάρχωσιν οἱ προστατεύοντες τὴν χώραν κατὰ τῶν ἐχθρῶν· πῶς δὲ θὰ ἔζων καὶ οἱ ῥρυομένοι αὐτήν, ἀνδρειότατοι ὄντες, ἂν δὲν ὑπῆρχον οἱ θρέψοντες αὐτοὺς καὶ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν; Γνωστὸν δὲ ἀλλαθεν πῶς ὁ Ἀρταξέρξης ἀντιμοιρίασε τὸν χωρικόν, ὅστις τῷ προσήνεγκεν ὑπερμέγεθες ῥόδιον. Μὲ τὸν Μίθραν, εἶπεν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος διὰ ταύτης τῆς ἐπιμελείας καὶ πόλιν ἐκ μικροῦ δύναται νὰ κάμῃ μεγάλην· καὶ διώρισεν αὐτὸν ἄρχοντα πόλεως. Ἀξιοθέατοι δὲ ἦσαν καὶ αἱ πόλεις ἃς κατῴκουν οἱ Πέρσαι βασιλεῖς διά τε τὰς δενδροφυτείας καὶ τοὺς εὐθαλεῖς καὶ καταφύτους κήπους τοὺς περικυκλοῦντας αὐτάς. Ὁ δὲ Κῦρος δὲν ἀπεῖχεν ὁ ἴδιος νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ παραδείσου του καὶ μετά τινος ἐπιφυλακτικότητος ἐπιγράφη εἰς τὸν Σπαρτιάτην Λύσανδρον, πῶς αὐτὸς εἶχε διατάξει καὶ καταμετρήσει καὶ ἰδίαις χερσὶ φυτεύσει πολλὰ τῶν δένδρων αὐτοῦ. Βλέπων δὲ τὸν Σπαρτιάτην θαυμάζοντα, σοὶ ὁμνύω, εἶπεν, ὦ Λύσανδρε, ὅτι οὐδέποτε ἡμέρᾳ τοῦδε δὲν ἐβεβαίνησα πρὶν ἱδρώσω ἢ εἰς πολεμικὰς ἀσκήσεις ἢ εἰς γεωργικὰς ἐργασίας καταγινόμενος.

Ἐξαίρων δὲ ἀκολούθως τὰ ἀγαθὰ τῆς γεωργίας ἀποφαίνεται οὕτω ὡς τὰ μᾶλλιστα συντελεστικὴν εἰς τὴν εὐζωίαν τῶν ἀνθρώπων αὐτήν, λέγει, εἶνε ἡ παρέχουσα τῷ ἀνθρώπῳ πάντα τὰ πρὸς τροφὴν καὶ πρὸς ἡδυπάθειαν καὶ ἀπόλαυσιν· αὕτη χορηγεῖ τὰ μέσα τοῦ τιμᾶν τὸ θεῖον μεγαλοπρεπῶς, ἐπειδὴ καὶ ἡ ποιμενικὴ εἶνε συνημμένη τῇ γεωργίᾳ· αὕτη, συνειθίζουσα τὸν ἄνθρωπον εἰς τοὺς κόπους καὶ τὴν καρτερίαν ἀνδρίζει αὐτὸν καὶ καθιστᾷ ἱκανὸν πρὸς ἄμυναν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων· τῷ ὄντι ἐμπνέει δὲ καὶ αἰσθήματα δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, διότι ἀκαταπαύστως ἔχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν πλουτοδοτείραν γῆν, ἥτις τοὺς μὲν ἄριστα θεραπεύοντας αὐτὴν βαψιλῶς ἀνταμείβει, τοὺς δὲ ἀμελῶς καὶ κακῶς ζημιοῖ. Οὐχ ἧττον ἡ γεωργία καὶ εὐσεβεστέρους ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους· διότι, μὴ δυνάμενοι οὗτοι διὰ τῆς τέχνης μόνης νὰ προνοήσωσι πάντα καὶ νὰ προλάβωσιν ἐκτάκτους τινὰς τῆς φύσεως ἐπηρείας, οἷον χαλάζας καὶ πάχνας, ἀνομβρίαν καὶ πολυομβρίαν καὶ ἐρυσίβας καὶ ἐπιδημίας θανατηφόρους εἰς τὰ κτήνη, ὑψοῦσι τὸν νοῦν πρὸς τὸν ὑπέρτατον δημιουργὸν τὸν διέποντα τὴν φύσιν καὶ ἐξευμενίζουσιν αὐτὸν διὰ δεήσεων καὶ θυσιῶν πρὸς ἀποσόβησιν τῶν τοιούτων κακῶν, ἐφ' ᾧ καὶ εἰς τεκμήριον εὐγνωμοσύνης προσφέρουσιν αὐτῷ ἑκάστοτε τὰς ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν.

Συμπέρασμα τοῦ λόγου γενικόν, ὅτι ἡ Οἰκονομία εἶνε ἐπιστήμη τοῦ διευθύνειν καὶ αὔξειν τὸν οἶκον καὶ μεταποιεῖν εἰς χρήματα, ἤτοι χρήσιμα καὶ πλουτοφόρα, τὰ μετ' αὐτοῦ συνδεδεμένα κτήματα· ὅτι, ἐπειδὴ πᾶσαι τὰς τέχνας εὔκολον δὲν εἶνε νὰ μάθῃ τις, αἱ δὲ καλούμεναι βαναυσικαί, ὡς διαφθείρουσαι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐργάτου καὶ καθιστῶσαι αὐτὸν ἄχρηστον καὶ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς τοὺς φίλους, θεωροῦνται ἀπόβλητοι, ἀνομολογεῖται ἡ γεωργία ὡς ἀρίστη ἐπιτήδευσις καὶ ἁρμοδιωτάτη εἰς ἐλεύθερον ἄνδρα· διότι αὕτη περίζουσα ἐν πρώτοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχει ἐνταῦθα ἡδονικὴν ἐνασχόλησιν διὰ τῶν ποικίλων τέρψεων τῆς ἐξοχῆς, συντελεῖ εἰς τὴν αὔξησιν τῆς περιουσίας, προικίζει τὸν ἐπιτηδεύοντα ἢ ἐπιμελούμενον αὐτῆς μὲ ἀνδρίαν σωματικὴν καὶ ψυχικήν, προσόντα οὐσιώδη καὶ ἀπαραίτητα εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα χρεῶν. Τὸ δὲ κυριώτατον πάντων, ἡ γεωργία τρέφουσα καὶ γονιμοποιοῦσα τὰς δύο αὐτῆς θυγατέρας, τὴν τεχνουργίαν καὶ ἐμπορίαν, ἀπεργάζεται μετ' αὐτῶν τὴν καθολικὴν εὐημερίαν τῶν κοινωνιῶν.

Ἀλλὰ πῶς διοικητέον τὸν οἶκον; πῶς ἐπιτηδευτέον τὴν γεωργίαν; τοῦτο θὰ διδάξῃ ἡμᾶς ὁ Σωκράτης διὰ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Ἰσχομάχου, καὶ τοῦτο ἔσται τὸ ἀντικείμενον δευτέρας τινὸς συνδιαλέξεως ἡμῶν ἢ καὶ τρίτης.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

(ἐκ τοῦ Γαλλ. Ὑπὸ Μ. Γ. Παλλαμήδη.—Συνέχ. ἀπὸ σελ. 246).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἔνθα φαίνεται ὅτι, ὅπως ἀποσπάσῃ τις μυστικόν τι, ὀφείλει νὰ ἐρωτᾷ ἐπιτηδείως.

Ὁ Φάβιος ἐντούτοις (διότι οὕτω θὰ τὸν ὀνομάζωμεν εἰς τὸ ἑξῆς) ἐξηκολούθει τὴν πορείαν του. Νῦν ἐβάδιζε μεθοδικώτερος καὶ μᾶλλον ἀφῃρημένος ἢ πρὸ τῆς μετὰ τοῦ ἡλίου συναν-

Βιβλιοθήκη Βενιζέλειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων

σεώς του. Εἷς τινα καμπὴν τῆς ὁδοῦ ἔστρεψε τὴν κεφαλήν, εὑρεθεὶς δὲ ἀπέναντι δρομίσκου κειμένου ἀριστερόθεν τῆς κυρίας ὁδοῦ, ἐστάθη. Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ δρομίσκου τούτου εἰς τὸ βάθος ἐφαίνετο ἡ εἴσοδος μικρᾶς αὐλῆς καὶ ὄπισθεν αὐτῆς ὡραϊζομένη ὑπὸ συκῆς καί τινων ροδοδαφνῶν ἐθεᾶτο οἰκία τις, μικρὰ μέν, ἀλλὰ τερψικαρδος καὶ καθαρά, ἔνθα δύο ὡραῖοι παῖδες ἔπαιζον ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Ὁ Φάβιος ἔτεινε τὰς χεῖρας του καὶ ὁρμηθύνετο πρὸς αὐτούς, ἀλλ' οὗτοι ἰδόντες αὐτὸν ἐφοβήθησαν καὶ εἰσῆλθον. Ὁ Φάβιος ἐθεώρησεν ἔτι ὀλίγας στιγμὰς τὴν οἰκίαν ταύτην καὶ ἀπεμακρύνθη.

Πρᾶγμα παράδοξον! ἐν ὄκρυον ἔδρεξε τοὺς ὀφθαλμούς του. Καὶ ὅμως τὸ ἀρρενωπὸν αὐτοῦ πρόσωπον διέμεινεν ἀπαθὲς καὶ αὐτὸ τὸ διαρυὲν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του ὄκρυον, ὡς αἱ πίπτουσαι ἐκ τῶν βράχων σταγόνες καὶ ρέουσαι ἐπὶ τῶν ἐκ γρανίτου πλευρῶν των, ἐκυλίετο στιγλὸν ἐπὶ τῆς πελιδνῆς καὶ ἰσχνῆς αὐτοῦ παρειᾶς.

Ἄλλως τε ὁποία σκέψις, ὁποῖος συλλογισμὸς ἠδυνήθη νὰ συγκινήσῃ μέχρι βαθμοῦ τοσούτου τὸν κατὰ τὸ φαινόμενον τοσοῦτον σκοτεινὸν τοῦτον ἄνθρωπον;

Ἡ οἰκία ἐκείνη ἦτον ἡ οἰκία ἑνὸς προγεγραμμένου· ἀλλ' ὁ ἄγνωστος δὲν ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ αὐτήν· οἱ παῖδες ἐκεῖνοι ἦσαν εὐδαίμονος γεωργοῦ, νέου ἰδιοκτήτου τῆς οἰκίας ταύτης, ἀλλ' οὗτοι οὐχ ἧττον τῷ ἦσαν ἄγνωστοι.

Οὐδὲν ἄλλο συμβεβηκὸς διέκοψε τὴν ὁδοιπορίαν του. Αἱ ὁδοὶ εἶχον κατασταθῇ ἔρημοι ἐνῷ διέμενε παρὰ τῷ Ὑακίνθῳ· οἱ νέοι εἶχον εἰσέλθει εἰς τὰς οἰκίας των καὶ οὐδεὶς ἐπρόσεχεν εἰς τὸν διαβαίνοντα προσκυνητήν.

Οὕτω διῆλθεν ὅλον τὸ χωρίον ἀπαρατήρητος, διέξη ἀγρούς τινας ἀραβοσίτου, ἐκεῖθεν δὲ εἷς τινα βήματα ἐστάθη ἐνώπιον μεμονωμένης τινὸς οἰκίας, ἀριστερόθεν τῆς ὁδοῦ.

Αὕτη ἦτον ἡ τῆς Θηρεσίας, τῆς ὁποίας ἔκρουσε ζωηρῶς τὴν θύραν.

«Εἴσελθε» ἔκραξε φωνή τις· καὶ ὠθήσας τὴν θύραν, εἰσῆλθεν.

Ἡ Θηρεσία ἦτο μόνη, ἀλλ' ἠξεύρομεν ὅτι ἦτο γενναία· πρὸς τοῦτο ἦτο πλήρης μεσημβρία καὶ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀνησυχήσῃ, ἡ δὲ ἐνδυμασία τοῦ ξένου προσείλκυε τὴν εὐμένειαν· οὐδαμῶς λοιπὸν ἐφοβήθη, ἀλλ' εἶπεν ἁπλῶς.

— Καλὲ ἄνθρωπε, κατὰ τί δύναμαι νὰ σοὶ γίνω ὠφέλιμος;

— Κυρία, εἶπεν ὁ ξένος, ἐπίτρεψόν μοι ν' ἀναπαυθῶ ὀλίγας στιγμὰς ὑπὸ τὴν στέγην σου, καὶ εὐαρεστήθητι χάριν εὐσπλαγχνίας νὰ μοὶ δώσῃς ὀλίγην τροφήν.

— Ὁ προσκυνητὴς ἔρχεται ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, εἶπεν αὕτη, θέλω δὲ πράξει τοῦτο ἀσμένως.

Ὁ ξένος, ὅστις ἐφαίνετο περιμένων ταύτην τὴν ἀπάντησιν, ἐκάθισε πρὸ τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς ἡ Θηρεσία ἀμέσως ἐπέθεσε πινάκια φαγητοῦ.

Ἅμα ἐλθόντος ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Θηρεσίας οἱ τρόποι τοῦ ἀγνώστου παντάπασι μετεβλήθησαν. Πρὸ μικροῦ ὢν παρὰ τῷ γλύπτῃ, εἶχε διστάσει νὰ εἰσέλθῃ, ἔφερε τοὺς ὀφθαλμούς του ἀπροσέκτως, ἕως οὗ καλλιτεχνικόν τι ἔργον εἵλκυσε τὴν προσοχήν του· ἐκεῖ κατ' ἀρχὰς ἠρνήθη τὴν τροφὴν καὶ περιεγέλασε τὸν κόπον Παρὰ τῇ Θηρεσίᾳ ἐξ ἐναντίας ὅμως ἐζήτει νὰ εἰσέλθῃ, νὰ φάγῃ ν' ἀναπαυθῇ· καί τοι δὲ ὁμιλῶν, ἀκροαζόμενος ἢ τρώγων, ἔρριπτε πανταχόσε βλέμματα λαθραῖα καὶ περίεργα, ὡς εἰ τὸ πνεῦμα του κατείχετο ὑπό τινος μόνον εἰς αὐτὸν ὁρατοῦ ἀντικειμένου, καὶ ὅτι ἤθελε νὰ εἰσδύσῃ εἰς μυστήριον τι.

Ἀλλ' ἡ Θηρεσία, οὐδεμίαν αἰτίαν ἔχουσα ἀνησυχίας, δὲν ἐπρόσεχεν εἰς τὰ περίεργα ταῦτα βλέμματα τοῦ ξένου της.

— Λάβε, τῷ λέγει, ἰδοὺ ὅ,τι ἐζήτησας· ἔχεις ἀνάγκην αὐτοῦ διότι φαίνεται νὰ ἔρχεσαι μακρόθεν.

— Ναί, καλή μου κυρία, ἰδοὺ τέσσαρας ὁλοκλήρους ἡμέρας περιπατῶ.

— Τέσσαρας ἡμέρας! μήπως ἔρχεσαι ἐκ Ρώμης;

— Τὸ ἐμαντεύσατε. Ὑπῆγα νὰ προσκυνήσω τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ νὰ λάβω τὰς εὐχὰς τοῦ ἁγίου Πατρός, τὸν ὁποῖα συρρεῖ κόσμου κατὰ τὰς τελευταίας ἑορτὰς τοῦ Πάσχα. Ρωμαῖοι ἐχάνοντο ἐντὸς τοῦ πλήθους. Ὁποῖοι δὲ ἄνδρες ἐσκοντο ἐκεῖ! Εἶδον πολλοὺς περιφήμους καλλιτέχνας, καρδινάλιους, πρίγγηπας, σοφούς, ποιητάς.

— Πόσον ὡραῖα θὰ ἦσαν ὅλα αὐτά!

— Ναί, ἀλλὰ τὸ ὡραιότερον πάντων ἦτον ἡ πίστις καὶ ὁ ζῆλος ἁπάντων, οἱ ὕμνοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, αἱ πομπαὶ καὶ αἱ λιτανείαι εἰς τὰς ἀνθοστολίστους ὁδοὺς καὶ ἡ ἐπὶ τῆς πλατείας εὐλογία.

— Ὦ! πόσον εὐτυχεῖς εἶνε οἱ δυνάμενοι νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τοιαύτας τελετάς!

— Ἀλλὰ δὲν εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ ὑπάγῃ τις· συνηντήσα μετὰ πολλῶν γυναικῶν ἐκ Βιτέρβης, Βολωνίας καὶ ἄλλης τινὸς Σιέννης καὶ μετ' ἄλλων ἐλθουσῶν ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Νεαπόλεως καὶ ἐκ τῶν Ἀβρούζων. Δὲν ἀπεφάσισες ποτὲ νὰ ὑπάγῃς μετὰ τοῦ συζύγου σου;

— Εἶμαι χήρα.

— Συγχώρησον τὴν ἄγνοιάν μου, λέγει ὁ ξένος, ὅστις ἔβαλε σιωπηλὸς ἐπὶ μίαν στιγμήν.

— Ἔχεις υἱούς; ἐπανέλαβεν.

— Ὄχι· μόνον δύο θυγατέρας, ἐξ ὧν μαλιστα ἡ μία εἶνε τέκνον τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον εὗρον ἐγκαταλελειμμένον καὶ τὸ υἱοθέτησα.

— Τοῦτο εἶνε ἔργον τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἡ ὁποία τοτε ὁ Θεὸς εὐλογεῖ. Νομίζω δὲ ὅτι ἀρκούντως ἤδη ἐπὶ τούτου ἀντημείφθης.

— Ναί, πρὸ πέντε ἐτῶν, ἀφότου εἶνε πλησίον μου, τὸ τέκνον αὐτὸ πάντοτε μοὶ ἐπροξένησε χαράν.

— Πέντε ἔτη! ἐπανέλαβε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ Φάβιος· ἀλλὰ εἶπε μεγαλοφώνως, δὲν φοβεῖσαι μόνη, ἐνῷ ἡ οἰκία εἶνε ἀπομεμακρυσμένη τῶν ἄλλων καὶ ἐν τοιαύτῃ ἐποχῇ;

— Τί ἠμπορεῖ τις νὰ μᾶς κλέψῃ; βλέπεις ὁποία εἶνε ἡ πλούτη μας. Προσέτι δὲ ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ δὲν ἐπαναπαύεται πάντοτε καὶ ἐπὶ τῶν μικρῶν καὶ ἐν γένει ἐπὶ πάντων, ὅσοι ἔχουσι πίστιν τὴν αὐτήν;

— Ὁ πατὴρ τῆς Νίνας δὲν τὴν ἐζήτησε ποτέ;

Δημόσιο Κεντρικό Βιβλιοθήκη Βέροιας

—Καὶ ἆρά γε ἔχει ἔτι πατέρα; Τέκνον κλαπὲν ὑπὸ τῶν ζιγγάνων εἶτα δὲ ἐγκαταλειφθὲν ὑπ' αὐτῶν τίς δύναται νὰ μάθῃ πόθεν ἔρχεται; Ἀλλὰ πῶς γνωρίζεις τὸ ὄνομα αὐτῆς;

—Τὸ εἶπες πρὸ ὀλίγου... Ἀλλὰ πρόσεξε· θὰ σὲ ἐγκαταλείψῃ ἀναμφιβόλως μετ' ὀλίγον, διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ.

—Νὰ ὑπανδρευθῇ! εἶπεν ἡ Θηρεσία γελῶσα, ἀλλὰ τὸ πτωχὸν μέλι εἶνε δώδεκα ἐτῶν.

—Ἄ! δὲν τὸ ἤξευρον· δώδεκα ἐτῶν· περίεργον· ἴσως εἶνε ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἀπήντησα πρὸ ὀλίγου μὲ ἐσθῆτα κερασσόχρουν καὶ μέλαιναν κόμην ἐρριμμένην ὄπισθεν εἰς δύο πλοκάμους;

—Ὄχι, ἡ Ἰωάννα εἶνε ξανθή· θὰ ἀπήντησες ἴσως ἄλλο τι παιδίον τῆς γειτονίας, ἴσως τὴν μικρὰν Χίτην.

—Πιθανόν, ἀπεκρίθη ὁ Φάβιος, ὅστις ἔστρεψε τὴν κεφαλήν, ὡς εἰ εἶχεν ἀκούσει κρότον τινά.

Συγχρόνως ἡ θύρα ἠνοίχθη, ἀκτὶς θερμοῦ φωτὸς εἰσώρμησεν ἐν τῷ δωματίῳ, ἡ δὲ Ραφαήλλα εἰσῆλθε κρατοῦσα ἀνθοδέσμην.

—Ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου, εἶπεν ἀφελῶς ἡ Θηρεσία.

Ἡ Ραφαήλλα εἰσήρχετο μειδιῶσα· ἀλλ' ἰδοῦσα τὸν ξένον ἐγερθέντα, αὐτὴ ἐστάθη ἀκίνητος, ἄφωνος καὶ περφοβισμένη.

Ὁ Φάβιος τὴν ἐθεώρει σιωπῶν, ἡ δὲ Θηρεσία ἐναβρυνομένη ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς, ἐφαίνετο χαίρουσα διὰ τὴν ἔκπληξιν τοῦ ξένου. Πρώτη δὲ ἡ νεᾶνις λύσασα τὴν σιωπήν.

—Ἐπανῆλθεν ἡ Ἰωάννα; ἠρώτησε μετὰ φωνῆς, τὴν ὁποίαν ἐπειρᾶτο νὰ καταστήσῃ ἥρεμον.

—Ὄχι, ἠξεύρεις ὅτι ἐξῆλθε νὰ συνάξῃ ἄνθη πρὸς κατασκευὴν τῆς ἀνθοδέσμης τοῦ Μαΐου.

—Πρὸς ποῖον μέρος διηυθύνθη, ἠξεύρεις, μῆτερ;

—Ἐνόμιζον ὅτι ἦτο μετὰ σοῦ· ἀλλὰ μὴ στενοχωρῆσαι· δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ἐπιστρέψῃ.

—Καὶ ὁ Ὑάκινθος δὲν ἦλθεν ἀκόμη;

—Ἠξεύρεις ὅτι μᾶς ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἔλθῃ τὴν μεσημβρίαν, τώρα δὲ μόλις εἶνε δέκα ὧραι π. μ.

—Ἔχετε δίκαιον· σήμερον αἱ ὧραι μοὶ φαίνονται πολὺ μεγάλαι.

—Ραφαήλλα, εἶπε τότε ὁ ξένος, σήμερον εἶνε ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς τῆς Παρθένου ἡμέρα· ἐπίτρεψον εἰς προσκυνητὴν διαβάτην, μέλλοντα μετὰ μικρὸν ν' ἀναχωρήσῃ ἐντεῦθεν, νὰ σοὶ προσφέρῃ καὶ αὐτὸς τὸν στέφανον τοῦ Μαΐου.

Καὶ ἡμιανοίξας τὸν μικρὸν δερμάτινον σάκκον, ὃν ἔφερεν, ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ περιδέραιόν τι, οὗτινος οἱ κόκκοι ἐκ κατειργασμένου ξύλου ἀπεχωρίζοντο διὰ μικρῶν χαλκίνων μεταλλείων, ἐπέχρυσος δὲ σταυρὸς ἐκρέματο ἐκ τοῦ μέσου τοῦ περιδεραίου.

—Ἐπίτρεψον, παρακαλῶ, εἶπεν οὗτος ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Θηρεσίαν, τῇ θυγατρὶ ὑμῶν νὰ δεχθῇ τὸ μικρὸν αὐτὸ δῶρον πρὸς ἐνθύμησιν, ὅπερ κομισθὲν ἐκ Ρώμης θὰ ὁμιλῇ ὑμῖν ἐνίοτε περὶ τῆς εὐγνωμοσύνης δυστυχοῦς ἀνδρός, εἰς ὃν ἐπετρέψατε ν' ἀναπαυθῇ ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας ὑμῶν, καὶ ὁ ὁποῖος σᾶς εὐχαριστεῖ διὰ τὴν φιλοξενίαν σας.

Σιωπώσης τῆς Ραφαήλλας, ἡ μήτηρ της τῇ ἔνευσε νὰ δεχθῇ αὐτό. Αὕτη ἔλαβε λοιπὸν τὸ περιδέραιον.

—Ὑγιαίνοντε, εἶπεν ὁ προσκυνητής, ἔσται δὲ σύντομα ἡ χαρὰ ζωὴ ὑμῶν. Ταῦτα εἰπών, ἐξῆλθε.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΣΤ'.)

—Μῆτερ, ποῖος εἶνε ἆραγε ὁ ἄνθρωπος οὗτος; εἶπεν ἡ Ραφαήλλα, ἅμα ὡς εἶδε τὴν θύραν κλεισμένην.

—Ἀγνοῶ· προσκυνητής, ἐρχόμενος ἐκ Ρώμης, ἔνθα εἶδε πολλὰ ἀξιόλογα πράγματα!

—Ἀλλὰ παρετήρησες πόσον τὸ βλέμμα του ἦτον ἀλλόκοτον; Μήπως ἥρπασεν ἀπ' ἐδῶ τίποτε; Δὲν σοὶ ἀνέφερέ τι ὑποπτον; Πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἦτο ἐδῶ ὁ Ὑάκινθος καὶ νὰ ἐπέστρεφεν ἡ Νίνα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν, καθ' ἣν οὕτως ὡμίλει ἡ Ραφαήλλα, ἂν τις παρηκολούθει τὸν ξένον, θὰ ἤκουεν αὐτὸν λέγοντα χαμηλοφώνως:

«Εἶνε πέντε ἔτη· ἀθίγγανοι· κόμη ξανθή· ὀφείλω νὰ ἀκολουθήσω τὰ ἴχνη της, ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρω τώρα αὐτήν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Τίνι τρόπῳ ἰχνογράφημά τι δυνατὸν νὰ ἐκπλήξῃ τινὰ καλλιτέχνην.

Μείνας μόνος ὁ Ὑάκινθος ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ αὐτοῦ, ἐστάθη ἐνώπιον τοῦ εἰκονίζοντος τὴν Ραφαήλλαν καὶ Νίναν ἀναγλύφου, ὡς εἴδομεν. Ἐκ τῶν δύο ἐκείνων ἐρασμίων κεφαλῶν ἐξήρχετο μαγνητικὴ δύναμις, ἥτις τὸν εἵλκυε ἀκατασχέτως. Θεωρήσας ἐπ' ὀλίγον τὸ ἔργον του, ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν ἰχνογραφημάτων, τῶν καλυπτόντων τὴν πλησίον τράπεζαν, καὶ τὰ ὁποῖα ὁ προσκυνητὴς εἶχε φυλλολογήσει.

«Παράδοξος ἄνθρωπος οὗτος ὁ Φάβιος, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ γλύπτης· μοὶ εἶπε τὸ ὄνομά του, τὸ ὄνομα ὅμως τοῦτο οὐδεμίαν ἐν ἐμοὶ ἐγείρει ἀνάμνησιν· θὰ ἐστοιχημάτιζον ἐν τούτοις, ὅτι εἶνε καλλιτέχνης, ἴσως δὲ γλύπτης. Ἐγνώρισε τὸν Ἰωάννην τῆς Βολωνίας, ἐννοεῖ καλῶς τὴν τέχνην καὶ ὁμιλεῖ ὡς εἰδήμων περὶ αὐτῆς· ἀλλὰ διατί ἆραγε δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ ὁμολογήσῃ; ἀφεύκτως μυστήριόν τι κρύπτεται ὑπὸ τὰς παρασιωπήσεις ταύτας».

Οὕτως ὁ Ὑάκινθος ἠκολούθει τὸν ροῦν τῶν σκέψεών του, ὅτε αἴφνης ἐξέβαλε φωνὴν ἐκπλήξεως.

Ἐνῷ ἐτακτοποίει τὰ χαρτία, τὰ ὁποῖα εἶχε λάβει ἐκ τῆς τραπέζης, ἔπεσεν εἰς χεῖράς του τὸ τῆς κατὰ τὸν Λουκᾶν Σινιερέλλην τοιχογραφίας σχεδίασμα, περὶ οὗ ἐν σελ. 246 ὡμιλήσαμεν. Τὸ ἐθεώρησεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν· ἐπαναθέτων δὲ αὐτὸ πλησίον τῶν ἄλλων καὶ στρέψας τυχαίως τὸ φύλλον, ἐφ' οὗ τὸ σχεδίασμα, παρετήρησεν εἰς τὰ ὄπισθεν του ἰχνογράφημα, τοῦ ὁποίου ἡ θέα εἶχε προκαλέσει τὴν φωνὴν ἐκείνην τοῦ θαυμασμοῦ.

Τὸ ἰχνογράφημα τοῦτο ἦτον ἁπλούστατον· ἁπλαῖ τινες γραμμαὶ παρίστανον κεφαλὴν τέκνου.

Ἦτο ταχέως καὶ ἀφελῶς ἐσχεδιασμένον μὲ μεγάλας γραμμάς, ἀλλὰ μετ' ἀκριβείας καὶ ὀρθότητος, δηλούσης τὴν ὑπὸ ἐμπείρου τεχνίτου κατασκευὴν αὐτοῦ.

Αἱ ἰδιότητες αὗται, ὀλίγον ἴσως αἰσθηταὶ εἰς τὸν ἀμαθῆ καὶ ἄπειρον τῆς τέχνης, ἤθελον προσέλκει τὸν ἐνδιαφέρον κατὰ τὰ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

σαν ἄλλην περίπτωσιν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν προκαπησχόλει αὐτὸν τότε.

Τὸ σχέδιον, ὡς προείπομεν, παρίστανε κεφαλὴν παιδίου, ἀναπολοῦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Νίνας.

Βεβαίως ἦτον αὕτη μετὰ τῆς κυματούσης κόμης της, τῆς ζωηρᾶς καὶ ἀνησύχου ἐκφράσεώς της, τοῦ χαρίεντος μειδιάματος καὶ βλέμματός της· ταῦτα πάντα ὡμοίαζον ἐξαισίως πρὸς τὴν ἐτχεβιασμένην ὑπὸ τοῦ Ὑακίνθου εἰς τὸ ἀνάγλυφον κεφαλήν.

Ὅμως ὅλον ὁμοῦ θεωρούμενον τὸ ἰχνογράφημα αὐτὸ παρίστανε τὴν Νίναν νεωτέραν καὶ εἰς ἡλικίαν μᾶλλον παιδικήν· δὲν παρίστανε τὴν Νίναν τοῦ ἔτους 1572, ἀλλὰ τὴν πρὸ πέντε ἐτῶν ὑπὸ τῆς Θηρεσίας εἰσποιηθεῖσαν, μετ' ὀλιγωτέρας πτωχείας, μετὰ πλείονος δὲ φαιδρότητος.

Ὁ Ὑακίνθος ἵστατο ἐκστατικὸς ἐνώπιον τοῦ ἰχνογραφήματος.

Ἦτο βέβαιος ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτον ὁ ἰχνογραφήσας αὐτό· ἄλλως τε ὁ τρόπος καὶ ἡ ἐξεργασία διέφερον τῶν ἰδικῶν του τόσον ὥστε δὲν ἠδύνατο ν' ἀπατηθῇ εὐκόλως.

Ἀλλὰ τίνος ἦτο; Πῶς εὑρίσκετο ἐκεῖ;

Λάμψις τις διῆλθεν ἄρτι διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ νέου· ὁ Φάβιος εἶχε θεωρήσει τὰ ἰχνογραφήματα ταῦτα καθ' ὃν χρόνον ὁ γλύπτης εἶχεν ἐξέλθει καὶ ἀφήσει αὐτὸν μόνον δι' ὀλίγας στιγμάς· ἐκράτει μάλιστα ἀνὰ χεῖρας, ὅτε ὁ Ὑακίνθος εἰσῆλθε, τὸ φύλλον, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου εὑρίσκετο ἡ εἰκονογραφία αὕτη· ἄρα μόνος ὁ Φάβιος ἠδύνατο νὰ ἦνε ὁ ποιητὴς αὐτῆς.

Ἀλλὰ τότε λοιπὸν ἐγνώριζεν ὁ Φάβιος τὸ παιδίον;

Συμβαίνει ἐνίοτε ὁδοιπόρος τις, βεβυθισμένος εἰς ἰδιαιτέρας σκέψεις, νὰ εἰσέλθῃ ἀπερισκέπτως ἐν σκιερᾷ ὁδῷ, περιφραγμένῃ ἑκατέρωθεν ὑπὸ πυκνῆς δενδροστοιχίας, δι' ἧς ὁ ὀφθαλμὸς ἀδυνατεῖ νὰ εἰσδύσῃ· ἔμπροσθεν δὲ καὶ ὄπισθεν τοῦ ὁδοιπόρου οἱ ἑλιγμοὶ τῆς ἀτραποῦ, περικεκλεισμένης πάντοθεν ὑπὸ φυλλίνων τοίχων, οὐδὲν εἰς αὐτὸν ἐπιτρέπουσι νὰ διακρίνῃ, ἀλλ' ὁ δρόμος ἀνοίγει καθ' ὅσον ἀκολουθεῖ αὐτόν, οἱ κλῶνες τῶν δένδρων ὑψοῦνται, ἐκτείνονται, πλησιάζουσιν ἀλλήλους ἵνα συναρμώσιν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁδίτου, τέλος κατορθοῦσι τοῦτο, ἑνοῦνται καὶ ὁ ὁδοιπόρος τότε ὁδεύει ὑπὸ στενὸν θόλον, οὗτινος τὰ πυκνὰ φύλλα ἀμυδρὸν μόνον ἀφίνουσι νὰ διέρχηται φῶς. Ὁ ἄνθρωπος ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν του, στενοχωρούμενος καὶ ἀνήσυχος ὑπὸ τῆς διαρκοῦς ταύτης χλοερᾶς γειτονίας· ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξέλθῃ ἵνα ἴδῃ τὸν ἥλιον μὲν ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, τὸν ὁρίζοντα δὲ ἐκτεινόμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, τὰς δὲ ἀποστάσεις ἐξαπλουμένας πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Αἴφνης ἡ δενδροστοιχία αὕτη τελειοῦται ἀποτόμως εἴς τινα γωνίαν τῆς ἀτραποῦ, ὁ τῶν κλώνων θόλος παύει, ἐνώπιον δὲ τοῦ ὁδοιπόρου τὸ πᾶν γίνεται καθαρὸν καὶ σαφές, ὅστις ἀκολουθῶν διεκδοχικῶς πᾶσας τὰς πολυπλόκους στροφὰς τοῦ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του ἑδάφους, ἐναγκαλίζεται δι' ἑνὸς μόνου βλέμματος τὸν ἄπειρον καὶ μακρὸν ὁρίζοντα. Ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὸν φυσικὸν κόσμον συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ἠθικόν.

Αἱ σκέψεις τοῦ Ὑακίνθου προέβαινον κεκαλυμμέναι ὑπὸ τοῦ πέπλου τῆς ἀταραξίας· μάτην ἠρώτα ἑαυτὸν περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἰχνογραφήματος τούτου, περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ ὄπισθεν τοῦ ἔργου τούτου κεκρυμμένου, ἀλλ' αἴφνης αἱ ἀμφιβολίαι ἐξέλιπον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Φαβίου διὰ μιᾶς ἐβύθισεν αὐτὸν πολλὰ πράγματα, εἰς ἃ κατεγίνετο, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ. Ἐν τούτοις διὰ τὸν ὁδοιπόρον, τὸν ἐξερχόμενον ἐκ τῶν παχειῶν σκιῶν τῆς ἀτραποῦ, ὁ ἀνακαλυπτόμενος ὁρίζων δὲν εἶνε πάντοτε φαιδρός. Ἐὰν ὁ οὐρανός, τὸν ὁποῖον ἡ χλοερὰ στέγη δὲν ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὸν ν' ἀνακαλύψῃ, ἦνε θυελλώδης, ἐὰν ἡ ὁδός, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχεν ἴδει, φαίνηται ἐπίπονος καὶ ἔρημος, συμβαίνει πολλάκις εἰς τὸν ὁδοιπόρον νὰ ῥίψῃ ἓν βλέμμα συμπαθείας ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ, ἣν βαδίζων ἠδύνατο τοὐλάχιστον νὰ ὀνειροπολῇ ἄπασθεν αὐτοῦ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄνθη.

Τοιοῦτ' αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸν Ὑακίνθον· οἱ ἀμφιβολίαι τὸν εἶχον καταβάλει, ἡ ἀνακάλυψίς του τὸν ἐξέπληξε, καὶ διὰ ταχείας τινὸς σκέψεως διεῖδε τοσαῦτα, ὥστε ὀπισθοχώρησεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην.

Ἂν ὁ Φάβιος ἰχνογράφησεν αὐτὴν τὴν κεφαλήν, ἐγνώριζε λοιπὸν τὴν μικρὰν Ἰωάνναν; Τὴν ἐγνώριζεν ἄλλοτε; Διατί τότε νὰ μὴ τὸ εἴπῃ; Ποία αἰτία τὸν ὤθησεν εἰς αὐτὴν τὴν σιωπήν, εἰς αὐτὸ τὸ μυστήριον;

Καὶ ὁ Ὑακίνθος τότε ἐσυλλογίζετο ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τῷ εἶχεν εἰπεῖ ἡ Ραφαήλλα τὴν παρελθοῦσαν νύκτα· τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον αὕτη ἐνόμιζεν ἐπικρεμάμενον ἐπί τινος· ἀνεμιμνήσκετο ἐπίσης τὴν μετὰ τοῦ ξένου συνδιαλέξεώς του, τῶν ἐρωτήσεων τούτου, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐπρόσεξε· τοῦ θαυμασμοῦ του ἐνώπιον τοῦ ἀναγλύφου. θαυμασμοῦ διαρκέσαντος τόσον πολύ.

Ὁποία σχέσις ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τοῦ Φαβίου, ὁ ὁποῖος καλλιτέχνου, καὶ τῆς Νίνας, πτωχοῦ παιδίου, ὁ Ὑακίνθος δὲν τὴν ἐγνώριζεν· ἀλλ' ὁ Φάβιος δὲν ἦτον ἀναμφιβόλως ξένος εἰς αὐτήν· ἢ ἀδιάφορος· ὁποιασδήποτε δὲ καὶ ἂν ἦτον ὁ μυστηριώδης οὗτος ἀνήρ, τὸ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὁ νέος ἐχρεώστει νὰ πράξῃ, ἦτο νὰ σπεύσῃ νὰ διηγηθῇ ὅλα ταῦτα εἰς τὴν Θηρεσίαν καὶ νὰ συνεννοηθῇ μετ' αὐτῆς.

Ἔβραμε λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς χήρας· ὅταν ἔφθασεν, ὁ Φάβιος εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ ἀρκετῆς ὥρας.

(ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ

(ἐκ τῶν τοῦ Πλουτάρχου Ἠθικῶν.—Συνέχεια ἀπὸ σελ. 294)

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν συμβαίνωσι διακοπαί τινες τοῦ φιλοσοφεῖν (ἀφοῦ κεῖ μόνον αὗται βαθμηδὸν νὰ σμικρύνωνται καὶ νὰ μὴ ὦσι μακρὰ καὶ συνεχεῖς), καλὸν καὶ τοῦτο σημεῖον τοῦ ὅτι ἡ ῥαθυμία ἐκθλιβομένη διὰ τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀσκήσεως, θέλει μετ' οὐ πολὺ ἐκλείψει ὁλοτελῶς. Διότι καθὼς ἡ βλάστησις τοῦ καλάμου, ἐφ' ὅσον ἀπ' ἀρχῆς πλείστην καὶ καλλίστην ὁρμήν, φθάνει εἰς ὑψος ὁμαλὸν καὶ συνεχές, ἀλλ' ἔπειτα, ἐξασθενησάσης τῆς πρὸς τὰ ἄνω ὁρμῆς, συντέμνεται οὕτως εἰπεῖν τὸ στέλεχος καὶ ἀναγκάζονται ἓν αὐτῷ πολλοὶ καὶ πυκνοὶ κόμποι καὶ γυλώματα, οὕτω καὶ οἱ ἀρτιεφυόμενοι εἰς τὴν φιλοσοφίαν διὰ μεγάλων ἐκβρωμῶν κ

μεγάλου κατὰ πρῶτον ζήλου, ἔπειτα δὲ ὑποπίπτοντες εἰς πολλὰ καὶ συνεχῆ προσκρούσματα καὶ ἀντιπερισπασμούς, οὐδεμίαν πλέον αἰσθάνονται διαφορὰν πρὸς τὰ κρείττω ἀλλ' ἀποκαμόντες ἐγκαταλείπουσι τὸ ἔργον αὐτῶν ἀτελές· ἕτεροι δὲ τοὐναντίον, διακόπτοντες τὰς παρεμποδιζούσας αὐτοὺς προφάσεις, ὑπερβαίνουσι διὰ μιᾶς πᾶν πρόσκομμα καὶ κατορθοῦσι τὸ ποθούμενον δυνάμει τῆς προθυμίας αὐτῶν. Καθὼς λοιπὸν σημεῖον ἀρχομένου ἔρωτος δὲν εἶνε ἡ χαρά, ἣν αἰσθανόμεθα ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἐρωμένου ἀντικειμένου, διότι τοῦτο κοινῶς συμβαίνει, ἀλλ' ὁ ψυχικὸς ἡμῶν πόνος καὶ ἡ μεγίστη κατάθλιψις, ὅταν τοῦτο ἀποσπᾶται ἀφ' ἡμῶν, τοιουτοτρόπως ἄγονται μὲν πολλοὶ ὑπὸ φιλοσοφίας καὶ σχεδὸν φιλοτίμως φαίνονται ὅτι ἀντιλαμβάνονται τῆς μαθήσεως, ἀλλ' ἐὰν ἀσχολίαι καὶ ἄλλα πράγματα ἀντιπερισπάσωσιν αὐτούς, εὐθέσθη ἀμέσως τὸ πρὸς αὐτὴν πάθος αὐτῶν καὶ ἀδιαφοροῦσιν. Εἰς ὃν τινα ὅμως ὁ ἔρως τῆς μαθήσεως διεπέρασε τὴν καρδίαν, φαίνεται μέτριος καὶ πρᾶος ἐν τῷ φιλοσοφεῖν, ἀποσπώμενος δὲ ἢ διακοπτόμενος τῆς μελέτης παροργίζεται καὶ δυσκολαίνει κατὰ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀσχολιῶν καί, τοῦ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν πόθου ὑπερισχύοντος, καθίσταται ἐπιλήσμων καὶ αὐτῆς τῆς φιλίας, διότι δὲν πρέπει νὰ εὐχαριστώμεθα εἰς τοὺς φιλοσοφικοὺς λόγους μόνον παρόντας, καθὼς εἰς ὄψεως μύρων, ἀπομακρυνόμενοι δέ, οὐδόλως πλέον ν' ἀπασχολώμεθα ἢ νὰ φροντίζωμεν περὶ αὐτῶν· ἀλλ' εἰς τὰς ἐξ ἀνάγκης συμβαινούσας ἡμῖν διακοπὰς, πάσχοντες ὅμοιον πάθος τῇ πείνῃ ἢ τῇ δίψῃ, νὰ ἐχώμεθα ἀληθῶς τῆς προκοπῆς, καὶ ἂν ποτε γάμος τις ἢ πλοῦτος ἢ φιλία ἢ στρατεία, προσπεσοῦσα, ἤθελεν ἐπιφέρει ἡμῖν πρόσκαιρόν τινα χωρισμόν, νὰ δυσανασχετῶμεν εἰς τοιαῦτα προσκόμματα, διὰ νὰ ἐπιληρθῶμεν σφοδρότερον τῆς πορείας ἡμῶν· διότι ὅσῳ πλειοτέρας γνώσεις προσλάβομεν ἐκ τῶν πρώτων ἡμῶν σπουδῶν, τόσῳ μᾶλλον θέλει μᾶς ἐνοχλεῖ τὸ ἀπολειπόμενον.

Πρὸς δὲ τούτοις δῆλωμα τῆς ἐπ' ἀρετῇ προκοπῆς ἐστιν, ὡς λέγει ὁ Ἡσίοδος, καὶ τὸ ὅταν πλέον ἡ ὁδὸς αὐτῆς δὲν ἦνε ἀνηφορικὴ ἢ ὀρθία, ἀλλ' εὔκολος καὶ εὐπετὴς καὶ ὁμαλή, οἷον ἰσοπεδουμένη διὰ τῆς ἀσκήσεως, καὶ ἀναβιβάσουσα λαμπρότητα καὶ φῶς ἐν τῷ φιλοσοφεῖν, ἀντὶ τῆς ἀμελείας καὶ πλάνης καὶ τῶν μεταμελειῶν εἰς ἃς προσπίπτουσι κατ' ἀρχὰς οἱ φιλοσοφοῦντες, ὡς ἀπολείποντες τὴν γῆν, ἣν γνωρίζουσι, καὶ οὐδόλως καθορῶντες τὴν εἰς ἣν πλέουσι. Διότι τότε μὲν οἱ τοιοῦτοι ἀρίνουσι τὰ κοινὰ καὶ συνήθη, ἀλλὰ πρὶν ἢ γνωρίσωσι καὶ λάβωσι τὰ βελτίονα, ἐν μέσῳ πολλάκις περιφερόμενοι, ὑποτρέπονται τῆς πορείας αὐτῶν καὶ παραπέσσουσι τῆς ἐπιχειρήσεως. Διηγοῦνται περὶ τοῦ Ρωμαίου Σεξτίου ὅτι ἀρξάμενος τὰς ἐν τῇ πόλει τιμὰς καὶ ἀρχὰς διὰ τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ τοσαύτας δυσκολίας ἀπήντησε τὸ πρῶτον εἰς τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ γείνῃ αὐτόχειρ.

Παρόμοιόν τι ἱστοροῦσι καὶ περὶ Διογένους τοῦ Σινωπέως, ὅτε ἤρχισε νὰ φιλοσοφῇ. Ἐτέλουν ἑορτὴν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ διέτριβον τὸν καιρὸν εἰς θεῖπνα καὶ θέατρα καὶ ἄλλας εὐθυμίας. Ὁ Διογένης ἀπορροφηθεὶς εἰς γωνίαν τινὰ τῆς ἀγορᾶς διὰ ν' ἀναπαυθῇ ἐνέπεσεν εἰς διαλογισμούς, οἵτινες ἀπέτρεψαν αὐτὸν τῆς ἀποφάσεώς του καὶ σκληρῶς καθήπτοντο τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὅτι, δηλαδή, ἄνευ τινὸς ἀνάγκης ἐξελέξατο βίον ἐπίπονον καὶ ἀλλόκοτον, καὶ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἐστερήθη ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν. Ἔπειτα δέ, ἰδών μῶν τινα, ὅστις πλησιάσας κατέτρωγε τὰ ψυχία τοῦ ἄρτου του, μετέβαλε παραυτὰ φρόνημα καὶ οἷονεὶ ἐπιπλήττων ἑαυτὸν εἶπεν: Ὦ Διόγενες, οὗτος μὲν ἐκ τῶν λειψάνων τῆς τραπέζης του εὐωχεῖται καὶ τρέφεται, σὺ δὲ ὁ γενναῖος, ὅτι δὲν μεθύσκεσαι κατακείμενος ἐπὶ ἁπαλῶν καὶ ἀνθινῶν στρωμάτων, ὀδύρεσαι καὶ ὀρηνεῖς; — Ὅταν ὅμως οἱ τοιοῦτοι περίπατοι δὲν συμβαίνωσι παλλακὶς, ἀλλ' ἡ ὀρθὴ κρίσις προλαμβάνουσα ταχέως διατρέχῃ καὶ ἀνακαλῇ αὐτούς, διαλύουσα εὐκόλως τὴν ἐξ αὐτῶν ἀηδίαν καὶ ἀδημονίαν, ὀφείλομεν τότε νὰ πιστεύωμεν ὅτι αἱ πρόοδοι ἡμῶν εἰσὶ βέβαιαι καὶ σταθεραί.

Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ μόνον ἐκ τῶν τοιούτων τὰ κατασείοντα ἢ διαστρέφοντα ἐπενεργοῦσιν ἐπὶ τῆς ψυχικῆς ἀδυναμίας τῶν φιλοσοφούντων, ἀλλὰ καὶ φίλων παρατηρήσεις μετὰ σπουδῆς δῆθεν γινόμεναι καὶ ἐχθρῶν γέλωτες καὶ περιπαιγμοὶ μετατρέπουσι καὶ μαλάσσουσι, καί τινας δ' ὁλοτελῶς ἀπέτρεψαν τῆς φιλοσοφίας, νομίζομεν ὅτι δὲν ἤθελεν εἶσθαι κακόν τι σημεῖον προκοπῆς ἡ πρὸς ταῦτα ἀδιαφορία ἑκάστου καὶ ἡ ἀταραξία αὐτοῦ ὅταν ἀκούῃ, ὅτι εὐημεροῦσί τινες εἰς αὐλὰς βασιλέων ἢ λαμβάνουσι πλουσίας φερνὰς ἢ προπέμπονται ὑπὸ τοῦ πλήθους εἰς ἀξίωμά τι ἢ ὑπούργημα. Ὁ εἰς ταῦτα ἀνέκπληκτος καὶ ἀτάραχος ἀποβαίνουσι ἀληθῆς ὀπαδὸς τῆς σοφίας καὶ ἀρετῆς· ἐπειδὴ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπιποθῶσι τὰ διεγείροντα τοσοῦτον τὸν θαυμασμὸν τῶν πολλῶν οἱ μὴ περιορίζοντες τὸν θαυμασμὸν αὐτῶν εἰς μόνην τὴν ἀρετήν. Διότι τὸ νὰ αὐθαδιάζωμεν πρὸς τοὺς ἄλλους, συμβαίνει εἰς ἡμᾶς ἐνίοτε εἴτε δι' ὀργὴν ἢ δι' ἀρρωστύνην· ἀλλὰ τὸ νὰ περιφρονῶμεν ὅσα οἱ πλείστοι θαυμάζουσι δὲν προέρχεται εἰμὴ ὑπὸ ἀληθινοῦ καὶ βεβαίου φρονήματος. Ὅθεν οἱ ἐνάρετοι, ἀντιπαραβάλλοντες τὴν ἀρετὴν αὐτῶν πρὸς τὸν πλοῦτον τῶν ἄλλων, ἀνακράζουσιν ἐγκαυχώμενοι ὥσπερ ὁ Σόλων:

« Ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμειψόμεθα
» Τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδόν ἐστιν
» Χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει. »

ἤτοι: « Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἀνταλλάσσομεν τὴν διὰ παντὸς ἐμμένουσαν ἡμῖν ἀρετὴν μὲ τὸν ἄστατον πλοῦτον».

Ὁ Διογένης παρέβαλε τὴν μετάβασιν αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας ἐκ Κορίνθου καὶ πάλιν εἰς Κόρινθον ἐκ Θηβῶν μὲ τὴν διατριβὴν τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν τὸ μὲν ἔαρ εἰς Σοῦσα, τὸν δὲ χειμῶνα εἰς Βαβυλῶνα καὶ τὸ θέρος εἰς Μηδίαν. Ὁ Ἀγησίλαος περιφρονῶν τὸν τίτλον, ὃν οἱ Ἕλληνες ἀπέδιδον τῷ αὐτῷ βασιλεῖ, ἔλεγε: Διατί νὰ ἐπονομάζεται Μέγας βασιλεύς; Κατὰ τί εἶνε μεγαλειότερος ἐμοῦ, ἂν δὲν ἦνε δικαιότερος; Ὁ Ἀριστοτέλης γράφων πρὸς τὸν Ἀντίπατρον, εἶπεν· ὁ Ἀλέξανδρος μόνος δὲν ὀφείλει νὰ μεγαλοφρονῇ ὅτι ἐξουσιάζει ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ἐπίσης καὶ πᾶς ἄλλος ὅστις κέκτηται ἀληθεῖς ἰδέας περὶ θεότητος. Ὁ Ζήνων ἔβλεπεν νὰ θαυμάζωσι τὸν Θεόφραστον διότι εἶχε πολλοὺς μαθητάς, εἶπε: Τὸ ἀκροατήριον ἐκείνου εἶνε πολυπληθέστερον, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν μου συμφωνότερον.

Ὅταν λοιπόν, τοιουτοτρόπως ἀντιπαραβάλλωμεν τὰ τῆς ἀρετῆς ἀγαθὰ πρὸς τὰ ἐκτός, ἀποβάλλῃ τὸν φθόνον καὶ τὴν ζήλωσιν καὶ εἴτι ἄλλο αἴσθημα, ὅπερ διαταράττει καὶ ταπεινοῖ τὸν

εἰσερχομένους εἰς τὸ στάδιον τῆς φιλοσοφίας, καὶ τοῦτο ἀληθῶς ἐστι μέγα δήλωμα τῶν προόδων σου. Καὶ ἡ περὶ τοὺς λόγους μεταβολὴ εἶνε ὡσαύτως τοιαύτη, διότι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχομένων φιλοσοφεῖν ἐπιδιώκουσι μᾶλλον τοὺς πρὸς δόξαν καὶ ἐπίδειξιν λόγους· οἱ μέν, ὑψούμενοι ὑπὸ κουφότητος καὶ κενοδοξίας ὡς τὰ ἐλαφρὰ πτηνά, φέρονται ἐπὶ τὰ λαμπρὰ καὶ ὑψηλὰ ἀντικείμενα τῆς φύσεως· οἱ δέ, ὥσπερ τὰ σκυλάκια, ὡς λέγει ὁ Πλάτων, χαίροντες εἰς τὸ νὰ δάκνωσι καὶ νὰ σπαράττωσι, προβαίνουσιν εἰς ἔριδας καὶ ἀπορίας καὶ σοφίσματα· πολλοὶ δέ, εἰσδύοντες εἰς τὸ σκότος τῆς διαλεκτικῆς (1), καθίστανται παρευθὺς ὀπαδοὶ τῆς σοφιστείας· καὶ ἄλλοι, συλλέγοντες ὡραῖα ἀποφθέγματα καὶ τὰ μᾶλλον προσβάλλοντα τὰς αἰσθήσεις ἱστορικὰ τεμάχια, περιφέρονται διηγούμενοι αὐτὰ καί, καθὼς ὁ Ἀνάχαρσις ἔλεγε περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο βλέπει αὐτοὺς νὰ μεταχειρίζωνται τὰ νομίσματα εἰμὴ μόνον εἰς τὸ ἀριθμεῖν, παραριθμοῦντες καὶ οὗτοι καὶ παραμετροῦντες τοὺς λόγους πρὸς ἐπίδειξιν, οὐδεμίαν ἄλλην ὠφέλειαν λαμβάνουσιν ἐξ αὐτῶν. Ὁ κωμικὸς ποιητὴς Ἀντιφάνης ἔλεγε παίζων, ὅτι εἰς πόλιν τινὰ οἱ λόγοι ἅμα ἐκφωνούμενοι ἐπήγνυντο ὑπὸ τοῦ ψύχους τοῦ χειμῶνος, οἱ δὲ ἀκροώμενοι δὲν ἠδύναντο νὰ τοὺς ἀκούσωσιν εἰμὴ τὸ θέρος, ὅτε ὁ καύσων ἀνέλυεν αὐτούς· ἐφαρμόζων δὲ τοῦτο εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Πλάτωνος ἔλεγεν, ὅτι οἱ νέοι μαθηταὶ αὐτοῦ μόλις ἠσθάνοντο τοὺς λόγους τοῦ διδασκάλου των, ὁπότε κατελάμβανεν αὐτοὺς ἡ γεροντικὴ ἡλικία. Οὕτω λοιπὸν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς φιλοσοφίας οἱ τοιοῦτοι τοῦτο πάσχουσιν, οὐδόλως αἰσθανόμενοι τὰ παραγγέλματα αὐτῆς, πρὶν ἢ ἡ κρίσις τοῦ νοὸς αὐτῶν, λαβοῦσα τὴν προσήκουσαν ὡριμότητα καὶ σταθερότητα, ἐμπνεύσῃ αὐτοῖς αἰσθήματα διεγερτικὰ τῶν καλῶν καὶ γενναίων ἠθῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἴχνη καὶ αἱ ἀρχαὶ ἔγκεινται ἐντὸς ἡμῶν αὐτῶν. Ὁ Σοφοκλῆς ἔλεγεν ὅτι πρῶτον μὲν ἐζήτησε νὰ μιμηθῇ τὸ ὀγκῶδες τῶν ποιημάτων τοῦ Αἰσχύλου, ἔπειτα τὸ πικρὸν καὶ τεχνικὸν τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους προσέλαβεν ἴδιόν τινα τρόπον τοῦ γράφειν, προσφορώτερον πρὸς διάπλασιν τῶν καλῶν ἠθῶν καὶ διὰ τοῦτο καὶ βέλτιστον. Τοιουτοτρόπως καὶ οἱ φιλοσοφοῦντες, ὅταν παραιτούμενοι τῶν ἐπιδεικτικῶν καὶ ἐπιτετηδευμένων λόγων συγγράφωσι λόγους κατευναζοντας τὰ πάθη καὶ μορφόνοντας τὰ ἤθη, ἀρχίζουν τότε νὰ προκόπτωσι τὴν ἀληθῆ καὶ ἄτυφον προκοπήν.

Ἀναγινώσκων λοιπὸν συγγράμματα φιλοσόφων καὶ ἀκούων λόγους αὐτῶν, πρόσεχε μήπως αἱ λέξεις μᾶλλον ἢ τὰ πράγματα ἐφελκύωσι τὴν προσοχήν σου, ἢ μήπως ἐνασχολεῖσαι μᾶλλον εἰς ὅ,τι ἔχουσι περιττὸν καὶ ἐπιδεικτικὸν παρὰ εἰς τὸ χρήσιμον καὶ σύμφωνον καὶ ὠφέλιμον αὐτῶν. Εἰς δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ποιητῶν καὶ τῆς ἱστορίας πρόσεχε μὴ σὲ διαφεύγῃ τι τῶν ἐν αὐτοῖς ἐμμελῶς γεγραμμένων ἢ ἀναφερομένων πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ἠθῶν καὶ θεραπείαν τῶν παθῶν. Διότι ὡς ἡ μέλισσα συνάγει ἐκ τῶν ἀνθῶν τοὺς ἀναγκαίους μόνον χυμοὺς πρὸς κατασκευὴν τοῦ ξανθοῦ μέλιτος, οἱ δ' ἄλλοι ἁπλῶς τὸ χρῶμα αὐτῶν ἀγαπῶσι καὶ τὴν ὀσμὴν λαμβάνουσιν· οὕτω καὶ ὁ ἀναγινώσκων τοὺς ποιητὰς οὐχὶ χάριν ἡδονῆς καὶ διασκεδάσεως, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ἀλλ' εὑρίσκων ἐν αὐτοῖς καὶ συνάγων πᾶν σπουδῆς ἄξιον, ἀποδεικνύει ὅτι οἰκειότης καὶ συνήθεια κατέστησαν αὐτὸν αἰσθητικὸν πρὸς γνῶσιν καὶ ἀντίληψιν τοῦ καλοῦ. Τοὺς δ' ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ξενοφῶντος οὐδὲν ἄλλο ἐπιδιώκοντας καὶ ἀγαπῶντας εἰμὴ μόνον τὸ λαμπρὸν ὕφος καὶ τὸν καθαρὸν Ἀττικισμόν, δύναταί τις εὐλόγως νὰ παρομοιάσῃ μὲ τοὺς ἀγαπῶντας τὰ εὐῶδες καὶ τὸ ἀνθηρὸν τῶν φαρμάκων καὶ οὐδόλως ἀποδεχομένους τὴν καθαρτικὴν καὶ παυσίπονον ἰδιότητα αὐτῶν, οὐδὲ γινώσκοντας αὐτήν.

Οἱ δὲ μᾶλλον ἔτι προκόπτοντες δύνανται νὰ ὠφελῶνται οὐ μόνον ἀπὸ λόγων καὶ μαθημάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ θεαμάτων καὶ παραδειγμάτων, τὸ οἰκεῖον συνάγοντες καὶ χρήσιμον. Ὁ Αἰσχύλος παρευρεθεὶς ἐν τοῖς Ἰσθμικοῖς ἀγῶσι καὶ ἰδὼν τὸ θέατρον συγκινηθὲν καὶ κραυγάσαν μεγαλοφώνως διὰ τὴν πληγήν, ἣν ὑπέστη εἷς τῶν αὐλητῶν, Βλέπεις, εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς Ἴωνα τὸν Χῖον, τὴν δύναμιν τῆς ἀσκήσεως; ὁ πληγωθεὶς σιωπᾷ, αἱ δὲ θεαταὶ ἀναβοῶσιν. Ὁ Βρασίδας συλλαβὼν μῦν τινα ἐν κανίστρου πλήρους ἰσχάδων καὶ δαγκασθεὶς τὸν ἀφῆκεν· ἔπειτα δ' εἶπε καθ' ἑαυτόν, ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδὲν μικρὸν ἢ ἀσθενές, ὅταν τὸ ὁποῖον ἐμπνεόμενον ὑπὸ τῆς ἀμυντικῆς τόλμης νὰ μὴ διασώσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ὁ Διογένης, παρατηρήσας τὸν πίνοντα ἐν τῇ βρακὶ τῆς χειρός, ἔρριψε τὸ ποτήριον ἐκ τῆς πήρας. Οὕτω λοιπὸν τὸ προσέχειν καὶ ἐπιτείνειν τὴν ἄσκησιν εἰς πᾶν θέαμα καὶ ἀντικείμενον, καθιστᾷ ἡμᾶς αἰσθητικοὺς καὶ δεκτικοὺς πάντων τῶν φερόντων πρὸς ἀρετήν.

Ἐμ. Γιαννακόπουλος.

(1) Ἡ διαλεκτική, ὡς λέγει ὁ Σωκράτης, τότε μόνον καθίσταται ἐπωφελής, ὅτε συντελεῖ εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας. Ὅταν δῆμος, διαστρέφουσα αὐτήν, ἐπιφέρῃ ἀδιεξοδίτους καὶ ἀπορίας εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων καὶ διὰ σοφισμάτων ὑπεκφεύγῃ τὴν δύναμιν καὶ τὸ κράτος τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς φρονήσεως, ἀποβαίνει ἄξια περιφρονήσεως καὶ μισοπονηρίας τέχνη.

Αἱ ΩΡΑΙΑΙ ΑΘΗΝΑΙ.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος, αἱ Ἀθῆναι, εἶνε ὁμολογουμένως πόλις δυναμένη νὰ παραβληθῇ πρὸς δευτερευούσας πόλεις τῆς Εὐρώπης διά τε τὰς δημοσίας καὶ ἰδιωτικὰς οἰκοδομάς, διὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐν γένει διὰ τὸ σχέδιον καὶ τὴν τοπογραφικὴν αὐτῆς θέσιν. Ἐὰν μάλιστα τὰ πλεῖστα κενὰ τὰ ὑπάρχοντα κατὰ τὰς νεωτέρας τῆς πόλεως συνοικίας ἦσαν πεπληρωμένα, ἀναμφιβόλως αἱ Ἀθῆναι ἤθελον διαφιλονεικήσει τὰ πρωτεῖα μεταξὺ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν πόλεων. Τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ἐκτάσεως τῆς καθόλου ἀποτελεῖται ἐξ οἰκοπέδων. Ἐντεῦθεν δὲ προέρχεται ὡς οὐ σμικρὰ δυσμορφία εἰς τὴν πόλιν, ἥτις οὐδὲν ἧττον ἐπέσυρε καὶ ἐπισύρει τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεψαμένων καὶ ἐπισκεπτομένων αὐτὴν ξένων, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται προκατειλημμένοι ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὅτι θὰ ἴδωσι πόλιν ἐκ τῶν συνήθων ἐν Ἀνατολῇ, οὐχὶ δὲ πόλιν στεύοντες νὰ ἴδωσι πόλιν Εὐρωπαϊκὴν καὶ ἣ διατηρεῖται 30 ἑκατονταετηρίδας ἐκ τοῦ μηδενὸς καταρτισθεῖσαν.

Κατὰ τοὺς γενομένους ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς ἡ πόλις

Ἀθηνῶν ἔχει τοσαύτην ἔκτασιν, ὥστε δύναται νὰ οἰκισθῇ οὐχὶ ὑπὸ δεκαὲξ χιλιάδων ψυχῶν, ὡς σήμερον οἰκεῖται, ἀλλ' ὑπὸ πεντακοσίων. Ἐὰν δὲ αἱ οἰκίαι τῶν Ἀθηνῶν οἰκοδομηθῶσι πολυόροφοι, ὡς τοῦτο γίνεται εἰς τὰς πλείστας τῶν Εὐρωπαϊκῶν πόλεων ἕνεκεν ἐλλείψεως ἢ μεγάλης ὑπερτιμήσεως τῶν γηπέδων, τότε ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτευούσης δύναται νὰ ὑπερβῇ καὶ τὰς ἑξακοσίας χιλιάδας ψυχῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἄχρι τοῦδε ᾠκοδομημένων δημοσίων κτιρίων καὶ οἰκιῶν ἀναβαίνει εἰς 17 χιλιάδας, ἐξ ὧν αἱ πλείστεραι εἶσιν ἀνηγερμέναι κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀρχιτεκτονικῆς λίαν στερεῶς καὶ κομψῶς· ἅπασαι δὲ σχεδὸν περιέχουσιν ἐκτεταμένα προαύλια, κήπους, σταύλους, ἀποθήκας καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι καθιστᾷ τὴν ἰδιοκτησίαν μᾶλλον ἐπιθυμητὴν καὶ προσοδοφόρον, τὴν δὲ ἐνοίκησιν μᾶλλον τερπνὴν καὶ ἀναπαυτικωτέραν. Ὅλα τῶν ἰδιωτικῶν οἰκοδομῶν οὐκ ὀλίγαι εἰσὶ μεγάλαι καὶ ἔχουσιν ἀξίαν ἄνω τῶν 300 χιλιάδων δραχμῶν. Ὁ ρυθμὸς τῶν πλειόνων ἰδιωτικῶν κτιρίων εἶνε κομψὸς καὶ τοσοῦτον μάλιστα, ὥστε νὰ τὴν περιέργειαν καὶ τὸ διαφέρον παντὸς ξένου περιεγγητοῦ. Ὁ ρυθμὸς εἶνε σύμμικτος Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Καὶ ὅμως θ' ἀπορήσωσιν οἱ μὴ γινώσκοντες ὅτι πλεῖσται τῶν κομψῶν τῆς πρωτευούσης οἰκιῶν ἐσχεδιογραφήθησαν παρ' ἀρχιτεκτόνων, ἐστερημένων παντελῶς ἐπιστημονικῆς παιδεύσεως καὶ μόνον πεῖραν κεκτημένων. Νῦν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἀριθμεῖ πλειοτέρους τοῦ δέοντος ἐπιστήμονας ἀρχιτέκτονας, ὧν δύο ἢ τρεῖς εἰσιν ἀλλοεθνεῖς.

Τὰ δημόσια κτίρια τῆς πρωτευούσης εἶνε οὐ μόνον ἐπιφανῆ ἐν Ἑλλάδι ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ ἐὰν μὴ διὰ τὴν ἔκτασιν τοὐλάχιστον ὅμως διὰ τὴν κομψότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν τῆς οἰκοδομῆς. Ἡ Σιναΐα ἀκαδημία, ἥτις μετ' ὀλίγον χρόνον ἀποπερατοῦται καὶ δι' ἣν ἐδαπανήθησαν περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια δραχμῶν, εἶνε τὸ μεγαλοπρεπέστατον τῆς νέας Ἑλλάδος μνημεῖον καὶ δικαίως καλεῖται ὁ βασιλεὺς αὐτῶν. Τὸ σχέδιον αὐτῆς γενόμενον ὑπὸ τοῦ διασήμου ἀρχιτέκτονος Χάνσεν ἔχει ρυθμὸν ἀρχαίου Ἑλληνικόν. Ἡ κυρία ἄποψις τῆς ἀκαδημίας ὑπὸ μαρμαρίνων κιόνων ὑψηλῶν κεκοσμημένη καὶ δι' ἀγαλμάτων κοσμηθησομένη παρουσιάζει μεγαλοπρέπειαν μεγίστην. Οὐδὲν ἧττον δὲ μεγαλοπρέπειαν δίδει καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ κτιρίου οἰκοδομηθέντος ἐκ Πεντελικοῦ λευκοῦ μαρμάρου. Ἐπίσης λαμπρὸν καὶ μέγα εἶνε τὸ κτίριον τοῦ πανεπιστημίου, ὅπερ ἐσχεδιογράφησεν ὁ τὸ τῆς ἀκαδημίας σχέδιον ποιήσας ἀρχιτέκτων. Μετὰ τὰ δύο ταῦτα πρωτεύοντα τῶν κτίρια εἶνε τὸ εἰς πέρας ἐγγιζὸν πολυτεχνικὸν σχολεῖον, ὅπερ *Μετσόβιον* πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐκλήθη, ἵνα ἐκπληρωθῇ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἐσχάτως ὑπὲρ αὐτοῦ συνεισενεγκόντος φιλογενοῦς Μετσόβιου κ. Γ. Ἀβέρωφ, ἀφοῦ καὶ οἱ ἱδρυταὶ τοῦ κτιρίου τούτου Στουρνάρης καὶ Τοσίτσας ἐκ Μετσόβου εἶλκον τὴν καταγωγήν. Μέχρι τοῦδε ἐδαπανήθησαν διὰ τὸ *Μετσόβιον* δύο καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἔχει δὲ τέλους δαπανηθήσονται ὑπὲρ τὰ τρία ἑκατομμύρια. Ἡ [illegible] τοῦ πολυτεχνείου πλὴν τῶν προπυλαίων εἶνε ἐν χιλιοστοῖς [illegible] μέτρων. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω κτιρίων, τὰ ὁποῖα [illegible] τὴν πλὶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐρεστῶσι τὴν προσοχὴν [illegible] τρηρεῖ καὶ καταδεικνύουσι τὴν φιλογένειαν καὶ [illegible] τῶν εἰσενεγκάντων πρὸς ἀνέγερσιν αὐτῶν δημοσίων [illegible] ἄλλα ἕτερα· ἤτοι τὸ Ἀρσάκειον παρθεναγωγεῖον, ὁ καθεδρικὸς ἱερὸς ναὸς τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἕτεροι ἱεροὶ ναοί, ὁ ναὸς τῶν καθολικῶν, τό τε στρατιωτικὸν καὶ δημοτικὸν νοσοκομεῖον, τὸ Βαρβάκειον λύκειον, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, τὰ καταστήματα τῶν ὑπουργείων, τὸ παράρτημα τοῦ πανεπιστημίου, ἐν ᾧ ὑπάρχει τὸ φυσιογραφικὸν μουσεῖον, τὸ ἀνατομεῖον καὶ τὸ χημεῖον, τὸ ὀρφανοτροφεῖον τῶν ἀρρένων, ἰδιωτικά τινα ἐκπαιδευτήρια καὶ ἕτερα δευτερεύοντα κτίρια. Ἅπαντα ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἱκανὸν ἀριθμὸν καὶ καταδεικνύουσιν εἰς τοὺς ξένους, ὅτι καὶ οἱ νῦν Ἕλληνες ἀγωνίζονται νὰ καταστήσωσι τὰς Ἀθήνας βασίλισσαν τῶν πόλεων τῆς Ἀνατολῆς καὶ ὅτι εἰσὶ κληρονόμοι τῆς ὀρθῆς ἰδέας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὡς πρὸς τὴν ἀνέγερσιν πολυτελῶν καὶ μεγάλων δημοσίων οἰκοδομῶν. Μετ' ὀλίγον χρόνον αἱ Ἀθῆναι θὰ ἀριθμῶσι καὶ ἕτερα μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ἤτοι τὸ Ζάπειον, δι' ὅπερ δαπανηθήσεται ποσὸν περὶ τὰ δύο περίπου ἑκατομμύρια, τὸ βουλευτήριον, τοὺς στρατῶνας τοῦ ἱππικοῦ καὶ τοῦ πυροβολικοῦ, οὗτινος ἤδη καταρτίζεται τὸ σχέδιον, τὸ θέατρον, οὗ ἡ πολυτελὴς καὶ μεγάλη οἰκοδομὴ προβαίνει, τὸ ἐπίσης μεγαλοπρεπὲς ἐγειρόμενον παρακειμένως τῷ θεάτρῳ μέγαρον τοῦ δημαρχείου τῆς πόλεως, τὸ δαπάναις τοῦ φιλογενοῦς κ. Κοντογιαννάκη κτιζόμενον βρεφοκομεῖον, καθὼς καὶ τὸ δαπάναις τοῦ κ. Συγγροῦ πτωχοκομεῖον, τὸ δαπάναις τοῦ πλουσίου ταμείου τῶν ναυτικῶν ἀπομάχων ἀνεγερθησόμενον πρὸς χρῆσιν τῆς διευθύνσεως αὐτοῦ κτίριον καὶ πλείστας ἄλλας ἰδιωτικὰς μεγάλας οἰκοδομάς. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τούτων ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν θὰ μεταβάλῃ ὄψιν καὶ ἱκανὸν μέρος τῶν ἐν αὐτῇ κενῶν πληρωθήσεται. Ἐν τούτοις ὅ,τι ἄξιον παρατηρήσεως καὶ εὐχάριστον εἶνε ὅτι μεγίστη ὥθησις ἐδόθη ἀπὸ τῆς τελευταίας δεκαετίας, ἤτοι ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1862. Ἀλλὰ τοῦτο γράφοντες, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν δημοσίᾳ, ὅτι εἰς τὸν ἀρχικὸν καλλωπισμὸν τῶν Ἀθηνῶν συνετέλεσεν ἡ φιλόκαλος καὶ δραστηριωτάτη πρώην βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος Ἀμαλία, πρὸς ἣν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ὀφείλει ἀΐδιον εὐγνωμοσύνην.

Ἡ διατριβὴ ἐν Ἀθήναις εἶνε ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τοῦ βίου ἐπιθυμητὴ καὶ εὐχάριστος. Δύναται καὶ ὁ πένης καὶ ὁ πλούσιος νὰ ζῇ ὡς θέλει. Αἱ δαπάναι εἶνε συγκριτικῶς πρὸς τὰς δαπάνας, εἰς ἃς ὁ κάτοικος Εὐρωπαϊκῆς τινος πόλεως ὑποβάλλεται, μικραί. Ὁ κατοικῶν ἐν Ἀθήναις δύναται νὰ ἀπολαύῃ ὅλων τῶν διασκεδάσεων τῶν ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου ἀπαραιτήτων χωρὶς ἐνταὐτῷ νὰ αἰσθάνηται οἰκονομικὰς δυσχερείας, ἀπαντωμένας ἀλλαχοῦ. Τὰ τρόφιμα ἔχουσι μετρίαν τιμήν, τὰ ἐνοίκια τῶν οἰκιῶν εὐθηνότατα, διατήρησις ἁμαξῶν ὀλιγοδάπανος, ἡ ἐκπαίδευσις ἀνέξοδος καὶ τοῖς πᾶσιν ἐφικτή. Ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα προσθέσῃ τις τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ὡραίου τῆς Ἀττικῆς κλίματος, τὸν καθαρώτατον καὶ μεγαλοπρεπῆ ὁρίζοντα, τὰς τερπνοτάτας, γραφικωτάτας καὶ μικρὸν τῆς πόλεως ἀπεχούσας ἀπείρους ἐξοχάς, τὸν γλαυκὸν καὶ αἴθριον οὐρανόν, ὅστις καὶ κατ' αὐτὸν ἔτι τὸν χειμῶνα εἶνε φαιδρὸς καὶ χαρίεις, αἱ Ἀθῆναι κέκτηνται φυσικὰ τελεσκτήματα, ὧν στεροῦνται πλεῖσται τῆς ὑφηλίου πόλεις. Τίνες τοῦ χειμῶνος νύκτες τῶν Ἀθηνῶν ματαίως ἢ ἀνάλαφρον καὶ δυσκόλως δύνανται νὰ περιγραφῶσιν.

Δημοσιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀλλὰ δὲν εἶνε τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα τὰ μόνα, ἅτινα ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐπιδεικνύει εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς. Ἔχει ἄπειρα μνημεῖα τῶν ἀρχαίων, τὰ ὁποῖα χιλιάδας κατ' ἔτος ἕλκουσι ξένων περιηγητῶν καὶ τὰ ὁποῖα διεγείρουσι τὸν θαυμασμὸν σύμπαντος τοῦ εὐπαιδεύτου κόσμου. Ὁ Παρθενών, ὁ ναὸς τοῦ Ἐρεχθέως, τοῦ Πανδρόσου, ὁ ναὸς τοῦ Θησέως, ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διός, τὰ ἀμφιθέατρα Βάκχου, Ἡρώδου καὶ Διονύσου, ἡ Πύλη τῆς ἀγορᾶς, τὸ Πρυτανεῖον, ἡ Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ, τὸ ἀρχαῖον Στάδιον καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀρχαῖα κτίρια εἶνε τὸ ἀνεξάντλητον σπουδαστήριον, πρὸς ὃ μετὰ θαυμασμοῦ ἅμα τε καὶ σεβασμοῦ ἀτενίζουσιν οἱ φίλοι τῶν ἐπιστημῶν. Τὰ ἀμίμητα ταῦτα ἔργα τὰ καταδεικνύοντα τὴν προγονικὴν τῶν Ἑλλήνων εὐκλειαν καὶ τὴν ὑψίστην τῆς διανοίας καλλιέργειαν καὶ παραγωγὴν εἶνε μεγαλοπρεπέστατοι καὶ διηνεκεῖς στολισμοὶ τῆς Ἑλληνικῆς καθέδρας.

Ἐκ τῆς συντόμου ταύτης περιγραφῆς δύναται οἱοσδήποτε δὲν ἐπεσκέφθη πώποτε αὐτὴν ὁμογενὴς ἢ ἀλλοεθνὴς νὰ λάβῃ ἀμυδρὰν ἰδέαν περὶ τῆς πρωτευούσης τῆς σήμερον μὲν μικρᾶς ἀλλὰ μέγα σταδίου ἀναπτύξεως ἐχούσης Ἑλλάδος. Τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς καθέδρας, οἱ ὁμογενεῖς, οἵτινες μακρὰν τῆς Ἑλλάδος διατρίβουσι, δύνανται νὰ ἀποκατασταθῶσιν ἐν αὐτῇ καὶ νὰ βιώσωσι τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου των ἐν μέσῳ τῆς μητρικῆς ἀγκάλης τῆς Πατρίδος, ἥτις ὑπῆρξεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἡ ἀκρόπολις τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν καὶ ἥτις κατὰ τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους ἐναβρύνεται ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει φιλοστοργοτάτων καὶ φιλοπατρίδων υἱῶν. Αἱ Ἀθῆναι, μάλιστα νῦν ὅτε θέλουσι συνδεθῇ διὰ σιδηροδρόμων μετὰ τῆς Εὐρώπης, πρέπει νὰ ἑλκύσωσι πλειοτέρους ὁμογενεῖς, οἱ ὁποῖοι τοὐλάχιστον χάριν τῆς ἑλληνοπρεποῦς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων των ὀφείλουσι νὰ προτιμήσωσιν αὐτὰς πάσης ἄλλης Εὐρωπαϊκῆς πόλεως.

(Μέριμνα).

ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΤΟΚΕΤΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ.

Περίεργον καὶ μοναδικὸν ἴσως ὡς πρὸς τὸ εἶδός του συμβάν, τὰ μάλιστα δὲ ἐνδιαφέρον τὴν Ἰατροδικαστικήν, ἀφηγεῖται ὁ Ἰατρὸς Swayne.

Εἰς τὰς 14 Μαρτίου 1872 γυνή τις προσεβλήθη ὑπὸ ὠδίνων, κατ' αἴτησιν δὲ τῆς μαίας προσεκλήθη ἰατρὸς καὶ ἱερεύς· ἀλλ' οὗτοι ἐλθόντες μετὰ δύο ὥρας εὗρον αὐτὴν πρὸ ὀλίγου ἐκπνεύσασαν. Εἰς τὰς 17 Μαρτίου ἐνταφιασθείσης ταύτης μετὰ τοῦ ἐμβρύου, ἐξωρύχθη τὴν ἐπιοῦσαν τὸ λειψανον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου· πρὸς ἔκπληξιν δὲ τοῦ ἰατροῦ εὑρέθη τότε ὥριμον ἄρρεν βρέφος, ἔχον τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τοὺς πόδας τῆς μητρός, τοὺς δὲ πόδας ἀπέχοντας 8 δακτύλους τοῦ κολεοῦ· ὁ ὀμφάλιος λῶρος ἦτο σῶος καὶ συνείχετο μὲ τὸ βρέφος καὶ τὸν πλακοῦντα, ὅστις ἐντελῶς εἶχεν ἀποχωρισθῆ τῆς μήτρας· προσεῖχε δὲ αὐτὴ καὶ ἔφερεν ἐπὶ τοῦ σώματος μῆγμα διῆκον μέχρι τῆς βάσεως. Ἡ κάτω κοιλία ἦτον εἰς ἄκρον τεταμένη ὑπὸ ἀερίων.

Δι' ἐξ δὲ μαρτύρων ἐπιστοποιήθη, ὅτι ἡ γυνὴ ἄνευ προηγουμένου τοκετοῦ ἐτέθη εἰς τὸ φέρετρον· ἡ δὲ νεκροφύλαξ διεβεβαίωσεν, ὅτι ἤκουσεν ὑπόκωφόν τινα κρότον ἐκ τοῦ φερέτρου ἐξερχόμενον καὶ ὅτι εἶδεν αἷμα ἐκ τῶν χαραδρῶν αὐτοῦ ῥέον.

Ἡ αὐτοψία καὶ ἰατροδικαστικὴ ἐξέτασις ἀπέδειξαν ἐκ τούτων ὅτι ὁ τοκετὸς ἐντὸς τοῦ φερέτρου ἔλαβε χώραν, καὶ μάλιστα ἕνεκα τῆς πιέσεως τῶν ἀερίων, ἅτινα ἀνεπτύχθησαν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Ὁ δὲ ἰατρὸς ἐθεωρήθη ὑπεύθυνος παρὰ τοῦ δικαστηρίου, διότι δὲν ἐξετέλεσε τὸν τοκετόν.

Εὐλογία εἰς τὴν ἄνω Βαυαρίαν.

Ἐντὸς δεκαετίας ἀπὸ τὸ 1862—1871 ἠτοθένησαν ἐκ τῆς ὀ-λογίας εἰς πληθυσμὸν 815,760 ψυχῶν 14,473 καὶ ἀπεβίωσαν ἐξ ὅλων τῶν προσβληθέντων 1544.

Ἐκ τῶν θανάτων, οἵτινες συνέβησαν, ἀπεδείχθη, ὅτι ὁ μεταβολιασμὸς εἶνε σωτήριος.

Σημ. Καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος φθινοπώρου ἐνέσκηψεν ἡ ἐπιδημία αὕτη μεθ' ὁρμῆς καὶ διῆρκεσε καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα, πολλὰ δὲ θύματα κατ' ἀρχὰς ἠρίθμησεν, ἕως οὗ ὁ πανικὸς φόβος ὑποχρέωσε πολλοὺς νὰ μετεμβολιασθῶσι· σχεδὸν δὲ οὐδεὶς ἐκ τούτων προσεβλήθη.

Περιπτώσεις ὑδροφοβίας ἐν Βαυαρίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1869—70.

Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1869 ἔτους μέχρι τέλους Δεκεμβρίου τοῦ 1870 παρετηρήθησαν 19 παρόμοιοι περιπτώσεις ἐλαφροφόροι. Εἷς τινα τόπον κύων, θηχθεὶς ὑπὸ ὑπόπτου ἄλλου κυνὸς ἐπὶ ἓξ ἑβδομάδας τεθεὶς ὑπὸ φύλαξιν, ἀφέθη ἀνυποπτως ὡς ὑγιὴς· μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἐπαρουσιάσθησαν εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ συμπτώματα τῆς ὑδροφοβίας. Εἰς δευτέραν δὲ ὁμοίαν περίστασιν μετὰ φύλαξιν δύο μηνῶν ἀνεφάνη αὐτη.

Αἱ περιπτώσεις αὗται καταδεικνύουσιν, ὅτι ἐπὶ πολὺ δύναται τὸ δηλητήριον νὰ μένῃ κεκρυμμένον, διὸ καὶ ἐπικίνδυνον θὰ ἦτο μετὰ φύλαξιν 6—8 ἑβδομάδων οἱ δηχθέντες σκύλοι νὰ ἀφίνωνται ἐλεύθεροι καὶ ἄνευ ἐποπτεύσεως.

Κωνς. Ζουπάν.

ΑΙ ΘΥΕΛΛΑΙ.

Ἡ γαλλικὴ «Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων» περιέχει τὴν ἑξῆς μένην χρονολογικὴν ἔκθεσιν τῶν θυελλῶν, αἵτινες συνέβησαν ἀπὸ τοῦ Δ'. αἰῶνος μέχρι τοῦδε, ἣν μεταφράζομεν διὰ τὸ ἀξιοπερίεργον αὐτῆς.

Σποραδικαὶ τρικυμίαι ἐγένοντο εἰς τοὺς ἀκταπλοΐας τῆς Ἰταλίας, Ἀγγλίας, Γερμανίας, Ὁλλανδίας καὶ Γαλλίας κατὰ τὰ ἔτη 34

416. Τῷ 1091 θύελλα κατέστρεψε 400 οἰκίας ἐν Λονδίνῳ. Καταστρεπτικαὶ θυέλλαι ἐνέσκηψαν εἰς διάφορα τῆς Γαλλίας μέρη, ὅπως δὲ εἰς Παρισίους τῷ 1359. Τῇ 26 δεκεμβρίου 1543 τροπικὸν τρικυμία συνέβη εἰς τὰς Ἰταλικὰς ἀκτάς, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Νεαπόλεως. Ὁ ποιητὴς Πετράρχης, αὐτόπτης γενόμενος, παρέστησε περιπαθῶς τὰς καταστροφὰς αὐτῆς.

Τῇ 3 ἰουνίου 1588 σφοδρὰ τρικυμία ἐπεκράτησεν εἰς πολλὰς τῆς Εὐρώπης θαλάσσας· ἡ τρικυμία αὕτη ἐγένετο κυρίως ἀξιοσημείωτος διὰ τῆς καταστροφῆς τοῦ ἰσπανικοῦ στόλου καλουμένου l'Armada, διοικουμένου ὑπὸ τοῦ δουκὸς Μεδίνα-Σιδονία καὶ ἀποσταλλομένου ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Β'. βασιλέως τῆς Ἱσπανίας κατὰ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ. Τὰ 132 πλοῖα τὰ συγκροτοῦντα τὸν στόλον τοῦτον κατεστάφησαν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἰρλανδίας καὶ τῆς Σκωτίας.

Κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1607 δεινὴ τρικυμία συνέβη κατὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Ἀγγλίας· τὰ τῆς θαλάσσης ὕδατα ἐκάλυψαν μέρη τῆς Κομητείας Σομερσέτ. Τὰ παράλια τῆς Ὁλλανδίας, Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἠρημώθησαν τῷ 1612 ὑπὸ ἀσυνήθους θυέλλης, ἡ ἡ πολυάριθμα ἀπωλέσθησαν πλοῖα. Σφοδρὰ ἐπίσης τρικυμία κατὰ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀγγλίας, Ὁλλανδίας καὶ Ἱσπανίας, τῷ 1617. Ἡ Βαρκελώνη κατεκλύσθη. Τῷ 1631 τρικυμία κατὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Γαλλίας, Ὁλλανδίας καὶ Ἀγγλίας.

Τῇ 3 σεπτεμβρίου 1658, ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ Ὀλιβιέρου Κρόμβελ, ἀσυνήθης καὶ σχεδὸν γενικὴ ἐν Εὐρώπῃ θύελλα· πλοῖα κατεποντίσθησαν, οἰκίαι καὶ κτίρια κατεστράφησαν, πολλοὶ δὲ ἄνθρωποι ἐφονεύθησαν. Τῷ 1671 φρικαλέα τρικυμία ἐπὶ τῶν ἱσπανικῶν αἰγιαλῶν, ἥτις ἰδιαζόντως ἐνέσκηψεν εἰς Κάδιξ.

Σφοδρὰ τρικυμία τῷ 1703 εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἀγγλίας, ἐν ᾗ κατεστράφησαν κωφωνοστάσια καὶ οἰκίαι. Αἱ ζημίαι, ἃς ἐν Λονδίνῳ ἐνεποίησεν ἡ θύελλα αὕτη, ὑπελογίσθησαν εἰς 2 ἑκατομμύρια λιρῶν στερλινῶν (50 ἑκατομμ. φράγκων). Ἐν τῷ Ταμέσει τὰ πλοῖα ἔκοψαν τὰς κάλως αὐτῶν καὶ ἐξώκειλαν. Ἐν δὲ τῇ θαλάσσῃ 12 πολεμικὰ πλοῖα κατασυντρίβησαν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀγγλίας. Ἡ βασιλὶς τῶν καινοτήτων ἐψήφισεν ἀναφορὰν πρὸς τὴν βασιλίσσαν, ὅπως ἐπισπεύσῃ τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ στόλου καὶ χορηγήσῃ ἀποζημιώματα ταῖς οἰκογενείαις τῶν ἀπολεσθέντων ναυτικῶν.

Τῷ 1708 τρικυμίαι καὶ θύελλαι ἐν τῷ Ὠκεανῷ, ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ ταῖς Ἰνδικαῖς θαλάσσαις.

Καταστρεπτικώτατα θύελλαι ἐν Γαλλίᾳ ἐν ταῖς βορείαις θαλάσσαις ἐν Ἰταλίᾳ, Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Ὁλλανδίᾳ συνέβησαν τῷ 1733, 1737, 1748, 1759. Τῇ 28 σεπτεμβρίου 1774 τὸ δυτικὸν μέρος Ρωσσικοῦ τινος στόλου κατεστράφη ὑπὸ τρικυμίας ἐν τῇ Μεσογείῳ. Τῷ 1790 καταστρεπτικώτατα τρικυμίαι ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀγγλίαν. Ἐν Γαλλίᾳ μαγάλαι τρικυμίαι κατὰ τὰ ἔτη 1788, 1795, 1799.

Τῇ 9 νοεμβρίου 1800 (18 ὁμιχλώδους) μανιώδης τρικυμία ἐβύθισε τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Μάγχης· ταὐτοχρόνως δὲ ἐνέσκηψεν ἐν Ἀγγλίᾳ, Ὁλλανδίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. Λίθημερὸν ἐφονεύθησαν θαλάσσιαι χελιδόνες, αἵτινες φεύγουσαι τὴν τρικυμίαν προσῆλθον ὅπως καταφύγωσιν εἰς τὸν βοτανικὸν κῆπον τῶν Παρισίων. Περὶ τὴν αὐτὴν περιγρήφθησαν ὡσαύτως διάφορα πλοῖα ἐν τῷ λιμένι τῶν Παρισίων· σχεδὸν μόνον ἐν ταῖς βορείαις τῆς οἰκουμένης χώραις.

Ἄλλαι ἐν Εὐρώπῃ τρικυμίαι τῷ 1812, 1816, 1818. Θύελλα συμβᾶσα εἰς Μασσαλίαν τῇ 4 μαρτίου τοῦ τελευταίου τούτου ἔτους κατέστρεψεν ἅπαντα τῆς γῆς τὰ προϊόντα καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν ξηρὰν τεσσαράκοντα πλοῖα Τῷ 1819 τὴν 28 μαρτίου ἡ νῆσος Γαλλικὴ ἠρημώθη ὑπὸ θυέλλης.

Τὴν 7 ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τρικυμία συμβᾶσα ἐν Σουηδίᾳ ἐρήμωσε πολλὰς ἐκκλησίας καὶ πολυαρίθμους οἰκίας· μεγάλας δ' ἐπήνεγκε καταστροφὰς εἰς τὰ δάση.

Ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου ἔτους ἐσημειώθησαν διάφοροι τρικυμίαι, αἵτινες καί τοι σφοδραὶ δὲν ἐπήνεγκον ὅμως καταστροφὰς δυναμένας να παραβληθῶσι πρὸς τὰς τῶν προηγουμένων αἰώνων, ἐξαιρουμένων ἐν τούτοις τῶν θυελλῶν, αἵτινες τῷ 1825 τοσοῦτῳ φοβερὰς ἐπήνεγκον ἐρημώσεις εἰς τὰς Γαλλικὰς Ἀντίλλας, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Γουαδελούπην.

Ἡ τὴν 11 δεκεμβρίου τρικυμία πολλῷ ὑπολείπεται τῶν ἄνω μνησθεισῶν.

Προκειμένου δὲ περὶ καταστροφῶν ἡ αὐτὴ ἐφημερὶς μνείαν ποιεῖται πλημμύρας τινὸς τοῦ Σηκουάνα τῷ 1657, ἥτις τοιαύτη ἀπέβη ὥστε συνελεύσεις ἐγένοντο ὅπως συσκεφθῶσι περὶ τῶν μέσων δι' ὧν νὰ προφυλαχθῇ ἡ τῆς Γαλλίας πρωτεύουσα ἀπὸ τῆς ἐπανόδου τῆς μάστιγος ταύτης. Ἐγένετο δὲ πρότασις, λέγει ὁ Γουὶ Πατέν, ἵνα στρέψωσι τὸν ῥοῦν τοῦ Σηκουάνα πρὸ τῆς εἰς Παρισίους εἰσόδου αὐτοῦ, ἐξακολουθοῦντες διώρυχα ἀρχομένην ἀπὸ τῆς πύλης Ἁγίου Ἀντωνίου καὶ διευθύνοντες αὐτὴν διὰ τῶν πυλῶν τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου, Ἁγίου Διονυσίου, Μομμάρτρ, Ρισελιέ, Ἁγίου Ὁνωρίου μέχρι τῆς πύλης τοῦ Συνευρίου ἐκεῖθεν τοῦ Cours la Reine. (Νεολόγος).

ΓΝΩΜΙΚΑ.

Διὰ νὰ ἐννοῇ τις τὴν ἀλήθειαν πρέπει νὰ τὴν ἀγαπᾷ καὶ νὰ ζῇ ἐν τῇ ἀληθείᾳ.

Ἐκ τῶν ἑκατὸν ἀγαθῶν τῆς παρούσης ζωῆς τὰ ἐννενήκοντα ἐννέα εἶνε ἡ ὑγεία.

Αἱ οἰκίαι ἡμῶν πρέπει νὰ ὦσι τοὐλάχιστον τόσῳ ἅγιαι, ὅσῳ αἱ ἐκκλησίαι ἡμῶν.

Τὰ πράγματα δὲν πρέπει νὰ γίνωνται διὰ στιγμιαίας προσπαθείας, ἀλλὰ διὰ προετοιμασίας γενομένης κατὰ παρελθούσας στιγμάς.

Καθ' ἓν μὲν καιρὸν ἀναγινώσκομεν, φανταζόμεθα ὅτι δυνάμεθα νὰ γίνωμεν μάρτυρες κατὰ τὴν ὑπομονήν· ὅταν ὅμως ἔλθωμεν εἰς τὴν πρᾶξιν, δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποφέρωμεν τὸν ἐλαχίστου προσβλητικὸν ἢ ὀκτικὸν λόγον.

Ἡ ὡραιότης γεννᾶσθαι συνίσταται εἰς τὴν πιθανότητα τῆς προσδοκίας τοῦ τί δύναται νὰ γίνῃ, ἀλλ' ἡ ἐρασμιότης τῆς ἡλικιωμένης γυναικὸς εἶνε ἡ σφραγὶς τοῦ τί ὑπῆρξε.

Ὁ Λυτήρ τῆς Ἀνατολῆς.

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΔΕΛΗΓΕΩΡΓΗΣ.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗΣ

Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς 8 Ἰουλίου 1872.

Ἐπὶ τῆς πρωθυπουργείας αὐτοῦ ἀποκατεστάθη ἡ τάξις, ἐνισχυρώθη ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων, ἐλύθη αἰσίως τὸ πολύχροτον καὶ διαφθορὸν Λαυριωτικὸν ζήτημα, ἀνυψώθη ἡ πίστις τῆς Ἑλλάδος, εἰσέρρευσαν πανταχόθεν κεφάλαια, ὠργανίσθησαν μέγισται ἐπιχειρήσεις, συνεκεντρώθησαν αἱ δυνάμεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἀνηγέρθη ἐν τῇ Δύσει τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς ἐπικύρωσιν τούτων μεταφέρομεν τὸ ἑξῆς ἄρθρον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης Ἀγγλικῆς ἐφημερίδος Levant Herald κατὰ τὴν μετάφρασιν τῆς Ἐφ. τῶν Συζητήσεων ἀρ. 260.

«Ὁ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς Ἑλληνικῆς βουλῆς παρὰ τοῦ βασιλέως Γεωργίου ἀπαγγελθεὶς λόγος ἐπιβεβαιοῖ καὶ μεγεθύνει τὰς ἐλπίδας, ἃς ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ἡμέτερος ἀνταποκριτὴς ἠδυνήθη ὅπως προεδόσῃ ἡμῖν καὶ φέρῃ ἡμᾶς εἰς θέσιν νὰ συλλάβωμεν περὶ τῆς ἀναστροφῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς συνετὰς ἀρχὰς πολιτικῆς μέτρου καὶ πρακτικῆς πολιτικῆς τοιαύτης, οἵαν ἐννοοῦσιν ἅπαντα τὰ κράτη, τὰ μεριμνῶντα περὶ τῆς ἑαυτῶν ἐσωτερικῆς εὐημερίας. Ὁ λόγος οὗτος, ὡς ἐκ τῶν ὑγιῶν ἰδεῶν, ἃς ἐμπεριέχει ὑπὸ τὴν οἰκονομικήν του ἔποψιν, καὶ ἐξαιρέτως διὰ τὰς σπουδαίας καὶ ἐπακριβῶς καθωρισμένας ὑποσχέσεις, ἃς ὑποδείκνυσιν, ἀναμφιλέκτως συνήνεγκε μεγάλην εὐαρέσκειαν εἰς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους περὶ τοῦ μικροῦ ἐκείνου βασιλείου, τοῦ ὁποίου οἱ σπόροι, ἐγκαταλειφθέντες ἐκ μεγαλοπρεποῦς παρελθόντος, ἄρχονται ἤδη ν' ἀναζωογονῶνται καὶ δύνανται ἐν προσεχεστάτῳ μέλλοντι νὰ γίνωσι πάγκοινος πλουσιοβώρων καρπῶν.

»Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἔχει τὴν καλαισθησίαν καὶ εὐτολμίαν τοῦ ἐγκαταλεῖψαι τὴν προχειάν, ἣν συνεχῶς ἀκολουθοῦσιν οἱ ἡγεμόνες κρατῶν, ὁπότε ἀπαγγέλλουσι λόγον ἐνώπιον τοῦ ἑαυτῶν ἔθνους ἢ ἐνώπιον τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ. Παρέλιπεν ἐπιμελημένως τὰς γενικότητας καὶ τὰς τετριμμένας ἐκφράσεις καὶ χωρὶς νὰ ὑφάνῃ, ἐνασμενιζόμενος ἐπὶ τῶν ἤδη ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων χάριν εἰς τὰς προσπαθείας τῆς κυβερνήσεώς του, ἐπελήφθη ἐλευθερίως σπουδαιοτέρου ζητήματος, καί τοι μᾶλλον δυσχόλου, δηλ. τοῦ ζητήματος περὶ τῶν προσόδων, ἃς ὑπόσχεται νὰ ἐκτελέσῃ. Ὁ λόγος οὗτος ὑπάρχει τεχνικός, καὶ οὐδὲν καλλίτερον τούτου. Ἀναγγέλλει τὴν ἵδρυσιν δύω νέων τραπεζῶν, τῆς *Πιστωτικῆς Τραπέζης* καὶ τῆς *Κτηματικῆς Τραπέζης*, τὴν κατασκευὴν δύω σιδηροδρομικῶν ὁδῶν καὶ πλήρους κλάδου ὁδῶν ἁμαξιτῶν, τὴν σύστασιν γεωργικῆς ἑταιρίας, τὴν ἐπέκτασιν τῶν τηλεγραφικῶν συγκοινωνιῶν καὶ τὴν εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν ἀνακτορίου παρουσίασιν σχεδίου ἰδιαιτέρας συμβάσεως, προωρισμένης νὰ τὸν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῶν δύω ἐμόρων κρατῶν καθορισμὸν μιᾶς ἀμοιβαίων ὑποτιχυόμενος τοιουτοτρόπως διὰ τὸ μέλλον τῆς ἑαυτοῦ χώρας, ἀναμφιρρίστως ὀφείλει νὰ στηρίζηται ἐπὶ πράξεων καὶ γεγονότων ἐν ἀμφιβόλων ἤδη, καὶ αἵτινες ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν ἵνα συμπεράνωμεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν ν' ἀπεκδυθῇ τῶν ἑαυτῆς ἀρχαίων ἐθίμων καὶ ἐνδυθῇ τὸν νέον ἄνθρωπον τῶν αὐτῆς συμφερόντων.

»Οὐδὲν ἐφαίνετο εἰς ἡμᾶς λυπηρότερον παρὰ τὸ νὰ βλέπωμεν τὸν λαὸν ἐκεῖνον, τὸν οὕτω πεπροικισμένον ὑπὸ τῆς φύσεως δι' ἐξαιρέτου εὐφυΐας, καταναλίσκοντα ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις καὶ πᾶσαν τὴν ἐνέργειάν του εἰς ἀγόνους πάλας φατριαστικὰς ἤ, ἔτι χεῖρον, προσωπικάς, ἐνῷ τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ διεκυβεύνευεν, ἡ βιομηχανία δὲν ὑπῆρχεν ἐν καταστάσει παραγωγικῇ κέρδους, τὸ ἔδαφος αὐτοῦ δὲν ἦτο εἰμὴ ἔρημος μονότονος, κατοικουμένη τῇδε κἀκεῖσε ὑπό τινων πόλεων καὶ πτωχῶν χωρίων ἀπορνησκόντων ἐκ τῆς πείνης, καὶ τὰ ὄρη αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὁποίων οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπορίζοντο τὰ μάρμαρα, τὰ μέλη καὶ τὰ πολύτιμα μέταλλα, δὲν παρεῖχον πλέον ἄλλο τι ἢ λῃστὰς μόνον, καθιστῶντας τὰς πεδιάδας θέατρον τῶν ἑαυτῶν κατορθωμάτων. Ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς ὑπῆρχε μηδέν, καὶ γνωστὴ ὑπάρχει ἡ ἀποστροφή, ἣν οἱ Ἕλληνες ἔδειξαν πρὸς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων μόλις παρήγαγεν εἰς τὸ μέσον τὴν μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἐξ 6 χιλιομέτρων, διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ὁποίας ἐδέησε νὰ παρέλθωσι πέντε ἔτη· καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἀποξήρανσιν τῆς λίμνης Κωπαΐδος, τὸ ζήτημα τοῦτο διετέλει ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἐν τῷ *διαπραγματεύεσθαι* μεταξὺ τοῦ ὑπουργείου, χωρὶς ποτε νὰ καταλήξῃ εἰς λύσιν τινά, καὶ σήμερον ἔτι τὸ εὐρὺ ἐκεῖνο ἕλος μεταβαίνει καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τοὺς πυρετούς, τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἡ ἑστία. Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις, δι' ἣν τὸ δημόσιον θυσιάζει μέγα μέρος τοῦ ἑαυτοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἥτις πραγματικῶς περιποιεῖ τιμὴν εἰς τὸ βασίλειον ἐκεῖνο, μέχρι τοῦδε δὲν ἐχρησίμευσεν εἰμὴ ὅπως ἀπὸ μὲν τοῦ ἐμπορίου ἀφαιρέσῃ ἄνδρας εὐφυεῖς, βραχίονας δὲ ἀπὸ τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς καὶ πληθύνῃ τὴν πρωτεύουσαν διὰ ῥητόρων τῶν καφενείων, ἀργῶν περὶ τὰ πολιτικὰ ἀσχολουμένων, δικηγόρων ἄνευ δικῶν καὶ ἰατρῶν ἄνευ πελατῶν. Πάντες οἱ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς χωρίοις Ἕλληνες ἐφαίνοντο ὑφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ φρονήματος ἐμφορούμενοι, ἕνα καὶ μόνον νὰ ἐπιδιώξωσι σκοπόν, τὸ παρακαθῆσαι ἐν τοῖς ἑδράνοις τῆς βουλῆς ἢ καταλαβεῖν ὑπουργικήν τινα θέσιν, ναί, διὰ τὸ ἄγονον τοῦτο ὄναρ, ἐθυσίαζον ἀλυπήτως τὰς προόδους, τὴν εὐημερίαν καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ ἑαυτῶν τόπου.

»Ἡ ἐλεεινὴ αὕτη κατάστασις, ἥτις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐφαίνετο φθάσασα εἰς τὸ ἔπακρον, ἐνεποίησεν εἰς τοὺς σκεπτομένους τῶν ἀνθρώπων φόβους περὶ τῆς τύχης τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπηγόρευσε τὴν κραυγήν, ἣν ἐξεπέμψαμεν τότε λέγοντες ὅτι ἡ χώρα ἐκείνη ἵστατο ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου.

»Αἱ παραινέσεις ἡμῶν δὲν ἐγένοντο εἰς μάτην. Τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, οὗτινος οἱ προπάτορες ἐδίδαξαν τὴν Εὐρώπην σύμπασαν τὰς τέχνας καὶ τὰ γράμματα καὶ ἐξεπολίτισαν αὐτήν, ἤρξατο ἤδη ἀνακύπτον ἐκ τοῦ βαθέος, εἰς ὃ τόσον οἰκτρῶς εἶχε βυθισθῇ. Ὁ βασιλικὸς λόγος σχεδιογραφεῖ λίαν ἐνθαρρυντικῶς τὰς ἀγαθὰς προθέσεις τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τὰ σπουδαῖα μέτρα ἅτινα, ἅμα πραγματοποιηθέντα, θέλουσι μεταβάλει ὁλόκληρον τὴν ὄψιν τοῦ τόπου. Ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Δεληγιώργη φαίνεται ἐγκαταλιποῦσα καθ' ὁλοκληρίαν τὴν κομματικὴν διαμάχην καὶ σταθερῶς προτιθεμένη ν' ἀφιερώσῃ πᾶσας τὰς ἐνεργείας αὐτῆς εἰς τὴν ὑλικὴν πρόοδον τῆς χώρας. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο, ἂν τηρηθῇ, θέλει συντείνει πολὺ πλέον εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ χαρακτῆρος

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΣΤ.)

Δημόσιο Κέντρο Ιστορικού Αρχείου Βέροιας

καὶ τῆς πίστεως τῆς Ἑλλάδος ἡ σύμπασαι αἱ ἐνθουσιώδεις δημηγορίαι τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους καὶ ἅπαντα τὰ κύρια ἄρθρα τοῦ καθ ὅλα ἐλευθέρου τύπου· θέλει δὲ πρὸς τούτοις συντελέσει εἰς τὴν ἐκρίζωσιν τῶν δύο ὀλεθρίων ἐκείνων ἀγρίων χόρτων, ἅτινα ὑπῆρξαν ἡ κατάρα τοῦ πολιτικοῦ ἐδάφους τῆς Ἑλλάδος, τῆς ληστείας δηλονότι καὶ τῶν φατριαστικῶν ἐρίδων.

»Δυνάμεθα ἐπίσης νὰ συγχαρῶμεν τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ἐξ ἧς κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τῆς συμπράξεως κεφαλαιούχων σπουδαίων καὶ ἐνταῦτῷ ἐμπνεομένων ὑπὸ πατριωτικῶν αἰσθημάτων ὅπως δι' αὐτῶν προαγάγῃ τὴν ὠφέλιμον αὐτῆς πολιτικήν. Ὁ ἀπὸ Πατρῶν εἰς Πύργον σιδηρόδρομος, εἰ καὶ παραχωρηθεὶς εἰς ἀξιόχρεων Ἀγγλικὴν ἑταιρίαν, ὑποστηρίζεται ὑπὸ ἐθνικοῦ τινος συνδυασμοῦ. Ἑτέρα γραμμὴ οὐχ ἧττον σπουδαία, ἥτις θὰ συνενώσῃ τὰς Ἀθήνας μὲ τὴν Λαμίαν παρὰ τὰ Ἑλληνοτουρκικὰ σύνορα, παρεχωρήθη τῷ κ. Συγγρῷ, ἀντιπροσώπῳ τῆς *Τραπέζης τῆς Κωνσταντινουπόλεως* καὶ ἑνὶ τῶν κυριωτέρων ἱδρυτῶν τῆς *Πιστωτικῆς*, καὶ τῷ κ. Βαλτατζῇ ἀντιπροσωπεύοντι διαφόρους κεφαλαιούχους τοῦ Γαλατᾶ. Οἱ δύο οὗτοι σιδηρόδρομοι, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἔχει 30 ὁ δὲ δεύτερος 60 μιλίων μῆκος, θὰ συνδεθῶσι διὰ κλάδων μὲ τὰ σπουδαιότερα καὶ πολυανθρωπότερα κέντρα τοῦ βασιλείου καὶ οὕτω πλῆρες σύμπλεγμα σιδηροδρομικῶν γραμμῶν θὰ καλύψῃ ὁλόκληρον τὴν Ἑλληνικὴν χώραν. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ὕπαρξις τῶν μέσων τούτων τῆς συγκοινωνίας, ἅτινα δύνανται νὰ περαιωθῶσιν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, θὰ ἐξοντώσωσι μᾶλλον τελεσφόρως καὶ ριζικῶς τὴν ληστείαν ἢ αἱ προσπάθειαι τῆς Ἑλληνικῆς χωροφυλακῆς. Πλὴν ἡ ἐκ τῶν ἔργων τούτων σπουδαιοτέρα ὠφέλεια ἔσται ἡ ἀνάπτυξις τῶν γεωργικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἐννοοῦσα ἄριστα τοῦτο, καθυπέβαλε τὴν παραχώρησιν τοῦ ἀπὸ Πατρῶν εἰς Πύργον σιδηροδρόμου ὑπὸ ὅρους, οἵτινες, εἰ καὶ νεοφανεῖς, φαίνονται ὅμως λίαν ἐμφρόνως ἐφαρμοσθέντες σύμφωνα μὲ τὰ ἰδιάζοντα περιστατικὰ τῆς γραμμῆς ταύτης. «Ἡ » κυβέρνησις», λέγει ὁ ἡμέτερος ἀνταποκριτής, «οὔτε τόκον ἐγ» γυᾶται οὔτε ἐπιχορήγησεν δίδει, ἀλλὰ παραχωρεῖ τῇ ἑταιρίᾳ » ἀνὰ 300 στρέμματα καλλιεργησίμου ἐθνικῆς γῆς δι' ἕκαστον » χιλιόμετρον τοῦ κατασκευασθησομένου σιδηροδρόμου, τῆς τοι» αὐτης γῆς ὑποχθησομένης εἰς καλλιέργειαν ὑπὸ τῆς ἑταιρίας » ἐντὸς 20 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς συμβάσεως.» Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύμβασιν, περὶ ἧς ποιεῖται μνείαν ὁ βασιλικὸς λόγος ὡς συνομολογηθησομένης μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, τὰ ἐξ αὐτῆς προκύψοντα σπουδαῖα ἀποτελέσματα εἶνε πασιφανῆ. Ἅμα αἱ ἀρχαὶ ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν ἔλθωσιν εἰς κοινήν τινα συνεννόησιν περὶ τῆς καταστροφῆς τῆς ἐπὶ τῶν συνόρων αὐτῶν πληγῆς, ἥτις προξενεῖ αὐτάς τόσην ταπείνωσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅσην καὶ ὑλικὴν ζημίαν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς μετρημένας τὰς ἡμέρας τῆς ἐν Ἑλλάδι ληστείας. Ἀφ' ἑτέρου πάλιν ὁ σιδηρόδρομος, ὅστις προώρισται νὰ φέρῃ εἰς συνεχῆ πρὸς ἀλλήλας συγκοινωνίαν τὰς δύο ἐπικρατείας, πολλαπλασιάζων τὰς σχέσεις αὐτῶν, θέλει συντελέσει εἰς τὴν συνταύτισιν τῶν συμφερόντων καὶ εἰς τὴν κατ' ὀλίγον ἀπάλειψιν τῶν τελευταίων ἰχνῶν τῆς δυσπιστίας, ἥτις δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ εἰσέτι μεταξὺ αὐτῶν καὶ εἰς ἣν βεβαίως ἡ ὕπαρξις τῆς ληστείας δὲν συνετέλεσεν ὀλίγον.

» Πλὴν ταῦτα δὲν εἶνε τὰ μόνα καλά. Ἡ Ἑλλὰς ἐκέρδησε πρὸ μικροῦ εἰρηνικὸν θρίαμβον, ἐφ' ᾧ δὲν δυνάμεθα νὰ τῇ ἀρνηθῶμεν τὰ ἐνθερμα ἡμῶν συγχαρητήρια. Το Λαυριωτικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον εἶνε καθαρῶς τοπικόν, εἶχε λάβει διαστάσεις σπουδαίας διπλωματικῆς περιπλοκῆς, ἀλλ' ἀνεχαιτίσθη ὑπὸ Ἑλληνικῆς τραπεζίτου ταχύτερον καὶ καθ' ὅλα εὐχαριστότερον παρ' ὅσον ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ ἡ πόλεμος ἢ διπλωματία ἢ διεθνὴς διαιτησία. Ἀγοράζων τὰ μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου ὁ κ. Συγγρὸς ἀρ' ἑνὸς μὲν ἐπελάβετο ἐπιχειρήσεως, ἥτις οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ἤθελε ἐπωφελής, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξήγαγε τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐκ σπουδαίας δυσχερείας καὶ ἔσωσε τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν καὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα ἐκ τῶν περιπλοκῶν τῆς διπλωματίας».

ΤΑ ΚΑΤΑ
ΠΕΤΡΟΝ ΚΑΙ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΝ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 279).

Γ'.

Ἐν τοσούτῳ αὐτὸ ἠύξανεν· ἐπειδὴ δὲ μόνην αἴσθησιν εἶχε τὴν ὅρασιν, ὡς τὰ πρῶτα βλέμματα οὕτω καὶ αἱ πρῶται κινήσεις τῶν χειρῶν διηυθύνθησαν πρὸς τὸ φῶς. Καὶ ἡ ὠχροτέρα ἡλίου ἀκτὶς ἐπροξένει εἰς αὐτὸ ἀγαλλίασιν.

Ὅτε δὲ ἤρχισε νὰ περιπατῇ, παρετήρει καὶ ἤγγιζε μὲ πολλὴν περιέργειαν ὅλα τὰ πράγματα, ἀλλὰ μέ τινα δειλίαν ἅμα δὲ καὶ εὐχαρίστησιν, αἵτινες ἀπεδείκνυον ὅτι ἦτον ζωηρὰ ὡς παιδίον καὶ συνεσταλμένη ὡς γυνή. Ἅμα ὡς ἔβλεπέ τι νέον, ἔτρεχε πρὸς αὐτό, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸ λάβῃ, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐστρέφετο πρὸς τὴν μητέρα της ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὴν συμβουλευθῇ. Ὡμοίαζε λευκὴν γαλῆν, ἥτις σταματᾷ καὶ δὲν προχωρεῖ, ἐὰν καὶ δὲν ἀπαντήσῃ λάσπην ἢ ἄλλο τι ἱκανὸν νὰ μολύνῃ τὸ περίλευκον δέρμα της.

Παιδία τινα τῆς γειτονίας ἐρχόμενα ἔπαιζον μὲ τὴν Χαρίκλειαν καὶ περίεργος ἦτον ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον τὰ ἔβλεπεν, ὅταν ἐκεῖνα ἔπαιζον. Τὰ παιδία, ἔχοντα σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, ἐβιάζοντο νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ λόγια τῶν τροφῶν των, ἀνοίγοντα τὰ χείλη· τὸ ἄνοιγμα δὲ τοῦτο ἐφαίνετο ἁπλοῦν κίνημα εἰς τὴν ταλαίπωρον Χαρίκλειαν. Ἐνίοτε, διὰ ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐνόησεν, ἔσειε τὰς χεῖρας πρὸς τὰς μικρὰς συντρόφους της.

Ἡ Τουλία ἦτον ἀδιανόητος μὲ τὴν κόρην της· παρετήρει ἀπὸ γώνιος καὶ τὰς παραμικροτέρας πράξεις καὶ τὰ παραμικρότερα κινήματά της. Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ μαντεύσῃ ὅτι ἴσως ποτὲ θὰ ἔφερε μετ' ὀλίγον φῶς εἰς τὸν ζοφερὸν τοῦτον κόσμον, πόσον θὰ ἐσκίρτα ἀπὸ χαράν!

Ὅτε αἱ μικραὶ συντρόφοι τῆς Χαρικλείας μεγαλώσασαι ἤρχισαν νὰ διδάσκωνται ἀπὸ διδασκάλισσαν, ἡ ταλαίπωρος μήτηρ

ἐδείκνυεν ὅτι ἐλυπεῖτο εἰς ἄκρον διότι δὲν ἔβιδον διδασκάλισσαν καὶ εἰς αὐτήν. Εἰς γειτονικήν τινα οἰκίαν ἦτο γραῖά τις Ἀγγλίς, ἡ ὁποία ἐδίδασκε μωρὸν παιδίον νὰ συλλαβίζῃ καὶ τὸ μετεχειρίζετο μὲ αὐστηρότητα. Ἡ Χαρίκλεια παρευρίσκετο εἰς τὸ μάθημα, παρετήρει μὲ ἀπορίαν τὸ παιδίον, παρακολουθοῦσα διὰ τοῦ βλέμματος τὰς προσπαθείας του καὶ ἀγωνιζομένη οὕτως εἰπεῖν νὰ τὸ βοηθήσῃ· ὅτε δὲ τὸ ἐμάλωνεν ἡ διδασκάλισσα, αὐτὴ ἔκλαιε.

Τὰ μαθήματα τῆς μουσικῆς τὴν κατέθλιβον ἔτι μᾶλλον. Ἰσαμένη πλησίον τοῦ κυμβάλου, ἐτάνυε καὶ ἐκείνη τὰ μικρὰ δάκτυλά της, ἀτενίζουσα ἀσκαρδαμυκτὶ μὲ τοὺς μαύρους καὶ ὡραιοτάτους ὀφθαλμούς της τὴν διδασκάλισσαν. Ἐφαίνετο ἐρωτῶσα τί ἔπραττε, καὶ ἐκτύπει ἐνίοτε τὰ κόκκαλα τοῦ κυμβάλου μὲ γλυκύτητα μὲν ἀλλ' ὀπωσοῦν ὠργισμένη.

Ἡ ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν ἐπροξένουν εἰς ἄλλα παιδία τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, δὲν τὴν ἐξέπληττε· παρετήρει ὅλα τὰ πράγματα καὶ τὰ ἐνθυμεῖτο. Ὅτε ὅμως τὰ ἔβλεπε δακτυλοδεικτοῦντα τὰ πράγματα αὐτὰ καὶ κινοῦντα τὰ χείλη, ἐκυριεύετο ἀπὸ ἀθυμίαν, ἀπεσύρετο εἴς τινα γωνίαν καὶ μὲ πέτραν ἢ μὲ ξύλον ἐχάραττε μηχανικῶς σχεδὸν εἰς τὴν γῆν κεφαλαιά τινα γράμματα, τὰ ὁποῖα εἶδε τὰ παιδία νὰ συλλαβίζωσι.

Ἡ ἐσπερινὴ προσευχή, τὴν ὁποίαν καθ' ἑσπέραν ἔκαμνον τὰ παιδία τῆς γειτονίας, ἐφαίνετο εἰς τὴν Χαρίκλειαν αἴνιγμα ἢ μυστήριον. Ἐγονάτιζε μὲν καὶ αὐτὴ καὶ ἤνωνε τὰς χεῖρας, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐννοῇ διὰ τί. Ὁ ἱππότης, θεωρῶν τοῦτο ὡς βεβήλωσιν, ἔλεγε:

— Πάρετέ την ἀπ' ἐδῶ· δὲν θέλω νὰ βλέπω αὐτὸν τὸν πιθηκισμόν.

— Ἐγὼ ζητῶ συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀπεκρίθη ποτὲ ἡ μήτηρ.

Ἡ Χαρίκλεια ἔδειξεν ἐκ νηπιότητος σημεῖα τῆς περιέργου ἐκείνης ἰδιότητος, τὴν ὁποίαν οἱ μὲν Σκῶται διπλῆν ὅρασιν, οἱ δὲ μαγνητισταὶ προσπαθοῦσι νὰ παραδεχθῶσι καὶ οἱ ἰατροὶ καταπάτουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μεταξὺ τῶν ἀσθενειῶν· ἡ μικρὰ βωβὴ καὶ κωφὴ προηγεῖτο ἐρχομένους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἠγάπα, καὶ ἔτρεχεν εἰς προϋπάντησίν των.

Τὰ δὲ ἄλλα παιδία οὐ μόνον τὴν ἐπλησίαζον μὲ φόβον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπέφευγον ἐνίοτε μὲ καταρρόνησιν· ἄλλοτε πάλιν τολμηρόν τι παιδίον ἤρχετο πρὸς αὐτὴν καὶ ἱστάμενον ἀποτόμως τῇ ὠμίλει καὶ τὴν ἐπροκάλει νὰ ἀποκριθῇ. Ὅτε τὰ παιδία συνήρχοντο διὰ νὰ χορεύσωσιν, αὐτὴ ἐκάθητο μόνη μακρὰν καὶ ἠκολούθει τὸν ρυθμὸν σείουσα τὴν ὡραίαν της κεφαλήν, ἀλλὰ μὲ ἦθος μελαγχολίας ἅμα δὲ καὶ εὐπρεπείας, ὥστε ἐκίνει τοὺς βλέποντας εἰς συμπάθειαν.

Μία τῶν συντρόφων της κατεγίνετό ποτε εἴς τινα πρᾶξιν ἀριθμητικὴν πολλὰ βραχεῖαν καὶ πολλὰ εὔκολον, ἄλλα δὲν κατώρθωσε νὰ τὴν βελτιώσῃ, ἂν καὶ ἐμέτρει μὲ τὰ δάκτυλά της· ἡ Χαρίκλεια ἐνόησεν ὅτι ἔσφαλλε καὶ θέλουσα νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν της, ἔτεινεν ἀνοικτὰς καὶ τὰς δύο της χεῖρας. Σημειωτέον ὅτι εἶχον διδάξει εἰς τὴν Χαρίκλειαν ἁπλούστατά τινα πράγματα, καὶ διὰ τοῦτο ἤξευρεν ὅτι δύο καὶ δύο κάμνουν τέσσαρα. Καὶ πνευματώδες ζῶον καὶ πτηνὸν μανθάνει νὰ μετρῇ κατὰ τρόπον, τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζομεν, ἕως δύο καὶ τρία. Λέγεται μάλιστα ὅτι μία καρακάξα ἐμέτρησεν ἕως πέντε. Ἀλλ' ἡ Χαρίκλεια, καθὼς ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ μετρήσῃ καὶ περισσότερα. Ἤνοιξε λοιπὸν καὶ τὰ δέκα της δάκτυλα καὶ τὰ ἔδειχνεν εἰς τὴν μικρὰν φίλην της μὲ τόσην ἀγαθότητα, ὥστε θὰ τὴν ἐξελάμβανέ τις ὡς τίμιον ἄνθρωπον μὴ δυνάμενον νὰ πληρώσῃ.

Ἂν καὶ ἡ φιλοκαλία γεννᾶται ἐκ νηπιότητος εἰς τὰς γυναῖκας, ἡ Χαρίκλεια ὅμως δὲν ἔδιδε κανὲν σημεῖον. «Περίεργον, ἔλεγεν ὁ ἱππότης, μία μικρὰ κόρη νὰ μὴ ἐννοῇ τί ἐστὶν εὔμορφον φόρεμα.» Ἡ Ἰουλία μειδιῶσα περίλυπος ἀπεκρίνετο «καὶ ὅμως εἶνε ὡραία.» Καὶ συγχρόνως τὴν ἠνάγκαζε νὰ περιπατήσῃ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός της, διὰ νὰ ἴδῃ καλλίτερα τὸ ἀνάστημά της, τὸ ὁποῖον ἤρχιζε νὰ σχηματίζηται, ἅμα δὲ καὶ τὸ χαριέστατον παιδικὸν βάδισμά της.

Καθ' ὅσον δὲ ἡλικιοῦτο ἡ Χαρίκλεια ἐδείκνυε μεγίστην ἀγάπην δὲν λέγω πρὸς τὴν θρησκείαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐνόει, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἐκκλησίας, τὰς ὁποίας ἔβλεπεν. Ἴσως εἶχεν εἰς τὴν ψυχὴν τὸ ἀκατανίκητον ἐκεῖνο αἴσθημα, ἕνεκα τοῦ ὁποίου δεκαετὲς παιδίον συλλαμβάνει καὶ διατηρεῖ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ φορέσῃ πενιχρὸν φόρεμα, νὰ ἀναζητῇ ὅ,τι εἶνε πτωχὸν καὶ ὅ,τι πάσχει, καὶ νὰ περάσῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλην του τὴν ζωήν. Πολλοὶ ἀδιάφοροι καὶ μάλιστα φιλόσοφοι θ' ἀποθάνωσι χωρὶς νὰ ἐξηγήσῃ τις ἐξ αὐτῶν τὸ αἴσθημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὅμως ὑπάρχει.

«Ὅταν ἤμην παιδίον, δὲν ἔβλεπα τὸν Θεόν· ἔβλεπα μόνον τὸν οὐρανόν.» Ἰδοὺ φράσις ὑψηλὴ γραφεῖσα, ὡς γνωστόν, ἀπὸ ἕνα βωβὸν καὶ κωφόν. Ἡ Χαρίκλεια δὲν εἶχε βεβαίως τόσην δύναμιν. Ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας πολλάκις κακῶς ζωγραφημένη, ὁ ἀναγνώστης λέγων τὸν Ἀπόστολον μὲ φωνὴν λεπτὴν καὶ κακόηχον, κανθηλανάπτης ἀνάπτων τὸν πολυέλαιον καί, τίς οἶδε, τί ἄλλο ἀνυψοῦσι τὸν νοῦν ἑνὸς παιδίου. Ἀλλὰ τί μᾶς μέλει τὰ πόθεν, ἀφοῦ ὁ νοῦς ἀνυψοῦται;

Δ'.

— Καὶ ὅμως εἶνε εὔμορφη, ἔλεγε πολλάκις ὁ ἱππότης.

Καὶ ἀληθῶς ἦτον ὡραία ἡ Χαρίκλεια. Εἰς τὸ εὐειδὲς καὶ εὔρυθμον πρόσωπόν της, εἰς τοὺς καθαροὺς καὶ θαυμασίους χαρακτῆρας της ἔλαμπεν οὕτως εἰπεῖν ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας της. Ἡ Χαρίκλεια μικρὰ ἦτο ὄχι ὡχρὰ ἀλλὰ λευκοτάτη καὶ εἶχε μακρὰν μαύρην κόμην. Ἦτο φαιδρά, δραστηρία καί, ὅτε συνέβαινέ τι δυστύχημα, ἐγίνετο περίλυπος· ἡ λύπη της ὅμως ἦτο γλυκεῖα. Ὅλα της τὰ κινήματα ἦσαν πλήρη χάριτος, εἶχον πνεῦμα· εἶχε μεγίστην ἐπιτηδειότητα εἰς τὸ νὰ ἑρμηνεύῃ διὰ νευμάτων τὰς ἐννοίας της· ἐνόει εὐκόλως καὶ ὑπετάσσετο ἅμα ἐννοοῦσα. Ὁ ἱππότης ἔβλεπε πολλάκις ὡς καὶ ἡ σύζυγός του τὴν θυγατέρα του χωρὶς νὰ ὁμιλήσῃ. Τόση χάρις καὶ τόσον κάλλος συνημμένα μὲ τόσην δυστυχίαν κατεθορύβουν τὸν νοῦν του. Πολλάκις ἐνηγκαλίζετο αὐτὴν μὲ ἀγαλλίασιν, λέγων: Καὶ ὅμως δὲν εἶμαι κακὸς ἄνθρωπος!

Πρὸς τὸ βάθος τοῦ κήπου μεταξὺ πυκνῶν δένδρων ἦτο δρόμος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἱππότης συνείθιζε νὰ περιπατῇ μετὰ τὸ πρόγευμα. Ἡ Ἰουλία τὸν ἔβλεπεν ἀπὸ τὸ παράθυρόν της περιφερόμενον ὄπισθεν τῶν δένδρων, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ κατέβῃ. Παρε-

τήρει τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον μὲ μεγίστην λύπην, ὅστις τὴν ἠγάπα ὡς ἐραστὴς μᾶλλον ἢ ὡς σύζυγος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ στόμα δὲν ἤκουσέ ποτε οὔτε λέξιν ψυχράν, ὅστις ὅμως δὲν εἶχε τὴν γενναιότητα νὰ τὴν ἀγαπᾷ ὡς σύζυγον, διότι ἦτο μήτηρ.

Καὶ ὅμως ἐτόλμησε νὰ καταβῇ μίαν πρωΐαν. Ἐφόρει ἔνδυμα λευκόν, ἦτον ὡραία ὡς ἄγγελος καὶ ἔπαλλεν ἡ καρδία της. Ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ χορὸς παιδίων εἰς γειτονικήν τινα οἰκίαν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Ἰουλία ἐσκόπευε νὰ φέρῃ τὴν θυγατέρα της, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἴδῃ τί ἐντύπωσιν θὰ ἐπροξένει τὸ κάλλος της εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν ἄνδρα της. Νύκτας ὁλοκλήρους ἐπέρασεν ἄϋπνος συλλογιζομένη τί φόρεμα νὰ ἐνδύσῃ τὴν θυγατέρα της· πολλὰς ἐλπίδας εἶχεν ἀναθέσει εἰς τὸ σχέδιόν της τοῦτο.—Πρέπει, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, νὰ τὴν ἴδῃ ὁ σύζυγός μου μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ νὰ τὴν ζηλεύσουν οἱ ἄλλοι. Δὲν θὰ ὁμιλῇ μέν, θὰ ἦνε ὅμως ἡ ὡραιοτέρα.

Ὅτε εἶδεν ὁ ἱππότης τὴν γυναῖκά του ἐρχομένην, ἐπροχώρησε πρὸς αὐτήν, ἔλαβε τὴν δεξιάν της καὶ τὴν ἠσπάσθη μὲ σέβας καὶ μὲ χάριν, ὅπως συνείθιζε πάντοτε. Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν εἶπον ἀσήμαντά τινα λόγια, ἔπειτα δὲ ἤρχισαν νὰ περιπατῶσιν ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου.

Ἡ Ἰουλία ἐσκέπτετο πῶς νὰ προτείνῃ εἰς τὸν σύζυγόν της νὰ τῇ συγχωρήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν χορὸν τὴν θυγατέρα της καὶ νὰ μηδενίσῃ τὴν ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχε κάμει, ἀφοῦ ἐγεννήθη ἡ Χαρίκλεια, νὰ μὴ πηγαίνῃ πλέον εἰς τὰς συναναστροφάς. Μόνη ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἔβλεπον τὴν δυστυχίαν του οἱ ἀδιάφοροι ἢ κακόβουλοι τὸν ἠρέθιζεν εἰς ἄκρον. Καὶ ἐπειδὴ εἶχε φανερώσει ἐπισήμως τὴν θέλησίν του περὶ τούτου, ἔπρεπε νὰ εὕρῃ ἡ Ἰουλία πρόφασίν τινα ὄχι μόνον νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπόν της, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν φανερώσῃ.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἱππότης ἐφαίνετο πολλὰ σκεπτικός· πρῶτος δὲ διέκοψε τὴν σιωπήν. Εἶπεν ὅτι ὑπέθεσες ἑνὸς συγγενοῦς του ἐπροξένησε ζημίας εἰς τὴν οἰκογένειάν του· ὅτι ἦτον ἀνάγκη νὰ ἴδῃ μόνος τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ληφθῶσι, διότι ἄλλως τὰ συμφέροντά των ἐκινδύνευον πολύ, καὶ τέλος ὅτι ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ μεταβῇ δι' ὀλίγον καιρὸν εἰς Ὁλλανδίαν διὰ νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν τραπεζίτην του· ἐπρόσθεσε δὲ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο κατεπεῖγον καὶ ὅτι ἐσκόπευε νὰ ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπιοῦσαν.

Εὐκόλως ἐνόησεν ἡ Ἰουλία τὸ αἴτιον τοῦ ταξειδίου τούτου. Ὁ ἱππότης δὲν εὐχαριστεῖτο βεβαίως νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴν σύζυγόν του· ἀλλὰ καὶ ἀκουσίως ἠσθάνετο ἀκατάσχετον ἀνάγκην νὰ μείνῃ ὅλως διόλου μόνος ἐπί τινα καιρὸν διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ πλέον ἥσυχος. Ὅλαι αἱ ἀληθιναὶ θλίψεις τῶν ἀνθρώπων, ὅπως καὶ οἱ φυσικοὶ πόνοι τῶν ζώων, ἀπαιτοῦσι μοναξίαν.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν τοσοῦτον ἐξεπλάγη ἡ Ἰουλία, ὥστε ἀπεκρίθη μὲ τὰς τετριμμένας ἐκείνας φράσεις, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα ὅσάκις δὲν ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅ,τι ἔχομεν κατὰ νοῦν· εἶπεν ὅτι τὸ ταξεῖδιον τοῦτο ἦτο πολλὰ φυσικόν, ὅτι ὁ ἱππότης εἶχε δίκαιον, ὅτι ἀνεγνώριζε τὴν σημαντικότητα τοῦ πράγματος καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀντέτεινε διόλου· ἀλλ' ἐνῷ ὡμίλει, ἡ καρδία της ἐπὶ τοσοῦτον κατεθλίβη, ὥστε ἐπόθησε ὅτι ἐκυριάσθη ἐκάθησε.

Καὶ καθήσασα παρεδόθη εἰς λογισμούς, ἔχουσα τὰ βλέμματα ἀκίνητα καὶ τὰς χεῖρας κρεμαμένας. Ἡ Ἰουλία δὲν εἶχε γνωρίσει ἕως τότε οὔτε μεγάλην χαρὰν οὔτε μεγάλας ἡδονάς. Καὶ δὲν ἦτο μὲν γυνὴ ἔχουσα νοῦν ἔξοχον, ἠσθάνετο ὅμως πολύ. Ὁ γάμος της ἐθεωρήθη ἀπ' αὐτὴν ὡς εὐτύχημα πάντη ἀπροσδόκητον καὶ πάντη νέον, ἀλλὰ μεταξὺ τῆς λάμψεως τοῦ συμβάντος τούτου κατελήφθη ὑπὸ σκότους.

Ἐκάθησε πολλὴν ὥραν σκεπτική, ἐνῷ ὁ ἱππότης ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐφαίνετο ἀνυπόμονος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν· ἐσκέπτετο δὲ καὶ πάλιν ἐκάθητο. Ἐσηκώθη τέλος πάντων καὶ στηριχθεῖσα εἰς τὸν βραχίονα τοῦ συζύγου της ἐπέστρεψεν.

Ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, ἐμήνυσεν ὅτι ἦτο κακοδιάθετος καί, μείνασα εἰς τὸ δωμάτιόν της, προσηύχετο ἐμπροστὰ τῆς εἰκόνος ἕως τὸ ἑσπέρας. Ἡ ὑπηρέτις, διαταχθεῖσα ἀπὸ τὸν ἱππότην νὰ προσέχῃ τὴν κυρίαν της, εἰσῆλθε πολλάκις δοκιμάζουσα ὅμως ἀπέτεινεν αὐτῇ τὸν λόγον, δὲν ἔλαβεν ἀπάντησιν. Περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν ἐσήμανε τὸν κώδωνα, ἐζήτησε τὸ ἔνδυμα τῆς θυγατρός της καὶ διέταξε νὰ ζεύξωσι τὴν ἅμαξαν. Εἰδοποίησε δὲ καὶ τὸν ἱππότην ὅτι ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν χορὸν καὶ ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὴν συντροφεύσῃ.

Ἡ Χαρίκλεια εἶχεν ἀνάστημα παιδίου ἀλλ' εὔστροφον καὶ ὡριμον. Τὸ ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον τὴν ἐνέδυσεν ἡ μήτηρ της ἦτον ἁπλοῦν, λευκὸν καὶ ἀνθηρόν· τὰ μικρὰ σανδάλιά της ἦσαν ἐπίσης λευκοῦ μεταξωτοῦ, εἰς τὸν λαιμόν της ἔφερε μαργαρίτας καὶ στέφανον ἀνθέων εἰς τὴν κεφαλήν. Ἡ Χαρίκλεια ἐπήδα ἀπὸ τὴν χαράν της. Ἡ δὲ μήτηρ φέρουσα ἔνδυμα βελούδου, ὡς γυνὴ μὴ ἔχουσα σκοπὸν νὰ χορεύσῃ, ἐκράτει τὴν κόρην της ἐμπροστά καθρέπτου, τὴν κατεφίλει καὶ ἔλεγε: Τί εὔμορφη! Τί εὐμορφιά! Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἦλθε καὶ ὁ σύζυγός της. Ἡ Ἰουλία χωρὶς νὰ ταραχθῇ, ἠρώτησε τὸν μὲν ὑπηρέτην ἂν ἦτον ἕτοιμον τὸ ὄχημα, τὸν δὲ σύζυγόν της ἂν ἤρχετο εἰς τὸν χορόν. Ὁ ἱππότης ἔβωσε τὴν δεξιὰν εἰς τὴν γυναῖκά του καὶ ἀνεχώρησαν.

Πρῶτον τότε ἐφαίνετο εἰς τὸν κόσμον ἡ Χαρίκλεια· ἐπειδὴ δὲ πολλὰ εἶχον εἰπεῖ περὶ αὐτῆς, ὅλοι ἔστρεψαν μὲ περιέργειαν πρὸς τὴν μικρὰν κόρην τὰ βλέμματα. Ἡ Ἰουλία δὲν ἐταράχθη διόλου, ἀλλὰ καθήσασα μὲ ἦθος ἥσυχον, ἐνῷ ὅλοι ἔβλεπον τὸ παιδίον της μὲ ἀπορίαν ἢ μὲ προσποιημένην συμπάθειαν, τὸ ἄφηνε νὰ πηγαίνῃ παντοῦ χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι προσέχει.

Ἡ Χαρίκλεια εὑροῦσα ἐκεῖ τὰς μικράς της συντρόφους ἔτρεχε ποτὲ μὲν πρὸς τὴν μίαν, ποτὲ δὲ πρὸς τὴν ἄλλην, ὡς ὅτε ἦτον εἰς τὸν κῆπον. Ὅλαι ὅμως τὴν ἔβλεπον μὲ ψυχρότητα. Ὁ ἱππότης της ἱστάμενος ὄρθιος ἔπασχεν. Οἱ φίλοι του ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν ἐξύμνησαν τὸ κάλλος τῆς θυγατρός του· ἀλλὰ καὶ ξένοι καὶ ἄγνωστοι τὸν ἐπλησίασαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ. Αὐτὸς ἠσθάνετο ὅτι τὸν ἐπαρηγόρουν καὶ δὲν τὸ ἐπολυνοστιμεύετο. Ἐν τοσούτῳ βλέμμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἀπατᾷ τὸ βλέμμα ὅλων, ἐγέννησε μικρὰν χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν του. Ἡ Χαρίκλεια ἀφοῦ ὡμίλησε διὰ νοημάτων εἰς ὅλους σχεδόν, ἐστάθη ὀρθὴ μεταξὺ τῶν γονάτων τῆς μητρός της. Ἐπειδὴ τὴν εἶχον ἴδει τρέχουσαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐσυνήθισαν νὰ πράξῃ τὸ παράξενον ἢ τοὐλάχιστον περίεργον· αὐτὴ ὅμως ἐχαιρέτισεν ὅλους πολλὰ εὐγενῶς, ἔσφιγξε τὰς χεῖρας τῶν

Ἀγγλίδων, ἔστειλε φιλήματα εἰς τὰς μητέρας τῶν μικρῶν της συντρόφων, καὶ ὅλα ταῦτα μὲ χάριν καὶ ἀφέλειαν. Ὅτε δὲ ἐπέστρεψεν ἡσύχως εἰς τὴν θέσιν της, ἤρχισαν νὰ τὴν θαυμάζωσι. Καὶ τῳόντι ἀξιοθαύμαστον ἦτο τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο περικάλυμμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ διασχίσῃ ἡ ψυχή, τὸ ἀνάστημα, τὸ πρόσωπον, ἡ βοστρυχώδης κόμη της καὶ πρὸ πάντων οἱ φωτοβόλοι ὀφθαλμοί της ἐκίνουν ὅλους εἰς θαυμασμόν. Ἐνῷ δὲ τὰ μὲν βλέμματά της ἐπροσπάθουν νὰ μαντεύσωσι τὰ πάντα, τὰ δὲ νεύματά της νὰ ἐκφράσωσι τὰ πάντα, τὸ σκεπτικὸν καὶ μελαγχολικὸν ἦθός της μετέβιβε καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα κινήματά της μεγαλοπρέπειαν τοιαύτην, ὁποία θὰ κατέπληττε καὶ ζωγράφον καὶ γλύπτην.

Ἐπλησίασαν ὅλοι τὴν Ἰουλίαν, τὴν ἐπερικύκλωσαν καὶ ἀπέτεινον διὰ νευμάτων χιλίας ἐρωτήσεις εἰς τὴν Χαρίκλειαν. Τὴν ἀπορίαν καὶ ἀποστροφὴν διεδέχθη εἰλικρινὴς εὐμένεια καὶ ἀληθὴς συμπάθεια. Ἡ ὑπερβολή, ἡ ὁποία ἔρχεται πάντοτε, ὁσάκις ὁ γείτων ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν γείτονά του διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἦλθε καὶ τὴν ὥραν ἐκείνην· εἶπον ὅτι δὲν εἶδον ποτὲ παιδίον τόσον ὡραῖον, ὅτι ποτὲ δὲν ἐφάνη χάρις περισσοτέρα. Ἐν ὀλίγῳ ἡ Χαρίκλεια ἀπῆλαυσεν ἐντελῆ θρίαμβον, τὸν ὁποῖον βεβαίως δὲν ἐνόει.

Ἡ Ἰουλία ὅμως ἐνόει αὐτόν. Ἂν καὶ πάντοτε ἀτάραχος ἐξωτερικῶς, τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἡ καρδία της ἔπαλλε παλμοὺς ἀληθοῦς εὐτυχίας, καὶ αὐτὴ καὶ ὁ σύζυγός της εἶδον ἀλλήλους μειδιῶντες καὶ τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο ἦτο γλυκύτερον πολλῶν δακρύων.

Ἐν τοσούτῳ νέα τις ἤρχισε νὰ παίζῃ κύμβαλον· τὰ παιδία συνῆψαν τὰς χεῖρας καὶ ἤρχισαν νὰ χορεύωσιν, οἱ δὲ γονεῖς συνεχάροντο ἀμοιβαίως ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ εὕρισκον θαυμασίαν τὴν μικρὰν ταύτην ἑορτήν. Μετ' ὀλίγον ἀντήχησαν γέλωτες παιδικοί, ἀσπάσμοι, φλυαρίαι καὶ φωναὶ χαρᾶς.

Ὁ ἱππότης ἠτένιζεν ἀδιακόπως τὴν θυγατέρα του, ἡ ὁποία δὲν ἐχόρευεν, ἀλλὰ παρετήρει τοὺς χορεύοντας μὲ προσοχὴν μελαγχολικήν. Μειράκιόν τι ἐλθὸν τὴν ἐπροσκάλεσεν, αὐτὴ ὅμως ἀντὶ ἀπαντήσεως ἔσεισε τὴν κεφαλήν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔπεσάν τινα ἄνθη. Ἡ Ἰουλία τὰ ἐσύναξε καὶ διώρθωσε πάλιν τὸν στέφανον τῆς θυγατρός της· μετὰ ταῦτα ἀναζητήσασα τὸν σύζυγόν της δὲν τὸν εἶδεν· ἐρωτήσασα δὲ ἂν ἀνεχώρησεν, ἔμαθεν ὅτι ἐπέστρεψε πεζὸς εἰς τὴν οἰκίαν.

(ἀκολουθεῖ).

ΘΑΥΜΑΤΑ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑΙ.

Ἀπὸ τινων ἡμερῶν ὁ λαὸς τοῦ Μομπελιὲ συνταράττεται ἕνεκα γεγονότων τινῶν, ἅτινα συμβαίνουσιν εἰς τὸ κτῆμα τὸ καλούμενον Grotte-de-Hiecoulon, κείμενον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς Τολούσης. Περὶ τῶν τεραστίων τούτων συνελέξαμεν τὰς ἑξῆς πληροφορίας, ἃς δημοσιεύομεν ἄνευ σχολίων.

Κοράσιον καλούμενον Κόμβ, ἡλικίας ἑπτὰ καὶ ἡμίσεος ἐτῶν, ἰσχυρίζεται ὅτι τὴν 15 Ἀπριλίου τὴν ἑνδεκάτην ὥραν π.μ. ὡς ἐνεφανίσθη παραδόξως ἡ Παναγία, ἐνῷ συνέλεγε χόρτα. Ἡ Παναγία ἵστατο ἐπὶ κορμοῦ ἐλαίας, ἀλλ' ὑψώθη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δένδρου, ὅτε εἶδε τὸ κοράσιον.

Τὴν 16 δὲν εἶδε τίποτε.

Τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐξελθὸν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πατρικῆς του οἰκίας, ἀνεφώνησεν αἴφνης: «Τὴν βλέπω!» Ἡ Παναγία κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κορασίου εὑρίσκετο τότε ἐπὶ τῆς ἐλαίας, λευχειμονοῦσα, φοροῦσα ζώνην γαλαζίαν καὶ πέπλον λευκόν, ὅστις τὴν ἐκάλυπτεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, καὶ κρατοῦσα κομβολόγιον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα. Εἷς τῶν γειτόνων ἐπῆρε τότε εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸ κοράσιον καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐμφανίσεως· ἐκεῖ ἀνεφώνησεν αὐτό: «Πῶς! δὲν τὴν βλέπετε! πόσον ὡραία εἶνε!» ἀλλ' οἱ παρόντες οὐδὲν ἔβλεπον.

Τὸ κοράσιον ἠρώτησεν ἐκείνην, ἣν ἐβεβαίου ὅτι ἔβλεπε.

— Ποία εἶσαι;

— Εἶμαι ἡ Μαρία τῆς Ἀσπίλου Συλλήψεως.

— Τί ζητεῖς;

— Θέλω τὴν προσευχὴν τῆς πρωΐας καὶ τῆς ἑσπέρας, ἵνα ἀμελεῖται εἰς τὸν τόπον σας.

Νέα ἐρώτησις τοῦ κορασίου.

— Σὲ ἐρωτῶ ἂν θὰ ἰατρευθῇ ἡ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἐγκαταλειφθεῖσα θεία μου καὶ ἂν θὰ μετανοήσῃ ὁ πάτηρ μου.

Ἡ Παναγία τῷ ἀπεκρίθη.

— Διὰ πολλῶν δεήσεων θὰ μετανοήσῃ ὁ πατήρ σου καὶ θὰ ἰατρευθῇ ἡ θεία σου.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐπρόσθεσε τὸ κοράσιον, δύναμίς τις ἐξ ὕψους ἀνεῖλκυσε τὴν Παναγίαν, ἥτις ἔγινεν ἄφαντος καλυφθεῖσα ὑπὸ νεφῶν.

Τὴν 17, διαφημισθέντος τοῦ περιστατικοῦ τούτου ἐν τῇ πόλει, ἦρχισε τὸ πλῆθος νὰ συρρέῃ εἰς τὸ μέρος τῆς ἐμφανίσεως, τὸ δὲ κοράσιον μετέβη τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ἐλαίαν καὶ προσηυχήθη ἔμπροσθεν τοῦ πλήθους, ἀλλ' εἶπεν ὅτι οὐδὲν ἔβλεπεν· ἐφαίνετο δὲ κεκοπιακὸς καὶ ἐπεθύμει νὰ ἀποσυρθῇ. Φθάσαν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀνεφώνησεν αἴφνης:

— Τὴν βλέπω!

Τότε τὴν ἔφεραν πάλιν εἰς τὴν ἐλαίαν, καὶ μία καλογραῖα ἐκ τοῦ τάγματος τῆς Προνοίας τῇ εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἐρώτησέ την τί θέλει.

Τὸ κοράσιον ἀπεκρίθη ἀδιστάκτως:

— Ἕνα ναΐσκον (chapelle).

Καὶ ἡ Παναγία ἔγεινεν ἄφαντος.

Τὴν 18 συνέρρευσεν ἄπειρον πλῆθος ἐκ τοῦ Μομπελιὲ καὶ ὅλη ἡ θρησκευτικὴ ἀδελφότης τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοράσιον οὐδὲν πλέον εἶδεν.

Ἡ Ἀλσατία καὶ ἡ Λορραίνη φαίνεται ὅτι ἔγειναν ἡ κλασικὴ «χώρα τῶν θαυμάτων». Δύο παιδία ἐκ τοῦ Γιύσιγεν, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἑξαετές, τὸ δὲ τετραετές, ἰσχυρίζονται ὅτι τὴν 4 Ἀπριλίου εἶδον τὴν *Παναγίαν* ἐνδεδυμένην μακρὰν ἐσθῆτα καὶ ἀλυσιδωμένην καὶ περιπλανωμένην ἐπὶ τῶν χωραφίων.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐνεφανίσθη ἡ Παναγία εἰς δύο κοράσια ἕνδεκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἡλικίας· ἔκτοτε δὲ αἱ ἐμφανίσεις ἐγίνοντο συχνότεραι. Πολλαὶ γυναῖκες ἔπαθον τοσοῦτον ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τούτων, ὥστε παρεφρόνησαν ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καίτοι δὲ ἡ παροῦσα ὥρα τοῦ ἔτους προκαλεῖ τὴν ἐργασίαν τῶν γεωργῶν, πλῆθος ἄπειρον ἐπισκέπτεται τὸ νέον μέρος τῶν θαυμάτων. (Ἑρμούπολις)

ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ.

Τώοντι εἶνε πολὺ λυπηρὸν καὶ σπαραξικάρδιον νὰ βλέπῃ τις ἀνθρώπους φέροντας, ἀναξίως βεβαίως, τὸ ὄνομα τῆς μόνης ἀληθοῦς ἐπὶ τῆς γῆς θρησκείας, ἀνθρώπους ὀνομαζομένους Χριστιανοὺς καὶ, τὸ χειρίστον, ἀνθρώπους φέροντας τὸ ὄνομα τῶν λειτουργῶν τῆς θρησκείας ἐκείνου, ὅστις ὀνομάζεται καὶ ὅστις βεβαίως εἶνε «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή·» λυπηρόν, λέγω, νὰ βλέπῃ τις τοὺς τοιούτους μεταχειριζομένους τοιαῦτα χαμερπῆ μέσα, τοιούτους γελοίους καὶ ἀναιδεῖς δόλους καὶ ἀπάτας, τοιαῦτα ψευδῆ καὶ καταγέλαστα θαύματα καὶ τοιούτους πλήρεις ἀνοησίας μύθους καὶ ἄξια χλεύης καὶ μυκτηρισμοῦ ψευδέστατα διηγήματα πρὸς ὑποστήριξιν εἴτε ψευδοῦς δόγματος, τὸ ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ νοσοῦσα ἢ μᾶλλον ἡ παμπόνηρος κεφαλή των (καθὼς ἐδῶ τὸ τῆς Ἀσπίλου συλλήψεως), εἴτε πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ κόμματός των ἢ ἐν γένει τῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν ἐκκλησίας, εἴτε πρὸς ὑλικὴν των ὠφέλειαν, κυρίως ὅμως καὶ πρὸ πάντων πρὸς ἐξαπάτησιν καὶ ἐντελῆ ἀποτύφλωσιν τοῦ χυδαίου καὶ δεισιδαίμονος ὄχλου, τὸν ὁποῖον προσπαθοῦν ὅλαις δυνάμεσι νὰ φυλάττουν ὁλωσδιόλου εἰς κτηνώδη κατάστασιν, διὰ νὰ τὸν ἔχουν πάντοτε ὡς πρόχειρον καὶ εὔκολον λείαν ὑπὸ τοὺς ὄνυχάς των, διὰ νὰ τὸν ἀμέλγωσιν ἀλυπήτως καὶ μάλιστα νὰ τὸν ἐκβέρουν κατ' ἀρέσκειαν! Οἱ τοιοῦτοι δόλιοι καὶ ἀναίσχυντοι ἀπατεῶνες, τὰ τοιαῦτα οὐτιδανὰ καὶ κακεντρεχῆ ἀνθρωπάρια, ὁποιανδήποτε ὑπόληψιν ἀναξίως καὶ ἂν χαίρουν καὶ ὁποισοδήποτε ἂν ἦνε ὁ ἐν τῇ κοινωνίᾳ βαθμός των, ἀδιάφορον τοῦτο, οἱ τοιοῦτοι εἶνε βεβαίως ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐχθροὶ τοῦ ἰδίου των ἔθνους, ἐχθροὶ ἁπάσης τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ βδελυροὶ ἐχθροὶ αὐτοῦ τοῦ μόνου ἀληθοῦς καὶ ἁγίου Θεοῦ, τοῦ μισοῦντος καὶ ἀποστρεφομένου τὸν δόλον, τὴν ἀπάτην καὶ τὸ ψεῦδος. Ὅθεν πᾶς εἰλικρινὴς φίλος τῆς ἀληθείας καὶ πρὸ πάντων δημοσιογράφος, πᾶς ἀληθὴς φίλος τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πᾶς ἔνθερμος ὀπαδὸς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ πιστὸς μαθητὴς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔχει καθῆκον νὰ ἐκθέτῃ τούτους τοὺς ἀναισχύντους δόλους καὶ ἀπάτας τῶν κακοβούλων τούτων, νὰ θεατρίζῃ τὰς γελοίας πλάνας καὶ ἀντιχριστιανικὰς πράξεις των καὶ νὰ καταπολεμῇ μὲ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου τούτους τοὺς ἀναιδεῖς θεοκαπήλους καὶ λυμεῶνας, τοὺς μεταχειριζομένους, τοὺς ἐφευρίσκοντας καὶ ὑποστηρίζοντας μετὰ μεγίστης δολιότητος καὶ μετὰ σατανικῆς τώοντι πανουργίας τὰ τοιαῦτα ψευδῆ θαύματα καὶ μυθώδη διηγήματα, εἴτε παλαιὰ εἴτε νέα· νὰ τὰ καταπολεμῇ ὅπου καὶ ἂν ὑπάρχωσι, μεταξὺ ὁποιουδήποτε ἔθνους καὶ μεταξὺ ὁποιασδήποτε Χριστιανικῆς ἐκκλησίας καὶ ἂν συμβαίνουν καὶ εὑρίσκωνται ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀνείδη, τὰ προσάπτοντα μέγαν μῶμον καὶ προξενοῦντα ἀκαταλόγιστον ζημίαν καὶ μέγα κακὸν εἴς τε τὸ ἅγιον ὄνομα καὶ εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ναί, ἐρωτῶ· νὰ τὰ καταπολεμῇ τολμηρῶς καὶ γενναίως, ἂν ἐπιθυμῇ νὰ συντελέσῃ ἀποτελεσματικῶς πρὸς ἄρσιν τῶν φρικτῶν τούτων ἀνομημάτων ἢ τοὐλάχιστον πρὸς περιορισμὸν αὐτῶν καὶ προσέτι νὰ συντελέσῃ τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὑπ' αὐτῶν πολεμουμένης ἀληθείας καὶ πρὸς φωτισμὸν καὶ ψυχικὴν τε καὶ ὑλικὴν συνάμα ὠφέλειαν πάντων τῶν ὁμοίων του.

Οἱ πλέον ἄσπονδοι καὶ ἀμείλικτοι ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἱ ἐκ τοῦ φανεροῦ καὶ λυσσωδῶς πολεμήσαντες αὐτὸν ἐκ τοῦ συστάθη, ἀρχαῖοί τε καὶ νεώτεροι, Κέλσοι, Πορφύριοι καὶ Ἰουλιανοί, Βολταῖροι καὶ Ρουσσώ, Στράους καὶ Ρενᾶνες κλπ. ἅπαντες ὁμοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προξενήτωσιν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τὸ μυριοστημόριον τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησαν εἰς αὐτὸν μὲ τὰ ψευδῆ των θαύματα καὶ μὲ τοὺς γελοίους μύθους των οὗτοι οἱ ἀναξίως ὀνομαζόμενοι Χριστιανοὶ καὶ αὐτοκαλούμενοι, κατ' εὐφημισμὸν βεβαίως, ἀντιπρόσωποι τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πιστοὶ λειτουργοὶ τῆς θρησκείας αὐτοῦ! Οὗτοι ὁμοιάζουν ἀπαραλλάκτως σχεδὸν μὲ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἵτινες, ἂν καὶ ἔπρατταν ὅλας τὰς κακίας, ὅλας τὰς ἀδικίας καὶ τὰς δολιότητας, ὅλα ἐν ἑνὶ λόγῳ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου, μολονοῦτο ἐκαυχῶντο καὶ ἐνήργουναντο ὅτι εἶνε σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ· δηλαδὴ δοῦλοι καὶ τέκνα τοῦ Θεοῦ! Πρὸς τοὺς ὁποίους ὅμως ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπε «Σεῖς κάμνετε τὰ ἔργα τοῦ πατρός σας·» (Ἰωάν. η'. 41.) «Σεῖς εἶσθε ἐκ τοῦ πατρός σας τοῦ διαβόλου καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρός σας θέλετε νὰ πράττετε. Ἐκεῖνος ἦτο ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος καὶ δὲν μένει ἐν τῇ ἀληθείᾳ· διότι ἀλήθεια δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ δῶν ἰδίων λαλεῖ· διότι εἶνε ψεύστης καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ (τοῦ ψεύδους,)» (Ἰωάν. η'. 44.) Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ διάβολος εἶνε ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους, ἄρα καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν καὶ πράττων τὸ ψεῦδος εἶνε φυσικῷ τῷ λόγῳ υἱὸς τοῦ διαβόλου. Καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης κατατάττει μὲ τοὺς κύνας, μάγους, πόρνους, φονεῖς καὶ εἰδωλολάτρας πάντας τοὺς ἀγαπῶντας καὶ πράττοντας τὸ ψεῦδος» (Ἀποκ. κδ'. 15.) Δικαίως τοὺς κατατάττει μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ τῶν φονέων, διότι ποσῶς δὲν διαφέρουν αὐτῶν. Καὶ μάλιστα πρέπει νὰ θεωρῶνται πολὺ χειρότεροι καὶ τῶν φονέων· διότι ὁ μὲν φονεὺς τὸ σῶμα μόνον φονεύει, τὴν δὲ ἀθάνατον ψυχήν, τὴν ἀπειράκις τιμαλφεστέραν τοῦ θνητοῦ σώματος, ποσῶς δὲν δύναται νὰ τὴν βλάψῃ· οὗτοι ὅμως μὲ τὰ ψευδῆ θαύματα καὶ διηγήματά των ἔγειναν γίνονται καὶ θὰ χῶ θὰ γείνουν ἀκόμη αἴτιοι τοῦ πνευματικοῦ θανάτου καὶ τῆς αἰωνίου ἀπωλείας πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀθανάτων ψυχῶν, διὰ τὰς ὁποίας ὁ Κύριος ἡμῶν ἔχυσε τὸ πανάχραντον αἷμά του.

Διὰ νὰ μὴ νομίσουν δὲ οἱ ἀναγνῶσται ὅτι ἐπὶ ματαίῳ ἐμακρηγόρησα τόσον καὶ ὅτι τὰ κακά, τὰ ὁποῖα νομίζω ὅτι προξενοῦν τὰ ψευδῆ θαύματα καὶ διηγήματα εἰς πολλὰ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Χριστιανισμόν, εἶνε κενοὶ μόνον φόβου καὶ ἐξημμένης φαντασίας ἀποκυήματα, θὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα τοὺς ὀλίγα τινὰ ἐκ τούτων τῶν κακῶν τῶν προερχομένων ἐξ αὐτῶν (τῶν ψευδῶν θαυμάτων καὶ μυθωδῶν διηγημάτων). Πρὶν ἢ ἐκθέσω ὅμως ταῦτα, κρίνω εὔλογον ν' ἀναφέρω διάφορα ῥητὰ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου τρανῶς καὶ διαπρυσίως κηρύττοντα καὶ προλέγοντα ὅτι τὰ τοιαῦτα ἔμελλον νὰ συμβοῦν δυστυχῶς μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν καὶ μά-

λητα μεταξύ τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων, αἵτινες ἔμελλον νὰ ἀπομακρυνθῶσι τῆς Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καὶ νὰ μὴ ὑποφέρουν τὴν ὑγιαίνουσαν διδασκαλίαν, ἀλλὰ νὰ παραδεχθῶσιν ἀντευαγγελικὰ δόγματα καὶ μύθους· δηλαδὴ ὅτι ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἴδοὺ τί γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τὸν Τιμόθεον.

«Κήρυξον τὸν λόγον· ἐπίμενε ἐγκαίρως· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρόρεψον μετὰ πάσης μακροθυμίας καὶ διδαχῆς. Διότι θέλει ἐλθεῖ καιρός, ὅτε δὲν θέλουσιν ὑποφέρει τὴν ὑγιαίνουσαν διδασκαλίαν· ἀλλὰ θέλουσιν ἐπισωρεύσει εἰς ἑαυτοὺς διδασκάλους κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας, γαργαλιζόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας θέλουσιν ἀποστρέψει τὴν ἀκοὴν αὐτῶν, εἰς δὲ τοὺς μύθους θέλουσιν ἐκτραπῆ.» (Β'. Τιμοθ. δ'. 2—4).

Καὶ πάλιν «Διότι θέλουσιν εἶσθαι οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι..... ἔχοντες μὲν μορφὴν εὐσεβείας, ἠρνημένοι δὲ τὴν δύναμιν αὐτῆς· καὶ τούτους φεῦγε. Διότι ἐκ τούτων εἶνε ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰσχωροῦσιν εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζουσι τὰ γυναικάρια τὰ πεφορτισμένα ἁμαρτίας καὶ συρόμενα ὑπὸ διαφόρων ἐπιθυμιῶν, τὰ ὁποῖα πάντοτε μανθάνουσι καὶ ποτὲ δὲν δύνανται νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας. Καὶ καθ' ὃν τρόπον ὁ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν εἰς τὸν Μωϋσῆν, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἀνθίστανται εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἄνθρωποι διεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι εἰς τὴν πίστιν..... Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες θέλουσι προκόψει εἰς τὸ χεῖρον πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.» (Β'. Τιμοθ. γ'. 2—13).

Καὶ ἀλλαχοῦ «Ἂς μὴ σᾶς ἐξαπατήσῃ τις κατ' οὐδένα τρόπον διότι (δὲν θέλει ἐλθεῖ ἡ ἡμέρα ἐκείνη,) ἂν δὲν ἔλθῃ πρῶτον ἡ ἀποστασία, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, τοσοῦτον ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐναντίον εἰς πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε νὰ καθήσῃ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ ὡς Θεός, ἀποδεικνύων ἑαυτὸν ὅτι εἶνε Θεός..... Καὶ τώρα θέλει ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνομος, τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος θέλει ἀποκτείνει μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ θέλει ἐξαφανίσει μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς παρουσίας αὐτοῦ· ὅστις θέλει ἐλθεῖ κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδεσι καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας μεταξὺ τῶν ἀπολλυμένων· διότι δὲν ἐδέχθησαν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας διὰ νὰ σωθῶσι· καὶ διὰ τοῦτο θέλει πέμψει ἐπ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, ὥστε νὰ πιστεύωσιν εἰς τὸ ψεῦδος, διὰ νὰ κατακριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύοντες εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' εὐαρεστηθέντες εἰς τὴν ἀδικίαν.» (Β. Θεσσαλ. β'. 3—12).

Ἴδοὺ δὲ καί τινα ἐκ τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα προξενοῦν τὰ ψεύδη οὗτοι.

Ον. Τὰ μικρὰ παιδία ἀκούουν ἀπὸ τοὺς ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονας γονεῖς των ἢ ἀπὸ τοὺς πάππους καὶ μάμμας των τὰ ψευδῆ αὐτὰ θαύματα καὶ τοὺς μύθους καί, ἐπειδὴ τότε δὲν ἔχουν ἱκανὴν κρίσιν, τὰ πιστεύουν ὡς ἀληθῆ. Ἔπειτα ὅμως—ἅμα ἀποκτήσουν μερικὰς γνώσεις καὶ ἀναπτυχθῶσιν ὀπωσοῦν καὶ ἴδωσιν ὅτι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπίστευον ὡς ἀληθῆ, δὲν εἶνε σύμφωνα μὲ τὸν ὀρθὸν λόγον, ἐνῷ λόγῳ, δὲν εἶνε ἀληθῆ· ἐπειδὴ δὲ δὲν γνωρίζουν καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου, μάλιστα νομίζουν, ὅτι καὶ τὸ Εὐαγγέλιον καὶ αὐτοὶ οἱ μῦθοι καὶ τὰ ψεύδη εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα—ἀποβάλλουν ὡς ἐκ τούτου καὶ περιφρονοῦν ἀνεξετάστως καὶ ἀλόγως ὁμοῦ μὲ τὰ ψεύδη καὶ τὸ αἰώνιον Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ· γίνονται ὁλωσδιόλου ἄπιστοι ἢ ἀδιάφοροι, καταφρονοῦν καὶ χλευάζουν ἀναιδῶς καὶ μετὰ κομπορρημοσύνης πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον καὶ ὑβρίζουν ἀσυστόλως καὶ μετὰ παραφόρου θρασύτητος καὶ κουφότητος ἐν ταὐτῷ καὶ Εὐαγγέλιον καὶ θρησκείαν καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Βον. Ὅσοι δὲ πάλιν ἄνθρωποι δὲν σπουδάσωσι καὶ δὲν ἀναπτυχθῶσι κατὰ τὸν νοῦν, πιστεύουν τυφλῶς καὶ ἀνεξετάστως ὡς ἀληθῆ ὅσα ψεύδη ἤκουσαν καὶ ἔμαθον παρὰ τῶν γονέων των ἢ παρ' ἄλλων· καὶ οἱ τοιοῦτοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνονται ἄνθρωποι δεισιδαίμονες, φανατικοὶ μισελλάδοξοι, ἀποστρέφονται, μισοῦν, καί, ἂν δύνανται, καταδιώκουν πάντας τοὺς μὴ φρονοῦντας ὡς αὐτοὶ καὶ μὴ πιστεύοντας εἰς τὰ ὁποῖα ἐκεῖνοι πιστεύουν ψεύδη· δὲν θέλουν νὰ ἀκούσουν κἀμμίαν ἀλήθειαν ἀντιδαίνουσαν εἰς τὰ φρονήματά των· δὲν θέλουν νὰ παραδεχθοῦν ποσῶς ὅτι ἡ ἐκκλησία, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν, ἔχει ἐσφαλμένα δόγματα, καὶ ἀποπειροῦνται μετὰ μεγάλης πεισμονῆς νὰ δώσωσιν ἀκρόασιν εἰς τὰς εὐαγγελικὰς ἐκείνας ἀληθείας, τὰς ἀποδεικνυούσας τὸ ἐσφαλμένον καὶ ἀντευαγγελικὸν τοῦ φρονήματος ἢ τοῦ δόγματός των.

Ἴδοὺ δὲ ὁποῖον ἐπιχείρημα φέρουν πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἐπιμονῆς καὶ πεισμονῆς των. Ὅλα τὰ θαύματα, λέγουν, τὰ ὁποῖα ἔγειναν καὶ γίνονται μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὸν κόσμον, ὅλα γίνονται μεταξὺ ἡμῶν, εἰς τὴν ἰδικήν μας τὴν ἐκκλησίαν (διότι ὅσα θαύματα ἀκούονται γινόμενα εἰς ἄλλας ἐκκλησίας ἑτερόφρονούσας, εἰς αὐτὰ δὲν πιστεύουν, τὰ θεωροῦν ὡς ψευδῆ· μόνον τὰ ἰδικά των εἶνε ἀληθῆ!)· ἄρα, λέγουν, ἀφοῦ ὁ Θεὸς κάμνει ὅλα αὐτὰ τὰ θαύματα μεταξὺ τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀναντιῤῥήτως καὶ φυσικῷ τῷ λόγῳ ἡ ἐκκλησία ἡμῶν εἶνε ἡ μόνη ὀρθοφρονοῦσα, ὅλαι δὲ αἱ ἄλλαι σφάλλουν. Καὶ βεβαίως ἤθελον ἔχει μέγα δίκαιον νὰ σκέπτωνται οὕτω πως, ἂν ὅλα αὐτὰ τὰ ψευδῆ θαύματα ἦσαν ἀληθῆ· τώρα ὅμως τὰ ψεύδη ταῦτα γίνονται αἴτια νὰ παραδέχωνται ἀνεξετάστως καὶ ἄλλα χειρότερα αὐτῶν καὶ νὰ ἐπιμένουν εἰς αὐτὰ μετὰ ἀξιοκατακρίτου πεισμονῆς καὶ τυφλότητος.

Γον. Πολλοὶ ἐκ τῶν πιστευόντων εἰς αὐτὰ τὰ ψεύδη ἄνθρωποι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πτωχοί, τῆς κατωτάτης συνήθως τάξεως τοῦ λαοῦ, μόλις καὶ μετὰ βίας κερδίζοντες μετὰ πολλοῦ κόπου τὸν ἐπιούσιον ἄρτον των, ἀποφασίζουν νὰ κάμουν πολυδάπανον καὶ πολύμοχθον μακρυνὸν ταξεῖδιον ὅπως ἴδωσιν οἱ δυστυχεῖς τί; τί ἄλλο; εἰμὴ τὰ ψευδῆ θαύματα! καὶ ἀρχίζουν πλέον νὰ ἐργάζωνται οἱ ταλαίπωροι νυχθημερὸν δι' ἀρκετὰ ἔτη, νὰ ὑποφέρωσιν ἀτρύτους πόνους καὶ μόχθους μετὰ μεγίστης βλάβης τῆς ὑγείας των, μετὰ πολλῶν στερήσεων καὶ ἴσως αὐτῆς ἀκόμη τῆς καθημερινῆς τροφῆς αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἀθλίων τέκνων των, ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ νὰ συναθροίσωσι χρήματα ἀρκετὰ διὰ νὰ δυνηθῶσιν ὅπως φέρωσιν εἰς πέρας τὴν ἀπόφασίν των. Καὶ οὕτως, ἀφοῦ μοχθήσουν πολὺ διὰ νὰ συναθροίσωσι τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν (πολλάκις δὲ δανείζονται καὶ παρ' ἄλλων χρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται μετὰ τὴν ἐπιστροφήν των νὰ πληρώσωσιν εἰς τοὺς δανειστάς των μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των καὶ οἱ ἐργαζόμενοι καὶ κοπιάζοντες ὅλως δυνάμενοι), ἀναχωροῦν· ἀφίνουν

τὴν αἰκογένειάν των ἴσως εἰς ἔνδειαν καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους των εἰς μεγίστην θλῖψιν καὶ στενοχωρίαν· ὑποφέρουν οἱ ἴδιοι κακουχίας, ὑποφέρουν κινδύνους ἐν θαλάσσῃ καὶ ξηρᾷ· ἀσθενοῦν καὶ κακοπαθοῦν καὶ εἰς μυρία ἄλλα δεινὰ ὑποπίπτουν καὶ πρὸς τούτοις ἐξοδεύουν καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν των, θηλαδὴ τὸ ἀντίτιμον τοῦ αἵματος τῶν ταλαιπώρων τέκνων των, τῆς συζύγου των καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἴδωσι τὰ πολύχροτα καὶ περίφημα ψευδῆ θαύματα!

Συμβαίνει δὲ πολλάκις καὶ ἄλλο τι κακὸν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀθλίους. Ἀνακαλύπτουν ἐνίοτε καὶ ἐννοοῦν τινὲς αὐτῶν τὰς ἀναιδεῖς καὶ χαμερπεῖς πλάνας, θηλαδὴ τὰ ψευδῆ θαύματα τῶν θεοκαπήλων· καὶ τότε ἡ ἐσχάτη πλάνη γίνεται εἰς τούτους τοὺς δυστυχεῖς χεῖρων τῆς πρώτης. Ἐπειδή, ἐνῷ πρότερον ἦσαν μόνον δεισιδαίμονες, ἀλλ' ἴσως φιλήσυχοι καὶ φρόνιμοι, τώρα ὅμως γίνονται ὑβρισταὶ καὶ κακοὶ ἄνθρωποι καὶ περιφρονοῦν καὶ θρησκείαν καὶ Χριστὸν καὶ Θεόν.

Τοῦτο συχνάκις συμβαίνει, ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι δὲν γνωρίζουν τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ καταπατοῦν ὅλα, ἅμα γνωρίσουν ὅτι ἠπατήθησαν.

Δεν. Οἱ μὴ Χριστιανικοὶ λαοί, ἤγουν οἱ Μωαμεθανοί, οἱ Ἰουδαῖοι κλπ. οἱ συγκατοικοῦντες μετὰ τῶν Χριστιανῶν εἰς διάφορα μέρη, βλέποντες καὶ γνωρίζοντες τὰ τοιαῦτα αἴσχη, τοὺς δόλους καὶ τὰ ψευδῆ θαύματα, περιφρονοῦν καὶ χλευάζουν τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ τοὺς ὀπαδούς της καὶ δὲν θέλουν οὔτε νὰ τὴν ἐξετάσουν οὔτε νὰ ἀκούσουν τίποτε περὶ αὐτῆς καὶ περὶ τῶν ἀληθειῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται. Λέγουν δὲ πρὸς δικαιολόγησίν των τοῦτο· ὅτι ἡ θρησκεία, τῆς ὁποίας οἱ λειτουργοὶ μεταχειρίζονται τοιούτους δόλους καὶ ἀπάτας, τοιαῦτα παράνομα μέσα καὶ τοιαῦτα γελοιώδη ψευδῆ θαύματα πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς καὶ πρὸς κατάπεισιν ἢ μᾶλλον ἐξαπάτησιν τῶν ὀπαδῶν της, δὲν εἶνε βεβαίως ἀληθὴς καὶ πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς ὁλωσδιόλου ἀναξία καὶ τῆς παραμικρᾶς προσοχῆς παρὰ πάντων τῶν εὖ φρονούντων! Ἰδοὺ ποῦ καταντᾷ τὸ πρᾶγμα. Γίνονται αἴτιοι οἱ πράττοντες καὶ ὑποστηρίζοντες τὰ τοιαῦτα νὰ χλευάζηται καὶ καταφρονῆται ἡ μόνη ἐπὶ τῆς γῆς ἀληθὴς θρησκεία καὶ νὰ ὑβρίζηται μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

Εσν. καὶ τελευταῖον πάντες οἱ ἐκ συστήματος πολέμιοι τοῦ Χριστιανισμοῦ, πάντες οἱ ἄθεοι, οἱ σκεπτικοί, οἱ πανθεϊσταί, οἱ ὑλισταὶ κλπ. εὑρίσκουν ἐκ τούτων τῶν παρανόμων ἔργων τῶν καλουμένων, ὡς μὴ ὤφειλε, Χριστιανῶν εὐλογοφανῆ αἰτίαν νὰ καταφέρωνται λυσσωδῶς ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ, νὰ ὑβρίζουν τὸν θεῖον θεμελιωτήν του, νὰ ὑβρίζουν πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον, ἔχοντες ὡς ἐπιχείρημα τοῦτο, ὅτι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη καὶ ἅπασαι αἱ ἄλλαι καταχρήσεις τῶν κακοδούλων εἶνε δῆθεν οἱ φυσικοὶ καὶ ἄξιοι καρποὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ! ἐνῷ τὸ Εὐαγγέλιον διαρρήδην τὰ κατακρίνει καὶ ἐνῷ μάλιστα ταῦτα εἶνε μία ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου· ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ προελέχθη ὅτι τὰ τοιαῦτα θὰ συμβοῦν μεταξὺ ἐκείνων τῶν ἐκκλησιῶν, αἵτινες δὲν θὰ ἐμμένωσι σταθερῶς εἰς τὴν ὑγιαίνουσαν διδασκαλίαν, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη. Οὗτοι λοιπὸν οἱ γενόμενοι αἴτιοι τοσούτων καὶ τηλικούτων κακῶν, οἱ προξενοῦντες τὸν πνευματικὸν θάνατον καὶ τὴν αἰώνιον ἀπώλειαν ἀναριθμήτων ἑκατομμυρίων ἀθανάτων ψυχῶν, ἀναξίως βεβαίως φέρουν τὸ λαμπρὸν ὄνομα τῶν μαθητῶν τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ. Οὗτοι εἶνε πολὺ χειρότεροι καὶ τοῦ εἰς πολλὰ ὁμοίου αὐτοῖς Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀβωνοτειχίτου, τοῦ ἀρχαίου γόητος καὶ ψευδοπροφήτου· διότι ἐκεῖνος τοὐλάχιστον ἦτο ὀπαδὸς ψευδοῦς θρησκείας, ἦτο εἰδωλολάτρης, ἐνῷ οὗτοι ὀνομάζονται Χριστιανοί! Καὶ τέλος,

ὡς εἶπον καὶ κατ' ἀρχάς, οὗτοι θανάσιμοι ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐχθροὶ τοῦ ἰδίου των ἔθνους, ἐχθροὶ ἁπάσης τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἄσπονδοι ἐχθροὶ αὐτοῦ τοῦ μόνου ἀληθινοῦ καὶ ἁγίου Θεοῦ!

Ἐνόμισα εὔλογον καὶ καθῆκον ἐν ταὐτῷ νὰ γράψω περὶ αὐτῶν ὀλίγον διεξοδικῶς, ἐπειδὴ βλέπω ὅτι τὰ γελοῖα ταῦτα θαύματα, ἀντὶ νὰ περιορισθοῦν, ὁλονὲν αὐξάνουν εἰς διάφορα μέρη τοῦ κόσμου πρὸς ὑλικήν, σωματικήν, καὶ πρὸ πάντων πρὸς ψυχικὴν ζημίαν πολλῶν δυστυχῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, πρὸς χλεύην τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Γ. Π. Κ.

(Ὁ ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς).

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 222).

Ἡ πόλις Σαμάρεια, εἰ καὶ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ἀβιμέλεχ, ἀναφέρεται καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Δαβὶδ (ψαλμὸς ΝΘ'. 8.). Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος συνῆλθον εἰς αὐτὴν τὴν πολιν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἀπεκήρυξαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ροβοάμ, εἰς ὃν ἔμειναν πισταὶ δύο μόνον φυλαί, ἡ τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ τοῦ Βενιαμίν· τῶν δὲ ἐννέα ἄλλων φυλῶν ἀνηγορεύθη βασιλεὺς ὁ Ἱεροβοάμ. (Βασιλ. Γ'. κεφ. ΙΒ'. 1 25), ὅστις κατεκόσμησε καὶ ἀπέδειξεν αὐτὴν καθέδραν τοῦ βασιλείου.

Συχέμ. Ἡ πόλις αὕτη ἦτο μία ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Γῆς Χαναάν· ἔκειτο δὲ μεταξὺ τοῦ ὄρους Γαιβὰλ πρὸς βορρᾶν καὶ τοῦ ὄρους Γαριζὶν πρὸς νότον (Ἰησ. Ν. Θ'. 12—33) καὶ ἀπεῖχε τῆς Σαμαρείας πρὸς νότον λεύγας δύω. Ἐπὶ Ἀβραὰμ ὑπῆρχεν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς δάσος (Γεν. ΙΒ'. 6. καὶ ΙΗ'. 12). Ἐπὶ Ἰακὼβ ἄρχων τῆς πόλεως *Συχέμ* ἦτο ὁ *Ἐμμὼρ*, ὃς εἶχεν υἱὸν *Συχέμ*, ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα (Γεν. ΛΔ'. 1—25). Μετὰ τὴν κατάκτησιν ἡ πόλις αὕτη προσετέθη εἰς τὴν χώραν τῆς φυλῆς τοῦ Ἐφραὶμ· ἦτο δὲ πόλις Λευϊτικὴ καὶ φυγαδευτήριος) (Ἰησ. Ν. Κ'. 7). Ὁ κριτὴς Ἀβιμέλεχ κατέστρεψε τὴν *Συχέμ*, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐπανέστησαν κατ' αὐτοῦ (Κριτ. Θ'. 1. 2. 3. 5.). Ἐπὶ τῆς δυναστείας τῶν Περσῶν εἰς τὴν *Συχέμ* ἦτο ἡ καθέδρα τῶν Σαμαρειτῶν, οἵτινες ἀνήγειραν ναὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζὶν· ὁ ναὸς δ' οὗτος 200 ἔτη μετὰ τὴν ἀνέγερσίν του κατεστράφη ὑπὸ τῶν Μακκαβαίων. Ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἡ πόλις

αὐτὴ ὀνομάζεται Σιχὰρ (Ἰωάννης Δ'. 4), πλησίον τῆς ὁποίας ὑπῆρχε τὸ φρέαρ τοῦ Ἰακώβ, ὅπου ὁ Κύριος συνήντησε τὴν Σαμαρείτιδα (Ἰωαν. Δ'. 7. 8). Ὁ αὐτοκράτωρ Βεσπεσιανὸς μετέβαλεν αὐτὴν εἰς ἀποικίαν Ρωμαϊκὴν καὶ τὴν ὠνόμασε Φλαβίαν Νεάπολιν, ἐξ οὗ καὶ οἱ Ἄραβες καλοῦσιν αὐτὴν σήμερον Ναπλούζ. Ὁ φιλόσοφος Ἰουστῖνος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ. Καὶ σήμερον ἡ πόλις Σιχὲμ ἢ Σιχὰρ ἢ Ναπλοὺς ἢ Ναπλοὺζ εἶνε μία τῶν πολυανθρωποτέρων πόλεων τῆς Παλαιστίνης, εἰς ἣν κατοικοῦσι καὶ ὀλίγοι Σαμαρεῖται εἰσέτι καὶ εἰς ἣν λέγεται ὅτι κατετέθησαν τὰ ὀστᾶ τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ ὁποίου δεικνύουσι καὶ νῦν τὸν τάφον πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως εἰς τόπον, ἐφ' οὗ οἱ Ὀθωμανοὶ ἔχουσιν οἰκοδομημένον μικρὸν τζαμίον.

Σηλώ. Ἡ πόλις αὕτη ἀνῆκεν εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἐφραὶμ καὶ ἔκειτο πρὸς μεσημ. τῆς Συχέμ. Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἔστησε τὴν σκηνὴν τοῦ Μαρτυρίου, ἐνῇ ὑπῆρχεν ἡ Κιβωτὸς «καὶ ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν.» (Ἰησ. Ναυῆ ΙΘ'. 51).

Βαιθήλ. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἀρχαιοτάτη καὶ τὸ πάλαι ὠνομάζετο Οὐλαμβοὺζ-Λουζὰ ἢ Λουζάρ. Ὁ πατριάρχης δὲ Ἰακὼβ εἶδεν ἐν αὐτῇ τὸ ὅραμα τῆς κλίμακος καὶ διὰ τοῦτο ὠνόμασε Βαιθήλ, ὅ ἐστιν «εἶκος Θεοῦ» (Γεν. Κ'. 3—4 καὶ ΙΗ'. 13. 19). Ἡ πόλις αὕτη κατελήφθη ὑπὸ τῆς φυλῆς τοῦ Ἐφραὶμ, ἐν ᾧ κατὰ κλῆρον ἀνῆκεν εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Βενιαμίν. (Ἰησ. Ναυῆ ΙΗ'. 13). Μετὰ δὲ τὸν διχασμὸν τοῦ κράτους ἔγινε βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Ἱεροβοάμ, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, ἐτοποθέτησεν ἐν αὐτῇ μίαν ἐκ τῶν χρυσῶν δαμάλεων πρὸς προσκύνησιν (Βασιλ. Γ'. κεφ. ΙΒ'. 29). Διὰ τοῦτο κατὰ τὸν προφήτην Ἀμὼς ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Βαιθὴλ ἐλογίζετο ἁμάρτημα «εἰσήλθατε εἰς Βαιθὴλ καὶ ἠσεβήσατε» (Ἀμὼς Δ'. 4 καὶ Ε'. 5).

Θαμναθσαραχ. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἐφραὶμ ὅμως ἔβλεπον. Εἶχε βοθῆ ὡς βραβεῖον εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ τοῦ ὁποίου τὸν τάφον ἐπὶ τοῦ Ἀγ. Ἱερωνύμου (331 μ. Χ.) ἔδειχνον ἐβεικνυον ἐπί τινος λόφου τοῦ ὄρους Ἐφραὶμ (Ἰησοῦς Ναυῆ Κ'. 30 ΚΔ'. 30) «καὶ ἔθαψαν αὐτὸν πρὸς τοῖς ὁρίοις τοῦ κλήρου αὐτοῦ ἐν Θαμναθ-σαραχ κτλ».

Θερσά. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε μνήμης ἄξια, διότι ὑπῆρξεν ἡ πρώτη πρωτεύουσα τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραήλ. (Βασλ. Γ'. κεφ. ΙΣΤ'. 23).

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΣΤ')

Τὸ ῥόδον τῆς Ἱεριχὼ (ἴδε σελ. 314).

Ἡ Ἰουδαία.

Ἰουδαία ἐλέγετο μέν, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις εἴπομεν, ἅπασα ἡ γῆ Ἰσραήλ, ἀλλὰ κυρίως Ἰουδαία ὠνομάζετο τὸ πρὸς δυσμ. τοῦ Ἰορδάνου ἐκτεινόμενον μέρος τῆς Παλαιστίνης ἀπὸ τῆς Σαμαρείας μέχρι τῆς Πετραίας Ἀραβίας. Ἡ Ἰουδαία πρὸς δυσμὰς ὡρίζετο ὑπὸ τῆς χώρας τῶν Φιλισταίων, ἥτις μετὰ ταῦτα προσετέθη καὶ αὐτὴ εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ὅτε αὕτη εἶχε προσλάβει καὶ τὰ παράλια τῶν Σαμαρειτῶν μέχρι τοῦ Καρμήλου. Τὰ ὄρη τῆς Ἰουδαίας εἶνε τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς δυτικῆς σειρᾶς· ἡ δὲ Ἁγία πόλις τῆς Ἱερουσαλὴμ κεῖται εἰς τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς Παλαιστίνης. Ἡ Ἰουδαία εἶνε τόπος ἀνώμαλος καὶ ἄβατος· διὰ νὰ ῥθάσῃ δέ τις ἀπὸ Ἰόππης εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, πρέπει ν' ἀναβῇ τὰ ὄρη καὶ νὰ διαβῇ διὰ δύο φαράγγων, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία ὀνομάζεται κοιλὰς τοῦ Ἱερεμίου, ἡ δὲ ἑτέρα τῶν τερεβίνθων. Ἡ Ἰουδαία εἶνε τὸ ὡραιότερον καὶ τερπνότερον μέρος τῆς Παλαιστίνης· φυσικῶς δὲ διαιρεῖται εἰς ἀνατολικὴν καὶ εἰς δυτικήν, ὧν ἡ ἀνατολικὴ περιλαμβάνει τὰς πόλεις, τὰς κειμένας ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης.

Πόλεις τῆς Ἰουδαίας.

Ἱεριχώ. Ἡ πόλις αὕτη ὠνομάζετο καὶ πόλις Φοινίκων· ἀπεῖχε δὲ δύο λεύγας Β. Δ. τῆς Ἱερουσαλήμ, ἦτο μία τῶν ἐπισημοτέρων καὶ ἀρχαιοτέρων πόλεων τῆς Παλαιστίνης καὶ ἔκειτο ἐπὶ πεδιάδος ἐχούσης μῆκος 7 περίπου λευγῶν καὶ πλάτος τὸ αὐτό. Περιεκυκλοῦτο ὑπὸ ὀρέων γυμνῶν καὶ ἀπεξηραμένων, καὶ διὰ τοῦτο ἦτο θερμοτάτη· ἡ Ἱεριχὼ εἶνε ἡ πρώτη χώρα, τὴν ὁποίαν προσέβαλον καὶ ἐκυρίευσαν οἱ Ἑβραῖοι. (Ἰησοῦς Ναυῆ Ε'. 13 ΣΤ'. 1—4.) Ἐπὶ Δαβὶδ ἡ Ἱεριχὼ ὑπῆρχε καὶ περὶ τούτου γίνεται μνεία (εἰς τὸ βιβ. τῆς Β'. τῶν Βασιλ. Γ'. 5). Κατὰ τὸ βιβλίον ὅμως τῆς Γ'. τῶν Βασιλειῶν ἡ πόλις Ἱεριχὼ ᾠκοδομήθη βραδύτερον ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀχαὰβ ὑπό τινος Ἀχιὴλ Βαιθηλίτου (Βασιλ. Γ'. ΙΣΤ'. 34). Ἵνα συμβιβάσωσι τὴν φαινομένην τῶν ἱερῶν βίβλων διαφωνίαν, λέγουσιν ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ Δαβὶδ, καθ' ὅτι ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ εἶχε ἀπαγορεύσει τὴν ἀνέγερσιν τῶν τειχῶν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῆς πόλεως· ᾠκοδομήθη δὲ ἐπὶ Ἀχαάβ, καθ' ὅτι ἐπὶ τοῦ βασιλέως αὐτοῦ εἶχον ἀνεγερθῆ τὰ τείχη αὐτῆς. Ἐκ τῆς πόλεως τῆς Ἱεριχὼ συνέττης κατόπιν σχολείων προφητῶν (Βασιλ.

Δ'. 6'. 5 καὶ 15). Οἱ προφῆται Ἠλίας καὶ Ἐλισσαῖος διέτριψαν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν χρόνον ἱκανόν. Μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἡ Ἱεριχὼ κατέστη ἡ μετὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐπισημοτέρα πόλις τῆς Παλαιστίνης· ἐπὶ δὲ τῶν Μακκαβαίων ἦτον ἰσχυρά, καὶ πρὸς βορρᾶν αὐτῆς ὑπῆρχε φρούριον καλούμενον Δῶκ, οὗτινος τὰ ἐρείπια ἀπαντῶμεν σήμερον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τῆς προσευχῆς (Μακκ. βιβλ. ά. ΙΣΤ'. 15). Ἡρώδης ὁ πρῶτος ᾠκοδόμησεν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἀνάκτορον, ἀμφιθέατρον καὶ ἱπποδρόμειον· περὶ τὰ ἔσχατα δὲ τῆς ζωῆς του ὁ βασιλεὺς οὗτος διέτριδεν ἐν αὐτῇ καὶ ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ.

Ἡ Ἱεριχὼ κατεστράφη ἐπὶ τῆς πολιορκίας τοῦ Βεσπεσιανοῦ καὶ ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ φιλοκάλου Ἀδριανοῦ· ἀλλὰ κατεστράφη καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων καὶ εἰσέτι δὲν ἀνεκτίσθη. Εἰς τὸν τόπον αὐτῆς ὑπάρχει σήμερον ἀθλία κώμη κατοικουμένη ὑπὸ 50 μόλις οἰκογενειῶν Ἀραβοληστῶν· τῆς παλαιᾶς πόλεως ἐρείπια δὲν φαίνονται οὐδαμοῦ. Ἡ πόλις Ἱεριχὼ ἦτο μία τῶν ἰσχυροτέρων πόλεων τῶν Χαναναίων, πλὴν τὰ τείχη αὐτῆς δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀνθέξωσι κατὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν Ἑβραίων, οἵτινες ἐν στόματι μαχαίρας διεπέρασαν ἅπαντας τοὺς κατοίκους αὐτῆς ἐκτὸς τῆς Ραάβ, ἥτις ἔσωσε τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ σταλέντας κατασκόπους. Ὁ Πομπήϊος, ἐρχόμενος ἀπὸ Σκυθοπόλεως εἰς Ἱεροσόλυμα, διῆλθε διὰ της Ἱεριχοῦς καὶ κατέστρεψε τὰ δύω αὐτῆς φρούρια, ἅτινα ἐκαλοῦντο Θρᾷξ καὶ Ταῦρος κατὰ τὸν Στράβωνα. Πρὸς ταῖς ἄλλαις οἰκοδομαῖς, ἃς ἔκτισεν ὁ Ἡρώδης, ἀνήγειρε καὶ τὸ φρούριον Κύπρον πρὸς τιμὴν τῆς μητρός του καὶ διῆλθεν ἐν αὐτῇ τὰς τελευταίας τῆς ζωῆς του ἡμέρας. Ἡ Ἱεριχὼ ἀναφέρεται καὶ ὡς πρωτεύουσα μιᾶς τῶν τοπαρχιῶν τῆς Παλαιστίνης· ὁ δὲ Ἱερώνυμος γράφει ὅτι κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ἱερουσαλὴμ ὁ Τίτος κατέστρεψε τὴν Ἱεριχὼ διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν κατοίκων της. Ἀπὸ τοῦ 325 μνημονεύονται τρεῖς ἐπίσκοποι αὐτῆς, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος παρέστη ἐν τῇ ἐν Ἱεροσολύμοις τῷ 336 συγκροτηθείσῃ συνόδῳ. Ἰουστινιανὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἀνήγειρεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πανδοχεῖον πρὸς ὑποδοχὴν τῶν εἰς τὸν Ἰορδάνην ἀπερχομένων προσκυνητῶν καὶ ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου ἐκεῖ ἔνθα ἔκειτο ὁ οἶκος τοῦ Ζακχαίου «Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχὼ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος» (Λουκ. ΙΘ'. 1—5). Μέχρι τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος ἐδείκνυον τὴν συκομορέαν, ἐφ' ἧς ἀνέβη ὁ Ζακχαῖος ἵνα ἴδῃ τὸν Κύριον τῆς δόξης.

Μολονότι μένει εἰσέτι ἀπροσδιόριστον τὸ μέρος, εἰς ὃ ἔκειτο ἡ πόλις Ἱεριχώ, σώζεται ἓν καὶ μόνον ἰσχυρὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ μαρτυρεῖ τὴν ὕπαρξιν τῆς ἐχυρᾶς ἄλλοτε πόλεως· τοῦτο δὲ εἶνε πύργος ἱκανῶς ἰσχυρός, ὃς χρησιμεύει εἰς κατοικίαν τοῦ Σέχη. Τινὲς θέλουσιν ὅτι ἦτο εἰς τὸ μέρος αὐτὸ ἡ οἰκία τοῦ ἀρχιτελώνου Ζακχαίου, ἀλλὰ τοιαύτην ἀρχαιότητα δὲν φαίνεται νὰ φέρῃ τὸ οἰκοδόμημα, οὗ μακρὰν τοῦ ὁποίου σκηνοῦσιν οἱ διὰ τὸν Ἰορδάνην εἰς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τὴν θρησκρίαν προσκαίρου ἀγ. Δραγουμάνου κ. Ἀνθίμου τοῦ Βυθυνοῦ κατερχόμενοι προσκυνηταί. Ἡ ἀπέραντος πεδιὰς τῆς Ἱεριχοῦς ἕνεκα τῆς συνδρομῆς τῆς θερμότητος καὶ τῶν ὑδάτων εἶνε μία τῶν μᾶλλον γονίμων πεδιάδων τῆς Ἰουδαίας. Ὁ Ἰώσηπος ὀνομάζει αὐτὴν πιότατον καὶ θεῖον τῆς Ἰουδαίας χωρίον καὶ προσθέτει ὅτι ἦτο πλήρης φοινίκων, οἵτινες ἐξετείνοντο καὶ κατὰ μῆκος τῶν παρακειμένων ὀχθῶν τοῦ Ἰορδάνου· ἡμεῖς ἐντὸς μιᾶς μικρᾶς εὐρισκομένης εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ προρρηθέντος πύργου οὐδεμίαν ἄλλην ἀπηντήσαμεν. Τὸ μέλι, τὸ ὑποβάλσαμον, ἡ μυροβάλανος καὶ ἅπαντες ἐν γένει οἱ καρποὶ τῆς πεδιάδος ταύτης ἦσαν ἀρθονώτατοι. Ἡ συκομορέα εὐδοκίμει καὶ ἐνταῦθα, ὡς μανθάνομεν τοῦτο ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὡς εὐδοκιμεῖ σήμερον ἡ συκῆ μετὰ τῆς ἐλαίας (ἅπερ γένη τῶν δένδρων τούτων φέρει ἱκανὰ ἡ πρό τινων ἐτῶν ἀγερασθεῖσα ἰδιοκτησία τῆς Γραικικῆς Ἀδελφότητος τῶν Ἁγιοταφιτῶν). Ἐξ ὅλων τῶν προϊόντων, ἅτινα παρῆγεν ἡ γόνιμος πεδιὰς τῆς Ἱερουσαλὴμ χοῦς, ὀλίγιστα μόνον σήμερον βλέπονται. Τὰ ἐκ φοινίκων δάση, ὡς καὶ τὰ τῆς συκομορέας ἐξέλιπον. Τὸ ὑποβάλσαμον, ἀφ' οὗ κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μυθευόμενα μετεφυτεύθη ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας εἰς τὴν Ἡλίου πόλιν τῆς Αἰγύπτου, ἔπαυσεν ἐν αὐτῇ παραγόμενον. Μόνη ἡ μυροβάλανος φαίνεται διασωθεῖσα· διότι κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν βοτανικῶν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ σήμερον καλούμενον ζουκκούμ, οὗτινος τὸ ἔλαιον χρησιμεύει εἰς τὰς πληγὰς καὶ εἰς τὰ κρυολογήματα, ἀλειφόμενον.

Ὁ καρπός, ἀφ' οὗ ἐξάγεται τὸ ἔλαιον τοῦτο, εἶνε ὅμοιος πρὸς μικρὰ κάρυα, τὰ δὲ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη τοῦ δένδρου ὁμοιάζουσι πολὺ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη τῆς καππάρεως. Ἐκ τῶν λοιπῶν ἀγρίων δένδρων, ἅτινα καὶ σήμερον αὐξάνουσιν ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ πεδιάδι, τὸ πολυπληθέστερον εἶνε τὸ δένδρον τὸ παράγον τὸ παρὰ τοῖς Ἄραψι καλούμενον «Dom», ὃς εἶνε καρπὸς ζακχαρώδης, μετὰ πολλῆς τῆς ἀπληστίας παρ' αὐτῶν ἐσθιόμενος. Τὸ ῥόδον τῆς Ἱεριχοῦς, περὶ οὗ ἐλέγετο ὅτι καὶ ξηρὸν ὂν ἀνεπτύσσετο ἅμα ἐτίθετο εἰς τὸ ὕδωρ, διϊσχυρίζονται ὅτι ἀνεῦρον σήμερον. Τοῦ ἀνευρεθέντος δὲ τούτου περιέργου ῥόδου τῆς Ἱεριχοῦς τὴν εἰκόνα μεταφέρομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν «Μέντορα» καὶ δίδομεν δικαίωμεν τοὺς ἀξιοτίμους ἀναγνώστας του ὅτι τὸ ὅλως καταπληκτικὸν τοῦτο ῥόδον ἀναλαμβάνει ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ ζωήν, ἂν τεθῇ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἀποβάλλει αὐτήν, ἅμα ἐκλείψῃ ἡ ἀπαραίτητος θεῖσα ὑγρασία. Τὸ ζακχαροκάλαμον, ὅπερ παρήγετο κατὰ μυριάδας τυρίαν πολλῶν συγγραφέων, ἐξέλιπε. Πρὸς τὸ βορειοδ. μέρος τῆς πεδιάδος καὶ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν 35—40 λεπτ. ἀπὸ τοῦ χώρου ἐφ' οὗ σκηνοῦσιν οἱ προσκυνηταί, ὑπάρχει ἡ διαυγεστάτη καὶ δροσερὰ ψιλὴ πηγή, ἥτις καλεῖται «τὰ ὕδατα τοῦ Ἐλισσαίου». Γνωστὸν δὲ εἶνε ἐκ τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς ὅτι, ὅτε ἀπῆλθεν ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος εἰς τὴν Ἱεριχώ, προσελθόντες οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς αὐτὸν εἶπον· «Ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθὴ καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ καὶ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη. Καὶ εἶπεν Ἐλισσαιέ· λάβετέ μοι ὑδρίσκην καὶ θέτε ἐκεῖ ἅλα. Καὶ ἔλαβον καὶ ἤνεγκαν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐξῆλθεν Ἐλισσαιὲ εἰς τὴν διέξοδον τῶν ὑδάτων καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἅλα καὶ εἶπε Τάδε λέγει Κύριος· ἴαμαι τὰ ὕδατα ταῦτα, οὐκ ἔσται ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος καὶ ἀτεκνουμένη. Καὶ ἐθεραπεύθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα Ἐλισσαιέ, ὃ ἐλάλησε κτλ. (Βασ. Δ'. 6'. 19—23).» Εἰς τὴν Ἱεριχὼ ἐθεραπεύθη ὁ Κύριος τὸν παρὰ τὴν ὁδὸν καθήμενον καὶ προσαιτοῦντα τυφλόν (Λουκ. ιη'. 35—43).

Τὸ ὄρος τῆς Τεσσαρακοστῆς. Εἰς μικρὰν ἀνωτερῶ ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ Ἐλισσαίου κεῖται τὸ ὄρος τῆς Τεσσαρακοστῆς, ὅπερ ὀνομάζεται οὕτω διότι κατὰ παράδοσιν παναρχαίαν εἰς αὐτὸ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐνήστευσεν ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ ἐπειράσθη ὑπὸ τοῦ διαβόλου· τὸ ὄρος τοῦτο εἶνε πλῆρες σπηλαίων, ἐν οἷς ἠκήτευον ἄλλοτε πολυάριθμοι ἀσκηταί. Ἐκ τῶν σπηλαίων τούτων τὰ πλεῖστα εἶσι φυσικὰ καὶ εἰς ἓν ἐκ τούτων, κείμενον παρὰ τὴν δυτικὴν τοῦ ὄρους γωνίαν, οὗτινος ἡ εἴσοδος διαφέρει τῆς τῶν ἄλλων, λέγεται ὅτι διέτριψεν ὁ Κύριος. Τὸ σπήλαιον τοῦτο ἐκαλλωπίσθη· μετεβλήθη εἰς ναΐδιον καὶ μέχρι τῆς σήμερον σῴζονται ἐν αὐτῷ ἀρχαῖαι ζωγραφίαι. Ἡ εἰς αὐτὸ ἄνοδος εἶνε δυσκολωτάτη καὶ ἐπικίνδυνος λίαν, διότι τὸ μὲν ἔδαφος τῆς εἰς αὐτὸ ἀναβάσεως συνίσταται ἐξ ὀλισθηρᾶς πέτρας, αὐτὴ δὲ ἡ ὁδὸς κεῖται ἐπὶ τοῦ χείλους βαθυτάτου κρημνοῦ. Οἱ θέλοντες νὰ ἀνέλθωσι πρὸς τὴν σειρὰν τῶν σπηλαίων πρέπει πρῶτον νὰ ἐξομολογῶνται, νὰ ἀποβάλλωσι δὲ καὶ τὰ πέδιλά των. Ἡμεῖς μὴ ποιήσαντες τοῦτο ὡς ἀβαεῖς, ἐκινδυνεύσαμεν μετὰ τῶν ἐκ Διθυμοτείχου συντρόφων νὰ μὴ καταβῶμεν.

Τὰ σπήλαια ταῦτα ἔγεμον ἄλλοτε ἀπὸ ἐρημίτας, οἵτινες κατεκλείοντο ἐκεῖ ὅπως ὑποπαίζωσι τὰ ἐκυτῶν σώματα καὶ δουλαγωγῶσι τὰ πάθη των. Σήμερον εἰς οὐδὲν σπήλαιον ζῶσιν ἄνθρωποι ἐκτὸς μόνον ἐκείνου, εἰς ὃ πιστεύεται ἐκ παραδόσεως ὅτι ἐκάθισε τὰς 40 ἡμέρας ὁ Κύριος καὶ εἰς ὃ ὑπάρχει καὶ ἐκκλησάκιον ἐρειπωμένον, σῴζουν εἰσέτι ζωγραφήματά τινα καὶ τὰς διαιρέσεις του, ὡς προείπομεν. Εἰς τὰς ὑποδιαιρέσεις τοῦ σπηλαίου τούτου ζῶσι σήμερον 5 ἀσκηταὶ Ἀβυσσινοί, οἵτινες στρωμνὰς καὶ σκεπάσματα ἔχουσι τὰ φύλλα τῶν εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ἀποκειμένων κρημνώδους, καὶ δύω χιλιάδων ποδῶν ὕψος ἔχοντος ὄρους ἐξηνθισμένων καλαμώνων. Προσηνῶς λίαν ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, οἱ ὁποῖοι τὸ πᾶν συγκεντροῦσιν εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τὰς περιηγήσεις των, μᾶς ὡδήγησαν εἰς τοὺς διαφόρους λαβύρινθους διαδρόμους πρὸς ἐπίσκεψιν ἄλλων σπηλαίων καὶ ἔλαβον κεβδόμους καὶ μετ' εὐχαριστίας τὸ ὅπερ τοῖς προσέφεραμεν κέρμα.

Λίθημερὸν ἐπεσκέφθημεν τὴν Νεκρὰν θάλασσαν καὶ τὸν Ἰορδάνην, περὶ ὧν ἴδε Μέντορος τόμον Γ'. Τευχ. 28 σελ. 217.

Ὁ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ ἁμαξιτὸς δρόμος εἶνε νέος καὶ κατεσκευάσθη τῇ φιλανθρώπῳ δαπάνῃ τῆς κυρίας Σοφίας Πασμαζόγλου τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ τῆς Κωνσ)πόλεως διαμενούσης. Διὰ τῶν 8 ὥρων τοῦτον δρόμον ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ ἐβαπανήθησαν μόνον 500 λίρ. καὶ εἶνε πολὺ καλλίτερος καὶ ἀσφαλέστερος ἀπὸ ἐκείνους, οὓς ὑδοποιοῦσιν εἰς τὰ περιξ τῆς Μητροπόλεως πρὸ 10—12 ἐτῶν δι' ἀκαταλογίστων φορολογιῶν καὶ ἀσυρτῶν κόπων, χωρὶς νὰ προχωρήσωσι 5—6 ὥρ. εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς παντέρπνου καὶ μελαιορύτου Λέσβου, τῆς πολλὴν τὴν ἀνάγκην τῆς συγκεντρώσεως ἐχούσης, εἰς διάστημα τοσούτων ἐτῶν!

Γαλγάλα. Τόπος κείμενος ὑπὸ τὴν Ἱεριχὼ καὶ ἀπέχων ἀπ' αὐτῆς 10 περίπου σταδία. Οἱ Ἑβραῖοι, ἅμα διέβησαν τὸν Ἰορδάνην, ἐστρατοπέδευσαν ἐν Γαλγάλοις (Ἰησ. Ν. Δ'. 19)· ἐν ἀπάσῃ δὲ τῇ διαρκείᾳ τῆς κατακτήσεως ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ν. παρέμεινεν ἐστρατοπεδευμένος ἐν Γαλγάλοις καὶ ἔκτισεν ἐν αὐτοῖς θυσιαστήριον ἐκ τῶν δώδεκα λίθων, οὓς ἔλαβεν ἐκ τοῦ Ἰορδάνου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς διὰ τοῦ ποταμοῦ διαβάσεως. Ἐν Γαλγάλοις διέμεινεν ἡ κιβωτὸς τῆς Διαθήκης ἕως ὅτου μετηνέχθη εἰς Σηλὼμ καὶ ἐν αὐτοῖς προσεφέρθη αἰχμάλωτος ἐνώπιον τοῦ Σαμουὴλ ὁ τῶν Ἀμαληκιτῶν βασιλεὺς Ἀγάγ. Σήμερον οὐδ' ἴχνος Γαλγάλων σῴζεται.

Ἐγγαδδί. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο κατὰ τὸ μέσον τῆς δυτικῆς ὄχθης τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης καὶ ἀπέῖχε τῆς Ἱερουσαλὴμ 13 περίπου λεύγας· περὶ τῆς πόλεως ταυτης καὶ περὶ τῶν ἀμπέλων της γίνεται λόγος εἰς τὸ «Ἆσμα ἀσμάτων» Α'. 15.

Πρὸς μεσημβρ. τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης ὑπάρχει πεδιάς τις μεταξὺ δύω σειρῶν ὀρέων, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπῆρχεν ἡ πόλις Σηγὼρ, ἡ μόνη περισωθεῖσα πόλις ἀπὸ τῆς καταστροφῆς ἐκείνης τῆς μεγάλης, ἐν ᾗ ἠφανίσθησαν αἱ τέσσαρες παρακείμεναι πόλεις Σόδομα, Γόμορρα, Ἀδαμὰ καὶ Σεβωείμ. Καὶ αἱ πέντε αὗται πόλεις ὑπῆρχον εἰς τὴν κοιλάδα τὴν ἁλικήν, ὡς γίνεται λόγος εἰς τὸ βιβλίον τῆς Γεν. ΙΔ'. 2. Εἰς τὴν Σηγὼρ, ἥτις σημαίνει «ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν» Γενεσ. ΙΘ'. 23, κατέφυγεν ὁ Λὼτ ὅπως σωθῇ ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τῶν λοιπῶν τεσσάρων πόλεων. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἀρχαιοτάτη καὶ ἐκαλεῖτο πρὶν Βαλὰκ «καὶ βασιλέως Βαλὰκ αὕτη ἐστὶ Σηγὼρ» Γεν. ΙΔ'. 2—3.

Γαβαά. Αὕτη ἔκειτο πρὸς τὰ βόρεια σύνορα τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ εἶνε διάφορος τῆς ὁμωνύμου αὐτῆς ἄλλης Γαβαά, πατρίδος τοῦ Σαοὺλ (Βασιλ. Α'. κεφ. 1ον. 26). Αἱ δύω πόλεις Γαβαὰ δὲν ἀπεῖχον πολὺ ἀλλήλων.

Γαβαών. Ὀλίγον πρὸς θυσμὰς τῶν ἄνωθι πόλεων δύω λεύγας ΒΔ'. τῆς Ἱεριχοῦς ἔκειτο ἡ πόλις Γαβαών, ἥτις μετὰ τῶν πόλεων Χεφιρὼν, Ἠριμοὺθ καὶ Λαχὶς (Ἰησ. Ναυῆ Ι'. 3) ἀπετέλει ὁμοσπονδίαν τινά. Αἱ τέσσαρες αὗται πόλεις ἀπέφυγον τὴν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων γενομένην ἀπάντων τῶν Χαναναίων καταφορὰν. Μετὰ τὴν κατάκτησιν ἡ πόλις Γαβαὼν παρελήφθη εἰς τὰς Λευϊτικὰς πόλεις (Ἰησ. Ναυῆ 7) περὶ τὸ τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Δαβὶδ καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας Σολομῶντος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἢ Κιβωτὸς τῆς διαθήκης ἦτον εἰς τὴν πόλιν αὐτήν.

Ραμά. Ὀλίγον μακρὰν τῆς πόλεως Γαβαὼν 6 μίλια πρὸς βορρᾶν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔκειτο ἡ πόλις Ραμᾶ. Ἡ Ραμὰ τῆς Νέας Διαθήκης (Ματθ'. Β'. 17 18) εἶνε ἡ Ἀρμαθαὶμ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Βασιλ. Αη Κεφ. Λον 3), εἰς ἣν ἐγεννήθη ὁ προφήτης Σαμουὴλ καὶ εἰς ἣν παρέμεινεν ἕως ὅτου ἀναβὰς εἰς Σηλὼμ «προσήγαγε τὸ παιδάριον τῷ Κυρίῳ Ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ (Βασ. Αη Λον 54) καὶ διέμεινεν ἐκεῖ «λειτουργῶν τῷ προσώπῳ Κυρίου ἐνώπιον Ἠλὶ τοῦ Ἱερέως (Βασ. Αη Κεφ. Βον 11ον).» Κατά τινας ἡ Ἀρμαθαὶμ ἢ Ραμᾶ εἶνε ἡ παρὰ τοῦ Ἰωάννου ἀναφερομένη Ἀριμαθαία (Ἰων. ΙΘ'). Εἰς τὰ περιξ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ πόλις αὕτη ὑπάρχει μικρά τις κώμη, καλουμένη ὑπὸ τῶν Ἀράβων Nebi Samouel· δεικνύουσι δὲ καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ ὑπάρχοντα ἐντὸς ἑνὸς τζαμίου, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν.

Τὸ ὄνομα *Ραμᾶ* ἔφερον καὶ τρεῖς ἄλλαι πόλεις, ὧν ἡ μὲν ἦτον εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Ἀσήρ, ἡ δὲ εἰς τὴν τοῦ Νεφθαλὶ, ἡ δὲ ἔκειτο εἰς τὴν Περαίαν. Πλησίον τῆς πρώτης Ραμᾶ ἔκειτο πιθανῶς ἡ πόλις *Μασσηφά*, ἐν ᾗ συνήρχοντο τὸ πάλαι τῶν Ἑβραίων αἱ συνελεύσεις (Κριταὶ Β. 1. καὶ Βασιλ. Αη Κεφ. κε'. 6).

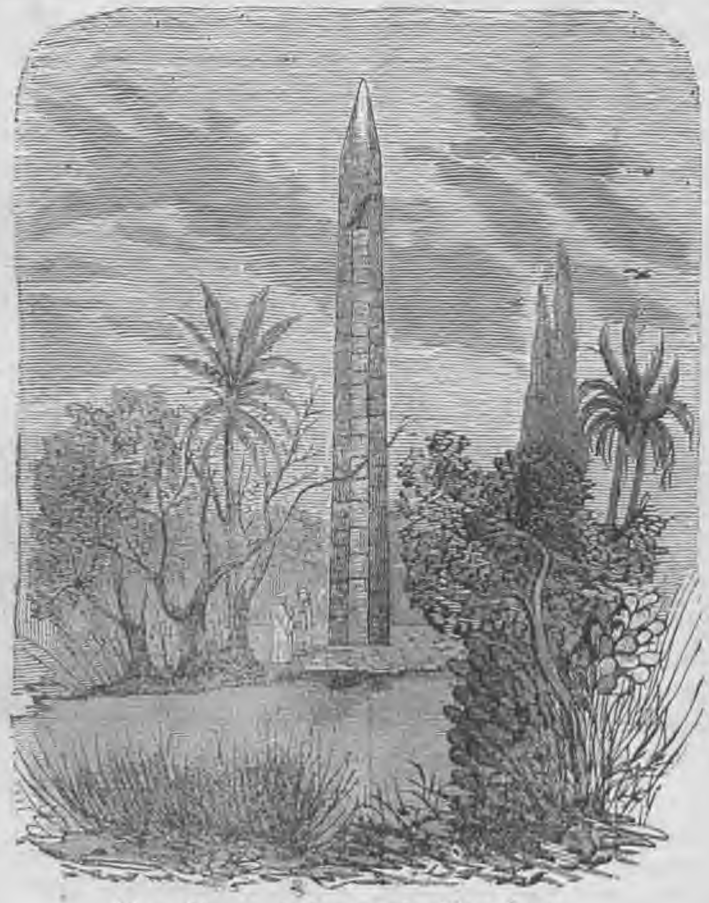
Ἐμμαούς. Μεταβαίνων τις ἐκ τῆς Ραμᾶ εἰς Ἱερουσαλὴ

ἁπαντᾷ τὴν Ἐμμαοῦς, ἥτις διαφέρει τῆς ἄλλης πόλεως Ἐμμαοὺς, τῆς εἰς τὴν δυτικὴν Ἰουδαίαν κειμένης. Ἡ δευτέρα αὕτη Ἐμμαοὺς ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ὠνομάζετο Νικόπολις. Περὶ δὲ τῆς πρώτης γίνεται λόγος εἰς τοὺς Εὐαγγ. Λουκ. ΚΔ'. 13—14. καὶ Μαρκ. ΙΣΤ'. 12.. (ἀκολουθεῖ).

Δ. Χαριτίδης.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

Περὶ τὰς 4 μ. μ. τῆς 21 Ἰανουαρίου ἀπάραντες ἐξηρχόμεθα τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης· περὶ τὴν 12ην τῆς νυκτὸς ἀφίχθημεν εἰς Χίον καὶ περὶ τὴν 8ην τῆς πρωΐας (Ἰανουαρίου 22) ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐθεώμην τὰς διαφόρους ἀοικήτους καὶ οἰκουμένας μικρὰς καὶ μεγάλας νήσους τοῦ Ἰκαρίου καὶ Λιγαίου πελάγους. Περὶ μεσημβρίαν σχεδὸν διηρχόμεθα τὸ πρὸς τοὺς συμπεπλεγμένους ἀστερισμοὺς ὁμοιάζον τῶν Σπαρτῶν καὶ Κυκλάδων σύμπλεγμα, ἐξ ὧν ἐπέστρεψε μᾶλλον τῶν ἄλλων τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιβατῶν ἡ ξηρὰ καὶ ἄγονος Πάτμος διὰ τὴν λαμπρὰν θέσιν της, τὰς ὡραίας λευκὰς οἰκίας της καὶ διὰ τὸ ὅτι ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς λέφος τὴν περιβλήτων Μονὴν τοῦ Υἱοῦ τῆς βροντῆς καὶ ὑψιπέτου Ἀετοῦ τῆς Θεολογίας Ἰωάννου, ἥτις κεῖται (ὡς λέγεται) ἐν ᾧ τόπῳ συνέγραψε τὸ ἐσαεὶ ἀκατανόητον βιβλίον τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως καὶ ἐξ ἧς ἀρχρέθη παρ' Ἄγγλων τὸ ἐπισημότερον χωρίον αὐτῆ ὑπῆρξε πρὶν τοῦ 21 ἡ Κιθωτός, εἰς ἣν ἐπεσώθησαν καὶ ἐφιλοξενήθησαν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, ἅπερ ἐμόρφωσαν τοὺς πατέρας καὶ εὐεργέτας τῆς ἐνεστώσης γενεᾶς. Περὶ τὰς 5 τὸ ἑσπέρας διέβλεπε τὸ ἀπώτερον τὴν ἠχίεσσαν θάλασσαν τοῦ Κρητικοῦ πελάγους καὶ ἐθεώμεθα μετὰ περιεργείας τὸ φεύγον σύμπλεγμα τῶν νήσων, μανρὰς δ' εἰς τὰ χρυσίζοντα νέφη τοῦ ὁρίζοντος τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων τῆς πολυπαθοῦς καὶ Διοτρόφου Κρήτης, εἰς ἣς τινος τὰς ἀκτὰς ἔβριψεν ἡ ποιητικὴ γραφὶς τοῦ Ἡλιοδώρου χειμαζομένους καὶ κινδυνεύοντας Καλάστριν, Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν· ἡμεῖς δὲ (λέγει ὁ Καλάστρις πρὸς τὸν Ἀθηναῖον Κνήμονα) πνεύματι βιαίῳ χρησάμενοι, ἐλάθομεν ἀφεστάμενοι, καὶ κλύδωνος ἀρρήκτου περιθέντος, ἀπολισθαι τε παρὰ μικρὸν ἐλθόντες, εἰς ἄκραν τινὰ Κρητικὴν προσωκείλαμεν τῶν τε πηδαλίων θάτερον ἀποβαλόντες καὶ τῆς κεραίας τὸ πλεῖστον συντρίψαντες.» (Ἡλ. Αἰθ. Σελ. 175).

Ὁ σωζόμενος ὀβελίσκος τῆς Κλεοπάτρας

Περὶ τὴν 6 1)2 ἀφήκαμεν ὄπισθεν ἡμῶν τὴν καταξηρον Κάρπαθον καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸ Λιβυκὸν πέλαγος. Σελήνη λαμπρὰ! ἡ Ἄρτεμις μεθ' ἁπάσης τῆς χρυσοφαοῦς μεγαλοπρεπείας της λουομένη κατέθελγε τοὺς πάντας δι' ὧν ἐσχημάτιζε τὸ φῶς της ἰρίδων ἐπὶ τῶν ὄπισθεν ἀφρῶν τοῦ ἀτμήρους. Νέοι Χῖοι ὑπὸ τὸ μαγευτικὸν αὐτῆς φῶς πίνοντες τὸ ὕδωρ τῆς ζωῆς (ρακήν) ᾖδον λιγυφώνως τοὺς σκοποὺς τοῦ συρμαῖου, οὓς ἠρέσκοντο ν' ἀπομιμῶνται οἱ ἐπὶ τοῦ πρυμναίου σανιδώματος περιτατοῦντες Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοί.

Ἰανουαρίου 23 ἠγέρθην περὶ τὴν 6 π. μ. καὶ, ἀναβὰς ἐπὶ τῆς πρύμνης, ἐχαιρέτισα τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου τοῦ πυκνώματος τῶν χρυσῶν νεφῶν ἐξερχομένου· ἡλίου παρέμεινα μέχρι τῆς 9. Θαυμάζων τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τοῦ Ποσειδωνείου κράτους, ἐν αἷς ἐκτὸς τῆς Diana οὐδὲν ἄλλο ἀντικρυς ἢ ἱστιοφόρον καθ' ὅλον τὸν πλοῦν ἡμῶν ἐφάνη· παράσσαν τὴν ὡς τὸν κρύσταλλον ἤρεμον θάλασσαν. Μετὰ τὸ πρόγευμα τῆς 10 ἀναβὰς παρέμεινα μέχρι τῆς 4ης ἀναγινώσκων καὶ κατῆλθον ὅτε ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ κώδων εἰς τὸν δεῖπνον, μεθ' ὃν ἀναβὰς παρέμεινα μέχρι τῆς 8.

Οὐρανὸς καθαρώτατος καὶ ποικιλοκέντητος δι' ἀπείρων ἀστεροέντων συμπλεγμάτων, ὧν τὸ πλῆθος δὲν ἠδύνατο οὐδὲ τῆς νυκτὸς ὁ λύγκος, ἡ γλαυκεία καὶ παρρήγορος σελήνη, νὰ ὑποσκιάσῃ· ἀσή, θάλασσα ἠρεμοῦσα καὶ φιλόξενος μέχρις ἀπιστεύτου γαλήνης ὡς τῆς θεᾶς Πανόπης (ἴσως ταῦτα διατασσούσης, ἀθῶα παίγνια τῶν καλοκαταθερμένων Ἄγγλων καὶ Ἀμερικανῶν συνοδευόμενα κάπου ἀπὸ τὰ ἄσματά των καὶ τὸ εἰς τὸ κατάστρωμα εὐθυμοῦν πλῆθος παρίστανον τὴν Diana ἄλλην τινὰ Κιθωτόν, ἐν ᾗ τοσαῦτα γένη ἀνθρώπων συνδεῖτῶντο ὡς ἀδελφοὶ σύθεμέλιον ἔχοντες ἀφορμὴν τοῦ νὰ ὑποβλέπωσιν ἀλλήλους.

Ἰανουαρίου 24 πρωΐ λίαν ἠγκυροβολήσαμεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν περὶ τὴν 8ξήλθομεν καὶ περὶ τὴν 9 διηθύνθημεν εἰς τὰ Παστρικεῖα.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια κεῖται εἰς θέσιν (ὡς πολλοὶ ἀπεφάνθησαν) ἐπικαιροτάτην καὶ λίαν πρόσφορον διὰ τὸ ἐμπόριον· περιβάλλεται πρὸς μεσημβρίαν ὑπὸ τῆς Μαρεώτιδος λίμνης, ἐξ ἧς κατασκευάζονται σωροὶ ἅλατος ὡς εἰς τὰς ἁλικὰς τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης, καὶ ἐκ τοῦ σχηματιζομένου λιμένος, πρὸς ἄρκτον δὲ ὑπὸ τῆς νήσου Φάρου. Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου ᾠκοδόμησεν αὐτὴν ἐντὸς ἑνὸς ἐνιαυτοῦ διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Δεινοχάρους καὶ τὴν ἐκάλεσεν ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Ἀλεξάνδρειαν. Οἱ Πτολεμαῖοι περιεποιήθησαν πολὺ τὴν πόλιν ταύτην καὶ ἐκόσμησαν αὐτὴν μὲ ναοὺς πολυτελεῖς, μὲ οἰκίας πολλὰς καὶ λαμπράς, μὲ ἱκανοὺς θαυμασίους ὀβελίσκους καὶ μὲ ἄλλας δημοσίας μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομάς. Ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῆς ἐνδόξων μνημείων ἀπαντῶνται εἰσέτι τινὰ μετὰ εἴκοσιν αἰῶνας καὶ ἐπέκεινα, μαρτυροῦντα τὴν πάλαι αὐτῆς δόξαν καὶ λαμπρότητα· λέγεται παρὰ τῶν ἱστορικῶν ὅτι ἡ πόλις αὕτη τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου περιεῖχε τὸ πάλαι 3,000,000 κατοίκων, οἵτινες συνίσταντο ἐξ Αἰγυπτίων, Ἑλλήνων καὶ Ἑβραίων, ὅτι εἶχε πολλὰς εὐρυχώρους καὶ καταρύτους πλατείας, πλῆθος λουτρῶν καὶ κήπων καὶ δὴ τὸ ἓν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ τότε κόσμου, ὅπερ ἦτο ὁ ὁμώνυμος τῇ παρ' αὐτὴν νήσῳ πολυώροφος Φάρος ἐκ λίθου λευκοῦ ἐξαισίως κατεσκευασμένος.

Μεταξὺ τῶν περιλαλήτων μνημείων τῆς Ἀλεξανδρείας διασώζονται δύο μονόλιθοι ἐκ κοκκωτοῦ (Γρανίτου) λίθου ὀβελίσκοι παρὰ τὴν βάρειον ἀκτὴν πλήρεις ἱερογλυφικῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς μένει εἰς τὴν ἀρχικήν θέσιν του, ὁ δ' ἄλλος κεῖται κεχωσμένος ὑπὸ τὴν ψάμμον. *Ἀμφότεροι καλοῦνται ὀβελίσκοι τῆς Κλεοπάτρας.* Οἱ ὀβελίσκοι ἦσαν στῆλαι μονόλιθοι, τετράπλευροι, πυραμοειδεῖς, εἰς πυραμίδιον ἀπολήγουσαι, συνήθως ἐκ συγνίτου ποικίλου λίθου (γρανίτου) τετυπμένοι καὶ πάντοτε ἀνὰ δύο ἱσταμένοι πρὸ τοῦ πυλῶνος τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν ἢ δημοσίων οἰκοδομῶν, ὅσας ἀνήγειραν οἱ βασιλεῖς ἢ Φαραῶνες τῆς Αἰγύπτου. Οὕτω δύο ὀβελίσκοι ἐκόσμουν μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ὁ ἐλάσσων αὐτῶν μετεκομίσθη εἰς Παρισίους, ἔξωθεν τὸν πυλῶνα τοῦ Λουξόρ, καταπληκτικοῦ ἐρειπίου τῶν μεγάλων ἀνακτόρων ἐν ταῖς Αἰγυπτιακαῖς Θήβαις. Κατακαλύπτονται δὲ αἱ στῆλαι αὗται ἄνωθεν μέχρι κάτω καὶ πολλάκις ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν των ὑπ' ἱερογλυφικῶν, ἅτινα ἐξηγοῦσι τὴν ἀφορμὴν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ οἰκοδομήματος, ἀπαριθμοῦσι τὰς γενομένας αὐτῷ ἐποικοδομὰς καὶ ἐπικοσμήσεις, ἀναφέρουσι τοὺς θεούς, εἰς οὓς ἀφιέρωται, καὶ τὸν ἀνεγείραντα βασιλέα, προσέτι δὲ τὰς τιμάς, ἃς ἔλαβεν οὗτος παρὰ τῶν ἱερέων ἕνεκα τῆς ἀφιερώσεως δώρων κτλ. Οἱ δύο οὗτοι ὀβελίσκοι ἐκαλλώπιζον ἄλλοτε τὰ πρόθυρα τῶν Πτολεμαϊκῶν ἀνακτόρων καὶ καλοῦνται ὑπὸ τῆς παραδόσεως «ὀβελίσκοι τῆς Κλεοπάτρας». Τὸ ἐπισημότερον τῶν ἐναπολειφθέντων μνημείων λέγεται ὅτι εἶνε ὁ ἐκ γρανίτου ἐπίσης ἐρυθροῦ μονόλιθος Κίων τάξεως Κορινθιακῆς, ἔχων ὕψος ποδῶν 70 καὶ περίμετρον π. 25. Ἡ στήλη αὕτη λέγεται τοῦ Πομπηΐου, ἀλλ' εἶνε βέβαιον ὅτι ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀλεξανδρέων πρὸς τιμὴν τοῦ Διοκλητιανοῦ, ὃς ἐψώμισεν αὐτὸν κατὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ μεγάλην σιτοδείαν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπερ γεγονὸς ὑπάρχει μὲν γεγραμμένον εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ στηλοβάτου, μόλις ὅμως ἀναγινώσκεται ὡς ἐκ τῆς φθορᾶς του. Ἡ στήλη αὕτη διέφερε κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος καὶ ἕκειτο ἐπὶ λέπου, εἰς ὃν ἀνέβαινον διὰ βαθμίδων μὴ σωζομένων σήμερον.

Ἡ πόλις Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ ἐν αὐτῇ στήλη τοῦ Πομπηΐου.

Ὁ παντὸς ἄλλου χώρου μᾶλλον περιῤῥωνυμένος σήμερον οὗτος λέφος εἶνε ἐκεῖνος, ἐφ' οὗ ἦτο ἄλλοτε τὸ περίβλεπτον Σεράπειον, ὅπερ ἐστηρίζετο ἐπὶ ἀψίδων καὶ ἦτο διηρημένον εἰς πολλὰ ὑπόγεια διαμερίσματα κατὰ τὸν ὄντα πρὸς ἄλλήλους ἀποστάσεις

τὰ ἀποτρόπαια ἐκεῖνα ὄργια, ὧν τὴν αἰσχύνην καὶ ὠμότητα ἐκάλυπτεν ἡ εἰδωλολατρεία εἰς τὰ βάθη τῶν κρυπτήρων τούτων, εἰς οὓς μετὰ δυσκολίαν εἰσῆλθον πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς περιεργείας μου καὶ τοὺς ὁποίους μετέβαλον ὅλως καὶ ἐξήγνισαν οἱ ἀσκητικοὶ ἀγῶνες τῶν ἐν αὐτοῖς διαβιωσάντων πολλῶν ὁσίων ἀσκητῶν καὶ λατρευτῶν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Οἱ κρυπτῆρες ἐκεῖνοι εἰσὶν αἱ μετὰ ταῦτα τῶν Χριστιανῶν κατακόμβαι, αἵτινες ἐκτείνονται εἰς ἅπαντα τὰ πέριξ τοῦ λόφου καὶ μέχρι τῶν παραθαλασσίων ἀκτῶν. Ἐπὶ τοῦ λόφου αὐτοῦ ἀνηγέρθη ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου 389 μ. Χ. ναὸς μεγαλοπρεπὴς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προδρόμου καὶ ἐπληρώθη οὕτω κατὰ Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα ὁ τῆς Σιβύλλης χ ρησμός.

» Καὶ Σύ, Σάραπι, λίθος ἐπικείμενε, πολλὰ μογήσεις.

» Κεῖσῃ πτῶμα μέγιστον ἐν Αἰγύπτῳ τριταλαίνῃ. Μόνη ἡ περιλάλητος Ἀλεξάνδρεια ἔσχε τὰς τότε πολυκρότους βιβλιοθήκας, ὧν ἡ συγκροτηθεῖσα παρὰ τοῦ ἐραστοῦ τῆς παιδείας Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου περιεῖχε βιβλία Ἑλληνικὰ καὶ μεταφράσεις ἐξ Αἰγυπτιακῶν Χαλδαϊκῶν καὶ Ἑβραϊκῶν ἕως 700,000 Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ἐκάη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος κατὰ τὴν γενομένην μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Πτολεμαίου ἀδελφοῦ τῆς Κλεοπάτρας ἐν τῷ λιμένι ναυμαχίαν. Ἡ δευτέρα, ἥτις ἔκειτο ἐπίσης εἰς τὸ Σεράπειον (ὡς λέγουσι), συνέστη ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας μὲ τὰς 200 χιλιάδας χειρογράφων τῆς Περγάμου, ἅπερ μετέφερε καὶ ἐδώρισεν εἰς αὐτὴν ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ὡς δῶρον τιμαλφὲς των πρὸς αὐτὴν ἐρώτων του, ἥτις ὅμως ἔπειτα προσεπηυξήθη μέχρι τῶν 500,000 χειρογράφων.

Τὴν βλιοθήκην ταύτην τῆς Κλεοπάτρας κατέστρεψε κατὰ τὸ 641. μ. Χ. Ὁ Ἀμὲρ-ἐμπού-ἐλ-Ας στρατηγὸς τοῦ Καλίφου Ὁμὲρ-χατάπ· ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Καλίφου τούτου ἤρξατο ἐρημουμένη καὶ παρακμάζουσα ἡ Ἀλεξάνδρεια, ὥστε κατήντησεν ἐλαχίστη καὶ μικροῦ λόγου ἀξία. Ἡ δὲ μὴ παντελὴς ἐρήμωσις αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τοὺς δύο λιμένας της καὶ εἰς τὴν πρόσφορον καὶ ἐπικερδῆ εἰς τὸ ἐμπόριον θέσιν της. Ἐπὶ τῆς σατραπείας τοῦ μεγαλουργοῦ Μακεδόνος Μεχμὲτ-Ἀλῆ, ἀκμάσαντος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνός μας, ἡ ποτὲ μεγάλη πόλις Ἀλεξάνδρεια ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνῃ τὴν προτέραν αὐτῆς ἐπισημότητα ὡς καλλωπισθεῖσα καὶ μεγαλυνθεῖσα μὲ διαφόρους λαμπρὰς οἰκοδομάς, μὲ μεγάλα ἐμπορικὰ καταστήματα, μὲ τὴν διανοιχθεῖσαν διώρυγα καὶ κατασταθεῖσαν πλεύσιμον ἀπ' Ἀλεξανδρείας μέχρι τοῦ Νείλου. Ἡ διώρυξ αὕτη ὠνομάσθη Μαχμουδιὲ πρὸς τιμὴν τοῦ τότε σουλτανεύοντος Μαχμοὺτ καὶ διὰ τῶν τριῶν σιδηρῶν θυρῶν αὐτῆς ἐκβάλλει ὁ Νεῖλος εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ μετὰ 13 ὅλους αἰῶνας ἀρχαία Ἀλεξάνδρεια ἀνέζησεν ἐπὶ τοῦ Μακεδ. Μεχμὲτ-Ἀλῆ καὶ ἠνδρώθη εἰς τὸν πλοῦτον, τὸ ἐμπόριον τὸν καλλωπισμὸν καὶ τὸ μέγεθος ἐπὶ τῶν διαδόχων καὶ ἀπογόνων αὐτοῦ Ἰπραὴμ, Σαὶτ καὶ τοῦ νῦν εὐκλεοῦς καὶ μεγαλεπηβόλου Ἀντιβασιλέως Ὑφ. Ἰσμαὴλ Πασᾶ, οὗτινος τὸ μόνον μέλημα εἶνε τὸ καταστῆσαι ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον πρότυπον εὐδαιμονίας.

(ἀκολουθεῖ.)

Δ. ΧΑΡΙΚΛΗΣ.

Η ΕΟΡΤΗ
τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικοῦ Λυκείου.

Συμφώνως πρὸς τὸ 27 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τοῦ διέποντος τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο αἱ μὲν δημόσιοι ἐξετάσεις ἤρξαντο εἰς τὰς 3 τοῦ Ἰουνίου διαρκέσασαι ἓξ ἡμέρας, ἡ δὲ ἑορτὴ αὐτοῦ ἐτελέσθη πανηγυρικώτατα τὴν 17ην τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐτίμησαν ὁ Σεβ. ἅγιος Σμύρνης Κ. Μελέτιος, ὁ Θεοφιλέστατος ἅγ. Μοσχονησίων Κ. Παΐσιος, ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἑλλάδος Κ. Λ. Ἀργυρόπουλος (τοῦ Γεν. Προξένου ἀποδημοῦντος εἰς Μιτυλήνην), ὁ ἐντιμότατος ἐθνάρχης καὶ κάλλιστος συμπολίτης Χ. Ν. Γιαννάκογλους, οἱ Ἱεροκήρυκες κύριοι Α. Στεφανάκης καὶ Π. Δανιηλίδης, οἱ Γονεῖς καὶ Κηδεμόνες τῶν μαθητῶν καὶ ἕτεροι πλεῖστοι κύριοι καὶ κυρίαι.

Ἡ ἑορτὴ ἤρξατο τὴν 4 μ. μ. ἀκριβῶς δι' ὕμνου, τὸν ὁποῖον ἔψαλαν οἱ μαθηταὶ τῆς φωνητικῆς μουσικῆς, τοῦ μουσικοδιδασκάλου κυρίου Οὐεσπεσιανοῦ Καπογρόσου συνοδεύοντος εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον. Ἀκολούθως λίαν εὐσοκίμως παρεστάθη ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν τριῶν ἀνωτάτων τάξεων ἡ εἰς πέντε πράξεις διαιρουμένη συγκινητικωτάτη τραγῳδία «ὁ Μεσσίας» τοῦ Παναγιώτου Σούτσου. Ἡ συγκίνησις καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ἀληθῶς ἦτον ἐζωγραφημένα εἰς τὰ πρόσωπα τῶν θεατῶν· ἀλλ' ὅτε εἰς τὸ τέλος τῆς Δ'. πράξεως ὁ χορὸς τῶν ἀποστόλων περικυκλώσας τὸ ἄπνουν σῶμα τοῦ διδασκάλου ἔψαλε τὸ θλιβερώτατον ᾆσμα «Τὸ μάρμαρον τὴν σάρκα σου καλύπτον τὴν ἁγίαν» κτλ. μελισθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Καπογρόσου, τότε πλέον οἱ θεαταὶ ἀνελύθησαν εἰς δάκρυα, ἐπίσημος δὲ νεκρικὴ τῷ ὄντι σιγὴ ἐπεκράτησε. Τὸ τέλος τοῦ ᾄσματος ἠκολούθησαν ἐπιτεταμέναι χειροκροτήσεις. Τὴν Δ'. πρᾶξιν διεδέχθη ἡ Ε'. καὶ τελευταία, ἥτις κατέληγεν εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Μεσσίου.

Μετὰ τὴν τραγῳδίαν ἔψαλαν οἱ μαθηταὶ τῆς μουσικῆς δύο ὡραῖα Γαλλικὰ ᾄσματα, ἕτεροι δὲ ἀπήγγειλαν λίαν εὐστόχως διάφορα Γαλλικὰ τεμάχια καὶ μετὰ ταῦτα ἤρξατο ἡ κωμῳδία «ὁ Πειναμένος ποιητὴς» λίαν ἀστεία καὶ ἠθική. Διεκρίθησαν δὲ μάλιστα ἐν μὲν τῇ τραγῳδίᾳ οἱ ἑξῆς μαθηταί: Ν. Δασταλόπουλος παραστήσας τὸν Μεσσίαν, Ν. Μιχαηλίδης τὸν Πόντιον Πιλάτον καὶ Κ. Λυτζερόπουλος τὸν Ἡρῴδην· ἐν δὲ τῇ κωμῳδίᾳ ὁ Ν. Μιχαηλίδης παραστήσας τὸν Πεινασμένον ποιητὴν, Εὐστ. Δεληγιαννόπουλος τὸν ὑπηρέτην καὶ Κ. Λυτζερόπουλος τὸν ξενοδόχον.

Τὴν κωμῳδίαν διεδέχθη σύντομος προσλαλιὰ τῆς Διευθυνούσης ἀποδείξασα ἐν ὀλίγοις τὸν σκοπὸν τῆς τοιαύτης ἑορτῆς καὶ χαριστήσασα πάντας ὅσοι ἐτίμησαν αὐτὴν διὰ τῆς παρουσίας των. Ἀκολούθως ἐγένετο ἡ διανομὴ τῶν ἐνθεικτικῶν καὶ ἡ βράβευσις τῶν ἐπιμελῶν καὶ χρηστῶν μαθητῶν ἐνώπιον τῶν δύο Ἀρχιερέων καὶ τοῦ λοιποῦ ἐκλεκτοῦ κόσμου. Οὕτως ἔληξεν ἡ ἑορτὴ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Λυκείου διαρκέσασα τέσσαρας ὅλας ὥρας μέχρι τῆς 8ης μ. μ., ὅτε ἀπῆλθον οἱ πάντες ὑπερευχαριστημένοι καὶ συγχαίροντες ἐγκαρδίως καὶ μαθητὰς καὶ διδασκάλους.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΘΝΗΣΚΩΝ.

Ψυχορραγοῦσα λυγνία καίει
πρὸ τῆς εἰκόνος τοῦ Ἀθανάτου
καὶ τὰς ἀκτῖνας της ἐπιχέει
μορφῆς κιτρίνης καὶ πελιδνῆς·
ἐξηπλωμένος ἐπὶ κραβάτου
κοιμᾶτ' ἠρέμα εἷς ἀσθενής.

Ἐνῷ τριγύρω αὐτοῦ πλανᾶται
τὸ τοῦ θανάτου γνοφῶδες φάσμα,
ἐν ἠρεμίᾳ ἐνῷ κοιμᾶται,
ἀνοίγει ὄμματα ἐκτενῆ·
«Ἄ! τί ὡραῖον—λέγει—τὸ ἆσμα
πόσον βαθέως μὲ συγκινεῖ!

Ἄ! σεῖς ἐνταῦθα, καλοί μου φίλοι;
Ὦ! ὕδωρ δότε μοι νὰ δροσίσω
τὰ φλογερά μου κι' αὐχμώδη χείλη...
Ἄ! τώρα πόσον εἶμαι καλά!
πλὴν.. ποῖον, φίλοι... θὰ ἐρωτήσω
οὕτω καλοῦσιν ἐκ' ὑψηλά;

«Ἐκεῖθεν, φίλοι, προσερχομένη
φωνὴ μὲ κράζει... τὴν ἀκροᾶσθε;
„Δεῦτε, υἱοί μου εὐλογημένοι,
ὡς μειλιχίως νὰ μοὶ λαλῇ·
Ἀλλὰ τί βλέπω; ἀλλὰ... θεᾶσθε;
ποῖος... ναὶ... ποῖος μὲ προσκαλεῖ;

« Τίς εἶν' ἐκεῖνος; εἰπέτ' ἑταῖροι·
ἰδέτε, ἵσταται εἰς τὰ νέφη,
αἰγλῆεν στέμμα εἰς χεῖρας φέρει
καὶ νὰ μὲ στέψῃ ὡς νὰ ζητῇ...
Ἰδέτ' ἰδέτε, ὤ, νά! μὲ στέφει
κ' εἰς τὰς ἀγκάλας του μὲ κρατεῖ!

«Ἀλλ' ἀκροάσθητε! ἀσυνήθους
χορδὰς κιθάρας τίς κρούει ᾠδών;
Τίς ἡ αἰτία τοῦ πέριξ πλήθους
ἐνδεδυμένων στολὴν λευκήν;
Ποῖον, εἰπέτε, μετὰ λαμπάδων
εἰς πομπὴν ἄγουσι νυμφικήν;

«Ἄ! τί καλλίμορφοι εἶνε ὅλοι!
πῶς μὲ θεῶνται οἱ παραστάται!
εἶνε ὡς Φοῖβοι ἀκτινοβόλοι·
φέρουν προσέτι πτερὰ λαμπρά.
Ὦ! ποῖον ἄνακτες ἐρευνᾶτε
ὑπὸ τὰ δώματα τὰ λαμπρά;

«Μὴ παρεφρόνησα, ὦ ἑταῖροι,
ἢ μήπως ὄναρ αὐτὴ ἡ θέα;
τί βλέπω; ἄλλον ὁρῶ νὰ χαίρῃ,
ἄλλον νὰ κράζῃ καὶ νὰ θρηνῇ,
καὶ μὲ τὰ ᾄσματα τὰ ὡραῖα
τοὺς κοπετούς του νὰ συνενοῖ

«Ἄ!... ἀποθνήσκω! καθεὶς τὸ κρίνει
ἐκ τῆς μορφῆς μου... νῦν ἀνεμνήσθην,
ἤμην κατάκοιτος ἐν τῇ κλίνῃ,
ναὶ... ὅταν εἶπεν ὁ ἰατρός,
—εἶσαι ἀνίατος—κι' ἀπελπίσθην,
καὶ εἶχον κλαύσει τότε οἰκτρῶς.

«Πλὴν τώρα ὅμως οὐδόλως κλαίω,
οὐδόλως τήκομαι εἰς τὰς θλίψεις,
εἶτε οἱ θρῆνοι ἐπὶ ματαίῳ·
ὦ! χαίρω, θνήσκων θ' ἀναπαυθῶ·
Καμμία, φίλοι, καμμία τύψις
δὲν μὲ βιβρώσκει, νὰ λυπηθῶ.

«Καὶ διὰ τοῦτο λοιπὸν θρηνεῖτε;
τὸ νὰ ἀφήσῃ τις τὰ δεινά του
θάνατον τοῦτον ὑμεῖς καλεῖτε;
νὰ μακρυνθῇ τις ἐκ τῆς βοῆς
καὶ ν' ἀνταλλάξῃ τις τὰ δεσμά του
ἀντ' ἐλευθέρου λαμπρᾶς ζωῆς;

«Σὺ δ' ὦ ψυχή μου, σπεῦσον! τοῦ βίου
τὰς βαρυφόρτους θραῦσον ἁλύσσους,
τοῦ ἰλιώδους αὐτοῦ σαρκίου
ἔξελθε πλέον τῆς φυλακῆς,
Καὶ εἰς χαριέντας παραδείσους
ὕπαγε πλέον νὰ κατοικῇς!

«Ὦ! ἐπὶ πλεῖστον διῆξα χρόνον
δούλη κ' αἰχμάλωτος τῆς σαρκός μου,
πληθὺν πολλάκις ὑπέστης πόνων,
νῦν ἐλευθέρα εἶσαι ψυχή!
νῦν θὰ διάγῃς μακρὰν τοῦ κόσμου
ἐν παραδείσῳ τρισευτυχεῖ.

«Χαίρετε ὄντα τρισπόθητά μου!...
Ἰδοὺ μὲ κράζουν... ὦ τώρα φθάνω!
λάβετε τοῦτο τὸ φίλημά μου,
ὦ προσφιλεῖς μου Χριστιανοί!
Εἴθε ὁ Πλάστης οὕτω καὶ ἄνω
ἡμᾶς καὶ αὖθις νὰ συνενοῖ!

«Ἰδοὺ ἡ μόνη εὐχή, ἣν δίδω,
ἰδοὺ ὁ μόνος χαιρετισμός μου,
ὦ εἴθε, πάλιν ὑμᾶς νὰ ἴδω

Αριάσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συνηθροισμένους ἐκεῖ μαζῆ,
ὅπου τὸ πνεῦμα μακρὰν τοῦ κόσμου
εἰς τοὺς αἰῶνας ἀγήρω ζῆ.

«Ἰδοὺ καὶ πάλιν φωνὴ μεγάλη
μοὶ λέγει "Δεῦρο, ὦ τέκνον πρός με„
ἰδοὺ καὶ πάλιν πατρὸς ἀγκάλη,
ἐκεῖ ἠνοίχθη καὶ μὲ καλεῖ.
Σ' ἀφίνω πλέον, ὦ φροῦδε κόσμε,
οὐδέν σου ἤδη μὲ ὠφελεῖ!

Ἤδη ποῦ εἶμαι; ποῦ ἀνυψοῦμαι;
ποῦ μεταφέρομαι; κ' ὑπὸ ποίων;
μοὶ φαίνετ' ὅτι ζωογονοῦμαι!!
ὡς νὰ ἀπέκτησα καὶ πτερά!!
ὦ ποῦ μὲ ἄγετε;!... εἰς ἁγίων
ἐμέ!... σκηνώματα... ἱερά;...»

Εἰπών, τὰς χεῖρας του ἀνατείνει
καὶ τὸ γλυκύδακρυ ὄμμα αἴρει
πρὸς τὰ ἐπάνω ἐν εὐφροσύνῃ
καὶ ψιθυρίζει μικρὰν εὐχὴν
καὶ εἰς τὸν Πλάστην τέλος προσφέρει
τὴν μακαρίαν αὐτοῦ ψυχήν.

Ὅταν δὲ ἔλυσε τὴν ψυχήν του
ἐκ τῶν δεσμῶν της, εὐθὺς γαλήνη
ἐχύθη τότε εἰς τὴν μορφήν του
καὶ εἰς τὸ δῶμα τὸ ταπεινὸν
ἀντήχουν μόνον λυγμοὶ καὶ θρῆνοι
φίλων καὶ τέκνων του ὀρφανῶν.

Πένθιμος ἤδη λαμπὰς προκαίει
πενιχροτάτου νεκροκραββάτου,
καὶ τὰς ὠχράς της ἀκτῖνας χέει
εἰς νεκρὸν πρόσωπον πλὴν γλυκύ.
Κοιμᾶτ' εὐδαίμων τὸν τοῦ θανάτου
ἡδύμον ὕπνον καὶ διαρκῆ.

Κων(λις, 30 Μαΐου 1873.

Θ. Χ. ΜΟΣΚΟΠΟΥΛΟΣ.

Πολλάκις ἀναγινώσκοντες τὸ ἁπλούστατον καὶ ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ σοφώτατον σύγγραμμα τοῦ Ξενοφῶντος, τὸν Οἰκονομικόν, ηὐχήθημεν νὰ εὑρεθῇ τις τῶν ἡμετέρων λογίων, ὅστις διὰ μεταφράσεως ἢ παραφράσεως νὰ καταστήσῃ αὐτὸ χρησιμώτερον εἰς τοὺς πολλούς.

Τὴν εὐχὴν ταύτην ἐκτελεῖ ὁ εὐπαίδευτος κ. Γ. Ἀριστείδης κατὰ τὴν ἑπομένην ἀγγελίαν, τὴν ὁποίαν συνιστῶμεν εἰς τὸ κοινόν, δηλοποιοῦντες συναμα ὅτι συνδρομηταὶ καταγράφονται καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ γραφείῳ. Τῆς ἀναλύσεως ταύτης (1) ἐδημοσιεύθη ἡ ἀρχὴ ἐν σελ. 262 καὶ 293 τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου τοῦ Μέντορος.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Τὴν ἀνάλυσιν τοῦ Οἰκονομικοῦ τοῦ Ξενοφῶντος πραγματευθεὶς ἐν δυσὶ μελέταις, ἀναγνωσθείσαις κατὰ τὰς ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Λέσχῃ τῆς Μιτυλήνης χειμερινὰς ἀγορεύσεις, οὐδόλως διενοούμην καὶ νὰ δημοσιεύσω ταύτην διὰ τοῦ τύπου, εἰ μὴ ἔπειθόν με πρὸς τοῦτο δύο ἰσχυροὶ λόγοι.

Καὶ πρῶτος μὲν εἶνε ὁ ἐξῆς· ἡ πλημμύρα τῶν θηλείων καὶ ξενοπρεπῶν ἀναγνωσμάτων μονονοὺ παρέτρεψε τὸν νοῦν ἡμῶν ἀπὸ πάσης μελέτης τῶν προγονικῶν θησαυρῶν, ὁ δὲ χείμαρρος τῶν ξενοζήλων παραδειγμάτων τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ ἀπειλεῖ νὰ καταλύσῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὸν ἐθνικὸν ἡμῶν βίον. Καὶ ἵνα παραλείψω τὰ ἄλλα, ἔπαθε καίρια ὁ οἰκογενειακὸς ἡμῶν βίος, ἰδίως ἐν ταῖς μεγάλαις κοινωνίαις, ὅπου ὁ ἀεννάως εἰσβάλλων ἐκ δυσμῶν ἀλάστωρ συρμός, πάσας τρεπόμενος τροπάς, καθάπερ ὁ μυθολογούμενος Πρωτεύς, ἐξηλλοίωσεν ἠρέμα καὶ λεληθότως καὶ οἰκίαν καὶ δίαιταν καὶ περιβολὴν καὶ ἀγωγὴν Ἑλληνικήν, πῶς δ' οὐχὶ καὶ γλῶσσαν καὶ θρησκείαν παρά τισι τῶν κομψευομένων;

Κατὰ τοῦ θλερροῦ τούτου χειμάρρου, τοῦ ξένα καὶ ἀλλότρια ἤθη καὶ ἔθιμα εἰσάγοντος παρ' ἡμῖν, ἀληθὲς ὅτι πολλοὶ κηδόμενοι τῶν πατρώων καὶ πατρίων ἀγαθῶν πειρῶνται νὰ ἐγείρωσι πάσαις μηχαναῖς πρόχωμα καὶ φραγμόν. Εἰς ἐνίσχυσιν λοιπὸν τοῦ φραγμοῦ τούτου φρονῶν ὅτι δύναται νὰ συντελέσῃ καὶ ἡ περὶ οἰκονομίας, πολλοῦ λόγου ἀξία πραγματεία τοῦ Ξενοφῶντος, συνεπλήρωσα τὰς ἐπ' αὐτῆς δύο μελέτας μου, καὶ ποῦ μὲν παραφράσας τῆς Ἀττικῆς Μούσης τὸν λόγον, ποῦ δὲ περιληπτικῶς διαλαβὼν τὰ διὰ μακρῶν λεγόμενα, ἀπήρτισα τεῦχος πρόχειρον εἰς πάντα βουλόμενον νὰ γνωρίσῃ πρότυπον Ἑλληνίδος οἰκοδεσποίνης καὶ οἰκοδεσπότου Ἕλληνος, ζώντων μάλιστα ἐν Ἀθήναις, τῇ μᾶλλον πεπολιτισμένῃ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνίδων πόλεων.

Ἀλλὰ (καὶ οὗτος εἶνε ὁ δεύτερος λόγος) καὶ οὕτω θὰ ἔμενεν ἀδημοσίευτον τὸ μικρὸν τοῦτο πόνημα, ἂν ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ τῆς καθ' ἡμᾶς φιλοπτώχου ἀδελφότητος δὲν ἀνεδέχετο φιλοτίμως τὴν τούτου ἐκτύπωσιν, διπλοῦν ἐπιβιώξασα σκοπόν, καὶ τὴν ἐκ τῆς διαδόσεως τῆς σπουδαίας ταύτης πραγματείας τοῦ Ξενοφῶντος ἠθικὴν ὠφέλειαν, καὶ τὴν ἐκ τῆς γενναιότητος τῶν συνδρομητῶν προσδοκωμένην ὑλικὴν ἀρωγὴν τοῦ νεοσυστάτου τούτου σωματείου. Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ συνδρομὴ τοῦ βιβλίου, ἐκτυπωθησομένου κομψῶς καὶ ἐπὶ χάρτου καλοῦ, ὡρίσθη εἰς 1)2 ἀργυροῦ εἰκοσαρίου πληρωτέον μετὰ τὴν παραλαβήν.

Ἐν Μιτυλήνῃ, τῇ 13 Ἰουνίου 1873.

Γ. Α ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

---

(1) ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

ἐν τῇ Ἀναλύσει Οἰκονομικοῦ Ξενοφῶντος.

Σλ. 263	στήλ. α.	στίχ. 6.	ἀντὶ ταῦτα	διόρθου	τοῦτο.
»	»	37	» τοῦ ἰδανικοῦ τύπου	»	τὸν ἰδανικὸν τύπον.
» »	6'.	» 8	» περὶ παντοίων	»	περὶ τῶν παντοίων.
»	»	» 18	» ἀνακαλύπτεται	»	καταναλίσκεται.
264	ά.	» 11	» ἀνάδειξιν	»	ἀνάπτυξιν.
»	6'.	» 9	» μεταρρυθμισῃ	»	μεταρρυθμίζῃ
294	ά.	» 44	» πρὸς	»	περὶ
»	6.	» 23	» ὁλόκληρα κεφάλαια	»	. . . ρον κεφάλαιον.
295	ά.	» 28	» στρατιωτικὴν	»	στρατιωτικῶς.
»	»	» 30	» Ἔλεγε	»	Ἔλεγον,
»	»	» 31	» προσπατρύνοντες	»	προστατεύσοντες
»	»	» 37	» μικρᾶς	»	μικρᾶς.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΟΥΛΙΟΣ 1873. = ΤΕΥΧΟΣ ΜΖ'.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου καί τινες βιογραφικαί σημειώσεις τῶν Ἀρχιεπισκόπων αὐτῆς.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 275).

Δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων πηγῶν μένουσιν ἡμῖν ἄγνωστα κατ' ἀκρίβειαν τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐν Κύπρῳ γενόμενα, περὶ ὧν διαλαμβάνουσιν αἱ ἀνωτέρω παρατεθεῖσαι ἐπιστολαί, καθὼς καὶ κατὰ πόσον ἐπέδρασε σωτηριωδῶς εἰς τὰς δεινὰς ταύτας περιστάσεις τῆς Κύπρου ἡ τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας ἀνάμιξις. Ἐκεῖνο δὲ δυστυχῶς καταφαίνεται μόνον ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ὅτι ὁ τότε πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἰωακείμ, ἐλαυνόμενος ὑπὸ φιλαρχίας, οὐχὶ ὡς ποιμήν, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς λύκος, ὅστις κατὰ τὴν παροιμίαν εἰς τὴν ἀνεμοζάλην χαίρεται, ὀρεξάμενος τῆς εὐκαιρίας ἐμηχανᾶτο πάλιν νὰ διακλονήσῃ ἐπὶ τῆς Κύπρου ἀνύπαρκτα δικαιώματα καί, ὀνειρευόμενος ὅτι ἦδη ἐπέστη ὁ καιρὸς νὰ κατορθώσῃ αὐτὸς εὐκόλως ἔτι οἱ προκάτοχοι αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθησαν μετὰ τοσαύτας προσπαθείας νὰ κατορθώσωσιν, ἐπεκαλεῖτο πρὸς τοῦτο λίαν ἀφελῶς καὶ τὴν τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας συμμαχίαν, καὶ οὕτως ἀντὶ διερθώσεως ἐπιζάνε μᾶλλον τὴν ἀνωμαλίαν τῶν αὐτόθι πραγμάτων. Ἀλλ' ὁ Ἀλεξανδρείας, ἱεράρχης περιωτισμένος καὶ ἄξιος τῶν Ἀποστόλων διάδοχος, γινώσκων ἄριστα τὴν ἑαυτοῦ ἀποστολὴν καὶ μέχρι τίνος ἡ κανονικὴ δικαιοδοσία ἑκάστου πατριάρχου διήκει, οὐ μόνον δὲν παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ ἀφελοῦς Ἀντιοχείας ἀλλὰ καὶ ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὡς εἰκὸς διὰ τῆς διδακτικωτάτης καὶ ἐνταῦτῳ δηκτικωτάτης ἐκείνης ἐπιστολῆς τῆς 5 σεπτεμβρίου τοῦ 1600, ἥτις, καὶ ἂν μὴ ἐσώζοντο μέχρις ἡμῶν οἱ τὸ αὐτόνομον τῆς Κυπριακῆς ἐκκλησίας κατακυρώσαντες συνοδικοὶ κανόνες, ἦτο ἱκανὴ καὶ μόνη νὰ διασώσῃ τὴν αὐτονομίαν ταύτην ἐν περιπτώσει πάσης κατ' αὐτῆς ἐπιβουλῆς.

Ἀπορίας δὲ ἄξιον εἶνε τίνος ἕνεκεν ὁ πατριάρχης Μελέτιος ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, προκειμένου περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Κύπρου, δὲν ἀπετάθη καὶ πρὸς τοὺς αὐτόθι ἐπισκόπους, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὰς κοινότητας Λευκωσίας, Ἀμμοχώστου καὶ Λεμησσοῦ. Ἀλλ' ἂν ἐν ταῖς ἀνωμαλίαις ταύταις ἐνείχοντο, ὡς εἰκάζομεν, καὶ οἱ αὐτόθι ἀρχιερεῖς, τότε εἶνε εὐεξήγητος καὶ εὔλογος ἡ διαγωγὴ αὕτη τοῦ πατριάρχου Μελετίου.

Μεσοῦντος τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος, ἄλλαι πάλιν διενέξεις καὶ σκάνδαλα ἔλαβαν χώραν ἐν Κύπρῳ μεταξὺ τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ. Τούτου ἕνεκά τινες τῶν Κυπρίων ἀνέφερθησαν ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, πατριαρχεύοντος Ἰωαννικίου, ὅστις ἀκροασάμενος αὐτῶν ἐπὶ συνόδου κατέκρινε τὴν διαγωγὴν τῶν ἐπισκόπων καὶ πρὸς παύσιν τῶν διενέ-

ξεων καὶ σχανδάλων ἀπηύθυνε συνοδικὸν γράμμα πρός τε τοὺς διαφερομένους καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἐν Κύπρῳ ὀρθοδόξους κληρικούς τε καὶ λαϊκούς, ἐπιτιμῶν τοῖς ὑπερβαίνουσι τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τοῦ ἀρχαίου ἔθους διαγεγραμμένα ὅρια, νουθετῶν δὲ καὶ διορίζων αὐτοῖς ἐπιτακτικώτερον τὰ ὅρια τῆς κανονικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας σχετικῶς πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον. Ἐκ τοῦ γράμματος τούτου γίνεται δῆλον ὅτι οἱ ἐν Κύπρῳ μητροπολῖται εἴτε ἐξ ἀμαθείας εἴτε ἐξ ἀκράτου φιλοδοξίας ἠξίουν νὰ ἐκτελῶσι καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐπαρχίᾳ ὅ,τι ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐν ταῖς ἑαυτῶν, ὡσανεὶ ἦσαν ἰσότιμοι αὐτῷ, καὶ ὡς ἐκεῖνος ἐν τοῖς πρὸς αὐτοὺς γράμμασιν οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐν τοῖς πρὸς ἐκεῖνον νὰ προγράφωνται καὶ νὰ ὑπογράφωνται, ὡς σημειοῖ που ὁ τότε ἐν Κύπρῳ ἱεροδιδάσκαλος Ἐφραὶμ ὁ Ἀθηναῖος, μηδ' ἐκ τοῦ ὀνόματος τοὐλάχιστον διακρίνοντες τὴν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου διαφοράν.

Τὸ εἰρημένον συνοδικὸν γράμμα, ἐξαχθὲν ἐκ τοῦ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ κώδηκος τῶν ὑπομνημάτων καὶ παραβληθὲν πρὸς τὸ πρωτότυπον, ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1756 ὑπὸ τοῦ τότε μὲν ἱεροδιδασκάλου ἐν Κύπρῳ ἔπειτα δὲ πατριάρχου Ἱεροσολύμων χρηματίσαντος Ἐφραὶμ τοῦ Ἀθηναίου. Δὲν νομίζομεν δὲ πανταπασιν ἄτοπον νὰ παραθέσωμεν αὐτὸ καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὡς ἱστορικὸν ἔγγραφον, καὶ τοι δὲν ἐπιδοκιμάζομεν καθ' ὁλοκληρίαν τὸ λίαν δεσποτικὸν αὐτοῦ ὕφος, ὅπερ ἦν σύνηθες καὶ ἀναγκαῖον ἴσως κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Ἴδού αὐτό.

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ ΕΛΕΩ: ΘΕΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ. (α).

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε πάσης Κύπρου τῆς Νέας Ἰουστινιανῆς (β), ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, Ἱερώτατοι Ἀρχιερεῖς, τιμιώτατοι Κληρικοί, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, χρησιμώτατοι ἄρχοντες, καὶ οἱ λοιποὶ θεοσεβεῖς Χριστιανοί, χάρις εἴη ὑμῖν, καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Οὐδὲν που φιλοδοξίας κάκιον πέφυκεν, οὐδ' ὅσοντε καὶ εἶον κακὸν φᾶναι δυνατόν. Ἐπειδὴ καὶ κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν τῶν ἐχόντων Σωτηρίας στρατεύεται. Ἠγάπησαν γὰρ φησὶν ὁ Κύριος τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον, ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Αὕτη θεσμῶν περιῤῥονεῖ Θείων, Κανόνας πατεῖ Πατέρων, νόμων Ἱερῶν ὀλιγωρεῖ, τάξιν ἀνατρέπει, τῶν ὄντων τὸ κάλλιστον. ταύτῃ γὰρ τέθειται κἀκεῖνο τὸ πᾶν ὁ ξυνιστὰς ξυνέστησεν, ἥτε παντέφορος αὐτοῦ διακρατεῖ, καὶ διακυβερνᾷ πρόνοια, καὶ τάξεως ἄνευ ὅλως ὑπόστασίη οὐδὲν, ὅπου γε καὶ λυομένης, ἄνω καὶ κάτω πάντα φέροιτο μάλιστα. Ταύτης οὖν δή τινες τῶν φιλοδόξων μηδένα πάμπαν λόγον ποιούμενοι, καταπατοῦσι μὲν αὐτὴν, ἐν πολλοῖς μὲν καὶ διαφόροις τόποις, μάλιστα δὲ ὡς ἀνηνέχθη τῇ ἡμετέρᾳ Μετριότητι ἐπὶ Συνόδου, ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς ὑμετέρας παραγεγονότων ἐπαρχίας, τῆς περιφήμου φημὶ νήσου τῶν Κυπρίων, ἐν αὐτῇ δὴ, καὶ ἐξόχως οἱ προῦχοντες τοῦ ἐκεῖσε ἱερατείου, προφάσει δῆθεν φιλαδελφίας, ὡς κοινὰ τὰ τῶν φίλων, τὸ δ' ἀληθὲς ἐπ' ὀλιγωρίᾳ τῆς σῆς Μακαριότητος, καὶ ἐν προσχήματι χρηστολογίας, τῇ προδολῇ τῆς φιλαδελφίας, τὸ ἀμήχανον διαῤῥεῖρουσι κἄλλος τῆς πανάγνου Ἐκκλησίας, τῆς ἠγαπημένης τοῦ Δεσπότου ἡμῶν Χριστοῦ περιστερᾶς, καὶ πάσας τὰς αὐτῆς θεσμοθεσίας, καὶ οὐδέν ἐστιν ὃ δύναται τὸ φίλαρχον αὐτῶν ἐπισχεῖν καὶ κρατῆσαι, ἀλλὰ παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ Κανόνας τῶν Ἁγίων ἡμῶν Πατέρων, ταῖς ἄλλων ἐπιβαίνοντες ἐνορίαις, χωρὶς τῆς τῶν ἐφισταμένων ὠυταῖς γνώμης, Ἐγκρατοῦσιν αὐθαδῶς, ἃ κἂν ταῖς αὐτῶν παροικίαις. καὶ τοὺς μὲν Ἀδελφοὺς αὐτῶν λυποῦσι, τοὺς δὲ νόμους πατοῦσι, παραβαίνουσι δὲ καὶ τὰς Ἱερὰς τῶν Ἁγίων Πατέρων παραδόσεις, καὶ εἰκῆ οὐδὲν ἐξ ὧν ὁρῶσι δεικνύουσιν ἡγεῖσθαι, καὶ τῶν ἐκ τοῦ λαοῦ οὐκ ὀλίγους σκανδαλίζουσι, παρακούοντες καὶ μὴ φρίττοντες τὴν ἀπειλὴν τοῦ εἰπόντος, οὐαὶ τῷ σκανδαλίζοντι ἕνα τῶν μικρῶν τούτων, καὶ μάλιστα οἱ ὀφείλοντες ὑπόδειγμα εἶναι τῶν ἄλλων, καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πατρικῶν νόμων ἀκριβεῖς ὅτι μάλιστα ὑπάρχειν φύλακες. διὰτοι οὖν δὴ τοῦτο, ἡ Μετριότης ἡμῶν, ὡς φρονοῦσα ἔχουσα πασῶν τῶν κατὰ μέρος Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολικῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἁγίας Ἐκκλησίας οὐκ ἀνεχομένη ἐπὶ πολὺ παροῤῥᾶν ταῦτα, καὶ τὰ ὅρια ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες ἡμῶν μεταίρειν καὶ καταπατεῖσθαι ἐπειδὴ οὐκ αὐτοὶ καταῤῥονοῦνται, ἀλλ' ὁ τούτους ἐπὶ τοῦτο κινήσας, ὁ γὰρ ἐσ» σὶν ὑμᾶς ἀθετῶν, ἐμὲ ἀθετεῖ, καὶ οὐχ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες» ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς ἥβουλήσε τὰς καταχρήσεις ταύτας, καὶ ἀτάκτους παραδόσεις πανταλῶς ἐκκόψαι, ὥστε μηκέτι γίνεσθαι.

Διὸ Συνοδικῶς τῆς ἡμῶν μετριότητος προκαθημένης, συμπαρευρευόντων αὐτῇ καὶ τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑποτιμων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς Ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν, ἐντιμοτάτων Κληρικῶν, χρησιμωτάτων ἀρχόντων, καὶ πολλῶν ἄλλων παρευρεθέντων Φιλοθέων Χριστιανῶν, τῶν καὶ πνεῦμα Υἱῶν αὐτῆς ἀγαπητῶν, καὶ λόγων οὐκ ὀλίγων περὶ τῶν γενομένων (1) καταχρήσεων γεγονότων, τέως ἔδοξε, τῇ ἡμῶν Μετριότητι, καὶ κοινῇ ἅπασιν ὁρισθῆναι ταῦτα, καὶ γραφῆναι, ἵνα μηκέτι γίνεσθαι τὰ τοιαῦτα. τούτου χάριν ἀναλεύτων μενόντων τῶν προνομίων τῆς ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος, ἀδελφικῶς βοηθοῦμεν, καὶ Συνοδικῶς ἀπερανεύομεθα, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, ἵνα μηδεὶς ἀπὸ τοῦ νῦν, ἀφ' οὗ ἀκούσει τῶν παρόντων Συνοδικῶν ἐντελμάτων, τολμήσῃ τι τοιοῦτον διαπράξασθαι οὔτε τῶν αὐτόθι Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, οὔτε τῶν Κληρικῶν ἁπλῶς Ἱερέων, ἀλλ' ἐντὸς τῶν οἰκείων ὅρων ἕκαστον ἱστάμε-

(α) Οἱ πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως συνήθιζον νὰ ἐπιγράφωσι τὸν τίτλον αὐτῶν ἓν τισι πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου γράμμασιν αὐτῶν, ὡς φαίνεται καὶ ἐν τῷ παρόντι. Ἀπό τινων δὲ ἐτῶν, ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου γενομένης πλαγίας παρατηρήσεως, ἔπαυσε τὸ ἔθος τοῦτο εὐλόγως κριθὲν ὡς ἀναρμοστον.

(β) Ὁ Κύπρου τιτλοφορεῖται ἀνέκαθεν « μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου, ἐνταῦθα δὲ οὐχ ὀρθῶς ἐπιφέρεται τὸ « νέας Ἰουστ. » ὡς ἐπεξήγησις τῆς τοῦ τόπου Κύπρου. καὶ ὄψα τὴν προτεθεῖσαν σημείωσιν σελ. 162.

(1) Σ. Σ. Τὰ ἔγγραφον τοῦτο ἀντιγράφη πιστῶς.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄλλον δέ τις τῶν Ἱερέων ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ μεταβαίνῃ εἰς ἑτέραν, ἢ ἑαυτὸν ἐπιδεικνύναι καὶ τὰ συστατικὰ αὐτοῦ, τῷ κατὰ τόπον πρωτεύοντι, καὶ οὕτω τὰ ἱερατικὰ μετὰ θελήσεως αὐτοῦ ἐκτελεῖν, δικαίως καὶ ἕκαστον τῶν Θεοφιλεστάτων Ἀρχιερέων δεῖ ὁρᾶν, ἵνα μὴ γίγνωνται συγχύσεις καὶ ταραχαὶ ἐν τῇ παναμώμῳ τοῦ Χριστοῦ Νύμφῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ τὴν ἑαυτοῦ ἀφῆκεν εἰρήνην, ἐπὶ δὲ τούτοις, τοὺς ἐν τῇ λαμπρᾷ πόλει τῆς Λευκοσίας τυχόντας Ἱερωτάτους Ἀρχιερεῖς, ὁποῖοι καὶ ὁποιωνοῦν ἂν δὴ ποτ' εἶησαν προνομίων, οἱ Ἱερεῖς ἐν ταῖς ἑαυτῶν Ἐκκλησίαις τιμάτωσαν, ὡς αὐτὴν ταύτῃ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων ἀγαπᾷ γίνεσθαι, ἧς τὸ ἔθος κρὴ πανταχοῦ κρατεῖν κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμούς, ὅτοι κρίνωσιν, ἵστασθαι αὐτοὺς ἐν τῷ πρώτῳ τόπῳ μετὰ τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον, θυμιάτωσαν αὐτοὺς τρισὶν ἁπλαῖς εὐθείαις, ἀλλ' οὐ σταυρειδῶς. Ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Εὐαγγελίου μετὰ τὸ τελέσαι τὴν εἴσοδον εὐχὴν ὁ Ἱερεὺς ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας, στὰς οὕτω εἰς τὸν Ἀρχιερέα καὶ δι δότω αὐτῷ ἀσπάσασθαι τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ ἐρχέσθω, καὶ ἐκφωνείτω τό, Σοφία ὀρθοί. ἐν δὲ τῇ Μεγάλῃ εἰσόδῳ, τοσοῦτον διαράτω τὸ στόμα, ὅσον αὐτὸν ἀκούειν, καὶ λεγέτω, μνησθείη Κύριος ὁ Θεὸς τῆς Ἀρχιερωσύνης σου. θέλων δὲ τῶν ῥητῶν μεταλαβεῖν Μυστηρίων ὁ Ἀρχιερεύς, ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ἔνδον φορείτω, καὶ μεταλαμβανέτω πρῶτος, ἀλλ' οὐ μεταδιδότω τῳ Ἱερουργοῦντι, τὸ δὲ ἀντίδωρον περιπέσθω αὐτῷ ἐν ᾧ ἵσταται τόπῳ, καὶ λαμβανέτω, εἶτα πρὸς τὸν Ἱερέα ἐπαναπαμπτέτω, καὶ ὁ Ἱερεὺς τῷ λαῷ διανεμέτω· ἐν δὲ τῷ ἐξέρχεσθαι, προηγείσθω πάντων ὁ Ἀρχιερεύς, καὶ πλὴν τούτων, μηδὲν οἱ Ἱερεῖς αὐτοῖς νεμέτωσαν· εἰδέ τις κληρικὸς, πλέον τι τούτων διανέμων, ἀργὸς ἔστω ἐπὶ χρόνοις τρισὶ τῆς ἱεροπραξίας, καταφρονῶν δὲ τῆς ἀργείας, καὶ ἀφωρισμένος ὡς τελείᾳ καθαιρέσει ὑπόδικος· τοῖς δὲ τιμιωτάτοις αὐτόθι κληρικοῖς τῆς ὑμετέρας ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς διαταττόμεθα, ὅσοι δ' ἂν τύχωσι, μὴ ἐὰν τοὺς Ἱερωτάτους Ἀρχιερεῖς, τί πλέον τούτων τῶν ῥηθέντων αὐτοῖς ἀπονέμειν, ἀλλὰ συστέλλειν αὐτοὺς ὡς οὐ προσηκόντων πάσῃ δυνάμει εἰδὲ ἐκοντὶ παραχωρήσωσιν αὐτοῖς, καὶ οὐ κωλύσωσιν ὅση δύναμις, ἵστωσαν ἑαυτοὺς ἐπιτιμίῳ περιπεπτωκότας ἀλύτῳ, καὶ τοῦ ἰδίου ἐκπεπτωκότας ἀξιώματος. Πρὸς τούτοις δὲ διοριζόμεθα ἐξαπορήσεως, καὶ τοῖς Θεοφιλεστάτοις Ἀρχιερεῦσι, καὶ ἀπαγορεύομεν, μὴ πλέον τῶν διαταχθέντων αὐτοῖς χρῆσθαι, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι οἷς καὶ οἱ ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι ἀρχιερεῖς, καὶ μήτε εἰσερχομένους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑποδέχεσθαί τι, οὔτε ῥάβδον κατέχειν, ἀλλ' οὐδὲ ἔξω. ἐν γὰρ μιᾷ τῇ αὐτῶν Ἐπαρχίᾳ ταῦτ' ἔξεστιν· οὔτε τὸν λαὸν εὐλογεῖν, οὔτε παρ' αὐτοῦ καιρὸν τὸν Ἱερέα λαμβάνειν, οὔτε παρ' αὐτῷ ὑποδέχεσθαι, οὔτε τὸ εἰρήνη πᾶσιν ἐκφωνεῖν, οὔτε σταυροειδῶς θυμιᾶσθαι, οὔτε τὸν θυμιῶντα εὐλογεῖν, οὔτε φανερῶς, οὔτε κρυφῇ, οὔτε τὸ ἀντίδωρον δι δόναι, οὔτε τι ὅλως τῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ Ἐπαρχίᾳ προσηκόντων αὐτοῖς ὡς Ἀρχιερεῦσι· καὶ ταῦτα μὲν ἀνάντος τοῦ αὐτῶν Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, παρόντος δὲ πολλῷ μᾶλλον μηδὲν ὅλως τολμάτωσάν τι ὑπερτερίζεσθαι Ἀρχιερατικόν, πλὴν τῆς παρ' αὐτῷ στάσεως. θέλοντος δὲ μετ' αὐτῶν Ἱερουργῆσαι, παραγγέλλομεν μηδένα παντάπασι τολμᾶν εἰσβῆναι τῶν τρόπων, τῶν Ἀρχιερέων, πλὴν εἰμὴ τυχὸν τύχοι τις τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν, μετ' αὐτοῦ καιρὸν λαμβάνειν, καὶ ὁμοῦ τὰς Ἁγίας ἀσπάζεσθαι εἰκόνας, ἀλλὰ μόνον τὸν Μακαριώτατον αὐτῶν, οὗ λαμβάνοντος καιρὸν, δεῖ πάντας ἵστασθαι ἔξω τῶν αὐτῶν σταυιδίων· μετὰ δὲ τὸ τελέσαι τὸν ἀσπασμὸν, καὶ τὸν λαὸν εὐλογῆσαι, καὶ ἐπὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ καθεσθῆναι καθέδρας, τότε φοιτᾶν τοὺς Ἀρχιερεῖς ἀνὰ δύο, καὶ λαμβάνειν καιρὸν παρ' αὐτοῦ, εἰσιόντας εἰς τὸ θυσιαστήριον ἐνδύεσθαι, ἔπειτα τοὺς Ἱερεῖς, εἶτα τοὺς διακόνους, καὶ οὐδὲν ὅλως πλέον τι ἔχειν τῶν Ἱερέων τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐν τοιαύτῃ ἱεροτελεστίᾳ, εἰμὴ τὰ περιβόλαια, καὶ τὸ προηγεῖσθαι, καὶ αὐτῷ συγκαθέζεσθαι.

Θέλοντι δὲ ἐπισκέψασθαι ἅπασαν τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, πάντα δύνασθαι φαμὲν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Νῆσον, ὡς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῆς Λευκοσίας ἐνεργεῖν μηδενὸς ἐναντιουμένου τὸ σύνολον· ᾧ δεῖ πάντας πείθεσθαι, καὶ ὡς Πατέρα αὐτῶν τιμᾷν, καὶ ὑπείκειν, καὶ αἰδεῖσθαι, καὶ μηδὲν μηδένα πάμπαν ἀντιπράττειν, ἢ παρακούειν τῶν νουθετημάτων αὐτοῦ, εἰδότα ἑαυτὸν αἰωνίου τευξόμενον κρίσεως· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσον καὶ πρὸς τοὺς ἔξω τινὲς καταφεύγοντες ζημιοῦσι τὴν αὐτῶν Ἁγίαν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἀπολακτίζοντες τὰς νουθετήσεις ὡς ἡμίονοι, ἀγνωσθοῦν, ὅτι ὁ ὑψηλότατος ἡμῶν καὶ Οἰκουμενικὸς Θρόνος, φροντίσει κἀκείνων, καὶ τοὺς ἀπειθεῖς τιμωρήσει, ἵνα γένωνται εὐπειθεῖς τὰ γὰρ Ἀρχαῖα ἔθη κρατεῖσθαι, ἡ ἐν Νικαίᾳ Ἱερὰ διακελεύεται Σύνοδος. ἔθος δὲ Ἀρχαῖον, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, Ἐπισκόπων εἶναι Ἀρχιεπίσκοπον, καὶ μὴ τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ αὐτοὺς δύνασθαι, κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ἐνεργεῖν· ἀλλ' ἕκαστον ἐντὸς τῶν οἰκείων ἵστασθαι ὅρων· ἡ γὰρ ἀρχὴ, τινῶν, ὧν ἔργον, καὶ δύναμις, καὶ προνόμιον, οὐ τὰ αὐτὰ τῇ ἀρχῇ. ἐπεὶ οὐκ ὄνομα μόνον ἐστὶ διάκενον, τό, Ἀρχιεπίσκοπος, ἀλλὰ καὶ πρᾶγμα, ἵνα μὴ ἀταξία, καὶ ἄναρχος πολυαρχία ᾖ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ. αἰσχρὸν γὰρ ἐν μὲν τοῖς σωματικοῖς μὴ πολλοὺς ποιεῖν τὰ τοῦ ἀνδρὸς τῇ αὐτῷ συνεζευγμένῃ, θάνατος γὰρ ἐπαπειλεῖται τῷ τολμήσαντι καὶ σωματικὸς, ἢ ψυχικὸς, ἐν δὲ τοῖς Πνευματικοῖς τοῦτο μὴ τηρεῖν, καὶ μάλιστα τοὺς Ἀρχιερεῖς· ὅθεν παραγγέλλομεν αὐτοῖς ἅπασι, τῇ ἡμετέρᾳ ταύτῃ ἐμμένειν Συνοδικῇ διαταγῇ, καὶ τὸ σύνολον μὴ παρενοχλεῖν. εἰδὲ μὴ ὑπείξωσιν, ἀλλ' εὑρεθῶσι τινὶ τούτων καταχρώμενοι τῶν διαταχθέντων, καὶ ὑπ' οὐδενὸς κατασταλῶσι, γνωστὸν ἔστω, ὅτι τὴν ἡμετέραν ὡς ἂν μάθωσιν ὑποστήσονται ἀγανάκτησιν, καὶ ἐκκλησιαστικῶς, καὶ ἐξωτερικῶς. ἐπεὶ ὁ Θεὸς ἀναίτιος, αἰτία δὲ τοῦ ἑλομένου. Καὶ χρὴ τοὺς τῶν πατέρων κανόνας πανταχοῦ κρατεῖν, καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἐκκλησιῶν πασῶν, καὶ μάλιστα τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης ἐκκλησίας. οὕτω ποιητέον ὑμῖν πᾶσι, καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως. ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις, καὶ ἡ εὐχὴ τῆς ἡμῶν μετριότητος, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. προσταξάτω ἡ Μακαριότης, τοῦ ἀναγνωσθῆναι τὸ παρὸν ἐν πάσῃ τῇ Νήσῳ. α χ ν φ.

Ἐν Μηνὶ Ἰουλίῳ. Ἰνδικτιῶνος, Δ'.

Ὁ Ἡρακλείας, Μελέτιος· Ὁ Ἐφέσου, Ἰγνάτιος· Ὁ Κυζίκου, Ἄνθιμος· Ὁ Νικομηδείας, Κύριλλος. Ὁ Νικαίας, Πορφύριος Ὁ Ἀνδριανουπόλεως, Νεόφυτος. Ὁ Εὐρίπου. Δανιὴλ. Ὁ Λαρίσσης, Παΐσιος. Ὁ Μυτιλήνης, Χριστοφόρος. Ὁ Διδυμοτείχου, Ἰάκωβος

Διὰ τοῦ γράμματος τούτου οἱ τότε ἐν Κύπρῳ Μητροκλῆται κεριωρίσθησαν εἰς τὰ κανονικὰ αὐτῶν ὅρια καὶ ἕκτοτε ἡ διατύπωσις αὕτη τηρεῖται ἀκριβῶς μέχρι τῆς σήμερον.

Οὐ μόνον δὲ τότε ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις πολλαῖς περιστάσεσιν ἡ μεγάλη ἐκκλησία, ὁσάκις ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐπικουρίαν αὐτῆς, ὡς ἀδελφὴ θεία προνοίᾳ πασῶν τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν πλείονα ἠθικὴν δύναμιν κεκτημένη, παρεῖχε προθύμως ὡς καὶ ἀλλαχοῦ οὕτω καὶ ἐν Κύπρῳ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς ἀδελφικὴν συναντίληψιν. Τοῦτο καταφαίνεται καὶ ἐν τοῖς προϊστορηθεῖσιν ἐπὶ τῆς ἐν Κύπρῳ φραγκοκρατίας, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις, ὡς ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐν τῷ τῶν ὑπομνημάτων αὐτῆς μεγάλῳ κώδικι σωζομένων πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν γραμμάτων ἐξάγεται (α). Οὐ μόνον δὲ προσκαλουμένη ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ αὐθόρμητος ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν προνοοῦσα ἐν ἀνάγκῃ προέβαινε καὶ εἰς κανονικὰς καθαιρέσεις ἀρχιεπισκόπων καὶ πατριαρχῶν, ἔχουσα ὅμως πάντοτε συμψήφους καὶ τοὺς ἄλλους πατριάρχας, ὡς ἔπραξε τοῦτο πρότερον μὲν ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθανασίου, ὕστερον δὲ ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Νικηφόρου καὶ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Κυρίλλου τοῦ ἀνήλικος καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὁπότε δέοι.

Ἐντεῦθεν καὶ ὁ ῥηθεὶς ἀρχιεπίσκοπος Νικηφόρος, ἐπειδὴ γέρων ἤδη ἀπατηθεὶς συνεκινδύνευσε Παρθενίῳ τινὶ ὑπὸ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καθαιρεθέντι καὶ εἰς Κύπρον ἐξορισθέντι, καθῃρέθη καὶ αὐτὸς καὶ δὲν ἐλύθη τῆς καθαιρέσεως ἕως οὗ, ἀπελθὼν αὐτοπροσώπως εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐζήτησε συγχώρησιν παρὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς συνόδου καί, συγγνώμης τυχών, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐφωδιασμένος διὰ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ ἀθωωτικοῦ γράμματος πρὸς τοὺς ἐν Κύπρῳ ὀρθοδόξους τῷ 1672 γεγραμμένου, ἐν ᾧ μετὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίου συνυπέγραψαν καὶ οἱ πατριάρχαι Ἀντιοχείας Νεόφυτος καὶ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος.

Ἐν ἔτει 1668 ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νικηφόρος συνεκρότησεν ἐν Λευκωσίᾳ σύνοδον τῶν Κυπρίων ἐπισκόπων καὶ πολλῶν ἄλλων ἱερέων καὶ κληρικῶν καὶ κατεδίκασε τὰς πλάνας τῶν Καλβινιστῶν. Τὰ πρακτικὰ τῆς συνόδου ταύτης καθὼς καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς συνέταξεν ὁ ἱερομόναχος Ἱλαρίων ὁ Κιγάλας, ὁ διαδεξάμενος τὴν ἀρχιεπισκοπὴν μετὰ τὸν Νικηφόρον, καὶ παρέδωκε τοῖς Καπουκίνοις πατράσιν, οἵτινες ἀπέστειλαν αὐτὰς εἰς τὴν Γαλλίαν, καθὰ λέγει ὁ Λεκουΐνος, καὶ ἐξέδωκαν Λατινιστὶ ἐν τέλει τοῦ Β'. βιβλίου· (de perpetuitate fidei eucharisticae) (α).

(α) Τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἀπαραλλάκτως ὡς συνετάχθησαν ὑπὸ τοῦ Ἱλαρίωνος εὕρομεν εὐτυχῶς ἔν τινι χειρογράφῳ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μεταγεγραμμένας ἐν ἔτει 1743 ἐξ ἰδιοχείρου τοῦ Ἱλαρίωνος, καθ' ἣν φέρει σημείωσιν τὸ εἰρημένον χειρόγραφον· ἐξ οὗ μεταγράψαντες αὐτὰς καὶ ἡμεῖς παραθέτομεν ἐνταῦθα ἀπαραλλάκτως μετὰ τῆς προτεταγμένης ἐκεῖ σημειώσεως τοῦ ἀντιγραφέως, ὅτι κατὰ τὸν ἱστοριογράφον τῆς Κύπρου Κυπριανὸν (σελ. 362) εἶνε Παΐσιος ὁ τότε μὲν ἀρχιμανδρίτης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς βραδύτερον δὲ γενόμενος ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου.

Ἰδοὺ τὸ ἀπαράλλακτον ἴσον τοῦ χειρογράφου, ὅπερ διετέλει μέχρι τοῦδε ἀνέκδοτον. § « Ταῦτα τὰ καθυπογραφέντα κεφάλαια εὗρον ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς ἁγιωτάτης ταύτης Ἀρχιεπισκοπῆς κατὰ τὸ ἀψμγ' ἔτος ἔν τινι διεφθαρμένῳ σημειώματι, ἰδιοχείρῳ ὅμως τοῦ αὐτοῦ κυρ. Ἱλαρίωνος, βεβαιοῦντος τοῦτο δι' ἰδίας αὐτοῦ ὑπογραφῆς».

« Ἱλαρίων θείᾳ καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου χάριτι Ἰσπίσκοπος, μέγας τῆς αὐτῆς ἁγίας καθέδρας Θεολόγος καὶ τῶν ἁπανταχοῦ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλων ἔξαρχος(*). Πᾶσι τοῖς ἐντευξομένοις καὶ ἀναγνώναι μέλλουσι τὰ παρόντα γράμματα τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, διαβεβαιούμεθα, ὅτι τὰ καθυπογραφέντα κεφάλαια αὐτολεξεὶ ἀπογέγραπται, ἐν τῇ Λευκωσίᾳ, τῇ περιφήμῳ τῆς νήσου Κύπρου μητροπόλει, γενομένης Συνόδου, ὀγδόῃ Ἀπριλίου τοῦ ἱσταμένου ἔτους, ἐν τῷ τοῦ ἐνδόξου Ἀρχαγγέλου Ναῷ, προαθιζομένου τοῦ μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πάσης Κύπρου κυρίου κυρίου Νικηφόρου, συνεδριαζόντων αὐτῷ καὶ τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν τοῦ τε Πάφου κυρίου Μακαρίου, τοῦ τε Κυρηνίας κὺρ Νικηφόρου, ἔτι τοῦ Νεμεσοῦ κυρίου Γερασίμου, πρὸς τούτοις καὶ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, καὶ τῶν ἐξάρχων Ἀμμοχώστου, Ἀρσενόης, Κουρίων, Σόλων, πολλῶν τε καθηγουμένων καὶ ἀξιωματικῶν καὶ ἱερέων ἧς αἱ πράξεις παρ' ἡμῖν καὶ σώζονται καὶ φυλάττονται, ἧς περ μόνα τὰ κεφάλαια ἤτοι τοὺς συναπτικοὺς ὅρους μετὰ τὴν διεξοδικὴν ἐκείνων ἡμεῖς αὐτοὶ διδασκαλίαν ἀπεγραψάμεθα ἐκτενῶς ἐπιδεηθέντων καὶ ἐκλιπαρησάντων τοῦ ὁσιωτάτου πατρὸς Φραγγίσκου τοῦ Ἀποβρισάκ καπουκκίνου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὑπέστρωται.

Ἐκ τῆς τοῦ ἁ. κεφ. διδασκαλίας, Περὶ τῶν ἀχράντων Μυστηρίων.

Ὥστε εἴτις εἶποι τὸν ἐξ ἀληθοῦς ἱερέως ἱερουργούμενον ἄρτον καὶ οἶνον μετὰ τὸ ἁγιασθῆναι (ῥητοῖς τισιν ὑπὸ Χριστοῦ νενομοθετημένοις λογίοις) μὴ εἶναι αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ αἷμα οὐσιωδῶς καὶ πραγματικῶς τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἀλλ' ἢ τύπον καὶ σύμβολον, ἢ σώζεσθαι μετὰ τοῦ μυστηρίου τὴν οὐσίαν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου, καὶ μὴ μᾶλλον ἐκεῖνα παντελῶς ἀπολείπεσθαι μετὰ τὸν ἁγιασμὸν (μόνων ὑπερφυῶς σωζομένων μετὰ τῆς ποσότητος, καὶ τῶν λοιπῶν συμβεβηκότων) ὥστε γίνεσθαι ἀληθῆ τινα καὶ ἀκριβῆ μετουσίωσιν, συνιστῶσαν μεταβολὴν πάσης τῆς προϋπαρχούσης οὐσίας τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς ὅλην τὴν οὐσίαν τοῦ δεσποτικοῦ σώματός τε καὶ αἵματος. Ἡ μὴ θυσίαν εἶναι λογικὴν κυρίως καὶ ἀναίμακτον, ἱλαστήριον καθ' ἑαυτὴν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ζώντων ἐν μετανοίᾳ καὶ τεθνεώτων· ἢ μὴ δεῖν λατρευτικῶς αὐτὰ τὰ μυστήρια προσκυνεῖσθαι ὡς αὐτὸν τὸν ἐκ δεξιῶν τοῦ αἰωνίου Πατρὸς καθεζόμενον Θεάνθρωπον Κύριον, αἰρετικὸς κρινέσθω καὶ τοῖς τῶν αἱρετικῶν ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω.

Ἐκ τοῦ δ' κεφ. Περὶ Ἀρχιερωσύνης.

Ὥστε τὸν τὴν ἀρχιερωσύνην μὴ παρὰ Χριστοῦ νενομοθετῆσθαι λέγοντας, ἤτοι τι τῶν παραλιπόντων εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς ἔθεσιν μὴ

(*) Περὶ τοῦ Ἱλαρίωνος τούτου θέλομεν διαλάβει ἀκολούθως ἐν αὐξήσει χρόνου.

(α) Ἔν τινι γράμματι τοῦ πατριάρχου Γαβριὴλ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Χρύσανθον φέροντι χρονολογίαν 1784 εἶσι γεγραμμένα καὶ τὰ ἑξῆς «Ἦθος ἀρχαῖον καὶ ἔργον τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας τὸ οἰκουμενικὸν αὐτῆς ἀξίωμα ἐνδεικνυμένην ἀντιλαμβάνεσθαι μὲν προθύμως πρὸς τὰς χρείας τῶν ἁπανταχοῦ ἐκκλησιῶν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἐξομαλίζειν δὲ καὶ διευθύνειν πρὸς τὸ δίκαιον, εἴτι κατὰ παρεκτροπὴν τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμων, καὶ διαστραμμένως ἔχθη γεγενημένοις, καὶ τοὺς τῆς τοιαύτης παρανόμου πράξεως ἐργάτας καὶ αὐτουργοὺς τιμωρίαις καὶ παιδείαις ταῖς προσηκούσαις καθυποβάλλειν κτλ.» Ἐν ἄλλῃ δὲ γράμματι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Προκοπίου ἐκδοθέντι τῷ 1785 φέρονται ταῦτα «ὥσπερ ἐπὶ τῶν στόλων ὁ ἐπὶ τοῦ μείζονος τῶν πλοίων στόλαρχος, οὐ τῆς ἰδίας μόνης ἐπιμελεῖται εὐπλοΐας καὶ σωτηρίας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ παρακλίνοντα πλοιάρια τε καὶ ἑρμολκάδας διήκνεῖται τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ βοηθείᾳ... ὡσαύτως καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία οὐ μόνον τῶν καθ' ἑαυτὴν φροντίζει παροικιῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς πατριαρχικὰς καὶ ἀρχιεπισκοπικὰς παροικίας προχείρους πάντα τὰς ἐπικουρίας παρίχεται καὶ ἀντιλήψεις, ὁπότε τύχοιεν αὐτῆς δεηθεῖσαι κτλ. (κεῖσαι τῶν ὑπομνημάτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς σελ. 96 καὶ 98).

ΙΙ.

Ἐπειδὴ οἱ κατὰ καιροὺς ἀρχιεπίσκοποι τῆς Κύπρου, ὄντες καὶ ἐπίτροποι τῶν Χριστιανῶν παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ κυβερνήσει δυνάμει τῶν ὧν λαμβάνουσι βασιλικῶν διπλωμάτων (Βερατίων), λαμβάνουσιν ἐνεργὸν μέρος καὶ εἰς τὴν διεξαγωγὴν πολιτικῶν τῆς νήσου ὑποθέσεων, διὰ τοῦτο πολλάκις ψήφῳ κοινῇ τοῦ ποιμνίου αὐτῶν ἀπεδήμουν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλην παριστάμενοι ἀνέφερον αὐτῇ τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς νήσου καὶ ἐξῃτοῦντο παρ' αὐτῆς ἢ τῶν τυχὸν κακῶς ἐχόντων πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν πραγμάτων τὴν διόρθωσιν ἢ τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἀρωγὴν αὐτῆς πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν ἐκ τῆς δυστυχίας, ἣν πολλάκις ἔπασχον ὑπό τε τῆς ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων κατ' ἔτος μαστιζούσης τὴν νῆσον πανωλέθρου ἀκρίδος καὶ ὑπὸ τῆς κατὰ καιροὺς ἐπισυμβαινούσης αὐτόθι ἀνομβρίας, ἕνεκα τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ὑπέκυπτον εἰς ὑπέρογκα χρέη, καὶ πολλοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ζήσωσιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν ἀπεδήμουν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ ἔμεινεν ἡ νῆσος τοῦ πλείστου μέρους τῶν κατοίκων αὐτῆς ἔρημος. Περὶ τούτου βεβαιούμεθα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς νήσου, ἥτις ἀναγράφει πλῆθος τοιούτων δυστυχιῶν καὶ ἐρημώσεων ἐπισυμβασῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇ νήσῳ. Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς σήμερον ἐσμὲν αὐτόπται καὶ μέτοχοι ὁμοίων δυστυχιῶν ἕνεκα τῆς ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἐπικρατούσης ἐν τῇ νήσῳ ἀνομβρίας.

Κατὰ τὸν ἱστοριογράφον τῆς Κύπρου Κυπριανὸν διὰ τοιαύτας αἰτίας ἐπορεύθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ὁ προμνημονευθεὶς Νικηφόρος, οἱ δύο Ἰάκωβοι, ὁ Γερμανὸς ὁ Β'. ὁ Σίλβεστρος, ὁ Φιλόθεος δίς, ὁ Παΐσιος καὶ ὁ Χρύσανθος, καὶ πολλάκις εἰσηκούσθησαν καὶ βοηθείας ἠξιώθησαν. Ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐξ αἰτίας κακεντρεχῶν τινων Κυπρίων καὶ φυλακὰς καὶ ἐξορίας ὑπέμειναν διὰ τὴν πατρίδα καὶ τὸ λογικὸν αὐτῶν ποίμνιον. Ἐπειδὴ δὲ περί τινων ἐξ αὐτῶν διαλαμβάνει ἐν ἐκτάσει ὁ Κυπριανός, μεταφέρομεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα τὰ κυριώτερα.

Τῷ 1730 κοινῇ ψήφῳ τοῦ λαοῦ ἔπλευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἀρχιερέων ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σίλβεστρος διὰ πρόσκλαυσιν εἰς τὸν βεζύρην περὶ τῶν δυσαπαντήτων χρεῶν τοῦ τόπου. Ἀγνοοῦμεν δὲ τίνος ἕνεκεν ἡ κυβέρνησις τότε δυσμενῶς διατεθεῖσα πρός τε τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἐξώρισεν αὐτὸν καὶ τὸν Κυτίου Ἰωαννίκιον εἰς Ἀβράτ-θτασί· οἱ δὲ Πάφου Ἰωακεὶμ καὶ Κυρηνίας Νικηφόρος ἀθωωθέντες ἐπανῆλθον εἰς Κύπρον, μετ' ὀλίγον δὲ ἐλευθερωθέντες καὶ οἱ ἐξόριστοι ἐπανέλαβον τοὺς ἑαυτῶν Θρόνους.

Καὶ ἐπὶ τοῦ διαδεξαμένου τὸν Σίλβεστρον Φιλοθέου ἔπασχεν ἡ νῆσος ὑπὸ τῆς χρηματικῆς ἀπληστίας τῶν διοικητῶν αὐτῆς· διὸ καὶ αὐτὸς μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν τῷ 1744 ἔπεισε τὴν κυβέρνησιν νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς πτωχούς, ἐλαττοῦσα κατὰ μέγα

καθιδρύσθαι ἢ μὴ διαιδίοσθαι ρητῇ τινι τελεταρχικῇ τάξει, ἢ ἀναγκαίαν μὴ εἶναι τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ, ἢ τὴν ἱερωσύνην χωρὶς ἐπισκόπου χειροτονίας τελεῖσθαι μόνῃ ψήφῳ ἢ ἐκλογῇ λαοῦ καὶ κλήρου, τοὺς τοιούτους αἱρέσεως ὑποδίκους κρίνεσθαι ὡς καὶ τὴν ἀρχαίαν τῶν ἁγίων ἀποστόλων παράδοσιν καταλύοντας, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διακόσμησιν ἀναστρέφοντας

Ἐκ τοῦ γ'. Περὶ τοῦ ἁγίου Μύρου.

Εἴτις ἄρα τὸ ἱερώτατον χρίσμα μὴ ἐν κυρίῳ ὁμολογῇ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων ἐκ παραδόσεως τῶν Ἀποστόλων ἀπὸ τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ τεθειωμένον, χάριν τε προσφάτως καὶ ἁγιασμὸν ἴδιον ἐκ τούτου τοῖς χριομένοις προσνέμεσθαι διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὡς χαρακτῆρα βασιλικοῦ τοιούτου ἀξιώματος, σφραγίζοντα εἰς κληρονομίαν οὐρανίου βασιλείας, ἔτι τε ἀγωνιστὴν, καὶ ἀνδρίαν κατὰ τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, καὶ πρόθυμον εὐοδίας τῷ Θεῷ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις, ὁ τοιοῦτος τὴν ὁλοκληρίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακοσμήσεως ἀναιρεῖ, ἣν ἡ σοφία οἰκοδομοῦσα τὸν ἑαυτῆς οἶκον διὰ τῶν ἑπτὰ στύλων προεδήλωσε, καὶ ὁ πάλαι νόμος διὰ τῆς ἑπταρύτου λυχνίας καὶ ἄλλων τύπων ἐν τῷ ναῷ προεικόνισε.

Ἐκ τοῦ δ'. Περὶ νηστείας.

Διὸ καὶ ἡμεῖς τοῖς τῆς ἁγίας ἐν Γάγγρᾳ συνόδου νενομισμένοις ὁμοφρονοῦντες συναποφαινόμεθα, εἴτις διὰ νομιζομένην ἄσκησιν ἐν τῇ Κυριακῇ νηστεύει, ἢ χωρὶς σωματικῆς ἀνάγκης τὰς παραδεδομένας νηστείας ἢ τὸ κοινὸν φυλασσομένας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας παραλύει, ἀνάθεμα ἔστω

Ἐκ τοῦ ε'. Περὶ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος.

Εἴτις οὖν τὸ ἰσάγγελον τῶν μοναχῶν καταγινώσκει πολίτευμα, καὶ τὰς αὐτῶν συνθήκας τε καὶ ἐπαγγελίας ἐφευρίσκων βλασφημήσει τοῦ Σατανᾶ, εἴτε παρθενίαν καὶ ἁγνείαν, εἴτε πτωχείαν καὶ ἀκτημοσύνην ἑκούσιον, εἴτε ὑποπίπτειν ταπείνωσιν καὶ ὑπακοήν, εἴτε τὴν περὶ τὸ ἔνδυμα καὶ τροφὴν σκληραγωγίαν, ἀγρυπνίας τε καὶ χαμοκοιτίας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, αὐτὸς ἑαυτὸν φιλήδονος, τρυφηλός τε καὶ ἐμπαθοῦς βιοτεύσεως χαρακτῆρα κεκαυτηριασμένον συνίστησιν αὐτὸς ἑαυτῷ τε ἐκ παραλλήλου, ἢ καὶ ἐνδικώτερον ἐπισπάσασθαι τὸ ἀνάθεμα, ὅπερ ἡ ἁγία ἐν Γάγγρᾳ σύνοδος τοῖς ἐν παρθενίᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ καὶ βουλήσει ἐλευθερίᾳ χρωμένοις δι' ὑπερηφανίαν καὶ κεκαυτηριασμένην αὐτῶν συνείδησιν ἐκφαυλίζουσιν ἀπιδόντησιν.

Ἐκ τοῦ ς'. Περὶ τῆς τῶν ἁγίων προσκυνήσεως, καὶ πρεσβείας.

Ὥστε τοὺς τὴν δουλικὴν τῶν ἁγίων προσκύνησιν ἀθετοῦντας, καὶ τὰς αὐτῶν ὑπὲρ τῶν ἱκετευόντων πρεσβείας διαβάλλοντας, καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἁγίων εἰκόνων τε καὶ ἱερῶν σκευῶν, οὐδὲν ἧττον καὶ ἡμεῖς ἀθετοῦμεν καὶ ἀποστρεφόμεθα ἢ τοὺς πρώην ἀγιομάχους, καὶ ταῖς ἁγίαις τῆς Ζ'. συνόδου ὑπευθύνους, καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων ἀνακηρύττομεν ἅμα ἐχθρούς, καὶ τῆς τῶν ὀρθοδόξων ὁμηγύρεως ἐκκηρύττομεν.

Ἐκ τοῦ Ζ'. Περὶ μνημοσύνων τῶν κεκοιμημένων.

Ἐξ ὧν θαρροῦντες ἀποφαινόμεθα, ὅτι οἱ τὰς ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει καὶ μετανοίᾳ κεκοιμημένων γινομένας εὐποιΐας τε καὶ προσφορὰς, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ἀναιροῦντες, καὶ τὰς ἐν στερήσει τε καὶ ἀναβολῇ τῆς μακαριότητος ὀδυνηρῶς ἐχούσας ψυχὰς ὠφελεῖν ταῦτα εἰς ἄνεσιν καὶ παρακοπὴν τῆς ἀναβολῆς ἀπαρνούμενοι, ἀλλότριαι τυγχάνουσι τῆς τῶν ὀρθοδόξων μερίδος κρινέσθωσαν, καὶ τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατρικῶν παραδόσεων παραβάται.

Ἔπιλογος.

Αὕτη ἡ ὀρθόδοξος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πίστις, ταύτης ὑπερασπίζουσι καὶ οἱ τετραμερεῖς τῶν παναγιωτάτων τῆς Ἀνατολῆς Πατριαρχῶν προσκυνητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν Θρόνοι. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως δηλαδή, ὁ Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Ἱεροσολύμων Ταύτην καὶ τὰ λοιπὰ τῆς οἰκουμένης ἔθνη ἡμῖν συγκοινωνοῦντα καθομολογοῦσιν, ἐν πρώτοις ἡ μεγαλοπρεπεστάτη τῶν Μοσχοβιτῶν βασιλεία, τῆς εὐρυχωροτάτης Ρωσσίας οἱ λαοὶ Βουλγαρίας καὶ Σερβίας, τῆς τε ἄνω καὶ κάτω Μυσίας, Ἠπειρῶται, Ἄραβες, Αἰγύπτιοι, ἢ ἵνα μὴ τὰ λοιπὰ τῆς Ἀσίας τε καὶ Εὐρώπης οὐκ ὀλιγοθμητα ἔθνη καταλέγωμεν, σχεδὸν ἅπαντες οἱ τὴν Ζ'. οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἀποδεχόμενοι καὶ σεβόμενοι, ταύτην ἀπαράτρωτον καὶ ἀπαραχάρακτον μέχρι τοῦ νῦν διετήρησε Θεοῦ εὐδοκίᾳ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία τῶν Κυπρίων Ἐκκλησία. Αὕτη ἡμῖν καὶ πᾶσιν ἡ ὁμολογία γένοιτο εἰς σωτηρίαν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἐν τῇ Λευκωσίᾳ Ὀ. μεσοῦντος Νοεμβρίου, ἔτους ᾳχξη' Ἰνδικτιῶνος Ζ'.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Βέροιας

μέρος τὸν ὑπὸ τῶν ἐξουσιαστῶν ἀπαιτούμενον φόρον. Ἀλλ' ἐν τούτῳ ὑπὸ κακοτρόπων τινῶν φυγάδων Κυπρίων Ὀθωμανῶν καὶ Χριστιανῶν διαβληθεὶς εἰς τὸν μέγαν βεζύρην ἐστάλη εἰς Κύπρον σιδηροδέσμιος καὶ εἰς φυλακὴν ἐμβληθεὶς ἀπῃτεῖτο ποσόν τι χρημάτων, ὅπερ ἔλαβε κατὰ προαίρεσιν μὲν παρὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς νήσου (ἴσως δι' ἔξοδα τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀποδημίας) ἀλλ' ἄνευ βασιλικοῦ φιρμανίου, διὸ καὶ ἐξώσθη τοῦ Θρόνου διὰ βασιλικοῦ προστάγματος, ἀντεισήχθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἐπείσακτος εἰς τὸν Θρόνον φερώνυμός τις ἱερομόναχος Νεόφυτος Γαλιουντζόγλους, ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῶν εἰρημένων τυχοδιωκτῶν Κυπρίων καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως βίᾳ τῶν κρατούντων χειροτονηθείς. Τοῦτον ἐλθόντα εἰς Κύπρον ἄνευ ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων, ὡς ἐπιδάτικῶς εἰσπηδήσαντα εἰς τὴν ποίμνην οὐδεὶς ἀνεγνώρισεν ὡς ἀρχιεπίσκοπον, οἱ δὲ ἐν τῇ νήσῳ μητροπολῖται σύνοδον τοπικὴν συγκροτήσαντες καθεῖλον τὸν ἐπιβάτην κανονικῶς, τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ ἡ μεγάλη ἐκκλησία κατόπιν· διὸ ὑπ' ἀδημονίας καταληφθεὶς μετ' ὀλίγον ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν. Ἀνεκλήθη δὲ πάλιν εἰς τὸν θρόνον ὁ γνήσιος τοῦ ποιμνίου ποιμήν, ὁ πολυπαθὴς Φιλόθεος ὅστις καὶ πάλιν ἐπέστειλε τοὺς τρεῖς μητροπολίτας μετὰ καὶ ἄλλων Κυπρίων εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ πρόσκλησιν. Οὗτοι τῇ συμπράξει πολλῶν αὐτόθι φίλων τοῦ Φιλοθέου κατέπεισαν τὸν βεζύρην νὰ ἐλαττώσῃ σημαντικῶς τοὺς ἐτησίους φόρους τῶν Χριστιανῶν τῆς νήσου· συγχρόνως δὲ ἔλαβον καὶ οἱ τέσσαρες ἀρχιερεῖς φιρμάνιον παρὰ τοῦ βεζύρου, δι' οὗ ἀνεγνωρίζοντο ἔφοροι καὶ ἐπίτροποι τῶν Χριστιανῶν τῆς νήσου, ἔχοντες τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι ἀμέσως εἰς τὴν ὑψηλὴν πύλην εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐλευθέρως.

Περὶ δὲ τὸ 1755 ὁ ἀοίδιμος Φιλόθεος κατώρθωσε νὰ ἐκβοθῇ βεζυρικὸς ὁρισμὸς περὶ τοῦ φόρου τῶν ἐν Κύπρῳ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν ἵνα τοῦ λοιποῦ εἰσπράττωσιν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ δίδωσιν εἰς τὸν κατὰ καιρὸν διοικητὴν κατ' ἔτος τέσσαρας χιλιάδας γρόσια καὶ οὐδὲν πλέον.

(ἀκολουθεῖ).

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

(Συνέχ. ἀπὸ σελ. 318).

Ἰανουαρίου 30 δεήκουσα τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὸν περικαλλέστατον ναὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἔνθα ἱερούργει ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ὑπὲρ τῶν σχολείων τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος μεθ' ἁπάσης τῆς θυνατῆς μεγαλοπρεπείας. Τοῦ ναοῦ τούτου τὸ ἱερὸν στεγάζουσι τρεῖς θόλοι, ὧν ὁ μεσαῖος, μεγαλείτερος τῶν δύο παρακειμένων, ἐπιστηρίζεται ἐπὶ τεσσάρων ἐσοχῶν, τῶν ὁποίων αἱ πρὸς ἀνατολὰς δύο φέρουσιν ἀνὰ ἕνα Εὐαγγελιστήν. Ἡ ὑπὸ τὸν θόλον τοῦτον μεσαία ἀχυδάς, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν κάτω, ὑψοῦται μέχρι τοῦ θόλου ἀκριβῶς καὶ φέρει ἐν τῷ μέσῳ πέντε παράθυρα, ὑπὸ τὰ κάτω τῶν ὁποίων σχηματίζεται ἐσοχὴ ἱεροπρεπής, ἐν ᾗ ὑπάρχει τὸ τὰ ἐμβλήματα τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου φέρον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου σύνθρονον.

Ἐκ τῶν ἐμβλημάτων τούτων ἐξέρχονται πρὸς τὰ κάτω ἀκτινοειδῆ ἐπίχρυσα φυλλώματα· εἰς τὸ ἐν εἶδος δὲ Ἑλληνικῆς σημαίας κομψῶς κεχρωματισμένον σύνθρονον φέρουσιν ἓξ μεγαλοπρεπεῖς ἡμικυκλοειδεῖς βαθμίδες. Ἡ Ἁγία Τράπεζα ἐφ' ἧς ἵσταται τετράστηλον κυβοβύκλιον ἐπίχρυσον, ἀνυψοῦται ἐπὶ τετραγώνου διεδάθμου ὑψώματος. Ἐπὶ τῶν πέντε παραθύρων, περὶ ὧν εἴπομεν, ὑπάρχουσιν ἄλλα τόσα ἐλλειψοειδῆ ἀμέσως ἄνωθεν τοῦ διαζώματος, τοῦ χωρίζοντος τὴν ἀχυδάδα ἀπὸ τὸν θόλον· πλαγίως δὲ αὐτῶν ἄλλα δύο ἐπιμήκη, ὑφ' ἃ ὑπάρχουσιν αἱ ἄλλαι Ἁγ. Τράπεζαι καὶ αἱ προθέσεις, αἵπερ κλείονται διὰ θυρωμάτων καρυΐνων.

Ὑπὸ τὸ τόξον τῆς μεγάλης ἀχυδάδος ὑπάρχει ἀμέσως ἐζωγραφημένος ὁ παντεπόπτης ὀφθαλμὸς καὶ ἐντὸς ἐρέβους τὰ οὐράνια σώματα ὡς φωτειναὶ σφαῖραι· εἰς δὲ τὸ κέντρον τοῦ θόλου ὑπάρχει τὸ πανάγιον Πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς, ἐκ τοῦ ῥάμφους τῆς ὁποίας ἐκπέμπονται ἀκτῖνες.

Τὸ διαχωρίζον τὸ καθολικὸν ἀπὸ τὸ ἅγιον βῆμα τέμπλον εἶνε καλλιμάρμαρον καὶ φέρει δέκα ὅλας μεγάλας εἰκόνας, ἀνὰ δύο ἑκατέρωθεν τῆς ὡραίας πύλης καὶ ἀνὰ τρεῖς εἰς τὰ παρακείμενα τμήματα (πέστας). Ἄνωθεν τῶν ἓξ ἐπιχρύσων ραβδώτων μαρμαρίνων στυλίσκων τῶν θυρόκτων (τοῦ τέμπλου) σχηματίζεται ἐξοχὴ ἠγρυπὶς κεχρυσωμένη, φέρουσα ἀνθοροροῦσαν ἄμπελον καὶ ἄνωθεν αὐτῆς τρίγωνον ἐστεμμένον ὑπὸ κισσοστολίστου χρυσοῦ στεφάνου. Δύο διαιρέσεις ἄνωθεν τοῦ τριγώνου φέρουσιν ἀγγέλους σαλπίζοντας· ἑκατέρωθεν δὲ ὑπάρχουσιν ἄλλαι τέσσαρες ἀνὰ δύο, φέρουσαι ἑκάστη ἀνὰ ἕνα τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν. Ἄνωθεν τῆς ζώνης ταύτης ὑπάρχουσιν αἱ μικραὶ εἰκόνες τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν καὶ ἄνωθεν αὐτῶν χρυσοῦν γρυπιδωτὸν διάζωμα διὰ χρυσῶν φυλλωμάτων κεκοσμημένον. Τοῦ διαζώματος τούτου ἄνωθεν ὑπάρχει ἄλλο τρίγωνον μέγα χρυσᾶς ἐκπέμπον ἀκτῖνας καὶ φέρον τὸ παντέφορον ὄμμα ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ τριγώνου ὑπάρχει ὁ ἐσταυρωμένος καὶ παρὰ τὰς πλευρὰς ἡ Θεία Μήτηρ καὶ ὁ ἠγαπημένος Μαθητής. Ἄνωθεν τοῦ Σταυροῦ ὑπάρχει ἄψις καὶ ἐπὶ τοῦ προμετώπου αὐτῆς ἀπομίμημα ταινίας, ἐν ᾗ ἀναγινώσκει τις τὸ «χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.» Πρὸς τὰ ἄκρα τῆς ταινίας ὑπάρχουσιν ἐντὸς νεφῶν οἱ ἀρχάγγελοι, ἐκ δεξιῶν μὲν ὁ κρινοφόρος Γαβριήλ, ἐξ ἀριστερῶν δὲ ὁ σαλπιγκτὴς Μιχαήλ, οἵτινες δεικνύουσι διὰ τοῦ δακτύλου τῆς ἄλλης χειρὸς τὴν ἐπιγραφήν. Ἄνωθεν τῆς ταινίας σύρονται μικρὰ διαζώματα (χορνίζαι) καὶ εἰς τὸ ἐμβαδὸν αὐτῶν διαζωγραφοῦνται πέντε σκηνοθεσίαι, πέντε ἱεράρχαι καὶ πέντε μάρτυρες. Τούτων ἄνωθεν φέρεται ἐπὶ ἄλλων δύω μεγάλων διαζωμάτων τὸ ἀνατολικὸν ἡμικύκλιον ὅμοιον καθ' ὅλα πρὸς τὸ ἀπέναντι αὐτοῦ δυτικόν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀνατολικοῦ ἐντὸς στεφάνου ὑπάρχει γεγραμμένον τὸ «χαῖρε, Γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν,» ἐν δὲ τοῦ δυτικοῦ ἐντὸς ἑτέρου στεφάνου τὸ «Τὸ Σπερέωμα τῶν ἐκλεκτῶν καὶ πεποιθότων κτλ.», ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν γάστραι ἀνθοφορούσαι καὶ παραπετάσματα κάτωθεν κρεμάμενα, ἅπερ ἐπεκτείνονται εἰς τὴν ὅλην τετραπλευρον περιφέρειαν τοῦ θολοειδοῦς σκηνώ-

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματος, δυσκόλως διακρινομένου ἐκ τῶν διαφόρων βαφῶν καὶ τῶν ἐπιχρύσων κοσμημάτων.

Δέκα καὶ ἓξ στιλπναὶ καὶ πολύπλευροι στῆλαι, σχηματίζουσαι δύο παραλλήλους σειράς, διαιροῦσι τὸν ναὸν εἰς τρία τμήματα καὶ φέρουσιν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν γυναικωνίτην· τούτων αἱ τέσσαρες, αἱ τὰς γωνίας τοῦ παραλληλογράμμου κατέχουσαι, ἀποτελοῦνται ἐκ τετρακιονίων συμπλεγμάτων καὶ δὲν εἶνε μαρμάρινοι, ἀλλὰ κίονται μὲ ἐπίχρισμα πανόμοιον καὶ λίαν δυσδιάκριτον ἀπὸ τὸ φυσικὸν χρῶμα τῶν μαρμαρίνων. Ἐκ δεξιῶν ἐπὶ τῆς τρίτης στήλης στηρίζεται ὁ πατριαρχικὸς θρόνος καὶ ἀντικρυ αὐτοῦ ἐξ ἀριστερῶν ἐπὶ μὲν τῶν δύο ἀπέναντι στηλῶν, τῆς δευτέρας καὶ τρίτης, ἄλλοι δύο μικροὶ θρόνοι διὰ τοὺς ἐπισκόπους ἢ τοὺς προξένους, ἐπὶ δὲ τῆς τετάρτης στηριζόμενος ἀνυψοῦται ὁ ἐκ λαμπροῦ μαρμάρου ἱερὸς ἄμβων.

Ὁ ναὸς φωτίζεται δι' ἐκτὸς μεγάλων παραθύρων καὶ διὰ τῶν πέντε θυρῶν. Τὸ ὅλον μῆκός του εἶνε ποδ. 170, τὸ δὲ πλάτος ποδ. 88. Δώδεκα μεγάλαι καμπῆλαι ἐκ λευκαργύρου κρέμανται ἔμπροσθεν τῶν 12 εἰκόνων τῶν ἀποστόλων (τέμπλου) καὶ δώδεκα μικρότεραι ἀργυραῖ διαφωτίζουσι τὸ ἐμβαδὸν μετὰ πέντε πολυελαίων, ὧν οἱ τρεῖς εἰς τὸ καθολικὸν καὶ ἀνὰ εἷς εἰς τὰ παρακείμενα τμήματα.

Ὁ γυναικωνίτης ἔχει δύω παράθυρα πρὸς δυσμὰς καὶ ἐν τῷ μέσῳ θύραν ἀκριβῶς ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ νάρθηκος, πρὸς βορρᾶν καὶ νότον τῆς ὁποίας ἔξωθεν ὑπάρχουσι δύω μικραὶ θύραι φέρουσαι εἰς τὸν γυναικωνίτην καὶ εἰς τὰ κωδωνοστάσια. Αἱ εἰς τὸν γυναικωνίτην φέρουσαι κλίμακες ἀριθμοῦσιν 60 ὅλας βαθμίδας καὶ φωτίζονται διὰ δύω στρογγύλων παραθύρων· δὲν φέρει δὲ τὰ συνήθη καράτσα, ἀλλὰ διακοσμεῖται καὶ διαχωρίζεται ἀπὸ 17 ἀψίδας, αἵπερ φέρουσιν ἐπίχρυσα κοσμήματα καὶ μεταξὺ ἀνὰ ἕνα Ἀπόστολον. Τὰ μεγάλα παράθυρα τοῦ γυναικωνίτου καὶ τὰ τοῦ ναοῦ (ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ βήματι καὶ τῶν νάρθηκων) συμποσοῦνται εἰς 19. Κατὰ μέτωπον τοῦ ναοῦ μεταξὺ τῶν δύω κωδωνοστασίων ὑπάρχει μέγα ὡρολόγιον, ὅπερ σημαίνει τὰς ὥρας.

Ὁ χῶρος τῆς αὐλῆς εἶνε εὐρὺς καὶ ἅπασαι αἱ εἰς τὰς δύω πλευράς, νότιον καὶ βόρειον, οἰκοδομαὶ (ἢ ὡκέλαι) εἶνε κτήματα τοῦ ναοῦ χάριν εἰς τὴν γενναιόδωρον πρόνοιαν τοῦ εὐεργέτου τῆς Ἑλληνο-Αἰγυπτιακῆς Κοινότητος ἀειμνήστου Τοσίτσα καὶ ἐνοικιάζονται πρὸς ὄφελος τοῦ ναοῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διατηρουμένων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, ἅπερ κεῖνται εἰς τὴν ὀπισθεν τοῦ ναοῦ ἀνατολικὴν πλευράν.

Οἱ μαθηταὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος εἶσὶν οἱ πάντες 481 καὶ διδάσκονται ὑπὸ ἐννέα φιλοπόνων καὶ ἀξιοτίμων φιλογενῶν καθηγητῶν τὰ Ἑλληνικὰ μέχρι τῆς πρώτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, τὰ μαθηματικὰ κτλ. τὰ Ἀραβικά, Γαλλικὰ καὶ Ἰταλικά.

Εἰς τὸ παρθεναγωγεῖον φοιτῶσιν 150 μαθήτριαι διδασκόμεναι ὑπὸ δύω Ἑλληνίδων Ἑλληνικὰ καὶ ὑπὸ μιᾶς Γαλλίδος Γαλλικά.

Τῆς καθ' ἡμέραν αὐξανομένης Ἀλεξανδρείας ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς εἶνε κατὰ τὰς τελευταίας ἀκριβεῖς καταμετρήσεις 238 590, ἐξ ὧν αἱ 25 (λέγουσιν) εἶνε Ἕλληνες, οἱ δὲ ἄλλοι Τοῦρκοι, Ἄραβες, Ἀρμένιοι, Σύριοι, Μελιταῖοι, Ἰταλοί, Ἑβραῖοι καὶ διάφοροι ἄλλοι Εὐρωπαῖοι. Ὁ εἰς ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον διεσπαρμένος Ἑλληνισμὸς φθάνει τὰς 50,000, ἐξ ὧν αἱ 25 παραμένουσιν, ὡς εἴπομεν, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐν τῷ σὺν ἐγκαταρρονήτῳ τούτῳ ὁμογενεῖ πληθυσμῷ ἀριθμοῦνται οἱ ἐπισημότεροι ἐμπορικοὶ οἶκοι, ὅπου εἰσὶν ὁ τοῦ ἀξιοτίμου Ι. Ἀντωνιάδου, ὁ τῶν Γεωργαλάδων, ὁ τοῦ Κανέλη, ὁ τῶν Χορέμη, ὁ τῶν Νοταράδων, Νικολοπούλων, Ράλλιδων κλ. καὶ ὁ τοῦ φιλογενεστάτου, πλουτίμου Ἕλληνος καὶ θερμοῦ πατριώτου κ. Γ. Ἀβέρωφ, περὶ οὗ δύναταί τις πεπαρρησιασμένῳ τῷ προσώπῳ νὰ λέγῃ Πολλοὶ ἐποίησαν ἔλεος, πολλοὶ ἠγάπησαν καὶ εὐηργέτησαν τὴν τάλαιναν πατρίδα, σὺ δέ, ὦ Γ. Ἀβέρωφ, ὑπέρκεισαι καὶ ὑπερήρας πάντας, διὰ τὰς πρὸς τὴν ὅλην πατρίδα γενομένας εὐεργεσίας σου. Ἂν ὑποτεθῇ ὅτι θὰ ἠρωτῶμεθα παρά τινος τί θὰ ἐπεθυμοῦμεν νὰ πολλαπλασιασθῇ περισσότερον τῆς παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης κειμένης ἄμμου, θὰ ἀπηντῶμεν θιασταγμοῦ ἄνευς φιλογενεῖς καὶ φιλάνθρωποι Γ. Ἀβέρωφ!! ὧν μέλημα ἀπαυστον νὰ ἦνε τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ πρόοδος τοῦ πολλαχῶς ἀπισθοδρομημένου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἐπειδὴ ἡ ἀπὸ μέρους ἡμῶν ἀρίθμησις τῶν εὐεργετημάτων τοῦ ἀρίστου Ἕλληνος καὶ μιμητοῦ τῶν ἀειμνήστων Ζωσιμάδων καὶ Καπλανῶν εἶνε δυνατὸν νὰ διαταράξῃ τὴν χελὴν τινων καὶ νὰ νομισθῶμεν ὡς ἀπὸ σκοποῦ τὰ εὐεργετήματα τοῦ μεγαλοψύχου ἀνδρὸς μεγαλοποιοῦντες, μεταφέρομεν τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἑπόμενα ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων», ἐκ τῶν «Ἡμερησίων νέων» τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐκ τοῦ «Νεολόγου» τῆς Κων)λεως μετὰ τῆς παρὰ τοῦ ἔθνους ἡμῶν παμποθήτου εἰκόνος αὐτοῦ.

«Ἀνηγγέλθη τηλεγραφικῶς ἐξ Ἀλεξανδρείας ὅτι ὁ κ. Γεώργιος Ἀβέρωφ προσφέρει διακοσίας χιλιάδας δραχμῶν πρὸς ἐξασκολούθησιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σχολείου τῶν τεχνῶν ἐν Ἀθήναις. Ἐπιθυμία καὶ ὅρος τοῦ δωρητοῦ εἶνε ὅπως τὸ ἵδρυμα τοῦτο ἀναμασθῇ «Μετσόβιον,» διότι τέκνων τοῦ Μετσόβου εἶνε καὶ ὁ κ. Γ. Ἀβέρωφ καὶ οἱ ἀείμνηστοι Στουρνάρης καὶ Τοσίτσας, οἱ συνεπενεγκόντες εἰς τὴν ἀνάδρυσιν αὐτοῦ.» (Ἐκ τῆς Ἐφ. τῶν συζ. ἀρ. 9. 355).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ Ο ΕΚ ΜΕΤΣΟΒΟΥ.

Ἐὰν ὁ τύπος προφέρηται διερμηνεὺς πιστὸς τῆς κοινῆς γνώμης—ἥτις σπανίως ἀπατᾶται εἰς τὰς καθόλου κρίσεις της — τὰ «Ἡμερήσια Νέα», ἐφημερὶς ἐξόχως Ἑλληνική, ὀφείλουσι νὰ διερμηνεύσωσι τὸ αἴσθημα τῆς βαθείας τοῦ Πανελληνίου εὐγνωμοσύνης, ἀναμεμιγμένης μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ ὑπερηφανείας, πρὸς τὸν ἀληθῆ πατριώτην, πρὸς τὸν μέγαν τῆς πατρίδος καὶ τοῦ πένητος εὐεργέτην, τὸν Μετσοβίτην Γεώργιον Ἀβέρωφ, καὶ τὸ καθῆκον τοῦτο ἀσμένως ἐπιτελοῦσι σήμερον. Συναισθανόμενος τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ ὡς ἀνθρώπῳ τε καὶ πολίτῃ καθήκοντα ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ, γνήσιος Ἠπειρώτης καὶ ἀληθὴς Χριστιανός, δὲν ἐπεδιώκει δόξαν ματαίαν χαὶ τρυφὰς καὶ ἐπιθυμίας καὶ κόμπον καὶ παράσημα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· ἀλλὰ τὸν πολλῶν πλουτισμὸν ἐπιζήτει ἐντίμως καὶ ἐν ἴδρῶτι τοῦ προσώπου του,

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεωρεῖ οὐχὶ κτῆμα ἴδιον ἀλλὰ τῆς πατρίδος, τῶν ταλαιπωρουμένων.

Μεταβῶμεν νοερῶς εἰς Μέτσοβον· εἶνε πρωΐα.

Οἱ κάτοικοι συνωθοῦνται ἐντὸς περικαλλοῦς ναοῦ, ἀκροώμενοι τῆς θείας λειτουργίας. Οἱ ἱερεῖς τοῦ Ὑψίστου μνημονεύουσιν ὑπὲρ τῶν κτιτόρων τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπον ἑκάστου τῶν συνεκκλησιαζομένων διαλάμπει ἡ χαρά, μάρτυς τῆς πληρούσης τὴν καρδίαν αὐτῶν εὐγνωμοσύνης. Οἱ κτίτορες τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου, εἶνε εἷς — ὁ συμπολίτης αὐτῶν Γεώργιος Ἀβέρωφ! Καταντικρὺ τοῦ ναοῦ ὑψοῦται κτίριον εὐρύ. Τί τοῦτο; εἶνε παρθεναγωγεῖον καὶ σχολαρχεῖον, ἀνεγειρόμενα δαπάναις Γεωργίου Ἀβέρωφ. Ἔγγυς αὐτοῦ ἕτερον ὑψοῦται κτίριον. Εἶνε τοῦτο φαρμακεῖον διανέμον τοῖς ἀσθενέσι τῶν κατοίκων δωρεὰν τὰ φάρμακα, ἅπερ ὁ ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Ἀβέρωφ μισθοδοτούμενος ἰατρὸς διώρισεν αὐτοῖς. Ἀλλὰ βλέπωσε συγκεκινημένον, ὦ Ἕλλην ἀναγνῶστα. Καὶ ὅμως ἀπλησιάσωμεν πρὸς τὸν ὁποῖον μετὰ σεβασμοῦ ἀτενίζουσιν οἱ ἐκτοῦ ναοῦ ἐξελθόντες Μετσοβῖται. Οὗτοι καθήμενοι ἐπὶ τῶν παραλλήλως ἐν τῷ νάρθηκι κειμένων λιθίνων ἐδωλίων ἀκροῶνται τοῦ ὑπὸ τοῦ Γεωργ. Ἀβέρωφ μισθοδοτουμένου ἱερέως λαλοῦντος περὶ πίστεως, περὶ τῶν μυστηρίων αὐτῆς, καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Γεωρ. Ἀβέρωφ μισθοδοτουμένων διδασκάλων ὁμιλούντων περὶ παιδείας καὶ καθηκόντων. Ἀλλ' αἴφνης γίνεται σιγή. Εἰς τὴν γωνίαν τῆς εἰς τὸν ναὸν ἀγούσης ὁδοῦ ἐπεφάνη συνοδεία ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν νεανίας, ὑψηλὸν ἔχων τὸ μέτωπον, κρατεῖ ἀπὸ τῆς χειρὸς καλλιπάρειον νεάνιδα. Τίνες οὗτοι οἱ προσερχόμενοι εἰς τὸν ναόν, ἵνα συνδεθῶσι διὰ τῶν ἀρρήκτων τοῦ γάμου δεσμῶν; Διατί δὲ ὁ γάμος τελεῖται οὕτω πανηγυρικῶς ἐν τῷ ναῷ ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν κατοίκων; Γεώργιος ὁ ἀνήρ, καλλιεργῶν τὸν ἀγρόν του καὶ ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας γηροκομῶν τοὺς γονεῖς· ἡ δὲ νεᾶνις ὀρφανή, ἄπορος, ἐκπαιδευθεῖσα ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ τῷ ὑπὸ τοῦ Γ. Ἀβέρωφ διατηρουμένῳ. Εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν καὶ ὁ ἱερεὺς εὐλογεῖ τὸν γάμον. Ἕκαστος τῶν κατοίκων προσέρχεται ἵνα δεξιωθῇ τὸ εὐτυχὲς ζεῦγος. Ἀλλὰ διατί ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις αὕτη ἡ γενικὴ; Πλούσιε ἀβροδίαιτε καὶ μάταιε! ἀποκάλυψον τὴν κεφαλὴν καὶ συναισθάνθητι τὴν σὴν μηδαμινότητα ἀπέναντι τοῦ ἀνδρός, ὅστις κατέστησεν εὐτυχὲς τὸ χαρίεν τοῦτο ζεῦγος, καὶ θαύμασον αὐτόν. Ἡ ἀβρὰ αὕτη νεᾶνις — ἥτις μέλλει νὰ καταστήσῃ εὐδαίμονα τὸν ἐνάρετον γεωργόν, γλυκείας δὲ τὰς ὑπολειπομένας ἡμέρας τοῦ βίου τῶν γεγηρακότων τούτου γονέων,—ἥτις θὰ δώσῃ αὐτῷ βλαστοὺς (καὶ τίς οἶδεν ἂν εἷς τῶν βλαστῶν τούτων δὲν καταστήσῃ ἑαυτὸν χρήσιμον τῇ πατρίδι καὶ τῇ ἀνθρωπότητι, ἠπειρώτης ὤν), ἡ ἀβρὰ αὕτη νεᾶνις εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ προικιζομένη, εἶνε δὲ αὕτη ἡ δωδεκάτη κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, διότι δώδεκα νεάνιδας Μετσοβιτίσσας προικίζει οὗτος κατ' ἔτος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ.

Μεταβῶμεν εἰς Ἀθήνας. Πρὸ τοῦ ἀπερχάντου τούτου τῶν Μουσῶν τεμένους δύο ὑψοῦνται ἀνδριάντες, Ρήγα τοῦ Φερραίου καὶ Γρηγορίου τοῦ Ε'. Ἐν αὐτοῖς ἐξεικονίζεται τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Οἱ νέοι σπουδασταί, πρὸς αὐτοὺς ἀτενίζοντες, κύπτουσιν εὐλαβῶς ἀμέσως τὴν κεφαλὴν καὶ συναισθάνονται τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος προκινδυνεύοντος· ἐνθουσιῶντες δὲ ἐπαναλαμβάνουσι:

»Τί μᾶς θωρεῖς ἀκίνητος;
Ποῦ τρέχει ὁ λογισμός σου;
Τὰ φτερωτά σου τὰ ἄνεμα [ρα; κτλ.»

Οἱ ἀνδριάντες οὗτοι ἐστήθησαν δαπάναις τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ.

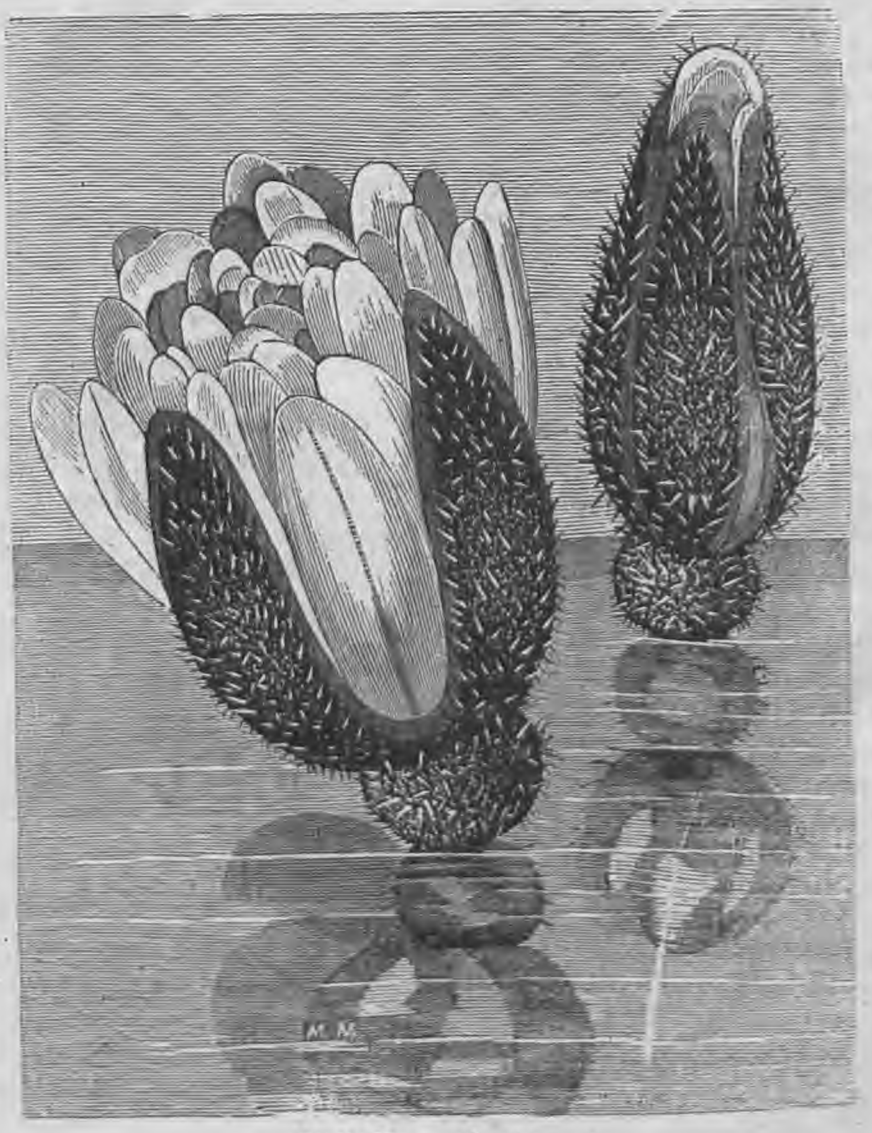
Ἐκεῖ πέραν μέγα ἀλλ' ἡμιτελὲς ὑψοῦται μέγαρον, τὸ μέγαρον τῶν τεχνῶν, τὸ οἰκοδομηθὲν ὑπὸ τῶν Μετσοβιτῶν Τοσίτσα καὶ Στουρνάρη. Ὁ θάνατος ἀφήρπασεν αὐτοὺς πρὶν ἢ τὸ ἔργον συμπληρωθῇ. Αἱ δαπάναι ὑπερέβησαν πάντας τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ ὅπως ἀποτελεσθῇ τὸ μέγα τοῦτο κτίριον ἀπαιτοῦνται μυριάδες δραχμῶν, τὰς ὁποίας τὸ πτωχὸν ταμεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ. Ἀλλὰ μὴ θορυβεῖσθε, τέκνα! Ὑπάρχουσι τέκνα τῆς εὐάνδρου Ἠπείρου, ἐφάμιλλα τοῦ Τοσίτσα καὶ τοῦ Στουρνάρη. Ὑπάρχει ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ Μετσοβίτης, καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὰ ἴχνη βαδίζων τῶν μεγάλων ἐκείνων εὐεργετῶν, δὲν ἔχει ἀνάγκην παρα-

κλήσεων. Τὸ αἴσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ, ὁ ζῆλος πρὸς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἡ εὐγενὴς ἅμιλλα εἰς τὰ πατριωτικὰ ἔργα, ὑπεκκαίουσι τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Χαίρετε, Μοῦσαι. Τὸ τέμενος ἡμῶν θὰ συμπληρωθῇ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἡ ὀργῶσα Ἑλληνικὴ νεότης δὲν θὰ ἀδικηθῇ. Ὁ πατριώτης, ὁ ἐντίμως καὶ ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου κτησάμενος τὸν πολὺν αὐτοῦ πλοῦτον, ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς γενετείρας πατρίδος διατίθησιν εἴκοσι μυριάδας φράγκων ὑπὲρ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἔργου· μίαν μόνην ζητεῖ χάριν ἀπὸ τῶν πολιτευομένων, — τὸ πολυτεχνεῖον τοῦτο νὰ ἐπονομασθῇ ΜΕΤΣΟΒΙΟΝ, ἵνα ὁ Ἠπειρώτης ἐρχόμενος εἰς Ἀθήνας συναισθάνηται, ὅτι εὑρίσκεται ἐν Ἠπείρῳ καὶ ὅτι ἄνωθεν αὐτοῦ περιίστανται αἱ σκιαὶ τῶν συμπατριωτῶν του, οἵτινες ἠγάπησαν τὴν πατρίδα.

Θὰ τῷ ἀρνηθῆτε τὴν χάριν ταύτην ὑμεῖς οἱ ἄρχοντες τῆς ἡμέρας ἢ, διατελοῦντες ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συγκινήσεως, θὰ ἐπιτελέσητε αὐτὴν εὐφρόσυνοι, ἐκτιμῶντες δὲ τὸν ἀκραιφνῆ αὐτὸν πατριωτισμὸν θὰ προσκύνητε ἵνα πᾶς Ἠπειρώτης ἅμα πατῶν τὸ ἔδαφος τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἰθαγενείας; Τοῦτο τοὐλάχιστον ὀφείλει ὑπαγορεύει ὁ πατριωτισμός, τὸ καθῆκον.

Ἄξια λοιπὸν καὶ τιμῆς εἶναι ἡ Ἑλλὰς ἣν γεννῶσαν καὶ ἀνατρέφουσαν τοιαῦτα τέκνα. Ὑμεῖς δέ οἱ ξένοι, ὅσοι χλευάζετε καὶ κατεγρωνεύεσθε ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, ἴδετε τοὺς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν παρελαύνοντας Ἀρτάκην, Ζωσιμάδας, Καπλάνας, Τοσίτσαν, Σκούρναρην, Ζάππαν, Χρῆστον Ζωγράφον, Ἀβέρωφ, καὶ ἂν αἰσθάνησθέ ποτε τὴν ὑμετέραν καρδίαν συγκινουμένην ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἔργοις, ἐπὶ τῇ ἀρετῇ, ἐπὶ τῇ φιλοπατρίᾳ καὶ τῇ φιλομουσίᾳ, ἀποκαλύψητε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπονείμητε τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν πρὸς ἄνδρας, οἵτινες διὰ τῶν ἔργων ἐδίδαξαν πάντας τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου πρὸς τὴν πόλιν, τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἴπατε ἡ Ἑλλὰς ἔζησε, ζῇ καὶ θὰ ζήσῃ ἕως τῆς συντελείας τῶν αἰώνων.

(Ἡμερήσια Ἀλεξανδρείας ἀριθ. 356).

Ἡ Βασίλισσα Βικτώρια.

Πρώτην ἤδη φορὰν λαβόντες ἀλληλογραφίαν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἠπείρου καὶ δὴ ἐκ Μετσόβου, εὕρομεν ἐγκλείστως λόγον ἐκφωνηθέντα τὴν Κυριακὴν τῆς Διακαινησίμου ὑπὸ τοῦ ἐκεῖσε σχολάρχου κυρίου Στέκ πρὸς τιμὴν τοῦ Μετσοβίτου Γεωργίου Ἀβέρωφ. Ἀνέγνωμεν τὸν λόγον τοῦτον μετὰ σκιρτώσης ἀληθῶς καρδίας οὐ μόνον διότι ἀκούομεν ἐκ τῶν πρεσβύτων τοῦ Πίνδου ἀντηχοῦντα τὰ πατριωτικὰ ἔργα τοῦ κυρίου Ἀβέρωφ, ἃ δικαίως ἐξυμνεῖ ὁ σχολάρχης Μετσόβου, ἀλλὰ καὶ διότι δίδεται ἡμῖν ἡ εὐάρεστος εὐκαιρία τοῦ νὰ συντελέσωμεν καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς εἰς τὴν διαφήμισιν τῶν ἀγαθοεργιῶν τοῦ ἀνδρὸς τούτου, τελοῦντες οὕτω τὸν ὀφειλόμενον πρὸς αὐτὸν φόρον τῆς εὐγνωμοσύνης μας.

Ἁνθομολογεῖται τῷ ὄντι ὅτι τὸ Μέτσοβον παρήγαγεν ἄνδρας πολλοὺς σπανίας φιλοπατρίας· μεταξὺ ὅμως τούτων διαλάμπει τὸ ἐν μέσῳ τοῦ πανελληνίου παράγνωστον ὄνομα τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἐξεζηλώθη ἡ θαυμασία δύναμις τοῦ κλίματος καὶ τῆς φύσεως τῶν Ἠπειρωτικῶν ὀρέων τοῦ νὰ παράγωσιν ἄνδρας, ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ὁποίων βλαστάνει πατριωτισμὸς ἀκράτητος καὶ ἐνθουσιασμὸς πρὸς τὸ καλὰ πράττειν τοσοῦτος, ὥστε οὐδὲν συμφέρον, οὐδεμία σκέψις δύναται νὰ τὸν καταβάλῃ ἢ ἀναστείλῃ.

(ἀκολουθεῖ).

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑ (Victoria Regia).

Ὀλίγοι τῶν ἀναγνωστῶν μας βέβαια γνωρίζουν τὴν ὑπαρξιν τοῦ περιέργου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἐνταῦθα ἄνθους, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκονογραφίαν καταχωρίζομεν ἄνωθι.

Τὸ φυτὸν τοῦτο ἀνεκαλύφθη τὸ 1837 ὑπὸ τοῦ σὶρ R. Schomberg εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Berbice τῆς Βρεττανικῆς Γουϊάνης καὶ μεταφερθὲν εἰς Ἀγγλίαν ἐπωνομάσθη χάριν τῆς βασιλίσσης Victoria Regia. Ἡ διάμετρος τοῦ ἄνθους εἶνε 14 δακτυλ. καὶ τὸ φύλλον του 5 ποδ. Βλαστάνει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος ὡς ἐπιπλέον σῶμα καὶ τὰ φύλλα του εἶνε τῶν ποικιλωτέρων καὶ ζωηροτέρων χρωμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν φύσιν ἀπήντησέ ποτε.

Τὸ τῆς εἰκονογραφίας εἶνε κατ' ἀντιγραφὴν ἀπὸ κηρίνου, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν εἰς τὴν κατὰ τὸ 1851 ἐν Λονδίνῳ παγκόσμιον ἔκθεσιν, πεπλασμένον ἀπὸ τὴν περίφημον τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας κηροπλάστριαν κυρίαν Peachey.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

Τὸ ἐμπόριον εἶνε ὁ ἀδιάρρηκτος σύνδεσμος, δι' οὗ ἔρχονται εἰς συγκοινωνίαν τὰ ἔθνη, πολλαχῶς πλουτιζόμενα καὶ προαγόμενα ἐκ τῆς ἀλληλοδιαδόχου μεταφορᾶς καὶ πωλήσεως τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας καὶ τῆς λοιπῆς βιομηχανίας των. Τὸ ἐμπόριον εἶνε τρόπον τινὰ ἡ ψυχὴ παντὸς κράτους, πάσης πόλεως καὶ μάλιστα νήσου. Ἄνευ αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ κράτος οὔτε πρὸς ἰδίαν προαγωγὴν οὔτε πρὸς τὴν μερικωτέραν τῶν πολιτῶν του ἀνάπτυξιν. Οἱ ἄνθρωποι ἄνευ συγκοινωνίας δὲν ἤθελον διαφέρει παντάπασιν ἀπὸ τῶν ἀγρίων. Μὲ τὸ ἐμπόριον εἶνε στενῶς συνδεδεμέναι καὶ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι, δι' ὧν προκόπτουσι τὰ ἀνθρώπινα καὶ κατακοσμεῖται ὁ βίος. Πᾶσα χώρα καὶ πᾶσα πόλις ἔχει τὴν ἐμπορίαν της, ἐξ ἧς πλουτοῦσα, καθωραΐζεται, ἀναπτύσσεται καὶ παιδεύεται· πᾶς τέλος πολίτης εἰς αὐτὸ στρέφει τὰ ὄμματα καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐλπίζει νὰ τελειοποιήσῃ ὁπωσδήποτε ἑαυτόν, τοὺς οἰκείους, τὸν οἶκον του, τοῦθ' ὅπερ εἶνε ὁ ἄξων περὶ ὃν στρέφει πᾶσα ὀρθὴ διάνοια.

Ἅπασαι αἱ πόλεις, ἐν αἷς ἐκαλλιεργήθη τὸ ἐμπόριον, ἀνέβησαν εἰς τὴν ὑψίστην βαθμίδα τῆς εὐκλείας καὶ δόξης. Εἰς τὸ ἐμπόριόν της ὀφείλει ἡ Βαβυλών, ἡ τῆς Σεμιράμιδος ἐκείνη πόλις, τὸν μυθώδη πλοῦτον της καὶ τὴν λαμπρὰν κόσμησίν της ἐκ βασιλικῶν ἀνακτόρων, ἐκ κρεμαστῶν κήπων, ἐκ μεγαλοπρεπῶν ἐφυδατίων οἰκοδομῶν καὶ λοιπῶν λαμπρῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων, καθὼς καὶ ἄλλαι πολλαὶ πόλεις, καὶ εἰς αὐτὸ τέλος, ὀφείλει ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνισμὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν γραμμάτων, ἐξ ὧν ἀρυόμεθα τὰ νάματα τῆς παιδείας ἡμεῖς οἱ νεώτεροι.

Τὸ ἐμπόριον εἶνε πηγὴ πλούτου καὶ δυνάμεως καὶ λαμπρότητος, ὧν ἀποτέλεσμα εἶνε τὰ ἀγαθὰ καὶ καλὰ τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης.

Πᾶσα πόλις, ἐν ᾗ μετὰ βραδύτητος καὶ ὀλιγωρίας καλλιεργεῖται τὸ ἐμπόριον, τὸ θεμέλιον καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς προόδου, δὲν πράττει ὀρθῶς. Πάντοτε μένει ταπεινὴ καὶ μικρά, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς οὔτε προκόπτουσιν οὔτε διανοοῦνται μεγάλα.

Τὸ τοιοῦτον δὲν χρήζει πολλῆς μελέτης. Ἂς παραδεχθῇ τις τοιαύτην τινὰ πόλιν, εἰς ἣν δηλονότι τὸ ἐμπόριον, ὁ τηλαυγὴς οὗτος καὶ κοινωνικὸς ἀστήρ, βαδίζει ὀδὸν σκολιὰν καὶ ὀπισθοδρομικήν, ὀδὸν μὴ συμβιβαζομένην μὲ τὸν προορισμὸν καὶ ἐκπολιτευτικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου, μὲ ἄλλην πόλιν, εἰς ἣν θάλλει καὶ ἀκμάζει τὸ ἐμπόριον, καὶ θέλει παρατηρήσει ἐναργέστατα τὴν διαφορὰν ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις.

Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ τοῦ ἐμπορίου ὡς κατόπτρου τρόπον τινὰ κοινωνικοῦ θεωρουμένου, ἂς μὴ ἀναμένωμεν οὐδεμίαν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν ἐξ ἐκείνης τῆς πόλεως, ἧς οἱ κάτοικοι ἀμβλυωποῦντες πρὸς αὐτό, δὲν ἐπιμελοῦνται οὔτε ἐργάζονται ἀπὸ κοινοῦ περὶ τὴν καλλιέργειαν καὶ ἐπέκτασιν τῶν ἐμπορικῶν των ἐπιχειρήσεων· διότι τά τε ἀγαθά, αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι, αἱ τῶν πόλεων εὐπρέπειαι, καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν πολιτῶν, ἐξ ἧς ἐξήρτηται ἡ τύχη καὶ ἡ ἀναγέννησις τῆς κοινῆς πατρίδος, εἶνε ἀπόρροια τοῦ ἐμπορίου, οὗ ἄνευ ἡ πτωχεία καὶ ἡ δυστυχία, αἱ δύο αὗται μάστιγες τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπιπίπτουσι λάβρως, ἀποκαθιστῶσαι καὶ πόλιν καὶ πολίτας εἰς ἀπόγνωσιν καὶ ἐκνεύρισιν.

Σάμος.— Γ. Ἐλευθεριάδης.

Η ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΡΙΝΟΜΕΝΗ
πρὸς
ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ (1).

Ἐκ διαφόρων πηγῶν ἐρανισθεῖσα καὶ διὰ ποικίλων σημειώσεων ἐπαυξηθεῖσα, διδασκομένη ἐν τῷ Φιλεκπαιδευτικῷ Συλλόγῳ «Ὁμήρου»

ὑπὸ

Γ. ΦΡΑΝΤΖΗ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

(συνεχ. ἀπὸ σελ. 238).

Σκέψεις προεισαγωγικαὶ
περὶ
τῆς καταγωγῆς τῆς εἰδωλολατρείας.

Ὁ θέλων νὰ ἀνεύρῃ τὴν καταγωγὴν τῆς εἰδωλολατρείας ὀφείλει βεβαίως νὰ ἀναζητήσῃ τὴν ἀρχὴν τῶν παθῶν· περὶ δὲ τῆς ἀληθοῦς αἰτίας τῶν δυστυχιῶν καὶ ἐκδιαιτήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μόνον ἐκ τῆς Π. Γραφῆς δυνάμεθα νὰ πληροφορηθῶμεν.

(1) ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελ.	Στηλ.	ἀντὶ	διόρθου
189.	Β.	πάντως	πάντως.
236.	Β.	ἀπογεγυμνωμένων,	ἀπογεγυμνωμένων.
» »	Β.	εἰ,	εἰς
237.	Α.	με . . . τα	μετὰ ταῦτα
282.	Α.	εἰς	καὶ
283.	Α.	παλλούσης	λαλούσης.

Ψηφιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεν. Αὕτη καὶ μόνη, τὸ οὐράνιον τοῦτο φῶς, δύναται νὰ διασκορπίσῃ τὸ σκότος, ἐὰν ταύτην καὶ μόνην ἔχωμεν ὡς ὁδηγόν, ἀναγνωρίζοντες συνάμα τὴν ἡμετέραν ἀδυναμίαν καὶ ὑπερηφανίαν· διότι οὕτω καὶ μόνον παύομεν τοῦ νὰ γινώμεθα παίγνιον τῶν ἀβεβαιοτήτων ἡμῶν.

Φρονοῦμεν δὲ περιττόν, φίλοι ἀκροαταί, νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα τὰς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ δοθείσας διδασκαλίας, ὡς πασιγνώστους οὔσας. Ἐκ τῆς Π. Γ., τῆς καθαρᾶς καὶ ἁγίας ταύτης πηγῆς, ἤντλησεν ὁ εὔγλωττος Βοσσυετος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ πρῶτα στοιχεῖα τοῦ ἀθανάτου αὐτοῦ Λόγου περὶ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας. Ἐπ' αὐτῆς καὶ μόνης στηριζόμενος ὁ μεγαλόνους οὗτος ἀνὴρ ἁρπάζει τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ ἱστορικωτάτην αὐτοῦ γραφὴν καὶ χαράσσει, ταχέως μέν, ὑψίστως δέ, τὴν εἰκόνα τῆς ἡλικίας τοῦ Κόσμου. Ἀλλ' ἀκούσωμεν αὐτὸν τὸν ἴδιον.

» Τὸ πᾶν ἀρχίζει, λέγει, καὶ οὐδεμία ἱστορία ὑπάρχει, ὅσον ἀρχαία καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ἐν ᾗ δὲν ἀπαντᾷ τις ἴχνη προφανῆ τῆς νεότητος τοῦ Κόσμου. Βλέπομεν τοὺς νόμους ἀποκαθισταμένους, τὰ ἤθη ἐξευγενιζόμενα, τὰ Κράτη σχηματιζόμενα, τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐξερχόμενον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ σκότους τῆς ἀμαθείας καὶ ὑπὸ τῆς πείρας διδασκόμενον. Αἱ τέχναι ἐφευρίσκονται, οἱ ἄνθρωποι πολλαπλασιάζονται, ἡ γῆ ἐνοικεῖται, οἱ δὲ κρημνοί, τὰ ὄρη, αἱ θάλασσαι καὶ οἱ ποταμοὶ δὲν γίνονται πλέον ἐμπόδια. Τὰ βάση γίνονται ἀγροὶ ἢ μεταβάλλονται εἰς χωρία, δῆμους καὶ πόλεις· ὁ ἄνθρωπος μεταχειρίζεται τὰ μέταλλα καὶ καθημερὸν ὑποχείριον ποιεῖ τὴν φύσιν.

» Ἀλλ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς αὐτῶν, τοσοῦτο μᾶλλον συνέχεον τὰς παρὰ τῶν προγόνων αὐτοῖς δοθείσας ἰδέας· ἡ δὲ ἀνθρωπίνη διάνοια ἀποκτηνωθεῖσα δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἀναλάβῃ, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤθελον πλέον νὰ λατρεύωσιν ἄλλο τι εἰμὴ πᾶν τὸ προσπίπτον εἰς τὰς αἰσθήσεις αὐτῶν, ἡ εἰδωλολατρεία ἐπεξετείνετο καθ' ὅπασαν τὴν οἰκουμένην.

» Ἐν τούτοις ἰδέα τις σκοτεινὴ τῆς θείας δυνάμεως ἐτηρεῖτο ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἰσχύος, καίτοι συγχεομένη μετὰ τῶν ἐκ τῶν αἰσθήσεων προερχομένων εἰκόνων, διότι ἐλάτρευον πᾶν ὅ,τι ἐφαίνετο ἐνέργειαν ἔχον ἢ δύναμίν τινα. Ὅθεν ὁ Ἥλιος, οἱ ἀστέρες, τὸ πῦρ, τὰ στοιχεῖα, ὧν τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρχον τοσοῦτο γενικά, ὑπῆρξαν τὰ πρῶτα ἀντικείμενα τοῦ γενικοῦ σεβασμοῦ· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ὑπετάσσοντο εἰς τὰς ἑαυτῶν αἰσθήσεις, αἱ αἰσθήσεις αὗται ἀπεφάσιζον περὶ πάντων· καὶ οὕτως ἐκήρυξαν πάντας τοὺς Θεούς, οὓς ἐσέβοντο ἐπὶ τῆς Γῆς.

» Ἐπὶ Ἀβραάμ, καὶ ὀλίγον ὕστερον, ἡ γνῶσις τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ φαίνεται ἔτι ὑφισταμένη ἐν τῇ Παλαιστίνῃ καὶ Αἰγύπτῳ, διότι ὁ Μελχισεδέκ, Βασιλεὺς Σαλήμ, ἦν ὁ ἀνώτατος ἱερεὺς τοῦ *Ὑψίστου Θεοῦ, τοῦ ποιήσαντος τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν Γῆν*. Ὁ δὲ Ἀβιμέλεχ καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ὁ καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα φέρων, ἐφοβεῖτο τὸν Θεὸν καὶ ὤμνυεν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἐθαύμαζεν· ὁ δὲ Φαραὼ Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου κατελαμβάνετο ὑπὸ τρόμου, ὁσάκις ἠπειλεῖτο ὑπὸ τοῦ μεγάλου τούτου Θεοῦ. Ἐπὶ δὲ Μωϋσέως, διατεθραύντων τῶν ἐθνῶν, ὁ ἀληθὴς Θεὸς δὲν ἦτο πλέον γνωστὸς ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ὁ Θεὸς τοῦ παντός, ἀλλ' ὡς Θεὸς μόνον τῶν Ἑβραίων, διότι ἐλάτρευον καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα, καὶ τὰ ἑρπετὰ αὐτά· διότι τὸ προστυχὸν ἦν θεὸς ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ.»

Ἐν τῇ εὐρυῶς χαραχθείσῃ ταύτῃ εἰκόνι βλέπομεν τὴν βέβηλον (α) ἱστορίαν παντοτε ἀβέβαιον ὁσάκις θέλει νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ σκότος τῶν αἰώνων, νὰ καθυποβάλῃ τὰς διηγήσεις αὐτῆς εἰς τὸ κῦρος τῆς Π. Γ. καὶ νὰ ἀντλήσῃ ταύτας ἀπὸ τῆς ἀληθάστου ταύτης πηγῆς, τῆς καὶ μόνης δυναμένης νὰ φωτίσῃ ἡμᾶς περὶ τῆς πλάσεως τοῦ Παντός. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ βλέπομεν μὲν τὰς πρώτας πλάνας, τὰς πρώτας παρεκτροπάς, καὶ παύομεν ἐκπληττόμενοι, « βλέποντες τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ὠθούμενον ὑπὸ τῆς τυφλῆς προθυμίας καὶ παραδιδόμενον εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν, μηδενὸς δυναμένου νὰ ἀναχαιτίσῃ αὐτό. »

»Ὁ ἄνθρωπος θεωρῶν ὡς θεῖον πρᾶγμα πᾶν ὅ τι ἦν ἰσχυρόν, αἰσθανόμενος δὲ ὅτι σύρεται πρὸς τὴν κακίαν δι' ἀκαταγωνίστου δυνάμεως, ἐνόμισεν ὅτι ἡ δύναμις αὕτη ἦν ἐκτὸς ἑαυτοῦ, διὸ καὶ θεὸν ταύτην ὠνόμασεν. Ἐντεῦθεν τὸ ἔγκλημα ἐτιμήθη διὰ ναῶν· ὁ δὲ ἄνθρωπος παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς συνειθήσεως ἐθεώρησε τὴν θεότητα ὡς ἐχθρὸν καὶ ἐνόμισεν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐξιλεώσῃ αὐτὴν διὰ τῶν συνήθων θυσιῶν· ὁ δὲ τρόμος αὐτοῦ οὗτος ὥθησε τοὺς πατέρας εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἀσπλαγχνίας, ὥστε καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα νὰ θυσιάζωσι, καταπαίοντες αὐτὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀντὶ λιβάνου.»

Μαθόντες ἤδη, φίλοι ἀκροώμενοι, τὰ πρῶτα ταῦτα αἴτια, ἴδωμεν πῶς οἱ ἄνθρωποι ἐρρίφησαν εἰς βαρβαρότητα ἀεὶ αὐξανομένην, καθ' ὅσον οὗτοι ἀπεμακρύνοντο τῆς γενεθλίου αὐτῶν χώρας.

Αἱ μὲν πρῶται εἰλογένειαι ἐπολλαπλασιάσθησαν, ἀλλ' ἡ γῆ δὲν παρῆγε πλέον τι αὐτὴ ἀφ' ἑαυτῆς. Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐγέννησε τὰς πρώτας μεταναστεύσεις, ὅπως εὕρωσιν ἀναζητοῦντας νέους καρποὺς καὶ ἄλλους ἀγρούς. Ἀναμφιβόλως αἱ οἰκογένειαι αὗται ἀπομακρυνόμεναι ἔφερον ἀναμνήσεις, ἃς οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαλείψῃ ἐκ τῆς ἑαυτῶν μνήμης· διότι δὲν εἶχον μὲν ἴδει τὸν χαριτόδρυτον ἐκεῖνον κῆπον, τὴν κατοικίαν ἐκείνην τῆς ἀθωότητος, ἐν ᾗ ὁ πρῶτος ἐτέθη ἄνθρωπος κατὰ τὰ πρῶτα τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη, ὅμως ἡ περιγραφὴ αὐτοῦ διεβιβάζετο ἀπὸ ἡλικίας εἰς ἡλικίαν· πρὸς δὲ ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ὦσιν εὐτυχεῖς, ἡ ἰσχυρὰ καὶ κατεπείγουσα αὕτη ἀνάγκη διεγώνιζε τὴν ἀνάμνησιν ταύτην καὶ ἴσως τοῦτο μάλιστα, ἡ κενὴ αὕτη ἐλπὶς τοῦ νὰ ἐπανεύρωσι τὸν τόπον ἐκεῖνον, τὸν τοσοῦτο προσφιλῆ καὶ ποθούμενον, ἠνάγκασε τὰς περιπλανωμένας ταύτας οἰκογενείας νὰ διευθύνωνται πρὸς ἄλλας, ὅλως ἀγνώστους χώρας. Ἀλλ' οὐχὶ μετὰ πολὺν καιρὸν τὰ τῆς ματαίας αὐτῶν ἐλπίδος ὀνειροπολήματα διεδέχθη θλῖψις διαρκής· διότι προχωροῦσαι οὐδὲν ἄλλο ἀπήντων, εἰμὴ τὰ λείψανα τῆς σφαίρας, ἣν ὁ γενικὸς κατακλυσμὸς εἶχεν ἤδη ἀνατρέψει· οἱ δὲ ἀνὰ πᾶν βῆμα τοὺς ἀνθρώπους ἀπειλοῦντες κίνδυνοι ἰσχυροτέραν ἐποίουν τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Παραδείσου καὶ ἐνετύπουν αὐτὴν δι' ἀνεξαλείπτων χαρακτήρων. Μετὰ ματαίας λοιπὸν καὶ ἐπιπόνους ἀναζητήσεις ἡ

(α) Οὕτω καλοῦσι τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνικῶν λαῶν κατ' ἀντίθεσιν τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας.

Ιστορική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνάγκη τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐδίκασε τοὺς ἀνθρώπους νὰ σταματήσωσι καὶ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἀλλὰ τότε ὁποῖα ἐμπόδια ἔπρεπε νὰ ὑπερνικήσωσιν! Ἀπέραντα δάση ἐμποδίζοντα τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἢ μολυνόμενα ὑπὸ ἑρπετῶν δηλητηριωδῶν ἢ ἀγρίων θηρίων, ἕλη, ἅπερ ἡ τέχνη δὲν ἤξευρεν ἔτι νὰ ἀποξηράνῃ, ἄνυδροι πεδιάδες ἢ βάτους μόνον παράγουσαι, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἦσαν ἡ περυλαγμένη ἰδιοκτησία τοῦ ἀνθρώπου, ὁλόκληρος δῆλον ὅτι ἡ φύσις ὡπλισμένη ἐναντίον αὐτοῦ. Ἀνεζήτει λοιπὸν πανταχοῦ τὸν κόπον καὶ τὸν θάνατον, φέρων πρὸς ἔπακρον τῶν δεινῶν αὐτοῦ τὴν μνήμην τῆς πρώτης αὐτοῦ εὐτυχίας· τούτου δὲ τί θλιβερώτερον; Ἐν τούτοις ἐβόησε ἢ νὰ ἐργάζηται ἢ νὰ ἀπολεσθῇ. Ἐκαλλιεργήθησαν λοιπὸν μέρη τινά· ἀλλ' ἐκεῖνος, οὗτινος οἱ κόποι καὶ ἱδρῶτες μόλις ἐξήρκουν πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἑαυτοῦ οἰκογενείας, δὲν διενοήθη *βεβαίως* νὰ ᾖνε καὶ ἐλευθέριος. Δι' ὃ περιέφραξε τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ καὶ ὑπερασπιζόμενος οὕτω τὴν συγκομιδήν, ἧς καὶ μόνης ἡ διατήρησις ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ, ἠπείλησε διὰ προμερσῦ θανάτου τὸν τολμήσοντα νὰ ἁφαιρέσῃ ταύτην. Οὕτω λοιπὸν ἀποκατέστη τὸ δίκαιον τῆς ἰδιοκτησίας παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, οὓς ὁ φόβος μὴ καταστραφῶσιν ἐκ τῆς δυστυχίας καὶ πείνης ὥπλισε κατ' ἀλλήλων.

Οἰκογενειάρχης τις περιστοιχούμενος ὑπὸ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἠδύνατο ἴσως νὰ τηρήσῃ τὴν εἰρήνην ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀλλ' ὑπ' ἄλλων βιαζόμενος, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων ἀναγκῶν καταδιωκομένων— ὧν ἡ βιομηχανία ἢ τὰ ἔργα ἦσαν ἄνισα πρὸς τὰ ἐκείνου — ἠναγκάζετό πως καὶ αὐτὸς νὰ μεταχειρισθῇ τὴν βίαν, ὅπως ἀντιστῇ κατὰ τοῦ ἅρπαγος· δι' ὃ τὰ πρὸς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς χρησιμεύοντα ὄργανα ἐχρησίμευσαν ὡς ὄργανα θανάτου.

Ὅτε δὲ ἡ προμερὶ αὕτη μάστιξ ἐπεξέτεινε τὴν μανίαν αὐτῆς, οἱ φόνοι, αἱ ἐκδικήσεις, ἡ ἀπληστία, ἡ ἀδικία ἐπλημμύρισαν πᾶσαν τὴν γῆν. Λοιπὸν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ὧν τότε ὁ ἄνθρωπος, ὅλος ἀνάγκη καὶ πάθη, οὐδόλως ἐσκέφθη περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν παραγγελιῶν καὶ τῆς λατρείας τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ, καθ' ὅσον μάλιστα εἶχεν ἤδη ἀπολέσει τὴν γνῶσιν αὐτοῦ ἀφ' ὅτου ἀπεμακρύνθη τοῦ γενεθλίου αὐτοῦ τόπου, ἀπομακρυνομένης ἑκάστης ἑπομένης γενεᾶς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ φωτός. Οὕτω δὴ τὸ κράτος τοῦ ἐγκλήματος ἀποκατέστη, καὶ αὐτὸ μόνον ἔβλεπε νόμους ἢ μᾶλλον ἐδούλιζε τὴν ἀνθρωπότητα, ὁδηγουμένην ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἀκανονίστων κινήσεων τῶν παθῶν, εἰς τὴν προμερωτάτην βαρβαρότητα.

Ἀλλ' ἀφήσωμεν τὰ νομαδικὰ ταῦτα καὶ ἄγρια στίφη, διότι ἡ διήγησις τῶν κατ' αὐτὰ ἐμποιεῖ φρίκην εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἂν καὶ ὑποχρεούμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῶν κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐκείνας, καθ' ἃς ἀποικίαι πεπολιτισμέναι καὶ ὑπὸ ἱκανῶν καὶ γενναίων ἅμα ὁδηγούμεναι ἀρχηγῶν ἀπέσπασαν τοὺς ἀνθρώπους τούτους ἀπὸ τῆς ἀξιοθρηνήτου ταύτης καταστάσεως, προσφέρουσαι εἰς αὐτοὺς νόμους σοφωτέρους καὶ ἤθη ἡπιώτερα.

Ἐπανέλθωμεν δὲ εἰς τὴν κατοικίαν τῶν πρώτων ἀνθρώπων.

«Ἡ παράδοσις τοῦ κατακλυσμοῦ, λέγει ἔτι ὁ Βοσσουέτος, εὕρηται καθ' ὅλην τὴν γῆν. Ἡ δὲ Κίβωτός, ἐν ᾗ ἐτηρήθησαν τὰ λείψανα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὑπῆρξε πάντοτε περίφημος ἐν τῇ Ἀνατολῇ, μάλιστα δὲ εἰς τοὺς τόπους, ἐν οἷς αὕτη ἐστάθη μετὰ τὸν κατακλυσμόν, διότι πολλὰ καὶ διάφορα περὶ ταύτης ἀναφέρονται ἐν τοῖς χρονικοῖς καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν ἀρχαίων λαῶν. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ συνέβη ἡ σύγχυσις τῶν γλωσσῶν εἰς τὸν Πύργον τῆς Βαβυλῶνος, τὸ πρῶτον τοῦτο οἰκοδόμημα τῆς ὑπερηφανείας καὶ τῆς ἀδυναμίας συνάμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνταῦθα ἐγένετο ὁ μερισμὸς τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Νῶε καὶ ἡ πρώτη διανομὴ τῶν γαιῶν.

»Ἡ δὲ μνήμη τῶν τριῶν τούτων πρώτων ἡγετῶν τῶν τε ἐθνῶν καὶ λαῶν διετηρήθη παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὁ μὲν Ἰάφεθ συνοικίσας τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Δύσεως διέμεινεν ἐν αὐτῇ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα λίαν ἔνδοξος· ὁ δὲ Χὰμ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ὑπῆρξεν οὐχ ἧττον ἔνδοξος παρ' Αἰγυπτίοις καὶ Φοίνιξιν· οἱ δὲ Ἑβραῖοι εἶχον ἀκμαίαν τὴν μνήμην τοῦ Σήμ, ἐξ οὗ καὶ κατάγονται.

«Ὀλίγον δ' ὕστερον μετὰ τὸν πρῶτον τοῦτον μερισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὁ Νεμβρώδ, ἄγριος καὶ βίαιος ἄνθρωπος, ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐκ τῶν κατακτητῶν (τοιαύτη εἶνε ἡ καταγωγὴ τῶν κατακτήσεων) καὶ ἀποκατέστησε τὸ βασίλειον αὐτοῦ εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ἐν ᾧ τόπῳ ὁ Πύργος τῆς συγχύσεως εἶχεν ἤδη ἀρχίσει καὶ ὑψωθῇ ὕψιστον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοσοῦτον, ὅσον ἐπεθύμει ἡ ἀνθρωπίνη ματαιότης.

«Κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον ἐκτίσθη καὶ ἡ πόλις Νινευὴ καί τινα βασίλεια εἶχον ἀποκατασταθῇ, μικρὰ ὄντα κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους. Εἰς μόνην δὲ τὴν Αἴγυπτον ἀπαντῶμεν τρία ἡγεμονίας, τὴν τῶν Θηβῶν, τὴν τῆς Μέμφιδος καὶ τὴν τῆς Τάνιος, πρωτευούσης τότε τῆς κάτω Αἰγύπτου (α).

«Κατὰ τοὺς αὐτοὺς τούτους χρόνους δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπῆρξε καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν Αἰγυπτιακῶν νόμων, ἡ ὕπαρξις τῶν πυραμίδων, τῶν καὶ ὑπαρχουσῶν ἔτι, καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν ἀστρονομικῶν αὐτῶν παρατηρήσεων, ὡς ἡ τῶν παρατηρήσεων τῶν Χαλδαίων. Ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τοῦ Κόσμου, ἀναφωνεῖ αὖθις ὁ Βοσσουέτος, οἵαν ὁ Μωϋσῆς παρουσιάζει ἡμῖν, ἀρχὴ εὐτυχὴς τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ πλήρης ἀτελευτήτων δεινῶν. Ἔκτοτε ἡ μὲν φιλοδοξία περιέπαιζε τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν, οἱ δὲ ἄνθρωποι εἰς τοσοῦτον ἀνοησίας βαθμὸν ἔφθασαν, ὥστε καὶ νὰ φονεύωνται ὑπ' ἀλλήλων, χωρὶς νὰ ἐχθρεύωνται· ἡ ἔπακρος ὅμως δῆλον ὅτι δόξα καὶ ὡραιοτέρα τῶν τεχνῶν ὑπῆρξεν ἐκείνη, δι' ἧς ὁ εἷς κατέστρεφε τὸν ἄλλον.»

Αἱ ἱστορικαὶ αὗται προσεγγίσεις τοῦ Βοσσουέτου, φίλοι ἀκροώμενοι, ἀρκοῦσιν ἡμῖν, νομίζω, ὅπως ἐννοήσωμεν ὁποῖαι ὑπῆρξαν αἱ πρῶται τῶν ἀνθρώπων ἀποκαταστάσεις καὶ πῶς ἐλημμόνησαν τὰς παρὰ τοῦ Θεοῦ δοθείσας αὐτοῖς ἀρχάς. Ἀποδεικνύουσιν ἐπίσης ὅτι ἡ ἐνθύμησις τῶν μεγαλειτέρων συμβάντων δὲν ὠφέλησε ποτὲ νὰ ἐξαλειφθῇ, ἀλλ' ὅτι οἱ ἄνθρωποι, ἅμα ἡ διαφθορὰ εἶχεν ἐπὶ τοσοῦτο προχωρήσει, ὥστε καὶ θεοὺς νὰ φαντασθῇ ἀπὸ-

(α) Κειμένην πλησίον τοῦ Ταυτικοῦ στομίου τοῦ Νείλου, ζώσαν καὶ μένην ἐν τῇ Ἁγ. Γραφῇ, καθόραν τῶν Βασιλέων Φαραώ. Σήμερον δὲ καλεῖται Σιμνάχ.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Θεόδωρος Τρικούπης

μιξαν, ὡς ἦν ἐπόμενον, τὰς ἱστορικὰς ἀληθείας μετὰ τῶν μυθικῶν ἱστοριῶν τῶν θεοτήτων. Παρατηροῦμεν δ' ὡσαύτως ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ δὲν ὤφειλον νὰ ὑποπέσωσιν εἰς τὴν αὐτὴν βαρβαρότητα, τὴν τοσοῦτον ἀτιμάσασαν τοὺς ὅσον τὸ δυνατὸν εἰς τὰ ἐνδότερα προβάντας λαούς, ἀφοῦ πατριάρχαι μετεβίβασαν εἰς τούτους τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς μεγάλας αὐτῶν ἰδέας, τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν, μεθ' ὅλην τὴν καταστροφὴν τῶν αἰώνων, ἐκπλήττουσιν ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον τὴν οἰκουμένην ὅλην. Τὴν περιγραφὴν τῶν ἔργων τούτων δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα, ὡς ἀπομακρύνουσαν ἡμᾶς πόρρω τοῦ ἡμετέρου ἀντικειμένου· παραπέμπομεν δὲ τὸν βουλόμενον εἰς τὸ περὶ τῶν κρατῶν ἐν τῷ Λόγῳ τοῦ Βοσσουέτου περὶ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας· διότι τό σύγγραμμα τοῦτο, ὃν τὸ ρητορικώτατον πάντων, ὅσα ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα ἠδυνήθη νὰ παραγάγῃ, δὲν δύναται νὰ συντομευθῇ.

(ἀκολουθεῖ).

Η ΝΗΣΟΣ ΣΥΜΗ.

Γεωγραφία, ὀνόματα καὶ ἱστορία αὐτῆς.

Ἡ Σύμη, ἥτις διά τε τὴν γεωγραφικὴν θέσιν καὶ τὸ εὐλίμενον της παρέχει ἴσον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ εἰς τὸν ἐμπορευόμενον καὶ εἰς τὸν ναυτιλλόμενον καὶ εἰς πάντα ἐν γένει φιλομαθῆ κοσμοπολίτην καὶ ἥτις ἐν μικρᾷ ἐκτάσει ἐπιφανείας, καὶ ταύτης ὅλης σχεδὸν καλυπτομένης ὑπὸ σωρειῶν βράχων ἀγόνων καὶ ἀνύδρων, ἐμπεριλαμβάνει παρὰ πᾶσαν ἄλλην τοῦ Αἰγαίου μικρόνησον πολὺν πολλοῦ λόγου ἄξιον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Ἡ νῆσος αὕτη, μία τῶν νοτίων σποράδων τοῦ Ἀρχιπελάγους παρὰ τὴν Μικρασίαν κατὰ τὸν Συμαῖον κόλπον, ἀπ' αὐτῆς οὕτω κληθέντα, κειμένη, γειτνιάζει πρὸς βορρᾶν μὲ τὴν Κνιδικὴν χερσόνησον, πρὸς νότον μὲ τὴν Ρόδον, πρὸς ἀνατολὰς μὲ τὸ Κυνὸς σῆμα, ἀκρωτήριον τῆς Καρίας, τὸ παρὰ τὴν ἀρχαίαν πόλιν Λώρυμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου περὶ τὰ ὀκτὼ ἢ δέκα μίλια ἀπέχει, καὶ πρὸς δυσμὰς μὲ τὴν νῆσον Ἐπισκοπὴν (Τῆλον).

Ἡ Σύμη, καὶ περ λίαν γνωστὴ σήμερον πολλαχοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἐν ταῖς ἐμπορικωτέραις πόλεσι τῆς Δυτικῆς καὶ μέσης Εὐρώπης καὶ ταῖς Βρεταννικαῖς νήσοις διὰ τὰς μετ' αὐτῶν ὁσημέραι αὐξανομένας πολυειδεῖς ἐμπορικὰς καὶ ναυτιλιακὰς σχέσεις της, τοῖς πλείστοις ὅμως ἐκ τῶν ὁμογενῶν καὶ μάλιστα τῶν μὴ ναυτιλλομένων ἢ νομίζεται ὅλως ἄσημος ἢ ἄγνωστος εἶνε ἡ γεωγραφικὴ θέσις καλλίων δ' εἰπεῖν ἡ ὕπαρξις τοιαύτης τινὸς νήσου.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γεωγράφοις ἡ Σύμη ἦτο γνωστὴ καὶ ὑπὸ τὰ ἀρχαιότερα αὐτῆς ὀνόματα Μεταποντὶς καὶ Αἴγλη· καὶ εἰς μὲν τὸν Βυζάντιον Στέφανον (§ 13) ἀπαντῶμεν περὶ αὐτῆς τὰ ἑξῆς: «Σύμη νῆσος Καρική, ὡς ὁ Στράβων (α), τεσσαρεσκαιδεκάτη καὶ πόλις ὁμώνυμος, ὠνόμασται δὲ ἀπὸ Σύμης τῆς Ἰαλυσοῦ· καὶ πρότερον μὲν ἐκαλεῖτο Μεταποντίς, εἶτα Αἴγλη· τὸ ἐθνικὸν Συμαῖος.»

Τὰς αὐτὰς δὲ περίπου μαρτυρίας ἔχομεν καὶ ἐκ τῶν τοῦ Εὐσταθίου Γεωγραφικῶν (βιβλίον Β'. 67) «Σύμη δὲ νῆσός φασι Καρικὴ καὶ πόλις ὁμώνυμος ἀπὸ Σύμης τῆς Ἰαλυσοῦ, ἱστορεῖται δὲ καὶ ὅτι Μεταποντὶς καὶ Αἴγλη ὠνομάσθη ποτέ· λέγεται δὲ καὶ πέρδικας μαχίμους φέρειν.» (β)

Ὁ Πλίνιος παράγει τὸ σημερινὸν τῆς νήσου ὄνομα ἀπὸ τοῦ Simia τουτέστι μιμώ, ὅπερ μεταδίδει καὶ ἐφ' ἅπαν τὸ περικυκλοῦν αὐτὴν σύμπλεγμα τῶν πολυαρίθμων νησιδίων, βράχων καὶ σκοπέλων (isola delle Simie νῆσοι τῶν πιθήκων), ὡς μιμουμένων ὄπισθεν μετὰ τῆς Σύμης τὰς περὶ τὴν Δῆλον κυκλάδας. Ἀλλ' ἡ προσωνυμία αὕτη, δηλ. Simia, ἂν καὶ λίαν καταλλήλως ἐδόθη εἰς τὴν νῆσον ταύτην διὰ τὸν ἀνωτέρω λόγον, ὡς παρατηροῦσι καὶ οἱ Γάλλοι ἱστοριογράφοι Brunet de Presle καὶ Alexandre Blanchet (Ὅδε Gréce depuis la conquete Romaine jusqu' à nos jours), πράγματι ὅμως δὲν προῆλθεν εἰμὴ ἐκ παραφθορᾶς τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς ὀνόματος, ὅπερ τὴν ἀρχήν του ἔχει, κατὰ τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς, ἐκ Σύμης τῆς Ἰαλυσοῦ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ τούτου τοῦ ὀνόματος καὶ οἱ δεσπόζοντες αὐτῆς σήμερον Ὀθωμανοὶ τὴν ἀποκαλοῦσι Συμβεκῆ, ἐξ οὗ καὶ Συμβερκίρ, λέξις σύνθετος σημαίνουσα πλοῖον Συμαϊκόν.

Καὶ κατὰ μὲν τὴν μεταξὺ τῶν μυθωδῶν χρόνων καὶ τῆς ἱστορίας ἐποχήν, πρῶτος ὁ τὴν μικρὰν ταύτην νῆσον κατοικήσας μνημονεύεται Γλαῦκος ὁ διὰ τὴν περὶ τὴν ἁλιείαν καὶ τὴν κολυμβητικὴν αὐτοῦ ἕξοχον ἐμπειρίαν Θαλάττιος ἐπονομασθείς, υἱὸς κατὰ μὲν Μνασέαν τὸν ἱστορικὸν (ἐν Γ'. Εὐρωπαϊκῶν) Ἀνθηδόνος καὶ Ἀλκυόνης, κατὰ δὲ τὸν Ἡρακλεώτην Προμαθίδαν (ἐν

(α) Μετὰ δ' οὖν τὰ Λώρυμα τὸ Κυνὸς σῆμά ἐστι καὶ Σύμη νῆσος.

(β) Τῶν περδίκων τούτων πολυαρίθμων τρεφομένων ἐπὶ τῆς νήσου τὸ εἶδος δὲν διαφέρει τῶν λοιπῶν ὁμοειδῶν πτηνῶν εἰμὴ κατὰ τὴν πρὸς τὸ ἐρίζειν καὶ μάχεσθαι κλίσιν αὐτῶν. Τὰ ἀθῶα ταῦτα πτηνά, ὡς φαίνεται, σεμνυνόμενα εἰς τὸ καλλικέλαδον, τὴν ἰσχυρότητα καὶ διάρκειαν τῆς φωνῆς των ἀμιλλῶνται πρὸς ἄλληλα περὶ ὑπεροχῆς.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἡ διαμάχη ἄρχεται διὰ τῶν συνήθων των κακαρισμῶν κατ' ἀνταπόκρισιν, καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρις οὗ ἡ ἀντίπαλος, ἀποκαμοῦσα, ὑποχωρήσῃ· ἂν δὲ ἡ ἔρις διαρκέσῃ ἐπὶ μακρὸν ἄνευ ἀποτελέσματος οἱ κακαρισμοὶ μεταβάλλονται εἰς ἀγρίους κρωγμοὺς καὶ ἀπειληκωτάτας, οὕτως εἰπεῖν, ἐπιδείξεις, αἵτινες, ἂν καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ ἑτέρα τῶν διαμαχομένων δὲν καύσῃ κελαδοῦσα, ἀπολήγουσιν εἰς πεισματωδεστάτας κατ' ἀλλήλων ἐπιθέσεις, καθ' ἃς πολλάκις διὰ τῶν ραμφῶν των καταπληγόνονται.

Ἡ μαχιμότης τῶν ἐν Σύμῃ περδίκων παρατηρεῖται οὐμὴ μόνον εἰς τὰς ὀρεσιτρόφους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς ἐν τοῖς κλωβίοις πρὸς ἐξημέρωσιν, ἐκ νεοσσῶν, διατηρουμένας· τὸ δὲ περιεργότερον εἶνε ὅτι ἡ ἡττηθεῖσα ὑπὸ τοσαύτης καταλαμβάνεται ἀθυμίας, ὥστε ἐπὶ ὁλοκλήρους ἑβδομάδας πάυει κελαδοῦσα καὶ σχεδὸν δὲν τρώγει.

Κατὰ τοὺς Συμαίους περδικοθήρας, οἵτινες ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὰς καὶ ἄλλας παραδόξους ἰδιότητας, αἱ μάχιμοι τῆς Σύμης πέρδικες ἅπαξ ἐξημερωθεῖσαι, καθίστανται διὰ τῶν θηρευτικῶν πλεονεκτημάτων τῶν χρησιμωτέραι ἢ αἱ τῶν ἄλλων μερῶν διὰ πολλαχοῦ εἶσι ποριζήτου καὶ ἀγοράζονται ὑπὸ ἀδρᾶς τιμῆς.

ἡμιάμβοις Πολύβου) Ἑρμοῦ καὶ Εὐβοίας, ὅστις ἐρασθεὶς Σύμης τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰαλυσοῦ ἢ Ἰαλίμου κατ' ἄλλους καὶ τῆς Δωτίδος, καὶ ἁρπάσας αὐτήν, κατέφυγεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἣν κατοικήσας ἔρημον οὖσαν, ἐκ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σύμην ὠνόμασε.

«Ναυτικὸν δὲ αὐτὸν (τὸν Γλαῦκον) καὶ κολυμβητὴν ἀγαθὸν γενόμενον, Πόντιον καλεῖσθαι· ἁρπάσαντα δὲ Σύμην τὴν Ἰαλυσοῦ καὶ Δωτίδος θυγατέρα, ἀποπλεῦσαι εἰς τὴν Ἀσίαν καί, τὴν ἐγγὺς τῆς Καρίας νῆσον ἔρημον κατοικήσαντα, ἀπὸ γυναικὸς Σύμην αὐτὴν προσαγορεῦσαι» (Ἀθήναιος βιβλ. Ζ'. 200).

Ὁ δὲ Σικελιώτης Διόδωρος ἄλλως πως ἀτοραίνεται περὶ τῶν πρώτων αὐτῆς κατοίκων. Κατ' αὐτὸν πρῶτος ὁ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἱδρύσας πόλιν ὑπῆρξε Χθόνιος ὁ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Σύμης τῆς Νύμφης, ὅστις, συνεπάγων ἀποικίαν Θεσσαλικὴν ὑπὸ τὸν ἀρχηγέτην Τρίοπα βασιλέα τῆς Θεσσαλικῆς πόλεως Δωτίου ἔκπτωτον γενόμενον καὶ φυγαδευθέντα ἐκεῖθεν, διότι ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐρεσίχθων ἐβεβηλοτόμησε τὸ ἱερὸν ἄλσος τῆς Δήμητρος, ἦλθεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἣν κατοικήσας ἔρημον οὖσαν, ἐκ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Σύμην ὠνόμασε.

Κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους βασιλεὺς τῆς νήσου ἀναφέρεται ὁ αὐτόχθων νεαρὸς ἡγεμονόπαις Νιρεὺς υἱὸς Χαρόπου καὶ Ἀγλαΐας, ὁ κατὰ τὸν Ὅμηρον ὡραιότερος, μετὰ τὸν ἀμύμονα Ἀχιλλέα, πάντων τῶν Ἑλλήνων τοῦ τότε καιροῦ· ὅθεν καὶ παροιμία «Νιρέως καλλίων.» Ὁ Νιρεὺς διὰ τῆς ἐξόχου αὐτοῦ περιοινίας οὐχὶ μόνον τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ τόπου καλῶς ἐκυβέρνησεν, ἀλλὰ καὶ μέχρι Καρίας τὸ μικρὸν αὐτοῦ κράτος ἐξέτεινε καὶ μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὕστερον κατὰ τῆς Τροίας ἐξεστράτευσεν ὡς εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Ἑλένης, ὅτε διὰ τῶν ἀπεραμίλλων θελγήτρων της τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν ἀνεστάτωσε. Τὸν Συμαῖον τοῦτον ἥρωα ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἐνδόξου τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας ραψῳδοῦ ἐξυμνεῖ οὕτω.

Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας ἐΐσας,
Νιρεὺς Ἀγλαΐης υἱὸς Χαροποί τ' ἄνακτος,
Νιρεύς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν
Τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα·
Ἀλλ' ἀλαπαδνὸς ἔην, παῦρος δέ οἱ εἵπετο λαός.
(Ἰλ. Β. στίχ. 671.)

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νιρέως οἱ ὑποτελεῖς Κᾶρες ὠφελούμενοι τῆς περιστάσεως εἰσβάλλουσιν εἰς τὴν Σύμην, κυριεύουσι καὶ λεηλατοῦσιν αὐτήν· μεθ' οὗ πολὺ ὅμως οὔτε κατακτηταὶ καὶ οἱ ἐναπομείναντες ἐγχώριοι ἀναγκασθέντες ἐκ μακρᾶς ξηρασίας ἐγκαταλείπουσι τὴν νῆσον, καὶ ἡ Σύμη μένει αὖθις ἔρημος ἑωσοῦ Νάξιος ὁ Ἀργείος ὁδηγήσας αὐτόθι ἀποικίαν Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων, ἣν παρὰ τοῦ Ἱππότου ἑνὸς τῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰσβαλόντων Ἡρακλειδῶν ἔλαβε, κατῴκισε τὴν νῆσον ταύτην· βραδύτερον δὲ ἀναφαίνονται ἐπὶ τῆς νήσου ἀποικίαι Πελασγῶν, Ροδίων καὶ Κνιδίων, ὧν Ξοῦθος ὁ υἱὸς τοῦ Κράμβου καὶ τῆς Πωλίας ἦρξε.

«Τὴν νῆσον τὴν Σύμην ὀνομαζομένην τὸ παλαιὸν ἔρημον οὖσαν πρῶτοι κατῴκησαν οἱ μετὰ Τρίοπος ἀφικόμενοι, ὧν ἦγεῖτο Χθόνιος ὁ Ποσειδῶνος καὶ Σύμης, ἀφ' ἧς νῆσος ἔτυχε ταύτης τῆς προσηγορίας· ὕστερον δὲ αὐτῆς ἐβασίλευσε Νιρεὺς ὁ Χαρόπου καὶ Ἀγλαΐας καλλει διαφέρων, ὃς καὶ ἐπὶ Τροίαν μετὰ Ἀγαμέμνονος ἐστράτευσε, τῆς τε νήσου δυναστεύων καὶ τῆς Κνιδίας μέρους κυριεύων· μετὰ δὲ τοὺς Τρωϊκοὺς χρόνους κατέσχον τὴν νῆσον Κᾶρες, καθ' ὃν καιρὸν ἐθαλασσοκράτουν. Ὕστερον δὲ Αὐσύγμιον γενομένου ἔργον ἐκ τῆς νήσου καὶ κατῴκησαν τὸ καλούμενον Οὐράνιον· ἡ δὲ Σύμη διέμεινεν ἔρημος ἕως ὁ στόλος Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων παρέλασεν εἰς τούτους τοὺς τόπους· ἔπειτα κατῳκίσθη πάλιν τὸν δὲ τὸν τρόπον. Τῶν μετὰ Ἱππότου τις μεταστὰς τῆς ἀποικίας ὄνομα Νάξος, ἀναλαβὼν τοὺς καθυστερήσαντας τῆς κληροδοσίας, ἔρημον οὖσαν τὴν Σύμην κατῴκησε· καὶ τινὲς ἕτεροι ὕστερον καταπλεύσασιν, ὧν ἦν Ξοῦθος ἡγεμών, μεταδοὺς τῆς πολιτείας καὶ χώρας κοινῇ τὴν νῆσον κατῴκησε· φασὶ δὲ τῆς ἀποικίας ταύτης μετατυχεῖν τούς τε Κνιδίους καὶ Ροδίους.»
(Διόδωρος Σικελ. βιβλ. Ε'. 53).

Ἀλλ' ἡ Σύμη, ἥτις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων αὐτῆς χρόνων παρουσιάζεται κατοικιζομένη καὶ ἐρημουμένη ἐναλλάξ καὶ ἧς τινος ἡ πολιτικὴ τύχη ἀλληλοδιαδόχως παρεδίδετο εἰς τὴν διάκρισιν διαφόρων φυλῶν, ἐν αἷς ἄλλως τε ἐπεκράτει τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον, κατῳκεῖτο ἄρα ὑπὸ ἐγχωρίων καὶ κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἀπεκδυομένη τὸν μυθικὸν αὐτῆς κεῶνα τῶν Ἑλληνικῶν μυθευμάτων ἤρχιζε νὰ λαμβάνῃ ἐπίσημον χαρακτῆρα; Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο οὐδὲν γινώσκομεν· καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ἀρχαιότεραι μαρτυρίαι δὲν συντρέχουσι πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου. Ἐπίσης πόρρω ἀπέχομεν τοῦ νὰ ὑποδείξωμεν ἂν ἡ νῆσος αὕτη προσέφερε τὸ μέρος της, ἔστω καὶ ἐλάχιστον, ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ὅτε ὁ κίνδυνος τῆς Ἑλλάδος ἐχθρὸς Ξέρξης ἐπειράθη νὰ ὑποδουλώσῃ αὐτήν· οὐχ ἧττον ὅμως ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐρημώσεων τῆς νήσου καὶ τῶν συχνῶν μεταβολῶν τῶν πραγμάτων εὐκόλως ἐξηγεῖται τὸ πῶς ἡ Ἑλληνικὴ αὕτη νῆσος ἔμεινεν ἀμέτοχος τῶν θυσιῶν καὶ τῆς δόξης, τὰς ὁποίας αἱ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου ὑπέστησαν καὶ ἀπέκτησαν ἐπὶ τῶν Περσικῶν χρόνων, καὶ πῶς ἑπομένως ἀπεξενώθη οὕτως εἰπεῖν τῆς ἐνδόξου ἱστορίας τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (βιβλ. Ζ'. 99) καὶ τὸν Στράβωνα (ΙΔ'. 653) αἱ περὶ τὴν Καρίαν κείμεναι νῆσοι, ἐν αἷς ἴσως καὶ ἡ Σύμη, ἤρξαντο νὰ προάγωνται βαθμηδὸν ἀπὸ τοῦ 1060 ἔτους π. Χ., συμπεριληφθεῖσαι εἰς τὴν πρὸ τῶν Μηδικῶν χρόνων συστᾶσαν μικρὰν Μοναρχίαν τῆς Ἁλικαρνασσοῦ, τὴν παραλαβοῦσαν ὑπὸ τὴν Περσικὴν προστασίαν διαφόρους Δωρικὰς πολιτείας κοινὸν ἱερὸν ἐχούσας τὸ τοῦ Τριοπίου Ἀπόλλωνος.

Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου 431 π. Χ. ἡ Σύμη φαίνεται εἰς τὴν ἱστορίαν εἰμὴ ἁπλῶς ὡς κατεχομένη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ χρησιμεύουσα εἰς αὐτοὺς ὡς σκευαποθήκη τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στόλου, ἴσως δὲ καὶ ὡς σταθμὸς στρατιωτικῶν συμμέτων.

«Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶ πάσαις, ὡς ἦλθον τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην καὶ ἐπὶ μὲν τὸ [illegible] τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὁρμήσαντες οὐδ' ἐκεῖνοι ἐς ἐναντίαν λο-

λόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν καὶ Λωρύμοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προσβαλόντες ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον.»

(Θουκυδίδης Η'. 43).

Περιγράφων δὲ ὁ μέγας οὗτος τῆς Ἑλλάδος ἱστορικὸς τὴν ἧτταν ἐκείνην τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τὸν ναύαρχον Χαρμῖνον συμβᾶσαν μεταξὺ Κνίδου καὶ Σύμης εὐχαριστεῖται μόνον λέγων, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποβάντες μετὰ τὴν νίκην εἰς τὴν Σύμην ἔστησαν τρόπαιον.

«Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐς Κνίδον κατάραντες καὶ ξυμμιγεισῶν τῶν ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐτοῖς, ξυμπάσαις πλεύσαντες καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ στήσαντες (α), πάλιν ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο. (βιβλ. Η'. 42).»

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς νήσου σὺν ὅλῳ πλέον τῆς ἱστορίας ἀπαντᾶται. Μάτην δὲ θὰ ἐζητοῦμεν ἱστορικὴν βεβαιότητα ὅτ' ὡρισμένον τι γεγονὸς ἀφορῶν τὴν ἱστορίαν της· ὅπερ ὅμως νομίζεται πλησιέστερον εἰς τὴν ἀλήθειαν εἶνε ὅτι ἡ Σύμη, ἡ ποτὲ βασιλεία τοῦ Νιρέως, ἀπολέσασα ἅπαξ τὴν αὐτονομίαν της συναπώλεσε ταὐτοχρόνως καὶ πᾶσαν ἱστορικὴν εὐκλειαν καὶ πολιτικὴν πρόοδον, ἀκολουθήσασα δὲ ἐν ἀσημότητι τὴν πολιτικὴν εἱμαρμένην τῆς γείτονος Ρόδου, πολλοὺς τοὺς κυρίους μετήλλαξε, χωρὶς ὅμως, ὡς ἐκείνη, νὰ δρέψῃ στεφάνους ἀξίους ἱστορικῆς ἀναγραφῆς, διὸ καὶ διήνυσεν ὁλοκλήρους χιλιοετηρίδας κεκαλυμμένη ὑπὸ τὸ σκότος τῶν αἰώνων.

Μετὰ μακροὺς αἰῶνας ἡ ἱστορία τῆς Σύμης ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ πραγματικώτερον καὶ θετικώτερον χαρακτῆρα· ἀκόμη ὅμως ἀθεμίτου σπουδαιότητος γεγονότων ἀπαντᾶται κατὰ τοὺς ἱπποτικοὺς χρόνους μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Κατὰ τοὺς προαναφερθέντας Ἕλληνας ἱστοριογράφους καὶ τοπικάς τινας παραδόσεις ἡ Σύμη ἀνῆκεν ὑποτελὴς εἰς τὸν Μέγαν Μάγιστρον τῆς Ρόδου τῷ 1309, ὅτε οἱ φράγκοι σταυροφόροι ἀπώλεσαν τὴν Παλαιστίνην, καὶ οἱ ὁποῖοι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐξελέξαντο ὡς καταφύγιον των τὴν νῆσον ταύτην· ὅπως δὲ καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὴν νῆσοι Κάλυμνος, Κῶς, Νίσυρος, Χάλκη καὶ Τῆλος, οὕτω καὶ ἡ Σύμη ὑπεχρεώθη νὰ πληρώνῃ εἰς τὸν κατακτητήν της Φιλάρετον ἐπιχορήγησίν τινα, ἥτις ὠνομάζετο τὸ πένθιμον (Mortuaire), καὶ ἥτις τῷ 1352 μετετράπη εἰς τακτικὸν ἐνιαύσιον φόρον ἐκ 500 ἀρθρων.

Ἐπὶ τῶν ἱπποτῶν ἡ Σύμη ἐχρησίμευεν ὡς μεσαποθήκη διαφόρων ἐμπορευμάτων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1373 ἔφθασεν εἰς μέγαν πλοῦτον διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας της· τῷ δὲ 1523 συμπεριελήφθη εἰς τὴν Τουρκικὴν Μοναρχίαν, ὅτε Σουλεϊμάνης ὁ Β'. διὰ συνθήκης καθυπέταξε τὴν Ρόδον καὶ τὰς παρακειμένας ἐξαρτήσεις της.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ Σύμη πληρόνουσα ὡρισμένον τινὰ φόρον εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς δεσπότας της ἀπῆλαυε καὶ διετήρησε μέχρι τοῦ ἔτους 1869 ἴδιον διοικητικὸν καὶ δικαστικὸν σύστημα καὶ προνομιακὰς παραχωρήσεις καὶ ἀτελείας, χορηγηθέντα αὐτῇ ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ Σουλεϊμάνη δι' αἰτίαν τοιαύτην, ὡς ἐπληροφορήθημεν ἐξ ἀξιοπίστων πηγῶν καὶ διασωθεισῶν σημειώσεων τῶν συγχρόνων προϋχόντων τῆς νήσου.

Ὀλίγον πρὸ τῆς ἡρωϊκῆς πτώσεως τῆς ἱπποτικῆς Ρόδου, ἀναφέρουσιν αἱ σημειώσεις, ἡ τότε μικρὰ καὶ ἀπειροπόλεμος Κοινότης τῆς Σύμης προϊδοῦσα τὸ δυσχερὲς μέλλον, ὅπερ μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς πρωτευούσης τὴν περιέμενε, καὶ διὰ νὰ προλάβῃ πᾶσαν καὶ κατ' αὐτῆς τῶν Γενιτσάρων ἐπίθεσιν, ἔγνω καταφυγεῖν εἰς μέσον μᾶλλον συνδιαλλακτικὸν πρὸς τὸν ἤδη νομιζόμενον νικητήν, ἢ νὰ ἐκτεθῇ ἀνωφελῶς εἰς ἄνισον ἀγῶνα πρὸς τοὺς πλημμυρίσκοντας τὸ Καρικὸν πέλαγος πολυαρίθμους αὐτοῦ στόλους· καὶ δὴ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σουλεϊμάνην στρατοπεδευμένον ὄντα εἰς τὴν ἀπέναντι Καρίαν τινὰς τῶν προϋχόντων της, ἵνα ἐξ ὀνόματος αὐτῆς ἐκβηλώσωσι τὴν ὑποταγὴν τῆς νήσου καὶ συγχρόνως τῷ προσαγάγωσιν ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ ἐπιτηδεύματός των ἀριθμόν τινα ἐκλεκτῶν σπόγγων, πρὸς δὲ καὶ ἱκανὴν ποσότητα ἄρτου ἐξαιρέτου κατασκευῆς.

Εὐαρεστηθέντος δὲ τοῦ Σουλτάνου εἰς τὴν προσφορὰν ταύτην τῶν ξένων ἐν ἡμέραις μάλιστα, καθ' ἃς ἐν ἀπεγνωσμέναις διετέλει στερήσεσι, καὶ ἐπερωτήσαντος περὶ τῶν κατ' αὐτοὺς καὶ τὴν πατρίδα των, εἴμεθα, Βασιλεῦ, σπογγαλιεῖς Συμαῖοι, ἀπεκρίθησαν εὐρυῶς οὗτοι. Ἡ εἰς τὴν βασιλικήν σου διάθεσιν ἀνήκουσα πατρίς μας σχετικῶς πρὸς τὸ εὐρὺ Κράτος σου δὲν εἶνε εἰμὴ μικροσκοπικός τις σκόπελος, ἐφ' οὗ οὔτε δράξ χώματος ὑπάρχει· ἐπομένως παρεκτὸς τῶν ἄλλων στερήσεων, τὰς ὁποίας ἕνεκα τῆς ξηρασίας ὑφιστάμεθα ἐν τῇ ἄλλως τε φιλτάτῃ πατρίδι μας, ἀμοιρούμεν καὶ αὐτῆς τῆς μετὰ θάνατον πρὸς ταφὴν προσηκούσης γῆς.

Ἡ λακωνικὴ πλὴν περιεκτικωτάτη αὕτη ἔκθεσις τῶν Συμαίων ἴσχυσεν εἰς τὸ νὰ θέσῃ τὴν πατρίδα των ὑπὸ τὴν εὐνοιαν τοῦ Ὀθωμανικοῦ ἡγεμόνος καὶ καταστήσῃ αὐτὴν προνομιοῦχον καὶ αὐτοδιοίκητον.

Περαιωθέντος δὲ τοῦ πολέμου ὑπὲρ τοῦ Σουλεϊμάνου, ἐν πρώτοις ἐπετράπη διὰ Σουλτανικοῦ διατάγματος εἰς τοὺς Συμαίους βυθιστὰς ἡ καθ' ὅλας τὰς θαλάσσας τοῦ Κράτους ἐλευθέρα καὶ ἀτελὴς σπογγαλίευσις· ἔκτοτε ὠφελούμενοι τῆς περιστάσεως ταύτης καὶ ἄλλοι νησιῶται σπογγαλιεῖς ἐξῆσκουν ἐλευθέρως καὶ ἀτελῶς τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο ὑπὸ τὸ ὄνομα Συμαῖοι.

Ταὐτοχρόνως δὲ παρεχωρήθησαν εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Σύμης γόνιμοί τινες μικρόνησοι περὶ αὐτὴν κείμεναι, αἵτινες ἐκτιθέμεναι εἰς πλειοδοσίαν ὑπὸ τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς τῆς Νήσου ἐνοικιάζοντο δι' ὡρισμένα ποσὰ ἐτησίως πρὸς ὄφελος αὐτῆς, καὶ πρὸς τούτοις παρεχωρήθη γενικὴ ἀτέλεια ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων, ὡς καὶ τοῦ σπόγγου.

Ἐνῷ δὲ μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ κωδωνοκρουσία ἐν τοῖς Χριστιανικοῖς ναοῖς ἦτο αὐστηρῶς ἀπηγορευμένη καθ' ὅλον τὸ Κράτος, ἐν Σύμῃ οὐδέποτε ἔπαυσεν ἡ ἐλευθέρα χρῆσις τῶν κωδώνων, καὶ τοῦτο κατὰ προνόμιον τοῦ αὐτοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάνου.

(α) Εἰς θέσιν Μῦλοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ λιμένος διακρίνεται εἰσέτι ἡ βάσις κτιρίου ὡκοδομημένου κατὰ τὴν ἀρχαίαν τετάκτην ἐκ λίθων μεγάλων τετραγώνων σφυρηλατημένων ἔχει ὕψος τριῶν ὡς ἔγγιστα πήχεων καὶ κυκλικὴν περιφέρειαν ἐξήκοντα περίπου ποδῶν. Τοῦτο ὑποτίθεται ὡς μέρος τοῦ ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου μνημονευομένου Τροπαίου. Τινὲς ὅμως μάλιστα οἱ λογιώτεροι δὲν παραδέχονται τὴν θέσιν ταύτην διὰ τὸ ἀπόκεντρον τῆς θέσεώς του ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, καθ' ἣν ἡ ναυμαχία ἀναφέρεται, ἀλλ' ὑποθέτουσιν ὡς ῥωμαϊκὸν οἰκοδόμημα πρὸς τὴν βορειοδυτικὴν τῆς νήσου παραλίαν εἰς θέσιν ἄκρας Κεφαλιανὸς ὑψούμενον καὶ ἀντικρύζον τὴν Κνίδον.

Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ παλαιὰ γυναικεία ἐνδυμασία χρονολογεῖται, ὡς λέγεται, ἀπὸ τοῦ ἰδίου Σουλεϊμάνου καὶ εἰσήχθη εἰς τὴν νῆσον ταύτην ἐκ βασιλικῆς δωρεᾶς. Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν αἱ γυναῖκες τῶν Συμαίων, ἄνευ διακρίσεως ἡλικίας, ἔφερον χρυσοῦφαντον ἢ καὶ ἐξ ἄλλης βαρυτίμου ὕλης ἐνδυμασίαν Ἀσιατικῆς πολυτελείας καὶ ὄντως βασιλικωτάτην διά τε τὸ χρῶμα καὶ τὸ εἶδος της, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα ὑψηλόν, ὅπερ ἐκόσμουν ἔξωθεν διὰ χρυσοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιφράγματος ἐν εἴδει βασιλικοῦ στέμματος, οὗτινος τὰ συστατικὰ μέρη ἐκάλουν βέργας, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὁ πολιτισμὸς καὶ οἱ συρμοὶ τῆς Εὐρώπης ὅπως πανταχοῦ οὕτω καὶ ἐνταῦθα πολλὰς εἰσήγαγε τὰς μεταβολὰς περί τε τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν καθ' ὅλου δίαιταν. Καὶ σήμερον τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ ἐνδύματα τροποποιημένα ὅμως καὶ ἁπλοποιημένα ἀπαντῶνται μόνον εἰς εὐαρίθμους τινὰς ὑπερπεντηκοντούτιδας Συμαίας, αἵτινες περιβάλλουσι τὴν κεφαλὴν μὲ ὀγκωδέστατον κάλυμμα ἄνευ τοῦ στέμματος, ὅπερ —ξενοτρόπως σχηματιζόμενον διὰ πέντε ἢ δέκα μαντιλίων ταξιθετημένων οὕτως, ὥστε ἓν ἕκαστον νὰ διακρίνηται ἐκ τοῦ χρώματος, καὶ δι' αὐτῶν νὰ μεγεθύνηται τὸ κάλυμμα κυλινδρικῶς πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἀποκλίνῃ πρὸς τὰ ὀπίσω—ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς Τουρκικὴν κίδαριν ἢ πρὸς γυναικεῖον κεφαλόδεμα. Οὕτω δὲ σχηματισθὲν περικαλύπτεται ἔξωθεν δι' ἑτέρου ἐξ ἐρίου ἢ μετάξης μαντιλίου ποικιλοχρόου καὶ κροσσωτοῦ, ὅπερ τριγωνικῶς διπλούμενον δένεται ὑπὲρ τὸ μέτωπον, ἐνῷ τὰ ὀπισθεν ἐξέχοντα καὶ εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα ἄκρα κρέμανται ἄνω τῶν ὠμοπλατῶν δίκην θυσάνου. Ἔνδυμα δὲ ἐρυθρὸν ἐξ ἐρίου ὑπ' αὐτῶν ὑφαινομένου ἐν εἴδει χιτῶνος, ἄνευ ὅμως χειρίδων, καὶ περὶ τὸ στῆθος διὰ τεσσάρων ἢ καὶ πέντε μεγάλων χρυσῶν ἢ καὶ ἀργυρῶν σφαιροειδῶν πορπῶν (γκάλφια ἢ ἐμποῦκλαι ὑπὸ τῶν ἐντοπίων) κλειόμενον καὶ κάτω τῆς ὀσφύος, μᾶλλον δὲ περὶ τὴν κοιλίαν, διὰ μεταξίνης ζώνης περιζωννύμενον, περικαλύπτει τὰς παρῄλικας Συμαίας ἀπὸ τοῦ τραχήλου μέχρι τῶν πτερνῶν· εἶνε δὲ πρὸς τὰ κάτω τόσον στενόν, ὥστε μετὰ δυσκολίας τινὸς δύνανται νὰ κύψωσιν. Ἔξωθεν τούτου σάκκος ἐξ ἐριούχου ἢ ἐκ βελλούδου ἢ καὶ ἐξ ἄλλης μεταξίνης ὕλης, στενὸς μὲν περὶ τὴν ὀσφὺν πλατύτερος δὲ καθ' ὅσον πρὸς τὰ κάτω προχωρεῖ καὶ σχηματίζων περὶ τὰ πλάγια δύο ἱκανὰς ἐξοχὰς ἐν εἴδει πτερῶν, ἂν συγχωρῆται ἡ φράσις, ἐκτείνεται μέχρι σχεδὸν τῶν γονάτων· τὸν δὲ λαιμὸν περιτυλίσσουσι διὰ μεγάλου κροσσωτοῦ μαντιλίου, οὗ τὰς μακρὰς ἄκρας ἐπιρρίπτουσιν εἰς τὰς ὠμοπλάτας· τέλος δὲ ὑποδήματα ἐρυθρὰ (τσεμεδες) ἢ σανδάλια συρτὰ εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα, ὅμοια πρὸς τὰ τῶν Ὀθωμανίδων, ἀποτελοῦσι τὸ ὅλον τῆς προνομιακῆς τῶν Συμαΐδων ἐνδυμασίας.

Ὑπὸ δὲ τὸ αὐτοδιοικητικὸν προνόμιον διατελοῦσα ἡ Σύμη δὲν ἐπλήρωνεν εἰς τὴν ὑψ. Πύλην εἰμὴ 96 χιλιάδας ἄσπρων κατ' ἔτος, πρὸς δὲ καὶ 50 γρόσια εἰς τι ἐν Ρόδῳ φιλανθρωπικὸν κατάστημα, Ἰμαρὲτ καντίλ ἀκασσὶ τουρκιστὶ καλούμενον, λόγῳ συνδρομῆς· ἀπέστελλον δὲ κατ' ἔτος εἰς Κωνσταντινούπολιν, λόγῳ δωρεᾶς καὶ μικρὰν ποσότητα ἐκλεκτῶν σπόγγων. Ἐπὶ τῶν διαδόχων ὅμως τοῦ Σουλεϊμάνου ὁ μικρὸς οὗτος φόρος συνεποσώθη διὰ νέων φορολογιῶν ἐν ὅλοις εἰς 45 χιλιάδας γροσίων πληρονομένων κατ' ἔτος μέχρι σήμερον εἰς τὴν Υ. Πύλην.

Ἐντούτοις κατὰ τὴν νέαν διοικητικὴν διαίρεσιν τοῦ Κράτους πολλὰ τῶν προνομίων τούτων, εἰς ἃ καὶ μόνα ὀφείλει ἡ νῆσος τὴν εἴς τε τὸν ἠθικὸν καὶ ὑλικὸν βίον προαγωγήν της καὶ εὐημερίαν, κατηργήθησαν, καθὼς καὶ τὸ αὐτοδιοικητικόν, καταστάσης τῆς Σύμης ἕδρας Καϊμακάμου, ὑπαγομένης εἰς τὸν νομὸν τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, οὗ ὁ Νομάρχης ἐδρεύει εἰς Δαρδανέλλια.

Οἱ Συμαῖοι μετὰ δυσκολίας τινὸς ὑπέγραψαν τὸ περὶ καταργήσεως τῶν προνομίων των πρωτόκολλον, πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὁποίων καὶ ἀναφορὰς ἐπέστειλαν εἰς τὴν ὑψηλὴν Κυβέρνησιν τοῦ Σουλτάνου, ἐπικαλούμενοι τὰ τῶν προκατόχων Σουλτάνων βασιλικὰ διατάγματα καὶ τὰ χρυσόβουλλα, καὶ πρέσβεις ἔπεμψαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, οἵτινες ὅμως ἐπέστρεψαν ἄπρακτοι. Ἕνεκα δὲ τῆς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐπιμονῆς τῶν Συμαίων ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ν' ἀποστείλῃ κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1869 εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύμης στολίσκον καὶ στρατὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τοῦ Βιλαετίου τῶν νήσων Ἀχμὲτ Πασσᾶ.

Φύσις τοῦ τόπου, κλίμα, ἐπικαρπία.

Ἡ Σύμη κυκλοτερὴς περίπου οὖσα τὸ σχῆμα ἔχει περιφέρειαν τριάκοντα περίπου μιλίων, περιτέμνεται δὲ ὑπὸ ὅρμων πολλῶν, κόλπων καὶ λιμένων, ὧν οἱ ἀξιολογώτεροι καὶ μᾶλλον διευκολύνοντες ἐν τῷ τόπῳ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν εἰσὶν ὁ κυρίως λιμὴν (Γιαλὸς) καὶ ὁ Πάνορμος, ὁ μὲν κατέναντι τοῦ Συμαίου κόλπου βορειοανατολικῶς, ὁ δὲ ἐπὶ τῆς μεσημβρινοδυτικῆς καμπτῆς τῆς νήσου κείμενοι, ἀπὸ τῶν πλευρῶν τῶν ὁποίων σειραὶ ὀρέων ἀποξήρων καὶ ἀποκρήμνων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑψηλαί, διήκουσαι, καθιστῶσιν αὐτοὺς φυσικῶς κλειστούς, εὐθέτους καὶ ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῆς ἐπηρείας τῶν ἀνέμων· ἀμφότεροι δὲ οἱ λιμένες οὗτοι ὁσημέραι ζωογονοῦνται ὑπὸ ἀκαταπαύστου κινήσεως καὶ δύνανται νὰ παρέξωσιν ἀσφάλειαν εἰς στόλον ὁλόκληρον.

Τὴν δευτέραν μετὰ τούτους θέσιν κατέχουσιν οἱ λιμένες Πέδι, ἀπὸ τῆς παρακειμένης μεγάλης πεδιάδος, καὶ ὁ Ἐμπορίας ἀπὸ πόλεως ἴσως ἀρχαίας παραθαλασσίας *Ἐμπόριον*. Εἰς τὸν μικρὸν τοῦ λιμένος τούτου φαίνονται ἐρείπια παλαιῶν τειχῶν ἀγνώστου ἐποχῆς, ὧν μέρος μὲν βρέχεται ὑπὸ τῆς θαλάσσης μέρος δὲ ἐξέχει ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἀμμώδους καὶ χαλικωτῆς ἀκτῆς. Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν τούτων ὑπάρχουσιν ἐδάφη κτιρίων βυζαντινῆς ἐποχῆς μαρτυροῦντα τὸ ἔνδοξον περελθὸν τῆς νήσου. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ὡς λέγεται, δι' ἀνασκαφῶν ἀνεκαλύφθησαν πρό τινων ἐτῶν συντετριμμένα κιονόκρανα καὶ καλλιμάρμαρος στῆλαι ραβδωταὶ καὶ κεκοσμημέναι ἔσωθεν διὰ παντοίων ἀνάγλυφων γραμμάτων· τὰ ἀρχαιολογικὰ ὅμως ταῦτα λείψανα ὁ ἐδαφικὸς τῆς τοῦ μέρους τούτου κατεκάλυψε καὶ αὖθις οὐχὶ θεὰ λήθη ἀλλὰ ἀποχρώντως δεδικαιολογημένος.

Ἡ Σύμη κειμένη ὑπὸ τὸν μαγευτικὸν καὶ γαληνιαῖον τοῦ Αἰγαίου οὐρανὸν ἔχει κλίμα εὐκρατὲς καὶ τερπνόν, ὅπερ ὁμοίως παρ' ὅλην τὴν καλὴν αὐτοῦ ἰδιότητα ἐπὶ τῆς καθ' ὅλου ὑγιείας ἐπισκιάζει ἡ ἐνδημικὴ ἤδη καταστᾶσα Αἰγυπτιακὴ πυρετός, ἢ πλὴν ὑπὸ τῶν κατοίκων καλουμένη, ἥτις καθ' ὅλας μὲν τὰς ὧρ

ρας τοῦ ἔτους· κατ' ἐξοχὴν ὅμως τὸ θέρος μαστίζει τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ταύτης. Ἡ ἀτομικὴ προδιάθεσις πρὸς τὴν ὀφθαλμίαν ταύτην διαφέρει κατὰ τοὺς κατοίκους, καθότι εἰς ἄλλους μὲν εἶνε τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε οὐ μόνον συχνὰ προσβάλλονται ὑπ' αὐτῆς ἀλλὰ καὶ πάσχουσι τὸ σοβαρώτερον εἶδός της καί, ἂν ἡ νόσος προχωρήσῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν βολβῶν, ἡ ὅρασις ὁλοτελῶς παύει, εἰς ἄλλους δὲ ἡ ἐπιδεκτικότης εἶνε τοσοῦτον μικρά, ὥστε πάσχουσι τὸ ἐλαφρότερον εἶδός της, ἐνῷ ὀλίγιστοί εἰσιν οἱ μή ποτε ὑπὸ τῆς ὀφθαλμίας ταύτης προσβληθέντες.

Τὰ αἴτια τοῦ ὀδυνηροῦ καὶ βδελυροῦ τούτου πάθους εἶνε πάντῃ ἄδηλα. Τινὲς μὲν φρονοῦσιν, ὅτι παράγεται καὶ διατρέφεται ὑπὸ τῆς πληθύος τῶν ἐν τῷ τόπῳ διατηρουμένων ἀραβοσυκεῶν ἢ φραγκοσυκεῶν, αἵτινες διὰ τοῦ ἀέρος μεταδίδουσιν αὐτήν· τινὲς δὲ ἀποδίδουσι τὴν παραγωγικὴν ἀρχὴν καὶ διατήρησίν της εἰς ζωϊκὰς ἢ φυτικὰς οὐσίας, εἰς ἀποσύνθεσιν εὑρισκομένας κατὰ τὰς ἀκαθάρτους ὁδοὺς τῆς ἄνω πόλεως, ἐξ ὧν αἱ ἀναπτυσσόμεναι μυῖαι μεταδίδουσι τὸ μόλυσμα διὰ τῆς ἐπαφῆς ἢ τῆς προσπτήσεως ἀπὸ ὀφθαλμοῦ εἰς ὀφθαλμὸν δίκην ἐμβολιασμοῦ διὰ τῆς δαιμαλίδος. Ὡς πόρρω ὅμως αἴτιον τακτέον καὶ τὴν κακὴν δίαιταν τῶν κατοίκων τῆς κατωτέρας τάξεως καὶ ἰδίως τὴν κατάχρησιν περὶ τὰ ἁλμυρά.

Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, μικρά τις προνόησις ἐκ μέρους τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς καὶ τακτικωτέρα δίαιτα ἐκ μέρους τῶν κατοίκων ἠδύναντο νὰ ἐλαττώσωσι τὸ κακόν, ὅπως ὁ τόπος ἀπολαύῃ πληρεστέρας ὑγείας.

Ἀλλ' ἐπὶ τὸ θέμα. Ἡ ποιότης τοῦ ἐδάφους τῆς νήσου εἶνε ἀμπέλου ἀνυπέρβλητον εἰς τὴν πρόοδον τῆς καλλιτεργείας καὶ φυτείας. Εἰς ἔκπληξιν δὲ καὶ θαυμασμὸν ἀληθῶς ἐξεγείρει τὸν ἐπὶ τὴν νῆσον ταύτην εἰσπλέοντα ξένον ἡ ἀπὸ τῆς πρώτης καμπῆς τοῦ κόλπου της αἴφνης παρουσιαζομένη βραχώδης καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀγρία πρόσοψίς της· ὑπ' ἀθυμίας δὲ καταλαμβάνεται καθ' ὅσον εἰς τὰ ἔσω προχωρεῖ, ἀναλογιζόμενος πόσων εὐεργετημάτων ἐστέρησεν ὁ Δημιουργὸς τῶν ὄντων τὴν ἄλλως τε ὡραίαν ταύτην νῆσον, τὴν ὁποίαν διατρέχων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, μάτην ἤθελεν ἀναζητήσει ἐπὶ τοῦ αὐχμηροῦ καὶ ἀνωμάλου ἐδάφους της τὰς διὰ ταπήτων παχείας χλόης ἐπεστρωμένας καὶ δι' ἀργυροχρόων ποταμίων καὶ πηγαίων ὑδάτων καταρδευομένας μεγάλας πεδιάδας τῆς γείτονος Ρόδου, οὔτε ἤθελεν ἀκούσει τὴν γλυκεῖαν τοῦ Αἰγαίου αὔραν ψιθυρίζουσαν διὰ τῶν φύλλων δασυσκίων πορτοκαλολεμονεῶν καὶ μυροβόλων ἀνθέων. Ηγαίων ὕδωρ οὐδαμοῦ τῆς νήσου ἀπαντᾶται, ἐκτὸς δύο μικρῶν πηγῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ ἀποστάζει οὕτως εἰπεῖν δακρυδόν, οἱ δὲ κάτοικοι ὑδρεύονται ἀπὸ δεξαμενῶν, ἐν αἷς τὸν χειμῶνα συνάγουσιν ὄμβρια ὕδατα ἀπορρέοντα ἐκ τῶν στεγασμάτων τῶν οἰκιῶν, καὶ ἀπὸ τῶν φρεάτων θεραπεύουσι τὰς λοιπὰς χρείας των.

Ἐν τούτοις, μ' ὅλην τὴν αὐχμηρὰν καὶ τραχεῖαν ποιότητα τοῦ ἐδάφους των, οἱ Συμαῖοι κατίσχυσαν ἐν μέρει τῆς φύσεως καὶ δι' ἐπιπόνου ἐργασίας καὶ μεγίστων δαπανῶν κατώρθωσαν νὰ καλλιεργήσωσι τεμάχιά τινα μικρᾶς ἐκτάσεως, τὰ μᾶλλον ὑπὸ τῆς φύσεως εὐνοηθέντα, ἅπερ γονιμοποιήσαντες κατέστησαν κατάφυτα ἐξ ἀμπελώνων, ἐλαιοδένδρων, συκῶν, ἀμυγδαλεῶν καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων δένδρων μικρᾶς ὅμως παροχῆς, πρὸς δὲ καὶ ἐνδοσυκῶν, ὧν ἡ πληθὺς, ὡς εἴρηται, εἶνε μεγάλη. Ἐκτὸς τούτων πολλαχοῦ τῆς νήσου ἀπαντῶνται καὶ ὀλιγοπήχεις τινὲς ἀγροὶ δημητριακῶν καρπῶν, ὧν ἡ πρόσοδος εἶνε μικροῦ λόγου ἀξία. Κατὰ παλαιὰς παραδόσεις ἡ Σύμη ἐξῆγεν ἄλλοτε σημαντικὴν ποσότητα σίτου, ὅπερ ἀποδίδεται εἰς ἐντονωτέραν τινὰ ἐπιμέλειαν τῶν κατοίκων περὶ τὴν γεωπονίαν· σήμερον ὅμως, φαίνεται, οἱ Συμαῖοι ἀρέσκονται μᾶλλον εἰς τὴν ναυτιλίαν ἢ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ τραχέος ἐδάφους των. Ὅτι δὲ ὁ τόπος ἄλλοτε ἦτο σιτοπάροχος γνωματεύουσι καί τινες τῶν Εὐρωπαίων περιηγητῶν, οἵτινες τεκμαίρονται τοῦτο ἐκ παλαιῶν Συμαϊκῶν νομισμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζονται κόκκοι σίτου καὶ κεφαλὴ τῆς θεᾶς Δήμητρος, ἐστεμμένη μὲ ἀστάχυες. Ἐκ τῶν ὀλίγων καρπῶν, τοὺς ὁποίους οἱ ὀλιγοπήχεις ἀμπελόκηποι τῆς Σύμης πρὸς οἰκιακὴν καταναλωσιν εἰς τοὺς μεγάλα μοχθοῦντας πρὸς καλλιέργειάν των φέρουσι, καὶ τῶν ἔτι ὀλίγων πλὴν ἀξιολόγων παραγομένων μέλιτος, βουτύρου καὶ ἐλαίου, ὁ οἶνος τῆς νήσου εἶνε παντὸς λόγου ἄξιος διά τε τὴν ἡδύτητα, εὐωδίαν καὶ καθαρότητά του ἀπὸ πάσης ξένης ὕλης.

Ζῶα δι' ἔλλειψιν ἐκτεταμένων νομῶν ὁ τόπος δὲν τρέφει, εἰμὴ ἀγέλας τινὰς αἰγῶν διαιτωμένων ἐπὶ τῆς νήσου καὶ τῶν παρακειμένων παραρτημάτων της νησιδίων, Νίμου καὶ Ἀσκληπιάδος (Σπηλιᾶ), τῶν μόνων εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν Συμαίων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀφεθέντων ἀντὶ τῶν πολλῶν, ἅπερ ἄλλοτε κατὰ τὰ Σουλειμάνια προνόμια, ὡς εἴρηται, ἀποτέλουν τὰς οὕτως εἰπεῖν ἐπαύλεις (τσιφλίκια) τῆς νήσου. Τούτων ἡ πρώτη, μόλις 10 μιλίων περιφέρειαν ἔχουσα, εἶνε παντάπασιν ἄκαρπος, παρατείνεται ἔμπροσθεν τοῦ ἀνοικτοῦ κόλπου τῆς Σύμης εἰς ἀπόστασιν βολῆς καὶ σχηματίζει μετ' αὐτῆς πορθμίσκον τόσον στενόν, ὥστε μόλις διακρίνεται καὶ ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως ὅτι αἱ δύο αὗται νῆσοι διίστανται ἀπ' ἀλλήλων. Ἐπὶ τῆς Νίμου, ἀποσπασθείσης ἴσως ἐκ μεταλλικοῦ σάλου ἢ ἐκ πλημμύρας τινός, ὡς ἡ μικρὰ ἀπόστασις καὶ τὸ ἀβαθὲς τοῦ πορθμίσκου μαρτυροῦσιν, ὑπάρχει κομψὸς ὁπωσοῦν ναΐσκος εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου μὲ περιοχήν, ἥτις ἐμπεριλαμβάνει τρία ἢ τέσσαρα δωμάτια, ἐν οἷς νοσηλεύονται ἀτυχῆ τινα πλάσματα νησιωτῶν ἐκ λέπρας πασχόντων. Ἡ δευτέρα, ἐπίσης εἰς μικρὰν ἀπόστασιν κειμένη πρὸς μεσημβρίαν, παραβάλλομένη πρὸς τὴν Σύμην καὶ Νίμον, παρουσιάζει φύσιν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς αὐτάς. Ἔχει πηγαῖα ὕδατα, ἐκτεταμένας καλλιεργησίμους γαίας, ἐλαίνα, νομὰς καὶ κήπους εὐθαλεῖς ἐμπεριλαμβάνοντα καρποφόρα δένδρα καὶ παντοῖα λάχανα· ἄλλως τε καὶ τῶν τριῶν τὰ παράλια βρίθουσι παντὸς εἴδους ἰχθύων, ὀστρακοδέρμων καὶ σπόγγων ἡμέρων καὶ ἀγρίων. Τὸ τελευταῖον νησίδιον, ἡ Ἀσκληπιάς, ἀνέκαθεν ἀνήκει εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Πανορμίτου.

Πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως πυκνὰ δάση ἐλαιοδένδρων ἐκάλυπτον τὴν Σύμην καὶ πολλὰ ἐλαιοτριβεῖα ὑπῆρχον καθ' ὅλην τὴν πόλιν, ἐξ ὧν 7 εἰσέτι δεικνύονται ἐν ἀχρηστίᾳ ὅμως ἕνεκα ἐλλείψεως σημαντικῆς ποσότητος τοιούτου καρποῦ. Τὰ δένδρα ταῦτα ἀπέκοψαν ἢ ἐξερρίζωσαν οἱ κάτοικοι, πωλήσαντες

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τομ. Δ'. Τεῦχος ΜΖ'.)

αὐτὰ εἰς ἐπὶ τούτῳ προσερχομένους εἰς τὸν λιμένα της καυσοξυλεμπόρους ἕνεκα τῆς ἐσχάτης πτωχείας, εἰς ἣν περιήγαγεν αὐτοὺς ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λυμαινομένη τὰ μέρη ταῦτα πειρατεία· ὥστε σήμερον σπαράβην μόνον ἢ κατὰ δέσμας ἀπαντῶνται ἐπὶ τῆς νήσου τοιαύτης φύσεως δένδρα.

Εἰς τοιαύτην τινὰ κατάστασιν εὑρίσκοντο οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης, ὅτε περὶ τὸ τέλος τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος ὁ Γάλλος στρατηγὸς Savary ἐπεσκέφθη τὴν Σύμην (ἴδε lettres sur la Grèce)· ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, λέγει, ἐπὶ τῷ ἐλεεινῷ θεάματι τῆς πτωχείας τῶν κατοίκων. Ἡ μελαγχολία, ἡ σκυθρωπότης, ἡ ἀμηχανία ἦσαν ἐζωγραφισμέναι ἐπὶ τῶν προσώπων των· ἡ δίαιτά των, ἡ ἐνδυμασία, τὰ πάντα ἐν γένει ἐμαρτύρουν τὰ κατὰ τοὺς ἀτυχεῖς τούτους νησιώτας.

Ἀληθῶς πολλὰ καὶ μεγάλα τὰ παθήματα ὑπέστησαν κατὰ τοὺς ἐπισφαλεῖς καὶ κινδυνώδεις ἐκείνους χρόνους τῆς ἐπαράτου πειρατείας οἱ δύστηνοι Συμαῖοι, ὡς οἱ ἴδιοι μετὰ φρίκης διηγοῦνται. Ἀπολέσαντες ἅπασαν τὴν περιουσίαν των, διαρπαγεῖσαν ὑπὸ τῶν θαλασσίων λῃστῶν, συναπώλεσαν ταὐτοχρόνως καὶ ἅπαν σχεδὸν τὸ ναυτικόν των, συνιστάμενον τότε ἐκτὸς τῶν σπογγοαλιευτικῶν πλοιαρίων εἰς ὑπὲρ τὰ 150 μεγάλα πλοῖα ἀπὸ 300 μέχρι 700 τόνων, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐνήργουν ναύλους εἰς διαφόρους τῆς Εὐρώπης λιμένας, τὰ δὲ ἐμπορεύοντο δι' ἴδιον λογαριασμόν.

Ἡ πόλις τῆς Σύμης.

Ἡ μία καὶ μόνη πόλις τῆς Σύμης, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῆς προκυμαίας τοῦ λιμένος μέχρι τῶν προπόδων τοῦ πρὸς μεσημβρίαν ὑψηλοτέρου ὄρους Βίγλα, διακόπτεται κατὰ πλάτος ὑπὸ λόφου τραπεζοειδοῦς, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι τὰ ἐρείπια τοῦ ἄλλοτε ἰσχυροῦ φρουρίου της, χρονολογουμένου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1401 (ἱπποτικῆς ἐποχῆς), ὡς ἡ ἄνωθι τῆς διασωθείσης πύλης ἐπιγραφὴ μαρτυρεῖ. Ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ λόφου ἡ βράχου τούτου καὶ παρὰ τοὺς πρόποδάς του δύο νέαι μεγάλαι ὁδοὶ ἀνωφερεῖς καὶ κλιμακωταὶ πλὴν λιθόστρωτοι, ἄγουσαι ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ ἀπολήγουσαι εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τῆς ἀνωφερείας, ἥτις ἄλλοτε ἐχώριζε τὴν νεόδμητον πολίχνην τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως, διευκολύνουσι τοὺς κατοίκους, οἵτινες ἄλλοτε διὰ νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν καὶ τ' ἀνάπαλιν ἠναγκάζοντο ν' ἀναρριχῶνται οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ τῶν ἀποκρήμνων χαραδρίων τῶν βράχων. Ἡ δὲ κατασκευὴ τῶν δύο τούτων ὁδῶν, καθὼς καὶ ἑτέρας ἐπίσης ἐξωμαλισμένης καὶ διερχομένης ἀπὸ τῶν πλευρῶν τῆς ὑψαύχενος ἀνωφερείας ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ὁποίας κεῖται τὸ φρούριον, ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καλαισθησίαν καὶ ἀδρὰν δαπάνην τριῶν εὐπόρων πολιτῶν, τῶν κυρίων Κωνσταντίνου Μουστάκη, Ἰωάννου Νικήτα καὶ Π. Κλαβάκη, οἵτινες ἐπαξίως ἀπονέμοντες τὸν δίκαιον ἔπαινον εὐχόμεθα ὅπως τὸ καλὸν καὶ ἀξιάγαστον αὐτῶν παράδειγμα μιμηθέντες καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν εὐπόρων πολιτῶν, πολλαπλασιάσωσι τὰ καλὰ ἐν τῇ πατρίδι των, ἐπόμενοι τῷ εὐαγγελικῷ ρητῷ «τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.»

Ὁ Αἰγιαλὸς οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν συνοικισθεὶς καλλωπίζεται ὑπὸ πολλῶν ἀξιολόγων οἰκοδομῶν, ἐν αἷς διαπρέπει ἐπὶ ἀρχιτεκτονικῇ καλλιτεχνίᾳ εἰς τιμὴν τοῦ Προδρόμου ἀφιερωμένος Ἱερὸς Ναός, ὅστις ἐκτὸς τῶν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου κομψῶς κατειργασμένων διὰ παντοίων γλυφῶν καὶ περικεχρυσωμένων εἰκονοστασίου (τέμπλου), ἄμβωνος καὶ ἀρχιερατικοῦ θρόνου, καὶ τῶν λοιπῶν ἐσωτερικῶς διακοσμούντων αὐτὸν ἱερῶν ἀντικειμένων, καθωραΐζεται πρὸς τούτοις καὶ δι' ὡραίων εἰκόνων, ἔργων Συμαίου ζωγράφου, ἑνὸς τῶν εὐδοκίμων μαθητῶν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ πολυτεχνείου. Ὅτε τῷ 1847 ἀνεσκάπτετο τὸ γήπεδον πρὸς θεμελίωσιν τοῦ ναοῦ, ἀνεκαλύφθησαν θεμέλια ἑτέρου μεγάλου ναοῦ συνδεδεμένα διὰ μολύβδου καὶ σιδήρου, πρὸς δὲ καὶ στιλπνότατοι πορφυροῖ λίθοι· ἔδαφος ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, κιονόκρανα, κύβοι ψηφιδωτοί, ἀνθρακες, ὀστᾶ ἀνθρώπων καὶ διάφορα κοσμήματα, ἅπερ ἐμαρτύρουν τὴν ὕπαρξιν αὐτόθι μεγαλοπρεποῦς ναοῦ.

Εἰς τὴν μεσημβρινὴν γωνίαν τοῦ εὐρυχώρου καὶ χαλικοστρώτου αὐτοῦ περιβόλου ὑπάρχει τὸ ἕτερον τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν σχολείων, εἰς τὸ ὁποῖον πρὸ ὀκταετίας περίπου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διδάσκω τοὺς παῖδας Κοινωνίας ὀργώσης πρὸς τὴν παιδείαν, οἵα ἡ Συμαϊκή. Τὸ σχολεῖον τοῦτο, ἀνεγερθὲν ἐκ βάθρων φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἐμποροπλοιάρχου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου τῆς νήσου ταύτης Κυριακοῦ Σαλαχούρη, περιποιεῖ κλέος καὶ μνήμην ἀθάνατον μεταξὺ τῶν πατριωτῶν του. Εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Αἰγιαλοῦ ἐν μέσῳ πετρωτῆς κοιλάδος ἐκτείνεται πεδινὸς χῶρος, ἔνθα κατεργάζονται καὶ ξηραίνονται πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν Εὐρώπην προωρισμένοι σπόγγοι. Κατὰ τὴν αὐτὴν θέσιν ὑπάρχει καὶ τὸ ναυπηγεῖον, ἐν ᾧ κατ' ἔτος ναυπηγοῦνται 15—20 σπογγοαλιευτικὰ πλοιάρια, πρὸς δὲ καὶ βομβάρδαι καὶ ἐνίοτε μεγάλα πλοῖα. Εἰς μικρὰν δὲ ἀπὸ τούτου ἀπόστασιν ὑπάρχουσι δύο μεγάλαι δεξαμεναί, ὧν τὴν μὲν κατέχει τὸ διοικητήριον, ἐκ δὲ τῆς ἄλλης ὑδρεύονται τὰ ξένα πλοῖα.

Τὸν Αἰγιαλὸν καλλωπίζουσιν ὀκτακόσιαι περίπου μεγάλαι καὶ μικραὶ λιθόκτιστοι οἰκίαι, ὧν αἱ μὲν εἰσιν ὡκοδομημέναι εἰς πεδινοὺς χώρους, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν βράχων, ἐπὶ τῶν ὁποίων φαίνονται ὡς κείμεναι αἱ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ ἀμφιθεατρικῶς. Μεταξὺ αὐτῶν διαπρέπουσιν ἐπὶ ρυθμικῇ τάξει καὶ τινες δίωροφοι καὶ τριώροφοι καλλισχέδιοι καὶ πολυδάπανοι. Ἐν αὐταῖς ὑπάρχουσι τὸ διοικητήριον, τὸ δημογεροντικὸν κατάστημα, τὸ ὑγειονομεῖον, αἱ ἐμπορικαὶ ἀποθῆκαι, τὸ ἀναγνωστήριον, διάφορα βιομηχανικὰ ἐργαστήρια, ἐν οἷς καὶ ἓν ἀλευροποιεῖον ἐργαζόμενον διὰ τοῦ ἀτμοῦ, ἓν σιγαροχαρτοποιεῖον, καὶ κατὰ τὴν προκυμαίαν δύο ἐμπορικαὶ λέσχαι καλῶς κεκοσμημέναι καὶ πολλὰ κομψὰ καὶ πολυάνθρωπα καφφεπωλεῖα καὶ μία μικρὰ πλὴν πολυσύχναστος πλατεῖα. Ἐν γένει δὲ ὁ Αἰγιαλὸς ὑσημέρᾳ λαμβάνει ὄψιν πόλεως καθόλου Εὐρωπαϊκῆς, ρυμοτομουμένης δι' εὐρυχώρων καὶ καθαρῶν, καὶ αὐτόθι συνοικίζονται οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων.

Τὸ δὲ ἀνώτερον μέρος τῆς πόλεως, ὅπερ πρὸς διάκρισιν ἀπὸ

τοῦ Αἰγιαλοῦ ὀνομάζουσιν οἱ κάτοικοι Χωρίό, ἐμπεριλαμβάνει δύο χιλιάδας περίπου οἰκιῶν, ὧν αἱ μὲν νεόδμητοί εἰσι μεγάλαι καὶ περικαλλεῖς, ᾠκοδόμηνται δὲ εἰς τὰς μᾶλλον τερπνὰς καὶ πασιφανεῖς τοποθεσίας, κατοπτεύουσαι αἱ πλεῖσται τὴν θάλασσαν, αἱ δὲ παλαιαὶ διὰ τὸν φόβον τῶν πειρατῶν, οἵτινες ἄλλοτε συχνὰ ἐπεσκέπτοντο τὸν τόπον ζητοῦντες λείαν, κατέχουσι τὸ ὄπισθεν τοῦ φρουρίου δυσπροσιτώτερον καὶ ἑπομένως πληκτικώτερον μέρος· εἰσὶ δὲ αὗται ἅπασαι σχεδὸν ταπειναί, κακόρρυθμοι καὶ ἀτημέλητοι καὶ ὁμοιάζουν μᾶλλον πρὸς καλογηρικὰ ἐνδιαιτήματα ἢ πρὸς οἰκογενειακὰ οἰκητήρια. Ἐν γένει μὲν ἅπασα ἡ διαίρεσις τῆς ἄνω πόλεως, ἰδίως ὅμως τοῦ μέρους τοῦ κατὰ τὴν ἁγίαν Τριάδα, εἶνε ἀκανόνιστος, τὸ δὲ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶνε ἐκτισμένη πετρῶδες καὶ ἀνώμαλον, ὅσον ἀνώμαλοι καὶ αἱ περιστάσεις ὑφ' ἃς ἐκτίσθη ἡ πόλις· ἡ δὲ στενότης, ἡ ρυπαρότης καὶ σκολιότης τῶν ὁδῶν καθιστῶσι τὸ ἐσωτερικόν της ζοφερόν, δυσῶδες, καὶ τὸν ἀέρα πνιγηρόν, φαινόμενα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα πρὸς τὴν σημερινὴν τῶν κατοίκων πρόοδον.

Ἱεροὶ Ναοὶ καὶ Μοναί.

Ἐκτὸς τῶν πολυαρίθμων διασωθέντων ναϊδίων, ἅτινα κατὰ μικρὰς ἀποστάσεις ἀπαντῶνται εἰς τὰς ἐξοχὰς τῆς νήσου, μαρτυροῦντα τὴν περὶ τὰ θεῖα εὐλάβειαν τῶν κατοίκων, ὑπάρχουσι καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐννέα μεγλοπρεπεῖς ναοί, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ πόλις διαιρεῖται εἰς ἰσαρίθμους συνοικίας, ὧν ἑκάστη διακρίνεται ἐκ τοῦ ναοῦ, εἰς ὃν ἀνήκει. Ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ ναοὶ οὗτοι, ἂν καί τινες παλαιοί, εἶνε ὅμως εὐκτιστοι καὶ εὔρυθμοι, διατηροῦντες εἰσέτι ζωηρὰ τὰ καλύπτοντα τὰ τοιχία των ἁγιογραφήματα, ἔργα ἁγιορητικῆς τέχνης καὶ θεῖον ὄντως φέροντα χαρακτῆρα. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἐσωτερικῶς διακοσμούντων αὐτοὺς ἀργυρῶν εἰκόνων καταχρύσων εἰκονοστασίων, ἱερῶν ἀμβώνων καὶ ἀρχιερατικῶν θρόνων, τῶν πλουσίων πολυελαίων καὶ πολυμεγεθῶν κηροπηγείων, ὅλων πεποικιλμένων διὰ θαυμασίων τεχνουργημάτων, εὐμοιροῦσι προσέτι καὶ ὑψηλῶν κωδωνοστασίων. Τὸ ἔδαφος τῶν εὐρυχώρων περιβόλων των εἶνε ἐπεστρωμένον διὰ λιθων καὶ μελανῶν χαλίκων καταλλήλως ταξιθετημένων καὶ παριστανόντων διάφορα ἰχνογραφήματα, οἱονεὶ χεῖρες καλλιτεχνῶν παρθένων ἐκέντησαν αὐτά.

Ὡς κορωνὶς δὲ τῶν ναῶν τούτων προσθετέον ἐνταῦθα τὰς δύο εἰς τιμὴν τῶν Ταξιαρχῶν ἱερὰς μονάς· αὗται δέ εἰσιν ἡ τοῦ Πανορμίτου, ἐκ τοῦ λιμένος Πανόρμου, καὶ ἡ τοῦ Μιχαὴλ, ἡ πρώτη, παραθαλασσίως οὐσα ᾠκοδομημένη εἰς θέσιν ἡδυτάτην καὶ τὰ μάλιστα ὑπὸ τῆς φύσεως εὐνοηθεῖσαν, κατέχει τὸν εὐρύχωρον ἀσφαλῆ καὶ πολυσύχναστον λιμένα Πανόρμου, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ μονὴ αὕτη κατέστη περιάκουστος οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπωτάτας χώρας μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ρωσσίας, ἔνθεν καὶ πλούσια ἀναθήματα συχνὰ ἀποστέλλονται μετὰ Χριστιανικῆς εὐλαβείας.

Ἡ περικαλλὴς αὕτη μονή, ἥτις ὡς ἐκ τῆς ὑψηλῆς καὶ ἰσχυρᾶς περιοχῆς της παρέχει εἰς ἑαυτὴν ἔξωθεν ὄψιν παραθαλασσίου προαστίου, εἶνε ποῦ μὲν διώροφος ποῦ δὲ τριώροφος καὶ ἐμπεριλαμβάνει περὶ τὰ 100 εὐρύχωρα δωμάτια, τὸ ἡγουμενεῖον καὶ μίαν ἡσυχαστηρίσιμον αἴθουσαν πρὸς ὑποδοχὴν ἐπισήμων ξένων, πρὸς δὲ καὶ ἑτέραν αἴθουσαν, ἐν ᾗ παρατείνεται μεγάλη τράπεζα περὶ ἣν παρακάθηνται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς της ὑπὲρ τοὺς χιλίους διακοσίους προσκυνητάς, κοινοβιακῶς ἑστιωμένους δι' ἐξόδων τῆς μονῆς, καὶ ἐπειδὴ ἡ συρροὴ τῶν πολλαχόθεν προερχομένων προσκυνητῶν εἶνε μεγάλη, ἡ δὲ τράπεζα γενική, τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἑστίασιν διαδέχονται ἄλλοι καὶ οὕτω καθεξῆς, ἐνῷ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα των ἑστιῶνται ἰδιαιτέρως ἐπίσης δι' ἐξόδων τῆς μονῆς εἰς τὰ ἐν αὐτῇ δωμάτια, παραχωρούμενα δωρεὰν εἰς τοὺς προσκυνητάς.

Ἡ μονὴ τοῦ Πανορμίτου εἶνε ἡ μᾶλλον σεβαστὴ παρὰ τοῖς Συμαίοις, ἐπέχει δὲ τόπον εἰς τὰς νοτίους σποράδας οἷον λ. χ. ἡ Τήνιος μονὴ τῆς Εὐαγγελιστρίας εἰς τὰς Ἑλληνικὰς κυκλάδας. Τὴν μονὴν ταύτην οἱ κατὰ καιροὺς λόγιοι καὶ ἐνάρετοι ἡγούμενοι καὶ αἱ περὶ τὰ θεῖα διακριθεῖσαι ἀκάματοι ἐφορίαι ἐκαλλώπισαν παντοιοτρόπως καὶ καθ' ἑκάστην ἐπεκτείνουσι διὰ νέων προσθηκῶν δωμάτίων, δενδροφυτειῶν καὶ ἄλλων χρησίμων. Ὁ ἐν αὐτῇ ἱερὸς ναὸς τῶν Ἀσωμάτων, ἂν καὶ μονόθολος εἶνε ὅμως κομψὸς καὶ καλλωπίζεται δι' ἐσωτερικῆς βαρυτίμου διακοσμήσεως, ἐν ᾗ διαπρέπει ἡ παμμεγέθης ἱερὰ εἰκὼν τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ὅλη ἀργυρᾶ καὶ περικεχρυσωμένη. Τὰ δὲ ἐτήσια εἰσοδήματα τῆς μονῆς ὑπερβαίνουσι τὰς 2 χιλιάδας λίρας, ὧν μέρος μὲν δαπανᾶται πρὸς συντήρησιν καὶ ἐπαύξησιν αὐτῆς, μέρος δὲ πρὸς διατήρησιν ἑνὸς σχολείου, καὶ μέρος εἰς τοὺς προσκυνητὰς καὶ εἰς τοὺς ἐργάτας της, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τοὺς 150 ἀσχολουμένους εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων της.

Ἡ δὲ μονὴ τοῦ Μιχαὴλη, μολονότι μικροτέρα τῆς τοῦ Πανορμίτου, εἶνε ὅμως ἀρχαιοτέρα καὶ σταυροπήγιος· ᾠκοδόμηται δὲ ἔξω τῆς πόλεως πρὸς δυσμὰς εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας περίπου. Ἡ μονὴ αὕτη ἐμπεριλαμβάνουσα δύο, οὕτως εἰπεῖν, ναοὺς διακρινομένους ὡς ἐκ τῆς ἐποχῆς των εἰς παλαιὸν καὶ νέον, ὧν ὁ δεύτερος εἶνε ᾠκοδομημένος ἐπὶ τῆς θολοσκεποῦς ὀροφῆς τοῦ πρώτου, καὶ 20 περίπου εὐρύχωρα δωμάτια καὶ ἄλλα παραρτήματα, οἷον δεξαμενάς, κῆπον εὐθαλῆ κτλ., ἠκμαζεν ἄλλοτε ἐπὶ ἐσωτερικῆ καὶ ἐξωτερικῆ εὐπρεπείᾳ καὶ πλούτῳ· ἕνεκα ὅμως τῶν δυσχερῶν περιστάσεων, εἰς ἃς καὶ αὕτη ὑπέκυψε, καὶ τῆς ἀκηδείας τῶν κατὰ καιροὺς ἡγουμένων της μικροῦ δεῖν κατεστράφη. Ἀναλαβοῦσα ὅμως ἀπό τινων ἐτῶν διὰ γενναίων συνεισφορῶν καὶ τῆς φιλοκαλίας τοῦ νῦν ἡγουμένου της κυρίου Γρηγορίου, ἀσημέραι ἀναπτύσσεται καὶ προκτᾶται τὴν παλαιάν αὐτῆς λαμπρότητα.

Ἡ μονὴ αὕτη ἀνοικοδομηθεῖσα ἐν ἔτει 1738, ἡγουμενεύοντος Νεοφύτου Χωματᾶ τοῦ ἱερομονάχου, κέκτηται μεταξὺ τῶν ἄλλων πολυτίμων διακοσμήσεών της τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἰσομεγέθη τῇ τοῦ Πανορμίτου, ὅλη.. εἰς φυσικὸν μέγεθος καὶ ἐπίσης ἀργυρόχρυσον. Ἐν αὐτῇ δὲ ἐφυλάττοντο τὰ πρωτομιακὰ ἀρχεῖα τῆς νήσου, τὰ πατριαρχικὰ χρυσόβουλλα καὶ συγκύλια, καὶ ἐν αὐτῇ διατηρεῖται μέχρι σήμερον ἓν χρυσογράμματον χειρόγραφον Εὐαγγέλιον ἐπὶ μεμβράνης κοσμούμενον διὰ τῶν εἰκόνων τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ γεγραμμένον μὲ ἀρχαίους χαρακτῆρας ὑπὸ Λέοντός τινος Μοναχοῦ καὶ χρονολογούμενον ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ. Τὸ ἐξαίρετον τοῦτο ἀρχαιολογικὸν λείψα-

νον τῶν πρώτων Χριστιανικῶν χρόνων ἀφοῦ 14 περίπου αἰῶνες ἐσεβάσθησαν, δὲν διετηρήθη ἐπὶ τέλους πλῆρες, ἀφαιρεθέντων τινῶν τῶν φύλλων του, ὅπερ ἀποδοτέον εἰς τὴν κακὴν χρῆσιν, ἣν ὑπέστη κατὰ τὴν παρακμὴν τῆς μονῆς. Ἔξω τῆς περιοχῆς εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ λιθοστρώτου ἐδάφους ὑψοῦται πολυμεγέθης κυπάρισσος, ἧς οἱ κλῶνες, ὁριζοντίως ἐκτεινόμενοι καὶ κατὰ τὰ ἄκρα πρὸς τὰ κάτω καμπυλούμενοι καὶ λίαν περιέργως συνδυαζόμενοι, δύνανται νὰ χρησιμεύωσιν ὡς ἐξαίρετον ἀλεξήλιον εἰς ἑκατοντὰς ἀνθρώπων.

Δημοσία ἐκπαίδευσις καὶ ὑγεία.

Οἱ Σμυρναῖοι, ἀνέκαθεν παραδεχθέντες τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἀποφθέγματος τοῦ ἀρχαίου ποιητοῦ Φωκυλίδου «ὑγεία καὶ νοῦς ἄεθλά τῷ βίῳ δύω» καὶ πεισθέντες ὅτι ὁ μὲν νοῦς ἀκμάζει διὰ τῆς ἀληθοῦς παιδείας, ἡ δὲ ὑγεία τοῦ σώματος διατηρεῖται διὰ τῆς θείας τοῦ Ἱπποκράτους ἐπιστήμης, οὐδέποτε ἔπαυσαν τοῦ νὰ καλλιεργῶσι τὰς μὲν ἠθικὰς καὶ διανοητικὰς αὐτῶν δυνάμεις εἰς τὰ σχολεῖα, τὴν δὲ τοῦ σώματος ὑγείαν νὰ ἐπιμελῶνται προσηκόντως καὶ ἐκζητῶσιν αὐτὴν παρ' ἐπιστημόνων ἰατρῶν. Αὕτη δὲ ἡ πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων ἀξιέπαινος μέριμνα τῶν Σμυρναίων παρήγαγε τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν γραμματισμένων πρὸς τοὺς ἀγραμμάτους εἶνε ἐν τῇ Κοινωνίᾳ ταύτῃ πολὺ ὑπέρτερος παρὰ εἰς πᾶσαν ἄλλην νῆσον τοῦ αὐτοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῶν αὐτῶν πόρων.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἂν ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα θέλομεν εὕρει μόλις 5 0/0 μὴ εἰδότας γράμματα, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ τοῦ ἐμπόρου μέχρι τοῦ ἰχθυοπώλου καὶ ἀναγινώσκουσιν ἐλευθέρως καὶ γράφουσι καλῶς καὶ τὸ λεκτικὸν ἀρκούντως διωρθωμένον ἔχουσι· πολλοὶ μάλιστα νέοι, τέκνα εὐπόρων πολιτῶν, προεκπαιδευθέντες εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πατρίδος των, διῆλθον ὕστερον καὶ ἐν Ἑλλάδι ὁλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων καί, εἰς τὰ λύκεια καὶ πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης μεταβάντες, ἔγειναν ξένων γλωσσῶν κάτοχοι καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας κῦδοκίμησαν· διὸ καὶ διδάσκαλοι καὶ ἰατροὶ πυγιοῦχοι πολλοὶ τῶν Σμυρναίων διεκρίθησαν κατὰ διαφόρους ἐποχάς.

Ἄλλοτε οἱ Σμυρναῖοι ἔκτιζον τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖά των εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἔξω τῆς πόλεως· οἱ δὲ ἐν αὐτοῖς μαθητευόμενοι ὑποχρεωμένοι ὄντες νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τοὺς οἴκους των μόνον ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, κατὰ Κυριακήν, ἐλάμβανον παρὰ τῶν γονέων των ἑβδομαδιαίαν τροφὴν καὶ οὕτως ἐν τῇ σχολῇ ἐνδιατρίβοντες μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τῶν κακῶν ἐντυπώσεων προέκοπτον σκοπιμώτερον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ.

Τοιαύτης τινὸς σχολῆς, χρονολογουμένης ἀπὸ τοῦ 1765 ἔτους, τὰ ἐρείπια διατηροῦνται εἰσέτι κατὰ τὴν θέσιν ἁγίᾳ Μαρίνα ἔξω τῆς πόλεως νοτιοανατολικῶς. Ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, σχολαρχοῦντος Γερασίμου Ἱερομονάχου τοῦ Κερκυραίου (ἴδε βιογραφίαν αὐτοῦ εἰς Κύρου παιδείαν καὶ Κύρου ἀνάβασιν μεταφρασθεῖσαν ὑπὸ Βαρδαλάχου τόμον α΄ ἐκδ. Δρίμα) καὶ μετὰ ταῦτον Νεοφύτου Φασουλάρη τοῦ Ἐνικοῦ μετακληθέντος ἐκ Κυδωνιῶν, ὅπου ἄλλοτε ἐδίδασκεν, ἐμαθήτευσαν ἄνδρες διακριθέντες ὕστερον ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ οἷοι ὁ σοφὸς Βαρδαλάχος, ὁ λεξικογράφος Ἄνθιμος ὁ Γαζῆς καὶ οἱ ἐπὶ παιδείᾳ διαπρέψαντες Σμυρναῖοι Βενέδικτος ὁ ἐπὶ Καποδιστρίου σχολαρχήσας εἰς Σπέτσας καὶ Πύρον (ἴδε Β΄. τόμον Μέντορος σελ. 382), οἱ ἀδελφοὶ διδάσκαλοι Ἰωάννης καὶ Μιχαὴλ Φωτιάδαι, Ἰωάννης ὁ ἐπικληθεὶς λογιώτατος, Γερμανὸς καὶ Μαραθέλλιος ὁ ἰατρὸς καὶ ἄλλοι Σμυρναῖοι καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς, διὰ τῆς παιδείας αὐτῶν μεγάλως τὸ ἔθνος ὑπηρετήσαντες ἐν ταῖς δυσχερέσιν αὐτοῦ περιστάσεσιν.

Ἡ σχολὴ αὕτη, ἥτις ἄλλοτε, ὡς οἱ γεροντότεροι διηγοῦνται, ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐφιλοξένησε τὸν ἀείμνηστον Νεόφυτον Βάμβαν τὸν ἔνδοξον ἐκεῖνον τῆς νέας Ἑλλάδος φιλόσοφον καὶ φαεινὸν τοῦ θείου λόγου φωστῆρα, ἔσχε καὶ βιβλιοθήκην πολλοῦ λόγου ἀξίαν, ἥτις ὅμως, ἀγνοεῖται πῶς, κατεστράφη καὶ σήμερον ὀλίγους μόνον τόμους ἀριθμεῖ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς τῶν Σμυρναίων.

Ἔμπροσθεν τῶν ἐρειπίων τῆς σχολῆς ἐν τῷ κέντρῳ πλακοστρώτου περιοχῆς ὑψοῦται μεγάλαυχος δρῦς πολλοῦ λόγου ἀξία διὰ τὴν ἀρχαιότητά της, ὑπὸ τοὺς σκιοφόρους κλῶνας τῆς ὁποίας ὁριζοντίως ἐκτεινομένους κατὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν, ἐπανεπαύοντο ἐν ἀνέσει ἑκατοστύες μαθητῶν κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν παραδόσεων.

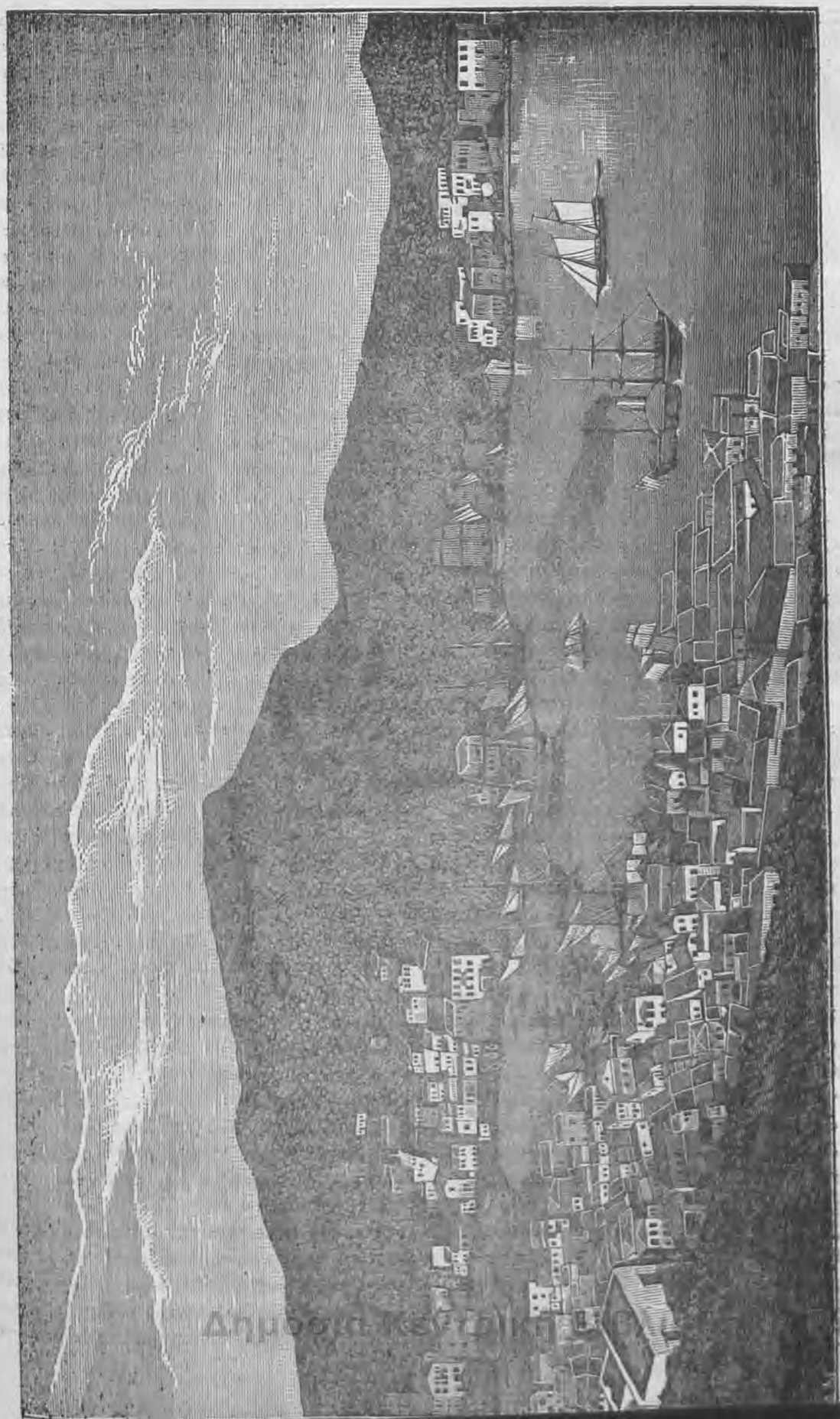
Σήμερον ἡ Κοινότης τῆς Σμύρνης διατηρεῖ ἐν ὅλοις πέντε σχολεῖα, ἤτοι δύο προκαταρκτικὰ τῶν ἀρρένων, δύο παρθεναγωγεῖα καὶ ἓν σχολαρχεῖον· ἐν ἑκάστῳ δὲ τούτων ἐκτὸς τῶν διδασκάλων μισθοδοτεῖ καὶ ἀνὰ ἕνα παιδονόμον ἔργον ἔχοντα τὴν εὐταξίαν καὶ πειθαρχίαν τῶν μαθητευομένων, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει τοὺς 500. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ καθ' ὅλην τὴν πόλιν πολλὰ ἰδιοσυντήρητα παιδαγωγεῖα, ἐν οἷς γραμματίζονται ἱκανὰ νήπια προπαρασκευαζόμενα διὰ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ δημόσια σχολεῖα.

Εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ ταῦτα ἐνδιαιτήματα τακτέον καὶ τὸ ἀστρινος ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἱδρυθὲν ἀναγνωστήριον ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς νήσου «Αἴγλη», ἡ σύστασις τοῦ ὁποίου κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὴν καλαισθησίαν καὶ πρωτοβουλίαν τῆς Σμυρναίας νεολαίας καὶ τοῦ ὁποίου ὁ κανονισμὸς τοσοῦτον ἐφείλκυσε τὴν συμπάθειαν τῶν κατοίκων, ὥστε καὶ οἱ λογιώτεροι καὶ γεροντότεροι τοῦ τόπου ἔσπευσαν νὰ συνταχθῶσιν ὡς μέλη τοῦ μεγάλου τὸν προορισμὸν ἔχοντος τούτου τῶν Μουσῶν ἐνδιαιτήματος. Πρὸς τούτοις ἡ Κοινότης διατηρεῖ δύο ἐπιστήμονας ἰατροὺς καὶ ἓν συστηματικὸν φαρμακεῖον, διευθυνόμενον ὑπὸ ἰδιαιτέρου φαρμακοποιοῦ μετὰ τοῦ βοηθοῦ του, ἐκ τοῦ ὁποίου τὰ φάρμακα βίζονται δωρεὰν εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κατοίκους, ἅμα ὡς ἐμφανισθῇ ἡ ἰατρικὴ συνταγή. Δι' ἄλλα δὲ ταῦτα δαπανᾷ ἡ Κοινότης ἐπέκεινα τῶν 1300 λιρῶν κατ' ἔτος.

Κάτοικοι καὶ βιομηχανία.

Κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμούς, ἐπειδὴ ἀκριβὴς ἀπογραφὴ δὲν ὑπάρχει, ὁ ἀριθ. τῶν κατοίκων τῆς νήσου ἀναβαίνει εἰς 10—12 χιλιάδας· εἰσὶ δὲ πάντες ἰθαγενεῖς πλὴν εὐαρίθμων τινῶν παροικησάντων καὶ τούτων νηγετῶν.

Οἱ Σμυρναῖοι ἔχουσι θρησκευτικὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν γνησίαν

Η ΝΗΣΟΣ ΣΥΡΑ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτῶν γῆν· ὅθεν ἰδιάζον καὶ κύριον μέλημα αὐτῶν εἶνε ἡ πρόοδος καὶ εὐημερία αὐτῆς· ὡς νησιῶται δὲ καὶ κάτοικοι ἀγόνου ἐδάφους πρωΐμως ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον· ἡ δὲ ἔξοχος σπογγαλιευτικὴ τέχνη των τοῖς περιεποίησε τὴν φήμην, ἥτις ἀπὸ τοῦ γενάρχου των Θαλαττίου Γλαύκου ὑπάρχει συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ὀνόματός των. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρόοδος εὐνοεῖ πάντοτε τὴν ὁμόνοιαν, δραστηριότητα καὶ τιμιότητα, ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ καὶ μ' ὅλην τὴν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ὑλικοῦ βίου ἐπενέργειαν τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ τὴν τύχην των ἐδημιούργησαν καὶ τὸ ἠθικόν των ἐβελτίωσαν καὶ τὴν πατρίδα των κατέστησαν σεβαστὴν εἰς τὸν ἐμπορικὸν καὶ ναυτιλιακὸν κόσμον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐπιδεικνύοντες αὐτὴν δύνανται νὰ σεμνύνωνται ἐπὶ τῇ προόδῳ αὐτῆς. Ὁ δὲ βίος αὐτῶν ἀποβαίνει ὁσημέραι τοσούτῳ μᾶλλον ἀνετώτερος, ὅσῳ καὶ ἐπιμελέστεροι καὶ δραστηριώτεροι γίνονται, οἱ μὲν διὰ τῆς ναυτιλίας, οἱ δὲ διὰ τῆς σπογγαλιείας καὶ ἄλλοι δι' ἐμπορικῶν ἐπιχειρίσεων καὶ ἰδίως τῆς σπογγεμπορίας, τοῦ σπουδαιοτέρου τῆς νήσου πλούτου.

Ἀπὸ τῆς νηπιακῆς ἡλικίας τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν Συμαίων γυμνάζονται διὰ τῆς πράξεως τὸ ἐπιτήδευμα τῶν γονέων, καταδυόμενα παιδιᾶς χάριν εἰς βάθος 8—10 ὀργ. κατὰ τὸν λιμένα. Εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἀφοῦ τελειώσωσι τὰ ἐν τοῖς ἀλληλοδιδακτικοῖς σχολείοις ἢ καὶ τὰ ἐν τῷ σχολαρχείῳ παραδιδόμενα μαθήματα, ὅσα δὲν εἶνε προωρισμένα δι' ἀνωτέραν παιδείαν ἀκολουθοῦσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν εἰς τὰ μακρυνὰ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Συρίας ταξείδια ἢ συνοδεύουσιν εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Σύμης καὶ τῶν παρακειμένων νήσων διὰ τὴν σπογγαλιείαν τοὺς διὰ τὸ γῆρας ἀνικάνους καταστηθέντας πατριώτας των, ἵνα ἐκτεθῶσιν εἰς μακρυνὰ μέρη, συνεργαζόμενα μετ' αὐτῶν.

Τὸν Μάϊον ἀνάγονται εἰς τὸ πέλαγος κατὰ ὁμάδας ἐν μέσῳ συχνῶν πυροβολισμῶν καὶ σημαιοφορούντα τὸ εἰκόνισμα τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, τοῦ προστάτου των, τὰ σπογγαλιευτικὰ πλοιάρια τῶν Συμαίων, ὧν τὸ πλήρωμα σύγκειται ἐξ 7 ἀνδρῶν. Αἱ ἡμέραι τοῦ ἀπόπλου των εἶνε ἡμέραι εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τοὺς ἀπτοήτους τούτους σπογγαλιεῖς, ἐνῷ ὁ ἐπισφαλὴς καὶ κινδυνώδης τρόπος, δι' οὗ οἱ ἐγκρατεῖς οὗτοι ναῦται πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἐφελκύει τὴν προσοχὴν καὶ τῶν μᾶλλον περὶ τὴν θάλασσαν ἠσκημένων.

Τίς ἀληθῶς δὲν συμπαθεῖ; τίς δὲν αἰσθάνεται καρδιόθηκτον φόβον ὑπὲρ αὐτῶν; τίς δὲν συμμερίζεται τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς τῶν προσφιλῶν αὐτῶν οἰκογενειῶν περὶ τῆς αἰσίας ἐπανόδου των, ἀναλογιζόμενος εἰς ἡλίκους κινδύνους ἐκτίθενται θαρραλέως ἐντὸς εὐθρύπτων σκαφιδίων ἐπιβάται, ὧν ἡ ζωὴ εἶνε πολύτιμος εἰς χιλιάδας ἀτόμων, εἰς πελάγη, ὧν τὰ ἔγκατα φέρουσι πλεῖστα ὅσα θαλάσσια θηρία καὶ παντοῖα ἐπαπειλητικὰ συναντήματα, τὸ δὲ ἄπιστον στοιχεῖον πολλάκις κλυδωνίζει αὐτά; καὶ ὅμως ἡ τέχνη ἐβίβαξεν αὐτοὺς νὰ καταρρονῶσι τοὺς κινδύνους καὶ ἡ πεῖρα νὰ ὑπερνικῶσι τὰς τρικυμίας.

Ἐν τούτοις τὸ Αἰγαῖον μετ' ὀλίγον καλύπτεται ὑπὸ τῶν πλοιαρίων τούτων καὶ μετὰ πολυήμερον ταξείδιον πλέουσι τὰ παράλια τῆς Κρήτης, Συρίας, Καραμανίας, Βεγγάζης καὶ πολλοὺς ἄλλους τῆς βορείου Ἀφρικῆς αἰγιαλούς, ἔνθα ἀσχολοῦνται διὰ καταδύσεως περὶ τὴν ἁλιείαν τοῦ πολυτίμου σπόγγου, ἥτις ἐνεργεῖται ὡς ἑξῆς.

Εἴρηται, ὅτι εἰς ἕκαστον σπογγικὸν πλοιάριον ἐπιβαίνουσιν ἓν ὅλοις 7 ἄνδρες· τούτων οἱ μὲν πέντε καταδύονται καὶ ὀνομάζονται δῦται *βουτηχτάδες*, οἱ δὲ λοιποὶ δύο ἔργον ἔχουσι τὴν κωπηλασίαν, τὴν κάθαρσιν τῶν ἐξαγομένων σπόγγων, τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνάσυρσιν τῶν καταδυομένων καὶ ἐν γένει τὴν περίθαλψιν αὐτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καλοῦνται μὲ ἓν γενικὸν ὄνομα κωπηλάται ἢ κουπάδες.

Ἀφ' οὗ τὸ πλοῖον ἀφιχθῇ καὶ ἀγκυροβοληθῇ εἰς τὸν νομιζόμενον ὡς σπογγοφόρον τόπον, τότε εἷς τῶν δυτῶν φέρων κρεμαμένην ἀπὸ τοῦ τραχήλου δικτυωτὴν σπογγοβόχην καὶ κρατῶν μὲ προτεταμένας χεῖρας πλάκα κωνοειδῆ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου καμπανέλι ὑπ' αὐτῶν λεγομένην, εἰς τὴν βάσιν τῆς ὁποίας ὑπάρχει προσδεδεμένον μακρότατον σχοινίον, οὗ τὴν ἄλλην ἄκραν οἱ κωπηλάται κρατοῦσι, καταδύεται ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τοῦ σκάφους εἰς βάθος 20 ἕως 35 ὀργυιῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ 40, ἀφοῦ πρότερον εἰσπνεύσῃ ἱκανὴν ποσότητα ἀέρος. Ὑπὸ τοῦ βάρους δὲ τῆς πλακὸς φερόμενος ὁ δύτης ἐν ἀκαρεῖ διανύει τὸ θαλάσσιον τοῦτο διάστημα καί, ποδοβατῶν ἐπὶ τοῦ πυθμένος, ἄρχεται τῆς ἐργασίας του, ὅσον οἷόν τε ἀπνευστί· ἀποσπᾷ διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του προρρίζους τοὺς σπόγγους ἀπὸ τῶν ὑποθαλασσίων βράχων ἢ ἀπὸ διαφόρων σωμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι προσκεκολλημένοι. Παρὰ τοῖς νησιώταις ἡ διὰ μαχαίρας ἢ ἄλλου τινὸς μέσου ἀποκοπὴ τῶν σπόγγων εἶνε πάντῃ ἀσυνήθης· συμβαίνει δὲ τοῦτο κατ' ἐξαίρεσιν μόνον ἐπὶ παλαιῶν καὶ ἐπιμήκων βαθυρρίζων σπόγγων φυομένων εἰς ἀβαθῆ ὕδατα καὶ ἐν ταῖς ὀπαῖς τῶν βράχων, ἔνθεν ἀδύνατον ἀποβαίνει ν' ἀποσπασθῶσι διὰ τῆς δυνάμεως τῶν χειρῶν.

Ὁ δύτης μένει ὑπὸ τὸ βάθος τῆς θαλάσσης μέχρις οὗ ἐξαντληθῇ ὁ ἀήρ, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν κατάδυσίν του εἶχεν εἰσπνεύσει ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, ἐφ' ὅσον οἱ πνεύμονές του ἀντέχουσι· τότε δὲ σείων τὸ σχοινίον δίδει τὸ σύνθημα τῆς ἀναδύσεως εἰς τοὺς διὰ τὴν ζωήν του ἐπαγρυπνοῦντας κωπηλάτας, οἵτινες ἀνασύρουσιν αὐτόν, ὃν μόλις ἐπιβαίνοντα εἰς τὸ πλοῖον διαδέχεται ὁ δεύτερος καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς μέχρι τοῦ πέμπτου· ἐνεργεῖται δὲ καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ σπογγαλίευσις ὑφ' ὅλων τῶν δυτῶν ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας.

Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῆς ἡμερησίας ἐργασίας τῶν δυτῶν, οἱ κωπηλάται ἀναλαμβάνουσι τὸ τῆς καθάρσεως καὶ λευκάνσεως τῶν σπόγγων ἔργον, ὀλίδοντες ἢ προστρίβοντες αὐτοὺς διὰ τῶν ποδῶν των ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου· εἶτα περῶσιν αὐτοὺς εἰς λεπτὰ σχοινία ἀποπλύνουσιν εἰς τὴν θάλασσαν ἐπανειλημμένως πολλάκις μέχρις οὗ ἐκχυθῇ διὰ τῶν πόρων ἐντελῶς ὁ ἐμπεριεχόμενος γλαιώδης χυμὸς καὶ ἐκβληθῶσι τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναπτυχθέντα διάφορα μόρια. Μετὰ ταῦτο ἀποξέουσι διὰ μαχαίρας τὸν περικαλύπτοντα αὐτοὺς μέλανα καὶ δυσώδη μύκητα καὶ αὖθις ἀποπλύνουσιν εἰς τὴν θάλασσαν δὶς καὶ τρὶς μέχρις οὗ ἀποκαλυφθῇ ἡ πηκτώδης ἢ ἰνώδης οὐσία τοῦ ἐν χρήσει σπόγγου.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ Αὐγούστου οἱ Συμαῖοι, ὡς καὶ πάντες οἱ νησιῶται σπογγαλιεῖς, ἐπανακάμπτουσιν ἐν μέσῳ γενικῆς χαρᾶς

εἰς τὴν πατρίδα των, ἔνθα μετ'ὀλιγοήμερον ἀναψυχὴν παρασκευάζονται αὖθις διὰ νέας ἐκδρομὰς (δευτεροτάξειδα) κατὰ τὸ ἀρχιπέλαγος πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν· διαρκεῖ δὲ ἡ ἐργασία καθ' ὅσον ἡ θερμοκρασία τῆς θαλάσσης τοῖς ἐπιτρέπει τὴν κατάδυσιν, συνήθως ὅμως παρατείνεται μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 'Οκτωμβρίου, ἐν ᾧ οἱ διὰ σπογγικῶν μηχανῶν καταδυόμενοι ἐργάζονται καὶ ἐφ' ὅλον τὸν χειμῶνα.

Οἱ σπόγγοι πωλούμενοι παρὰ τῶν σπογγαλιέων εἰς τιμὰς οὐχὶ ἀκριβοῦντως ἱκανοποιούσας τοὺς κόπους καὶ κινδύνους αὐτῶν εἰς τοὺς καιρὰ λαιούχους ἐμπόρους, οἵτινες διὰ μεγάλων ἐντόκων ποσῶν ἐξοπλίζουσι τὰ πλοιάριά των, καὶ ὑπὸ τούτων ἀποστελλόμενοι εἰς τὴν Εὐρώπην δι' 'Αγγλικοῦ ἀτμοπλοίου προσεγγίζοντος κατὰ δεκαπενθημερίαν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου, ἐκποιοῦνται ἀντὶ ὑπερβεστάτου τιμήματος.

'Απανταχοῦ μὲν τῆς Εὐρώπης ἡ χρῆσις τοῦ σπόγγου εἶνε γνωστή, ἡ κυριωτέρα ὅμως ἀγορὰ ἐνεργεῖται ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ, 'Αγγλίᾳ καὶ 'Ιταλίᾳ. Οἱ σπογγέμποροι τῶν μερῶν τούτων καθέτουσι μετὰ πλείστης ὅσης τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς χεῖρας τῶν Σμαίων σημαντικὰ κεφάλαια χάριν τοῦ εἴδους τούτου, ἀντὶ τοῦ ὁποίου εἰσάγεται κατ' ἔτος ἐν τῇ νήσῳ τίμημα 5 ἑκατομμυρίων περίπου γροσίων.

Οἱ Σμαῖοι διὰ παραγγελιῶν συχνότερον δὲ διὰ τῆς αὐτοπροσώπου παρουσίας των ἐν Εὐρώπῃ μεταφέρουσι κατ' εὐθείαν ἐκεῖθεν τὰ χρήσιμον πρὸς τροφήν, ἐνδυμασίαν, οἰκιακὴν διακόσμησιν καὶ ἐξοπλισμὸν τῶν πλοίων των, ὧν ὁ ἀριθμὸς τῶν μὲν μεγάλων, δηλ. τῶν 100—700 τόνων, δὲν ὑπερβαίνει τὰ 25, τῶν δὲ σπογγαλιευτικῶν σκαφῶν ἀπὸ 8—12 τόνων ὑπολογίζεται ἀπὸ 250—300 δι' ἔλλειψιν νηολογίου τακτικοῦ.

Οἱ τὴν τάξιν τῶν σπογγαλιέων ἀποτελοῦντες, μὴ δυνάμενοι ν' ἀρκεσθῶσιν εἰς ὅλας των τὰς ἀνάγκας διὰ μόνου τοῦ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου κέρδους, ἐπεδόθησαν εἰς ὅ,τι ἐπιτήδευμα ἠδύνατο ἐν ἑαυτῷ ἕκαστος ἱκανότητα καὶ κλίσιν. Οὕτω μετὰ τὸν Σεπτέμβριον οἱ μὲν μετέρχονται τὴν μικρεμπορίαν, μεταφέροντες ἐκ τῆς ἀπέναντι Μικρασίας καὶ τῆς εὐκάρπου Ρόδου καὶ ἄλλων μερῶν πᾶν ὅ,τι χρήσιμον ἐν τῇ ἀγόνῳ πατρίδι των, οἱ δὲ τὴν ναυτιλίαν, καὶ ἄλλοι διαφόρους τέχνας, ἐξ ὧν μᾶλλον ἐπροσπορίζοντο ἐν τῷ τόπῳ ἡ ναυπηγία, ἡ τεκτονική, ἡ ὑποδηματοποιία, ἡ ραπτική καὶ ἡ βαφική, εἰς ἃς ἀσχολοῦνται ἀνενδότως μέχρι τοῦ Μαΐου, ὅτε αὖθις παρασκευάζονται διὰ τὸ κυρίως ἔργον των, τὴν σπογγαλιείαν, ἥνπερ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπὸ πατέρας των ἐκληρονόμησαν.

Μιχαὴλ Γρηγορόπουλος.

Περὶ τῆς ἐν ταῖς Ἰνδίαις προόδου τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὡς ἐν Ἰαπωνίᾳ, οὕτω καὶ ἐν Ἰνδίαις ἡ εἰσχώρησις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπιφέρει τὰ αὐτὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀνυψῶν τοὺς λαοὺς ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς συμφώνως πρὸς τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ τοῦ ἱδρυτοῦ. Αἱ Ἰνδίαι πρὸ 50 περίπου ἐτῶν εὑρίσκοντο εἰς σκότος ψηλαφητόν, ἀμάθειαν καὶ ὠμότητα ὀδυνηράν. Οἱ κατὰ τὸ θρήσκευμα τοῦ τόπου εὐσεβέστατοι ἀνερριχῶντο ἐπὶ ἀγκίστρων κρεμαμένων διὰ σχοινίων ἐπὶ στήλης ὑψηλῆς, κρατούμενοι δὲ ἐξ αὐτῶν οὕτω κεκυρτωμένοι περιεφέροντο κύκλῳ τῆς στήλης. Ἕτεροι κατεκλίνοντο ἐν κλίναις ἐχούσαις στρωμνὴν ἐξ ἥλων, ὧν ἡ αἰχμὴ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ σώματος ὠθεῖτο εἰς τὰς σάρκας τοῦ κατακλινομένου. Ἕτεροι ἐρρίπτοντο ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἅρματος τοῦ θεοῦ Βουργανὼδ καὶ ηὐτοκτόνουν αὐτοκτονίαν ὀδυνηράν. Αἱ χῆραι ἐκαίοντο μετὰ τοῦ πτώματος τοῦ συζύγου αὐτῶν, οἱ δοῦλοι ἐφονεύοντο, ὅπως παρακολουθήσωσι τὸν δεσπότην των· τὰ βρέφη ἐξετίθεντο παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Γάγγου καὶ ἐγίνοντο βορὰ τῶν κροκοδείλων, οἱ δὲ γέροντες ἀπεπέμποντο εἰς τὰ δάση, ὅπου ἠφανίζοντο ὑπὸ τῶν θηρίων.

Ταῦτα πάντα ἐξέλιπον ἤδη διὰ τῆς διαδόσεως τῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀντ' αὐτῶν εἰσήχθησαν τὸ ἐμπόριον, ὁ ἀτμός, ὁ ἠλεκτρισμὸς καὶ σχολεῖα ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἔνθα σήμερον φοιτῶσι 122, 372 μαθηταί, ἐξ ὧν 26,000 θήλεα· ἡ δὲ κυβέρνησις, ἥτις δαπανᾷ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐγχωρίων 3,500, 000 τάλληρα κατ' ἔτος, σκέπτεται νὰ καταστήσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑποχρεωτικὴν διὰ τοὺς μεταξὺ 5—12 ἔτους παῖδας καὶ κοράσια.

Ὅτι δὲ οἱ ἐγχώριοι ἐκτιμῶσι τὰ γράμματα φαίνεται ἐκ τῶν ἑξῆς· Ἰθαγενής τις τῆς Βομβάης προσέφερε περὶ τὰς 200,000 δρ. πρὸς ἵδρυσιν πανεπιστημίου ἐν Σουρᾷ. Ἕτερος συνεισέφερε κεφάλαιον 150,000 δρ. ὅπως πέντε νέοι ἐκπαιδεύωνται διαρκῶς ἐν 'Αγγλίᾳ, ὀφείλοντες νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ διδάσκωσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν πατρίδι. Ἕτερος ἀφῆκε 750,000 δρ. πρὸς ἵδρυσιν γυμνασίου ἐν Βομβάῃ καὶ ἕτερος 500,000 δρ. πρὸς σύστασιν δημοσίας βιβλιοθήκης. Παραλείπομεν πολλὰ ἄλλα δωρήματα καὶ προσπαθείας, ἐξ ὧν φαίνεται ἡ διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ πρόοδος τῶν φώτων ἐν ταῖς Ἰνδίαις. Ὁ Χριστιανισμὸς ἔνθα μὲν ἀκμάζει ἐπιφέρει εὐλογίας τοῖς ὀπαδοῖς αὐτοῦ, ἔνθα δὲ ὑπάρχει μόνον κατὰ τύπον, ἐκεῖ ἀκμάζει ἡ ἐξαχρείωσις καὶ ἡ πενία.

Ἐν ταῖς Ἰνδίαις μεταξὺ τῶν ἔθνῶν παρ' ἡμῖν καλοῦνται βάρβαροι καὶ θεωροῦνται ὡς κτήνη μᾶλλον ἢ ὑπεύθυνοι καὶ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι (καὶ τοῦτο διότι κλείοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ φῶς νομίζομεν ὅτι σκότος ἁπανταχοῦ βασιλεύει) εὑρίσκονται 24 τυπογραφεῖα, ἐξ ὧν ἐξῆλθον κατὰ τὴν παρελθοῦσαν δεκαετίαν 3410 ἔργα εἰς 31 γλώσσας καὶ διαλέκτους καὶ 12,317, 172 ἀντίτυπα τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ Εὐαγγελικῶν φυλλαδίων καὶ συγγραμμάτων. Πρόσφατι 200 περίπου ἐγχώριοι ἱεραπόστολοι κηρύττουσι τὸν Χριστόν· 2,000 περίπου ἱεροδιδάσκαλοι διδάσκουσιν εἰς 2 χιλιάδας ἐγχωρίους Χριστιανικὰς ἐκκλησίας, ἀριθμούσας 1)4 ἑκατομμυρίου μέλη· Οὗτοι δὲ ἠὔξησαν κατὰ 84)00 τὴν παρελθοῦσαν δεκαετίαν. Εἰς τὴν ἐκχριστιάνισιν τῶν εἰδωλολατρῶν χρησιμεύει κατὰ πρῶτον λόγον ἡ διάδοσις τῶν Ἁγίων Γραφῶν, τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὰ κυριακὰ σχολεῖα· 120,000 παῖδες σήμερον φοιτῶσιν εἰς τὰ κυριακὰ σχολεῖα τῶν Ἰνδιῶν, ἐξ ὧν ἡ ἐλευσομένη γενεὰ θέλει λάβει,

χρηστοὺς πολίτας, εὐσεβεῖς ὑπαλλήλους καὶ ἐντίμους ἐμπόρους. Ναί! τὰ κυριακὰ σχολεῖά εἰσι τὰ φυτώρια τῆς ἠθικῆς, τῆς εὐσεβείας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀρετῆς· καὶ ὅμως τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἶνε τὸ μόνον καὶ ἡ ὀρθόδοξος ἡ μόνη ἐκκλησία, ἥτις στερεῖται κυριακῶν σχολείων καὶ ἀμελεῖ ἐν γένει τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας.

(Ἐκ τοῦ Μέλλοντος).

Σημείωσις. Πόσον φρονίμως θὰ ἐποίουν οἱ διέποντες τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἂν ἐπολλαπλασίαζον πανταχοῦ τὰ τοιαῦτα σχολεῖα. Καιρὸς πλέον νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὴν σκολιὰν ὁδὸν τῆς ἀμαθείας, τῆς ἰσχυρογνωμίας καὶ τῶν προλήψεων. Ὁποία εὐθύνη τοῖς ἀναδεχομένοις τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τοῦ πατριάρχου ἢ ἀρχιερέως νὰ ἀρίνωσι τὰ ποίμνια ἄνευ πνευματικῆς τροφῆς καὶ ἔρμαια τοῦ ἐχθροῦ τῆς ψυχῆς, διὰ τὸν ξηρὸν μόνον λόγον ὅτι ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν ἐκκλησίαν δὲν ἔχομεν δῆθεν ἀνάγκην οὔτε διορθώσεών τινων οὔτε ἀποδολῆς τινῶν ἐθίμων καὶ ἕξεων.

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ Η ΓΕΩΡΓΙΑ.

Ἡ τῶν πεπαιδευμένων καὶ δραστηρίων γυναικῶν παρέμβασις ἐν τῇ κηπουρικῇ, τῇ δενδροκομίᾳ καὶ αὐτῇ τῇ γεωργίᾳ δὲν εἶνε σπανία ἐν τῇ Δύσει. Εὐχῆς ἔργον ἂν τοῦτο ἐγίνετο καὶ παρ' ἡμῖν, ἔνθα ἡ γεωργικὴ ἐπιστήμη πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ ᾖ τόσον δημοτικὴ ὅσον ὤφειλεν.

Ἐν τῇ Ἑλλ. Ἀνεξαρτησίᾳ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῇ Σμύρνῃ τῆς Σμύρνης ἀναγινώσκομεν τὰ ἑπόμενα·

» Ἡ συγγραφεὺς Τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ γυναικῶν ἐργάζεται δραστηρίως ὅπως διαδώσῃ εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου, ἅτινα σεροῦνται δενδροφυτείας, τὴν καλλιέργειαν ἐξαισίου τινὸς δένδρου εὐκαλύπτου καλουμένου καὶ προερχομένου ἐκ τῆς Αὐστραλίας. Αἱ πρὸς ἐξοικείωσιν τοῦ δένδρου τούτου πρὸς τὸ κλίμα τῶν μερῶν αὐτῶν ἀπόπειραι ἐξακολουθοῦσιν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς τῆς ἰδίας ἐν τῷ δενδροκομείῳ καὶ ἐν τοῖς κήποις τῆς παρὰ τὸν Ἄρνον ἐξοχικῆς ἐπαύλεως, ἥτις εἶνε τὸ καλλώπισμα τῆς Villa d' Istria. Ἡ γεωπονικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Cuneo ἀνήκοντος εἴς τινα τῶν Ἰταλικῶν ἐπαρχιῶν, αἵτινες καταβάλλουσι πλείστας ὅσας προσπαθείας ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς γεωργίας, ἐνεθάρρυνεν ἐσχάτως τοὺς ἀγῶνας τῆς ἡγεμονίδος Δόρας Ἰστριάδος, ἀπονείμασα αὐτῇ τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου μέλους. »

Εὑρίσκομεν δὲ νέας λεπτομερείας λίαν σπουδαίας περὶ τοῦ εὐκαλύπτου καὶ ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ κ. Πέτρου Ἀμεδαίου Πισσὼ « Jardin d' Acclimatation », δημοσιευομένῳ ἐν Παρισίοις παρὰ Hachette, ἀφ' οὗ μεταφέρομεν τὰ ἑπόμενα·

«Ἡ ὁλάστησις τῶν εὐκαλύπτων εἶνε ἐξαισία καὶ ὅταν μεταφέρωσιν αὐτοὺς μακρὰν τῆς Αὐστραλίας. Ὁ κ. Hardy εἶδε τὰ δένδρα ταῦτα αὐξάνοντα ἐν Ἀλγερίᾳ 6 μέτρα ἀνὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους. Δένδρον ἡλικίας ὀκτὼ ἐτῶν φαίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεπτυγμένον τοσοῦτον ὅσον δρῦς ἑκατὸν ἐτῶν καὶ ἐν καλῇ καταστάσει διατελοῦσα. Δὲν εἶνε σπάνιον ν' ἀπαντήσῃ τις ἐν Αὐστραλίᾳ εὐκαλύπτους πεντήκοντα ἐτῶν ἔχοντας 50—60 μέτρων ὕψος καὶ 15—20 μέτρων περιφέρειαν περὶ τὴν βάσιν. Ἐν Νικαίᾳ, ταῖς Ἑσπερίσι νήσοις, τῇ Κάννῃ, τῇ Κορσικῇ, ἡ ἀκμὴ τῶν φυταλιῶν ὑπερέβη πάσας τὰς προσδοκίας, ὁ δὲ κ. Trottier, ὅστις καλλιεργεῖ ἤδη τὸν εὐκάλυπτον εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἀλγερίας ἀπαρτίσας ἐξ αὐτῆς δάση ὁλόκληρα, ἰσχυρίζεται ὅτι ἀγρὸς σίτου, δυνάμενος νὰ παράγῃ εἰσόδημα 300 φρ. κατ' ἔτος, ἐὰν καλυφθῇ ὑπὸ εὐκαλύπτων, θέλει δώσει εἰς τὸ αὐτὸ διάστημα ὠφέλειαν σχεδὸν ἑπταπλασίονα ἤγουν 2,054 φρ.! Ὁ εὐκάλυπτος δύναται εἰσέτι νὰ προσφέρῃ τὰς μεγαλειτέρας ὑπηρεσίας εἰς τὰς χώρας ἐκείνας, αἵτινες παράγουσι τὸ μέλι, καθότι ἡ κοινὴ μέλισσα τῆς Εὐρώπης εἰσαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Βίλσωνος ἐν Αὐστραλίᾳ, ἔνθα οἱ εὐκάλυπτοι μόνοι σχεδὸν κατέχουσιν ὅλα τὰ δάση, καὶ τραφεῖσα ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν ἀνθέων τοῦ δένδρου τούτου, ἐπολλαπλασιάσθη μὲ ἀπίστευτον τρόπον εἰς ὀλίγου καιροῦ διάστημα. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὁ εὐκάλυπτος θὰ ἦτο πολύτιμος διὰ τὰς μελίσσας τῶν χωρῶν μας καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ ἄλλα δένδρα δὲν ἔχουσιν ἄνθη. Ἡ ἄνοιξις τῶν εὐκαλύπτων, καθὸ δένδρων τῆς Αὐστραλίας, ἀρχίζει τῷ ὄντι περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν τὰ δένδρα ταῦτα εἶνε πολύτιμα. Ἐπιστήμων τις χημικὸς ὁ κ. Cloez ἐξήγαγεν ἐκ τῶν φύλλων τῶν εὐκαλύπτων οὐσίαν πολὺ ἀνάλογον πρὸς τὴν κάμφορον καὶ ἥτις προσφέρει ἰδιότητας τοξικὰς λίαν ὠφελίμους εἰς τὴν ἰατρικήν. Δύναταί τις ὡσαύτως νὰ καπνίζῃ τὰ φύλλα τοῦ εὐκαλύπτου, τὰ ὁποῖα χωρὶς νὰ προξενῶσιν οὐδεμίαν βλάβην, ὑπερτεροῦσι τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ κατά τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ὀσμήν. Κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτῶν σιγάρα ἐξαίρετα.»

Τὸ ῥηθὲν περιοδικὸν διαλαμβάνει προσέτι λεπτομερείας ἀρωρώσας τὴν sequoia gigantea τῆς Καλλιφορνίας καὶ τὴν araucaria imbricata τοῦ Χιλί, ἃς καλλιεργεῖ μετ' ἐπιτυχίας εἰς τοὺς κήπους της ἡ ἡγεμονὶς Δόρα Ἰστρία.

(Ἐκ τῆς Ἰταλ. ἐφημ. La Staffette).

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΒΕΡΩΦ.

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 329).

Ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ διατελῶν νῦν ἐν τῇ ἀκμαίᾳ ἡλικίᾳ, ἐν ᾗ συλλαμβάνονται αἱ ἀρρενοπρεπέστεραι ἰδέαι, ἐδίψησεν οὐ προσποιητῶς ἢ ἐπιδεικτικῶς χάριν ἀλλὰ μετ' ἀληθοῦς δίψης τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ συνδράμῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς πανελληνίου ταύτης εὐχῆς, καθόσον τὸ εὐτυχὲς αὐτοῦ βαλάντιον τῷ ἐπιτρέπει, προϊδὼν συνάμα ὅτι ἡ κατὰ τὰς ἠπειρωτικὰς ἐπαρχίας διάχυσις τῶν Ἑλληνικῶν φώτων εἶνε τὸ λίαν συντελεστικὸν μέσον, δι' οὗ ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ μετ' ἐπιτυχίας ὁ μέγας τοῦ πανελληνίου σκοπὸς περὶ διαδόσεως τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων· οὕτως ἐκτὸς τῶν πρὸς

τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα γενομένων προσφορῶν αὐτοῦ ἵδρυσεν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ πατρίδι του σχολεῖα ἀρρένων καὶ παρθεναγωγεῖα, ὅσον οὔπω δὲ κατατίθεται καὶ ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Ἀβερωφίου ἀληθησομένου γυμνασίου. Ὅλων τῶν σχολῶν τούτων ἱδρυτὴς καὶ ὁ συντηρητὴς αὐτῶν κατά τε τὰς ἀντιμισθίας τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν καὶ τὴν προμήθειαν βιβλίων καὶ ἐργαλείων πρὸς διδασκαλίαν τῆς φυσικῆς ἱστορίας καὶ τὰ παρόμοια, καθὼς καὶ καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ ἀπαιτούμενα πρὸς ἄνετον καὶ διηνεκῆ τῶν σχολῶν διατήρησιν, ἐσκόπησε νὰ γαλακτοτροφήσῃ μὲν ἐν ταῖς μούσαις καὶ διαπλάσῃ ἐν αὐταῖς μητέρας Ἠπειρώτιδας, ἐκθρέψῃ δ' ἐν τοῖς νάμασι τῶν γραμμάτων πολίτας Ἕλληνας μὲ καρδίαν καὶ φρονήματα ἄξια τοῦ ἐν Μετσόβῳ σπείροντος τὸ μάννα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Δικαίως λοιπὸν οἱ κάτοικοι τοῦ Μετσόβου διασαλπίζουσι τὰς ἀρετὰς τοῦ μεγάλου αὐτῶν συμπολίτου, δικαίως πανηγυρίζουν ἐπ' ὀνόματι τοῦ εὐεργέτου των.

Ἔχει δὲ ὁ λόγος ὡς ἑξῆς·

« Πατρός τε μητρός τε καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἁπάν-
» των τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ
» ἁγιώτερον. » (Πλάτων).

Ἐκ τῶν πρωτίστων ἀρετῶν, δι' ὧν ὁ Ὕψιστος διεκόσμησε τὸν ἄνθρωπον, εἶνε ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη, ἣν ἐνεφύτευσεν εἰς αὐτὸν συνδέσας τρόπον τινὰ τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ μετὰ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἐν τῇ πατρίδι πρὸς ἐναίκησιν ὅλων τῶν μερῶν τῆς γῆς, συντήρησιν, πολλαπλασιασμὸν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἐκ τῆς πρὸς τὴν πατρίδα δὲ ἀγάπης προέρχεται, ὥστε οἱ κάτοικοι τῶν βορείων κλιμάτων, ἔνθα ὁ αἰώνιος χειμὼν ἐπεκτείνει τὴν λευκὴν νεκρικὴν αὐτοῦ συνδόνα ἐπὶ μαύρων καὶ γυμνῶν γαιῶν καὶ ὅπου τὴν ἑξάμηνον ἡμέραν ἑξάμηνος διαδέχεται νύξ, νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὴν γενέτειραν πατρίδα των μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας, μεθ' ἧς σπεύδουσι καὶ τὰ θηλάζοντα βρέφη εἰς τὴν μητέρα των. Σύμφωνος δ' οὖσα ἡ ἀρετὴ αὕτη μετὰ τῆς μιᾶς ἐκ τῶν πρωτίστων θείων ἐντολῶν τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἀνέδειξεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον ὅλην τὴν λαμπρὰν χορείαν τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν, ἐφ' οἷς ἕκαστον ἔθνος σεμνύνεται καὶ δι' οὓς πρῶτοι οἱ πρακτικώτατοι ἡμῶν πρόγονοι, τὸ μέν, ἵνα διαιωνίσωσι τὰς ἀρετὰς τῶν ἐπὶ φιλοπατρίᾳ διακεκριμένων ἀνδρῶν καὶ ἐμφανέστερον ἀποδείξωσι τὴν πρὸς αὐτοὺς ὀφειλομένην βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην των, τὸ δέ, ἵνα παρακινῶσι τοὺς συμπολίτας καὶ τὰ τέκνα των εἰς μίμησιν τῶν πράξεων καὶ κατορθωμάτων των, ἀνδριάντας ἀνήγειρον, οἵτινες ἵσταντο ὡς αἰώνια μὲν μαρτύρια τῆς ἀρετῆς καὶ εὐγνωμοσύνης, ἰσχυρὰ δὲ πρὸς μίμησιν προτροπὴ διά τε τοὺς πολίτας, ἀλλὰ μάλιστα τὴν νεολαίαν, ἀκούουσαν παρὰ πρεσβυτέρων ἐγκωμιαζόντων τὰς ἀρετὰς ἐκείνων, οὓς παρίστων οἱ ἀνδριάντες. Οὐδὲν ἀληθῶς οὐδὲν κόσμημα μεγαλείτερον διὰ πᾶσαν πόλιν καὶ οὐδὲν ἄλλο συντελεῖ πλειότερον εἰς τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν αὐτῆς, ὅσον αἱ ἀρεταὶ τῶν αὐτῇ οἰκησάντων ἢ οἰκούντων, μαρτυρούμεναι διά τινος κοινωφελοῦς ἔργου αὐτῶν. Ὡς τοιούτους δὲ παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει, ἵνα μὴ μακρολογῶ ἀναφέρων παραδείγματα ἐκ τῆς γεραρᾶς ἀρχαιότητος, δυνάμεθα δικαίως νὰ θεωρήσωμεν καὶ τοὺς ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἱδρυτὰς νοσοκομείων, πτωχοκομείων καὶ πρὸ πάντων σχολείων, ἅτινα μόνα εἶσι τὸ ἀληθὲς ἑκάστης πόλεως κόσμημα καὶ διὰ τὰ ὁποῖα μόνα, οὐχὶ δὲ διὰ τοὺς πλουσίους κατοίκους ἢ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ἰδιωτικὰς οἰκοδομάς, δύναται μετ' εὐγενοῦς ὑπερηφανείας νὰ καυχᾶται, ἐὰν διατηρῇ ταῦτα θεόντως, διότι ταῦτα ἀποδεικνύουσιν αὐτὴν προοδεύουσαν, καὶ ταῦτα τὴν ἀγνὴν τῶν ἱδρυτῶν φιλοπατρίαν τρανῶς καταγγέλλουσιν.

Οἱ τοιαῦτα λοιπὸν ὠφέλιμα ἱδρύοντες καταστήματα ἢ κἂν συνεισφέροντες εἰς αὐτὰ ἀγαπῶσιν ἀληθῶς τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν προαγωγὴν αὐτῆς· διὸ ἐν τοιούτοις εὐεργετικοῖς ἀνδράσιν ὡς καὶ ἐν ἐκείνοις, οἵτινες ὑψηλότερον διὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας αἰρόμενοι τὸ μὲν ἀνθρώπινον γένος ὡς μίαν οἰκογένειαν θεωροῦσι, τὰς δὲ φυλετικὰς διακρίσεις περιφρονοῦσιν ὡς ἐγωϊστικάς, ὁ ἄνθρωπος δείκνυται σύμφωνος μὲ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ καὶ ἀληθὴς τοῦ Θεοῦ εἰκὼν ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπείρους λοιπὸν ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνας εἰς τὴν τὰ πάντα σοφῶς διέπουσαν Θείαν Πρόνοιαν, ἥτις ἀνέδειξε παρὰ τῷ ἡμετέρῳ ἔθνει τοσούτους καὶ τηλικούτους εὐεργετικοὺς ἄνδρας, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγους ηὐμοίρησε νὰ ἔχῃ καὶ ἡ πόλις αὕτη, οὐχὶ μικρὰ συνενεγκόντας καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους.

Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἄλλων τῆς πόλεως ταύτης εὐεργετῶν διαλάμπει ὡς ἄλλος Ἥλιος ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Γεώργιος Ἀβέρωφ, ἀνήρ, ὅστις ἤρξατο διέρχεσθαι τὸν βίον εὐεργετῶν καὶ ὅστις τοσαύτας καὶ τηλικαύτας εὐεργεσίας πρὸς τὴν πατρίδα ἐπεδαψιλεύσατο, ὥστε τὸ μέγεθος καὶ τὴν φιλοπατρίαν αὐτοῦ ἐκτιμῶσα ἡ πατρὶς καὶ μὴ δυναμένη ἄλλως ν' ἀναδείξῃ τὴν ἑαυτῆς εὐγνωμοσύνην, ὡρίσατο ὁμοφώνως, ὅπως ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἐπιβεβαιοῦται ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, κοινὴν ποιουμένη ὁμήγυριν ἐν τῷ θείῳ καὶ ἱερῷ τούτῳ ναῷ, θεήσεις ἀναπέμπῃ πρὸς Ὕψιστον ὑπὲρ τῆς ὑγείας, εὐημερίας καὶ μακροβιότητος τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ἀνδρός, καὶ δικαίως· διότι —παραλείπων τοσαύτας ἐθνικὰς αὐτοῦ πράξεις καὶ εὐεργεσίας καὶ διότι ἀπαρέσκει τὸ τοιοῦτον εἰς τὴν μετριοφροσύνην του καὶ διότι ὁ τύπος ἀρκούντως αὐτὰς διεσάλπισε, παραλείπων ὡσαύτως πρὸς ὑμᾶς, ὡς εἰδότας, τὰς ἄλλας μεγάλας εὐεργεσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν πατρίδα, οἷον τὴν κατ' ἔτος ὑπανδρείαν τοσούτων πτωχῶν κορασίων τὰ ὁποῖα διασώζει ἀπὸ τῆς πτωχείας καὶ τῶν ταύτῃ παρεπομένων, τὸν διορισμὸν ἰατροῦ καὶ φαρμακείου ὑφ' οὗ τοῖς πᾶσι τὰ ἰατρικὰ δωρεὰν διανέμονται, τὴν ἵδρυσιν νεκροταφείου καὶ τοσαύτας ἄλλας—δὲν δύναμαι νὰ παραλείψω τὴν μεγίστην τῶν εὐεργεσιῶν, ἣν ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ ἠβούλετο νὰ πράξῃ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ἥτις τρανῶς τεκμηριοῖ τὴν ἀγνὴν αὐτοῦ φιλοπατρίαν καὶ τὸ μεγαλεπήβολον· γνώσκων δηλ. ὅτι διὰ τῆς παιδείας καὶ μόνον δι' αὐτῆς προήχθησαν ὅλα τὰ ἔθνη καὶ ὅτι ἄνευ αὐτῆς οἱ λαοὶ εἰς ζωώδη διατελοῦσι κατάστασιν, ἀπεφάσισεν ὁ ἀληθῶς φιλόπατρις καὶ γενναῖος οὗτος ἀνήρ, ὅπως ἱδρύσῃ ἐνταῦθα σχολεῖα μεγαλοπρεπῆ τῶν τε ἀρρένων καὶ κορασίων, καὶ γυμνάσιον, ὅπερ θέλει συντηρεῖ διὰ παντὸς ἰδίαις δαπάναις καὶ ὅπερ ἤδεται ἑστία φωτισμοῦ διὰ τὴν νεολαίαν οὐ μόνον τῆς πόλεως ταύτης, ἀλλὰ καὶ τῶν πέριξ μερῶν, καὶ τοῦ ἔργου ἄρχεται εὐθὺς ἡ οἰκοδομή, ἅμα φθάσῃ ἡ παρ' ἡμέραν περιμενομένη καὶ πρὸ πολ-

λοῦ ζητηθεῖσα ἄδεια. Διὰ τῆς μεγάλης του δὲ ταύτης πρὸς τὴν πατρίδα εὐεργεσίας ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ κατέβαλε τὰ θεμέλια τῆς δόξης τῆς πατρίδος καὶ καθιστᾷ αὐτὴν ζηλωτὴν μεταξὺ τοσούτων μεγάλων πόλεων, αἵτινες στεροῦνται τοιούτου εὐεργετικοῦ καθιδρύματος, ὥστε δικαίως ἀΐδιος ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη εἰς τὸν σεβαστὸν τοῦτον ἄνδρα, διότι διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυομένων ἤδη σχολείων ὡς ἐκ πολυχεύμονος πηγῆς θέλουσι μεταδίδεσθαι τὰ σωτήρια τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων νάματα, τὴν θυμηδίαν τῶν ὁποίων ἐπιῤῥοὴν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐν γένει τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ὁμολογεῖ σύμπας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος, ἀπαραίτητον ἀνακηρύξας τὴν σπουδὴν αὐτῶν.

Ἐνατενίζοντες οὖν εἰς εὐτυχὲς μέλλον τῆς νεολαίας καὶ τῆς πατρίδος καὶ ἐκτιμῶντες τὰς πρὸς τὴν πατρίδα εὐεργεσίας τοῦ εὐγενοῦς τούτου ἀνδρὸς καὶ τὴν ἔξοχον φιλοπατρίαν του, ὑφ' ἧς ὁρμώμενος ᾐτήσατο ὡς πρῶτον ὅρον τῆς γενναίας καὶ ἀδρᾶς αὐτοῦ προσφορᾶς πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ Ἀθήνησι πολυτεχνείου, ὅπως τοῦτο ὀνομάζεται τοῦ λοιποῦ Μετσοβιτικόν, ἂς εὐχηθῶμεν αὐτῷ, ἵνα μὴ διελείπῃ μηδεμίαν ἡμέραν εὐεργετῶν, γινώσκων ὅτι ἐκ τῆς ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἑνὸς ἀνδρὸς πλεῖστοι ὠφελοῦνται, καὶ ἂς θεμελιώσωμεν τοῦ Ὑψίστου μετὰ θερμῆς καρδίας, ὅπως χαρίζηται τῷ εὐγενεῖ τούτῳ ἀνδρί, τοῦ ὁποίου τὸ εὐκλεὲς ὄνομα μετὰ σεβασμοῦ θέλουσι ἀναφέρει αἱ ἐπερχόμεναι γενεαί, ὑγιείαν σταθερὰν, εὐημερίαν καὶ μακροβιότητα ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔθνους! Γένοιτο.» (Ἡμερήσια Ἀλεξάνδρ. ἀριθ. 415).

»..... Ἤδη διατελῶν πρό τινος χρόνου μακρὰν σου πλησίον ἑτέρου φιλτάτου σου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀνεμνήσθην σου ἐσχάτως, ὅτε ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν διακεκριμένον πατριώτην Γεώργιον Ἀβέρωφ καὶ ἀκούσω καὶ ἴδω τὰς εὐγενεῖς ἀρχὰς, ὑφ' ὧν ἐμφορεῖται ἡ μεγαθυμος καρδία του, καὶ σπεύδω διὰ τῆς παρούσης νὰ σοὶ δώσω ἀφορμὴν νὰ ἐξακολουθήσῃς τὴν συνδιάλεξιν ἐκείνην τοῦ Λονδίνου, προσθέτων σοι καὶ νεώτερόν τι παράδειγμα ἐφάμιλλον τῶν προμνημονευθέντων εἰς ἐνίσχυσιν τῆς ἦν τότε ἐξέφρασας ἰδέας σου.

» Εἰς ποῖον ὀφείλεται τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, ἂν οὐχὶ εἰς τὸν Γεώργιον Ἀβέρωφ;

» Τὴν λεωφόρον τοῦ πανεπιστημίου ἀκολουθῶν φέρε τὸ βῆμα πρὸς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως· καθ' ὁδὸν κτίριόν τι μεγαλοπρεπές, τὸ πολυτεχνεῖον, προσελκύει σου τὴν προσοχήν· εἰς τὴν γενναιότητα δύο Μετσοβιτῶν ὀφείλει τὴν ὕπαρξίν του· ἀλλ' ἡμιτελὲς ἐστιν ἔτι. Θάρει· ἐν μικρῷ ἀποτελεσθήσεται χρόνῳ· ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ προσήνεγκε τὸ βαλάντιον αὐτοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Πρὶν ἢ καταλίπῃς τὰς Ἀθήνας, ἐνθυμοῦ ὅτι ἀείποτε προθυμότατος ἐβείχθη ὁ ἀνὴρ εἰς τὰς προσκλήσεις τῆς πατρίδος, ἀλλὰ τὰ καθ' ἕκαστα τούτων παραλείπω εἰς ἄλλοτε διὰ λόγους εὐνοήτους.

» Καὶπερ νεκμηκὼς ἀνάλαβε δυνάμεις καὶ μετέβηθι εἰς τὴν Ἤπειρον. Μακρόθεν διακρίνεται τὸ Μέτσοβον, ἡ ἰδιαιτέρα πατρὶς τῶν Στουρναρίων καὶ Τοσιτσῶν, ἐν τούτῳ δὲ δύο κτίρια, ἐν οἷς συναθελφοῦνται καὶ συναναπύσσονται δύο αἰσθήματα, τὸ τῆς *πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης* διδασκόμενον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τὸ τῆς *πατρίδος*, ἧς οὐδὲν γλύκιον, ἀναπτυσσόμενον ἐν τῷ παρακειμένῳ αὐτῇ σχολείῳ. Ἡ εὐγενὴς καρδία τοῦ Γεωργίου Ἀβέρωφ ἔδωκεν ἡμῖν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ βλέπωμεν ὑψούμενα τὰ δύο ταῦτα περικαλλῆ τεμένη.

Ἐπεσκέφθην ἐν Μετσόβῳ θεατὴς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας καὶ θαυμάζεις ἐπὶ τῇ ἁρμονίᾳ, ἥτις διακρίνει ἐκεῖ τὴν βάσιν τῆς κοινωνίας· πάλιν τὸν αἴτιον μὴ ἀναζήτει ἀλλαχόθεν· ὁ Γεώργιος Ἀβέρωφ, ἐκπαιδεύων νέας ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ συντηρουμένοις σχολείοις, καθίστησιν αὐτὰς βραδύτερον πολίτιδας καὶ μητέρας πολυτίμους.

Χαράττων σοι ἀτάκτως τὰς γραμμὰς ταύτας μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, ἀδυνατῶ νὰ προχωρήσω περαιτέρω. Τὸ ὄνομα τοῦ μεγαθύμου πατριώτου Γεωργίου Ἀβέρωφ ἔσται χρυσοῖς ἀνεξιτήλοις γράμμασι κεχαραγμένον ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῇ καρδίᾳ παντὸς Ἕλληνος. Τὴν διακήρυξιν τοιούτων ἀληθειῶν νομίζω καθῆκον παντὸς Ἕλληνος χάριν αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὴν 1ην Ἰουνίου 1873. Ἔρρωσο.

Γ. Μ. Κ.

(Νεολόγου Ἀριθ. 1,333).

ΒΙΟΣ ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΤΟΥ ΛΕΣΒΙΟΥ.

Μέγα μέρος τῆς Μ. Ἀσίας, ἀπολαῦον ἱκανὴν εὐημερίαν ὑπὸ τὴν πατρικὴν διοίκησιν τοῦ Καρὰ-Ὀσμὰν-ὄγλου, ἤρξατο συναισθάνεσθαι τὴν ἀνάγκην ἧττον περιωρισμένης διδασκαλίας τῆς τότε ἐπικρατούσης. Ἡ διανοητικὴ δ' αὕτη ἀνάπτυξις ὤφειλε νὰ ἐνεργηθῇ ὑπὸ πτωχοῦ τινος κληρικοῦ, Βενιαμὶν καλουμένου, βλάστημα Λέσβου, ἐκ τοῦ χωρίου Πλωμαρίου, παιδευθέντος ἐν Ἑλλάδι τὰ πρῶτον, εἶτα δ' ἐν Ἰταλίᾳ, ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ πολὺ καὶ ἐτελειοποιήθη. Γεννηθεὶς παρὰ πτωχῶν γονέων καὶ μόλις δυνάμενος τὰς ἀπολύτους αὐτοῦ ἀνάγκας νὰ ἐπαρκέσῃ, ὡς ἕτερος Κλεάνθης διῆγε βίον ἐγκρατῆ μετὰ παραδειγματικῆς λιτότητος καὶ ἐνέμενεν ὑπὸ μόνης τῆς ἰδέας ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ ὠφελήσῃ τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ.

Ἐπανῆλθεν εἰς Ἑλλάδα λίαν προχωρημένος εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Τὰ αὐστηρὰ αὐτοῦ ἤθη, ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὸν ἐκκλησιαστικὸν ὃν ἔφερε χαρακτῆρα, ἡ εὐπροσηγορία του καὶ ἡ ὑπερβολικὴ κοσμιότης ἐγκρίναιμεν ὡς οἱ καλλίτεροι διερμηνεῖται τῆς ἀγαθῆς ὑποληψέως τῶν μονίμων καὶ ποικίλων αὐτοῦ γνώσεων. Λέγεται ὅτι ἐφεῦρεν ἢ καλλιον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πρῶτος ἀνέπτυξε τὴν ὑπόθεσιν αἰθερίου οὐσίας, ἐξευρυσθείσης ἐν παντὶ σώματι, πληρούσης πᾶν κενὸν καὶ κινουμένης ἀπροσκόπτως κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν· αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν κυρίων φαινομένων τῆς φύσεως, ὡς τοῦ ἔρωτος, τοῦ ὑγροῦ, τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, τοῦ μαγνητισμοῦ, τοῦ γαλβανισμοῦ, τῆς αἰσθήσεως, τῆς

φυσικῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς περὶ ἑαυτῶν στροφῆς τῶν πλανητικῶν σωμάτων. Τὴν αἰθέριον ταύτην οὐσίαν ἐκάλεσεν ὁ Βενιαμὶν διὰ τῆς λέξεως Πανταχηκίνητον.

Ἀπέναντι σχεδὸν τῆς πολυθελγήτρου νήσου Λέσβου ἐπὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔκειτο ἡ πόλις τῶν Κυδωνιῶν, ἀκμάζουσα καὶ οὐδὲν ἑτερογενὲς στοιχεῖον φέρουσα πλὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἀπολαύοντος μετριόφρονος διοικήσεως ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Καρὰ-Ὀσμὰν-Ὄγλου, καὶ εὐδαιμονοῦντος ἐπαισθητῶς διὰ τῆς τοῦ ἐμπορίου προαγωγῆς. Οἱ Κυδώνιοι ὀφείλουσι κυρίως τὴν αὐτῶν εὐδαιμονίαν εἰς τὰς ἐλαίας των, ὧν τὰ ἔλαια τότε μᾶλιστα ἐπωλοῦντο μεταφέροντες εἰς Ὀθησσόν, Ταϊγανρόκον, Ἐσπεριὰν Εὐρώπην, Κωνσταντινούπολιν καὶ διάφορα ἄλλα μέρη.

Αἱ Κυδωνίαι ἐδιοικοῦντο ὑπὸ ὁμίλου συνδίκων, καλουμένων Δημογεροντία. Ἐκαλλωπίζοντο δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ διὰ νεοκτίστων οἰκιῶν εὐθετογραμμικῶς, δι' ὁδῶν λιθοστρώτων καὶ μεγάλου ἀριθμοῦ κήπων. Ἡ τοποθεσία των ἦν ταὐτοχρόνως εὐάρεστος καὶ ὑγιεινή. Ἑκατοντὰς νησιδίων, τῶν πλείστων κεκοσμημένων ὑπὸ φυτείας ἰσχυρᾶς καὶ ἀειθαλοῦς, μόλις ἄφινε τὸ βλέμμα ἐλεύθερον διὰ τῶν καμπῶν τῶν μικρῶν αὐτῶν γσιῶν νὰ παρεισδύσῃ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὑψηλῆς θαλάσσης καὶ νὰ θαυμάσῃ τὸν ἐν Κυδωνίαις εὐρύχωρον λιμένα, τὸν οὐ μόνον ἀσφαλῆ ἀλλὰ καὶ ἀνετώτατον δοχεῖον παντὸς μαλακίου, ὀστρακοδέρμου καὶ ἰχθύος.

Τῶν Κυδωνιῶν τὸν φόρον ἀπενέμετο κληρονομικῶς (αρπαge) ὁ οἶκος τῶν Δουρριζάδες, ἐξ οὗ παρήχθησαν πολλοὶ Μουφετίς. Τούτων ἡ προστασία προεφύλαξεν ἰσχυρῶς τὰς Κυδωνίας ἀπὸ πάσαν τῶν πασχόντων κάκωσιν καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐθεωρεῖτο παρ' ὅλων τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Ἑλλήνων ἀσφαλὲς διαμονητήριον.

Οἱ Κυδωνιεῖς τὸ πρῶτον εἶχον μικρὸν σχολεῖον, ἔνθα ἐδιδάσκετο ἡ γραμματική. Ἐν τῇ ἐπιστροφῇ του δὲ ὁ Βενιαμὶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, μὴ δυνηθεὶς νὰ ἀνεγείρῃ ἐν τῇ πατρίδι του σχολὴν πραγματικήν, ἐξελέξατο τὰς Κυδωνίας ὡς τὴν μᾶλλον κατάλληλον πρὸς τὸν σκοπόν του πόλιν. Ὁ ζῆλος τοῦ Ι. Οἰκονόμου, τοῦ καὶ δημογέροντος καὶ πάτρωνος ἐν Κυδωνίαις, πᾶν πρόσκομμα ἐκ ποδῶν ἐποιήσατο. Εἰς τὴν ἄκραν οὖν τῆς πόλεως ᾠκοδόμησαν εὐρύχωρον σχολεῖον, ἐν ᾧ ὁ ἀείμνηστος Βενιαμὶν κατέλαβε τὴν ἕδραν τῶν ἐπιστημῶν, καὶ διὰ βοηθοὺς μετεπέμψατο ἴδιον καθηγητὴν τῆς φιλολογίας καὶ ἕτερους αὐτοῦ κατωτέρους.—Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος συνέρρεον εἰς τὴν σχολὴν ταύτην, ἀκμάσασαν ἐπὶ δεκαπενταετίαν διοικουμένην ὑπὸ τοῦ Βενιαμίν. Πλῆθος λογίων καὶ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν ἐξῆλθον, ὧν οἱ πλείστοι ἐχρησίμευσαν ὡς δημόσιοι λειτουργοὶ ἐν τῇ προσωρινῇ τῆς Ἑλλάδος διοικήσει.

Ζηλοτυπήσας ἐπὶ τέλους ὁ καθηγητὴς τῆς φιλολογίας τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ Βενιαμὶν ἔσπειρε τὴν διένεξιν μεταξὺ τῶν τότε δημογερόντων ἐν Κυδωνίαις, καὶ μεγάλη μερὶς ἠγέρθη κατ' αὐτοῦ. Ὁ Βενιαμὶν ἦν ἕτοιμος νὰ ἐγκαταλείψῃ τήν τε πόλιν καὶ τὸ Λύκειον ἐν ἔτει 1815, ὅτε ὁ πρίγκηψ Δημητράκης Μουρούζης τὸν ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ τὸν ἐκράτυνε μετὰ πολλῆς τιμῆς εἰς τὴν ἕδραν, ἣν τοσοῦτον ἐπαξίως κατεῖχεν· ἀλλ' αἱ μηνευκλεῖς συκοφαντίαι τοῦ ἀντιπάλου τὸν ἔκαμαν ἐπὶ τέλους νὰ ἀφήσῃ καὶ, ἐγκαταλείψας τὴν θέσιν του, νὰ μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖθεν μετ' ὀλίγον ὁ ἐπιφανὴς ἐπιστήμων προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Καρατζᾶ ἵνα καταλάβῃ τὴν ἕδραν τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ ἐν Βουκουρεστίῳ φιλοσοφικῷ Λυκείῳ. Ὁπόταν δὲ ὁ ὀσιοδάφρος οὗτος προσέφυγεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἵνα λυτρώσῃ τὴν ἐπαπειλουμένην ζωήν του, ὁ Βενιαμὶν ἀπολέσας τὸ στήριγμά του, ὡς καὶ τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, μεγάλου τότε Ποστελνίκου τῆς Βλαχίας, καὶ μὴ ἀξιῶν νὰ ἔρπῃ ἐνώπιον τῶν ἀρχιερέων καὶ μητροπολιτῶν, ἐπαύθη καὶ ἐξώσθη παρ' αὐτῶν μετὰ σκληρότητος, ἥτις ἐστὶν ἐνίοτε ὁ διακριτικὸς χαρακτὴρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν προνομιούχων, παραφερομένων ὑπὸ τῶν ψυχικῶν αὐτῶν παθῶν τῆς διεκδικήσεως καὶ μνησικακίας.

Ὁ Βενιαμὶν μεμυημένος τῶν ἀρχῶν τῆς φιλικῆς ἑταιρίας καὶ γνωρίζων ὅτι ἐτέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καθ' ὃ ἡ μεγάλη σκηνὴ τῆς ἐπαναστάσεως ἔμελλε νὰ ἀναπεταθῇ, ἔλαβεν ἐνεργητικὸν μέρος καὶ συνεμερίσθη μετὰ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ πάντα κίνδυνον.

Ἀρχῆθεν τῆς αἱματηρᾶς ταύτης πάλης παρευρέθη εἰς τὸ θέατρον τῶν συμβεβηκότων, καὶ ἁπλοῦς ὡς ποιμὴν τῆς πρωτοτύπου ἐκκλησίας καὶ ἀλλόκοτος εἰς τὴν ὄψιν τοῦ μεγαλειτέρου κινδύνου διέτρεχε τὰς νήσους τῆς Ὕδρας, Σπετσῶν καὶ Ψαρρῶν· διέσχιζε καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, διεγείρων ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος τὴν γενναιότητα καὶ τὴν πρὸς τὸν θάνατον περιφρόνησιν. Αἱ προτροπαί του περιέκλειον τὴν εὐγλωττίαν τῆς καρδίας, τὸ δὲ παράδειγμά του εἵλκυεν ὅλον τὸν κόσμον· ἦτο ἐκ τῶν σπανίων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες ὀλίγα λαλοῦσι καὶ ἀρήγουσιν εἰς τὸν αὐτῶν χαρακτῆρα καὶ τὴν διαγωγὴν τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μανθάνειν καὶ πείθειν.

Ὑπομείνας δὲ τοὺς μεγαλειτέρους κόπους καὶ τὰς μᾶλλον ἐπωδύνους στερήσεις χάριν τῆς πατρίδος καὶ οὐχὶ δι' ἑαυτὸν, ἐτήκετο ὡς ἡ λαμπὰς ἡ ὑπηρετοῦσα ἄλλους. Τέλος ἀπέλιπε τὸ ὡραῖον αὐτοῦ στάδιον θερισθεὶς ὑπὸ τῆς φρικτῆς ἐπιδημίας τοῦ τύφου, ἥτις πολλοὺς Ἄϊδι προέπεμψεν εἰς τὸ Ναύπλιον τῆς Ρωμανίας.

Τὸν ἀνωτέρω βίον τοῦ περιφανοῦς καὶ ἀειμνήστου Βενιαμὶν μεταγλωττίσας ἐκ τινος Γαλλικοῦ συγγράμματος, παρέβαλλον πρὸς τὸν ἐν τῇ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ μεταφράσει τῆς κυρίας Χ. Σ. Ἀναγνώστου βίον αὐτοῦ καὶ εὗρόν τινα ἐντεῦθεν ἐλλείποντα, τὰ ὁποῖα ὁ φιλόμουσος ἀναγνώστης, παραδεκτὸν ἁπλῶς ἂν ἐπιρρίψῃ ἐπὶ ἐκείνου βλέμμα, θέλει ἀναπληρώσει, πέπεισμαι.

Τὴν 5 Μαΐου 1871 Κυδωνίαις (1).

Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ.

---

(1) Ἔκτοτε εἶχεν ἀποσταλῇ ἡμῖν ἡ βιογραφία αὕτη, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εὕρωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρὸς ἀνεβάλομεν μέχρι σήμερον τὴν δημοσίευσίν της, ὅτε πανταχόθεν διεβεβαίωσαν ἡμᾶς ὅτι οὐδαμοῦ αὕτη εὑρίσκεται.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οἱ ὑπὸ τῶν τίγρεων φονευόμενοι ἐν Ἰνδίαις.

Φαίνεται, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ὑπὸ τῶν θηρίων ἀπολλυμένων ἀνθρώπων εἶνε τοσοῦτος, ὥστε ἐφείλκυσε σπουδαίως τὴν προσοχὴν τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Ἰνδικῆς κυβερνήσεως. Ἰδοὺ δὲ παραδείγματα μεταξὺ πολλῶν ἄλλων περὶ τῶν ὑπὸ τῶν θηρίων ἀπολεσθέντων. Τίγρις τις ἐρήμωσε 13 χωρία καὶ κατέστησεν ἀκαλλιέργητον ἔκτασιν γῆς ἐκ 256 τετραγωνικ. μιλίων· πολλάκις δὲ τὰ ζῶα ταῦτα καθίστανται σπουδαῖον πρόσκομμα εἰς τὰς τοπογραφικὰς ἐργασίας, αἵτινες γίνονται κατὰ διαταγὴν τῆς κυβερνήσεως. Κατὰ τὸ 1869 τίγρις ἐθανάτωσεν 127 ἄτομα καὶ ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας διέκοψε τὴν συγκοινωνίαν μεταξὺ δύο ἐπαρχιῶν. Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1868 πάνθηρ εἰσβαλὼν εἰς τὴν πόλιν Σικόλαν ὥρμησεν εἴς τινα οἰκίαν· ἐκ τῶν τεσσάρων δὲ τῶν ἐπικινδύνως τραυματισθέντων ἀπεβίωσεν εἷς. Ὑπὸ τίγρεων φονεύονται πολλοὶ ἄνθρωποι, ἰδίως ἐντὸς τοῦ δάσους Νάλαϋ,—Μάλαϋ. Εἷς τῶν ἐν τῷ δάσει τούτῳ τίγρεων ἐφόνευσεν 100 ἀνθρώπους. Ἐν Νουϊδούκα τίγρις τις, ὅστις εἶχεν ἤδη καταστρέψει 108 ἄτομα, ἐξωλόθρευσεν ἐπὶ τέλους ὁλόκληρον οἰκογένειαν πενταμελῆ, πρὸς δὲ καὶ ἕτερα ἑπτὰ ἄτομα, ὅτε ἐφονεύθη κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Βεγγάλης. Ἐν διαστήματι ἓξ ἐτῶν ἀπωλέσθησαν 13. 401 ἄτομα. Ἡ καταστροφὴ τῶν θηρίων τούτων παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας ἐκτὸς τῆς δεισιδαιμονίας τῶν ἰθαγενῶν, οἵτινες θεωροῦσι τὰ ζῶα ταῦτα ὡς ἐναρκώσεις δυσμενῶν θεοτήτων, ἃς εἶνε κινδυνῶδες νὰ προσβάλῃ τις. (Ἡμερήσια Νέα).

Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς ἐφημεριδογραφίας.

Ἡ «Ἐφημερὶς τῶν συζητήσεων» περιέχει τὰ ἑπόμενα περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς ἐφημεριδογραφίας. «Γνωστὸν ὅτι οἱ Σῖναι προηγήθησαν πάντων τῶν λοιπῶν λαῶν ὡς πρὸς τὴν τυπογραφίαν καὶ τὰ λοιπὰ μέσα τῆς δημοσιότητος· οὕτως ἡ τυπογραφικὴ τέχνη εἶνε γνωστὴ ἐν Ταρταρίᾳ, ἐν Κίνᾳ καὶ Ἰαπωνίᾳ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων. Ἐκ μαρτυριῶν ἀναμφισβητήτων ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ Σῖναι εἶχον τυπογραφεῖα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ τρίτου αἰῶνος καὶ ὅτι μετεχειρίζοντο κινητοὺς ἐκ ξύλου χαρακτῆρας ἀπὸ τοῦ ἐννάτου αἰῶνος. Μεγαλαυχοῦμεν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τυπογραφικῇ τέχνῃ, λέγει ὁ Μοντεσκίνιος, καὶ ὅμως ἄλλοι ἄνθρωποι κατοικοῦντες ἀλλαχοῦ, ἐν Κίνᾳ, ἔχουσιν αὐτὴν ἀπὸ χιλίων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν.» Ἐδημοσιεύθησαν ὅθεν κατὰ τὰς μεμακρυσμένας ἐκείνας χώρας συγγράμματα, περιοδικαὶ συλλογαὶ καὶ ἐφημερίδες εἰς ἐποχὰς λίαν ἀρχαίας. Ἡ ἐφημεριδογραφία συνίστατο ἐν Ρώμῃ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως τῆς Γερουσίας ὡς καὶ τῶν γενεθλίων, ἀποβιώσεων, συναστείων, τῶν ὀνομάτων τῶν εἰς Ρώμην ἀφικνουμένων ξένων, τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν, τοῦ κρέατος καὶ ἄλλων ἐδωδίμων· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ ἐφημερὶς αὕτη «Ἡμερήσια ἔργα τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ» (Acta populi Romani diurna). Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ γνῶσις τῶν συγχρόνων γεγονότων δὲν εὑρίσκετο εἰμὴ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν μοναχῶν συντασσόμενα χρονικά. Ἡ πρώτη ἐφημερὶς ὑπῆρξεν ὁ «Ἑρμῆς τῆς Γαλλίας», δημοσιευθεὶς κατὰ τὸ 1605· διακοπεὶς δὲ κατὰ τὸ 1664 ἐπανελήφθη κατὰ τὰ 1672 ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ «Κομψὸς Ἑρμῆς» ἐξακολουθήσας μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1710. Ἡ «ἐφημερὶς τῆς Γαλλίας (Gazette de France) συνεστάθη ἐν Παρισίοις κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1631 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ'. Οὕτω δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης προβαίνουσα ἡ δημοσιογραφία καὶ ὁσημέραι ἀναπτυσσομένη ἔφθασεν εἰς ὃν σήμερον εὑρίσκεται βαθμόν.»

ΑΕΡΩΔΗΣ ΣΙΦΩΝ.

Ἀτμοσφαιρικόν τι φαινόμενον συνέβη τῇ 17 παρελθόντος Μαΐου ἐν τῇ Γαλλικῇ ἐπαρχίᾳ Ariége, ὅπερ ἡ ἐγχώριος ἐφημερὶς τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀφηγεῖται ὡς ἑξῆς:

Ἀερόμορφόν τι ρευστόν, λέγει ἡ ἐφημερὶς αὕτη, μετρούν τρία ἕως τέσσαρα μέτρα εὖρους, ἐσχηματίσθη τὴν ἑσπέραν τῆς 17 Μαΐου βορειοδυτικῶς τοῦ χωρίου Καστὲξ. Ἐχώρησε κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν καὶ στροφοδινούμενον πρὸς τὸ χωρίον Καστὲξ ἐπὶ ἀποστάσεως ἑκατὸν μέτρων, εἶτα δὲ μεταβαλὸν αἰφνης διεύθυνσιν ἐστράφη πρὸς βορρᾶν, συμπαρασύρον μεθ' ἑαυτοῦ πᾶν τὸ προστυχόν, δένδρα, ξύλα, ἀστάχεις κλπ. Φθάσαν παρὰ τὸ ἀγροκήπιον Πορτετινὺ τὸ ρευστὸν ἀνήρπασε γυναῖκά τινα καὶ μετεβίβασεν αὐτὴν ἄνευ σπουδαίων τραυματισμῶν εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι μέτρων· τοῦτ' αὐτὸ θὰ συνέβαινε καὶ εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς, ἂν οὗτος δὲν προὐλάμβανε νὰ συσπειρωθῇ περὶ τὴν ρίζαν ἑνὸς δένδρου· ἡ στέγη τῆς οἰκίας αὐτῶν ἀνηρπάγη. Χωρῆσαν ἔπειτα βορείως τὸ ἀπηωρημένον ρευστὸν εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης ἐντὸς τοῦ σταύλου τοῦ ἀγροκηπίου, ἀπέσπασε τὰ ἐν αὐτῷ φυλαττόμενα κτήνη, χωρὶς ὅμως νὰ βλάψῃ αὐτά, καὶ ἀκολούθως ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς στέγης διαρρήξαν αὐτήν. Τὸ ἀερόμορφον ρευστὸν ἐξηκολούθησεν ἔπειτα τὴν πρὸς ἀνατολὰς διεύθυνσιν, ἀνατρέπον καὶ καταστρέφον τὸ προστυγχάνον. Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἀπήντησε δύω ἁμάξας συρομένας ἑκάστην ὑπὸ ζεύγους βοῶν, αἵτινες ἀνυψώθησαν μετὰ τῶν ζώων εἰς ὕψος 20 μέτρων, κατεκερματίσθησαν, τὰ δὲ τεμάχια διεσκορπίσθησαν τοιουτοτρόπως ὥστε ἐκ τῶν ἁμαξῶν εὑρέθησαν δύω μόνον τροχοὶ ὅλως παραμεμορφωμένοι· ἐκ δὲ τῶν δύω ἁμαξηλατῶν ὁ μὲν ἀναρπασθεὶς ἐρρίφθη σχεδὸν νεκρὸς εἰς 100 περίπου μέτρων ἀπόστασιν, ἀπέθανε δὲ μετ' ὀλίγας ὥρας· ὁ δὲ δεύτερος ἐσώθη ὡς ἐκ τοῦ ἑπομένου περιστατικοῦ. Καθ' ἣν στιγμὴν τὸ καταστρεπτικὸν ρευστὸν ἤγγιζε πρὸς αὐτόν, πνεῦμα ἀνέμου τοῦ ἀνήρπασε τὸ κάλυμμα καὶ, δραμὼν κατόπιν αὐτοῦ, ἠδυνήθη νὰ εὑρεθῇ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ τοῦ ρευστοῦ. Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν διεύθυνσιν γυνή τις ἀνατραπεῖσα παρεσύρθη εἰς

8 ἕως 10 μέτρων ἀπόστασιν. Παιδίον τι δεκατετραετὲς περίπου καταληφθὲν αἴφνης ἔσχε τὴν ἑτοιμότητα νὰ προσκολληθῇ εἰς ἓν δένδρον ὅπερ ἐξερριζώθη καὶ παρεσύρθη μετὰ τοῦ παιδὸς εἰς πέντε μέτρων ἀπόστασιν. Τὰ δύω ταῦτα ἄτομα ἀπηλλάγησαν διὰ μέσου τοῦ φόβου καὶ ἐλαφρῶν μωλωπισμῶν. Τέλος διευθυνόμενος πάντοτε πρὸς βορρᾶν ὁ ἀερόμορφος σίφων ἔφθασεν εἰς κορυφήν τινα, ἐφ' ἧς τὸ κοιμητήριον, περιεστράφη ἐν τῷ περιβόλῳ τῶν νεκρῶν, ἀνήρπασε τὰ τείχη, ἀπέσπασε δένδρα καὶ σταυρούς, ἐστράφη πρὸς δυσμὰς καὶ ἐξέλιπεν εἰς ἀπόστασιν 400 ἕως 500 μέτρων ἀπὸ τοῦ κοιμητηρίου. Τὸ φαινόμενον τοῦτο διήρκεσε περὶ τὴν μίαν ὥραν.

(Νεολόγος).

Η ΠΡΩΤΗ ΛΥΠΗ.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ Ν. Ι. Τσαγκρίδου.

Ποῦ 'κῆγε τ' ἀδελφάκι μου,
μαμμᾶ, τ' ἀγαπημένο;
Τὸ θέρος ἦλθε μ' ἄπειρα
λουλούδια δροσερὰ
κ' ἐγὼ πῶς ὁλομόναχο
νὰ παίζω τὸ καϋμένο;
Νὰ ἔλθῃ φώναξέ μου, το
μαμμᾶ μου τρυφερά.

Αἱ πεταλούδαις κύτταξε
πετοῦν ς' τὰ κρῖν' ἐπάνω
καὶ τὰ χρυσᾶ των λάμπουνε
'ς τὸν ἥλιο φτερά·
ἀλλὰ δὲν ἔχω ὄρεξι
νὰ τρέχω νὰ τὰς πιάνω.
Ὦ κράξε τ' ἀδελφάκι μου,
μαμμᾶ μου τρυφερά.

Ἐμείναν τ' ἄνθη ἔρημα,
ἐμείναν μαραμένα
τοῦ πρεβολιοῦ ποῦ ἄλλοτε
ἀνθοῦσαν δροσερά,
καὶ τὰ σταφύλια μείνανε
'ς τὸ κλῆμα ξηραμένα
Ὦ! κράξε το νὰ παίξωμε,
μαμμᾶ μου τρυφερά.

Ἀλλὰ θαρρεῖς πῶς δύναται
«ν' ἀκούσῃ τὴν φωνή μου
«καὶ νὰ ἐρθῇ νὰ παίξετε,
«ὡς πρὶν εἰς τὴν πηγήν;
«Τὸν ἄγγελο ποῦ 'γέλασε
«γιὰ μιὰ φορά, παιδί μου,
«καθὼς γελᾷ ἡ ἄνοιξι,
«μὴ πλιὰ ζητῇς 'ς τὴν γῆν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

«Δὲν εἶχε μέραις πλιότεραις
«νὰ τὸ χαρῶ λιγάκι,
«ἀλλὰ σὰν ρόδο πρόωρα
»μαράθηκε ἀγνό.
«Πήγαινε· πρέπει μόνο σου,
«γλυκό μου κοριτζάκι,
«νὰ παίξῃς. Τ' ἀδελφάκι σου
«εἶν' εἰς τὸν οὐρανό.

— Καὶ πλέον τ' ἀνθη ἄφησε
Καὶ τὰ πουλιὰ καθόλου;
κ' ἐγὼ λοιπὸν ἔτσ' ἄθικα
φωνάζω καὶ θρηνῶ;
Ταῖς μέραις ταῖς ἀπέρανταις
τοῦ θέρους καὶ πῶς ὅλου
θενὰ περάσω μόνο μου
ἐγὼ τὸ Χλεινό;

Λοιπὸν δὲν θὲ νὰ τρέχωμε
ποτὲ πλιὰ 'στὸ ρυάκι
μαζύ, οὐδὲ θὰ κόφτωμε
λουλούδια δροσερά;
Ὦ ἂν μαζὶ ἐπαίζαμε,
καλό μου ἀδελφάκι,
ὠ! πόσο θὰ σ' ἠγάπουμνα
πολὺ πλιὸ τρυφερά.

ΠΟΥ ΕΥΡΟΝ ΤΟΝ ΛΙΒΙΓΚΣΤΟΝΑ (*)

ὑπὸ

ΕΡΡΙΚΟΥ Μ. ΣΤΑΝΛΕΥ.

Εἰσαγωγή.

Κατὰ τὴν 16ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1869, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐν Βαλεντίᾳ σφαγήν, εὑρισκόμην εἰς Μαδρίτην, τὴν δὲ 10ην π. μ. τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ Ἰάκωβος μοὶ ἐγχειρίζει ἐν τῷ ἀριθ ... τοῦ ξενοδοχείου Salle de la Cruz τηλεγράφημα ἐμπεριέχον τὰ ἑξῆς· «Ἐλθὲ εἰς Παρισίους· σπουδαία ὑπόθεσις.» ταῦτα μοὶ ἀπηυθύνοντο παρὰ τοῦ κ. Jas Gordon Bennett υἱοῦ, τοῦ νέου διαχειριστοῦ τῆς ἐφημερίδος «New York Herald» (Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης).

Πάραυτα αἱ εἰκόνες μου καταβιβάζονται ἐκ τῶν τοίχων τοῦ οἰκήματός μου, τὰ βιβλία μου μετὰ τῶν διαφόρων φιλικῶν ἐνθυμημάτων τίθενται ἐν τοῖς κιβωτίοις, τὰ ἐνδύματά μου, ὧν τὰ μὲν ἐπὶ τῶν σχοινίων ἡμίστεγνα εἰσέτι, τὰ δὲ καὶ ἡμιπλυμένα μόλις συλλέγονται ἐν τάχει, καὶ μετὰ δίωρον κοπιώδη καὶ κατεσπευσμένην προετοιμασίαν τὰ κιβώτιά μου ὑπῆρχον δεδεμένα κ' ἐπιγεγραμμένα διὰ Παρισίους.

Ἡ εἰς Παρισίους κατ' εὐθεῖαν συνοδεία ἀπέρχεται ἐκ Μαδρίτης διὰ Hendaye τὴν 3ην μόλις μ.μ. Ὑπελόγισα ὅθεν ὅτι εἶχα καιρὸν ν' ἀποχαιρετίσω τοὺς φίλους μου καὶ ἰδίως τὸν ἐν τῷ ἀρ. 6 τοῦ ξενοδοχείου Salle Goya, ἐργαζόμενον παρὰ ταῖς συνταξεσιν ἡμερησίων ἐφημερίδων ταῦ Λονδίνου, πρὸς ὃν μεγάλην ἔτρεφον συμπάθειαν διαμοιραζομένην πρὸς τὰ δύο αὐτοῦ τεκνία Charlie καὶ Willie. Οἱ ἀγαπητοί μου οὗτοι ἤδύνοντο νὰ μ' ἀκούωσι διηγούμενον τὰ συμβάντά μου καὶ μεγάλην ἠσθανόμην εὐχαρίστησιν συνδιαλεγόμενος μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἰδοὺ τώρα πρέπει νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσω!

Εἶχα προσέτι φίλους ἐν τῇ πρεσβείᾳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐκ τῆς συναναστροφῆς τῶν ὁποίων τὰ μάλιστα ἐθελγόμην, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ αἱ τέρψεις αὗται διὰ παντὸς ᾤχοντο!

«Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ μᾶς γράφετε καὶ ὅτι θὰ ἔχωμεν τὴν εὐτυχίαν νὰ λαμβάνωμεν πάντοτε καλὰς εἰδήσεις περὶ ὑμῶν.»

Ὦ! ποσάκις κατὰ τὸν πολυτάραχον βίον μου, τὸν βίον ἐδοιπορούντος ἐφημεριδογράφου, ἤκουσα τὰς λέξεις ταύτας, καὶ ποσάκις ἐδοκίμασα τὴν αὐτὴν θλῖψιν ἀποχωριζόμενος φίλων, οὓς ἠγάπησα εἰλικρινῶς καὶ βαθέως, ὡς ἤδη αὐτούς.

Ἐν τούτοις ὁποιοσδήποτε καὶ ἄλλος ἐν τῇ θέσει μου καὶ ἐν τῷ ἐπαγγέλματί μου πέπρωται νὰ ὑποφέρῃ ὡς ὁ ἀθλητὴς καὶ νὰ προετοιμαζηται εἰς τὴν πάλην, διότι ἡ ἐλαχίστη ὀπισθοδρόμησις ἢ δειλία ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειάν του.»

Ὁ ἀθλητὴς ἀπαντᾷ ἐνώπιον αὐτοῦ πολλάκις τὴν σπάθην ἠκονημένην καὶ ἀπειλοῦσαν τὸ στῆθός του, ὁ δὲ ἐδοιπορῶν ἐφημεριδογράφος ἢ περιηγούμενος ἀνταποκριτὴς ἐφημερίδος πολλάκις ἀπαντᾷ τὴν προσταγήν, ἥτις πέμπει αὐτὸν εἰς τὴν ἀπώλειάν του. Εἰς τὴν μάχην ἢ εἰς τὸ συμπόσιον, εἶνε πάντοτε ἓν καὶ τὸ αὐτό, «ἑτοιμάσθητι καὶ ὕπαγε!»

---

(1) Τὸ ὄνομα τοῦ ἀτρομήτου καὶ καρτερικοῦ δόκτ. Λιβιγκστόνος ὑποθέτομεν ὡς γνωστὸν τοῖς πλείστοις τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν· ἄλλως τε οὐδεμία ἀνάγκη νὰ δώσωμεν προηγουμένως ἄλλας πληροφορίας καὶ εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας ἀκόμη αὐτό, καθότι τὸ ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ τὸν ἄνωθι τίτλον πόνημα τοῦ Ἐρρ. Στάνλεϋ, καὶ τοι κυρίως ἐξιστόρησις τῶν περιπετειῶν αὐτοῦ ἀποσταλέντος πρὸς ἀναζήτησιν ἐκείνου, οὐχ ἧττον προσφέρει λεπτομερῆ καὶ ἀληθῆ εἰκόνα τοῦ χαρακτῆρος καὶ παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀφρικῇ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπιστήμης ἐγγηράσαντα Λιβιγκστόνα.

Ὁ «Μέντωρ» δὲν προτίθεται νὰ καταχωρήσῃ ἐν μεταφράσει τὸ ὅλον τοῦ ὀγκώδους τούτου βιβλίου, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' ἐπιτομὴν καὶ ἐν περιλήψει μὲν τὰ ἐπουσιώδη μετὰ τῶν σχετικῶν εἰκόνων, ἐμπεριστατωμένως δὲ τὰ σπουδαιότερα, περιεργότερα καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα τὸν ἀναγνώστην.

Ὡς πρὸς τὸν ἀναλαβόντα καὶ ἐπιτυχόντα τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδρομῆς, τὸν καὶ συγγραφέα αὐτῆς κ. Στάνλεϋ, θεωροῦμεν ὅλως περιττὸν νὰ προσθέσωμέν τι ἐξ ἰδίων. Ὁ χαρακτὴρ αὐτοῦ ἐξεικονίζεται καθαρῶς ἐν αὐτῇ καὶ μόνῃ τῇ βραχείᾳ εἰσαγωγῇ του. Ὡς τέκνον τῆς μεγαλοπράγμονος Ἀμερικῆς μᾶς ὑπενθυμίζει μόνον τὸν ὁμογενῆ συμπατριώτην αὐτοῦ κ. Kane τὸν ἀνευρόντα ἐν ταῖς ἀκταῖς τῶν ἀρκτικῶν πόλων τὰ λείψανα τῆς καταστροφῆς τοῦ περιφήμου θαλασσοπόρου Φραγκλίνου.

Εὐτυχέστερος τούτου ὁ κ. Στάνλεϋ, καὶ μᾶλλον τερπνότερος ἀποκαθίσταται ἡμῖν ἐνῷ κινεῖ συγχρόνως τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου διὰ τῆς ποικιλίας καὶ ζωηρότητος τῶν σκηνῶν αὐτοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων, πιστεύομεν, καὶ οἱ ἡμέτεροι Ἕλληνες ἀναγνῶσται θὰ μείνωσιν εὐχαριστημένοι.

Μ. ΣΕΙΖΑΝΙΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὴν ἄλλην μ. μ. ὥραν ὠδοιπόρουν καί, ἀναγκασθεὶς νὰ σταματήσω ἐπί τινας ὥρας ἐν Bayonne, ἔφθασα τὴν ἑπομένην νύκτα εἰς Παρισίους· ἔβραμον δὲ πάραυτα εἰς Grand Hotel, ἔνθα ἔκρουσα τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος τοῦ κ. Βέννετ.

—Εἰσέλθετε· μοὶ ἀπήντησε φωνή τις.

Εἰσελθὼν εὗρον τὸν κ. Βέννετ ἐπὶ τῆς κλίνης.

— Τίς εἶσθε; μ' ἠρώτησεν.

— Ὁ Στάνλεϋ.

— Ἄ! ναί, κάθησον· πρόκειται νὰ σ' ἐπιφορτίσω σπουδαίαν ἀποστολήν, μοὶ λέγει· εἶτα ρίψας ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὸν κοιτωνίσκην του, μ' ἠρώτησε.

— Ποῦ νομίζεις ὅτι εὑρίσκεται ὁ δόκτ. Λιβιγκστών;

—Ἀληθῶς ἀγνοῶ, κύριε.

—Νομίζεις ὅτι ζῇ;

—Ἴσως ναί, ἀλλ' ἴσως καὶ ὄχι· ἀπεκρίθην.

— Καλά· ἐγὼ ἐν τούτοις πιστεύω ὅτι ζῇ καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ· θὰ σὲ ἀποστείλω ὅθεν πρὸς ἀνεύρεσίν του.

— Πῶς, ἀπήντησα, πιστεύετε ὅτι δύναμαι ν' ἀνεύρω τὸν Λιβιγκστόνα; ἐννοεῖτε λοιπὸν νὰ πορευθῶ εἰς τὴν κεντρικὴν Ἀφρικήν;

— Μάλιστα, νὰ ὑπάγητε ἐκεῖ καὶ νὰ τὸν εὕρητε· νὰ ὑπάγῃς ἴσως ἀκούσῃς ὅτι εὑρίσκεται· νὰ συναξῃς ὅσα νέα δυνηθῇς περὶ αὐτοῦ. Λαμβάνων δὲ ὕφος περιεσκεμμένον καὶ σπουδαιότερον, Ἴσως δέ, μοὶ λέγει, ὁ γέρων ἔχει ἀνάγκας· λάβε ὅθεν ἀρκετὰ χρήματα ὅπως τὸν βοηθήσῃς. Πρᾶξον ὅπως νομίσῃς συμφερώτερον, ἐκτέλεσον τὰ σχέδιά σου ὅπως νομίζεις καλλίτερον.

— Ἀλλὰ νὰ εὕρω τὸν Λιβιγκστόνα! ἀνέκραξα ἐκπεπληγμένος διὰ τὴν ἀπάθειαν, μεθ' ἧς μ' ἀπέστελλεν εἰς κεντρικὴν Ἀφρικὴν πρὸς ἀνεύρεσιν ἀνθρώπου, ὃν κατὰ τὴν κοινὴν τοὐλάχιστον γνώμην ἐπίστευον μᾶλλον ἐν τοῖς τεθνεῶσιν· ὑπολογίζων δὲ τὰ μεγάλα ἔξοδα, ἅτινα ἀπήτει ἡ μακρὰ αὕτη ἐκβρομή, προσέθεσα·

— Ὑπελογίσατε τὸ χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην;

— Ὁπόσον ἄρχε νομίζετε σεῖς; μ' ἠρώτησεν ἀποτόμως.

— Αἱ περιοδεῖαι τοῦ Βύρτωνος καὶ τοῦ Σπὴκ ἐν τῇ κεντρ. Ἀφρικῇ, ἀπήντησα, ἐστοίχισαν ἡ μὲν 3,000 ἡ δὲ 5,000 λιρῶν στερλινῶν· φοβοῦμαι ὅθεν μήπως ἡ ἡμετέρα δὲν στοιχίσῃ ὀλιγώτερον τῶν 2,500.

— Καλά· ἐγὼ λοιπὸν θὰ σοὶ εἴπω τί θὰ πράξῃς. Λάβε ἐπὶ τοῦ παρόντος χιλίας καί, ἅμα ἐξοδεύσῃς αὐτάς, τράβηξον ἄλλας χιλίας, καί, ὅταν ἐξοδεύσῃς καὶ αὐτάς τράβηξον χιλίας ἔτι· ὅταν δὲ τελειώσουν καὶ αὐταί, τράβηξον ἄλλας χιλίας καὶ οὕτω καθεξῆς· ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ εὕρῃς τὸν Λιβιγκστόνα!

Ἐκπλαγείς, ἀλλὰ μὴ συγχυσθείς εἰς τοὺς λόγους τούτους, καθότι ἐγνώριζον τὸν χαρακτῆρα τοῦ κ. Βενετ δυσκόλως ἐγκαλλιμπάνοντος ἀπραγματοποίητον πᾶν ὅ τι ἅπαξ ἤθελε συλλάβει κατὰ νοῦν, διελογιζόμην μόνον· εἰς τὸ γιγαντιαῖον ἀπιβλέπων τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅτι διεκινδύνευε τὰ ποσὰ ταῦτα, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπὲρ ἄλλ' οὐχὶ καὶ τὰ κατὰ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ προμένως εἶπον αὐτῷ·

—Ἤκουσα ὅτι ἔχετε κατὰ νοῦν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός σας νὰ πωλήσητε τὸ φύλλον, ἀποσυρόμενος τοῦ δημοσιογραφικοῦ σταδίου.

—Ὅστις καὶ ἂν σοὶ τὸ εἶπε, ἔχει λάθος· μοὶ ἀπήντησεν. Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ δὲν ὑπάρχει τὸ ἀπαιτούμεναν χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἀγορὰν τοῦ «Κήρυκος·» ὁ πατήρ μου κατέστησεν αὐτὸν μεγάλην ἐφημερίδα, ἀλλ' ἐγὼ διανοοῦμαι νὰ τὴν καταστήσω μεγαλειτέραν, νὰ τὴν καταστήσω ἐφημερίδα ὑπὸ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως. Ἐν αὐτῇ θὰ δημοσιεύωνται πάντα τὰ ἐνδιαφέροντα νέα τοῦ κόσμου, ἀδιάφορον διὰ τὰ ἔξοδα.

— Τότε, ἀπήντησα, δὲν ἔχω νὰ προτιθέσω πλειότερόν τι. Ἐπιθυμεῖτε νὰ ὑπάγω κατ' εὐθεῖαν εἰς Ἀφρικὴν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ δόκτ. Λιβιγκστόνος;

— Οὐχί· νὰ ὑπάγῃς πρῶτον εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ Σουέζ, εἶτα νὰ προχωρήσῃς πρὸς τὸν Νεῖλον. Μανθάνω ὅτι ὁ Βέκκερ προτίθεται ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Ἄνω Αἴγυπτον· σύναξον ὅσας δύνασαι περὶ τῆς ἐκβρομῆς του πληροφορίας καὶ ἐφ' ὅσον ἀναβαίνῃς περίγραφε ὅσον τὸ δυνατὸν καλλίτερον ὅ,τι ἐνδιαφέρει τοὺς περιηγητάς. Μετὰ ταῦτα σύνταξον Ὁδηγὸν διὰ τὴν Κάτω Αἴγυπτον, ἀλλ' ἔσο πρακτικός. Εἰπὲ ἡμῖν πᾶν ὅ,τι εἶνε ἄξιον νὰ ἴδῃ τις καὶ τίνι τρόπῳ δύναται νὰ τὸ ἴδῃ.

Εἶτα δύνασαι νὰ ὑπάγῃς εἰς Ἱερουσάλυμα, διότι μανθάνω ὅτι ὁ Captain Warren κατώρθωσεν ἐνδιαφερούσας ἀνακαλύψεις. Μετὰ ταῦτα ἐπισκέρθητι τὴν Κωνσταντινούπολιν κ' ἐρεύνησον περὶ τῆς μεταξὺ Χεδίβη καὶ Σουλτάνου διενέξεως.

Ἔπειτα, ἄρες με νὰ σκεφθῶ ... δύνασαι ὡσαύτως νὰ ἐπισκεφθῇς τὴν Κριμαίαν καὶ τ' ἀρχαῖα ἐκεῖνα πεδία τῶν μαχῶν, μεταβαίνων ἀκολούθως εἰς τὴν Κασπίαν διὰ τοῦ Καυκάσου. Μανθάνω ὅτι ἐκβρομὴ Ρωσσικὴ διευθύνεται πρὸς τὴν Χίβαν. Ἐκεῖθεν δύνασαι νὰ ὑπάγῃς διὰ τῆς Περσίας εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ ν' ἀποστείλῃς ἐνδιαφερούσαν ἐπιστολὴν ἐκ Περσεπόλεως.

Πορευόμενος εἰς Ἰνδίας, θὰ διέλθῃς ἐγγὺς τοῦ Βαγδατίου. Γράψον ἐκεῖθέν τι περὶ τῶν σιδηροδρόμων τῆς κοιλάδος τοῦ Εὐφράτου.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ὑπάγῃς εἰς Ἰνδίας, ἄρχισε ἀναζητῶν τὸν Λιβιγκστόνα. Ἴσως μάθῃς ὅτι εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς εἰς Ζανζιβάρην ὁδοῦ· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει πορεύθητι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ εὑρὲ αὐτόν, ἂν ζῇ. Λάβε ὅσας δυνατὸν περισσοτέρας περὶ τῶν ἀνακαλύψεών του πληροφορίας· ἂν δὲ μάθῃς ὅτι ἀπέθανε, φέρε ὅσας δυνηθῇς ἀποδείξεις περὶ τοῦ θανάτου του.

Ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ἔχεις νὰ πράξῃς· Καλὴν νύκτα καὶ ὁ Θεὸς ἔστω μετὰ σοῦ.

—Καλὴν νύκτα, κύριε, ἀπήντησα· θὰ πράξω πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· πιστεύω δὲ ὅτι ἐν τοιαύτῃ ἀποστολῇ ὁ Θεὸς ἔσεται μετ' ἐμοῦ.

Κατῴκησα μετὰ τοῦ κ. Ἐδουάρδου Κίγκ, ὅστις ἔμελλε ν' ἀναφέρῃ ἐν τῇ ἐφημερίδι, ἧς ἐτύγχανεν ἀνταποκριτής, περὶ τῆς τοῦ κ. Βένετ ἐπιχειρήσεως καὶ τῆ ἀποστολῆς μου. Ἐπεθύμουν πολὺ νὰ συνδιαλεχθῶ μετ' αὐτοῦ περὶ τῶν πιθανῶν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἀποτελεσμάτων, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸ πράξω.

Καὶ τοι καταβεβλημένος ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς ἐπιχειρήσεως,

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ἦν ἀνεβέχθην, ἔπρεπε νὰ φαίνωμαι ὡς πορευόμενος ἁπλῶς εἰς Σουέζ. Ὁ Ἐξουάρδος Κίγκ μ' ἠκολούθησεν ἐν τῇ διὰ Μασσαλίαν ἀπ' εὐθείας ἀναχωρούσῃ συνοδείᾳ, ἐν δὲ τῷ σταθμῷ ἀπεχωρίσθημεν, αὐτὸς μὲν ὅπως ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀναγνωστήριον τοῦ Bowle πρὸς ἀνάγνωσιν ἐφημερίδων, ἐγὼ δὲ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Λιβιγκστόνος εἰς τὴν κεντρ. Ἀφρικήν, καί... τίς οἶδε!

Περιττὸν κρίνω νὰ ἐκθέσω τὰ πρὸ τῆς εἰς κεντρικὴν Ἀφρικὴν ὁδοιπορίας μου.

Ἀνῆλθον πρὸς τὸν Νεῖλον, ἔνθα εἶδα τὸν κ. Higginbosham ἀρχιμηχανικὸν (*) τῆς ἐκβρομῆς τοῦ Βέκερ ἐν Φίλαις κ' ἐμπόδισα τὴν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ μανιώδους τινὸς Γάλλου νεανίου μονομαχίαν προσκαλέσαντος αὐτὸν διὰ πιστολίου, διότι ὑπώπτευσεν ὅτι ὁ κ. Higginbosgum ἐξέλαβεν αὐτὸν Αἰγύπτιον ἐκ τοῦ πίλου, ὃν ἔφερεν.

Ἔσχον ἐν Ἱεροσολύμοις συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ Captain Warren καὶ κατέβην εἰς τὸ βάθος τάφρου μεθ' ἑνὸς κλητῆρος τοῦ μηχανικοῦ, ὅπως περιεργασθῶ τὰ λείψανα τῶν Τυρίων ἐργατῶν ἐπὶ τῶν θεμελίων λίθων τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος.

Ἐπεσκέφθην τὰ τζαμία τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ πρέσβεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Γ. Προξένου.

Ὡδοιπόρησα ἐπὶ τῶν Κριμαϊκῶν πεδίων τῶν γνωστῶν μαχῶν, ἔχων ὑπ' ὄψιν τ' ἀξιόλογα συγγράμματα τοῦ Kinglake. Ἐγευμάτισα μετὰ τῆς χήρας τοῦ στρατηγοῦ Λιπρένση ἐν Ὀδησσῷ. Εἶδα τὸν περιηγητὴν τῆς Ἀραβίας Palgrave ἐν Τραπεζοῦντι καὶ τὸν βαρῶνον Nicolay, τὸν διοικητὴν δηλ. τοῦ Καυκάσου, ἐν Τιφλίδι. Ἠνταμωσα τὸν Ρῶσσον πρέσβυν κατὰ τὴν ἐν Τεχεράνῃ διαμονήν μου· ὀφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι, ἔθεν διέβην τῆς Περσίας, οἱ ὑπάλληλοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς τηλεγραφικῆς ἑταιρίας μ' ὑπεδέχθησαν λίαν φιλοφρόνως. Ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα πολλῶν, ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἔγραψα τ' ὄνομά μου ἐπὶ ἑνὸς τῶν μνημείων τῆς Περσεπόλεως. Τέλος κατὰ μῆνα Αὔγουστον τοῦ 1870 ἔφθασα εἰς Ἰνδίας.

Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου ἐπιβιβασθεὶς ἐπὶ τοῦ ἱστιοφόρου «Polly» ἀνεχώρησα ἐκ Βομβάης δι' Ἅγ. Μαυρίκιον· ἐπειδὴ δὲ τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτο βραδυκίνητον, τὸ ταξείδιόν μου διήρκεσε 37 ἡμέρας.

Ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐγνώρισα Γουλιέλμον τινὰ Λαυρέντιον Φάρκουαρ ἐκ Λαίδης τῆς Σκωτίας κατέχοντα θέσιν πρώτου ναύτου. Ἦτο ταξειδιώτης ἐξαίρετος καὶ νομίζων ὅτι ἠδύνατο νὰ μοὶ ἀποδῇ χρήσιμος τὸν κατέταξα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου ἐπὶ μισθῷ ἀρχομένῳ ἀφ' ἧς ἠθέλομεν ἐγκαταλείψει τὴν Ζανζιβὰρ διὰ Baganayo. Ἐπειδὴ δμως δὲν ηὐκαίρησα νὰ ὑπάγω εἰς Ζανζιβάρην κατ' εὐθεῖαν, ἐπεβιβάσθην διὰ τὰς νήσους Leychelles. Τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐν Μάχᾳ ἄφιξίν μου, μιᾷ τῶν νήσων Leychelles, ηὐτύχησα νὰ ἐπιβιβασθῶ μετὰ τοῦ William καὶ τοῦ νεαροῦ Σελίμ, παιδὸς Ἄραβος Χριστιανοῦ ἐξ Ἱερουσαλήμ, ὃν ἔλαβα μετ' ἐμοῦ ὡς διερμηνέα, ἐπί τινος Ἀμερικανικοῦ ἁλιευτικοῦ πλοίου διευθυνομένου εἰς Ζανζιβάρην, εἰς τὸν λιμένα τῆς ὁποίας ἐφθάσαμεν τὴν 6ην Ἰανουαρίου 1871.

Περιέγραψα ἐν συντόμῳ τὸ ταξείδιόν μου τοῦτο, διότι δὲν ἐνδιαφέρει σπουδαίως τὸν ἀναγνώστην. Εἶνε ἄλλως τε καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὡμίλησαν περὶ τῶν μερῶν αὐτῶν, τὸ ἡμέτερον δμως πόνημα ἀφηγεῖται κυρίως τὰ κατὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ Δρ. Λιβιγκστόνος, τοῦ μεγάλου τῆς Ἀφρικῆς περιηγητοῦ.

Τινὲς ὠνόμασαν αὐτὸ δονκισοτικόν, ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν ἂς ἀποφανθῇ περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τέλει.

Ἀπεκάλεσα πολλάκις «στρατιώτας» τοὺς ὡπλισμένους τῆς συνοδείας μου ἄνδρας διὰ τὸν ἑξῆς λόγον. Ἡ συνοδεία, ἣν ἐξ ἀνάγκης ὁποιοσδήποτε ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ περιηγητὴς ὀφείλει νὰ προσλάβῃ, σύγκειται ἐξ αὐτοχθόνων μαύρων τῆς Ζανζιβάρης ἢ ἀπελευθέρων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἐπονομαζομένων «Askari» «στρατιωτῶν» κατὰ τὴν Ἰνδικὴν διάλεκτον. Οὗτοι εἰσὶν ὡπλισμένοι καὶ κατηρτισμένοι ὡς στρατιῶται, καίτοι πολλάκις προσλαμβάνονται ὡς ἁπλοῖ ὑπηρέται· ἐθεώρησα ἔθεν δίκαιον νὰ τοὺς ὀνομάζω στρατιώτας μᾶλλον ἢ ὑπηρέτας «Waturna.» Τὸ ὄνομα τοῦτο τοὺς κατέστησε πολλάκις ἀκαταβλήτους ἐν ταῖς δυσχερείαις· πιστεύω ἔθεν ὅτι ὁ λόγος οὗτος δικαιολογεῖ ἀρκούντως αὐτὸ τὸ ὄνομα.

Μετεχειρίσθην πρὸς τούτοις ἐπανειλημμένως τὴν προσωπικὴν ἀντωνυμίαν ἐγὼ καὶ πλειότερον ἴσως ἢ ὅσον ὑπαγορεύει ἡ πραγματικὴ μετριοφροσύνη, ἀλλ' ὑπενθυμίζω τῷ ἀναγνώστῃ ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἰδίων κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν μου συμβάντων μέχρις οὗ ἀνεύρω τὸν Λιβιγκστόναν· ἂν δ' ἐνίοτε λόγον ποιοῦμαι περὶ τῆς ἐκβρομῆς μου ἢ τοῦ κιρβανίου μου, δὲν προτίθεμαι νὰ σφετερισθῶ ἀλλότριον δικαίωμα, ἀνῆκον καθ' ὁλοκληρίαν τῷ Κήρυκι τῆς Νέας Ὑόρκης· ἐγὼ ἀνέλαβον ἁπλῶς τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκβρομῆς προσφερθεῖσαν μοι παρὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ φύλλου κ. J. Gordon Bennett, οὗτινος ὑπῆρξα ἔμμισθος ὑπάλληλος.

Ὡς πρὸς τὸ ὕφος ἐπροτίμησα τὸ διηγηματικόν, μὴ ἐπιθυμῶν τὰς ἐπαναλείψεις ἐκείνας, δι' ἃς τοσοῦτοι περιηγηταὶ αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν κριτικῶν ἐπεκρίθησαν προτιμήσαντες τὸ τοῦ Ἡμερολογίου.

Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τέλος ὅτι δὲν ἔχω χρείαν περισσοτέρων διασαφίσεων ἄρχομαι τῆς διηγήσεώς μου.

Ἐν Λονδίνῳ, πλατείᾳ Πορτλάνδ, ὁδὸς Δουκίσσης ἀρ. 8,
κατὰ Ὀκτώβριον 1872.

(*) Ἀποθανόντα μετὰ ταῦτα. Σ τοῦ Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1873.—ΤΕΥΧΟΣ ΜΗ'.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΑΤΕΛΗΣ ΑΝΕΥ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ.

—

Εἰς τὸ πεῖσμα, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀποδείξεως, ἣν ἡ ἱστορία τῆς ἀρχαιότητος παρέχει εἰς ἡμᾶς, ὑπάρχουσι δυστυχῶς παρ' ἡμῖν ἔτι καὶ νῦν πολλοί, πλεῖστοι, οἵτινες πιστεύουσιν, ὅτι διὰ τῆς ἁπλῆς παιδείας καὶ ἰδίως τῆς Ἑλληνικῆς οὐ μόνον τὸ ἡμέτερον ἔθνος ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς δύνανται νὰ ῥιάπτωσιν εἰς τὸν ἐπὶ γῆς προορισμόν των —τὴν ὑψίστην χρησιμότητα καὶ εὐημερίαν των.

Ὅθεν οὐ μόνον συνηγοροῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνεισφέρουσι καὶ ἐργάζονται καὶ ἀγωνίζονται παντοτρόπως πρὸς διάδοσιν αὐτῆς μεταξὺ τοῦ λαοῦ· πιστεύουσι μάλιστα ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου τὸ μικρὸν ἀριθμητικῶς καὶ ἀρίσχυρον κατὰ τὰ ὑλικὰ μέσα καὶ τὴν ἰσχὺν Ἑλληνικὸν ἔθνος θέλει δυνηθῆ νὰ κατισχύσῃ τῶν ἄλλων ἐθνικοτήτων ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ δὴ νὰ ἐπιβάλῃ καὶ νὰ κατακυριεύσῃ διὰ τοῦ *Ἑλληνισμοῦ* του πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς ὑφηλίου!

Τούτου ἕνεκα ἡ σπουδὴ καὶ διδασκαλία τῆς Γραφῆς ἢ παραμελεῖται ἐντελῶς ἢ ταπεινοτάτην κατέχει θέσιν ἐν τῇ δημοσίᾳ ἐκπαιδεύσει τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν γένει.

Τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης παραμελήσεως ἢ κἂλλιον εἰπεῖν περιφρονήσεως τῶν Γραφῶν ἔχομεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τοὺς νομίμους καρποὺς αὐτῆς ἀπολαμβάνομεν μέχρι κορεσμοῦ. Οἱ νέοι καὶ νέαι μας, οἱ ἐξερχόμενοι τῶν ἐκπαιδευτηρίων, εἶναι ἢ φανεροὶ ἄπιστοι ἢ ὀρθολογισταί, ἐὰν δέ τινες διαφύγωσι τὸ ναυάγιον τῆς τοιαύτης ἐκπαιδεύσεως, καθίστανται σκεπτικοὶ καὶ ἀμφιβάλλοντες περὶ πάντων τῶν ἀῤῥήτων εἰς τὴν θρησκείαν.

Τὰς ἑπομένας ὀλίγας παρατηρήσεις προσφέρομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν καὶ τὸ κοινὸν ἐν γένει, ὅπως καταδείξωμεν αὐτοῖς τὴν ἀπάτην, εἰς ἣν διατελοῦμεν ὡς πρὸς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, σχετιζόμενον μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ, καὶ προσκαλοῦμεν ἐπ' αὐτῶν τὴν εἰλικρινῆ καὶ σύντονον προσοχήν των.

Ἡ Γραφὴ εἶνε ἀπαραιτήτως ἀναγκαία·

1. Ὡς βιβλίον φιλολογικόν.

Θεώρησον αὐτὴν ὡς ἱστορίαν· μᾶς ἐπαναφέρει μέχρι τῆς αὐγῆς του χρόνου, εἰς τὴν πρώτην ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, εἰς τὴν πρώτην νηπιότητα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπὶ δύο χιλιάδας ἐτῶν μᾶς φέρει ἐπὶ τοῦ ῥεύματος τοῦ χρόνου· διὰ βραχέως δὲ ἀλλὰ περιεκτικοῦ τρόπου ἀποκαλύπτει εἰς ἡμᾶς τὰ κύρια συμβάντα τῆς πρωϊαιτάτης ἱστορίας τοῦ γένους μας. Ἐξαφάνισον τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως καὶ οὐδεμίαν θέλομεν ἔχει γνῶσιν τῆς ἀπομεμακρυσμένης, τῆς παναρχαίας ἐκείνης ἐποχῆς. Ἡ παράδοσις δὲν δύναται νὰ μᾶς τὴν προμηθεύσῃ. Τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης δὲν δύνανται νὰ μᾶς τὴν ἀποκαλύψωσι. Τὰ λείψανα τῆς ἀρχαιότητος δὲν δύνανται νὰ μᾶς τὴν διηγηθῶσι.

Τί εἶνε αἱ ἀρχαιότητες τῆς Αἰγύπτου καὶ Νινευῆ; Τί οἱ μῦθοι τῆς Ἰνδίας καὶ τῆς Κίνας; Δυνάμεθα νὰ ἐπιστηριχθῶμεν ἐπ' αὐτὰ διὰ πληροφορίας μόνον καθ' ὅσον ἀνταποκρίνονται καὶ συμφωνοῦσι μὲ τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν. Τί εἶνε τὰ συγγράμματα τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Φίλωνος, τοῦ Ἰωσήπου; Δύνανται νὰ ἦνε πιστευτὰ μόνον ὡς δευτερεύοντα φῶτα, δευτερεύουσαι ἱστορικαὶ πηγαί, καθ' ὅ-

Πανεπιστήμιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Repository

σον ἀντανακλῶσι τὸ λαμπρότερον φῶς τῆς Ἀποκαλύψεως.

Αὕτη δὲ ἡ ἱστορία, οὗτος ὁ πρῶτος κρίκος τῆς μακρᾶς ἁλύσσου, εἶνε τὸ θεμέλιον πάντων τῶν ἑπομένων ἱστοριῶν. Ἐνταῦθα ἔχομεν τὴν ῥίζαν, ἐξ ἧς τὸ δένδρον, ὅπερ ἤδη μὲν μέγα, ἀλλ' εἰσέτι διακλαδούμενον ἀνερόν.

Ἐνταῦθα ἀναγινώσκομεν περὶ τῆς ἐγέρσεως, προόδου, πτώσεως καὶ ἐρημώσεως τῆς Αἰγύπτου, τῆς Χαλδαϊκῆς, Περσίας, Βαβυλῶνος, ὁλοκλήρου τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, τοῦ φύλακος τούτου τῆς λατρείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Δυνάμεθα ἀρά γε νὰ ὑπερεκτιμήσωμεν τὴν σπουδαιότητα τῆς παναρχαίας ταύτης ἱστορίας; Δὲν θὰ ἦνε ἐλλιπεστάτη καὶ αὐτὴ ἡ ἄλλως τελειοτάτη ἐκπαίδευσις ἄνευ τῆς γνώσεως ταύτης;

2. *Ὡς βιβλίον ἐπιστημονικόν. Ὡς βιβλίον ποιήσεως καὶ καλλιτεχνίας.*

Ὁ Ἡσαΐας, ὁ Δαβὶδ καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς τῆς Π. Διαθήκης θεωροῦνται καὶ πραγματικῶς εἶνε ἀνώτεροι τῶν ὑψίστων ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος· αἱ ἰδέαι των εἶναι τόσον ὑψηλαί, ὥστε ὁ Ὅμηρος, ὁ Πίνδαρος καὶ οἱ λοιποὶ φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ποιήσεως δὲν εἶνε εἰμὴ ἀστερισκοι.

Ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος καὶ τὸ διὰ τὴν Αἴγυπτίαν σύζυγον αὐτοῦ οἰκοδομηθὲν ἀνάκτορον ἐν Βαλβὲκ, ἐὰν παραδεχθωμεν τὴν γνώμην τῶν ἀρχαιολόγων περὶ τῶν ἔτι καὶ νῦν σωζομένων θαυμαστῶν ἐρειπίων τοῦ τελευταίου τούτου τόπου, εἶνε τρανώτατα, ἀποδείξεις, ὅτι ἡ τέχνη παρὰ τοῖς Ἑβραίοις εἶχε φθάσει εἰς τὸν κολοφῶνά της, πολὺ πρὸ τῆς συστάσεως τῶν Ῥωμαίων καὶ Ἑλλήνων ὡς ἐθνῶν.

Ὁ Ὅμηρος, ὁ Σωκράτης, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ λοιποὶ τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφοι καὶ ἠθικολόγοι ἔζησαν πολλὰς ἑκατονταδας ἐτῶν ἀφ' ὅτου ἐγράφη ἡ Γραφὴ καὶ ἐκυκλοφόρησαν τὰ θεῖα αὐτῆς παραγγέλματα, καὶ κατὰ πιθανὸν λόγον εἶχον φθάσει μέχρι τῆς ἀκοῆς καὶ γνώσεως αὐτῶν.

3. *Ὡς βιβλίον νομικόν.*

Ἡ νομοθεσία πάσης χώρας καὶ κατὰ πάντα αἰῶνα ἐθεμελιώθη ἐπ' αὐτῆς. Ὁ περίφημος ἱστορικὸς Γρότιος λέγει, ὅτι «οἱ ἀρχαιότατοι Ἀττικοὶ νόμοι, ἐξ ὧν παρήχθησαν μετὰ ταῦτα οἱ τῶν Ῥωμαίων, ὀφείλουσι τὴν ἀρχήν των εἰς τοὺς Μωσαϊκοὺς νόμους.»

Ἡ ὁμοιότης μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ἑβραϊκῶν νόμων κατεδείχθη ὑπὸ πολλῶν σοφῶν καὶ ἀμερολήπτων συγγραφέων.

Ἐκ τῆς παναρχαίας ἐποχῆς ἀνιχνεύομεν τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ κώδηκος ἐπὶ τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν μέχρις αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ ἀστυκοῦ νόμου τῆς Ἀγγλίας, ὅστις εἶνε ἡ βάσις τῆς νομοθεσίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Εἴς τινας περιστάσεις, ὡς λ. χ. ἐν τῷ καιρῷ τοῦ βασιλέως Ἀλφρέδου ὁλόκληρα διατάγματα ἐλήφθησαν ἐξ αὐτοῦ (τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου).

Μέχρις ἐσχάτων ὁ πολιτικὸς νόμος τοῦ Μωϋσέως ἦτο ἐν πλήρει χρήσει ἐν Σουηδίᾳ, καὶ μολονότι δὲν ἀναφέρεται πλέον ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἐνυπάρχουσιν ὅμως ἐν τῇ Σουηδικῇ πολιτικῇ οἰκονομίᾳ πολλὰ ἴχνη τῆς ἀρχαίας της ἐξουσίας.

Τὰ συντάγματα τῆς τε Συμπολιτείας καὶ τῶν καθ' ἑκαστα Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶνε τεθεμελιωμένα ἐπὶ τῆς Γραφῆς, διότι ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη καὶ ὁ ἐκ τούτου ἐγερθεὶς κατ' αὐτῶν διωγμὸς ὤθησε τοὺς Πουριτάνους πρὸς τὰς τότε ἀξένους καὶ ἐρήμους ἀκτὰς τῆς Ἀμερικῆς. Ὅταν δ' ἔφθασαν ἐκεῖ, εἶχον τὴν Γραφὴν εἰς τὰς χεῖρας, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν των καὶ ἀνεγίνωσκον αὐτὴν πρωΐ καὶ ἑσπέρας ἐν ταῖς οἰκογενείαις των. Ἔθεσαν αὐτὴν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν των καὶ ὡς κεφαλὴν γωνίας ἐν τῇ Κυβερνήσει των, ὡς πλατεῖαν δὲ καὶ στερεὸν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπωκοδόμησαν τὰς ἀρχὰς τῆς ἑνώσεως, ἐλευθερίας, ἐκπαιδεύσεως καὶ θρησκείας. Εἰς τὴν σύνταξιν τῆς περιφήμου διακηρύξεως τῆς ἀνεξαρτησίας των ταύτην εἶχον ὡς ὁδηγόν των. Εἰς ἅπαντας τοὺς ἀγῶνας των ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ δικαίου αὕτη ἦτο ὁ σύντροφος καὶ ὁ σύμβουλος αὐτῶν. Καὶ ὅτε δὲ μετὰ μακρὸν καὶ ἄνισον ἀγῶνα ἐκλείσθη εἰρήνη καὶ μετ' αὐτῆς ἐπῆλθεν εὐημερία, ἀνοίξαντες τὴν Ἁγίαν ταύτην Γραφήν, ἔκλιναν γόνυ ἐνώπιον τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ἀπέδωκαν εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν νίκην.

Ἡ εὐπαίδευτος καὶ νεαρὰ Λαΐδυ Ἰωάννα Γρέϋ, ἥτις ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν προτεραίαν τῆς ἀποκεφαλίσεώς της ἔπεμψεν εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ἓν Εὐαγγέλιον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μὲ τὰς ἑξῆς ἀξιοσημειώτους ἀποχαιρετιστηρίους λέξεις: «Σοὶ πέμπω, ἀγαπητὴ ἀδελφὴ Αἰκατερίνη, ἓν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἂν καὶ ἐξωτερικῶς δὲν εἶνε κεντημένον μὲ χρυσόν, ἐσωτερικῶς ὅμως εἶνε πολυτιμότατον καὶ αὐτῶν τῶν πολυτιμοτάτων λίθων—εἶνε τὸ βιβλίον, ἀγαπητὴ ἀδελφή, τοῦ Νόμου τοῦ Κυρίου· θέλει δὲ σὲ διδάξει *πῶς νὰ ζῇς καὶ πῶς ν' ἀποθάνῃς.*»

Δι' ὅλα ταῦτα λοιπὸν ἡ Γραφὴ πρέπει νὰ διδάσκηται ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις ἡμῶν οὐ μόνον τοῖς προκαταρκτικοῖς ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνωτέροις· διότι χωρὶς αὐτῆς ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε ἀτελής. Ἀλλὰ πρέπει νὰ διδάσκηται παρ' ἀνθρώπων εἰδότων καὶ εὐσεβῶν παρ' ἀνθρώπων, οἵτινες πιστεύουσιν εἰς τὰς ἀληθείας της καὶ ἐδοκίμασαν ἐκ πείρας τὴν δύναμιν καὶ ἐπιρροὴν αὐτῆς.

(Ἐκ τοῦ Ἀστέρος τῆς Ἀνατολῆς).

ΠΕΡΙ ΕΛΜΙΝΘΩΝ.

Συχνάκις τὸ σῶμα ἡμῶν γίνεται οἴκημα χιλιάδων ὄντων, τῶν μὲν διὰ τοῦ μικροσκοπίου τῶν δὲ διὰ τοῦ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ θεωρουμένων. Τὰ ὄντα ταῦτα οὐ μόνον θωρεὰν τρέφονται καὶ οἰκοῦσιν, ἀλλ' ἐνίοτε καταστρέφουσι καὶ τὸ οἴκημα αὐτῶν, δηλ. τοσοῦτον ταράττουσι τὸν ὀργανισμόν, ὥστε ὁ δυστυχὴς φέρων ἐν τοῖς σπλάγχνοις αὐτοῦ τὸν ἀχάριστον τοῦτον κόσμον ζῇ βίον ἀβίωτον.

Πολλὰ ἐλέχθησαν περὶ τῆς γεννήσεως τῶν παρασίτων τούτων· οἱ μὲν ἐνόμισαν ὅτι αὐτομάτως γεννῶνται ἐν τῷ ὀργανισμῷ· ἀλλὰ τὸ περὶ αὐτομάτου γεννήσεως ζήτημα μένει εἰσέτι ἄλυτον μετὰ θ' ὅλας τὰς προσπαθείας τῶν Bremser, Lamarck, Frey, Dujar-

Dujarbin, Burdach, Pouchet Darwin, διότι δὲν πρέπει εἰσέτι νὰ περιφρονήσωμεν τὰ ἔργα τῶν Red, Sietolt, Ven, Filippi, Claude, Bernards, Pasteur, τὸν λεγεῶνα, λέγω, τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τῶν ἀντικειμένων εἰς τὴν αὐτόματον γέννησιν οὐχὶ ἐξ ἐγωϊσμοῦ ἀλλ' ἐξ ἐπιστημονικῆς πεποιθήσεως, ἣν εἶχον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν πειραμάτων—οἱ δὲ ὅτι γεννῶνται ἐξ ὠῶν, ἅτινα διὰ τῶν σιτίων καὶ ποτῶν εἰσάγομεν ἐν τῷ ὀργανισμῷ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἤδη ἡ παραμικρὰ ἀμφιβολία ὅτι τὰ ἐσωτερικὰ παράσιτα γεννῶνται ἐξ ὠῶν καὶ ὅτι δυνάμεθα διὰ ταῦτα νὰ εἴπωμεν τὸ omne vivum ex ovo. Ἐν παρόδῳ δὲ εἰρήσθω, ὑπῆρξαν καί τινες αἵτινες ἐνόμισαν ὅτι τὰ στρογγύλαι καλούμεναι ἕλμινθες δὲν εἶνε ἄλλο ἢ αὐταὶ αὗται αἱ γίνασι τυχαίως εἰσελθοῦσαι ἐν τῷ ὀργανισμῷ. Φαντασθῆτε ποῖον ὕπνον πρέπει νὰ κάμνῃ τις καὶ τί στόμα πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τοῦτο ἀνοικτὸν βέβαια, ἵνα δυνηθῶσι νὰ εἰσέλθωσιν ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ στομάχῳ κατέλθωσι πεντήκοντα ἢ καὶ περισσότεραι ἕλμινθες.

Τὰ παράσιτα δυνάμεθα νὰ ἀπαντήσωμεν εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος π. χ. εἰς τὸν γαστροεντερικὸν σωλῆνα, εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ ἥπατος, εἰς τὸ παρέγχυμα τῶν πνευμόνων, εἰς τὰ αἱματοφόρα ἀγγεῖα, εἰς τὸν ἐγκέφαλον, εἰς τοὺς νεφροὺς, εἰς τὴν μήτραν καὶ εἰς τὴν οὐροδόχον καὶ εἰς τὴν χοληδόχον κύστιν· τινὲς μάλιστα λέγουσιν ὅτι καὶ ἐν τῷ ὀστεώδει ἱστῷ καὶ ἐντὸς τοῦ λίπους ἀπήντησαν τοιαῦτα. Νὰ τὸ πιστεύσωμεν;

Σήμερον ἂς πραγματευθῶμεν περὶ τῶν συνηθεστέρων παρασίτων, τῶν κατοικούντων τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα. Μὴ νομίσητε ὅτι αἱ ἕλμινθες κατοικοῦσιν ὅλαι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος· ἔχει, αἱ μὲν ἐνεδρεύουσιν εἰς τὸ ἀνώτερον, αἱ δὲ εἰς τὸ μέσον, αἱ δὲ εἰς τὸ κατώτερον μέρος αὐτοῦ, οὐχὶ βεβαίως ἵνα ἕκαστον εἶδος ζῇ ἐν εἰρήνῃ· οὐχὶ διὰ τοῦτο, διότι πολέμους ἐν τοῖς ἐντέροις ἡμῶν δὲν κάμνουσιν, ἀλλ' οὕτως ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ· τὸ περίεργον εἶνε ὅτι αἱ μικραὶ ἕλμινθες κατοικοῦσι τὰ παχέα ἔντερα, ἐνῷ αἱ μεγάλαι τὰ λεπτά· ἐκ τούτου δὲ δυνάμεθα εὐκόλως νὰ εἰκάσωμεν ὅτι δὲν κάμνουσι πόλεμον, καθότι, ἐὰν ἔκαμνον, ἤθελον διώξει αἱ μεγάλαι τὰς μικρὰς ἀπὸ τὰ εὐρυχωρότερά των δωμάτια. La force opprime le droit.

Εὑρίσκομεν ἐν τοῖς ἐντέροις ἡμῶν:

1 Τὰς στρογγύλας καλουμένας ἕλμινθας,
2 Τὰς ἀσκαρίδας.
3 Τὸν τριχοκέφαλον.
4 Τὰς ταινίας.
5 Τὸν βοθριοκέφαλον καὶ
6 Τὴν ἀγκυλόστομον ἕλμινθα.

Ἐξ ὅλων ταύτων ἤδη, νομίζω, ἀρκοῦσι πρὸς τὸ παρόν· ἴσως μετ' ὀλίγον ἑλμινθολόγος τις εὑρῇ καὶ ἄλλα εἴδη· ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει. Διὰ τοῦτο μὴ φοβεῖσθε νὰ τρώγητε κεράσια διότι ἔχουσι σκώληκας, διότι οἱ σκώληκες τῶν κερασίων εἶνε ἀβλαβεῖς, ἄλλως τε χωνεύονται μὲ τὰ κεράσια καὶ ἀφομοιοῦνται. Αἱ στρογγύλαι καλούμεναι ἕλμινθες εἶνε τὸ συνηθέστερον εἶδος, ὅπερ ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς ἐντέροις· ἔχουσι δὲ τὸ σῶμα κυλινδρικόν, τὸ χρῶμα κατὰ τὸ λευκὸν καὶ ἧττον ροδόχρουν μὲν ὅταν ἐξέρχωνται ζῶσαι καὶ ὑγιαίνουσαι, φαιὸν δὲ μαργαριτοειδὲς ὅταν αὗται ἐξέρχωνται ἐξασθενήσασαι ἤδη ἢ τεθνηκυῖαι.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἑλμίνθων εἶνε ὠοτόκον· διακρίνομεν δὲ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος ἐκ τῆς κυρτώσεως τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ· καὶ τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ ἔχουσι μῆκος 16—40 ἑκατοστομέτρων, περιφέρειαν δὲ πάχους 5—7 χιλιόμ.

Αἱ στρογγύλαι ἕλμινθες κατοικοῦσιν ἐν τῷ στομάχῳ καὶ τοῖς ἐντέροις· ἀπαντῶμεν δὲ αὐτὰς συχνότερον παρὰ τοῖς λυμφατικοῖς, τοῖς κακῶς διαιτωμένοις καὶ τοῖς κατοικοῦσιν εἰς ὑγρὰ, χαμηλὰ καὶ ἀκάθαρτα μέρη. Ὁ Cruveilhier εὗρεν ὑπὲρ τὰς 1,000 εἰς τὰ ἔντερα μικρᾶς ἡλιθίου κόρης. Κατὰ τὸν Petit ὁ υἱὸς τοῦ κτηνιατροῦ ἐν Rouann ἐν διαστήματι πέντε μηνῶν ἐξέπεμψε 2,000. Ἐνίοτε αἱ ἕλμινθες ἐξέρχονται διὰ τοῦ στόματος· ἄλλοτε πάλιν ἀνερχόμεναι εἰσέρχονται εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ λάρυγγος καὶ γίνονται αἴτια σοβαρῶν φαινομένων (Blandin Tonnele). Ἕκαστος γνωρίζει ὁποία σπασμωδικὴ ἐξῆς παρακολουθεῖ τὴν εἰς τὸν λάρυγγα ψιχίου ἢ σταγόνος ὕδατος εἴσοδιν· διὸ εὐκόλως καταλαμβάνει πῶς καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος δύναται νὰ ἐπέλθῃ συνεπείᾳ τῆς εἰς τὴν λαρυγγικὴν κοιλότητα εἰσόδου ἕλμινθος. Σπανίως αἱ ἕλμινθες εἰσέρχονται εἰς τὸν παγκρεατικὸν καὶ ἡπατικὸν πόρον, ἔτι δὲ σπανιώτερον διαβιβρώσκουσι τὰ ἔντερα καὶ γεννῶσι περιτονίτιδας καὶ φλεγμονὰς λιγούσας εἰς πύησιν· διηγοῦνται ὅτι καὶ ἐκ τῆς ὀπῆς τοῦ ὀμφαλοῦ καὶ ἄλλων ἀποστημάτων εἶδον ἐξελθούσας ἕλμινθας.

Τὸ μετὰ τὰς στρογγύλας ἕλμινθας συνηθέστερον ἀπαντώμενον εἶδός εἰσιν αἱ ἀσκαρίδες, αἵτινες εὑρίσκονται, ὡς προεἴπομεν, εἰς τὰ παχέα ἔντερα, ἐνίοτε περὶ τὸν σφιγκτῆρα καὶ ἄλλοτε ἐκτὸς αὐτοῦ. Καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἑλμίνθων εἶνε ὠοτόκον καὶ διακρίνεται καθαρῶς εἰς δύο γένη, εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ· καὶ τὸ μὲν ἄρρεν ἔχει μῆκος 3 μόνον χιλιομέτρων, τὸ δὲ θῆλυ 9—10· ἡ οὐρὰ αὐτῶν ἀπολήγει τοσοῦτον ὀξέως, ὥστε μόλις δύναταί τις νὰ διακρίνῃ αὐτήν· καὶ εἰς μὲν τὸ ἄρρεν εἶνε σπειροειδῶς ἐστραμμένη, εἰς δὲ τὸ θῆλυ εὐθεῖα.

Τὰς ἀσκαρίδας ἀπαντῶμεν πρὸ πάντων εἰς τὰ παιδία, κατ' ἐξαίρεσιν δὲ εἰς τοὺς μεγάλους. Τὰ δυστυχῆ παιδία τὰ ἀσκαρίδας ἔχοντα ὑποφέρουσιν ἐνίοτε ἀπὸ ἀνυπόφορον κνησμὸν καὶ πρὸ πάντων τὴν νύκτα. Ἐνίοτε αἱ ἕλμινθες αὗται μεταφέρονται εἰς τὸν κόλεον καὶ ἐκεῖ ἐρεθίζουσι τὰ μέρη συνεπάγουσι κακὰς ἕξεις καὶ γίνονται αἰτία σκανδαλωδῶν πράξεων καὶ φυσιολογικῶν φαινομένων. Ταῦτα πάντα δέον νὰ γνωρίζῃ ὁ ἰατρὸς, διότι ἐνίοτε δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς γονεῖς μικρᾶς κόρης ἀσκαρίδας ἐχούσης ὅτι πάσχει ἐκ νοσήματος ἀφροδισιακοῦ, ἐνῷ αὕτη ἔχει ἁπλοῦν κατάρρουν ὑπὸ τῶν ἀσκαρίδων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν προκληθέντα. Τοιούτων τι παρετήρησα τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ μετὰ μεγίστης δυσκολίας κατέπεισα τοὺς γονεῖς ὀκταετοῦς κόρης ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ὑπόπτου νοσήματος. Αἱ ἀσκαρίδες, ὡς προεἴπομεν, γίγνονται αἰτία καὶ ἄλλων κακῶν ἕξεων, περὶ ὧν δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ πραγματευθῶμεν.

Ἕτερον εἶδος παρασίτων, ἃ ἀπαντῶμεν εἰς τὰ ἔντερα, εἶνε αἱ ταινίαι. Τοῦ παρασίτου τούτου ὑπάρχουσι διάφοραι δύο· ἡ συνηθεστέρα ταινία, τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν ἐν τῇ Ἰνδικῇ, ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Πορτογαλλίᾳ, ἐν Ταλίᾳ καὶ ἡ ἑκατὸν πηχῶν μήκους, ἡ βοθριοειδὴς ταινία, ἥτις εἶνε συνηθεστέρα ἐν Γαλλίᾳ, ἐν

Σουηδίᾳ, ἐν Πολωνίᾳ καὶ ἐν Ρωσσίᾳ. Ὁ Küchenmeister λέγει ὅτι ἐν Ἀμβούργῳ ὑπάρχει μόνον εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Ἡ συνήθης ταινία εἶνε τόσον κοινὴ ἐν Ἀβυσσινίᾳ, ὥστε ὁ πωλούμενος βοῦλλος φέρει μεθ' ἑαυτοῦ καὶ δόσιν ἀρκετὴν ἀνθελμινθικοῦ φαρμάκου.

Τὰ σώματα τῶν ταινιῶν σύγκεινται ἐκ σπονδύλων ἢ κρίκων, οὓς ὁ Ἱπποκράτης ὁμοιάζει πρὸς τὸ σπέρμα τοῦ σικύου (ἀγγουρίου) «ὁκοῖον σικύου σπέρμα» (ἴδε Ἱππ. τόμ. Β'. σελ. 367 ἔκδ. Κühn). Ἡ κεφαλὴ τῆς συνήθους ταινίας εἶνε ἴση πρὸς τὴν μικροτάτης καρφίδος, σύγκειται δὲ κατὰ τὸν Βρέμπερον ἐκ τεσσάρων ἐκμυζητικῶν προβολῶν. Τῆς πλατείας ταινίας ἡ κεφαλὴ ἔχει δύο πόρους μεγάλης διαστάσεως καὶ συστολῆς ἐπιδεκτικούς. Τῆς συνήθους ταινίας οἱ κρίκοι ἔχουσι πλάτος ἑνὸς χιλιογράμμου μέχρις ἑπτὰ, τῆς δὲ βοθριοκεφάλου ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατοστομέτρου ἢ καὶ ἡμίσεος δακτύλου, ἕκαστος δὲ κρίκος τῆς μὲν συνήθους ταινίας εἶνε στενὸς καὶ ἐπιμήκης καθὼς οἱ σπόροι τοῦ κολοκυνθίου. τῆς δὲ βοθριοκεφάλου ἔχει πλάτος μεγαλείτερον τοῦ μήκους. Τὸ ὅλον μῆκος τοῦ σώματος τῆς μὲν συνήθους ταινίας εἶνε 6—7 ἢ καὶ πλειοτέρων ἐνίοτε μέτρων, τῆς δὲ βοθριοκεφάλου οὐδέποτε ὑπερβαίνει τα 7. Ὁ Reinlein ἀναφέρει ταινίαν ἔχουσαν μῆκος 59 μέτρων, ὁ δὲ Πλίνιος 300 ποδῶν ρωμαϊκῶν. Ἰατρὸς ἐκ Κοπεναγῆς εἶδε ταινίαν ἔχουσαν μῆκος 950 μέτρων. ἀληθῶς ἀγριοῦ ποῦ ἐχώρεσαν αὐτὰ τὰ μέτρα.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι 7 — 10 μέτρα εἶνε τὸ ὅλον μῆκος τῆς ταινίας· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον ὅτι μία καὶ μόνη ταινία δύναται νὰ κατοικήσῃ ἐν τοῖς ἐντέροις, ὅπερ ἐσφαλμένον, ἀπέδιδον εἰς μίαν ταινίαν τὸ μῆκος δύο ἢ καὶ πλειοτέρων.

Αἱ ταινίαι, ὡς αἱ προρρηθεῖσαι ἕλμινθες, γεννῶνται ἐξ ὠῶν, ἀλλὰ τὸ ὠὸν γίνεται πρῶτον κυστοκέρκος, ἥτις σύγκειται ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς ταινίας καὶ κύστεως πλήρους ὑγροῦ, ἡ δὲ κυστοκέρκος μεταμορφοῦται εἰς ταινίαν. Ἡ κυστοκέρκος τοῦ ἥτατος τοῦ χοίρου μεταμορφοῦται εἰς τελείαν ταινίαν εἰς τὰ ἔντερα τῆς γαλῆς· ἡ κυστοκέρκος τοῦ κονίκλου μεταμορφοῦται εις ταινίαν εἰς τὰ ἔντερα τοῦ κυνὸς καὶ ἡ κυστοκέρκος τοῦ βοὸς καὶ τοῦ χοίρου μεταμορφοῦται εἰς ταινίαν ἐν τοῖς ἐντέροις τοῦ ἀνθρώπου.

Διὰ τῶν κρεάτων λοιπὸν τοῦ βοὸς καὶ ἄλλων μηρυκαζόντων καὶ τῶν τοῦ χοίρου εἰσάγονται ἐν τοῖς ἐντέροις ἡμῶν τὰ ὠὰ καὶ αἱ κυστοκέρκοι, ἐξ ὧν γεννᾶται ἡ ταινία. Ὅτι αἱ ταινίαι γεννῶνται ἐκ τῶν κυστοκέρκων τοῦτο πειραματικῶς ἀπέδειξαν ὁ Küchenmeister, ὁ Leuckart καὶ ὁ Humbert. Ὁ πρῶτος ἔβωσεν εἰς γυναῖκα καταδικασθεῖσαν εἰς θάνατον κρέας χοίρινον περιέχον κυστοκέρκους· ὁ δεύτερος εἰς ἀσθενεῖς εὑρισκομένους εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ βίου αὐτῶν, ὁ δὲ τρίτος μετεχειρίσθη τὰ ἴδια αὐτοῦ ἔντερα ὡς μέσον πειράματος, δηλαδὴ ἔφαγε 15 κυστοκέρκους· καὶ οἱ τρεῖς δὲ φυσιολόγοι εὗρον ταινίας τελείας μετά τινα χρόνον. Ἐν Ἀβυσσινίᾳ πάντες πάσχουσιν ἐκ ταινίας, διότι τρώγουσιν ὠμὸν κρέας καὶ ἐνίοτε βεβλαμμένον. Οἱ Ὀθωμανοὶ ὡς μὴ τρώγοντες χοίρινον κρέας δὲν ἔχουσι τὴν ταινίαν· φαίνεται δὲ ὅτι εἷς ἐκ τῶν πολλῶν λόγων, οἵτινες παρώρμησαν τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Μωάμεθ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν χρῆσιν τοῦ χοιρίνου κρέατος, εἶνε καὶ ἡ ταινιορροσία.

Εἴπομεν ὅτι αἱ ἕλμινθες ἐνίοτε δύνανται νὰ παράξωσιν οὐσιωδῶς τὸν ὀργανισμὸν καὶ νὰ ἐπιφέρωσι μυρία πρὸ πάντων νευρικὰ νοσήματα, τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν τὰ ἑξῆς: σπασμούς, ὑστερισμόν, τέτανον, ὑδροφοβίαν, παραλυσίαν, ἀφωνίαν, βῆχα, ἀκόρεστον πεῖναν, πόνον κοιλιακόν, δυσεντερίαν, αἱμορραγίαν, στελόρροιαν, ἀκράτειαν τῶν οὔρων καὶ αὐτὸν τὸν αἰφνίδιον θανατον. Βλέπετε ὅτι δὲν εἶνε ὀλίγα· διὸ ἀπαιτεῖται μεγίστη προσοχὴ ἐκ μέρους τοῦ ἰατροῦ· διότι ἐνίοτε μὲ ἓν ἀνθελμινθικὸν δύναται νὰ δώσῃ τὴν ὑγείαν εἰς δυστυχῆ πάσχοντα· πρὸ πάντων δὲ ὁ ἰατρός, εὑρισκόμενος πλησίον παιδίου πάσχοντος ἐκ σπασμωδικῶν νοσημάτων, δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι αἱ ἕλμινθες καὶ ἡ ὀδοντοφυΐα εἶνε τὰ κυριώτερα αἴτια τῶν νοσημάτων τούτων.

Περὶ τῶν τριῶν ἄλλων εἰδῶν τῶν ἑλμίνθων καὶ περὶ τῆς θεραπείας αὐτῶν ἐν γένει θέλομεν ὁμιλήσει ἄλλοτε.

Ι. ΖΙΦΟΣ, ἰατρός.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΔΟΒΑΣ

πρώην Βουλευτὴς τῆς Ἰονίου Βουλῆς. (*)

Ὁ Στέφανος Παδοβᾶς, γεννηθεὶς ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1807 ἐξ ἐντίμου οἰκογενείας τῆς νήσου ταύτης, ἔτυχεν οὐ μόνον ἐλευθέρας ἀγωγῆς ἀλλὰ καὶ σπουδαίας φιλολογικῆς ἐκπαιδεύσεως, οἵαν ἡ ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Γυϊλφόρδου ἱδρυθεῖσα Ἰόνιος Ἀκαδημία παρεῖχε τότε τῇ φιλομαθεῖ νεολαίᾳ καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνετράφησαν οἱ πλεῖστοι τῶν διαπρεψάντων μεταξὺ τῶν λογίων τοῦ ἔθνους ἀνδρες. Ἐκπεραιώσας τὰς νομικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, διωρίσθη ὑπὸ τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως δικαστής, ἐν ᾗ θέσει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐξήσκησε μετ' ἀκριβείας καὶ ἀξιοπρεπείας τὰ δημόσια αὐτοῦ καθήκοντα. Παρητήθη ἀκολούθως τῆς θέσεως ταύτης ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς νομικῆς ἐπιστήμης, ἣν λίαν ἐπιτυχῶς καὶ ἐντίμως μέχρι τέλους τοῦ βίου του ἐξήσκησεν, ἀναδειχθεὶς πάντοτε ἔνθερμος ὑπερασπιστὴς τῶν ἀδικουμένων καὶ προστάτης τῶν ἐνδεῶν. Τὴν ἤδη ἀνεγνωρισμένην ἱκανότητα καὶ τὸν ἀκέραιον χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρὸς ἐκτιμῶντες ἐπαξίως οἱ συμπολῖται αὐτοῦ ἐξέλεξαν ὁμοθύμως αὐτὸν βουλευτὴν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Θ'. κοινοβουλίου, ὁπότε ἐκ τῆς ἐλευθερίας ἤδη τοῦ τύπου δύο ἐν Ἑπτανήσῳ πολιτικαὶ μερίδες ἀνεφάνησαν, ἡ τῶν μεταρρυθμιστῶν καὶ ἡ τῶν ριζοσπαστῶν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐπεδίωκε τὴν βελτίωσιν τῆς Ἰονίου πολιτείας ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν, ἡ δὲ ἄλλη ὑπεστήριζε τὴν ἕνωσιν μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἀντὶ πάσης θυσίας. Ὁ ἐπελθὼν δεινότατος κατ' ἀγὼν κατὰ τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς ἑνώσεως καὶ αἱ ἐξορίαι καὶ τὰ μαρτύρια, ὅσα γενναίως ὑπέστησαν οἱ ριζοσπάσται ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἐξήγειραν τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τῶν μετριοφρονεστέρων πολιτῶν· ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ

(*) Ὁρα τὴν ἐν Κερκύρᾳ δημοσιευομένην ἐφημερίδα «Ἀγὼν τῆς Ἰονίου» τῆς 15 Φεβρουαρίου 1872.

Μουσείο Ιστορικό Βιβλιοθήκη Βουλής

Βουλὴ ἀπέρριψεν ἐν τῷ Γ'. κοινοβουλίῳ τὰς περὶ συνταγματικῶν μεταρρυθμίσεων προτάσεις καὶ ἐνίσχυσεν ἐπὶ μᾶλλον τὸ ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως ἐθνικὸν φρόνημα.

Ἐντοσούτῳ ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, ἐπιθυμοῦσα νὰ προσλάβῃ εἰς τὰς δημοσίους θέσεις ἄνδρας διαπρέποντας ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἱκανότητι, διώρισε τὸν Παδοβᾶν ἄρχοντα τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἐν ᾗ θέσει διετέλεσε μέχρις οὗ καὶ πάλιν ἀνεδείχθη βουλευτὴς Κερκύρας κατὰ τὴν συγκρότησιν τοῦ ΙΑ'. Κοινοβουλίου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἄρχεται ἡ τακτικὴ ἀντίδρασις τοῦ Ἰονικοῦ Κοινοβουλίου κατὰ τῆς Προστασίας, ἥτις, ὅπως ναυαγήσῃ ἡ ἑνωτικὴ ἰδέα, ἐμηχανεύετο ν' ἀντιτάξῃ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀποικισμοῦ τῶν νήσων Κερκύρας καὶ Παξῶν. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ μυστικὰ ὑπομνήματα συνετάχθησαν καὶ ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν, ἐν οἷς διεβεβαιοῦτο ὅτι τοιαύτη ἦτο ἡ ἐπιθυμία τῶν Κερκυραίων. Ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει μάλιστα τριῶν ἐκ Κερκύρας βουλευτῶν ὅτι ἀναφορά τις περὶ ἀποικισμοῦ ἐκυκλοφόρει ἡ Βουλὴ ὁμοθύμως διακηρύττει ὅτι ἀποκρούει πάσαις δυνάμεσι τοιαύτην ἀντεθνικὴν ἰδέαν καὶ ὅτι ἡ μόνη ἐπιθυμία τῶν Ἰονίων ἦτον ἡ ἕνωσις μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΔΟΒΑΣ
πρώην βουλευτὴς Κερκύρας.

Τέλος ἡ Προστασία ἐννοήσασα τὸ λάθος, ἐν ᾧ ὑπέπεσεν, ἠθέλησε διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ κ. Γλάδστωνος νὰ διαλλάξῃ τὰ πνεύματα τῶν Ἑπτανησίων, προτείνουσα αὐτοῖς νέαν ριζικὴν τοῦ Συντάγματος μεταρρύθμισιν. Πλὴν τὰς μεταρρυθμιστικὰς προτάσεις, ἃς ὁ κ. Γλάδστων ὑπέβαλε τῇ Βουλῇ ὡς μέτρα συντελεστικὰ διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν Ἰονίων, ὁ Σ. Παδοβᾶς ἀντέκρουσε μετὰ παρρησίας, ἀξιοπρεπείας καὶ ἄνευ ὑπεκφυγῆς, σπουδαιότατα ἀναλύσας τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ καθέκαστα τῶν προτάσεων. Ἐρθασε διαβόχων αὐτοῦ.

μάλιστα ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὰ προτεινόμενα ὡς συντελεστικὰ εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ Ἰονίου λαοῦ οὐχὶ μόνον ἦσαν ἀπαράδεκτα ὡς ἀντιβαίνοντα εἰς τὴν τρανῶς ἐκδηλωθεῖσαν ὁμόθυμον θέλησιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν σκιὰν αὐτὴν τῆς Ἰονίου πολιτείας, ὡς κράτους δυνάμει Εὐρωπαϊκῆς συνθήκης ἐλευθέρου καὶ ἀνεξαρτήτου, παντελῶς ἐξηφάνιζον, ἀντικαθιστῶντα κυβέρνησιν ἀποικιακήν, εἰς τὸ πρόσωπον συγκεντρουμένην τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς προστασίας, ἀφ' οὗ κυρίως τὴν εὐθύνην μετεβίβαζε εἰς τὰς ἐγχωρίους ἀρχάς.

Τοιουτοτρόπως διὰ τῆς σταθερᾶς καὶ πατριωτικῆς θελήσεως τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἰονίου Κοινοβουλίου ἐναυάγησε καὶ ἡ τελευταία μεταρρυθμιστικὴ ἀπόπειρα· ὁ δὲ κ. Γλάδστων μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Ἀγγλίαν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βρεττανικῆς Βουλῆς διεβήλωσεν ὅτι ἡ μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἕνωσις ἦτο ἡ γενικὴ καὶ ἀνεπηρέαστος πάντων τῶν Ἑπτανησίων ἐπιθυμία. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ ἐπελθοῦσα ἐν Ἑλλάδι ὀκτωβριανὴ μεταπολίτευσις καὶ ἡ ἀναγόρευσις ἑνὸς Ἄγγλου ἡγεμονόπαιδος ὡς βασιλέως τῶν Ἑλλήνων ἐχρησίμευσαν ὡς ἀφετηρία εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, ὅπως ἐνδώσῃ εἰς τοὺς διακαεῖς πόθους τῶν Ἑπτανησίων· ἡ δὲ Ἰόνιος ἀντιπροσωπεία, λαβοῦσα ἐπὶ τούτῳ ῥητὴν καὶ ἀποκλειστικὴν ἐντολήν, ἐκήρυξε τὴν 23 Τέρτου 1863 διὰ ψηφίσματος κυριαρχικῶς ἐκδοθέντος, ὅτι αἱ νῆσοι Κέρκυρα, Κεφαλληνία, Ζάκυνθος, Λευκάς, Ἰθάκη, Κύθηρα, Παξοὶ καὶ τὰ ἐξαρτήματα αὐτῶν ἑνοῦνται μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ἐσαεὶ ἀποτελῶσιν ἀναπόσπαστον αὐτοῦ μέρος ἐν μιᾷ καὶ ἀδιαιρέτῳ πολιτείᾳ ὑπὸ τὸ Συνταγματικὸν σκῆπτρον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α'. καὶ τῶν

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Βιβλιοθήκη Βέροιας

'Αλλ' ἡ καταπληκτικὴ φήμη περὶ τῆς ἐν Λονδίνῳ μεταξὺ τῶν μεγάλων Δυνάμεων διομολογηθείσης συνθήκης, δι' ἧς ἀπεφασίζετο ἡ κατεδάφισις τῶν Κερκυραϊκῶν φρουρίων καὶ ἡ διηνεκὴς τῆς 'Επτανήσου οὐδετερότης, ἐνεπόδισεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς ἀγαλλιάσεως ὑπὲρ τῆς 'Ενώσεως ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν εἰς τὰς καρδίας ἁπάντων τῶν 'Ιονίων, καίτοι ἡ 'Ιόνιος Βουλὴ διὰ τοῦ προέδρου αὐτῆς Σ. Παδοβᾶ δὲν ἔλειψε ν' ἀποστείλῃ πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν τῆς 'Αγγλίας ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8|20 Αὐγούστου 1863 ἔντονον παράστασιν, ἐν ᾗ ὑπομιμνήσκει αὐτῇ «ὅτι οὐ μόνον τὸ 'Ιονικὸν κράτος ἐτήρησεν ἀείποτε τὴν κυριότητα ἐπὶ τῶν φρουρίων καὶ ὀχυρωμάτων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ προθύμως κατέβαλε πᾶσαν ποσότητα αἰτηθεῖσαν πρὸς διατήρησιν καὶ τελειοποίησιν αὐτῶν. Δὲν ἠδύνατο ὅθεν νὰ ὑπάρχῃ λόγος πρὸς ἀναίρεσιν τῆς ἁρμοδιότητος τῆς 'Ιονίου Βουλῆς ἐπὶ ἀντικειμένου ἀρρῶντος τὴν κυριότητα τοῦ 'Ιονίου Κράτους καθ' ἣν μάλιστα στιγμὴν ἕνεκα τῆς παύσεως τῆς Προστασίας πρόκειται νὰ παύσῃ ἡ κατοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τῶν φρουρίων, ἅτινα πρὸς τὸν μόνον σκοπὸν τῆς Προστασίας ταύτης τῇ ἐνεπιστεύθησαν. 'Αποφασισθείσης ἅπαξ τῆς ἑνώσεως, καθὼς ὡς πρὸς οἱονδήποτε ἄλλο μέρος τοῦ 'Ελλην. Βασιλείου οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὴν μετ' αὐτοῦ συγχωνευθεῖσαν 'Επτάνησον τὰ κυριαρχικὰ τοῦ Βασιλείου τούτου ἐπὶ τῆς χώρας του δικαιώματα δὲν δύνανται νὰ ὑποστῶσι τὴν ἐλαχίστην ἐλάττωσιν. Τὰ φρούρια τῆς 'Επτανήσου ἐν ἡμέραις μεγάλων κινδύνων ὑπῆρξαν τὸ προπύργιον τῆς Χριστιανοσύνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ μὲ τὸ αἷμα τῶν τέκνων τοῦ 'Ιονίου τοσάκις ἐποτίσθησαν· ἄνευ τῶν φρουρίων τούτων οὐδεμία ὑπάρχει ἐξασφάλισις ἀπὸ ἐξωτερικὰς ἐπιδρομάς, τὰς ὁποίας ἡ 'Ιόνιος Κυβέρνησις ἀπέβλεψε νὰ προλάβῃ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1833, καὶ τοι τότε τῆς 'Επτανήσου διακειμένης ὑπὸ τὴν κραταιὰν Βρεταννικὴν Προστασίαν. 'Η Βουλὴ ἐρειδομένη ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ 'Επτανησίου λαοῦ πέποιθεν ὅτι ταῦτα δὲν θέλουσιν οὐδαμῶς παραγνωρισθῆ ἢ παραβλαφθῆ. 'Η Εὐρώπη, ἡ ἀναδείξασα τοσοῦτον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς καταρτίσεως τοῦ νέου 'Ελληνικοῦ Βασιλείου καὶ σεβασθεῖσα καθ' ὅλα τὰ ἄλλα κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, δὲν θέλει ἀνεχθῆ νὰ καταστραφῇ ἡ δημιουργία αὐτῆς διὰ τῆς παραδοχῆς μέτρου μὴ ἄλλως αἰτιολογουμένου, εἰμὴ ὡς ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἀσθενοῦς κατέναντι τοῦ ἰσχυροῦ.»

Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ κατεδάφισις φρουρίων τινῶν ἐξετελέσθη καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτῶν κυματίζει σήμερον ἡ 'Ελλ. σημαία. 'Ο 'Ιόνιος λαὸς διὰ τῆς γενναιόφρονος αὐτοῦ διαγωγῆς ἐτελεσιούργησεν ἐν πλήρει αὐταπαρνήσει ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου πρᾶξιν ἐκ τῶν ἀκατορθώτων θεωρουμένην, διαμαρτυρόμενος μὲν κατὰ τῆς βίας τοῦ ἰσχυροτέρου, ἀλλὰ κραυγάζων ὡσαύτως ὁ ξένος ἀπὸ πάσης θυσίας. Δυστυχῶς ὅμως, πραγματοποιηθείσης τῆς ἑνώσεως, πολλὰ δυσάρεστα ἠκολούθησαν καὶ κατ' ἀρχὰς διὰ τῆς ἀκανονίστου καθολικῆς ψήφου κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων πλησίστιος εἰσέδυσεν ἡ δημαγωγία ἀποκλείσασα καὶ τὸν Σ. Παδοβᾶν ἀπὸ τῆς 'Εθνικῆς Συνελεύσεως μετὰ τῶν ἄλλων ἱκανοτήτων τῆς 'Επτανήσου, αἵτινες εἶχον μοχθήσει καὶ συντελέσει εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἑνώσεως. Ἡ ἄλλοτε παράκαιρος ἀρμοτίωσις καθὼς καὶ ἡ ἀλλόκοτος ἐπαρχιακὴ διαίρεσις τῶν νήσων, ἥτις ἔγεινεν ὁ πυρὴν τῆς ἀεννάου διχοστασίας μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων, κατέστρεψαν παρὰ τῷ λαῷ τὸ γόητρον τῆς ἑνώσεως. Πικρὰ ἡ ἀλήθεια ἀλλ' ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ ἀλεπάλληλοι κυβερνήσεις τῆς 'Ελλάδος, μὴ ἐκτιμήσασαι ὡς ὤφειλε τὰς θυσίας, ἃς ἡ 'Επτάνησος καὶ πρὸ πάντων ἡ Κέρκυρα ὑπέστη ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου, συνετέλεσαν τὰ μέγιστα διὰ τῶν ἀσυνέτων καὶ βεβιασμένων αὐτῶν μέτρων εἰς τὴν ἐρήμωσιν τῶν νήσων καὶ εἰς τὴν διαφθορὰν τῶν κατοίκων. Οἱ κατὰ καιροὺς ὑπουργοὶ τῆς 'Ελλάδος στηριζόμενοι εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ὑπερτάτης αὐτῶν ἐξουσίας, εἰς τὸν ἀπολυτισμόν, εἰς τὸ σύστημα τῆς συγκεντρώσεως, τῶν ἐνδοιασμῶν καὶ τῶν ἀτελευτήτων μεταθέσεων, εἰσῆξαν καὶ εἰς τὴν 'Επτάνησον τὸν φατριασμὸν καὶ τὴν περιφρόνησιν εἰς τοὺς νόμους. Τὰ πραγματικὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους αἱ εὐχαὶ αὐτῶν καὶ τὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν παρεγνωρίσθησαν· ἡ δὲ 'Ελλὰς κατήντησε τιμάριον ἀρχολιπάρων τινῶν. 'Εκλεχθεὶς ὁ Παδοβᾶς κατὰ τὸ 1865 βουλευτὴς Κερκύρας καὶ ἀποσταλεὶς εἰς 'Αθήνας ὅτε ἐσυζητεῖτο τὸ τῆς ἁρμοιώσεως ζήτημα, περιῆλθεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθυμίαν βλέπων τὴν ἀχαριστίαν ἐξ ἑνὸς καὶ τὴν ἀπερισκεψίαν ἐξ ἄλλου, μεθ' ἧς ἐψηφίζοντο ὑπὸ τῆς 'Ελληνικῆς Βουλῆς ζητήματα σπουδαιότατα καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐξηρτᾶτο ἡ εὐημερία ἢ ἡ καταστροφὴ τῶν νήσων. Θῦμα τῆς σχολαστικότητος, τοῦ ἐγωισμοῦ, τῆς οἰήσεως καὶ τοῦ ζήλου ὑπέστη καὶ οὗτος τὴν τύχην ἣν ἀνέκαθεν ζῶντες Ἕλλησι πάντες οἱ ὠφελήσαντες τὴν 'Ελλάδα. Μὴ δυνηθεὶς κατ' οὐδένα τρόπον νὰ φανῇ ὠφέλιμος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ὡς τὸ ἐπεθύμει καὶ ὑπὲρ τῆς ὁποίας τρανότατα δείγματα ἔδωκεν, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς 'Αθήνας, ἀφοῦ προηγουμένως ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν βασιλέα καὶ τὸν πρόεδρον τῆς 'Ελλ. Βουλῆς τὰ ἑξῆς ὑπομνήματα.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Μ. ΓΕΩΡΓΙΟΝ Α'.

Βασιλέα τῶν 'Ελλήνων.

«Ἡ 'Ιόνιος Βουλὴ πληροφορηθεῖσα ὅτι ἡ Υ. Μ. δὲν ἀπεδέξατο τὸν προσφερθέντα Αὐτῇ 'Ελληνικὸν θρόνον, ἄνευ τῆς προηγουμένης προσαρτήσεως τῆς 'Επτανήσου, ἵνα παρέξῃ τῇ Υ. Μ. δεῖγμα σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, τοῖς ἀδελφοῖς δὲ 'Έλλησι τεκμήριον ἄκρας ἐμπιστοσύνης, οὐδόλως ἀποβλέψασα εἰς τὰς ἀνωμαλίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐσπευσμένως ἐψήφισε τὴν ἄνευ ὅρων Ἕνωσιν τῆς 'Επτανήσου, ἐναποθέσασα τὰς τύχας τοῦ 'Επτανησίου λαοῦ εἰς τὴν τιμὴν τοῦ Ἔθνους, καὶ εἰς τὰς προνοίας τοῦ Ἡγεμόνος Αὐτοῦ.

Ἡ Υ. Μ. προθύμως ἐξετίμησε τὴν γενναιόφρονα καὶ ἐθνικὴν διαγωγὴν λαοῦ συνεργήσαντος διὰ παντοίων θυσιῶν εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους, ἀλλὰ συγχρόνως ὡς νὰ προησθάνετο τὰς μελλούσας τῆς 'Επτανήσου δυσχερείας, ὅτε ἔλαβον τὴν τιμήν, καθὼ πρόεδρος τῆς Ἰονίου Βουλῆς καὶ τῆς Βουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὴν Υ. Μ., ἐζήτησεν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου νὰ μοὶ ἀναγγείλῃ «ὅτι ἤθελε καταβάλει πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα

» Οἱ Ἰόνιοι μὴ λάβωσιν αἰτίαν νὰ μεταμεληθῶσιν ἕνεκα τῆς ψηφισθείσης ἑνώσεως.»

Τὴν βασιλικὴν ταύτην ἀπαγγελίαν διεκοίνωσα διὰ τοῦ ἐπισημοτέρου τρόπου εἰς τοὺς Ἑπτανησίους, οἵτινες ἀπεδέχθησαν αὐτὴν μετὰ εὐγνωμοσύνης καὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐπεκρότησαν τὴν ὅλως ἐθνικὴν πορείαν τῆς Ἑπτανησίου Βουλῆς, ἣν δυσπιστία τινῶν ἐπὶ ἀπερισκεψίᾳ καὶ ἀπρονοησίᾳ εἶχεν ἐπικρίνει.

Ὑπὸ τοιούτους αἰσίους οἰωνοὺς ἤρξαντο αἱ πολιτικαὶ διοικητικαὶ σχέσεις τῶν δύο Ἐπικρατειῶν, ἐν μιᾷ καὶ ἀδιαιρέτῳ πολιτείᾳ συνενωθεισῶν. Ψηφισθέντος τοῦ Συντάγματος, ἐξεδόθησαν πλεῖστα Κυβερνητικὰ διατάγματα, κατ' ἐπιφάνειαν μὲν ἀρμοιωτικά, πραγματικῶς ὅμως ταμιευτικά, δι' ὧν πλεῖσται καὶ καίριαι πληγαὶ ἐπηνέχθησαν εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ τὸ Ἰονικὸν στοιχεῖον. Ὁ φιλήσυχος καὶ φιλόνομος λαὸς τῆς Ἑπτανήσου, ἐνῶ μετ' ἐκπλήξεως καὶ λύπης ἔβλεπε τὴν ἐπὶ τὰ χείρω ροπὴν τῶν πραγμάτων, ἐπανεπαύετο εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον καὶ εἰς τὰς προσδοκωμένας βελτιώσεις καὶ θεραπείας, ἃς ἐθνικὴ Βουλὴ ἤθελεν ἐπιφέρει.

Συνῆλθεν ἡ Βουλὴ καὶ νέαι δοκιμασίαι ἐπέπρωτο νὰ δεινώσωσι τὴν κατάστασιν τῆς Ἑπτανήσου καὶ νὰ ματαιώσωσι τὰς ἐλπίδας καὶ προσδοκίας, ἂν ὄχι αἰσιωτέρου τοὐλάχιστον ἡπιωτέρου μέλλοντος. Μέτρα ὅλως ἀνοίκεια, ὑπαγορευθέντα ἀπὸ λόγους ἁπλῶς ταμιευτικούς, ἀφ' ἑνὸς ἐπέβαλον πολυειδεῖς περιορισμούς, ἀφ' ἑτέρου ἐπαπειλοῦσι καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν, τὴν προηγουμένως ἐπὶ ἑδραίων βάσεων στηριζομένην, καὶ τὰ κτήματα τοῦ δημοτικοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ πλούτου, ὃν ἄλλοτε νόμοι ἀρραβδώτοι περιέρρουρουν. Καὶ ὡς νὰ μὴ ἤρκουν ταῦτα, προσφάτως ἡ Βουλή, χωρὶς νὰ ἐκτιμήσῃ ἢ κἂν νὰ ἀνεχθῇ τὰς παρατηρήσεις τινῶν Ἑπτανησίων Βουλευτῶν ἢ νὰ σεβασθῇ τὰς ἀνασκοπάς, ἃς ὑπηγόρευεν ἡ ἀριθμητικὴ δυσαναλογία καὶ ἡ ὑπερβάλλουσα ὑλικὴ ἀνισότης, ἐνῷ προηγουμένως δὶς εἶχεν ἀποβάλει τὰς περὶ ἀπολύτου ἀφομοιώσεως προτάσεις, κατήργησε συλλήβδην καὶ ἀθρόως ἅπασαν τὴν Ἑπτανησιακὴν νομοθεσίαν (ἐκτὸς ἐλαχίστου μέρους τοῦ ἀστυκοῦ Κώδικος), αὐτὴν ἐκείνην ἣν πολυχρόνιος πεῖρα, ἀρχαῖα ἔθιμα καὶ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι καθιέρωσαν, πλεῖστοι αἰῶνες ἐπαγίωσαν καὶ αἱ Εὐρωπαϊκαὶ κυβερνήσεις ἐδοκίμασθησαν, ἐβελτίωσαν καὶ προήγαγον διὰ τῆς παραδοχῆς καὶ τινων ἐκ τῶν Γαλλικῶν νομοθετικῶν θεσμῶν· ἀντικατέστησε δὲ τὴν λεγομένην Ἑλληνικὴν νομοθεσίαν, ἣν διάσημοι ρήτορες καὶ δόκιμοι ὑπουργοὶ ἐπανειλημμένως ἀπὸ τοῦ βήματος ἐκήρυξαν πλημμελῆ, ἀναρμοδίαν καὶ μὴ ἐφαρμόσιμον.

Πρὸς ταῦτα πάντα τρόπασις κοινωνιστικῆς φύσεως, καταστρέφουσα τὴν ἰδιοκτησίαν, παραλύουσα νόμους καὶ συμβάσεις καὶ ματαιοῦσα ὁριστικῶς κεκτημένας ἐγγυήσεις, ἐξ ἐρίδου, ἀντισυνταγματικῶς καὶ ἀσυζητητὶ παρεδέχθη πρὸς ὄλεθρον ἰδιαιτέρως τῆς Κερκύρας (ἣν μετὰ λύπης μου βλέπω μεγάλως καὶ ἀσυνέτως καταπιεζομένην) καὶ ἅπαντος τοῦ Κερκυραϊκοῦ λαοῦ, καθότι ὅταν ὁ Νόμος προσβαλῃ τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν δημοσίαν πίστιν, καταστρέφονται τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ, ἄνευ διακρίσεως κοινωνικῆς τάξεως, καὶ ἡ κατ' ἐπιφάνειαν καὶ στιγμιαία ἀνακούφισις μερίδος τινὸς τῆς κοινωνίας εἶνε ὁ τάφος ἁπάσης τῆς κοινωνικῆς ὁμάδος εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον.

Μεγαλειότατε, τὰ ψηφισθέντα νομοσχέδια, ὡς ἐπιβάλλοντα τὴν ἀφομοίωσιν, εἶνε ἀνεπίδεκτα λογικῆς καὶ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς, ἄδικα καὶ πρόξενα ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων, θέλουσι δὲ παράξει γενικὴν κοινωνικὴν ἀναστάτωσιν, ἧς αἱ συνέπειαι καὶ ἄγνωστοι καὶ ἀνυπολόγιστοι ἀποβαίνουσιν.

Ὁ Ἰόνιος λαὸς καταταχθεὶς πρὸ χρόνου ὑπὸ τῆς διπλωματίας μεταξὺ τῶν ἐλευθέρων καὶ ἀνεξαρτήτων λαῶν τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης, καὶ τοι ἐθνικὸς καὶ γενναῖος, ἀποστρέφεται καὶ θέλει ἀποστραφῇ ἀείποτε τὰς τύχας καὶ τὴν ἀπαισίαν θέσιν τοῦ δορυαλώτου, τὴν ὅλως ἀσυμβίβαστον μετὰ τῆς ἐν μιᾷ καὶ ἀδιαιρέτῳ πολιτείᾳ ἑνώσεως, ἥτις ὀφείλει νὰ ὑφίσταται πραγματικῶς καὶ ὄχι ἰδανικῶς, ἐν πλήρει ἰσότητι καὶ ὄχι ἐν τῷ ἐνδιαφέροντι ἢ τῷ ὑλικῷ συμφέροντι τῶν πολυπληθεστέρων.

Ὁ γογγυσμὸς τοῦ Ἑπτανησίου κυρίως δὲ τοῦ Κερκυραίου δύναται νὰ ἡχήσῃ πρὸς βλάβην τοῦ προορισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους· τὸ κατεβαρισθὲν στερεὸν μεσότοιχον, ὅπερ ἐχώριζε τὴν Ἑπτάνησον ἀπὸ τῆς βασιλευομένης Ἑλλάδος, ὀφείλει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀρετηρία καὶ ὄχι ὡς ἀποθάρρυνσις εἰς τὰ λοιπὰ θεδουλημένα μέλη τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς ὁλομελείας, καὶ ὁ ἀντιπράττων, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον σκοπόν, δὲν ἀνήκει οὔτε εἰς τὴν Ἑλλάδα οὔτε εἰς τὸ Ἔθνος.

Ἀτενίζων εἰς τὴν ἐφικτὴν εὐημερίαν τῆς μερίδος ἐκείνης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, εἰς ἣν ἔχω τὴν τιμὴν καὶ τὸ πλεονέκτημα νὰ ἀνήκω, καὶ εἰς τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τοῦ Ἔθνους, πρὸς ἐκπλήρωσιν Βουλευτικοῦ καθήκοντος, διὰ τοῦ ταπεινοῦ καὶ εὐσεβάστου τούτου ὑπομνήματος (ὅπερ ὀφείλω νὰ διακοινώσω εἰς τοὺς ἐντολεῖς μου κατὰ τὴν προσεχῆ λογοδοσίαν μου) τολμῶ νὰ ὑποβάλω εἰς τὰς ἐμβριθεῖς σκέψεις τῆς Υ. Μ. τὴν ὡς ἐκ τούτων προκαλουμένην ἀθλίαν καὶ ἀπελπιστικὴν κατάστασιν τῆς Ἑπτανήσου, ἰδίως δὲ τῆς Κερκύρας, πεποιθὼς ὅτι ἡ ἀνάσκησις τῶν Συνταγματικῶν δικαιωμάτων τῆς Βασιλείας, θέλει πείσει ἕκαστον ὅτι τὸ Σύνταγμα ἐν Ἑλλάδι διέπει τὰς τύχας καὶ τὰ συμφέροντα ὄχι μόνον τῶν πολλῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ὀλίγων, πρὸς περιφρούρησιν τῶν Ἱερῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς τιμιότητος.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 24 Δεκεμβρίου 1865.

Ταπεινὸς καὶ πιστὸς ὑπήκοος,

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΔΟΒΑΣ βουλευτής.

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς.

Μὲ βαθεῖαν λύπην μου ἀναχωρῶ ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν, ἀφοῦ ἐπείσθην ἐν πολλοῖς ὅτι ἡ ἐν τῇ Βουλῇ παρουσία μου ἀποβαίνει καὶ ἄσκοπος καὶ ἀλυσιτελής, καὶ δὲν δύναμαι νὰ διατελῶ μάρτυς ἀπαθὴς καὶ ἀνάλγητος τῆς σφαγιάσεως τῆς Ἑπτανήσου, ἰδίως δὲ τῆς Κερκύρας.

Ἀποχωριζόμενος πρὸς τὸ παρὸν καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι αἰσιωτέρου μέλλοντος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Βουλήν, ἥτις ἀείποτε ὑπῆρξεν ἡ γοητεία τοῦ πολιτικοῦ μου βίου, εὔχομαι ἵνα αἱ παροῦσαι καὶ αἱ ἐπαπειλούμεναι δυσχέρειαι τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος Ἑπτανησίου λαοῦ μὴ ἐπενεργήσωσιν οὔτε ἀμέσως οὔτε ἐμμέσως πρὸς βλάβην τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Δεκεμβρίου 1865.

ὑπ. ΣΤ. ΠΑΔΟΒΑΣ βουλευτὴς Κερκύρας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

Ἔκτοτε ἀπεσύρθη τοῦ πολιτικοῦ σταδίου καὶ ἔζη ἰδιωτεύων ἐκ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ. Πλεῖσται δυσαρέσκειαι καὶ μόχθοι πολυετεῖς εἶχον καταβάλει τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ κρᾶσιν, καὶ μεταβὰς εἰς Ἰταλίαν κατα διαταγὴν τῶν ἰατρῶν ὅπως ἀνακτήσῃ τὴν ὑγείαν του ἐτελεύτησεν ἐν Φλωρεντίᾳ κατὰ 7βριον 1872. Ὁ νεκρὸς τοῦ Στεφάνου Παϑοβᾶ ἐκομίσθη εἰς Κέρκυραν ὅπου μεγαλοπρεπῶς ἐνεταφιάσθη. Ἡ Ἑλλ. κυβέρνησις, ἅμα μαθοῦσα τὸν θάνατον τοῦ ἐξόχου τούτου πολίτου προσεκάλεσε βασιλικὸν διάταγμα διὰ τοῦ ὁποίου διετάσσετο νὰ τῷ ἀπονεμηθῶσι τιμαὶ προέβρου τῆς Βουλῆς διὰ τὰς διακεκριμένας ἐκδουλεύσεις, ἃς ὁ μακαρίτης προσήνεγκε τῇ πατρίδι. Ὅϑεν τὴν κηδείαν παρηκολούθησαν ἅπασαι αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ τοῦ τόπου, ὁ στρατὸς καὶ ὁ διαγγελεὺς τῆς Α. Μ. Μετὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς πόλεως ψαλεῖσαν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, ἐξεφώνησε λόγον ὁ παρὰ τοῦ δικηγορικοῦ σώματος ἐπιτετραμμένος κ. Ι. Πιέστρης· ἐπιτάφιον δὲ λόγον ἀπήγγειλεν ἐν τῷ δημοτικῷ νεκροταφείῳ ὁ Ἐφέτης κ. Μ. Σ. Ἱδρωμένος. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἐπισήμων καὶ τυπικῶν τούτων τιμῶν, ὁ λαὸς τῆς Κερκύρας καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀπέδειξεν ὅτι ἐκτιμᾷ τὰς ἀρετὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἀνδρῶν παρακολουθήσας αὐθορμήτως τὸν νεκρὸν τοῦ Παϑοβᾶ ἐν θρησκευτικῇ ἡσυχίᾳ καὶ κατανύξει.

Η ΒΙΒΛΟΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

ὑπὸ τῆς κυρίας Δώρας Ἰστριάδος.

Ἡ ἀρχαία καὶ γόνιμος Ἀσία παρήγαγε τέσσαρας μεγάλους ἐπικοὺς ποιητάς, ἀπαραμίλλους γενομένους μέχρι τῆς σήμερον, τὸν Ὅμηρον, τὸν Βαλμίκην, τὸν Βυαζᾶν (1) καὶ τὸν Φιρδουσιον. Ἡ κυρία Δώρα Ἰστριάς, ἥτις ἐξακολουθεῖ ἐνταῦτῷ τὰς ἐργασίας της ἐπὶ τῆς Λιγουρίας (2) καὶ ἐπὶ τῶν ἐποποιῶν, ἀφ' οὗ ἐδημοσίευσε (1871) μελέτην τινὰ ἐπὶ τῆς Ραμαΐάνας τοῦ Βαλμίκη, ἐνασχολεῖται ἤδη, ἐν τῇ *Νέᾳ Ἀνθολογίᾳ* (Nuova Antologia), τῇ πρωτίστῃ τῶν Ἰταλικῶν ἐπιθεωρήσεων περὶ τοῦ Schah namek (Βίβλος τῶν βασιλέων) τοῦ Φιρδουσιου. Τὸ πόνημα τοῦτο τοῦ Πέρσου Ὁμήρου ἦνε τόσῳ ὀγκῶδες, ὥστε ἡ Γαλλικὴ μετάφρασις τοῦ Jules Mohl δὲν συγκροτεῖται ἐξ ὀλιγωτέρων τῶν πέντε μεγάλων τόμων εἰς σχῆμα τετάρτου δημοσιευθέντων διὰ τοῦ Βασιλικοῦ τυπογραφείου (σήμερον ἐθνικοῦ) τῶν Παρισίων.

Τὸ Schah-namec, ὅπερ ἐμπεριέχει ὅλας τὰς μυθώδεις τῶν Περσῶν παραδόσεις, περιλαμβάνει πλεῖστα λίαν διακεκριμένα μέρη. Ἐν τῷ πρώτῳ ἱστορεῖται ἡ ἡρωϊκὴ ἢ μυθώδης ἐποχὴ τῆς Περσίας, ἥτις ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν περίοδον, ἣν ἡ ζωηρὰ καὶ θαυμαστὴ εἰκὼν ἀπαντᾷ εἰς τὰ Ὁμηρικὰ διηγήματα. Ἡ κυρία Δώρα Ἰστριὰς δὲν ἐνησχολήϑη εἰσέτι εἰμὴ εἰς αὐτὸ μόνον τὸ μέρος, ἡ δὲ μελέτη αὕτη, ἥτις ἄρχεται ἀπ' αὐτῆς τῆς καταγωγῆς τοῦ κράτους τοῦ «βασιλέως τῶν βασιλέων», παύει εἰς τὰς κατακτήσεις τοῦ Kei-Khosrou (Κύρου).

Ὁ διάδοχος τοῦ Δαρείου καὶ Ξέρξου, ὅστις ἐπισκέπτεται ἤδη τὴν Εὐρώπην, τὰ μάλιστα βεβαίως ἐκπλήττεται βλέπων τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἐπιστήμην ζωηρῶς ἐνδιαφερομένην δι' ἔργα, ὧν περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος οὔτε ὑπώπτευε κἂν τὴν ὕπαρξιν

ΠΕΡΙ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ.

Προτιθέμενοι νὰ ὁμλήσωμεν ἐνταῦϑα περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν λουτρῶν καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐλούοντο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, διαιροῦμεν τὴν σύντομον ταύτην πραγματείαν εἰς δύω μέρη, ὧν τὸ πρῶτον διαλαμβάνει περὶ τῆς χρήσεως τῶν λουτρῶν παρ' Ὁμήρῳ, τὸ δὲ δεύτερον περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐποχήν.

I

Παρὰ Ὁμήρῳ, ἔνϑα ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε φυσικώτατος, ἁπλούστατος, ζωγραφικώτατος, ὁ Ἕλλην ἐλούετο ἢ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς ἢ εἰς τὴν ϑάλασσαν ἢ εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἐν τῇ ϑαλάσσῃ, καϑ' ὅσον ἡ μελέτη τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν μᾶς πληροφορεῖ, ἐλούοντο πρὸ πάντων οἱ ἥρωες, ἐν δὲ τῷ ποταμῷ οἱ ξένοι καὶ οἱ παρθένοι. Καὶ ἐκ μὲν τῶν παρθένων εὑρίσκομεν τὴν Ναυσικάαν, τὴν ϑυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου, λουομένην ἐν τῷ ποταμῷ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ οἰκιακοῦ αὐτῆς χρέους ἤτοι μετὰ τὴν πλύσιν τῶν ἐνδυμάτων τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν της, τὰ ὁποῖα ὤφειλον νὰ ἦνε καϑαρὰ ἕνεκα τοῦ γάμου της, ὅστις ἔμελλε κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας νὰ γίνῃ. Ἡ ἐν τῷ ποταμῷ λοῦσις τῆς εἰρημένης παρθένου περιγράφεται ὑπὸ τοῦ ἀϑανάτου Ποιητοῦ ὧδε πῶς:

> Ὅτε δὲ ποταμοῖο ῥόον περικαλλὲ' ἵκοντο,
> ἔνϑ' ἤτοι πλυνοὶ ἦσαν ἐπηετανοί, πολὺ δ' ὕδωρ
> καλὸν ὑπεκπροῤῥέει μᾶλαπερ ῥυπόεντα καϑῆραι,
> ἐνϑ' αἵγ ἡμιόνους μὲν ὑπεκπροέλυσαν ἀπήνης·
> καὶ τὰς μὲν σεῦαν ποταμὸν πάρα δινήεντα
> τρώγειν ἄγρωστιν μελιηδέα· ταὶ δ' ἀπ' ἀπήνης
> εἵματα χερσὶν ἔλοντο καὶ ἐσφόριον μέλαν ὕδωρ
> στεῖσον δ' ἐν βόθροισι ϑοὴν ἔριδα προφερουσαι·

(1) Τῷ ἀποδίδουσι μίαν ἐποποιΐαν τῶν Ἰνδῶν, τὴν Μαχαβαράταν (Ἴδε τὸ ὑπόμνημα τῆς Δώρας Ἰστριάδος, ἀναγνωσθὲν ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ συλλόγῳ τῶν Ἀθηνῶν, περὶ τῶν Ἰνδικῶν μελετῶν ἐν τῇ Ἄνω Ἰταλίᾳ).

(2) Ὁ Κάλπος τοῦ Rapallo ἐράνη ἐν τῇ Adolescenza τοῦ Μιλανου, ὅπερ ὀνομάζουσιν ἐν Ἰταλίᾳ «La regina delle lirenne».

Αριστοτελειακή Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

αὐτὰρ ἐπεὶ πλῦνάν τε καθηράν τε ῥύπα πάντα,
ἑξείης πέτασαν παρὰ θῖν' ἁλός, ᾗχι μάλιστα
λάϊγγας ποτὶ χέρσον ἀποπλύνεσκε θάλασσα.
Αἱ δὲ λοεσσάμεναι καὶ χρισάμεναι λίπ' ἐλαίῳ
δεῖπνον ἕπειθ' εἵλοντο παρ' ὄχθῃσιν ποταμοῖο,
εἵματα δ' ἠελίοιο μένον τερσήμεναι αὐγῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ σίτου τάρφθεν θυμοί τε καὶ αὐτή,
σφαίρῃ ταίγ' ἄρ' ἔπαιζον, ἀπὸ κρήδεμνα βαλοῦσαι·
τῇσι δὲ Ναυσικάα λευκώλενος ἦρχετο μολπῆς. (1).

Ἐκ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπαντῶμεν τὸν Ἀγήνορα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντήνορος (2) καὶ τὸν Ὀδυσσέα, λουσθέντα μάλιστα ἐν τῷ αὐτῷ, λίθα καὶ ἡ Ναυσικάα, ποταμῷ καὶ ἐπισύραντα ἔπειτα πολὺ τὴν προσοχήν της ἕνεκα τῆς καθαριότητος τοῦ σώματός του (3).

Ἐν δὲ τῷ λουτρῷ τῶν οἰκιῶν ἐλούοντο πρὸ πάντων οἱ ξένοι. Ἡ συνήθεια αὕτη ἦτοι ἡ λοῦσις τῶν ξένων ἅμα τῇ ἐλεύσει αὐτῶν ἐθεωρεῖτο ἱερὰ καὶ ἀπαραίτητος ἐν ἑκάστῃ οἰκογενείᾳ. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ φυσικωτάτῃ Ὁμηρικῇ Ὀδυσσείᾳ πανταχοῦ ὁ ξένος λούεται πρῶτον καὶ ἔπειτα ἐρωτᾶται τίς εἶνε καὶ τίς ἡ χρεία αὐτοῦ. Ἔλουον δὲ τὸν ξένον πρὸ πάντων αἱ παρθένοι καὶ αἱ δμωαὶ ἐκ θερμοῦ ὕδατος. Οὕτω π. χ. τὸν Τηλέμαχον καὶ Πεισίστρατον ἀφιχθέντας εἰς τὰ δωμάτια τοῦ Μενελάου ἔλουσαν αἱ ὑπηρέτριαι. Μετὰ δὲ τὴν λοῦσιν παρετίθετο τοῖς ξένοις γεῦμα (4), οὗτινος βεβαίως εἶχον ἀνάγκην ἕνεκα τῆς ὁδοιπορίας.

ἐς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο.
τοὺς δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
ἀμφὶ δ' ἄρα χλαίνας οὔλας βάλον ἠδὲ χιτῶνας,
ἕζ ῥα θρόνους ἕζοντο παρ' Ἀτρεΐδην Μενέλαον.
χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
καλῇ χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίψασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τραπέζαν.

Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀφιχθεὶς ἐν Ἰθάκῃ ἐλούσθη κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον (5). Καὶ ἀναχωροῦντας δὲ ἔλουον ἐπίσης τοὺς ξένους, τὸν Ὀδυσσέα λ. χ., μέλλοντα νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς νήσου, ἡ Καλυψώ.

Εἵματα τ' ἀμφιέσασα θυώδεα καὶ λούσασα τὸν ἔπεμψεν (1).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λοιπὸν περὶ τῆς ἐν οἴκῳ λούσεως τῶν ξένων λεχθέντων ἐξάγεται ὅτι εἶχον μέγα σκεῦος ἀσάμινθον καλούμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀφοῦ ἐκάθητο ὁ ξένος, ἐπέχεον ἐπ' αὐτοῦ θερμὸν ὕδωρ, μετὰ δὲ τὴν λοῦσιν τὸν ἐπέχριον ἐλαίῳ καλουμένῳ παρ' Ὁμήρῳ ροδόεν (2) ἀμβρόσιον καὶ τεθυωμένον, ἂν ἦτο μετ' ἀρωμάτων μεμιγμένον:

. . . . . ἀλείψατο λιπ' ἐλαίῳ
ἀμβροσίῳ, ἑδανῷ τὸ ῥα εἱ τεθυωμένον ἦεν (3).

II

Κατὰ δὲ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἀνεφύη ἐν Ἑλλάδι ὁ πολιτισμός, τὰ λουτρὰ ἐγίνοντο ἐν αὐταῖς ταῖς πόλεσι, καλούμενα δημόσια βαλανεῖα. Πλὴν ἀλλ' ὅμως καὶ πολλοὶ τῶν ἰδιωτῶν δὲν ἔλειψαν τοῦ νὰ ἔχωσι καὶ παρ' ἑαυτοῖς λουτρὰ — βαλανεῖα — εἴτε πρὸς κερδοσκοπίαν εἴτε πρὸς χρῆσιν τῶν οἰκογενειῶν των (4).

Τὰ δημόσια λουτρὰ τόσον φαίνεται κακῶς ἐφημίσθησαν ἕνεκα τοῖς ἐναὐτοῖς συχνῆς διατριβῆς τῶν ἑταιρῶν, ὥστε μέχρι φανατισμοῦ ἐμέμφοντο αὐτῶν οἱ ἐνάρετοι καὶ ἐγκρατεῖς τῆς Ἑλλάδος ἄνδρες. Οὕτω π. χ. ὁ Φωκίων μεταξὺ τῶν ἄλλων ἰδιοτροπιῶν του ποτὲ δὲν ἐπορεύθη εἰς δημόσιον βαλανεῖον, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Πλούταρχος, λέγων: «Φωκίωνα οὔτε γελάσαντά τις οὔτε κλαύσαντα ῥᾳδίως Ἀθηναίων εἶδεν οὐδ' ἐν βαλανείῳ λουσάμενον» (5). Τὰ λουτρὰ ἐγίνοντο διὰ πολυτελῶν καὶ ἰσχυρῶν οἰκοδομῶν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φύσις τοῦ πράγματος. Πολυτελὲς καὶ ἰσχυρὸν βαλανεῖον μᾶς ἀναφέρει ὁ Λουκιανός, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γνώμην τοῦ W. Schmith (6) ἦτο κατὰ τὸν Ρωμαϊκὸν τύπον. Διὰ νὰ λάβῃ ὁ ἀναγνώστης ἀκριβῆ τοῦ πράγματος ἰδέαν οὐκ ἀπὸ σκοποῦ κρίνομεν να παραθέσωμεν αὐτὸ ἐνταῦθα ὡς τὸ περιγράφει ὁ Λουκιανός:

«Ὁ μὲν τόπος τοῦ βαλανείου οὐκ ἦν ἐπίπεδος, ἀλλὰ πάνυ προσάντης καὶ ὄρθιος, ὃν παραλαβὼν κατὰ θάτερα εἰς ὑπερβολὴν ταπεινόν, ἰσόπεδον θατέρῳ ἀπέργηνεν (ὁ καθιδρυτής), κρηπῖδα μὲν βεβαιοτάτην ἅπαντι τῷ ἔργῳ βαλόμενος καὶ θεμελίῳ θέσει τὴν τῶν ἐπιτιθεμένων ἀσφάλειαν ἐμπεδωτάμενος, ὕψει δὲ πάνυ ἀποτόμοις καὶ πρὸς ἀσφάλειαν συνεχομένοις τὸ ὅλον κρατυνάμενος· τὰ δὲ ἐποικοδομηθέντα τῷ τε τοῦ τόπου μεγέθει σύμμετρα καὶ τῷ εὐλόγῳ τῆς κατασκευῆς ἁρμοδιώτατα καὶ τὸν τῶν φώτων λόγον φυλάττοντα. Πολλῶν μὲν ὑψηλὸς ἀναβάσεις πλατείας

(1) Ὁμηρ. Ὀδυσ. Ζ. 85—101.

(2) Ὅτι ἀπήντησα τὴν περιγραφικωτάτην ταύτην περικοπήν, δὲν ἠδυνήθην ἂς μὴ συγκινηθῶ, ἐνθυμηθεὶς συνήθειαν μεταξὺ τῶν παρθένων καὶ γυναικῶν τῆς Ἀνατολῆς ὁμοιάζουσαν ἀκριβέστατα αὐτῇ, ἣν εἶχον ἴδει ὅτε ἦμην ἐνδεκαετής. Εἰς πολλὰ χωρία τῆς Ἀνατολῆς ὡς καὶ εἰς πολλὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους παραλαμβάνουσαι αἱ θυγατέρες καὶ αἱ μητέρες μετὰ τῶν τέκνων των τὰ ἐνδύματα τῆς οἰκογενείας ἐπὶ φορτηγῶν ζώων ἔρχονται εἰς τὰ ποτάμια ἢ μασάτια (*), ἔνθα ἀφοῦ πλύνωσι τὰ ἐνδύματά των καὶ λουσθῶσι, κάθηνται ἐπὶ τῆς χλόης καὶ τρώγουσι τὸ λιτὸν φαγητόν των. Ἀφοῦ δὲ φάγωσι, τὰ μὲν παιδία τρέχουσιν ἐπὶ τῆς χλόης παίζοντα, αἱ δὲ θυγατέρες μετὰ τῶν μητέρων των ἄδουσι διάφορα ἄσματα μέχρις οὗ στεγνώσωσι τὰ ἐπὶ τῶν χαμοκλάδων ἁπλωμένα φορέματά των.

(2) Ὁμηρ. Ἰλιὰς Φ. 560.

(3) Ὁμηρ. Ὀδυσ. Ζ. 240—240.

(4) Ὁμηρ. Ὀδυσ. Δ. 48—54—Ἰλιὰς Κ. 572—579.

(5) Ὁμηρ. Ὀδυσ. Ρ. 84—94.

(1) Ὀδυσ. Ε. 224.

(2) Ὁμηρ. Ἰλιὰς Ψ. 186.

(3) Ἰλιὰς Ξ. 172—Ὀδυσ. Α. 49.—Εὐσταθ. εἰς Ἰλιαδ. Κ 577 «Ἔλαιον ἔχρισαν οἱ λουσάμενοι, ἐμφράττοντες τοὺς σωματικοὺς πόρους εἰς ἓν μετὰ τὰ λουτρὰ στέγειν τὴν ὑγρότητα.»

(4) Πλουταρχ. ἐν 6. Δημητ. XXIV. 20.—Ξενοφ. Πολιτ. Ἀθην. II. 10.

(5) Πλουταρχ. ἐν β. Φωκ. IV. 2.—Παρὰ Πλατ. Συμπος. 174 ὁ Σωκράτης ὀλιγάκις ἐπορεύετο εἰς βαλανεῖον.

(6) Λεξικὸν τῆς Ἑλλ. Ἀρχαιολογ. μετάφρ. Δ. Πανταζῆ Ἀθην. 1852 σελ. 123.

(*) Μάσατα εἶνε τουρκικὴ καὶ σημαίνει ἴσως πηγές.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔχων, ὕπτιος μᾶλλον ἢ ὄρθιος πρὸς τὴν τῶν ἀνιόντων εὐμάρειαν. Εἰσιόντα δὲ τοῦτον ἐκδέχεται κοινὸς οἶκος εὐμεγέθης, ἱκανὴν ἔχων ὑπηρέτας καὶ ἀκολούθοις διατριβήν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν εἰς τρυφὴν παρεσκευασμένων οἰκημάτων· βαλανείῳ δ' οὖν καὶ ταῦτα πρεπωδέστατα, χαρίεσσαι καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμεναι ὑποχωρήσεις. Εἶτ' ἐχόμενος αὐτῶν οἶκος περιττὸς μὲν ὡς πρὸς τὸ λουτρόν, ἀναγκαῖος δὲ ὡς πρὸς τὴν τῶν εὐδαιμονεστέρων ἐπιχώρησιν. Μετὰ δὲ τοῦτο ἑκατέρωθεν διαρκεῖς τοῖς ἀποδυομένοις ἀποθέσεις καὶ μέσος οἶκος ὕψει τε ὑψηλότατος καὶ φωτὶ φαιδρότατος, ψυχροῦ ὕδατος ἔχων τρεῖς κολυμβήθρας, λακαίνῃ λίθῳ κεκοσμημένος, καὶ εἰκόνες ἐν αὐτῷ λίθου λευκοῦ τῆς ἀρχαίας ἐργασίας, ἡ μὲν Ὑγείας ἡ δὲ Ἀσκληπιοῦ. Εἰσελθόντας δὲ ὑποδέχεται ἠρέμα χλιαινόμενος οἶκος οὐκ ἀπηνεῖ τῇ θέρμῃ προσαπαντῶν, ἐπιμήκης, ἀμφιστρόγγυλος μεθ' ὃν ἐν δεξιᾷ οἶκος εὖ μάλα φαιδρός, ἀλείψασθαι προσηνῶς παρεχόμενος, ἑκατέρωθεν εἰσέδους ἔχων Φρυγίῳ λίθῳ κεκαλλωπισμένους, τοὺς ἀπὸ πολαίστρας εἰσιόντας δεχόμενος. Εἶτ' ἐπὶ τούτῳ ἄλλος οἶκος οἴκων ἁπάντων κάλλιστος, στῆναί τε καὶ ἐγκαθίζεσθαι προσηνέστατος καὶ ἐμβραδῦναι ἀβλαβέστατος καὶ ἐγκυλίσασθαι ὠφελιμώτατος, Φρυγίου καὶ αὐτὸς εἰς ὀροφὴν ἄκραν ἀποστίλβων. Ἐξῆς δὲ ὁ θερμὸς ὑποδέχεται διάδρομος Νομάδι λίθῳ διακεκοσμημένος. Ὁ δὲ ἔνδον οἶκος κάλλιστος, φωτός τε πολλοῦ ἀνάμεστος καὶ ὡς πορφύρᾳ διηνθισμένος. Τρεῖς καὶ οὗτος θερμὰς πυέλους παρέχεται. Λουσαμένῳ δὲ ἔνεστί σοι μὴ τὴν διὰ τῶν αὐτῶν οἴκων αὖθις ἐπανιέναι, ἀλλὰ ταχεῖαν τὴν ἐπὶ τὸ ψυχρὸν δι' ἠρέμα θερμοῦ οἰκήματος, καὶ ταῦτα πάντα ὑπὸ φωτὶ μεγάλῳ καὶ πολλῇ τῇ ἔνδον ἡμέρᾳ. Ὕψη πρὸς τούτοις ἀνάλογα καὶ πλάτη τοῖς μήκεσι σύμμετρα καὶ πανταχοῦ πολὺ χάρις.» (1).

Ἐν τοῖς λουτροῖς ὑπῆρχεν ὁ *λουτὴρ* ἤτοι μέγα κυκλοτερὲς ἐπὶ ὑποστάτου μαρμάρινον ἀγγεῖον, ἐνῷ καθήμενοι ἐλούοντο ὑπὸ τῶν βαλανέων (2) καὶ ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τῶν καλουμένων *παραχυτῶν*. Ὁ λουτὴρ ἐκαλεῖτο καὶ πύελος (3). Ἐν τοῖς βαλανείοις ὑπῆρχον εἰσέτι καὶ τὰ *πυρία* ἢ *πυριατήρια* (4), ἅτινα ἦσαν λουτρὰ δι' ἀτμοῦ ἱδρωτικά. Ὁ φέρων τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ σκεύους, τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο *ἀρύταινα* (5), ὠνομάζετο *λουτροφόρος* (6). Τὰ δὲ σκεύη, ἅτινα οἱ λουόμενοι ὤφειλον νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν, ἦσαν ἡ στλεγγίς, εἶδος ξύστρας, ἡ βύρσα, τὸ ἔλαιον ἢ τὰ μύρα, δι' ὧν ἠλείφοντο μετὰ τὴν λοῦσιν, καὶ τὰ ἐπίλουτρα (7), ἅτινα ἦσαν ἡ τιμή.

(1) Λουκιαν. Ἱππ. ας.

(2) Λουκιαν. Δημοσθ. ἐγκώμ. 16.—Πλάτ. Πολιτ. Ι. XVII. b.

(3) Ἰουλίου Πολυδεύκους ὀνομαστικὸν βιβλ. Χ. σελ. 525.

(4) Ἰουλ. Πολυδ. Ὀνομ. βιβλ. Ζ'. σελ. 408 — Πλουταρ. ἐν β. Κιμ. Ι. 479 —Ἡροδοτ. IV 75. Ἐπὰν οἱ Σκύθαι λάβωσι τὸ σπέρμα τῆς κανναβίδος ὑποβύνουσι ὑπὸ τοὺς πίλους, καὶ ἔπειτα ἐπιβάλλουσι τὸ σπέρμα ἐπὶ τοὺς διαφανέας λίθους τῷ πυρί· τὸ δὲ θυμιᾶται ἐπιβαλλόμενον καὶ ἀτμίδα παρέχεται τοσαύτην, ὥστε Ἑλληνικὴ οὐδεμία ἂν μιν πυρὴ ἀποκρατήσειε.»

(5) Θεοφρ. Χαρακτ. σελ. 13. Ἐκδ. Eduardus Foss.

(6) Ἰουλ. Πολυδ. Ὀνομ. Βιβλ. Γ',

(7) Εἰς τὰ πρὸς καρδιοτροπίαν τῶν ἀδιωτῶν λουτρὰ ἡ τιμὴ, ἥτις ἐκαλεῖτο ἐπίλουτρα, ἦτο δύω ὀβολοί, ὡς μᾶς πληροφορεῖ ὁ Λουκιανὸς ἐν Λεξιφαν. 2. «Ἤδη καιρός ἐστι χρίεσθαι τὸ ἡλιοκαὲς καὶ πρὸς τὴν ἀ[illegible]λην θέρεσθαι καὶ λουσαμένους ἀρτοσιτεῖν· σὺ δέ, ὦ παῖ, στλεγγίδα [illegible] καὶ βύρσαν καὶ φυσώνια καὶ ῥύματα νευστολεῖν εἰς τὸ βαλανεῖον [illegible] τὸ δὲ ἐπίλουτρον ἔχει δι' γαμᾶς δύω ὀβολούς.»

Τελευτῶντες ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἔκαμνον ὀρθὴν χρῆσιν τῆς λούσεως ὡς λουόμενοι ἐν τῷ ἑαυτῶν ποταμῷ Εὐρώτᾳ. διότι, ἐὰν φυσιολογικῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσωμεν, θὰ ἐξαξώμεν, ὅτι τὸ ψυχρὸν μόνον ὕδωρ συντείνει εἴς τε τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν κάθαρσιν αὐτοῦ καὶ οὐχὶ τὰ θερμὰ λουτρά, ἅτινα καταχρηστικῶς ἐσυνειθίζοντο μετέπειτα ἐν τοῖς βαλανείοις· ἄλλως τε τὰ θερμὰ λουτρὰ δύνανται νὰ ὠφελῶσι τοὺς ἀσθενεῖς μόνον.

Ἐν Νυμφαίῳ 11 Ἰουνίου 1873.

Α. Ι. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΣ,

ἤτοι αἱ πράξεις τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου εἰς ἔμμετρον λόγον

ὑπὸ Μιχ. Γριμάνη.

Τῆς ἀνεκδότου ἔτι ταύτης ἐποποιΐας ἀναγνόντες τὴν ἀποσταλεῖσαν ἡμῖν Α'. ραψῳδίαν μετὰ προλόγου, ἀπαγγελθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐν τῇ Λέσχῃ Μιτυλήνης, καὶ ἐκτιμήσαντες τὰς ἐπικοσμούσας αὐτὴν οὐ μικρὰς ποιητικὰς καλλονὰς καὶ τὰς πολλαχοῦ ἐσπαρμένας ὡραίας καὶ ἀκριβεῖς πτραβολάς, ἐνομίσαμεν καθῆκον νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὴν διὰ τοῦ Μέντορος, τὸ μὲν ὅπως ἐνθαρρύνωμεν τὸν καὶ δι' ἕτερα συγγράμματά του ἀξιοσύστατον καὶ φιλόπονον συγγραφέα, τὸ δὲ ὅπως μὴ στερήσωμεν τοὺς φίλους ἡμῶν συνδρομητὰς τῆς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ραψῳδίας ταύτης πνευματικῆς τέρψεως καὶ ἡδονῆς. Συγχαίροντες ἐθεν τῷ καλῷ κἀγαθῷ Μιχ. Γριμάνῃ, προτρέπομεν αὐτόν, ὅπως προβῇ ταχέως εἰς τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὅλου ποιήματός του, συγκειμένου, καθὼς νομίζομεν, ἀπὸ ἓξ ἄσματα ἢ ραψῳδίας.

Καὶ ὁ μὲν πρόλογος ἔχει ὡς ἀκολούθως.

« Φιλόμουσοι κύριοι!

Εἰς τὸν κοινωνικὸν ἄνθρωπον, ὅστις χωρὶς νὰ στηρίζῃ τὰ πάντα ἐπὶ τῆς ὕλης, ἀσχολεῖται εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ πραγματικοῦ βίου, ἔνθα μεταξὺ καλοῦ καὶ ὑψηλοῦ ἀπαντῶνται ὡσαύτως τὸ πρ[illegible]

τυπόν, τὸ αἰσχρόν, τὸ θηριῶδες καὶ τὸ ἀπατρόπαιον, ὁτὲ μὲν ἐν φανερῷ διαπραττόμενα, ὁτὲ δὲ ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ἐν παραβύστῳ, ὑπάρχει στιγμὴ λίαν τερπνὴ καὶ παρήγορος ἐκείνη, καθ' ἣν οὗτος, ἀποχωριζόμενος τῶν παντοδαπῶν ἀθλιοτήτων τοῦ πραγματικοῦ, μεταρσιοῦται εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἰδεώδους, ἔνθα ἡ ψυχὴ ἡμῶν εὑρίσκουσα πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ ὑψηλὸν τυγχάνει ἡδονῆς ἀληθοῦς, γενναίας καὶ ἀνωτέρας οὕτως εἰπεῖν φύσεως. Τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην δύναται νὰ πορίσῃ μόνη ἡ καλλιτεχνία, ἧς τὸ κράτιστον μέρος εἶνε ἡ ποίησις.

Πρόκειται νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, τοῦ ἥρωος τούτου τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, διωκομένην ἐμμανῶς ὑπὸ τῆς εἰδωλολατρείας καὶ κινδυνεύουσαν ἄρδην νὰ ἐξαφανισθῇ, ἔθηκεν ὑπὸ τὴν κραταιὰν αὐτοῦ αἰγίδα, ἐθεράπευσε τὰς πληγάς της, ἐξήγαγεν ἐκ τῶν εἱρκτῶν τοὺς πολυπληθεῖς ὀπαδούς της, ἐπανήγαγεν αὐτὴν εἰς τὰς πόλεις ἐκ τῶν σπηλαίων τῆς ἐρήμου καὶ ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὰς οἰκήσεις καὶ τοὺς Ἱεροὺς τόπους, ἔνθα πρότερον ἐλάτρευον τὸν ἀληθῆ Θεόν.

Μετὰ μόχθους μακροὺς καὶ ἀτρύτους, καθ' οὓς ὁ εὐσεβὴς οὗτος αὐτοκράτωρ ἐμάχετο μὲν πρὸς τὴν λυσσῶσαν εἰδωλολατρείαν, ἀγένετο δὲ ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ λατρείας, γενόμενος τέλος νικητής, παρέδωκεν ἡμῖν τὴν ἀμώμητον ἡμῶν θρησκείαν οἱονεὶ θησαυρὸν πολύτιμον καὶ οἱονεὶ παλλάδιον, οὗ ἄνευ δὲν εἶνε δυνατὸν ἡμῖν ὀρθῶς σκεπτομένοις νὰ τύχωμεν δόξης ἀληθοῦς καὶ εὐδαιμονίας. Τὰς πράξεις τοῦ ἥρωος τούτου τοῦ Χριστιανισμοῦ συντάξας εἰς ἔμμετρον λόγον, τολμῶ, φιλόμουσοι ἀκροαταί, νὰ ἀνακοινώσω ὑμῖν. Εὔχομαι δὲ ὅπως, ἀναγινώσκων τὸ μικρόν μου τοῦτο φιλοπόνημα, τύχω τῆς εὐνοίας καὶ προσοχῆς ὑμῶν.

Δὲν νομίζω ἀνεπίκαιρον νὰ εἴπω ἐνταῦθα καί τινα περὶ ἔπους. Ἐν τούτῳ τὰ πάντα εἶνε προδεδογμένα ὑπ' ἀνωτέρας τινὸς προνοίας ἢ ἀνάγκης· ὅλον δὲ ἔθνος ἢ καὶ αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἕλκονται οἱονεὶ δέσμιοι κατόπιν τῆς ἀκαταγωνίστου ταύτης δυνάμεως. Τὸ θεῖον ἀναδέχεται τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πεπρωμένου, ἡ δὲ δύναμις ἡ πρὸς τοῦτο ἄγουσα εἶνε ἡ ἁπασῶν ἰσχυροτάτη. Ἀλλὰ δυνάμεις παραπλησίας φύσεως ὁρμώμεναι ἐξ αἰτίων ἥττονος ἀξίας ἠδύναντο νὰ παρεμποδίσωσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν πηγάζει ἡ πρὸς ἀλλήλους σύγκρουσις καὶ ἡ εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἀνάμιξις. Καὶ οὗτος μὲν εἶνε ὁ κυριώτερος λόγος· ἀλλ' ὅμως ὑπάρχει καὶ ἕτερος. Ἐν τῷ ἔπει ἡ σχέσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον δὲν εἶνε καθὼς ἐν χρόνοις γεγηρακυίας ἤδη κοινωνίας, καθ' ἣν μεταξὺ τοῦ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου ὑπάρχει ἄπειρον τὸ διάστημα, ὁ μὲν ἄνθρωπος, ἀπολαύων τὰ ἀγαθὰ τῆς θείας προνοίας, ἀδυνατεῖ νὰ τὴν ἴδῃ καὶ νὰ αἰσθανθῇ τὴν προσφέρουσαν αὐτὰ χεῖρα, τυγχάνων μόνον τοῦ εὐεργετήματος ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ δοτῆρος. Ἀλλ' ἐν τῷ ἔπει, ὅπερ εἶνε εἰκὼν κοινωνίας ἀρτιγεννήτου καὶ νεκρᾶς, τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα εἶνε ἀκμαῖον καὶ ζωηρὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπιδεκτικὸν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς φαντασίας· διὸ ὁ προστάτης θεὸς παρίσταται πολλάκις ὁρατὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ δὲ εἶδος τοῦτο τῆς προνοίας δὲν εἶνε σπάνιον. Ἐν πάσῃ δυσχερεῖ περιστάσει ὁ Θεὸς ὀφείλει νὰ δράμῃ εἰς ἀρωγὴν τοῦ κινδυνεύοντος ἢ διὰ νουθετιῶν ἢ δι' ἔργων· ἀλλ' ἕτερός τις θεὸς ὑπὸ ἄλλου ἢ ὑπὸ ἄλλης αἰτίας βοηθεῖ ἄλλον τινὰ πολέμιον. Ἡ ἀνάμιξις αὕτη οὐ μόνον ἐπιστεύετο, ἀλλ' ἦτο καὶ ἀπαίτησις τῆς τότε κοινωνικῆς καταστάσεως· πρόσθες ὅτι τοσοῦτον σπουδαία ἦτον ἡ πρᾶξις τοῦ ἔπους, ὥστε ἔδει νὰ ὑποτεθῇ ἡ παρουσία θεία, χειρὸς πρὸς ἐξήγησιν τῶν γεγονότων.

Ἐν τῷ προκειμένῳ ποιήματι αἱ συγκρούσεις ἐτέθησαν ἀθρόαι ἐν τῇ πρώτῃ ραψῳδίᾳ διὰ τὸν ἑξῆς λόγον. Ὁ δαίμων λαβὼν γνῶσιν τῆς ἀποστολῆς τοῦ θεανθρώπου Ἰησοῦ κατενόησεν ὅτι θέλει στερηθῇ τοῦ ἐπιγείου αὐτοῦ κράτους· ἀνέρριψε λοιπὸν τὸν κύδος καὶ δεύτερον θράσος δὲ τὰ τείχη τῶν καταχθονίων σπηλαίων, ἤγειρεν ἀγῶνα πρὸς τὸν Θεόν· ἀλλ' ἡττηθεὶς ἀνὰ κράτος εἰσέδυ αὖθις εἰς τὸ χάος. Πρὶν ἢ εἰσδύσῃ ὅμως, διηγείρε τοὺς ὀπαδούς του κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ λατρείας. Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἔμελλε νὰ τάμῃ τὸν γόρδιον δεσμὸν διὰ τῆς θείας ἀντιλήψεως· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις κατῆλθεν ἤδη ἐκ τοῦ αἰθερίου κόσμου μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ἡ ἀνάμιξις τῶν ὑπερφυσικῶν ὄντων ὤφειλε νὰ λάβῃ χώραν μετὰ πλείονος εὐλαβείας καὶ οἱονεὶ μόνον ἠθικῶς ἐπιδρῶσα. Τοῦτο δὲ ὅπως μὴ περιπίπτων τὸ ποίημα εἰς ἀκαιρίαν προσκρούσῃ εἰς ἐκείνας ἐκ τῶν συγχρόνων ἡμῖν δοξασιῶν, αἵτινες οἰκτρῶς διεζεύχθησαν τῶν μεγάλων ἀληθειῶν.»

Ἡ δὲ ραψῳδία ἐστὶν αὕτη·

«Λειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν».

Ὦ Μοῦσα ἔφορε τῶν ἀγώνων,
Ὅπλων συμμέτοχε τῆς κλαγγῆς,
Μὲ ἐναρμόνιον ψάλε τόνον
Ἐπὶ κιθάρας ποιητικῆς
Τ' ἄρθιτα κλέη τοῦ Κωνσταντίνου,
Ὅστις ἐξέσωσε τοῦ κινδύνου
Τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν χειμῶνα
Αὐτῆς κατηύνασε τὸν δεινόν,
Καὶ διεπέρανε τὸν ἀγῶνα,
Ἀρχὴν λαβόντα εἰς οὐρανόν.

Ἀπὸ τὴν πρώτην δημιουργίαν
Ἐντὸς τοῦ κοσμου τούτου κ' ἐκτὸς
Ὁ δαίμων εἶχεν ὑπηρεσίαν
Εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ παντός.
Ὑπὸ τὸ κράτος ἀλαζονείας
Καὶ ἀνικήτου φιλοπρωτίας
Τὸν εὐεργέτην νὰ ἐκθρονίσῃ
Μὲ τρόπον ἤθελε σκοτεινὸν
Καὶ τῆς ἀρχῆς του ἔδραν νὰ στήσῃ
Κατὰ τὰ ἄκρα τῶν οὐρανῶν.

Τοῦ Θερμάχου δὲ ἀξιοῦντος
Ἐπὶ τοῦ Σύμπαντος τὴν ἀρχήν,
Ὁ εἷς, τοῦ ἄλλου ὑποχωροῦντος,
Νὰ λάβῃ ἔδει ὑπεροχήν
Καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ σοφία,
Δικαιοσύνη, φιλανθρωπία
Ἐπὶ τοῦ κόσμου νὰ βασιλεύσῃ
Καὶ ἡ χορεία τῶν ἀρετῶν

Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἡ ἡ κακία νὰ θριαμβεύσῃ
Καὶ σκότος ἅμα τὸ μισητόν.

Ὁ Πλάστης τότε κατατροπώσας
Τὸν Ἑωσφόρον τὸν μυσαρόν,
Αὐτὸν ἐνέκλεισε καταχώσας
Ὑπὸ τὸ βάρος πολλῶν ὀρῶν.
Ἀπὸ τὰ ἄστρα ἐκδεδλημένος,
Τοῦ πρώην κλέους του στερημένος,
Ἀντὶ μαρμαίροντος ἱματίου
Μὲ σκότος εἶχε περιδληθῇ
Ἀνδρὸς κακούργου καὶ μαστιγίου
Μορφὴν παρίστανεν ἀληθῆ.

Μακροὺς αἰῶνας αὐτὸς φρυάττει
Ἐντὸς τοῦ σκότους τῆς φυλακῆς,
Τὴν πρὸς τὸ φέγγος ἄνοδον ῥάττει
Φρουρὸς, ἐδρεύων ὀξυδερκὴς·
Ἀλλ' ἀνενδότως ἐκ τῶν σπηλαίων
Κατὰ τοῦ τείχους ἐκεῖ παλαίων
Διὰ μελῶν του τῶν κολοσσαίων
Ῥωγὰς ἠνέῳξεν εἰς τὴν γῆν,
Δι' ὧν μιάσματα ἀποπνέων
Κακῶν παρῆγε τότε πηγήν.

Τὸ κράτος ἴσχυσε τῆς κακίας
Κ' εὐθὺς ἀνέθορον παμπληθῆ
Τῆς ἀναιδείας καὶ μοχθηρίας
Αὐθάδη φάσματα κ' εἰδεχθῆ·
Παντοῦ τιμᾶται ἡ κολακεία
Καὶ ἡ ἀνίερος ἀπιστία·
Ὁ λειποτάκτης, ὁ στιγματίας
Παντοῦ ἀφόβως τὴν γῆν πατεῖ.
Ἐντὸς τριπέδωνος κοινωνίας
Ἡ πολυώδυνος ἀρετή,

Ὑβριζομένη, διωκομένη,
Γῆς δὲν εὑρίσκει που σπιθαμήν·
Κακώσεις, βάσανα ὑπομένει,
Ἀποβαλοῦσα πᾶσαν τιμήν.
Ἡ δὲ εὐθύτης ἔγεινε γέλως·
«Τοῦ κόσμου, λέγουν, ἦλθε τὸ τέλος»,
Ὡς νὰ βαδίζῃ ἄνευ προνοίας
Τὸ πᾶν καὶ ἔγειναν κυκεὼν
Τὰ πάντα· δόλου καὶ μοχθηρίας
Ὁ δυναστεύων ἦτον αἰών

Πρὸς τὸ ἁμάρτημα τῶν ἀνθρώπων
Τὴν τάσιν βλέπει χαιρεκακῶν·
Καιρὸν συνάμα ζητεῖ καὶ τόπον
Πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κακῶν
Σχεδίων ἅμα καὶ ἐπιδούλων,
Τὸν κόσμον πάντα νὰ κάμῃ δοῦλον
Εἰς ἐξουσίαν του τὴν ἀγρίαν
Ἐλπίζει ἅμα καὶ προσδοκᾷ,
Τραπέντα ἤδη ὀδὸν τὴν λείαν
Τὴν ὁδηγοῦσαν εἰς τὰ κακά.

Κακουργημάτων ὁρῶν τὰ πλήθη,
Ὧν ἐνεπλήσθη ἤδη ἡ γῆ,
Ὁ Παντοκράτωρ ἐθορυβήθη
Καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἀλγεῖ,
Ὅστις οὐδέποτ' εἰς οὐδεμίαν
Θνητῶν ὑπόκειτ' ἀδυναμίαν
Ἀνθρώπων ἅπαξ εἶχε δωρήσει
Ἐλευθερίαν ποιῶν αὐτόν,
Τὸ πρῶτον δῶρον ν' ἀποστερήσῃ
Οὐκ ἦν παντάπασι δυνατόν.

Διὸ εἰς κόσμον σπεύδει νὰ στείλῃ
Αὐτοῦ οὐσίας τῆς θεϊκῆς
Μερίδα, ἥτις ἅμα τῇ ὕλῃ
Συνενωθεῖσα, ἐκπληκτικῆς
Νὰ ἀποδείξῃ ἔργα ἰσχύος,
Καὶ ἐν τῷ κόσμῳ λάμπουσα θείως,
Νὰ προσαγάγῃ τὴν ἐκπεσοῦσαν
Ἀπὸ τῆς δόξης της γενεάν,
Καὶ εἰς τὴν θέσιν της σωφρονοῦσαν
Ἐπαναγάγῃ τὴν παλαιάν.

Ἂν καὶ ἐσκόπει νὰ μὴ συντρίψῃ
Ὁ δαίμων ἔτι τῆς φυλακῆς
Τὰ τείχη, ἤδη νὰ ἀναρρίψῃ
Τὸν κύδον ἔσπευσεν· ἡ ζωῆς
Ὑπῆρχε ζήτημα ἢ θανάτου.
Διὸ προτίθεται τὰ δεσμά του
Νὰ θραύσῃ πλέον καὶ εἰς δευτέραν
Νὰ ἔλθῃ πάλην μετὰ Θεοῦ,
Τῆς πρώτης μάχης κρατερωτέραν.
Εἰς τοὺς συντρόφους λέγει αὐτοῦ:

«Φυλὴ ἀθλία, τυφλῶν πνευμάτων
» Ἐδῶ ἀκούομεν ὠρυγὴν
» Καὶ κοχλαζόντων ἦχον ὑδάτων,
» Ἐγκαθειργμένοι ὑπὸ τὴν γῆν.
» Τὰ ὄμματά μας ὅπου στραφῶσι
» Παντοῦ τὰ σκότη δὲν ἀπαντῶσι;
» Τῶν ἐγχθονίων μας τούτων δόμων
» Τίς ἐθεώρησε τὴν μορφήν,
» Ὧν περ κρατοῦμεν ἐπὶ τῶν ὤμων
» Τὴν πολυστρώματον ὀροφήν;

» Δεῦτε, συντρίψαντες τῶν φραγμάτων
» Τὸν ἀδιάσειστον κολοσσόν,
» Ἀντιταχθῶμεν μέχρις ἐσχάτων
» Πρὸς τὸν ἐχρόν μας τοῦτον θεόν.
» Ἂν ὅμως ἤτταν πάθωμεν νέαν
» Κατὰ τὴν πάλην ὡς τὴν ἀρχαίαν,
» Ταρτάρου τόπος ἄλλος ὑπάρχει;
» Νέα ὑπάρχει ἄλλη εἱρκτή;
» Ἄλλων ὕπαρξιν, ἂν καὶ ἄρχει,
» Νὰ καταστρέψῃ ἀδυνατεῖ.

» Ἀλλὰ χωρεῖτω τις μετὰ σθένους·
» Μέρος δὲν ἔρριψε τῆς αὐτοῦ
» Οὐσίας, ἥτις μετὰ τοῦ γένους
» Τοῦ πηλοπλάστου καὶ τοῦ φθαρτοῦ
» Συνενωθεῖσα τὴν ἐξουσίαν
» Ἡμῶν νὰ θραύσῃ, καὶ συμμορίαν
» Κατὰ τοῦ Κράτους μας ἀντιτάξῃ
» Βαρβάρου χάριν ὑπεροχῆς;
» Ἂν κατορθώσῃ ταῦτα νὰ πράξῃ,
» Ἡμῶν πρὸ ἔμεινεν ἡ ἰσχύ

Ταῦτα εἰπόντος, πλῆθος ἀγρίων
Δαιμόνων ὥρμησε παρευθὺς
Κατὰ φραγμάτων τῶν ταρταρείων·
Καί τις ὑπόκωφος ἐκχυθείς
Μυκᾶται ἦχος ὡς ὁ μηνύων
Σεισμῶν προσέγγισιν ἀπαισίων·
Ἀπὸ τὰ χάσματ' ἀναπηδῶσι
Καπνὸν ἐκπέμποντες νοσερόν,
Καὶ ἀνελθόντες δεινῶς βοῶσι
Ἀγῶν' ἀρχίσαντες κρατερόν·

Ἡ κεφαλὴ των ἀπὸ Σιγείου
Ἀψῖδα φθάνει τὴν θεϊκήν·
Ὕψους δὲ τούτου τοῦ ἐξαισίου
Ὁμοίαν εἶχον πάντες ἀλκήν,
Ἀπὸ τοῦ Αἵμου καὶ τοῦ Παγγαίου,
Ἀπὸ Ὀλύμπου καὶ Πυρηναίου
Βαρείας πέτρας ἀπορρηγνύουν
Καὶ σφενδονίζουν εἰς οὐρανόν·
Τὴν σφαῖραν πᾶσαν οἱ λίθοι σείουν,
Καὶ ἐμποιοῦσι φόβον δεινόν.

Ὡς ὅτε ὄμβρον πολὺν κομίζον
Καὶ καταιγίδα καὶ κεραυνὸν
Προκύπτει νέφος, ἀποσκοτίζον
Τὸν εὐδιάζοντα οὐρανόν,
Καὶ ἀναβράζει ἡ τρικυμία
Καὶ συμμυκᾶται βοὴ ἀγρία
Δρυῶν, πλατάνων ἐκριζουμένων
Ἀπὸ ἀνέμων τῶν κλονισμῶν,
Λίθων βαρέων κιλυνδουμένων
Ἀπὸ τὸ ρεῦμα τῶν ποταμῶν—

Εἰς τὸν αἰθέρα τότε διῤῥεύων
Καὶ τῶν ἀπείρων κόσμων ἐκτός,
Ὁ πλάστης ἵστατο ἐποπτεύων
Τὸν μέγαν ἄξονα τοῦ παντὸς
Καὶ τὰς ἀπείρους ταύτας κινήσεις,
Εἰς ἃς ὡρίσθη πᾶσα ἡ κτίσις,
Καὶ τὴν αἰώνιον ἁρμονίαν
Τῆς ἐξαισίου του μηχανῆς,
Εἰς χάους ὅτε τὴν ἐρημίαν
Δεινῆς ἠκούσθη ἦχος φωνῆς.

Αὐτοῦ καλοῦντος τὸν Πρωτοστάτην
Τὴν τῶν δαιμόνων μυρμηκειὰν
Καὶ Ἑωσφόρον τὸν ἀποστάτην
Νὰ πολεμήσῃ, τὴν στρατιὰν
Τὴν τῶν ἀγγέλων πᾶσαν συναίζων,
Καὶ εἰς ἀγῶνα ἄμεσον κράζων.
Οὐρανομήκη δεικνύων στάσιν,
Ἀστράπτον ὅμμα καὶ φλογερόν,
Κ' ἐπὶ τῶν ἄστρων ἔχων τὴν βάσιν
Ὅμιλος ἦλθεν ἀναθρῶν

Γοργῶν πνευμάτων θωρακισμένων
Καὶ ἀνὰ χεῖρας ἐν ἀκαρεῖ
Ἀερολίθων τῶν στρεφομένων
Αἰθεροεῖκοι οἱ ἰσχυροὶ
Δράττοντες δράγματα σφενδονίζουν,
Τοὺς ἀντιπάλους των κερματίζουν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βαρείας πέτρας ρίπτει ὁ δαίμων,
Ὀξέα βέλη καὶ φλογερά.
Ὁ κόσμος ὅλος ἔστεκε τρέμων·
Τὰ πάντ' ἐγένοντο τρομερά.

Τότε οἱ ἄγγελοι ὁλολύζουν,
Καὶ ταχυπόροι ὡς ἀστραπαὶ
Ὁρμῶσι πάλιν καὶ κερματίζουν·
Καὶ ἐμβατήριοι αἱ μολπαὶ
Τῶν προσβαλλόντων, καὶ ἦχοι στόνων
Τραυματισμένων ἅμα δαιμόνων,
Βαρεῖα σύγκρουσις τῶν βλημάτων,
Καὶ μαχομένων ἡ ὠργὴ
Τῶν ἄκρων μέχρι των ἀπωτάτων
Παρῆγον σφάραγον συμμιγῆ,

Καθὼς ὁπότε μεθ' ἡρεμίαν
Τερπνῆς ἡμέρας ἐαρινῆς
Βροντὰς κομίζουσα καὶ σκοτίαν
Ἐπέλθῃ λαίλαψ αἰθρηγενής,
Ἐναγων'ως συγκλονουμένη
Ἡ φύσις πᾶσα βαρέως ςένει·
Οὐδὲ κελάδημα ἀηδόνων
Ἠχεῖ, οὐδ' ἄσματα τῶν πτηνῶν·
Βοᾖ μεγάλη βρυχᾶται μόνον
Ὁ μέγας κρότος τῶν κεραυνῶν.

Οἱ ἀποστάται καὶ ἡττημένοι
Ἐκσφενδονοῦσι λίθων βολαί·
Ἡ γῆ ἐστέναζε σειομένη·
Δαιμόνων εἶδον τάξεις πολλὰς
Ὁρμώσας αἴφνης πρὸς τὴν Παλλάδα·
Καθεὶς ἐκράτει πυρὸς λαμπάδα·
Φρενήρεις φέρουν εἰς τὸν πλανήτην
Μεγάλην αἴφνης πυρκαϊάν,
Καὶ πολεμοῦσι πρὸς τὴν ὁπλῖτιν
Ἐκεῖ σταθμεύουσαν στρατιάν,

Καθὼς ὁπόταν λαίλαψ φυσήσῃ
Εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς
Καὶ νεφελώδεις σωροὺς κινήσῃ
Τεφρώδους ἄμμου καὶ καυστικῆς,
Σκοταζει ὅλη ἡ ἀτμοσφαῖρα
Καὶ σκότος γίνεται ἡ ἡμέρα·
Παρδάλεις, λύκοι πεφοβισμένοι
Δεινὸν ἐκπέμπουσιν ὠρυγμόν·
Οἱ ὁδοιπόροι κακαλυμμένοι
Ἔντρομον στρέφουσιν ὀφθαλμόν.

Ἀλλὰ μακρόθεν ὁρᾶται νέφος
Ἐκ τοῦ ὁρίζοντος μελανόν·
Τὴν κεφαλὴν του εὔκυκλον στέφος
Καλύπτει ἅμα καὶ φαεινόν·
Τοῦ Πλάστου εἶνε ὁ Ταξιάρχης,
Ἀγγέλων δεύτερος ὁ στρατάρχης·
Ἀπὸ φαρέτρας βέλος ἐκβάλλει
Καὶ τὸν μαινόμενον Σατανᾶ
Διὰ βαρείας χειρὸς προσβάλλει
Κατα τὰ στέρνα τὰ μελανά.

Εἰς τὴν βαρεῖαν πληγὴν σφαδάζει
Ὑπὸ τοῦ ἄλγους ὁ μοχθηρός·
Ἓν τῶν βελῶν του παρασκευάζει·
Ὑπὸ βιαίου ὅμως ροὸς
Ἰχῶρος ἔξαφνα ἐξαντλεῖται·
Τοῦ Ἀρχαγγέλου ἄλλοι ὁπλῖται
Τοξεύουν ἅμα καὶ ἀκοντίζουν
Τὸν κλονισθέντα ἤδη ἐχθρόν·
Τοὺς θιασώτας του κερματίζουν
Καὶ φέρουν ὅλεθρον τρομερόν.

Ἀπὸ αἰθέρος ὅταν τὰ ὕψη
Διὸς ἡ ὄρνις ἐπιφανῇ
Καὶ τὸ πυρῶδές της βλέμμα ρίψῃ,
Ἡ ἰσοπέφελος καὶ δεινὴ
Σκιὰ ὡς Μέδουσα τὰ στρουθία
Ἀπολιθόνει εἰς τὰ κλαδία·
Οὐδὲ ἀκούεις ἐντὸς δενδρόνων
Πτηνῶν ἀδόντων ψιθυρισμόν·
Ἀλλ' εἰς τὴν φύσιν ἀνάσσει μόνον
Τοῦ πτεροφόρου ὁ ἡγεμών.

Τοιαύτην ἦτταν παθὼν ὁ δαίμων
Ἡττάνθη λύπην θυμεδαρῆ
Καὶ μὲ ταχύτητα τῶν ἀνέμων
Ἐπὶ τὸν ἄγγελον προχωρεῖ.
Φωνὴν ἀφήσας κεραυνοβόλον,
Εἰς τὴν παλαίμην ἓν ὅρος ὅλον
Μετὰ μανίας τρέχει νὰ δράξῃ
Ἐκεῖ ὡς λίθον χειροπληθῆ,
Καὶ τὸν Ἀρχάγγελον νὰ πατάξῃ
Ὅπως τὴν ὕβριν ἐκδικηθῇ.

Προφθάνει μόλις, ἐκεῖ ἐγγίσας
Ὁ δαίμων χεῖρας θεοστυγεῖς,
Ὁπότ' ἐκεῖνος πλανήτην σείσας
Κατεσφενδόνισε μετ' ὀργῆς·
Καὶ σφενδονούμενος μετὰ βίας
Διὰ χειρός του τῆς σελωρίας,
Κατὰ ἀψῖδα τὴν οὐρανίαν
Αὐγάζων θέας καὶ σελαγῶν,
Κ' ἐπὶ τοῦ δαίμονος κατ' εὐθεῖαν
Βαρέως ἔπεσε σμαραγῶν.

Ὁ ὑποστράτηγος τῶν δαιμόνων,
Ὁ χαλκεπάλαμος Ραγουήλ
Βλέμματ' ἀναίσχυντα προσηλόνων
Πρὸς τὸν Ἀρχάγγελον Γαβριήλ,
Τῷ λέγει· « Κόλαξ εἰς τὴν δολίαν
» Ἔπου ἀείποτε δυναστείαν·
» Κερδολαόλατρε! τῆς ἀδίκου
» Ἀρχῆς ἐκτέλει τὰς προσταγάς·
» Ἐκτέλει ἔργα ἀγρίου λύκου
» Ἐγκωλιόμενος εἰς σφαγάς.»

Ὁ Ἀρχιστράτηγος ρίπτων ὄμμα
Πρὸς τὸν Ἀρχέκακον βλοσυρόν,
«Τὸ ἀναιδὲς σου σφράγισον στόμα»
Τῷ λέγει· « Κρίμα! τὸν μυσαρὸν
» Σκοπόν σου ἅμα καὶ ἐξουσίαν
» Δὲν ὑπηρέτησα τὴν ἀγρίαν
» Σοῦ, ὅστις εἶσαι ὁ πρωτοδότης
» Τοῦ κόσμου ὅλου τῶν στεναγμῶν,
» Νὰ γένω ἤθελες θιασώτης
» Τῶν συνενόχων σου τῶν σιμῶν;»

Ἡ πάλη αὕτη, μάχη τιτάνων,
Θὰ ἐτελείωνεν ἐν βραχεῖ,
Ἂν μὴ ὁ δαίμων ποτὲ λαμβάνων
Ἀϊδιότητα καὶ ψυχὴ
Μὴ ἦτον ὅλος καὶ ἡ οὐσία
Μὴ ἦτον ὅλη ἀθανασία,
Καὶ τῶν μελῶν του κερματισμένων
Ἂν μὴ ἐγίνετο συνοχή,
Ὡς τῶν ἀέρων τῶν τεμνομένων
Ὁρμᾶται ἕνωσις ἐν βραχεῖ.

Οὐδὲ συνέβη ὡς εἰς τὸν πρῶτον
Αὐτοῦ ἀγῶνα πρὸς τὸν θεόν,
Βημάτων ὅτε μόνον τὸν κρότον
Ἀκούσας Πλάστου τὸν τρομερὸν,
Κατὰ τὸ σῶμα ἠσθάνθη ὅλον
Εὐθέως τρόμον κεραυνοβόλον
Καὶ παγετώδη· ἐντὸς τοῦ στήθους
Αὐτοῦ καχλάζει λύσσα δεινή·
Πυρὰν μηνύει ἀγρίου ἤθους
Ἡ κεραυνώδης αὐτοῦ φωνή.

Ἡ μελανόπεπλος νὺξ προβαίνει
Ἐντὸς τοῦ μαύρου ὠκεανοῦ
Τὴν ἠκολούθουν οἱ ἀναμμένοι
Φωτολαμπτῆρες τοῦ οὐρανοῦ,
Αἱ Πληϊάδες καὶ ἡ Σελήνη·
Τὰ κράσπεδά της ἐπιλαμπρύνει
Μὲ τὰς ὡραίας αὐτῆς πορφύρας
Ἡ φαινομένη ἤδη Αὐγή,
Ἥτις μὲ μάστιγα εἰς τὰς χεῖρας
Τὸ τοῦ ἡλίου ἅρμ' ὀδηγεῖ.

Τὰ συντριβέντα μέλη συνάζων,
Κ' ἐκπέμπων βρύχημα τρομερόν,
Καὶ πάλην νέαν παρασκευάζων
Εἰς ῥῆγμα ὥρμησε τρομερὸν
Ὁ Ἑωσφόρος εἰς Σικελίαν.
Τῆς Αἴτνης ἄναψε τὴν ἑστίαν·
Δαιμόνων πλήθη ἀναρριπίζουν
Τὴν μαινομένην ἤδη πυράν·
Ἡ φλὸξ, ἡ λάβα λακοῦν καὶ σίζουν,
Καὶ ἅμα μ' ἔκρηξιν φοβερὰν

Καπνὸς ἠγέρθη εἰς τὸν ἀέρα,
Καὶ ἅμα πύρινος ποταμός·
Σκοτοῦται, λάμπει ἡ ἀτμοσφαῖρα,
Καὶ βαρυβίνητος ταραγμὸς
Τὴν οἰκουμένην ἅπασαν σείει·
Μεγάλους λίθους ἡ φλὸξ κυλίει
Κατὰ τῶν ἄστρων· ἀπὸ τὸν κρότον
Πᾶν τὸ στερέωμα σφαραγεῖ·
Ἡ μυκωμένη μέχρι τῶν ὤτων
Τοῦ Πλάστου ἔρθασεν ὠργή.

Ὁ Παντοκράτωρ ἀπὸ τὰ ὕψη
Διὰ τὸ θράσος του ταραχθείς,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τῷ Πρωτοστάτῃ νὰ τοῦ συντρίψῃ
Πρόσταγμα ἔδωκε παρευθύς.
Τὰ νέφη οὗτος πάντα συνάγει
Εἰς τὰ αἰθέρια τὰ πελάγη·
Καὶ ταῦτα πάντα συνεφοπλίζει
Μὲ τοὺς φρικώδεις του κεραυνούς,
Τὴν φρικαλέαν πάλην ἀρχίζει
Εἰς τοὺς φλεγμαίνοντας οὐρανούς

Βρονταὶ βαρύγδουποι ἀντηχοῦσι
Μεγαλοκραύγων καταρρακτῶν,
Εἰς τὸν ἀέρα κρότον ποιοῦσι
Καὶ εἰς τὴν κάραν τῶν ἀνταρτῶν
Πριστῆρες πίπτουν ἅμα ραγδαῖοι·
Ὁ κόσμος ὅλος εἰς φλόγας πλέει·
Βροχὴν δὲ ρίπτει ἅμ' ἐξαισίαν
Ἐν τῇ ὀργῇ του ὁ οὐρανός.
Ἀπὸ ὑδάτων τὴν ἀπειρίαν
Τὸ πᾶν κατέστη ὠκεανός.

Καὶ ἡ κυμαίνουσα ἀτμοσφαῖρα,
Θολὴ κατέστη καὶ σκοτεινή.
Δὲν καθορᾶται εἰς τὸν αἰθέρα
Ἀκτὶς ἡλίου ἡ φωτεινή.
Νεφῶν συνάμα ὄγκοι μεγάλοι
Συνεσπειροῦντο ἄλλοθεν ἄλλοι.
Τὸ φρικαλέον σκότος πυκνοῦται
Καὶ καταβαίνει ἐπὶ τῆς γῆς.
Γῆ καὶ στερέωμα συνενοῦται.

Ἡ μεγαλόκραυγος καταιγὶς
Βοᾷ· ἐν φρίκῃ τῇ παγκοσμίᾳ
Πυρὰν ἐκπέμπει νυκτίλαμπῆ
Εἰς τὸ στερέωμ' ἐν τῇ σκοτίᾳ
Οὐρανοδρόμος ἡ ἀστραπή.
Ἡ γῆ ἀφίσταται τῆς μεγάλης
Πρὸς τὸν νικῶντα αἰθέρα παλης·
Σιγᾷ ἡ Αἴτνη πεφοβισμένη·
Ἐντὸς χασμάτων τῶν ἀχανῶν
Τινὲς εἰσβύουν. Οἱ πληγωμένοι
Ἐντὸς κυλίονται τῶν καπνῶν.

Ὁ Νεῖλος ἄλλην ἐντὸς ρευμάτων
Πολυβιήτων καὶ θολερῶν
Πολλὴν κομίζει πληθὺν σωμάτων,
Καὶ εἰς τὰ στόμια προχωρῶν
Στροφοδινήτους αὐτοὺς ἐξάγει
Κατὰ τὰ Λύβια τὰ πελάγη.

Ὅπου σαλεύουν κερματισμένοι,
Θέαμ' ἀπαίσιον καὶ δεινόν.
Ταρτάρου μόνον τοὺς ἀχαμένει
Ζῶντας τὸ ᾅδῃμα τὸ σκοτεινόν.

Καθὼς βαρύχειρας ὅταν φέρῃ
Κατὰ τοῦ βόα πληγὰς Ἰνδός,
Τὴν κεφαλήν του ὁ θὴρ ἐπαίρει
Κ' ἐκ τῆς οὐρᾶς του πολλὴ σποδὸς
Μετὰ μανίας συστρεφομένης
Καὶ εἰς τὸ αἷμα κυλισμένης
Εἰς μέγα νέφος ἐκεῖ ὑψοῦται,
Πλὴν μετὰ μέγαν του συριγμὸν
Κτηνῶν ὁ ὄλεθρος θανατοῦται
Κ' αἱμάτων χύνει κατακλυσμόν —

Ὁμοίως φεύγουν ἐκ τοῦ ἀγῶνος
Τῶν θεομάχων οἱ στρατηγοί.
Ἀντιστρατήγου βρέμει ὁ στόνος
Ἀποχωροῦντος κ' ἡ ὠργή.
Κ' ἐν τῷ αἰθέρι φαίνεται θέων
Ὡς τι μετέωρον ἀπευκταῖον
Καί, ὡς κινεῖται μὲ μέγαν ροῖζον
Σροβρὰ καὶ βίαιος καταιγίς,
Εἰς τὸν ἀέρα θέει συρίζων,
Καὶ καταπίπτει ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ δ' Ἐωσφόρος λαβὼν μεγάλην
Κατὰ τὸ μέτωπον τὴν πληγήν,
Ἀποχωρήσας ἀπὸ τὴν πάλην
Τρὶς περιπέχει περὶ τὴν γῆν.
Ἀλλ' εἰς τὸ μέτωπον τεθραυσμένος
Καὶ ὑπὸ ἧττης κατηχυμένος,
Ἐντὸς τοῦ χάους εἰσβύει φεύγων,
Ὅπου τὸ σκότος παντοτεινόν,
Καὶ ἐκ τοῦ στόματος ἐξερεύγων
Πυρὰν ταρτάρειον καὶ καπνόν.

Ἐκεῖ εἰσέδυ, τὰς τοῦ ἡλίου
Ἀφεὶς ἀκτῖνας τὰς φαεινάς,
Ἐντὸς σπηλαίου καταχθονίου·
Καὶ εἰς τὰς χώρας τὰς σκοτεινάς,
Αἵτινες εἶνε ἡ κατοικία
Δαιμόνων μαύρων ἡ ὠιωνία,
Ἡ ἀπαισία λάμψις ἐχύθη
Τῶν ἀστραψάντων του ὀφθαλμῶν
Καὶ ἡ αὐχμώδης ἐθεωρήθη
Ὄψις τοῦ τόπου τῶν οἰκτιρμῶν.

Ἐκεῖ ἐν μέσῳ ἀτμοῦ παχέος,
Ὅπου τὸ σκότος εἶνε βαθύ,
Βρυγμὸς ἀκούεται ἀπευκταῖος·
Καὶ ἀπὸ φάσματα εἰδεχθῆ
Οἰκοῦνται σπήλαια φρικαλέα,
Χωρὶς διέξοδον καὶ εὐρέα,
Ὅπου δὲν πνέει ποτὲ ἡ αὔρα,
Ἀλλὰ χθονία μόνον πνοή·
Καὶ πάντα εἶνε οἰκτρὰ καὶ μαῦρα,
Οὐδ' εἶνε κόσμος οὐδὲ ζωή.

Ἐκεῖ κατῴκει ἄνευ χειλέων,
Ὀμμάτων ἄνευ, ἄνευ σαρκὸς
Ὁ φρικαλέος θάνατος κλαίων·
Ἐκεῖ κινεῖται σπασμωδικῶς
Τ' ἄγρυπνον φάσμα τῆς ἀλγηδόνος·
Ἐκεῖ τὴν φρίκην βλέπεις συγχρόνως
Τὰς τρίχας ἔχουσαν ὠρθωμένας,
Καὶ φόνον ἅμα τὸν μυσαρὸν
Παλάμας δείχνοντα βεβαμμένας
Ἀπὸ αἱμάτων ἔτι ὑγρῶν.

Ἐκεῖ κατῴκει τεράτων σμῆνος
Στυγνὸν τὴν ὄψιν καὶ θλοσυρόν,
Φάλαρις, Νέρων καὶ Μαξιμῖνος
Μετὰ τῶν ἄλλων οἱ στυγεροί.
Πρὸς πόσιν χέει τῶν ὠμοτάτων
Θηρίων τούτων αἷμα θυμάτων
Μὲ μίαν χεῖρα ἀπὸ φιάλης
Ἡ Ἁμαρτία νυχθημερόν·
Προσφέρει σάρκας διὰ τῆς ἄλλης
Σφαγιασθέντων πολλῶν ἀνδρῶν.

Περιστρομβοῦνται συφωρευμέναι
Ἄνω καὶ κάτω σκιαὶ νεκρῶν,
Αἱ μὲν ἐκ δύω διεσχισμέναι,
Χωρὶς μετώπου, χωρὶς χειρῶν·
Καὶ εἰς ἀκοίμητον ψαλμῳδίαν
Θρηνοῦν τοῦ κόσμου τὴν δυστυχίαν·
Εἰς τοὺς φονεῖς των δεινὴ ἡ θέα,
Τραγικωτάτη ἡ ἀκοή.
Ἦν ἀπειράκις αὐτοῖς εὐκταία
Θανὴ τελεία ἢ ἡ ζωή.

Τέλος τῆς Α'. ραψῳδίας.

ΑΝΝΑ

ἡ σύζυγος Ἀνδρονίκου Γ'. τοῦ Παλαιολόγου.

Τὴν εἰκόνα τῆς βασιλίδος ταύτης, καλουμένης πρότερον Ἰωάννας, θυγατρὸς Ἀμεδαίου τοῦ Ε'., κόμητος τῆς Σαβαυδίας (Savoie) καὶ Μαρίας τῆς Βραβαντίνης, ὡς μεγίστην εἰς τὰ τότε δυστυχῆ τῆς Γραικορωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας πράγματα ἐξασκήσασης ἐπιρροήν, δημοσιεύομεν, ἐρανισθέντες αὐτὴν ἐκ τοῦ ἀξιολόγου συγγράμματος «ἡ Κωνσταντινούπολις», ἐν τῷ ὁποίῳ εἶχε μετενεχθῆ ἐκ τοῦ πρωτοτύπου τοῦ ἐν τῷ ποτὲ μουσείῳ τοῦ καρδιναλέως Βαρβερίνη.

Ὅτε κατὰ τὸ 1345 κατέπεσεν ἡ πρὸς ἀνατολὰς ἀψὶς τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας συνεφελκύσασα καὶ τὸ ἐπερειδόμενον αὐτῇ τοῦ ἡμισφαιρίου μέρος καὶ συντρίψασα τό τε ἅγιον βῆμα καὶ τὸ τέμπλεον, τὴν μὲν μεγάλην στοὰν μετὰ τοῦ βήματος

αὕτη ἡ βασιλὶς ἀνήγειρε, καθ' ἃ λέγει ὁ Καντακουζηνός, Φακεωλάτον ἐπιστήσασα τῷ ἔργῳ, τὸ ἐπέκεινα δὲ μετὰ τῆς ὀροφῆς βασιλεὺς ὕστερον ἀνέστησεν ὁ Καντακουζηνὸς καὶ τῆς ἄλλης ἐπεμελήθη τοῦ τεμένους εὐκοσμίας.

Ὁ Καντακουζηνὸς οὗτος, εἷς τῶν τότε τριῶν ἰσχυρῶν τοῦ κράτους μεγιστάνων, ὑπῆρξε τὸ μὲν πρῶτον ἀντιβασιλεὺς ἐπὶ τῆς ἀνηλικιότητος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (1341), υἱοῦ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἄννης. Ἐπειδὴ ὅμως ἐπὶ τῆς μεσοβασιλείας ταύτης τὸ κράτος ὑπέστη πολλοὺς σπαραγμοὺς διὰ τὴν διχόνοιαν τῆς βασιλομήτορος καὶ αὐτοῦ, ἀνηγορεύθη ἔπειτα ἐν Διδυμοτείχῳ αὐτοκράτωρ συνάρχων (1347), μέχρις οὗ ἀπαυδήσας ἕνεκα τῶν ἀλλεπαλλήλων περισπασμῶν ἀπέθεσεν ἑκουσίως (1355) τὴν ἀρχὴν καὶ ἀνέλαβε τὸ μοναστικὸν σχῆμα. Ἐγκατέλιπε δὲ ἱστορίαν της Ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τοῦ 1320—1357.

ΑΝΝΑ

ἡ σύζυγος Ἀνδρονίκου Γ'. τοῦ Παλαιολόγου.

ΨΕΥΔΟΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ.

Ὁ γνωστὸς μυθιστοριογράφος Εὐγένιος Σύης ἐσύχναζε παρά τινι τῶν μᾶλλον φιλαρέσκων καὶ πλουσίων Κυριῶν τῶν Παρισίων κ. Ε. Ἡμέραν τινα λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῶν πολυτελῶν αὐτῆς κοσμημάτων ἤρξατο συνηγορῶν ὑπὲρ τῶν πενήτων, παριστῶν θλιβερὰ τῶν μελανωτέρων χρωμάτων τὴν ἀθλίαν αὐτῶν κατάστασιν.

— Βοηθᾶτε λοιπὸν πάντοτε αὐτούς; τὸν ἠρώτησεν ἡ κ. Ε. μετὰ τὸ τέλος μιᾶς τῶν συνήθων δημηγοριῶν του.

— Καίτοι τὰ εἰσοδήματά μου εἶσὶ μικρά, ἀπήντησεν ὁ μυθιστοριογράφος, πράττω τὸ κατὰ δύναμιν μετὰ προθυμίας· σχεδὸν τὸ πέμπτον αὐτῶν ἐξοδεύεται εἰς ἐλεημοσύνας.

Περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὥραν ἀκριβῶς ὁ μυθιστοριογράφος ἐγκατέλειπε τὸ Ξενοδοχεῖον τῶν Παρισίων, μετὰ δεῖπνον πολυδάκτυλον, γραῖα τις ρακενδύτις παρουσιασθεῖσα ἐνώπιόν του τῷ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα ζητοῦσα ἐλεημοσύνην.— Ἄ-πελθε! ἀπήντησεν αὐστηρῶς ὁ μυθιστοριογράφος.— Ἀλλὰ πεινῶ· ἓν δεκαλεπτον, κύριε, διὰ ν' ἀγοράσω ψωμί.— Θὰ σὲ παραδώσω εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, ἂν ἐξακολουθῇς ἐνοχλοῦσα με.— Θὰ μὲ παραδώσητε εἰς τὴν Ἀστυνομίαν, κύριε Εὐγένιε Σύη; ἀπήντησεν εἰρωνικῶς ἡ ἐπαίτις· εἶσθε λοιπὸν ὑμεῖς ὁ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστής, εἶσθε ὑμεῖς ὁ προστάτης τῆς ἐργατικῆς τάξεως, εἶσθε...

— Ἀλλὰ σεῖς ποία εἶσθε; ἠρώτησεν ὁ μυθιστοριογράφος ἐκπεπληγμένος.— Εἶμαι ἡ κυρία Ε. ἀπήντησεν ἡ μετημφιεσμένη φίλη του καὶ εἰσελθοῦσα ἐν τῇ ἀμάξῃ της ἐγκατέλειψε τὸν μυθιστοριογράφον εἰς τὰς σκέψεις του.

Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΜΑΞ-ΚΡΟΜΑΡ

ἐπεισόδιον τῆς τῷ 1870 πολιορκίας τοῦ Στρασβούργου

(ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

Κεφ. Ι.

« Πρόσεξον! θὰ διηγηθῶ τῆς φύσεως τὸ ἄσμα.
Ὅταν ἡ μέλισσα βομβῇ, εἰς τ' ἄνθη καθημένη,
ἢ τῶν Ἀγγέλων τὰ πτερὰ 'ς τὸν οὐρανὸν ἠχῶσι,
μία φωνὴ ἀκούεται εὐδόλως παυομένη·
περὶ τῆς δόξης ὁμιλεῖ εἰς τοῦ Θεοῦ τὸν θρόνον,
περὶ εἰρήνης δ' εἰς τὴν Γῆν ὡς δώρημά του μόνον. »

Πρόκειται νὰ ἐξιστορήσω τὰς περιπετείας καὶ τοὺς κινδύνους, οὓς διήλθομεν ἐπὶ ἓξ ὅλας ἑβδομάδας κατὰ τὴν τῷ 1870 πολιορκίαν τοῦ Στρασβούργου.

Ἐγὼ Μὰξ-Κρόμαρ καὶ ἡ ἀδελφή μου Συλδία ἐγεννήθημεν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐπειδὴ ἡ μήτηρ μας ἦτο Ἀγγλίς, ὑπανδρευθεῖσα τὸν δόκτορα Κρόμαρ ἐκ Στρασβούργου, ὅστις, κατοικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, συχνάκις συνώδευε πλουσίους καὶ πεπαιδευμένους Ἄγγλους εἰς τὰς ἐκδρομάς, τὰς ὁποίας ἐπεχείρουν εἰς διαφόρους ἀπομεμακρυσμένας καὶ παραδόξους χώρας χάριν γεωγραφικῶν γνώσεων καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἀνακαλύψεων.

Ἡ προσφιλὴς ἡμῶν μήτηρ εἶχεν ἀποθάνει πρὸ δύο ἤδη ἐτῶν καί, ὅτε ὁ πατήρ μας παρεδέχθη καὶ αὖθις τὴν πρόσκλησιν νὰ συναπέλθῃ μετά τινων προτιθεμένων μακρὰν ἐκδρομὴν πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου, ἀπεφασίσθη νὰ μεταδῶμεν ἐκ Λονδίνου εἰς Στρασβοῦργον, παρὰ τῇ πρὸς πατρὸς μάμμῃ ἡμῶν, τῇ γραίᾳ κυρίᾳ Κρόμαρ.

Ἐν Στρασβούργῳ ὑπῆρχε λύκειον διαμαρτυρομένων, εἰς ὃ ἠδυνάμην νὰ φοιτῶ, καὶ καλὸν προσέτι παρθεναγωγεῖον διὰ τὴν Συλδίαν κατὰ 4 ἔτη νεωτέραν μου, ἤτοι 10ετῆ.

Ἡ οἰκία τῆς γραίας μάμμης μου ἔκειτο κατὰ τὴν γωνίαν ὁδοῦ, εἰς ἣν ἔφερον τέσσαρες ἄλλαι· ἦτο δὲ παλαιᾶς κατασκευῆς ἐκ μεγάλων δοκῶν τοῦ *Μέλανος Δάσους*, ἐκ πέτρας καὶ πλίνθων. Εἶχε τέσσαρα πατώματα καὶ τὴν στέγην κατωφερῆ ὡς αἱ πλεῖσται τῶν γειτνιαζουσῶν οἰκιῶν. Τὸ ἀνώτατον αὐτῆς μέρος, στενὸν καὶ μακρόν, διετέλει ἀκατοίκητον ἕνεκα τῆς ὑπερδολικῆς αὐτοῦ θερμότητος ἐν ὥρᾳ θέρους, καὶ τοῦ ὑπερδολικοῦ ψύχους ἐν ὥρᾳ χειμῶνος.

Εἰς τὰ χαμηλότερα ἐν τούτοις τοῦ μέρους τούτου δωμάτια κατῴκει ἡ κυρία Λίσδεθ μετὰ τῆς μικρᾶς θυγατρός της Ἀλύσσης, ἐπαγγελλομένη τὴν σιδηρώτριαν. Κατ' ἐμὴν γνώμην ἡ κυρία αὕτη εἶχεν ἐνοικιάσει τὸ καλλίτερον τῆς οἰκίας μέρος, ἀλλὰ ἡ μάμμη μου οὐδόλως τὸ παρεδέχετο, ἀποδλέπουσα μετὰ τρόμου πρὸς τὸ ὕψος τῆς κλίμακος, ἥτις ἔφερεν εἰς αὐτό.

Ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἑνὸς τῶν δωματίων τούτων, δι' οὗ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἰσήρχετο ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς ἑσπέρας, ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ ἅπασαν τὴν μεγάλην τοῦ Ρήνου κοιλάδα ἐκτεινομένην πρὸς μεσημδρ. καὶ περιοριζομένην ὑπὸ τῶν Βοσγίων ὀρέων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν λόφων τοῦ Βάδεν ἀφ' ἑτέρου μὲ τὸν πλατὺν καὶ κυκνοῦν ποταμὸν τοῦ Ρήνου ἐλικοειδῶς ῥέοντα πρὸς τὴν πόλιν.

Ἐκτὸς τούτου ἦλαι σχεδὸν τῆς πόλεως αἱ ὁδοὶ ἔκειντο ἐνώπιόν μου ὡς ἐπὶ γεωγραφ. χάρτου καί, ἐπακουμβῶν τις ἐπὶ τοῦ παραθύρου, ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὸ φρούριον ἀνυψούμενον κατὰ τὸ μέσον σχεδὸν τοῦ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως δρόμου, ὡς ἐπίσης καὶ πᾶν ἄλλο ἀξιοπερίεργον, τὰς πολλὰς Ἐκκλησίας λ. χ. καὶ πρὸ πάντων τὸ ὑψηλὸν κωδωνοστάσιον τῆς περιφήμου μητροπόλεως μετὰ τοῦ σιδηροῦ αὐτοῦ σταυροῦ 20 ποδῶν ὕψους, οὗτινος τὰ βαθυγεγλυμμένα κοσμήματα ἐφαίνοντο ὡς τὰ ἐπὶ τῶν γυναικείων ἐνδυμάτων μικρὰ καὶ λεπτοφυῆ.

Κάτωθεν τῶν οἰκημάτων τῆς κ. Λίσδεθ κατῴκει γέρων τις κλινοποιός, ὃν αὕτη ὑπηρέτει καὶ τὸν ὁποῖον οὐδέποτε εἴδομεν δι' ἣν αἰτίαν θὰ εἴπω παρακατιών.

Ὡς ἐγὼ ἐκ τῶν οἰκημάτων τῆς κ. Λίσδεθ, οὕτω καὶ ἡ μάμμη μου ἦτο πολὺ εὐχαριστημένη ἐκ τῶν ἰδικῶν της, ὧν τὰ παράθυρα ἔφερον εἰς ὡραίους ἐξώστας, θέσεις καταλλήλους ὅπως ἐπ' αὐτῶν διέρχηταί τις τὰς δροσερὰς τοῦ φθινοπώρου ἑσπέρας, καθ' ἃς ἡ πόλις ἅπασα εὑρίσκεται εἰς κίνησιν καὶ ὁ στρατὸς δεύει μετὰ τῶν σημαιῶν καὶ τῆς μουσικῆς.

Ἡ ὑπηρέτρια ἡμῶν Γρέση διετήρει τοὺς ἐξώστας τούτους καθαροὺς ὅσον καὶ τὰ ὡραιότερα ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔπιπλα, διότι αὕτη ὑπερηφανεύετο μετὰ τῆς κυρίας της διὰ τὴν οἰκίαν καὶ διὰ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ. Ἡ μάμμη μου κατῴκει ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἀφ' ἧς ὑπανδρεύθη, κ' ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο ὡραιότερον μέρος ἐπὶ τῆς γῆς· ἐνῷ δὲ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἦσαν ἐν τάξει καὶ μεγίστῃ καθαριότητι, εὕρισκε πάντοτε μικράν τινα κηλίδα ἢ κηλιδάριον καὶ πάντοτε παρεπονεῖτο ὅτι ἡ οἰκία δὲν ἦτο καθαρὰ καὶ πάντοτε τὸ σάρωθρον εὑρίσκετο εἰς ἐνέργειαν.

Κατὰ πρῶτον ἐγὼ καὶ ἡ Συλδία ἐξωλισθαίναμεν ἐπὶ τοῦ ἐστιλδωμένου ἐδάφους καὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ καθήμεθα ἀνέτως καὶ ἀνενοχλήτως ἐπὶ τῶν καταλεύκων καλυμμάτων τῶν καθεκλῶν τῆς αἰθούσης· δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα ἐσύχναζα ἐν τοῖς δωματίοις τῆς Λίσδεθ.

Ὅταν ὁ πατήρ μου ἀπήρχετο, μ' εἶπεν ὅτι ὤφειλον νὰ καθίζω τὴν θέσιν του καὶ νὰ διατελέσω υἱὸς καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς μάμμης μου. Τοιαύτην τινὰ ἐντύπωσιν μοὶ ἐπροξένησαν αἱ λόγοι οὗτοι, ὥστε ἐνόμισα ἑαυτὸν πρεσδύτερον τῆς πραγματικῆς μου ἡλικίας καὶ ὄντως βεδαρημένον ὑπὸ καθηκόντων.

Πολλάκις ἡ μάμμη μου ἔλεγέ μοι ὅτι εἶχα μεγαλώσει, καὶ διὰ τῶν λόγων τούτων ἀπέδαλα τὰ παιδικά, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ Στρασβοῦργον, καίτοι ἐπὶ Γαλλικοῦ ἐδάφους, κεῖται ἐγγὺς τῆς Γερμανίας, ἧς χωρίζεται διὰ τοῦ Ρήνου.

Ἐνταῦθα ἐσμὲν Γάλλοι πολῖται μὲ φρουρὰν Γαλλικὴν καὶ Γάλλον διοικητήν, ἀπέχοντες τῆς Γερμανίας ἓν μέλι μίλλιον. Ἐν τούτοις λαλοῦμεν καὶ τὴν Γερμανικήν, ἔχομεν δὲ φίλους ἀγαπητοὺς εἰς τὴν ἀντίπεραν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην, ἐπισκεπτομένους ἡμᾶς καὶ ἀντεπισκεπτομένους ἐπίσης. Δὲν ὑφίστατο ἐλάχιστος μεταξὺ ἡμῶν λόγος ἔχθρας ἢ ἀντιπαθείας ὡς μεταξὺ τῶν Ἄγγλων καὶ Σκώτων (*).

Τοιουτοτρόπως διήγομεν μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ἰουλίου τοῦ παρόντος ἔτους.

(*) Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ συγγραφέως δὲν συμμερίζεται Σ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρόδου

Ἀναμφιβόλως ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας μετὰ τῶν ὑπουργῶν του ἐγνώριζον ὅτι θλιβερόν τι ἐτεκταίνετο, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ὑπώπτευε τὸ παραμικρόν· πρὸ μιᾶς μάλιστα ἑβδομάδος ἡ ἀγορὰ ἡμῶν ἦτο πλήρης ἀγροτῶν καὶ χωρικῶν Γερμανῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων, συνάμα δὲ φερόντων καὶ μικρά τινα δῶρα πρὸς τοὺς ἐνταῦθα φίλους των. Μεταξὺ ἄλλων εἶχα προσκληθῇ καὶ ἐγὼ μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου εἰς Γερμανικόν τι ἀγροκήπιον ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ τρυγητοῦ.

Ἦτο ἡμέρα τοῦ Ἁγ. Σουιθίου, καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ ἐκήρυξε τὸν κατὰ τῆς Πρωσσίας πόλεμον, οἱ πλεῖστοι δ' ἐξ ἡμῶν περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐσκέπτοντο ἢ περὶ τοῦ ἂν θὰ βρέξῃ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐπειδὴ κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν παραδόξως ἐπαληθεύουσαν τὸ τοιοῦτον θὰ προεμήνυε βροχερὸν θέρος ἐπὶ 40 ὅλας ἡμέρας. Οὕτως ἐσκεπτόμεθα, οὐδόλως προμαντεύοντες ὁποία θύελλα αἱματηρὰ ἐπέκειτο κατὰ τὰς 40 ταύτας ἡμέρας.

Τὰ περὶ τοῦ πολέμου νέα διεδίδοντο ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ὡσεὶ διὰ ἠλεκτρισμοῦ· ἀπὸ δὲ τῆς οἰκίας μας, οὔσης μεταξὺ τῶν πρώτων τῶν πρὸ τοῦ φρουρίου καὶ κατὰ μέτωπον τῆς ἐπερχομένης τροκομίας, ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ ἀδευούσας διὰ τῶν Πυλῶν χιλιάδας ταγμάτων τοῦ Μεγάλου Στρατοῦ, ὅστις ἐν Παρισίοις ἔκραζεν· Εἰς τὸ Βερολῖνον! Εἰς τὸ Βερολῖνον!

Ἡ πόλις ἅπασα εὑρίσκετο εἰς κίνησιν, ἡ δὲ φρουρὰ ἐφαίνετο ὑπὲρ ποτε ζωηρά. Ὀλίγοι τινὲς μόνον γέροντες ἐκίνουν τὴν πολλὰν ἀποδοκιμαστικῶς καὶ ὡσεὶ μετὰ θλιβεροῦ προαισθήματος· ἀκούοντες δ' ἡμᾶς λέγοντας ὅτι οἱ Γάλλοι θὰ εἰσήρχοντο ἐν Βερολίνῳ περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνός, ἐψιθύριζον «ὁ ἀγαθὸς Θεός, μόνος μόνος γινώσκει!»

Ἡ γέφυρα τοῦ σιδηροδρόμου ἡ ἑνόυσα τὴν Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν διὰ τοῦ Ρήνου ἦτο κατεσκευασμένη εἰς τρόπον ὥστε ἡ μεταξὺ Στρασβούργου καὶ Κέλ, Γερμανικῆς κωμοπόλεως, συγκοινωνία ἠδύνατο νὰ διακοπῇ ἐντὸς ὡρῶν ὀλίγων, καθότι ἡ γέφυρα διεχωρίζετο εἰς δύο μέρη, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠδύνατο, προεξεχομένου τοῦ ἄκρου ἐπὶ στρόφιγγος, ν' ἀποσυρθῇ πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὄχθην.

Ἤδη οἱ Γερμανοὶ εἶχον ἀποσύρει τὸ ἥμισυ τοῦτο τῆς γεφύρας μέρος· δὲν ἠρκέσθησαν δὲ εἰς τοῦτο μόνον, ἀλλ' ἐτίναξαν αὐτὸ εἰς τὸν ἀέρα, καὶ τοι μεγάλως ζημιούμενοι διὰ τὴν ἀπώλειαν αὐτήν, ἵνα μὴ τυχόν ποτε, καταλαμβάνοντες τὸ Κέλ, συνενώσωμεν ἐκ νέου τὴν γέφυραν.

Καθήμενος ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μου καὶ μελετῶν τὰ μαθήματα τῆς ἐπιούσης, ἐξεπλάγην ἀκούσας τὸν τρομερὸν τῆς ἐκπυροκροτήσεως κρότον.

Ἡ Σιλβία μὲ ἠτένιζεν ἄναυδος ὡς κ' ἐγὼ ἐπί τινα λεπτά, ἀλλὰ μυκηθμὸς τοῦ πρώτου φθερώτερος μᾶς ἀνετίναξε σχεδὸν καὶ μᾶς ἐξεδίωξε πρὸς τὰ ὑψηλὰ δωμάτια τῆς κ. Λίσβεθ.

Ἡ μάμμη μου εὑρέθη εἰς κατάστασιν τὰ μάλιστα ἐξαλλον, μὴ ἠξεύρουσα τι πρῶτον νὰ θρηνήσῃ, τὸ δυστύχημα, ὃ ἔβλεπεν ἐπικρεμάμενον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μας, ἢ τὴν ἀνυπόφορον ἀκαθαρσίαν, εἰς ἣν αἴφνης εὑρέθησαν τὰ δωμάτιά της ὡς ἐκ τοῦ κονιορτοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ Γρέτη πλέον δὲν ἐφαίνετο ἔχουσα τόσαν πολλὴν ὄρεξιν νὰ σαρώνῃ, διότι τὰ γόνατά της ἦσαν κομμένα ἕνεκα τῆς μεγάλης ἀθυμίας, ἣν διὰ τὰ ἀλλεπάλληλα ταῦτα γεγονότα ᾐσθάνετο.

(ΜΕΝΤΟΡΟΣ Τόμ. Δ'. Τεῦχ. ΜΒ'.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ.

« Καὶ καθὼς ὁ ἐρημίτης καὶ μακρὰν τοῦ Κόσμου τούτου
ἔχει χρείαν μυριάκις τῆς χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ του,
παρομοίως λεπτοὶ κρίκοι τὰς ψυχάς μας ἀδελφόνουν
μετὰ Σοῦ συνδεδεμένας, κ' ὡραιότερα ἑνόνουν.»

Νομίζω ὅτι εἰσέτι βλέπω τὰ πάντα ὡς καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, καθ' ἣν μικρὸν σταματήσαντες ὡρμήσαμεν εἰς τὰ δωμάτια τῆς Λίσβεθ. Ἡ θύρα ἠνεῴχθη καὶ αὕτη ἐφάνη καθημένη πρὸ τῆς τραπέζης τῆς ἐργασίας της, ἀπὸ δὲ τῶν χειρῶν αὐτῆς εἶχε διαφύγει ὕφασμά τι. Παχερά, ὡς ἄγαλμα ἀκίνητος, ἐθεώρει διὰ τοῦ παραθύρου ὑπερβαλλόντως τρομερόν τι. Ἡ μικρὰ Ἄλλυσσ, χλωμὸν καὶ λεπτοφυὲς πλάσμα περίπου πενταετές, ἐκάθητο πλησίον της, πλόκαμος δὲ ὡραίων ξανθῶν μαλλίων ἐκόσμει τὴν κεφαλήν της. Ἔπλεκε τόσον ἀταράχως ὡς εἰ ἂν οὐδὲν εἶχεν ἀκούσει, ὁ δὲ ἥλιος ἔλαμπεν ἐπὶ τῶν μαλλίων καὶ τῶν χαλυβδίνων βελονῶν, αἵτινες ἐπιχαρίτως ἐκινοῦντο ἐν τῷ μεταξὺ τῶν μικρῶν καὶ λευκῶν δακτύλων της.

— Τί συμβαίνει, κυρία Λίσβεθ; ἐξεφώνησεν ἡ Σιλβία, ἐνῷ ἐγὼ πλησιάσας πρὸς τὸ παράθυρον προεξέτεινα τὴν κεφαλὴν ὅσον ἠδυνάμην, ἵνα παρατηρήσω καλῶς τὰ ἐπισυμβαίνοντα.

Ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἥλιου διέρρεεν ὁ πλατὺς ποταμός, καὶ ἦσαν καταφανῆ τὰ λουτρὰ καὶ οἱ παράδοξοι αὐτοῦ ὑδρόμυλοι, πλήθη δὲ ἀνθρώπων συνωθούντων ἀλλήλους ἐπλήρουν ἀμφοτέρας αὐτοῦ τὰς ὄχθας, ἵνα περιεργαθῶσι τὰ γινόμενα.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὡραῖον καὶ λευκὸν πυρίτιδος νέφος ἀνεφαίνετο, εἶτα ἠκούετο τρομερὰ ἐκπυροκρότησις καὶ νέα τμήματα τῆς καταστρεφομένης γεφύρας ἐξηφανίζοντο ἐν τοῖς τεταραγμένοις ρεύμασι τοῦ ποταμοῦ· μετ' ὀλίγον ἀπώλετο καὶ τὸ τελευταῖον αὐτῆς τεμάχιον.

— Ἀνετίναξαν τὴν γέφυραν εἰς τὸν ἀέρα! ἀνεφώνησα· οἱ Γερμανοὶ προγνωρίζουσιν ὅτι θὰ νικήσωμεν· οὐρρά! οὐρρά!...

Εἰς τὰς ζητωκραυγάς μου ταύτας δὲν ἀπήντησεν οὔτε ἡ Λίσβεθ οὔτε ἡ Σιλβία· ἡ Λίσβεθ μάλιστα ἔστενεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καὶ μὲ τὸ στόμα κεχηνὸς ἐφαίνετο ὡς μέλλις συναμένη ν' ἀναπνεύσῃ. Ἐπὶ τέλους δὲ δάκρυα ἔρρευσαν ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτῆς, ἅτινα κατὰ σταγόνας ἔπιπτον ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς εἰργάζετο· ἡ Σιλβία ἐστηρίζετο ἐπ' αὐτῆς ὠχρὰ καὶ περιδεδισμένη.

— Τινὲς ἐξ αὐτῶν διατελοῦσι φίλοι ἀγαπητοί, εἶπεν ἡ Λίσβεθ καὶ μεγάλην αἰσθάνομαι ὀδύνην, ἀναλογιζομένη ὅτι ὑπάρχει πόλεμος μεταξὺ ἡμῶν.

— Ἢ ἐκεῖνοι ἢ ἡμεῖς θὰ νικήσωμεν! ἀνέκραξα.

— Ἓν τῶν δύο βεβαίως, ἀπήντησεν, ἀλλ' ἐπιθυμῶ νὰ μάθω διατί ὅ τε αὐτοκράτωρ καὶ ὁ τῆς Πρωσσίας βασιλεὺς δὲν καταφεύγουσιν εἰς τοὺς νόμους πρὸς λύσιν τῶν ἐρίδων των ὡς διατάττουσι πρὸς ἡμᾶς τοὺς ταπεινούς. Δὲν μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ διεκπεραιόνωμεν τὰς διενέξεις μας ἀλληλομαχοῦντες· ἀλλ' ἀρά γε δὲν εἶνε χειρότερον νὰ πολεμῶσι 200 χιλ. παρὰ δύο ἀνθρωποι;

— Ὦ Λίσβεθ! ἀπήντησα· δὲν ἐνόησες ποσῶς τὸ ζήτημα· ὁ πόλεμος συνεπιφέρει τὴν δόξαν!

— Ὦ! μοὶ λέγει στενάζουσα, δόξαν... ἀλλ' οὐχὶ τὴν δόξαν, ἣν οἱ Ἄγγελοι ἐψαλλον, ὅτε ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ἐγεννήθη. Τότε ἀληθῶς ἦτο δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.

Ἠγνόουν τί ν' ἀπαντήσω· ἐπομένως ἐσιώπησα.

Δημόσιο Κεντρική βιβλιοθήκη Βέροιας

— Ὁ πόλεμος δὲν εἶνε ἔνδοξόν τι διὰ τοὺς ἐνδεεῖς, ἐξηκολούθησεν ἡ Λίσβεθ· ἂν, ὃ μὴ γένοιτο, πολιορκία τις συμβῇ ἐν Γαλλίᾳ ἢ Γερμανίᾳ, οἱ πτωχοὶ θ' ἀποθάνωσι τῆς πείνης καθ' ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας. Ὁ τελευταῖος πόλεμος δὲν ὑπῆρξε ποσῶς ἔνδοξος διὰ τοὺς ἐνδεεῖς οὔτε ὁ παρὼν θὰ ὑπάρξῃ τοιοῦτος· θέλεις ἴδει, ὦ Μάξ.

— Πῶς, δὲν ἐνθυμεῖσθε κανένα μεγάλον πόλεμον; ἠρώτησα.

— Οὐχί, μοὶ ἀπήντησεν, ἀλλ' ὁ πατήρ μου εὑρέθη ἐν Παλαβούργῳ, ὅτε ἡ πόλις αὕτη ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν Κοζάκων κατὰ τὸ 1863, καὶ θὰ σοὶ διηγεῖτο, ἂν ἔζη, τί σημαίνει *πόλεμος* διὰ τὴν ἐνδεεστέραν τῆς κοινωνίας τάξιν, διὰ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία. Ὦ Μάξ, δὲν εἶνε ποσῶς ἔνδοξος ὁ πόλεμος διὰ τοὺς πολλούς, ἀλλὰ δι' ὀλιγίστους μόνον.

Ἐπροφασιζόμην ὅτι δὲν ἤκουον καὶ προέτεινα ἐκ νέου τὴν κεφαλήν, ἵνα ἴδω τὴν γέφυραν· τὸ ἀναπεναχθὲν μέρος εἶχεν ἀφήσει κενὸν μέγα πρὸς τὴν Γερμανικὴν ἔχθην.

Ἡ Σιλβία εἶχεν ἐλαφρῶς ἀποτεθειμένον τὸν βραχιονά της ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς Λίσβεθ, ἐνῷ ἡ Ἀλύσση ἐξηκολούθει τὸ πλέξιμόν της, ὡς εἰ ἔμελλε νὰ κερδίσῃ δι' αὐτοῦ τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

— Τί ἐργάζεται ἡ Ἀλύσση; ἠρώτησεν ἡ Σιλβία τὴν κ. Λίσβεθ, ἐνῷ ἐγὼ ἀπαυθήσας ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ἀπέσυρα ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὴν κεφαλήν.

Τὸ τρυφερὸν πλάσμα ἀνύψωσε μικρὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη ἀπήντησε μετὰ συστολῆς.

— Ἐργάζομαι δῶρον τῶν γενεθλίων μου.

— Καὶ διὰ ποῖον; ἠρώτησεν ἐκ νέου ἡ Σιλβία.

Τὸ κοράσιον ἐβίστασε πρὸς στιγμήν, εἶτα χαμηλῇ τῇ φωνῇ ἀπήντησε:

— Διὰ τὸν ἀγαπητὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

— Διὰ τὸν Ἰ. Χριστόν; εἶπεν ἡ Σιλβία, ἐνῷ παράδοξον αἴσθημα μὲ κατέλαβεν εἰς τοὺς λόγους τούτους.

— Ναί, προσέθηκεν ἡ Λίσβεθ, ἡ Ἀλύσση ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων. Τὸ παρελθὸν ἔτος μ' ἠρώτησεν, ἂν τὰ ἐν τῷ Οὐρανῷ παιδία προσφέρουσι δῶρα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς των, καὶ τῇ ἀπήντησα ὅτι πολὺ πιθανόν. Τοιουτοτρόπως ἔμαθε νὰ πλέκῃ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ ἴδού τώρα ἐργάζεται ἕνα λευκὸν χιτῶνα διὰ τὴν προσεχῆ τῶν Χριστουγέννων ἑορτήν. (*)

Ταῦτα εἶπεν ἡ Λίσβεθ διὰ τῆς εὐκρινοῦς καὶ ἠχηρᾶς αὐτῆς φωνῆς, ἐνῷ ἡ Ἀλύσση ἐκίνει τὴν μικρὰν καὶ ὡραίαν αὐτῆς κεφαλήν· εἶτα δ' ἐπρόσθεσε χαμηλοτέρᾳ τῇ φωνῇ, ὅπως ἀκουσωμεν ἐγὼ καὶ ἡ Σιλβία μόνον: Ἡ Ἀλύσση μου νομίζει ὅτι ὁ Χριστὸς εἶνε παιδίον ὡς αὐτή, γεννηθὲν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ ὅτι ζῇ ἐν τῷ Οὐρανῷ, ἐνῷ αὕτη εὑρίσκεται ἐν Στρασβούργῳ· προσπαθεῖ δὲ νὰ τῷ ὁμοιάζῃ κατὰ τὰ παιδικὰ αὐτῆς φρονήματα.

— Αἱ ἡμέραι εἰσὶ μακραὶ καὶ φωτειναί, εἶπεν ἐν τούτοις ἡ Ἀλύσση μετὰ σοβαρότητος γραίας γυναικός, καὶ δὲν θὰ λερωθῇ ἐνόσῳ τὸ ἐργάζομαι ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου· ὁπόταν δὲ τὸ ἀποτελειώσω, θὰ τὸ συμπτύξω ἐν ἀργυροχάρτῳ καὶ θὰ τὸ διαρυλάξω ὅπως τῷ τὸ προσφέρω κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του λευκὸν ὡς τὴν χιόνα. Παρατηρήσατε πόσον καθαραὶ εἶσιν αἱ χεῖρες μου καὶ τὸ ἔνδυμά μου. Ἤνοιξε δὲ τὰς μικρὰς καὶ ροδίνους χεῖράς της, ἵνα τὰς παρατηρήσωμεν· εἶτα ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον της.

— Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ θὰ τὸ προσφέρῃς πρὸς τὸν Χριστόν; ἠρώτησεν ἡ Σιλβία πρὶν ἢ προφθάσω νὰ τῇ ἐπιβάλω σιωπήν.

— Σιωπή, σιωπή, ἀπήντησεν ἡ Λίσβεθ. Ἀγνοεῖς πόσον ἥσυχον κ' εὐχαριστημένον διατελεῖ τοιουτοτρόπως τὸ κοράσιόν μου; ὁ Ἰησοῦς βεβαίως δὲν θὰ δυσαρεστηθῇ, δὲν ἔχει οὕτως, Μάξ; ἠρώτησε στρέφουσα ἤδη πρός με. Ἴσως μέχρι τῶν Χριστουγέννων ἡ Ἀλύσση θὰ ἦνε ἀρκούντως μεγάλη καὶ εἰδήμων ὥστε νὰ τῇ ἐξηγήσωμεν ταῦτα πάντα. Ἡ μικρά μου Ἀλύσση ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν, προσέθεσε μεγαλορρώνως.

— Καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ γνωρίζει, ὑπέλαβε τὸ κοράσιον μετὰ μειδιάματος πλήρους ἀθωότητος.

— Ναί, ναί, ἐξηκολούθησεν ἡ Λίσβεθ, ὁ Ἰησοῦς ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τοῦ ἔργου σου καὶ γνωρίζει ὅτι ἐργάζεσαι δι' αὐτόν, ἐπομένως θὰ φροντίσῃ διὰ σὲ καὶ δι' ἐμὲ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ φρικώδους πολέμου. Ἡ Ἀλύσση εἶνε ἡ μικρά του ἀδελφὴ καὶ βεβαίως θὰ φροντίσῃ δι' αὐτήν· δὲν ἔχει οὕτως, κόρη μου;

— Βεβαίως, ἀπήντησε τὸ κοράσιον, ἀνυψοῦν τὸ βλέμμα μετὰ βαθείας πεποιθήσεως.

Ἐσιώπων, ἐνῷ ἡ Λίσβεθ ἐπανέλαβε μετ' ὀλίγον χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Τὸ κοράσιον τοῦτο, καθήμενον τοσοῦτον ἡσύχως εἰς τὸ παράθυρον, μοὶ φαίνεται ὡς μικρός τις ἄγγελος. Ἂν ποτε ἀτακτήσῃ, ἀρκεῖ νὰ τῷ εἴπω ὅτι τὸ παιδίον ὁ Ἰησοῦς δὲν θὰ τὴν ἀγαπᾷ. Ἐνίοτε λογίζομαι εὐτυχὴς ὅσον καὶ ἡ Μαρία.

Μοὶ ἐφαίνοντο τόσον παράδοξοι οἱ λόγοι τῆς γυναικὸς ταύτης, ὥστε ἠγνόουν τί ν' ἀπαντήσω· ἀλλ' ἡ Σιλβία δὲν συνεστέλλετο ὡς ἐμέ.

— Ὦ Λίσβεθ, ἀπήντησεν αὕτη, πῶς τολμᾷς ν' ἀποκαλῇς τὴν Ἀλύσσην μικρὰν ἀδελφήν Του;

—Καὶ δὲν εἶνε αὐτὸς ἀδελφὸς πάντων ἡμῶν, ὑπὲρ ὧν ἀπέθανεν; αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶπεν: « ὃς ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστὶ (Μαρκ. Γ. 35)· ἡ δὲ μικρὰ Ἀλύσση δὲν πράττει ἆρά γε τὸ θέλημα αὐτοῦ, προσπαθοῦσα νὰ ὁμοιωθῇ αὐτῷ; Καὶ ἡμεῖς αὐτοί, ἂν ἐπιστεύαμεν πραγματικῶς ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶνε πατὴρ ἡμῶν καὶ Κύριος, ἀδελφοὶ δὲ ἡμῶν πάντες οἱ ἄνθρωποι, οἱ πόλεμοι οὕτοι δὲν θὰ ἐλάμβανον χώραν.

Ἐβίσταζα τί ν' ἀπαντήσω εἰς τοὺς λόγους τούτους, ἀλλ' ἡ Σιλβία μετά τινα λεπτὰ εἶπεν·

—Ὦ Λίσβεθ, αὔριον ὁ Μάξ καὶ τινες τῶν συμμαθητῶν του θὰ πολεμήσωσιν ἐπὶ τῶν προχωμάτων· τινὲς αὐτῶν θὰ ὑποκριθῶσι τοὺς Πρώσσους ἐρχομένους νὰ προσβάλωσι τὸ Στρασβοῦργον, οἱ λοιποὶ θὰ ὦσι Γάλλοι, οἵτινες θὰ τοὺς ἐκβιώξωσιν ἢ θὰ τοὺς αἰχμαλωτίσωσιν· ἐλπίζω ὅτι ὁ Μάξ θὰ ἐκλεχθῇ στρατηγός. *Στρατηγὸς Μάξ!* πόσον ὡραῖα ἠχεῖ, Λίσβεθ! Ἡ μάμμη μου εἶπεν ὅτι ἡ ὑπηρέτρια μας Γρέτη δύναται νὰ μὲ συνοδεύσῃ ἐκεῖ

(*) Βεβαίως εἶνε γνωστὸν τοῖς πλείστοις τῶν ἀναγνωστῶν τὸ ἀγαθοεργὸν Ἔθνος τοῦ « Δένδρου τῶν Χριστουγέννων » παρὰ πᾶσι τοῖς Εὐρωπαίοις

τὲ παρακαλῶ, ἐπίτρεψον εἰς τὴν Ἀλύσσην νὰ ἔλθῃ μαζύ μας.

— Βλέπομεν, ἀπήντησεν ἡ Λίσβεθ.

Τὴν ἐπισύσαν ἔλαβε χώραν ἡ μάχη· τὰ προχώματα κατεσκευάσθησαν ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ἐκ συσσωρευθέντος χώματος, πρὸς τ' ἄνω τῶν ὁποίων ὑπῆρχον μέρη ἐπίπεδα, ἀφ' ὧν ἠδύνατό τις ν' ἀτενίζῃ πρὸς τὴν πόλιν. Διήλθομεν διὰ τῆς Πύλης τῶν Ἀλιέων πλησίον τῶν προαστείων τοῦ *Λειμῶνος Ρούπερτ*, ἔνθα ὑπῆρχον ξενδροστοιχίαι ἐκ καστανεῶν καὶ φιλυρῶν, αἵτινες ἦσαν πλήρεις ἀνθέων καὶ ὑφ' ἃς ὑπῆρχον ἐδώλια, ὅπως ἀναπαύωνται τὰ πλήθη ἀκροαζόμενα τὴν μουσικὴν παιανίζουσαν, ἐνῷ διάφοροι ὅμιλοι ἐκίνουν τὸ ἐνδιαφέρον ἄβοντες καὶ ἐρχούμενοι.

Παρετήρησα ὀλίγους τινὰς συνομιλοῦντας μετὰ σοβαρότητος καὶ περὶ πολλῶν μεριμνῶντας· ἐν γένει δὲ αἱ γυναῖκες καὶ αὐτὰ τὰ παιδία ἐφαίνοντο ἧττον εὔθυμα τοῦ συνήθους.

Μεταξὺ τῶν ἀναμενόντων νὰ ἴδωσι τὴν πλαστὴν ἡμῶν μάχην ἀνεγνώρισα τὴν Γρέσην μετὰ τῆς ἐρυθροπρασίνου αὐτῆς ζωηρᾶς ἐνδυμασίας κρατοῦσαν τὴν Ἀλύσσην ἐκ τῆς χειρός, ἧς τὸ λευκόφαιον ἔνδυμα καὶ τὸ συνεπτυγμένον περικάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐφαίνοντο πολὺ ὡραιότερα τῶν ἐπιδεικτικῶν τῆς Γρέσης ἐνδυμάτων.

Ἤμην ὁ πρεσβύτερος σχεδὸν τῶν μαθητῶν τῶν ἐπασχοληθέντων εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ὥστε ἐγὼ μετὰ τοῦ Φρὶψ ἐρρίψαμεν κλῆρον τίς θὰ ὑπεκρίνετο τὸν Πρῶσσον καὶ τίς τὸν Γάλλον στρατηγόν. Ἀτυχῶς ἀνεδείχθην στρατηγὸς τῶν Πρωσσικῶν στρατευμάτων, ἐν δὲ τῇ μέθῃ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐλησμόνησα ποῦ ἀνῆκον καὶ ὡδήγησα τοὺς στρατιώτας μου μετὰ τοσαύτης προθυμίας, ὥστε κατενικήσαμεν τὸν Γαλλικὸν στρατὸν πρὶν ἢ καλῶς συλλογισθῶμεν τίνες εἴμεθα.

Γέλως κατέλαβε πάντας διὰ τὸ λάθος μου· ἀξιωματικός τις δὲ παρευρεθεὶς ἐκεῖ μ' εἶπε, κτυπῶν ἐλαφρῶς τὸν ὦμον μου: μικρέ μου, θὰ γίνῃς καλὸς στρατιώτης, ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα σου. Ἠγνόει ὅτι ἤμην Ἄγγλος πολίτης.

Ἐπιστρέφων εἶχα δεῖ τὴν Ἀλύσσην ἀπαυδήσασαν, ὥστε ἠναγκάσθην νὰ φέρω αὐτὴν ἐπί τινα χρόνον εἰς τοὺς βραχίονάς μου, ἀρκετὰ ἐλαφρὰν ἄλλως. Ἡ Γρέση συνωμίλει μετὰ τῆς συναγωνιστοῦ μας, ἡ δὲ Σιλβία περιεπάτει μέ τινας φίλους της. Ἡ Ἀλύσση κ' ἐγὼ ὡδεύαμεν ὕστατοι πάντων βραδέως, φαίνεται δὲ ὅτι ἤκουσε καὶ τοὺς τελευταίους λόγους, οὓς εἶπατε μου τὴν προτεραίαν ἐν τοῖς δωματίοις τῆς μητρός της καὶ ἐπαναλαμβάνετο περὶ αὐτῶν σπουδαίως μ' ὅλην τὴν παιδικὴν ἡλικίαν της.

— Μάξ, μοὶ εἶπε διὰ τῆς γλυκείας καὶ ἡδυόφωνου αὐτῆς φωνῆς, εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶνε μικρὸν παιδίον ὡς ἐγώ;

— Ἦτο ποτέ· ἀπήντησα λυπούμενος, διότι δὲν ἠδυνάμην ἢ νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν.

— Καὶ λοιπόν, ἠρώτησεν αὐτὴ μετὰ θλίψεως, πρὸ πόσων ἐτῶν ἦτο μικρὸν παιδίον;

— Πρὸ ἑκατοντάδων· ἀπήντησα.

— Λοιπὸν τώρα θὰ ἦνε γέρων; εἶπεν ἡ Ἀλύσση μετὰ τεταραγμένης φωνῆς· φεῦ! θὰ ἐλησμόνησεν ὅτι ἦτο ποτὲ καὶ αὐτὸς μικρὸν παιδίον.

— Ὄχι, ὄχι, ἀπήντησα, δὲν τὸ ἐλησμόνησεν· οὐδεὶς εἶνε γέρων ἐν τῷ οὐρανῷ. Ἄλλως τε, Ἀλύσση, ἂν ἦτο μικρὸν παιδίον, ὡς σύ, δὲν θὰ ἦτο βεβαίως κατάλληλος ὅπως τὸν μιμηθῶ κ' ἐγώ, οὐδὲ θὰ ἠδύνατο ν' ἀποθάνῃ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑπὲρ ὅλων ἡμῶν. Τοιουτοτρόπως ἦδη ἀνήκει εἰς πάντας· εἶνε ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς πάντων ὅσοι θέλουσι νὰ ἔλθωσι πρὸς αὐτόν.

Αἱ ἰδέαι αὗται ἤρχοντο εἰς τὸν νοῦν μου καθαραὶ ὡς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· ἡ ἀδελφότης τῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ συγκεντροῦται μόνον ἐν Χριστῷ. Εἴμεθα ἀληθῶς πάντες ἀδελφοὶ καὶ πρέπει νὰ ὦμεν τοιοῦτοι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς εἶνε ὁ Κύριος ἡμῶν.

— Εἶνε ἀδελφὸς καὶ τῶν στρατιωτῶν, εἵτινες θὰ πολεμήσωσι καθ' ἡμῶν; ἠρώτησεν ἡ Ἀλύσση.

— Εἶνε ἀδελφὸς τῶν ἀγαπώντων αὐτόν, ἀπήντησα· ἡ Ἁγία Γραφὴ λέγει ὅτι αὐτὸς δὲν αἰσχύνεται νὰ μᾶς ἀποκαλῇ ἀδελφούς του, ἐλπίζω δ' οὕτω καὶ ὅτι ἐμέ.

Οὐδενὶ ἄλλῳ θ' ἀπήντων τοιουτοτρόπως, ἀλλ' ἡ Ἀλύσση ἦτο τοσοῦτον μικρὰ καὶ ἀθῶα, ὥστε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐθώπευε τρυφερῶς τὰς χεῖράς μου.

— Εἶνε λοιπὸν προτιμότερον νὰ ἦνε πρεσβύτερός μου; ἠρώτησε.

— Ναί, ἀπήντησα, διότι δύναται νὰ πράττῃ τόσα ὑπὲρ σοῦ. Δὲν μὲ ἀγαπᾷς τώρα περισσότερον παρ' ἂν ἤμην συνομίληξ σου, διότι δύναμαι νὰ σὲ φέρω εἰς τοὺς βραχίονάς μου ἀπηυδισμένην; τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Χριστὸς δύναται νὰ πράξῃ τὸ πᾶν διὰ σέ.

— Ἀλλ' ὁ χιτὼν θὰ τῷ ἦνε πολὺ μικρός, εἶπε στενάζουσα καὶ λυπουμένη.

— Ἀδιάφορον, τῇ ἀπήντησα· προτιμότερον νὰ τῷ προσφέρῃς ἕνα μικρὸν χιτῶνα παρὰ τίποτε.

Ἡ Ἀλύσση ἔμεινεν εὐχαριστημένη καὶ ὡμίλει τοιουτοτρόπως μέχρις οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ὅτε ἐκλείσθην ἐν τῷ κοιτῶνί μου, ἵνα ἡσυχάσω, ἀνέγνων ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ μου τὰ ἑξῆς.

«Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. . . . . .

. . . . . Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. Ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, «Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε· καὶ πάλιν, «Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ.» καὶ πάλιν, «Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός . . . . . .

. . . . . ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ· ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι (*).

(*) Πρὸς Ἑβραίους Κεφ. Β'.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.

Καὶ αὐτὸς ὁ ἐρημίτης ὁ μακρὰν τοῦ κόσμου τούτου
Ἔχει χρείαν μυριάκις τῆς χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ του.

Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν φόβων καὶ ἐξάψεως τὰ νέα τοῦ πολέμου πρώτην ἤδη φορὰν ἐγένοντο γνωστά· ὁ στρατὸς ἡμῶν διαβὰς τὰ μεθόρια ἐνίκησε τοὺς Πρώσσους περὶ τὸ Σαρβρούκ. Ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω τὴν ἀγαλλίασιν καὶ τὴν χαράν, ἥτις διεχύθη καθ' ὅλην τὴν πόλιν. Πλήθη χωρικῶν μετὰ φορτίων δημητριακῶν καρπῶν καὶ ξυλείας ἀφίχθησαν πάραυτα ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ τῆς μεγάλης Ἀγορᾶς· οἱ κώδωνες ἠκούοντο ἡχοῦντες χαρμοσύνως ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτῶν, τὸ πᾶν ἐγέλα· μετὰ δύο ὅμως ἡμέρας ἡ χαρὰ ἡμῶν ὤχετο, ἀντ' αὐτῆς δὲ ἦλθε νὰ κατασκηνώσῃ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ὁ φόβος. Ἡ νίκη ὑπῆρξεν ἀσήμαντος καὶ διπλῆ κατατρόπωσις τῶν ἡμετέρων τὴν εἶχε παρακολουθήσει. Οἱ Πρῶσσοι ἠνάγκασαν τὰ στρατεύματά μας νὰ ὑποχωρήσωσιν ἐκ νέου πρὸς τὰ μεθόρια, ὁ δὲ στρατηγὸς Μὰκ-Μαὼν ὀπισθοδρόμει πανστρατιᾷ πρὸς τὸ Σαβέρνον ἀπέχον ἡμῶν μόλις 20 μίλια. Πρὸς τούτοις ἐπληροφορήθημεν ὅτι δύναμις ἐχθρικὴ διαβᾶσα πρὸς μεσημβρίαν τὸν Ρῆνον διευθύνετο πρὸς τὴν ἡμετέραν πόλιν. Ἤδη ἡ πόλις ἅπασα ἦτο τεταραγμένη· ἡ μάμμη μου δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐκ τοῦ θορύβου τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ ἤχου τῶν σαλπίγγων των.

Ἐν καιρῷ ἡμέρας μετὰ τῆς Γρέσης κατεγίνετο καθαρίζουσα τὴν οἰκίαν ἐκ τοῦ κονιορτοῦ, ὃν διήγειρον αἱ διαβαίνουσαι ἵλαι τοῦ ἱππικοῦ, ἡ δὲ κατάστασις τῶν ἀτυχῶν ἐξωστῶν ἔρριπτεν ἀμφοτέρας εἰς ἀπελπισίαν.

Ἑσπέραν τινὰ ἡ μάμμη μου μὲ προσεκάλεσεν εἰς τὸν κοιτῶνα της· ἐφαίνετο λίαν τεταραγμένη καὶ ἀνήσυχος· ἡ πολιά αὐτῆς ἐφαίνετο λευκοτέρα τοῦ συνήθους, καθόλου δὲ μοὶ ἐφάνη γεροντοτέρα στηριζομένη ἐπὶ τῆς διὰ μαύρου βελούδου ἐστρωμένης ἕδρας της. Μάξ, μοὶ εἶπεν, ἔχεις ἡλικίαν ὥστε νὰ κρίνῃς περὶ τῶν ἐπικειμένων πραγμάτων καλῶς· πολλοὶ νέοι τῆς ἡλικίας σου πορίζονται μόνοι των τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

— Ναί, ἀπήντησα, κατὰ τὸν προσεχῆ μῆνα θὰ ἤμαι 15ετής.

— Εἶμαι λίαν τεταραγμένη, ἐξηκολούθησεν· ἅπαντες οἱ φίλοι καὶ φίλαι μου ἀπέρχονται μετὰ σπουδῆς εἰς Ἀπενγουέρ ἢ εἰς τὸ Ὄθενδεργ ἢ εἴς τι ἄλλο τῆς ἀντίπεραν ὄχθης τοῦ Ρήνου πρὸς ἀσφάλειαν, σὺ ὅμως γνωρίζεις ὅτι μ' εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐγκαταλείψω τὴν οἰκίαν μου καὶ τὰ ἔπιπλά μου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁρπάγων, οἵτινες ταχέως θὰ εἰσέλθωσιν ἐν τῇ πόλει. Ἂν πράγματι ἡ ζωὴ ἡμῶν διέτρεχε κίνδυνον, θὰ σ' ἀπέστελλον μετὰ τῆς Σιλβίας πρὸς ἕν τῶν μερῶν ἐκείνων, ἀλλὰ τὸ Στρασβοῦργον εἶνε πολὺ ἀσφαλέστερον τῶν ἐκτεθειμένων ἐκείνων χωρίων.

Βεβαίως· ἀπήντησα. Πρέπει νὰ ἴδῃς, μάμμη μου, τοὺς προμαχῶνας, τὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς ἐπάλξεις μας, τὸ φρούριον καὶ τοὺς πύργους! Χιλιάδες ἀνθρώπων καταφεύγουσιν εἰς τὴν πόλιν μας καὶ μοὶ φαίνεται γελοῖον ἐγκαταλείποντες αὐτὴν ν' ἀπέλθωμεν πρὸς τὰ ἐχθρικὰ χωρία.

Ὁ Οὐλρὶχ ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τῆς φρουρᾶς καὶ εἶνε εἷς τῶν ἀνδρειοτέρων καὶ ἀρχαιοτέρων στρατιωτῶν μας, αὐτὸς προϋπόσχεται βεβαίαν τὴν ἀσφάλειαν.

— Δὲν θὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν οἶκόν μου! εἶπεν ἡ μάμμη μου, καί τοι οἱ γείτονες μὲ προτρέπουν νὰ τὸ πράξω δι' ἐμὲ πρὸς χάριν σας. Τί θὰ εἴπω, Μάξ, εἰς τὸν πατέρα σου, ἂν συνέβαινέ τι ἀπευκταῖον εἰς σὲ ἢ τὴν Σιλβίαν;

— Ἀλλά κ' ἐγὼ τί θὰ τῷ ἔλεγον; ἀπήντησα, ἂν συνέβαινε παρόμοιόν τι εἰς ὑμᾶς; βεβαίως, ἐπρόσθεσα, ἐσμὲν ἀσφαλέστεροι ἐνταῦθα ἢ ἀλλαχοῦ· τὰ στρατεύματά μας θὰ ἐκδιώξωσι τοὺς ἐπιδρομεῖς, τότε δὲ ἀλλοίμονον εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα. Χθὲς ἐπεσκέφθην ὅλα τὰ ὀχυρώματα κ' ἐπείσθην ὅτι ἡ πόλις ἡμῶν ἀδύνατον νὰ ἐκπορθηθῇ.

—Ἔσεται σκληρότατον δι' ἡμᾶς τοὺς γηραιούς, εἶπεν ἡ μάμμη μου μετὰ δακρύων· πεντήκοντα ἔτη ἔζησα ἐνταῦθα ἐν εἰρήνῃ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὰ ἦνε, λέγω, σκληρότατον, ἂν δὲν ἀποθάνω καὶ ἐν εἰρήνῃ.

Συνελυπήθην ἐκ καρδίας τὴν γηραιὰν καὶ προσεπάθησα νὰ τὴν χαροποιήσω εἰ δυνατόν, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωσιν αὐτή τε καὶ ἡ Λίσβεθ τίνι τρόπῳ ὁ πόλεμος ἦτο πλήρης τιμῶν καὶ δόξης! Ἐγὼ ὅμως ὅστις περιῆλθον ὁλόκληρον τὴν πόλιν καὶ πολλάκις συνωμίλουν μὲ τοὺς στρατιώτας τῆς φρουρᾶς ἤμην βέβαιος περὶ τούτου καὶ ἐν ὥρᾳ κινδύνου δὲν θὰ ἐγκατέλειπον τὸ Στρασβοῦργον, οὐδ' ἂν μοὶ προσέφερον τοῦ Κροίσου τοὺς θησαυρούς.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τούτοις ἐκηρύχθη μετὰ τῶν περιχώρων του εἰς κατάστασιν πολιορκίας.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου, ὡραίαν τινὰ ἑσπέραν μετὰ τὸ δεῖπνον διερχόμενος τὴν ὁδὸν διὰ μέσου τοῦ συσσωρευμένου πλήθους, ὅπερ ἀπετέλει ζῶντα καὶ ἀδιάσπαστον χείμαρρον πρὸς τὴν Πύλην τοῦ Σαβέρνου, ἀνεκάλυψα τὴν θλῖψιν καὶ τὴν ἀθυμίαν διακεχυμένην ἐπὶ τῶν προσώπων τοῦ λαοῦ· οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ζωηρότης, οὐδὲν μειδίαμα. Τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ συνέκειτο ἐκ χωρικῶν καταφυγόντων εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ μόνῃ τῇ εἰδήσει τῆς Πρωσσικῆς ἐπιδρομῆς, μετά τινων ζώων καὶ ἐπίπλων ἀγροτικῶν. Ἦσαν ἥκιστα εὔρωστοι ἄνδρες καὶ αἱ ὀλίγαι ἐν αὐτοῖς τοιαῦται εἶχον ὑπὸ τὴν προστασίαν των 6 περίπου ἀδύνατα ὄντα, ἀσθενεῖς, γυναῖκας ἢ παῖδας. Ἐφαίνοντο κεκυφότες, πολλοὶ δ' ἐξ αὐτῶν βαδίζοντες βραδέως ἔκλαιον. Αἱ φαιδρότεραι φυσιογνωμίαι, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνέτελλε τὸ μειδίαμα, ἦσαν αἱ τῶν παίδων ἐπικαθημένων τοῖς φορτίοις τῶν ἁμαξῶν καὶ κρατούντων ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοὺς λαγιδεῖς ἢ τὰς προσφιλεῖς γαλᾶς των. Πολλὰ ἐν τούτοις καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ μεγαλείτερα ἔσπευδον ἀνυπόδητα παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν γονέων των καὶ ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου κηλίδας αἵματος· ἦσαν τὰ ἴχνη τῆς κατεσπευσμένης ἀθλιότητός των!

Βεβαίως μεγάλη δόξα δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ θλιβερᾷ ἐκείνῃ παρατάξει, ἐν μεγάλῃ εὐρισκομένῃ ἀντιθέσει πρὸς τὴν τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων, περιβεβλημένων τὰς ποικιλοχρόους αὐτῶν στολὰς καὶ βαδιζόντων μὲ τὰς κυματιζούσας αὐτῶν σημαίας ἐν ἤχῳ τῆς παισιζούσης μουσικῆς.

Ἴδου... εἶπα καθ' ἑαυτόν, τὸ ἓν συνεπάγει τὸ ἕτερον, ὅπως τὸ λαμπρὸν τῆς ἡμέρας φῶς τὰ νύκτια σκότη.

Ἀπεσύρθην ἐν τῇ θύρᾳ οἰκίας τινός, ὅπως παρατηρήσω διερχομένην τὴν στρατιωτικὴν ταύτην παράταξιν, ὅτε κοράσιόν τι συνομίλικον τῆς Σιλβίας κατέπεσεν ἐπὶ τῶν βαθμίδων αὐτῆς πρὸ τῶν ποδῶν μου· ἐφαίνετο μὴ δυνάμενον νὰ προχωρήσῃ ἓν ἀκόμη βῆμα.

Οὐδεὶς ἐκ τοῦ πλήθους τὸ παρετήρησεν οὐδὲ τὸ ἠξίωσε βλέμματος. Εἶχε τὸ πρόσωπον πλῆρες κονιορτοῦ καὶ δακρύων καὶ τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ· ἀνεκάθησεν ἔχων τὸ βλέμμα προσηλωμένον πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ τῆς φερούσης πρὸς τὴν Πύλην, ἀφ' ἧς ἐπεχύνετο ἤδη τὸ σκότος τῆς νυκτός· μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ κλεισθῇ!

Ἔθεσα τὴν χεῖρα μου ἐπὶ τῶν ὤμων του ἐλαρρῶς ἵνα μὴ τρομάξῃ, ἐκεῖνο δὲ ἔστρεψε τοὺς μαύρους ἀλλ' ἐκ τῶν δακρύων λάμποντας ὀφθαλμούς του πρός με ἀφόβως· οὐδέποτε ἀνεκάλυψα τὴν ψυχὴν διακεχυμένην τοσοῦτον ἐπὶ ἀνθρωπίνου προσώπου.

— Μικρά μου, τῇ λέγω, ποῖον προσμένεις καθημένη ἐνταῦθα ἕως τοσοῦτον;

— Τὴν μητέρα μου, ἀπήντησε, στρέφουσα τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὴν Πύλην ὡσεὶ θέλουσα νὰ παρατηρήσῃ ἐν τῷ σκότει, ἀλλ' ἤδη ἡ νὺξ καὶ τὰ προχώματα ἐμπόδιζον τὴν μεμακρυσμένην θέαν· ἐγὼ αὐτὸς δὲν θ' ἀνεγνώριζον τὴν Σιλβίαν ὀλίγον ἀπέχουσαν.

— Ποῦ εὑρίσκεται ἡ μήτηρ σου; ἠρώτησα, μήπως τὴν ἔχασες καθ' ὁδόν;

Τὸ κοράσιον ἀντὶ ἀπαντήσεως ἤρξατο κλαῖον χωρὶς νὰ δύνηται νὰ μοὶ ἀπαντήσῃ. Τὸ ἐπλησίασα καὶ ἔλαβα τὴν μικρὰν καὶ τραχεῖαν χεῖρα του ὅπως τὸ παρηγορήσω.

— Ἡ μήτηρ μου ἀπαυδήσασα ἔπεσε καθ' ὁδόν, μοὶ ἀπήντησε τέλος, ἀλλὰ δὲν μ' ἄφηκε νὰ μείνω πλησίον της λέγουσα· ὕπαγε, ὕπαγε, κόρη μου, ὅσον δύνασαι ταχέως, ὕπαγε, Λουΐζα μου, πρὸς τὴν πόλιν, εἴσελθε ἐν αὐτῇ καὶ ἀνάμενέ με, θὰ ἔλθω μόλις ἀναπαυθῶ μικρόν. Ἀλλὰ τώρα, βλέπεις, προσμένω τόσην ὥραν καὶ ἀκόμη δὲν φαίνεται· ἡ δυστυχὴς μήτηρ μου θὰ διανυκτερεύσῃ ἐκτὸς τῆς πόλεως.

— Καὶ ὁ πατήρ σου ποῦ εἶνε; ἠρώτησα.

Σιγμοὶ καὶ δάκρυα ἐμπόδισαν εἰς τὴν ἐρώτησίν μου ταύτην τὸ κοράσιον ν' ἀπαντήσῃ· τί δ' ἐγὼ ἠδυνάμην νὰ πράξω ὑπὲρ αὐτοῦ ἄλλο ἢ νὰ κρατῶ ὅσον ἠδυνάμην σφιγκτότερα τὴν χεῖρα του;

— Ἐφονεύθη ὡς κατάσκοπος, μοὶ ἀπήντησε τέλος στενάζον ἐκ βαθείας καρδίας· ἠσθανόμην τὴν ἐμὴν βαρεῖαν ὡς μόλυβδον, ἐνῷ ψυχρὸς ἱδρὼς ἔρρεεν ἐκ τοῦ σώματός μου.

— Τὸν ἀπηγχόνισαν πλησίον τοῦ Φαλσβούργου ὡς Πρῶσσον κατάσκοπον, ἐξηκολούθησεν, ἐνῷ δὲν ἦτο τοιοῦτος, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπερεύετο, ἵνα ἴδῃ τὸν ἀδελφόν μου κατοικοῦντα ἐκεῖ. Σήμερον μόλις τὴν πρωΐαν τὸ ἐπληροφορήθημεν, ἡ δὲ μήτηρ μου ἦτο ἀκόμη ἐν κλίνῃ, ἀκούσασα ὅμως ὅτι ἐπήρχοντο οἱ Πρῶσσοι ἔλαβε τὸν δρόμον βιάζουσα ἑαυτὴν μέχρις οὗ ἔπεσε· δὲν ἠθέλησε νὰ μείνω μετ' αὐτῆς καὶ ἴσως τὴν νύκτα ταύτην μόνην καὶ ἔρημον οἱ Πρῶσσοι τὴν φονεύσωσι.

Ταῦτα μοὶ εἶπε τὸ κοράσιον διακοπτόμενον ὑπὸ στεναγμῶν, λυγμῶν καὶ δακρύων. Προσεπάθησα μάτην νὰ τὸ καταπείσω νὰ ἀπομακρυνθῇ ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης μέχρις οὗ αἱ Πύλαι ἐκλεισθησαν· τότε τῇ ὑπεσχέθην ὅτι θὰ τὴν ὁδήγουν τὴν ἐπαύριον πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο· ἂν ἐγὼ δὲν ἐτύγχανον ἐκεῖ, ἔμελλε νὰ διανυκτερεύσῃ ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων ἐκείνων βαθμίδων.

Ὁπόταν τέλος ἡ νὺξ μᾶς κατέλαβεν, ἐναπέθεσε τὴν χεῖρά της ἐν τῇ ἐμῇ ὡς ἤθελε πράξει ἡ Σιλβία καὶ μοὶ εἶπεν, ὁδήγησόν με εἰς τὸν οἶκόν σου.

Τῇ ἀληθείᾳ ἠγνόουν ὁποίας ὑποδοχῆς θὰ ἐτυγχάνομεν παρὰ τῆς μάμμης μου, ἀλλὰ τί ἠδυνάμην νὰ πράξω; Οὐδένα ἄλλον ἐγνώριζεν ἐν Στρασβούργῳ καὶ ὡμοίαζε τοσοῦτον τὴν Σιλβίαν.

Μεγάλην στενοχωρίαν ἐδοκίμασα μέχρις οὗ τὸ διανοιχθῶ εἰς τὴν μάμμην μου, ἥτις μετά τινας στιγμὰς σκέψεως ἀπήντησεν·

—Ἂς μείνῃ τέλος παρ' ἡμῖν μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ μήτηρ της. Ἑπομένως προητοιμάσθη κλίνη ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Γρέσης καὶ τῇ προσεφέρθησαν παλαιά τινα καὶ τετριμμένα τῆς Σιλβίας φορέματα. Ἔφαγεν ὀλίγον καὶ ἀπεκοιμήθη μετὰ δακρύων ὡς μ' ἐπληροφόρησεν ἡ Σιλβία, ἥτις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχε μείνει παρ' αὐτῇ.

Ἡ Γρέση μόλον τοῦτο ἐφαίνετο μικρὸν δυσηρεστημένη καί, περιπατοῦσα ἐν τοῖς δωματίοις, ἐψιθύριζε· Τὴν 'πιτύχαμε! ἔχαμε τώρα ἕνα στόμα παραπάνω! (ἀκολουθεῖ).

Ο ΧΡΟΝΟΣ.

Μ' ἐλπίδες ματαιότατες ὁ ἄνθρωπος θλιμμένος,
μεγάλε χρόν' ἀχώριστε σὰν τοῦ Θεοῦ τὸ πνεῦμα,
νὰ σὲ χωρίσῃ πολεμᾷ καὶ πέφτει χωρισμένος
καὶ χάνεται 'ς τὴν ἄβυσσο 'ς τὸ ἄναρχό σου ρεῦμα.

Κ' ἐγὼ σὲ βλέπω νὰ γελᾷς καὶ πέρα νὰ διαβαίνῃς,
μὲ τό 'να χέρι νὰ χαλᾷς μὲ τ' ἄλλο ν' ἀνασταίνῃς.

Ποιὸς εἶσαι; εἶσαι ἡ ζωὴ ἢ εἶσ' ὁ θάνατός μας;
ὁ θάνατος καὶ ἡ ζωὴ εἶνε τὰ δυὸ παιδιά σου
ποῦ δίχως μάνα τὰ 'καμες καὶ κατοικοῦν ἐντός μας
καὶ μᾶς μαθαίνουν τ' ἄγνωστο τὸ μέγα ὄνομά σου.

Ποῦ κατοικεῖς, ποῦ κάθεσαι; μές τὴν ἀνεμοζάλη
καὶ πότε μές τὴν ἄνοιξι, 'ς τοῦ ἄνθους τὴν ἀγκάλη.

Ὁ ἄνθρωπος ταλαίπωρος 'ς τὸ γέραμα τοῦ νοῦ του
σὲ βλέπει γέρου φάντασμα νὰ κατοικῇς τὰ ὄρη
καὶ πρὶν σὲ δεῖξ' ἡ ἄκριες ἀκόμη τοῦ χεριοῦ του
φεύγεις κι' ἀπὸ τὰ λούλουδα πετιέσαι νέα κόρη.

Πετιέσαι καί, σὰ νὰ μιλᾷς, τῆς ἄνοιξις ἀηδόνι
ἀκούω μέσ' ἀπ' τὴ μυρτιὰ νὰ μᾶς γλυκομαλλώνῃ.

Ὄχι! δὲν ἔχεις μέτρημα οὐδὲ μορφὴ καὶ στάσι,
σὲ βλέπω μέγα φάντασμα καὶ βιαστικὸ ποῦ τρέχει
αἰώνι' ἀκατάπαυστα τὸν κόσμο νὰ χαλάσῃ.
σὲ βλέπω φάντασμα ἀχνὸ ποῦ μὰ μορφὴ δὲν ἔχει
καὶ πότε κοιμητήριο μὲ κόκκαλα σπαρμένο
καὶ πότε κῆπο τῆς ζωῆς καινουριοφυτεμένο.

Χαρὰ δὲν ἔχω σήμερις ἀλλ' οὔτε δάκρυ χύνω,
γιατί περνᾷς καὶ χάνεσαι, ὦ Χρόνε, μετὰ 'μένα·
Διάβαινε! τρέχα ὅπου θές, ἀξένοιαστος σ' ἀφίνω
κι' ἂν θέλῃς ξέχασε καὶ σὺ καὶ ξένοιασε γιὰ μένα....

Μὰ σὺ θηριὸ ἀχόρταγο τὸν Κόσμο καταπίνεις
καὶ τρέφεσαι μὲ τὴ ζωὴ ὅπου τοῦ ξαναδίνεις!

Ἂν ἔλθῃ μέρα ὑστερνὴ π' ὁ Κόσμος θὰ χαλάσῃ
καὶ γίνῃ σκότος ἡ ζωὴ καὶ ἄβυσσος ἡ φύσις,
τὸ ρεῦμα σου ἐπάνω της σὰν πρῶτα θὰ περάσῃ
καὶ θ' ἀπομείνῃς μόνος σου νὰ τὴν πολυπενθήσῃς.

Μ. Σεϊζάνης.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

"Η Ευρώπη" πρωτότ. Α. Α. Μωραΐτινη παράδοσις.

Η ΙΩΑΝΝΑ ΑΡΚΙΑ
ἢ
Η ΑΥΡΗΛΙΑΝΗ ΠΑΡΘΕΝΟΣ.

Ἡ προκειμένη εἰκονογραφία, ἔργον τοῦ ζωγράφου Ἰωάννου Absolos παρίστησι τὴν περίφημον καὶ δυστυχῆ ἡρωΐδα τῆς Γαλλίας Ἰωάνναν Ἀρκίαν ἐν εἱρκτῇ δεσμευμένην καὶ ἀτενίζουσαν πρὸς τὴν παρακειμένην πανοπλίαν αὐτῆς. Οἱ Ἄγγλοι αἰχμαλωτίσαντες αὐτὴν ἀπομονωθεῖσαν ἐν τῇ μάχῃ τῇ ἔξωθεν τῆς Compiègne καὶ σκληρῶς κακώσαντες αὐτήν, ἤνεγκον εἰς τὸ δικαστήριον, φέρουσαν ἔτι τὴν στρατιωτικὴν αὐτῆς πανοπλίαν μετὰ βαρέων δεσμῶν, τὰ ὁποῖα, καίτοι δεομένης, δὲν ἔστερξαν νὰ τῇ ἀφαιρέσωσι. Δικάσαντες δ' αὐτὴν μετὰ μεγίστης περιφρονήσεως καὶ ὑβριστικῶν ἐρωτήσεων, τὴν κατεδίκασαν, διότι εἶχε λάβει τὰ ὅπλα καὶ διὰ τοσούτων ἀνδραγαθημάτων ὑπερασπίσει τὸν βασιλέα καὶ τὴν πατρίδα αὐτῆς, εἰς δεσμὰ διὰ βίου καὶ εἰς βρῶσιν ἄρτου μόνον καὶ ὕδατος. Μὴ εὐχαριστούμενοι δὲ εἰς τὴν τοιαύτην κατα-δίκην καὶ νομίζοντες ὅτι τὰ γυναικεῖα φορέματα, τὰ ὁποῖα τῇ ἐνέδυσαν, ἀπεκδύσαντες αὐτὴν τῆς στρατιωτικῆς στολῆς, ἤθελον τῇ ἐμποιεῖ μεγαλειτέραν δυσαρέσκειαν, ἂν παρετίθετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἡ πανοπλία της μετ' αὐστηρᾶς ὅμως ἀπαγορεύσεως ὅπως μὴ τολμήσῃ καὶ ἐγγίσῃ αὐτὴν ποτὲ ἐπὶ ποινῇ θανάτου, ἐποίησαν οὕτω, παραφυλάττοντες αὐτὴν ἀφανεῖς καὶ πάντοτε. Ἀλλ' ἡ νεᾶνις ἀτενίζουσα κατὰ συνέχειαν ἐπὶ τῆς κατ' ἔμπροσθεν αὐτῆς κειμένης στολῆς ἐκείνης, μεθ' ἧς εἶχε τοιαύτην ἀποκτήσει φήμην, δὲν ἠδυνήθη ἐπὶ τέλους νὰ κρατηθῇ ἀπέναντι τοῦ τοιούτου πειρατηρίου, διὸ καὶ λαβοῦσα ἐνεδύθη αὐτήν, νομίζουσα ἑαυτὴν μόνην· ἀλλὰ συλληφθεῖσα ἐπ' αὐτοφώρῳ ὑπὸ τῶν ἐπαγρυπνούντων φυλάκων, κατεδικάσθη ὡς ἀπειθὴς νὰ ριφθῇ εἰς τὸ πῦρ ζῶσα.

(Ἐκ τοῦ Βρεττανικοῦ Ἀστέρος).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ ἀναγινώσκεται ἐπὶ πέτρας μεταξὺ τῶν ἐρειπίων τῆς Κολοσσῶνος, τὸ νῦν Σιγατζίκ.

ΕΡΜΑΔΗΜΑΔΟΥΣΘΡΕΠΤΑΙΧΡΗΣΤΕΧΑΙΡΕ
ΑΡΧΟΝΤΙΑΣΕΡΥΘΡΩΝ.

καὶ ἐπὶ ἑτέρας

ΕΠΙΓΕΝΕΕΡΜΟΔΩΡΟΥΧΡΗΣΤΕΧΑΙΡΕ.

Ἐπὶ πέτρας δὲ Τουρκικοῦ τεμένους ἐν Ἐρυθραῖς ἀναγινώσκεται μάλις κατερθαρμένον καὶ δυσνόητον.

ΕΝΙΚΑΔΕΧΕΤΩΝΗΜΗΝΕ ΤΙ ΠΑΡΘΕΝΕ ΣΕ ΑΤΕΛΕΣΑΣΑ
ΧΡΟΝΟΣΕΝΚΥΣΣΕΘΑΝΟΝΚΕΙΜΑΙΔΟΥΤΕΒΟΙΣΕΝΒΡΕ-
ΘΟΣ
ΟΥΣΣΑΑΛΛΟΣΗΤΟΠΑΛΑΙΣΕΜΝΗΠΡΟΣΔΟΣ ΜΕΙΝΑΣΑΧΡ
ΟΝΟΝΗΛΘΕ : : : : : : : : : ΖΩΣΙΜΩ : ΣΕΥΝΗΝ : : ΣΕΝΤΙ
ΝΑΤ : ΑΗΠΡΟΣΔΕΝΠΡΟΙΟΔΑΙΧΡΗΣΤΗΧΑΡΑ.

καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐρειπίοις ἐπὶ μαρμάρου.

Ο ΔΗΜΟΣ

ΑΠΕΛΛΙΚΩΝ ΑΠΟΛΛΟΔΟΡΟΥ.

Ἡ ἑξῆς δ' εὑρέθη ἐπὶ πλακὸς ἐκτισμένης εἰς τοῖχον τῶν ἐρειπίων τῶν Τραλλέων, ἔνθα τὸ ἀναφερόμενον περίστυλον σώζεται εἰσέτι:

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣΔΙΟΓΕΝΟΥΣΚΑΙΔΙΟΓΕΝΗΣ (ΥΙΟΣ;)
ΑΓΟΡΑΝΟΜΗΣΑΝΤΕΣΑΝΕΘΗΚΑΝΤΟΝΕΠΙΤΗΣΑΓΟΡΑΣ
ΚΡΥΠΤΟΝΠΕΡΙΠΑΤΟΝΚΑΙΤΟΑΓΟΡΑΝΟΜΙΟΝΚΑΙΤΟΠΕΡ
ΙΣΤΥΛΟΝΔΟΡΙΟΝΚΑΙΤΑΕΝΑΥΤΩΑΠΟΔΟΧΙΑΚΑΙΤΑΕΠΙΤ
ΟΥΤΩΝΤΩΝΕΝΓΗΩΝΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΕΚΑΤΟΝΚΑΙΤΑΣΕΠΑΥ
ΤΩΝΠΡΟΣΟΔΟΥΣΚΑΘΙΕΡΩΣΑΝΤΟΙ[Σ]ΤΕΣΕΒΑΣΤΟΙΣΚΑΙ
ΤΩΙΔΗΜΩΙΕΙΣΤΟΔΙΗΝΕΚΕΣΣΟΡΗΓΙΟΝΤΩΝΔΥΟ(ΚΡΥΠΤ
ΩΝ;)ΠΕΡΙΠΑΤΩΝΚΑΙΕΙΣΤΑΔΙΑΤΕΤΑΓΜΕΝΑ.†

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 326.)

Παρὰ τῷ ναῷ τῆς Εὐαγγελιστρίας κεῖται ἐν εὐρυτάτῳ χώρῳ ὁ ναὸς τῶν Δυτικῶν μὲ τοὺς παρακειμένους πολυδένδρους καὶ πλουσίους εὐρεῖς κήπους του καὶ μὲ τὰ λίαν ἐκτεταμένα παιδευτήριά του, εἰς ἃ φοιτῶσιν ὑπὲρ τοὺς 800 μαθηταὶ πάσης ἐθνικότητος καὶ θρησκείας. Εἰς τὴν προσηλιτιστικὴν διεύθυνσιν τῶν σχολείων τούτων παραδίδουσι δυστυχῶς! οἱ ἡμέτεροι εὐκατάστατοι τὰ φίλτατα αὐτῶν τέκνα καὶ παρὰ τῶν ταγμάτων τοῦ Λαοῦόλα ἀπεκδέχονται, λίαν ἀπροσδιονύσως σκεπτόμενοι, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν τῶν χρυσῶν ἐλπίδων τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς φίλης πατρίδος. Δύο Σμυρναῖοι μαθηταὶ κλεισθέντες εἰς τὰ παιδευτήρια ταῦτα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Γαλλικῆς, μετὰ ῥίγης ἀνεμιμνήσκοντο τῶν καταχθονίων προσπαθειῶν τῶν δραστηρίων ὀργάνων τοῦ Ἰησουϊτισμοῦ καὶ τῶν κατὰ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ἀγρίων ἐχθροπαθειῶν καὶ καταφορῶν των. Ἀπέναντι τοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ κεῖται ἰδιωτικὴ οἰκία, ἐν ᾗ ὑπάρχει ἡ ὑπὸ Γάλλου διευθυνομένη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τεκτονικὴ σχολή, εἰς ἣν διδάσκονται ἡ Γαλλική, Ἀγγλική, Ἀραβική, Ἰταλικὴ καὶ ἀφ' ἧς εἶνε αὐστηρῶς ἀποκεκλεισμένη ἡ Ἑλληνική, εἰ καὶ τὰ περισσότερα ἴσως συντηρητικὰ μέσα προέρχονται ἀπὸ Ἑλληνικὰς ὑποστηρίξεις. Μακρὰν τοῦ κέντρου τῆς σημερινῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας πρὸς τὰ ἀνατολικὰ προάστεια αὐτῆς κεῖται ἡ πολλὰς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων ὑπομείνασα Μονὴ τοῦ Ἁγίου Σάββα, ἡ παρὰ τοῦ Ἱεροθέου Α'. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας περιποιηθεῖσα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ καὶ εἰς πατριαρχεῖα τῆς Ἀλεξανδρείας καθιερωθεῖσα. Παρὰ τὰ ἡμέτερα ταῦτα πατριαρχεῖα καὶ τὸ θέατρον Τζητζήνια κεῖται τὸ νοσοκομεῖον τῆς ὁμωνύμου Κινότητος, οἰκοδομὴ μικρά, ἄχαρις καὶ ὅλως πρὸς τὸν προορισμόν της ἀκατάλληλος, εἰς ἣν οἱ εἰσερχόμενοι ἀσθενεῖς πληρώνουσι δύω φράγκα τὴν ἡμέραν χωρὶς ν' ἀπολαμβάνωσι ποτὲ τὰς ἄσπερ παρέχει ἀναργύρως τὸ νοσοκομεῖον τῆς Σμύρνης περιποιήσεις.

Ὑπάρχουσιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δύο πολυδάπανοι Συναγωγαὶ τῶν Ἑβραίων, καὶ τρεῖς κομψότατοι ναοὶ τῆς διαμαρτυρήσεως, ἀνήκοντες ἕκαστος εἰς ἕνα ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῆς κλάδων· ἐπίσης τὰ εὐρύχωρα καὶ κομψότατα πλατία τοῦ Ράς-ελ-τιν, τὴν μεγάλην φυτευμένην πλατεῖαν της μὲ δύω μεγάλας μαρμαρίνας θεσμενάς, πληρουμένας ἐκ τῶν Νειλώων ὑδάτων διὰ τῶν εἰς τὸ κέντρον αὐτῶν ὑπαρχουσῶν θαυμασίων πιδάκων, ὧν τὰ ὕδατα ἀναπηδῶσιν εἰς ὕψος 3—4 πήχ. πολλάκις (*). Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἔχει δρόμους εὐθυγράμμους, πλακοστρωμένους, μὲ εὐρύχωρα πεζοδρόμια καὶ μὲ ἀεριόφως φωτισμένους. Ἔχει οἰκίας μεγάλας, κομψὰς καὶ ὡραίας, ἀλλ' αἱ εἰς τὴν ἐδὸν τοῦ Σιερίφ-πασσᾶ διαφιλονεικοῦσι τὰ πρωτεῖα πρὸς ἁπάσας τὰς ἄλλας πολυδαπάνους ὠκέλας. Κήπους ἔχει πολλοὺς καταφύτους, θελκτικοὺς καὶ πολυδαπάνους, εἰς οὓς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἡ τρυφηλότης τῶν Ἀλεξανδρέων πλουσίων θεραπεύεται. Ἐκδίδονται ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δύω Ἑλληνικὰ φύλλα τὰ «Ἡμερήσια» ὑπὸ τοῦ φιλογενοῦς καὶ ἀξιοτίμου κ. Ἠλία Ζαγκλῆ, καὶ ὁ «Φάρος» ὑπὸ τοῦ κ. Κοσμᾶ Νομικοῦ, ἀλλ' ἀτυχῶς μικρᾶς ὑποστηρίξεως τυγχάνουσιν ἀπέναντι τῶν πολλῶν Γαλλικῶν καὶ Ἰταλικῶν, ἅπερ Ἑλληνικὰ χρήματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑποστηρίζουσιν.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ ἡ σημερινὴ πόλις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς τελευταίας βασιλίσσης Κλεοπάτρας, ἧς τινος ἡ πρὸς τὸν Ρωμαῖον στρατηγὸν Ἀντώνιον εἰς τὴν Ἀσίαν μετάβασις καὶ ἡ εἰς τὸν Κύδνον ποταμὸν (εἰς οὗτινος τὰ ψυχρὰ ὕδατα ἐλούσθη ποτὲ ὁ Μ. Ἀλέξανδρος) ἀνάβασις ἐγένετο ἐπὶ χρυσοπρύμνου νηός, τῆς ὁποίας τὰ μὲν ἱστία ἦσαν πορφυρᾶ, αἱ δὲ κῶπαι ἀργυραῖ, πλήττουσαι τὸ διαυγὲς τοῦ ποταμοῦ ὕδατα ἁρμονικῶς πρὸς τὴν παιανίζουσαν μουσικήν. Αὐτὴ δὲ ἀναπαυομένη ὑπὸ σκιάδα χρυσόπαστον κατέκειτο ραθύμως, κεκοσμημένη ὡς ἄλλη Ἀφροδίτη καὶ περιστοιχουμένη ἀπὸ νεανίδας εὐειδεστάτας, φερούσας στολὰς Νηρηίδων καὶ Χαρίτων. Παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ ἐκαίοντο τὰ βαρυτιμότατα ἀρώματα. Τοσοῦτον δὲ πλῆθος λαοῦ συνῆλθεν ἐκ τῶν πόλεων πρὸς τὴν παράδοξον ταύτην θέαν, ὥστε αὐτὸς ὁ Ἀντώνιος τυχὼν ἐν τῇ ἀγορᾷ καθεζόμενος ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπελείφθη μόνος, καὶ φήμη τις διεδίδετο ὅτι ἡ Ἀφροδίτη κωμάζει πρὸς τὸν Διόνυσον ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἀντώνιος ἔπεμψε προσκαλῶν αὐτὴν εἰς τὸ δεῖπνον, ἀλλ' ἐκείνη ἀπήτησε αὐτὸς μᾶλλον νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτήν· ὁ δέ, θαυμάσας τὴν τόλμην αὐτῆς καὶ θέλων νὰ ἐπιδείξῃ φιλοφροσύνην, ὑπήκουσεν. Ἐλθὼν δὲ καὶ ἰδὼν τὴν ἀνέκφραστον ἐκείνην ἀβρότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν τὴν διαλάμπουσαν πανταχοῦ, τοσοῦτον ἐγοητεύθη ὑπὸ τῶν ἐξόχων αὐτῆς προτερημάτων, ὥστε ὁ ἄκαμπτος δικαστὴς καὶ κατήγορος ἔγεινεν εὐθὺς λάτρης καὶ ἐραστὴς θερμότατος, ὁ δ' ἔρως οὗτος ὑπῆρξεν ἡ πηγὴ τῶν δυστυχιῶν του.

Η' Κλεοπάτρα ἀφ' οὗ ἐνόησεν ὅτι περιέπλεξε τὸν Ἀντώνιον σφιγκτὰ εἰς τὰ δεσμὰ τοῦ ἔρωτός της, ἐφανέρωσεν αὐτῷ ὅτι ἤθελε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν· ὁ δὲ Ἀντώνιος ἀκούσας τοῦτο κατέλιπεν εὐθὺς πάντα καὶ ἀκολουθήσας ἦλθε μετ' αὐτῆς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ παρεδόθη ὅλος εἰς τὰς ἡδονάς, εἰς ἃς ἦτο πάντοτε ἐπιρρεπής. Τότε δὲ ὁ μέγας καὶ κραταιὸς Ρωμαῖος ὁ προσκυνούμενος ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἀσίας, ἐπιλαθόμενος καὶ ἑαυτοῦ καὶ Ρώμης καὶ συζύγου καὶ τέκνων καὶ μάλιστα τοῦ συναρχόντος καὶ ἀνταγωνιστοῦ, τοῦ φιλοδόξου Ὀκταβίου Καίσαρος, μειρακίου δίχην συνέπαιζε καὶ συνετρύφα μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, ἀσώτως καταναλίσκων τὸ πολυτιμότατον κτῆμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸν χρόνον. Καὶ ταῦτα πράττων παρέβαλλεν ἑαυτὸν πρὸς τὸν μέγαν Ἡρακλέα (*) νήθοντα παρὰ τῇ Ὀμφάλῃ βασιλίσσῃ τῆς Λυδίας. Ἡ δὲ εὐτράπελος, ἐρωτότροπος καὶ πολυμήχανος Κλεοπάτρα ἐπειρᾶτο νὰ ἐφευρίσκῃ καθ' ἡμέραν νέας ἡδονάς· καὶ ὁτὲ μὲν σπουδάζουσα, ὁτὲ δὲ παίζουσα ἦτο πάντοτε ἀνεξάντλητος πηγὴ χαρίτων καὶ καλλονῆς διὰ τὸν Ἀντώνιον συνοδεύουσα αὐτὸν καὶ εἰς τὴν θήραν καὶ εἰς τὰ γυμνάσια καὶ εἰς τὰς εὐωχίας (χάριν τῶν ὁποίων ἄπειρα ἠναλίσκοντο χρήματα), καὶ ἐνὶ λόγῳ οὔτε νυκτὸς οὐδ' ἡμέρας ἀπολείπουσα αὐτόν. Εἶχε δὲ καὶ τὸ σπάνιον προτέρημα νὰ ἀποδεικνύῃ ὡς ἄξια λόγου καὶ τὰ οὐδενὸς ἄξια, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐφαίνετο βασίλισσα, ἄλλοτε δὲ Βάκχη, ἄλλοτε Ἀμαζὼν καὶ ἄλλοτε ὡς ἡ θεὰ τῶν Αἰγυπτίων Ἶσις. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀλεξανδρεῖς προσέχαιρον ἐπὶ τούτοις καὶ εὐφυῶς ἔλεγον, ὅτι ὁ Ἀντώνιος ἦτο δισπρόσωπος, καὶ ὅτι πρὸς μὲν τοὺς Ρωμαίους μετεχειρίζετο τὸ τραγικόν, πρὸς δὲ αὐτοὺς τὸ κωμικὸν πρόσωπον. Δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ ἀναφέρωμεν πάσας τὰς παιδαριώδεις πράξεις τοῦ Ἀντωνίου πλὴν ταύτας καὶ μόνας· ἁλιεύων ποτὲ καὶ μὴ ἐπιτυγχάνων εἰς τὴν ἄγραν, παρούσης τῆς Κλεοπάτρας, ἐκέλευσε τοὺς ἁλιεῖς κρυφίως νὰ προσάψωσιν εἰς τὸ ἄγκιστρον ἰχθεῖς προαγρευθέντας, καὶ δὶς ἢ τρὶς μεταχειρισθεὶς τὸ τέχνασμα ἐπέτυχε μὲν πλὴν ἔλαβε τὸ ἀξὺ βλέμμα τῆς βασιλίδος, ἡ ὁποία προσποιουμένη ὅτι ἐθαύμαζεν, ἐδιηγήθη τοῦτο εἰς πολλοὺς φίλους καὶ προσκάλεσεν αὐτοὺς τὴν ἐπαύριον νὰ γείνωσιν αὐτόπται. Τὴν προσδιορισμένην ὥραν ἀνέβησαν τῷ ὄντι πολλοὶ εἰς τὰς ἁλιάδας (φελωκάικα) καὶ ἀφοῦ ὁ Ἀντώνιος ἔρριψε τὴν δρμιθιάν, ἡ Κλεοπάτρα

(*) Εἰς τῆς Πλατείας ταύτης τὸ κέντρον ἵστησιν ὁ ἔνδοξος ἔγγονος, ὁ ἄπαυστον μέλημα ἔχων τὴν δόξαν τοῦ γένους του καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς Αἰγύπτου, μεγαλεπήβολος Κεδίβης τῶν χαλεπῶν ἔρεπτον ἀνδριάντα τοῦ ἐνδόξου πάππου του καὶ φιλέλλην Μεχμὲτ Ἀλῆ Πασσᾶ.

(*) Κατὰ Πλούταρχ. ἦν λόγος παλαιὸς, ὅτι ὁ Ἀντώνιος εἶλκε τὸ γένος πατρόθεν ἐκ τοῦ Ἄντωνος υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους. Ἴδε Πλουτ. βίον Ἀντων. κτλ.

Ιστορική Βιβλιοθήκη Βεροίας

είπεν εἰς ἕνα τῶν ὑπηρετῶν της νὰ κολυμβήσῃ κρυφίως καί, ἀφοῦ φθάσῃ εἰς τὸ ἄγκιστρον, νὰ προσάψῃ εἰς αὐτὸ καὶ τεμάχιον παριχευμένου κρέατος. Ὅτε δὲ ὁ Ἀντώνιος πεπεισμένος περὶ τῆς ἐπιτυχίας ἀνέσυρε τὸ ἄγκιστρον, ἁπλετος γέλως ἐξερράγη, ἡ δὲ Κλεοπάτρα μετὰ σοβαροῦ ἤθους «ὦ αὐτοκράτωρ, εἶπε, παράδος τὸν κάλαμον ἡμῖν τοῖς Φαρίταις καὶ Κανωβίταις βασιλεῦσιν, ἡ δὲ σὴ θήρα πόλεις εἰσὶ καὶ βασίλειαι καὶ ἤπειροι.» (Ἴδε Πλουτ. Ἀντων.).

Ἡ τρυφερὰ αὕτη ἐπίπληξις τῆς Κλεοπάτρας ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἐραστοῦ, ἀλλὰ μάλιστα συνέτεινε νὰ ἐξυπνίσωσιν αὐτὸν ἀπὸ τὸν λήθαργον δύο ἀγγελίαι, ἐλθοῦσαι ταυτοχρόνως, ἡ μὲν ὅτι ὁ Καῖσαρ πολεμήσας τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀντωνίου Λεύκιον ἠνάγκασε καὶ αὐτὸν καὶ τὴν σύζυγον τοῦ Ἀντωνίου Φουλβίαν νὰ φύγωσιν ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἡ δὲ ὅτι οἱ Πάρθοι ἐπανέστησαν.

Ἡ δὲ Φουλβία αὕτη, ἡ πρώτη σύζυγος τοῦ Ἀντωνίου, ἦτο γυνὴ φύσει μὲν πολυπράγμων καὶ θρασεῖα, ἀλλ' ἤδη, μαινομένη καὶ ἐκ ζηλοτυπίας διὰ τὰς πρὸς τὴν Κλεοπάτραν σχέσεις τοῦ Ἀντωνίου, ἀπεφάσισε νὰ μεταχειρισθῇ πᾶν μέσον, διὰ νὰ τὸν ἀποσπάσῃ· ἐνόμισε δὲ ὅτι ἤθελε κατορθώσει τοῦτο, ἂν ἐπέφερε ἔριδά τινα μεταξὺ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ Καίσαρος· ἔθεν καὶ καταφυγοῦσα πρὸς τὸν ἀνδράδελφον αὐτῆς Λεύκιον ἐπέτυχε νὰ ἐντείρῃ δι' αὐτοῦ σπέρματα διχονοίας. Ἀλλ' ὁ Αὔγουστος νικήσας ἐξέωσεν ἀμφοτέρους ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἡ Φουλβία ἐλθοῦσα εἰς Ἀθήνας ἔπεμπε πρὸς τὸν ἄνδρα γράμματα θρήνων μεστά. ἕως οὗ ἔπεισεν αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰταλίαν ἄγων διακοσίας ναῦς. Ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ αἰτία τοῦ ἐμφυλίου πολέμου Φουλβία ἀσθενήσασα θανασίμως ἀπεβίωσεν ἐν Σικυῶνι· φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ζηλοτυπία καὶ ἡ μεγάλη τοῦ Ἀντωνίου πρὸς αὐτὴν περιφρόνησις ἐπέσπευναν τὸν θάνατόν της. Ὅθεν συμβιβασθέντων τῶν πραγμάτων, αἱ μὲν φλόγες τοῦ πολέμου δὲν ἤναψαν, ἡ δὲ ἡσυχία καὶ ἡ εἰρήνη ἀποκατεστάθη εἰς ἅπαν τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος. Πρὸς ἐμβεβαίωσιν δὲ τῆς ὁμονοίας καὶ στενώτερον σύνδεσμον τῆς ἀμοιβαίας φιλίας τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν τῶν κυριαρχούντων τῆς Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς ἐνεκρίθη παρ' αὐτῶν νὰ δοθῇ ὡς νέα σύζυγος εἰς τὸν Ἀντώνιον ἡ ἀρετὴ, σώφρων, σεμνὴ καὶ οὐχ ἧττον περικαλλὴς Ὀκταβία, ἀδελφὴ τοῦ Καίσαρος πρεσβυτέρα μὲν αὐτοῦ, ἀλλ' ἑτεροθαλής, τὴν ὁποίαν ὅμως ἠγάπα ὑπερφυῶς ὁ Καῖσαρ· ἔτυχε δὲ νὰ χηρευῃ καὶ αὕτη, ἀποθανόντος τοῦ Γαΐου Μαρκέλλου τοῦ πρώτου αὐτῆς ἀνδρός, καθὼς καὶ ὁ Ἀντώνιος, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν τελευτὴν τῆς Φουλβίας ἐνομίζετο χηρεύων, διότι δὲν ἐφαίνετο μὲν ὅτι εἶχε τὴν Κλεοπάτραν, πλὴν καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ προσκαλέσῃ αὐτὴν σύζυγόν του. Τὸν γάμον τοῦτον πάντες οἱ γνωρίζοντες τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς Ὀκταβίας ἐθεώρουν ὡς σίγουρον σίωνον καὶ ὡς ἱκανὸν ἐχέγγυον τῆς εἰρήνης καὶ εὐδαιμονίας τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ, ὅθεν καὶ ἐπανηγυρίσθη μετὰ γενικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὁ κακὸς δαίμων τοῦ Ἀντωνίου δὲν ἔπαυεν ἐπηρεάζων αὐτόν, ὅστις ἠνωχλεῖτο βλέπων τὴν Ρώμην προτιμώμενον αὐτοῦ τὸν Καίσαρα, νεώτερον μὲν ἀλλὰ εὐτυχέστερον· τηκόμενος ὅθεν ἐνδομύχως διὰ τὴν προσβεβλημένην φιλοδοξίαν του, ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν καί, εὑρὼν πρόφασιν εὔλογον τὸν πρὸς τοὺς Πάρθους πόλεμον, ἔφυγεν ἐκ Ρώμης, διευθυνθεὶς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου συνώδευσεν αὐτὸν καὶ ἡ Ὀκταβία, γεννήσασα αὐτῷ καὶ θυγάτριον. Διαχειμάσας δὲ εἰς Ἀθήνας, παροξυνθεὶς ἐκ τινων διαβολῶν κατὰ τοῦ Καίσαρος, ἀπεφάσισε νὰ πλεύσῃ εἰς Ἰταλίαν· ἀλλ' ἡ ἐνάρετος Ὀκταβία μὴ ὑποφέρουσα νὰ βλέπῃ σύζυγον καὶ αὐταδελφον μαχομένους ἀπῄτησε παρὰ τοῦ Ἀντωνίου νὰ σταλῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἵνα συμβιβάσῃ αὐτούς. Ἐλθοῦσα δὲ πρὸς τὸν Καίσαρα, πολλὰ ἐδέετο αὐτοῦ καὶ μετὰ δακρύων παρεκάλει νὰ μὴ καταστήσῃ αὐτὴν ἐκ μακαριωτάτης ἀθλιωτάτην «διότι τώρα μέν, εἶπε, πάντες εἰς ἐμὲ ἀποβλέπουσιν εὐδαιμονίζοντες με ὡς οὖσαν τῶν δύο αὐτοκρατόρων τοῦ μὲν σύζυγον, τοῦ δὲ ἀδελφήν. Ἐὰν ὅμως ἀναψῇ ὁ πόλεμος, εἰς ὑμᾶς μὲν ἄδηλον τίς ἔσται ὁ νικητής, εἰς ἐμὲ δὲ ἐν τῇ ἀποτυχίᾳ εἴτε τοῦ ἀδελφοῦ εἴτε τοῦ ἀνδρὸς ἐπίκειται ἡ ἐσχάτη ἀθλιότης.» Ἐκ τῶν λόγων τούτων συγκινηθεὶς ὁ Καῖσαρ ἔτεινε καὶ πάλιν φιλικὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του, καὶ οἱ δύο συνάρχοντες ἠσπάσαντο ἀλλήλους ἀδελφικῶς· καὶ ὁ μὲν Αὔγουστος ἐνησχολήθη εἰς τὸν κατὰ τοῦ Σέξτου Πομπηΐου (1) πόλεμον, ὁ δὲ Ἀντώνιος καταλιπὼν αὐτῷ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἅμα δ' ἦλθεν εἰς Συρίαν, ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ ἀπασχολῇ τὸ πνεῦμά του ὁ ἔρως τῆς Κλεοπάτρας, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἱκανὸν χρόνον ἐκοιμήθη, χωρὶς ὅμως ποτὲ ἐντελῶς νὰ σβεσθῇ, φαίνεται ὅτι ἅμα ἐμακρύνθη αὐτοῦ ἡ ἐνάρετος Ὀκταβία, ἐπανῆλθε μὲ πλείονα δύναμιν καὶ ἔντασιν ἢ πρότερον· ἔθεν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κρατηθῇ προσεκάλεσε τὴν Αἰγυπτίαν νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν εἰς Συρίαν. Ἐλθούσῃ δέ, ἐδωρήσατο αὐτῇ τὴν Φοινίκην, τὴν Κοίλην Συρίαν, τὴν Κύπρον, τὴν Κιλικίαν καὶ μέρος τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἀραβίας, αἱ δὲ δωρεαὶ αὗται μεγάλως δυσηρέστησαν τοὺς Ρωμαίους· ἐκορυφώθη δὲ ἡ δυσαρέσκεια, ὅτε ἔμαθον ὅτι εἶχεν ἐξ αὐτῆς διδύμους παῖδας, τοὺς ὁποίους προσηγόρευσεν Ἀλέξανδρον καὶ Κλεοπάτραν, ἀπεκάλεσε δὲ τὸν μὲν Ἥλιον, τὴν δὲ Σελήνην. καὶ δικαιολογούμενος ἔλεγεν, ὅτι οἱ ἡγεμόνες πρέπει νὰ πλατύνωσι τὰς οἰκογενείας των διὰ πολλῶν ἀπογόνων, καὶ ὅτι οὐδὲ αὐτὸς ἤθελε σεμνύνεσθαι ὅτι κατάγεται ἐκ τοῦ μεγάλου Ἡρακλέους, ἂν ὁ ἥρως οὗτος περιωρίζετο νὰ καταλίπῃ ἀπογόνους ἐκ μιᾶς καὶ μόνης γυναικός. Τοιαύτη ἡ περιώνυμος τελευταία βασίλισσα τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοσαῦτα εἶχε κατορθώσει, περὶ ὧν ἴδε ἐν ἐκτάσει Πλουτ. βίον Ἀντων.

Φευρουαρίου 2, ὥραν 8 π. μ. ἀνέβην τὸν σιδηρόδρομον τοῦ Καΐρου καὶ ἔφθασα εἰς τὴν μεγάλην ταύτην πόλιν τῶν Καλιφῶν εἰς τὰς 2 μ. μ. (ἀκολουθεῖ).

Δ. Α. Μ. Χαρτοφύλης.

---

(1) Ἦτον υἱὸς τοῦ ἀτυχοῦς Πομπηΐου, τοῦ Μάγνου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΑ ΚΑΤΑ ΠΕΤΡΟΝ ΚΑΙ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΝ.

(συνέχεια ἀπὸ σελ. 306).

Ε'.

Ὁ ἱππότης εἶχεν ἀποφασίσει ν' ἀπομακρυνθῇ χωρὶς ν' ἀποχαιρετίσῃ τὴν σύζυγόν του, διότι ἐφοβεῖτο δυσαρέστους ἐξηγήσεις· ἄλλως εἶχε σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψῃ ἐντὸς ὀλίγου, διὸ ἀφῆκε μόνον ἐπιστολήν, εἰς ἣν ἔλεγεν ὅτι ἂν καὶ δὲν ἦτον ὅλως διόλου ἀληθὲς ὅτι μετέβαινεν εἰς Ὁλλανδίαν ὅτ' ὑποθέσεις, ὅμως τὸ ταξείδιόν του ἐνδέχετο νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμον. Ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, ἔβεβαίωσεν ὅτι κατεπείγουσα ὑπόθεσις ἐδίαζεν αὐτὸν ν' ἀναχωρήσῃ ἀμέσως καὶ ἀναβὰς εἰς ἵππον ἀνεχώρησε μετὰ σπουδῆς.

Ἀλλὰ μόλις ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς καὶ ἀκούσιος θισταγμὸς ἅμα δὲ καὶ μεγίστη λύπη ἐκυρίευσαν αὐτόν. Ἐρωτήθη μήπως ἐνέδιωκεν ἀσυλλογίστως εἰς αἴσθημα, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο νὰ καταστρέψῃ, καὶ μήπως γείνῃ αἴτιος νὰ χύσῃ ἀνωφελῆ δάκρυα ἡ σύζυγός του χωρὶς αὐτὸς νὰ εὕρῃ τὴν εἰρήνην, τὴν ὁποίαν ἐν τοσούτῳ ἀφῆρει ἀπὸ τὴν οἰκίαν του. Ἀλλὰ τίς οἶδεν, εἶπε καθ' ἑαυτόν, ἂν δὲν κάμνω ἐξ ἐναντίας πρᾶγμα ὠφέλιμον καὶ ὀρθόν; Τίς οἶδεν ἂν ἡ προσωρινὴ λύπη, τὴν ὁποίαν ἐνδέχεται νὰ προξενήσῃ ἡ ἀπουσία μου, δὲν θὰ φέρῃ ἡμέρας εὐτυχεστέρας; Ἔπαθα σφάλμα, τῆς ὁποίας τὴν αἰτίαν μόνος ὁ Θεὸς γινώσκει· ἀπομακρύνομαι ἐπί τινας ἡμέρας ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου πάσχω. Ἡ ἀλλαγή, τὸ ταξείδιον, αὐτὸς ὁ κόπος θὰ καταπραΰνουν ἴσως τὴν λύπην μου· θὰ ἐνασχοληθῶ εἰς πράγματα ὑλικά, σημαντικά, ἀναγκαῖα· θὰ ἐπιστρέψω μὲ καρδίαν ἡσυχωτέραν καὶ πλέον εὐχαριστημένην, θὰ σκεφθῶ καὶ θὰ εὕρω τί πρέπει νὰ κάμω. Καὶ ὅμως, ἐπρόσθεσεν, ἡ Ἰουλία θὰ ὑποφέρῃ.

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν τῆς νυκτὸς ἀνεχώρησε καὶ ἡ Ἰουλία ἀπὸ τὸν χορὸν εἰς δὲ τὴν ἅμαξαν ἡ Χαρίκλεια ἀπεκοιμήθη εἰς τὰ γόνατά της. Ἂν καὶ ἠγνόει ὅτι ὁ ἱππότης ἐξεπλήρωσε τάχιστα τὸν σκοπόν του, ἐλυπεῖτο ὅμως ὅτι ἀνεχώρησε μόνη ἀπὸ τὴν συναναστροφήν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οἱ ἄλλοι ἐθεωροῦσιν ὡς ἁπλῆν ἔλλειψιν σεβασμοῦ, εἶνε ἀληθὴς ὀλίψις πρὸς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὴν αἰτίαν. Ὁ ἱππότης δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ μεταξὺ ἄλλων τὴν δυστυχίαν του· θὰ ἐσυγχώρει βεβαίως τὸν σύζυγόν της διότι λυπηθεὶς τὴν ἐγκατέλιπεν· εἰς τὰς ἐπαρχίας ὅμως θεωρεῖται τρομερὸν τὸ ν' ἀφήσῃ τις τὴν γυναῖκα καὶ τὴν κόρην του κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ἐνῷ ἡ ἅμαξα ἐπροχώρει βραδέως ἐπὶ ὁδοῦ νεοκατασκευασθείσης καὶ διὰ τοῦτο πλήρους πετραδίων, ἡ Ἰουλία ἡτένιζε κοιμωμένην τὴν θυγατέρα της καὶ ἐσπαράσσετο ἀπὸ λυπηρότατα αἰσθήματα· βαστάζουσα τὴν Χαρίκλειαν οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἐξυπνήσωσιν αὐτὴν τὰ σημήματα τοῦ ὀχήματος, ἐσυλλογίζετο τὴν συμφορὰν ἥτις κατεβύθισεν αὐτὴν καὶ κατὰ τὴν μικρὰν ἐκείνην εὐχαρίστησιν τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη εἰς τὸν χορόν. Ἀλλόκοτός τις διάθεσις πνεύματος εἶχεν ἀλληλοδιαδόχως τὴν προσοχήν της ποτὲ μὲν πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῆς παρελθόν, ποτὲ δὲ πρὸς τὸ τῆς θυγατρός της. Τί ἄρα θὰ συμβῇ; ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ὁ σύζυγός μου θὰ μ' ἀφήσῃ· ἐὰν δὲν ἀναχωρήσῃ αὔριον, ὅλοι οἱ ἀγῶνές ὅλαι αἱ παρακλήσεις μου θὰ τὸν ἐνοχλῶσιν. Ἡ ἀγάπη του ἀπέθανεν, ὁ οἶκτός του μένει καὶ ἡ λύπη του εἶνε ἰσχυροτέρα καὶ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. Ναὶ μὲν ὡραία εἶνε ἡ κόρη μου, ἀλλὰ δυστυχεστάτη. Τί νὰ κάμω! τί ἠμπορῶ νὰ προϊδέω ἢ νὰ ἐμποδίσω; Ἐὰν ἀφιερωθῶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν, ὡς χρεωστῶ καὶ ὡς τὸ κάμνω, πρέπει ν' ἀποφασίσω ὅτι δὲν θὰ βλέπω πλέον τὸν ἄνδρα μου, διότι μᾶς ἀποστρέφεται καὶ μᾶς ἀποφεύγει. Ἐὰν ἐξ ἐναντίας προσπαθήσω νὰ τὸν πλησιάσω, ἐὰν δοκιμάσω νὰ ἐξυπνίσω τὴν παλαιὰν ἀγάπην του, δὲν θὰ ζητήσῃ ἀράγε νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὴν κόρην μου; δὲν θὰ θελήσῃ νὰ τὴν ἐμπιστευθῶ εἰς ξένους, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ θέαμα, τὸ ὁποῖον τόσον τὸν λυπεῖ;

Καὶ ταῦτα σκεπτομένη, ἐφίλει τὴν θυγατέρα της.

Ταλαίπωρον τέκνον! ἀνεφώνησεν, ἐγὼ νὰ σὲ ἀφήσω! ἐγὼ νὰ ἐξαγοράσω μὲ τὴν ἡσυχίαν, μὲ τὴν ζωήν σου ἴσως, εὐτυχίαν ἡ ὁποία πιθανὸν νὰ μὲ φύγῃ ταχέως! Ἐγὼ νὰ παύσω νὰ ἦμαι μήτηρ, διὰ νὰ γίνω σύζυγος; Καὶ ἂν τοῦτο ἦτο δυνατόν, προτιμότερον ν' ἀποθάνω!

Καὶ πάλιν ἐπανήρχετο εἰς τοὺς πρώτους λογισμούς. Τί θὰ συμβῇ, ἔλεγε, τί θ' ἀποφασίσῃ δι' ἡμᾶς ἡ Θεία Πρόνοια; Ὁ Θεὸς φροντίζει δι' ὅλους· τί θὰ μᾶς κάμῃ; τί θὰ γείνῃ τὸ παιδίον τοῦτο;

Ὀλίγον μακρὰν τῆς κατοικίας της ἔμελλε νὰ περάσῃ μικρὸν ποταμόν· ἐπειδὴ δὲ εἶχε βρέξει πρό τινος ἀφθόνως, τὰ νερὰ ἐκχειλίσαντα κατέκλυζον τὰ πέριξ. Ὁ διοικῶν τὸ πέραμα δὲν ἠθέλησε νὰ παραλάβῃ τὴν ἅμαξαν ὡς ἦτον, ἀλλ' εἶπεν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀποζεύξωσι, διότι ἀνελάμβανε μὲν νὰ περάσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν ἵππον, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ὄχημα· ἀλλ' ἡ Ἰουλία, σπεύδουσα νὰ ἴδῃ τὸν σύζυγόν της, δὲν συγκατένευσεν. Ἐπειδὴ πολλάκις ἄλλοτε διέβη οὕτω πως τὸν ποταμὸν ἐντὸς τινων λεπτῶν τῆς ὥρας, διέταξε τὸν ἡνίοχον νὰ ἐπιβῇ μὲ τὴν ἅμαξαν.

Ἀλλ' ὅτε ἔβαθσεν εἰς τὸ μέσον, τὸ πέραμα ἤρχισε νὰ παρασύρεται ἀπὸ τὸ ρεῦμα. Ὁ κωπηλάτης ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ ἡνιόχου διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ πέραμα νὰ μὴ παρασυρθῇ πρός τινα καταρράκτην, τὸν ὁποῖον εἶχον σχηματίσει πλησίον εἰς μύλον διότι ἦτο φανερὸν ὅτι, ἐὰν τοῦτο ἐγίνετο, θὰ συνέβαινε τρομερὸν δυστύχημα.

Ὁ ἡνίοχος καταβὰς ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ τὸν κωπηλάτην· ἀλλὰ πῶς ἀφοῦ ἦν μόνον κοντάριον ὑπῆρχε; Ναὶ μὲν ὁ κωπηλάτης κατέβαλεν ἀδιακόπους ἀγῶνας, ἀλλ' ἡ νὺξ ἦτο σκοτεινή· λεπτὴ βροχὴ ἐμάστιζε τὸ πρόσωπον καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ συντρόφου του, οἵτινες ποτὲ μὲν ὁμοῦ ποτὲ δὲ χωριστὰ ἠγωνίζοντο νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ξηράν.

Εἰς μάτην ὅμως· διότι βαθμηδὸν ἤρχιζον δυνατώτερον τὸν ἦχον τοῦ καταρράκτου. Τὸ πέραμα, ἔχον τὸ φορτίον βαρὺ καὶ ὑπὸ δύο ρωμαλέων ἐλαυνόμενον, δὲν παρεσύρετο μὲ ταχύτητα. Ὅσον ὅμως τὸ κοντάριον ἐβυθίζετο βαθέως, τὸ πέραμα ἢ ἐστέκετο ἢ ἐστρέφετο περὶ ἑαυτό· τὸ ρεῦμα ὅμως ἦτο δυνατόν. Ἡ Ἰουλία ἤτις εἶχε μείνει μόνη μὲ τὴν κόρην της εἰς τὴν ἅμαξαν, ἄνοιξε ἔκτακτα ἐντρομος τὸ παράθυρον ἠκούτησε.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

— Κινδυνεύομεν;

Τὴν ὥραν ἐκείνην συνετρίβη τὸ κοντάριον, καὶ οἱ δύο ἄνδρες ἔπεσαν καταπεπονημένοι εἰς τὸ πλοιάριον.

Ὁ κωπηλάτης ἦτο καλὸς κολυμβητής, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ ἡνίοχος· ἡ στιγμὴ ἦτο κρίσιμος.

— Μπάρπα Γιάννη, εἶπεν ἡ Ἰουλία πρὸς τὸν κωπηλάτην, ἠμπορεῖς νὰ σώσῃς τὴν κόρην μου καὶ ἐμέ;

Ὁ δὲ Μπαρπαγιάννης ἰδὼν τὸν ποταμὸν καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ὄχθην, ἀπεκρίθη, ἀνυψώσας τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ ἦθος ἀνθρώπου προσβληθέντος τὴν φιλοτιμίαν.

— Ἐννοεῖται, κυρία

— Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμω;

— Νὰ ἀναβῆτε εἰς τοὺς ὤμους μου, χωρὶς ὅμως νὰ ἐβγάλετε καὶ τὸ φουστάνι σας, διότι θὰ σᾶς ἀνασηκώνῃ· πιάσετε τὸν λαιμόν μου μὲ τὰ δύο χέρια, ἀλλὰ μὴ φοβῆσθε καὶ μὴ μὲ σφίγγητε διότι διαφορετικὰ θὰ πνιγῶμεν· προσέξατε ἀκόμη νὰ μὴ ἀνοίγητε τὸ στόμα σας, διότι θὰ πίνετε νερόν· ὅσον διὰ τὴν μικράν, τὴν πιάνω μὲ τὸ ἕνα χέρι ἀπὸ τὴν μέσην καὶ μὲ τὸ ἄλλο κολυμβῶ· θὰ τὴν περάσω χωρὶς κἂν νὰ τὴν βρέξω. Δὲν εἶνε πολὺ ἀπ' ἐδῶ ἕως ἀντίκρυ.

— Καὶ ὁ Κωνσταντῖνος; ἠρώτησεν ἡ Ἰουλία, δείξασα τὸν ἡνίοχον.

— Αὐτὸς θὰ πίῃ ὀλίγον νερόν, δὲν θὰ πάθῃ ὅμως τίποτε· θὰ τὸν εὕρω.

— Ταῦτα εἰπών, ἔπεσεν εἰς τὸν ποταμὸν φέρων διπλοῦν φορτίον· δὲν εἶχεν ὅμως μετρήσει καλὰ τὰς δυνάμεις του, λησμονήσας ὅτι δὲν ἦτο πλέον νέος· πλὴν τούτου ἡ ὄχθη ἦτο μακρύτερα καὶ τὸ ρεῦμα ἰσχυρότερον ἢ ὅσον ὑπέθεσε. Καὶ ὅμως ἔκαμε τὰ ἀδύνατα δυνατὰ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν γῆν· ἀλλὰ τὸ νερὸν τὸν παρέσυρεν. Ἐκτύπησε μὲ ὁρμὴν τὸ μέτωπόν του εἰς κορμὸν δένδρου, τὸν ὁποῖον δὲν εἶχεν ἰδεῖ διὰ τὸ σκότος· αἷμα ἔτρεξεν ἀμέσως καὶ ἐθόλωσαν οἱ ὀφθαλμοί του.

— Πιάσετε τὴν κόρην σας καὶ βάλετέ την εἰς τὸν λαιμόν σας ἢ τὸν ἰδικόν μου, διότι δὲν ἠμπορῶ πλέον.

— Ἠμπορεῖς νὰ τὴν σώσῃς αὐτὴν μόνην;

— Δὲν ἠξεύρω· νομίζω ὅμως ὅτι ἠμπορῶ.

Καὶ ἀμέσως ἡ Ἰουλία χωρὶς κἂν ν' ἀποκριθῇ, ἄφηκε τὸν λαιμὸν τοῦ κωπηλάτου καὶ ἔπεσεν εἰς τὸν ποταμόν.

Ἀφοῦ ὁ κωπηλάτης ἀπέθεσεν ἀβλαβῆ εἰς τὴν ὄχθην τὴν νέαν Χαρίκλειαν, ἐνησχολήθη ἀμέσως ὑμοῦ μὲ τὸν ἡνίοχον, τὸν ὁποῖον εἶχε σώσει χωρικός τις, νὰ εὕρῃ τὸ σῶμα τῆς Ἰουλίας· ἀλλὰ δὲν τὸ εὗρον εἰμὴ τὴν ἐπιοῦσαν εἰς τὴν ξηράν.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ὑπεροχὴ τῶν ἰδεῶν. Ἂν ποτε ἤθελον ἐρωτηθῇ περὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς τῶν ὅπλων, εἶπεν ὁ λόρδ. Παλμερστων, θ' ἀπεκρινόμην ὅτι αἱ ἰδέαι εἰσὶν ἰσχυρότεραι τῶν ὅπλων· αἱ ἰδέαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ αὐτῶν θὰ θριαμβεύσωσιν ἐπὶ τέλους κατὰ τῶν λογχῶν τοῦ πεζικοῦ, τοῦ πυρὸς τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν ἵλων τοῦ ἱππικοῦ.

Δικαιοσύνη καὶ πρόνοια. Ἡ δικαιοσύνη ἐστὶ θεώρημα, ἡ δὲ τιμωρία ἀκριβὴς ὅσον καὶ ὁ Εὐκλείδης. Τὸ ἔγκλημα ἔχει γωνίας παραφορᾶς καὶ γωνίας προμελέτης, πρέπει δὲ νὰ τρέμωμεν ὁπόταν, ἐν τῷ σκότει τοῦ ἀνθρωπίνου προορισμοῦ, βλέπωμεν τὰς γραμμὰς καὶ τὰ σχήματα τῆς παμμεγέθους ἐκείνης Γεωμετρίας, ἣν τὰ μὲν πλήθη ἀποκαλοῦσι *Τύχην* οἱ δὲ εὐφρονοῦντες *Πρόνοιαν*. (Β. Οὐγώ).

Προσευχὴ ἑνὸς παιδίου. Μικρὸν παιδίον γονυπετῆσαν πρὶν ἢ κατακλιθῇ πρὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ προσηύχετο οὕτως: Ἀγαπητὲ Οὐράνιε Πάτερ, μὴ ἀφήσῃς τὴν μεγάλην ἀγελάδα νὰ μὲ κερατίσῃ, οὐδὲ τὸν ἵππον νὰ μὲ λακτίσῃ καὶ μὴ μὲ ἀφήσῃς νὰ ἐξέλθω τοῦ οἴκου μας, ὅταν ἡ μήτηρ μου μοὶ τὸ ἀπαγορεύῃ.»

Τὸ αἴσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς ἀφιερώσεως τοῦ τρυφεροῦ νοὸς πρὸς ἓν Ὄν ἱκανὸν νὰ προφυλάξῃ ἐν τοῦ κινδύνου καὶ τῆς παρακοῆς, — παρατηρεῖ ἡ ποιήτρια κ. Σίγουρνη, — ὅσπερ τὸν πρῶτον σπόρον τῆς ἀληθοῦς εὐσεβείας ἀναβλαστήσαντα καὶ ἕτοιμον νὰ προσφέρῃ τοὺς πρώτους αὐτοῦ κάλυκας.

Ἡ Νινὴ «κατὰ τὴν ἐρημερίδα τοῦ Δουνάβεως,» ἢ ὅπως ἄλλως ἐπιθυμῶσιν ὅσοι τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Μέντορος» εἰσὶ γνώμης, ὅτι τὸ ἐξῆς ἀστεῖον δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπί τινας τῶν Ἑλληνίδων μητέρων καὶ τῆς εὐγενοῦς ἡμῶν νεολαίας, ἡ Νινὴ λοιπὸν ἢ ἡ Ἀγλαΐα εἶνε εἰς ἄκρον δυτειθὴς κόρη, φέρουσα τὴν ἀπελπισίαν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς. Ἐσχάτως οὗτοι εἶχον δώσει μέγα δεῖπνον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου ἕκαστος τῶν συνδαιτυμόνων ἐρωτοτροπεῖτο νὰ προσφέρῃ τὰ θυμιάματα του εἰς τὴν νεάνιδα τοῦ οἴκου.

— Πόσον ὡραίους ὀφθαλμοὺς ἔχει! ἔλεγον. — τί μικρὰς ὡραίας χεῖρας! — τί ὡραῖα στοματάκια! κτλ. — Τέλος πάντων, εἶπεν εὐγενῶς γέρων τις κύριος, ὁμοιάζει κατὰ πολὺ τῆς μητρός της.

— Ὦ! ἀπήντησεν ἡ Ἀγλαΐα, τῇ ὁμοιάζῃ μόνον κατὰ τὴν πρωΐαν πρὶν ἢ πλησιάσῃ τὸ κομωτήριον αὐτῆς. . . . .

Ἡ νικοτιανὴ καὶ τὰ μυελά. Κυρία τις ἠρώτησέ ποτε τὸν ἰατρόν της ἂν ἡ νικοτιανὴ ἐβλαπτε τὰ μυελά. — Οὐχί, ἀπήντησεν ὁ ἰατρός, διότι οὐδεὶς ἔχων μυελὰ μεταχειρίζεται νικοτιανήν.

Ἀποτελέσματα τῶν δυστρόπων συνδρομητῶν. Ἐγκαταλιπὼν τὸ δεῖνα τινος ὁ Συντάκτης ἀποχαιρετῶν κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους τοὺς ἀναγνώστας του ἔγραφεν: ὁ κλητὴρ μὲ ἀναμένει εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ὥστε δὲν ἔχω καιρὸν νὰ συνταξω παθητικόν τινα ἀποχαιρετισμόν· μοὶ λέγει ὅτι ὁ Ἀστυνόμος ἔχει τὴν ἀνάγκην μου καὶ πρέπει νὰ ὑπάγω . . . ὦ καθυστερούντες συνδρομηταί, ὀφείλετε λόγον εἰς τὸν Θεόν, ὅστις πιθανὸν νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ἀλλ' ἐγὼ οὐδέποτε!

Εὐτυχὲς ὁ «Μέντωρ» ἀποχαιρετῶν τοὺς ἰδικούς του δὲν εὑρέθη ἐν τῇ δυσαρέστῳ ταύτῃ θέσει, διότι οὐδεὶς τὸν ἀνέμενεν ἐκ τῶν τῆς Ἀστυνομίας, μεθ' ἧς προσπαθεῖ οὐδέποτε νὰ ἔχῃ λογαριασμοὺς καὶ πρὸ πάντων οὐδὲν νὰ ὀφείλῃ, ἀλλ' ἄραγε καὶ ἅπαντες οἱ συνδρομηταὶ αὐτοῦ δὲν τῷ ὀφείλουσι τίποτε; εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ συνδρομή του εἶνε μικρὰ σχετικῶς, χρησιμεύουσα διὰ τὴν Δημοσιογραφίαν ὡς ἀγγελία,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη

Ο ΡΕΝΑΝ ΚΑΙ Ο ΓΥΗΤΤΕΗΣ.

Ὁ ἐπιπόλαιος καὶ πάσης κρίσεως ἄμοιρος Γάλλος συγγραφεὺς Ρενὰν ὁ Ἰσραηλίτης, ὑποβοηθούμενος ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν Μιχαὴλ Λευὶ (Michel Levi), ἐξακολουθεῖ τὴν ἔκδοσιν τῆς σειρᾶς τῶν βλητηριωδεστάτων καὶ ὅλως ἀντιχριστιανικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων. Καὶ αὐτὸς μὲν ὡς Ἰσραηλίτης καὶ ὡς πλουτομανὴς πράττει τὸ καθῆκόν του ἴσως, ἵνα καὶ τοὺς ὁμογενεῖς του παροργοφήσῃ διὰ τὴν λύπην καὶ τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος, ἅτινας αἰσθάνονται, ἀρχίσαντες ὡς ἐκ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεώς των νὰ ἐννοῶσι τὴν πλάνην, εἰς ἣν εὑρίσκονται, καὶ τὰ βαλάντιά του ἔτι μᾶλλον ὑπερπληρώσῃ χρημάτων· οἱ δὲ πράγματι ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ Γυηττέης καὶ Νεστορίδης, ὁ μὲν Γαλάτης ὁ δὲ Ἕλλην, ἀνέλαβον τὸν θεοφιλῆ καὶ φιλόχριστον ἀγῶνα τοῦ ν' ἀφυπνίσωσι τοὺς ἀπλουστέρους τῶν Χριστιανῶν, ὅσους ἡ βλητηριώδης πνοὴ τοῦ Ρενὰν κατώρθωσεν ἴσως ν' ἀποναρκώσῃ, καὶ οὕτως ἐκεῖνος μὲν συνέγραψε γαλλιστί, οὗτος δὲ μετέφρασεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κριτικωτάτην καὶ λογικωτάτην ἀνασκευὴν τοῦ ἀπορωλίου ἐκείνου συγγράμματος, ὅπερ Βίον τοῦ Ἰησοῦ ψευδῶς ὁ συγγραφεύς του ὠνόμασε.

Τὴν ἔκδοσιν τῆς εἰς τὴν Ἑλλην μεταφράσεως τοῦ ἀξιολόγου συγγράμματος τοῦ διασήμου συγγραφέως Γυηττέη ἀγγέλλει ὁ μεταφραστὴς κύριος Κωνσταντῖνος Νεστορίδης διὰ τῆς ἑξῆς ἀγγελίας.

Συνιστῶντες δὲ στενῶς τοῖς ἡμετέροις φίλοις ἀναγνώσταις τὸ ἀγγελλόμενον τοῦτο πόνημα, δηλοποιοῦμεν συναμα ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν καταχρέωνται συνδρομηταί. Ἴδοὺ ἡ ἀγγελία.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀπὸ τῆς θείας αὐτοῦ ἀρχῆς καὶ συστάσεως ἤρξατο καταβιωκόμενος καὶ καταπολεμούμενος. Ἡ θεία αὐτοῦ καταγωγὴ ἐπολεμήθη καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο πάντοτε Σημεῖον ἀντιλεγόμενον. Οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὁπλισθέντες οἱ μὲν διὰ τοῦ ξίφους, καὶ τῶν ὅπλων, οἱ δὲ διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς εἰρωνείας ἐπειράθησαν νὰ καταπνίξωσιν αὐτὸν καὶ νὰ στήσωσι, εἰ δυνατόν, τὴν πρόοδον αὐτοῦ. Οἱ Κέλσοι καὶ Πορφύριοι, οἱ Ἰάμβλιχοι καὶ Ἰουλιανοί, ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσι τὴν ἀρχὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ψευδῆ, καὶ τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ πλάνον καὶ γόητα· ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς ἐν τῇ διαπάλῃ ταύτῃ ἐξῆλθε Νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. Τὴν δόξαν τῶν ἀρχαίων τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐχθρῶν ἐζήλωσαν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀλλοτε καὶ ὁ γνωστὸς Ρενάν. Ὁ Ἐρνέστος Ρενὰν ἀναγνοὺς πάντας τοὺς τε ἀρχαίους καὶ νεωτέρους τοῦ Χριστιανισμοῦ πολεμίους συνέγραψεν ἐπὶ τὸ μυθωδέστερον καὶ ρωμαντικώτερον τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ. Τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ ἔτυχε πολλῆς τιμῆς καὶ ἀνεγνώσθη ὑπὸ πολλῶν ἔνθεν μὲν διὰ τὸ ποικίλως τῆς φράσεως, ἑτέρωθεν δὲ διὰ τὸ καινοφανὲς τοῦ πράγματος. Οἱ ἐπιπολαίως ἀναγνόντες αὐτὸ καὶ ἀστήρικτοι ὄντες εἰς τὴν ὑλὴν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐθαυμάσαν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἔλαβε καίριον τραῦμα καὶ ἠρέσκοντο μεταδιδόντες τὰς θεωρίας τοῦ Ρενᾶνος καὶ προπηλακίζοντες τὸν Θεάνθρωπον. Ἀλλ' ὁ Χριστιανισμὸς τεθεμελιωμένος ἐπὶ τῆς πέτρας τῆς ἀληθείας ἐξέρχεται ἀεὶποτε Νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ. Πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἐπελάβοντο τῆς ἀνασκευῆς τῶν θεωριῶν τοῦ Ρενᾶνος ἄνδρες ἔνθερμοι ζηλωταὶ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ Χριστοῦ ἀτρόμητοι στρατιῶται, τούτων δὲ εἷς εἶνε καὶ ὁ πολυμαθὴς ἀνὴρ Γυηττέης (Guetée). Γαλάτης μὲν τὸ γένος, ὀρθόδοξος δὲ τὸ θρήσκευμα, συγγραφεὺς διάσημος πολλῶν φιλοσοφικῶν καὶ θεολογικῶν συγγραμμάτων καὶ ἐκδότης τῆς Χριστιανικῆς Ἑνώσεως. Ὁ Πατὴρ Γυηττέης καταπολεμεῖ τὸν Ρενᾶνα βῆμα πρὸς βῆμα, λέξιν πρὸς λέξιν καὶ ἀποδείκνυσιν αὐτὸν οὐ μόνον ἀδαῆ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ κακὸν τῶν Ἁγίων Γραφῶν ἑρμηνευτήν, ἀλλὰ καὶ συγγραφέα ἐπιπόλαιον καὶ δεινὸν τῆς ἀληθείας διαστροφέα. Τὴν ἀνασκευὴν τοῦ συγγράμματος τοῦ Ρενᾶνος ἐξέδοτο ὁ Γυηττέης τὸ πρῶτον διὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἑνώσεως, ὕστερον δὲ καὶ ἰδίᾳ εἰς βιβλίον ἐκ 500 σχεδὸν σελίδων 8ου σχήματος. Ἄρθρα τινὰ εἶχε μετενεχθῆ ἐκ τῆς Χριστιανικῆς Ἑνώσεως εἰς τὸν Εὐαγγελικὸν Κήρυκα. Ἐπειδή, δὲ ὡς μὴ ὤφειλεν, ὁ μὲν Εὐαγγελικὸς Κήρυξ δὲν ἐκδίδεται πλέον, οὐδεὶς δὲ ἀνέλαβε τὴν μετάφρασιν τῆς ὅλης συγγραφῆς τοῦ Γυηττέη, καὶ ἐπειδὴ καὶ παρ' ἡμῖν δυστυχῶς αἱ τοῦ Ρενᾶνος ἀντιχριστιανικαὶ θεωρίαι ἐπιστεύθησαν παρά τινων ἴσως ὡς θέσφατα, καὶ ἤρξαντο ἐξαπλούμεναι καὶ διασαλεύουσαι τὰς πεποιθήσεις τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς διαδόσεως τοιούτων ἀντιχριστιανικῶν ἰδεῶν ὁ θρησκευτικὸς ζῆλος ψυχραίνεται, ἡ πίστις ἐκπίπτει καὶ τὰ ἤθη ἐντεῦθεν χαλαροῦνται, διὰ ταῦτα νομίζοντες, ὅτι ἐκπληροῦμεν χρέος ἱερώτατον καὶ συντελοῦμεν τοῦτο μὲν εἰς τὴν ἐκρίζωσιν ἀσεβῶν καὶ ἀντιχριστιανικῶν ἰδεῶν, τοῦτο δὲ εἰς τὴν ἐμπέδωσιν καὶ κραταίωσιν τῆς εὐσεβείας καὶ πίστεως, ἀνελάβομεν καὶ μετεγλωττίσαμεν εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν τὸ σύγγραμμα τοῦ περιωνύμου Γυηττέη.

Ἡ μετάφρασις ἐγένετο εἰς γλῶσσαν ὅσον οἷόν τε καταληπτὴν καὶ πλουτισθήσεται διὰ πολλῶν ἑρμηνευτικῶν, ἐξηγητικῶν καὶ ἱστορικῶν σημειώσεων. Πολλὰ δὲ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ θὰ διαλευκανθῶσι διὰ πλατύνσεων καὶ ἐκτάσεως τῶν λεγομένων. Τὸ βιβλίον, ὅπερ θὰ περιβάλληται καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καίπερ ἐκ 40 τυπογραφικῶν φύλλων ἀποτελούμενον, τιμᾶται ἀντὶ δραχμῶν ξξ

Εὐελπιστοῦντες, ὅτι βιβλίον, ἐν ᾧ ἐπιστημονικῶς ἀνασκευάζονται αἱ ἀντιχριστιανικαὶ θεωρίαι καὶ αἱ ἀσεβεῖς κατὰ τοῦ Θεανθρώπου ὕβρεις τοῦ Ρενᾶνος καὶ ἐν ᾧ τοσαῦται θεολογικαὶ καὶ φιλοσοφικαὶ γνώσεις ἀναπτύσσονται καὶ τοσαῦτα ἄπορα ἐπιλύονται, θὰ τύχῃ τῆς προσηκούσης συνδρομῆς καὶ ὑποστηρίξεως, ἧς ἄνευ ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐκδώσωμεν αὐτὸ ἀπαιτοῦν τρισχιλίας δραχμάς, ἐπικαλούμεθα τὴν συνδρομὴν παντὸς τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος.

Οἱ βουλόμενοι οὐ μόνον νὰ ἐγγραφῶσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ καταβάλωσι τὸ τίμημα ἅμα τῇ παραλαβῇ τοῦ βιβλίου, παρακαλοῦνται νὰ γράψωσιν εὐαναγνώστως τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα, ἵνα δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου.

Ἐν Πάτραις τῇ 3ῃ Μαΐου 1873

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ
Καθηγητὴς ἐν τῷ ἐν Πάτραις Γυμνασίῳ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ
ἀνήκοντα εἰς τὴν περὶ Σύμης πραγματείαν.

Σελ.	Στήλ.	Γραμ.	ἀντὶ		διόρθ.
333	Α'.	18	Ἡ Σύμη, ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Ἡ νῆσος αὕτη κτλ.	—	*Ἡ Σύμη — ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν — ἡ νῆσος αὕτη κτλ*
»	Β'.	22	ἀντὶ Ὀθωμανο	—	*Ὀθωμανοὶ*
335	Α'.	37	ἀντὶ ἄρθρων	—	*ἄσπρων*
»	Β'.	34	ἀντὶ Ὀθωμανικοῦ	—	*Ὀθωμανοῦ*
336	Β'.	32	ἀντὶ ἐμπιρίας	—	*Ἐμπειρίὸς*
337	»	24	ἀντὶ Σηφηλιὰ	—	*Συκελιὰ*
»	»	37	ἀντὶ λεπρας	—	*λώβης*
338	»	12	ἀντὶ ὁτὲ	—	*ὅταν*
339	»	14	ἀντὶ ὑφ' ἃς	—	*καθ' ἃς*

Ιστορική Βιβλιοθήκη Βόλου

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ Δ'. ΤΟΜΩ ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΘ' ΥΛΗΝ.

Α'. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ.

Εἰσαγωγὴ εἰς τὸν Δ'. τόμον 3
Ὁ ἄνθρωπος ἐν μέσῳ τῆς δημιουργίας 45
Ἱστορία τῆς Ρουθ 59
Ἑρμηνεία εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν 62
Ἡ Ἀλήθεια 93
Γνησιότης τῆς Νέας Διαθήκης 118
Ὁ Χριστιανισμὸς ἐν Κίνᾳ 120
Ἡ ἀνεκτίμητος ἀξία τῆς Ἁγ. Γραφῆς 182
Δι' ἡμᾶς 194
Περὶ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς κοινωνίας 195 225
Ὁμιλία εἰς τὴν Κυριακ. τῶν Βαΐων 211
Θρησκευτικαὶ συναναστροφαὶ 269
Ἡ ὕπαρξις τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν ἔργων τῆς κτίσεως 289
Θαύματα ἐν Γαλλίᾳ 309
Πρόοδος τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Ἰνδίαις 343
Ἡ ἐκπαίδευσις ἀτελὴς ἄνευ τῆς Γραφῆς 353
Ὁ Ρενὰν καὶ ὁ Γυηττέης 380

Β'. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ὁ χριστόφορος ὑπὸ Λέοντος Μελᾶ 4
Ὁ βασιλεὺς εὐθυμεῖ ἔμμετρ. μεταφρ. Φ. Βουτσινᾶ 14
Ἑρμηνεία συνοπτ. καὶ ἐκλεκτ. τῶν εὐαγγελίων. 117
Ὅμηρος (περιοδικὸν) 190
Δύο νύκτες μετὰ τοῦ πειρασμοῦ 286
Ἡ βίβλος τῶν βασιλέων ὑπὸ Δ. Ἱστρ. 360
Κωνσταντινιὰς ὑπὸ Μ. Γριμάνη 362

Γ'. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Ὁ μεταμεληθεὶς κακοῦργος 5
Πραγματεία περὶ μέθης καὶ καπνοῦ (συνέχ. καὶ τέλος) 8
Ἐπεισόδιον περιηγήσεως εἰς Περουβίαν 17
Ἐπιστολὴ τεθνηκότος (συνέχ. καὶ τέλος) 40
Ὁ Μαῦρος ἄνθρωπος 78. 137. 244. 295
Ἱσπαν. διήγ. ἐπὶ Πέτρου τοῦ σκληροῦ 112. 170. 217. 234
Τὰ κατὰ Πέτρον καὶ Χαρίκλειαν 276. 306 378
Μαξ-Κρόμαρ 360

Δ'. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ὁ Μιθχὰτ 6
Βίκτωρ Οὐγὼ 12
Τισιανὸς 25
Ἰωάννης Στουὰρτ Βλάκης 49
Γουτεμβέργιος 100
Ἰωάννης Φραγκίσκος Μαγκουάερ 105
Κωνστ. Ι Ἰπλιξῆς 121. 167
Βοσσουέτος Ἰάκωβος Βενέδικτος 166
Ἐδουάρδος Ἔβερεττ 199
Μαρία Θηρεσία 203
Χριστόφορος Κολόμβος 208
Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος 227
Διονύσιος Σολωμὸς 238
Γεώργιος Ἀβέρωφ ὁ ἐκ Μετσόβου 327. 344
Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος 346
Στέφανος Παδοβᾶς 356
Ἄννα Ἀνδρον. Γ'. Παλαιολ. 366

Ε'. ΗΘΙΚΑ.

Περὶ δόξης 10
Ἡ τρομερὰ ἄλυσος 35
Μία προτροπὴ πρὸς τὰς ..... Κοινότητας 88
Γνῶμαι καὶ ἀποφθέγματα 95. 216. 265
Ἡ ἐλπὶς 104
Ὁ ἐνθουσιασμὸς 153
Προικοδοτλία 180
Περὶ ἀρετῆς 246. 298
Λόγος περὶ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου 250
Ἀνάλυσις Οἰκονομ. Ξενοφῶντος 262. 293
Περὶ ἀσχημίας 275
Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ καὶ τὸ ἀλφάβητον 288
Γνωμικὰ 303

ΣΤ'. ΚΑΘΙΔΡΥΜΑΤΑ.

Ἑλλ. ὀρφανοτροφεῖον 12
Τὸ Ἑλλ. ὀρφανοτρ. καὶ ὁ Σύλλ. Ὅμηρος 62

Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἠπειρωτικ. Φιλεκπ. Σύλλογος 134
Τὰ σχολεῖα τοῦ λαοῦ καὶ ὁ Φιλεκπ. Σύλλ. 174
Ἡ ἐν Κερασ. μετοχ. τραπεζ. Πόντος 177
Ὁ ἐν Ν. Ἐφέσῳ Φιλεκπ. Σύλλογος 213
Τὸ ἐν Τζομπανησίᾳ παρθεναγωγεῖον 230
Τὸ ἐν Κυδωνίαις Ἀναγνωστήριον 258
Ἡ ἐν Μιτυλήνῃ Λέσχη 262

Ζ. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Ἡ Χόλλα ἢ Χιλλάχ 15
Αἰδίνιον 16
Ἡ Μικρασία 20. 154
Νασλί 57
Ἀφροδισιὰς 58
Νέα Ἔφεσος »
Ἔφεσος 68
Χίος 116. 140
Ἡ νῆσος Κάλυμνος 176
Παλαιστίνη 221. 312
Σμυρναϊκὰ 231
Μαδαγασκαρη 249
Αἱ ὡραῖαι Ἀθῆναι 300
Ἡ νῆσος Σύμη 333

Η΄. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Κίρκη 24
Περὶ τῆς Ἁγ. Γραφῆς κατὰ τὸν μεσαιῶνα 33. 65
Αἱ Μοῦσαι 37
Ι. Β. Ρουσσὼ 43
Νεοελληνικὰ ἀνάλεκτα 52
Τίμων ὁ μισάνθρωπος 83
Σμυρναϊκαὶ ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι 111
Ἡ μυθολογία συγκρινομ. πρὸς τὴν ἱστορ. 188. 236. 281. 330
Εἰσαγωγὴ εἰς τὸν Ὅμηρον 206
Φειδίας 284
Περὶ τῶν ἀρχ. Ἑλλ. λουτρῶν 360
Ἀρχαιολογικὰ 375

Θ΄. ΙΣΤΟΡΙΑ.

Τὰ θεμέλια τῆς ἱστορίας 28 53 84
Ἱστορία τῆς ἀρχιεπισκ. Κύπρου 97 161 270 321.
Ἀστὶν καὶ Ἐσθὴρ 156
Ὁ κατακλυσμὸς 185
Ὁ Ἀττίλας 279

Ι΄. ΠΟΙΗΣΙΣ.

Τ' ὀρφανόν 30
Τὰ πτηνά 36
Ἡ Αἰδίνιος αὔρα 38
Θεία λύρα 92
Ὀδυνηρὸς παιδίου θάνατος 94
Ἡ κατὰ σάρκα γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ 111
Η νὺξ τοῦ νέου ἔτους 130
Ο ἐν ταῖς χιόσι τοῦ ὄρους ἀποπλ. χωρικός 182
Ἡ θεία χάρις 193
Προσφώνησις τῷ Ἁγ. Ἐφέσου 215
Ἄσμα συγχαρητήριον 231
Τὸ ἔαρ 257
Τάφος καὶ ῥόδον 258
Τὰ ὀρφανὰ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός των 267
Ἀνάμνησις τοῦ θανάτου κατὰ τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς 283
Ἀκροστιχὶς 285
Τῇ δεσποινίδι Καλλιόπῃ Χωρέμῃ 288
Χριστιανὸς θνήσκων 319
Ἡ πρώτη λύπη 349
Α΄. ραψωδία Κωνσταντινιάδος 363
Ὁ χρόνος 373

ΙΑ΄. ΦΥΣΙΚΟΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Φυτὸν τῆς εὐαισθησίας 46
Κοκκυτοῦ 48
Περὶ Μύσχου 83
Φαινόμενα τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς 91
Ὁ πάνθηρ 109
Ἡ ὄρυξ »
Κητοειδῆ 133
Οἱ σπόγγοι 175
Ἡ σασσάφρα 180
Τὸ μὴ μοῦ ἅπτου 181
Η καρυά 182
Ὁ ἵππος 183
Ἀμφίβια—Φῶκαι 223
Θαλάσσιοι ἵπποι—Ὁ ἱππόκαμπος 224
Τίνι τρόπῳ εὑρίσκει ἡ μέλισσα τὴν οἰκάδε ἄγουσαν 256
Ἡ Βασίλισσα Βικτωρία 329
Περὶ ἐλμίνθων 354

ΙΒ΄. ΠΕΡΙΕΡΓΑ.

Τὸ ὄνειρον τοῦ Κοραῆ 56
Ἡ νεκροκεφαλὴ 59
Γάμος ἐν βυθῷ φρέατος 61
Γυναῖκες βουτήκτριαι 109
Περίεργοι χάρται 117
Πάλη μονομάχου καὶ λεαίνης 213
Ἡ ὑψηλοτέρα δι' ἀεροστάτου πτῆσις 255
Αὐτόματος τοκετὸς μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός 302
Αἱ θύελλαι. »
Οἱ ὑπὸ τῶν τίγρεων φονευόμενοι 348
Ἀερώδης σίφων »
Ποικίλα 379

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΓ'. ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ἀνέκδοτον 64
Ἀνέκδοτον περὶ μικροσκοπίου 119
Ψευδοφιλανθρωπία 367

ΙΔ'. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ.

Ἐπιστολὴ Δορ. Ἰστριάδος κτλ. 64
Λόγοι προτρεπτικοί. 74. 258
Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα 144
Ἐπιστολὴ μετ' ἀναφορᾶς πρὸς τὸν Πατριάρχην 165
Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλλ. Λυκείου 313

ΙΕ'. ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

Ἡ τυπογραφία 100
Ὁ τηλέγραφος 110
Ἀρχαιολ. ἀνακάλυψις περὶ κατακλυσμοῦ 186
Ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς 208
Ποῦ εὗρυν τὸν Λιθιγκστόνα 350

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Μεγάλη πρόοδος ἐν Ἰαπωνίᾳ 15
Πρόσφατον δρᾶμα 23
Λύσεις 32
Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ Καρόλου τοῦ ΙΕ'. 67
Ἀπάντησις πρός τινα Τ. 77
Πολυποίκιλος χρῆσις τῶν δερμάτων τῶν ζώων 96
Παραράματα 96. 271. 320. 330 380
Πληθυσμὸς τοῦ κόσμου 115
» Ἰουδαίων ἐν Μολδοβλαχίᾳ 116
Ἡ ἡγεμ. Δόρα Ἰστριὰς καὶ ὁ Γερμ. τύπος »
Νέαι ἐκδρομαὶ εἰς τὸν ἀρκτικὸν πόλον »
Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ μεγ. Πέτρου 117
Ἡ δουλεία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις 132
Ὁ συρμὸς « Δόρα Ἰστριὰς » 160
Ὁ καταβυθισμὸς τῆς κιβωτοῦ 172
Ὀλίγα περὶ Ἀγγλ. ἐμπορίου 190
Αἱ ἀπώλειαι τοῦ Γαλλ. στρατοῦ ἐπὶ τοῦ 20ετοῦς αὐτοκρ. Ναπολ. Γ'. 255
Ὁ σαλικὸς νόμος καὶ αἱ ἀκαδημίαι 283
Οἱ ἐν Γαλλίᾳ ἐθελονταὶ Ἕλληνες 287
Ὁ τηλέγραφος τοῦ Εἰρηνικοῦ 288
Ξένοι ἐν Φλωρεντίᾳ »
Εὐλογία εἰς τὴν ἄνω Βαυαρίαν 302
Περιπτώσεις ὑδροφοβίας ἐν Βαυαρίᾳ »
Ἐπαμινώνδας Δεληγεώργης πρωθυπουργ. τῆς Ἑλλάδος 305
Ὁδοιπορικαὶ ἀναμνήσεις 316. 326 375
Ἀγγελίαι 320 380
Περὶ ἐμπορίου 330
Αἱ γυναῖκες καὶ ἡ γεωργία 344
Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς ἐφημεριδογραφίας 348
Ἡ Ἰωάννα Ἀρκία 375

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

Ἀθηνᾶ	3. 33. 65. 97. 161. 193. 225. 257. 289. 321. 353	Ὁ Νῶε ἐν τῇ Κιβωτῷ	187
Ὁ Μιδχὰτ πασσᾶς	7	Ἐδουάρδος Ἔβερετ	200
Βίκτωρ Οὐγὼ	13	Χριστόφορος Κολόμβος	208
Μαγισσα Κίρκη	24	Ὁ Κολόμβος μετὰ τοῦ ἡγουμένου	209
Ὁ Τισιανὸς	25	Φώκη	223
Μελπομένη, Ἐρατώ, Πολύμνια	37	Ἱππόκαμπος	224
Φυτὸν τῆς εὐαισθησίας	46	Κωνστ. Ἀσώπιος	229
Κοκακτοῦ	48	Διονύσιος Σολωμὸς	239
Ἰωάννης Στουὰρτ Βλάκης	49	Ἡ βασίλισσα τῆς Μαδαγασκάρης	248
Ἡ Ρουθ καὶ ἡ Ὀρφὰ	60	Ὁ βασιλεὺς »	249
Ὁ κόμης Σκλόπης Δὲ Σαβράνο	72	Ὁ Μάϊος τῶν παίδων	257
Φριδερῖκος Χοπῖνος	73	Τὰ ὀρφανὰ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός των	266
Τίμων ὁ μισάνθρωπος	83	Ὁ Ἀττίλας	280
Ἡ ἀλήθεια	93	Ὁ Φειδίας	285
Γουτεμβέργιος	101	Ἐπαμεινώνδας Δεληγεώργης	304
Πιεστήριον	104	Τὸ ρόδον τῆς Ἱεριχὼ	313
Ὁ πάνθηρ	109	Ὁ ὀβελίσκος τῆς Κλεοπάτρας	316
Ἡ ὄρυξ	110	Ἡ πόλις Ἀλεξάνδρεια	317
Κωνστ. Ι. Ἰπλιξῆς	121	Γεώργιος Ἀβέρωφ	328
Ὁ Ἰανὸς	129	Ἡ βασίλισσα Βικτώρια	329
Φάλαινα	133	Ἡ νῆσος Σύμη	341
Ὁ Χίου Γρηγόριος	144	Ἡ πρώτη λύπη	349
Ἡ βασίλισσα Ἐσθὴρ	157	Στέφανος Παδεβᾶς	357
Βουσουέτος Ἰάκωβος Βενέδικτος	167	Ἄννα Ἀνδρονίκου Γ'. τοῦ Παλ.	367
Σπογγαλιεῖς τοῦ Συρικοῦ πελάγους	176	Ἡ Αὐρηλιανὴ παρθένος	374

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΤΟΥ ΜΕΝΤΟΡΟΣ

ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗι.

—

Σεβασμ. Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Μελέτιος
Φιλοφιλέστ. Ἐπίσκοπος Μυτιλήνων κ. Κύριλλος
Πανοσ. Πρωτοσύγκελλος Σμύρνης κ. Νικόδημος
Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἁγ. Τάφου κ. Ἱερόθεος
Πανοσ. Δικαιοφύλαξ κ. Διονύσιος
Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος
Πανοσ. Ἱερομόν. κ. Παγκράτιος Νέγρης
Πανοσ. Ἱερομ. κ. Σεραφεὶμ
Πανοσ. Ἱερομ. κ. Γερμανὸς
Πανοσ. Ἱερομόναχος κ. Διον. Ζαγοραῖος.
Ὁ τοῦ Νοσοκ. αἰδ. Οἰκονόμος κ. Π. Γερακάκης
Ἱερωδ. κ. Π. Δανιηλίδης,
Ἀρχιδ. τοῦ Ἁγ. Σμύρνης.
Ἱερομ. κ. Διον. Α. Μ. Χαρκιολῆς
Ἱερωδιδ. κ. Λεόντιος Περιβόλης Ἄνδριος
Ἱερομ. κ. Μελέτιος Ἐκκλησιάρχ. Ἁγ. Φωτεινῆς
Ἱερομ. κ. Κύριλλος Ἐκκλησιάρχ. Ἁγ. Γεωργίου
Ἱερομ. κ. Διονύσιος Ἐκκλησιάρχ. Ἁγ. Δημητρίου

Ο Μουσικολ. κ. Ἰ. Κορωναῖος Λαμπαδάριος Ἁγ. Φωτεινῆς
Ο Μουσικολ. κ. Φ. Ξανθίδης Πρωτοψ. Ἁγ. Αἰκατερίνης
Ο Μουσικολ. κ. Π. Μαυρουδῆς Πρωτοψ. Ἁγ. Ἰωάνν.
Ο Μουσικολ. κ. Χρῆστος Λαμπαδάριος Ἁγ. Ἰωάν.
Ο Μουσικολ. κ. Ἰωσ. Οἰκονομίδης Λαμπ. Ἁγ. Γεωργ.

—

Ο Ἐνδ. κ. Χ. Ν. Γιαννάκογλους Ἐθνάρχης
Ο Ἐκλ. κ. Σ. Τριανταφύλλης Ἕλλην Πρόξενος

Οἱ Ἑλλογ. Κύριοι.

—

Κ. Ξανθόπουλος Γυμνασιάρχ. τῆς Εὐαγγ. Σχολῆς
Ἰωάννης Μάλλιος Ἑλληνοδιδάσκαλος
Γρηγόριος Μ. Μπούχλιας
Ἐ. Γιαννακόπουλος Ἀγγλοδιδάσκαλος 2
Γ. Κανάλες
Ὀδ. Κυνηγὸς
L. Cavé
Γ. Φραντζῆς
Κωνστ. Ἰωαννίδης
Νικόλ. Ἀγοραστός
Ἀνδρέας Κουρνιάκτης
Ἀντώνιος Ἰσιγόνης

Οἱ ἐξοχ. ἰατροὶ κύριοι.

—

Χ. Βενάρδος
Μιλτιάδης Ἐμμανουὴλ
Σ. Καρακούσης
Μ. Κοσονῆς
Θεμιστ. Ἰατρός
Γ. Λάτρης
Δ Χόρς
Δ. Συμεών
Ζ Λαμπίσης

Οἱ ἀξιότ. κ. δημοσιογραφοι

—

Ἰάκωβος Σαμιωτάκης
Γρηγόριος Καρύδης
Ἀδ Χαμουδόπουλοι
Θ. Παράσχος
Σύνταξις « Μέλητος»

Αἱ Ἑλλ. Κυρίαι.

—

Σαπφὼ Λεοντιάς, Διευθύντρια τοῦ Μεγ. τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς Παρθεναγωγείου
Εσθὴρ Θ. Σαβερίου ἰατροῦ
Μαριγὼ Σοφ. Τελατινιδὼφ
Παρασκευὴ Παπάζογλου
Χρυσούλα Σ. Μπαχτσαλῆ
Βασιλικὼ Μ. Γρηγοριάδου
Κωνσταντία Ψωμοπούλου
Κωνίτσα Γ. Μ Μπούχλια
Εὐγλωττία Γρηγορίου
Ἀρτεμισία Π. Γρηγοριάδου
Καλλιόπη Γ. Γρηγοριάδου
Αἰκατερίνη Εὐθυμίου
Ἑλένη Ζαρμπόνη
Ἀνθίππη Φοντριέ
Σοφία Φακοπούλου

—

Ὁ Σύλλογος «Ὅμηρος »
Τὸ Ἑλληνικ. Ὀρφανοτροφεῖον

Οἱ ἔντιμοι Κύριοι.

—

Ἀδ. Κιουπετζόγλου
Ἀνδρέας Βαλασκόπουλος
Ἀντώνιος Παρασκευόπουλος
Ἀδελφοὶ Ηλιάδη
Ἀδελφοὶ Καστάνια
Ἀδελφοὶ Μητζοτάκη
Ἀχιλλεὺς Σ. Τσακίρογλους
Ἀθανάσιος Ζαχαρίου
Ἀλέξανδρος Ἰ Χριστοφίδης
Ἀντώνιος Ράπτης
Ἀγησίλ. Π. Ἀγγελόπουλος
Ἀθανάσιος Ι. Παπαδόπουλος
Ἀντώνιος Τιντιρόπουλος
Ἀθανάσιος Κουκουλᾶς
Ἀντών. Καμτσικίδης
Ἀλέξ Π. Νικ. Αὐλωνίτης
Ἀδ. Π. Γεωργίου
Ἀλκιβιάδης Ἠλ. Βοτέας
Ἀντώνιος Δ. Πεζάρος
Ἀλ. Καζάζη
Ἀθανάσιος Ἀγγελίδης
Ἀλεξανδρος Σ. Κοντολέων
Ἀρτέμιος Ἱερεμίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀλέξανδρος Κωτιάδης
Ἀλ. Παταγιάννης
Ἀχ. Μ. Καμπανάκης
Ἀριστ. Νάτσιος
Ἀθανάσιος Βουτσινᾶς
Ἀδελφοὶ Καλλιγέρη
Ἀδελ. Καράλη
Ἀθαν. Δ. Ἀρναούτογλους
Βασίλειος Ν. Βογιατζῆς
Βασ. Ἀποστολίδης ζωγράφ.
Βασίλειος Βούρβαχης
Βασίλειος Διογένης
Γεώργιος Ἀνατολίτης
Γαβριὴλ Ροδοκανάκης
Γαβριὴλ Κλεάνθης
Γεώργιος Α. Δαμιανὸς
Γεώργιος Δικέφαλος
Γεώργιος Μπρουσαλὼφ
Γεώργιος Λ Λογοθετίδης
Γεώργιος Κ. Ὑπερίδης
Γεώργιος Ρεμβίκος
Γεώργιος Ξείζάν
Γ. Δενδρινὸς
Γεώργιος Μαυρίκος
Γεώρ. Μ. Κοντολέων
Γεώργιος Βαρδόπουλος
Γ. Κωνσταντίνου
Γρηγόριος Τζαντινόπουλος
Γεώργιος Κοράλης
Γεώργιος Σαββόπουλος
Δημήτριος Γ. Βασιλακάκης
Δημήτριος Ραπτάκης
Δημήτριος Ἀξαρλῆς
Δ. Κ. Ἀθανασάκης
Δ. Ράκαλος
Δημήτριος Ἰακ. Ψαρόπουλος
Δημήτριος Βαφέας
Δημήτριος Σαραντινίδης
Δημήτριος Ζαχαρίας
Δημήτριος Ἀργυρόπουλος
Δημήτριος Βαρδακτσῆς
Δημήτριος Ι. Ψάλτης
Δημήτριος Φοντριὲ
Δημήτριος Βραβαρίδης
Δημήτριος Ζαφειριάδης
Δημήτριος Παναγιωτίδης
Ἐμμανουὴλ Βαμβακίδης
Ἐμμανουὴλ Πουτούδης
Εὐστάθιος Κουμαριανός
Ἐμμανουὴλ Μελάνος
Ἐμμανουὴλ Α Βασιλακάκης
Ἐμμανουὴλ Παπαδόπουλος
Ἐπαμινώνδας Παπαδόπουλος
Ἐμμανουὴλ Σταματάκης
Ἐμμανουὴλ Πραξίας
Ἐμμανουὴλ Τοξόπουλος
Ἡλίας Παπαδόπουλος
Ἡλίας Βασιλείου
Ἡρακλῆς Γερμανὸς
Θεόφραστος Ἰωαννίδης
Θεόδωρος Κοπιλάκης
Θεολόγος Κούλαλη
Θεοδόσιος Βέρας
Θωμᾶς Θωμαΐδης
Θεμιστοκλῆς Οἰκονομίδης
Θεόδωρος Ἰωαννίδης
Ἰωσὴφ Κέππετζης
Ἰωάννης Β. Μιχαλάκης
Ἰωάννης Ν Παῦλος
Ἰ Σωκόπουλος φαρμακοποιὸς
Ἰωάννης Βανέλης
Ἰωσὴφ Φωτιάδης
Ἰωάννης Καταλάνος
Ἰωάννης Παντολέων
Ἰ Βλαντῆς
Ἰωάννης Κήττας
Ἰορδάνης Ἰωσηφίδης
Ἰωάννης Κρουσολέντης
Ἰωάννης Κυριακίδης
Κ. Ι. Πρωτοπάτσης
Κωστῆς Ἰωαννίδης
Κωνσταντῖνος Ἀνατολίτης
Κωνσταν. Σαριγιαννάκης
Κωνσταν. Γαβριὴλ
Κωνσταν. Δ Βασιλειάδης
Κωνστ. Γεωργιάδης
Κίμων Ἀλεξάνδρου
Κίμων Μάγνης
Κυριάκος Σ Ρέκος
Κωνστ Ψάλτης
Κ. Ἰωαννίδης Τζεμπερτζῆς
Λεωνίδας Παπαδόπουλος
Λουκᾶς Σαδούκας
Μιχαὴλ Ἐμμ. Ζωγράφος
Μηνᾶς Π. Μπατᾶς
Μιχαὴλ Κρητικὸς
Μιχαὴλ Νικολαΐδης
Μιχαὴλ Βαλλῆς
Μιχαὴλ Δημητρίου
Μάρκος Παλλαμάρης
Μιχαὴλ Δ. Ζαφειρόπουλος
Μιχαὴλ Γαβριηλίδης
Ν. Οἰκονομίδης
Ν. Α. Δαμιανὸς
Ν Χέλμης
Ν Γενναδίος ζωγράφος
Ν. Πανουσιάδης
Ν Α Δάλλας
Νικόλαος Ἀντωνιάδης
Νικόλαος Χ. Παλαιολόγου
Νικόλαος Αὐγουστῆς
Νικόλαος Σῶκος
Ξενοφῶν Σολομωνίδης
Πέτρος Μισιριλιάδης
Π Δ. Ἀλεξάνδρου
Π Ι. Δήμνιος
Πέτρος Ρώσσης
Πανταζῆς Α. Παυλίδης
Πέτρος Σκίτμωρ
Παναγιώτης Σκουρτέλης
Περικλῆς Ζαραχάνης
Πανανὸς Σοτὲς
Πανανὸς Τέκτων
Πολύδωρος Μιχαηλίδης
Π. Τάσος
Στασὸς Στεφανόπουλος
Στέφανος Καρλόγλους
Στυλ. Χρουσάκης
Στυλ. Δεσίπρης
Σταῦρος Ι Ζερμπίνης
Σταῦρος Χ Μιχαὴλ
Σπυρίδων Θ. Φόρου
Στυλιανὸς Κοντολέων
Σωκρατης Δικέφαλος
φραγκούλης Σκοῦρσος
φίλιππος Νομικὸς
φίλιππος Μάλλιος
Χαράλ. Χ Παλαιολόγου
Χαράλαμπος Παντολέων
Χ. Ἀγγελόπουλος

Τῶν μαθητῶν τοῦ Ἑλλ. Λυκείου.

Οἱ κύριοι.

Ν Δ. Δασκαλόπουλος
Κωνστ. Ἀ Λυτζερόπουλος
Νικόλαος Μιχαηλίδης
Ἀλέξανδρος Ν. Ἰορδανίδης
Εὐστ. Α. Δελιγιαννόπουλος
Ἀντ. Β. Πατούνας
Μιχαὴλ Π. Βασιλείου.
Ἀντώνιος Χ Ραφτόπουλος
Ἰωάννης Κ Γεωργιάδης
Ἀρτέμιος Χριστιδης
Ἀλέξανδρος Μίλλ
Γεώργιος Δ Παπουτσάνης
Δημ. Χ Νικολάου
Δημ. Χαραλ. Κελαϊδίτης
Ζαννῆς Ἐ. Αἰκατερίνης
Περικλῆς Π Βασιλείου
Ἀθανάσιος Ν. Μολέλης
Εὐστρ Χρυσαφίδης
Ἀχιλ Εὐστρ. Τσαμπάζης
Κλήμης Κ. Εὐθυμιάδης
Γεωργ. Καλλιάδης
Μιλτ. Ἰγν. Ζαχαρόπουλος

ΕΝ ΙΜΕΡΙΩ (Σεβδίκιοί)

Ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Παΐσιος
Ἡ βιβλιοθήκη τῆς σχολῆς
Ὁ ἐλλογ. κ. Στυλ. Μεταξᾶς
Ἑλληνοδιδάσκαλος
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι
Νικόλαος Καρκώστης
Ἀντώνιος Χατζῖκος
Ἰωάννης Καλογερόπουλος

ΕΝ ΤΟΥΡΜΠΑΙ

Ὁ ἔντ. κ. Ἰωάννης Σπανός.

ΕΝ ΒΑΪΝΤΗΡΙΩ

Ο πανοσ. Πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἁγ. Ἡλιουπόλεως κ. θιμος
Ο ἱερολ. κ. Παρασκευᾶς ἱερο διάκονος
Ο ἐξοχ. κ. Ν. Βαλασσόπουλ ἰατρὸς
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Νικόλαος Πετρακίδης
Ἀλέξανδρος Π. Γ. ἀλληλιδ
Παναγ. Κανᾶς
Ι. Κανᾶς
Λεωνίδας Μανουσόπουλος
Χ. Τζανῆς Δ. Ἀναγνώστ
Μιχαλάκης Κρητικὸς
Ἰωάν. Χ. Ψάλτης
Νικολάκης Μιχαηλίδης

ΕΝ ΟΔΕΜΗΣΙΩι.

Ὁ ἱερολ. κ. Μελέτιος οχαρίδης ἱεροδιάκονος
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Ἀδελφοὶ Κυριακίδαι
Ἰωάννης Λαδόπουλος
Ἰωσὴφ Νικολαΐδης
Λεωνίδας Ἀρνάκης
Ἰωσὴφ Χ. Μιχαὴλ Λέσβιος
Γεώργιος Χ. Εὐστρατ Λέσβιος
Νέστωρ Ι. Μασγανᾶς
Ἀντώνιος Λαβδαῖος
Κυριακὸς Κεμαλιμάζης
Γεωργ. Σαγουλόπουλος
Διονύσιος Χ. Ἰωακείμ
Παναγ. Φραντσέσκου

ΕΝ ΘΗΡΩΙΣ.

Ὁ μουσικολ. κ. Ἀρτέμιος Π. Σταυρίδης ἱεροδιάκονος
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Δημήτριος Χ. Κωνσταντίνου
Ἰγνάτιος Ζαχαρόπουλος
Κ. Στυλιανὸς Κωνσταντίνου
Ἐμμανουὴλ Ζαφειρόπουλος
Ἰωάννης Δήμνιος
Ἀντώνιος Κατσαρὸς

ΕΝ ΑΪΔΙΝΙΩ.

Ὁ πανοσ. σκευοφύλαξ κ. Κύριλλος
Ὁ ἱερολ. ἱεροδιάκονος κ. Ἀθανάσιος Σάμιος 3
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Μιχαὴλ Ροδοκανάκης.
Ἰωάννης Μισθός.
Ἀθανάσιος Χ. Δήμου.
Κ. Ἀπόστολος Χ. Ἀθαναίου.
Νικὲς Σκοῦρσος.
Κωνσταντῖνος Ἀδαμόπουλος.
Κώνστ. Χ. Ἰωάννου Λέσβιος.
Κ. Παππαδάκης Ἑλ.Πράκτ.
Ἰωάννης Γ Λεωνίδα.
Θεόδωρος Σαμαρᾶς.
Συμεὼν Ι Χ Συμεών,
Δημήτριος Χ Βασιλείου.
Ἰωάννης Νικολάου.
Ἐμμανουὴλ Χ Δήμου.
Γεώργιος Ματᾶς.
Ἐμμανουὴλ Ἀντωνακάκης
Πανταζῆς Ἀντωνίου Λέσβιος
Μιχαὴλ Π. Κωνσταντίνου.

ΕΝ ΝΑΣΑΙΩι.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Κ. Μιχ. Δ Σερεμὲς Λέσβιος
Μιλτιαδ. Ξενουδάκης ἰατρὸς
Δημ. Μαυρομιχάλης ἰατρὸς
Κωνσταντῖνος Νικολαΐδης
Γεωργ. Γεωργαντζόγλους
Ἀθανάσιος Στανέλης
Ζαχαρίας Κωνσταντίνου
Εὐστράτιος Ζαλούμης Λέσβιος
Ἀλκιβιάδης Σακελίων
Ἡ Σχολή.

ΕΝ ΝΕΑ ΕΦΕΣΩι

Ὁ πανος κ. Τιμόθεος ἱερομ.
Ὁ ἱερολ. κ. Ἰωακείμ ἱεροδ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Ἄγγελος Μαυροδιάδης
Χρῆστος Πολίτης ἰατρὸς
Ἀλέξιος Μιχαλόπ. Ὀλλ. Πρ.
Θεόδωρος Δουκάκης
Δ. Ξ. Ἀλεξάκης
Ἀντωνάκης Γεωργίου Λέου
Ζαχαρίας Γεωργίου
Δ Μ. Γκράτσου Ἑλληνοδ.
Κων. Σαλματάνης ἀλληλοδ.
Δημ. Εὐσταθ. Κουκουτσάκης
Κωνς. Αὐγ. Βεϊνόγλου
Ἀλεξ. Διαμαντόπουλος
Αλεξ. Συννεφτᾶς
Σπυρίδων Βαχάρης
Κωνς. Φαναράκης
Ὁ Φιλεκπ. Σύλλογος «Σύμπνοια »
Δημήτριος Ἀσημακόπουλος

ΕΝ ΑΛΑΤΣΑΤΟΙΣ

Ὁ πανοσ. Ἀρχιμ. τοῦ Ἁγ. Κρήνης κ. Καλλίνικος
Ὁ πανοσ. κ. Μελέτιος Μαλακίδης διδάσκ.

ΕΝ ΚΡΗΝΗ

Ὁ Θεοφιλ. Ἅγ. Κρήνης κ. Ἀμβρόσιος

ΕΝ ΒΡΥΟΥΛΑΟΙΣ

Ὁ πανοσ. Ἁγ. Ἀρχιμανδρ. κ. Διονύσιος
Ὁ πανοσ. Ἁγ. Σύγκελλος κ. Πανάρετος
Ὁ πανοσ. Ἱερομόναχος κ. Καλλίνικος
Ὁ Ἱερολ. Ἱεροδ. κ. Πανάρετος
Ὁ ἀξιότ. Σύλλογος « Παλιγγενεσία »
Τὸ ἀξ. Ἀναγ. « Ἀναξαγόρας»
Ὁ ἐλλογ. ἐλληνοδιδ. κ. Ἡλίας Εὐκλείδης
Π εὐγ. κυρία Κλεονίκη Βάρδογλη
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι
Γεώργιος Τενεκίδης
Στέφανος Σουλίδης
Γ. Χαραλαμπίδης
Κωνστ Κωνσταντινίδης
Στυλιανὸς Χ. Κουκοῦ
Ἀντώνιος Μιλάνος
Κωνσταντ. Φραγκίσκου
Χ. Ἀπόστολος Γαρομαγάνης
Εὐθύμιος Βεϊνῆς
Ἰωάννης Πλουμᾶς
Π. Σαλματάνος
Δημήτριος Ψάλτης
Π. Ἀνδρουσάκης
Ι. Σαμολαδᾶς
Μιμῆκος Ποντίκης
Γεώργιος Πατακίδης
Χ. Παρασὸς
Δημήτριος Πολίτης

ΕΝ ΜΕΝΕΜΕΝΗι.

Ὁ παν ἀρχιμ. κ Χρύσανθος
Ὁπαν κ Νικηφ Νικολαΐδης
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Ἀντώνιος Κρασσᾶς ἰατρὸς
Δημήτριος Ὑψηλάντης
Σάββας Ἠλιάδης
Ἀντώνιος Π Λοΐζου
Μιχαὴλ Τσολάογλους.
Ἰωάννης Μπακιρτζῆς
Σταμάτιος Βρεττὸς
Ἐμμανουὴλ Καγιάσογλους

ΕΝ ΝΕΑΙΣ ΦΩΚΑΙΣ

Ο ἔντ. κ. Γρ. Χ. Ἀναστασιάδης

ΕΝ ΓΚΙΑΟΥΡ-ΚΙΟΙ.

Ὁ ἀξιοτ. κ Δημ Γ ἰατροῦ Ἀναγνωστόπουλος.

ΕΝ ΧΟΡΟΣ-ΚΙΟΙ.

Ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Πολύκαρπος.

ΕΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑ

Ο Θεοφιλεσάτος ἐπίσκοπος Χρηστουπόλεως κ. Ταράσιος.
Ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης καὶ Ἱεροκῆρυξ τῆς Α. Σ. τοῦ Ἁγ. Ἐφέσου κ. Σωφρ. Ἀργυρόπουλος
Ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Δωρόθεος
Ὁ αἰδ. κ. Γαβριὴλ πρωτοψ.
Οἱ ἐντιμοι κύριοι
Ιω. Χ. Δαπόντες Σχολάρχης
Κωνστ. Παρασκευᾶς νομοϊατρὸς
Ι. Φλετωρίδης Διδάσκαλος
Δ. Κωνσταντίνου φαρμακοποιὸς

ΕΝ ΤΖΟΜΠΑΝΗΣΙΑ.

Ὁ πανοσ. κ. Ἀγαθάγγελος ἱερεὺς Κόλδερε
Ὁ ἱεραδιδ. κ. Πανάρετος Κύπριος
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Γεώργιος Βλασιάδης
Βασίλειος Χριστίδης
Γεωργ. Ρουμελιώτης
Ἰάκ. Διδάσκαλος Καρογλανιέ
Ι. Π. Σακελλαρίδης
Παναγ. Σκαλκίδης Λάκων
Ἀπόστολος Καμπούρογλου
Δ. Π διδάσκαλος Κόλδερε.
Χαράλαμπος Χριστίδης.

ΕΝ ΚΑΣΑΜΙΑ

Ὁ ἱερολ. κ Καλ Μελαγχρινὸς ἱεροδιακ
Ὁ ἐλλογ. κ Μοντεσάντος.

ΕΝ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑι.

Ὁ πανιερωτ Ἀγ. Φιλαδελφείας κ Διονύσιος
Ἡ Ἑλλ Σχολὴ Φιλαδελφείας
Οἱ ἐντιμοι κύριοι.
Ἡρακλῆς ἐφένδης Πεύλου
Γρηγόριος Γ. Κράλογλους.
Παντολέων Κ Κυρέζογλους
Ἀδελφ. Μιχαηλίδαι
Γεώργιος Νικολαΐδης

ΕΝ ΑΞΑΡΙΩι.

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Χρυσόστομος Χ. Ἰωάννου
Γεώργ Χ Εὐστρατίου
Γ. Παναγίδης Ἑλληνοδιδάσκαλος
Ἰωάννης Ροζέλλος Ἰατρὸς
Χ. Μιμῆκος Χ. Μουράτου
Κωνστ Γ. Ἀναστασιάδης
Ἀναστάσιος Κυριάκου
Μάρκος Χ. Ἀθανασίου
Νικόλαος Ἐμμ. Νοταρᾶς
Δημήτριος Ἠλία Γραγτζῆς
Ἀθανάσιος Π. Ρούσογλους
Σπύρος Νικολάου
Χ Ἐμμ Χ Μακρὺς
Μιχαὴλ Ν. Ἀντωνιάδης
Κάρπος Χρήστου
Νικόλαος Γεννηματᾶς ἰατρὸς
Τάλγιος Στεργόπουλος
Ἰ Γεωργίου Πουρόσβαλης
Μῆντζος Μακεδὼν
Κωστῆς Ἀναστασίου

ΕΝ ΓΙΟΡΔΕΣΙΝ

Ο αἰδ. Παπᾶ κ. Χριστοφῆς Π. Γρηγορίου Ρέβις
Οἱ ἐντιμοι κύριοι.
Σταῦρος Ν. Βαφόπουλος
Στ. Δημητρίου ἐκ Μιτυλήνης
Παναγ. Σπαρτόπουλος ἰατρὸς
Χρῆστος Χ. Μιχαὴλ
Χ. Χαραλάμπης Χαραλάμπου
Θεολόγος Λαζάρου
Ν. Γεωργίου διδ. Καγιτσικιου
Ἀναγνώστης Δημ. Ἴμβριος

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Χανίων

ΕΝ ΠΕΡΓΑΜΩι.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Π. Θ. Οἰκονομίδης
Ν. Ἀγγελόπουλος.
Ἰωαν. Α. Καμπουράπουλος
Γαρύφαλος Δημητρίου.
Παναγιώτης Τζάννου

ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ.
Ὁ Θεοφιλες. ἐπίσκοπος Ἐρυθρῶν κ. Διονύσιος
Τὸ Ἀναγν «αἱ Κυδωνίαι»
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Δ. Χ. Ἀθανασίου
Π. Ἀθανασιάδης
Ἀνδρέας Τόμπρας
Κ. Δ. Ἀποστολίδης
Δημ. Γιαννῆς
Π. Μαντζούνης
Ἀλεξ. Στρατηγέλης
Ι. Τριανταφυλλίδης
Μιχαὴλ Ζερβοῦ
Ἀπόστολος Καρτσακλῆς
Ν. Κοτρώνης
Ι. Κωντῆς
Θεοχ. Πεταλᾶς
Ἀλέξανδρος Κουρκχάνης
Εὐαγγ. Οἰκονομέλης.
Εὐαγγ. Σαλιάρης
Ν. Λυμπούσης
Ἐμμ. Βουρνάζος
Ἀπός. Θανασιάδης
Γεωργ. Σαρυβαζιβάνης
Ἀγάθων Λουκίδης
Νικόλαος Γονατᾶς
Ἀπος. Κυρλῆς
Γεωργ. Πλέλης
Κωνς. Εὐστρατίου
Ι. Κάδος
Κωνς. Χ. Δημητρίου.

ΕΝ ΜΟΥΡΣ-ΑΛΗ
Οἱ ἀξιότ. κύριοι
Ἀριστείδης Ἰ. Τσακίρογλους
Κωνσταντῖνος Ἰωάννου

Ἐν ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΟΙΣ.
Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Μοσχονησίων κ. Παΐσιος.

ΕΝ ΓΕΝΙΤΣΑΡΙΧΩΡΙΩ
Ὁ πανοσιολογιώτατος ἔξαρχος κ. Γρηγόριος
Ὁ ἀξιότ. κ. Κων. Δ. Πατήστα
Ὁ ἔλλογ. κ. Χριστοφ. Κατάρας διδάσκ.

ΕΝ ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΩι
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Μ. Κ. Ἀκριβὸς
Παναγ. Μανωλέλης
Παναγ. Χ. Γιαννάτζογλους
Σταυράκης Καραμάνος
Ἀριστοτέλης Ἀθανασιάδης

ΕΝ ΒΑΤΟΥΜ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Χαραλ. Συμεωνίδης
Ν. καὶ Κ. Ἐφραιμίδαι
Ἀναστ. Ἀδαμίδης
Γεωργ. Η. Κεσόγλου
Κ. Ι. Καππίδης Σουρμενίτης
Γεωργ. Νέννου
Ἰ. Μπενλῆς

ΕΝ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΙ
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Ἀδελ. Κ. Κωνσταντινίδαι
Κωνστ. Χ. Πισάνης
Μ. Μαρούλης ἰατρὸς
Β. Ἀργυρόπουλος
Χαραλ. Ταυρόπουλος
Εὐθυμ. Στεφανίδης
Μιλτ. Παππαδόπουλος
Πολυχρόνιος Εὐκαρπίδης
Ἠλίας Παππαδόπουλος
Ἡ Βιβλιοθήκη τῶν σχολείων

ΕΝ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ
Ὁ Σύλλογος « ὁ Ξενοφῶν »
Τὸ Ἀναγ. « τῶν Ἑξωτείχων »
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Θ. Σπαθάρης ἰατρὸς
Θ. Τριανταφυλλίδης
Ν. Σιργανίδης

ΕΝ ΤΑΙΓΑΝΙΩ
Ἡ ἀξιότ. κυρία
Ἐλίζα Χριστοδούλου
Οἱ ἔντιμοι κύριοι
Κοσμᾶς Π. Κατσαΐτης
Χριστοφῆς Κ. Λασκαρίδης
Ἠλίας Ζωγραφίδου
Νικόλαος Ραπτόπουλος

ΕΝ ΟΔΗΣΣΩ
Ὁ ἀξιοτ. κ. Ἰ. Λομπρινὸς

ΕΝ ΙΒΡΑΙΔΑ
Ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγ. Γῶγος 10
Ἡ ἀξιοτ. Σύνταξις τῆς ἐφημ. « Οἱ Σύλλογοι »

ΕΝ ΓΑΛΑΖΙΩ
Οἱ ἐλλόγ. κύριοι
Ἰ. Δημητριάδης } διδ. ἐν τῷ ἐκ-
Γ. Κυριακὸς } παιδ. Βενιέρη

ΕΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΙ
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι
Α. Δημητριάδης
Α. Θαλασσινὸς
Κ. Ζουπὰν ἰατρὸς
Πολυδ. Παππᾶ Ἰωάννου ἰατρὸς
Ἰωάννης Πατούνας
Θ. Παρασχίδης
Τ. Παπαδόπουλος
Ἀντώνιος Χ. Νικολάου
Ἀγγελάκης Στεφανίδης
Δ. Γεωργούδης

ΕΝ ΑΙΝΩ
Ὁ ἀξιότ. κ. Ἰωαν. Ρόσσης
Ἄγγλ. Ὑποπρόξενος
Ὁ ἀξιότ. κ. Ἀριστοφάνης Χ. Ἀναστασίου

ΕΝ ΚΙΣΣΑΝΗ
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι
Φ. Ἰωαννίδης
Κ. Ἰωαννίδης
Ἰ. Κωνσταντινίδης
Κωνστ. Δημητρίου
Κομν. Ἰ. Κομνηνοῦ
Ἰωάννης Γεωργίου

ΕΝ ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΙ.
Οἱ ἀξιοτ. κ. κ. Αδ. Πανδερμαλῆ ——

ΕΝ ΡΑΙΔΕΣΤΩι.
Ὁ ἀξιοτ. κυρ. Κωνς. Γεωργιάδης.

—

ΕΝ ΤΕΡΑΩΝΙ
Ὁ Θεοφιλ. Ἅγ. Συνάδων κ. Δοσίθεος
Ὁ ἑλλογ. κ. Ι. Γραμματᾶς πρόεδρ. τοῦ Συλλόγου

——

ΕΝ ΒΙΖΥΗι.
Ὁ ἀξιοτ. κυρ. Μιλτιάδης Κ. Λογοθετίδης
Ὁ ἑλλογ. κυρ. Εὐζρ. Σεργιάδης.

—

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
Ἡ Α. Θ. Π. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἄνθιμος ὁ ΣΤ'.
Ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγιος Τυρνόβου Γρηγόριος
Ἡ Α. Πανοσιολ. ὁ Μέγας Πρωτοσύγκ. Δ. Εὐελπίδης
Ἡ Α. Π. ὁ Νικηφόρος Γλυκᾶς καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.
Ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγιος Ἀργυρουπόλεως Ἀθανάσιος
Ἡ Α. Π. Ὁ Ἅγιος Σβορνικίου Διονύσιος
Ὁ ἱερολ. κ. Ἀγαθάγγελος Στεφανάκης Ἱεροδιδάσκαλος
Ὁ αἰδ. Παππᾶ Γεώργιος προεστὼς Εὐαγγελιστρίας
Ὁ πανοσ. Εὐγένιος Ξηροποταμηνὸς Ἀρχιμανδρίτης
Ὁ πανοσ. Νικόδημος Ἀρχιμανδρίτης
Ὁ πανοσ. Ἰάκωβος Ἀρχιμανδρίτης
Ὁ πανοσ. Καλλίνικος (πνευμ. πατὴρ τοῦ Ἁγ. Νικολάου)
Ὁ ἱερολ. Μεθόδιος ἱεροδιάκονος
Ὁ Ἑλλ. Φιλολ. Σύλλογος
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Θ. Α. Κοσούδης
Ἀλεξ. Σ. Ράλλης
Θρασύβ. Γιάνναρος
Γ. Βαφειάδης
Τιμολέων Γ. Παππης
Α. Ε. Εὐσταθιάδης
Ἀθ. Ἀλεξανδρίδης
Γ. Χριστοδούλου
Κωνς. Πανώριος
Κ. Γ. Λαμπρος
Εὐστράτιος Ψαρᾶς
Κωνς. Γεωργιάδης
Ἀντ. Κ. Ἀραπογλου
Δ. Λαμπίκης
Κωνς. Καραπάνος
Λέσχη Χρυσουπόλεως
Γ. Δεκριστος
Κ. Ριγοπουλος
Μιλτιάδης Φωκᾶς
Ἀδελφοι Δοβροβιτς
Παῦλος Νεσκλῆς
Νικόλαος Κ. Νικολαΐδης
Δ. Φ. βιβλιοπώλης
Ἀδελφοὶ Ξηραδοπούλου
Προδρ. Βασιλειάδης
Πασχ. Μ. Γρυπιώτης
Δ. Τσαμπρόδοπουλος
Θ. Χ. Μοσχόπουλος
Δ. Ρεβελάκης
Κωνς. Ἰγνατίου
Φραγκίσκος Κροκόβειλος
Ἰωάννης Μετρητίκας
Ν. Μπεκῦρος
Μιχ. Βασιλειάδης
Χρῆστος Καλογὴς
Ἀδελφοὶ Συφναίου
Α. Γεωργιάδης
Α. Τσιρόπουλος
Βασίλειος Δ. Φρυδᾶς
Χρῆστος Νικολαΐδης
Ἀθαν. Μιχαηλίδης
Ἀθανάσιος Ρετζος
Ἀδελφοὶ Δεπάστα
Ν. Τραυλὸς
Ἀρίσταρχος Βαλλιάνος
Ν. Σ. Νικολαΐδης
Ἀντ. Δράκος
Ι. Καραζέρης
Ἰορδάνης Βασιλείου
Ἀριστ. Σεμελᾶς
Ζαχαρ. Ἀλεξανδρίδης
Σταῦρος Κέπετζης
Ν. Μ. Βουτζίνος
Δ. Ξανθόπουλος
Γ. Γιαμαλίδης
Βασ. Θεοδωρίδης
Μιλτ. Καραβασιλακης
Βασ. Δημητριάδης

Δημοκρατική Τράπεζα Βιβλιοθήκη

Χρηστάκης Ἐφένδης
Νικολάκη ἐφένδης Χαραλαμπίδης
Ἡ εὐγ. κυρία Μαρσὰν
» » Κρικότσου
» » Δέλτα
Μιχαὴλ Λενὸς
Ἀμβρόσιος Ι. Χατζόπουλος
Πέτρος Θωμᾶς
Θεμ. Δ. Γαϊτανάκης
Ἰακ. Ἰωαννίδης
Γρηγόριος Φρόδης
Ν. Μαλέας
Ι. Β. Ρέτσιος
Ἀνέστ. Παππαδόπουλος
Λάζαρος Μαντζαρῖνος
Κ. Θωμαΐδης
Δ. Α. Κεπετζόγλους
Α. Ταστσόγλους
Κ. Εὐαγγελινόπουλος
Θεοχ. Ἰωαννίδης
Ἰωαν. Νικολαΐδης
Α. Ἀναγνωστόπουλος
Γεώργ. Γρημάνης
Δ. Μπούλης
Κ. Α. Ραφτόπουλος
Ἀδελφοὶ Καραμφύλλη
Ἀδελφοὶ Βιταλῆ
Ἀδελφοὶ Τριανταφύλλη
Γ. Καραμπατῆς
Χρ. Γρηγοριάδης
Γ. Βίτσος
Τριανταφ. Παλαλίδης
Φωτ. Καλφογλους
Ἀνας. Λαμπρίδης
Ν. Σ. Ἅγας
Γ. Εὐτυχίδης
Γ. Ἰωαννίδης
Χρ. Μπαξεβάνογλους
Κ. Παπαδόπουλος
Κ. Ἀθανασιάδης
Α. Ι. Λαμπίκης
Ι. Σταύρου
Κ. Γεωργιάδης
Μ. Γενήδουνιας
Ν. Σπανδωνῆς
Γ. Λογοθετίδης
Ἀθαν. Μαυρογέλαστος
Ἀντ. Παππῆς
Δημ. Μάρδας
Ἀθ. Κ. Νικολόπουλος
Ἀλ. Ἰωάννου
Ἀθανάσιος Χρηστίδης
Διονύσιος Ἀσάνης
Μ. Κυριαζῆς
Τηλ. Πορμαζίδης
Ἀθ. Ἀγαπητὸς
Παν. Δημητριάδης
Γ. Χ. Γεωργίου
Γ. Ἀναστασιάδης φαρμακοποιὸς
Βασιλικόπουλος
Χαρ. Τσιτσῆς
Γ. Μαράκης
Εὐγένιος Κύριλλος
Κυρ. Μ. Χρυσοσφαιρίδης
Λεων. Καραγιαννόπουλος
Λ. Πρεβεζιώτης
Δημοσθένης Πετρίδης
Μαρκ. Δαμιράλης
Θ. Κωνσταντινίδης
Ι. Θ. Τσοῦχλος
Π. Ἀθανάσοβιτς
Μ. Οἰκιάδης
Δημ. Ἀνταλλῆς.
Α. Βαρότζης
Θ. Γεωργιάδης ἰατρὸς
Α. Σιῶτος
Σλαβέϊκωφ
Ν. Νικολαΐδης
Γρηγ. Κωνσταντινίδης
Αριστ. Μηνιάτης
Θ. Ἀποστολίδης
Ἰωάννης Μπάρας
Λέσχη «ἡ Μικρὰ Ἀσία»
Ἰακ. Ἀρτεμιάδης
Στ. Ἰωάννου ἐκ Φαν. Σηλυβρίας
Γ. Ι. Γιαπισίκογλου ἐκ Νεαπόλ. Καππαδοκίας
Εὐσταθ. Σεργιάδης ἐκ Σηλυβρίας

Ἐπ' ἀνταλλαγῇ.

Ἐφημ. Νεολόγος
» Βυζαντὶς
» Θεατὴς
Ἀγγελάκης 2
Ι. Δ. Μανώλης 4

—

ΕΝ ΕΠΙΒΑΤΑΙΣ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Σταμ. Ἀναγνωστίδης
Γ. Κ. Παππᾶ
Γ. Χ. Θεοφίλου
Ἰ. Κυριακοῦ
Ἀντ. Χ. Ἐλευθερίου

—

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ὁ ἀξιότ. κ. Στέφανος Χρ. Θάνου 5

—

ΕΝ ΒΟΔΕΝΟΙΣ

Ὁ ἀξιότ. Φιλεκπ. Σύλλογος Βοδενῶν.

ΕΝ ΒΩΛΩ

Ὁ πανιερωτ. Ἅγ. Δημητριάδος κ. Γρηγόριος

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Παναγ. Πατάκης
Νικόλαος Γεωργιάδης
Ἠλίας Μαμουτζῆς
Ἀν. Π. Γεωργίου ἐκ Βλαχολιβάδου Ἐλασσῶνος
Γ. Οἰκονομίδης } ἐκ Λαρίσσης
Μ. Χρυσοχόος }
Κωνστ. Μαμουτζῆς 3

—

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ ἐφ. « Ἠχὼ τῆς Ὀρθοδοξίας »
Ἡ ἐφ. « Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολ. »
Ἡ ἐφ. « Φῶς »
Ἡ ἐφ. « Κρήτη »
Ἡ ἐφ. « Ἐκλεκτικὴ »
Ἡ ἐφ. « τῶν Συζητήσεων »
Ἡ ἐφ. « Περιστερὰ »
Τὸ περιοδ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη »
Τὸ περιοδ. « Παρθενὼν »
Τὸ περιοδ. « Γεωπονικὰ »

Οἱ ἀξιότ. κύριοι

Ἀναστάσιος Ν. Γούδας
Γ. Θεολόγης
Ἀλ. Βόλτου
Ι. Καραγκιοζιάδης
Ι. Π. Ἰωάννου
Ε. Π. Χατζῆς
Γεωρ. Κωνσταντίνου
Στεφ. Εὐσταθίου Στεφάνου 3
Δημ. Σταματίου
Παναγ. Κηροπώλης

—

ΕΝ ΣΥΡΩ

Ὁ ἐλλογ. κ. Κ. Σαλταμπάσης
Ὁ ἐλλογ. κ. Π. Κρεμαστιώτης

—

ΕΝ ΑΝΔΡΩ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Γ. Ν. Μεγαρεὺς καὶ Κ. Ψάλτης
Μιχ. Ν. Βίστης ἰατρὸς
Πέτρ. Ν. Καΐρης
Ἰω. Ν. Δαπόντες
Δημ. Ν. Πενέτης
Νικ. Βίστης Γαλούνης
Λεων. Γ. Καρυστικάκης
Αὐγουστῆς Κονδυλης
Ἰάκωβος Στρατῆς καὶ *ἡ ἐλλογ. κυρία* Ἄννα Γεωργίου διδάσκαλος

—

ΕΝ ΣΚΥΡΩ

Ὁ ἐλλογ. κ. Ν. Μωραΐτης διδ.

ΕΝ ΓΥΘΕΙΩ

Οἱ ἐντιμοι κύριοι

Ν. Θ. Ἐξαρχάκος
Σπυρίδων Κατζαρὸς
Π. Νιρόπουλος
Περικλῆς Ζήρας
Εὐστράτιος Παναγουλάκος
Παναγ. Βαββανάκος
Γεωργ. Ν. Αισράκος
Ἀντ. Παστελῆς
Γ. Ἐμ. Τζωρτζάκης
Δ. Φουρίδης ἐκ Πανίτζης
Β. Μπουκλάκος »
Γ. Ρουσακος δημοδ. Λάγιας
Κυρ. Μενουδάκος ἀπὸ Κοναξια
Β. Διπλοράκος ἀπὸ Ἁγ. Νικ. Μελιτήνης
Γ. Β. Μανδραπήλιας ἀπὸ Μαραθ. Μαλευρίου
Δ. Ἀλεξανδρόπουλος ἀπὸ Βαχὼ Καρυουπόλ.

—

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Ὁ ἀξ. κ. Ἰωσὴφ Ναχαμούλης 2

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

Ἡ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Σωφρόνιος
Ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόδημος
Ὁ ἱερολ. κ. Ἰωάννης ἱεροδιάκ
Ὁ αἰδ. Πρωτόπαπας κ. Δ. Ἀθανασιάδης ἐκ Καρίτζης
Ὁ Αἰδ. Παπὰ κ. Κωνστ. Ἀναστασίου Κορεντινός

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Καΐσαρ Ἰουλιανὸς
Κ. Παρασχης
Κ. Τσιμαΐρης
Δ. Ρέκας ἰατρὸς
Μ. Μέκιος
Βασίλειος Κυπριώτης
Ἀδ. Ζοβανόπουλος
Χριστοδ. Παπαχιλόπουλος
Κωνστ. Δ. Βοΐλας
Γεωργ. Δ. Χρυσοχόος
Χαράλαμπος Εὐθυμίου
Ἰω. Κ. Μπίτζιος
Π. Κ. Σαχελλαρίου ἐκ Μανδένδριου
Ἀδ. Κολέττα ἐκ Βραδέτων.

—

ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ.

Ἡ ἀξιοτ. Σύνταξις τῆς Κλειοῦς
Ἡ ἀξιοτ. » » τῆς Ἡμέρας

ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ.

Ἡ Θ. Υ. Πριγκιπ. κ. Ἑλένη Γκίκα (Δόρα Δ' Ἴστρια).

—

ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ

Ὁ ἀξιοτ. κ. Ἀλεξ. Μ. Πιτῆς
Ὁ ἀξιοτ. κ. Δημοσθένης Π. Γριμάνης

—

ΕΝ ΗΡΑΚΛΕΙΩ ΚΡΗΤΗΣ.

Ἡ ἔντιμος Δημογεροντία τοῦ τμήματος Λασιθίου.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Ἀθανάσιος Τσιδόπουλος
Γεώργιος Καραγιαννάκης
Ἐμμανουὴλ Κ. Μιχελάκης
Ἰωάννης Π. Φωκᾶς
Κ. Κρανάκης ἰατρὸς

Δημοσιεύσεις Βιβλιοθήκη Βέροιας

Νικολ. Δ. Κονταξάκης
Σταῦρος Μακράκης
Στυλιανὸς Χαιρέτης
Σπυρίδων Ζαριφάκης
Χρῆστος Ι. Δάλμας
Σεραφείμ Φωκᾶς διδ. ἐν Νεοχωρίῳ Μιραμβέλλου
Μύρων Νιωτάκης »
Βασίλειος Κ. Ἀδοσίδης »
Χ. Χαράλαμπος Περακάκης
Ἀναγνώστης Μαυραντωνάκης

ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Ὁ αἰδεσ. Σακελλάριος κ. Νικόλαος, Προθ. τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας.
Ὁ πανοσ. κ. Ἱερεμίας Πτέρης Ἱεροδιάκονος.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Γεώργιος Ἀβέρωφ.
Ι. Ἀντωνιάδης
Στέφ. Σβίλαριτς ὑποπρόξενος Ρώσσος.
Γ. Πολύδωρος ἰατρός.
Ἀθανάσιος Σταμέλης ἰατρός.
Δημ. Σουλτάνης δικηγόρος.
Ἰω. Π. Σκιλίτζης καὶ υἱοί.
Λουκᾶς καὶ Παντιᾶς Μαυροκορδάτου.
Ν. Γ. Νοταρᾶς.
Β. Γεωργαλᾶς
Ράγας Ἰωαννίδης
Σοφοκλῆς Ξένος
Σ. Βασιλόπουλος.
Α. Α. Βενάκης.
Ἰωάννης Δ. Παππᾶς.
Δ. Κωνσταντινίδης.
Δ. Κεσάλης.
Κυριάκος Φαρδούλης
Μηνᾶς Κατσώνης.
Ἐμμ. Μ. Περάκης.
Μάρκος Γ. Μοσχονᾶς.
Δ. Κυριακούλης.
Εὐθύμιος Ὀράτης.
Ἰωάννης Ἀφουδάκης.
Ε. Ε. Ρούπας.
Πέτρος Κασσιμάτης.
Γεώργιος Βασιλείου.
Μάρκος Ταμβάκος.
Κ. παππᾶ Λουκᾶ.
Ν. Δούκας.
Εὐστράτιος Δούκας.
Γ. Βούρος.
Δ. Ἀνδρεόπουλος.
Ἀντ. Σέψης.
Ι. Κ. Σταυρίδης.
Ζ. Θ. Μυταράκης.
Ἀδαμάντιος Φιλιππίδης.
Α. Μυρίσσης.
Κ. Πασχαλίδης.
Δ. Τάσσος.
Κίμων Παπᾶ Καλός.
Χριστόφορος Μανάρης
Ν. Σπάθης.
Σπῦρος Ἰωάννου
Βασίλειος Λαμπράκης.
Ε. Π. Ἀχιλλόπουλος.
Χ. Μεταξόπουλος.
Δ. Περικλῆς.
Κ. Τριανταφύλλου.
Γεωρ. Παντελίδης
Ἰω Δ. Δημητρίου.
Ἰω. Γ. Σκοῦρος.
Ι. Μοσχάτος,
Ι. Λαβέρτος.
Ν. Α. Καρυδιᾶς
Α. Π. Γρυπάρης
Ν. Γρηγοριάδης.
Γ. Βασιλειάδης.
Χ. Ι. Τσιλίκης.
Ι. Παπουλόπουλος.
Φ. Δ. Κωμανός.
Δ. Κωνσταντινίδης.
Α. Ἀναστασιάδης.
Γ. Βλαχάκης.
Γ. Ι. Φιλίππου.
Ρ. Κ. Σκεντεριάδης.
Ε. Βαλσαμῆς.
Α. Σταματόπουλος.
Μ. Βενετοκλῆς
Ἰω. Σεραφείμ.
Μέντωρ Κονταξόπουλος
Γ. Ἀγγελόπουλος.
Δ. Ρέϊρ.
Χ. Μαραγκόπουλος.
Θ. Α. Αὐγερινός.
Ἀδελφ. Καλιγλόπουλοι,
Γ. Καζίρας.
Α. Δραζίνος.
Π. Μάξιμος
Ἀδελφ. Βαλῆ.
Γ. Τζοῦρος.
Κ. Κωμανός.
Θ. Κ. Μεταξᾶς.
Χ. Τζαγκαροσιάνος.
Ἀγγ. Τελατινίδης.
Β. Μεταξόπουλος.
Γ. Τσερλέντης.
Ἀδελφ. Μαρσιλιανοῦ.

S. Ramanda.

Γ. Τσητσεκλῆς
Γ. Ἰωαννίδης.
Θ. Βερικόνης.
Θ. Ἰβάνωφ.
Βενετσίζης.
Π. Τριχάκης.
Ν. Ταμβάκος.
Δ. Ἀποστόλου.
Α. Ἐμμανουήλ.
Σ. Π. Καλουτᾶς.
Α. Ψαρᾶς.
Ἀμβρ. Πατούνας.
Κ Ι. Ξενάκης.
Θ. Ι. Φούντης.
Κ. Παπ. Νικολάου.
Μιχ. Καραβοκυρᾶς.
Μ. Α. Μεγαλίδης.
Ν. Μαυρουδῆς.
Δ. Παλαιολόγος.
Τριανταφυλ. Καντακουζηνός
Ν. Δημητρίου.
Κ. Ἰωάννου.
Εὐαγ. Κ. Θεοδώρου.
Στεφ. Σκεντεριάνης.
Ν. Σκουφάδης.
Δ. Ταμβακόπουλος.
Δ. Ε. Λιβανός.
Α. Περβάνογλους.
Γ. Μαυρογορδάτος.
Ἀδελφ. Καραβοπήλου.
Ἀλεξ. Ἀδίπ.
Ν. Ἀμπέτ.
Δ. Βερικέτης.
Ἀρμουστὴς Ἰατρός.
Θ. Σγοῦτος.
Γ. Α. Ξηραδάκης.
Ι. Δημητριάδης.
Δ. Σ. Τσιντσιλάκης.
Κ. Σκρινῆς.
Γαβριὴλ Διβανιώτης.
Παναγῆς Βασιλόπουλος.
Ἰω. Ποθητὸς Μόσχου
Ἰωάν. Ν, Κομνενέλιας
Παντολέων Μεταξᾶς

Οἱ ἐλλόγιμοι διδάσκαλοι.

Κωνσταντῖνος Τύμπας σχολάρχης.
Ἰωάννης Ἀγαδόπουλος.
Χρῆστος Δημητριάδης.
Δ. Γιαννόπουλος.
Ν. Λεούνης.
Ζ. Ζαμπακός.
Ἡ ἀξιότιμος σύνταξις τῆς ἐφ. «Τὰ ἡμερήσια Νέα»

ΕΚ ΚΑΪΡΟΥ

Ὁ Θεοφιλ. Ἅγ. Ξανθοπόλεως κ. Ἰγνάτιος
Ὁ Θεοφιλ. Ἅγ. Κρήνης κ. Σπυρίδων
Ἡ ἀξιοτ. κ. Παρθενόπη Chesse

Οἱ ἔντιμοι κύριοι.

Βασίλειος Βουχωρίδης.
Δημήτριος Βουχωρίδης.
Κωστῆς Β, Βουχωρίδης.
Γρηγόριος Βερναρδάκης.
Δ. Θωϊδιδόπουλος.
Α. Τσάμπαλης.
Δ. Ν. Μαράτος.
Τιμολέων Ζ. Ἀγγελόπουλος.
Μάρκος Ἰατρουδάκης.
Βασίλειος Σέχας.
Ἐμμ. Παπαδάκης.
Κοσμᾶς Γαροφάλου.
Ἀλέξανδρος Ζαρακούδης.
Σωτήριος Νικολόπουλος.
Κων. Γιαννακόπουλος.
Χριστοφῆς Πετζητίδης.
Κων. Κίτικας.
Δημήτριος Βούκρας.
Κύστάθιος Παγίδης.
Σ. Παναγιώτης.
Π. Καλπάκης.
Φραντσέσκος Ἀγγέλου
Σωτήριος Μαρκόπουλος.
Χριστόφορος Πεταιτίδης.
Γεωργ. Τσιγαδᾶς.
Ἰάκωβος Μπαρούτης
Δημήτριος Δημητρίου.
Δημήτριος Διαμαντῆς.
Ἰωάννης Μαραγγός.
Νικόλαος Γρυπάρης.
Κων. Ζουρῆς.
Ἀλεξ. Κωνστατινίδης.
Δ Πανᾶς.
Δημοσθένης Δ. Σταύρου.
Δημήτριος Παλαιολόγου.
Γεώργιος Σουρμελῆς
Ἰωάννης Ἀποστολίδης.
Ἰωάννης Μανουηλίδης.
Ἀδελφοὶ Παυλίδαι
Ἰωάννης Λαδόπουλος.
Σ. Ἀνδρεάδης.
Ἰωάννης Γ. Παντελίδης.

Δημοσιότητα Βιβλιοθήκη Βόλος

Γεώργιος Γουρδούλης.
Δημήτριος Δ. Ζαρακούδης.
Γεώργιος Καλουτᾶς.
Ἰωάννης Κόντες.
Γεώργιος Πασδέκης.
Νικόλαος Παπαδάκης.
Μέμφις ἐπ' ἀνταλλαγῇ.

——

ΕΝ ΤΑΝΤΑι
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Ἀλέξ. Ταμβακόπουλος.
Γεωργ. Μπασάνης,
Δ. Ι. Νικολαΐδης.
Α. Σταυρίδης.
Β. Καλουγιάννης.
Νικολ. Καΐρης.
Κ. Καρζούλης.
Ἐμμ. Χωριατόπουλος.
Στ. Στεφανίδης.
Lobardos.

ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ.
Ὁ πανασ. Ἱερομόναχος κύριος Ἱερεμίας Θεολογίδης.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Παναγιώτης Ε. Μπενλῆς.
Νικόλαος Ε. Μπενλῆς.
Δημήτριος Ε. Μπενλῆς.
Ἰωάννης Ν. Ρέτζος.
Γιαννούλης Ε. Δεκαβάλας.
Νικόλαος Τσιαλίδης.
Θεόδωρος Μαγουλᾶς.
Δημήτριος Παρισίδης
Σωκράτης Σ. Σαούλης.
Ἰωάννης Πέμας.
Δημήτριος Κωνσταντινίδης.
Νικόλαος Κουμαριανός.
Κυθύμιος Κουρκουβέλης.
Μικὲς Γ. Κουβᾶς.
Νικόλαος Δ. Λύδδης.
Κωστῆς Χ. Ἀναστασίου.
Μιλτιάδης Κυριακόπουλος.
Γεώργιος Ζαμπέλης.
Ἀπόστολος Σταματίου Μιτυληναῖος.
Δημήτριος Ν. Μιταρέλης.
Εὐστράτιος Ψύρρας.
Κ. Ν. Οἰκονόμος.
Εὐστάθιος Βραχάμης.
Γ. Πολυμέρης.
Ἀντώνιος Σταματιάδης.
Γ. Γ. Διαματαρίδης.
Σπύρος χρυσοχός.
Ἰωάννης Στράτης.
Γεώργιος Μαλιάκας.

ΕΝ ΜΙΝΕΤ-ΕΛ-ΓΑΜΧ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Κωνσταντῖνος Ριζόπουλος 2.
Ἀνδρέας Αὐδδης.
Ν. Παππάζογλους.
Ἀλεξανδρος Κυριακοῦ.
Ναοὺμ Νιτζιώτης.
Γεωργ. Κυριάκος.
Δ. Χαριτάτος.
Ἀριστείδης Χαριτάτος.
Μιλτιάδης Καψιμάλης
Μιχαὴλ Κριέστας.

——

ΕΝ ΔΑΜΑΝΧΟΥΡ.
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Δ. Μαρκίδης
Α. Κωνσταντανίδης.
Κ. Μανολόπουλος.
Α. Τριανταφύλλου
Δ. Ροσσέτης
Ν. Πέλενδρος.

—

ΕΝ ΖΙΦΤΑι.
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Π. Πανταζίδης
Ἀδελφ. Ἀσημακόπουλοι
Κομνηνὸς Ε. Ζαννάκος
Μ Α. Βαλτικὸς
Κ. Ν. Κινδυνέκος
Θ. Κασιμάτης
Π. Σαβίδης
Σ. Σταθόπουλος.
Κοσμᾶς Α. Ξένος
Γ. Δεσὲς
Χ. Μανιουδάκης
Δ Παναγιωτόπουλος
Δ. Κριμέλης
Γ. Μιχαὴλ

——

ΕΝ ΜΑΝΣΟΥΡΔ.
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Κ. Χριστοδούλου
Ἀναστάσιος Κροκίδας
Σ. Ἀσημακόπουλος
Στ. Γ. Σταυρίδης
Μ Ἐμ. Ψύχας
Μιλτ. Κοτίας.

——

ΕΝ ΣΑΜΑΝΟΥΔ.
Οἱ ἔντιμοι κύριοι.
Ν. Ε. Χρυσαφινίδης
Κωνς. Ε. Χρυσαφινίδης
Α. Ραΐσης
Μ. Ἀνδριτσάκης
Αντ. Ἀσλανίδης
Κ. Ἀλεξάνδρου.

——

ΕΝ ΜΟΧΑΛΑΑ-ΚΙΒΙΡ.
Ὁ πανοσ. ἱερομόναχος. κ. Συμ. Στρατουδάκης
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Δ. Ν. Δημητριάδης
Γ. Κ. Σίμος
Α. Θ. Μιγκλῆς
Ὄθων Παπαθύμος.

——

ΕΝ ΒΙΡΚΑΤ-ΕΛ-ΣΑΒ.
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Θ. Λοβέρδος
Μιλτιάδης Φώτιος
Χρῆστος Βασταγίδης.

——

ΕΝ ΣΙΒΙΝ-ΕΛ-ΚΑΝΑΤΕΡ.
Ὁ ἀξιοτ. κ. Ἀχιλλεὺς Λουγκῆς.

——

ΕΝ ΑΒΟΥ-ΚΙΒΙΡ.
Ὁ ἀξιοτ. κ. Κωστῆς Χ. Ἰωάννου.

——

ΕΝ ΤΕΛ-ΕΛ-ΚΙΒΙΡ.
Ὁ ἀξιοτ. Ἀθαν. Νικάκης.

——

ΕΝ ΙΣΜΑΙΛΙΑι.
Ὁ ἐκλαμπρ. κ. Μ. Λάνς, Ὑποπρόξ. τῆς Ἑλλάδος.

——

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
Η Α. Θ. Μ. Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Προκόπιος 2
Ὁ πανιερωτ. Ἅγιος Φιλαδελφείας Ἰωάσαφ
Ὁ πανιερωτ. Ἅγιος Βηθλεὲμ κ. Ἀγάπιος
Ὁ πανιερωτ. Ἅγιος Τιβεριριάδος Νεκτάριος
Ὁ παν. ἀρχιμ. Σκευοφύλαξ τοῦ Π. Τάφου κ. Σεραφεὶμ 2
Ὁ πανοσ. ἀρχιμανδρ. ταμίας τοῦ Π. Τάφου κ. Ἄνθιμος
Ὁ πανοσ. ἀρχιμανδρ. μ. δραγουμάνος τοῦ Π. Τάφου κ. Ἄνθιμος.
Ὁ ἑλλόγ. ἀρχιδιάκ. τῶν Πατριαρχείων καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Π. Τάφου κ. Φώτιος Ἀλεξανδρίδης
Ὁ ἱεραλ. ἀρχιδιακ. τῆς Ἁγιοταφιτ. Ἀδελφότητος κ. Γαβριὴλ.
Ὁ ὁσιώτ. ἑλλόγ. Ἡγούμενος Ἰόππης κ. Ἄνθιμος
Ο ἅγιος καμαράσης τοῦ Π. Τάφου κ. Πολύκαρπος Βιθυνὸς
Ἡ Θεολ σχολὴ Ἱεροσολύμων
Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἁγιοταφ. Ἀδελφότητος
Ὁ ἱερολ. κ. Βαρθολομαῖος ἱεροδιάκονος
Ὁ ἱερολ. κ. Ἰνναικέντιος Δημητριάδης ἱεροδιάκονος
Οἱ ἱεροσπουδασταὶ κύριοι.
Φώτιος ἱεροδιάκονος
Παντολέων Εὐστρατίου
Διονύσιος Καστριλογιαννάκης

——

ΑΑΟΔΙΚΕΙΑΣ.
Ὁ ἑλλογ. κ Ἄγγελος Οἰκονομίδης ἑλληνοϊδ.
Ὁ ἀξιοτ. κ. Κωνς. Ἰωσήφ.

——

ΜΕΡΣΙΝΗΣ.
Ὁ πανοσ. κ. Κύριλλος Λαζαρίδης ἱερομόναχος.
Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.
Δημοσθ. Γ. Λαζαρίδης
Ἰωάννης Παντελίδης
Χαράλαμπος Μιχαηλίδης
Μ. Σ. Σ[illegible]

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΝ ΤΑΡΣΩ.

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι.

Γ. Σ. Δάρας
Μάρκος καὶ Ἱερώνυμος
Ν. Οἰκονομίδης
Μιχ. Γ. Μπίστης
Π. Μαρινάκης
Μιχ. Ἀβανίας
Συμεὼν Ἰωάννου

ΕΝ ΚΥΠΡΩ

ΕΚ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου κ. Σωφρόνιος
Ὁ πανσ. κ. Μακάριος Ἀνδρεάδης Ἔξαρχος Ἐπισκοπῆς
Ὁ πανσ. κ. Χριστόφορος Ἱερομόναχος Μόρφου
Ὁ πανσ. κ. Ἀθανάσιος Ἱερομον. τῆς Ἱ. Μονῆς Κύκκου
Ὁ Ἱερολ. κ. Ἰγνάτιος, Ἱεροδιακ. τῆς Μονῆς Μαχαιρᾶ
Ὁ μουσικολ. κ. Στυλιανὸς Ἱεροψάλτης Παλουργιωτίσσης
Ἡ Δημ. βιβλιοθήκη Λευκωσίας
Ἡ Λέσχη Λευκωσίας «ἡ Πρόοδος»
Ἡ Λέσχη Λευκωσίας «ἡ Ἐλπὶς»

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Φ. Γεωργίου Γραμ. τῆς Α. Μακ.
Γεωργ. Καλβαρης Σχολάρχης
Γιάγκος Λαβαρίδης
Γεώργιος Ἰωαννίδης
Νικόλαος Γεωργιάδης

ΕΚ ΣΚΑΛΑΣ ΚΑΙ ΛΑΡΝΑΚΟΣ

Ὁ πανσ. κ. Μακάριος Ἱεροκήρυξ τοῦ Ἁγ. Κιττίου
Ὁ πανσ. κ. Μελέτιος Γ. Μοδινός, Ἀρχιδιάκονος τοῦ Ἁγ. Κιττίου

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Πίος Οὐσμιάνης
Θ. Κωνσταντινίδης δημοδιδ.
Θ. Φ. Κωνσταντινίδης
Χριστόδουλος Κουππᾶς
Γεώργιος Πιερίδης
Γεώργιος Ἰ. Δημητρίου
Δ. Κουντούρης

ΕΚ ΛΕΜΗΣΣΟΥ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Γιάγκος Ζ. Ἀποστολίδης
Ἀγαθοκλῆς Ν. Φραγκούδης
Χριστόδουλος Μοδινός

ΕΚ ΚΥΡΗΝΙΑΣ

Ὁ πανιερωτ. Μητροπολ. Κυρηνίας κ. Μελέτιος
Ὁ ἔντ. κ. Δημ. Ἀλεξανδρίδης

ΕΝ ΣΥΜΗ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Ἀλέξανδρος Μιλιοράτης
Ν. Μπόνης
Ν. Μπόνος
Ἰωάννης Γ. Κλαδᾶς
Ι. Φ. Βιτάλης
Ν. Γ. Μαστορῆς
Μ. Γρηγορόπουλος
Ὀνούφριος Κατσαρᾶς

ΕΝ ΣΑΜΩ

ΕΚ ΑΙΜΕΝΟΣ ΒΑΘΕΟΣ

Ὁ αἰδ. Παπᾶ κ. Κωνστ. Καραχριστόδουλος

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Στέφανος Φωτιάδης, Διευθυντὴς τοῦ Ἡγ. γραφείου
Ἐμμ. Πύργιος Πρόεδρος τῶν ἐφετῶν
Γεώργιος Χριστόπουλος
Γεώργιος Ἐλευθεριάδης
Εὐστάθιος Καρατζᾶς
Γρηγόριος Ι. Πρωτόπαπα
Ν. Βουργάνας
Ν. Μ. Νικολαΐδης
Δημ. Νικολαρείζης
Κωνστ. Γ. Λυμπέρης
Κωνστ. Σταυρινίδης
Κλεομένης Ἰορδανίδης
S Surteleuski, Μηχαν. τῆς Ἡγεμονίας

ΕΚ ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ

Ὁ ἀλλ. κ. Κωνστ. Θεοφάνης σχολάρχης

ΕΚ ΠΑΓΩΝΔΑ

Ὁ ἔντ. κ. Ἀλκ. Ἀγγελόγλους

ΕΚ Ν. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ

Ὁ αἰδ. κ. Δ. Βουτζαλίδης ἱερεὺς Ἑλληνοδιδάσκαλος

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Ἰάκωβος Γ. Σακελλαρίδης
Γεώργιος Σταυρινίδης
Θεόδωρος Θεοδωρίδης ἀρχιτέκτων
Σπυρίδων Σπυριδωνίδης ἰατρὸς
Νικόλαος Σκοτίδης
Δημήτριος Ζαφείρης
Δημοσθ. Π. Ἰ Καπώλης
Δημήτριος Ἰωαννίδης

αἱ ἀξιότιμαι κυρίαι

Ἑλένη Ἰ. Φυτάλη
Ἀσπασία Χ. Μανταφούνη

ΕΝ ΧΙΩ

Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Χίου κ. Γρηγόριος
Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ
Ἡ Ἱερὰ Νέα Μονὴ
Ὁ τῆς Α. Σ. Ἱερολ. Ἀρχιδιάκονος κ. Νικόδημος
Ὁ ἑλλογ. κ. Γεώργιος Σουρίας Γυμνασιάρχης
Ὁ ἑλλ. κ. Ἰ. Πρίσιος Ἑλληνοδ.
Ὁ ἀξιότ. κ. Θεόδ. Κυτροὲφ Διερμ. τῆς Διοικήσεως
Ἡ ἀξιοτ. Λέσχη «Ἰσότης»
Ὁ ἀξιοτ. ἀσφαλιστ. συνεταιρισμὸς «Χιακὴ Πρόοδος»
Ἡ εὐγεν. κυρία Πολυξένη Ἰ. Κομνηνοῦ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Ἰωάννης Θ. Πετροκόκκινος
Νικόλαος Α. Μαυρογορδάτος
Κίμων Καράβας
Μιχαὴλ Γ. Συννεφιᾶς 2
Στυλιανὸς Ξανθάκης
Ἰωάννης Στάγγαλας
Βασίλειος Πατούνας
Εὐστράτιος Κοσσένας
Ἐμμανουὴλ Στάγκαλας
Μιχαὴλ Θ. Ζυγομαλᾶς
Παντολέων Αὐγερινὸς
Λεωνίδας Μανὸς
Γεώργιος Πάνζαρης
Γεώργιος Κονιος
Ν. Κ. Γλύψης
Ν. Κορρέντης
Π. Α. Κανολᾶς
Γεώργ. Χρύστης
Ζωρζῆς Καλοτᾶς
Ἰωαν. Γιαμβίλλης
Παναγ. Στ. Μηταράκης
Μιχαὴλ Κεφαλᾶς
Λουκᾶς Π. Μαυρογορδάτος
Νικόλαος Ἀριστέβουλος
Νικόλαος Μανταφούνης
Κωνσταντῖνος Γ. Δελεμῆς
Ἰωαν. Χρυσανθακίδης

ΕΝ ΒΡΟΝΤΑΔΩ

Ὁ πανσ. Σακελλάριος κ. Λεόντιος 2

ΕΝ ΛΕΣΒΩ.

ΕΚ ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ.

Ὁ Μακ. πρώην Ἀλεξανδρείας κ. Καλλίνικος.
Ὁ Πανσ. Πρωτοσύγκελος κ. Γρηγόριος.
Ὁ Γυμν. τοῦ ἐν Μιτυλ. Γυμνασίου κ. Χ. Λαΐλιος
Ὁ Καθ. τῶν Ἑλλ. γραμ. καὶ τῆς ἱστ. κ. Δ. Βερναρδάκης
Ὁ Διευθ. τῶν Ἑλλην. τοῦ ἐν Μιτυλ. Παρθεναγωγείου κ. Γ. Ἀριστείδης
Ὁ Καθ. τῆς Ὀθωμ. γλώσσης κ. Δ. Σταυρίδης
Ὁ ἰατρὸς κ. Π. Καβιτάδης

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Ν. Κουρουμπακάλης
Γ. Χ. Πιτῆ
Α. Μιχαηλίδης
Γ. Καναβῆλης
Ἐμ. Τζαννέλης
Ι. Κυριακίδης
Ε. Παυλίδης
Δ. Δουκακη
Γεωρ. Ἰωάννου
Σίμος Πολιτάκης

ΕΚ ΜΟΡΙΑΣ

Ὁ Πανσ. κ. Ἰγνάτιος Ἱερομ.
Ὁ δημοδ. κ. Π. Πορφυριάδης
Ὁ ἀξιότ. κ. Π. Σίμου
Ὁ ἀξιότ. κ. Προκ. Κοκκινοχέρης

ΕΚ ΘΕΡΜΗΣ

Ὁ ἀξιότ. κ. Ἰω. Θεοδοσιάδης
Ὁ ἀξιότ. κ. Βασ. Μάνδρας

ΕΚ ΜΥΣΤΙΓΝΩΝ

Ὁ δημοδ. κ. Γ. Β. Δομενίκου
Ὁ ἀξιότ. κ. Νικολ. Διαμαντῆ

ΕΚ ΚΑΕΙΟΥΣ.

Ὁ αἰδ. κ. Ἰωάννης Ἱερεὺς
Ὁ ἀξιοτ. κ. Γ. Παντελίδης

ΕΚ ΚΑΠΗΣ

Ἡ Σχολὴ

ΕΚ ΣΥΚΑΜΙΝΕΑΣ

Ὁ ἀξιοτ. κ. Εὐστρ. Ἐλευθεριάδης

ΕΚ ΜΦΑΛΥΒΟΥ

Οἱ ἀξιότιμοι κύριοι

Ι. Κράλης 2
Κωνστ. Σάββας
Μιχ. Κοτζάβασης
Ἀλκιβιάδης Π. Καζάζης

ΕΚ ΤΣΟΥΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ

Ὁ δημοδ. κ. Γ. Νικολαΐδης

ΕΚ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Ὁ δημοδ. κ. Περ. Γ. Σαράντος

ΕΞ ΕΡΕΣΣΟΥ

οἱ ἔντιμοι κύριοι

Α. Πασαδέλης
Ἀχιλλεὺς Ι. Κούκας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γαληνὸς Ἐμ. Κούκου
Δημήτριος Θ. Τζαννετίδης
Ἀντών. Σπ. Τζαννετίδης

ΕΚ ΜΕΣΟΤΟΠΟΥ

Ἡ ἀξιότ. κ. Καλλιόπη Π. Νικολάου
Ο ἀξιότ. κ. Χαρ. Κελαδίτης
Ὁ ἀξιοτ. κ. Σάββας Βανέλης
Ὁ ἀξιοτ. κ. Γρηγόριος Δ. Σαράντογλου

ΕΞ ΑΓΡΑΣ

Ὁ αἰδ. Παπᾶ κ. Νικόλαος

ΕΚ ΠΟΛΥΧΝΗΤΟΥ

Ὁ αἰδ. κ. Δημήτριος ἱερεὺς
Ὁ δημοδιδ. κ. Χ. Γρηγορίου
Ὁ ἰατρὸς κ. Κ. Ἀθανασιάδης

Οἱ ἔντ. κύριοι

Σπύρος Χ. Βάλλη
Σ. Πανσέληνος
Α. Ε. Κουστομύρης
Δ. Ε. Βάλλη

—

ΕΚ ΒΡΙΣΑΣ

Ὁ ἀξιότ. κ. Γ. Λαμπρινίδης 2
Ο ἀξιότ. κ. Ι. Γιατρέλης

ΕΚ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ

Οἱ ἔντιμοι κύριοι

Π. Πιτζιλαδῆς
Π. Βονάτσος
Ἐμμ. Βαρβιάννης
Ι. Καπώνης
Π. Τροιζῆς
Γ. Λαγουμίδης
Τηλέμαχος Βασιλείου
Ἐμμ. Μαλαγδινὸς

—

ΕΚ ΣΚΟΠΕΛΟΥ

Ὁ ἀξιότ. κ. Ἀναγ. Π. Γρηγορίου

—

ΕΚ ΠΑΠΑΔΟΥ

Ο αἰδ. Παπᾶ κ. Σπυρίδων
Ο ἑλλ. κ. Προκόπιος Ἑλληνεθ.

—

ΕΚ ΚΑΛΑΩΝΗΣ

Ὁ πανιερ. πρώην Μεθύμνης κ. Ἀγαθάγγελος
Ὁ πανοσ. κ. Γρηγόριος ἱερεὺς

ΕΚ ΣΤΥΨΕΩΣ

Ὁ δημοδ. κ. Δημοσθ. Τσακμάκας

ΕΞ ΥΨΗΛΟΜΕΤΩΠΟΥ

Ὁ πανοσ. κ. Γεδεὼν ἱερομ.

ΕΞ ΗΠΙΟΥ.

Ὁ πανοσ. κ. Σωφρόνιος ἱερομ.

ΕΞ ΑΓΙΑΣΟΥ

Ὁ ἰατρὸς κ. Λευκίας

—

ΕΝ ΛΗΜΝΩ

Ὁ πανιερ. Ἁγ. Λήμνου κ. Ἰωακείμ
Ὁ ἔντιμ. κ. Στ. Βουλγαρίτσας

—

ΕΝ ΤΩ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ

Ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος Ξηροποταμηνὸς
Ὁ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ναθαναὴλ Ξηροποταμηνὸς
Ὁ ἱερολ. Ἱεροδιακ. κ. Νίκανδρος
Ὁ ἑλλογ. κ. Ἀλέξανδρος Εὐμορφόπουλος

—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

εἰσφρήσαντα ἐν τῇ Κωνσταντινιάδι.

Σελ.	στήλ.	στίχ.	ἀντὶ	διόρθου
362	β'.	32	καλοῦ καὶ ὑψηλοῦ	*τοῦ καλοῦ καὶ ὑψηλοῦ*
363	α'.	15	ἐπανήγαγεν αὐτὴν	*ἐπανήγαγεν αὐτοὺς*
»	»	21	ἐγένετο	*ἠμύνετο*
»	β'.	39	φιλοπρωτίας	*φιλοπρωτείας*
»	»	48	ἡ ἀλήθεια	*ἦ ἀλήθεια*
364	β'.	8	εἰς κόσμον	*ἐνταῦθα*
»	»	30	κοχλαζόντων	*καχλαζόντων*
»	»	49	δὲν ἔρριψε	*δὲν ἔρρηξε*
»	γ'.	54	Αἰθεροοῖκοι	*Αἰθερροῖκαι*
365	α'.	5	ὀλολύζουν	*ἐλελίζουν*
»	»	26	ὁλαὶ	*βολάς*
»	β'.	19	τοῦ πτεροφόρου	*τῶν πτεροφόρων*
»	»	46	κερδαλεόλατρε!	*κερδαλεόλατρι!*
»	»	35	σελωρίας	*πελωρίας*
»	γ'.	7	Ἀϊδιότητα καὶ	*αἰθεριώδη φύσιν,*
»	»	9	Μὴ ἦτον ὅλη	*Αὐτοῦ μὴ ἦτον*
366	α'.	1	νὰ τοῦ συντρίψῃ	*νὰ τὸν συντρίψῃ*
»	»	9	ἀντηχοῦσι	*ἀντηχοῦσι;*
»	»	10	καταρρακτῶν,	*καταρρακτῶν*
»	γ'.	34	ἐκ δύο	*εἰς δύο*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀξιότιμοι τοῦ Μέντορος φίλοι.

Τῇ προθύμῳ συνδρομῇ καὶ τῇ φιλοτίμῳ ὑποστηρίξει ὑμῶν ὡς τῇ θραστηρίῳ συμπράξει τῶν καλῶν καρδιῶν Ἐπιστασιῶν ...χθημεν αἰσίως εἰς τὸ τέρμα καὶ τοῦ Δ'. τόμου τοῦ ἀνὰ χεῖρας ...ήματος οὗ σκοπὸς ἀείποτε ἔσται ἡ μόνη βεβαία καὶ ἀληθὴς ...κλεια τοῦ ἀναγινώσκοντος, τουτέστιν ἡ τοῦ πλάσματος πρὸς ...ν πλάστην ὅσον ἐνεστι μείζων προσέγγισις, ὅπερ καὶ ἡ μόνη ...δαιμονία. Λίαν ἄσμενοι, τὸν τόμον τοῦτον κλείοντες, ἀποχαι...ζομεν πλείους ἢ πέρυσι καὶ προπέρυσιν ἀναγνώστας, πρὸς ...ἐκφράζομεν δημοσίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ πρὸς ...ους ὅσοι διὰ τῶν ἐνθαρρυντικῶν αὐτῶν ἐπιστολῶν λίαν εὐγενῶς ...σχυσαν ἡμᾶς ἀπέναντι τῶν ἀτρύτων ἀληθῶς πόνων καὶ τῶν ...αράγκων ἐξόδων, ὧν δεῖται ἡ τοιούτου περιοδικοῦ συντήρησις ...ὸ ὁσημέραι βελτίωσις. Μεταξὺ τῶν κυρίων τούτων, οἵτινες ...ντες εἰσὶ λόγιοι, ἀνήκουσί τινες ἐκ τῶν εὐαρίθμων τοῦ ἔθνους ...γάθων, γνωστοὶ καὶ διὰ τὰ φῶτα καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ διὰ ...ν φιλογένειαν. Ἐσμὲν βέβαιοι ὅτι οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν πολὺ ...ν ηὐχαριστοῦντο, ἂν τοῖς ἐλέγομεν τίνες εἰσὶν οἱ καλοὶ οὗτοι κύ...οι, ἀλλὰ παρακαλοῦμεν αὐτοὺς ἵνα ἐπιτρέψωσιν ἡμᾶς ὅπως μὴ ...χωρήσωμεν περισσότερον, διότι πιθανὸν ἄλλως νὰ φανῶμεν ...ριτόμυθοι ἐκθέτοντες εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ τὰς ἐπικρίσεις ...ως τινῶν ἀνδρας, οἱ ὁποῖοι ἐν οἴκῳ ἀλλ' οὐχὶ ἐν δήμῳ διὰ λό...νας, οὓς αὐτοὶ οἶδασιν, ἠθέλησαν νὰ ἐκφράσωσι πρὸς ἡμᾶς τὴν ...ν τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Μέντορος εὐαρέσκειάν των.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ τίμημα, ἂν καὶ οὐχὶ μόνον ὁ χάρτης ὑπε...τιμήθη ἀλλὰ καὶ τὰ διὰ τὴν ξυλογραφίαν ἔξοδα ἐπαισθητῶς ...ξησαν, ἐν τούτοις σχεδὸν μένει τὸ αὐτό, διότι ἀντὶ δύο μετζι...ων ὡρίσθη εἰς 10 φράγκα ἄνευ τῶν ταχυδρομικῶν, 13 δὲ ...τὰ τῶν ταχυδρομικῶν διὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ 16 ἐπίσης διὰ τὸ ...ωτερικόν.

Πρὸς τοὺς πλείονας τῶν φίλων συνδρομητῶν ἐκφράζομεν τὰς ...χαριστήσεις ἡμῶν διὰ τὴν εὐγενῆ προθυμίαν, μεθ' ἧς προκατα...λλουσι τὸ τίμημα καὶ δι' ἧς προκαταβολῆς ταύτης οὐχὶ μόνον ...στηρίθη ἀλλὰ καὶ ὁσημέραι βελτιοῦται τὸ σύγγραμμα· ἀλλ' οὐχ ...ττον παρακαλοῦμεν καὶ τοὺς ὀλίγους ἐκείνους ἐκ τῶν φίλων, οἵτι...νες εἰς τὸ μικρὸν τοῦ ποσοῦ βέβαια ἀποβλέποντες ἀδιαφοροῦσι ...ερὶ τὴν ἔγκαιρον αὐτοῦ ἀπότισιν, λέγοντες, πιστεύομεν, καθ' ἑ...υτοὺς «ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας συνδρομὴν περιμένει τὸ περιοδικόν; ...ᾶς ἦνε καὶ ἀργότερον», παρακαλοῦμεν, λέγομεν, αὐτοὺς ὅπως ...χαριστηθῶσιν ἵνα παύσωσιν οὕτω σκεπτόμενοι, διότι, χωρὶς ...ντάπασι νὰ ὠφελῶσιν ἑαυτοὺς διὰ τῆς καθυστερήσεως ταύτης, ...έρουσι δυσκολίας καὶ εἰς τὰς ἀξιοτίμους Ἐπιστασίας καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀναγκαζομένους νὰ γράφωμεν ἐπιστολὰς ἄνευ ἀνάγκης καὶ νὰ ὑποβαλλώμεθα εἰς ἔξοδα ἄνευ λόγου καὶ νὰ αἰτιώμεθα ὠμότητα τὰς Ἐπιστασίας.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐνοχλήσεων τούτων, διότι ἀρκοῦσιν αἱ τοσαῦται ἄλλαι, παρακαλοῦμεν τοὺς φίλους Ἐπιστάτας ὅπως εἰς μηδένα δώσωσι τὰ πρῶτα φύλλα τοῦ προσεχοῦς τόμου, ἐὰν δὲν λάβωσι πρὶν παρ' αὐτοῦ τὸ τίμημα. Ἐσμὲν βέβαιοι ὅτι πάντες οἱ ἀληθεῖς φίλοι τοῦ περιοδικοῦ οὐχὶ μόνον δὲν θὰ δυσαρεστηθῶσι παντάπασι διὰ τὴν αἴτησιν ἡμῶν ταύτην, ἀλλὰ καὶ θὰ δικαιώσωσιν ἡμᾶς, ἀναγνωρίζοντες ἐν τῇ ὀρθοφροσύνῃ αὐτῶν ὅτι ποσῶς δὲν ἔχομεν ἄδικον οὕτω πράττοντες. Μεταξὺ τῶν τοσούτων, ὑπὲρ τοὺς 1000, εὐγενῶν εὑρέθησαν ἐν τούτοις κατὰ δυστυχίαν καί τινες οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ ἔλαβον τὰ πρῶτα φύλλα καὶ τὰ κατέστρεψαν, ἔπειτα καὶ τὴν συνδρομὴν δὲν ἐπλήρωσαν καὶ τὸν τόμον ἄχρηστον, καθὸ ἐστερημένον τῶν πρώτων φύλλων του, κατέστησαν. Εἶνε ἀλ,,θὲς ὅτι ὀλίγιστοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι, ἀλλὰ ἔστω καὶ εἷς· διατί ἡ τοιαύτη ζημία εἰς τὸ ταμεῖον συγγράμματος, τὸ ὁποῖον κέρδη δὲν ἔχει; Νὰ ἐξοδεύωμεν πρὸς βελτίωσίν του; μάλιστα· ἀλλὰ νὰ χάνωνται χρήματα διὰ τὴν ἀδελτηρίαν τινῶν, διατί; Τοὺς τοιούτους οἱ συνδρομηταὶ ὡς καταβρομεῖς θεωροῦντες, δὲν ἀγανακτοῦσιν ἄραγε ἐπίσης ἐναντίον αὐτῶν καὶ δὲν ἐπιθυμοῦσιν ἐπίσης τοιουτοτρόπως πρὸς αὐτοὺς νὰ φερθῶμεν; Οὐδόλως περὶ τούτου ἀμφιβάλλοντες, ἐσμὲν βεβαιότατοι ὅτι οὐδεμίαν θέλει προξενήσει ἡ τοιαύτη ἡμῶν αἴτησις πρὸς τοὺς ἀληθεῖς συνδρομητὰς δυσαρέσκειαν, ἐφ' ᾧ καὶ λίαν θαρραλέως κλείοντες τὸν Δ', μεταβαίνομεν εἰς τὸν Ε'. τόμον τοῦ Μέντορος.

Καταστρέφοντες τὸν μικρὸν τοῦτον ἐπίλογον ἐκφράζομεν δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστήσεις ἡμῶν πρός τε τὸν φιλόκαλον τοῦ Μέντορος Ξυλογράφον κ. Μ. Νικολαΐδην καὶ τὸν φιλόπονον Τυπογράφον κ. Νικόλαον Α. Δαμιανόν, παρ' ὧν, ἐσαεὶ τὰ βελτίω ζητούντων, ἐσμὲν καθ' ὁλοκληρίαν ηὐχαριστημένοι· ἀναγγέλλομεν δὲ τοῖς φίλοις συνδρομηταῖς ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Μέντορος προσελήφθη ὡς τακτικὸς συντάκτης καὶ ὁ εὐπαίδευτος ὁμογενὴς κύριος Μιλτιάδης Δ. Σεϊζάνης, γνωστὸς διὰ πολλὰς ἀξιολόγους πραγματείας του δημοσιευθείσας ἔν τε τῷ Μέντορι καὶ ταῖς ἐπιτοπίοις ἐφημερίσιν. Ὅθεν ὑπισχνούμεθα τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις μείζω καὶ τέρψιν καὶ ποικιλίαν.

Ὁ Πυθαγόρας θὰ ἐξακολουθήσῃ, τὰ κρείττω πάντοτ' ἐπιδιώκων. Ἡ συνδρομὴ αὐτοῦ ὡρίσθη διὰ τὸν Β'. τόμον φράγκα 2 1)2 διὰ τοὺς συνδρομητὰς τοῦ Μέντορος καὶ 3 1)2 διὰ τοὺς μή.

Ἔρρωσθε,

Ἡ Διεύθυνσις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

ΗΤΟΙ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΓΡΙΦΩΝ, ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ, ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

"Καὶ γὰρ ταῦτα (τὰ αἰνίγματα) πρὸς ἀρετῆς κτῆσιν συμβάλλεται· ῥοπὴν οὐκ ἐλαχίστην."

(Πλούταρχος).

ΤΟΜΟΣ Α'. ΠΕΡΙΕΧΩΝ 12 ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΦΥΛΛΑ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ.

(Ὁδὸς Ἁγ. Φωτεινῆς, ἀρ. 43).

1872.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» παρ' οὐδενὶ φθονήσετε· μέτριοι ἐν τῇ ὀργῇ, καὶ τοὺς ἐχθροὺς
» αὐτοὺς καταστήσετε φίλους. Ἡ μετριότης ἐστὶ πηγὴ πασῶν τῶν
» ἀρετῶν, ἡ δὲ ἀρετὴ ἐνυπάρχει εἰς πᾶσαν ἡλικίαν. Αὕτη ἐμ-
» πνεύσει ὑμῖν τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ἔρωτα, οὗτος δὲ τὸ θάρρος
» ὅπως καταφρονῆτε πάντας τοὺς κινδύνους.»

Κατὰ τὰς πρώτας ἡλικίας τῆς Ἑλλάδος ἡ διδασκαλία ἐγίνετο διὰ μύθων. Ἐπειδὴ οἱ λαοὶ ἦσαν λίαν ἀνάγωγοι, δὲν ἐπροτείνοντο οὗτοι ὡς ὑπόδειγμα ἀλλήλοις· ἔδιδον ὅμως οἱ διδάσκαλοι λόγον εἰς τὰ ζῶα καὶ δι' ἐκείνων ἐδίδασκον, ὥστε τὸ πρῶτον δῆμα πρὸς τὴν ἠθικὴν ἐγένετο διὰ τῶν αἰσωπείων μύθων. Βραδύτερον παρεδέχθησαν τὰ γνωμικά, ἅτινα ἔγραφον εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰ δημόσια μέρη. Οὕτω δὲ καὶ ὁ φιλόσοφος Πυθαγόρας μετεχειρίζετο εἰς τὴν διδασκαλίαν του παροιμίας τινὰς συνοπτικάς, ἐν αἷς συμβολικῶς παρίστανε τὰ δόγματά του καὶ ἃς αἰνίγματα ἀπεκάλεσαν. « Ἰδιότροπός τε μὴν καὶ συμβολικὴ ἦν, λέγει ὁ Ἰάμβλιχος, ἡ σύμπασα Πυθαγόρειος ἀγωγὴ καὶ αἰνίγμασί τισι καὶ γρίφοις ἔκ γε τῶν ἀποῤῥητεγμάτων ἐοικυῖα διὰ τὸ ἀρχαΐζειν τῷ χαρακτῆρι, καθάπερ καὶ τὰ θεῖα τῷ ὄντι καὶ πυθόχρηστα λόγια δυσπαρακολούθητά πως καὶ δυσερμήνευτα φαίνεται τοῖς ἐκ παρέργου χρηστηριαζομένοις.» Ἡ λέξις αἴνιγμα (παραγομένη ἐκ τοῦ αἰνὸς=δεινὸς ἢ ἐκ τοῦ αἶνος=λόγος) σημαίνει λόγον σκοτεινόν, ἔχοντα ἀπόκρυφον νόημα, ὅστις ἐπειδὴ πολλάκις προβάλλεται τοῖς ἄλλοις εἰς λύσιν λέγεται καὶ πρόβλημα καὶ ζήτημα, ὁποῖον ἐστὶ τὸ τοῦ Σαμψὼν παρὰ τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ. « Ἐκ τοῦ ἐσθίοντος ἐξῆλθε βρῶσις καὶ ἐκ τοῦ πικροῦ γλυκύ.» Τοιοῦτον καὶ τὸ περίφημον αἴνιγμα τῆς Σφιγγὸς « ἔστι « δίπουν ἐπὶ γῆς καὶ τετράπουν, οὗ μία φωνὴ καὶ τρίπουν· ἀλλάσ-
» σει δὲ φυὴν ὅτ' ἐπὶ γαῖαν ἕρπετὰ κινεῖται ἀνὰ τ' αἰθέρα καὶ κα-
» τὰ πόντον. Ἀλλ' ὁπόταν πλείστοισιν ἐρεισθόμενον ποσὶ βαίνῃ,
» ἔνθα τάχος γυίοισιν ἀφαυρότερον πέλει αὐτοῦ.»

Τοιαῦτα αἰνίγματα ἢ σύμβολα τοῦ Πυθαγόρου ἀναφέρουσιν ὁ Πλούταρχος εἰς τὸ περὶ Παίδων ἀγωγῆς καὶ Διογένης ὁ Λαέρτιος εἰς τὸν βίον τοῦ Πυθαγόρου, δίδοντες καὶ τὴν προσήκουσαν ἐξήγησιν ἑκάστῳ. Ἐξ αὐτῶν ἀναφέρομεν τὸ πολλαχῶς ἐξηγηθὲν Κυάμων ἀπέχεσθαι, καθόσον εἰς τοὺς κυάμους ἀποδίδοντα τὸ πάλαι ἀλλόκοτοί τινες ἰδιότητες. Ὁ Πορφύριος, φιλόσοφος Νεοπλατωνικὸς ἐν βίῳ Πυθαγόρου λέγει, ὅτι οἱ κύαμοι περιέχουσιν οὐσίαν τινά, ἥτις μετέχει τῆς ἐμψύχου ἐκείνης ὕλης, τῆς ἀπείρας ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐστὶ μέριον· ἰσχυρίζεται δὲ, ὅτι, ἐὰν λάβῃ τις ἄνθη τοῦ φυτοῦ τούτου, ὅταν ἀρχίζωσι νὰ εὐωδιῶσι, καὶ θέσας ἐντὸς δοχείου ὀλίγῃ εἰς τὴν γῆν, μετὰ ἐννενήκοντα ἡμέρας, ἀνοιγομένου τοῦ καλύμματος τοῦ δοχείου, θέλει εὕρει ἐν τῷ πυθμένι αὐτοῦ κεφαλὴν παιδός. Καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲ οἱ κύαμοι ἦσαν ἀβδελυκτοί· οὐδ' ἐσπείροντο, καὶ ἂν τυχόν τις αὐτῶν εὕρετο, οἱ ἱερεῖς ἀπέστρεφον τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς ἀπὸ ἀκαθάρτων πράγμα. (Ἡρόδοτ. Β'. 37.) Ὅπως πως ἂν ᾖ, φαίνεται ὅτι ἡ ἀποχὴ τῶν κυάμων δὲν προῆλθεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Πυθαγόρου, διότι ὁ Ἀριστόξενος (παρ' Ἀὶλίῳ Γελλίῳ εἰς τὰς Ἀττικὰς Νύκτας) βεβαιοῖ, ὅτι ἐκεῖνος μετεχειρίζετο αὐτοὺς εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ ἐνύπνου, ἀλλὰ διὰ τοῦ « κυάμων ἀπέχεσθαι » ἐνόουν τινὲς ἀπὸ τῶν τυράννων

διαιρέσεις τῶν πόλεων, διότι τότε αἱ παύσεις καὶ ἐκλογαὶ τῶν ἀρχόντων ἐγίνοντο διὰ κυάμων. Τινὲς ὅμως τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, κυριολεκτικῶς τὰς λέξεις λαμβάνοντες, ἀπηγόρευσαν τὴν χρῆσιν τῶν κυάμων, ἴσως ὡς ἀνεμωδῶν καὶ ἐπιβλαβῶν εἰς τὴν ὑγείαν, ἢ κατὰ Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα, ὡς στειρούντων τὰς γυναῖκας. Πρὸς τὴν γνώμην δὲ ταύτην διατελεῖ σύμφωνος καὶ ὁ Ἱπποκράτης, ὥστε ἡ ἀποχὴ τῶν κυάμων καιέστη τοιουτοτρόπως δόγμα ὑγιεινῆς.

Διονύσιος ὁ τύραννος τῆς Σικελίας θέλων νὰ ἐνισχύσῃ τὸ μυστήριον τῆς ἀποχῆς τῶν κυάμων, διέταξεν, ὅπου εὕρωσι Πυθαγορείους, νὰ τοὺς συλλάβωσι· στρατιῶται δέ τινες ἀπήντησαν δέκα αὐτῶν μεταβαίνοντας ἀπὸ Τάραντος εἰς Μεταπόντιον. Ἐπειδὴ δὲ οὗτοι κατεδιώκοντο πανταχοῦ τῆς Ἰταλίας, ἅμα εἶδον τοὺς στρατιώτας, ἐτράπησαν εἰς φυγήν· ἀπαντήσαντες δὲ καθ' ὁδὸν ἀγρὸν κυάμων, προὐτίμησαν νὰ σφαγῶσι μᾶλλον ἢ νὰ πατήσωσιν ἐπ' αὐτῶν. (Ἰάμβλιχος εἰς βίον Πυθαγ.) Ἐν τούτοις οἱ στρατιῶται συνέλαβον Μυλλίαν τὸν Κροτωνιάτην μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Τιμύχας τῆς Λακαίνης, οὓς ὡδήγησαν εἰς Συρακούσας ἐνώπιον τοῦ Διονυσίου. Οὗτος ἠθέλησε νὰ μάθῃ διατί οἱ ἑταῖροί των προὐτίμησαν νὰ σφαγῶσι μᾶλλον ἢ νὰ πατήσωσι τοὺς κυάμους· ἀλλ' ἀφοῦ οὐδὲ δι' ὑποσχέσεων οὐδὲ δι' ἀπειλῶν ἐδυνήθη νὰ μάθῃ τι, κατέρυγεν εἰς βασάνους, καὶ ἐπειδὴ ἡ Τιμύχα ἐφοβήθη μὴ ἀναγκασθῇ νὰ ὁμολογήσῃ τὸ μυστήριον, ἔκοψε διὰ τῶν ὀδόντων τὴν γλῶσσαν αὐτῆς καὶ τὴν ἔρριψε πρὸ τοῦ τυράννου. (Βλ. Σαμιακὰ ὑπὸ Ἐπαμ. Ι. Σταματιάδου.)

Καὶ ταῦτα μὲν παρεκβατικῶς πως ἐξεθέσαμεν, λαβόντες ἀφορμὴν ἐκ τῶν αἰνιγμάτων τοῦ Πυθαγόρου. Ὑμεῖς δέ, ὦ φίλοι ὁμογενεῖς, δέχθητε καὶ τὸ παράρτημα τοῦτο μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας, μεθ' ἧς δέχεσθε πάντοτε καὶ τὸν πρὸ τριετίας ἐκδιδόμενον Μέντορα, καὶ ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς ὑμῶν ἐντῷ Πυθαγόρᾳ εὑρήσετε τὸ τερπνὸν καὶ ἀστεῖον συγκεκραμένον πάντοτε μετὰ τοῦ ὠφελίμου, ὅπως καὶ ἐν τῷ Μέντορι, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἐν τούτῳ μὲν θὰ προηγῆται τὸ ὠφέλιμον καὶ θὰ παρακολουθῇ τὸ τερπνόν, ἐν δὲ τῷ Πυθαγόρᾳ ταναπαλιν θὰ προηγῆται τὸ τερπνὸν καὶ ἀστεῖον καὶ θὰ ἕπηται τὸ ὠφέλιμον.

Ἔῤῥωσθε.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΣ.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ.

Πρῶτον εἶδος τῶν τοιούτων παιγνίων εἶνε τὰ αἰνίγματα, ἅτινα ἦσαν γνωστὰ παρ' ἅπασι τοῖς ἀρχαίοις πεπολιτισμένοις λαοῖς· Ἕλλησιν, Αἰγυπτίοις, Ἑβραίοις, Γερμανοῖς καὶ μετὰ ταῦτα Βυζαντινοῖς.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις συνήθως ἐκ τῆς λύσεως αὐτῶν ἐξηρτᾶτο ἡ τύχη πολλάκις ἢ ἡ παράδοσις πόλεως. — Εἰς τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῶν τοιούτων πνευματικῶν ἀγώνων ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰθιοπίας ἐπρότεινε πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου Ἄμασιν νὰ πίῃ ὅλον τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Ὁ Ἄμασις δὲ κατὰ συμβουλὴν τοῦ Ἕλληνος Βίαντος ἀπεκρίθη ὅτι τότε ἤθελε πράξει τοῦτο, ἂν ἐφρόντιζε νὰ ξηράνῃ ὅλους τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ ρυάκια ἅτινα χύνονται εἰς τὰς θαλάσσας ἢ νὰ μετατρέψῃ τὸ ρεῦμα αὐτῶν· καὶ ἐνίκησε.

Κυρίως δὲ αἴνιγμα λέγεται ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς συμβολικῆς ἐκφράσεως ἐν ᾗ ὑποβηλοῦνται ἁπλῶς αἱ ἰδιότητες τοῦ πρὸς λύσιν προτεινομένου πράγματος εἴτε ἐμψύχου εἴτε ἀψύχου.

Καὶ ὁ ἔνδοξος Σταγειρίτης φιλόσοφος δίδει τὸν ὁρισμὸν τοῦ αἰνίγματος καὶ διατείνεται, ὅτι καλὸν αἴνιγμα ἐστολισμένον μὲ τὰς ἀποχρώσας περιπετείας καὶ ἀντιθέσεις ἀποδεικνύει νοῦν εὔστοχον, φαντασίαν ζωηρὰν καὶ καλαισθησίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. Πρὸς τούτοις δὲ ἀκονίζει τὸ πνεῦμα τοῦ περὶ τὴν λύσιν ἐγκύπτοντος, διδάσκων αὐτῷ πολλάκις πλεῖστα ὅσα ἄγνωστα καὶ καταστῶν ζωηροτέραν τὴν μνήμην. (Ἀριστοτ. Ποιητ. 21.)

Ἰδοὺ δὲ τί λέγει καὶ εἷς περίφημος συλλογεὺς αἰνιγμάτων παντὸς ἔθνους. «Τὰ αἰνίγματά εἰσι κοινὰ εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς γῆς· εὑρίσκονται λοιπὸν ταῦτα εἰς τὴν Κίναν καὶ τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Περσίαν καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν ἐν γένει καθὼς καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ δὲν ὑπάρχει λαὸς, ὅσον ἄγριος καὶ ἂν ὑποτεθῇ, παρ' ᾧ νὰ μὴ ἀπαντῶνται ἴχνη αἰνιγμάτων.—

Εἰς τὰ αἰνίγματα δὲ ἀνάγονται καὶ οἱ λεγόμενοι λεξιγρῖφοι.

Εἶδος δεύτερον εἶναι οἱ γρῖφοι, τουτέστιν αἱ λέξεις μετατρεπόμεναι εἰς εἰκόνας καὶ σχήματα. Συνεθίζουν δὲ οἱ ἀρχαῖοι αὐτοὺς εἰς καὶ τὰ αἰνίγματα ἐν τοῖς συμποσίοις, ἐκφράζοντες αὐτοὺς προφορικῶς καὶ οὐχὶ ὡς ἡμεῖς διὰ ζωγραφικῆς. «Τῶν μὲν συμποσιακῶν καὶ αἴνιγμα καὶ γρῖφος· τὸ μὲν παιδιὰν εἶχεν, ὁ δὲ γρῖφος καὶ σπουδήν· καὶ ὁ μὲν λύσας γέρας εἶχε κρεῶν τὴν περιφοράν, ὁ δὲ ἀδυνατίσας ἅλμης ποτήριον ἐκπιεῖν. (Πολυδεύκ. ΣΤ'. 107.)

Εἶδος τρίτον εἶναι οἱ λογογρῖφοι· τουτέστιν αἱ λέξεις διαλυόμεναι ἢ συνθετόμεναι εἰς λέξεις.

Τέταρτον εἶδος εἶνε τὸ τῶν προβλημάτων, ἅτινα διαιροῦνται εἰς ἁπλᾶ προβλήματα καὶ εἰς προβλήματα λέξεων καὶ σχημάτων.— Καὶ τὸν μὲν ὁρισμὸν τοῦ ἁπλοῦ προβλήματος πᾶς τις γνωρίζει· εἰς δὲ τὰ τῶν λέξεων πρόκειται, βοηθουμένης λέξεως ἐκ τεσσάρων ἢ καὶ πλειοτέρων στοιχείων συγκειμένης καὶ ἀναγνωσκομένης ὁριζοντίως καὶ καθ' ἑτῶς, νὰ συμπληρωθῇ τὸ τετράγωνον ὑπὸ γραμμάτων ἀποτελούντων ὁριζοντείως καὶ καθέτως λέξεις, αἱ ὁποῖαι νὰ ἦνε σημαντικαὶ ἐννοίας καὶ ὡρισμέναι, ἀκριβεστικὰ ἀρρηκτικὰ ἢ συγκεκριμένα. — Εἰς δὲ τὰ τῶν σχημάτων πρόκειται ἀπὸ βοηθούμενα διάφορα σχήματα νὰ σχηματισθῇ τὸ προβαλλόμενον σχῆμα ἄνευ αὐθεμιᾶς τομῆς.

Πέμπτον εἶδος εἶνε τὸ τῶν διπλωματικῶν κλειδῶν, ἀποκύημα τῶν Γάλλων· τούτων ἡ λύσις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς εὑρέσεως ἑνὸς μόνου στοιχείου τῆς κλειδὸς ἢ τοῦ τρόπου τῆς συνθέσεως· — π.χ. ἡ λέξις Μέντωρ γραφομένη ἀντιστρόφως (ῥωτνεμ) ἀποτελεῖ εἶδος τῆς διπλωματικῆς κλειδός.

Παραθέτοντες ἐνταῦθα τὰ κυριώτερα λέγομεν πρὸς τοὺς καταγινομένους εἰς τὰ τοιαῦτα ὅτι, διὰ νὰ ἐπιτυγχάνωσι πάντοτε εἰς τὴν λύσιν, ἐπειδὴ περιστρέφονται περὶ τὴν μυθολογίαν, ἱστορίαν καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀντικείμενα, ὀφείλουσι διὰ τῆς μελέτης νὰ πλουτίσωσι τὸ πνεῦμά των διὰ τῶν τοιούτων γνώσεων.

Τοὺς κατηγοροῦντας αὐτὰ ὡς νηπιώδη πράγματα παραπέμπομεν εἰς τὴν πατρῴαν ῥῆσιν «Τῶν γρίφων ἡ εὕρεσις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας.

Γ. Κ. Ὑπερίδης.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

Α'.

Δίδυμον φέρω κορυφήν, πλὴν μή μ' ἐκλάβῃς τέρας·
Τέρατα ζῶσι πανταχοῦ τῆς Ὑδρογείου σφαίρας·
Ἀπόκοψον, ἂν βούλεσαι, τὴν μίαν κεφαλήν μου,
Καὶ οὕτω σῶον ἵσταμαι, κἂν χάνω τὴν ζωήν μου.
Ἀλλ' ἂν θυμώσας τέλεον μὲ ἀποκεφαλίσῃς,
Νὰ μ' ἐξοντώσῃς δι' αὐτοῦ μηδέποτε ἐλπίσῃς·
Εἰς τάφον ἀλαβάστρινον εὐθὺς μεταμορφοῦμαι
Καὶ οὕτω δ' αἴτιος ζωῆς πολλῶν ὁμολογοῦμαι·
Ἴσως καὶ σοῦ, ἂν τῶν σοφῶν τὰ λόγια πιστεύσῃς.
Μὴ ἀπορῇς, μᾶλλον ἰδὲ πῶς θὰ μ' ἀντιθραβεύσῃς,
Ἂν σ' εἴπω, φίλτατε, καρκινικῶς βαδίζων
Τῆς εὐγενοῦς σου γίνομαι ὑπάρξεως τὸ μεῖζον
Καὶ τὸ πρωτεῖον αἴτιον· Μ' εὗρες; λάβε τὸ γέρας·
Ἀλλέως, ἓν δικέφαλον θὰ σὲ κηρύξω τέρας.

Β'.

Εἰς πανηγύρεις κ' ἑορτὰς πιστός σου φίλος εἶμαι
Καὶ σύμβουλός σου ἀψευδὴς ἐνώπιόν σου κεῖμαι·
Ἀπατεῶνες οἱ λοιποί, ἐγὼ μόνος δὲν κρύπτω
Κανένα σου ἐλάττωμα, τὰ πάντ' ἀποκαλύπτω·
Μὴ μὲ καλέσῃς κόλακα, ἐγὼ δὲν κολακεύω,
Ἐὰν τὰς καλὰς πράξεις σου μιμοῦμαι καὶ ζηλεύω.
Ἂν ἅμως παίζοντα κ' ἐγὼ σὲ παίζω, εἰς τί πταίω;
Ἂν μὲ γελάσῃς, σὲ γελῶ· ἂν κλαύσῃς, κ' ἐγὼ κλαίω.
Οὐδένα σοὶ χαρίζομαι, οὐδὲ κεραίαν μίαν
Ἀναπαίδοτον ἐκ τῆς παραχωρῶ μορίαν.
Μὴ χαλεπαίνῃς, καὶ αὐτὸ τὸ Γνῶθι σαυτὸν μόνον
Μέσον ἐμοῦ διδάσκεσαι χωρὶς κανένα πόνον·
Ἀλλ ὄσῳ εἶμαι ὑγτὸς, μὲ βλέπεις, μὲ θωπεύεις.
Ἠσθένησας; ἀλλείμονον! καὶ δὲν μὲ νοσηλεύεις·
Ἀπέθανας ἀχάριστος ὡς εἶσαι καὶ ἀγνώμων,
Οὐδὲ ταφῆς μὲ ἀξιοῖς, μὲ ῥίπτεις εἰς τὸν βόθρον.

Γ'

Ἀξέλιξιν κ' ἐξαξέλιξιν τροβοῦμε τὸν χορὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ ἕνα βασιλέα παινοῦμεν ἰσχυρό.
Ὁ πρῶτος μας θυμόνει, τὴν θέσιν παραιτεῖ,
Κι' ὁ δεύτερος ὡς πρῶτος καθίζει εἰς αὐτή.
Ἀλλοίμονον πλὴν τότε! ὁ κολοβὸς χορὸς
Καταστροφὰς κἰ ὀλέθρους φωνεῖ ποιητικῶς.
Μακρὰν λαιπὸν ὁ φθόρος· Σὺ τρίτε, ἀνασταθῇς
Χοροῦ ὁ καρυφαῖος, θνητῶν πολυπληθεῖς
Θὰ ψάλῃς κατοικίας· πλὴν κράτει δυνατὰ,
Γιατὶ κἰ ὁ γείτονάς σου φθορὰς κανοναρχᾷ
Ὁ Πέμπτος ὅμως τώρα μὲ τρεῖς κατοπινοὺς
Σταῖς ἐρημιαῖς χορεύει, πηδᾷ στοὺς οὐρανούς.
Τὸν ἕκτον χορευτὴν μας δὲν βάλλουν ἀρχηγὸν,
Διότι, λέγουν, ξεύρει χορὸν ἀρχαϊκὸν·
Ἐξάδελφός μου ἕνας ἐμείναμεν κἰ ἐγὼ,
Καὶ οὕτω δὲ τὸν μέγαν τῆς γῆς δημιουργὸ
Σαφῶς ἀναφωνοῦμεν συνάμα καὶ οἱ δυό.

Δ'.

Ποτὲ δὲν εἶσαι ὑγιὴς ς' τὸ σῶμα σου ἂν μ' ἔχῃς·
Μακράν σου νὰ εὑρίσκωμαι ἀείποτε προσέχεις.
Πλὴν μέ τινα ἐγχείρισιν τὴν φύσιν μεταβάλλω,
Καὶ εὔκολα μὲ ἐννοεῖς ἐξ ὅσων σοὶ προβάλλω.
Ἂν ὁ λαιμός μου ἐκκοπῇ συνάμα καὶ τὸ στῆθος,
Θέλω πετάξει, πρόσεξε, δὲν ἀγαπῶ τὸ πλῆθος.
Τὸν οἶκον μου ἑτοίμασε ὁμοῦ καὶ τὴν τροφήν μου·
Πολὺ θὰ εὐχαριστηθῇς, ἂν ἔχω τὴν ζωήν μου.

Γ. Α.

Ε'

Ἀριθμῶν ἢ ζώων ζεῦγος θὰ εὑρῇς, ἂν μὲ χωρίσῃς.
Τ' ὅλον μου νὰ ἀποσπάσῃς εὔκολον, ἂν τὸ θελήσῃς.

Γ. Κ. Υ.

ΣΤ'.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν, ὦ φίλε, μὲ κρατεῖς, μὲ θεωρεῖς,
Ἔμπροσθέν σου μὲ κατέχεις. Τί μὲ βλέπεις κ;' ἀπορεῖς;
Τρία γράμματά μου ὅταν δυνηθῇς νὰ ἀφαιρέσῃς
Πλὴν ἐντέχνως ἐκ τῆς μέσης,
Τότε ἴπταμαι εὐθέως κ' ἐνῷ μ' ἔβλεπες ἐμπρός σου
Τώρα μ' ἔχεις ς' τὰ ἐντός σου.
Δὲν μ' ἐνόησες ἀκόμη; νὰ καὶ πάλιν σ' εὐκολύνω:
Ὡς τροφὸς καλὴ σὲ τρέφω ὁλονὲν καὶ σὲ παχύνω.

Θ. Μοσκόπουλος.

Ζ'.

Τὸ ὕδωρ εἶνε μήτηρ μου.
Πλὴν ἂν μὲ περιβάλῃ
Ἡ μητρικὴ ἀγκάλη του,
Εὐθὺς μὲ μεταβάλλει
Εἰς ὅ,τι πρὶν ἢ γεννηθῶ
Μὲ ἔκαμεν ἡ φύσις.

Κ' εἰς λίθον μετατρέπομαι,
Ἂν μ' ἀναγραμματίσῃς.

Η'.

Ἀστὴρ ὑπῆρξα τηλαυγὴς, τὸν Παρνασὸν λαμπρύνων,
ἡ δόξα καὶ τὸ καύχημα τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων.
Τὴν ἱεράν μου κεφαλὴν, ἂν θέλῃς νὰ χωρίσῃς,
μέρος μόνον τοῦ σώματος ἐξαίφνης θ' ἀπαντήσῃς.
Ἀπέσπασες τὰ σπλάγχνα μου; πρὸς μέγαν θαυμασμόν σου,
ἓν ὄρος χωρὶς ὄνομα ἐλέπῃς ἐνώπιόν σου.—

Θ'.

Ἡ πρώτη μου εἶνε θεὸς, προστάτης τῶν ποιμένων,
αἱ δύο μου ἀκόλουθοι, ὄνομα τῶν προγόνων·
ἄνθος αἱ τελευταῖαι μου, τὴν ὄσφρησιν εὐφραῖνον,
τὸ ὅλον μου δὲ ἱερὸν ἔνδοξον τῶν Ἰώνων.

Ι'.

Τῶν θυγατέρων τῆς Μνημοσύνης ἤμην τὸ πάλαι ἡ κατοικία,
καὶ ὁρμητήριον, τελευταῖον, ἀνδρῶν Ἑλλήνων ἡρωϊκῶν.
Τὸν τράχηλόν μου ἂν παραλείψῃς, ἁγίους ἄνδρας, θαύματα θεῖα,
θὰ σ' ἐνθυμίσῃ ἡ ἔμπροσθέν σου παρισταμένη τότε εἰκών.

ΙΑ'.

Μεγάλης φήμης ποταμὸς κατέστην τῆς Ἀσίας,
πολλὰς ἀνάκτων καὶ λαῶν ἴδων περιπετείας·
τὴν κεφαλήν μου τὴν τριπλὴν ἐὰν ὅμως ἀφήσῃς,
νῆσον τινα Ἑλληνικὴν ἐξαίφνης θ' ἀπαντήσῃς.

Ε. Σ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Α'.

Παιδίον τι ἐρωτηθὲν πόσων ἐτῶν ἦτο, ἀπεκρίθη: μετὰ 23 ἐτη θὰ ἔχω πενταπλάσιον τῆς ἡλικίας ἣν εἶχον πέρυσι.— Πόσων ἐτῶν ἦτο;—

Β'.

Ἔχων τις δύο βαλάντια εἶπεν: ἂν μεταβιβάσω ἐκ τοῦ πρώτου εἰς τὸ δεύτερον 16 γρόσια, τὸ ἐμπεριεχόμενον τούτου θὰ ἦνε πενταπλάσιον τοῦ πρώτου· ἂν πράξω ὅμως τὸ ἐναντίον, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς βαλαντίοις γροσίων θέλει εὑρεθῇ ὁ αὐτός. Πόσα γρόσια περιεῖχεν ἕκαστον βαλάντιον;

Γ. Κ. Υ.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΙ

1.

1 οἱ ὁρῶ τίτου πρόσω! ποῦς οὔ; φ' ἄγοι τ' ὄναρ τῶν σ' οὖ.

Στέφανος Ἀγγελόπουλος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1872. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Β΄.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΡΑΠΤΩΝ ΑΘΥΡΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΩΝ.

Εἶνε ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, καὶ μεταξὺ τῶν σπουδαιοτέρων περιστάσεων πολλάκις εὑρισκόμενος, αἰσθάνεται κλίσιν τινὰ πρὸς τὸ ἡδὺ καὶ τερπνόν, ἢ καταχρηστικώτερον τὸ γελοῖον· Ἡ κλίσις αὕτη εἶνε φυσικωτάτη, καθόσον ἐν αὐτῇ εὑρίσκει διάχυσιν καὶ ἀναψυχήν, τὴν ὁποίαν ἀλλαχοῦ ματαίως ἐπιζητεῖ. Τὰ ἀθύρματα καὶ ἐν γένει τὰ τὸν νόμον τοῦ σοβαροῦ ὑπερπηδῶντα, πρὸς ἃ ἰδιαιτέραν τρόπον τινὰ ἐπιρυλάττει κλίσιν, προξενοῦσιν εἰς αὐτὸν εὐχαρίστησιν καὶ τέρψιν ἄμετρον, ὥστε πολλάκις, χαίρειν εἰπὼν τοῖς σπουδαίοις, καταγίνεται ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὸ ἐπινοεῖν καὶ διαδίδειν τοιαῦτα. Διὰ τοῦτο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς βλέπομεν τὸν ἄνθρωπον Δημόκριτον μᾶλλον ἢ Ἡράκλειτον καὶ ἐφευρετὴν μὲν τῆς τραγῳδίας, τῆς κινούσης εἰς ἔλεον καὶ ἐνθουσιασμὸν τὴν ψυχὴν καὶ ἀναπτερούσης τὸ αἴσθημα, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἐπινοητὴν τῆς κωμῳδίας, ὅρου ὅλως ἀντιθέτου πρὸς τὸν πρῶτον. Ὥστε ἡ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ σπουδαίου καὶ σοβαροῦ εἰς τὸ ἡδὺ καὶ τερπνὸν μετάβασις εἶνε εὐχερεστάτη τῷ ἀνθρώπῳ, λογιζομένη κατὰ μέγα μέρος ὡς φυσικὴ καὶ ἐπιζήτητος.

Οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, τὰ ἀδιάφθορα ἐκεῖνα τῆς φύσεως τέκνα, ἐπεζήτουν τὸ ἡδὺ καὶ μᾶλλον τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ἦσαν ἕκδοτοι εἰς τὸ τερπνόν· ἐθεώρουν αὐτὸ ὡς χαρίεσσαν, οὕτως εἰπεῖν, διατριβὴν καὶ ἀνάπαυλαν, καὶ διὰ τοῦτο ἐθυσίαζον πολλάκις μέρος πολύτιμον τοῦ καιροῦ των εἰς ὅ,τι τερπνὸν εἴτε θέαμα εἴτε ἄκουσμα. Καὶ αὐτὴ ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ των ἦτον ἐν μέρει εἰς τὰ τοιαῦτα ἀθύρματα προσδιωρισμένη. Διὰ τοῦτο καὶ βλέπομεν αὐτοὺς εἰς τὰ συμπόσιά των καὶ πρὶν τῶν χρόνων ἀκόμη τῆς ὑποβουλώσεως καὶ διαφθορᾶς μαλακῶς ἐν ἀνακλίνοις ἀνακεκλιμένους, μὲ δαφνίνους ἢ ἀνθοπλόκους στεφάνους ἐπὶ κεφαλῆς καὶ λευκὰ ἱμάτια περιβεβλημένους, καὶ μεταξὺ τοῦ δείπνου ᾄδοντας τὰ *παροίνια* ἢ *συμποτικὰ* λεγόμενα ᾄσματά των καὶ φιλοτιμουμένους ἐπινοεῖν ἐν πλείστῃ εὐθυμίᾳ τὰ *σκόλια* ἢ τοὺς *γρίφους* καὶ ὅλα τὰ τοιαῦτα ζωηρᾶς φαντασίας ἐπινοήματα, πλήρη εὐτραπέλου χάριτος καὶ τῶν ὁποίων ἀκριβεστάτην περιγραφὴν μᾶς δίδει ὁ Ἀθήναιος.

Τὸ τερπνὸν δὲ τοῦτο, ἢ ἐπὶ τὸ καταχρηστικώτερον εὐτράπελον, οἷον ἡδύ τι ἄρτυμα καὶ εἰς περιστάσεις ἔτι σπουδαιοτέρας τῶν τοῦ πότου ἀναφαίνεται, προσεπιμαρτυροῦν τὴν ἔμφυτον πολλάκις τοῦ ἀνθρώπου κλίσιν πρὸς τοῦτο. Διὸ καὶ μεταξὺ τῶν ποιημάτων καὶ αὐτῶν τῶν σοβαρωτέρων ποιητῶν βλέπομεν ἀναφαινόμενα συνεχῶς ἴχνη τοῦ τοιούτου. Οὕτως ὁ θεσπέσιος Ὅμηρος μετὰ κωμικῆς τῷ ὄντι χάριτος μᾶς περιγράφει τοὺς Θερσίτας καὶ τοὺς Ἴρους του, ὁ δὲ γενναῖος καὶ τοσοῦτον ἄλλοτε διακριθεὶς ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ἐπὶ ἀνδραγαθήμασι μέγας Τελαμώνιος Αἴας, ἀγωνιζόμενός ποτε μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ Ἀντιλόχου εἰς τὸν δρόμον καὶ ὀλισθήσας, ἐκυλίσθη εἰς βορέαν κόπρον, πάνυ γελοίως πληρώσασαν τὰ ὦτα καὶ τὸ στόμα καὶ τὴν ῥῖνά του· «ἐν δ' ὄνθου βοέου πλῆτο στόμα τε ῥῖνάς τε..... οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἡδὺ γέλασαν» (Ἰλιάδ. Ψ. 777). Ὁ αὐτὸς ποιητὴς ὁμοίως μετὰ τόσας τρομερὰς περιπετείας χάριν διαχύσεως κατακλείει τὸ Ἄλφα τῆς Ἰλιάδος του διὰ τῆς ἐν τῷ Ὀλύμπῳ ἐμφανίσεως τοῦ *ποισηνόντος* καὶ κυλλοποδίου Ἡφαίστου, ὅστις διὰ τῶν γελοίων σχημάτων καὶ περιστροφῶν του τέρπει τὴν τῶν μακάρων θεῶν ὁμήγυριν, καὶ διὰ τοῦτο ἄσβεστος *ἐνόρνυται γέλως* μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἀπ' αὐτῶν καθ' ὁμοιοπάθειαν εἰς τὰ χείλη τοῦ ἀναγνώστου, τοσοῦτον σκυθρωπάσαντος εἰς τὴν μελαγχολικὴν ἀνάγνωσιν τῶν προϊστορηθέντων λυπηρῶν συμβαμάτων. Ὥστε πανταχοῦ ἐν γένει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐν διαφόρῳ μέτρῳ παρατηρεῖται προσέγγισίς τις εἰς τὸ τερπνὸν ἢ γελοῖον, ὅπερ φυσιολογικῶς δυνάμεθα θεωρῆσαι ὡς τὸ ἄρτυμα ἢ τὸ ἅλας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ τοῦ κλαυθμῶνος.

Πρὸς τούτοις διὰ τὸν αὐτὸν λόγον βλέπομεν πολλοὺς τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καταγινομένους εἰς διάφορα γραφικὰ παίγνια ἢ ἀθύρματα καὶ ἐπιτυχῶς διὰ παραδέξων στίχων εἰκονίζοντας ποικίλα πράγματα. Οὕτως ἔχομεν τοῦ βουκολικοῦ Θεοκρίτου τὴν *Σύριγγα* ἢ τὸν *Αὐλόν*, στίχους ἐν εἴδει σύριγγος γεγραμμένους καὶ κομψῶς περὶ αὐτῆς πραγματευομένους· καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων τι μεταγενεστέρων τοῦ Δωρίου Δωσιάδα τοὺς *Βωμούς*, ἐν οἷς ἀναφαίνεται καὶ τι εἶδος ἀκροστιχίδος· τοῦ Ῥοδίου Συμμίου τὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πτέρυγας καὶ τὸν *Πέλεκυν* τοῦ Βησαντινοῦ Ροδίου *ὠὸν χελιδόνος*, καὶ πολλῶν ἄλλων διάφορα τοιαῦτα τεχνήεντα ἀθύρματα, ἀποκυήματα τῆς ζωηρᾶς Ἑλληνικῆς φαντασίας, ἥτις τοσαῦτα ἄλλα θαυμάσια ἐπενόησε. Δὲν σφάλλομαι, νομίζω, ἂν συγκαταριθμήσωμεν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοὺς ἑξῆς στίχους τῶν δύο ἐνδόξων τραγικῶν ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἀποτελοῦντας βεβαίως εἶδός τι λογοπαιγνίου.

Τυρὸς τά τ' ὦτα τόν τε νοῦν τὰ τ' ἤμματ' εἶ, καὶ
Ἔωσά σ', ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι.

Μεταξὺ τῶν νεωτέρων καὶ συγχρόνων ὑπὲρ τὰ λοιπὰ ἔθνη ἐκδότους εἰς τὰ τοιαῦτα ἐν γένει λογοπαίγνια καὶ εἴδη τῶν γραπτῶν ἀθυρμάτων βλέπομεν τοὺς Γάλλους. Προικισμένοι οὗτοι μὲ γόνιμον φαντασίαν καὶ μὲ ἐλαστικὸν πνεῦμα, δὲν παύουσιν ἐπινοοῦντες ἐπιτυχῶς πάντοτε τοιαῦτα εἴδη γραφικῆς λεπτολογίας, πολλάκις καὶ αὐτοὺς τοὺς διακεκριμένους αὐτῶν ποιητὰς ἀπασχολοῦντα, ἅτινα καὶ μεταξὺ σπουδαίων συγγραφῶν ἀπαντῶμεν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Bagatelles industrieux. Καὶ τῶν τοιούτων δὲν κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα συνοπτικὴν ἀπαρίθμησιν.

Καὶ πρῶτον βλέπομεν τὴν ποικιλίαν ἐκείνην τῶν *αἰνιγμάτων*, ὑπαγομένων εἰς διάφορα εἴδη καὶ πολυτρόπως ἐκθετομένων. Μεταξὺ τούτων πρωτεύουσιν ἰδίως οἱ λεγόμενοι γρῖφοι (Rébus), τουτέστι συμβολικαὶ ἐκφράσεις παριστανόμεναι διὰ διαφόρων σημείων καὶ ἀντιστοίχων εἰκόνων, ἰχνογραφουμένων ἐπιτυχῶς καὶ εἰς ἐξήγησιν προβαλλομένων. Οὕτω π. χ. θέλοντες νὰ ἐκθέσωσι τὴν φράσιν: "Une personne illustre„ (ἓν ἔνδοξον ὑποκείμενον), λαμβάνουσι δι' ἑκάστην λέξιν καὶ συλλαβὴν πολλάκις τὸ πρᾶγμα τὸ ἐκφραζόμενον διὰ τῆς ἀντιστοίχου φωνῆς καὶ εἰκονίζον συμβολικῶς τὴν λέξιν. Ὅθεν τὴν φωνὴν Une παριστᾷ ἡ ἀντίστοιχος Hune, σημαίνουσα κεραίαν πλοίου· διὸ καὶ ζωγραφίζουσι μίαν τοιαύτην κεραίαν· τὴν λέξιν Personne ἀναλύοντες εἰς τὴν λέξιν Père—sonne (παππᾶς σημαίνων), ζωγραφίζουσιν ἱερέα σημαίνοντα κώδωνα προσηρτημένον ἐπὶ κωδωνοστασίου· τὴν φωνὴν il ἀντικαθιστῶσι διὰ τῆς συστοίχου île (νῆσος), ἐφ' ᾧ καὶ εἰκονίζουσι νῆσον θαλερὰν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης· ἐπίσης τὸ lustre ἀντικαθιστῶσι διὰ τοῦ ὁμωνύμου Lustre (πολυέλαιος). Ὥστε λοιπὸν τὸ αἴνιγμα, μετατρεπόμενον τοιουτοτρόπως διὰ τοῦ παραδόξου μεταμφιεσμοῦ τῶν λέξεων εἰς εἰκονικὰ σύμβολα, ἀποβαίνει ἄλλη συμβολικὴ ἢ φωνητικὴ ἱερογλυφικῶν ἔκφρασις. Σημειωτέον, ὅτι τὸ τοιοῦτον παίγνιον εἰς τὴν γλῶσσάν μας πολὺ δυσκόλως ἐπιτυγχάνει, δυνάμενον ἔν τινι μέτρῳ μόνον πρὸς παράστασιν ἐννοίας νὰ ἐκφρασθῇ καὶ ὄχι χωριστὰ πρὸς παράστασιν λέξεων καὶ συλλαβῶν ὡς εἰς τὴν Γαλλικήν, δι' ἣν τὸ πρᾶγμα εἶνε εὐκολοκατόρθωτον, διότι πτωχοτάτη ὡς πρὸς τὰς λέξεις, μεταχειρίζεται πολλὰ συνώνυμα καὶ σύστοιχα, ἅτινα εὐκολύνουσι τὸ τοιοῦτον λογοπαίγνιον.

(Ι. Μ. Ραπτάρχης.)

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙΦΗΜΟΙ.

Ἓν ἀντίτυπον τῶν διηγημάτων τοῦ Βοκκακίου, ἔκδοσις Ἐνετίας τοῦ ἔτους 1471, ἐπωλήθη διὰ τὸ σπάνιον 2360 λίρας στερλίνας.

Τὸ ἐλεφαντοκόλλητον κάθισμα τὸ δοθὲν παρὰ τῆς πόλεως Λυδέκης εἰς τὸν βασιλέα τῆς Σουηδίας Γουστάβον Βάζαν ἠγοράσθη ἐπὶ δημοπρασίας τῷ 1823 φλωρίνια 58,000 ἤτοι περίπου 120,000 φράγκα.

Ἓν βιβλίον, φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν τοῦ Σακαισπήρου καὶ ἀνῆκον ποτὲ εἰς τὸν ποιητὴν τοῦτον, ἐτιμήθη 120 λίρας στερλίνας.

Τῷ 1816 ὁ λόρδος Σατέσβουρις ἔδωκε δι' ἕνα ὀδόντα τοῦ Νεύτωνος 730 λίρας στερλίνας, τουτέστι 16,550 φράγκα, καὶ ἔδεσεν αὐτὸν ἐν τῇ σφενδόνῃ τοῦ δακτυλίου του. Ὅτε ἔγινεν ἡ μετακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ Ἀβαιλάρδου καὶ τῆς Ἐλουησίας ἐκ τοῦ ἐν Παρισίοις νεκροταφείου, λέγεται, ὅτι εἷς Ἄγγλος προσέφερεν 100,000 φράγκα διὰ ἕνα ὀδόντα τῆς Ἐλουησίας. Ἐν ἔτει 1820 τὸ κρανίον τοῦ φιλοσόφου Καρτεσίου ἠγοράσθη παρά τινος εἰς τὴν μετρίαν τιμὴν 99 φράγκων. Μία πλαιὰ καὶ ἐφθαρμένη φενάκη τοῦ φιλοσόφου Καντίου εὗρεν ἀγοραστὴν δι' 20 φράγκα· τῷ δὲ 1822 μία ἄλλη φενάκη τοῦ Στερνίου (συγγραφέως Ἄγγλου) δημοπρατηθεῖσα κατεκυρώθη μετὰ πολλὴν καὶ ἔνθερμον διαμάχην τῶν ἀγοραστῶν εἰς τὴν τιμὴν 200 γουϊνεῶν, δηλαδὴ 5,340 φράγκων. Φραγκίσκος τις Βουρδέττος ἠγόρασεν ἀντὶ 12750 φράγκων δύο κονδύλια, δι' ὧν ὑπεγράφη ἡ ἐν Amiens συναμολογηθεῖσα συνθήκη τῇ 27 Μαρτίου 1801. Μία δὲ εἰκὼν τοῦ περιφήμου Ἱσπανοῦ Ζωγράφου Μουρίλλου, παριστῶσα τὴν Θεοτόκον καὶ ἐκτεθειμένη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου, ἠγοράσθη φράγκα 500 χιλιάδας.

ΒΟΚΚΑΚΙΟΣ.

Giovanni Boccacio, περιώνυμος Ἰταλὸς συγγραφεύς, γεννηθεὶς τῷ 1313 ἐν Παρισίοις ἢ ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ ἀποθανὼν ἐν Κερτάλδῳ τῷ 1375. Κατ' ἀρχὰς ἐδόθη εἰς τὸ ἐμπορικὸν στάδιον· ἀλλ' εἰκοσαέτης ἐλθὼν εἰς Νεάπολιν, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ τάφου τοῦ Βεργιλίου συνέλαβε μεγάλην ἀπόφασιν· διεσκόρπισεν εἰς τὸν ἄνεμον τὰ ἐμπορικά του καταστίχα καὶ ἐγένετο ποιητής, παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ πατρός του, σπουδάσας τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, τὴν Λατινικὴν καὶ τὴν Ἑλληνικήν. Περιώνυμος ποιητὴς καὶ σοφὸς ὁ Βοκκάκιος, οὐχ ἧττον εὐδοκίμει καὶ εἰς τὰ πολιτικά, ἡ δὲ πόλις τῆς Φλωρεντίας διεπιστεύσατο πολλάκις αὐτῷ σπουδαιότατα ὑπουργήματα. Πρῶτος αὐτὸς ἐκάθεδρε τὴν ἕδραν, ἥτις συνέστη πρὸς διερμήνευσιν τῆς «θείας κωμῳδίας» τοῦ Δάντου, καὶ ἐγένετο φίλος τοῦ Πετράρχου.

Ὁ Βοκκάκιος ἔγραφε καλὰ συγγράμματα καὶ εἰς ὡραίαν Λατινικὴν γλῶσσαν, οἷα ἡ «Genealogia deorum„, εἶδος ἀπολογίας ὑπὲρ τῆς ποιήσεως καὶ κλασικῆς ἐγκυκλοπαιδείας.— «De moli-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη

eribus claris», κ. τ. λ. Τὰ Ἅπαντα αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ ἐπιστασίᾳ τοῦ Μοντιέρου ἐν Φλωρεντίᾳ 1827 τόμοι 17 εἰς 8ον. Μεταξὺ τῶν Ἰταλικῶν συγγραμμάτων του διαπρέπει τὸ μέγα αὐτοῦ ποίημα il Filostrato καὶ τὸ περιβόητον «Decamerone» ἤτοι Δεκαήμερον, περιέχον ἑκατὸν διηγήματα, καὶ ψεχθὲν σχεδὸν παρὰ πάντων διὰ τὸ ἄσεμνον τῆς ἐκφράσεως· διὸ καὶ ἐτέθη τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἀπηγορευμένων βιβλίων. Ἀλλ' ἡ ἐν αὐτῷ ζωηρὰ ἀπεικόνισις τοῦ λοιμοῦ τῆς Φλωρεντίας (τοῦ συμβάντος ἐν ἔτει 1348.) παρεβλήθη πολλάκις πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου περιγραφὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις λοιμοῦ καὶ εἶνε αὐτόχρημα ἀριστούργημα. Περὶ τοῦ συγγραφέως τούτου ποιεῖται λόγον καὶ ἡ κυρία Δώρα Ἰστριὰς εἰς τὸ σύγγραμμα « Ἐκδρομαὶ εἰς Ἰταλίαν».

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Κατὰ μέσον ὅρον ὁ μὲν μωλὸς τοῦ ἀνδρὸς ζυγίζει 3 1)2 λίτρας, ὁ δὲ τῆς γυναικὸς 2 λίτρας καὶ 2)3.

— Κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὁ σφυγμὸς ἔχει 180 παλμοὺς καθ' ἕκαστον λεπτόν, κατὰ τὴν νεότητα 80 καὶ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας 60.

— Ἡ μέση τοῦ αἵματος θερμότης εἶνε τοῦ μὲν ἀνθρώπου 92 βαθμῶν, τοῦ προβάτου 102 καὶ τῆς νήσσης 107.

— Τὸ αἷμα 42 ἀνθρώπων δύναται νὰ χορηγήσῃ ἱκανὸν σίδηρον, ὥστε νὰ σφυρηλατήσῃ τις ἐξ αὐτοῦ τὴν ὕνιν ἀρότρου 24 λιτρῶν βάρους.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.

Ὅτι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ μεγαλοφυΐα δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην λαμπρῶν αἰθουσῶν καὶ θωμάτων πλουσίων, ὅπως ἀναπτυχθῶσι, γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τῶν κατὰ καιροὺς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἀναφανέντων ἦσαν τὸ κατ' ἀρχὰς πένητες. Τινὰ παραδείγματα ἀρκοῦσι πρὸς τοῦτο. — Ὁ μέγας Σινὸς νομοθέτης Κομφούκιος ὑπῆρξεν ἐργάτης καὶ γεωργός. — Ὁ Ρωμαῖος Κιγκινάτος ἐπίσης. — Ὁ περίπυστος πάπας Εὐγένιος Β'. ἦν υἱὸς καμινέως.— Ὁ πάπας Σίξτος Ε'. ἦν ποιμήν. — Ὁ διάσημος Μαζανιέλλος ἁλιεύς. — Ὁ μέγας Ἀρχιμήδης στοιχειοθέτης. — Ὁ Κρόμβελλ. ζυθοπώλης.— Ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς Μεταστάσιος ποιμήν. — Ὁ φυσιογράφος Λινναῖος σανδαλοποιός. — Ὁ στρατηγὸς τοῦ Ναπολέοντος Βεναρδόττος, ὁ μετέπειτα βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἦν φλεβοτόμος. — Ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Μεχμὲμ-Ἀλῆς κουρεύς. — Ὁ διάσημος Ἄγγλος ῥήτωρ καὶ βουλευτὴς Κόββαν ἦν ποιμὴν προβάτων. — Ὁ ἔνδοξος πρόεδρος τῆς Ἀμερικῆς Λίγκολν, υἱὸς πτωχοῦ χωρικοῦ, ἦν κατ' ἀρχὰς ξυλουργὸς καὶ ναύτης. — Ὁ Ἱσπανὸς στρατηγὸς Ἐσπαρτέρος νεωκόρος, κτλ. κτλ.

ΜΑΖΑΝΙΕΛΛΟΣ.

Θωμᾶς Ἀνιέλος ἤτοι *Μαζανιέλλος*, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐν Νεαπόλει ἐπαναστάσεως κατὰ τῆς τυραννίας τοῦ Ἱσπανοῦ κυβερνήτορος, ἦτο πτωχὸς λαζαρόνος, ἁλιεὺς ἐκ τῆς πωλήσεως ἰχθύων καὶ ὀπωρῶν. Ἂν καὶ ἦτο εἰς ἄκρον ἐνδεής, ἀμαθὴς καὶ περιωρισμένου πνεύματος, εἶχεν ὅμως χαρακτῆρα ὑπερήφανον καὶ ἐπιχειρηματικόν, καὶ φυσικὴν εὐγλωττίαν καὶ τόλμην ἀπεριόριστον. Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα καὶ αἱ ἑκάστοτε ζωηραὶ μεμψιμοιρίαι του κατὰ τῆς Ἱσπανικῆς Κυβερνήσεως τὸν εἶχον καταστήσει λίαν δημοτικόν· ἄλλως δὲ καὶ ἡ ἐπιβολὴ νέου φόρου ἐπὶ τῶν ὀπωρῶν καὶ τῶν λαχανικῶν τῇ 3 Ἰαν. 1647 εἶχε παροξύνει λίαν τὸν πτωχὸν λαόν. Τῇ 7 Ἰουλίου ὁ γυναικάδελφος τοῦ Μαζανιέλλου, κομίσας εἰς τὴν ἀγορὰν πανέριον ὀπωρικῶν, ἠρνήθη νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον· ὅτε δὲ ὁ Εἰσπράκτωρ ἠθέλησε νὰ τὸν ἀναγκάσῃ, ὁ Μαζανιέλλος μετὰ πολλῶν συντρόφων του ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τοῦ γυναικαδέλφου του, κράζων « ζήτω ὁ βασιλεύς, εἰς τὸν διάβολον ἡ κακή του κυβέρνησις! » Ἀφοῦ δὲ ἠλευθέρωσαν τὸν ἀπαγόμενον ὀπωροπώλην, οἱ στασιασταὶ ἔτρεξαν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ ἀντιβασιλέως δουκὸς Ἄρκου καὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν βιάσωσι νὰ παραλάβῃ σύμβολον καὶ συνάρχοντα τὸν Μαζανιέλλον. Ὁ δοὺξ διέφυγε καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ φρούριον, ὅπου ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν στασιαστῶν. Ἡ ἐπανάστασις ἐν ἀκαρεῖ διεδόθη καθ' ὅλην τὴν πόλιν, καὶ μετ' ὀλίγον οἱ ἐπαναστάται συνεκρούσθησαν μὲ τοὺς εὐγενεῖς, οἵτινες ἐπειράθησαν νὰ δολοφονήσωσι τὸν Μαζανιέλλον. Ὁ ὄχλος ἀνηγόρευσε τοῦτον ἀρχηγὸν του, τῷ ἔδωκε δὲ καὶ συμβούλους ἐξαχθέντες ἐκ τῶν τελευταίων τάξεων. Ὁ λαζαρόνος ἀρχηγὸς ἐσχημάτισεν ἐκ τοῦ προχείρου αὐτοσχέδιον κυβέρνησιν, ἔδωκε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς ὀπαδούς του νὰ διαρπάσωσι πολλὰ παλάτια, αὐτὸς ὅμως οὐδὲν ἐκράτησε δι' ἑαυτόν. Τῇ 13 Ἰουλίου, δυνάμει συνθήκης ὑπογραφείσης ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, ὁ ἐπὶ τῶν ὀπωρῶν φόρος κατηργήθη καὶ αἱ παλαιαὶ ἐλευθερίαι καὶ ἀτέλειαι ἀνενεώθησαν. Τότε ὁ Μαζανιέλλος ἀπέθεσε τὰ ὅπλα, μηδεμίαν ἀμοιβὴν καταδεχθεὶς νὰ ζητήσῃ.

Κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἡ μεγάλη συγκίνησις, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποστῆ ἐκ τῶν διαφόρων διαπραγματευθέντων, ἡ ἐξ ἀνάγκης ἀσυνήθης ἔντασις τῶν νοητικῶν του δυνάμεων, ὁ ἀπὸ τῶν λιχῆρων καὶ κακούργων φόβος καὶ ἡ ἐπὶ ἑπτὰ συνεχεῖς νύκτας ἀϋπνία του, τὸν ἐρρυψαν εἰς πυρετόν, τὸν ὁποῖον ηὔξησε διὰ καταχρήστεως οἴνου. Ἐξω φρενῶν γενόμενος ἤρχισε νὰ διατρέχῃ πάσας τὰς ὁδούς, νὰ θυσιάζῃ τοὺς καλλιτέρους του φίλους καὶ νὰ ἐξοκέλλῃ εἰς τοσαύτας παραφοράς, ὥστε οἱ περὶ αὐτὸν ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν βέσωσι. Ἐνταῦτοις διαφυγὼν τῆς προσοχῆς τῶν φυλάκων του ἔτρεξεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Καρμηλιτῶν, ὅπου προσηνέχθη ὡς ἀληθὴς παράφρων. Ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει του ὅμως, ὅτι ἦτο ἕτοιμος νὰ παραδώσῃ ὅλην του τὴν ἐξουσίαν εἰς χεῖρας τοῦ ἀντιβασιλέως, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τὸν ἔπεισεν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Καρμηλιτῶν, διὰ νὰ ἡσυχάσῃ ἐκεῖ· ἀλλ' ἤδη ὁ λαὸς εἶχε διεγερθῆ κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του καὶ ὥρμησεν εἰς τὸ μοναστήριον κραυγάζων « Ζήτω ὁ βασιλεύς, ἀπολέσθω ὁ Μαζανιέλλος. » Τὰς φωνὰς ταύτας ἀκούσας ὁ δυστυχὴς παράφρων, μὴ ἐννοήσας ὅμως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περὶ τίνος ἐπρόκειτο, ἐξώρμησε φωνάζων « Μὲ ζητεῖτε, φίλοι μου; ἰδοὺ ἐγώ. Παρευθὺς δὲ τέσσαρες τῶν συνωμοτῶν, πρώην φίλοι του, πυροβολήσαντες τὸν ἐφόνευσαν τῇ 16 Ἰουλίου 1647. Τὸ πτῶμά του, σχεδὸν κατασπαραχθὲν ὑπὸ τοῦ ὄχλου, ἀνελήφθη ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του, ἐνεδύθη μὲ βασιλικὰ ἱμάτια καὶ ἐκηδεύθη μὲ μεγάλην πομπήν. Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ὁ λαὸς ὅστις ἀμέσως σχεδὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχηγοῦ του εἶχεν αἰσθανθῇ πάλιν τὸν ζυγὸν κατεπιέζοντα τὸν αὐχένα του, ἐξηγέρθη αὖθις καὶ ἐξεδίκησε τὸν θάνατον τοῦ μάρτυρος τῆς ἐλευθερίας του, σφαγιάσας ὅλους τοὺς φονεῖς του.

Η ΓΗ ΚΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ.

Ὁ Φραγκίσκος Ἀραγώ, θέλων νὰ δώσῃ εἰς τοὺς μαθητάς του εὐνόητον ἰδέαν τοῦ μεγέθους τῆς γῆς συγκριτικῶς πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου, ἐστοχάσθη νὰ ἀριθμήσῃ πόσους κόκκους σίτου μετρίου μεγέθους περιέχει μία λίτρα. Εὗρε λοιπὸν ὅτι περιέχει 10,000 ἑπομένως ἓν δεκάλιτρον πρέπει νὰ περιέχῃ 100,000, ἓν ἑκατόλιτρον 1,000,000, καὶ 12 δεκάλιτρα 1,200,000. Συναθροίσας τότε εἰς ἕνα σωρὸν τὰ 12 δεκάλιτρα τοῦ σίτου ἤτοι τοὺς 1,200,000 κόκκους, ἔθεσεν ἀντικρὺ εἰς ἕνα μόνον κόκκον καὶ εἶπε εἰς τοὺς ἀκροατάς του. — Ἰδοὺ ἐν συνόψει ἡ γῆ καὶ ὁ ἥλιος. — Ἡ ἐξομοίωσις αὕτη ἐξέπληξε τοὺς μαθητάς.

ΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΛΦΑΒΗΤΑ.

Τὸ ἀλφάβητον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης περιέχει 24 γράμματα, τῆς Γαλλικῆς 25, τῆς Ἀγγλικῆς 26, τῆς Ἰταλικῆς 21, τῆς Ἱσπανικῆς 27, τῆς Ρωσσικῆς 41, τῆς Γερμανικῆς 26, τῆς Σλαβικῆς 27, τῆς Λατινικῆς 25, τῆς Ἑβραϊκῆς 22, τῆς Ἀραβικῆς 28, τῆς Περσικῆς 32, τῆς Τουρκικῆς 33, τῆς Σανσκριτικῆς 50, καὶ τῆς Σινικῆς 214.

ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΕΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Δύο μοναχοὶ Ἕλληνες, προχωρήσαντες πρὸς διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως μέχρι τῆς Σινικῆς, εἶδον τὸν τρόπον τῆς ἀναπτύξεως καὶ διατροφῆς τῶν μεταξοσκωλήκων. Ἐπιστρέψαντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, προέτειναν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν νὰ μεταφέρωσιν ἐκ Σινικῆς τὸν πολύτιμον σκώληκα. Ὁ Ἰουστινιανὸς ἐδέχθη, οἱ δὲ μοναχοὶ ἀνεχώρησαν. Ἔφθασαν εἰς Σινικήν, καὶ ἐκεῖ μετὰ μυρίους κινδύνους καὶ ἀπείρους ταλαιπωρίας κατώρθωσαν νὰ λάβωσιν ὡὰ μεταξοσκωλήκων, ἅτινα ἔκρυψαν ἐν ταῖς βακτηρίαις αὐτῶν. Εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπανελθόντες, ἐδίδαξαν τὸν τρόπον τῆς ἀνατροφῆς των, ἥτις καὶ ἐπέτυχε πληρέστατα. Εὐθὺς δ' ὁ τόπος ἐφυτεύθη ἀπὸ μωρέας, καὶ ἡ σηρικοτροφία τόσον διεδόθη, ὥστε ἡ Πελοπόννησος — ἡ κυρία πηγὴ αὐτῆς — ἀπώλεσε τὸ ὄνομά της μετονομασθεῖσα *Μωρέας* ἕνεκα τῶν ἐν αὐτῇ φυτευθεισῶν ἀπείρων μωρεῶν.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΑ.

Μαῦρος σταυρὸς ἐσκέπαζε κακοῦ φονιᾶ τὸ μνῆμα
Καὶ πρὶν ἡ ἐγὼ σκωθῶ,
Στὸ μεσονύχτι τὸ βαθύ,
Τὸν μάτονε τὸ κρῖμα..

— Γιὰ 'πές μου, μνῆμά μου, γιατί στὸν ὕπνο σου γογγύζεις
Καὶ στ' ὄνειρό σου τὸ πικρό,
Μ' αἷμα τὸ μαῦρό σου σταυρὸ
Κάθε νυχτιὰ ραντίζεις;

— Σταυρέ μου, σὰν μ' ἐρώτησες νὰ εἰπῶ τὸ μυστικό μου'
Φονιὰ στὰ σπλάγχνα μου κρατῶ!
Μὲ λούζει μ' αἷμα, καὶ γι' αὐτὸ
Ματόνω τὸ σταυρό μου...
Τὸ κρῖμα ποῦ ἐσκέπασα, τὸ κρῖμα μ' αἱματόνει
Μὲς στὸ σκοτάδι τὸ θολό...
Σύρε, σταυρέ μου στὸ καλό,
Φονιᾶς δὲ σὲ σηκόνει!

Α. Παράσχος.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΙΣΠΑΝΟΥ ΣΟΦΟΥ.

Δύο τινὰ δὲν δυνάμεθα νὰ βλέπωμεν ἀσταρδαμυκτί, τὸν ἥλιον καὶ τὸν θάνατον.

Μία δίκη γεννᾷ ἑκατὸν κάλλιον κακὸς συμβιβασμὸς παρὰ καλὴ ἀπόφασις.

Ἡ κακὴ πληγὴ θεραπεύεται, τὸ κακὸν ὄνομα θανατόνει.

Ὁ φιλάργυρος δίδει πλειότερα ἀπὸ τὸν γυμνόν.

Θέλεις νὰ μάθῃς πόσον ἀξίζει ἓν ταλλῆρον; ζήτησε τὸ δανεικόν.

Ὅστις ἀγοράζει τὰ περιττὰ θὰ πωλήσῃ τὰ ἀναγκαῖα.

Εἰς ὅποιον ὁ Θεὸς δὲν δίδει τέκνα, ὁ διάβολος δίδει ἀνεψιούς.

Μωρὸς σιωπῶν σοφὸς φαίνεται.

Ὁ καλὸς λόγος εἶνε ὀλιγοέξοδος καὶ πολὺ ἀξίζει.

Τίμα τὸν καλὸν νὰ σὲ τιμήσῃ, τίμα τὸν κακὸν νὰ μὴ σὲ ἀτιμάσῃ.

Ἔσο γλυκὺς καὶ περιποιητικός· ὅποιος δὲν ἔχει μέλι εἰς τὴν χύτραν, ἂς ἔχῃ εἰς τὸ στόμα.

ΛΥΣΕΙΣ.

Αἰνιγμάτων.

Α'. Ζῶον— σῶον— ὠόν.
Β'. Κάτοπτρον.
Γ'. Ναπολέων— ἀπολέων— πόλεων— ὀλέων— λέων— Ὤν.
Δ'. Ἀλγηδὼν— ἀηδών.
Ε'. Ἓξ εἷς— αἷξ ὗς— ἕξις.
ΣΤ'. Αἴνιγμα— αἷμα.
Ζ'. Ἄλας— λᾶας.
Η'. Ὅμηρος— μηρὸς— ὄρος.
Θ'. Πανώγιον.
Ι'. Ἑλκῶν— εἰκών.
ΙΑ'. Μαίανδρος— Ἄνδρος.

Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Προβλημάτων.

Α'. Τὸ παιδίον ἦτο 7 ἐτῶν.
Β'. Τὸ πρῶτον βαλάντιον περιεῖχεν 80 γρ., τὸ δὲ δεύτερον 112.

Λογογρίφων.

1. Ἐν ἰδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου.
2. Ὁ δαίμων ἑνοῦται μετὰ τοῦ δαίμονος ἐν ἀδιαστείστῳ εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ· μόνοι δὲ οἱ ἄνθρωποι ἐξ ὅλων τῶν λογικῶν πλασμάτων δὲν δύνανται νὰ ὁμονοήσωσιν, ἂν καὶ φέρωσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἐλπίδα τῆς θείας χάριτος. Τοῦ Θεοῦ κηρύσσοντος τὴν εἰρήνην, οὗτοι οὐχ ἧττον ζῶσιν ἀμοιβαίως μισούμενοι, πρὸς ἀλλήλους ἐρίζοντες, ὀλεθρίους συγκροτοῦντες πολέμους καὶ τὴν γῆν ἐρημοῦντες, ὅπως αὐτοὶ ἑαυτοὺς καταστρέφωσι.
3. Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς.
4. Σιγὴ οὐ μόνον ἄδιψον, ἀλλὰ καὶ ἄλυπον καὶ ἀνώδυνον.
5. Δεῖ σ' ἐσθίειν ἵνα ζῇς, ἀλλ' οὐ ζῇν ἵνα ἐσθίῃς.
6. Ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἂν εἴη δυσγενής.
7. Ὃ ἂν ὁμολογήσῃς διατήρει.
8. Ἀλέξανδος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός.
9. Μὴ ἐπιθύμει ἀδύνατα.
10. Φίλοις εὐτυχοῦσι καὶ ἀτυχοῦσιν ὁ αὐτὸς ἴσθι.

Λεξιγρίφων.

1.

ε ἰ Κ ώ ν
ἥ λ Ι ο ς
ρ ό ρ Μ ι γ ξ
ὁ π Ω' ρ α
φ α Ν ό ς

2.

ἔ γ χ Ε λ υ ς
δ α κ τ Γ' λ ι ο ς
ὁ ὁ σ Τ ρ υ ξ
π α ρ α π Ε' τ α σ μ α
κ ή Ρ υ ξ
τ ρ ά Π ε ζ α
τ ρ ι Η' ρ η ς

Γρίφων.

1. Ἡ ἧττα τῆς Γαλλίας ἦτο ἀπαισία διὰ τὸν Ναπολέοντα.
2. Γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.— Ἡ ἕξις γεννᾷ χορτασμόν.
3. Τοῖς φρονίμοις ὀλίγα.— Τοῖς φαύλοις φοβερὰ ἡ τελευτὴ τῆς ζωῆς.

ΛΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Α. Κελαϊδίτης—1 καὶ 10 λογογρ. καὶ τοῦ 2 γρίφου.
Ν. Δασκαλόπουλος— 2 καὶ 3 γρίφοι, 6 καὶ 11 αἰνίγμ. 1, 3, 5, 7, 8, 9, καὶ 10 λογογρ.
Α. Κουκουλᾶς—1 καὶ 2 πρόβλ. 2, 3, 6, 9, 11 αἰνιγμ. καὶ 10 λογ.
Στέφανος Α. Σέψη—1, 2 γρίφ., 1, 2, 4, 7, 9 καὶ 10 λογογρ.
Κ. Λυτζερόπουλος—1 γρίφου.
Ἀναστ. Λ. Παπαδόπουλος—2 καὶ 3 γρίφου.
Γ. Παππᾶ Κ. Σπάρταλη—ὅλων τῶν λογογρίφων καὶ γρίφων.
Πέτρος Σκίτμωρ—6 καὶ 11 αἰνίγμ. 1 λογογρ., 2 καὶ 3 γρίφ.
Μ. Ε. Ζωγράφος — 6, 9, αἰνιγμ. 2 λογογρ. καὶ 3 γρίφ.
Ν. Π. Βενάκης—8, 10, 11 αἰνιγ. 2 γρίφ.
Ἰ. Ἰωσηφίδης— 1, 2, 3, 5, 8. 10 λογογρ. καὶ 2 γριφ.

ΑΙΔΙΝΙΟΥ.

Νεοκλῆς Ροδοκανάκης—1 προβ., 1—8 καὶ 10 λογογ. 2, 3 γρίφ
Μιχ. Π. Κωνσταντίνου—1 προβλ., 1, 2, 3, 5, 7 καὶ 8 λογογ.

ΝΕΑΣ ΕΦΕΣΟΥ.

Δημ. Μ. Γκράτσου.— 1, 2 προβλ. καὶ 9, 10, 11 αἰνιγμ.
Δημ. Ξ. Ἀλεξάκη— Ὅλων τῶν γρίφων, 1, 3, 5—10 λογογρ. 1, 2, προβλ.. 2, 6, 7—11 αἰνιγμ.

ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ.

Νικηφόρος Ἱερομόναχος ἐκ Σύμης— 1—7, 9, 10 λογογρ. 2, 3 γρίφ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Κ. Γ. Λάμπρος—2, 6, 8 αἰνιγμ. 1, 2 γρίφ.
Ἀθ. Ἀλεξανδρίδης—3 γριφ. καὶ 1 προβλ.
Ἰωάν. Δ. Μανώλης—1, 2 προβλ. 1, 2, 3, 6, 9 λογογρ. 1, 3, 4, 6—11 αἰνίγμ.
Θεόδωρος Μοσκόπουλος—8—11 αἰνίγμ. 1 προβλ. 1, 3, 5, 6, 8, 9, 10 λογογρ. 2, 3 γριφ.
Ἰωάννης Σ. Εὐτυχίδης 1, 2 προβλ.

ΒΡΥΟΥΛΑΩΝ.

Θ. Βατίδης—2 καὶ 3 γριφ.
Γαβριέλλος Χιπίδης—7 8 10 καὶ 11 αἰνιγμ. 1—8, 10 λογογ. καὶ 1 προβλήμ.
Γ. Εὐθυμίου— 2 καὶ 3 γρίφ. 1—10 λογογρ.

ΛΙΜ. ΒΑΘΕΟΣ.

Μ. Ι. Πρωτοπαπᾶς— 6, 8, 9, 11 αἰνιγμ. 1 προβλ., ὅλων τῶν λογογρ. καὶ γρίφ.
Γ. Ἐλευθεριάδης— ὅλων τῶν λογογρ. 1 προβλ. 6, 10 αἰνιγμ. 1 καὶ 2 γρίφ.

ΚΥΔΩΝΙΩΝ.

Ἀθανάσιος Εὐστρατίου— 1, 2, λογογρ. 3 γριφ.

ΣΚΑΛΑΣ ΚΥΠΡΟΥ.

Θεόβουλος Φ. Κωνσταντινίδης —2, 6 αἰνιγμ. 1—10 λογογρ. 1, 2, 3 γρίφ.

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΙΒ'.

Θεὸν παραποτάμιον ὁλόκληρος σημαίνω,
τῶν ζώντων ἐξουσιαστήν.
Ἂν ὅμως κατατομηθῶ, ἡμίθεον ἐμφαίνω,
τῶν ὀπαδῶν του λυτρωτήν.
Ἂν δ' ἡ τοῦ λύτου μάχαιρα σκληρῶς μὲ κρεουργήσῃ,
κ' ἐκκόψῃ πέλεκυς βαρὺς
Τὸ στέρνον μου καὶ τὸν λαιμὸν καὶ ἄποδα μ' ἀφήσῃ,
φεῦ! τότε..... πλὴν τί ἀπορεῖς;
λῦσον με, μὴ ἀργοπορῇς.

Μ. Γρηγορόπουλος.

ΙΓ'.

Εἰς τὰ ἀχανῆ πελάγη τοῦ Ὠκεανοῦ οἰκῶ,
Πλῆθος ἔχω ὑπηκόων καὶ τὰ κήτη διοικῶ.
Πλὴν ἂν μὲ διχοτομήσῃς καὶ ἐκλέξῃς τ' ἀρχικόν,
Τὰς προθέσεις ν' ἀνατρέξῃς καὶ νὰ ᾖς τὸ λεξικόν·
Τὸ δὲ δεύτερον ματαίως ἀλλαχοῦ μὴ τὸ ζητῇς,
Ἀφοῦ πᾶσαν ἑβδομάδα δύνασαι νὰ τὸ εὑρῇς.

Α. Ι. Χ.

ΙΔ'.

Ἂν τὸ τέλος μου τονίζῃς, φίλε, πρόθεσιν μὲ βλέπεις,
Ἂν δὲ μή, πρὸς δὲ τὸ μέσον ἅμα μου διπλασιάσῃς,
Εἰς γνωστὸν σοι τῶν Ἑβραίων εὐθὺς ὄνομα μὲ τρέπεις.
Δύο δὲ θὰ ᾖς συνδέσμους, σκληρέ, ὅταν μὲ διχάσῃς.
Πλὴν μ' ἓν γράμμ' εἰς τὴν ἀρχήν μου μῆνας εἶχόν σε ἐντός μου,
Ἑνῶ πάλιν πολλοὺς χρόνους λαὸν εὗρεψα τοῦ κόσμου.

ΙΕ'.

Μὲ τὴν πρώτην ζῶ φωνήν μου καὶ ὑπάρχω μὲ τὴν ἄλλην.
Μ' ἀμφοτέρας ἀπὸ τάξιν ζῶσαν, φίλ', εἶμαι μεγάλην.
Ἂν τὴν σύνθετόν μου ὅμως κάραν, φίλ', ἁπλοποιήσῃς,
Νὰ προσθέσῃς τίποτ' ἄλλο σ' τὸλον μου, ὦ! μὴ θελήσῃς·
Χωρὶς ταύτην σοὶ προσφέρω λιτὴν δίχρωμον τροφήν σου.
Ἐκ μητρὸς πνοὴν λαμβάνω, διαφεύγων τὴν ὀργήν σου.

Δ. Ι. Μ. Χ.

ΙΣΤ'

Κ' εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς κτήνη εἶμαι ὄνομα καινόν,
Πλὴν διόλου δὲν θὰ σφάλῃς, ἂν εἰπῇς καὶ τῶν πτηνῶν.
Ὅταν κάραν μ' ἀφαιρέσῃς, θέλεις ἔχει φαγητόν
Νόστιμον, κοινὸν εἰς πάντας καὶ ἐν γένει ἐκλεκτόν.
Ἂν δὲ πάλιν σὺ θελήσῃς τὸ μεσαῖον μου ν' ἀρίσῃς
Καὶ μὲ χάριν καὶ μὲ τέχνην τὰ δυὸ ἄκρα μου κολλήσῃς,
Ὦ! τότε, ὦ φίλε, τότε θὰ ᾖμαι νὰ γίνω μέγας
Καὶ 'ς τοὺς πόδας μου νὰ ἔχω γῆν, ἀστέρας καὶ νεφέλας.

Ἀναστ. Ν. Μωραΐτης.

ΙΖ'.

Καὶ ἀρχαία καὶ ὡραία εἶμαι χώρα τῆς Εὐρώπης,
Ἄλλοτε, βασιλευθεῖσα ὑπὸ τῆς σεμνῆς Ροδόπης.
Ἂν τὸ πρῶτον μ' ἀφαιρέσῃς, εὐτελῆ καὶ ἐσχισμένα
Θὰ μ' ἴδῃς νὰ παριστάνω ἅπαντα τὰ ὑφασμένα,
Κ' ἂν τὴν λήγουσαν τονίσῃς,
Εἰς διαλεκτον χυδαίαν πνεῦμα θὰ μὲ καταστήσῃς·
Πλὴν πολλὴν ὅστις ποιήσῃ ἐκ τοῦ πνεύματός μου χρῆσιν,
Ἀποβάλλει καὶ τὸν νοῦν του καὶ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν κρίσιν.

Γύθειον.

Ν. Θ. Ε.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Γ'.

Κρατῶν τις εἰς τὰς χεῖρας του καρύδια, εἶπεν ἐὰν ὅσα κρατῶ τετραπλασιασθῶσι, δίδω 67 καρύδια. Τρὶς τῆς πράξεως ἐπαναληφθείσης, ὁ προτείνας ἐκράτει μόνον ἕν. Πόσα ἐκράτει κατ' ἀρχάς;

Γ. Κ. Υ.

Δ'.

Τίς ὁ ἀριθμός, ὅστις, ἐπαυξηθεὶς κατὰ 16, διαιρεῖται διὰ 16 καὶ δίδει πηλίκον 16;

Γ. Κ, Υ.

Ε'.

Ἐξ ὄντα διαβαίνουσι γέφυράν τινα. Ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν πέντε εἶνε ἔμψυχα, τὸ δὲ ἓν ἄψυχον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν ἐμψύχων βλέπει, περιπατεῖ καὶ ὁμιλεῖ—τὸ δεύτερον οὔτε βλέπει οὔτε περιπατεῖ οὔτε ὁμιλεῖ—τὸ τρίτον βλέπει, ἀλλ' οὔτε περιπατεῖ οὔτε ὁμιλεῖ — τὸ τέταρτον βλέπει, περιπατεῖ, ἀλλὰ δὲν ὁμιλεῖ — τὸ πέμπτον ὁμιλεῖ, ἀλλ' οὔτε βλέπει οὔτε περιπατεῖ· τὸ δὲ ἄψυχον οὔτε βλέπει οὔτε περιπατεῖ οὔτε ὁμιλεῖ, ἀλλ' ὅμως ἔχει σχῆμα ἀνθρώπινον.

Γ. Κ. Υ.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

11.

Ὑψη χύει νέα· θάνατος!

Γ. Κ. Υ.

12.

Α
ΣΤΑ C, Τ, τα : Φ λα tt sμ' LETS. α!! Δ' m Ι μ' m α!
θήκας, π Ρ : : λάμβανε τ' s
στι μ' s.

13.

Εἶμαι γαλῆ λιν
τυχ αἴχ! οἰκεῖν δεινόν,
με 3 οὐδ' 1

Ὑπὸ Θ. Χ. Μοσκοπούλου.

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΓΡΙΦΟΙ.

4ος

Σ

Ὑπὸ Κ. Γ. Λάμπρου.
(ἐν Κωνσταντινουπόλει)

5ος

Α

Χ Ρ

Κάλλη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὑπὸ Γ. Νικολαΐδου τοῦ Λεσβίου.
(ἐν Τζουκαλεγωρίῳ.)

6ος.

ΤΕ
Α

ὑπὸ Κ. Γ. Λάμπρου.

7ος

Κυνικὸς
φιλόσοφος.

τραγικὸς
ποιητής.

Α

Μιχ. Ιω. Πρωτόπαπα.

8ος

καὶ

καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1872. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Δ΄.

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΚΑΛΙΦΟΥ ΤΙΝΟΣ ΕΙΣ ΠΕΛΑΡΓΟΝ.

Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Γ. Β.

Ὁ καλίφης τῆς Βαγδάτης Χασὶδ ἐκάθητο ὡραίαν τινὰ δείλην ἀναπαυόμενος ἐπὶ τοῦ σοφᾶ του· εἶχε κοιμηθῆ ὀλίγον, ἐπειδὴ ἦτο θερμὴ ἡ ἡμέρα, καὶ ἐφαίνετο ἤδη μετὰ τὸν μικρὸν ὕπνον ἦτο πολὺ εὔθυμος· ἐκάπνιζε μακρὰν καπνοσύριγγα (τσιμποῦκι) ἀπὸ ροδόξυλον, ἔπινεν ἐκ διαλειμμάτων ὀλίγον καφφέ, τὸν ὁποῖον μαῦρός τις δοῦλος τῷ ἔφερε, καὶ ἐσπόγγιζεν ἑκάστοτε εὐγνωστημένος τὸ γένειον, ὁσάκις ἐγεύετο τοῦ καφφέ. Ἐν ἐνὶ μέρει ἔβλεπέ τις τὸν καλίφην λίαν καλῶς διακείμενον. Κατὰ τὴν τὴν στιγμὴν ἠδύνατό τις νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ καθ' ἑπειδὴ ἦτο τότε ἀρκετὰ ἥμερος καὶ εὐπροσήγορος· διὰ τοῦτο κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ἐπεσκέπτετο αὐτὸν καὶ ὁ μέγας βεζίρης του Μανσὸρ καθ' ἡμέραν. Καὶ κατὰ τοῦτο τὸ δειλινὸν ἦλθεν, ἀλλ' ἐφαίνετο πολὺ σύννους ὅλως παρὰ τὴν συνήθειάν του. Ὁ καλίφης ἀπέσυρεν ὀλίγον ἀπὸ τὸ στόμα του τὴν καπνοσύριγγα καὶ εἶπε· Διατί εἶσαι τόσον σύννους, μεγάλε βεζίρη; Ὁ μέγας βεζίρης ἐσταύρωσε τοὺς βραχίονάς του ἐπὶ τοῦ στήθους του, προσεκύνησε τὸν κύριόν του καὶ ἀπεκρίθη· «Κύριε, ἂν εἶμαι σύννους δὲν γνωρίζω· ἀλλ' ἐκεῖ ὑπὸ τὸ παλάτιον στέκει εἷς ἔμπορος, ὅστις ἔχει τόσον ὡραῖα πράγματα, ὥστε λυποῦμαι ὅτι δὲν ἔχω πολλὰ χρήματα.»

Ὁ καλίφης, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἦτο εὔνους πρὸς τὸν μέγαν βεζίρην του, ἔστειλε κάτω ἕνα μαῦρον δοῦλον, ἵνα φέρῃ ἐπάνω τὸν πραγματευτήν. Εὐθὺς ἐπέστρεψεν ὁ δοῦλος μὲ τὸν πραγματευτοῦ. Οὗτος ἦτο βραχὺς (κοντὸς) καὶ παχύς, μελίγχλωρος (μαυροκίτρινος) κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ ραικενδύτης (κουρελιάρης). Ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἓν κιβώτιον, τὸ ὁποῖον ἦτο διάφορα ἐμπορεύματα· μαργαριτάρια καὶ δακτυλίδια, πυροβόλα πλουσίως κεκοσμημένα, ποτήρια καὶ κτένια. Ὁ καλίφης καὶ ὁ βεζίρης του ἐξήτασαν τὰ πάντα, καὶ ὁ καλίφης ἠγόρασε πολλὰ δι' ἑαυτὸν καὶ τὸν Μανσὸρ ὡραῖα πυροβόλα, καὶ διὰ τὴν κυρίαν τοῦ βεζίρου ἓν κτένιον. Ὅτε ὁ πραγματευτὴς ἤθελε νὰ λάβῃ τὸ κιβώτιόν του, παρετήρησεν ὁ καλίφης μικρὸν συρτάριον καὶ ἔδειξεν ἐντὸς αὐτοῦ μίαν θήκην μὲ ὑπομέλαιναν κόνιν καὶ ἓν χειρόγραφον, τὸ ὁποῖον οὔτε ὁ καλίφης οὔτε ὁ Μανσὸρ ἠδύνατο νὰ ἀναγνώσῃ. «Ταῦτα τὰ δύο κομμάτια ἔλαβόν ποτε ἀπὸ ἕνα ἔμπορον, ὅστις εὗρεν αὐτὰ εἰς τὴν Μέκκαν καθ' ὁδόν,» εἶπεν ὁ πραγματευτής· «δὲν γνωρίζω τί περιέχουσιν. Εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν σας μὲ μικρὰν τιμήν· δὲν δύναμαι διὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα νὰ διαπραγματεύωμαι.» Ὁ καλίφης, ὅστις εἶχεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην του ἀρχαῖα βιβλία, ἂν καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ αὐτά, ἠγόρασε τὸ χειρόγραφον καὶ τὴν θήκην καὶ ἀφῆκε τὸν πραγματευτήν. Ἀλλ' ὁ καλίφης ἐσκέπτετο πῶς νὰ γνωρίσῃ τί περιεῖχε τὸ χειρόγραφον καὶ ἠρώτησε τὸν βεζίρην, ἐὰν γνωρίζῃ τινά, ὅστις δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τοῦτο. «Δέσποτα καὶ κύριε» ἀπεκρίθη οὗτος, «εἰς τὸ μέγα Μουσεῖον ὑπάρχει τις ὀνομαζόμενος Σελὶμ ὁ σοφός, ὅστις ἐννοεῖ ὅλας τὰς γλώσσας· διατάξατε νὰ ἔλθῃ, ἴσως ἐννοήσῃ οὗτος τί σημαίνουσι ταῦτα τὰ μυστηριώδη πράγματα.» Προσεκλήθη εὐθὺς ὁ σοφὸς Σελὶμ. «Σελὶμ, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ καλίφης, Σελὶμ, λέγουν ὅτι εἶσαι πολὺ σοφός· ρίψον ἓν βλέμμα εἰς τοῦτο τὸ χειρόγραφον, ἐὰν δύνασαι νὰ τὸ ἀναγνώσῃς. Ἐὰν δυνηθῇς ν' ἀναγνώσῃς τοῦτο, θέλεις λάβει παρ' ἐμοῦ μίαν νέαν ἑορτάσιμον ἐνδυμασίαν· ἐὰν δὲν δύνασαι, θὰ λάβῃς δώδεκα ραπίσματα καὶ εἰκοσιπέντε πληγὰς (κτυπήματα) εἰς τοὺς πόδας, ἐπειδὴ ματαίως θὰ σὲ ὀνομάζωσιν ἔπειτα Σελὶμ τὸν σοφόν.» Ὁ Σελὶμ προσεκύνησε καὶ εἶπε· «γενηθήτω τὸ θέλημά σου, κύριε. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν παρετήρησε τὸ χειρόγραφον· ἀλλ' ἐξαφνα ἀνεφώνησε «Τοῦτο εἶνε λατινικόν, κύριε ἐὰν δὲν ἦνε λατινικόν, κρεμάσατέ με.» — Εἰπέ, τί περιέχει, εἶπεν ὁ καλίφης, ἐὰν ἦνε λατινικόν.» Ὁ Σελὶμ ἤρχισε νὰ μεταφράζῃ· «Ἄνθρωπε, ὅστις θὰ εὕρῃς τοῦτο, εὐλόγει τὸν Θεὸν διὰ τὴν χάριν του. Ὅστις ροφήσῃ διὰ τῆς ρινός του ἀπὸ τὴν ἐν ταύτῃ τῇ θήκῃ κόνιν, καὶ ἔπειτα εἴπῃ: mutabor (μουτάμπορ, δηλ. θὰ μεταβληθῶ), οὗτος δύναται εἰς πᾶν ζῶον νὰ μεταβληθῇ καὶ νὰ ἐννοῇ τὴν γλῶσσαν τῶν ζώων. Ἐὰν θέλῃ πάλιν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην του μορφήν, προσκυνεῖ τρὶς πρὸς ἀνατολὰς καὶ λέγει ἐκείνην τὴν λέξιν· ἀλλὰ πρόσεχε, ἐὰν μεταμορφωθῇς εἰς ζῶον, νὰ μὴ γελάσῃς· ἂν γελάσῃς, ἡ μαγικὴ λέξις ὅλως διόλου ἀφανίζεται ἀπὸ τῆς μνήμης σου, καὶ μένεις ζῶον.»

Ὅτε ὁ σοφὸς Σελὶμ ἀνέγνωσεν οὕτως, ὁ Καλίφης ἦτο [illegible]

μέτρον εὐχαριστημένος. Διέταξε τὸν σοφὸν νὰ ὁμόσῃ, ὅτι εἰς κανένα δὲν θὰ εἴπῃ τι περὶ τοῦ μυστικοῦ, προσέφερεν εἰς αὐτὸν μίαν ὡραίαν ἐνδυμασίαν καὶ ἀπέλυσεν αὐτόν. Ἀλλ' εἰς τὸν μέγαν αὐτοῦ βεζύρην εἶπε· « ἰδοὺ καλὴ ἀγορά, Μανσόρ. Πόσον χαίρω, ὅτι θὰ γείνω ζῶον! αὔριον πρωὶ ἐλθὲ πρός με· ὑπάγομεν ἔπειτα ὁμοῦ εἰς τὸν ἀγρόν, ροφοῦμεν διὰ τῆς ρινὸς ὀλίγον ἀπὸ τὴν θήκην μου καὶ παρατηροῦμεν ἔπειτα τί ὁμιλοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἰς τὸ ὕδωρ, εἰς τὸ βάσος καὶ τὸν ἀγρόν.

Μόλις ἐπρογευμάτισε τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ καλίφης Χασὶδ καὶ ἐνεδύθη, ὅτε ἐφάνη ἤδη ὁ μέγας βεζίρης, ἵνα συνοδεύσῃ αὐτὸν εἰς τὸν περίπατον, ὡς τὸν διέταξεν. Ὁ καλίφης ἔχωσε τὴν θήκην ὁμοῦ μὲ τὴν μαγικὴν κόνιν εἰς τὴν ζώνην, καὶ διατάξας τὴν ἀκολουθίαν του νὰ μένῃ ὀπίσω, ἐπροχώρησε μετὰ τοῦ βεζίρου μόνον. Οὗτοι διῆλθον πρῶτον διὰ τοῦ εὐρυχώρου κήπου τοῦ καλίφου, ἀλλὰ ματαίως ἐπροσπάθουν νὰ ἴδωσι ζῶόν τι, ἵνα δοκιμάσωσι τὴν τέχνην των. Ὁ βεζίρης ἐπρότεινε τέλος νὰ ἐξέλθωσι μακρύτερα εἰς μίαν λίμνην, ὅπου εἶχεν ἴδει ἤδη πολλάκις πολλὰ ζῶα ὀνομαζόμενα πελαργούς, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ σοβαροῦ αὐτῶν τρόπου καὶ τοῦ κροταλισμοῦ των εἶχον κινήσει τὴν προσοχήν του.

Ὁ καλίφης συνήνεσεν εἰς τὴν πρότασιν τοῦ βεζίρου του καὶ ἦλθε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν λίμνην· ὅτε οὗτοι ἔφθασαν ἐκεῖ, παρετήρησαν ἕνα πελαργὸν σοβαρὸν περιπατοῦντα καὶ ζητοῦντα βατράχους καὶ ἐνίοτε κροταλίζοντα. Ἐπίσης παρετήρησαν καὶ μακρὰν ἄνω εἰς τὸν ἀέρα ἕνα ἄλλον πελαργὸν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον αἰωρούμενον. « Μὰ τὸ γένειόν μου, εὐμενέστατε κύριε, » εἶπεν ὁ μέγας βεζίρης « οὗτοι οἱ δύο μακροπόδες διαλέγονται πρὸς ἀλλήλους ὡραῖα. Πόσον καλὸν θὰ ἦτο ἐὰν ἤμεθα πελαργοί;— καλὸς ὁ λόγος σας! ἀπεκρίθη ὁ καλίφης, « ἀλλὰ προηγουμένως πρέπει νὰ σκεφθῶμεν, πῶς γίνεταί τις πάλιν ἄνθρωπος. — ὀρθόν! τρὶς πρὸς ἀνατολὰς προσκυνοῦντες καὶ λέγοντες mutabor (μουτάμπορ, θηλ. θὰ μεταβληθῶ) γινόμεθα πάλιν ἐγὼ καλίφης καὶ σὺ βεζίρης, ἀλλὰ δι' ὄνομα Θεοῦ χωρὶς νὰ γελάσωμεν, ἄλλως εἴμεθα χαμένοι! »

Ἐν ᾧ ὁ καλίφης ὡμίλει τοιουτοτρόπως, εἶδε τὸν ἄλλον πελαργὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του νὰ κρέμαται καὶ ἀργὰ νὰ καταβαίνῃ εἰς τὴν γῆν. Ταχέως ἐξήγαγε τὴν θήκην ἀπὸ τῆς ζώνης, ἔλαβε μίαν καλὴν δραγμίδα (πρέζαν), προσέφερεν εἰς τὸν μέγαν βεζίρην, ὅστις ἐπίσης ἐρρόφησε διὰ τῆς ρινός, καὶ οἱ δύο ἐφώναξαν: mutabor (μουτάμπορ θὰ μεταβληθῶ). — Τότε συνεστάλησαν (ἐμίκρυναν) τὰ σκέλη των καὶ ἔγειναν λεπτὰ καὶ ἐρυθρά· τὰ ὡραῖα κοκκινωπὰ ὑποδήματα τοῦ καλίφου καὶ τοῦ συντρόφου του ἔγειναν ἄσχημοι πόδες πελαργοῦ, οἱ βραχίονες ἔγειναν πτερά, ὁ λαιμὸς ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς μασχάλης καὶ ἦτο ἑνὸς πήχεως μακρὸς, τὸ γένειον μετεβλήθη καὶ τὸ σῶμα ἐσκέπαζον συχνὰ πτερά.

« Εἴχετε ἓν ὡραῖον ῥάμφος, κύριε μεγάλε βεζίρη » εἶπε μετὰ μεγάλης ἐκπλήξεως ὁ καλίφης· μὰ τὸ γένειον τοῦ προφήτου, τοιοῦτόν τι δὲν ἔχω ἴδει εἰς τὴν ζωήν μου— Εὐχαριστῶ, ἀπεκρίθη ὁ μέγας βεζίρης, ἐν ᾧ ἔκυπτε, ἀλλ' ἐὰν ἠδυνάμην νὰ τολμήσω νὰ ἐκφράσω γνώμην, ἡ μεγαλειότης σας φαίνεται ὡς πελαργὸς σχεδὸν ὡραιοτέρα, παρὰ ὡς καλίφης· ἀλλ' ἔλυττε, ἐὰν εὐαρεστεῖτε, νὰ παρατηρήσωμεν ἐκεῖ τοὺς συντρόφους μας καὶ πληροφορηθῶμεν, ἐὰν ἡμεῖς ἀληθῶς γνωρίζομεν πελαργ

Ἐν τοσούτῳ ἔφθασεν ὁ ἄλλος πελαργὸς εἰς τὴν γῆν· ἐκαθ ρισε μὲ τὸ ράμφος τοὺς πόδας του, ἠυτρέπισε τὰ πτερά του, κ ἦλθε πρὸς τὸν πρῶτον πελαργόν. Ἀλλ' οἱ δύο νέοι πελαργ ἔσπευσαν νὰ ἔλθωσι πλησίον αὐτῶν, καὶ ἤκουσαν μὲ ἐκπλήξ των τὸν ἀκόλουθον διάλογον:

« Καλὴ ἡμέρα, κυρία μακροπόδα! τόσον ἐνωρὶς ἤδη εἰς τ λειμῶνα;»— Χάρις εἰς τοὺς καλοὺς σαύρους καὶ βατράχους ἀγαπητὲ κροτομύτη! ἔχω κάμει ἐν μικρὸν πρόγευμα. Σᾶς εὐ ρεστεῖ ἓν τεταρτημόριον σαύρου ἢ ἓν βατραχίδιον;— « Εὐχαρ στῶ παρὰ πολὺ· σήμερον δὲν ἔχω ὄρεξιν. Ἐγὼ δι' ἄλλην αἰτί ἦλθον εἰς τὸν λειμῶνα. Πρέπει σήμερον νὰ χορεύσω ἐνώπιο τῶν συνδαιτυμόνων τοῦ πατρός μου, καὶ διὰ τοῦτο θέλω νὰ γ μασθῶ ἐδῶ ὀλίγον ἐν ἡσυχίᾳ».

Εὐθὺς ἐθαυμάτισεν ὁ νέος πελαργὸς μὲ θαυμαστὴν εὐκινησία διὰ τοῦ ἀγροῦ. Ὁ καλίφης καὶ ὁ Μανσὸρ ἐφαίνοντο θαυμάζο τες αὐτόν· ἀλλ' ὅτε οὗτος ἔλαβε ζωγραφικὴν θέσιν ἐπὶ ἑνὸς πο δὸς καὶ μὲ τὰ πτερὰ προσέτι χαριέντως ἐρριπίζε, τότε δὲν ἠδύ ναντο πλέον καὶ οἱ δύο νὰ κρατηθοῦν· ἀκατάσχετος γέλως ἐξῆλ θεν ἀπὸ τὰ ῥάμφη των, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πρότερον ἐπὶ πολὺν χρό νον ἐκρατοῦντο. Ὁ καλίφης ἐκρατήθη πάλιν εὐθὺς καὶ « τοῦ ἦτο ἓν παίγνιον » εἶπε, « τὸ ὁποῖον δὲν ἀγαπᾷζεται μὲ ἀργύριον Λυπηρόν, ὅτι τὰ ἀνόητα ζῶα φοβηθέντα ἀπὸ τὸν γέλωτά μ ἔργων, ἄλλως ἤθελον καὶ μᾶς τραγῳδήσει βέβαια »

Ἀλλ' ἤδη ἐνθυμήθη ὁ μέγας βεζίρης, ὅτι ὁ γέλως εἰς διάστημα τῆς μεταβολῆς ἦτο ἀπηγορευμένος. Ὅθεν μετέβαλ τὴν ἀθημωνίαν του καὶ εἰς τὸν καλίφην. Ὦ Μέκκα καὶ Μεδίν εἶπεν ὁ καλίφης, τοῦτο θὰ ἦτο κακὸν παίγνιον, ἐὰν πρέπῃ ἐ νὰ μείνω πελαργός! Ἐνθυμήθητι τὴν μωρὰν λέξιν, ἐγὼ δὲν π ἐξευρίσκω,»— Τρὶς πρὸς ἀνατολὰς ὀφείλομεν νὰ προσκυνήσωμ καὶ ἔπειτα νὰ εἴπωμεν: mu — (μου) — mu (μου) mu (μου)— »

Οὗτοι ἐστάθησαν πρὸς ἀνατολὰς προσκύνουν συνεχῶς, ὥστε ῥάμφη των ἤγγιζον σχεδὸν τὴν γῆν· ἀλλ', ὢ τῆς δυστυχί ἡ μαγικὴ λέξις διέφυγε τὴν μνήμην των, καὶ ὅσον ἡ καλίφ προσεκύνει, τόσον ὁ βεζίρης mu — mu — mu — ἐφώναζεν, ἀλλὰ πᾶσα μνήμη τῆς λέξεως εἶχεν ἐξαλειφθῇ, καὶ ὁ δυστ χὴς Χασὶδ καὶ ὁ μεζίρης του ἦσαν καὶ ἔμειναν πελαργοί.

Περίλυποι ἔζων οἱ μαγευμένοι εἰς τὸν ἀγρόν, διότι δὲν ἠγν ριζον τί ἔπρεπε νὰ πράξωσιν εἰς τὴν δυστυχίαν των· ἀπὸ τῆς π λαργικῆς αὐτῶν μορφῆς δὲν ἐξήρχοντο, εἰς τὴν πόλιν δὲν ἐπ στρεφον, ἵνα δώσωσι γνωριμίαν — διότι πῶς ἤθελε παρεξήσει πελαργόν, ὅτι ἦτο ὁ καλίφης; Καὶ ἐὰν εἰς τὰ ἐπίστευε, θὰ ἦ λον οἱ κάτοικοι τῆς Βαγδάτης ἕνα πελαργὸν ὡς καλίφην;

Οὕτω περιεπλανῶντο πολλὰς ἡμέρας καὶ ἐτρέφοντο ἀπὸ ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς, τοὺς ὁποίους ὅμως ἕνεκα τοῦ μακ ῥάμφους των δὲν ἠδύναντο καλῶς νὰ κατασπίνωσι· διὰ σαύρους βατράχους δὲν εἶχον καμμίαν ὄρεξιν, διότι ἐροβοῦντο μὴ μὲ τ αὐτὰ γλυκύσματα φθείρωσι τὸν στόμαχον. Ἡ μόνη των παρ γορία εἰς σκέψιν τὴν λυπρὰν θέσιν ἦτο ὅτι ἠδύναντο νὰ πε ξωσι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπτοῦντο συχνὰ ἐπὶ τῶν στεγῶν τῆς Βαγ της, ἵνα ἴδωσι τί συνέβαινεν ἐντὸς τῆς πόλεως.

Ανοιχτό Κέντρο Πληροφόρησης

Τὴν πρώτην ἡμέραν παρετήρησαν μεγάλην ἀνησυχίαν καὶ λό-
καθ' ὁδόν, ἀλλὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν τῆς μαγεύσεώς των
σαν ἐπὶ τοῦ παλατίου τοῦ καλίφου, καὶ τότε παρετήρησαν κάτω
τὴν ὁδὸν μίαν μεγαλοπρεπῆ πομπήν. Τύμπανα καὶ αὐλοὶ
σαν· ἄνθρωπός τις φέρων ἐπενδύτην χρυσοποίκιλον ἐκάθητό
ἵππου κεκοσμημένου, περικυκλωμένος ὑπὸ λαμπρᾶς ἀκολου-
τὸ ἤμισυ Βαγδάτιον ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ ὅλοι ἔκραζον:
ήσῃτω ὁ Μίζρας ὁ κύριος τῆς Βαγδάτης!» Τότε προσέβλεψαν
ηλους ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ παλατίου, καὶ ὁ καλίφης Χασὶδ
«Ἐννοεῖς ἤδη, διὰ τί εἶμαι μαγευμένος, μεγάλε βεζίρη;
τος ὁ Μίζρας εἶνε υἱὸς τοῦ θανασίμου ἐχθροῦ μου, τοῦ ἰσχυ-
μάγου Κασνοὺρ, ὅστις καὶ ὡρκίσθη ἐκδίκησιν εἰς μίαν κα-
ὥραν» ἀλλ' ἀκόμη δὲν ἀπελπίζομαι. Ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ σύ,
τὲ σύντροφε τῆς δυστυχίας μου· θέλομεν πορευθῆ εἰς τὸν τά-
τοῦ προφήτου. Ἴσως ἐπὶ τῶν ἁγίων τόπων ἡ γοητεία δια-
θῇ.» (ἕπεται τὸ τέλος)

ΛΥΣΕΙΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΙΗ'. Τὸ στοιχεῖον τοῦ ἀλφαβήτου ζ.
ΙΘ'. Νάνος—ναός.
Κ'. Φύλλον—Ὕλλον (τὸν υἱὸν τοῦ Ἡρακλέους).
ΚΑ'. Σὺ—κάμινος=Συκάμινος.
ΚΒ'. Ὢν—ὁ ὤν.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

ΣΤ'. Ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ Τουρκίας εἶχε δραχ. 2000, ἐν τῷ τῆς Ἑλλάδος 1000 καὶ ἐν τῷ τῆς Ρωσσίας 3000.
Ζ' Ἔγωγε, ἄρωμα, ἄκακα, ἄρουρα.
Η'. Κατ' ἀρχὰς ἐκράτει 26 ἀμύγδαλα.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ.

14. Οἱ νέοι εἶσὶ πάντων αὐτοὶ μόνοι σοφώτατοι.
15. Ἅπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολὺς ἔστ' ἀεί.
16. Ψεύδεσθαι ἀνελεύθερον, ἀλήθειαν γενναῖόν.
17. Σὺν μυρίοισι τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις
18. Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.
19. Ἔνεγκε λύπην καὶ βλάβην ἐρρωμένως.
20. Τὸν Δία καλοῦσιν οἱ ποιηταὶ πατέρ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
21. Ἡ Φωκίωνος γυνὴ ἐρωτηθεῖσα διατί μόνη τῶν ἄλλων οὐ φορεῖ χρυσοῦν κόσμον; ἔφη «ὅτι αὐτάρκης κόσμος μοί ἐστιν ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀρετή.»

ΓΡΙΦΩΝ.

9. Σοφὸς μὲν Σοφοκλῆς, σοφώτερος δ' Εὐριπίδης, ἀλλὰ σοφώτατος πάντων Σωκράτης ἐστί.
10. Κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας εἶνε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅπλον δὲ κατὰ δαιμόνων εἶν' ὁ πάντιμος σταυρός.
11. Κάλλος μὲν σώματος κόσμος, ἀρετὴ δὲ ψυχῆς.
12. Διαβολὴν μίσει.
13. Ὤδινεν ὄρος καὶ ἔτεκε μῦν.
14. Ἡ σπατάλη, ἐνῶ ἀπορροφᾷ τὴν περιουσίαν, φέρει καὶ χρέη πολλά.
15. Δικαιοσύνη οἶκον στηρίζει.
16. Ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τάν.

ΛΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Ἀλ. Μῶλ—9 15 16 γρίφων.
Δ. Κελαϊδίτης—18 22 αἰνιγμ. 18 20 21 λογογρ. 9 10 15 16 γριφ.
Παῦλος Κορσίνης—18 21 αἰνιγμ. 9 10 γριφ.
Νικόλαος Δ. Δασκαλόπουλος—18 22 αἰνιγμ. 18 20 21 λογογριφ. 9 10 12 16 γριφ.
Σ. Σολομωνίδης— 20 λογογρ. 9 12 γριφ.
Μ. Ε. Ζωγράφος—9 11 12 γριφ.
Σοφία Χριστοδούλου—9 16 γριφ.
Σόλων Λεντούδης—22 αἰνιγμ. 6 προβλ. 18 20 21 λογογρ. 9 10 11 12 16 γριφ.
Α. Ι. Τζακίραγλους—16 20 λογογρ. 9. 12. γριφ.
Πολυξένη Ζαρυφάκη—18 αἰνιγμ. 14 16 λογογρ. 9 γριφ.
Γ. παπᾶ Κ. Σπάρταλης 18 19 αἰνιγμ. 14 17 18 20 21 λογογρ. 9 11 12 15 16 γριφ.
Παναγιώτης Ἰωάννου Λήμνιος—14 17 18 21 λογογρ. 9 16 γριφ.
Κωνστ. Α. Ἰσιγόνης—18 19 αἰνιγμ. 6 8 προβλ. 14 18 21 λογογρ. 9 16 γριφ.

ΧΙΟΥ.

Θεόδωρος Γ. Πάντζαρης.—14 17 18 20 21 λογογριφ. 9 10 13 16 γριφ.
Γ. Κηπουρίδης—18 19 21 αἰνιγμ. 6 8 προβλημ. 14 21 λογογρ. 7 12 13 γρίφ.

ΝΕΑΣ ΕΦΕΣΟΥ.

Παπακώστης Γ. Λέου—6 προβλ. 14 17—21 λογογρ. 9 15 γριφ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΙΔΙΝΙΟΥ

Δημ. Π. Κωνσταντίνου — 22 αἰνιγμ. 14 20 21 λογογριφ. 9 10 12 15 16 γριφ.

Α. Π. Λυμπερόπουλος — 18 21 22 αἰνιγμ. 6 8 προβλ. 14 16 18 20 21 λογογρ. 9 11 15 γριφ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἰωάννης Δ. Μανώλης — 18 19 21 22 αἰνιγμ. 14 17 18 19 20 21 λογογρ. 9 11 12 16 γριφ.

Κ. Ρηγόπουλος — 18 19 21 22 αἰνιγμ. 6 προβλ. 14 16 — 21 λογογρ. 9 11 12 13 16 γρίφου.

Δημοσθ. Β. Πετρίδης — 9 16 γριφ. 14 15 16 18—21 λογογ

ΚΥΠΡΟΥ.

Θεόδουλος Φ. Κωνσταντινίδης καὶ Χριστόδουλος Κουππᾶς — 18 19 22 αἰνιγμ. 14—21 λογογριφ. 9—12 16 γριφ.

ΑΙΜ. ΒΑΘ. ΣΑΜΟΥ.

Μιχ. Ἰω. Προτόπαπα — 18 19 21 22 αἰνιγμ. 14 18—21 λογογρ. 9—12 15 16 γριφ.

Γεωργ. Ἐλευθεριάδης 9—12 16 γριφ. 18 19 21 22 αἰνιγμ. 14 15 18 19. λογογρ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΚΓ'.

Τέσσαρες οἱ στρατιῶται κ' εἷς ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν,
ἀλλ' ἐν τούτοις παριστῶσι Ξενοφώντιον στρατόν.
Ἂν συμβῇ ἀποστασία καὶ ἡ τάξις ἀλλαχθῇ
καὶ ὁ στρατηγὸς ἐν τέλει ὅλου τοῦ στρατοῦ ταχθῇ,
Φεῦ! ἀπώλεια μεγίστη γίγνετ' ὅλου τοῦ στρατοῦ
κι' ὁ στρατάρχης μένει ἄνευ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

Κ. Θεοφάνης.

ΚΔ'.

Κατεδικάσθη νὰ περνᾷ ἡ ἄχαρις ζωή μου
Σ' τοὺς οἴκους σας, ὦ ἄνθρωποι, θάπτω ζῶν τὸ κορμί μου
Εἰς κατακόμβας, ὄντινων ὁ τέκτων ἐγὼ εἶμαι
Κ' ἐν αἷς, ὅταν ἐργάζεσθε, πεφοβισμένος κεῖμαι.
Δὲν δύναμαι, ἂν καὶ πεθῶ, ἡμέραν νὰ ἀφίσω
Τοὺς οἴκους μου κ' ἐκτὸς αὐτῶν ὀλίγον νὰ γυρίσω,
Διότι τρέχω κίνδυνον βορὰ εὐθὺς νὰ γίνω!
Πόσον φοβοῦμαι, τὸ πτωχόν, τὸ τετράπουν ἐκεῖνο...
Καὶ σεῖς, ὦ ἄνθρωποι σκληροί, ἀσπλαγχνοι, δὲν λυπεῖσθε
Αὐτὸ μὲν νὰ τὸ τρέφητε, ἐμοῦ δ' ἐχθροὶ νὰ ἦσθε;
Δὲν εἶμαι κλέπτης, πλὴν ἀφοῦ ἡ πεῖνα μ' ἀναγκάζει,
Τί πταίω; Ἡ ἀνάγκη, ξεύρετε, καὶ τοὺς θεοὺς βιάζει.
Καὶ ἔπειτα τί τρώγω 'γώ; ἀσήμαντόν τι πρᾶγμα·
Ἀξίζει νὰ μὲ θέτετε εἰς τῶν κλεπτῶν τὸ τάγμα;
Εἶθε θυμώσας, ἄνθρωπε, νὰ μ' ἀποκεφαλίσῃς·
Ἴσως μεταμορφούμενον ὀλίγον μ' ἀγαπήσῃς,
Διότι εὐθὺς νόστιμος καὶ ποθητὴ τροφή σου
Θὰ γίνω καὶ θὰ πραϋνθῇ ἡ κατ' ἐμοῦ ὀργή σου.

Θεόδουλος Φ. Κωνσταντινίδης.

ΚΕ'.

Διαβόητόν τι ὄνομα τῆς ἀρχαιότητος σύγκειται ἐκ γραμμάτων 14, ἰδοὺ τὸ ἀρχικὸν αἴνιγμα. Τὰ γράμματα δὲ ταῦτα ἀπὸ τοῦ 1. μέχρι τοῦ 14, ἰδίως πως συνδυαζόμενα, παράγουσι αἰνίγματα ἄλλα εἰκοσιδύο.

Τὸ 3 4 5 καὶ 12. } εἶνε ζῶα ὄχι λογικά.
» 7 10 11 καὶ 12. }
» 6 1 14 13 καὶ 10. κατατρώγει στρατηγοὺς καὶ ποιμένας, βασιλεῖς καὶ πένητας.
» **2** 6 5 14 4 καὶ 1. εἶνε τροφὴ ζώων, καὶ ἐνίοτε ἀνθρώπων.
» 4 14 7 καὶ 12. εἶνε νῆσος ἐν ξηρᾷ.
» 1 11 5 καὶ 12. εἶνε σπινθὴρ θεῖος, ἐτάζων καὶ ὁρῶν τὰ πάντα, ἀστραπῆς ταχύτερος.
» **6** 14 11 10 4 καὶ 12. ἦτον, εἶνε καὶ ἔσεται.
» 2 14 6 13 καὶ 10. εἶνε ἀνὴρ περιβεβλημένος ἐξουσίαν ἀλλ' οὐ πάντοτε εὐδοκιμῶν.
» 10 2 4 καὶ 12. τόπος ἱερός.
» 1 2 5 καὶ 12. διαιτᾶται εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ποσειδῶνος.
» 8 13 14 11 καὶ 1. διαφθείρει τὴν Θέμιν.
» 14 9 8 7 καὶ 10. εἶνε ἄνθος ἄδρον, ἀλλ' ἐφήμερον.
» 2 καὶ 6. ῥῆξις πόνου καὶ ἄλγους.
» 6 13 14 καὶ 2. μέρος τῆς γῆς.
» 6 9 5 καὶ 12. ἱερὸν τῶν νεκρῶν.
» 8 14 5 καὶ 12. δένδρον ὑψίκομον καὶ ἄλλοτε ἱερόν.
» 8 5 2 καὶ 12. οὔτε ἔλαττον, οὔτε πλέον τῶν δύο.
» 6 9 14 11 καὶ 12. βηματισμὸς ἀσυνήθης, ταχύς, εὔρυθμος, τερπνός, καὶ προσφιλὴς εἴς τινας μάλιστα νέους τε καὶ γέροντας.
» 3 14 2 6 5 καὶ 12 ἰδιότης τοῦ βίου.
» 3 14 2 6 11 καὶ 12. εὑρίσκεται εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ παράλια.

Χ.

ΚΣΤ'.

Ἀκέφαλον ἐπάνω σου, ὦ ἀναγνῶστα, κεῖμαι·
Ὁλόκληρον δ' ἡ κορωνὶς τῶν ποιητῶν θὰ ἦμαι.

Ἀναστάσιος Ν. Μωραΐτης.

ΚΖ'.

βέβαια δὲν εἶμαι· ἀλλὰ τίς; θὰ μ' ἐννοήσῃς,
μὲ ἀναγραμματίσῃς· πῶς; θὰ μὲ καταβροχθίσῃς!

Θ. Α. Βέρας.

ΚΗ'.

τά τινα διάλεκτον ἄκλιτον μέρος εἶμαι
ἐν ἀρχῇ ἀρχαίας τε κ' ἐξόχου βίβλου κεῖμαι.
μ' ἀναγράψῃς παιδιᾶς χάριν ἐὰν θελήσῃς,
ἥλιος θ' ἀπολεσθῇ θὰ σκοτισθῇ ἡ φύσις·

Κ. Π. Υάκινθος.

ΚΘ'.

τῆς φύσεως ἀνθρώπου καὶ τετράποδος προσέτι
γκειμαι·—καταλαμβάνεις; δὲν μὲ ἔλυσας εἰσέτι;
ὰν δὲ ἐπάνω θέν μου ἕνα σύνδεσμον ἐκβάλῃς,
τετράποδόν τι ἄλλο παρευθὺς μὲ μεταβάλλεις.
τὸν τράχηλόν μου κόψῃς, θὰ γενῶ πόλις ἀρχαία·
τὸν τόνον μετοικίσῃς, θὰ γενῶ τροφὴ ὡραία.
μὲ στέψῃς δὲ μὲ ἴα, ἀφοῦ μ' ἀποτραχηλίσῃς,
στήμονα ἐξαίφνης ἔμπροσθέν σου θ' ἀπαντήσῃς.
τὸ δεύτερον τοῦ ὅλου μέχρι πέμπτου ἀποβάλλων,
ντᾷς τὸν βασιλέα τὸν ἀρχαῖον καὶ μεγαλον.

Θ. Μ.

Λ'.

πρῶτον μ' ἀναφέρεται ὡς βασιλέως γόνος,
τις αἰτία γέγονε πάνυ σκληροῦ ἀγῶνος,
τως κορέσῃ τὰς αἰσχρὰς δ' ὀρέξεις του καὶ πάθη
έρις' ἥρωας πολλοὺς ἀνηλεῶς ἡ σπάθη.
τελευταῖα δύο τοῦ δευτέρου δ' ἂν θελήσῃς
ἀφαιρέσῃς καὶ μὲ α νὰ τ' ἀντικαταστήσῃς,
λεις ἰδεῖ ἄνθος τερπνὸν κ' εὐῶδες, τοὺς ἀνθῶνας
μοῦν, πρὸς δὲ φαινόμενον εἰς χλοεροὺς λειμῶνας.
δ' ὅλον μου, πρωτεύουσα ἡ εἰς τὸν κολοφῶνα
μεγαλείου φθάσασα κατὰ τὸν νῦν αἰῶνα,
οῦ δεῖν κατεστρέφετο ὑφ' ὅπλων πολεμίων
ὑπὸ τοῦ ὀλεθριωτέρ' ἁπάντων τῶν στοιχείων.

Ν. Α. Μπόνης.

ΛΑ'.

καὶ τὸ ἐλατήριον τῆς δόξης καὶ σοφίας
καὶ τὸ φυγαδευτήριον πτωχίας καὶ κακίας.
δέ, φίλε, τῶν καλῶν γονεὺς εἰς ὅλους κεῖμαι,
τὰ μάλιστα προσέχουσι μακρὰν αὐτῶν νὰ ἦμαι.
θὰ θελήσω, φίλε μου, πολὺ να σὲ σκοτίσω·
τὴν κεφαλήν μ' ἀπόκοψον, τετράπουν νὰ γεννήσω

Γαβριέλλος Χιπίδης.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Θ'.

εύς τις ξυρίσας τινὰ καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τούτου τί νὰ πλη-
ρώσω, εἶπεν: ἄνοιξον τὸ χρηματοκιβώτιόν μου, διπλασίασον ὅ,τι εὕρῃς, λάβε ἓν γρόσιον καὶ φύγε. Μετ' ὀλίγον ἐλθὼν ἕτερος καὶ εἰπὼν αὐτῷ, τί νὰ πληρώσῃ; ἀπεκρίθη πάλιν: διπλασίασον ὅ,τι εὕρῃς, λάβε ἓν γρόσιον καὶ φύγε. Μετ' ὀλίγον ἐλθὼν καὶ τρίτος καὶ προτείνας εἰς αὐτόν: τί νὰ πληρώσῃ; εἶπε: διπλασίασον ὅ,τι εὕρῃς, μὴ λαμβάνῃς τίποτε καὶ φύγε. Μετὰ ταῦτα ἀνοίξας ὁ κουρεὺς τὸ χρηματοκιβώτιόν του δὲν εὗρε τίποτε. Πόσα γρόσια εἶχε κατ' ἀρχὰς ὁ κουρεύς;

Ἰωαν. Δ. Μανώλης ἐκ Βώλου.

Γ'.

Ποῖον τὸ κύριον ὄνομα, τὸ τριγράμματον μὲν δισύλλαβον δέ, οὗτινος καὶ τὰ τρία γράμματά εἰσι φωνήεντα;

Γ. Κ. Υ.

ΙΑ'.

Τίς ὁ ἐξαψήφιος ἀριθμός, ὅστις τριπλασιαζεται, ἐὰν τὸ πρῶτον ψηφίον του γραφῇ ἔσχατον;

Κ. Ρ.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

22 Δεῦτ', ἔρη, λύκε, ἄ! Δελφοὶ πᾶν τε σὺ μίσει † ὅρῳ μήτ του: ς καὶ δ' ἄστυ Κ' οὗ. 2 τοῦ βιβλία Ρίου τοῦ Π θ' ἀγορᾷ πρὸς Φ' ἐρῶ Μένε κ' τὸν πόλον· ἔξω, Δον Μᾶσε! Κ ς' τόσα νά. 1 1)4 5 Φράγγου δὴ ἆ!!! τῷ ὀρφανῷ, τρόφ', ἰόντι. Σπῶ,

ΙΥΛΝΟ

λεώς, ς', μῆρ', νησί ς' ὅτῳ σιὸρ φανή, — ἀδελφή μας. Ξ

ΘΑΛ

Ἰωάν. Δ. Μανώλης ἐκ Βώλου.

23. Πρῶσσοι κυνὶ γ' οὔτις πονεῖ. Ρὶς ἀπίστη νήσῳ κρατεῖς.

Κ Θεοφάνης.

αὐτόν

24. Ὦ! μὴ κόλλα ζῶντ' ἀπαθείᾳ· Φ', —— κολλᾷ Ζέττα.

ΤΟΣ

Ὁ αὐτός.

25. Βοΐ! ὄνος, ὄρις, τίς εἶ; Δὸν Φθόνερ ἔνς φ.. ὦ Δράκε κι' φῶτα, ὑπαίνιττ' οὕτω μέγ' ἄκακον. Σήμ, δ' εὐοΐ!! καινή. Ἀλλ', ὦ μέγα Ἀγάθων.

Α. Κουκουλᾶς.

26. Ξ. φῶς, τί τρῶς; κισσό'; Μὰ τὸν Δ.. 1 σὺν λ'. σγ'ς.

Ὁ αὐτός.

27. Δεῖν ὢν, αἴ!! Στῇ Τ Ο, ὗς Χείρ, σὺς τὸν βελτίον' ὄναρ Χ'. ἦν.

Γ. Ἐλευθεριάδης.

28. Τὸ κάλλος — θανεῖν ἤδη, ὢν τίς; ἀγαθ' 1 εἰ φῆς 1 ἀπ' ἐν εἶμαι. Ν. — Ὁ αὐτός.

29. Φ' ἥλους ΜΤΧ κ'· Τῷ.— Ὁ αὐτός.

30. Μ Μ. καυχῶ.—

Ρ — Ὁ αὐτός

31. Ὦ Χρύση! Μῆδος. Οὐχ· ᾧ πόλει. Δὸς σ', ὦ φῶς.

Θ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΙ.

3ος	4ος	5ος	6ος
Γ Ρ Η Γ Ο Ρ Ι Ο Σ	Ζ Α Ι Μ Η Σ	Ε Υ Τ Ε Ρ Π Η Π Η Ν Η	Η Ο Λ Υ Μ Ν Ι Α
Ι. Δ. Μ.		Γ. Κ. Υ.	

ΚΛΕΙΣ Α'.

,: 686 6X6 =»1§8«
!86= 1!2:6= 4146§76;—§ »8§ 7': 867—' §¯—;21—' 1:,»1§2
»6 X61416 »1« 7;6§2,« 6'»—' »8 28=2 §'=2841§8«
768 6`—' X—;;6 6X27:831§7= 76» 2=6 768 76»
6;;§= »:—X—= §17,32= 2X8 »2;—'« !87:—= »8
7=:6§8—= 6X1=»1§2= ,« 2†1« §'=2841§8« 28=2
— 81§'« ¯:8§»— « .83':80,= 28« »1= 76:486=1!,=(1)

ΓΡΙΦΟΙ.

17ος

σ αη ος

Δάμων καὶ Φιντίας

(1) Τῷ λότῃ τοῦ κλειδὸς ταύτης δωρεῖται τὸ βιβλίον Οἱ Μάρτυρες τοῦ Σατωβριάνδου. — Ἐάν τις λύσας τι ἔχει νὰ λαμβάνῃ τι, παραλαμβάνεται ἐλευθέρως ν' ἀποσταλῇ εἴτε ἐγγράφως εἴτε προφορικῶς καὶ ζητήσῃ τὸ βραβεῖον αὐτοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

18ος.

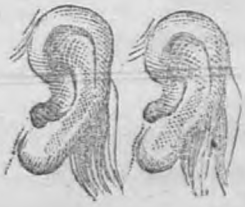

ϑ ά.

Νῆσός τις τῆς Μεσογείου πρὸς τὴν Κρήτην.

Ἀγλαΐα γυνὴ Ἡφαίστου.

τί;—τ

ω Α τ π ζ

Ιω. Δ. Μανώλης.

19ος.

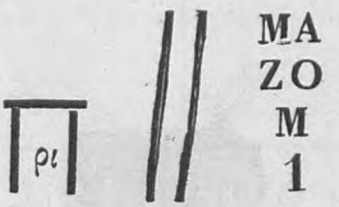
Ι   τ

υ ς 1 Αλλ' 6 ή   λ'   : τ'

ΚΛΑ‼ κ : : μ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

19ος.

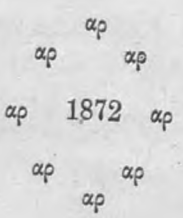
Τ μ 1 χ ρ =

Τ δ Φ λ

μ

Δ. Χρηστοφίδης ἐξ Ἀγιάσου τῆς Λέσβου.

20ος.

N

ι Z

N

Νῆσος ἐκ τῶν Κυκλάδων. ὁ αὐτός.

21ος.

Η Λ ἱστόν

Μιχ. Ι. Πρωτόπαπα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1873. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ε'.

ΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΚΑΛΙΦΟΥ ΤΙΝΟΣ ΕΙΣ ΠΕΛΑΡΓΟΝ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 27).

Οὗτοι ἐσηκώθησαν ἀπὸ τῆς στέγης τοῦ παλατίου καὶ ἐπέτων
ς τὴν χώραν τῆς Μεδινᾶς· ἀλλὰ μὲ τὴν πτῆσιν δὲν ἔβαινε
ῶς τὸ πρᾶγμα, διότι οἱ δύο πελαργοὶ εἶχον ἀκόμη *μικρὰν*
ησιν. «Ὦ κύριε!» ἐρώνησε μετά τινας ὥρας ὁ μέγας βεζί-
ς· «ἐγὼ ζητῶ συγγνώμην, ἀλλὰ δὲν ὑποφέρω πλέον· σεῖς πε-
ε ταχέως. Εἶνε ἤδη ἀργά, καὶ ἡμεῖς κάμνομεν καλὰ νὰ
ήσωμεν ἓν κατάλυμα διὰ τὴν νύκτα.»

Ὁ Χασὶδ εἰσήκουσε τὴν παράκλησιν τοῦ θεράποντός του, καὶ
ὑπὸ τὴν κοιλάδα παρετήρησεν ἓν ἐρείπιον, τὸ ὁποῖον
νετο ὅτι ἠδύνατο νὰ τοῖς παρέξῃ στέγην, ἐπέταξαν ἐκεῖ. Ὁ
ος, εἰς τὸν ὁποῖον οὗτοι ἔμειναν ταύτην τὴν νύκτα, ἐφαίνετο
ὑπῆρξέ ποτε παλάτιον. Ὡραῖοι στῦλοι προέκυπτον ὑπὸ τὰ
ίπτα, πολλοὶ θάλαμοι, ἀκόμη μετρίως διατηρούμενοι, ἐμαρ-
σαν περὶ τῆς παλαι μεγαλοπρεπείας τοῦ οἰκήματος. Ὁ Χασὶδ
ὁ ἀκόλουθός του περιήρχοντο τὴν στοάν, ἵνα ζητήσωσι μίαν
ρὰν θέσιν. Λίφνης ἐστάθη, ὁ πελαργὸς Μανσόρ. «Κύριε καὶ
τρόφε,» ἐψιθύρισεν ἡσύχως, «εἶθε νὰ μὴ ἦτο μωρὸν δι' ἕνα
ον βεζίρην, ὡς διὰ ἕνα πελαργόν,» τὸ νὰ φοβῆται φαντάσματα.
φαίνεται πολὺ παράδοξον, ὅτι ἐδῶ πλησίον βεβαιότατα ὑβύ-
ά τις καὶ ἀναστενάζει.» Ὁ καλίφης ἐστάθη καὶ ἤκουεν ἐναρ-
ως ἕνα ἤσυχον κλαυθμόν, ὅστις ἐφαίνετο ὅτι ἀνήκει μᾶλ-
ν εἰς ἄνθρωπον παρὰ εἰς ζῶον. Πλήρης ἐλπίδων ἤθελε νὰ
ῇ εἰς τὸν τόπον, ὁπόθεν ἤρχετο ὁ θρηνώδης ἦχος, ἀλλ' ὁ
λίφης ἐκένταυ αὐτὸν μὲ τὸ ράμφος εἰς τὸ πτερὸν καὶ παρεκά-
αὐτὸν ἱκετικῶς νὰ μὴ ῥίψῃ ἑαυτὸν εἰς νέον ἄγνωστον κίνδυ-
ν· ἀλλ' εἰς μάτην! Ὁ καλίφης, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ὑπὸ τὰ πτερὰ
ὁ πελαργοῦ γενναία καρδία ἐκρύπτετο, ἀπεσπάσθη μὲ τὴν ἀπώ-
αν ἑνὸς μόνου πτεροῦ καὶ ὥρμησεν εἰς ἕνα σκοτεινὸν τόπον.
ὺς ἔρθασεν εἰς μίαν θύραν, ἡ ὁποία μόνον προσανακεκλι-
ένη (γερτὴ) ἐφαίνετο καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν φανερὸν ἀναστενα-
ὸν μὲ ὀλίγον ὀδυρμὸν ἤκουσεν. Ἐκτύπησε μὲ τὸ ράμφος τὴν
ραν, ἀλλ' ἐστάθη ἐκπεπληγμένος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Εἰς τὸ
ρεπιπωμένον δωμάτιον, τὸ ὁποῖον μόνον διὰ μικρᾶς ὀπτω-
τῆς θυρίδος ἀμυδρῶς ἐρωτίζετο, παρετήρησε μεγάλην γλαῦκα
(κουκουβάγιαν) νὰ κάθηται εἰς τὸ ἔδαφος· ἄφθονα δάκρυα ἔρ-
ρεσεν ἀπὸ τῶν μεγάλων στρογγύλων ὀφθαλμῶν αὐτῆς, καὶ μὲ
βραγχαλέαν φωνὴν ἐξέβαλλε τοὺς θρήνους της ἀπὸ τοῦ καμπύ-
λου ράμφους· ἀλλ' ὅτε εἶδε τὸν καλίφην καὶ τὸν βεζίρην του
(ὅστις ἐν τοσούτῳ εἶχε προσερπύσει), ἐξέβαλεν ὀξεῖαν κραυγὴν
χαρᾶς. Μετὰ κομψότητος ἐσπόγγισε μὲ τὰς φαιοποικίλους πτέ-
ρυγάς της τὰ δάκρυα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ μὲ μεγάλην ἔκ-
πληξιν τῶν δύο ὡμίλησεν αὕτη εἰς καλὴν ἀνθρωπίνην ἀραβι-
κήν: «Καλῶς ἤλθετε, πελαργοί! Μοὶ εἶσθε καλὸν σημεῖον τῆς
σωτηρίας μου· διότι μοὶ ἐδόθη ποτὲ προφητεία, ὅτι διὰ πελαργῶν
θέλει μοὶ ἔλθει μεγάλη εὐτυχία.»

Ἀφ' οὗ ὁ καλίφης συνῆλθεν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του, ἔκυψε
μὲ τὸν μακρόν του λαιμόν, ἔφερε τοὺς λεπτούς του πόδας εἰς
κομψὴν θέσιν καὶ ὡμίλησε. «Γλαύξ, κατὰ τοὺς λόγους σου τολμῶ
νὰ πιστεύσω, ὅτι βλέπω μίαν ὁμοιοπαθῆ εἰς σέ, ἀλλὰ φεῦ! ἡ
ἐλπίς σου, ὅτι δι' ἡμῶν ἡ σωτηρία σου θέλει ἔλθει εἶνε ματαία.
Θέλεις γνωρίσει τὴν εἰς βοήθειαν ἱκανότητά μας, ἐὰν ἀκούσῃς
τὴν ἱστορίαν μας· ἡ γλαὺξ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ διηγηθῇ· ἀλλ' ὁ
καλίφης ἐσηκώθη καὶ ἐδιηγήθη ὅ,τι ἤδη γνωρίζομεν.

Ὅτε ὁ καλίφης ἐδιηγήθη τὴν ἱστορίαν του εἰς τὴν γλαῦκα,
ἐκείνη εὐχαρίστησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν. «Ἄκουσον τὴν ἱστορίαν
μου καὶ μάθε πῶς οὐχὶ ὀλιγώτερον δυστυχὴς εἰμι, παρὰ σύ. Ὁ
πατήρ μου εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰνδιῶν, ἐγὼ ἡ μονογενὴς του
δυστυχὴς θυγάτηρ· ὀνομάζομαι Λουζά. Μάγος τις Κασσούρ, ὅστις
σᾶς ἐμάγευσεν, ὥθησε καὶ ἐμὲ εἰς τὴν δυστυχίαν. Ἦλθε μίαν
ἡμέραν πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐζήτησεν ἐμὲ ὡς σύζυγον διὰ
τὸν υἱόν του Μίζραν. Ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὅστις εἶνε ὀργίλος
ἄνθρωπος, διέταξε νὰ τὸν κρημνίσωσιν ἀπὸ τὴν κλίμακα. Ὁ
ἀγρεῖος ἐγνώριζεν ὑπὸ ἄλλην μορφὴν πάλιν νὰ προσερπύσῃ
πλησίον μου καὶ, ὅτε ἠθέλησά ποτε νὰ λάβω ἀναψυχὴν εἰς τὸν
κῆπόν μου, μοὶ προσέφερεν ὡς δοῦλος μετημφιεσμένος πατόν τι,
τὸ ὁποῖον μὲ μετέβαλεν εἰς ταύτην τὴν βδελυρὰν μορφήν. Ἐν
ᾧ ἐγὼ ὑπὸ φόβου ἤμην λειποθυμημένη, μὲ ἔφερεν ἐδῶ καὶ μοὶ
εἶπε μὲ φοβερὰν φωνὴν εἰς τὰ ὦτα: «Ἐδῶ ὀφείλεις νὰ μένῃς,
αἰσχρά, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ζῶα καταφρονουμένη μέχρι τοῦ τέλους
σου, ἢ ἕως οὗτις ἐξ εἰδικῆς προαιρέσεώς σε ἐλεήσῃ ἐν ταύτῃ τῇ

Ελληνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φοβερᾷ καταστάσει ὡς σύζυγον. Οὕτως ἐκδικοῦμαι ἐγὼ ἐν σοὶ καὶ τὸν μισητόν σου πατέρα. » Ἔκτοτε παρῆλθον πολλοὶ μῆνες· μόνη καὶ μελαγχολικὴ ζῶ ὡς ἐρημίτις εἰς ταῦτα τὰ τείχη μισουμένη ὑπὸ τοῦ κόσμου, ὡς ἓν βδέλυγμα τῶν ζώων· ἡ ὡραία φύσις εἶνε ἐξηφανισμένη ἀπ' ἐμοῦ, διότι ἐγὼ εἶμαι τυφλὴ τὴν ἡμέραν καὶ μόνον, ἐὰν ἡ σελήνη ρίψῃ τὸ ὠχρόν της φῶς ὑπεράνω τούτων τῶν τειχῶν, πίπτει ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸ καλύπτον με κάλυμμα.

Ἡ γλαυξ ἐπέρανε τὸν λόγον της καὶ ἀπεσπόγγισε πάλιν μὲ τὰ πτερὰ τοὺς ὀφθαλμούς· διότι ἡ διήγησις τῶν δεινῶν αὐτῆς εἶχε τὴν κινήσει εἰς θάκρυα. Ὁ καλίφης μετὰ τὴν διήγησιν τῆς ἡγεμονίσσης ἐβυθίσθη εἰς βαθεῖαν σκέψιν· « Ἐὰν δὲν μὲ ἀπατᾷς, » εἶπε, « ὑπάρχει μεταξὺ τῆς δυστυχίας μας μυστική της συνάφεια· ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρω τὸ κλειδίον τούτου τοῦ αἰνίγματος; » Ἡ γλαυξ ἀπεκρίθη εἰς αὐτόν: « Ὦ κύριε, καὶ ἐγὼ τοῦτο προμαντεύομαι· διότι μοὶ ἐπροφητεύθη ποτὲ ὑπὸ σοφῆς γυναικός, ὅτι πελαργὸς θέλει μοὶ φέρει μεγάλην εὐτυχίαν, καὶ ἐγὼ γνωρίζω ἴσως, πῶς ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ σώσωμεν ἡμᾶς αὐτούς. » Ὁ καλίφης ἦτο πολὺ ἐκπεπληγμένος καὶ ἠρώτησε διὰ τίνος τρόπου νομίζει, ὅτι δύνανται νὰ σωθῶσιν. « Ὁ μάγος, ὅστις ἔχει καταστήσει ἀμφοτέρους ἡμᾶς δυστυχεῖς, » εἶπεν αὐτη, « ἔρχεται ἅπαξ τοῦ μηνὸς εἰς ταῦτα τὰ ἐρείπια. Ὄχι μακρὰν τούτου τοῦ θαλάμου ὑπάρχει μία αἴθουσα· ἐκεῖ συνηθίζει ἔπειτα μὲ πολλοὺς συντρόφους του νὰ εὐωχῆται. Πολλάκις ἤδη ἔχω παρατηρήσει αὐτοὺς ἐκεῖ. Οὗτοι διηγοῦνται ἔπειτα πρὸς ἀλλήλους τὰ αἴσχρὰ αὐτῶν ἔργα· ἴσως αὐτὸς θέλει προφέρει τὴν μαγικὴν λέξιν, τὴν ὁποίαν ἔχετε λησμονήσει. » — « Ὦ προσφιλεστάτη ἡγεμονίς, » ἐφώνησεν ὁ καλίφης, « εἰπέ, πότε ἔρχεται ἐδῶ καὶ ποῦ εἶνε ἡ αἴθουσα; Ἡ γλαυξ ἐσιώπησε μίαν στιγμὴν καὶ ἔπειτα εἶπε· « Μὴ στενοχωρῆσαι, ἀλλὰ μόνον ὑπὸ μίαν συνθήκην δύναμαι νὰ ἐκπληρώσω τὴν εὐχήν σας. » — « εἰπέ! εἰπέ! » ἐφώνησεν ὁ Χασίδ· διάταξον· ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἦνε τοῦτο, ὃς εἶνε δεκτόν. » — « Θέλω βεβαίως καὶ ἐγὼ ἐπίσης νὰ ἐλευθερωθῶ· ἀλλὰ τοῦτο δύναται νὰ γείνῃ μόνον, ἐὰν εἷς ἐξ ὑμῶν μοὶ δώσῃ τὴν χεῖρά του. » Οἱ πελαργοὶ ἐφαίνοντο ὀλίγον ἐκπεπληγμένοι διὰ τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ὁ καλίφης ἔνευσε πρὸς τὸν ὑπουργόν του νὰ ἐξέλθῃ ὀλίγον μετ' αὐτοῦ. « Μεγάλε βεζίρη, » εἶπεν ἔμπροσθεν τῆς θύρας ὁ καλίφης, « τοῦτο εἶνε ἓν μωρὸν πρᾶγμα, ἀλλὰ πεῖς δύνασθε ἤδη νὰ δεχθῆτε αὐτό. » — Πῶς « ἀπεκρίθη οὗτος. « Τότε ἡ σύζυγός μου, ὅταν ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν, θὰ μοῦ ἐκβάλῃ τοὺς ὀφθαλμούς! Ἔπειτα ἐγὼ εἶμαι γέρων καὶ σεῖς εἶσθε ἀκόμη νέος καὶ ἄγαμος καὶ δύνασθε ἤδη εἰς μίαν νέαν καὶ ὡραίαν ἡγεμονίδα νὰ δώσητε τὴν χεῖρα. » — Τοῦτο οὕτως ἔχει, εἶπε στενάζων ὁ καλίφης, ἐν ᾧ λυπημένος ἐκρέμασε τὰς πτέρυγάς του· « Καὶ ποῖος σοὶ εἶπεν, ὅτι αὐτὴ εἶνε νέα καὶ ὡραία; Τοῦτο ὁμοιάζει μὲ τὸ νὰ πωλῇ τις γάτον ἐντὸς σάκκου! »

Οὗτοι ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους ἀμοιβαίως ἀκόμη ἐπὶ πολλὴν ὥραν· ἀλλὰ τέλος ὅτε ὁ καλίφης εἶδεν ὅτι ὁ βεζίρης του ἐπροτίμα νὰ μένῃ πελαργὸς παρὰ νὰ νυμφευθῇ τὴν γλαῦκα, ἀπεφάσισε νὰ ἐκπληρώσῃ μᾶλλον ὁ ἴδιος τὴν συνθήκην. Ἡ γλαυξ ἦτο πολὺ περιχαρής. Παρέστησεν εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἔλθουν εἰς ἄλλον καλλίτερον καιρόν, ὅπου, ἐπειδὴ σεληνιακῶς κατὰ τοῦτον τὴν νύκτα οἱ μάγοι ἤθελον συνέλθει. Λύτὴ μετὰ τῶν πελαργῶν ἐγκατέλιπε τὸ οἴκημα, ἵνα τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς ἐκείνην τὴν αἴθουσαν. Ἦλθον λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς μακρὰν εἰς μίαν σκοτεινὴν στοάν· τὸ φῶς ἔλαμψε πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ ἕνα ἡμιπεπτωκότα τοῖχον ἀμυδρόν τι φῶς. Ὅτε οὗτοι ἔφθασαν ἐκεῖ, τοὺς ἐσυμβούλευσεν ἡ γλαῦξ νὰ μένωσιν ὅλως ἥσυχοι.

Οὗτοι ἀπὸ τὸ μέρος, ὅπου ἐστέκοντο, ἠδύναντο νὰ βλέπωσι μίαν μεγάλην αἴθουσαν, ἡ ὁποία ἦτο τριγύρω ἐστολισμένη μὲ στύλους καὶ μεγαλοπρεπῶς κεκοσμημένη. Πολλαὶ καὶ ποικίλαι λυχνίαι ἀνεπλήρουν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης ἵστατο στρογγύλη τις τράπεζα μὲ πολλὰ ἐκλεκτὰ φαγητὰ παρεσκευασμένη. Πέριξ τῆς τραπέζης ἔκειτο εἰς σοφᾶς, ἐπὶ τῶν ὁποίου ὀκτὼ ἄνδρες ἐκάθηντο. Εἷς ἐξ αὐτῶν τῶν ἀνδρῶν ἐγνώρισαν οἱ πελαργοὶ ὅτι εἶνε ἐκεῖνος ὁ πραγματευτής, ὅστις εἶχε πωλήσει εἰς αὐτοὺς τὴν μαγικὴν κόνιν. Ὁ παρακαθήμενος αὐτοῦ τὸν παρεκίνει νὰ τῷ διηγηθῇ τὰ νέα αὐτοῦ ἔργα. Ἐδιηγήθη μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ καλίφου καὶ τοῦ βεζίρου του. « Διὰ ποίας λέξεως ἔχεις μεταμορφώσει αὐτούς; ἠρώτησεν αὐτὸν ἕτερός τις μάγος. « Διὰ μιᾶς πολὺ δυσκόλου λατινικῆς, τῇ ἀκολούθου: muntabor (μουντάμπορ). »

Ὅτε οἱ πελαργοὶ ἤκουσαν τοῦτο, ἔγειναν ὑπὸ χαρᾶς ἐκτὸς ἑαυτῶν. Ἔτρεξαν μὲ τοὺς μακρούς των πόδας τόσον ταχέως εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐρειπίου, ὥστε ἡ γλαυξ μόλις ἠδύνατο νὰ παρακολουθήσῃ τάξῃ. Ἐκεῖ ὡμίλησεν ὁ καλίφης συγκεκινημένος πρὸς τὴν γλαῦκα « Σώτειρά τοῦ βίου μου καὶ τοῦ βίου τοῦ φίλου μου, λάβε με ὡς σύζυγόν πρὸς αἰώνιον εὐγνωμοσύνην διὰ τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔπραξας πρὸς ἡμᾶς· » ἔπειτα ἐστράφη πρὸς ἀνατολάς. Τρὶς ἔκλιναν οἱ πελαργοὶ τὸν μακρὸν αὐτῶν λαιμὸν πρὸς τὸν ἥλιον, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀναβῇ ὑπεράνω τοῦ ὄρους καὶ muntabor φωνήσαντες εὐθὺς μετεμορφώθησαν εἰς ἀνθρώπους καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ χαρᾷ τῆς νεοβωρηθείσης ζωῆς ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλήλους ὁ ἡγεμὼν καὶ ὁ ὑπουργός, γελῶντες καὶ κλαίοντες. Ἀλλὰ ποῖος νὰ περιγράψῃ τὴν ἔκπληξίν των, ὅτε προσέβλεψαν ἀλλήλους; Μία ὡραία κυρία λαμπρῶς κεκοσμημένη ἵστατο ἐνώπιον αὐτοῦ· γελῶσα ἔδωκεν εἰς τὸν καλίφην τὴν χεῖρα καὶ « δὲν γνωρίζετε πλέον τὴν νυκτογλαῦκά σας; ἠρώτησεν αὐτη ἦτο. Ὁ καλίφης ἦτο τόσον τεθελγμένος ἀπὸ τὸ κάλλος αὐτῆς καὶ τὴν χάριν, ὥστε εἶπεν, ὅτι ἦτο μέγα τὸν εὐτύχημα ὅτι ἔγεινε πελαργός.

Καὶ οἱ τρεῖς διηυθύνθησαν ἤδη πρὸς τὴν Βαγδάτην. Ὁ καλίφης εὗρεν εἰς τὸ φόρεμά του ὄχι μόνον τὴν θήκην μετὰ τῆς μαγικῆς κόνεως, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὸ βαλάντιόν του. Ἠγόρασε λαμπρὸν εἰς τὸ παρακείμενον χωρίον ὅτι εἰς τὴν ἀδοιπορίαν των ἦτο ἀναγκαῖον καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγου ἔφθασαν εἰς τὴν πολιν τῆς Βαγδάτης. Ἀλλ' ἐκεῖ ἡ παρουσία τοῦ καλίφου ἐπροξένησε μεγάλην ἔκπληξιν. Τὸν ἐθεώρουν ὡς ἀπεθαμμένον καὶ ὁ λαὸς ἐχάρη πολὺ ὅτι ἐπανεῖδε τὸν ἀγαπητόν του κύριον.

Ἀλλὰ τόσῳ περισσότερον ἦναψε τὸ μῖσος τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν διάδοχον αὐτοῦ Μίζραν. Ὥρμησαν λοιπὸν εἰς τὸ παλάτιον καὶ συνέλαβον τὸν ἀρχαῖον μάγον καὶ τὸν υἱόν αὐτοῦ. Τὸν γέροντα ἔστειλεν ὁ καλίφης εἰς τὸ ἴδιον οἴκημα τοῦ ἐρειπίου, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ ἡγεμονὶς ὡς γλαυξ ἔχει κατοικήσει, καὶ διέταξε νὰ κρεμάσωσιν αὐτὸν ἐκεῖ. Ἀλλ' εἰς τὸν υἱόν, ὅστις δὲν ἐνόει διόλου τὰ

γας τοῦ πατρός του, ἀφῆκεν ὁ καλίφης τὸ δικαίωμα ἂν θέλῃ
ποθάνῃ ἢ νὰ ροφήσῃ διὰ τῆς ρινὸς ἀπὸ τὴν μαγικὴν κόνιν.
ειδὴ τὸ τελευταῖον ἐπροτίμησεν, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ μέγας
ίρης τὴν θήκην. Μία μεγάλη ὀργμὶς (πρέζα) καὶ ἡ μαγικὴ
ις τοῦ καλίφου μετέβαλεν αὐτὸν εἰς πελαργόν. Ὁ καλίφης
ταξε νὰ κλείσωσιν αὐτὸν εἰς σιδηρᾶν εἱρκτὴν καὶ εἰς τὸν κῆ-
του νὰ στήσωσιν.

Ἐπὶ πολὺν χρόνον εὐχαριστημένος ἔζη ὁ καλίφης Χασὶδ μετὰ
συζύγου του, τῆς πριγκηπέσης· αἱ πλέον εὐάρεστοι ὧραι
ζωῆς του ἦσαν πάντοτε ἐκεῖναι, καθ' ἃς ὁ μέγας βεζίρης
σκέπτετο αὐτὸν περὶ τὸ δειλινόν· διότι τότε ὡμίλουν πολλάκις
τοῦ πελαργικοῦ θαύματος καί, ἐὰν ὁ καλίφης εὑρίσκετο εἰς
υμίαν, συγκατέβαινε νὰ μιμηθῇ τὸν μέγαν βεζίρην, πῶς
ίνετο ὡς πελαργός. Ἐστέκετο σοβαρὸς μὲ στερροὺς πόδας
τοῦ δωματίου, ἐκροτάλιζεν, ἐρρίπιζε μὲ τοὺς βραχίονας ὡς
τὰ πτερὰ καὶ ἐδείκνυε πῶς ἐκεῖνος εἰς μάτην πρὸς ἀνατο-
ἐπροσκύνει καὶ mu—mu— ἔπειτα ἐφώναζε. Διὰ τὴν κυρίαν
λίφου καὶ τὰ τέκνα της ἦτο αὕτη ἡ παράστασις πάντοτε με-
λη διασκέδασις· ἀλλ' ὅτε ὁ καλίφης ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐκρο-
λιζε καὶ ἔνευε καὶ mu—mu—ἔκραζε, τότε ἠπείλει αὐτὸν ὁ
ίρης γελῶν, ὅτι ἤθελε πράξει ὅτι εἶχε διαπραγματευθῇ πρὸ
θύρας τῆς ἡγεμονίδος γλαυκός, τουτέστιν ὅτι ἤθελε παρα-
σει αὐτὸν εἰς τὴν κυρίαν καλίφου.

ΤΟ ΨΕΥΔΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΤΟΥ ΦΛΩΡΟΥ.

Ἄνθρωπός τις μέγα δεῖπνον ἔδιδέ ποτε εἰς φίλον,
καὶ ὁ σκύλος του συγχρόνως προσεκάλει ἄλλον σκύλον,
λέγων πρὸς αὐτόν, ὦ Φλῶρε, διὰ δεῖπνον μὴ φροντίσῃς,
θέλεις δὲ μ' ὑποχρεώσει, ἂν ἀπόψε μὲ τιμήσῃς
ἀκριβῶς εἰς τὰς ἐννέα·
σοῦ 'χω φαγητὰ ὡραῖα.

Ἕκαστος ἂς συμπεράνῃ τὴν χαρὰν τοῦ πεινασμένου,
ὃς ἀνέλπιστον ζιαφέτι ἔξαφνα προσκαλουμένου.
Ἔρχομαι, τῷ λέγ' ὁΦλῶρος, κὺρ Πιστέ, νὰ μὲ δειπνίσῃς.
Ἐλθέ, φίλε, καὶ σοὶ τάζω πῶς δὲν θὰ μετανοήσῃς·
ὦ! ἐλθὲ εἰς τὰ πολλὰ
τοῦ αὐθέντου μου καλά.

Ἔχω κότας, λαγούς, πάπιας, ἔχω τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα·
ἔχω τούρτας, καταΰφια καὶ πολλὰ γλυκύσματ' ἄλλα·
κρασὶ ἔχω ρετσινάδο καὶ καλὴν κομανταρίαν·
Πορδώ, μπίρα καὶ σαμπάνια καὶ βερμοὺτ' ἀπ' τὴν Ἀγγλίαν·
δὲν σοὶ κάμνω τυπικά,
κομπλημέντα Γαλλικά.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ 'ξεύρ' ὁ Φλῶρος τὴν βροντὴν που τὸν ἠπείλει
κι' ὅτι ἔμελλε τὸν θόλον τ' οὐρανοῦ νὰ 'βῇ σφονδύλι·
ηὐχαρίστησεν ὁ τάλας, ὡς εἶν' ἔθος εἰς τοὺς κύνας,
λοξοστρόφως καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλήν του κλίνας,
καὶ φωνάζει καὶ σκιρτᾷ
ὦ ψυχή μου φαγητά! !

Καὶ καλπάζει ἀτιθάσσως, τὴν μακρὰν οὐράν του σείων,
καὶ τὰ ὦτα ἀνορθόνων καὶ τὰ ὄμματα τανύων·
ὅλην τὴν ἡμέραν νύστις ὁ κὺρ Φλῶρος διετέλει
κ' εἰς τὸ στόμα του νὰ βάλῃ μήτε ψύχαλον δὲν θέλει
μήτε κόκκαλον νὰ γλύψῃ
μὴ ἡ ὄρεξίς του λείψῃ.
Παρὰ τέταρτον ἐννέα μόλις ἔφθασεν ἡ ὥρα,
'ς τοῦ Πιστοῦ τὸν οἶκον, εἶπε, νὰ ὑπάγω καιρὸς τώρα,
σὰν μυλόρβος καλεσμένος εἰς πολιτικόν τι δεῖπνον
διευθύνεται ὁ Φλῶρος εἰς τοῦ κὺρ Πιστοῦ τὸν οἶκον,
τὸν κυνόησε δ' ἡ Μοῖρα
κι' ἀνοικτὴν εὗρε τὴν θύρα'.

Μὲ ἓν γιούργια νάτος μέσα μ' ὅλον του τὸ μεγαλεῖον,
ὡς καλὸς δὲ ἰχνηλάτης εὗρ' εὐθὺς τὸ μαγειρεῖον.
Ἦλθες, Φλῶρε, καλῶς ἦλθες, μεῖνε ἄφωνος σὰν λίθος,
ὁ Πιστὸς τῷ λέγει τότε, νὰ μὴ σὲ προδῶσ' ὁ λύχνος·
ἐκεῖ κρύψου στὴν γωνιὰ
καὶ μὴ πάρῃς ἀναπνοή.
Ὑπακούει ὁ κὺρ Φλῶρος γιὰ τοῦ δείπνου τὸ χατῆρι,
πλὴν τὸν μάγειρον μὲ ὄμμα πεινασμένον παρετήρει
'ς τοῦ αὐθέντου του τὸ δεῖπνον ν' ἀσχολῆται μέσα ἔξω
καί, τοιούτου λαμπροῦ δείπνου ἆρα πότε θὰ μεθέξω ;
ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν
κ' ἔνευεν εἰς τὸν Πιστόν.
Ἀλλ' ἐνῷ εἰς παρομίας σκέψεις ἦτο βυθισμένος,
καὶ πρὸς τὸν Πιστὸν ὁ νεύων ὀφθαλμός του ἐστραμμένος,
αἴφνης χεὶρ τις στιβαρὰ
σοῦ τὸν πιὰν' ἀπ' τὴν οὐρά,
καθ' ὃν χρόνον ἡ κοιλιά του ἔπαιζε τὸν ταμπουρᾶ.

Ἦτ' ὁ μάγειρος, κ' ὡς εἶδεν ὑποκάτω 'ς ἓν τραπέζι
τὸν κὺρ Φλῶρόν μας κρυμμένον, τόσα νεύματα νὰ παίζῃ,
πάραυτ' ἀπ' τὸ παραθύρι
τοῦ Πιστοῦ τὸν μουσαφίρη,
γελασμένον, πεινασμένον
καὶ, τὸ χειριστὸν ἀπ' ὅλα, ἔξωσε προσβεβλημένον.

Ἀπ' τὸ ὕψος τοῦ μεγάρου εἰς τὴν γῆν ἐφάνη ἕρπων
αἱματόφυρτος ὁ Φλῶρος καὶ τὰ τραύματά του βλέπων.
Ἄχ! μωρόπιστε σὺ Φλῶρε, ἔστω σοι τὸ πάθημά σου
ὡς πολύτιμον τοῦ βίου καὶ ὡραῖον μάθημά σου,
ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν
μὲ κλαυθμὸν καὶ κοπετόν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Καὶ ποτὲ σου μὴν ἐλπίσῃς εἰς ἐκείνους ποῦ μὲ ξένα
κόλυβα νὰ μνημονεύσουν προσπαθοῦν τ' ἀποθαμμένα
καὶ σοὶ τάζουν χίλια μύρια
καὶ λαγοὺς μὲ πετραχήλια
κ' ὕστερον ἀπ' ὅλ' αὐτὰ
σὲ ἀφίνουν 'ς τ' ἀνοικτά.

Μ. Γρηγορόπουλος.

ΑΥΣΕΙΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΚΓ'. 10000—00001.
ΚΔ'. Μῦς—ὗς.
ΚΕ'. Ναβουχοδονόσωρ.
ΚΣΤ'. Μηρός—Ὅμηρος.
ΚΖ'. Σύ—ὗς
ΚΗ'. Ξὺν—νύξ.
ΚΘ'. Κένταυρος—κέν, ταῦρος—Τύρος—τυρὸς—ἰατρός—Κῦρος.
Λ'. Πάρις—ἴα—Παρίσιοι.
ΛΑ'. Πόνος—ὄνος.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

Θ'. Ὁ κουρεὺς κατ' ἀρχὰς εἶχε παράδ. 30.
Ι'. Εὖα.
ΙΑ'. 142857 καὶ 285714.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ.

22. Δεῦτε, φίλοι καὶ ἀδελφοί, πάντες ἡμεῖς οἱ συνδρομηταὶ τοῦ διασκεδαστικοῦ τούτου βιβλιαρίου, τοῦ Πυθαγόρα, προσφέρωμεν ἐκ τῶν πολλῶν ἐξόδων μας ἕκαστος ἀνὰ ἓν τέταρτον πεντοφράγκου διὰ τὸ ὀρφανοτροφεῖον τῆς πόλεως Σμύρνης, εἰς ὃ τόσοι ὀρφανοὶ ἀδελφοί μας περιθάλπονται.

23. Προσήκειν ἡγοῦ τοῖς πονηροῖς ἀπιστεῖν. Ἰσοκράτης.

24. Ὁ μὴ κολάζων τὰ πάθη αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν κολάζεται.

25. Βίων ὁ σοφιστής, ἰδὼν φθονερὸν σφόδρα κεκυφότα, εἶπεν ἢ τούτῳ μέγα κακὸν συμβέβηκεν ἢ ἄλλῳ μέγα ἀγαθόν.

26. Ξῖφος τιτρώσκει σῶμα τὸν δὲ νοῦν λόγος.

27. Δεινόν ἐστι τοὺς χείρους τῶν βελτιόνων ἄρχειν.

28. Τὸ καλῶς θανεῖν ἴδιον τοῖς ἀγαθοῖς ἡ φύσις ἀπένειμεν.

29. Φίλους μὴ ταχὺ κτῶ.

40. Μὴ ἐπὶ ῥώμῃ καυχῶ.

31. Ὁ χρήσιμ' εἰδὼς οὐχὶ πολλὰ εἰδὼς σοφός.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΩΝ.

3.	4.
ΔΙΚΑΙΟΤΑΤΟΣ ΓΡΙΦΟΣ	ΖΑΙΜΗΣ ΑΝΑΞΑΝΔΡΟΣ

5.	6.
ἔγχελυς	κάτοπτρον
μαρτύριον	ἡμίονος
κένταυρον	βέλος
καταγέλασμα	μῦς
κόρος	λατομεῖον
τράπεζα	κρανίον
τριήρης	ἀνάκλιντρον
	γλαῦξ

ΚΛΕΙΔΟΣ.

Ὡραῖα ἀπάντησις.

Μίαν ἡμέραν διδάσκαλός τις κυριακοῦ σχολείου ἠρώτησε τὰ παιδία τῆς κλάσεως αὐτοῦ, «Τί εἶνε συνείδησις;» καὶ ἀφοῦ πολλὰ ἀπεκρίθησαν (1) κατ' ἕνα καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, σηκωθὲν ἐπὶ τέλους μικρόν τι κοράσιον (2) ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: *Συνείδησις εἶνε ὁ Ἰησοῦς (3) Χριστὸς ψιθυρίζων εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν!*»

ΓΡΙΦΩΝ.

17. Ἡ ἀληθὴς φιλία εἶνε αἰώνιος.

18. Μηδὲν διαφέρουσιν οἱ ἀχάριστοι ἀπὸ τοὺς ὄφεις, ὡς οἱ ἀγράμματοι ἀπὸ τὰ ζῶα.

19α. Ἡ πυρπόλησις τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπῆρξεν ὀλεθρία διὰ τὸν κλασικὸν κόσμον. (Συνθέτης τοῦ γρίφου τούτου ὁ κ. Σ. Μ.)

19β. Τὸν μὲν χρυσὸν ἐν πυρὶ δοκιμάζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν ἀτυχήμασι.

20. Γυνὴ ἐνάρετος ὡραΐζει οἶκον ἀνδρός.

21. Ὑπερήφανος ψυχὴ πανδοχεῖον ληστῶν.

---

(1) Ἀντὶ εἰς τὴν λήγουσαν νὰ γραφῇ ὁ εἰκονίζων τὸ α ἀριθ. 6 ἐγράφη κατὰ λάθος ὁ 7. — (2) Ἀντὶ εἰς τὴν ἄρχουσαν νὰ γραφῇ τὸ εἰκονίζον τὸ σημ. — ἐγράφη κατὰ λάθος τὸ = (3) Εἰς τὴν λήγουσαν παρελήφθη τὸ εἰκονίζον τὸ στοιχεῖον ο σημεῖον —

Ελληνικὴ Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη

4185 Χ 3
428571

ΑΥΤΑΙ.

ΝΕΩΝ ΦΩΚΩΝ

Γρηγόριος Χ. Ἀναστασιάδης—25 αἰνιγμ. 22 23 24 26 27 λογογρίφ. 19δ γρίφου.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Κλάρα Μῶλλ — 24 αἰνιγμ. 25 26 λογογρ. 17 18 19 20 γρ.

Νικόλαος Δ. Δασκαλόπουλος —25 26 29 30 31 αἰνιγμ. 10 προβλημ. 22 24 25 26 28 λογογρ. 3 4 λεξιγρ. 17 18 19 20 γρίφ.

Σ. Σολομωνίδης—24 26 30 αἰνιγμ. 9 προβλ. 24 26 28 λογογριφ. 17 19 20 γρίφ.

Κ. Αυτζερόπουλος—25 29 30 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 24 26 29 λογογρ. 17 19 20 γρίφ.

Γ. Παπᾶ Κ. Σπάρταλης—24 25 26 30 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 24—31 λογογρ. 17—20 γρίφ.

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης—24 25 27 29 αἰνιγμ. 26 λογογρ. 17 19δ 20 γριφ.

Κωνστ. Α. Ἰσηγόνης—24 25 26 27 30 31 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 22 24—31 λογογρ. 17—21 γρίφ.

Α. Κουκουλᾶς—25 αἰνίγμ.

Σόλων Λεντούδης—24 30 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 22 24 26 λογογρ. 17 19 20 γριφ. καὶ τῆς Α'. κλειδός.

Πολυξένη Ζαρυφάκη—26 30 αἰνιγμ. 9 προβλ. 24 25 26 λογογρ. 19δ γριφ. καὶ τῆς Α'. κλειδός.

Ἀθανάσιος Π. Χ. Προκοπίου Λέσβιος—26 28 αἰνιγμ. 24 26 27 31 λογογρ.

Αλέξ. Μῶλλ—24 29 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 22 25 26 29 λογογρ. 19δ 20 γριφ.

Παναγιώτης Ἰωάννου Λήμνιος—24 26 αἰνιγμ. 22 24 25 28 29 λογογριφ.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

Νικόλαος Δ. Κονταξάκης—25 26 30 αἰνιγμ. 10 προβλ. 22 24 25—31 λογογριφ.

ΧΙΟΥ

Θεόδωρος Γ. Πάντζαρης—24 25 30 αἰνιγμ. 22 24—29 31 λογογριφ. 19δ γριφ.

Γ. Κηπουρίδης—23 24 26—31 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 22—29 31 λογογρ. 17 19δ 20 γριφ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἰωάννης Δ. Μανώλης—24 25 28 30 31 αἰνιγμ. 10 προβλ. 24 25 26 29 λογογρ. 17 19δ 20 γριφ.

Κ. Ρηγόπουλος—23 24 25 26 27 28 30 αἰνιγμ. 22 24 25 26 28—31 λογογρ. 17—20 γρίφ.

Δημοσθένης Β. Πετρίδης—26 30 αἰνιγμ. 22 24—29 31 λογογρ. 19δ γριφ.

ΣΥΜΗΣ

Ν. Α. Μπόνης—24 25 26 27 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 22—26 28—31 λογογρ. τῆς Α'. κλειδὸς καὶ τῶν γρίφων 17—20.

ΑΙΜ. ΒΑΘ. ΣΑΜΟΥ.

Γεώργιος. Ἐλευθεριάδης—24 26 30 αἰνιγμ. 10 προβλ. 17 19—20 γρίφ.

ΑΙΔΙΝΙΟΥ

Δημ. Π. Κωνσταντίνου—24 26 30 αἰνιγμ. 22 24—28 31 λογογρ. 19—20 γριφ.

Α. Π. Λυμπερόπουλος—24 25 26 29 30 αἰνιγμ. 9 καὶ τὴν δευτέραν λύσιν τοῦ 11 προβλ. 22—31 λογογρ. 18—20 γριφ.

ΚΥΠΡΟΥ

Θεόδουλος Φ. Κωνσταντινίδης καὶ Γεώργιος Πιερίδης—23 25—31 αἰνιγμ. 9 10 προβλ. 22—31 λογογρ. 5 λεξιγρ. 17—20 γριφ.

Χ. Κουπᾶς — 23 24 26—31 αἰνιγμ. 9—10 προβλ. 22—26 28—31 λογογριφ. 17—20 γριφ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΑΒ'.

Ἂν τὴν ἄρχουσαν ἐκβάλῃς, τραγῳδῶ καὶ σὲ ἡδύνω.
Ἂν δ' ἐβλακεύσῃς μ' ἄφιξης, δένδρον θὰ ἤξης νὰ γένω.

Θ. Χ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΓ'.

Ἀπὸ τὴν γῆν, ὡς ὁ Ἀδάμ, ὦ φίλε μου ἐπλάθην,
Πλὴν μόλις ἔλαβον μορφὴν κ' εὐθὺς κατεδικάσθην
Ἐπὶ καμίνου νὰ τεθῶ ὡσεὶ ἐγκληματίας,
Ὡς οἱ τρεῖς παῖδες ἅγιοι ἕνεκα τῆς θρησκείας.
Ἡ φλὸξ ὅμως δὲν μ' ἔβλαψεν, ἔλαβον ζωὴν νέαν
Κ' ἔγεινα ἰσχυρότερος ἀπὸ τὴν προτεραίαν·
Καὶ ὡς καλὸς Χριστιανὸς κατέβην νὰ βροσίσω
Τοὺς θέσαντάς με στὴν πυράν, καὶ νὰ εὐεργετήσω
Ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα· ἀλλ' ἡ ἀχαριστία,
Ἡ κατοικοῦσα συνεχῶς, φεῦ! ἐν τῇ σῇ καρδίᾳ,
Ὦ ἄνθρωπε, δὲν σ' ἄφησεν οὐδὲ αὐτὸ τὸ σῶμα
Ἐμοῦ τοῦ εὐεργέτου σου νὰ κρύψῃς εἰς τὸ χῶμα,
Ἀφοῦ σκληρῶς μ' ἐφόνευσας· ἀλλὰ νὰ μὲ πατήσῃς
Καὶ δίκην λίθου στὴν ὁδὸν νὰ μὲ ἐκσφενδονίσῃς
Σ' ἠνάγκασεν ἡ μισητὴ αὐτὴ ἀχαριστία.
Οὕτως ἀνταποδίδεται, φίλ', ἡ εὐεργεσία;

Θεόδουλ. Φ. Κωνσταντινίδης.

ΛΔ'.

Θεότης εἶμαι καὶ νῆσος τ' ὅλον,
ἐν τοῖς σποράσι κ' ἐγὼ σπορά,
δὲν εἶμαι πρᾶγμα ἐκ τῶν δυσκόλων,
εἰς τὸ Λίγαιον μὲ ἀπαντᾷς.
Τὸ μικρὸν σῶμά μου νὰ χωρίσῃς
ἐπιτηδείως ἂν δυνηθῇς,
μὲ θαυμασμὸν σου θὰ ἀπαντήσῃς
δύο τοῦ λόγου μέρη εὐθύς.
Ἂν δ' ἀντιστρόφως μὲ ἀπαγγείλῃς,
ἀφεὶς ἓν γράμμα τὸ τελικόν,
ἐκ τῆς ἰδίας γεννῶμαι ὕλης
ζῶόν τι αἴφνης οἰκιακόν.
Ἂν δ' ἡ κακή μου τὸ φέρῃ Μοῖρα
ἡ ζώωσίς μου νὰ προσθοῇ
κ' ἐχθροῦ ἀσπόνδου νὰ γείνω θήρα
κ' ἡ κεφαλή μου καταβρωθῇ,
καιρὸν δὲν χάνω, μεταμορφοῦμαι
εἰς ἄλλο ζῶον καὶ δὲν φοβοῦμαι
τὸν ἄσπονδόν μου λάβρον ἐχθρόν

Μ. Γρηγορόπουλος.

ΛΕ'.

Ἄνευ ἐμοῦ ἀδύνατον καὶ δύσκολον εἶν' ὅλως
πρᾶγμα ἀξίας ὁπωσοῦν νὰ φυλαχθῇ εὐκόλως,
Ἂν ἤδη ὅμως, φίλτατε, τὴν κάραν μ' ἀπορρίψῃς
καὶ μ' εὐκολίαν ἔπειτα μὲ ἀποτραχηλίσῃς,
τότε μὲ λύεις εὔκολα χωρὶς νὰ κοπιάσῃς·
εἰς τὰς προθέσεις ζήτει με κ' ἐκεῖθεν θὰ μ' ἐξάξῃς.
Ἐὰν δὲ τῆς προθέσεως τὸν πόδα ἀποκόψῃς.
εἰς τοὺς συνδέσμους, φίλε μου, πρόσεχε μὴ προσκόψῃς.

Γ. Ι. Ἀνδρεάδης.

ΛΣΤ'.

Τοτὲ μὲν ἡ ἀρχαιότης αἴσιον μὲ θεωρεῖ,
τοτὲ δ' αὖ παρατηροῦσα ὡς κακὸν μὲ ἐκφωνεῖ.
Ἂν τὸ τρίτον μου δ' ἀφῇσει, μὲ κατέπινον εὐθὺς
καὶ ἡ εὐθυμία τότε ἐβασίλευ' ἐπ' αὐτοῖς.
Τὸ δὲ δεύτερον ἐκ τούτου γράμμα αὖθις ἂν ληφθῇ,
σκληροτράχηλόν τι ζῶον παρευθὺς θ' ἀναδειχθῇ.
Ἂν δ' ἐξ ὅλου τὰ ψηφία ἀκριβῶς ἐξαλειφθῇ,
τό τε πρῶτον, πέμπτον, ἕκτον, τότε θὰ καταδειχθῇ,
ἀρχηγέτης τῆς Ἑλλάδος, τῶν τεσσάρων φυλῶν εἷς·
Σὺ τὴν λύσιν πλέον, φίλε, εὗρε νὰ βεβαιωθῇς.

Γ. Κηπουρίδης.

ΛΖ'.

Πέντε ὅλα μὲ συνδέουν τῶν Ἑλληνικῶν στοιχείων,
καὶ τὴν ὕπαρξιν λαμβάνω μεταξὺ ὑποβρυχίων·
μὲ τὸ πρῶτον σ' ἐνθυμίζω καὶ τὸ δεύτερον ἐπίσης
τί τὸ μέσον, δι' οὗ θραύεις τῶν δαιμόνων τὰς ἁλύσεις·
μὲ τὸ τέταρτον καὶ τρίτον ἀσυνδέτους διαστάσεις
συνενῶ καὶ εἰς ἐλπίδας σοὶ παρέχω διαβάσεις·
μὲ τὸ πέμπτον σοὶ κατάγω ἐκ τοῦ οὐρανίου θόλου,
τὸν Βωμόν, πρὸ τοῦ ὁποίου παύει ἡ πνοὴ τοῦ Δόλου.
Ἀριθμητικῶς, τὸ δέκα μὲ τὸ πρῶτόν μου σημαίνω,
μὲ τὸ τρίτον δ' εἰς ἐννέα ἀκεραίας ἀναβαίνω.
Δώδεκα ἑκατοστύας κ' ἐν ταὐτῷ δεκαεννέα,
εἰς τὸ ὅλον μου βαστάζω. Ἰδοὺ ἔχεις λύτρα νέα.

ΛΗ'.

Τῆς ὁλοκλήρου σου σαρκός, ἂν μ' ἐρευνήσῃς, εἶμαι
συστατικόν, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ τοὺς πόδας πάλιν κεῖμαι·
Μὴ μ' ἀφαιρῇς τὴν κεφαλήν. μὴ μάτην μὲ πληγόνῃς
ἀλλοιῶς, ἐπὶ τῆς κάρας σου διπλοῦν θὰ μὲ σηκόνῃς.
Μήτε τὸν τραχηλον αὐτόν, διότι χαυλιόδων
θὰ γείνω νὰ μὲ θεωρῇς ἐν μέσῃ τετραπόδων.

ΛΘ'.

Σ' ὑπόσχομ' ἀνακούφισιν παντός σου κοπιώδους,
πρὸς τὴν καρδίαν σου ἐὰν μ' ἀνοίξῃς τὰς εἰσόδους·
συνήθως δὲ κ' ἀπόλαυσιν πολλῶν καταθυμίων
καὶ τύχην τέλος ἀγαθὴν καὶ δάφνας γκωμίων·
Τὴν δὲ διπλῆν μου κεφαλὴν ἂν ἀκριβοτομήσῃς
καὶ εἰς τι ἀρχιπέλαγος ἐὰν καταποντίσῃς
τὸ πρῶτον μέρος, τὸ λοιπὸν τοῦ ὅλου μου ἂν ἴσως
ζητῇς, φυτρόνει μεταξὺ Κυκλάδων μία νῆσος,
τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, τὸ παλαιόν, ταμεῖον
ὑπάρχουσα κ' ἐπίσημον λατρεύουσα μαντεῖον.
Μὴ ὅμως καὶ τὸ δεύτερον τῆς κεφαλῆς μου μέρος
ἐκκόψῃς· ἄλλως, χάνονται κ' αἰσθήματα καὶ ἔρως
καὶ νῆσοι ἤδη ἤλλαξεν ὁ βίος μου πορείαν·
ἐξῶ κ' ἐκεῖ κυλίομαι· δὲν ἔχω σωτηρίαν,
ἐκτὸς ἐὰν ὡς Ἥφαιστος κατὰ τῆς κεφαλῆς μου
παταξῇς με, καὶ ὄρια λάβῃ ἡ κίνησίς μου.

Δημοσ Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

Μ'.

...ε τὸ εἶδός μου τὴν σφαῖραν δύνασαι νὰ εἰκονίσῃς
...αὶ μερίμνας περιπλόκους δι' ἐμοῦ ν' ἀλληγορήσῃς.
...ὅλον μου σοὶ χρησιμεύει ὅπου βλέπῃς κεχηνότα·
...λέβεσαι πλὴν ἄν μου κόψῃς τ' ἀρχικά μου δύο πρῶτα.

ΜΑ'.

...ῶμαι φθορᾶς παραίτιος καὶ πρόξενος κινδύνων,
...εἰς τὰ πελάγη ἀγωγὸς θανάτων ἐπωδύνων·
...ὴν κάραν δ' ἄν μου, καὶ λαιμόν, καὶ θώρακα ἐπίσης
...ἐκκόψῃς, τί μεταβολή! ἐδῶ μὲ χάν' ἡ φύσις·
...γχάνω πλὴν ὑποδοχῆς ἐκ δύο Ὀλυμπίων
...ῆς ἀρχαιότητος Θεῶν, καὶ ἦδη ὅπλον θεῖον
...εινὸν τὴν ὄψιν συγκροτῶ καὶ μάλα φρικαλέον·
...προστατεύω ἄλλως τε, ἐλθὲ καὶ παῦσε κλαίων.

Ἀπὸ τοῦ ΛΖ'. — ΜΑ'. πάντα ὑπὸ Σ. Μ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΙΒ'.

Εἶχέ τις ἐργάτας, τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ πληρώσῃ μὲ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα εἶχεν. Ἀλλὰ ἐὰν μὲν ἔδιδεν ἑκάστῳ ἀνὰ 7 γρόσια, τῷ ἐλείποντο 6 ἵνα ἀποπληρώσῃ πάντας· ἐὰν δὲ ἀνὰ 6, τῷ ἐπερίσσευον 2. Πόσοι λοιπὸν ἦσαν οἱ ἐργάται καὶ πόσα γρόσια εἶχεν;

Κ. Θεοφάνης.

ΙΓ'.

Τίς ὁ ἀριθμός, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐὰν ἀφαιρεθῇ τὸ ἄθροισμα τῶν ψηφίων τοῦ τετραγώνου του, εὑρίσκεται ὑπόλοιπον, τὸ ὁποῖον διαιρεῖ ἀκριβῶς αὐτόν τε τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν ψηφίων αὐτοῦ τε καὶ τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ; —Ὁ αὐτός.

ΙΔ'.

Δύο τεχνῖται, ἐργασθέντες μὲ διάφορον ἡμερομίσθιον, ἐπληρώθησαν ἀναλόγως τῶν ἡμερῶν, τὰς ὁποίας εἰργάσθησαν. Καὶ ὁ μὲν α. ἔλαβεν 96 δραχμάς, ὁ δὲ β'., ἐξ ἡμέρας ὀλιγώτερον τοῦ α. ἐργασθείς, ἔλαβε 54. Ἂν ὅμως ὁ β'. εἰργάζετο τὰς ἡμέρας τοῦ α., ὁ δὲ α. τὰς ἡμέρας τοῦ β'., θὰ ἐλάμβανον ἀμφότεροι ἴσα ποσά. Πόσας ἡμέρας εἰργάσθη ἕκαστος καὶ πόσας δραχμὰς ὡς ἡμερομίσθιον ἐλάμβανεν;

Κ. Ρηγόπουλος.

ΙΕ'.

Πατήρ τις ἀποθανὼν ἐγκατέλειψε περιουσίαν 14700 γρ. καὶ κληρονόμους τρεῖς υἱούς. Ἐν δὲ τῇ διαθήκῃ του διέταξεν ὅπως ὁ μὲν β'. λάβῃ τὸ πενταπλάσιον τοῦ ἡμίσεος τῶν τοῦ α. σὺν τῷ διπλασίῳ τοῦ πέμπτου τοῦ μεριδίου τοῦ γ'., ὁ δὲ γ'. τὸ ἥμισυ τοῦ μεριδίου τοῦ α. σὺν τῷ δεκάτῳ τοῦ μεριδίου τοῦ β'. Πόσας δραχμὰς θὰ λάβῃ ἕκαστος; —Ὁ αὐτός.

ΑΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

32. Χ' Ρ $\overset{\alpha}{\underset{\iota}{\text{κ'. Μ κτ. Χ' Ρ.}}}$ — Μιχ. Π. Κωνσταντίνου.

33. Ψ" !! ἦχοι· τίς; πολύ· τί; ἄ!! † ναί, ἤ ν' ὦ μοι!! κ' ἔστι ῥῆγμα· τόν ν' ὠμόν!! ἤ κάλλη, Ἄννα!! τρῶ· φῆτ'!! ὦ ν', πόλοι!!! τὸν..... — Ὁ αὐτός.

34. Φ † ΠΟΝ'. Ἥρα, νοῦ, ρᾶ Δῖον, μὲ τᾶ βάλη ν'....
Ὁ αὐτός.

35. Ἥρα, κλεῖς, τύχω, λύτης, Λέρνα, Ἴα. Σ'! Ὑδρα, Σ'!! τοὺς... ὦ! 1. τούς.... Εὔα! ψ' 1.

Γεώρ. Ἐλευθεριάδης.

36 Χ τίς; κῶλα κὲ Ἴασος Χ Μνῆμα. Τ'::: αὐτῷ ὄνοντ
ΑΣ Μ'
ὠόν, ὠμά· τοῖς, φίλοι!! ——————— .— Ὁ αὐτός.
Γ' ΕΓΡ' ΑΠΤΕ!!

37. Ἵπποι, ὦν, Ποσειδῶν, ἀτίμω, Σῖναι, λιναὶ σκαῖ θείου
αὐτῷ
† ——————— . — Ὁ αὐτός.
Ἰσθμοῦ

38. Ἡ ὕλη κρίνει ἀεί; Ναί. Εὖγε, νῆσε! σθ' ἤτοι κ' ὅτι σῖτοι σκ' ἀμνοί των. Ἂν θρ' ὀπῶν· ν' ἄλλαι γῇ· τινὰ λίθοι ἂν καὶ π' ὅτε ν' ἄ μικροὶ π' τοιαύτην μ' ἐς Κῶ π' ὧν ν' ἄ!! Ἄ!! πατεῖ σίτου σὰ λ' οὖς. Ὀθ ἕως ἐδὼ καινοῖς τόν, ἂν θρῶ, Πόντον πρὸ φόροι Κῶν λόγῳ νδ' ἡ Ἄννα μετὰ χοῖροι ζήτ' ἑαυτὸν Ἑρμῆν· εὖ!! τὴν..... τίς ἄλλη θεία; Σ' καίουχι ὀργᾶν ὧν ψεύδ' οὓς καίει· πῶ!! Κροῖσε, ὡς..... Ν. Δασκαλόπουλος.

39. Ὠκὺ ὄνος τις δὰκ νῆθ', Ἕλλη, δ', ἰχθῦ.

Κ. Ρηγόπουλος.

40. Ὅλα μ' βάν', ὦ ναῦ, θ' αἰρέ τ· ς' τὸ δ' ἦκε ὄντου, στιγμὴ ἔω σὶν, ναί! εἰς χεῖρ' ὁ σπλήν, ἦπαρ· χημία χοίρους· χεῖρ' ὦτα· τί; εἴ τις δ' ἦκε, ὡς ἦν εἰς χήρ'.....

Ὁ αὐτός.

Κλεὶς Β'.

Φδπεγδ 0δφ7π γψ
στιψ 5πδ φτρφ φρ 8ψζζιρ
γθδ τδγι7τπδ 5πδ. 87ιργτδιρ,
φπρ σψρπδπτ ρπ δπγπ27πξ0δ
π7φγπδ· α7ιγτδιγφ7ιρ ρπ
5φτρμδτ ζφψδπ θ ρπ
5ρζπρμ4μδτρ παι α7π6φτδ
50 φψπ7φδγιψδ (1)

Ἰωάννης Δ. Μανώλης ἐκ Βώλου.

(1) Τῷ πρώτῳ λύτῃ τῆς κλειδὸς «αὐτῆς» δωρεῖται τὸ βραβεῖον Μανόλας καὶ Δωροθέα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΕΞΙΓΡΙΦΟΙ.

7.

. Α` .
. . Λ . ¯ .
. . . Ε΄ . . .
. . . Ξ ! . .
. . . . Α΄ . . . .
. ! . . Ν . . . .
. . . Δ ! . .
. . . Ρ . . .
. . . Ο . ¯ .
' . ! Σ . .

Κ. Ρηγόπουλος.

8.

. . . ¯ Κ ! . .
' . . . Υ ! . .
. . ! . Ρ . . . .
. . ! . Ο . . . .
' . . ! Σ . . . (1)

9.

. ! Θ . .
. . Ε΄ . .
. . Ο . .
. ! Δ . .
. . . . . Ο . ! . . .
. . Υ΄ . .
. ! Λ . .
. . Ο΄ . .
. . ¯ Σ . .

10.

. . ! Ζ . . .
. . Η¯ . .
. . . . Ν . ¯ . .
. . Ω¯ . .
' . . . . Ν ! . . .

Θεόδουλος Φ. Κωνσταντινίδης.

ΓΡΙΦΟΙ.

22.

τ

Κ κ

οι

ρ

ρ

Ἀρχιμ. Σεραφείμ.

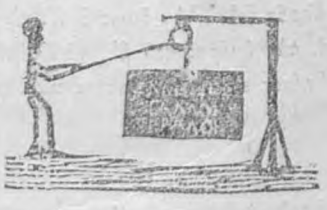
23.

Ὄρος Κρήτης.

Νῆσος Αἰγαίου.

Υ

N

Γ. Κ. Υ.

(1) Ἡ λύσις τῶν δύο τούτων λεπτογράφων γαμήσεται διὰ λέξεων, κύρια σημαινουσῶν ὀνόματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1873. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΣΤ'.

ΜΑΝΩΛΗΣ.

Δημοτικὴ παράδοσις τοῦ ΙΓ'. αἰῶνος.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Λαμπρὰ καὶ πολυπληθὴς συνοδία συνέρχεται παρὰ τὰς ὄχθας ποταμοῦ, πλῆθος δὲ ἰσχυρῶν μεγιστάνων περιστοιχίζει εὐλαβῶς ἀρχηγόν τινα, ὅστις διὰ τοῦ ὕψους τοῦ ἀναστήματος καὶ τῆς ἀρρενωπῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου του φαίνεται ἄξιος νὰ ἄρχῃ πανταχοῦ. Μεταξὺ δὲ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸν πλήθους διακρίνονται καὶ ἐννέα τεχνίται, ὑπακούοντες ἐπίσης εἰς ἕνα ἀρχηγόν, εὐκόλως ἐπιβάλλοντα αὐτοῖς θέλησιν διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν γνώσεων καὶ διὰ τῆς πολυχρονίου πείρας του.

Ὁ ποταμὸς οὗτος, ὅστις κυλίει τὰ ὕδατά του ἀναμέσον ἐρήμου χώρας χυνόμενος ὡς καταρράκτης καὶ ἐπιπίπτων μετ' ἀκαθέκτου ὁρμῆς ἐπὶ ἀποτόμων βράχων, φθειρομένων καὶ ἀκονιζομένων ὡς ἐκ τῶν παραφορῶν του, ἵνα ἀναλάβῃ μακρότερον ροῦν ἥσυχον, ὁ ὁποῖος μὲν ἡσυχάζων ὁπότε δὲ ἐπαναστατῶν ὡς εἰ εἶχεν ἀνθρωπίνην ζωήν, θέλησιν, ἀνυπομονησίαν καὶ ὑποταγήν, εἶνε ὁ Ἄργης, ὁ δὲ τόπος, ὃν διατρέχει, ἡ χώρα ἡ καλουμένη *Μικρὰ Βλαχία*. Ὁ ἡγεμών, τὸν ὁποῖον περιστοιχίζουσι παριπτεύοντες ἀνδρεῖοι ἀξιωματικοί, εἶνε *Ραδόλφος ὁ Μέλας*, θεμελιωτὴς καὶ κυρίαρχος τῆς χώρας· ἡ λαμπρὰ δὲ αὕτη ἔφιππος συνοδία εἶνε ἱερὰ ἐκστρατεία, διότι ὁ ἡγεμὼν ταξειδεύει ζητῶν νὰ εὕρῃ κατάλληλον μέρος, ὅπερ νὰ καθιερώσῃ διὰ τῆς καθιδρύσεως μοναστηρίου ἀπαραμίλλου κατά τε τὴν ὡραιότητα καὶ τὰ πλούτη· καὶ διὰ τοῦτο μεταξὺ τῆς συνοδευούσης αὐτὸν εὐγενοῦς θεραπείας διακρίνονται καὶ ἐννέα κτίσται μετὰ τοῦ μαστόρου ὅλων τῶν μαστόρων Μανώλη, ὅστις κατέστη τόσον περίδοξος.

Καὶ ἰδοὺ εἰς τὴν στροφὴν μιᾶς ὁδοῦ ὁ ἡγεμὼν εὑρίσκεται ἐνώπιον ποιμένος, χαριεστάτου ποιμένος, παίζοντος φαιδρότατα ἐπὶ τοῦ αὐλοῦ του *στάνιας* (ἐθνικὰ ᾄσματα).

—Ὡραῖε ποιμήν, τῷ λέγει ὁ Ραδόλφος σταματῶν· σύ, ὅστις τοσάκις συχνοκυνεβγῆς καὶ πολὺ συχνὰ κατέβης μετὰ τοῦ ποιμνίου σου τὸ ρεῦμα τοῦ Ἄργητος, εἰπὲ μας, παρετήρησές που μεταξὺ τῶν καταπρασίνων φυλλωμάτων τῶν λεπτοκαρυῶν τεῖχος μόλις θεμελιωθὲν καὶ κατερειπωμένον;

—Μάλιστα, Πρίγκηψ, ἀπεκρίθη ὁ ποιμήν· ἤδρα τὸ τεῖχος τοῦτο ἐγκαταλελειμμένον καὶ ἡμίκτιστον, καὶ οἱ σκύλοι ἰδόντες αὐτὸ ἀφῆκαν ὠρυγμοὺς θανάτου.

—Καλά, λέγει ὁ ἡγεμὼν εὐχαριστηθείς· ἄγωμεν· ἐκεῖ θέλει ἱδρυθῇ τὸ μοναστήριόν μου.—Καὶ ἡ συνοδία διηυθύνθη πρὸς τὰ ἐκεῖ· ἅμα δὲ φθάσας ἐπροσκάλεσε τοὺς κτίστας καὶ τὸν Μανώλην καὶ εἶπεν·

—Ἀκούσατε· ἐπιθυμῶ νὰ κατασκευάσετε ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τούτων οἰκοδόμημα τόσον λαμπρὸν καὶ τόσον ὡραῖον, ὥστε ὅμοιον αὐτοῦ νὰ μὴ εὑρεθῇ ποτὲ μεταξὺ τῶν ὑπαρχουσῶν μήτε μεταξὺ τῶν ἐσομένων οἰκοδομῶν. Σᾶς ὑπόσχομαι δὲ πολλὰς γαίας καὶ θησαυροὺς καὶ τίτλους, οἵτινες θέλουν σᾶς προάξει εἰς τὸν βαθμὸν τῶν μεγιστάνων τῆς αὐλῆς μου· σᾶς δίδω τὸν λόγον μου, λόγον ἐστεμμένου ἡγεμόνος, καὶ δύνασθε νὰ ἐμπιστευθῆτε εἰς τὰς ὑποσχέσεις μου... Περιμείνατε· μὴ μὲ εὐχαριστῆτε ἀκόμη.... Αἱ ὑποσχέσεις μου ἐκτελοῦνται πάντοτε, ὁ λόγος μου εἶνε ἱερός· πλὴν ἀναλαλῶ αὐτὸν πρὸς στιγμὴν διὰ νὰ σᾶς εἴπω ὅτι, ἂν δὲν κατορθώσητε τὸ προσταχθέν, θέλετε κτισθῆ ὅλοι ζωντανοὶ εἰς τὰ θεμέλια τοῦ μοναστηρίου, τὸ ὁποῖον θέλουν ἐπιχειρισθῆ ἄλλοι ἱκανώτεροί σας. Εἶπε καὶ ἐγένετο ἅφαντος.

Ἡ φιλοδοξία καὶ ὁ τρόμος! εἶνε πάντοτε τὰ δύο κέντρα τοῦ ἀνθρώπου· οὕτω λοιπὸν οἱ κτίσται ἑτοιμάζονται κατεσπευσμένως, κάμνουσι καταμετρήσεις, σκάπτουσι τὸ ἔδαφος καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ὑψοῦται τεῖχος μὲ μεγαλοπρεπεστάτας ἀναλογίας. Εὐχαριστηθέντες διὰ τὸν κόπον καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν των, κοιμῶνται ὀνειροπολοῦντες τὰς γαίας, τοὺς θησαυροὺς καὶ τοὺς τίτλους, οὓς ἡ ἐπιδεξιότης των θέλει τοῖς χορηγήσει.

Ἡ πρωΐα ἐπέρχεται, καὶ ὠχραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἀρχίζουν νὰ φωτίζωσι τὴν πεδιάδα καὶ τὰ ὕδατα τοῦ Ἄργητος· ἡ ὄρεξις τῆς αὐγῆς, ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ διανοπὲν ἔργον διὰ νὰ ἀπολαύσωσι πάλιν ἀπαραίτητον ἀνάπαυσιν, ἐξυπνίζει τοὺς κτίστας· λαμβάνουσι τὰ ἐργαλεῖα καὶ σπεύδουσι ταχέως νὰ ἐπαναλάβωσι τὸ ἔργον των. Πλὴν ἀλλοίμονον! τὸ τεῖχος, τὸ ὡραῖον

Απόδοση Κεντρικής Βιβλιοθήκης Αθηνών

ἐκεῖνο τεῖχος, τὰ ἰσχυρὰ ἐκεῖνα καὶ στερεώτατα θεμέλια, τὰ πάντα ἐν καιρῷ τῆς νυκτός, τὰ πάντα κατέρρευσαν, καὶ τὸ τόσον καλῶς προχωρῆσαν ἔργον δὲν εἶνε πλέον ἄλλο τι, εἰμὴ ἐκτεταμένον ἐρείπιον, τοσούτῳ μᾶλλον θλιβερὸν καθόσον εἶνε ὡραῖον! Πᾶν ὅ τι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καταστρέφεται, ἀφοῦ ἐξεπλήρωσεν ὁποιονδήποτε σκοπὸν ὠφελείας, παριστᾷ θέαν ἥτις εἶνε μόνον μελαγχολικὴ· ἀλλ' οὐδὲν λυπηρότερον τῶν καταρρευσάντων λειψάνων πρὶν χρησιμεύσωσιν εἰς οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν, ὅλως ἀνωφελῶν εἰς τὸ παρελθὸν καὶ μὴ καταλιπόντων οὐδὲ κἂν ἀναμνήσεις ὡς κληροδότημα.

Ἀντὶ νὰ ἀπελπισθῶσιν οἱ κτίσται ἐπανέλαβον τὸ ἔργον· πλὴν καὶ δὲν παύουσι συλλογιζόμενοι τὸν φοβερὸν Πρίγκηπα, ἀναπολοῦσι τὸν ἱερὸν λόγον του καὶ ἐρχόζονται τρέμοντες καὶ τρέμουσιν ἐργαζόμενοι. Τέλος εἰς διάστημα μιᾶς ἡμέρας, μιᾶς ἐκτεταμένης ἐαρινῆς μέρας, ἐπηυξήθωσαν τὴν τρομερὰν ἐκείνην συμφορὰν καὶ τὸ ἑσπέρας ἀνεπαύθησαν. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει τὴν ἐπαύριον καὶ ἐκ νέου φωτίζει τείχη καταρρεύσαντα καὶ μετ' αὐτῶν τὴν ἀπελπισίαν τῶν τεχνιτῶν· ἀλλ' ἐν τούτοις ἐπαναρχίζουσι, διότι ὁ Πρίγκηψ ἔδωκε τὸν λόγον του· καὶ ὅταν ἀποτελειώσαντες ὑπάγωσι νὰ ἀναπαυθῶσι, δὲν ὀνειρεύονται πλέον οὔτε θησαυροὺς οὔτε τίλλους, ἀλλὰ τὴν φριχτὴν τιμωρίαν ἥτις τοὺς περιμένει. Ἐξεγερθέντες δὲ βλέπουσι πάλιν καταρρεῦσαν τὸ ἔργον αὐτῶν· καὶ τοῦτο συμβαίνει τετράκις.

Τὴν τετάρτην νύκτα ὁ Μανώλης, ἀποκοιμηθεὶς μὲ ὅλην τὴν καταβασανίζουσαν αὐτὸν ἐνδόμυχον θλῖψιν, βλέπει παράδοξον καὶ τρομερὸν ὄνειρον· εὐθὺς δὲ ἐγείρεται καὶ προσκαλέσας τοὺς συντρόφους του—Ἀκούσατε, λέγει, τί εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου· φωνή τις δὲν ἠξεύρω πόθεν ἐξερχομένη μὲ ἐπληροφόρησεν ὅτι εἰς μάτην καταβάλλομεν κόπους καὶ ὅτι πᾶσα νὺξ ἐπερχομένη θέλει καταστρέφει τὸ ἔργον ἑκάστης ἡμέρας, ἐνόσῳ δὲν τειχίσωμεν ζωντανὴν ἐντὸς τοῦ οἰκοδομήματος τὴν πρώτην γυναῖκα, σύζυγον ἢ ἀδελφὴν ἑνὸς ἐξ ἡμῶν, ἥτις αὔριον τὸ πρωὶ ἤθελεν ἐλθεῖ διὰ νὰ μᾶς φέρῃ ζωοτροφίας.— Ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης ἣν ἤθελε τοῖς χορηγήσει ἡ κατασκευὴ τοῦ μοναστηρίου, αἱ τιμαὶ καὶ τὰ πλούτη ἅτινα ἔμελλον νὰ ἀνταμείψωσι τὸ ἔργον των κατέπεισαν τοὺς τεχνίτας καὶ ὡρκίσθησαν ὅλοι νὰ τειχίσωσι ζῶσαν τὴν πρώτην γυναῖκα σύζυγον ἢ ἀδελφὴν ὁποιουδήποτε ἐξ αὐτῶν, ἥτις τὴν πρωΐαν τῆς ἐπερχομένης ἡμέρας ἤθελεν ἐλθεῖ πρὸς αὐτούς.

Ἡ ἡμέρα ἐπανέρχεται τόσον ὡραία καὶ τόσον φαιδρὰ ὡς νὰ μὴ ἔμελλε νὰ φωτίσῃ καμμίαν δυστυχίαν· ὁ Μανώλης παρατηρεῖ μακρὰν μετ' ἀγωνίας· ὁ ὅρκος του τὸν καταβασανίζει· μυρίαι καταπολιορκοῦσιν αὐτὸν ἰδέαι· πλὴν ἦτο φιλόδοξος, καὶ ποτὲ δὲν ἤθελεν ἀρνηθῇ νὰ θυσιάσῃ τινὰ ὁποιονδήποτε διὰ τὴν ἀσφάλειάν του καὶ διὰ τὸ ἔργον του. Ἄλλως τε δὲν ἔχει πάντοτε ὁ ἄνθρωπος ἑτοίμους ὡραίας προφάσεις διὰ νὰ ἐνδῷ τοὺς λόγους, ὅταν ἦνε γυμνοί; Ὄχι ὡς ἀποβλέπων εἰς τιμὰς καὶ πλοῦτη ἔκαμε τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον ὅρκον, ἀλλ' οὔτε διὰ νὰ σώσῃ τὴν ὕπαρξίν του· δὲν ἠνείχετο ὅμως πολὺ νὰ ἀφήσῃ τὸ ἔργον του ἀτελείωτον καὶ πρὸ πάντων δὲν ἠδύνατο νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ τὴν ὕπαρξιν τῶν συντρόφων του. Ἐκ πρώτης τὴν ἑσπέραν ταύτην θεωρουμένη ἡ ὑποχρέωσις ἦν ἀνέλαβε διώσας τὸν ὅρκον του, ἀπέβαινε χρέος του ἱερόν· ἄλλως τε εἶνε ἀνθρώπινον τὸ νὰ ἐξαγοράζῃ τις πολλῶν ὑπάρξεις διὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς μόνου καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ Μανώλης ἐνεπλήσθη ἡρωϊκῶν ἰδεῶν.

Πλὴν μ' ὅλας τὰς σκέψεις ταύτας ὁ Μανώλης, μᾶλλον ἀνήσυχος, ἀναβαίνει ἐπὶ ὑψώματός τινος διὰ νὰ ῥίψῃ μακρότερον τὸ βλέμμα· καὶ μετ' ὀλίγον διὰ νὰ ἴδῃ ἔτι ἀπώτερον ἀναβαίνει ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ἐκριωμάτων τῆς οἰκοδομῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοί του περιφέρονται μετ' ἀγωνίας ἐπὶ τῶν πεδιάδων καὶ τῆς ὁδοῦ· μακρόθεν, πολὺ μακράν, σημεῖόν τι διακρίνεται προχωροῦν πάντοτε· ποῖος σπεύδει νὰ φθάσῃ; εἶνε μία γυνή, ἥτις πράθυμος καὶ προνοητικὴ φέρει εἰς ἐκεῖνον ὃν ἀγαπᾷ τὸ γεῦμα ἀπὸ πρωΐας. Ἰδοὺ αὐτὴ πλησιάζουσα, ἐλαφρὸν ἔχει καὶ κατεσπευσμένον τὸ βῆμα... Ἀ! τώρα πολὺ καλὰ δύναται νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ—εἶνε ἡ Φλώρα, ἡ ὡραία Φλώρα, ἡ σύζυγος τοῦ Μανώλη, ἐκείνη ἣν ἀποκαλεῖ ἀγαπητὴν τῆς καρδίας του..... Τὸ πᾶν ἐχάθη ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Μανώλη, ὁ ἥλιος ἐκρύβη ἐντὸς αἱματηροῦ νέφους, καὶ ἀντὶ τοῦ φωτὸς καὶ τῆς θερμότητός του διεχύθη ψυχρὸν σκότος· γονυπετὴς δὲ συμπλέκει τὰς χεῖρας καὶ κράζει· «Ὦ Κύριε καὶ Θεέ μου, ἄνοιξον τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ! ῥίψον ἐπὶ τῆς γῆς ἀῤῥόεντα ὕδατα! μετάβαλε τὰ ῥυάκια εἰς χειμάῤῥους καὶ τὴν πεδιάδα εἰς λίμνην!.... Ὦ πολυεύσπλαγχνε Κύριε, κάμε ὥστε ἡ γυνή μου νὰ μὴ ἠμπορέσῃ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ!» Βέβαια ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησίν του, διότι παρευθὺς νέφη ἐκάλυψαν τὸν ἥλιον καὶ βροχὴ καταπίπτει ραγδαία ὡς καταῤῥάκτης· ἀλλ' ἡ Φλώρα ἐξακολουθεῖ τὴν ὁδοιπορίαν· ὁ σύζυγός της τὴν περιμένει, τί πρὸς αὐτὴν τὰ ἐμπόδια; μ' ὅλην τὴν ραγδαίαν βροχήν, ἥτις μετέβαλε τὰ ῥυάκια εἰς χειμάῤῥους καὶ τὴν πεδιάδα εἰς λίμνην, αὐτὴ πλησιάζει καὶ ὁ Μανώλης ὅστις τὴν βλέπει προσπίπτει πάλιν καὶ ἑνόνων τὰς χεῖρας κράζει· «Ὦ παντοδύναμε Θεέ μου, ἐξαπόστειλον ἕνα ἰσχυρὸν ἄνεμον ὅστις λυγίζει καὶ ξεριζόνει τοὺς πλατάνους καὶ φέρει ἄνω κάτω τὰ ὄρη καὶ ἀναγκασον τὴν γυναῖκά μου νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κοιλάδα!» Εὐθὺς δὲ ὁ ἄνεμος ἀπολύεται, μυκᾶται εἰς τὰ βάθη, ἐκριζόνει τοὺς πλατάνους, συνταράσσει τὰ ὄρη· ἀλλ' ἡ Φλώρα κατεσπευσμένοις βήμασι προσπαθεῖ νὰ φθάσῃ τὸν σύζυγόν της καὶ ὀλονὲν προχωροῦσα φθάνει εἰς τὸ ὀλέθριον τέρμα τῆς ὁδοιπορίας της.

Τότε οἱ κτίσται, οἱ ἐννέα κτίσται, φρίττουσιν ἰδόντες αὐτήν, πλὴν φρίττουσιν ἀπὸ ἐνδόμυχον χαράν, ἐνῷ ὁ Μανώλης λαμβάνων τὴν γυναῖκά του ἐκ τῆς χειρὸς Ἄκουσον, τῇ λέγει μετ' ἐγκαρδίου ὀλίψεως, ἄκουσον, φίλη τῆς καρδίας μου· σκοπεύομεν σήμερον νὰ διασκεδάσωμεν, χριστὲς σε τρόπον τινὰ ἐντὸς τοῦ τείχους· ὄθεν στάσου ἀκίνητος ἐδῶ ὅπου σὲ στήνω.» Ἡ Φλώρα γελᾷ καὶ μὲ τὸν οὐράνιον γέλωτά της μειδιᾷ ἡ φύσις, γελῶσι τὰ ἄνθη τῆς πεδιάδος· συγκατατίθεται δέ, διότι ἠγάπα τὸν Μανώλην καὶ ὑπακούει ἄνευ ἀντιλογίας διότι ἠγάπα ἐκ καρδίας· ἵσταται ἡσυχος καὶ ὁ Μανώλης ἐκπέμπει βαρυαλγῆ στεναγμόν· στενάζει, ἀλλ' ἀρχίζει νὰ κτίζῃ τὸν τοῖχον καὶ ὁ τοῖχος ἀναβαίνει ὀλονὲν καὶ φθάνει εἰς τοὺς ἀστραγάλους τῆς Φλώρας, ἔπειτα εἰς τὰ γόνατα της... καὶ προχωρεῖ παντοτε, ἕως οὗ κυριευθεῖσα ὑπὸ τρόμου παύει τοῦ νὰ γελᾷ· κράζει τότε ὁ Μανώλης, φίλτατέ μου Μανώλη! παῦσε τὸ σκληρὸν τοῦτο παιγνίδιον, διότι ὁ τοῖχος

καρίγγει καὶ συνθλᾷ τὸ σῶμά μου.» Ἀλλ' ὁ Μανώλης σιωπᾷ καὶ ὁλονὲν κτίζει· ὁ τοῖχος ἀναβαίνει ἀκόμη καὶ περικλείει τὴν Φλώραν μέχρις ὀσφύος· τότε αὐτὴ παραπονεῖται πάλιν· «Μανώλη, ἀγαπητέ μου Μανώλη! παῦσε πλέον διότι ὀλίγον ἀκόμη καὶ θέλω παύσει τοῦ νὰ σὲ βλέπω! σὲ ἀγαπῶ καὶ εἰς τὴν θέλησίν σου ὑπείκων χάνομαι μόνον καὶ μόνον ἐξ αἰτίας σοῦ, ὅστις λέγεις πάντοτε ὅτι μὲ ἀγαπᾷς!» Ἀλλ' ὁ Μανώλης σιωπᾷ, ἐρυθριᾷζεται· ἐνθαρρύνων δὲ αὐτὸς ἑαυτὸν συλλογίζεται ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλει παύσει τοῦ νὰ ἀκούῃ τὰ παράπονα τὰ ὁποῖα σπαράττουσι τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας του. Σπεύδει λοιπόν, ἐργάζεται καὶ ὁ τοῖχος καλύπτει τὴν Φλώραν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν. Τέλος πάντων ὅλως διόλου καὶ μόλις ἀπομακρυνθεὶς ὁ Μανώλης τοῦ τοίχου, ἀκούει κλαυθμηρὰν φωνὴν γογγύζουσαν ὀλιθερῶς· «Μανώλη, ἀγαπητέ μου Μανώλη! ὁ τοῖχος μὲ συντρίβει καὶ ἡ ζωή μου χάνεται . . . .»

Ἡ ἡμέρα εἶνε ὡραιοτάτη καθ' ἣν ὁ πρίγκηψ Ροδόλφος ὁ Μέγας ἔρχεται νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸ ἱερὸν Μοναστήριον, ἀποπερατωθὲν ἐν τέλει καὶ προσφέρον εἰς ὅλων τοὺς ὀφθαλμοὺς μεγαλοπρεπεστάτας ἀναλογίας ὡραιότητος καὶ λαμπρότητος· οἱ δέκα κάτονες καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ Μανώλης περφυσιωμένοι ἀπὸ ὑπερηφάνειαν, ἐπερίμενον ἐπὶ τῶν ἰκριωμάτων ἱστάμενοι τὴν ἐπιφάνειαν, τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν τοῦ ἡγεμόνος, ὅστις ὅταν ἐλθὼν καὶ παρατηρήσας τὸ οἰκοδόμημα ἔκραξε· «Βεβαίως ποτὲ δὲν θὰ κατασκευασθῇ οἰκοδομὴ ὡραιοτέρα ταύτης, καθὼς καὶ ποτὲ κυριάρχης δὲν θέλει κάμει ἐπίδειξιν τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ πλούτου του δι' ὡραιοτέρου ἔργου.» Ἀλλ' οἱ κτίσται ἐξηγανακτοῦσι ἀπὸ ζῆλον, τῷ ἀπεκρίθησαν μὲ θριαμβευτικὸν ὕφος «Γνώριζε, ὦ ἡγεμών, ὅτι εἴμεθα ἐδῶ δέκα τεχνῖται μὲ τοὺς ὁποίους κανεὶς εἰς τὸν κόσμον δὲν ἐξισοῦται κατὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν τέχνην καὶ ὅτι εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ κατασκευάσωμεν ἔργα ὡραιότερα τούτου.» Στραφεὶς δὲ ὁ πρίγκηψ μετὰ κακεντρεχοῦς μειδιάματος, «Περιμείνατέ με ἐκεῖ, τοῖς λέγει, θέλω καταβῆ διὰ νὰ ἐξετάσω τὰ θεμέλια τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ἀναβὰς θέλω σᾶς εἴπει τὰς παρατηρήσεις μου.»

Μόλις ὁ ἐκδικητικὸς πρίγκηψ κατέβη μετὰ σπουδῆς τοῦ ἱκριώματος τὰς βαθμίδας καὶ μὲ ἓν σημεῖον κατακρημνίσας αὐτὰ ἐμακρύνθη ἀφίνων ἐκεῖ ὑψηλὰ τοὺς τεχνίτας· ἐννέα ἐξ αὐτῶν ἠρῶνται νὰ καταβῶσιν, ἀλλὰ προσκόπτοντες κατακυλοῦνται καὶ καταμορφοῦνται εἰς ἀγάλματα· ὁ δὲ Μανώλης, φρονιμώτερος, παρατηρήσας γλυφάς τινας, αἵτινες ἐξέχουσι ἠδύναντο νὰ τῷ χρησιμεύσωσιν ὡς καταβάθρα, καὶ ἐπιθυμῶν τὴν τελευταίαν του συντέλησιν, ἀρχίζει νὰ καταβαίνῃ μετὰ προσοχῆς καὶ προφυλάξεως. Ἀφοῦ δὲ ἐγγὺς νὰ ἐπιτύχῃ, ὅτε αἴφνης γλυκεῖά τις φωνὴ ἀκούεται ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντος μέρους τοῦ τοίχου λέγουσα παραπονετικὰ καὶ εὐκρινῶς· —Μανώλη, ὦ μαστρο Μανώλη, τὸ ψυχρὸν τεῖχος μὲ καταθλίβει, τὰ ὀστᾶ μου συντρίβονται, καὶ ἡ ζωή μου σβύνει... Τὴν ἀπρόοπτον ταύτην φωνὴν ἀκούσας ὁ Μανώλης ὠχριᾷ, συνταράσσεται καὶ παρατηρεῖ ὁλοτρόγυρά του, ἀλλὰ κωφευθεὶς ὑπὸ σκοτοδινιάσεως πίπτει κατὰ γῆς, καὶ ἡ θέσις ὅπου ἔπεσε μεταβάλλεται εἰς πηγὴν πραγματικὸν ὕδωρ καθαρὸν καὶ πικρὸν καὶ ἁλμυρόν.... ὡς τὰ πικρὰ δάκρυα ὅτινα ἐχύθησαν ἐκεῖ, καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὑπενθυμίζουσαν τὰ ἄλγη καὶ τὰς θλίψεις τῆς εἰς τὴν φιλοδοξίαν θυσιασθείσης Φλώρας.

Ἡ τοῦ Μανώλη παράδοσις εἶνε ἀξιοσημείωτος ὑπὸ διαφόρους ἐποψεις· βασίζεται πρὸ πάντων ἐπὶ δεισιδαιμονίας τινὸς σωζομένης ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον, καθ' ἣν ὁ Μολδοβλαχικὸς λαὸς πιστεύει ὅτι οὐδὲν μνημεῖον, οὐδεμία οἰκοδομὴ δύναται νὰ συμπληρωθῇ καὶ νὰ διαρκέσῃ ἂν δὲν ἔχῃ τὸ θῦμα της· τὸ δὲ περιπλανώμενον ἐπὶ τῶν τειχῶν θῦμα τοῦτο (ὅπερ ἐπὶ τέλους τῷ χρησιμεύουσι πάντοτε ὡς τάφος) ἐκφέρεται συνήθως ὑπὸ τὸ θηλυκὸν ὄνομα *στραχίν*. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἀκόμη οἱ κτίσται μετροῦσι μὲ καλάμιον τὴν σκιὰν διαβάτου τινός, καὶ θέτουσι τὸ μέτρον εἰς τὰ θεμέλια τῆς οἰκοδομῆς, ἡμιπεπεισμένοι ὅτι ὁ διαβάτης ἐκεῖνος εἶνε θῦμα ἀναπόφευκτον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου των, καὶ ὅτι ὁ θάνατός του θέλει ἐπισυμβῇ μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπὸ τῆς πράξεώς των.

Ἀλλ' ἐὰν ἀπὸ τὴν κατὰ γράμμα ἔννοιαν μεταβῶμεν εἰς τὴν συμβολικήν, εὑρίσκομεν ὅτι τὸ εἰδύλλιον τοῦτο, καίτοι γεννηθὲν κατὰ τὸν ΙΓ'. αἰῶνα εἰς τόπον ἀπόκεντρον καὶ εἰς ἐποχὴν πολλὰ ὀλίγον προκεχωρημένην εἰς φιλοσοφικὰς καὶ ἀναλυτικὰς θεωρίας, ἀντιστοιχεῖ οὐχ ἧττον πρὸς τὸν ἡμέτερον ΙΘ. αἰῶνα, ὑποχείριον ὄντα τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τοῦ πλούτου καὶ τῆς φήμης· ὁ Μανώλης θυσιάζων πρὸς ἀσφάλειάν του καὶ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεώς του τὴν ζωὴν ἐκείνης ἣν μόνον ἀγαπᾷ ἐν τῷ κόσμῳ, μένων ὅλως διόλου κωφὸς εἰς τὰ παράπονά της καὶ ζωηροτάτην ἔχων ἐπιθυμίαν νὰ παύσῃ νὰ τὴν ἀκούῃ, δὲν εἶνε ὁ τύπος ὃν δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν μεταξὺ τῶν συγχρόνων μας; τοιοῦτος ὁ τύπος τοῦ σκληροκαρδίου ἀνθρώπου, ὁσάκις πρόκειται νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ συμφέροντα καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ματαιότητος καὶ τοῦ ἐγωϊσμοῦ του; Ἡ ἀγαπῶσα γυνὴ ἥτις ὑποβάλλει τὸ λογικόν της εἰς τὴν τρυφερότητα τῆς ἀγάπης της, ἥτις ἀνεξετάστως παραδίδεται εἰς τὰς φαντασιοπληξίας ἐκείνου ὃν ἀγαπᾷ, ἥτις ἀποθνήσκει χωρὶς νὰ κακολογήσῃ, καὶ ἥτις ἀποδίδει ἰσχυροτέρα διὰ τοῦ ἀδυνάτου παραπόνου της παρὰ διὰ τῶν μεγαλειτέρων ἀρῶν καὶ βρέων, καὶ ὑπομένει ἀγογγύστως πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἐγωϊστοῦ, διαγράφει μὲ αἴσθημα, τὸ ὁποῖον ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐννοήσωμεν, αὐτὴν τὴν ἰδίαν μας ἐποχὴν καθ' ἣν καὶ ἔλαβεν ἀρχὴν τὸ εἰδύλλιον τοῦτο.

Ἡ τελευταία πρᾶξις τοῦ μικροῦ τούτου δράματος ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ἄγνωστος ποιητής, εἰς ὃν χρεωστεῖται τὸ ἔπος τοῦτο, ἐγνώριζε τὰ δάκρυα, ἅτινα κατ' αὐτὸν μετεβλήθησαν εἰς πηγὴν ὕδατος *πικροῦ καὶ ἁλμυροῦ*.

Ι. Μ. ΡΑΠΤΑΡΧΗΣ.

Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ.

I

Εἷς κάποιον ἦμην χλωμερόν, εἰς θρασερὸν ἀνθρώπον
Ποῦ κελαδοῦσι τὰ πτηνὰ τοῦ παραδείσου μόνα.

Κέντρο Βιβλιοθήκων Βέροιας

Ἐκστατικῶς ἐκύτταζον τὴν φύσιν τὴν ἀνθοῦσαν,
Τὴν μελῳδίαν τῶν πτηνῶν ἀκούων ἀντηχοῦσαν.
Καὶ τῶν ὑδάτων ἡ βοὴ πρὸς ταύτην συνεφώνει,
Καὶ τ' ἄνθη χρυσοΰραντος ἐφαίνοντο σινδόνη.
Καὶ ἀπὸ ταύτης ἄπειρα πτηνὰ μικρὰ μεγάλα
Ἐλάμβανον τὸ μέλι των, τῶν τέκνων των τὸ γάλα.
Τὸ δὲ ποικίλον τῶν φυτῶν καὶ τῶν πτηνῶν συγχρόνως
Πανόραμ' ἦτο θελκτικὸν ποῦ καταστρέφ' ὁ χρόνος.

2.

Ἐνῷ τὸ θέαμα αὐτό, θαυμάσιον τὴν φύσιν,
Ἐκύτταζον, αἰσθάνομαι πτηνοῦ τινος τὴν πτῆσιν.
Τὸ βλέμμα στρέφω ἔντρομος, μιὰν βλέπω Χρυσαλλίδα
Καὶ πάλλει ἡ καρδία μου ἀπὸ χρυσῆν ἐλπίδα
Τὸ πλάσμα τοῦτο τοῦ Θεοῦ νὰ κάμω σύντροφόν μου,
Λατρεύων καὶ θεοποιῶν αὐτὸ καὶ τὸν Θεόν μου.

3.

Εἰς κρῖνον κάθηται λευκόν, τὸν κρῖνον ὡραΐζει
Καὶ ἐν τῇ μάχῃ πᾶν πτηνον τοῦ κάλλους ἀπελπίζει.
Τὸν πλάστην εἰς τὸ πλάσμα του θαυμάζων παρετήρουν
Τὸ ποικιλόχρουν κάλλος της καὶ σιωπὴν ἐτήρουν.

4.

Μ' εὐέλπίδα χωρῶ ψυχήν, μὲ φόβον πλησιάζω
Κ' ἐντός μου εἰς βοήθειαν τον Ἔρωτα φωνάζω.
Ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου ἀκροθιγῶς βαδίζω
Καὶ βλέμμα ἱκετευτικὸν 'σ ἐκείνην ἀτενίζω.
Τὸν δείκτην καὶ ἀντίχειρα ἀνοίγω τῆς χειρός μου,
Νὰ τὴν συλλάβω ἤθελεν ἡ φλὸξ τοῦ ἔρωτός μου.
Τὰ δάκτυλά μου ἔκλεισα καὶ μένουσι κλεισμένα·
Σημεῖον τῆς ἐλπίδος μου δὲν ἔχουν φεῦ! κανένα

5.

Βαθὺν ἀφῆκα στεναγμόν· τὰ ἄνθη μαραμμένα
Ἐφάνησαν καὶ τὰ πτηνὰ πετοῦν θορυβημένα,
Ἐκείνη, φεῦ! ἐπέταξε διὰ παντὸς ἡ ξένη.
Ὁ Ἔρως μὲ ἐπλήγωσε καὶ ἡ πληγή του μένει.
Μὲ δάκρυα 'ς τοὺς ὀφθαλμοὺς φωνάζω «Χρυσαλλίδα»
Ὁ κρῖνος μ' ἀποκρίνεται, φεῦ! «χάσε τὴν ἐλπίδα».

Ἐποίουν

Ἐν Λάρνακι τῆς Κύπρου τῇ 18 Ἰανουαρίου 1873.

ΡΩΠΑΣ ἰατρός.

ΛΥΣΕΙΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΑΒ'. Φιλύρα — λύρα.
ΑΓ'. Ἀάγηνος.
ΑΔ'. Σύμη — σύ, μὴ — μῦς — ὗς.
ΑΕ'. Κλείς — εἰς — εἷς.
ΑΣΤ'. Οἰωνός — οἶνος — ὄνος — Ἴων.
ΑΖ. Ἰχθύς — Ι (= Ἰησοῦς) Χ (= Χριστός) — Υ (= ὕπνος) Θ (= θάλασσα) — Σ (= συνείδησις) — Ι'. = 10 — Θ'. = 9 — Χ'. (= 600) + Υ'. (= 400) + Σ'. (= 200) = 1200 ἤτοι δώδεκα ἑκατοστύες — Ι'. (= 10) + Θ'. (= 9) = 19 ἤτοι δεκαεννέα.
ΑΗ'. Χοῦς — οῦς — ὗς.
ΑΘ'. Ζῆλος — Δῆλος — ἦλος.
Μ'. Τολύπη — λύπη.
ΜΑ'. Καταιγίς — αἰγίς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

ΙΒ'. Οἱ ἐργάται ἦσαν 8, τὰ δὲ γρ. 50.
ΙΓ'. Ὁ 24.
ΙΔ'. Ὁ ἀ. εἰργάσθη ἡμέρας 24 μὲ ἡμερομίσθιον δρ. 4, ὁ δὲ β'. εἰργάσθη ἡμέρας 18 μὲ ἡμερομ. δρ. 3.
ΙΕ'. Ὁ ἀ. υἱὸς θὰ λάβῃ γρ. 3200, ὁ β'. 9000 καὶ ὁ γ'. 2500.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ.

32. Χρῶ καὶ μὴ καταχρῶ.
33. Ψυχὴ τῆς πολιτείας εἶνε οἱ νόμοι καὶ στήριγμα τῶν νόμων ἡ καλὴ ἀνατροφὴ τῶν πολιτῶν.
34. Φύσιν πονηρὰν οὐ ῥάδιον μεταβαλεῖν,
35. Ἡρακλῆς τῇ χολῇ τῆς Λερναίας Ὕδρας τοὺς ἰοὺς ἔβαψεν.
36. Ἐπὶ τῆς κολακείας ὡς ἐπὶ μνήματος αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα τῆς φιλίας ἐπιγέγραπται.
37. Ἵππειον Ποσειδῶνα τιμῶσιν Ἕλληνες καὶ θύουσιν αὐτῷ ἐπὶ Ἰσθμοῦ.
38. Ἡ εἰλικρίνεια εἶνε εὐγενὴς αἰσθητικότης, ἥτις κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ ποτὲ νὰ μὴ κρύπτῃ αὐτὴν μὲ σκοπὸν νὰ ἀπατήσῃ τοὺς ἄλλους. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν προφορικὸν λόγον διὰ νὰ μεταχειρίζηται αὐτὸν ἑρμηνευτὴν τῆς ἀληθείας καὶ οὐχὶ ὄργανον ψεύδους καὶ ὑποκρίσεως.
39. Ὁ κύων ὅστις δάκνει θέλει δηχθῆ.
40. Ὁ λαμβάνων αὐθαιρέτως τὸ δίκαιόν του στιγμιαίως εἶνε ἰσχυρός· πλὴν ὑπάρχει μία χεὶρ ἰσχυροτάτη, ἡ τῆς δικαιοσύνης χεὶρ.

ΚΛΕΙΔΟΣ. Β'.

Ἑκάστη (ἀντὶ τοῦ ἐν τέλει ὁ γραπτέον θ) ἡμέρα τοῦ βίου μας εἶνε ἓν φύλλον τῆς ἱστορίας μας. Φρόντισον, ἐὰν δύνασαι, νὰ καταγράψῃς ἀρετάς· προτιμότερον νὰ μείνωσι λευκὰ ἢ νὰ μελανωθῶσιν ἀπὸ πράξεις μὴ εὐαρέστους.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΕΞΙΓΡΙΦΩΝ.

7.

Π Α᾽ ν
Θ α Λ ῆ ς
Κ ι ϰ Ε΄ ρ ω ν
Π ρ α Ξ ί α ς
Λ α ο δ Α΄ μ ε ι α
Μ έ ν α Ν δ ρ ο ς
Λ α ο Δ ί ϰ η
Ἴ λ α Ρ χ ο ς
Ξ ε ν Ο φ ῶ ν
Ἰ ά Σ ω ν

8.

Δ η ῖ Κ ό ω ν
Ἀ λ ϰ Υ΄ ό ν η
Θ ε ό ϰ Ρ ι τ ο ς
Θ ε ό π Ο μ π ο ς
Ἀ ρ ί Σ τ ω ν

9.

π ά Θ ο ς
φ ρ Ε΄ α ρ
β ρ Ο χ ὴ
ρ ό Δ ο ν
Ἀ ρ ι σ τ Ο τ έ λ η ς
σ φ Υ΄ ρ α
π ό Λ ι ς
σ τ Ο΄ μ α
μ ῖ Σ ο ς

10.

ρ ο ί Ζ η μ α
ϰ λ Η ῖ μ α
β α λ α Ν ε ῖ ο ν
π ρ Ω ρ α
ἀ γ ρ ο Ν ό μ ο ς

ΓΡΙΦΩΝ.

22. Ρίζα πάντων κακῶν ἡ φιλαργυρία.
23. Ἡ δικαιοσύνη ἀνυψοῖ τὰ ἔθνη.

ΛΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Ὑπερίδης = τῆς Β΄. κλειδός.

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης = 35 36 38 αἰνιγμ. 33 38 40 λογογρ.

Σόλων Λεντούδης = 35 36 38 αἰνιγμ. 12 προβλ. 33 36 38 39 λογογρ. καὶ τῆς Β΄. κλειδός.

Γ. παπᾶ Κ. Σπάρταλης = 35 36 38 39 αἰνιγμ. 32 — 40 λογογρ· 22 23 γριφ.

Παναγιώτης Ἰωάννου Ἀήμνιος = 38 αἰνιγμ. 33 34 38 39 λογογρ. 22 γρίφου.

Ν. Δ. Δασκαλόπουλος = 32 33 35 36 37 39 αἰνιγμ. 12 προβλ. 33 34 35 39 40 λογογρ. 22 γριφ.

Πολυξένη Ζαρυφάκη = 33 αἰνιγμ. 33 38 λογογρ. 22 γριφ.

Κ. Λυτζερόπουλος = 32 33 36 38 αἰνιγμ. 33 34 35 38 39 40 λογογρ. 22 γριφ.

ΒΑΪΝΔΗΡΙΟΥ

Ἀναστάτιος Ἰω. Σούραλης = 33 αἰνιγμ. 12 14 15 προβλ. 33 36 38 39 λογογρ. 22 γριφ.

ΝΕΩΝ ΦΩΚΩΝ.

Γρηγόριος Χ. Ἀναστασιάδης = 33 αἰνιγμ. 33 34 38 39 40 λογογρ.

ΑΙΜ. ΒΑΘ. ΣΑΜΟΥ.

Γεώργιος Ἐλευθεριάδης = 33 35 36 37 38 αἰνιγμ. 33 34 38 39 λογογρ. 22 γριφ.

Μιχ. Ἰω. Πρωτόπαπα = 32 — 39 αἰνιγμ. 33 — 39 λογογρ. 22 γριφ.

ΧΙΟΥ.

Γ. Κηπουρίδης = 32 — 41 αἰνιγμ. 12 14 προβλ. 22 γριφ.

Δημήτριος Ι. Κουμπιᾶς = 33 34 36 40 λογογρ. 22 γριφ.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

Νικόλ. Δ. Κονταξάκης = 32 33 34 36 37 αἰνιγμ. 12 προβλ. 33 — 39 λογογρ. 9 λεξιγρ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ι. Δ. Μανώλης = 32 — 36 38 αἰνιγμ. 33 — 36 38 39 λογογρ. 22 γριφ.

ΒΡΥΟΥΛΛΩΝ.

Γεώργιος Εὐθ. Βεϊνῆ = 33 — 36 38 αἰνιγμ. 32 33 34 38 39 λογογρ.

ΑΪΔΙΝΙΟΥ.

Δημ. Π. Κωνσταντίνου = 33 — 36 αἰνιγμ. 32 — 34 36 38 39 λογογρ. 22 γριφ.

Α. Π. Αυμπερόπουλος = 33 — 36 38 39 αἰνιγμ. 12 14 προβλ. τῆς Β΄. κλειδὸς καὶ τοῦ 22 γρίφου.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΜΒ΄

Μεταξὺ τῶν ἐρεπίων διαιτῶμαι τῶν ἀρχαίων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πλὴν ἂν μὲ τριχοτομήσῃς, θὰ ἰδῇς τὸ τελευταῖον
Μέρος μου ἀκαταπαύστως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου μένον.
Ἐὰν λάβῃς ὅμως τοῦτο μὲ τὸ μέσον συνημμένον,
Δικαστὴν θὰ ἔχῃς τότε καλλονῶν ἀπαραμίλλων·
Πλείστην χρεωστοῦντα χάριν εἰς τῆς Ἔριδος τὸ μῆλον.
Ἂν τὸ πρῶτον νὰ συνάψῃς μὲ τὸ δεύτερον θελήσῃς,
Δωδεκάδος διπλῆς ἕνα ἀδελφὸν θὰ χαιρετήσῃς.
Ἂν τὸ πρῶτόν μου καὶ τρίτον ἁρμοδίως συνδυάσῃς,
Σ' τὰς ἀκτὰς θὰ μὲ ἀγρεύσῃς τῆς ἀκύμονος θαλάσσης.

Γ. Α.

ΜΓ'.

Κοινότατος καὶ ἄτρεπτος δὲν διατάττει νόμος,
Ὅτι προσθήκη ἅπαντα αὐξάνει μεγεθύνει;
Τ' ἀνάπαλιν δ' ἀφαίρεσις τὰ ἐλαττοῖ, σμικρύνει;
Δὲν εἶνε τοῦτο φυσικόν; Περίεργον πλὴν ὅμως,
Ὅσον προσθέτεις εἰς ἐμὲ τοσοῦτον ἐλαττοῦμαι,
Ἐνῷ καθ' ὅσον ἀφαιρεῖς τοσοῦτον ἐπαυξάνω.
Τί ἀπορεῖς; ἐκ συνεχοῦς προσθέσεως νεκροῦμαι,
Διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἐνῷ ἀρχὴν λαμβάνω.

Ἐν Σύμῃ, τῇ 20 Φεβρουαρίου 1873.

Δημοσθένης Χαβιαρᾶς.

ΜΔ'.

Νῆσος ἐλευθέρα εἶμαι, ἐὰν ἄτμητος θεῶμαι
Τὰς προθέσεις ν' ἀνατρέξῃς, ἐὰν τοῦ λαιμοῦ στερῶμαι.
Ἂν τὴν κάραν μου δὲ χάσω, πλῆθος ἄπειρον ἀγρίων
Σαρκοφάγων, καρποφάγων, ἐπ' ἐμοῦ φέρω θηρίων.
Ἂν δὲ ἤδη μὲ τονίσῃς εἰς την λήγουσαν, ὡς μένω,
Διπλοῦν κάμῃς δὲ τὸ μέσον, εἰς τὸ αἷμα μεταβαίνω.

Κ. Θεοφάνης.

ΜΕ'.

Τὸ πρῶτον εἶνε ὅρκος, τὸ δεύτερον σοῦ κτῆμα
τὸ ὅλον μου δὲ πλέει ἐπάνω εἰς τὸ κῦμα.

ΜΣΤ.

Καὶ δεξιὰ μὲ βλέπεις, πλὴν καὶ ἀριστερά.
ἂν μ' ἀκρωτηριάσῃς θὰ γίνω παγερά.

ΜΖ'.

Φίλοι σκοτίζεσθε
ὁπόταν λείψω·
ἂν λείψῃ τι....
Τότε κρημνίζεσθε
πάλιν, ἂν λείψω·
τί εἰμί; τί;... Θ. Χ. Μ.

ΓΡΙΦΟΙ.

24

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Θεοδ. Φ. Κωνσταντινίδης ἐκ Σκάλας Κύπρου.

25

Ιωνὴ Σμυρναία

ρ
ϑ το τ
ι α

θεὰ

1
1 1
ντ 1 τὸ 1
1 1
1

Σ.Μ.

ΑΦ

26

ὁ ἄλλως λεγόμενος φεγγίτης.	θ	παζάρι πιάτσα.	προσωπ. ἀντωνυμία.	ἐρωτηματ. ἐπίρρημα.			
αἱ περὶ τὸν λαιμὸν λέοντος τρίχες.		μόριον ἐγκλιτ.	ς	σημεῖον ἀριθμ. πράξεως	ϑ	πόλις μέσης Ἰταλίας	
μόριον ἐγκλιτικὸν	ς	πλαγία πτῶσις ἄρθρου		θεὸς ποιμένων	τ	ἄνθη	
νστεγ	τοπικὸν ἐπίρρημα	γ	φυτόν.	Φκ ἦν	τάγμα στρατιωτ. ἱππέων.		ΓΚΥ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

27

σ Ὄσκι !

φυλὴ Γερμαν.

ναὶ.

υἱὸς Ἄρεως.

Φ. Γ.

28

θη
Κντh

σπh

ν

ἢΚλ

Α. Κουκουλᾶς

29

Σ. Μ.

30

Ι

Ἰανουάριος
Τόσα Φεβρουάριος
Μάρτιος

θε

ΠΕΡΙΠΑΠΕΡΙΠΑΠΕΡΙΠΑ

Α. Α.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1873. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΖ'.

Η ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ.

ΑΠΟΛΟΓΟΣ.

Ἐάν, φίλτατε ἀναγνῶστα ἢ περικαλλὴς μοι ἀναγνώστρια, ἦσαι ἕν τῶν γραμματισμένων ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσι πλείστας ὅσας ἰδέας ὡς πρὸς τὴν πολυμάθειαν αὐτῶν, τολμῶ νὰ νομίσω ὅτι ἤκιστα θέλεις ἐνοχληθῇ, ἐὰν σὲ παρακαλέσω νὰ μοὶ λύσῃς μίαν λογικήν τινα ἀπορίαν. Δύνασαι νὰ μοὶ εἴπῃς τίνος συγγράμματος εἶνε ὁ παρὰ πόδας μῦθος;

Εἶνε ἀρχαῖος; ἐκ τῶν τοῦ Ἀνακρέοντος; Εἶνε τοῦ μεσαιῶνος; ἐκ τῶν τοῦ ἐξ Αὐρηλίας Καρόλου ἢ μεταγενέστερος; τοῦ Γκαίτη, Μούρου, Βύρωνος, Λαμαρτίνου; ἢ μήπως εἶνε ἔργον τοῦ Σαάδη, ποιητοῦ τῶν ῥόδων, μαργαριτῶν καὶ ἀηδόνων;

Ἀποκρίθητε λοιπόν.

Ἰδοὺ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος μῦθος:

Χρυσαλλὶς τις συνῆψε ποτὲ ἐπὶ τῶν χρυσιζουσῶν πτερύγων της τὰ ἡδύτατα καὶ λαμπρότατα τῶν χρωμάτων: τὸ λευκόν, τὸ ἐρυθρὸν καὶ τὸ κυανοῦν.

Καθὼς δὲ ἡλιακὴ ἀκτὶς, ἄλλοτε μὲν ἐπέτα ἀπὸ φύλλον εἰς φύλλον, ἄλλοτε δὲ ἢ ἐκαθητο ἢ ἔπαιζεν ἐν πρασίνῳ λειμῶνι.

Παῖς τις, μόλις ἤρξατο νὰ δοκιμάζῃ τὰ πρῶτα αὐτοῦ βήματα ἐπὶ τῆς δροσώδους χλόης, εἶδε τὸ ποικιλόχρουν ἔντομον καὶ κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ τὸ συλλάβῃ.

Ἀλλ' ἡ χρυσαλλὶς ἦν εἰθισμένη εἰς τοιαύτας ἐπιθυμίας· εἶχεν ἤδη ὁλοκλήρους γενεὰς ἐξαντλησάσας τὰς δυνάμεις των πρὸς καταδίωξιν αὐτῆς.

Ἐπτερύγισε λοιπὸν περὶ τὸν παῖδα καὶ παρεκάθησεν αὐτῷ. Ὁπότε δὲ οὗτος ἀσθμαίνων, βραδύνων τὸ βῆμα καὶ ἀφοφητεὶ προσπελάζων τὸ ἔντομον ἐξέτεινε τὴν μικρὰν χεῖρά του ἵνα τὸ συλλάβῃ, ἡ χρυσαλλὶς ἀνίπτατο καὶ ἀνελάμβανε τὴν ἄστατον καὶ ἀμβοῦσαν πτῆσίν της. Ἀλλ' ὁ παῖς δὲν ἀπεθαρρύνετο. Ἐξηκολούθει διώκων. Ἐξ ἐναντίας ὅσον τὰ τεχνάσματα αὐτοῦ ἀπετύγχανον, τοσούτῳ μᾶλλον ἡ ἐπιθυμία τοῦ ν' ἀποκτήσῃ τὸ ἔντομον ἐπηύξανε. Μὲ ταχύτερον δὲ βῆμα καὶ διακαέστερον βλέμμα ἐξηκολούθησε διώκων τὴν χρυσαλλίδα.

Οὕτω δὲ ἀείποτε διατρέχων ὁ σύστηνος παῖς ἀπεμακρύνθη οὐχὶ ὀλίγον τῆς μητρός του, διότι ἡ χρυσαλλὶς ἐκ τοῦ ἀνθεῶντος λειμῶνος μετέβη εἰς ἄγονον καὶ ξηρὸν πεδίον. Ὁ παῖς ἐξηκολούθει διώκων. Ἀλλ' ἂν καὶ ἡ ἀπόστασις, ἣν εἶχε διατρέξει, ἦν οὐχὶ μικρά, ὁ δὲ δρόμος ταχύς, ὁ παῖς δὲν ἠσθάνθη τὸν κάματον αὐτοῦ, ὁπόσον μᾶλιστα ἔβλεπε τὴν χρυσαλλίδα, ἥτις ἐκάθητο ὀλίγον μακρὰν αὐτοῦ ποτὲ μὲν ἐπὶ βάτου, ποτὲ δὲ ἐπὶ δενδρυλλίου καὶ ἄλλοτε πάλιν ἐπὶ ὀρεινοῦ ἀνωνύμου ἄνθους, ἀείποτε ἀριπταμένη, ὁπόταν ὁ νεανίας τὴν ἐπλησίαζε.

Ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ὁ παῖς διώκων εἶχε καταστῇ νεανίας· ἀλλὰ καὶ πάλιν μετὰ τῆς ἀκαταμαχήτου νεανικῆς ἐπιθυμίας καὶ τῆς ἀφύκτου ἀνάγκης ἀπολαύσεως ἐξηκολούθει διώκων τὸ λαμπρὸν φάσμα.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ χρυσαλλὶς ἵστατο ἵνα τρόπον τινὰ χλευάσῃ αὐτόν, ἐβύθιζε τρυφηλῶς τὴν ἐπιδοκίδα αὐτῆς ἐν τοῖς κάλυξιν ἀνθέων, καὶ ἐρωτοτρόπως ἐκίνει τὰς πτερυγάς της. Ἀλλὰ μόλις ὁ νεανίας ὅλως ἀσθμαίνων ἀπὸ ἐλπίδα προσεπέλαζεν αὐτῇ, ἡ χρυσαλλὶς ἀφίνετο εἰς τὴν πνοὴν τοῦ ζεφύρου, ὅστις τὴν παρείλκυεν ὡς πτερόν.

Καὶ οὕτω παρήρχοντο ἐν τῇ παραλόγῳ ταύτῃ καταδιώξει αἱ ὧραι, αἱ ἡμέραι, αἱ μῆνες καὶ τὰ ἔτη, ὁ δὲ ἀνὴρ καὶ τὸ ἔντομον ἀφίκοντο εἰς κορυφὴν ὄρους.

Ὁ νεανίας διώκων τὴν χρυσαλλίδα εἶχε καταστῇ ἀνήρ. Ἐκεῖ ὁ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' ὀλίγον σκεπτόμενος ὅτι ἴσως ἤθελεν εἶσθαι κάλλιον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια· ἐπειδὴ ἡ ὁδός, ἣν ἔμελλε νὰ διατρέξῃ, ἦν κατάξηρος καὶ πετρώδης.

Κάτωθεν δὲ τοῦ ὄρους, ἐξ ἀντιθέτου τῆς ὁδοῦ, ἣν εἶχε διατρέ-

Αρχοντική Εμπορική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ξει— ἔνθα μόνον χαρίεντες κῆποι, παρέχοντες εὐώδη ἄνθη καὶ ὀπωροφόρα δένδρα, καὶ δροσώδεις λειμῶνες ὑπῆρχον— ἦν τετράγωνος χῶρος ὑφ' ὑψηλοῦ τείχους περικυκλούμενος καὶ οὗ ἡ εἴσοδος ἦν ἀείποτε ἀνοικτή, ἐντὸς αὐτοῦ δὲ μόνον λίθοι ἦσαν ἐπισεσωρευμένοι.

Ἀλλ' ἡ χρυσαλλὶς πτερυγίσασα νῦν λαμπροτέρα παρὰ ποτὲ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρός, ἔκαμεν αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν καταδίωξίν του πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ τετραγώνου· ἀλλὰ περίεργον!

Ἀντὶ τοιαύτη ὀδοιπορία καὶ τόσον ταχὺς δρόμος ν' ἀπαυδήσωσι τὸν πρεσβύτην— τοιοῦτος ὡς ἐκ τῆς λευκῆς κόμης του ἐφαίνετο ὁ ἄρρων δρομεύς,—ὁ δρόμος καθίστατο ταχύτερος, καθόσον ἐπροχώρει. Τοῦθ' ὅπερ φαίνεται ὅτι προήρχετο ὡς ἐκ τοῦ κατωφεροῦς τοῦ ὄρους.

Τὸ ἔντομον ἐπέτα, φυλάττον τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν, ἀλλ' ἤδη μὴ ὑπαρχόντων πλέον ἀνθέων, ἐκάθητο ἐπὶ ἀκανθωδῶν βάτων καὶ καταξήρων κλάδων.

Ἀλλ' ὁ πρεσβύτης ἀσθμαίνων ἐξηκολούθει διώκων.

Τέλος ἡ χρυσαλλὶς διῆλθε τὸ τεῖχος τοῦ τετραγώνου, ὁ δὲ πρεσβύτης ἠκολούθησεν αὐτὴν εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας.

Μόλις ὅμως ἔκαμε βήματά τινα, θεωρῶν τὴν χρυσαλλίδα, ἥτις ἐφαίνετο οἷον ἀναλυομένη ἐν τῇ ὑγρᾷ ἀτμοσφαίρᾳ, καὶ ὁ ποὺς αὐτοῦ προσέκρουσε λίθον. Ἔπεσε τότε πρηνής.

Καὶ τρὶς μὲν ἐπειράθη ν' ἀνεγερθῇ, ἀλλ' εἰς μάτην. Μὴ δυνάμενος δὲ πλέον ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ἔντομον, ἠρκέσθη νὰ τείνῃ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Τότε ἡ χρυσαλλίς, οἱονεὶ εὐσπλαγχνιζομένη αὐτὸν —εἶχεν ἤδη ἀπολέσει τὰ λαμπρότατα τῶν χρωμάτων της— ἐπετρύγισε περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ πρεσβύτου.

Πιθανὸν νὰ μὴ ἦσαν αἱ πτέρυγες τοῦ ἐντόμου, αἵτινες εἶχον ἀπολέσει τὰ χρώματά των, ἀλλ' ἡ ὅρασις τοῦ πρεσβύτου ἥτις εἶχεν ἐξασθενήσει.

Ἡ χρυσαλλὶς λοιπὸν περιέγραψε κύκλους τινὰς περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ θνήτοντος καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ μετώπου του.

Τότε οὗτος συνεκέντρωσε τὰς ὀλίγας δυνάμεις, αἵτινες τῷ ἔμενον, καί, ἀνυψώσας τὸν βραχίονα, προσέψαυσεν ἀκριθιγῶς τὰς πτέρυγας τοῦ ἐντόμου.

Ἀλλ' ὁποία πλάνη!

Ἀντὶ χρυσαλλίδος εἶχε διώξει ἡλιακὴν ἀκτῖνα.

Ἀλλὰ τὸ ἐνόησεν ἀργά!...

Ἡ χεὶρ του τότε κατέπεσεν ὡς λίθος, καὶ ὁ ὕστατος αὐτοῦ στεναγμὸς ἐπροξένησε φοβερὰν βοὴν ἐν τῷ νεκρικῷ ἐκείνῳ πεδίῳ.

Μ' ὅλα ταῦτα ἐξακολούθει, ὦ ποιητά, ἀναζητῶν μετὰ τῆς φρενήρους σου ὁρμῆς τὸ ἰδανικόν· ἐξακολούθει πειρώμενος δι' αἰωνίων μοχθων καὶ δύνων νὰ ῥιάσῃς τὸ ποικιλόχρουν ὕδαλμα, ὅπερ ἀπαύστως σὲ ἀποφεύγει!

Δίωκε αὐτὸ ἔστω καὶ ἂν ἡ καρδία σου ἐξερρήγνυτο, ἔστω καὶ ἂν ὁ βίος σου ἐσβέννυτο, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ χεὶρ σου ἤγγιζε τὸ ἀντικείμενον τοσούτων πόθων.

Ἐκ τῶν «νυκτερινῶν ῥεμβασμῶν».

ΟΜΗΡΟΣ Γ. ΒΑΦΑΣ.

ΠΕΡΑΣΕ ΤΟ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΠΛΑΝΟΝ ΣΟΥ.

Πρὸ ἑξηκονταετίας ἔζη ὁ ἀγαθὸς δοὺξ Κάρολος Γουλιέλ[μος] δὲ Βρούνσβικ, ἀληθὴς τύπος τοῦ ἐναρέτου Χριστιανοῦ καὶ [ὃς] οὐδέποτε ἐφάνη ἐλλιπὴς εἰς τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν [κ]αὐτοῦ.

Ἡμέραν τινὰ πληροφορεῖται, ὅτι χωρικοί τινες ὑποτελεῖς [τ]ἐσυνείθιζον νὰ συναθροίζωνται εἰς καπηλεῖόν τι καὶ ἐκεῖ νὰ διε[κ]χωνται τὰς ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας ἐχρεώστουν νὰ εὑρίσκωντ[αι] εἰς τὰς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ δοὺξ ἐνδύεται πενιχράν τινα ἐνδυμασίαν καὶ καυμβωθε[ὶς] ἄχρι τῆς σιαγόνος διευθύνεται τὴν Κυριακὴν εἰς τὸ ὑποδειχθὲ[ν] μέρος.

Τὴν στιγμήν, καθ' ἣν οἱ κώδωνες προσκαλοῦσι τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν προσευχήν, φθάνει ὁ θίασος τῶν δυσσεβῶν τούτων χωρι[κ]ῶν, ἀρχηγούμενος ἀπὸ κρεάτινόν τινα ὄγκον μὲ κορυφὴν ἀνθρω[π]ίνην καὶ τὸν ὁποῖον ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς ρινὸς καὶ ἐκ τοῦ σελήνοει[δ]οῦς προσώπου ἠδύνατο πᾶς τις εὐκόλως ν' ἀναγνωρίσῃ ὡς πρέ[σ]βυτερον τῆς χαριέσσης ταύτης ὁμάδος.

Κάθηται οὗτος εἰς τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης καί, προσηλώσας τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ δουκός, προσκαλεῖ αὐτὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συντροφίαν.

Ἐν τούτοις ὁ κάπηλος ἐναποθέτει ἐνώπιον τοῦ χαριτοβρύτου πρεσβύτου πελωρίαν λάγηνον πλήρη οἰνοπνεύματος.

Τὴν λαμβάνει οὗτος διὰ τῶν δύο του χειρῶν, κατακλίνει γενναίαν δόσιν καὶ ἐπαφίσας αὐτὴν εἰς τὸν δοῦκα λέγει: «Πέρασέ το εἰς τὸν διπλανόν σου.» Ἡ λάγηνος κάμνει τὸν γῦρον τῆς τραπέζης καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὸν πρόεδρον, ὅστις ροφήσας ἀρκετὰ τὴν θέτει ἐκ νέου εἰς κυκλοφορίαν. Ἕκαστος συμπότης τὴν δράττεται ἀλληλοδιαδόχως μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ τὴν παραδίδει εἰς τὸν γείτονά του, λέγων «Πέρασέ το εἰς τὸν διπλανόν σου». Εἰς τὸν τρίτον γῦρον τῆς τοσοῦτον περιφήμου λαγήνου ὁ δοὺξ ἀνορθοῦται μετ' ὀργῆς, ξεκουμβώνει τὸν ἐπενδύτην του καὶ ἀφίσας νὰ βλέπωσιν οὗτω τὴν στολὴν καὶ τὰ παράσημά του, δίδει μεθ' ὅλων του τῶν δυνάμεων ράπισμα εἰς τὸν εὐγενῆ πρόεδρον, λέγων: Πέρασέ το εἰς τὸν διπλανόν σου!

Ὁ δυστυχὴς πρόεδρος μένει ἐμβρόντητος καὶ ἄλαλος, ἀλλ' ὁ δοὺξ δράξας τὸ ξίφος του ἀνακράζει.

«Μάθετε ὅτι ὅστις ἐξ ἡμῶν κτυπήσῃ ἢ βραδέως ἢ ἐλαφρῶς θὰ τιμωρηθῇ αὐστηρῶς καὶ παραυτίκα».

Μόλις ἔπαυσεν ὁμιλῶν καὶ ὅλοι οἱ βραχίονες ὑψοῦνται, τὰ ῥαπίσματα πίπτουσιν ὡς βροχὴ καὶ μετὰ τρομεροῦ πατάγου ἀντηχοῦσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τῆς τραπέζης ἄχρι τοῦ ἄλλου.

Ὁ δοὺξ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς τιμωρίας διατάττει νὰ παύσουν.

Τὴν ἀκόλουθον Κυριακὴν οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐντίμων τούτων συνεταίρων λέγεται ὅτι ἔλαβε τὴν διάθεσιν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ καπηλεῖον.

Πέτρος Δ. Κατσιμάτης.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

—

Ἐπὶ Κρομβέλλου τὸ ὄνομα *βασιλεὺς* εἶχε καταντήσει τοσοῦτο μισητὸν παρά τισιν Ἄγγλοις, ὥστε ἀντικατέστησαν οὗτοι ἐν τῇ Κυριακῇ προσευχῇ τὴν ῥῆσιν *ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου* διὰ τῆς *ἐλθέτω ἡ δημοκρατία σου*.

—Ζωγράφος τις, προσκληθεὶς ὑπὸ πλουσίου φιλαργύρου νὰ ἐξεικονίσῃ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἔφερεν αὐτῷ εἰκόνα, τῆς ὁποίας ἡ ζωγραφία ἦτο ἐντελῶς ἐσβεσμένη· « ἀλλ' ἐγὼ δὲν βλέπω διόλου τὴν θάλασσαν! ἀνεφώνησεν ὁ πλούσιος, περιστρέφων εἰς χεῖρας τὴν εἰκόνα. — Καὶ βέβαια δὲν τὴν βλέπετε, διότι ἀπεσύρθη διὰ νὰ ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν διάβασιν εἰς τοὺς Ἑβραίους. —Οἱ δὲ Ἑβραῖοι ; καὶ ἐκείνους ἐπίσης δὲν τοὺς βλέπω. —Εἶνε ἀληθές, διότι ἀπέρασαν πλέον. — Ἀλλὰ τέλος πάντων ποῦ εἶνε οἱ καταδιώκοντες αὐτοὺς Αἰγύπτιοι; — Ἔρχονται κατόπιν. »

— Παρεκάλεσαν τὸν Φοντενέλλην νὰ δώσῃ τὸν ὁρισμὸν τῆς ὡραίας γυναικός. Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησεν: « Ὡραία γυνὴ εἶνε ὁ παράδεισος τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ ᾅδης τῆς ψυχῆς, τὸ καθαρτήριον τοῦ βαλαντίου. »

— Ἡ πριγγήπισσα Κονδέ, θυγάτηρ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', ἀπευθύνασα ἡμέραν τινὰ πρὸς τὸν πρεσβευτὴν τοῦ Μαρόκου τὸν λόγον, « Ὦ! τῷ εἶπε, πόσον κακὸν πρᾶγμα εἶνε ἡ πολυγαμία! — Κυρία, τῷ ὑπέλαβεν ὁ φιλόφρων Ἀφρικανός, τὸ κακὸν τοῦτο θεραπεύει ἐν τούτοις ἄλλο κακόν. — Τὸ ποῖον; — Ἐπειδὴ εἰς πολλὰς συζύγους μόλις δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὰς ἀρετάς, ὅσας μία μόνη γυνὴ παρ' ὑμῖν συγκεντρόνει. »

— Πλούσιός τις χωρικὸς ἐζήτει νὰ ἀγοράσῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τὸν χάρτην τῆς Γαλλίας. Ὁ υἱός, θέλων νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ χάρτου, τὸν ὁποῖον τοῖς ἐπαρουσίασεν ὁ βιβλιοπώλης, ἐζήτει τὴν *Μόσχαν* ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐξέφραζε τὴν ἀπορίαν του, διότι δὲν τὴν εὑρισκεν. Ὁ βιβλιοπώλης ἐμειδίᾳ, ὁ δὲ πατὴρ τοῦ νέου σκεφθεὶς ὀλίγον εἶπε· « Πῶς εἶνε δυνατόν, υἱέ μου, νὰ ζητῇς ἐπὶ τοῦ χάρτου τὴν Μόσχαν; ἐλησμόνησες ὅτι αὕτη ἐκάη εἰς τὰ 1812; »

— Ἠρωτήθη ποτὲ ταμίας τις, ἐὰν εὑρίσκεται εἰς σπουδαίαν κατάστασιν τὸ ταμεῖόν του. — « Εἰς τόσον σπουδαίαν, ἀπεκρίθη οὗτος, ὥστε οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐρχομένων νὰ πληρωθῶσιν ἀναχωρεῖ γελῶν. »

— Ἀσχαγὸς τις τῆς ἐθνοφυλακῆς ἐκ τῆς διασήμου ἐπὶ τῷ ἠρωϊσμῷ τῶν τέκνων της Γασκωνίας ἐμέλλεν ἐσπέραν τινὰ νὰ ὑπάγῃ μετὰ τῆς συζύγου του εἰς ἐπίσημον ἑσπερίδα. Ἐνῷ ἐξήρχοντο, ἡ γυνή του, παρατηρήσασα τὸ ξίφος του, « Διατί, φίλε μου, τῷ λέγει, δὲν ἐζώσθης τὸ ὡραῖον μὲ τὴν χρυσῆν λαβὴν ξίφος σου; — Δὲν εἶνε φρόνιμον, φίλη μου, ἀπεκρίθη ὁ γενναῖος ἀσχαγός, διότι αἱ ὁδοὶ εἶνε ἔρημοι, καὶ ἡμεῖς θὰ ἐπιστρέψωμεν ἐξώρας· πιθανὸν νὰ μὲ τὸ κλέψωσι. »

— Ἀποθνήσκων τις, προσκαλέσας περὶ ἑαυτὸν τοὺς συγγενεῖς του καὶ ῥῆξαι διαθέτων αὐτοῖς τὴν περιουσίαν του, εἰς τὸν μὲν ἐκληροδότει δέκα χιλιάδας φράγκων, εἰς τὸν δὲ πεντήκοντα καὶ καθεξῆς· ἀφοῦ δὲ οὕτως ἔδωκεν εἰς ἕκαστον ποσόν τι, προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς ὀροφῆς, σκεπτόμενος καὶ σιωπῶν· — χλλά, τὸν ἠρώτησέ τις τῶν κληρονόμων, πόθεν θέλομεν λάβει τὰ χρήματα ταῦτα; — αὐτὸ τοῦτο συλλογίζομαι κ' ἐγὼ τώρα, ἀπεκρίθη ὁ ἑτοιμοθάνατος.

— Κύριός τις ὑπέρσαρκος, θέλων νὰ ἀστεϊσθῇ μὲ τὸν ὑπάλληλον τοῦ φόρου, τὸν ἠρώτησεν ἂν οἱ βαθρακοὶ πληρόνουν φόρον. — « Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ ὑπάλληλος, οἱ βαθρακοὶ δὲν πληρόνουσιν, οὔτε οἱ χοῖροι· περάσετε!

— Εἷς ἐν μικρὸν χωρίον ἔφθασε ξένος τις σοφός, ἔχων ἰσχυρότατον μικροσκόπιον· τὸ θαυμάσιον τοῦτο ὄργανον ἐκίνησεν, ὡς εἰκός, τὴν περιέργειαν πάντων τῶν δημοτῶν. Ἀγρονόμος τις ἔφερε τὴν γυναῖκά του νὰ θαυμάσῃ τὸ πλῆθος τῶν ζωυρίων, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται εἰς μίαν σταγόνα ὕδατος. Μόλις δὲ ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἐπλησίασε τὸν ὀφθαλμόν της εἰς τὸ μικροσκόπιον, καὶ ἀμέσως ἐξέπεμψε κραυγὴν τρόμου, βλέπουσα τὰς τέγρεις τοῦ ὕδατος, ὡς τὰς ὠνόμαζεν ὁ σοφός, ἐκτελούσας διαφόρους παραδόξους κινήσεις. Ἐγείρεται λοιπὸν καὶ, ἁρπάσασα τὸν σύζυγόν της ἐκ τοῦ ἐνδύματος, « Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! ἀνέκραξε, νὰ φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ Ἰωάννη. — Περίμενε, γυναῖκα, ἡσύχασε!... νὰ ἰδῶ καὶ ἐγὼ αὐτὰ τὰ ζῶα. — Νὰ τὰ ἰδῇς!... Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Ἰωάννη, ἂς φύγωμεν ἀπ' ἐδῶ· δὲν συλλογίζεσαι τί θὰ γίνωμεν, ἂν αὐτὰ τὰ θηρία πεταχθοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ νερό; »

— Ὁ ἐρημέριος χωρίου τινὸς τῆς Ἰταλίας εἶχε σκύλον, τὸν ὁποῖον ἠγάπα πολύ. Ὅτε ὁ σκύλος ἀπέθανεν, ὁ καλὸς ἐρημέριος ἔθαψεν αὐτὸν εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἐπαρχίας, ὅστις ἐγνώριζεν ὅτι ὁ ἐρημέριος ἦτο πλούσιος, μαθὼν τὸ συμβάν, προσεκάλεσεν αὐτὸν μὲ σκοπὸν νὰ τὸν καταδικάσῃ εἰς βαρὺ πρόστιμον· οὗτος δέ, καθὼ γνωρίζων τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐπισκόπου, ἐπῆγε πρὸς αὐτὸν φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πεντήκοντα φλωρία. Κατ' ἀρχὰς ὁ ἐπίσκοπος τὸν ἠπείλησεν, ὅτι θὰ τὸν φυλακίσῃ ὡς ἱερόσυλον καὶ ἀσεβῆ· — « Ὦ! ἐὰν ἐγνωρίζατε, πανιερώτατέ μου, πόσον ὁ σκύλος αὐτὸς ἦτο νοήμων, ἠθέλατε συμφωνήσει ὅτι ἠξίζε νὰ ταφῇ μετὰ τῶν ἀνθρώπων· εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν ἔδειξε πάντοτε ὅτι ἦτο φρόνιμος, πρὸ πάντων ὅμως κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του. — Τί ἔκαμε λοιπὸν τότε; εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος. — Ἔκαμε τὴν διαθήκην του, ὑπέλαβεν ὁ ἐρημέριος, καί, γνωρίζων ὅτι ἡ Πανιερότης σας δὲν εἶσθε πλούσιος, σᾶς ἐκληροδότησε πεντήκοντα φλωρία, τὰ ὁποῖα σᾶς ἔφερα. » Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ πανιερώτατος ἐπεκύρωσε τὸν ἐνταφιασμὸν καὶ ἐσυγχώρησε τὸν ἐρημέριον.

— Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ κόμης Σπάρ ἦτο πληρεξούσιος ἀπεσταλμένος τῆς θαλασσοκράτειρας Ὁλλανδίας εἰς Ἱσπανίαν, προσέφερε συνεχῶς γεύματα καὶ χοροὺς εἰς τοὺς λοιποὺς ξένους πρέσβεις, εἴτινες ἐφιλοτιμοῦντο ν' ἀνταποδίδωσιν αὐτῷ τὰ ἴσα. Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν ἠστιῶντο πάντες παρὰ τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ἀγγλίας, ὁ τῆς Γαλλίας, ὅστις ἐφημίζετο ὡς λίαν ἀγχίνους, θέλων νὰ ὑπαινιχθῇ κατὰ τὰς προπόσεις τὸν νεωστὶ ἀναβάντα εἰς τὸν θρόνον Λουδοβίκον ΙΔ'., ἔπιεν εἰς ὑγείαν τοῦ *ἀνατείλοντος Ἡλίου*· τὴν πρόποσιν δὲ ταύτην διεδέχθη γενικὴ ἐπευφημία. Ὁ πρέσβυς τῆς Ἱσπανίας προσέπιεν ὑπὲρ τῆς λιτανείας καὶ πληπτικῆς Σελήνης, ὑπαινιττόμενος τὴν αὐτῆς καθολικὴν μεγαλειότητα τὴν βασίλισσαν

Δημοσιεύσεις Σχολικών Βιβλίων Διαύγεια

σάν του. Ὁ τῆς Ἀγγλίας πρέσβυς ἐφαντάσθη νὰ φέρῃ πρόποσιν, κατὰ μίμησιν τῶν συναδέλφων του, ὑπὲρ τῶν *ἀπλετων ἀστέρων*. ἐννοῶν τὴν τοῦ ἔθνους του πλοῦτον καὶ στερεότητα. Ἐν τούτοις οἱ πάντες περιέμενον ἀνυπομόνως νὰ ἴδωσιν ὁποίαν πρόποσιν θέλει κάμει ὁ τῆς Ὁλλανδίας πρέσβυς, ἀφοῦ οἱ συνάδελφοί του προλαβόντες ἐμοιράσθησαν δι' ἑαυτοὺς τὸ ὡραιότερον μέρος τοῦ κερδηθέντος θόλου. Ἐπὶ τέλους ἐγερθεὶς οὗτος καὶ ὑψώσας τὸ ποτήριόν του, «Πιπίνω, ἀνέκραξεν, εἰς ὑγείαν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ὅστις ἔστησε τὸν *Ἥλιον, τὴν Σελήνην* καὶ τοὺς *Ἀστέρας*!» Θορυβώδεις χειροκροτήσεις ὑπεδέχησαν τὴν εὐρυᾶ ταύτην παρομείωσιν.

— Εἷς ἀρχιεπίσκοπος ἔλεγεν, ὅτι διὰ νὰ ἦνέ τις τίμιος πρέπει νὰ ἔχῃ εἰσόδημα δέκα χιλιάδων φράγκων. Παρεμπεσόντος δέ ποτε λόγου περὶ ἑνὸς ἀνθρώπου, ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἠρώτησεν ἂν ἦτο τίμιος ἄνθρωπος.—«Ὄχι, σεβασμιώτατε, τῷ ἀπεκρίθη εὐφυῶς τις τῷ λείπουν τέσσαρες χιλιάδες φράγκων διὰ νὰ ἦνε.»

— Ἰατρός τις ἔλεγεν: «Ὁμιλοῦμεν καθ' ὅλα μὲ τοὺς ἀμαξηλάτας· γνωρίζομεν καλῶς τὰς ὁδούς, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν *τί συμβαίνει* ἐντὸς τῶν οἰκιῶν.»

— Ἐν τινι συναναστροφῇ ὡμίλουν περὶ τῆς μετεμψυχώσεως· οἰκονομολόγος δέ τις, θέλων νὰ *πωλήσῃ εὐφυΐαν*, «Ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν, ὅτι ἤμην ὁ χρυσοῦς βοῦς.—Δὲν ἐχάσατε εἰμὴ τὸ χρύσωμα», τῷ ἀπήντησεν εἷς τῶν παρευρισκομένων.

— Κυρία τις προβεβηκυίας ἡλικίας, πλὴν νεάζουσα εἰς πολλὰ καὶ ἔχουσα τὴν μανίαν νὰ δεικνύηται πολυμαθής, ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ εἴς τινα συναναστροφὴν ὅτι ἐκοιμήθη καλὰ τὴν νύκτα. «Ὁποία ὡραία νύξ! ἀνέκραξε· φαντασθῆτε ὅτι τὴν διῆλθον ὅλην εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ὀρφέως.— Παρελείφατε ἓν μ, τῇ παρετήρησε κύριός τις.—Ναί, ἔχετε δίκαιον, τοῦ *Ὀρφέμως*». Πάντες ἐθαύμασαν γελῶντες τὰς τεραστίας εἰς τὴν μυθολογίαν δυνάμεις τῆς κυρίας.

—Αὐλικός τις τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου ἔλεγεν ὅτι ἐγνώριζε πάσας τὰς εἰκόνας.— «Τίνος εἶνε ὁ Χριστὸς οὗτος; τὸν ἠρώτησεν ἡμέραν τινὰ ὁ Κωνσταντῖνος, δεικνύων αὐτῷ λαμπρὰν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου.—Μεγαλειότατε, ἀστειεύεσθε;— Ὄχι, ἀλλ' εἶπέ μοι τίς ἐποίησεν αὐτήν;—Α! Μεγαλειότατε, φθάνει νὰ μὴ ἦνέ τις τυφλὸς καὶ κάλλιστα θὰ ἴδῃ ὅτι εἶνε ἔργον τοῦ INRI.»

—Ἱεροκήρυξ τις διήρεσεν ἐπ' ἄμβωνος εἰς εἰκοσιδύο κεφάλαια τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ πολλοῦ.— «Ποῦ ὑπάγεις;» ἠρώτησεν χωρικόν τινα, τὸν ὁποῖον εἶδον ἐξερχόμενον μετὰ σπουδῆς.— «Ὑπάγω νὰ λάβω τὸν νυκτικόν μου σκοῦφον, ἀπεκρίθη οὗτος, διότι βλέπω καλὰ ὅτι θὰ κοιμηθῶμεν ἀπόψε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.»

—Ἔλεγον πρός τινα νέαν εὐειδῆ: Θὰ κάμῃς καλὰ νὰ ὑπανδρευθῇς, νὰ μὴ ὑπανδρευθῇς ὅμως θὰ κάμῃς καλλίτερα.» — Πρῶτα ἂς κάμωμεν καλά, ἀπήντησεν ἐκείνη, καὶ ἔπειτα βλέπομεν διὰ καλλίτερα.»

—Μάντις προεῖπε τὸν θάνατον εἰς τινα γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἠγάπα ὁ βασιλεύς. Πληροφορηθεὶς δ' ἐκ τύχης τῆς προρρήσεως, ὁ ἡγεμὼν ἀπεφάσισε νὰ καύσῃ τὸν κακόμαντιν τοῦτον. Διὸ καλέσας αὐτόν, «Σύ, τῷ εἶπεν, δοτις τὰ πάντα γνωρίζεις, δύνασαι νὰ προεἴπῃς καὶ πότε θ' ἀποθάνῃς;—Τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς Μεγαλειότητός σου!» ἀπήντησε μετὰ παρρησίας ὁ μάντις, ὑποπτευθεὶς τὴν παγίδα, ἣν ἡτοιμάζετο νὰ τῷ στήσῃ ὁ βασιλεύς.

— Γασκόνος ἐκυνήγα ἐπὶ τῇ ἀνδρίᾳ του, ἀλλ' ὅτε ἐβόθη περίστασις διὰ νὰ ἐπιδείξῃ αὐτήν, τὸν εἶδον φεύγοντα. — «Καὶ ποῦ λοιπὸν εἶνε ἡ ἀνδρία σου;» τὸν ἠρώτησέ τις.— «Εἰς τοὺς πόδας μου!» ἀπεκρίθη.

— Μελῳδός τις τοῦ θεάτρου παρεπονεῖτο εἰς ἱερέα, ὅτι δὲν τῷ ἐπλήρωναν τακτικὰ τὸν μισθόν, τὸν ὁποῖον ἐκέρδισεν ὡς σιτηρέσιον διὰ τῶν προτερημάτων του.— «Μὴ δὰ τόση βία, κύριε! ὑπέλαβεν ὁ ἐπίσης λησμονήσεις ἱερεύς· ἔχε ὀλίγην ὑπομονήν, διότι εἶνε δίκαιον, νομίζω, οἱ κλαίοντες νὰ προηγῶνται τῶν γελώντων.»

—Γασκόνος καὶ Παρισινὸς ἤτιζον μεταξύ των καὶ ἀπὸ τῶν λόγων κατήντησαν εἰς διαπληκτισμούς. Ὅταν ἐπὶ τέλους τοὺς συνεδίβασαν, ἀποταθεὶς ὁ πρῶτος πρὸς τὸν ἀντίπαλον του, «Ἔχε χάριν, τῷ λέγει, ὅτι μὲ εὑρίσκεις εἰς ἥρεμον διάθεσιν· ἐν ῥάπισμα ἀκόμη ἂν μοὶ ἔδιδες, ἤθελον παροργισθῆ μεγάλως καὶ θὰ μὲ ἠνάγκαζες νὰ σὲ ἔρριπτα τόσον ὑψηλά, ὥστε ἕως οὗ κατεβῇς εἰς τὴν γῆν, ἤθελον σὲ φάγει αἱ μυῖαι!»

— Ἡλώτων κιβδηλοποιόν τινα, ποῖον ἔγκλημα ἔπραξε καὶ τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον. «Φεῦ! ἀπήντησεν οὗτος· πόσον ἡ δικαιοσύνη τῶν ἀνθρώπων εἶνε σφαλερά! Μὲ καταδικάζουσιν εἰς τὴν ἀγχόνην, διότι ἐζωγράφησα τὸν βασιλέα καὶ ἐδόξασα τὸν Θεόν.» Ἐνῶ δὲ ἀλληγορικῶς τὰ παραχαραχθέντα νομίσματα, τὰ ὁποῖα ἐξ ἑνὸς μέρους ἔφερον τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ῥητόν: *Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον*.

—Ἐπαρχιώτισσά τις, ἐλθοῦσα εἰς Παρισίους, προσεκλήθη εἰς χορόν· βλέπουσα δὲ τὰς θυγατέρας της χορευούσας, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ τοῦ νὰ μὴ ἀναφωνήσῃ: «Ὦ! τί πρᾶγμα εἶνε αὐτὴ ἡ μουσική! Τί φωνὰς ἤθελα ἐβγάλει, ἂν ἔβλεπα τὰς θυγατέρας μου μεταβαινούσας ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἑνὸς νέου εἰς ἄλλου ἄνευ τῆς μουσικῆς!»

—Ὁ Μοντέσκιος, εὑρισκόμενος ἡμέραν τινὰ εἰς πολυπληθῆ τράπεζαν, ὅπου οἱ δαιτημόνες ἔκαμνον μεγαν θόρυβον καὶ ὡμίλουν καὶ ἐγέλων ὅλοι ἅμα, ἀπευθύνθη πρὸς αὐτοὺς ὡς ἑξῆς: «Αἴ! κύριοι, ὀλίγην σιωπήν, σᾶς παρακαλῶ! κατανταχῆ νὰ μὴ ἠξεύρῃ κανεὶς ἐδῶ τί τρώγει.»

—Χωρικός τις, εἰσελθὼν εἴς τινα πόλιν καὶ ἰδὼν δεσμώτην ἀπαγόμενον εἰς τὰ βασανιστήρια, ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τοῦ ἐγκλήματος. Ὅτε δὲ τῷ εἶπον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦν πλαστογράφος, «Αἴ! καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγὼ εἰς τὰ παιδιά μου! ἀνεβόησεν· ἴδού τί θὰ εἰπῇ νὰ ἠξεύρῃ κανεὶς γράμματα.»

— Θεωρῶν τις ποτὲ τὰ ἐπτὰ μυστήρια ζωγραφηθέντα ὑπὸ τοῦ περιφήμου Λεσουέρ, ἐπέκρινε τὴν παρισταθεῖσαν τὸν γάμον εἰκόνα. «Βλέπω καλῶς, εἶπε, πόσον δύσκολον εἶνε νὰ κάμῃ τις νὰ ἐπιτύχῃ εἰς καλὸς γάμος ἀκόμη καὶ ἐν ζωγραφίᾳ.»

— Γασκόνος τις ἐκυνήγα ποτὲ διὰ τὴν κληρονομικὴν εὐγένειάν του. «Τίς θὰ τολμήσῃ νὰ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι στερεῶμαι εὐγενείας; ἔλεγε πρός τινα φίλον του. Ἐπεθύμουν νὰ εἶμαι

πλειότερον, δεικνύων σοι τοὺς τίτλους καὶ τὰ χρυσόδουλλά μου, ἂν αὐτὰ δὲν ἐχάνοντο δυστυχῶς εἰς τὰ νερὰ τοῦ Κατακλυσμοῦ.»

—Χωτικός τις, ἰδὼν ἐν ποταμῷ φορτηγὸν ὁλκάδα, ἥτις ὡς ἐκ τοῦ βάρους τοῦ φορτίου ἐξεῖχε τοῦ ὕδατος μίαν σπιθαμήν, ἀνέκραξεν: ἂν τὸ ὕδωρ ἦτο μίαν σπιθαμὴν ὑψηλότερον, ἤθελε καλύψει ἀρεύκως τὸ πλοῖον.»

—Δικάζων ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἐσυνείθιζε νὰ φράττῃ διὰ τοῦ δακτύλου τὸ ἓν οὖς του ἐνόσῳ ἐλάλει ὁ ἐνάγων· πρὸς δὲ τὸν ἐρωτήσαντα διατί πράττει τοῦτο, ἀπεκρίνατο: «Διότι τὸ ἕτερον ὠτίον μου τὸ φυλάττω διὰ τὸν κατηγορούμενον.»

—Ὁ βασιλεὺς Ἐρρῖκος Δ', συνέλαβε σφοδρότατον πάθος πρὸς τὴν ὡραίαν Αἰκατερίναν δὲ Ροάν, θαλαμηπόλον τῆς συζύγου του Μαργαρίτας δὲ Βαλουά. Ἐσπέραν τινὰ ἐτόλμησε νὰ τῇ ψιθυρίσῃ εἰς τὸ οὖς πόθεν εἰσήρχοντο εἰς τὸν θάλαμόν της.— «Μεγαλειότατε, ἔκραξεν ἡ ἐνάρετος Δεσποινίς, ἡ μόνη ὁδός, δι' ἧς εἰσέρχονται εἰς τὸν θάλαμόν μου, εἶνε ἡ Ἐκκλησία.»

— Ξένος τις ἐπώλησεν εἰς μίαν αὐτοκράτειραν τῆς Ρώμης ψευδεῖς ἀδάμαντας· αὐτὴ δὲ ἐξητήτατο παρὰ τοῦ συζύγου της τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τοῦ ἀπατεῶνος. Ὁ αὐτοκράτωρ, ἀνὴρ ἐπιεικέστατος καὶ νουνεχής, κατεδίκασε τὸν ψευδοπώλην νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὸ στάδιον τῶν θηρίων· ἡ πόλις ἅπασα ἐλυπεῖτο τὸν δυστυχῆ, μόνη δὲ ἡ αὐτοκράτειρα, ἐπιθυμοῦσα νὰ κορέσῃ τὴν ἐκδίκησίν της, ἦλθε πρώτη εἰς τὸ θεωρεῖόν της. Πλὴν ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις πάντων ὅτε, δοθέντος τοῦ συνθήματος, ἀντὶ θηρίου ἐξῆλθεν εἰς τὸ στάδιον ἡμερώτατον ἀρνίον. μὴ τολμῶν νὰ πλησιάσῃ τὸν σχεδὸν ἡμιθανῆ ἐκ τοῦ φόβου του κατάδικον. Ἡ αὐτοκράτειρα δραμοῦσα ὡς ὠργισμένη θύελλα, παρεπονέθη ἐντόνως εἰς τὸν σύζυγόν της· ἀλλ' αὐτὸς τῇ ἀπεκρίθη μετὰ πραότητος: «Κυρία, ἐτιμώρησα τὸν ἔνοχον κατὰ τὸν νόμον τοῦ ἀντιπεπονθότος ἴσου· σᾶς ἠπάτησεν, ἠπατήθη.»

—Χωρικός τις βιαζόμενος ὑπὸ δικηγόρου ἐν πλήρει δικαστηρίῳ νὰ καταδείξῃ ὁποίου εἴδους ράπισμα κατέφερε κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του, ἐσιώπα.—Ὀφείλεις νὰ εἴπῃς ποίου εἴδους ράπισμα ἔδωκες! ἔκραξε μετ' ἐπιμονῆς ὁ δικηγόρος.—Ἓν ἁπλοῦν ράπισμα, κύριε δικηγόρε.—Περίγραψον αὐτό.—Δὲν ἔχω ἱκανότητα περιγραφικήν.—Δεῖξον τοὐλάχιστον πόσον σφοδρὸν ἦτο.—Δὲν ἠμπορῶ.—Πρέπει! ἀντέτεινεν ὁ δικηγόρος.—Μάλιστα, πρέπει, εἶπον καὶ οἱ δικασταί.— Λοιπὸν ἀφοῦ πρέπῃ, καὶ ἀφοῦ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη τὸ ἀπαιτοῦν, τοιοῦτον ἦτο! ἔκραξε στενοχωρημένος ὁ κατηγορούμενος, καὶ ταὐτοχρόνως κατήνεγκε σφοδρότατον ράπισμα κατὰ τῆς παρειᾶς τοῦ δικηγόρου.

ΛΥΣΕΙΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΜΒ'. Κάππαρις, καπ-πα-ρίς, Πάρις, κάππα = Κ, χαρίς.
ΜΓ'. Ἀάκκος.
ΜΔ'. Πόρος, πρός, ὄρος, ὀρρός.
ΜΕ'. Νῆσος, νή-σος.
ΜΣΤ'. Βραχίων, χιών.
ΜΖ'. Ἥλιος, ἧλος.

ΓΡΙΦΩΝ

24. Ἐπὶ τῆς κολακείας ὡς ἐπὶ μνήματος αὐτὸ μόνον τ' ὄνομα τῆς φιλίας (ἐν τῷ γρίφῳ κατὰ παραδρομὴν παρελείφθησαν τὰ μεταξὺ τῶν φίλων καὶ τοῦ σημείου Χ στοιχεῖα ΑΣ) ἐπιγέγραπται.
25. Ἀφυείας σημεῖον τὸ διατρίβειν τοῖς περὶ τὸ σῶμα.
26. Ὁ Πυθαγόρας ὑπόσχεται τοῖς συνδρομηταῖς του παντοίαν στεγανογραφικὴν ὕλην.
27. Ἡ Νῆσος Κύπρος εἶνε εὔοινος.
28. Τὸ νικᾶν τὰς ἐπιθυμίας πασῶν νικῶν ἡ καλλίστη.
29. Μηδενὶ πονηρῷ σύνισθι.
30. Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

ΛΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Γ. παπᾶ Κ. Σπάρταλης = 46 αἰνιγμ. 24 27—30 γριφ.
Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης = 24 καὶ 30 γρίφοι.

ΚΩΝΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Μ. Ι. Κ. = 42 44 45 αἰνιγμ.
Κ. Ρηγόπουλος = 42 44 45 47 αἰνιγμ. 24 27 28 30 γρίφων.

ΧΙΟΥ.

Γ. Κηπουρίδης = 42—45 αἰνιγμ. 24 28 30 γρίφων.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

Ν. Δ. Κονταξάκης = 42 43 44 46 αἰνιγμ. 24 γρίφων.
Σπυρίδων Μ. Ζαρυφάκης = 42 43 44 46 αἰνιγμ.
Ἐμμ. Γ. Ραυτόπουλος = 42 43 44 46 αἰνιγμ.

ΑΘΗΝΩΝ.

Νικόλαος Χρ. Ἀποστολίδης ἐκ Βώλου = 42 44 45 46 αἰνιγμάτων 28 γρίφων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΥΡΓΟΥ ΣΑΜΟΥ.

—

Δ. Νικολαΐδης = 42 44 47 αἰνιγμ. 24 28 γριφ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΜΗ'.

Εἶμαι νῆσος, φίλοι, νῆσος
ἡ εὐφορωτέρα ἴσως.
Ἂν τὸ ἦπάρ μου ἐκλείψῃ,
Βασιλέα θ' ἀναδείξῃ
Ἄνακτα λαῶν ἀρχαίων
ἰσχυρὸν καὶ ρωμαλέον·
εἶχε λάτριν του τὸν Δία
Καὶ πολλὴ φιλονεικία
Μέχρι σήμερον εἰσέτι
Πῶς ἀπέθανεν, ἠγέρθη.
Ἐν Βαρωσίοις Κύπρου.

Περικλῆς Πατίστας.

ΜΘ'.

Χερσαῖον καὶ θαλάσσιον μὲ ἔπλασεν ἡ φύσις,
Μὲ παίζουν καὶ τὰ ὕδατα κ' οἱ ἄνεμοι ἐπίσης.
Λουτὴρ παντοίων λέξεων καὶ ὀνομάτων εἶμαι,
Ἀλλὰ μακρὰν μὴ μὲ ζητῇς· εἰς τὰ γραφεῖα κεῖμαι.
Ἂν ὅμως χάριν παιδιᾶς ἄποδα μὲ ἀφήσῃς.
Τότ' ἀντιστρόφως μέλος σου σπουδαῖον θ' ἀπαντήσῃς.

Ν'.

Μέγας εἶμαι! τῆς ἀπείρου φύσεως κεραυνοβόλως
Τ' ἀχανὲς νὰ διατρέξω δύναμαι ἀναμφιβόλως·
Βασιλεύω κ' ἔχω τ' ὅλον κράτος καὶ ὁρίζοντά μου,
Ἄπειρα ἐνώπιόν μου τὰ μεγάλα θαύματά μου.
Εἰς τὴν γῆν ἐν ὃν σπουδαῖον κατοικῶ καὶ διευθύνω,
Ξένος εἶμαι· ἀλλὰ φεύγων, τέκν' ἀθάνατα ἀφίνω.
Ἴσως εἶμ' ἐκτὸς τοῦ Πλάστου τὸ ὑπέρτατον τῶν ὄντων.
Εἶμαι κτίτωρ αἰωνίου δόξης ζώντων καὶ θανόντων.
Ἐν Λάρνακι Κύπρου, τῇ 11 Μαρτ. 1873

Βασίλειος Μιχαηλίδης.

ΝΑ'.

Ὑπὲρ Χριστοῦ τὸ αἷμά μου πρῶτος ἔχυσα, φίλοι,
Φανὸς δὲ θ' ἀνατείλῃ,
Ἐὰν τὰ τρία πρῶτά μου ἐντέχνως ἀπολύσῃς,
Κ' ἐν ὑμεναίῳ ἔπειτα τὸ ὅλον θ' ἀπαντήσῃς
Κ' εὐθαίμων ἴσως ζήσῃς.

Γ. Ι. Ἀνδρεάδου.

ΝΒ'.

Οἱ τῷ Ἑρμῇ ἑπόμενοι νυχθημερὸν πονοῦσι
κ' ἐμὲ φεῦ! κυνηγοῦσιν.
Ἀλλὰ ἐκ τῶν ψηφίων μου τὸ τέταρτον καὶ τρίτον,
ὦ φίλτατε, μὴ φρίττων,
Ἂν ἀναγραμματίσῃς,
Δένδρον θὰ σχηματίσῃς.

Γ. Κηπουρίδου.

ΝΓ'.

Τὸ ἥμισύ μου πρῶτον θεάν τινα ἐμφαίνει,
Ἥτις ἐχθρά μου ἦτο, ἐχθρὰ πλὴν ἠττημένη.
Ἐὰν ἐκ τοῦ δευτέρου φωνῆέν τι ἀλλάξῃς,
Πιστὸν τῶν σῶν πραγμάτων φύλακα θὰ παράξῃς.

Γ. Ἐλευθεριάδου.

ΝΔ'.

Μὲ τὰ ὅλα μου ψηφία ῥήτορα θὰ σχηματίσῃς·
ὄρος δὲ Συρίας μέγα, ἂν τὸ ἕκτον μ' ἀφαιρέσῃς.
Ἂν τὸ τέταρτον καὶ πέμπτον ἀπ' ἐμοῦ ἐξοβελίσῃς,
ἱστοριογράφον, φίλε, ἄριστον θὰ μὲ καλέσῃς.
Ἂν τὸ τέταρτον καὶ ἕκτον σὺν τῷ τρίτῳ διαγράψῃς,
μουσικοῦ ἀρχαιοτάτου ὄνομα θὰ μοὶ προσάψῃς.

Κ. Ρηγοπούλου.

ΝΕ'.

Συνήθως ἐπιβόρπιον θηλοῖ τὸ ὄνομά μου·
οὐχὶ θαλάσσης ὄστρεα, οὐδὲ κογχία ἄμμου,
ἀλλὰ καρπὸν ὠχροκροκοκηλεκτροπερφυρώδη
τοὺς ἀβροβίους τέρποντα βροτούς· πλὴν σκανδαλώδη,
τὸ βέβαιον, γενόμενον κατὰ τὰς παραδόσεις
καὶ εἰς ἀνθρώτων κ' εἰς Θεῶν εἰρηνικὰς βιώσεις.
Καρπὸν λοιπὸν αὐτόχρημα· μὴ ὅμως ἀπορήσῃς,
ἂν ἔτι τετραποδηδὸν βαῖνον μὲ θεωρήσῃς·
Ἐπέπρωτό μοι—φαίνεται—τῆς ἀθωότητός μου
νᾶμαι τὸ θῦμα, καὶ διπλοῦς τοῦ ἀχαρίστου κόσμου
ὁ ὑπηρέτης. Ἀπορῶ πλὴν πῶς δὲν μὲ μιμεῖσαι,
ἀφοῦ ἐγὼ 'μαι ἄλογον, σὺ δὲ διανοεῖσαι.

Σ. Μ.

ΝΣΤ'.

Τὸ ὄνομά μου σύγκειται ἐκ δέκα στοιχείων οὕτως, ὥστε
ἐκτοῦ 1 2 3 4 9 10 ἀποτελεῖται νῆσος τοῦ Αἰγαίου
» » 3 7 5 10 » » ὁ πατὴρ τοῦ Ποσειδῶνος

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

» » 10 7 8 7 6 5 10 » » ἄλλη νῆσος τοῦ Αἰγαίου
» » 3 7 1 » » πρόθεσις
» » 3 1 2 1 5 10 » » ὁ υἱὸς τοῦ Βήλου καὶ τῆς Ἀγχινόης, ἀφ' οὗ εἶχον ὀνομασθῆ ὅλοι οἱ Ἕλληνες
» » 10 7 2 7 10 » » περιβόητος ληστὴς
» » 4 7 9 6 » » ἀκρωτήριον Ἑλλάδος
» » 6 7 8 7 1 10 » » στρατηγὸς
» » 2 1 4 8 7 10 10 5 10 νέος ὡραιότατος, υἱὸς τοῦ Κηφισσοῦ καὶ τῆς Λειριόπης.
» » 6 1 6 9 10 » » μικρόσωμος ἄνθρωπος.
» » 4 5 7 1 » » δένδρον τι
» » 8 5 4 7 10 » » ἔντομόν τι

Γ. Κ. Υ.

ΝΖ'.

Τὸ πρῶτον μου παρίστησιν ἓν ζῶον κερασφόρον,
Τὸ ἄλλο ἓν ἐκ των λαμπρῶν κ' ὡραίων μετεώρων.
Τὸ ὅλον δὲ στὴν Αἴγυπτον συνάστης ποτὲ ἤμην,
Κ' ἐπὶ πολλῇ ὠμότητι πολλὴν ἔχαιρον φήμην.
Ἀλλ' ἐξ Ἑλλάδος ἀριχθεὶς Ἥρως τις εἰς τὴν γῆν μου
Τὴν βάρβαρον κατέστρεψε καὶ μοχθηρὰν ζωήν μου.

ΝΗ'.

Στὴν φύσιν εἶμαι ἄφθονον καὶ λίαν ἀναγκαῖον·
Ἐὰν ὅμως τὸ πρῶτον μου θέσῃς ὡς τελευταῖον,
Τότε κ' ἐγὼ εἰς τὴν σειρὰν εἶμαι τῶν ἀθανάτων,
Κ' εἰς τὸν Ὄλυμπον οἰκῶ ἐντὸς θείων δωμάτων.

ΝΘ'.

Κάθημαι ὅταν κάθησαι, κινοῦμ' ὅταν κινῆσαι·
Δὲν δύναμαι νὰ ᾖμ' ἐκεῖ ὅπου ἐσὺ δὲν εἶσαι.

Ξ'.

Γυμνὸς μὲν εἶμαι πάντοτε πλὴν τοὺς γυμνοὺς ἐνδύω
Κ' ὅπου θύρας ἀπαντῶ τὰς φράσσω καὶ τὰς κλείω.
Ὅπου δὲ δὲν ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἐγὼ εἰσδύω.

Κ. Π. Ζακύνθου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΙΣΤ'.

Ἐρωτηθείς τις πόσα γρόσια ἔχει ἐν τῷ κιβωτίῳ του, ἀπεκρίθη, ἐὰν ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἀφαιρέσω τὸ 1)4, ἐκ τοῦ ὑπολειφθέντος δὲ πάλιν λάβω τὰ 4)15, μένουσι τότε ἐν τῷ κιβωτίῳ μου γρ. 5500. πόσα γρόσια ἔχει;

Ὑπὸ Γ. Κηπουρίδου.

ΙΖ'.

Πατήρ τις ἔσχεν 7 υἱούς. Ἐρωτηθεὶς δέ ποτε περὶ τῆς ἡλικίας τοῦ τετάρτου, τοῦ μόνου ἐπιζῶντος, ἀπεκρίθη ὅτι ὅλων τῶν υἱῶν μου τὰ ἔτη ὁμοῦ προσθετόμενα συμποσοῦνται εἰς 119· ἀλλ' ἕκαστος υἱός μου ὑπερτερεῖ τὸν ἕτερον κατὰ 4 ἔτη. Ποία ἡ ἡλικία τοῦ τετάρτου υἱοῦ;

Ὑπὸ Γ. Κηπουρίδου.

ΙΗ'.

Ἐρωτηθείς τις πόσα χρήματα ἔχει δανεισμένα μὲ τόκον; εἶπεν: ὅτι ἐν μὲν τῇ τῆς Τουρκίας τραπέζῃ ἐδάνεισε τὰ δύο τρίτα τῶν ἐν τῇ τῆς Ἑλλάδος καὶ μὲ τόκον δύο τοῖς ἑκατὸν περιπλέον· ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀγγλίας τὸ διπλάσιον τῶν ἐν τῇ τῆς Τουρκίας, καὶ μὲ τόκον ἓν τοῖς ἑκατὸν ὀλιγώτερον· ὠφελήθησε δὲ ὅτι μετὰ ἓν ἀποκλειστικῶς ἔτος θὰ λάβῃ ὀπίσω κεφάλαια καὶ τόκους ὁμοῦ δραχμὰς 2145 καὶ 70 ἑκατοστά. Πόσας δραχμὰς ἐδάνεισεν ἰδιαιτέρως μιᾷ ἑκάστῃ τραπέζῃ καὶ πόσοι εἶνε οἱ τόκοι αὐτῶν;

Ὑπὸ Κ. Ρηγοπούλου.

ΙΘ'.

Δύο ἐργάται πατὴρ καὶ υἱὸς ἐργασθέντες, ὁ μὲν πατὴρ 24 ἡμέρας, ὁ δὲ υἱὸς 19, ἔλαβον δι' ἡμερομίσθια αὐτῶν ὁμοῦ δραχμὰς 177. Πόσας δραχμὰς ἡμερομίσθιον ἐλάμβανεν ἕκαστος;»

Ὑπὸ Κ. Ρηγοπούλου.

Κ'.

Τίς εἶνε ὁ ἀριθμός, τὸν ὁποῖον ἐὰν πολλαπλασιάσωμεν ἐπὶ 3 καὶ εἰς τὸ γινόμενον προσθέσωμεν 9, τὸ δὲ ἄθροισμα διαιρέσωμεν διὰ 3, εὑρίσκομεν ἀριθμόν, οὗτινος τὰ ψηφία θεωρούμενα ὡς ἁπλαῖ μονάδες καὶ προστιθέμενα, δίδουσιν ἀριθμόν, ὅστις πολλαπλασιαζόμενος ἐπὶ 5 δίδει τὸν ζητούμενον;

Ὑπὸ Γ. Κ. Υ.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

41. Ὦ Χρύση, Μῆδος. Ὦ ἰχοπῶλα, ἴδ' ἔσσ' Ὦ φώς.
42. Ἐρρέτω τε Ρ' ὄνον, ὄμμα καλλονή, πλοῦτ' ὡς πόλις.
43. Οἱ ἐν κρατεῖ ἀεὶ νεκροί. Πίστις ἀρά τις.
44. Γ' ἐρῶν ἂν Εὔα ξύλῳ, πρέπει ἀς ὡς Ἰὴ νῆσαν Κύπρ' ὅτ' οὖς.

Ν. Μωραΐτης.

Αρμόδια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόρειας

45. Πᾶς ὄντων ἀραί!.. τόνοι γε, μοναὶ 'ς τί; νῆαι; φς!! εὐοί.... ἄ!! Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης.

46. Οὐδὲ νόμον· οἷα σὴς ὤν.

47. Οἴμοι! τῷ λαβὴ νῦν, οὐδ εἷς πόνοι Ρῶσσοι, ν'.

48. Ἴα, λίθοι, νήφει· λεία 3 ζῇ; τίμα ληστά, τίν' ἄραι, Τῆνος κάλων τὴν σὴν ἤθη ἄνω σὺ δίκαι τὴν χρὴ ἂν ὠσὰν Ἀγκαῖον.

49. Ὠὰ γ' Ἄθως. Ἀγάθων! ἔς τ' ὕπαρ ἄκτη Κῶς.

50. Ὤά. Ρίς. Μῦς. Οἱ τ' οὓς Κ. κ' οὗς.

Γ. Ἐλευθεριάδης.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΙ.

11

—

. . Κ ! .
. ! . Υ . . .
. . Π . .
. Ρ .
. . . Ο . . .
. . . ! Σ . . . .

12

—

. . Λ ! .
. . Ε . .
. . Μ ! .
. . . Η . . .
. . . Σ . ! .
. . . . Σ . . . .
. . . . Ο . . . .
. . ' . ! Σ . . . .

Ὑπὸ Ἀριστοτέλους Κ. Παλαιολόγου.

13.

—

Κ Ρ Η Σ
Ρ
Η
Σ

14.

—

Π Ν Υ Ξ
Ν
Υ
Ξ

Ὑπὸ Κ. Ρηγοπούλου.

15.

—

Χ Α Ρ Α
Α
Ρ
Α

16.

—

Α Φ Η
Φ
Η

Ὑπὸ Τ. Κ Γ.

17.

—

. . ! Κ . . .
. . Ρ . .
. . . Ο . . .
. . Ν . .
. . ! Ο . . .
. . . . . Σ . ! . . .

18.

—

! Π . .
! Λ . .
. Α . ! .
. Τ . . . .
. Ω' .
! Ν . .

Ὑπὸ Γ. Κ. Υ.

Γ. Ἐλευθεριάδης.

19.

—

. Ζ ! . .
. Η' . .
. ! Ν . .
. . Ω' .
. ! Ν . .

20

—

Σ
Α
Ρ
Ο
Γ
Α
Θ
Υ
Π

Γ. Ἐλευθεριάδης.

Θ. Χ. Μ.

ΚΛΕΙΣ Γ'.

»;»'οχ ;ο!»',1ο,98871χ3'χρ38—ρ!ο
21— 8χ92»'8'ο ;»§§ο;»§§ο71— 'ο,, 21—3ρ!ο
;§8χ;»,»χ 8'» ;§»',1»—»9!»χ»—'»' 'κτ,'»'
οχ 27'2§»',2— '» ὲλ92χ 2! 4»χ 2;1 '8— 48— '»'
ο;2:'42— '»χ 71χ3'χ»χ 32χ 2χ9'=21,ο1 ;§2»χ
7οχ2χ ο: »,ο '»'2 ,' '»χ ';2.λ298— 7§ο1ρχ
7ο1 §8,=»χ8,ο— ;οχ'2§ρ— 321χο 'ο ;ο!2§9»χ'ο
,'χ'!2λ21— ;ο§1χ ο:!»χ'1— 21— =»χο 'ο ;ο! »χ'ο. (1).

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης.

ΓΡΙΦΟΙ.

31

Ὑπὸ Κ. Γ. Λάμπρου.

(1) Τῷ πρώτῳ λύτῃ τῆς κλειδὸς ταύτης, διωρθοῦνται 2 κωμῳδίαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1872. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΡΑΠΤΩΝ ΑΘΥΡΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΠΑΙΓΝΙΩΝ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 10)

Οἱ Γάλλοι ἐμιμήθησαν τοὺς ἀρχαίους ὡς πρὸς τὰ διὰ στίχων παίγνια. Οὕτως εὕρηνται συντεθειμένα παρόμοια ἄσματα πρὸς τιμὴν τοῦ οἰνοδόχου ἀγγείου ἢ τῆς φιάλης (boute ille), ἐξ οὗ κάλεται καὶ τὸ ὄνομα (βούκαλις) μὲ στίχους κατὰ τὸ σχῆμα τῆς γεγραμμένους. Ὁμοίως εὑρίσκονται ᾠδαὶ τοὺς χαρίεντας ἐρέγγους καὶ τὰς καλλονὰς τῶν ἤχων τῆς κιθάρας ἐξυμνοῦσαι διὰ τῶν αὐτῶν τεχνικῶν παρομοιώσεων ἢ ἀπομιμήσεων καὶ δι' ἄλλων παραδόξων *καρκινικῶν* στίχων. Καὶ ἡ ἔννοια δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις στίχοις συμφωνεῖ πληρέστατα μὲ τὸ περιγραφόμενον σῶμα.

Καρκινικοὶ στίχοι εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἀπαντῶνται πολλὰ ὀλίγοι· χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας παραθέτομεν ἓν μὲν τῶν ἀρχαίων τοὺς ἑξῆς δύο.

Ἦδε μοι Διὸς ἄρα πηγὴ παρὰ σοί, Διομέδη.
Ἱερὰ σὰ παρὰ χείλη, Ἥλιε χαρὰ πᾶσα ρεῖ.

Ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων παραθέτομεν τὸν πολυθρύλλητον ἐκεῖνον καρκινικὸν στίχον, τὸν κεχαραγμένον ἐπὶ τῆς ἐν μέσῳ τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας θαυμασίας ἐκείνης φιάλης, ὑπὸ περιστύλιον στοὰν διηκούσης μέχρι τοῦ ἐξωτέρου μαρμαρίνου αὐλῶνος.

Νίψον ἀνομήματα μὴ μόναν ὄψιν,

ἔστις ἀποβλέπεται, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἰς τὸν ἐκ Ναζιανζοῦ Γρηγόριον. Ἐπίσης καὶ τὸν ἓν τινι ἀρχαίᾳ Μονῇ ἐπὶ ἰαματικῆς τινος κρήνης γεγλυμμένον ἑξῆς στίχον.

Νοσῶν σὺ, ὃς εἰ ἴαμα, Ἰησοῦ, σῶσον.

Εἰς τὸ εἶδος τῶν τοιούτων στίχων δυνάμεθα νὰ ἀνάξωμεν καὶ τοὺς λεγομένους *ὑφαντοὺς*, ἐπίπονα γενήματα φαντασίας καὶ μόχθου, συνιστάμενους εἰς τὸ καταγράφειν χιαστὶ τὰ γράμματα ἑνὸς ὁποιουδήποτε γνωμικοῦ ἢ στίχου ἐν εἴδει σημάνος κρόκης καὶ μετὰ ταῦτα ἀναπληροῦν τὸ οὕτω κατατυπόμενα γράμματα δι' ὁλοκλήρων στίχων. Τοιοῦτον ἐπιτυχέστατον παίγνιον εὗρον καὶ τὸ ἀποβιβάζομενον εἰς Γεώργιον Παχυμέρην, Βυζαντινὸν Ἱστορικόν, φέρον ὡς ἔμβλημα «Ἐμῶν πόνων λάμβανε τὴν στιχουργίαν.»

Ἐπενόησαν προσέτι ἕτερον εἶδος στίχων *ἠχητικῶν* καλουμένων (vers en écho) ἑκάστου τῶν ὁποίων ἡ τελευταία συλλαβὴ τεμνομένη καὶ χωριστὰ ὡς ἠχὼ ἐπαναλαμβανομένη, ἀποτελεῖ πλήρη ἔννοιαν μὲ τὴν τοῦ ὅλου στίχου. Ὡς τοιοῦτον περίεργον παίγνιον, ἐν μέρει προσεγγίζον τὰ πολυποίκιλα τοῦ τοιούτου εἴδους τῶν Γάλλων καὶ τιμῶν τὴν Ἑλληνικὴν εὐφυΐαν, δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τὸ ποιημάτιον τοῦ Η. Τανταλίδου, τοῦ ἐν ἁπλότητι καὶ ἀμιμήτῳ ὠφελείᾳ ἠξεύροντος νὰ παίζῃ καὶ ἐν ταὐτῷ νὰ συγκινῇ διὰ τῆς ὡραιοτάτης στιχουργίας του. Ἐκ τοῦ ποιηματίου τούτου ἀποσπῶμεν τοὺς ἑξῆς στίχους.

Ἡ ἀθλία μου καρδία πόσον τεθλιμ μένη μένει,
καὶ εἰς ποῖα δυσφορήτων συμφορῶν ἐδ γαίνει γένη!
Δάση περιπατῶ κ' εἰς τόπους φέρομ' εὔφρο σύνους σόννους,
ἀνυψῶν ἀπηλπισμένος τοὺς πικρούς ἐκ είνους θρήνους.
Πῶς κατήντησε νὰ ἦνε εἰς ἐμὲ τὸ β ὕθος ἦθος,
ἔγειν' ἀπὸ τῶν βασάνων καὶ δεινῶν τὸ π λῆθος λίθος!

Ἐπίσης εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν τῶν λογοπαιγνίων δύναται ν' ἀναχθῇ καὶ ἕτερον τοῦ αὐτοῦ ποίημα, ὅπου ὅμως ἡ τελευταία λέξις τοῦ δευτέρου στίχου ἀντιλαλεῖ τὴν τελευταίαν τοῦ πρώτου, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀποσπῶμεν τοὺς ἑξῆς στίχους.

Ἡ ἀθλία μου καρδία πόσον εἶνε λυπημένη!
Εἰς τοῦ στήθους μου τὰ βάθη ἔγκλειστος ἡ λύπη μένει.
Ὦ! τίς δαίμων τὴν χρυσῆν μου μὲ ἀφήρπασ' εὐθυμίαν;
διατί τὸ λογικόν μου εἰς παγίδ' ἀγρ εύθη μίαν;
Εἰς τὴν ποίησιν μὲ εἶπες παραδόσου ἐπιμόνως,
τώρα μ' ἄφησες ν' ἀκούω τὰ πικρά μου ἔπη μόνος.

Ἕτερον παράδοξον εἶδος στίχων, προϊὸν τῆς Γαλλικῆς φαντασίας, εἶνε τὸ λεγόμενον εἶδος τῶν *μονοκαταλήκτων* (Monorimes), ἐχόντων κατὰ σειρὰν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατάληξιν καὶ ἀποτελούντων πλήρη ἔννοιαν καὶ τακτικώτατον ρυθμὸν παίγνιον, τὸ ὁποῖον ματαίως ἠθέλαμεν πειραθῇ νὰ κατορθώσωμεν εἰς τὴν γλῶσσάν μας.

Πρὸς τούτοις συνέθεταν ἄπειρα ἐπιγράμματα κατὰ τὸ μέσον καὶ ἦσαν περίεργα, γέμοντα συνήθως κωμικῶν ὑπαινιγμῶν, παραδόξων μεταφορῶν καὶ ἐξαισιωτάτων ὑπερβολῶν, παίγνια ὀλίγης ἢ

καὶ ἀνεξάντλητα τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἐκφράσεων, δυνάμενα ν' ἀποτελέσωσι πλήρη ἀνθολογίαν συναρμολογούμενα.

Συνέγραψαν προσέτι ἐπιστολὰς ἐκτεταμένας, εἰς ἄλλας τῶν ὁποίων ἐλλείπει ἀκριβῶς τὸ φωνῆεν α, εἰς ἄλλας τὸ ε, εἰς ἄλλας τὸ ο, καὶ οὕτω καθεξῆς λίαν ἐπιτυχῶς· πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον νομίζομεν ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν γλῶσσάν μας. Πρὸς τούτοις, ἕτερον εἶδος ἐπιστολῶν συνισταμένων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀπὸ λέξεις ὅλας μονοσυλλάβους, ἀλλὰ καὶ τὸ περίεργον τοῦτο εἶδος τῆς ἐπιστολογραφίας ματαίως θὰ ἐπειρώμεθα νὰ μιμηθῶμεν εἰς τὴν γλῶσσάν μας, διότι θὰ ἐπάσχομεν τὸ τῆς παροιμίας « Εἰς τετρημένον πίθον ἀντλεῖν.»

Πλὴν μεταξὺ ὅλων τῶν εὑρυῶν ἐπινοημάτων τῆς ἀνεξαντλήτου Γαλλικῆς διανοίας ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ παρατηρήσεως εἶνε τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς παραδόξου ἀλληλογραφίας (lettres singulières,)συνιστάμενον ἐξ ἐπιστολῶν, τῶν ὁποίωνοἱ στίχοι ἀναγινωσκόμενοι μὲν κατὰ σειρὰν παρέχουσι μίαν ὁποιανδήποτε ἔννοιαν· εἶτα δὲ ἡ ἔννοια αὕτη παραδόξως τῷ ὄντι παραλλάσσει, ἀποβαίνουσα ὅλως ἀντίθετος τῆς πρώτης, ἀναγινωσκομένων πάντων τῶν περιττῶν κατὰ τὸν ἀριθμὸν στίχων τῆς ἐπιστολῆς, τουτέστι τοῦ πρώτου, τρίτου, πέμπτου καὶ καθεξῆς, καὶ παραλειπομένων τῶν μεταξὺ ἀρτίων.

Ἡ παροῦσα ἐπιστολή, συντεθεῖσα ὑφ' ἡμῶν εἶνε γεγραμμένη κατὰ τὸν αὐτὸν ὑπαινιγμόν, πλὴν ὑποκρύπτει διάφορον τρόπον παιγνίου.

Ἔσο ὑπερβέβαιος,	φίλε μου, ὅτι ἡ χθεσινὴ ἐπιστολή σου ἀπέδειξεν εἰς ἐμὲ
ὅτι εἶσαι τῷ ὄντι	ἄξιος τοῦ καλοῦ ὀνόματος τὸ ὁποῖον φέρεις, καὶ ὄχι
κατάχραστὴς	τοῦ θείου δώρου τῆς ἱερᾶς καὶ ἀμώμου καὶ ἁγνῆς
φιλίας,	ὡς μετριοπρεπῶν ἐκφράζεσαι· ζῆλος εὐγενεστάτου καὶ
ἀκραιφνοῦς	τῷ ὄντι αἰσθήματος πληροῖ ὅλην τὴν καρδίαν σου, καὶ
εἶσαι ἓν ὄν	ἔξοχον καὶ θαυμαστὸν τῶν καλῶν ἀριστοτῆς ὑποκρίσεως τὸ
οὐτιδανὸν	δὲν ἔβλεπε νὰ γνωρίσῃ ἡ εὐαίσθητος καρδία σου, καὶ τὸ
ἀποτρόπαιον	τῆς χαμερπείας κατακεραυνοβολεῖ ἡ εὐγενὴς ψυχή σου,
ἀνάξιον	αὐτὸ ἀποδεικνύουσα τοιούτου ἀτόμου κεκοσμημένου ὡς σὺ δὲ
αἰσθημάτων	εὐγενῶν ἀβύθου τε καὶ ἀκραιφνοῦς καὶ ἀνυποκρίτου ὄντως
φιλίας,	καὶ ἀρετῆς ἐμφωλευούσης διὰ παντὸς ἐν σοί.
Ἂν ἄλλοτε	μὲ ἐκφρασθῇς κατὰ τὸν μετριόφρονά σου τοῦτον τρόπον, καὶ
θελήσῃς	νὰ μὲ ὑποχρεώσῃς διὰ τῶν κολακευτικῶν σου ἐκφράσεων,
ὀνομάζω ν με	περισπούδαστον ἀντικείμενον τῆς καρδίας σου καὶ ἀγαπητόν
φίλον σον,	ἐνῶ γνωρίζω, ὅτι δὲν εἶμαι ἄξιος τοσαύτης συγκαταβάσεως,
νὰ μὲ δίδῃς	τόσον καλὴν θέσιν ἐν τῇ καρδίᾳ σου· (δὲν λησμονῶ ποτὲ τὰ
τύσα τριάματα,	ἃ ἐπέφερα εἰς τὴν εὐγενῆ καρδίαν σου διὰ τοῦ κινήματός μου,
χειρότερα	καὶ αὐτῶν τῶν φαρμακερωτέρων καὶ βασανιστικωτέρων
πληγῶν,	ὅσας δύναται νὰ προξενήσῃ ἡ αἱματηρὰ ἀκωκὴ φαρμακεροῦ
ἐγχειριδίου,	θέλω εὑρεθῇ εἰς ἀμηχανίαν διὰ τὴν ἄκραν καλοσύνην σου, δι' ἣν
ἔσο βέβαιος,	(ἂν πρέπῃ καὶ ἐγὼ νὰ ὀνομασθῶ φιλότιμος, ἄνθρωπος,)
ὅτι θέλω	εἶσθαι διὰ παντὸς εὐγνώμων, καὶ ἡ χαρά μου θέλει
καταντήσει	εἰς τὸ ἄωτόν της. Ἀ! φίλε, ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολήν σου ἔγεινα
μανιώδης	καὶ «περιχαρὴς ἀνεπτόμην» κατὰ τὸ προγονικὸν λέγιον.

Τοιοῦτον λογοπαίγνιον δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἐπιτυχέστερον καὶ κατὰ τὸ μέσον ἑκάστου στίχου, ὥστε μία ὁποιαδήποτε ὑπόθεσις, ἅμα διατεμνομένη κατὰ τὸ μέσον, νὰ χωρίζηται εἰς δύο διαφόρους ἐννοίας ἢ ἐντελῶς ἀναιρετικὰς ἀλλήλων. Τοιοῦτον εὐφυέστατον λογοπαίγνιον ἀνέγνωμεν πρό τινος ἔν τινι περιοδικῷ «Ὁ Ἀριστοφάνης», ὅπου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ὁ ἔπαινος φέρεται ἄρθον ἐκτεταμένον πρὸς ἔπαινον τοῦ ὑπουργείου· διπλουμένου δὲ τοῦ χάρτου κατὰ τὸ μέσον, τὸ ἓν μέρος ἀποτελοῦν πληρεστάτην ἔννοιαν καὶ χωριστὴν ὑπόθεσιν, μεταμορφοῦται παραδόξως εἰς ἀρὰν καὶ ὕβριν κατὰ τοῦ ἰδίου ὑπουργείου. Τὸ περίεργον τοῦτο παίγνιον παραθέτομεν ἐνταῦθα.

Ο ΕΠΑΙΝΟΣ.

(παίγνιον ἐπαινοφεκτικόν.)

Οὐδὲν ἄλλο ὑπουργεῖον ἔπραξεν εἰς τὸ ἔθνος τόσα καλά. Εἷς ἄλας του τὰς πράξεις ἐμπνέεται παντοιε ἀπὸ διὰ βολιν. Εἶνε γνωστὸν ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας του κατεστράφη σαν τόσαι πτωχότατοι οἰκογένειαι. Ἔγειναν ἄπειροι νυκτολοπαὶ καὶ φόνοι. Εἰς τὰς ἡμέρας του ἐξωρίσθησαν οἱ ἄνδρες τοῦ ἀγῶνος, καὶ τὸ μεγαλείτερον πάντων ἤψαντο τῆς θρησκείας μας. Εἰς τὸν δημ. πλοῦτον ἔγειναν πᾶσα σπατάλη. Τὸ δὲ Σύνταγμα ἡμῶν ἐρριμμένον ἔπως καὶ αἱ συνθῆκαι τῆς Συγκλ. Ἀποκαταστάσεως! Ἀπωλέσαμεν πᾶσαν ἐλευθερίαν, καὶ οἱ δημοσιογράφοι εἶνε ἤδη ὅλοι εἰς τὰς φυλακάς. Ἂς ἐπιφωνήσωμεν λοιπὸν τρεῖς φορὰς «Ἀνάθεμά ! το ! ἀνάθεμά ! το ! ἀνάθεμά το ! »

λά. Ὅσα ἔπραξε τὸ σημερινὸν, καὶ ἀπεσέβησε τὰ καπυρὸν πατριωτισμόν, καὶ αὐτὸν ἔχει ὡς ἱερὸν σύμ- ἡ ἑκατόγχειρος ἐπίζωσα λῃστεία, καὶ ἐπαραμυθήθη- δρόμει καὶ ἐξέλιπον καθ' ὁλοκληρίαν αἱ συνεχεῖς κάνεις; ἐδάρη κάνεις; Κάνεις· ἀλλ' ἀπηθανατίσθη- ἔδειξε τὴν μεγίστην αὐστηρότητα κατ' ἐκείνων, ὅσοι ἢ καλλιτέρα τοῦ ἔθνους διαχείρισις καὶ ἀπεμακρύνθη τὸ ἤθελεν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶδε νὰ ἐφαρμόζοντο οὕτω ὕβριν καὶ αἷμα, ἀλλ' ἀπολαμβάνομεν σὺν Θεῷ ἀνεξάρτητοι, καὶ δὲν ἀκούει τις πλέον «Ζήτω τὸ Ὑπουργεῖον ! » εἰ μὴ ὀλίγοι γογγυσμοὶ ἐκ τῶν ἐναντίων βυστημ-

Ως συμπλήρωμα τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων ἀθυρμάτων ἡ παι-
ων, τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν λεγομένην ἠχητικὴν ὁμοιοκατά-
ξίαν, ἄτινα εἰσὶ λίαν εὐάριθμα καὶ σπάνια παρ' ἡμῖν, προσθέ-
εν καὶ τὰ ἑξῆς, χρεωστούμενα εἰς τὴν παιγνιώδη καὶ ζωηρὰν
ντασίαν ἀνωνύμου φίλου.

Πρὸς φίλην, ἐρωτήσασαν τὸν ποιητὴν ποίου εἴδους γλύκισμα
θυμεῖ νὰ τῷ στείλῃ, αὐτὸς ὑπαινιττόμενος ὅτι ἐπιθυμεῖ τὸ
υκὸν τῆς μαστίχας ἀπήντησε.

"Ολα τὰ ὥρά σας γλυκά, ἡ δὲ τυρλή μας τύχῃ
ἀσπάζετ' εὐμενέστατα πᾶν ὅ, τι ἄν μᾶς τύχῃ.
καὶ τοῦτο προσμαρτύρονται οἱ ἀτυχεῖς μας στίχοι.

Πρὸς δὲ τὴν ἀποστείλασαν αὐτῷ ἐνιαύσιον δῶρον τὸ σύνηθες
ἱ γνωστὸν γλύκισμα *παντεσπάνι*, εἶδος πλακοῦντος μὴ ἔχοντος
τέτι ἑλληνικὸν ὄνομα ἀλλὰ Γαλλικὸν (pain d'Espagne,)
ραψε.

Φαγόντες ἐθαυμάσαμεν τ' ὡραῖον *παντες πάνυ*
Κυρία, καὶ ὁ δοῦλός σας -κ' οἱ ἄλλοι *παντες, παν*
Εὔχυλον, εὔπνουν, εὔπεπτον. Τοιαῦτα *παντεσπάνια*
τὰ κρίνουν *παντες σπάνια*

ολλοὶ ἐμέμφθησαν τὰ τοιαῦτα ὡς ἐπουσιώδη, ὀνομάσαντες αὐτὰ
τῇ σοβαρότητι αὐτῶν νηπιώδη περιττολλογήματα· πλὴν ὑπάρ-
ει ἆρά γε ἐν τῷ κόσμῳ πρᾶγμα ἄμικτον ἐπικρίσεως ἢ σχολίων;
ὸ καθ' ἡμᾶς πολλὴν καταγγέλλοντες τὴν ἀφιλοκαλίαν τῶν τοι-
ύτων αὐστηρῶν παντὸς ἐπουσιώδους καὶ τερπνοῦ σκαλαθύρματος
πικριτῶν, ἀγαπῶμεν καὶ οὐ παύσομεν μιμούμενοι τὴν ἐφ' ἅπαντα
ὰ διάφορα τῶν ἀνθέων εἴδη ἀδιακρίτως καθεζομένην μέλισσαν
αὶ ἐξ αὐτῶν ἀπορροφῶσαν τὴν πρὸς κατασκευὴν τοῦ μέλιτος
υντείνουσαν ὕλην.

(Ι. Μ. Ραπτάρχης.)

ΛΥΣΕΙΣ.

Αἰνιγμάτων

ΙΒ'. Μορφεύς — Ὀρφεύς — φεῦ.
ΙΓ'. Ἀμφιτρίτη — Ἀμφί, Τρίτη.
ΙΔ'. Ἀνά — Ἄννα — Μάννα.
ΙΕ'. Ζῶ, ὄν — ζῶον — σῶον — ὠόν.
ΙΣΤ'. Ζῶον — ὠόν — ὤν.
ΙΖ', Θράκη — ράκη — ρακή.

Προβλημάτων.

Γ'. Κατ' ἀρχὰς ἐκράτει 22 καρύδια.
Δ', Ὁ 240.
Ε'. Τῶν ἓξ ὄντων, ἄτινα διαβαίνουσι τὴν γέφυράν εἰσι
Τὸ βλέπον, περιπατοῦν καὶ ὁμιλοῦν — γυνὴ ἔγκυος ἐλαύνουσα ὄνον.
Τὸ μήτε βλέπον μήτε περιπατοῦν μήτε ὁμιλοῦν —τὸ ἐναὐτῇ ἔμβρυον.
Τὸ βλέπον, ἀλλ' οὔτε περιπατοῦν οὔτε ὁμιλοῦν — τὸ ἐπὶ τοῦ ὄνου βωβὸν κοράσιόν της.
Τὸ βλέπον, περιπατοῦν ἀλλὰ μὴ ὁμιλοῦν—ὁ ἐλαυνόμενος ὄνος.
Τὸ ὁμιλοῦν, ἀλλὰ μὴ βλέπον μηδὲ περιπατοῦν — τὸ τυφλὸν τέκνον ὅπερ ἔφερεν ἀνὰ χεῖρας ἡ τὸν ὄνον ἐλαύνουσα ἔγκυος γυνή.
Τὸ δὲ ἄψυχον — πλαγγὼν (κούκλα), ἣν ἐκράτει τὸ ἐπὶ τοῦ ὄνου βωβὸν κοράσιον.

Λογογρίφων.

11. Ἡ ψυχὴ εἶνε ἀθάνατος.
12. Ἃ ἐπίστασαι, ταῦτα διαφύλαττε ταῖς μελέταις· ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας προσλάμβανε ταῖς ἐπιστήμαις.
13. Ἡ μεγάλη τύχη πολὺν ἔχει κίνδυνον, ἡ δὲ μετρία οὐδένα.

Γρίφων.

4. Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ.
5. Οὐ κτῆσις πολλή, ἀλλὰ χρῆσις καλὴ περιποιεῖ πλοῦτον.
6. Πειρῶ τὰ τῆς τύχης ἀείποτε γενναίως ὑπομένειν.
7. (Μεταξὺ τοῦ Κυνικοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ τὸ στοιχεῖον Τ, ὅπερ κατὰ παραδρομὴν παρελείφθη). Κράτιστον ἀγαθὸν ἡ ἀλήθεια.
8. Ψαρᾶς καὶ πουλιοπιάστης καλύβην ἔχει καὶ γυμνὰ παιδιά

ΛΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Δ. Κελαϊδίτης —14 αἰνίγμ. 11 λογογρ. καὶ 8 γρίφου.
Κωνστ. Ἀλ. Αυτζερόπουλος — 14 16 καὶ 17 αἰνιγμ. 4 προβλ. καὶ 11 12 13 λογογρ.
Σόλων Λεντούδης — 14 15 16 καὶ 17 αἰνιγμ. καὶ 11 λογογρ.
Κωνστ. Α. Ζήσιμος — 11 λογογρ.
Ν. Δασκαλόπουλος — 13 14 17 αἰνιγμ. 4 προβλ. καὶ 11 12 13 λογογρ.
Γ. παπᾶ Ν. Σπάρταλης — 13 14 16 17 αἰνιγμ. 11 12 λογογρ. καὶ 5 γρίφου.
Α. Κουκουλᾶς — 13 14 16 καὶ 17 αἰνιγμ.
Μιχ. Ι. Βαφειάδης — 12 13 14 16 17 αἰνιγμ., 3 4 προβλ. 11 12 13 λογογρ., 5 7 γρίφων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΒΡΥΟΥΛΑΩΝ.

Ι. Πλουμᾶς Χῖος—14 16 17 αἰνιγμ., 11 λογογρ.

ΜΙΤΥΛΗΝΗΣ.

Ἀθηνᾶ Σταυράκη—ὅλων τῶν αἰνιγμάτων.

ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ.

Νικηφόρος Ἱερομόναχος—ὅλων τῶν αἰνιγμ., 3 4 προβλ. καὶ ὅλων τῶν λογογρίφων.

ΑΙΔΙΝΙΟΥ.

Εἷς τῶν συνδρομητῶν—11 12 13 λογογρ.,

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

Ν. Δ. Κονταξάκης—13 17 αἰνιγμ., 4 προβλ., 11 12 λογογρ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ἰωαν. Δ. Μανώλης—13 14 16 17 αἰνιγμ., 4 προβλ. 11 12 13 λογογρ.

Θεόδωρος Μοσκόπουλος—13 14 16 17 αἰνιγμ. 11 λογογρ. 5 γρίφου.

Ἀθ. Ἀλεξανδρίδης—14 17 αἰνίγμ.

Κ. Ρηγόπουλος—13 14 16 17 αἰνιγμ., 3 | 4 προβλ. καὶ τοῦ 11 λογογρ.

ΑΙΜ. ΒΑΘΕΟΣ ΣΑΜΟΥ.

Γ. Ἐλευθεριάδης—13 14 16 17 αἰνιγμ., 11 12 13 λογογρ., 7 γρίφου.

Μιχ. Ἰων. Πρωτόπαπα—13 14 16 17 αἰνιγμ., 11 12 καὶ 13 λογογρ.

ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ ΣΑΜΟΥ.

Κ. Θεοφάνης—12 13 14 15 17 αἰνιγμ., 11 12 13 λογογ.

ΚΥΠΡΟΥ.

Θεόδουλος Φ. Κωνσταντινίδης—13 14 15 16 17 αἰνιγμ., 11 12 13 λογογρ. καὶ 5 γρίφου.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΙΗ'.

Ζῶον ἄνευ ἐμοῦ ποτὲ ἀδύνατον ὑπάρχει
Νὰ ζήσῃ, φίλε, ἐν τῇ γῇ, οὐδὲ ὁ Ζεὺς νὰ ἄρχῃ.
Εἰς τὰ ζῶα, βλέπεις, κεῖμαι,
Πλὴν ἐγὼ ζῶον δὲν εἶμαι.
Εἶμ' ἀρχὴ καὶ ἡ αἰτία τῶν Ζεφύρων τῆς πνοῆς,
Κατοικῶ δ' ἐν ἡσυχίᾳ μέρος τῆς Ἀζοφικῆς.
Εἰς τὸ βαθὺς τ' Ἀμαζόνος,
Θὰ μὲ ἴδῃς νᾶμαι μόνος.
Ἄνευ ἐμοῦ οὐδέποτε ζωή, φίλε, δὲν εἶνε,
Ἀλλ' ὅπου μὲ ζητήσῃς σύ, ἐκεῖ κ' ἐγὼ θὰ ἦμαι.
Εἰς τοὺς ζητοῦλας θὰ μ' εὕρῃς,
Πήγαινε νὰ μὲ γυρεύῃς.

Ἀναστ. Ν. Μωραΐτης.

ΙΘ'.

Μὴ γελᾷς ὅταν μὲ βλέπῃς· οὕτω μ' ἔπλασεν ἡ φύσις.
Εἶμαι ἄνθρωπος καὶ ὅμως ἄνθρωπον δὲν μ' ὀνομάζεις.
Πλὴν θὰ 'πῇς ὅτ' εἶμαι πίθηξ; Ὄχι, ὄχι, μὴ τρομάζῃς.
Τὴν καρδίαν μου ἐκβάλλων, ἐν ἐμοὶ θὰ προσκυνήσῃς.

Θ. Γ. Μ.

Κ'.

Ἄψυχον εἶμαι καὶ ἀναπνέω·
Καίτοι δὲ ἄψυχον, ἀποθνήσκω
Ὅπως καὶ σύ. Πλὴν τί ἐκπνέω;
Τὸ πρὸς συντήρησιν ἀνευρίσκω
Σοῦ καὶ τῶν ἄλλων· ἐὰν δὲ μόνον
Τὴν κεφαλήν μου μοὶ ἀπαλείψῃς,
Ἐνώπιόν σου ἔνδοξον γόνον,
Ἥρως θείου θ' ἀνακαλύψῃς.
Τί; δὲν μὲ εὗρες ἐνατενίζων
Εἰς κήπους, ὄρη καὶ εἰς κοιλάδας;
Ἰδέ! εἰς χεῖρας σου τὸ συγχίζον.
Τί φέρεις σκέψεων μυριάδας;

Κ. Θεοφάνης.

ΚΑ'.

Μολονότι μὲ τὸ πρῶτον
Ὡμίλεῖς πρὸς τὸν Θεόν,
Πλὴν προσκρούεις, ἂν τὸ δώσῃς
Πρὸς τὸν εὐγενῆ λαόν.
Τὸ δὲ δεύτερον τὴν θλῖψιν
Μ' ἐνθυμίζει τὴν φρικτὴν
Τῶν τριῶν ἁγίων Παίδων
Καὶ τὴν ἄκραν ἀρετήν.
Ὕστερον ἀπ' ὅλα ταῦτα
Ἠμ. ορεῖς νὰ φανταθῇς
Πῶς τὸ ὅλον εἶνε δένδρον,
Πλὴν ἀνάγκη νὰ πεισθῇς.

Ι. Ἐμ. Μάνος.

ΚΒ'.

Γεννῶμαι ἄψυχος νεκρὸς καὶ ἐνταφιασμένος
καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδίους μου γονεῖς ἀπερριμμένος.
Τὰ μέλη μου εἶν' ἄμορφα καὶ διαλελυμένα
καὶ ἀπὸ μάρμαρον ψυχρὸν τοῦ τάφου σκεπασμένα.
Τὸν λίθον δὲ τοῦ μνήματος ἂν ἅπαξ διασείσω,
ἐλπίζ' ὡς νέος Λάζαρος εὐθὺς νὰ ἀναζήσω.
Μὲ τρόπον ἐπιτήδειον ἂν μ' ἀναγραμματίσῃς,
ὡς Κύριόν σου καὶ Θεὸν θὲ νὰ μὲ προσκυνήσῃς.

Περικλῆς Πατίστας Κύπριος.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΣΤ'.

Ἐρωτηθείς τις πόσας δραχμὰς ἔχει εἰς τὸν, ἀπεκρίθη: Α τῷ Δημοσίῳ ταμείῳ Τουρκίας εἰσὶ διπλάσιαι τῶν ἐν τῷ τῆς

Ιστορική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάδος, ἀλλ' ὅμως τὸ ὅλον αὐτῶν ἰσοδυναμεῖ τῶν ἐν τῷ τῆς Ρωσσίας, ὧν τὸ ἑκατοστὸν προστιθέμενον τῷ εἰκοστῷ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀποτελεῖ 80 δρ. — Ζητεῖται πόσας δραχμὰς εἶχεν οὗτος ἐν ἑκάστῳ ταμείῳ;

Δημήτρ. Μ. Γκράτσος.

Ζ'.

Τίς ἡ τρισύλλαβος λέξις, ἥτις καὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἀναγινώσκεται ἡ αὐτή; Γ. Κ. Υ.

Η'.

Κρατῶν τις ἀμύγδαλα, εἶπεν: ἐὰν τριπλασιάσω τὰ ἐν χερσί μου ἀμύγδαλα καὶ ἐξ αὐτῶν μοιράσω 50, τρὶς δ' ἐπαναλάβω τὴν αὐτὴν πρᾶξιν, θὰ μοὶ μείνωσι τὸ διπλάσιον τῶν ὅσα κρατῶ. Πόσα κατ' ἀρχὰς ἐκράτει ἀμύγδαλα; Κ. Ρ.

ΑΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

14. Εἶνε οἰκήσει. Πάντ' ὦ ναῦ. Τίμων ἴσῳ φῶτα! τί;
15. Ἀ! πᾶς, πόνοι, Ρῶσσοι, νόσῳ, πόλει σ' ἐς τὰ εἰ.
16. Ψευδές! θέαν ἐλεύθερον ἄλλη θεία γ' ἓν αἰών.

Ὑπὸ Ν. Δασκαλοπούλου

17. Σ' ὖν μη ρύης· εἶτ' ἄ!!! Κάλ' ἄγει γ' ναί! τε πονεῖς;
18. Ὦ γράμμα! τὸν ἀπῆρ' ὡς!! Ὁ Ὕβλαι: Ἢ Βλᾶ ἶπ' ὄν.
19. Ἐν αἴγ καὶ λεῖπ' ἶν' καὶ ἐλαβῆ νερὸ μένος.

Γαβριέλλος Χεπίδης.

20. Τῶν: καλοῦ † εἶπη! εἶτε π' ἄτερ· Ἄνδρον τε θεῶνται.
21. Εἰ φῶ· κύων, ὡς γ' οἶνοι ἔρωτι! θῆς: ᾖδ' ἴα! Τίμων ἦτον, ἀλλ' ὂν οὗ Φ!! ὄροι, χρῆσ' οὖν· κοσμῶ νέφη· ὦ!! τοιαῦτ' ἄρ', Κ' ἵς κόσμος, μύες, τινι; Τοῦ Ἄνδρος· ἄρ' ἔτι

Γ. Ἐλευθεριάδης.

ΓΡΙΦΟΙ.

9ος

Μ [1] ΣΩΦΟ ΣΩΦΟΤ ΔΕΥ

Δ Α ΣΩΦ ΤΟΣ

ΤΟΝΣΟΚΡ ΣΑΙΣΤΙ

* * *

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

10ος

τ

ΙοΙΙs

ΧΡ

ἱερόν τι ὄρος.

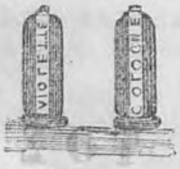

10 Τ

νο

τιμος

Ι. Δ. Μανώλης.

11ος

Κλ'

νσ

τος

πατρὶς Ἱπποκράτους.

μ

ὄρος Θεσσαλίας.

ρ 1642 1223 1870 1852 1567 1764 1853

δε

ς

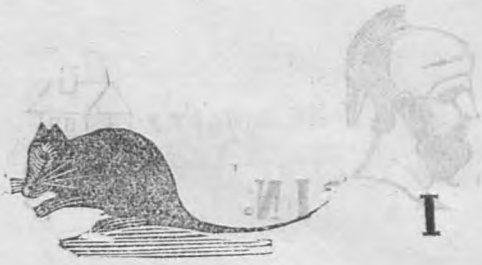
Γ. Κ. Ὑπερίδης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

12ος

Ν

Ι

13ος

ν 1

κ ε
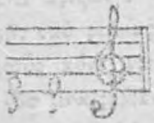

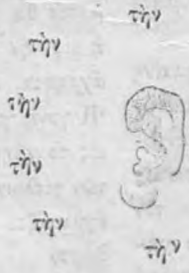
ν.

14ος

Ις

Ν

Ν. Πολίτης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

15ος

ΙΝ.

ν

16ος

Η
Ι Ζ
Σ

ΗΤ

ν

Γ. Ἐλευθεριάδης

Σ. Μ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ ΟΝΕΙΡΟΝ.

Γυνή τις ἐν Παρισίοις, μεταβαίνουσα εἰς τὴν τράπεζαν ἵνα ἐξαργυρώσῃ γραμμάτια, τὰ ὁποῖα ὁ ἀποθανὼν σύζυγός της τῇ εἶχεν ἀφίσει ὡς μόνην κληρονομίαν, ἐκάθισεν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Λουδοβίκου ὅπως λαβοῦσα ἀναψυκτικόν τι ὁρεσισθῇ. Ἐκεῖ τῇ ἔπεσαν τὰ γραμμάτια χωρὶς παντάπασι νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Μεταβᾶσα δὲ εἰς τὸ τραπεζιτικὸν κατάστημα, ἔμεινεν ἐμβρόντητος μὴ εὑροῦσα ἐν τῷ θυλακίῳ της τὰ δι' ἃ ἐπ' ἀκριβὲς εἶχεν ἐκεῖ μεταβῇ. Ἐν ἀπελπισίᾳ μεγίστῃ ἐπανῆλθεν οἴκαδε, ἀνερευνῶσα καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν ἀπολεσθέντων. Ἀλλὰ μηδὲν ἀνακαλύψασα οὔτε διὰ τῶν ἐρευνῶν αὐτῆς οὔτε διὰ τῆς ἀστυνομίας καὶ ὅλως ὑπό τε τῆς λύπης καὶ τοῦ κόπου ἀπηυδηκυῖα παρῃτήθη πάσης περαιτέρω φροντίδος.

Ἀκριβῶς τεσσαράκοντα ἡμέρας μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο ἡ ρηθεῖσα γυνὴ ὀνειρεύεται ὅτι, μεταβαίνουσα εἰς τὸ χρηματιστήριον πρὸς ἐξαργύρωσιν γραμματίων καί, καθίσασα ἐπ' ὀλίγον ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Λουδοβίκου, σηκωθεῖσα ὅπως ἀπέλθῃ, εἶδεν ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος κύψας ἔλαβέ τι ἀλλ' ἐκείνη ὅτε μεταβᾶσα ἐκεῖ καὶ μὴ εὑροῦσα ἐν τῷ θυλακίῳ τὰ γραμμάτιά της κατετρόμαξε τόσον, ὥστε ἐξύπνησεν.

Ἐξυπνήσασα ὅθεν ἔντρομος ἐσυλλογίζετο τί ἄρα νὰ σημαίνῃ τὸ ὄνειρον. Οὐχ ἧττον οἱ χαρακτῆρες τοῦ ἀνθρώπου, ὃν καθ' ὕπνον εἶδεν ὅτι κύψας ἔλαβέ τι, τῇ ἦταν τοιοῦτον ζωηρῶς ἐντετυπωμένοι, ὥστε οὐδόλως ἀμφέβαλλεν ὅτι ἂν τοιοῦτος ἄνθρωπος ὑπάρχῃ δὲν θὰ δυσκολευθῇ ποσῶς ν' ἀναγνωρίσῃ αὐτόν, ἅμα τὸν ἴδῃ. Ἀνυπομόνως λοιπὸν περιμένει τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου μεθ' ἣν μεταβᾶσα εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Λουδοβίκου κάθηται καὶ μετὰ προσοχῆς μεγίστης παρατηρεῖ τοὺς δι' αὐτῆς διαβαίνοντας.

Ὢ τοῦ θαύματος μεταξὺ τῶν πολλῶν ἰδού, παρουσιάζεται καὶ ὁ τὸν ὁποῖον εἶχεν ἰδεῖ καθ' ὕπνον τὴν παρελθοῦσαν νύκτα! Ἐγείρεται καὶ ὁρμαίως πλησιάσασα αὐτόν, θράττεται τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ καθίσῃ ὅπως λάβῃ τι πρὸς ἀναψυχήν. Ὁ διαβάτης ἐνδίδει, κάθηται παρὰ τῇ κυρίᾳ, ἥτις δὲν βραδύνει νὰ τῷ εἴπῃ τ' ἀκόλουθα:

« Κύριε, πρὸ τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἐκαθήμην ἐν αὐτῇ ταύτῃ ἐδῶ τῇ θέσει, ἐν ᾗ δυστυχῶς ἀπώλεσα τραπεζιτικά τινα γραμμάτια, τὰ ὁποῖα εἶχα εἰς τὸ θυλάκιόν μου καὶ τὰ ὁποῖα σεῖς κύψαντες ἐλάβετε. Ἐγὼ σᾶς εἶδα τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἀλλὰ μὴ ὑποπτευθεῖσα παντάπασιν ὅτι μοὶ εἶχον πέσει τὰ γραμμάτια, ἠκολούθησα τὸν δρόμον μου καὶ δὲν ἔλαβα γνῶσιν τῆς δυστυχίας μου εἰμὴ ὅτε εὑρέθην ἐνώπιον τοῦ διευθυντοῦ τῆς τραπέζης πρὸς ὃν οὐδὲν εἶχον γραμμάτιον νὰ παρουσιάσω. Ἐνθυμήθητε τότε ὑμᾶς, ἀλλὰ μόλις σήμερον σᾶς ἐπαναβλέπω· σᾶς παρακαλῶ πολύ, δότε μοι τὰ γραμμάτια ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἰς ἐσᾶς μὲν εἶνε ἄχρηστα εἰς ἐμὲ δὲ πολὺ χρήσιμα ».

Πόση ὑπῆρξεν ἡ χαρὰ τῆς κυρίας, ὅτε παρὰ προσδοκίαν τῆς ἤκουσε τὸν ἄγνωστον νὰ τῇ εἴπῃ « Πολὺ καλά, κυρία, τὰ γραμμάτια θὰ ἦνε εἰς χεῖράς σας, ἅμα μοὶ ἀποδείξητε ὅτι σεῖς εἶσθε ἡ εἰς ἣν ἀληθῶς ταῦτα ἀνήκουσι, διότι τῷ ὄντι εἰς ἐμὲ εἶσιν ἄχρηστα, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζα τίνος ἦταν ἵνα τῷ τὰ ἀποδώσω. »

Ἡ γυνὴ γίνεται ἔξαλλος ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ὁδηγεῖ τὸν ἄγνωστον εἰς τὸ χρηματιστήριον, ἔνθα οὗτος πεισθεὶς περὶ τῆς ταυτότητος τῶν τίτλων τῆς γυναικὸς καὶ τῶν οὓς ἔφερεν τὰ γραμμάτια, τὰ ἐγχειρίζει αὐτῇ καὶ λαμβάνει παρ' αὐτῆς 2,000 φράγκων ὡς θώρον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1873. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Η'.

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ.

Κατ' ἔτος τελεῖται ἐν Βιέννῃ, κατὰ τὴν μεγάλην ἑβδομάδα, ἡ ἀνάμνησις τοῦ μυστικοῦ δείπνου. Ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἡ τελετὴ αὕτη δὲν ἐγένετο ἕνεκα διαφόρων λόγων, ἀλλ' ἐφέτος ἐπανηγυρίσθη μετὰ μεγάλης ἐπισημότητος. Ἥρωες τῆς τελετῆς ταύτης ἦσαν γέροντες καὶ γραῖαί τινες, φοροῦντες ἀρχαίας ἐνδυμασίας, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ὁ νεώτερος εἶχε συμπληρώσει τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη. Μεταξὺ τῶν γραιῶν μία ἦτον ἑκατὸν ἓξ ἐτῶν. Κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τῆς πρωΐας ἐτοποθετήθησαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν Hofbourg, περὶ δύο τραπέζας πλήρεις πινακίων, ἀνθέων καὶ ἀνθέων, περὶ τὴν μίαν τράπεζαν οἱ γέροντες καὶ περὶ τὴν ἄλλην αἱ γραῖαι. Ἀφοῦ ἐκαθέσθησαν ἐξέβαλον τὰ σανδάλια καὶ τὰς περικνημίδας αὐτῶν. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ Κλῆρος καὶ ἀμέσως ὁ μέγας τελετάρχης ἀνήγγειλε τὰς Α. Α. Μεγαλειότητας.

Ἡ Συνοδία τῶν ΑΑ. ΜΜ. εἶχεν ὡς ἑξῆς. Προηγεῖτο ἀπόσπασμα σωματοφυλάκων· τούτους ἠκολούθουν οἱ μεγιστάνες καὶ οἱ ὑπουργοὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ. Τοῦ αὐτοκράτορος προηγοῦντο οἱ ἐν Βιέννῃ παρευρισκόμενοι ἀρχιδοῦκες, τῆς δ' αὐτοκρατείρας δώδεκα κυρίαι τῆς αὐλῆς. Ἡ αὐτοκράτειρα ἐφόρει μαύρην μεταξίνην ἐσθῆτα ἄνευ οὐδενὸς κοσμήματος καὶ ἔφερε περὶ τὸν τράχηλον περιδέραιον ἐκ μαύρων μαργαριτῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα ἐτοποθετήθησαν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τραπεζῶν, κατὰ τῆς ὁποίων παρετάχθη ἡ ἀκολουθία αὐτῶν. Ἡ τελετὴ ἤρξατο μετὰ σύντομον προσευχήν. Οἱ ἀκόλουθοι ἔφερον τὰ φαγητά, ἐνεδίδαζον ταῦτα πρὸς τοὺς ὑπασπιστάς, οὗτοι τὰ ἐνεχείριζον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, τὴν αὐτοκράτειραν καὶ τὰς κυρίας τῆς αὐλῆς, αἵτινες ὑπηρέτουν τοὺς ἐν τῇ τραπέζῃ. Ὁ αὐτοκράτωρ ὑπηρέτησεν ὅλους τοὺς γέροντας, ἡ δ' αὐτοκράτειρα μόνον τὴν μᾶλλον ἡλικιωμένην ἐκ τῶν γραιῶν. Οἱ ἀρχιδοῦκες ἐβοήθησαν εἰς τὴν ἄρσιν τῆς τραπέζης, μετὰ δὲ τὸ γεῦμα προέβησαν εἰς τὸ πλύσιμον τῶν ποδῶν· τὸν αὐτοκράτορα ἐβοήθουν δύο ἱερεῖς καὶ ὁ πρῶτος τελετάρχης πρίγκηψ Χοχενλόχ, χύνοντες ἀπὸ χρυσῆς ὑδροχόης ὕδωρ ἐντὸς λεκανῶν ἐπίσης χρυσῶν. Ἡ Α. Μ. γονυπετὴς ἐσπόγγιζε διά τινος χειρομάκτρου τοὺς πόδας τῶν γερόντων. Τὴν αὐτοκράτειραν ἐβοήθουν ἀκόλουθοι καὶ εἷς τελετάρχης, οἵτινες τῇ ἐνεχείριζον τὴν ὑδροχόην, τὴν λεκάνην καὶ τὸ χειρόμακτρον. Τῆς τελετῆς ταύτης περατωθείσης, αἱ ΑΑ. ΜΜ. ἐκρέμασαν περὶ τὸν τράχηλον ἑκάστου τῶν γερόντων δερμάτινον σακκίον περιέχον μικρὰν χρηματικὴν ποσότητα. Ἀκολούθως αἱ ΑΑ. ΜΜ. ἐπανῆλθον εἰς τὰ δωμάτιά των. Οἱ γέροντες μετέβησαν εἰς τὰ οἰκήματα αὐτῶν ἐπὶ ὀχημάτων τῆς αὐλῆς, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ φαγητά, χειρόμακτρα καὶ τὰ πινάκια, ἅτινα ἦσαν δι' αὐτοὺς προωρισμένα· περιπλέον ἕκαστος παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ μεγάλην φιάλην οἴνου. (Ἐκ τοῦ Νεολόγου.)

ΤΟ ΑΓΧΙΝΟΥΝ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Ὁ Σουλτάνος Σελὶμ Γ' ὑπῆρξεν εἷς τῶν ἀξιολογωτάτων αὐτοκρατόρων τῆς Τουρκίας, καὶ πρῶτος οὗτος ἐπεχείρησε νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸ Κράτος του, καταστρέφων τὸ διαβόητον τάγμα τῶν Γενιτσάρων, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως ἐπέτυχεν ὁ διάδοχός του Μαχμούτ, ὁ πατὴρ τοῦ νῦν ἡγεμονεύοντος.

Μετημφιεσμένος περιφερόμενος ὁ Σελὶμ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πρωτευούσης του, συνήντησέ ποτε παιδά τινα ἐκ τοῦ σχολείου ἐπιστρέφοντα. Διακρίνας δ' ἔξοχόν τι εἰς αὐτόν, τὸν ἐκάλεσεν ἐνώπιόν του καὶ τὸν ἠρώτησε ποῖον ἦτο τὸ μάθημά του. Ὁ παῖς ἤνοιξε τὸ βιβλίον καὶ κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ, μὴ γνωρίζων ὅμως ὅτι ἦτον ὁ Σουλτάνος. Ὁ Σελὶμ βλέπων τὴν ἀλάνθαστον ἀπαγγελίαν τοῦ παιδὸς καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ πνεύματός του, ἐκβαλὼν ἐκ τοῦ κόλπου του τῷ ἔδωκεν ἓν φλωρίον. Ὁ παῖς ἐπέστρεψεν ἀμέσως τὸ φλωρίον εἰς τὸν Σουλτάνον, λέγων,

«Δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ τὴν προσφοράν σου, διότι ἂν ὁ πατήρ μου μὲ ἐρωτήσῃ ποῦ εὗρον τὸ φλωρίον, δὲν γνωρίζω τί νὰ τοῦ ἀποκριθῶ.»—

Εἰπὲ εἰς τὸν πατέρα σου, ἀπήντησεν ὁ Σουλτάνος ὅτι εἷς ἄνθρωπος σοὶ τῷ ἔδωκεν.—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀδύνατον, εἶπεν ὁ παῖς, νὰ πιστεύσῃ, διότι ποῖος ἄνθρωπος χαρίζει ἓν φλωρίον εἰς μικρὸν παιδίον!—

— Εἶπὲ λοιπόν, ὑπέλαβεν ὁ Σουλτάνος, ὅτι σοὶ τὸ ἔδωσεν ὁ Σουλτάνος.

—Τότε ὅμως δὲν θὰ μὲ πιστεύσῃ παντάπασι. —

— Διατί; ἠρώτησεν ὁ Σουλτάνος.

— Διότι — ἀπεκρίθη ὁ παῖς — οἱ Σουλτάνοι δὲν χαρίζουν ἓν φλωρίον, χαρίζουν πολλά· ὥστε τὸ φλωρίον, τὸ ὁποῖον μὲ ἔβλεπες, ἂν ἦτο δῶρον ἑνὸς ἀνθρώπου, εἶνε πολύ, ἂν ἦτο δῶρον Σουλτάνου, εἶνε ὀλίγον. Λάβε τὸ λοιπὸν ὀπίσω, κύριε.» Θαυμάσας ὁ Σουλτάνος τὴν εὐστοχον ἀπάντησιν καὶ τὴν εὐτολμίαν τοῦ παιδός, εἰς αὐτὸν μὲν ἐχορήγησε μεγάλην ποσότητα χρημάτων, προσκαλέσας δὲ καὶ τὸν πατέρα του, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὸν παῖδα τὸν ὁποῖον παρέλαβεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, διώρισε διδασκάλους διὰ τὴν ἐκπαίδευσίν του· ἀκολούθως δ' ὅτε ἠξιώθη εἰς τὴν ἡλικίαν, τὸν ἐτίμησε μὲ μεγάλους βαθμούς, συγχρόνως δὲ καὶ τὸν πατέρα ἐτίμησε μὲ βαθμὸν ἀνάλογον τῆς ἱκανότητός του.

Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΚΑΙ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΣ ΥΔΑΤΟΣ.

Ἡ καθημερινὴ ἐν Λονδίνῳ κατανάλωσις ὕδατος, κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1869, κατὰ μὲν τὸν Ἰανουάριον καὶ λοιποὺς μῆνας τοῦ χειμῶνος ἦτον 91,578,341 γαλόνια, κατὰ δὲ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὔγουστον περὶ τὰ 110,094,058· ἤτοι λαμβανομένων ὅλων τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους, ἐξωδεύθησαν διὰ 486,100 οἰκίας περὶ τὰ 92,000,000 γαλόνια ὕδατος τὴν ἡμέραν ἢ 29 γαλόνια δι' ἕκαστον ἄτομον.—Τὸ 1)2 τοῦ ὕδατος παρίζεται ἡ ἑταιρία ἐκ τοῦ Γαμέσεως, τὸ δὲ ἐπίλοιπον ἀπὸ τὸν ποταμὸν Lea καὶ ἄλλας τεχνητὰς πηγὰς καὶ ῥέκτα.

Ἐν Παρισίοις δὲ ἡ ἡμερησία χρῆσις εἶνε περὶ τὰ 46,858,900 γαλόνια, ἀναλογοῦντα πρὸς 24, 3 δ' ἕκαστον ἄτομον· εἰς τὸ ποσὸν ὅμως τοῦτο συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ δημόσια ἀναβρυτήρια καὶ οἱ τεχνητοὶ καταῤῥάκται τῶν δασῶν τῆς Βολωνίας καὶ Βικεντίας.

Ἴσως ἐρωτήσουν τινές, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ μετρηθῇ τὸ ἐξοδευόμενον ὕδωρ εἰς μίαν τοιαύτην πόλιν ὡς τὸ Λονδῖνον; Ἡ ἀπάντησις εὔκολος. Ὑπάρχουν παμμεγέθεις δεξαμεναί, ἐντὸς τῶν ὁποίων συνάζεται ὅλον τὸ πόσιμον ὕδωρ καὶ καθαρίζεται· ἐν μέρει ἀπὸ αὐτὰς δὲ διαχετεύεται εἰς ὅλας τὰς συνοικίας τῆς πόλεως· εἰς τὸ στόμιον ὁπόθεν ἐξέρχεται τὸ ὕδωρ ὑπάρχουν ὀ β ρ ό μ ε τ ρ α, τὰ ὁποῖα, σημειόνουν ἀκριβῆ καὶ πόσον ποσὸν ἐξῆλθε τῆς δεξαμενῆς εἰς διάστημα ἑνὸς δευτερολέπτου.

Ἡ διαχείρισις τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ γαζίου εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Ἀγγλίας εἶνε ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς δημαρχίας, ἡ ὁποία μὲ ὅλας τὰς προμεράς κλπ. κάμνει μεγάλα κέρδη. Ὑπολογίζουσιν ὅτι τὰ ἀπὸ τὸ γαζόμετρον κέρδη τῆς δημαρχίας Μάντζεστερ ἀνεβαίνουν περὶ τὰς 180,000 λίρας· διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνουν δὲ τοὺς πολίτας μὲ νέους φόρους διὰ τὸ νέον κατάστημα τῆς δημαρχίας ὅπερ κτίζουν καὶ εἰς ὃ θὰ ἐξοδευθοῦν περὶ τὰ 500,000 λιρῶν, θὰ μεταχειρισθοῦν τὰ κέρδη τοῦ γαζίου. Ἴδε πῶς γίνονται ὅλα τὰ δημόσια καὶ μεγάλα ἔργα ἐν Ἀγγλίᾳ!

(Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς).

Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΙΑΤΡΟΣ.

Ἡ κυρία Βοννώ, κατοικοῦσα εἰς τὸν 81 ἀριθμὸν τῆς ὁδοῦ Καρτεσίου, ἦτο μόνη ἐν τῇ κατοικίᾳ της κατὰ τὰς 5 1)2 ὥρας μ. μ. περιμένουσα τὸν σύζυγόν της διὰ τὸ γεῦμα, ὅτε κύριός τις ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν μὲ ὄμματα ἠγριωμένα μὲ χειρονομίας βιαίας καὶ μὲ πρόσωπον ἀλλόκοτον, εἰσῆλθεν αἴφνης χωρὶς νὰ κρούσῃ τὴν θύραν, ὡς ἔθος, ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ, καθίσας ἀντικρύ της, τῇ εἶπε μετὰ φωνῆς εὐστρόφου, ἀλλὰ τεταραγμένης τοὺς ἑξῆς λόγους.

Κυρία, ἐγὼ εἶμαι περίφημος ἰατρὸς ἐξασκῶν εἰδικήν τινα μέθοδον θεραπείας, δι' ἧς θεραπεύω ῥιζηδὸν τὰς κεφαλαλγίας. Μαθὼν δὲ ὅτι πάσχετε ὑπὸ ἡμικρανίας ἦλθον νὰ σᾶς θεραπεύσω.

Ἡ κυρία Βοννὼ ἐνόησεν ἀμέσως ὅτι εἶχε νὰ κάμῃ μὲ παράφρονα καὶ, φοβουμένη μήπως εἶνε ἐπικίνδυνος, ἀπεφάσισε νὰ κατακλείσῃ τὴν μανίαν του.

Καὶ ποῖον εἶνε τὸ ἰατρικόν σας; τὸν ἠρώτησε.

Ὦ! εἶνε ἁπλούστατον, κυρία μου, τῇ εἶπε ἐξάγων ἓν ξυράφιον ἐκ τοῦ κόλπου του, κόπτω τὴν κεφαλήν, καὶ ἀφοῦ τὴν κατάρισω καλῶς τὴν θέτω πάλιν ἐπὶ τῶν ὤμων. Ταῦτα δὲ λέγων ἠτοιμάζετο νὰ ἐπιφέρῃ ἀμέσως καὶ τὸ ἔργον μετὰ τὸν λόγον.

Ἡ κυρία Βοννὼ εἶδεν ὅτι μόνη ἡ ἀφοβία ἠδύνατο νὰ τὴν ἀπαλλάξῃ τοῦ κινδύνου, καὶ τῷ ἀπήντησε λίαν ἀτάραχος,

Εἶμαι προθυμοτάτη νὰ ὑποστῶ τὴν ἐγχείρησιν ταύτην, ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι πρότερον νὰ μεταβῶ εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον καὶ νὰ λάβω ἓν χειρόμακτρον ὅπως μὴ στιγματίσω τὸ φόρεμά μου ἐκ τοῦ αἵματος.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ παράφρων ἐφαίνετο ὅτι ἐνέδι τὸ ὀρθὸν τῆς παρατηρήσεως ταύτης, μετέβη ἐκείνη εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ἔκλεισε τὸν παράφρονα στρέψασα δὶς τὴν κλεῖδα καὶ ἔτρεξε τάχιστα νὰ ζητήσῃ βοήθειαν.

Ὅτε δὲ ἦλθον οἱ εἰρηνοφύλακες μετὰ τοῦ θυρωροῦ καὶ πολλῶν γειτόνων, εὗρον τὸν ἄθλιον παράφρονα ἀγωνιῶντα· πληγὴ ἐφαίνετο ἣν εἶχεν εἰς τὸν λάρυγγά του, ἐδείκνυεν ἀποχρώντως ὅτι εἶχε πειραθῇ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐγχείρησιν εἰς ἑαυτόν.

Γενομένης δὲ ἐρεύνης, ἐγνώσθη ὅτι ὁ παράφρων ἦτο ὁ ὀνομαζόμενος B. G. θραπευτὴς ἀπὸ τοῦ φρενοκομείου τοῦ Κλερμόν, ὃν ἐζήτουν ἀπὸ ἑνὸς ἤδη μηνός.

(Journal des Debats).

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΒΥΡΩΝ ΚΑΙ Ο ΚΥΩΝ ΑΥΤΟΥ.

Ὁ Λόρδος Βύρων ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὸ καλύμβημα, τὰ ταξείδια κ' ἄλλας ἐν τῷ ὕδατι διασκεδάσεις· συχνότατα δὲ διεσκεδάζεν εἰς μικράν τινα λίμνην παρὰ τὸ Newstead Abbey. Πολλάκις διήρχετο τὴν μικρὰν ἐκείνην λίμνην δι' ἀκατίου, ἔχων πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν εὐνοούμενον κύνα του. Ὅταν ἔρθανεν εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης, συχνάκις, θέλων νὰ δοκιμάζῃ τὴν σύνεσιν καὶ ἀρτιότητα τοῦ ζώου, προσποιούμενος ἀπροσεξίαν, ἔπιπτεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Τὸ πιστὸν ζῶον, οὐδέποτε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔμεινεν ἐντὸς τοῦ ἀκατίου· ἀλλὰ ριπτόμενον κατόπιν τοῦ κυρίου του εἰς τὴν λίμνην ἐλάμβανεν αὐτὸν καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὴν ὄχθην. Τὸ φθονόπωρον τοῦ 1808 ὁ πτωχὸς οὗτος κύων ἀπέθανεν, ὁ δὲ εὐγενὴς ποιητὴς τοσοῦτον διὰ τὸν θάνατόν του συνεκινήθη, ὥστε ἀνήγειρεν εἰς αὐτὸν τάφον, ἐπιγράψας τοὺς ἀκολούθους στίχους.

Ὁπόταν ὑπερήφανον τέκνον ἀνθρώπου εἰς γῆν ἐπιστρέψῃ
Ἄγνωστον μὲν πρὸς δόξαν, ἀλλ' ἐκ γενετῆς κἄπι,
Ἡ τέχνη τοῦ γλύπτου τὴν πένθιμον πομπὴν στέφει
Καὶ λάρνακες ἐγείρονται εἰς μνήμην αὐτοῦ πεποικιλμέναι.
Ὅταν τελειώσωσι πάντα, πᾶς τις ἐπὶ τοῦ τάφου ἀναγινώσκει
Οὐχὶ τίς ἦτο, ἀλλὰ τί ὁ θανὼν ἤθελε γίνει.
Ὁ δὲ πτωχὸς κύων, ὁ πιστότατος ἐν τῇ ζωῇ φίλος,
Ὁ ἐν ὑποδοχαῖς πρῶτος, ὁ προθυμότατος εἰς τὸ ὑπερασπίζειν
Οὗτινος ἡ καρδία σύμπασ' εἰς μόνον τὸν κύριον ἀνήκει,
Ὃς διὰ τοῦτον καὶ μάχεται καὶ πάσχει καὶ ζῇ καὶ ἀναπνέει,
Ἄτιμος πίπτει, λησμονουμένης πάσης τοῦ τῆς ἀξίας
Καὶ ἀποκλειομένης τ' οὐρανοῦ τῆς ψυχῆς ἣν ἐπὶ τῆς γῆς εἶχεν·
Ἐνῷ ὁ ἄνθρωπος, ἐντομον μάταιον! συγχώρησιν ἐλπίζει
Καὶ ἀπαιτεῖ ὁλόκληρος ὁ οὐρανὸς σ' αὐτὸν ν' ἀνήκῃ.
Ἄνθρωπε! ἀνίσχυρον καὶ ἐφήμερον χρῆμα,
Ἐξηντελισμένε ὑπὸ δουλείας, ἢ ὑπὸ κυριαρχίας διεφθαρμένε,
Ὃν ὅστις καλῶς γινώσκει, ν' ἀποστρέφηται πρέπει,
Οὐτιδανὴ μάζα πηλοῦ ἐμψύχου!
Ἡ ἀγάπη σου εἶνε γλισχρότης, πᾶσα σου ἡ φιλία ἀπάτη,
Τὸ μειδίαμά σου ὑποκρισία, οἱ λόγοι σου δόλος.
Μηδαμινὲ ἐκ φύσεως, εὐγενὲς κατ' ὄνομα μόνον,
Ἠδύνατο ἕκαστον ζῶον νὰ σὲ καθιστᾷ ἐρυθρὸν ἐξ αἰσχύνης.
Ὦ σύ! ὅστις κατὰ τύχην ἰδῇς τὸν ἁπλοῦν τοῦτον τάφον,
Λίθε δὲν τιμᾷ ὃν ἐπιθυμεῖς νὰ θρηνήσῃς,
Ὡς μνῆμα νῖς λείψανα φίλου ἐσκήθησιν οἱ λίθοι οὗτοι
Ἐφ' ὅλης μου τῆς ζωῆς ἕνα καὶ μόνον εὗρον καὶ κεῖται ἐνταῦθα.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ Δ. Ζ.)

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ.

Καρδινάλιός τις τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Τολέδου διήρχετο ἐσπέραν τινὰ ἐν συναναστροφῇ μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Βολονίας. Λόγου συμπεσόντος περὶ τῆς ἀρχαίας Λατινικῆς ποιήσεως, ἡ ὁποία κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τὰ μάλιστα ἐκαλλιεργεῖτο ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ ἀρχιεπίσκοπος, λαβὼν ἀφορμήν, ἐνθυμήθη μαθητήν τινα τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς, ὅστις, ὡς ἔλεγεν, ἐσχεδίαζε στίχους Λατινικοὺς μὲ τοιαύτην εὐρυΐαν καὶ ἐπιτηδειότητα, ὥστε ἦτο λίαν εὐχάριστον νὰ τὸν ἀκούσῃ τις. Ὁ καρδινάλιος εθαύμασε πολὺ καὶ, ἐπιθυμήσας νὰ τὸν ἀκούσῃ, παρεκάλεσε τὸν εὐτρεσήστερον ἀρχιεπίσκοπον νὰ κράξῃ τὸν μαθητήν, ὅστις ἐν τῷ ἅμα ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν του, ἐπειδὴ τὸ Ἱεροσπουδαστήριον ἦτο πλησίον τοῦ ἀρχιεπισκοπείου. «Ἄκουε, ὦ καλὲ νέε, εἶπε τότε ὁ καρδινάλιος, ὅτι ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου κόπου αὐτοσχεδιάζεις στίχους Λατινικούς· θέσε σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ ῥώσῃς δοκιμόν τι, ἀπὸ τοῦ ὁποίου θὰ λάβω μεγάλην εὐχαρίστησιν. Δύνασαι π. χ. νὰ εἴπῃς τι περὶ ταύτης τῆς ταμβακοθήκης καὶ νὰ περιορισθῇς εἰς ἓν μονον δίστιχον; ἐπειδὴ αἱ μετὰ τὸν δεῖπνον ὧραι δὲν μοὶ φαίνονται τόσον κατάλληλοι διὰ ν' ἀναγινώσκῃ τις ἐκτεταμένα ποιήματα.

Εἰπὼν δὲ ταῦτα τῷ προσέφερε χρυσῆν ταμβακοθήκην ἀδαμαντοστόλιστον, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο ἐγκεχαραγμένη ὑπὸ τὸ σχῆμα νεανίσκου ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, προστάτου τῆς πόλεως Τολέδου. Ὁ ἱεροσπουδαστής, κρατῶν τὴν ταμβακοθήκην, ὀλίγον τὴν ἤνοιξεν· ἔπειτα τὴν ἔκλεισε καὶ, παρατηρῶν εἰσέτι αὐτὴν καὶ ἐρυθριῶν τὸ πρόσωπον, ἠκολούθησε τὸ ἀκόλουθον δίστιχον, τὸ ὁποῖον διὰ τὸ ἀνέφικτον κάλλος του εἶνε καθ' ἡμᾶς ἄξιον αἰωνίου ἐνθυμήσεως.

Intus pulvis adest, sacer extra cernitur infans;
Ut monet hic nasci, sic monet ille mori.

Εἰς τόσον ὕψος ἰδέας, μετὰ ἐκλεκτῆς καὶ ἀρεστῆς φράσεως, ὁ καρδινάλιος ἔμεινεν ἐκστατικὸς καὶ, εὖγε! τῷ εἶπεν· εἶσαι τῇ ἀληθείᾳ ὁ ἄριστος ὅλων τῶν ποιητῶν· οἱ στίχοι σου ἀξίζουν τῷ ὄντι θησαυρόν· εἰς ἔνδειξιν δὲ τοῦ θαυμασμοῦ μου καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τῆς δεξιότητός σου ταύτης σοὶ δίδω τὴν ταμβακοθήκην, ἡ ὁποία νὰ σοὶ ἐνθυμίζῃ ἐνίοτε ἐμέ! Ὁ καλὸς νέος τὸν ηὐχαρίστησε τότε ταπεινῶς καὶ, ἀποχαιρετίσας αὐτόν, ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς συμμαθητάς του, πρὸς τοὺς ὁποίους διηγήθη τὸ συμβὰν καὶ ἔδωσεν εἰς ἕκαστον τούτων καλὴν δραγμίδα (πρεζαν) νικοτιανῆς τῆς Σιβίλλης, ἣν ἐκεῖνοι ἐδέχθησαν συγχρόνως αὐτῷ μετὰ ζωηρότητος καὶ ἕλοι τὸν ὑπερεπήνεσαν. οἱ μὲν θαυμάζοντες τὸ δῶρον, οἱ δὲ τὸ δίστιχον, τὸ ὁποῖον μεταῤῥάζομεν ἐνταῦθα.

Τέφρα ὑπάρχει ἐντός, ἱεροσπουδαστὴς ὑπάρχει ἔξωθεν.
Οὗτος ἐνθυμίζει τὴν γένεσιν, ἐκεῖνη δὲ τὸν θάνατον.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ Θρ. Γ. Ἀρχ).

ΛΥΣΕΙΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΜΗ'. Κύπρος — Κῦρος.
ΜΘ'. Αἷμος — ὄμμα.
Ν'. Νοῦς.
ΝΑ'. Στέφανος — φανὸς — στέφανος.
ΝΒ'. Κέρδος — κέρας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΝΓ'. Ἡρακλῆς — κλὴς (Ἀττικῶς ἀντὶ κλείς).
ΝΔ'. Λιβάνιος — Λίβανος — Λίβιος — Λῖνος.
ΝΕ'. Μῆλον.
ΝΣΤ'. Ἀνδρόνικος, Ἄλδρος, Δῖος, Σίκινος, διά, Δαναὸς Σίνις, Ρίον, Νικίας, Νάρκισσος, νῆνος, ροιά, κόρις.
ΝΖ'. Βούσιρις — βοῦς, — ἶρις.
ΝΗ'. Ἀὴρ — Ἥρα.
ΝΘ'. Σκις.
Ξ'. Ραφίς.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

ΙΣΤ'. Ἔχει γρ. 10,000,
ΙΖ'. Ὁ τέταρτος υἱὸς ἦτο 17 ἐτῶν.
ΙΗ'. Ἐν μὲν τῇ τραπέζῃ τῆς Ἑλ. ἐδάνεισε δρ. 645 μὲ τοκ. 10 0)0,
Ἐν δὲ τῇ » » Τουρ. » » 420 » » 12 0)0,
Ἐν » » » » Ἀγγ. » » 860 » » 11 0)0,
Ἦτοι ἀ. κεφάλαιον δρ. 645
τόκ. ἀ 10 0)0 » 64 50
——— δρ. 709 50
β'. κεφάλαιον » 430
τόκ. ἀ 12 1)0 » 51 60
——— » 481 60
γ'. κεφάλαιον » 860
τόκ. ἀ 11 0)0 » 94 60
——— » 954 60
Τὸ ὅλον κεφάλαια καὶ τόκοι δρ. 2145 70.

ΙΘ'. Ὁ μὲν πατὴρ ἐλάμβανεν ἡμερομισθ. 5 δραχ. ὁ δὲ υἱὸς 3.
Κ'. Ὁ ἀριθμὸς 30.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ.

41. Ὁ χρήσιμ' εἰδὼς οὐχ ὁ πόλλ' εἰδὼς σοφός.
42. Αἱρετώτερον ἔνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολύς.
43. Ἡ ἐγκράτεια εἶνε κρηπὶς τῆς ἀρετῆς.
44. Γέρων ἄνευ ἀξιοπρεπείας ὡς γυνὴ ἄνευ αἰδοῦς.
45. Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἡγεμών ἐστιν ἡ εὐσέβεια.
46. Οὐδὲν ὁμονοίας ἴσον.
47. Εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἦν οὐδεὶς πονηρὸς ἦν.
48. Ἡ ἀληθινὴ φιλία τρία ζητεῖ μάλιστα, τὴν ἀρετὴν ὡς καλόν· τὴν συνήθειαν ὡς ἡδύ· καὶ τὴν χρείαν ὡς ἀναγκαῖον.
49. Ὁ ἀγαθὸς ἀγαθῶν ἐστι παρακτικός.
50. Ὁ Ἄρης μισεῖ τοὺς κακούς.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΩΝ.

11.

κ α Κ ό ς
κ ά λ Υ μ μ α
γ ῦ Π ε ς
ὦ Ρ α
ἀ λ λ Ο ῖ ο ς
π α ρ ά Σ ι τ ο ς

12.

κ α Λ ό ς
ἔ λ Ε ο ς
β ω Μ ό ς
ἔ λ λ Η ν ε ς
χ ρ η Σ μ ό ς
σ υ ν έ Σ τ ι ο ς
κ α π ν Ο δ ό χ η
ο ἰ κ ό Σ ι τ ο ς

13.

Κ Ρ Η Σ
Ρ ύ μ α
Η μ α ρ
Σ α ρ ξ

14.

Π Ν Υ Ξ
Ν ά π ς
Ὑ π α ρ
Ξ η ρ ὰ

15.

Χ Α Ρ Α
Α ι ω ν
Ρ ω μ η
Α ν ή ρ

16.

Α Φ Η
Φ ὼ ρ
Η ρ ω

17

ἀ ν ἄ Κ τ ω ρ
Κ ῦ Ρ ο ς
Ξ ε ν ο φ ῶ ν
α ἶ Ν ο ς
Ἡ σ ί Ο δ ο ς
Κ α λ λ ι Σ θ έ ν η ς

ΚΛΕΙΔΟΣ. Γ'.

Ὁπόταν παρουσιασθῇ ἡ κινδυνώδης ὥρα,
Εἰς τὴν θεότητα πολλὰ πολλάκις τάσσεις δῶρα.
Πλὴν πόσον ἦτο πλούσιος ὁ θρόνος τοῦ Ὑψίστου,
Ἂν ἐκτελοῦσες τὸ ταχθὲν ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς του!
Ἀπέφυγες τὸν κίνδυνον; δὲν ἐνθυμεῖσαι πλέον
Κανὲν ἀρ' ὅσα τότε σὺ τὸν ὑπεσχέθης κλαίων
Καί, λησμονήσας παντελῶς δεινὰ τὰ παρελθόντα,
Συντρέχεις πάλιν ἄφροντις εἰς μόνα τὰ παρόντα.

ΓΡΙΦΩΝ.

31. Μὴ ἔριζε περὶ ὄνου σκιᾶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Σόλων Λεντούδης = 48 49 51 53 54 56 60 αἰνιγμ. 16 17 20 προβλημ. καὶ τῆς Γ'. κλειδός.

Ἀθανάσιος Π. Χ. Προκοπίου = 48 53 58 αἰνιγμ. 42 43 45 46 47 50 λογογριφ.

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης = 48 49 51 53 56 59 αἰνιγ. 60 λογογριφ.

Γ. Παπᾶ Κ. Σπάρταλης = 48 51 52 54 56 57 58 αἰνιγμ. 41—46 49 50 λογογριφ. 13 15 16 λεξιγρίφ. 31 γρίφου.

Πυλοξένη Ι. Ζαρυφάκη = 53 58 59 60 αἰνιγμ. 17 προβλ. 43—46 50 λογογριφ.

Σ. Σολομωνίδης = 48 51 54 56 60 αἰνιγμ. 41—46 49 50 λογογριφ. καὶ 31 γρίφου.

Ἰωάννης Κ. Κομνηνὸς — 48 49 51 52 57—50 αἰνιγμ. 41—46 48—50 λογογριφ. 16 17 19 20 προβλ. καὶ 31 γρίφον.

ΒΑΙΝΔΗΡΙΟΥ.

Ἀναστάσιος Ἰω. Σούραλης = 48 56 60 αἰνιγμ. 16 17 20 προβλημ. 41—46 48 50 λογογριφ.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

Ν. Δ. Κονταξάκης — 48 49 51 52 56—59 αἰνιγμ. 16 19 προβλημ. 41—46 48—50 λογογριφ. καὶ 31 γρίφου.

Ἐμμ. Γ. Ραυτόπουλος = 48 49 51 52 56—59 αἰνιγμ. 16 19 προβλημ. 41—46 48—50 λογογριφ. καὶ 31 γρίφου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Α. Τελατινίδης = 49 50 52 56 58 59 60 αἰνιγμ. 17 19 προβλημ. 41—45 49 50 λογογριφ.

ΛΑΡΝΑΚΟΣ ΚΥΠΡΟΥ.

Ἀδελφοὶ Κουπᾶ = 48—60 αἰνιγμ. 16 17 19 20 προβλημ. 41—50 λογογριφ. καὶ 31 γριφ.

ΒΩΛΟΥ.

Νικολ. Χρ. Ἀποστολίδης = 48—60 αἰνιγμ. 41—50 λογογριφ.

ΛΙΜ ΒΑΘΕΟΣ.

Μιχ. Ἰω. Πρωτόπαπα = 48—58 αἰνιγμ. 41—50 λογογριφ.

ΠΥΡΓΟΥ ΣΑΜΟΥ.

Δ. Νικολαΐδης = 48—60 αἰνιγμ. 17 19 20 προβλημ. 41—50 λογογρ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΞΑ'.

Ὅλα φέρω εἰς τὸ σῶμα τὰ Ἑλληνικὰ στοιχεῖα
Παρεκτὸς τριῶν· εἰπέ μοι, ποῖα εἶν' αὐτὰ τὰ τρία;

Α. Ν. Α.

ΞΒ'.

Ἄνευ ἐμοῦ ἡ γῆ αὐτὴ ποσῶς δὲν εἶν' ὡραία.
Ἡ κεφαλή μου σύνδεσμος ὁ ποῦς ἀντωνυμία,
Ἀρέσκεται στὴν κεφαλὴν νὰ μ' ἐπιθέτ' ἡ νέα,
Νὰ μὲ κρατῇ 'ς τὰς χεῖράς της σχεδὸν πᾶσα κυρία.

Θ. Φ. Κ.

ΞΓ'.

Τῶν ὀργάνων τὸ μεσάζον εἶμαι τῆς ὑπάρξεώς σου,
ὅτε συγγενεῖς καὶ φίλαι ἵστανται ἐνώπιόν σου·
Ἂν ἀγρίως δὲ τὴν κάραν καὶ τὸν τράχηλον μ' ἐκκόψῃς,
εἰς θυμήρη τότε ἄνθη καὶ εὐώδη θὰ προσκόψῃς,
Ἀλλ' ἐντέχνως μου τὴν κάραν ἐν τῷ κέντρῳ ἐὰν θέσῃς,
ἐν σοὶ τότε λελησμένως διαρρέοντα μ' εὑρήσεις.

ΞΔ'.

Ἐκ κοιλίας φεῦ! δὲν εἶδον ὡς οἱ πάλ' ἐξιστοροῦσι,
τὸ γλυκὺ φῶς τῆς ἡμέρας,
πλὴν μὴ μὲ ἐκλάβῃς τέρας.
Ἂν δὲ μὲ καρατομήσῃς, παρευθὺς λευχειμονοῦσι,
δένδρα, δάση καὶ κοιλάδες,
ὄρη τε καὶ πεδιάδες.

Γ. Κηπουρίδης.

ΞΕ'.

Τὸ πρῶτον καὶ τὸ τρίτον μου τοῦ ὅλου ἀφαιρῶν,
εἰς τ' οὐρανοῦ, ὦ φίλε μου, τὸν θόλον θεωρήσεις.
Θὴρ εἶμαι τ' ὅλον τρομερόν·
τὰ τρία τελευταῖά μου ἐπάνω σου εὑρήσεις.

Θ. Χ. Μ.

ΞΣΤ'.

Ἀνὴρ ἐξερχόμενος ἐν λευκῇ πεδιάδι σπείρει μαῦρον σπόρον ἐξ οὗ πολλὰ καλὰ καὶ κακὰ φύονται.

Ὑπὸ Γ. Ι. Δημητρίου ἐκ Λάρνακος Κύπρου.

ΞΖ'.

Τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα ἀνίσως ἐρευνήσῃς,
Ἐκεῖ θὰ μ' ἀπαντήσῃς·
Χωρὶς ὅμως ἐμὲ οὐδέποτ' ἠμπορεῖς νὰ ζήσῃς,
Ἂν μ' ἀναγραμματίσῃς

Γ. Κ. Υ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΚΑ'.

Τίνες εἰσὶν οἱ δύο ἀριθμοί, ὧν τὸ μὲν ἄθροισμα εἶνε 48, ἡ δὲ διαφορὰ 10;

ὑπὸ Κ. Ρηγοπούλου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΚΒ.

Τίνες εἶσιν οἱ ἀριθμοί, ὧν τινων τὸ κεφάλαιον εἶνε διπλάσιον, τὸ δὲ γινόμενον τριπλάσιον τῆς διαφορᾶς των;

ὑπὸ Γ. Κ. Ι.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

51. Ναί! ἂν εἶδες; πρὸς ἔχετ' ἐκ ἐμοὶ ἅ *πά* τάς θεοί, ποτὰ φακοὶ νὰ, κι' ἂς ἡμερῶν κρυπταί τε Ψ Χ δ' ὅλοι. Οὔ, ναί, οὔ πρό Σπάθ' οὖν τ' ὡς ν' ἂς, ἂς ἄπω. Πλάνης. Οἱ, πρός, 6, ἅτε νὰ μ' ἴα, πολλαῖς, ἴτε τῷ τοί μ' Ἄλφες τέρ' ὅντ' ὄνος, ὄνε, χεῖται. 1 τῷ Β. ὠδὴ ὅ,τι τῷ τε κάλλη, ὧν νά μοι ἤπαρ χυταί.

Ἰωάννης Κομνηνός.

52. Καίει γῆ νῆα. Ναὶ Χ πολλὰς ἀμφ' ὑπ' ὅλους. Κ Ἰωάννη, ῥᾶνε Χ πλούτη ἀπ' Ἥρα, πάλιν δ' 1 ΠΡΕ! πεῖνα; μέν, ἔς, ἦν ἀργυδίῳ τίει. Ἀργεία, ὀδοί! Γῆ, 1 τὴν κακοί, ἂν...

Ι. Δ. Μαγώλης.

53. Τίτον νεκρόνω, κόκοι· τόσον ἢ νῆσοι;

54. Μ μα
— ρε — † Α΄. δίκης.
χαι χρη

55. Λαλιὰ δικαίῳ τε δίκαι ἢ περῶν δικαίου κακοῦ. Σεῖς ἄ!! Μῆδοι!

56. Ὡς ἡμεῖς εἴσεται, Ρώμη!! ποῖ ἦς;

57. Φίλωνα! Μῆδοι οὐ φίλοι; σεῖς! Ἄδη!

58. Ἢ † 6 σία; ἦδ' ὅλωλα!! 3 ἔστι;

53—58 ὑπὸ Γ. Ἐλευθεριάδου.

59. Ὦ ο, Ρῶσσοι νῆμ' ἂν θανόντες α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω.

60 Γῆρας κ' ὠὰ ὑπὸ λάδι, θάς, κόμαι, νῴ ς'

ὑπὸ Γ. Κ. Ι.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΙ.

21.

γ α λ α
α
λ
α

22.

μ η ν
η
ν

23.

χ η ν
η
ν

24.

. . . Α . . .
. . . . Ρ . . . .
. . . . Ι . . . .
'. . . Σ . . .
. . ˘ Τ . .
'. . . . Ο . . ˘ .
. . Τ ! !
'. . Ε΄ . .
'. . . ! Λ . . . .
'. . . . Η . . . .
. . . ˘ Σ . . . (α)

25.

. . Λ ! .
'. . . Ε . . .
. . . Υ . ! .
'. . . . Κ . . . .
. ˘ . . Ω . . .
'. . . Σ . ! .
'. . . Ι . . .
'. . . . Α . . ˘ . (α)

(α) Οἱ λεξίγριφοι οὗτοι λυθήσονται διὰ κυρίων ὀνομάτων.

Ὑπὸ Ἀριστοτέλ. Κ. Παλαιολόγου.

26

. Σ . ΄ .
. . . ΄ Α . . .
. . . . Π ΄ . . .
. . Φ . . .
΄. . Ω . .

ὁ δεύτερος ἐκ λέξεων κύρια σημαινουσῶν ὀνόματα

27

. ΄ . . Π . . .
. . . . . Ο . ΄ . .
. ΄ Λ . . .
΄. . Υ . . . .
. . ΄. Μ . .
. ΄. Ν . .
. . ΄. Ι .
. . . . . Α΄ . . .

Ὑπὸ Νικολ. Χρ. Ἀποστολίδου.

ΑΙΝΙΓΜΑ
ΞΗ΄.

Ὃν εἶμαι, πλὴν τῶν ὀρυκτῶν νὰ μὴ μὲ ὑπολάβῃς,
μηδ' ὡς φυτόν· ἤ, ἄφες με· σὲ καίω, μὴ μὲ ψαύῃς.
Ἔχω κοιλίαν, πλὴν ἀλλὰ οὔτε τῶν ἀνθρωπίνων
μετέχω· παῦσε, φίλε μου, πρὸς ζῶντά με συγκρίνων.
Εἶνε ἐν τούτοις ἀληθὲς ὅτι ὡς ἐκ κοιλίας
τῆς Θεομήτορος τροφὴ ἐξῆλθε σωτηρίας,
κ' ἐκ τῆς κοιλίας μου τροφὴν πορίζεται ἐπίσης,
τοιαύτην πλὴν ἣν ἀπαιτεῖ τοῦ σώματος ἡ φύσις.
Παράδοξον σοὶ φαίνεται, καὶ ὅμως ἔτι μᾶλλον
θὰ μὲ θαυμάσῃς ἂν μὲ ἰδῇς ἐκ δένδρων ἀναθάλλον,
σχεδὸν ἐπίσης ἱερόν, ἅμ' ὡς μ' ἀποκαλύψῃς,
ὡς τὸ δροσίζον μὲ νερὰ τοὺς θνήσκοντας ἐκ δίψης.
Παράδοξον θὰ σοὶ φανῇ ἐπίσης ἂν καὶ ὄρος
Φοινικικὸν ἀποτελῶ, καὶ ἂν ὁ νεωκόρος
συνήθως μ' ἔχ' εἰς χεῖράς του, καὶ δι' ἐμοῦ τὸ θεῖον
ἂν ἀπαιτῇς ἐξιλιασμὸν ἀνομιῶν μυρίων.

Σ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΓΡΙΦΟΙ.

32

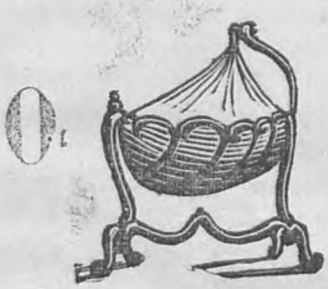
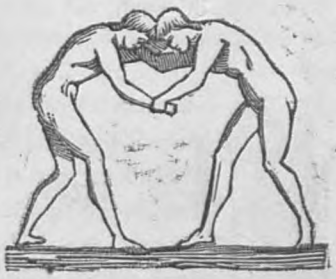

Μ. Η Χ. Κουππᾶς Κύπριος.

33

ΣΤ :: ΑΙ

Γ. Ἐλευθεριάδης, ἐκ Α. Βαθ...

34

σ σΚ!!

Θυγατηρ Μελισσέως καὶ τροφὸς τοῦ Διός. Πόλις ἐν Ἰταλίᾳ. Σ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

35

Σ

Γ. Νικολαΐδης Λέσβιος.

36

Τ

πα Τ

δα

Ορέστης καὶ Πυλάδης

Μέτρον τι παρ' Ἑβραίοις διὰ τὰ ὑγρά.

πόλις τῆς Γαλιλαίας

Δ' 20

Ο τ
Ρ
<ΓΟΙ
Ο +

Φ

Ι. Δ. Μανώλης

37

Φυτὸν χρήσιμον εἰς ἀλλάντας.

Z

A

Σ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΜΑΪΟΣ 1873. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Θ'.

ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ ΥΙΩΝ ΠΡΟΣ ΠΑΤΕΡΑ

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.

—

Εἰς πενιχράν τινα καλύβην, κειμένην εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Sallanches παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Μαυροβουνίου, ἔζη γέρων τις ὀνομαζόμενος Βερνάρδος, ἔχων τρεῖς υἱούς. Πρωΐαν τινὰ ὁ γέρων ἔκειτο κλινήρης, πάσχων ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ, καί, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων προσηλωμένους εἰς τὴν θύραν, περιέμενεν ἀνυπομόνως τὸν υἱόν του Ἰωάννην, ὅστις ἔλειπε πρὸς ζήτησιν ἰατροῦ.

Μετ' ὀλίγον βήματα ἵππου ἠκούσθησαν, καὶ πάραυτα ὁ ἰατρὸς εἰσῆλθε. Μετὰ μικρὰν ἔρευναν ἐπὶ τοῦ σφυγμοῦ καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἀσθενοῦς ὁ ἰατρὸς εἶπε, κτυπῶν ἐλαφρῶς τὸν ὦμόν του «Δὲν εἶνε τίποτε, φίλε μου, τίποτε»· ἔκαμεν ὅμως νεῦμα εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς τοῦ γέροντος, οἵτινες ἵσταντο περὶς τῆς κλίνης κεχηνότες καὶ ἀνυπόμονοι νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀγαπητοῦ των πατρός, καὶ οὕτως ἀπεσύρθησαν οὗτοι μετὰ τοῦ ἰατροῦ εἰς μίαν γωνίαν. Ὁ ἰατρός, σείσας τὴν κεφαλήν, ἐψιθύρισε, «κατέχεται τώρα ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ καί, ἅμα ελαττωθῇ, ὀφείλει νὰ λάβῃ ὀλίγον κινῖνον.»

Τί εἶνε αὐτό, ἰατρέ; εἶπεν εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Βερνάρδου, ὀνομαζόμενος Γουλιέλμος.

—Κινῖνον, φίλε μου, εἶνε ἓν ἀκριβὸν φάρμακον, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἐμπορεῖς νὰ προμηθευθῇς εἰς Sallanches· τιμᾶται δὲ τρία φράγκα. Θὰ γράψω τὴν συνταγήν. Γουλιέλμε, δύνασαι νὰ ἀναγινώσκῃς;

—Μάλιστα, ἰατρέ, ἀπεκρίθη οὗτος.

—Καὶ θὰ τὸν ἴδῃς, ὅταν τὸ λαμβάνῃ;

—Βεβαίως.

Ὅτε ὁ ἰατρὸς ἀνεχώρησεν, ὁ Γουλιέλμος, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἔβλεπον ἀλλήλους ἐν ἄκρᾳ ἀμηχανίᾳ. Ὅλη ἡ χρηματικὴ ποσότης συνέκειτο ἐξ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος φράγκου, ἐνῷ τὸ φάρμακον ἦτο ἀνάγκη ἀμέσως νὰ ἀγορασθῇ.

—Ἀκούσατε, εἶπεν ὁ Πέτρος, τρίβων τὰς χεῖράς του· γνωρίζω μίαν μέθοδον, διὰ τῆς ὁποίας νὰ ἀπολαύσω ἀπὸ τὸν ἄντικρυ λόφον πρὶν τῆς νυκτὸς τρία, τέσσαρα ἢ πέντε φράγκα.

—Ἐκ τοῦ λόφου; εἶπεν ὁ Ἰωάννης ἐκθαμβος.

—Ἀνεκάλυψα μίαν φωλεὰν ἀετῶν ἐντὸς χάσματος βαράθρου. Εἰς Sallanches εὑρίσκεται κύριός τις, ὅστις εὐχαρίστως θ' ἀγοράσῃ τοὺς νεοσσούς· τίποτε δὲ δὲν μὲ κάμνει νὰ διστάζω εἰμὴ ὁ τρομερὸς κίνδυνος, εἰς ὃν θὰ ἐκτεθῶ ὅπως τοὺς συλλλάβω, ἀλλὰ δὲν βλάπτει, ἀφοῦ ἀποβλέπει τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μας. Σᾶς ὑπόσχομαι δὲ ὅτι θὰ τους ἔχω εἰς διάστημα δύο ὡρῶν.

—Ἐγὼ θὰ τοὺς συλλάβω, εἶπεν ὁ Γουλιέλμος.

—Ὄχι! ὄχι! ἄφες με, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, εἶμαι ὁ νεώτερος, πρὸς δὲ καὶ ὁ εὐκινητότερος.

—Ἐγὼ πρέπει νὰ διακινδυνεύσω ὡς ἀνακαλύψας αὐτήν, ἐπανέλαβεν ὁ Πέτρος.

—Ἔλθετε, εἶπεν οὗτος· ἂς διαλύσωμεν τὴν ὑπόθεσιν διὰ κλήρου. Γράψε τρεῖς ἀριθμούς, Γουλιέλμε, ρίψε τους εἰς τὸν πῖλόν μου, καὶ ὅστις σύρῃ τὸν ἀριθμὸν 1 θὰ καταβῇ εἰς τὸ χάσμα.

Ὁ Γουλιέλμος ἔκαυσε τὸ ἄκρον ἑνὸς ξύλου, ἔσχισε παλαιόν τι χαρτίον εἰς τρία μέρη, ἔγραψεν ἐπ' αὐτῶν τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, καὶ τὰ ἔρριψεν εἰς τὸν πῖλόν του. Πόσον σφοδρῶς ἐπαλλον αἱ τρεῖς καρδίαι! Ὁ γέρων Βερνάρδος ἔκειτο ριγῶν ὑπὸ πυρετοῦ καὶ ἕκαστος τῶν υἱῶν του ἐπεθύμει νὰ κινδυνεύσῃ τὴν ἰδίαν του ζωήν, διὰ νὰ σώσῃ τὴν τοῦ πατρός του.

Ὁ κλῆρος ἔπεσεν ἐπὶ τὸν Πέτρον, ὅστις ἀνεκάλυψε τὴν φωλεάν· οὗτος ἐναγκαλισθεὶς τὸν ἀσθενῆ εἶπε.

Δὲν θα ἀργήσωμεν, πάτερ! καὶ εἶνε περιττὸν νὰ ὑπάγωμεν ὁμοῦ.

—Τί μέλλετε νὰ κάμετε; εἶπεν ὁ γέρων, τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς.

—Θὰ σᾶς εἴπωμεν ἅμα ἐπιστρέψωμεν!

Ὁ Γουλιέλμος ἔλαβεν ἐκ τοῦ τοίχου παλαιόν τι ξίφος, τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν εἰς τὸν Βερνάρδον, ὅτε ὑπηρέτει ὡς στρατιώτης· ὁ Ἰωάννης ἐζήτει χονδρόν τι σχοινίον, τὸ ὁποῖον οἱ ὀρεινοὶ μεταχειρίζονται διὰ νὰ κόπτωσι δένδρα, καὶ ὁ Πέτρος διηυθύνθη ἔμπροσθεν ξυλίνου σταυροῦ, ἱδρυμένου πλησίον τῆς καλύβης· ἐνταῦθα γονυπετήσας διά τινα λεπτὰ προσηύχετο ἐνθέρμως. Μετ' ὀλίγον ἐξῆλθον ὅλοι ὁμοῦ, καὶ πάραυτα ἐπλησίασαν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου. Ὁ κίνδυνος ἐφαίνετο μεγαλήτερος τώρα ἔνεκα τῶν

Ψηφιακή Κεντρική Βιβλιοθήκη Βάρναλης

ἁρπακτικῶν πτηνῶν, τῶν κατοικούντων τὴν ἀγρίαν ἐκείνην ἄβυσσον, ἢ τὸ φοβερὸν βάραθρον, τοῦ ὁποίου τὸ βάθος ἦτο πλέον τῶν ἑκατὸν ποδῶν.

Ὁ Πέτρος, ὅστις ἔμελλε νὰ ἐκτελέσῃ ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν, ἦτον ὡραῖος, ἀθλητικὸς καὶ νέος εἴκοσι δύο περίπου ἐτῶν τὴν ἡλικίαν. Καταμετρήσας καλῶς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ καταβῇ, ἔκραξεν.

—«Ἀδελφοί! ἡ ὥρα ἔφθασε, τὰ πάντα ἕτοιμά εἰσι,» καὶ πάραυτα σιωπὴ ἐπεκράτησε δι' ὀλίγας στιγμάς. Ἀσπασθεὶς τοὺς ἀδελφούς του μὲ μεγάλην τρυφερότητα καὶ ὠχρὸς ὡς νεκρὸς γενόμενος, εἶπεν, ἐὰν γείνω βορὰ τῶν ἀετῶν, εἰπατε εἰς τὸν ἀγαπητόν μου πατέρα νὰ χαίρῃ μᾶλλον ἢ νὰ λυπῆται, ὡς ἀπολέσας ἕνα υἱὸν διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσίν του.

Οἱ ἀδελφοί του περίλυποι ἔδεσαν τὸ σχοινίον περὶ τὴν ὀσφύν του καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν καταβιβάζωσι· Κρατῶν τὸ ξίφος διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐπλησίασεν ἀσφαλῶς εἰς τὴν γωνίαν, ἔνθα ἔκειτο ἡ φωλεά. Αὕτη περιεῖχε τέσσαρα ἀετίδια φαιοῦ χρώματος· μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ χαρά του, ἡ καρδία του ἔπαλλεν εἰς τὴν θέαν των, ἀλλ' ἔτι περισσότερον διότι κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν οἱ γονεῖς τῶν νεοσσῶν ἔλειπον. Ἥρπασε σταθερῶς τὴν φωλεὰν διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς καὶ ἐκραύγαζε μετὰ χαρᾶς τοὺς ἀδελφούς του. «Τοὺς ἔχω! σύρατέ με ἐπάνω!»

Ἤδη ἡ πρώτη ὁλκὴ ἐδόθη εἰς τὸ σχοινίον, ὅτε ὁ Πέτρος ἠσθάνθη ἑαυτὸν προσβαλλόμενον ὑπὸ δύο παμμεγέθων ἀετῶν, τῶν ὁποίων αἱ μανιώδεις κραυγαὶ ἐδείκνυον, ὅτι ἦσαν οἱ γονεῖς τῶν νεοσσῶν.

— Γενναιότης, ἀδελφέ! ἔκραζον οἱ ἀδελφοί του ἄνωθεν, ὑπερασπίσθητι! μὴ φοβῆσαι.

Ὁ Πέτρος ἔθλιψε τὴν φωλεὰν εἰς τὸ στῆθος του καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἔπαλλε τὸ ξίφος περὶ τῆς κεφαλῆς του. Τότε ἤρχισε τρομερὸς ἀγών. Οἱ ἀετοὶ ὠρύοντο μανιωδῶς, οἱ νεοσσοὶ ἔκραζον ῥικτῶς, ὁ Πέτρος ἐκραύγαζε γενναίως καὶ ἔπαλλε τὸ ξίφος του. Ἐτραυμάτισε τοὺς ἀετοὺς μὲ τὸ ξίφος, τὸ ὁποῖον ἀπηύγαζεν ὡς πῦρ, καὶ ἐκτύπα τὸν βράχον, ἐξ οὗ πάμπολλοι σπινθῆρες ἐξήρχοντο.

Αἴφνης ἠσθάνθη τιναγμὸν εἰς τὸ σχοινίον. Ἀναβλέψας παρετήρησεν ὅτι διαρκούσης τῆς πάλης ἔκοψε ὀλίγον τὸ σχοινίον, τὸ ὁποῖον τώρα ἦτον ἕτοιμον νὰ κοπῇ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Πέτρου ἐσπινθηροβόλουν· ἔμεινε διὰ μίαν στιγμὴν ἀκίνητος· τρομερὸς φόβος τὸν κατέλαβε· ψυχρὸς ἱδρὼς ἔρρεεν ἐκ τοῦ προσώπου καὶ ἀπελπισθεὶς ἤθελε νὰ ῥίψῃ τὸ ξίφος καὶ τὴν φωλεὰν καὶ νὰ τεθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τῶν μανιωδῶν του ἐχθρῶν.

Κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν εἷς ἐκ τῶν ἀετῶν προσέβαλε μὲ τοὺς ὄνυχάς του τὴν κεφαλὴν τοῦ δυστυχοῦς Πέτρου καὶ προσεπάθησε νὰ καταξεσχίσῃ τὴν κεφαλήν του· ἀλλ' ὁ ἀνδρεῖος Πέτρος ἠγωνίζετο γενναίως, ἐνθυμούμενος τὸν πατέρα του, καί, οὕτως ἐνθαρρυνόμενος, μετὰ μίαν ὥραν ῥικτοῦ ἀγῶνος ἐφέρθη εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου ὁμοῦ μὲ τὴν λείαν του. Μεγίστη χαρὰ ἀνέλαμψεν ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν δύο ἀδελφῶν· ἐνῆγκαλίσθησαν τὸν ἀδελφόν των, ὅστις ἔκειτο χαμαὶ σχεδὸν ἡμιαπνής, καὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς του ἄφθονον αἷμα ἔρρεεν, ἀλλὰ μετά τινα λεπτὰ συνῆλθε καὶ τὸ πρῶτον ἀντικείμενον, εἰς τὸ ὁποῖον ἠτένισε τοὺς ὀφθαλμούς του, ἦσαν οἱ νεοσσοί.

Οἱ νεοσσοὶ οὗτοι ἦσαν ἐκ τῶν μᾶλλον σπανίων καὶ ἀξιολόγων. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν μετὰ μεσημβρίαν τοὺς ἐπώλησαν εἰς Sallanches καὶ τοιουτοτρόπως ὁ γέρων Βερνάρδος ἔσχε τὸ τοσοῦτον ἄξιον λόγου κινῆνον. Μετά τινας ἡμέρας ὁ σεβάσμιος οὗτος γέρων ἀνέλαβε πρὸς μεγίστην τῶν υἱῶν του χαράν.

Η ΤΟΚΟΓΛΥΦΙΑ

κατὰ Κυπριακὴν γλῶσσαν.

Ὁ λαγὸς 'ς τ' ὄρος σὰν πεινάσῃ,
γυρεύκει τίποτες νὰ φάγῃ
κι' ὁ κυνηγὸς γιὰ νὰ τὸν πιάσῃ
στήνει τὴν τσάκραν (1) κεῖ ποῦ πάγει.

Βάλλει του πάνω ἕναν κομμάτιν,
ψωμὶ ξερὸν νὰ τοῦ γελάσῃ,
τοῦ κακορίζικου 'ς τ' ἀμμάτιν
νάρτῃ νὰ φᾷ γιὰ νὰ τὸν πιάσῃ.

Κ' ἐκεῖνος κούτζουλα (2) 'ς τὴν ἄκραν,
'γγίζει τὰ χείλη του νὰ φάγῃ,
πιάννει τὸ πύδιν του ἡ τσάκρα
καὶ ποῦ νὰ φύγῃ ποῦ νὰ πάγῃ.

Τότ' ἀρχινᾷ πιὸν νὰ φωνάζῃ,
'σὰν τὸ σκυλλὶν νὰ παουρίζῃ, (3).
ἀμμὰ (4) κανεὶς δὲν τὸν'ποσπάζει
ὁ κυνηγός του πιὸν τὸν ρύζει.

Ἔτσ' εἶνε κ' ἡ τοκογλυφία·
ἓν' ὁ πολίτης τσακροστάτης
καὶ τσάκρα ἡ ὁμολογία
καὶ ὁ λαγὸς ἓν' ὁ χωρκάτης.

Ὀνταν πεινάσῃ ὁ χωρκάτης,
πηγέννει νὰ ὁκωθῇ (5) νὰ φάγῃ.
Μυρίζεται τ' ὁ τσακροστάτης,
βγέννει τὴν στράταν του ποῦ πάγει.

—Ὦ! καὶ καλῶς ἦλθεν ὁ Γιάννης,
καιρὸν ἀπόχει νὰ σὲ δοῦμεν.
Ἔλα νὰ δοῦμεν εἶντα κάμνεις,
ὄλον ἔρχεσαι νὰ σὲ θωροῦμεν.

1 Παγίδα (2) ὑπόκωφος (3) νὰ δέρεται (4) ὅμως (5) νὰ χορτασθῇ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἶντα νὰ κάμω ὁ καϋμενος,
ἔτσι κι' ἐὼ ἴσια (1) τυρανιοῦμαι
φτώχιαν πολλὴν ὁ καϋμένος,
— μοῦ κακοφαίνεται ! λυποῦμαι.

Θέλεις ρεάλια (2) νὰ σοῦ δώσω;
— Θέλω, ἀφέντη, ἀμὰ πότε,
ναὺκολυνθῶ νὰ σοῦ τὰ δώσω;
— Διάβου (3) τωρά, καλέ, κ' ὡς τότε!

Μακάρι νἄχωμεν ὑγείαν,
Ἐγὼ αἰτίαν ἔν σοῦ βρίσκω,
κάμνεις μου μιὰν ὁμολογίαν
καὶ ὡς ποῦ θέλεις πομενίσκω.

Κι' ἔτσι μὲ τὰ γλυκιά του λόγια
καὶ μὲ τὰ γέλια του τὰ τόσα,
κτίζει τ' ἀνώγια καὶ κατώγια,
φορεῖ του σκούφιες καὶ κοντόσια (4).

Γελᾷ του ὅσον νὰ τοῦ βάλῃ
τὸν καϋμένον εἰς τὴν τσάκραν,
κ' ὕστερα ποιὸν νὰ τοῦ τὴν βγάλῃ,
τὴν πέτσαν του μὲ τὴν ζοντάκραν (5).

Ἀμμ' ἂν τοῦ δώσῃ διὼ χιλιάδες,
γεννοῦν τοῦ χρόνου (6) κάμνουν πέντε·
πιὸν δὲν τοῦ ἀρτηροῦν (7) παράδες
μήτε σιτάριν μεσ' στὸ σέντε (8).

Τοῦ κακοροίζικον τοῦ Γιάννη,
συκώνει του τ' ἀπὸ τ' ἀλῶνιν,
κριθάριν ρώθιν κι' ὅτι κάμνει
οὔλα πιὸν κάμνει τού τα χιώνην (9).

Ἀφοῦ πιαστῇ πιὸν εἰς τὴν τσάκραν
καλὰ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ φύγῃ,
Τότ' ἀρχινᾷ του ποῦ τὴν ἄκραν,
νὰ φάγῃ τέλεια τὸ κυνῆγι.

Ἡρῶτα γυρεύκει του τὴν μούλαν (10)·
ἀμμ' ἂν κουντζίσ (11) ὁ καβμένος,
βράζει τῆς χάψῃς (12) τὴν πεζούλαν (13)
καὶ τίτσιρος (14) καὶ πεινασμένος.

Ὕστερα πᾶν τὰ χωραφάκια
πᾶν καὶ τὰ βούδια κι' ἡ γαδάρα·
καμμιὰν φορὰν καὶ τὰ σπητάκια,
πιάννει κι' ὁ Γιάννης τὴν στραβάραν.

(1) Ἴδιο ὁποῦ. (2) γρόσια. (3) πέρασε. (4) τουτέστι τὸν κολακεύει. (5) ὀδοντάγρα. (6) ἕως τὸ ἑπόμενον ἔτος. (7) περισεύουν. (8) ἀποθήκη. (9) τοῦ τὰ παστρεύει ὁλοτελῶς. (10) ἡμιόνον. (11) κοπιάσῃ. (12) συλλαβῇς. (13) αἱ συνήθεις κτίσται κλίνατι τῶν χωρικῶν. (14) γυμνός.

ΤΗ ΦΙΛΗ ΜΟΥ.

Ὦ ! πόσον Σὲ ἠγάπησα. — Μικρόν, παιδίον ἔτι,
Ἐθαύμαζον τὰ κάλλη Σου, εἰς ρέμβην ἀφειμένον,
Πῶς νά Σ' ἀρέσω τὸ πτωχὸν ἐζήτουν ἐσκεμμένον,
Καὶ ἦσο Σὺ ἡ μόνη μου διηνεκὴς μελέτη.

Ποσάκις, ἐνῷ ἔστενον μακράν Σου μόνον, φίλη,
Καὶ τὴν ψυχήν μου ἔθλιβε τὸ φάσμα τῆς ὀδύνης,
Σὲ εἶδον εἰς τὰ στήθη μου βάλσαμον νὰ ἐγχύνῃς
Ἀνσίπονον μ' ἀγγελικά, μὲ μειδιῶντα χείλη;

Καὶ ὅταν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ βίου νεανίας
Ἀνέβην, καὶ τοὺς πόθους μου φεῦ! εἶδον ἐσβεσμένους...
Κ' ὑπὸ τοὺς θόλους τοὐρανοῦ τοὺς ἐρρυτιδωμένους
Νὰ λησμονήσω ἔπασχον τὰς παιδικάς μου μνείας,

Σὺ πάλιν ὡς παρήγορος θεός τις δὲν ἐφάνης;
Δὲν μ' ἔτεινες τὰ χείλη Σου, ἐξ' ἐρωτος σφριγῶσα,
Καὶ δὲν μοὶ εἶπες Σ' ἀγιπῶ, ὡς πῦρ ἐρυθριῶσα;—
πλὴν φεῦ! κι' αὐτὸ ἦν ὄνειρον ἀπάτης, ψεύδους, πλάνης.

Τὸ πᾶν μ' ἀφῆρεσε σκληρὰ μοῖρα καὶ ἀπαισία,
Καὶ τί ἐζήτησα ἐγώ; τί; μίαν φίλην μόνον,
Μικρὰν οἰκίαν εἴς τινα ἐσχατίαν δρυμώνων
Καὶ γύρωθεν αὐτῆς λευκὰ καὶ μυρισμένα ἴα.

Ἦσαν τοσοῦτον φυσικοὶ οἱ ἐδικοί μου πόθοι·
Τὴν ἡσυχίαν ἤθελον.— Ἐζήτησα τῆς μοίρας
Χρυσίον ἢ ἀδάμαντας ἢ ἔνδυμα πορφύρας;
Ἀλλὰ κανεὶς ἀπὸ αὐτούς, κανεὶς δὲν ἐπληρώθη.

Ἡ φύσις μάτην πέριξ μου προσμειδιᾷ, ματαίως
Εἶνε ἀνθόστρωτος ἡ γῆ.— Δὲν δύναμαι νὰ ζήσω,
Ἀφοῦ μοὶ ἐπιβάλλεται σκληρῶς νὰ Σὲ μισήσω....
Ὦ Μέγαιρα! τὸ μνῆμά μου ἀνάσκαψον ταχέως.

Δὲν εἶνε προτιμότερος, εἰπέ, τοιοῦτον βίον,
Ὁ ὕπνος ὁ ἀπέραντος τοῦ ζοφεροῦ μνημείου;... (1)

Ἐν Κύπρῳ Θ. Φ. Κ.

(1) Σ. Σ. Μετὰ οὐχὶ μικρὰν συζήτησιν, ἂν τὸ ποιημάτιον τοῦτο εἶνε καταλληλον ἢ μὴ πρὸς δημοσίευσιν, ἐνεκρίθη αὕτη, καθόσον ὁ ποιήσας οὐδαμῶς φαίνεται προσκρούων εἰς τὴν ἠθικήν, ἀφοσιωθεὶς παιδιόθεν εἰς τὴν μίαν καὶ μόνην φίλην του, μεθ' ἧς ἐπόθησε νὰ συμβιώσῃ, μακρὰν τῆς κοινωνίας τῶν διπροσώπων ἀνθρώπων, ἀθῆρων καὶ γρυσίου καὶ ἀδάμαντας καὶ πορφύραν, ἤτοι πᾶσαν τὴν τοῦ ἀπατηλοῦ κόσμου ματαιότητα. Οἱ φέροντες τοὺς ὑπὸ τοσοῦτον εὐγενῶν αἰσθημάτων ἐμπνεόμενους νέους εἰς τὴν ὑπαίσιον θέσιν μ' ἀνεπιτυχοῦς ἔρωτος καὶ τελευταίους σπόρους τοῦ ποιητοῦ πρώτους ὁμολογοῦμεν, ἐγκλημα-

Ελληνικό Κέντρο Βιβλιοθηκών

ΛΥΣΕΙΣ (1).

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΞΒ'. Ἄν(θ)ος—ἄνθος.
ΞΓ'. Μαῖα—ἴα—αἷμα.
ΞΔ'. Ἐχίων—χιών.
ΞΕ'. Ἶρις—τίγρις—ρίς.
ΞΣΤ'. Ὁ καλαμος σπείρων ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰ γράμματα, ἀφ' ὧν πολλὰ καὶ καλὰ καὶ κακὰ φύονται.
ΞΖ'. Ἥρα—ἠήρ.
ΞΗ'. Κλίβανος—λίβανος.

(1) Ὁ ἐν Ῥυθείῳ ἀξιότιμος φίλος τοῦ Μέντορος καὶ Πυθαγόρου κύριος Ν. Θ. Ἐξαρχάκος ἐπέστειλεν ἡμῖν ἁπάσας σχεδὸν τὰς τῶν ἐν τῷ Ζ'.φύλλῳ λύσεις· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐλάβομεν αὐτάς, ἐνῷ τὸ Η'.ὑπῆρχεν ὑπὸ τὰ πιεστήρια, δὲν ἐφάνησαν ὅπου ἔδει. Καταχωρίζομεν δὲ σήμερον, καθὸ ἐμμέτρους καὶ μὴ ἐκ τῶν συνήθως ἀποστελλομένων, τὰς ἑρεξῆς·

ΜΗ'. Αἰνίγματος — Αἰνιγματώδης.
Τίς ἄρα τῆς Παφίας τὴν νῆσον δὲν ἠξεύρει
Καὶ τίς τὸν βασιλέα τὸν πρῶτον τῆς Περσίας,
τὸ ἦπαρ ἀφαιροῦν
τῆς νήσου χωρὶς κόπον δὲν δύναται νὰ εὕρῃ;
Ἀλλ' ἂν τις θέλῃ ἄλλον, οὐχὶ ἐκ τῆς Ἀσίας,
ἄνακτα, συντηρῶν
τὸ ἦπαρ εἰς τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς ἂς θέσῃ
Κ' ἐν μόνῃ εἰς τούτου τὴν θέσιν ἂς προσθέσῃ.
Εἷς ἄλλος τότε ἄναξ θὰ γίνῃ τῆς Ἠπείρου,
Ὅστις πληγεὶς κεράμῳ ἔπεσε τελευτήσας
Ἐὰν δέ, συμπληρῶν
τὸ αἴνιγμα, καὶ ταύτην τὴν λέξιν μετ' ἐμπείρου
τρόπου εἰς δύο σχίσῃ, τὸ τέλος ἀπορρίψας
Καὶ τὴν ἀρχὴν κρατῶν,
θὰ ἴδῃ νὰ προκύψῃ φλογίζον τι καὶ καῖον.
Ἂν σχῆμα δὲ θελήσῃ νὰ δώσῃ πάλιν νέον,
τὴν λέξιν ταύτην ὅλην ὡς ἔχει ἂς κρατήσῃ·
ἀροῦ δ' ἐξοβελίσῃ τὸ σύμφωνον ἐκεῖνο,
ὃ ἔθηκεν ἀρτίως, ἂς ἀναγραμματίσῃ.
Ἂν τὴν ἐγγίσῃς τότε, ἀνάγκη νὰ σὲ πλύνω·

ΜΘ'.
Τῆς λύσεως τὸν τσεκετὸν διὰ νὰ εὐκολύνω,
Ἓν τοῦ δευτέρου ὅμοιον ὡς κεφαλὴν θὰ τάξω.
Εἷς Μάμμος τότε ἄριστος κ' ἐξαίρετος θὰ γίνω
Καὶ πῶς ἡ Ἄμμος νὰ γεννᾷ ὅμμα θὰ σᾶς διδάξω.

ΝΑ'.
Ἐὰν τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου ἀπορρίψῃς
Τὰ τρία πρῶτα γράμματα, φανὸν θ' ἀνακαλύψῃς

ΝΒ'.
Τὸ τέταρτον ἂν ἀποβάλω
Καὶ σ' ὅλον ἀναγραμματίσω,
Θὰ δυνηθῶ, δὲν ἀμφιβάλλω
Ἔρκος ὀδόντων νὰ ποιήσω.
Ἐξηγῶν οὕτω πῶς ἡ κέδρος
δύναται νὰ τραπῇ εἰς κέδρος

ΝΓ'.
Ἀφοῦ μὲ τόσην εὐκολίαν
ὁ Ἡρακλῆς ἔγινε κλεὶς,
θὰ δοκιμάσῃ δυσκολίαν
νὰ γίνῃ ἄρα καὶ Ἀλῆς;
Νομίζω ὄχι καὶ ἂν λάβῃς
Πειρῶ ἄνευ ἀναβολῆς.

ΝΔ'.
Ἐντὸς τοῦ λιβανίου τὸν Λίβανον εὑρήσεις,
Καὶ παρ' αὐτῷ ἄνθρωπος θὰ ἴδῃς νὰ προκύπτῃ·
Ὁ Λίνος ἐντὸς βαρυστόλιστος διορίζεται,
Τὸν Λίγνον ἐὰν εὑρῇς εἰς αἴφνης ὡς ἐν κρύπτῃ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

ΚΑ'. Οἱ ζητούμενοι ἀριθμοί εἰσιν οἱ 29 καὶ 19.
ΚΒ'. Οἱ ζητούμενοι ἀριθμοί εἰσιν οἱ 6 καὶ 2.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ.

51. Νεάνιδες, προσέχετε καὶ μὴ ἀπατᾶσθε. Ὑπὸ τὰ φακινάκια σήμερον κρύπτεται ψυχὴ δολίου νέου, προσπαθοῦντος νὰ σᾶς ἀποπλανήσῃ. Προσέξατε νὰ μὴ ἀπολέσητε τὸ τιμαλφέστερον τῶν ὅσων ἔχητε ἐν τῷ βίῳ, διότι τότε κάλλιον νὰ μὴ ὑπάρχητε.

52. Καὶ ἡ γυνὴ ἂν ἔχῃ πολλὰς ἀμφιπόλους καὶ ὁ ἀνὴρ ἂν ἔχῃ πλούτη ἄπειρα, πάλιν δὲν πρέπει νὰ μένωσιν ἀργοί, διότι ἡ ἀργία ὁδηγεῖ εἰς τὴν κακίαν.

53. Τί τὸν νεκρὸν ὁ κωκυτὸς ὠνίνησι;

54. Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ χρήμασιν ἀδίκοις.

55. Λάλει ἃ δεῖ καὶ ὅτε δεῖ καὶ ὑπὲρ ὧν δεῖ καὶ οὐκ ἀκούσεις ἃ μὴ δεῖ.

56. Ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιῇς.

57. Φιλῶν ἃ μὴ δεῖ οὐ φιλήσεις ἃ δεῖ.

58. Ἡ πλεονεξία εἰδωλολατρεία ἐστί.

59. Διπλοῦν ὁρῶσιν οἱ μανθάνοντες γράμματα.

60. Γηράσκω ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

ΝΣΤ'.
Κόσμον λοιπὸν ὁλόκληρον ἐντός σου περιέχεις,
Ἀνδρόνικε, τὴν Σίκινον, τὴν Ἄνδρον καὶ τὸ Ῥίον
τὸν Δῖον καὶ τὸν Νάρκισσον καὶ τὸν Νικίαν ἔχεις
σ' τὰ σπλάγχνα σου, τὸν Δανακὸν ἀκόμη καὶ κορίον
ροιὰν καὶ νάννον καὶ αὐτὴν τὴν πρόσεσιν διά; (1)
Ὦ! εἶνε τοῦτο πιστευτὸν, δὲν εἶνε παιδιά·
εἶν' ἀληθὲς καὶ μάλιστα ὅλον δὲν ἐξηντλήθη
το ἔνδον σου, κ' ἐντὸς αὐτοῦ ἰδοὺ καὶ ἄλλα πλήθη.
Ἡ νῆσος Ῥόδος [2] μὲ ὁδὸν [3] μίαν καὶ ἕνα οἶκον [4]
Κ' ὁ Κρόνος [5] μὲ ἕνα Κρέον [6] τὴν Ἶριν [6] κ' ἕνα κοίκον [8]·
ρὶς μία καὶ ἐγγὺς αὐτῆς εἷς κρίνος [10] καὶ ἓν ῥοδον, [11]
κ' ἐκεῖ πλησίον ὄνος [12]
Ἰδοὺ παρουσιάζεται σ' τὸ στόμα φέρων σκόρδον. [13].
Ἐνῷ σχεδὸν συγχρόνως
Μὲ κράνος [14] ἐμφανίζεται γιγαντιαῖος δράκος, [15]
ἀπὸ τὸ σῶμα σου κρατῶν σ' τὰς χεῖρας του ἐν ῥάκος [16],
καὶ ἀναβαίνων ὄρος [17].
Ὦ παῦσο πλέον ἵνα μὴ μᾶς καταλάβῃ κάρος [18].

1] Ἐλησμονήθη Σίνις ὁ πυτιοκάμπτης
2] τὰ 4. 5. 3. 9. καὶ 10 — 3]· τὰ 5· 3. καὶ 10. — 4]. τὰ 5. 7. 8. 9 καὶ 10
5] τὰ 8. 4. 5. 6. 9. καὶ 10. — 6]. τὰ 8. 4. 7. 9. καὶ 10 — 7]. τα 7. 4. 7. καὶ 10.
8] τὰ 8. 4. 7. 8. 9 καὶ 10 —9]. τὰ 4. 7. 10 —10]. τὰ 8. 4. 7. 6. 9. καὶ 10.
11] τα 4. 5. 3. 9. καὶ 6. 4 2]. τὰ 9, 6. 5. καὶ 10. — 13] τὰ 10. 8. 5 4. 3. 9. 6.
14] τὰ 8. 4. 1. 6. 5. καὶ 10—15]. τὰ 3. 4. 4. 8, 9 10 —16] τὰ 4, 1. 8. 9 καὶ 10.
17] τὰ 9. 4. 5, καὶ 10. —18] τὰ 8. 9. 4· 5. καὶ 10.

ΝΖ'.
Ἶριν καὶ βοῦν μὲ τέχνην πολλὴν ἐὰν συζεύξω,
τῆς λύσεως τὸ γέρας μ' εὐχέρειαν θὰ δρέψω.

ΝΗ'.
Ἂν τὸν πόδα τῆς Ἥρας κεφαλὴν καταστήσω,
ὁ ἀὴρ θὰ φυσήσῃ κ' εὐχερῶς θὰ σὲ λύσω.

Δημοτική Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΞΙΓΡΙΦΩΝ.

18.

ὗ Π α ρ
ἄ Λ α ς
Ἀ α ρ ὼ ν
ἀ Τ υ χ ί α
φ Ω ̔ ς
ἄ Ν α ξ

19.

Ἀ Ζ ε ὺ ς
θ Ἡ ρ α
Κ ό Ν ω ν
τ α Ω ̓ ς
Μ ί Ν ω ς

20

Λ Σ
Ο Α
Ν Γ Ρ
Ι Ο Ο
Α Ι Γ Ν Ι Α
Α Ρ Μ
Θ Ι Α
Φ Τ
Ο Α
Ι

21

γ α λ α
α ν η ρ
λ η θ η
α ρ η ς

22

μ η ν
η ρ ω
ν ω ε

23

χ η ν
η ὗ υ
ν υ ξ

24

Π ρ ί Α μ ο ς
Σ ε μ ί Ρ α μ ι ς
Ξ ά ν θ Ι π π ο ς
Ὀ ρ έ Σ τ η ς
Τ ῖ Τ ο ς
Ἀ γ α θ Ο κ λ ῆ ς
Κ ά Τ ω ν
Ἑ λ Ε ̓ ν η
Ἱ π π ό Λ υ τ ο ς
Ἐ π ι μ Η θ ε ὺ ς
Χ ρ ῆ Σ τ ο ς

25

Δ ό Λ ω ν
Α λ κ Ε ̓ τ ο ς
Π λ ο Υ τ ω ν
Α μ φ ι Κ τ ύ ω ν
Α ἴ σ Ω π ο ς
Ἀ ρ ί Σ τ ω ν
Ἀ ν ν Ι δ α ς
Ὀ ν ο μ Α κ λ ῆ ς

26

ἀ Σ τ ὴ ρ
π ρ ό Δ τ ο ν
Π ε λ ο Π ί δ α ς
Λ ό Φ ο ς
ὗ δ Ω ρ

27

Λ ύ σ ι Π π ο ς
Ἀ ρ ι σ τ Ο φ ά ν η ς
Σ ό Λ ω ν
Ὀ δ Υ σ σ ε ὺ ς
Κ ί Μ ω ν
Κ ό Ν ω ν
Θ έ μ Ι ς
Μ ι λ τ ι Α δ ῆ ς

ΓΡΙΦΩΝ.

32. Ἡ ὑπομονὴ εἶνε ἡ κλεὶς τῆς χαρᾶς.
33. Προσήκει τοῖς ἀθληταῖς τὸ σῶμα ἀεὶ γυμνάζειν.
34. Πῦρ σιδήρῳ μὴ σκαλεύῃς.
35. Μὴ φιλονείκει περὶ ὄνου σκιᾶς.
36. Φίλει τὴν πατρίδα, κἂν ἄδικος ᾖ. Μὴ αἰσχρολόγει τοὺς φίλους
37. Θυμὸς ὁπλίζει χεῖρα.

ΛΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης= 62 66 67 αἰνιγμ. 51—60 λογογρ. 35 γρίφ.

Ι. Κ. Κομνηνὸς= 62 65 66 67 αἰνιγμ. 21 22 προβλ. 52—57 59 60 λογογρ. 33 35 καὶ τὸ ½ τοῦ 36 γρίφου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ἰωάννης Δ. Μανώλης= 21 22 προβλημ. 51 53 55 56 57 60 λογογριφ. 22 23 λεξιγριφ. 33 γριγ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Α. Π. Αὐγερινὸς= 51 52 57 58 60 λογογρ. 33 35 γριφ.
Ν. Α. Σέψης= 21 προβλ. 51 52 57 58 60 λογογρ.
Κ. Α. Σγουρὸς= 33 35 γριφ.
Α. Τελατινίδης= 62 63 65 67 αἰνιγμ. 21 προβλ. 51—57 60 λογογριφ. 23 24 λεξιγριφ. 35 37 γριφ

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΞΘ'.

Πολὺς γέγονα καὶ μέγας εἰς τὸ κράτος τῆς Ἑλλάδος
Ἣν ἐφάνην ἀπαλλάξας ἀπὸ φοβερόν τι τέρας,
Ὡς ὁ δῖος Ἡρακλῆς.
Ἥρως εἶμαι τῆς ἡμέρας εἰς τὸ ἄστυ τῆς Παλλάδος
Κ' ἐπαγγέλλομαι νὰ φέρω εἰς αὐτὸ χρυσᾶς ἡμέρας,
Ὡς ὁ μέγας Περικλῆς.
Τὸ κοινὸν πλὴν δὲν εἰξεύρει ὅτι δύναμαι ν' ἀλλάξω
Ὡς ὁ χαμαιλέων χρῶμα καὶ μορφὰς καὶ σημασίας
Ἀντιθέτους νὰ δεχθῶ.
Πῶς τὸ τρίτον μου τὸ γράμμα ὅταν θέλω νὰ πετάξω,
Εἰς γνωστὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ,ὡς τις μάγος τῆς Περσίας,
Νῆσον θὰ μεταβληθῶ.
Πῶς ἐὰν αὐτὸ φυλάξω καὶ τὴν κεφαλήν μου κόψω,
Διαλύομαι καὶ ρέω, ἐπειδὴ ρευστὸν θὰ γείνω.
Ὅτι τέλος τὸν λαιμὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...ην κεφαλήν μου μόνον καὶ τὸν πόδα μ' ἂν ἐνώσω,
...ον τότε, χωρὶς τ' ἄλλα μέλη μου, θὰ ἀπομείνω,
Ὅπερ ὁ ἐπιθυμῶν
Ἵνα εὕρῃ, εἰς τὴν λάσπην εἶν' ἀνάγκη νὰ προστρέξῃ,
Κ' ἰδιότητα δὲ τότε θαυμασίαν θ' ἀποκτήσω,
Ἤτοι χωρὶς κεφαλὴν
Καὶ ἂν μείνω, (μὴ διστάσῃ τις εἰς τοῦτο νὰ πιστεύσῃ,)
Καὶ ζωὴν καὶ σημασίαν τὴν αὐτήν μου θὰ τηρήσω.
Ἄλλην δὲ μεταβολὴν
Εἰς τὸ σῶμα μου ἂν φέρῃς καὶ τὸν πόδα μ' ἀφαιρέσῃς,
Ὅ,τι εἶσαι Σὺ θὰ γίνω πρὸς ἐμέ, χωρὶς νὰ παύσω
Ὡς πρὸς σὲ νὰ ἦμ' ἐγώ.
Ἀρκετὰ νομίζω εἶπον. Σὲ ἀφίνω ἵνα σπεύσῃς
Εἰς τὴν λύσιν μ'· ἑπομένως ἐμαυτὸν ἂς ἀναπαύσω
Καὶ ἂς μὴ πολυλογῶ.

Ν. Θ. Ε. Ἐκ Γυθείου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΚΓ'.

Δύστηνος εἶχεν ἀδελφόν, ὅστις ἀπέθανεν. Ἀλλ' ὁ ἀποθανὼν δὲν εἶχεν ἀδελφόν· ποία ἡ μεταξὺ δυστήνου καὶ ἀποθανόντος συγγένεια;

Α. Π. Α.

ΚΔ'.

Πλοίαρχος, διαπλέων τὸ Αἰγαῖον καὶ ἐλλιμενισθεὶς εἰς νῆσον, ἠρωτήθη παρά τινος τῶν ἐπιβατῶν ποία ἦτον ἡ νῆσος· ἀπήντησε δὲ ὅτι ἦτον ἐκείνη, ἧς τὸ ὄνομα σύγκειται ἐκ δύο λέξεων, ὧν ἡ μὲν πρώτη, λαβοῦσα ἓν γράμμα εἰσέτι, σημαίνει τινὰ νῆσον, ἡ δὲ δευτέρα ἐπαρχίαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ποία ἦτον ἡ νῆσος, περὶ ἧς εἶχεν ἐρωτήσει ὁ ἐπιβάτης;

Γ. Κ. Υ.

ΚΕ'.

Τίνες αἱ δισύλλαβοι λέξεις, αἱ ἐξ ὧν κάτω γραμμάτων συγκείμεναι, ὧν δύο μόνον εἰσὶ φωνήεντα;

Κ. Ρ.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

61. Ὅσοι ρμ' ὅσοι ν' 1 ὅσοι μ' ἄτοσπ' οἰωνὸς γᾶν γ' ῥ 1 ἅπερ ἶτ ρ' γῇ τ' οἶνοι π' ἄρ ξ ν' π' ὅλον ἄνθ' ρ πον.

62. Ἶα ΓΠΝΚΤ πᾶν Τ. Α. Π. Αὐγερινός.

λως

63. Ὁ χειμὼν ὄνοι τείχει ἶναι τυφ. ——γκαίω σῖτοι Ν' 1 ἂν κάλλισθ' ὅσοι. τοπλειστο

Τ2 Ν. Χρ. Ἀποστολίδης.

64. —— δαίμων ...ὐ Π ὦμοι Π Γ' εὖ, ἡ ἡλ Π καίει Ο' ἶα του

Τμόνα

1 ἂν του 1† καῖε! σὸν t——— Ἄρης τοῦ Ρῃ μά, τά τις Φ, Ι

—σ' Π 1 ε : : Θ. Χ. Μ.

Κι

65. Ἰώ. Ρ'. γῇ, καίει, h, ἶνες, ἶα 2 μ' Αἴγυς τὸ Κ Κῷ πόλους—λ' S ἄν.

Γ. Ἐλευθεριάδης

66. ΤΚΛ. 1. κώπ' 1. κτῶ d.

67. Εἶδον ἶα Θ'ΕΜΤ' : : βέβαια Dῆ Κ'Τ' ὕλη ΠΝ'.

68. Εἶπεν ἶα F εὕροις. Κεῖται Χ'Ν' ἄς.

66—68 Θ. Φ. Κωνσταντινίδης.

69. Βῆ, ὦνερ, ὅτι θεὶς τι' S ι' οἱ νάνοι ἀεί, παῖ 'πρ κώπη Σ' m ποδὶ ὦν.

70. Ὦ! σὺ μῦς εἶσαι; t Ρώμη ποιεῖ σῦς.

69—70 Κ. Ρηγόπουλος.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΙ.

28.

(α)

29.

(x)

Ἀγαθοκλῆς Κ. Κωνσταντινίδης.

30.

Ν. Θ. Ἐξαρχάκος.

ΚΑΕΙΣ Δ'.

7μ. 03μ4ζ506 05μ. κλ105μ. 6σ 01μ. ζ2ξξ7ψμ. π32 σ64π74 64ζ 7κ70503μ. κ6λ43μ.

7μ. 05μ. 06ξ620747μ. 3π1ζ 64ζ 03 ζ03π7 0306 64π74 6λκ601μ. 04μ1μ. ρ5λ41μ.

Ε. Νικολαΐδης ξξ ἀγ. Παρασκευῆς τῆς Λέσβου.

(α) Οἱ Λεξιγρίφοι οὗτοι λυθήσονται διὰ κυρίων ὀνομάτων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΓΡΙΦΟΙ.

38

Ηγ

Σωκρατικὸς

γ

Νε. Χε.

Μιχ. Ιω. Πρωτόπαπας.

39

Ν

Δ

δίς.

Ι
Ρ
Α
Γ

α
χ
ι

Α

τ

Αἴθίνι Μιχ. Π. Κωνσταντίνου.

υ

40

Ο α Γ ν , γ Ν β ,

α τ

Χ. Κουππᾶς Κύπριος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

41

σφρ

+ν

Z
E

Μιχ. Ι. Πρωτόπαπα.

42

Μον
Τῆ
H

T

t

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης.

43

τ'

Ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ

θε θε θε θε θε πα θε θε θε θε θε

θε θε θε θε θε πα θε θε θε θε θε

θε θε θε θε θε πα θε θε θε θε θε

Σ. Μ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΙΟΥΝΙΟΣ 1873. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Γ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ.

Ὁ Ἄγγλος *Χ. Ἰώκινς* ἀπέθανε τὸ ἑκατοστὸν ἑξηκοστὸν γνατον τῆς ἡλικίας ἔτος ἐν Ὑόρκῃ κατὰ τὸ 1670. Δωδεκαετὴς ν, εὑρέθη εἰς τὴν κατὰ τὸ 1513 μάχην τοῦ Φλευδερφίλδ. Πρωκολλα ἐπίσης γραφείων ἐν διαφόροις δικαστηρίοις μαρτυροῦν, ὅτι οὗτος ἑκατοντεσσαρακοντούτης ἔλαβεν ἐν αὐτοῖς ὅρκον· τελευταῖόν του ἐπάγγελμα ἦτον ἰχθυοθήρας, καὶ ὑπερεκατοντούης εἶχεν εἰσέτι σῶμα καὶ μέλη ἰσχυρὰ πρὸς τὸ κολυμβᾶν καὶ τὰ τῶν ἰσχυροτάτων ρευμάτων.

Ὁ *Θωμᾶς Παρρᾶιος*, ἕτερος Ἄγγλος ἐκ τῆς κομητείας Σρόης, πτωχὸς χωρικὸς καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν του τρώων τὸν ἄρτον αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἑκατοστὸν εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας γημε καὶ δευτέραν γυναῖκα, μεθ' ἧς συνεβίωσε δύο καὶ δέκα η, ἥτις ἐβεβαίωσεν, ὅτι ποτὲ δὲν παρετήρησε τοιαύτην, οἵαν ἀνδρός της, ἡλικίαν. Μέχρι τοῦ ἑκατοστοῦ τριακοστοῦ ἐξετέλει κριβῶς πάσας τὰς οἰκιακὰς αὐτοῦ ἐργασίας καὶ σῖτον ἀκόμη κοπτεν· ἀλλά τινα πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔτη ἐξησθένησαν αὐτῷ τε μνήμη καὶ ἡ ὅρασις, διετήρησεν ὅμως καὶ εἰς αὐτὰς τὰς τεευταίας τῆς ζωῆς στιγμὰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τὴν κοήν. Εἶχεν ἤδη ἑκατὸν πεντήκοντα δύο ἔτη, ὅταν ὁ βασιλεὺς ς Ἀγγλίας προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς Λονδῖνον, ὅπως τὸν ἴδῃ, αθὸ σπάνιον εἰς τὸ εἶδός του. Εἰς τὴν μητρόπολιν ταύτην ἅμα θασε, μετὰ μικρὸν ἀπέθανε· καθότι κατὰ τὴν ἀποδημίαν ου ταύτην τὸν μετεχειρίσθησαν πολυτελέσταται· ἑπομένως τοιύτη παρεκτροπὴ τῆς διαίτης ἀφεύκτως ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρῃ αὐτῷ ὸν θάνατον. Ὁ σπάνιος οὗτος ἄνθρωπος, ὁ διανύσας ζωῆς ἑκαὸν πεντήκοντα δύο ἔτη καὶ ἐννέα μῆνας καὶ ὁ ἰδὼν κατ' αὐτὰ γονέα κατὰ διαδοχὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας βασιλεῖς, ἀπέανε τὸ 1635. Τούτου τὸ σῶμα, νεκροψίας γενομένης, εὗρεν ὁ Λερέὺς ὑγιέστατα πάντα τὰ ἑαυτοῦ ἐγκοίλια ἔχον· ἐν αὐτῷ δὲν βννήθη νὰ ἀνακαλυψῃ οὐδεμίαν ἀνατομικὴν βλάβην· καὶ αὐτοὶ χόνδροι τῶν πλευρῶν δὲν εἶχον ἀποστεωθῆ εἰσέτι, ὡς συνήως συμβαίνει εἰς τοὺς γέροντας. Ἐντεῦθεν πιστεύομεν ὅτι, ἐπειδὴ σῶμά του δὲν περιεῖχεν εἰσέτι οὐδὲν διαφορᾶς σπέρμα, ἀπέθανεν ἐκ πληθώρας, ἐπελθούσης ἀπὸ τῆς πλουσίας διαίτης, εἰς ἣν ἀμέσως ἐτράπη καὶ οὐχὶ κατὰ μικρόν. Προσέτι καὶ ἡ δισέγγονος αὐτοῦ εἶχε τοιοῦτον πρόσφορον πρὸς μακροβιότευσιν ὀργανισμόν, διότι καὶ αὕτη ἀπέθανεν ἐν Κόρκ, ἑκατὸν καὶ τρία ἔτη βιώσασα· τοῦτο δὲ μᾶς ἀποδεικνύει, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ οἰκογένειαι, τῶν ὁποίων τὰ μέλη ἅπαντα προσφορώτερα πρὸς μακροβιότευσιν διοργανοῦνται.

Ὁ *Δρακεμβέργος*, ἐν Δανιμαρκίᾳ, ἐγεννήθη τὸ 1626. Ὑπηρέτησεν ὡς ναύτης ἐν τῷ βασιλικῷ στόλῳ μέχρι τοῦ ἐννενηκοστοῦ πρώτου τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτους, δεκαπέντε δ' ἔτη διήγαγεν ἐν Τουρκικῇ αἰχμαλωσίᾳ, καθ' ἃ ἐδοκίμασε τὴν δεινοτάτην τῶν δυστυχιῶν. Ἑκατονενδεκαετὴς ἔγημεν ἑξηκονταετῆ γυναῖκα, μετὰ τὸν θάνατον τῆς ὁποίας κατὰ τὸ ἑκατοστὸν τριακοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος ἐρωτιᾷ πρὸς χωρικήν τινα νεάνιδα, ἥτις τῷ ἀποποιεῖται τὸν ἔρωτα· μετὰ τὴν ἀποτυχίαν του ταύτην ἀπεπειράθη ἔρωτα καὶ παρ' ἄλλαις γυναιξίν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀπέτυχεν, ὥστε τέλος ἀναγκάζεται νὰ ζήσῃ χῆρος. Μετὰ τὰς ἀποτυχεῖς ταύτας ἐπιχειρήσεις του, δεκαὲξ εἰσέτι ἔτη ἐπιζήσας, ἀποθνήσκει τὸ 1772, διανύσας, ὡς ἔπεται, ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἓξ ἔτη. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο πολὺ ρωμαλαῖος, εἶχεν ἤδη πολλάκις δείξει τὴν ὑπερφυσικὴν αὐτοῦ σωματικὴν δύναμιν.

Ὁ *Ι. Ἔσσιγκαμ*, γεννηθεὶς ἀπὸ γονέων πολλὰ πτωχῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀσυ Ἰακώβου, ἀπέθανεν ἐν Κορνουαλλίοις τὸ 1757 ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων ἐτῶν. Οὗτος, ἐργατικὸς ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ὑπηρέτησεν ἐπὶ μακρῷ ὡς στρατιώτης καὶ ὡς λοχίας, καὶ ὑπὸ τὸν τελευταῖόν του τοῦτον μάλιστα βαθμὸν παρευρέθη καὶ εἰς τὴν μάχην τοῦ Χοκστάδ. Ἐκνευρισμένος τέλος ὑπὸ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου, ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ὅπου ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἐκέρδιζε τὰ πρὸς ζωάρκειαν μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατὰ τὴν νεανικήν του ἡλικίαν δὲν ἔπιε ποτὲ ἰσχυρὰ ποτά, καθὸ ἐγκρατής, καὶ σπανίως ἔφαγε κρέας. Μέχρι τοῦ ἑκατοστοῦ τῆς ἡλικίας του ἔτους δὲν [illegible] ὅσον, καὶ ὀκτὼ μάλιστα πρὶν τοῦ θανάτου ἡμέρας ὠδοντοφύησεν ἓξ λεύγας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ *Στένδερος*, χωρικὸς ἐν Χολστεΐν ἀπέθανε τὸ 1792 ἡλικίας ἑκατὸν τριῶν ἐτῶν. Καὶ οὗτος ἦτο φύσει ἐργατικώτατος, ἐτρέφετο συνήθως ὑπὸ χόνδρου (πλιγοῦρι) καὶ γάλακτος, σπανιώτατα ἔτρωγε κρέας καὶ πάντοτε ταριχευτά· ἠγάπα νὰ καπνίζῃ πρὸς τὸ γῆρας αὐτοῦ ἤρχισε νὰ πίνῃ καὶ τεΐ, ὡς ἐνίοτε καὶ καφφέ· ποτὲ δὲν ἠσθένησεν, ἐνωρὶς ὅμως οἱ ὀδόντες του κατέπεσαν· οὐδέποτε δυσηρεστήθη, καθότι ἀπέφευγε πᾶσαν φιλονεικίαν. Ἐσέβετο πολὺ τὰ θεῖα· ταῦτα ἦσαν ἡ μόνη αὐτοῦ ἐν ταῖς ἀναγκαις καὶ ταῖς θλίψεσι παρηγορία καὶ τὸ ὑποστήριγμα· τὸ ἀγαπητότατον τῆς συνδιαλέξεως αὐτοῦ ἀντικείμενον ἦτον ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ.

Τὸ ἀκόλουθον μᾶς ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ μακροβιώσῃ ἐν μεγίσταις θλίψεσι, φθαρτικαῖς ἐπηρείαις καὶ ἀδιαλείπτοις κινδύνοις. Κατὰ τὸ 1792 γέρων τις στρατιώτης, ὀνόματι *Μιττελστέδος*, ἀπέθανεν ἐν Πρωσσίᾳ ἑκατὸν δώδεκα ἐτῶν. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Φισσάνῃ τὴν Ἰούνιον τοῦ 1680· εἰς ἡλικίαν ἐλθών, ἤρχισε νὰ ὑπηρετῇ παρά τινι κυρίῳ, ὅστις ἐν μιᾷ ἐσπέρᾳ ἔχασε χαρτοπαίζων καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐξ δούλους αὐτοῦ, ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ὁποίων συμπεριελαμβάνετο καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος. Μετὰ ταῦτα ἐνηγκαλίσθη τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα ὑπὸ τὸν Αον. Φριδερῖκον, τὸν Αον. Φριδερῖκον Γουλιέλμον καὶ ὑπὸ τὸν Βον. Φριδερῖκον· ἐπολέμησεν ἑπτὰ ὁλόκληρα ἔτη εἰς ἄλλας ἐκστρατείας καὶ παρευρέθη εἰς δεκαεπτὰ μάχας (1), ἐν αἷς ἐκινδύνευσε μάλιστα τὴν ζωήν του, λαβὼν πολυαρίθμους ἐνδόξους πληγάς. Κατὰ τὸν ἑπταετῆ πόλεμον ἐφονεύθη ὑπ' αὐτὸν ἵππος καὶ ὑπὸ τῶν Ῥώσσων ἠχμαλωτίσθη. Ἀφοῦ ἐξήκοντα καὶ ἓξ ἔτη κατὰ συνέχειαν μετῆλθε τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, μετὰ τόσους κόπους καὶ μόχθους, κατὰ τὸ 1790, ἐνυμφεύθη καὶ τρίτην γυναῖκα εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δέκα ἐτῶν, καὶ μάλιστα μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ὠδοιπόρησε πεζῇ δύο λεύγας, ὅπως λάβῃ τὸν μικρόν του μισθόν.

Κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔτος ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ τῆς Κολονίας γέρων τις ἕτερος, Χ. *Κῶπερ* τοὔνομα, ἀπέθανεν ἐν Νασούσῃ, εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν δώδεκα ἐτῶν. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο πολλὰ ἰσχυρός, ἔκαμνε καθ' ἑκάστην μικρόν τινα περίπατον, ἀνεγίνωσκε χωρὶς διόπτρων, καὶ ἐτήρησε τὴν χρῆσιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

Τοῦ τελευταίου αἰῶνος φθίνοντος, γυνή τις Ἑλένη *Γραίυ* ἀπέθανεν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν ἡλικίᾳ ἑκατὸν πέντε ἐτῶν. Αὕτη εἶχεν ἀνάστημα μικρόν, ἐφαίνετο πάντοτε ζωηρὰ καὶ φαιδρά· περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς της ἀνεφύησαν νέοι αὐτῇ ὀδόντες.

Θωμᾶς τις *Γάρρικος*, ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Φίφης, κατὰ τὸ 1797 εἶχεν ἡλικίαν ἑκατὸν ὀκτὼ ἐτῶν καὶ ἦτον εἰσέτι πολλὰ φαιδρός· ὁ στόμαχός του κατέλυε τὰ δυσπεπτότατα τῶν σιτίων, καὶ ποτὲ δι' ἐλαφρὰν ἀδιαθεσίαν δὲν κατεκλίθη.

Ὁ *σκυτοτόμος* Ρ. *Γλανός*, ὡς μᾶς διδάσκει Ἀγγλικόν τι περιοδικὸν τοῦ αὐτοῦ ἔτους σύγγραμμα, ἔζη εἰσέτι ἐν Τακονύῳ παρὰ τῇ Φιλαδελφίᾳ, τὸ ἑκατοστὸν δέκατον τέταρτον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ διανύων ἔτος. Ὁ Σκῶτος οὗτος εἶδε τὸν βασιλέα Γουλιέλμον Γ', εἶχε κραταιοτάτην μνήμην, ἔπεπτε θαυμασίως, εἰργάζετο καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα καὶ τὰς κυριακὰς τακτικῶς ἐφοίτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Φιλαδελφίας. Ἡ τριακοντοῦτις τρίτη αὐτῷ γυνὴ δὲν παρεπονεῖτο ποτὲ περὶ τῶν πρὸς αὐτὴν συζυγικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, τὰ ὁποῖα ἐξετέλει καθ' ὅλην τὴν ἀκρίβειαν.

Βαρών τις, **Βαραβικῖνος Δεκαπέλλης**, ἀπέθανε τὸ 1770 ἐν Μεράνῳ τῆς Τυρολίας εἰς ἡλικίαν ἑκατὸν καὶ τεσσάρων ἐτῶν. Ἐνυμφεύθη τέσσαρας γυναῖκας, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶχε δεκατέσσαρα ἔτη, ἡ δὲ τετάρτη ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρα. Ἡ τελευταία μάλιστα αὕτη, γεννήσασα αὐτῷ ἑπτὰ παῖδας, ἀπέθανε κυοφοροῦσα τὸν ὄγδοον. Κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀπώλεσε πᾶσαν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἐνεργητικότητα, ἀλλ' ὅμως δὲν μετεχειρίσθη πώποτε τοὺς διοπτῆρας, οὐδ' ὤκνησε καὶ κατ' αὐτὴν εἰσέτι τὴν πρεσβυτάτην ἡλικίαν νὰ ὁδοιπορῇ πεζῇ λεύγας δύο. Ἡ συνήθης αὐτῷ τροφὴ ἦσαν ὠά· ποτέ του δὲν ἐγεύθη βραστὸν κρέας, ἂν καὶ κατὰ καιροὺς ἔτρωγεν ὀπτόν, εἰς μικρὰν ὅμως καὶ τοῦτο ποσότητα, ἔπινε δὲ κατὰ κόρον τὸ τεΐ μετὰ κρυσταλλωμένης σακχάρεως.

Ὁ δὲ **Ἀντώνιος Σενίσης**, γεωργὸς τοῦ χωρίου τῆς Πούας παρὰ ταῖς Λιμογαῖς, ἀπέθανε τὸ 1770 ἑκατὸν ἕνδεκα ἐτῶν. Δεκαπέντε πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡμέρας εἰργάζετο εἰσέτι. Διετήρησε καθ' ὅλην τὴν ζωήν του οὐ μόνον τοὺς ὀδόντας ἀλλὰ καὶ τὰς τρίχας, αἵτινες, καθὼς καὶ πάντα τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ, εἰς οὐδεμίαν ὑπέκυψαν ἀλλοίωσιν. Ποτὲ δὲν ἔλαβε καθαρτικὸν οὐδ' ἀφῃμάχθη.

Καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν εὑρίσκομεν ἀνθρώπους διανύσαντας ἡλικίαν ἑκατὸν τριάκοντα ἓξ ἐτῶν. Ὁ **Γεώργιος Βύνδερος** ἐγεννήθη τῇ 23 Ἀπριλίου τοῦ 1626 εἰς Βυλκερστὰδ ἐν τῇ Σαλσβουργικῇ χώρᾳ· τὸ 1754 παραλαβὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς Γραῖσιαν, ὅπου, τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ἀναγνωρισθέντων, κατοικίζουσιν αὐτὸν ἐν νοσοκομείῳ. Μετ' ὀλίγα ἔτη ἡ πλεῖστον ὅσον ἐπιμεληθεῖσα τοῦ ἀνδρὸς γυνὴ αὐτοῦ θνήσκει ἐν τῷ ἑκατοστῷ δεκάτῳ τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτει, καὶ ὁ ἀνὴρ μεταβιβάζεται εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον, ὅπου ἐγηροκομήθη μέχρι τῆς 12 Δεκεμβρίου 1761, ἡμέρας καθ' ἣν εἰς ἄλλην μετέστη ζωήν. Περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, καίπερ παλίμπαις ἐγένετο καὶ διὰ βακτηριῶν ἐβάδιζε, διετήρησε καὶ μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ὅρασιν. Ἡ εἰκὼν αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικός του εὑρίσκοντο εἰς Γραῖσιον. Αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον, καθ' ὅσον γινώσκομεν, ἀξιολογώτατον ἐν Γερμανίᾳ τῆς μακροβιότητος παράδειγμα.

Ἀναγινώσκομεν ἐπίσης εἰς Ἀγγλικὰ περιοδικὰ τοῦ Σχουβάρτου φυλλάδια τακέλουθα. « Ἡ νεολαία τοῦ Καντορβερίου διαρρήγνυται γελῶσα ὁσάκις τὸ ὄνομα τοῦ γέροντος Νοβσίου ἀκούουσιν. Οἱ γονεῖς αὐτῆς πολλάκις ὡμίλησαν περὶ τοῦ παραξένου τούτου ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου ἡ δίαιτα ἦτο τόσον κανονικὴ ὡς τοῦ ὡροδείκτου ἡ περιστροφικὴ κίνησις. Ὁ σεβάσμιος οὗτος γέρων κατὰ καιροὺς μόνον καὶ εἰς ὡρισμένας ἐφαίνετο ὥρας. Τὸν

(1) Ἐνταῦθα πρέπει ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὸν κόμητα Μόλσαν, Αὐστριακὸν στρατηγόν, ὅστις ἀπέθανε τὸ 1792 ἑβδομήκοντα ὀκτὼ ἐτῶν. Οὗτος εἰς ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν παρευρέθη εἰς δεκαεπτὰ ἐκστρατείας καὶ ἐνέβη πολιτρκίας, ἐπτὰ δὲ βαρίας ἔλαβε πληγάς.

βλεπέ τις ἐν μὲν τῷ καύσωνι ἐργαζόμενον κατὰ πρανοῦς ἀποκρήμνου τινὸς λόφου· τὸν δὲ χειμῶνα, καὶ αὐτὸν δὴ τὸν δριμύτατον, ἡμικεκομβωμένον τὸ φόρεμα ἔχοντα, τὰ χιονοσκεπῆ νὰ ἀρριχᾶται ὄρη καὶ τὸν παγετώδη τῆς ἄρκτου ἄνεμον νὰ ὁλιγωρῇ· τὸ φθινόπωρον πάλιν νὰ περιπατῇ γυμνὸς μέχρις ἰσχίων, ὡς ὠθῇ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὴν πυκνὴν ὁμίχλην καὶ διὰ τῆς ἄλλης νὰ κρατῇ βακτηρίαν καὶ τὸν πῖλόν του. »

« Τὸ σύνηθες τῶν περιπάτων αὐτοῦ τέρμα ὁριστικῶς ἦτο κορυφὴ λόφου· ἐνεκαυχᾶτο ὅτι ἠρίθμησε τεσσαράκοντα χιλιάδας φορὰς τὸν ἀριθμὸν τῶν βημάτων, ὅσα, ὅπως ἕως ἐκεῖ φθάσῃ, ἔπρεπε νὰ βαδίσῃ. Ἅμα εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου ἔφθανεν, ἔπρεπε μεθ' ὅλης του τῆς φλεγματικῆς ἡσυχίας νὰ πίῃ φιάλην ζύθου καί, ἀφ' οὗ ἐπὶ μίαν ὥραν ἐκεῖθεν κατεθεώρει ἐπὶ τὸ ὁμιχλαῖνον κοιλάδιον, ν' ἀπέλθῃ πρὸς τὰ ἴδια. Καθ' ὁδὸν δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ πρασέξῃ ποῦ καὶ πότε ἔπρεπε νὰ ὑψώσῃ τὸν πόδα, καθότι γινώσκων κεκλεισμένους ὀφθαλμοῖς καὶ τὰς σμικροτάτας τῆς ὁδοῦ στροφὰς ἠδύνατο νὰ φθάνῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον του χωρὶς νὰ ὑπερβαίνῃ οὐδὲ βῆμα ἐπέκεινα τῆς θύρας αὐτοῦ. »

» Ἅπαντες ἐξίσου ἐγνώριζον τὸν γέροντα Νόβσιον. Ἐχαιρέτα ἕκαστον αὐτῶν φιλικῶς· ποτὲ δὲν ἠδυνήθησαν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαιότατοι αὐτῷ φίλοι, νὰ τῷ ξενίσωσι παρ' ἑαυτοῖς ἀναψυκτικόν τι ποτόν· οὐδ' αὐτὴν τὴν ἐκ ζύθου φιάλην ἔπινεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἐκείνου, ἂν πρῶτον δὲν τὴν ἐκέρδιζεν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου αὐτοῦ. »

» Ἅπαντες ἠγάπων τὸν γέροντα τοῦτον, διότι ἡ ἁπλότης αὐτοῦ, ἣν περ εἰς τὸν ὕψιστον εἶχε βαθμόν, ἤρεσκε πᾶσιν αὐτοῖς Εἶχε τὰς ἰδιοτροπίας του, ἀλλὰ καὶ αὗται κατέθελγον· ὁ θάνατός του κατελύπησεν ἅπαν τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τῆς πόλεως. »

(ἀκολουθεῖ).

ΑΥΣΕΙΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΞΑ'. Τὸ ζ. Ο. ξ. Διότι, τὸ φέρον εἰς τὸ σῶμά του ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ στοιχεῖα ἐκτὸς τριῶν εἶνε ἡ ἐν ταῖς Ἐκκλησιαζούσαις Ἀριστοφ. στιχ. 1170 λέξις λεπαδοτεμαχοσελαχογαλεοκρανιολειψανοδριμυποτριμματοσιλφιοπραισομελιτοκατακεχυμενοκιχλεπι-κοσσυφοφαττοπεριστεραλεκτρυονοπτεκεφαλλιοκιγκλοπελειολαγωοσιραιοβαφητραγανοπτερύγων, ἀφ' ἧς λείπουσι μόνον τὰ στοιχεῖα ζ θ ξ.

ΞΒ'. Συγρός — Σύρος — ὑγρὸς — σῦς — ὗς — σὺ.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

ΚΓ'. Ἡ συγγένεια τῆς ἀδελφότητος, ἀλλὰ ὁ μὲν ἀποθανὼν ἦτο ἀδελφός, ὁ δὲ μείνας ἦτο ἀδελφή.

ΚΔ'. Ἡ Σαμοθράκη = Σαμο(ς) — Θράκη.

ΚΕ'. Στρόφιγξ — πλάστιγξ — σκῆπτρον — θέλκτρον — στιλπνὸς — στρεπτὸς — στραγγὸς — στρεβλὸς — στρυφνὸς — στραυνὸς — σκληφρὸς — σκόμβρος — σπλάγχνα — σφιγκτὴρ — σφιγκτὸς — στρόμβος — στρύχνος — στόρθυγξ — στριγμὸς — στραγγὶς — γναμπτὸς — γλίσχρος — κλαγκτὸς — κνίστρον — μνῆστρον — πλάστιγξ — πλῆκτρον — πλυντρὶς — πλύντρον — σμερδνὸς — στερκτός.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ.

61. Ὁ συρμὸς εἶνε νόσημα, τὸ ὁποῖον ὡς γάγγραινα περιτρώγει τὴν ὑπαρξιν πολλῶν ἀνθρώπων.

62. Ἡ ἀγάπη νικᾷ τὰ πάντα.

63. Ὄχι μόνον ἡ τύχη εἶνε τυφλή, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ὅσοι τὴν ἐναγκαλισθῶσι.

64. Τὰ δύο ἔπη τοῦ δαιμονίου Ὁμήρου, ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, ἦσαν, εἰσὶ καὶ ἔσονται τὰ μόνα ὑπερφυῆ ἀριστουργήματα τῆς ἐπικῆς ποιήσεως.

65. Ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀσυνεσία, δύο μεγίστω κακώ, πολλοὺς ἀπώλεσαν.

66. Τὰ καλὰ ἐν κώποις κτῶνται.

67 Ἡδονὴ ἀθέμιτος βεβαίαν πίκτει λύπην.

68. Ἡ πενία ἐφευρίσκει τέχνας.

69. Βίων ἐρωτηθείς τί ἐστιν ἄνοια; εἶπε: προνοπῆς ἐμπόδιον.

70. Ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΩΝ.

28.

Κωνσταντῖνος
Καῖσαρ
Πομπήϊος
Λεοπόλδος
Νεοπτόλεμος
Ἀλέξανδρος
Γεώργιος
Κύριλλος

29.

Ἑλένη
Εἶρα
Ὄλγα
Ἰσαβέλλα
Νίνα
Κλειώ
Βικτώρια
Ἀλεξάνδρα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

30.

Α ἶ Γ ι ν α
Τ Ὶ ρ ο ς
Ἀ Θ ῆ ν α ι
Ἡ ρ ά κ λ Ε ι ο ν
Κ ά Ἰ ρ ο ν
Π ύ λ Ο ς
Σ μ ύ ρ Ν η

ΚΛΕΙΔΟΣ. Δ'.

Ἂν τονίσητε τὴν πρώτην ἐκ τῶν συλλαβῶν μου, κεῖμαι
Εἰς ἀπάτητον πεδίον.
Ἂν τὴν τελευταίαν ὅμως, εἰς τὸ στόμα τότε εἶμαι
Ἑρπετῶν τινων θηρίων.

ΓΡΙΦΩΝ.

38. Ἢ λέγε σιγῆς τι κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε.
39. Μηδενὶ ἀνειδίσῃς· κοινὴ γὰρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.
40. Μηδὲν ἄγαν. Γνῶθι σαυτόν.
41. Ἰσχὺν ψυχῆς φρόνησιν νόμιζε.
42. Τῇ ὑπομονῇ πάντα κτῶνται.
43. Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

ΑΥΤΑΙ.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Ι. Κ. Κομνηνὸς = 69 αἰνιγμ. 24 προβλ. 61—70 λογογρ. 38—43 γριφ.

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης = 69 αἰνιγμ. 24 προβλ. 61—70 λογογρ. 4ης κλειδὸς. 38 41 43 γριφ.

Ἀγγελῆς Ν. Ἀντωνιάδου καὶ Πρόδρομος Ἀγγελίδου = 69 αἰνιγμ. 24 25 προβλ. 61—63 65—70 λογογρ. 30 λεξιγριφ. 38—43 γρίφων.

Γ. Παπᾶ Κ. Σπάρταλης = 24 προβλ. 61—63 65—70 λογογρ. 38—43 γριφ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ἰωάννης Δ. Μανώλης = 61—70 λογογρ. 4ης κλειδ. 39—43 γριφ.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ.

Ν. Δ. Κονταξάκης = 69 αἰνιγμ. 24 26 προβλ. 61—63 65—70 λογογρ. 39 41—43 γρίφων.

Ἐμμ. Γ. Ραυτόπουλος = 24 προβλ. 61 62 65—69 λογογρ.

Νικολ. Γ. Ραυτόπουλος = 24 25 προβλ. 61 62 65—69 λογογρ. 43 γριφ.

Χριστόφορος Ἀνερράψης = 24 25 προβλ. 61 62 65—69 λογογρ. 41 γριφ.

Ἀντώνιος Κουρῆς = 24 25 προβλ. 61 62 65—69 λογογρ. 39 41 42 γριφ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Θ. Π. Αὐγερινὸς = 69 αἰνιγμ. 24 προβλ. 62 65 67—70 λογογρ. 38—43 γριφ.

Δημ. Ἰω. Γεωργιάδης = 24 προβλ. 64—63 65 67—70 λογογρίφων.

Γ. Ι. Σ. = 24 28 προβλ. 61—63 65—70 λογογρ. 39—43 γρίφων.

Α. Τελατινίδης = 69 αἰνιγμ. 24 25 προβλ. 61—70 λογογρ. 38—43 γρίφων.

Κ. Α. Σγουρὸς = 69 αἰνιγμ. 24 προβλ.

ΜΗΧΑΛΑΑ ΚΙΜΠΙΡ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Γεωργ. Κωνστ. Σίμου = 69 αἰνιγμ. 24 προβλ. 62. 63 66—70 λογογρίφων.

ΑΙΜ. ΒΑΘΕΟΣ ΣΑΜΟΥ.

Μιχ. Ἰωαν. Πρωτόπαπας καὶ Γεωργ. Ἐλευθεριάδης = 69 αἰνιγμ. 24 προβλ. 61—70 λογογρ. 39 40 42 43 γριφ.

ΜΕΡΣΙΝΗ.

Μ. Σ. Σιγγριμάνης = 69 αἰνιγμ. 61—63 66—70 λογογρ.

ΧΙΟΥ.

Θεόδωρος Πάντζαρης = 24 προβλ. 61—70 λογογριφ.

ΣΥΡΟΥ.

Ν. Μωραΐτης = 24 προβλ. 62 63 65—70 λογογρ. 30 λεξιγρ. 39 41 42 γριφ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

Ο'.

Ζῶον ἤμην, πλὴν ἀλλ' ὅμως εἰς Θεὸν τροφὸς ὑπῆρχον
Ἄλλοτε καὶ ἀρθονίαν, ὡς ἐλέγετο, παρεῖχον.
Ἂν τὸ τέταρτόν μου γράμμα ἐκ τοῦ ὅλου ἀφαιρέσῃς,
Ἄγνοιαν θὰ παριστάνω· ἂν δὲ πάλιν τὸ προσθέσῃς,
Ἀφαιρῶν τὰ μετὰ τοῦτο δὺο ἑπόμενα στοιχεῖα,
Ἀπαντᾷς τὸ ὄνομά μου ς' τῆς Ἑλλάδος τὰ ἀρχεῖα.
Ἂν καὶ ἦδη τῆς Ἑλλάδος μακρὰν μένῃ εἰς χηρείαν
Φεῦ! ἐκείνη ποῦ τὸ φέρει πρὸ πολλοῦ κ' εἰς ἐξορίαν.
Τέλος ἂν διχοτομῶν με, τ' ἀρχικόν μου ἀπορρίψῃς
Ἥμισυ, ἐν τῷ δευτέρῳ μένοντι θ' ἀνακαλύψῃς
Ἕνα τίτλον συγγενοῦς σου, ἧς τὴν κεφαλὴν ἂν κόψῃς
Καὶ τὸν τράχηλον, τότ' ἄνθη νὰ ἰδῇς θὰ κατορθώσῃς.
Πόσας ἔσχον σημασίας θὰ ἀρχίσῃς νὰ μετρήσῃς
Τέλος, τράχηλον καὶ πόδας ἐκ τοῦ ὅλου μ' ἂν κρατήσῃς.

ΟΑ'.

Εἰς τοῦ Αἰγαίου τὰ νερὰ ἐφύτρωσα, ὡς λέγει
Ὁ μῦθος, καὶ κοιτὶς
Ὑπῆρξα τῆς Ἀρτέμιδος. Τό μέλλον νὰ προλέγῃ
Χρησμοδοτῶν εὐθύς,
Εἶδον πολλάκις τὸν Θεόν. Οὐδέποτε ἐτάφη
Σ' τὸ χῶμά μου νεκρός.
Πλὴν ὅλη φεῦ! ἡ δόξα μου ἡ πρώτη κατεστράφη
Κ' ἐξέλιπεν οἰκτρῶς.
Ἀποκεφαλισμένον ἂν μ' ἀφίσῃς, εἰς τὸ σῶμα
Μ' εὑρίσκεις τοῦ Χριστοῦ,
Ὅταν τοῦ ὄξους ἔπινε καὶ τῆς χολῆς τὸ πόμα
Καθὼς κ' εἰς τοῦ λῃστοῦ.
Ἰῶτα πλὴν σ' τὸ μέσον μου ἂν τότε ἂν προσθέσῃς
Σ' τὸν οὐρανὸν εὐθὺς
Θὰ μὲ ἴδῃς ἀστράπτοντα· ἀνάγκη πλὴν νὰ σπεύσῃς
Πρὶν ἔτι νυκτωθῇς.

ΟΒ'.

Τὸ ὄνομά μου, κύριον ἅμα καὶ προσηγορικόν, ἔφερον οἱ ναοὶ ἑνὸς τῶν ἀρχαίων ἡμιθέων καὶ διάφοροι τῆς ἀρχαιότητος πόλεις. Ἐνταφιασθὲν ὑπὸ τὴν τέφραν ἐπανεφάνην μετὰ 17 περίπου αἰῶνας, εὑρίσκομαι δὲ ἤδη καὶ εἰς μίαν τῶν μεγαλητέρων καὶ τερπνοτέρων τῆς μεσογείου νήσων.– Σύγκειμαι ἐκ γραμμάτων ἑννέα, ἐξ ὧν

1) Τὰ 1. 9. 8. 9 σημαίνουσι πηδάλιον ἐν τῇ ξηρᾷ ἐνεργοῦν.
2) » 7. 9. 8. 9. γεωργικὸν ἐργαλεῖον.
3) » 2. 7. 8. 9. ἀκρωτήριον τῆς Ἑλλάδος.
4) » 2. 3. 4. 7. 8. 9. πνευματῶδες ποτόν.
5) » 4. 6. 5. 7. 8. 9. κατοικίαν μοναχῶν.
6) » 4. 5. 7. 9. 1. τόπον ἀναπαύσεως.
7) » 4. 2. 1. 9. 7. 8. 9. ἕδραν τοῦ νοός.
8) » 8. 3. ἀρχαῖος δῆμος τῆς Ἀττικῆς.
9) » 1. 2. 3. ἀρχαίαν θεὰν βασίλισσαν θεῶν καὶ ἀνθρώπων.
10) » 4. 3. 2. 4. κορυφὴν τοῦ σώματος.
11) » 8. 9. 6. 7. 8. 9. ὄρος ἐν Κορινθίᾳ.
12) » 4. 1. 2. 7. 8. 9. μέσον φωτισμοῦ.
13) » 9. 6. 2. 8. 9. ἓν τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων πρὸς συντήρησιν τῶν φυτῶν καὶ τῶν ὄντων.
14) » 4. 2. 1. 9. 1. μέρος ἔνθα εὑρίσκεται τὸ ἀνωτέρω.
15) » 3. 1. 2. συστατικὸν τῆς ἀτμοσφαίρας.
16) » 2. 6. 1. θυγατέρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.
17) » 7. 8. 9. εὔωδμον ἄνθος.
18) » 6. 5. 6. 9. 1. καλλονῆς τύπον.
19) » 2. 7. 8. 9.—7. 3. 9. 6. 7. 2. 8. 9. πόλιν τῆς Βραζιλίας.
20) » 4. 2. 3. 9. 1. νῆσον ἐν τῷ Λακωνικῷ κόλπῳ.

Ο'.—ΟΒ'. Ὑπὸ Ν. Θ. Ε. ἐκ Γυθείου.

ΟΓ'.

Ὡς τὰ πτηνὰ κ' ἐγὼ πετῶ ἐνῶ πολύποδν εἶμαι
Καὶ εὐχαρίστως κοθήμαι ὅπου ἀναπαρσία
Ἅμα τὰ δύο πρῶτά μου ἀφαιρεθοῦν ψηφία,
Εἰς τοὺς λειμῶνας θελκτικὸν καὶ μυρισμένον κεῖμαι.

ΟΔ'.

Εἶμαι σὺ καὶ σὺ δὲν εἶμαι· ὦ! περίεργον τὸ πρᾶγμα·
Σ' τῶν ἀψύχων νὰ μὲ εὕρῃς, φίλε, ζήτησον τὸ τάγμα.
Ἂν ἐκ τῆς ἀρχῆς τὰ τρία τὰ ψηφία μου θελήσῃς
Ν' ἀποκόψῃς, εὐθὺς τότε τὸν Θεὸν θ' ἀνακαλύψῃς.

Ο'.—ΟΔ'. Ὑπὸ Θεοδούλου Φ. Κωνσταντινίδου.

ΟΕ'.

Ὁ ἔχων με πικρῶς θρηνεῖ
Ἀπόκοψον τὴν κάραν μου! τίς πάραυτα γεννᾶται;
Εἷς ἔστις μὲ παράδειγμα διδάσκει — μὴ γελᾶτε!
τί ἔστιν ἡ ὑπομονή.

Θ. Χ. Μ.

ΟΣΤ'.

Τί τὸ μακρύτατον καὶ κοντότατον ὅλων τῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων, τὸ ταχύτατον καὶ ἀργότατον, τὸ μᾶλλον διαιρετὸν καὶ τὸ μᾶλλον ἐκτεταμένον, τὸ μᾶλλον ἀμελούμενον καὶ τὸ μᾶλλον ἐπιθυμούμενον, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδὲν γίνεται καὶ τὸ ὁποῖον κατατρώγει τὰ μικρὰ καὶ ζωογονεῖ τὰ μεγάλα;

ΟΖ'.

Ποῖον εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ λαμβάνομεν χωρὶς εὐχαριστησιν, ἀπολαμβάνομεν χωρὶς νὰ ἠξεύρωμεν πῶς, δίδομεν εἰς τοὺς ἄλλους ὅταν δὲν γνωρίζομεν ποῦ καταντῶμεν, καὶ τὸ ὁποῖον χάνομεν ἐξ ἀπροόπτου;

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

ΚΣΤ'.

Πλοῖον ταξειδεῦον ἐμπειρεῖχε 54 ἐπιβάτας, ὧν αἱ 36 κυρίαι οἱ δὲ 17 κύριοι. Τρικυμίας δὲ σφοδρᾶς γενομένης, ὁ πλοίαρχος οὐχὶ μόνον τὸ φορτίον καὶ τὰ ἔπιπλά του πάντα εἰς τὴν θάλασσαν ἔρριψεν ὅπως ἐλαφρώσῃ τὸ πλοῖον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν λίαν δυσάρεστον θέσιν τοῦ νὰ πνίξῃ 36 ἐκ τῶν ἐπιβατῶν εὑρέθη, ἵνα δυνηθῶσι νὰ σωθῶσιν οἱ ἄλλοι. Τίνας ὅμως ἐκ τῶν 54 νὰ πνίξῃ; Οὐδεὶς ἤθελε νὰ καταταξῇ ἑαυτὸν εἰς τὸν ἀρ. τῶν 36 ἵνα σώσῃ τοὺς ἄλλους. Ἀλλ' ἐπειδή, ἂν τοῦτο δὲν ἐγίνετο, οἱ πάντες θὰ ἐπνίγοντο, ἀπεφασίσθη ἐκ συμφώνου ἵνα ἀριθμός τις τῶν ἐπιβατῶν οὐχὶ μικρότερος τῶν 10, ὧν οἱ 3 τοὐλάχιστον νὰ ἦνε ἄνδρες, νὰ σταθῶσιν ἐν εὐθείᾳ γραμμῇ ἐνώπιον τοῦ πλοιάρχου, ὅστις, ἀρχίσας ἀπὸ τοῦ πρώτου νὰ μετρᾷ, ὅταν φθάνῃ εἰς τὸν 9ον, νὰ ῥίπτῃ αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· πληρῶν δὲ τὴν θέσιν τοῦ πνιγέντος δι' ἄλλου τοῦ αὐτοῦ γένους μὲ αὐτὸν (τὸν πνιγέντα), νὰ ἐξακολουθῇ τὴν ἀρίθμησίν του· καὶ πάλιν, ὅταν φθάνῃ εἰς τὸν 9ον, νὰ ῥίπτῃ αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ τὸν ἀντικαθιστᾷ δι' ἄλλου ὁμογενοῦς τοῦ πνιγέντος καὶ οὕτω καθεξῆς

Δημόσια Κοινωφελή Βιβλιοθήκη Πειραιώς

μέχρις οὗ ριφθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν 36. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πλοίαρχος ἦτο ἀνήρ, κατώρθωσε νὰ θέσῃ τόσους εἰς τὴν γραμμὴν (ἥτις δὲν ἐμπεριεῖχεν ὀλιγωτέρους τῶν δέκα, ὧν οἱ τρεῖς τοὐλάχιστον ἄνδρες κατὰ τὴν συμφωνίαν) καὶ κατὰ τοιαύτην τάξιν, ὥστε, καίτοι ἀκολούθησας τὴν συμφωνίαν τοῦ νὰ ρίπτῃ πάντοτε τὸν 9ον καὶ ν' ἀντικαθιστᾷ αὐτὸν ὅτ' ἄλλου ὁμογενοῦς, ἔπνιξε τὰς 36 δυστυχεῖς κυρίας, χωρὶς οὐδὲ εἷς κύριος νὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ὀλεθρίαν θέσιν τοῦ 9. Πόσοι ἆραγε ἦσαν οἱ ἐπιβάται, ἐξ ὧν ἀπήρτισε τὴν γραμμήν του ὁ μισογύνης καὶ σκληρὸς οὗτος πλοίαρχος, καὶ πῶς τοὺς κατέταξεν, ὥστε ὁ κατηραμένος 9 νὰ πίπτῃ πάντοτε ἐπὶ γυναικός;

Γ. Υπερίδης.

ΚΖ'.

Ἄνθρωπος ἔδωσε τὸ φόρεμά του εἴς τινα βαφέα, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐρωτηθεὶς τίνα βαφὴν θέλει, ἀπήντησεν: οὔτε μαῦρον, οὔτε κόκκινον, οὔτε κύτρινον, οὔτε πράσινον, οὔτε κυανοῦν, οὔτε, οὔτε, οὔτε. Ἠρώτησε δὲ καὶ αὐτὸς τὸν βαφέα ποίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος θὰ ἦνε ἕτοιμον τὸ φόρεμά του; ἀλλα καὶ ὁ βαφεὺς ἀπήντησεν οὔτε Κυριακήν, οὔτε Δευτέραν, οὔτε Τρίτην, οὔτε Τετάρτην, οὔτε Πέμπτην, οὔτε Παρασκευήν, οὔτε Σάββατον. Εἰς τὴν ἀπάντησιν ταύτην εὐχαριστηθεὶς ὁ ἄνθρωπος ἀπῆλθεν. Ἀφοῦ παρῆλθον ἡμέραι τινες, ἐσυλλογίσθη ὅτι τὸ φόρεμά του ἤδη πρέπει νὰ ἐβάφη καὶ ὅτι εἶνε καιρὸς διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τὸ ζητήσῃ· ἀλλ' ἐνθυμηθείς, ὅτι ἦτο ἡμέρα καθ' ἣν ὁ βαφεὺς τῷ εἶχεν εἰπεῖ νὰ μὴ ὑπάγῃ, ἀνεχαιτίσθη διὰ τὴν αὔριον. Τὴν αὔριον εἶδε μ' ἔκπληξίν του ὅτι καὶ αὕτη ἦτο ἐκ τῶν ἀπαγορευθεισῶν τῆς ἑβδομάδος ἡμερῶν, ὅθεν τὸ ἀνέβαλε δι' αὔριον. Ἦλθεν ἡ αὔριον ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐπίσης! Ἀφοῦ παρῆλθε καιρός, ἀποφασίζει καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν βαφέα λίαν σκυθρωπὸς καὶ λίαν συνεσταλμένος καὶ ζητεῖ τὸ φόρεμά του, ἀλλ' ὁ βαφεὺς λίαν ἀγερώχως τὸν ἀποπέμπει, λέγων ὅτι ἡ συμφωνία των ἦτο νὰ μὴ τὸ ζητήσῃ αὐτὴν τὴν ἡμέραν. Φιμωθεὶς ἀπέρχεται, ἀλλ' ἀφοῦ παρῆλθεν ἄλλος τόσος καιρός, ἀφίνει τὴν συστολὴν καὶ μεταβὰς εἰς τὸν βαφέα ἤρχισε μὲ ἀπειλὰς νὰ ζητῇ τὸ φόρεμά του· τότε καὶ ὁ βαφεὺς μὲ ἀπειλὰς τὸν ἀπέπεμψε, λέγων ὅτι δὲν ἦλθε τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐσυμφώνησαν. Ἡ ὑπόθεσις κατήντησεν εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁποία ὑπῆρξε τοῦ δικαστοῦ ἡ ἀπόφασις; Σ. Μ.

ΚΗ'.

Τί τὸ ὄνομα, οὗ ἡ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ σύγκειται ἐκ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τελευταίου ψηφίου;

Γ. Κ. Σίμου.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΟΙ.

71. Δορὰ οὔλη· ψητὰ γάρ: δορά ἕκτη φλοιῷ ῥ' θαλ' μ' οὓς βλέπων τὸν ἔξω. θός.

72. Ἄδικε· ἦτο εἷς! ἀγαθῷ· εἰς ᾧ φείδομαι ν' ὃς τὸν Κ'. ἄκων εἰς ἀεί. ἅς . . . . . .

73. Ὅσα πωλῶ ἦτο· πλοῦ; τ'. ὡσεὶ μὴ βοηθεῖ· π' 1. 1 εἶθε ὁ Λόγος.

71—73 Ἀγαθ. Γ. Κωνσταντινίδης

74. Ἠχεῖ ῥητοῦ ἔλαι ἡμῶν, ὅσῳ μυῖα ζύμαι, τὰν ἐφήτα σκορπίζων τὰ ἔπη τίς ξηράσαν Θ;

75. 1 Τήν ἂς Χ ῥ ἂς ——η στηΜ —— εἶναι ΔΙΜΑ καίει σαλοῦ Σῖναι ἁπλῆ ῥάβδος.

74—75 Ἰωάννης Δ. Μανώλης.

76. Ο R ος S τοίτοι Φ' λῶς. ═

Α. Π. Α.

77. Τόποι· ῥοάν ἐμὸς; τόνδε ἐρῶ. Ταοί; Σήνη, θεία! ἂν ἅπτῃ.

78. Τ—ἄραι τίς; ἔστι νήσῳ . . φ . Ῥῶσσοι . . . ν.

79. Τίς; : : Η πλέον Η τί; . γ. λωτὴ Χ'Ρ.

80. Τὸ εἶδεν ἔτι. ναῷ τί ἀγνῷ; ἴσῳ φυάς ἐστι· ὡς τὸ εἰδέναι ὅτι ἡ δίκης ἔδει, καὶ ὦ! Σήνης.

77—80 Μιχ. Ἰω. Πρωτόπαπα.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΙ.

31.

. . Σ . . . .
. . . Α . . .
. . Μ . .
. Ο' .
. . . Σ . . . . .

32.

. Ε . . .
. Λ . .
. . Λ . .
. . . Α' . .
. Σ . . . . . .

33.

. . . . Κ . . . . . .
. . . Ο .
. Δ . . .
. . Ρ . . .
. . . . Ο' . . . . .
. Σ . . .

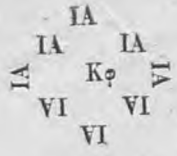
31—33 Μιχ. Ἰω. Πρωτόπαπα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΓΡΙΦΟΙ.

44

γ Γ λι   σ Μ λη καὶ 2ε

Τ   Β / ΒΛΑ   Τ

Αἱ Ἀθῆναι.

    κεῖ

 σ
Πόλις ἱερ. Ἀπολλ.

να—μ'

νο μέθα μέθα τι

 τυ   τ

Ἰω. Δ. Μανώλης ἐκ Βώλου. (1).

(1) Εἰς τὸν πρῶτον λύσοντα θωρεῖται ἡ Ἱστορία τοῦ Ναπολέοντος Β'. ἐκδεμένη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

45

α   ηρ 1

Ἡλ. Π. Μιχαὴλ Λέσβιος.

46

Η

πόλις τῆς Αἰτωλίας.

Τ

θυγάτηρ τοῦ Διος καὶ τῆς Ἔριδος.

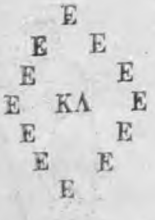
Κ

ΚΘ

Θ

θυγατηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

ΙΟΥΛΙΟΣ 1873. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΑ'.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ.

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 75).

» Δι' ἑκάστην οἰκίαν, δι' ἑκάστην καλύβην εἶχεν ἰδαίτερον καὶ καταλληλον χαιρετισμόν· οἱ λόγοι αὐτοῦ οὐδένα ποτὲ προσέβαλον, διότι προσεσκέπτετο ἐπ' αὐτῶν. »

» Ἐγέρθητε, κράσπεδα! προσερώνει διαβαίνων πρὰ τῷ γαλακτοκομείῳ, καὶ αἱ γαλακτοπώλιδες, φοινικίζουσαι τὰς παρειάς, ἀπεκρίνοντο αὐτῷ: Καλὸν περίπατον, κύριε Νέβιε! Προ τοῦ ράπτου διαβαίνων, ἔλεγε, κινῶν φιλικῶς τὴν κφαλήν, Σβέσον τὸν λύχνον σου! οὗτος δὲ τῷ ἀπεκρίνετο: Εὐθύς, γεροντοπόνηρε! Οἱ κύνες τῶν ποιμένων, διερχομενον παρὰ τοὶς σκοῖς αὐτῶν, τὸν ἐθώπευον. Ὅταν δὲ ἐπλησίαζε πρὸς τὸ πρεσβυτέιον, ἀποβάλλων τὸν πῖλον ἐφώνει: Ἀμήν! Ἀμήν! Ἡ ἁπλὴ αὕτη λέξεις ἐξέφραζεν ὅλον αὐτεῦ τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος τὸ πρὸς τὴν θρησκείαν σέβας.

» Καὶ αὐτὴ ἡ βροχὴ μόλις ἠδύνατο νὰ τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ συνήθους περιπάτου. Ἀλλ' ὅτε τελος τὸν ἐμπόδιεν, ἔπρεπε πρῶτον νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν συνήθη φιάλην καὶ ἔπειτα νὰ ἐπιληρθῇ τοῦ περιπάτου κατὰ μῆκος τῶν δύο αὐτοῦ συγκοινονούντων διὰ θύρας δωματίων· γινώσκων δὲ πότε, ὁπόσα καὶ πῶ ἔπρεπε νὰ βαδίσῃ τὰ βήματα, ἐπηγαινοήρχετο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μχρι τοῦ ἑτέρου ἄκρου ἀριθμῶν αὐτά. Οὕτως, ἀφ' οὗ ἐβάδιζε τόσ βήματα, ὅσα ἐχρειάζοντο μέχρι τοῦ γαλακτομείου, ἐφώναζ τὸ « ἐγέρθητε κράσπιδα »· ὅταν πάλιν βαδίσας ἄλλα βήμτα ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο ἀπέναντι τοῦ ράπτου, ἐρώνει ἐπίσης μὲ τοιαύτην πίστιν καὶ κανονικότητα τὰς συνήθεις ἐκείνας πρὸς αὐτὸν λέξεις. Ἔρθανε τέλος κατὰ φαντασίαν εἰς τὸ πρεσβυτέριον; ἐκ ἴστατο καὶ ἔλεγε τὸ Ἀ μ ή ν, καὶ ἠσθάνετο τοιαύτην χαρὰ ὁποίαν καὶ ὅταν ἀπέναντι αὐτοῦ πραγματικῶς ἔρθανεν. Ὥστε κὶ κατὰ τὸν περίπατόν του τοῦτον, φανταζόμενος πᾶσαν γωνίαν κὶ στροφὴν τῆς πραγματικῆς ὁδοῦ, ἐβάδιζε καθ' ὁμοίαν τινὰ ἐκείνου διεύθυνσιν· ἠσθάνετο ἐν τοῖς δωματίοις αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ὁσμὴν ποῦ προσράτως τεθερισμένου χόρτου, ἥνπερ καὶ ὅταν τὴν γῦραν διήρχετο, ἐφ' ἧς ἔκειτο τοῦτο ὕψονε βαθμηδὸν τοὺς πόδς αὐτοῦ, ὅταν ἐνόμιζεν ὅτι ἔρθανεν εἰς τὸν λόφον καί, πιστεύωδτι εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ εὑρίσκετο, ἐκένονε πάλιν τὴν ζυθχον φιάλην, κατεθεώρει ἀπὸ παραθυρίου ἐπὶ τὸ κοιλάδιον καὶ ἀπεικόνιζεν οὕτως εἰς ἑαυτὸν αὐτὰ ταῦτα τὰ πράγματα.

» Ὦ Σύ! ὅστις γελᾷς αὐτὸν τὸν παράξενον γέροντα, σκέφθητι σπουδαίως τὴν διαγωγὴν του καὶ μιμοῦ αὐτόν. Ναί, αἱ καθημεριναὶ σωμασκίαι καὶ αἱ ἀρεταί του ἦσαν ἡ αἰτία ἡ ἐπιμηκύνασα τὴν ζωὴν αὐτοῦ τοσοῦτον. Ὁ γέρων οὗτος, ὁ σεβάσμιος οὗτος γέρων, ὁ ἐννενήκοντα καὶ ἓξ διανύσας ἔτη, ἦτον ὁ πατὴρ τῶν δυστυχούντων, ἡ παρηγορία τῶν τεθλιμμένων καὶ τὸ ὑποστήριγμα τῶν δυσπότμων, ἦτον ὁ καλλίτερος τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἄνθρωπος, εὔθυμος πάντοτε ἐζήτει διὰ πάσης θυσίας νὰ ἐμποιήσῃ τὴν εὐθυμίαν καὶ εἰς ἄλλους. Τὰ δῶρα, τὰ ἐσρῖα τοσοῦτοι ἄλλοι διασκορπίζουσιν εἰς ματαίας διασκεδάσεις, οὗτος τὰ ἀφιέρονε πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ταλαιπωρουμένων, οἵτινες τῷ ἀνταπέδιδον μόνον εὐλογίας καὶ εὐχάς. Οἱ ἄνεμοι δύνανται νὰ διασπείρωσι τὴν κόνιν τῶν ὀστῶν του, ἀλλ' ἡ μνήμη αὐτοῦ ἔσεται αἰωνίως ἐγκεχαραγμένη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν συμπατριωτῶν του.

» Ὅσοι ἁπλῶς μόνον τὸν ἔβλεπον τὸν ἠγάπων ἕνεκα τῆς εὐπροσηγορίας του, ἀλλ' ὅσοι εἶχον τὴν ἀνάγκην καὶ τὸ ὑποστήριγμα αὐτοῦ τὸν ἐσέβοντο διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν γλυκύτητά του. Ἐπὶ ζωῆς του δὲν εὑρέθη ἄνθρωπος νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ γέρων Νέβιος τὸν προσέβαλεν, οὐδὲ ἕτερος ὅστις νὰ φαντασθῇ τοῦτο. Διὰ μικροῦ τινος εἰσοδήματος ἐπὶ ἑξήκοντα ἔτη ὠνομάζετο *ἀγαθοεργός*, καὶ ὅταν ἀπέθανε μικρὸν μόνον εἰς τὴν οἰκογένειάν του ἔμεινε κληρονόμημα· ἀλλ' ἡ Θεία Πρόνοια ἀντήμειψε τὰ τέκνα αὐτοῦ μὲ ἀνεκτίμητον κληρονεμίαν, τὴν μακροβιότητα καὶ τὰς εὐλογίας τῶν ἀνθρώπων.»

Ὁ *Ἰωσὴφ Συρρικτών*, προσφατώτατον τῆς μακροβιότητος παράδειγμα, ἀπέθανε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1797 εἰς Νορβηγίαν ἔν τινι μικρᾷ κωμοπόλει παρὰ τῇ Βεργενίᾳ τὸ ἑκατοστὸν ἑξηκοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτος, διατηρήσας καὶ μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς του σώας ἁπάσας τὰς αἰσθήσεις καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Τὴν παραμονὴν τοῦ θανάτου αὐτοῦ συναθροίσας περὶ ἑαυτὸν τὴν οἰκογένειάν του διέθεσεν αὐτοῖς τὴν ὁποίαν εἶχε κατάστασιν. Οὗτος ἐνυμφεύθη πολλὰς γυναῖκας, καὶ ἀποθνήσκων ἄφησε γυναῖκα νέαν μετὰ πολυαρίθμων τέκνων. Ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς ἦγε τὸ ἑκατοστὸν πμπτον ἔτος, ὅτε ὁ νεώτατος εἶχε μόνον ἐννέα.

(ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παραλείπω τους εκατοντούτεις, διότι ο αριθμός αυτών είνε υπερμεγέθης. Προ μικρού χρόνου εν Βουργελίοις παρά τη Ιένη απέθανε τέκτων τις, εκατόν και τέσσαρα διανύσας ηλικίας έτη. Ούτος ειργάζετο και μέχρι του θανάτου, το προσφιλές αυτού έργον ήτο κατά τας τελευταίας της ζωής του ημέρας το νήθειν. Ημέραν τινά η θυγατηρ αυτού τον βλέπει εξαίφνης παύσαντα του νήθειν, πλησιάζει, τον εύρίσκει τεθνηκοτα.

ΚΙΚΙΡΙΚΟΥ.

Εἴς τινα σχολὴν ἐφοίτα λέγει Τουρκικός τις μῦθος,
Εὐφυὴς φρόνιμος νέος καὶ σεμνοπρεπὴς τὸ ἦθος.
Τοῦτον ὁ διδάσκαλός του παραδόξως πως ἐμίσει
Καὶ ἐζήτει εἰς τὴν πρώτην ἀφορμὴν νὰ τὸν ξυλίσῃ,
Ἀλλὰ μὴ ἔχων αἰτίας εὐλογοφανοῦς ἐλπίδα,
Μὲ τοὺς μαθητὰς τοιαύτην στήνει κατ' αὐτοῦ παγίδα·
Ἀηλαδὴ κρυφὰ τοῖς λέγει ἀπ' αὐτὸν «τὸ μεσημέρι
Ὁ καθένας σας μαζῆ του ἀπὸ ἓν αὐγὸν νὰ φέρῃ.
Τότε—νὰ γεννήσετ' ὅλοι θέλω σᾶς εἰπεῖ ἐγὼ
Καὶ καθεὶς σας νὰ μοὶ δείξῃ τὸ κρυμμένον του αὐγό.»
Οὕτως ἔγινε. Καὶ μόλις ἦλθ' ὁ νέος νὰ καθίσῃ,
Ὁ διδάσκαλος προστάζει· Κάθε ἕνας νὰ γεννήσῃ.
Πιερευθὺς ἕκαστος φέρων εἰς τὴν χεῖρα τὸ αὐγόν του
Τὸ κρυμμένον ἕως τότε, δείχν' εἰς τὸν διδάσκαλόν του.
Πλὴν τὸ τέλος προλαμβάνων τοῦ σκοποῦ των τοῦ ἀδίκου
Προσφυέστατα ὁ νέος φωνὴν σύρει· Κικιρίκου!!
Αἴ σύ, (λέγει ὁ διδάσκων) κικιρίκου τί σημαίνει;
Μεταξὺ ὀρνίθων, Χόντζα, κ' ἕνας πετεινὸς ἐβγαίνει.

ΑΓΑΘΩΝ ΛΟΥΚΙΔΗΣ.

ΑΝΑΠΝΟΗ, ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΚΑΙ ΥΔΡΟΜΕΤΕΩΡΑ.

Μιχαὴλ καὶ Ἀλκιβιάδης.

Μ. Ἀλκιβιάδη, θέλω νὰ σοῦ σφίξω ὀλίγο τὴ μύτη.

Ἀλ. Ὦ! τὸ μόνο πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν μὲ ἀρέσει. Ἄφισέ με παρακαλῶ ἄφισέ με!!

Μ. Καὶ διατί τόσον ἀκριβὴ πλέον σὺ τὴν ἔχεις τὴ μύτη σου;

Ἀλ. Ναί, κύριε· τὴν ἔχω πολὺ ἀκριβή, διότι καὶ αὐτὴ μ' ἀναπνεῖ αὐτὴ μοὶ δίδει τὴν ζωήν.

Μ. Πῶς; ἡ μύτη σοι δίδει τὴν ζωήν;

Ἀλ. Βεβαία δὲ (αὐτὴς ἀναπνέω καὶ ζῶ. Ἄλλως . . . πολλὰ τὰ ἔτη σας.

Μ. Τί θὰ εἴπῃ ἀναπνέεις;

Ἀλ. Ἀναπνέω, φίλε μου, σημαίνει εἰσπνέω (ἢ ῥοφῶ διὰ τῆς μύτης) ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα καὶ ἐκπνέω (ἤτοι ἐκβάλλω ἔξω διὰ τῆς μύτης) ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ὑδρογόνον.

Μ. Ὦ! τί εἶνε αὐτὸς ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ καὶ τί εἶνε αὐτὰ τὰ ἀνθρακικὰ ὀξέα καὶ τὰ ὑδρογόνα!

Ἀλ. Ὁ ἄνθρωπος, φίλε Μιχαήλ, διὰ νὰ ζήσῃ, χρειάζεται αἷμα. Τὸ αἷμα τοῦτο εὑρίσκεται εἰς ἀκατάπαυστον κίνησιν, ἡ ὁποία ὀνομάζεται κυκλοφορία. Γίνεται δὲ ἡ κίνησις αὕτη ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀφίνῃ μὲν εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος ὕλην θρεπτικήν, λαμβάνει δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ὅσα περιττὰ εὑρίσκει καθ' ὁδόν, τὰ ὁποῖα φέρει εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἐκ τῆς καρδίας εἰς τους πνεύμονας ὅπου καταβαίνων διὰ τῆς ρινὸς ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ ἀφίνει ἐκεῖ ὀξύγονον καὶ, λαμβάνων τὸ ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ τὸ ὑδρογόνον, ἐξέρχεται! Ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ σύγκειται ἐξ 0,79 ἀζώτου 0,21 ὀξυγόνου καὶ ὀλιγίστου ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ὑδρογόνου· ἐκπνεόμενος ὅμως δὲν εὑρίσκεται πλέον εἰς τὴν φυσικήν του κατάστασιν, ἀλλ' ἔχει ὀλιγώτερον ὀξυγόνον καὶ περισσότερον ἀνθρακικὸν ὀξὺ καὶ ὑδρογόνον./ Τοῦτο δεικνύει ὅτι ὁ ἄνθρωπος τρέφεται ὑπὸ τοῦ συστατικοῦ ἐκείνου τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται ὀξυγόνον, καὶ πνίγεται ὑπὸ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ τοῦ ὑδρογόνου, ἂν μείνωσιν ἐντὸς τοῦ αἵματος. Βλέπετε ὅτι, ἐὰν μείνωμεν πολλοὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐντὸς κλειστοῦ δωματίου, κινδυνεύομεν νὰ σκάσωμεν καὶ στενοχωρούμεθα· ἡ αἰτία εἶνε ὅτι εὐθὺς ἐπνεύσαμεν ὅλον τὸ ὀξυγόνον· ὁ δὲ ἐν τῷ δωματίῳ ἀὴρ δὲν ἐμπεριέχει πλέον εἰμὴ ἀνθρακικὸν καὶ ὑδρογόνον, ἀλλὰ ταῦτα δὲν τὰ δέχεται ὁ διοργανισμός μας.

Μ. Πολλὰ ἐπες· ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ ὅμως τί ἐστιν;

Ἀλ. Ἀγαπητὲ Μιχαήλ, καθὼς οἱ ἰχθύες πλέουσιν ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ ἅμα ἐξαχθῶσι τοῦ ὕδατος εὐθὺς ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος πλέει ἐντὸς ἀέρος καὶ ἅμα ἐξαχθῇ τοῦ ἀέρος τούτου εὐθὺς ἀποθήσκει. Ὁ ἀὴρ οὗτος ὀνομάζεται ἀτμοσφαιρικὸς διότι, μεμιγμένος μὲ πολλοὺς ἀτμοὺς περικυκλόνει τὴν σφαῖραν τῆς γῆς.

Μ. Οἱ ἀτμοὶ οὗτοι πόθεν ἐξέρχονται;

Ἀλ. Ἀπὸ τὰ πλεῖστα ὕδατα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ τὰ ὁποῖα θερμαινόμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου μεταβάλλονται εἰς ἀτμος· οἱ δὲ ἀτμοὶ ἐλαφροὶ ὄντες, ὡς γνωρίζετε, δὲν μένουσι πλέον κάω, ἀλλ' ὑψοῦνται καὶ ἀναμιγνύονται μετὰ τοῦ ἀέρος.

Μ. Οἱ ἀτμοὶ οὗτοι, ὦριε, γνώρισον ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ ὑψοῦνται μέχρι τινὸς ὡρισμένου ὕψους. Ὅταν δ' ἐκεῖ συσσωρευθῶσι πολλοί, σχηματίζουσι τὰ νέφη· τὰ δὲ νέφη πάλιν, ὅταν συσσωρευθῶσι πολλὰ ἐπάλληλα καταπίπτουσιν ἄλλοτε εἰς βροχήν, ἄλλοτε εἰς χιόνα καὶ ἄλλοτε εἰς χάλαζαν.

Ἀλ. Εἰς οὐδὲν ἄλλο;

Μ. Οἱ ἀτμοὶ σχηματίζουν καὶ τὴν λεγομένην δρόσον (ἀγαζί), ὅταν πρὶν ὑψωθῶσι πολὺ ψυχρανθῶσι καὶ καταπέσωσιν εἰς ραινίδας ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐπὶ τῷ ὑπαίθρῳ εὑρισκομένων ἀντικειμένων, ἀλλ' ἰδίως καταφαίνεται ἡ δρόσος ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν δένδρων.

Ἀλ. Ἄλλο τίποτε;

Μ. Ἀκόμη ἐκ τῶν νεφῶν συμβαίνει καὶ ἡ λεγομένη ἐμίχλη (κατχνιά), ἡ ὁποία ἐν ἄνω ἄλλο εἶμαι χαμηλοτάτων νεφῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

Τι συμβαίνει εἰς τὰ πολὺ ψυχρὰ κλίματα, ὅπου οἱ ἀτμοί, πρὶν ἀπὸ λάβουν καιρὸν νὰ ὑψωθῶσι, συμπυκνόνονται.

λ. Πότε οἱ ἀτμοὶ πίπτουσιν εἰς βροχήν, πότε εἰς χάλαζαν καὶ πότε εἰς χιόνα;

Ι. Ὅταν ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦνε θερμή, πίπτουσιν εἰς βροχήν· ἂν τὰ ἄνω μέρη αὐτῆς ἦνε θερμὰ ἀλλὰ τὰ κάτω ψυχρά, πίπτουσιν εἰς χάλαζαν, καθὼς τινες θέλουσι· κατ' ἄλλους ὅμως ἡ ἱστήμη ἀγνοεῖ εἰσέτι τίνα τὰ αἴτια τὰ κάμνοντα νὰ πίπτωσιν ἀτμοὶ εἰς εἶδος χαλάζης. Ὅταν τέλος ὅλη ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦνε ψυχρά, τότε οἱ ἀτμοὶ πίπτουσιν εἰς χιόνα. Ἀλλὰ ἄλλοτε θὰ σοὶ πω ἰδιαιτέρως περὶ ἑνὸς ἑκάστου ἐκ τούτων, διότι τώρα σημαίνει ὁ κώδων τοῦ δείπνου.

ΛΥΣΕΙΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ.

ΟΓ'. Ἀμάλθεια—ἀμάθεια—Ἀμαλία—θεία—ἴα—μία.

ΟΔ'. Δῆλος—ἥλος—ἥλιος.

ΟΕ'. Ἡράκλειον (εἷς τινας τῶν συνδυασμῶν εἶχον παρεισφρήσει λάθη).

ΟΓ'. Μυῖα—ἴα.

ΟΔ'. Εἰκὼν—ὤν.

ΟΕ'. Πόνος—ὄνος.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

ΚΣΤ'. Οἱ ἐπιβάται ἐξ ὧν ἀπήρτισε τὴν γραμμὴν του ὁ πλοίαρχος, ἦταν 12 ἤτοι ὀλίγῳ τι ὀλιγώτεροι τῶν 10· κατέταξε δ' αὐτοὺς οὕτως· ἔθεσεν ἄνδρα καὶ κατόπιν δύο γυναῖκας=3· ἔπειτα ἄνδρα καὶ πάλιν δύο γυναῖκας=6· ἄνδρα καὶ δύο γυναῖκας=9· ἄνδρα καὶ δύο γυναῖκας=12. Ὁ 9ος λοιπὸν ἦτο γυνή, ἥτις ἐρρίφθη καὶ ἀντικατέστη διὰ γυναικός· εἶχεν ἀκόμη τρεῖς ἵνα τελειώσῃ τὴν γραμμήν. Οἱ τρεῖς οὗτοι ἔκαμαν τὸν πρῶτον νὰ γίνῃ τέταρτος καὶ τὸ ἕκτον, ὅστις ἦτο γυνή, ἔνατος· ἐρρίφθη λοιπὸν καὶ πάλιν γυνή· τώρα εἶχεν ἀκόμη ἕξ ἵνα τελειώσῃ τὴν γραμμήν. Οἱ ἓξ οὗτοι ἔκαμαν τὸν πρῶτον νὰ γίνῃ ἕβδομος καὶ τὸν τρίτον, ὅστις ἦτο γυνή, ἔνατος· ἐρρίφθη λοιπὸν καὶ ἓκ τρίτου γυνή· τώρα εἶχεν ἑνέα ἵνα τελειώσῃ τὴν γραμμήν του, ἀλλ' ὁ 9ος, ὅστις ἦτο 12ος τῆς γραμμῆς, δυστυχῶς ἦτο γυνή· ἐρρίφθη ἕβδομον καὶ ἓκ τετάρτου γυνή. Διὰ τῆς γυναικοκτόνου ἕβδομης ταύτης ἐπινοίας του κατώρθωσεν ὁ μαθηματικὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν οὗτος πλοίαρχος νὰ πνίξῃ καὶ τὰς 36 κυρίας, αἵτινες εἶχον εὑρεθῆ ὡς ἐπιβάται ἐπὶ τοῦ πλοίου του. (Ἀλλ' οὐδεμία πλέον κυρία μὲ αὐτὸν ἐταξείδευσεν, ἂν καὶ εἶχε προειπεῖ ὅτι ναῦλον ἀπὸ κυρίαν δὲν θὰ λαμβάνῃ.)

ΚΖ'. Ὁ δικαστὴς ἀπεφάσισε ν' ἀναβιβασθῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν ὑψηλοῦ ὄρους καὶ νὰ κλεισθῶσιν ἀμφότεροι εἰς βωτίον (βαρέλαν), ἐπερ ν' ἀφεθῇ κυλιόμενον ἀπὸ τῆς κορυφῆς εἰς τὴν ὑπώρειαν. Τούτου γενομένου, τοσοῦτον ἐστενοχωρήθησαν ἐν τῷ βωτίῳ, ὥστε ἐσυνθηκολόγησαν νὰ εἰρηνεύσωσι πρὸς ἀλλήλους καὶ ποτὲ πλέον τοιαύτας διαπραγματεύσεις μεταξὺ των νὰ μὴ κάμωσιν.

ΚΗ'. Ὦον.

ΛΟΓΟΓΡΙΦΩΝ.

71. Δῶρα οὐ λήψει· τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλεπόντων. (Ἔξοδος).

72. Ἀδικεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ὁ φειδόμενος τῶν κακῶν. (Ησαΐας).

73. Ὡς ἀπέλοιτο πλοῦτος, εἰ μὴ βοηθεῖ πένησι. (Θεολόγος).

74. Ἡ χεὶρ ἡ τοῦ ἐλεήμονος ὁμοιάζει μὲ τὰ νέφη τὰ σκορπίζοντα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἄνθη.

75. Εἰς τινας χεῖρας ἡ ἐπιστήμη εἶνε διάδημα καὶ εἰς ἄλλους ἁπλῆ ῥάβδος.

76. Ὁ ἔρως ἐστὶ τυφλός.

77. Τὸ πῦρ ὁ ἄνεμος, τὸν δὲ ἔρωτα ἡ συνήθεια ἀνάπτει.

78. Ταμεῖον ἀρετῆς ἐστιν ἡ σωφροσύνη.

79. Τοῖς ὠσὶ πλέον ἢ τῇ γλώττῃ χρῶ.

80. Τὸ εἰδέναι τινὰ ὅτι ἀγνοεῖ σοφίας ἐστίν· ὡς τὸ εἰδέναι ὅτι ἠδίκησε δικαιοσύνης.

ΑΕΞΙΓΡΙΦΩΝ.

31

βό Σ τρυξ
πυρ Α μὶς
ἅρ Μ ος
ὦ Ο ν
παν Σ ελήνος

32

σ Ε λήνη
ἆ Λ ας
βᾶ Λ ος
κατ Α ρα
ἀ Σ ήμαντος

33

ἀλεξι Κ εραύνιον
ἁπλ Ο ν
ἰ Δ ρὼς
κά Ρ υσν
ἀκανθ Ο χοιρος
ἀ Σ πίς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΓΡΙΦΩΝ.

44. Οἱ Γαλλικοὶ πιθηκισμοί, ἡ πολυτέλεια καὶ αἱ εἰς τὰ καφενεῖα κιθαρῳδοῦσαι νέαι ἐπιβλαβῆ. Πρέπει νὰ τὰ καταστείλῃ ἡ κυβέρνησις καὶ ἡμεῖς, ὦ ἀδελφοί, νὰ ἀπομακρυνώμεθα, διότι καταστρέφουσι τὴν ἠθικὴν ἁπάντων.

45. Ὁ Περικλῆς τὸν ἐν Ἄστει λοιμὸν ἐπέσυρεν.

46. Ἡ ἀκρόπολις τῆς Ἀττικῆς καθωραΐσθη ὑπὸ Περικλέους

ΛΥΤΑΙ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Γ. Ι. Σ. = 70 72 73 αἰνιγμ. 76 77 λογογρ. καὶ τοῦ 44 γριφ. οὕτως: «Οἱ γαλλικοὶ πιθηκισμοί, ὡς καὶ ἡ εἰς τὰ καφενεῖα μουσική, ἐπὶ βλάβῃ πράττει κατὰ τῇ κοινωνίᾳ ἰσχυρῶς, καὶ ἡμεῖς, ὦ ἀδελφοί, νὰ ἀπομακρυνώμεθα, διότι καταστρέφει τὴν ἠθικὴν ἁπάντων.» — Ὥστε λύτης καὶ συγγραφεὺς τοῦ γρίφου ἂς συμβιβασθῶσι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ βραβεῖον. Τὸ καθ' ἡμᾶς φρονοῦμεν ὅτι ὁ λύτης δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ναπολέοντος Γ'. ἀλλ' οὐχὶ δεμένην.

Δημήτριος Γ. Βοῦρος = 70 71 αἰνιγμ.

Δημήτριος Ι. Γεωργιάδης = 70 71 72 αἰνιγμ. 74 76 77 80 λογογρίφων.

ΣΜΥΡΝΗΣ.

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης = 70 — 73 αἰνιγμ. 74 — 79 λογογρίφων.

ΒΡΥΟΥΛΑΩΝ.

Ἰωάννης Πλουμᾶς Χῖος = 72 αἰνιγμ. 77 79 80 λογογρ.

ΜΗΧΑΛΑΑ ΚΙΜΠΙΡ.

Γεώργιος Κ. Σίμου = 70 — 73 αἰνιγμ. 71 74 76 77 78 80 λογογριφ. 31 32 λεξιγρίφων.

ΛΙΜ. ΒΑΘΕΟΣ ΣΑΜΟΥ.

Γ. Ἐλευθεριάδης = 71 72 73 75 αἰνιγμ. 73 — 80 λογογρ. 31 32 33 λεξιγρ.

Μιχ. Ιω. Πρωτόπαπα = 71 72 73 75 αἰνιγμ. 73 74 75 76 λογογρίφων.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ.

Ν. Δ. Δασκαλόπουλος = 70 — 73 αἰνιγμ. 71 74 76 77 80 λογογρίφων.

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ.

Ν. Δ. Κονταξάκης = 70 — 73 75 αἰνιγμ. 74 76 λογογριφ.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

ΟΗ'.

Ἂν τῶν ἑπτὰ γραμμάτων μου τὰ τέσσαρα κρατήσῃς,
Ἑβραίας ἀρχηγέτιδος ὄνομα θ' ἀπαντήσῃς.

ΟΘ'.

Μικρὸν εἰμι καὶ εὐτελές· ὁ τ' οὐρανοῦ πλὴν θέλος,
ἂν λείψω, ἀφανίζεται
ὁ Ἥλιος σκοτίζεται.
Καὶ ἄρδην ἀνατρέπεται, φίλοι, ὁ κόσμος ὅλος.

Π'.

Ἄφωνος εἰμ', ὦ ἄνθρωποι· ἀλλὰ ὅστις ἓν γράμμα
ἐξώσει λίαν προσφυῶς ἀπ' τὸ λυγρόν μου σῶμα,
συνάμα δ' ἐπιμεληθῇ νὰ μὲ ὀξυτονήσῃ,
ἀνάπηρον Πολύφημον θέλει με καταστήσει·
Ἤδη δ' ἂν ἀποπειραθῇ νὰ μὲ καρατομήσῃ,
Πλῆθος ἀνθρώπων ἄπειρον θέλει ἀνακαλύψει.

ΟΗ'. — Π. Γ. Νικολαΐδης
ἐξ ἀγ. Παρασκευῆς τῆς Λέσβου.

ΠΑ'.

Ἐπὶ σὲ ἀεὶ κοιλῶμαι
ὡς στενώτατος ἑταῖρος
κ' ἐκ τοῦ ὕδατος γεννῶμαι,
ἐὰν ἐν μοὶ λείψῃ μέρος·

Θ. Χ. Μ.

ΠΒ'.

Τροφὸς καὶ φύλαξ μὲν πιστὴ ὑπῆρξα τ' Ἀχιλλέως,
Ἀλλὰ προδότις ἄθικος τοῦ ἥρωος Θησέως.
Κέκτημαι δὲ τὸ ὄνομα ἐξ ἀμυθήτων χρόνων·
ἂν μὲ ζητήσῃς θὰ μ' εὑρῇς εἰςβίβλους τῶν προγόνων.
Ἂν τὸν τραχηλόν μ' ἐκκόψῃς, θέλω λάβει ὄνομ' ἄλλης
συναδέλφου, πλὴν ἐνδόξου, εἰς τὸ πλῆθος δὲ μεγάλης.
Ἂν μ' ἀφίσῃς ὡς πρὸν ἦμην καὶ τὴν κεφαλήν μου κόψῃς
εἰς ἀρχαῖον βασιλέα πρόσεχε ἀ μὴ προσκόψῃς.
Τὴν λύσιν μου, ὦ φίλτατε, νὰ εὕρῃς ἂν θελήσῃς,
ἐν Ἱερὸν τοῦ στιχουργοῦ εὑρὲ καὶ θὰ μὲ λύσῃς.

Ἀγαθοκλῆς Γ. Κωνσταντινίδης.

ΠΓ'.

Εἶμ' ἀρωγὸς προστάτης γεὴ υἱοῦ ἥρωος Θείου,
σύγκειμαι δ' ἀπὸ σύνδεσμον καὶ τώρ' ἐν βιβλίου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ANTIQUE WESTERN BIBLIOPHILE